

P. III 4583
Revista
Uniunii
ziariștilor
din
Republica
Socialistă
România

presa noastră

P. III 4583
P. 69. 648
UZ

1970 - 1-12

DIN SUMAR:

- Prestigiul ziaristului
- Tineret — mass media — educație
- Ce nu cunoaște cititorul
- Publicistica — în noul context editorial

P R E S A N O A S T R Ă

Revista Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România

ANUL XV

nr. 1 (165)

ianuarie 1970

S U M A R :

Mircea Manea : Prestigiul ziaristului

STUDII, CERCETĂRI

Fred Mahler : Tineret, mass media, educație
Alexandrina Păun și Septimiu Chelcea : „Ancheta socială“ și „Ancheta sociologică“ în presa pentru tineret

Nicolae Vințanu : Informație și integrare

Dr. Docent **Victor Săhleanu** : Rolul presei în difuzarea cunoștințelor științifice

CRONICA PUBLICISTULUI

Victor Birlădeanu : Nicuță Tănase și virtuțile umorului vérité

INSEMNAȚII

Marian Sandu : „În culisele faptului divers“ de St. Zidărișă

CUM SCRITEM

Prof. univ. **D. Macrea** : Cultivarea limbii

ANIVERSĂRI

* * * 25 de ani de la apariția ziarelor „Crișana“ și „Fáklya“

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

* * * Constituirea de noi filiale județene — Conferință de presă — Activitatea culturală

DIN ACTIVITATEA FILIALELOR UNIUNII ZIARIȘTILOR

* * * Filiala Cluj — Filiala Dolj — Filiala Brașov

ECOURI

* * * La Pregătirea și perfecționarea ziaristului

* * * La Cum scriem

V. S. Podkurkov : Din activitatea Uniunii ziaristilor din U.R.S.S.

PROIECTE EDITORIALE 1970

C. Darie : Publicistica și unele aspecte ale specificului ei... editorial

V. Bihari și G. Buzatu : Ce este noua editură „Litera“

FOTOZIARISTICA

Eug. Iarovici : Fotografia industrială de presă

CALENDAR

F. Pașcanu : 75 de ani de la moartea lui Ioan Păun-Pincio

CONSEMNAȚII DIN PRESA VREMII

* * * La debutul lui Eugen Ionescu

I. Munteanu : Au fost primele (III)

DOCUMENTAR

Stelian Sreja : Presa braziliană

COLEGIUL DE REDACȚIE

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (redactor-șef), **C. N. Constantin**, **Ion Felea**, **Nestor Ignat**, **Vasile Iosipescu**, **Nicolae Moraru**, **Octavian Paler**, **Alexandru Popescu**, **Ilie Rădulescu**, **Al. N. Trestieni**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Calea Victoriei, 163, Telefon:

15.21.02

«Noi combatem rutina și spiritul funcționăresc în orice domeniu al activității — și cu atât mai mult în domeniul presei care, prin excelență, trebuie să aibă un caracter creator, să fie promotoare a tot ceea ce este nou, înaintat în viața socială, servind mersului înainte neîntrerupt al societății noastre».

NICOLAE CEAUȘESCU

PRESTIGIUL ZIARISTULUI

Mircea MANEA

redactor șef al ziarului
„Informația Bucureștiului“

P. 69. 648

DACA E SĂ RESPECTĂM ADEVARUL, apoi trebuie să recunoaștem că nu există meserie făcută cu pricepere, cu dăruire și cu ingeniozitate care să nu fie frumoasă. Dar tot respect față de adevăr mi se pare și afirmația că nu există altă meserie mai frumoasă decât aceea de ziarist comunist. Frumusețe ce trebuie neapărat raportată, nu numai, și nu în primul rând, la faptul că, aidoma unui veritabil creator, ziaristul autentic nu face niciodată același lucru pe care l-a făcut ieri ci, mai ales, la înalta responsabilitate socială cu care este investit ziaristul în societatea noastră.

Căci, de la dezbaterile problemelor îndeplinirii ritmice, în condițiile cele mai bune, a planului și până la tratarea aprofundată a problemelor de politică internațională, de la contribuția activă la perfecționarea relațiilor socialiste și până la îndrumarea și stimularea creației artistice, presa este chemată să fie un puternic instrument al partidului și statului nostru în vasta operă de mobilizare a poporului la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Făcând un succint dar magistral portret al activistului de partid și de stat, inclusiv al lucră-

torului din presă, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în cuvintele rostite cu prilejul aniversării apariției primului număr legal al ziarului „Scinteia“ :

„Numai acei activiști de partid și de stat — inclusiv acei lucrători din domeniul presei — care vor dovedi receptivitate față de tot ceea ce este nou, care se vor strădui să învețe continuu, să înțeleagă sensul dezvoltării societății, vor ști să contribuie la îndrumarea vieții sociale, își vor îndeplini cu cinste datoria. Avem nevoie de asemenea activiști în toate domeniile de activitate și mai cu seamă în domeniul presei“.

Ca martori, participanți și cronicari de zi cu zi ai acestei perioade de o complexitate și o rodnicie fără precedent în istoria țării, ca martori, participanți și cronicari ai jalonării măiestre și curajoase a chipului de miine al României socialiste, ziaristii din țara noastră nu pot să fie decât mindri de înalta menire pe care le-a incredințat-o partidul.

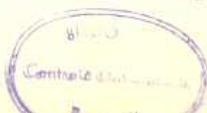
N-avem încă un statut al ziaristilor, n-avem încă o lege a presei, n-avem încă o Uniune așa cum ne-am dori-o, avem însă esențialul : un loc clar, bine definit în

frontul construcției impetuoase a socialismului.

În condițiile acestea în care se impune ca o axiomă creșterea rolului presei, ca purtător de cuvânt al partidului, ca tribună de răspundere a politicii sale, ca exponent al opiniei publice înaintate, problema prestigiului și personalității ziaristului capătă și ea alte dimensiuni.

Nu spun nici o noutate afirmând că una dintre sarcinile de bază ale ziaristului este nu numai de a informa opinia publică ci — în primul rând — de a o forma. În îndeplinirea acestei sarcini cred că condiția fundamentală care i se cere este aceea de a se bucura de prestigiu, de încredere în rindul cititorilor. Cititorului trebuie să i se imprime convingerea că ziaristul care i se adresează știe mult mai mult decât el în legătură cu o problemă sau alta, trebuie să creadă în argumentele și opțiunile semnatarului unui articol sau reportaj, trebuie să fie cucerit de originalitatea tratării sau demonstrării temei dezbătute.

Desigur că problema prestigiului de care se bucură sau nu se bucură un ziarist este în primul rând o chestiune personală, care ține, așa spune, în mod hotărâtor, de propriile sale calități și eforturi. Căci

prestigiul este un bun care se câștigă în fața opiniei severe, dar foarte drepte și riguros selective a cititorului. Depinde acest prestigiu de calificarea, competența, talentul și mai ales de puterea de selecție a gazetarului. Depinde de pasiunea, de dârzenia, de curajul și mai ales de intransigența slujitorului condeiului. Depinde, și nu în ultimă instanță, de obiectivitatea și probitatea profesională a ziaristului.

Desigur, s-ar putea spune că bat la porți deschise, că afirmațiile de mai sus sînt unanim cunoscute și acceptate. Nici nu încerc să neg acest adevăr; simt însă neapărat nevoia — ținînd seama de realitatea evidentă că oamenii cred în noi, și vizavi de niște cerințe elementare, cărămizi de bază în realizarea și consolidarea prestigiului ziaristului — să formulez cîteva întrebări: ne gândim noi oare suficient de des la ce gîndesc despre noi cititorii care, cunoscînd bine un sector sau altul de activitate, văd că problema sau problemele de care ne-am ocupat sînt fie prost tratate, fie la periferia sectorului respectiv? Sîntem oare destul de atenți la ce părere își fac despre noi cititorii care ne-au spus ofuri ale lor, ne-au dezvăluit unele rele și au văzut sau că nu le-am luat în seamă sau că n-am avut tăria să le atacăm frontal? Trătim, oare, întotdeauna temele de o asemenea manieră încît să putem intra, după publicarea materialului, în întreprinderea sau instituția vizată cu convingerea că am cîștigat, indiferent de natura articolului, un plus de prestigiu? Am încercat vreodată, eventual înainte de a scrie, să înțelegem amărăciunea celor criticați pe nedrept sau criticați astfel încît să ne iasă nouă „poanta”? Avem întotdeauna tăria de a recunoaște, nu în particular, ci în scris, atunci cînd am greșit?

Am pus asemenea întrebări pentru că, repet, lipsa de competență, de combativitate și uneori de grijă față de oamenii despre care scriem

face ca unele articole ale noastre să fie cenușii, plate, lipsite de originalitate, de gîndire proprie și uneori tributare chiar neadevărului.

Și aici aș dori să subliniez că nu-i cazul să ne amăgim cu gîndul că cititorii n-au instrumente precise de măsură pentru a ne aprecia calitatea muncii. Superficialitatea, incompetența se simt chiar fără șubler și micrometru.

Dar tot în legătură cu prestigiul gazetarului mi-aș permite să susțin că aceasta este și o majoră problemă a colectivelor redacționale. Cel puțin sub două aspecte. În primul rînd, referindu-mă la oamenii tineri, în formare, cred că se face încă, în multe locuri, puțin pentru a-i ajuta să deprindă meseria, nu oricum, ci la un nivel cît mai ridicat. Tratarea începătorilor și în general a ziaristilor tineri pe picior de egalitate mai ales la îndatoriri este, consider, o bună metodă de creștere, i-aș spune „forțată”. Cu o singură condiție: această creștere să fie foarte bine dirijată. Pentru că altfel, lăsîndu-i să se descuree cum pot, făcîndu-le concesii, adică publicîndu-le materiale mai slabe, pentru că sînt tineri (și de ce n-am spune-o, uneori pentru că gîndim că semnează ei, nu noi, cei care-i îndrumăm) nu contribuim la crearea prestigiului atît de necesar oricărui ziarist.

În al doilea rînd, deși poate să pară o chestiune formală, cred că tot de răspunderea colectivului față de prestigiul membrilor săi ține și modul cum sînt sau nu lansate unele semnături în ziare. Ca în orice meserie, nici în ziaristică nu există egalitate între capacitatea tuturor celor ce o practică. Dar, mai mult ca în altele, cred că în meseria noastră a existat destulă vreme (și nu știu dacă nu mai există) un sentiment de sfială, de reținere față de recunoașterea și propulsarea valorilor în acest domeniu. De ce, la urma urmei, să n-avem și noi «vedetele» noastre, de care să ne îngrijim, pe care să le facem cît mai cunoscute? Oare n-ar fi un mijloc de stimulare pentru

întreaga masă a lucrătorilor din presă?

Un rol deloc neglijabil în formarea, consolidarea și apărarea prestigiului ziaristului îl are conducerea redacției, în speță redactorul șef. Apărarea oamenilor în cazul conflictelor cotidiene, incrente în condițiile existenței încă a unei slabe receptivități la semnalul critic, fără a ține seama de funcții sau influențe, are o importanță pe care n-o putem trece cu vederea. Și, din păcate, mai sînt cazuri cînd oamenii, în loc să fie întrebați de argumentele pe care s-au bazat cînd au scris, sînt criticați de chiar șefii lor că „nu s-au orientat”. Practică deosebit de dăunătoare chiar pentru activitatea unui ziarist „bătrîn”.

Și, în sfîrșit, deoarece vorbim de prestigiul ziaristului, cred că n-ar fi onest dacă n-am vorbi și de ce ar trebui să facă Uniunea noastră, revista ei. Oare „ostașii de rînd” ai publicațiilor noastre, nu cei care scot neapărat volume, ci acei care scriu zi de zi, de ani și ani n-ar avea dreptul să fie și ei „recenzați” din cînd în cînd, selectiv, în singura revistă care li se adresează nemijlocit?

În condițiile actuale, cînd, așa cum o știm cu toții, sarcinile presei sînt deosebit de complexe, rolul personalității gazetarului crește foarte mult, capătă alte dimensiuni. Un argument în plus că pe această temă se pot scrie nu articole ci tomuri întregi. Gazetăria a fost și va rămîne o muncă de echipă, însă nu trebuie uitat că nivelul calitativ al echipei îl dă calitatea fiecărui membru al ei. Perioada aducătorilor de date, a șefilor de secții roboți, a stilizatorilor a trecut și e bine că a trecut. În paginile ziarelor avem nevoie de ziaristi — personalități, de oameni cu prestigiu, cu priză la public. Oameni în stare să folosească forme și stiluri atractive, care să capteze interesul și atenția cititorilor.

Este, consider, și aceasta o modalitate de a ne îndeplini pe plan calitativ superior sarcinile de mare răspundere pe care conducerea partidului le-a pus în fața presei noastre.

TINERET— MASS MEDIA— EDUCAȚIE

Fred MAHLER

Secretar științific

al Centrului de cercetări pentru problemele tineretului

REALITĂȚILE largului acces și ale polyvalenței eficiente a contactului tineretului cu mijloacele de comunicare de masă, precum și o vastă literatură ce analizează sociologic și informațional această relație subliniază că *expunerea tinerei generații la efectele a tot ceea ce denumim „mass media“ constituie una dintre coordonatele contemporane esențiale ale educației sale.*

Procesele informării, formării și integrării sociale a tineretului nu mai pot fi concepute azi doar prin considerarea factorilor educaționali tradiționali: familia, școala, opinia publică. Chiar elemente relativ mai noi — cum este presa — și-au modificat ponderea, rolul și raporturile specifice în condițiile acțiunii ansamblului mijloacelor de comunicare de masă, îndeosebi ale radioului și televiziunii.

Pornind de la actualitatea acestei problematice, Centrul de cercetări pentru problemele tineretului a luat inițiativa organizării *primului simpozion* organizat la noi pe tema relației dintre mijloacele de comu-

nicare de masă și educația tineretului. Pregătită încă din primăvara anului trecut, inițiativa luată în comun cu Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist a găsit sprijinul Comitetului de stat pentru cultură și artă și al Comitetului pentru radio și televiziune — Oficiul de studii și sondaje. Simpozionul — desfășurat în zilele de 12—13 decembrie 1969 — a prilejuit expunerea și dezbaterile a peste 60 de comunicări în ședințe plenare și în secțiile: *teoria și metoda cercetării în domeniul mijloacelor de comunicare de masă, radioteleviziunea și educația tineretului, tînărul și filmul, cartea și presa în formarea tineretului.** Demnă de evidențiat este atât constatarea îmbucurătoare că s-au putut prezenta în cadrul reuniunii *rezultatele concrete* ale unor cercetări teoretice și ale unor studii de teren asupra acestor probleme cât și participarea

*) *Lista completă a expunerilor și comunicărilor a apărut în „Presa noastră“, nr. 12/1969*

unor specialiști de diferite formații: sociologi, pedagogi, filozofi, cadre didactice, critici de artă, ziariști, activiști veniți din diferite centre ale țării.

Bilanțul tematic și al conținutului comunicărilor și dezbaterilor relevă un cert și întreg succes: a) au fost evidențiate și analizate laturi diverse ale influenței educative a mijloacelor de comunicare de masă asupra tineretului; b) au fost trecute în revistă, confruntate și discutate directive, tehnici și procedee ale cercetării acestor fenomene; c) s-au dezbătut pe larg căile și metodele sporirii eficacității educative a mass-media.

ÎN ACESTE succinte însemnări ne vom opri doar asupra unora dintre problemele examinate în legătură cu *presa*, în accepția mai largă care include radioul și televiziunea. Una dintre temele examinate a fost aceea a ponderii relative a diferitelor mijloace de informare și educare a tinerilor atât în ansamblul activităților educative

STUDII, CERCETĂRI

și de timp liber cât și în raport una cu alta. Este desigur dificil ca, în stadiul actual, pe baza cercetărilor întreprinse, să se evidențieze o tendință generală; mai multe din investigațiile parțiale făcute par a arăta însă, o dată cu *rolul important* al presei, radioului și televiziunii, și unele *disfuncționalități* privind mai ales tipul, gradul și formele influenței acestora asupra tinerilor. Dacă este incontestabilă prezența pozitivă a presei în educarea tinerilor, nu e mai puțin adevărat că, uneori, se poate constata orientarea preponderentă a unor categorii de tineri spre emisiunile sau rubricile cu caracter exclusiv in-

formativ sau delectiv și, în general, cultural.

Vom cita datele — evident avînd o valoare limitată de eșantionul și metodologia folosită — a trei cercetări comunicate în cadrul simpozionului:

1. Rolul radioteleviziunii în structurarea timpului liber al tinerilor.

În cadrul unei cercetări efectuate de Oficiul de studii și sondaje al Radioteleviziunii pe un eșantion de 1705 elevi s-a studiat ponderea televiziunii și radioasculării în cadrul timpului liber. A rezultat următoarea situație reflectînd procentajul opțiunilor pe clase și tipuri de activități din totalul răspunsurilor date:

Activitatea	clasa a VIII-a	clasa a IX-a	clasa a XI-a
lectura presei	74,9	77,4	86,0
lectura cărților	74,9	69,5	79,6
televizionare	69,0	63,9	58,6
radioasculare	60,5	56,6	64,6
discuții cu prietenii	56,7	60,7	67,7
sport	45,6	35,7	32,5
vizionare de filme	36,3	24,9	16,8

Activitățile care domină la elevii celor 3 clase, sînt, așadar, lectura presei și lectura cărților.

Telerecepția ocupă locul al treilea ca pondere la elevii claselor a VIII-a și a IX-a și locul cinci la clasa a XI-a.

Radioaudiția se află pe locul patru, la clasele a VIII-a și a XI-a și pe locul cinci la elevii clasei a IX-a.

2. Aspecte ale influenței instructive a televiziunii asupra tineretului.

Într-o cercetare efectuată pe 1176 subiecți din București, de diferite profesii, s-a încercat o evaluare a aprecierilor pe care le întrunesc unele *emisiuni* de televiziune cu caracter *instructiv*. Aceste emisiuni sînt urmărite și apreciate după cum urmează:

Titlul emisiunii	Urmăresc aceste emisiuni (%)	Din totalul eșantionului apreciază: (%)		
		izbutite	mediocre	f. slabe
1. Documente de piatră	5	—	—	10
2. Lyceum	8	—	—	1
3. Teleuniversitatea	7	20	18	—
4. Consultații pentru elevi	20	—	—	—
5. T. V. pentru specialiști	13	—	—	25
6. Teleenciclopedia	11	60	20	—
7. Întîlnire la ora 21	4	—	—	60
8. Întrebări la care s-a răspuns...	16	—	—	1
9. Inițieri muzicale	10	—	40	2
10. Inițieri în artă (plastică, cinematografică etc.)	6	10	30	—

Emisiunile urmărite mai mult sînt: consultații pentru elevi, întrebări la care s-a răspuns, T. V. pentru specialiști, teleenciclopedia.

Emisiunile considerate a fi cele mai izbutite (ca realizare): Teleenciclopedia, Teleuniversitatea, Inițieri în artă.

Emisiunile apreciate drept cele mai slabe: Întîlnire la ora 21, T. V. pentru specialiști, Documente de piatră (colectivul de cercetare al Comitetului de stat pentru cultură și artă).

3. Rolul radioteleviziunii în informarea politică a studenților.

Printre alte probleme investigate în cadrul cercetării: „Opinii studențești“, s-a urmărit și locul mijloacelor de comunicare de masă în formarea politică a studenților.

Studenții investigați (eșantion reprezentativ de cca 2100 studenți) urmăresc la radio: Buletin de știri (74%), Radiojurnal (64%), Antena tineretului (47%), Memoria pămîntului românesc (21%), Gazeta radio (16%), Tribuna radio (8%), Radio-simpozion (6%); nu urmăresc aceste emisiuni (4%). La televiziune sînt urmărite emisiunile: Teleenciclopedia (76%), Teleglob (39%), Emisiuni pentru tineret (37%), Teleglobul (30%), Telex T. V. (12%), Cronica ideilor (7%), Cadran (7%), Monografii contemporane (6%); nu urmăresc aceste emisiuni (5%).

Analiza preliminară a acestor rezultate conduce spre următoarele concluzii:

a) dacă în ceea ce privește radioul, opțiunile pentru emisiunile de informații ocupă un loc predominant, în cazul televiziunii predomină interesul pentru emisiunile de știință și cultură;

b) atît în cazul audițiilor radio cît și al vizionărilor la televizor, se manifestă însă un interes scăzut față de emisiunile dezbateri;

c) o slabă receptivitate manifestă studenții față de emisiunile adresate lor, ca urmare a inadecvării unora dintre aceste emisiuni la spe-

cificul tineretului studios. (Centrul de cercetări pentru problemele tineretului).

Subliniind o dată mai mult valoarea limitat indicativă a unor asemenea rezultate, nu putem să nu considerăm ca *un început util* o analiză concretă a diferitelor aspecte ale prezenței mijloacelor de comunicare de masă în educația tineretului, analiză din care forurile de decizie și înșiși producătorii pot — și trebuie — să tragă concluziile practice cuvenite.

Vom mai stăruii asupra uneia din concluziile esențiale ce se impune, credem, din studiile făcute ca și din dezbateri: necesitatea creșterii preocupării emițătorilor mass-media pentru orientarea sensului activității lor educative spre *obiectivele majore ale formării tineretului nostru și ale integrării lui sociale*. O recentă întâlnire a conducerii Uniunii Tineretului Comunist cu conducerea Radioteleviziunii, în cadrul căreia s-au examinat și unele din concluziile Simpozionului, a subliniat, între altele, importanța creșterii aportului la orientarea școlară și profesională a tinerilor, la educarea *prin muncă, pentru muncă*, la dezvoltarea în rîndul lor a prețuirii muncii productive. Este doar un aspect al acestei preocupări sporite a presei și radioteleviziunii pe linia sarcinilor lîmpede formulate în documentele de partid, tot astfel cum atît în cadrul Simpozionului cît și al întîlnirii la care ne-am referit s-a evidențiat importanța specificului *modalităților* de transmitere a unui bogat și bine orientat conținut educativ — modalități specifice, atrăgătoare și convingătoare pentru tineret.

UN ÎNDEMN la continua perfecționare a contribuției educative a diferitelor mijloace de comunicare de masă, la o mai largă consultare a tinerilor și educatorilor privind conținutul și formele acestei activități, precum și la o mai bună cooperare și intensificare a studiilor coordonate privind această relație complexă — iată ce considerăm a constitui meritul principal al Simpozionului. Publicarea în volum a comunicărilor — iar a unora dintre ele în coloanele revistei „Presa noastră” — va pune la dispoziția tuturor celor interesați un instructiv material, bogat în subiecte de meditație și sugestii practice.

UNIUNEA ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA
SOCIALISTA
ROMANIA
ASOCIAȚIA
FOTOREPORTERILOR

EXPOZITIA
REPUBLICA
DEMOCRATA
GERMANA
IN IMAGINI FOTO
15-25 Ianuarie '70

REALIZATA
DE ASOCIAȚIA
FOTOREPORTERILOR
DE PE LINGA
UNIUNEA
ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA
DEMOCRATA
GERMANA

În cadrul planului de colaborare dintre Uniunile de ziariști din Republica Socialistă România și R. D. Germană, joi 15 ianuarie a. c., a fost deschisă la sediul Uniunii ziariștilor din Capitală expoziția de fotografii „Republica Democrată Germană în imagini foto”.

Fotografiile: sînt realizate de membri ai Asociației fotoreporterilor de pe lîngă Uniunea ziariștilor din R.D.G.

În paginile revistei, publicăm cîteva din exponate.

● Aspect de la deschiderea expoziției

„ANCHETA SOCIALĂ” și în presa pentru

Posibilități și

Alexandrina PĂUN

Redactor, „Tînărul leninist”

CU PRIVIRE LA PRESĂ, în general, în literatura de specialitate, au fost emise două ipoteze: presa, mesajul, în cadrul comunicațiilor de masă, constituie oglinda, reflectarea dorințelor, a așteptărilor și a atitudinilor, suportul aspirațiilor publicului receptor. Este așa-numita „Reflexions-Hypothese”. Cea de a doua ipoteză, „Social control hypothesis”, consideră mesajele ca avînd rolul de a controla, structura și canaliza imaginea despre lume a receptorului.¹ Pentru presa occidentală, se pare că este adevărată ipoteza reflectării. Cel puțin așa atestă majoritatea cercetătorilor: M. Wolfenstein și N. Leites, S. Kracauer, R. Middleton. Într-un studiu foarte interesant R. A. Inglis reușește chiar să estimeze întârzierea cu care se reflectă, statistic, în presa tipărită, tendințele reale apărute în societate. Analizînd, pe o perioadă de 4 ani, una dintre cele mai răspîndite publicații (Saturday Evening Post, 1931—1935), Inglis constată că situația economică și profesională a principalelor personaje feminine din materialele publicate, în raport cu structura profesională rezultată din recensămîntul populației, cunoaște un decalaj de circa 10 ani. Deci, tendințele sociale se reflectă spontan în presă, dar cu o întârziere apreciabilă. Conform ipotezei reflectării, publicul este dominant față de presă, de mesaj, el impune conținutul și forma mesajului. Ipoteza

controlului social inversează raportul; receptorul (publicul) este modelat de către mesaj. Presa comunistă se conduce după ipoteza controlului social; cu atît mai mult, presa pentru tineret, care are esențial o funcție educativă.

Referitor la presa pentru tineret, semnalăm unele fenomene, care, din punct de vedere al actului educativ, se cer discutate.

În ultimii ani, în presa pentru tineret, tot mai insistent, și-a făcut loc „ancheta socială”. Scopul este, desigur, educativ. Sînt prezența tineri, care, într-un fel sau altul, se abat de la normele conviețuirii sociale. Se trag apoi concluzii moralizatoare, în majoritatea cazurilor, foarte puțin convingătoare. În timp ce acțiunile antisociale sînt viu redade, comentariile sînt palide, șterse. Rămînem doar cu prezentarea faptelor. Prin intermediul presei pentru tineret, aflăm zilnic știri despre furturi, mai mult sau mai puțin calificate, ne sînt prezența tineri fără ocupație consumînd abuziv alcool, acostînd femei și fete pe stradă, provocînd scandaluri publice, practicînd prostituția, avînd la activul lor tentative de viol și de omucidere. Goana după faptul strident, șocant, prezentarea lui fără analiza structurii sociale a situației de fapt, a împrejurărilor concrete de viață, a motivației profunde și reale, nu este nici pe departe de natură educativă. Imaginile distructive astfel create provoacă publicului anxietate și insecuritate personală, pe de o parte, pe de altă parte, constituie o sursă de inspirație pentru delincvenți sau prede-

linvenți, cărora le dă și sentimentul că nu sînt singuri în afara legii, că, la urma urmelor, pot deveni chiar „eroi”.

Insistăm asupra faptului că, fiind vorba de presa pentru tineret, sînt prezentate tocmai delicturile specifice delincvenților minori...

Pentru a preîntîmpina eventuala obiecție, potrivit căreia analiza mesajelor pe secțiuni, în cazul nostru, a faptelor în afara contextului prezentării și al scopului final al comunicației, nu ar avea valoare științifică și nu ne-ar spune nimic despre influența mesajului asupra receptorului, asupra tinerilor, semnalăm rezultatele unui experiment psiho-sociologic²): s-a prezentat un film cu subiect educativ. Într-o singură secvență, foarte scurtă, de neglijat în economia filmului, era redat un act de agresivitate fizică. Totuși, toți predelinvenții și delincvenții asupra cărora se făcea experimentul au reținut, fără excepție, tocmai această secvență.

Sociologic vorbind, „ancheta socială” ar trebui să fie un „studiu de caz”, nu o înșiruire de abateri de la modul general acceptat de conviețuire socială. În forma actuală, „ancheta socială” nu surprinde ceea ce este caracteristic tineretului, ci doar accidentul, neesențialul. Pentru a stabili trăsăturile definitorii ale tineretului și pentru a contura problematica lui reală, în presa pentru tineret trebuie să-și facă loc din ce în ce mai mult

¹ Gerhard Maletzke, „Psychologie der Massenkommunikation”, Verlag Hans Bredow-Institut Hamburg, 1963, pag. 67—68.

² Tiberiu Bogdan, „Curs introductiv în psihologia judiciară”, Buc., 1957.

„ANCHETA SOCIOLOGICĂ“

tineret

limite

Septimiu CHELCEA

Asistent universitar la Catedra de sociologie, Universitatea București

„ancheta sociologică“. Se pune însă firesc întrebarea dacă este posibil pentru reporter să realizeze o anchetă sociologică. Presupunând chiar existența unui bun nivel de pregătire sociologică, reporterului îi este deosebit de greu să satisfacă cerințele metodologice ale unei anchete de teren (ancheta nu înseamnă numai lansarea chestionarelor). Pentru reporter, se pune acut problema timpului; este imposibil de realizat convorbiri cu sute de subiecți, pentru a se asigura reprezentativitatea. Ancheta sociologică „clasică“ este deci inoperantă.

CONSIDERĂM că utilizarea „tehnicii informatorilor autorizați“ în cadrul anchetelor sociologice de presă face posibilă realizarea unor investigații sociale într-un timp relativ scurt, convenabil reporterului, și cu o mare valoare de adevăr. Tehnica informatorilor autorizați este folosită cu precădere în studiile de etnografie. Pentru aflarea comportamentelor colective, etnograful nu construiește eșantioane reprezentative, nu merge la cifre statistice, ci depistează din cadrul colectivității supuse cercetării pe acel individ sau pe acei indivizi care au o mare experiență de viață, care au participat activ la istoria existenței grupului respectiv, care reprezintă suma a ceea ce este grupul, colectivitatea umană dată. Din experiența noastră de teren, putem arăta că întrebând în grup oamenii: cine cunoaște cel mai bine o anumită stare de lucruri, cine poate reprezenta sau prezenta colectivitatea cuprinsă în an-

chetă, totdeauna vor fi indicate persoane capabile să rezume experiența de viață a colectivului. Aceștia sînt informatorii autorizați. Convorbirea adîncită cu primul informator autorizat se înregistrează în întregime. Cu ceilalți informatori, se fac numai completări și se notează afirmațiile contradictorii. Aceași convorbire, purtată cu un al treilea informator, cu un al patrulea, ne arată că relatările tind să se repete, nu mai aduc elemente noi. În acest moment se poate considera că am aflat imaginea generală despre starea de lucruri. Convorbirile realizate cu informatorii autorizați nu se vor referi la ceea ce fac și cred ei, ci la felul cum acționează și gîndeste colectivul. Pentru a surprinde schimbarea modelelor de comportamente ceremoniale la o populație în etapa de trecere de la munca agrară la cea industrială, nouă ne-a fost suficient să realizăm convorbiri adîncite cu mai puțin de 10 persoane. Considerăm că ancheta sociologică, cu folosirea tehnicii informatorilor autorizați, este pe deplin aplicabilă în presă și că ea este în măsură să reflecte fidel stări generale de lucruri. Reporterul, ca și cercetătorul, poate întîmpina dificultăți la depistarea informatorilor autorizați. Cum putem stabili indicatorii pentru desemnarea informatorilor autorizați? Pentru etnograf, lucrurile sînt foarte simple; de obicei, informatorii autorizați sînt membrii cei mai în vîrstă ai colectivității, ei avînd o experiență de viață îndelungată. Pentru reporterul și cercetătorul problemelor tineretului, este

interesantă nu numai și nu în primul rînd „experiența îndelungată“, ci mai de grabă „experiența variată“, dimensiunea temporară a indicatorilor pentru desemnarea informatorilor autorizați, convertindu-se într-una spațială (multitudinea activităților sociale la care participă). De remarcat că nu este obligatoriu ca funcția oficială deținută în cadrul colectivității, a unei organizații, să se suprapună celeia de informator autorizat. Tot astfel, liderul de opinie nu este obligatoriu unul și același cu informatorul autorizat. În circulația informației, de la emițător (presa pentru tineret, de ex.) către receptor (generația tină, în cazul nostru), liderul de opinie ocupă o poziție intermediară, mijlocind transmiterea informațiilor. Același loc și rol îl are informatorul autorizat, cînd se urmărește sensul invers de circulație a informației (dinspre public spre presă).

ÎN CONCLUZIE: pentru sporirea valorii educative a presei pentru tineret, trebuie să avem în vedere ferm ipoteza controlului social. Anchetele sociale — în forma lor actuală — au un efect publicistic antieducativ. Ele trebuie să devină, din simplă înșiruire de fapte antisociale, adevărate studii de caz. Ele trebuie să vizeze nu ceea ce este vechi, înapoiat, dăunător, ci ceea ce este nou, valoros, esențial. Pentru cunoașterea frământărilor reale ale tineretului, se impune realizarea unui număr sporit de anchete sociologice, lucru realizabil prin folosirea tehnicii informatorilor autorizați.

INFORMAȚIE ȘI INTEGRARE

Nicolae VINȚANU

FORMAREA OMULUI, realizarea personalității sale, integrarea eficientă în colectivitatea din care face parte au fost și rămân unul dintre cele mai pasionante și mai înălțătoare probleme. Oricât de centrifuge ar fi fost preocupările cercetărilor în decursul timpurilor, ele vizau în ultimă instanță omul, destinul său, ridicarea condiției sale de viață, pentru că, citind un

celebru aforism de acum 2000 de ani, omul este măsura tuturor lucrurilor. Astfel, educația prin esența sa complexă, prin relațiile sale de interdependență cu celelalte domenii ale societății, solicită în condițiile contemporane cuprinderi din numeroase unghiuri de vedere ale noilor dimensiuni pe care le câștigă.

În condițiile contemporane, sub impulsul dezvoltării fără precedent a tuturor laturilor vieții sociale — interesul față de fenomenul educativ, solicitat în cel mai înalt grad, include în corpul său, în universul său de preocupări a noilor dimensiuni ale cuceririlor umane. De altfel, dintotdeauna, procesul de formare și dezvoltare a ființei omenești s-a realizat prin interacțiunea practică dintre individ și societate. Astăzi, aceasta capătă nuanțe specifice, implicate atât de esențializarea forțelor omului cât și de arsenalul de unelte și aparataj pe care le mînuiește.

Abordarea unei discuții asupra acestui specific comportă dintru început serioase dificultăți, mai ales că nu există o accepție unanimă privind chiar conținutul educației. Nu ne vom referi la fiecare dintre aceste accepții. Noi înțelegem prin educație transmiterea spre generațiile tinere, prin canalele proprii, a experienței sociale, a valorilor create în decursul vremurilor, a sentimentelor, atitudinilor și deprinderilor caracteristice stadiului de dezvoltare atins. Sau, după cum excelent se exprima Pierre Jaccard în a sa sociologie a educației (Paris, 1962, pagina 8), educația constă în „comunicarea de idei, de arte, de tehnici, de maniere de a fi, de a gândi și de a acționa“.

Fenomenul educativ, integrarea tineretului în tezaurul înaintașilor apare într-o asemenea viziune ca un proces complex de interiorizare a lumii exterioare în structura individului, asimilarea de către acesta a conținutului real al lumii exterioare, a realizărilor și nerealizărilor acesteia. Premisele duc, firesc, la concluzia că un asemenea proces rămîne mereu neîncheiat. Anii tineretii constituie prin excelență însă domeniul interiorizărilor maxime, perioada asimilărilor cele mai abundente. Și deci preponderentă este analiza noilor cerințe și dimensiuni la care se raportează, ținînd seamă că tineretul vine în alte condiții decît generațiile anterioare, fiind chemat să construiască o lume pe care o poate cunoaște numai pînă la un punct. În acest fel, educația se constituie ca o oglindă fidelă a nevoilor sociale, a nivelului de dezvoltare culturală, lăsînd deschise totodată per-

Din expoziția: **REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ
ÎN IMAGINI FOTO**

Sabine Kötter

— TURNUL DE TELEVIȚIUNE DIN BERLIN

manentele înnoiri ale omului, asimilarea noilor cîmpuri dobîndite în confruntarea cu natura, cu ceilalți și cu sine însuși.

Dar care sînt căile, modalitățile prin care omul aflat în formare își interiorizează, asimilează, transformă lumea exterioară, valorile sociale, experiența colectivităților umane într-o lume a sa, în ceva inerent structurii sale? Un răspuns complet și coerent nu e ușor de dat, avînd în vedere intercondiționarea și interferența factorilor care-și dau întîlnire în sfera formării și dezvoltării umane: condițiile fizico-psihice, ambianta socială și etică, situația istorică, tradiția, evenimentele, tipul uman, colectivitățile etc. Desigur, școala deține un loc principal în însușirea tezaurului de cunoaștere a experienței sociale, a învățămintelor istoriei. Dar oricît de perfecte ar fi organizarea, structura și metodele sale, ea singură nu poate cuprinde în totalitate aria formării omului, integrarea lui în colectivitate, ci îi oferă, cel mult, principii orientative, jaloane în marcarea drumului parcurs de fiecare individ. Formarea integrală a omului modern solicită și alte canale prin care se asigură completarea unor laturi ale personalității sau adîncirea altora. Nu este în intenția noastră să ne ocupăm de toate acestea. Semnalăm doar că în ultimul sfert de secol se dezvoltă vertiginos o nouă dimensiune a vieții sociale sub imperiul căreia se desfășoară o bună parte din viața indivizilor — mijloacele de informare în masă. După părerea noastră, acestea pun în termeni noi problema formării tinerei generații, atît în ceea ce privește activitatea educativă propriu-zisă, cît și mijloacele de realizare a ei. Se desprind noi perspective pentru realizarea unui individ total, a unei ființe umane multilaterale.

Părerile cercetătorilor privind noii termeni în care se pune formarea omului tînăr în condițiile exploziei mijloacelor de informare de masă, sînt împărțite, mergînd pînă la negarea oricăror potențe educative ale acestora. Desigur, și aici ca în orice alt domeniu al vieții sociale, parafrazîndu-l pe Friedrich Engels, orice progres este însoțit inevitabil și de un regres.

Din punctul nostru de vedere, mijloacele de informare în masă posedă esențiale potențe educative și integrative. Școala oferă tînărului solide cunoștințe în multiple domenii, adică ceea ce a decantat istoria umană ca valabil pentru o perioadă mai mare sau mai mică. Nu întîmplător, toate materiile care se predau, exceptînd

lucrările practice, sînt sau au tendința de a se considera științe. Adică, cunoștințe adevărate despre un obiect, lucru, ființă sau relație care posedă o bună stabilitate pentru că, după cum se exprima Aristotel, știința poate fi numai despre general.

VIATA, LUMEA, REALITATEA din care e format cîmpul de mișcare, de viață al tînărului e compus însă din obiecte individuale, aflate într-o permanentă schimbare, în perfecționare, în dezvoltare. El trăiește printre aceste lucruri care se schimbă, participă la ele. Efortul științei, pe care el este chemat să și-o însușească, se regăsește în aflarea stabilului fenomene-

lor, proceselor, în comunicarea acestui stabil omului aflat în formare prin conținutul procesului de învățămînt. Dar stabilul, esențialul nu-l vezi, ci îl descoperi cu gîndul, pentru că el ține de latura ascunsă a lucrurilor sau fenomenelor la care nu putem ajunge prin imagini senzoriale, ci doar prin ajutorul conceptului. Antinomia nu e de azi sau de ieri, ci dintotdeauna. Numai că lumea în care se mișcă astăzi tînărul și pe care trebuie să și-o însușească e infinit mai bogată, mai complicată, mai dezvoltată ca acum 2 000 de ani sau chiar decît acum zece ani. Și, deci, și strădania omului tînăr pentru însușirea ei cere să fie mai stringentă.

Din expoziția: **REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ**
ÎN IMAGINI FOTO

Ernst Ludwig Bach

După părerea noastră, mijloacele de informare în masă s-au născut într-un fel dintr-o astfel de antinomie. Adică, omul modern e infinit mai mult solicitat să discearnă în fiecare clipă o autentică sinteză a generalului și individualului, a stabilului și a fluidului, fața nouă pe care a luat-o lumea în care trăiește, în neconținutul ei mișcare. Numai în felul acesta acțiunea umană devine eficientă, adecvată, iar generalul, stabilul capătă în gândirea omului noi determinări, noi ipostaze ale legăturii sale cu individualul, în ultimă instanță chiar modificările ce survin în aceasta. Vorbind în fața ziariștilor în urmă cu o jumătate de secol, V. I. Lenin a asemănat ziarul cu schelăria care se ridică în jurul clădirii și care înlesnește legăturile între diferiți constructori, îi ajută să-și repartizeze munca și să cuprindă dintr-o privire ansamblul rezultatelor obținute. O imagine revelatoare privind esența informării și posibilitățile formative ale acesteia. Mijloacele de informare, presa comunică idei despre realitate; o reflectare, în fiecare zi alta, despre realitatea cotidiană în continuă mișcare. Pentru că însuși fenomenul gnozeologic constă într-o măsură esențială în înregistrarea, transmiterea și prelucrarea de informări, informația la rândul ei, în accepția cea mai generală fiind o formă fundamentală a conexiunii universale. Norbert Wiener definește informația drept semnal al unui conținut obiectiv din lumea exterioară în procesul adaptării noastre la ea.

Conținutul informației de presă, deci, nu e o repetare a realității, o oglindire pur și simplu a acesteia, ci una interpretată, apreciată, asupra căreia s-a pronunțat un verdict. Astfel, informația presei se constituie ca o formă a culturii cotidianului care ajută pe om să fie integrat în viața colectivității respective, să fie aproape de aceasta, activ. Constituindu-se ca o conștiință a prezentului, informația presupune în primul rând o sumă de

cunoștințe, de noțiuni obiective, de lucruri văzute și cunoscute, dar în ultimă instanță și esențiale, de lucruri filtrate, criticate, înțelese, transmise prin materia subtilă care se poate constitui în sinteză, se lasă digerat de spirit, îl hrănește și-l fortifică. Într-o astfel de viziune, tinerul își însușește limbajul vieții reale, prin ceea ce are mai concret realitatea în care trăiește, înlesnindu-se astfel adaptarea continuă la această realitate.

În vechile societăți, însușirea tezaurului valoric al acestora se făcea în bună măsură prin practică, prin efectuarea unei munci în domeniul respectiv. Dezvoltarea actuală a cunoștințelor tinde să disloce sau să schimbe o asemenea formulă. Aici efortul pedagogiei de a găsi noi soluții este evident. Dar, în locul acestei practici, trebuie pus ceva care nu numai să o suplinească, dar să ofere fiecărui individ posibilități multiple de autoformare. În acest context, după părerea noastră, informația de presă suplinește în bună măsură asemenea eforturi. Nu prin formarea unei culturi cotidiene pur și simplu, ci prin decantarea unor experiențe care decurg din conținutul informațiilor receptate. De pildă, oricâte lecții moralizatoare i s-ar prezenta unui adolescent, acesta învață infinit mai mult din citirea zilnică a unei rubrici a faptului divers sau a alteia pe teme de comportare. Pentru că ne aflăm aici în fața unor operații cu lucruri reale, vii, care au putere de influențare mult mai profundă decât cuvintele sfărăitoare despre o comportare abstractă. Și mai e ceva. În timpul școlii, elevul își însușește o anumită sumă de cunoștințe despre natură, societate, om, despre viață. Cea mai mare parte le obține printr-un raționament deductiv, silogistic, astfel încât, aflarea adevărului pentru el este echivalentă în bună măsură cu demonstrația. Informația de presă, după părerea noastră, suplinește aici unilateralitatea, oferindu-i tinerului un model în care

adevărul se află prin inducție, adică prin însușirea faptelor concrete individuale, și extragerea din acestea a ceea ce este comun, a ceea ce se înscrie pe linia mersului ascendent al dezvoltării lumii în care trăiește. La aceasta se mai adaugă faptul că, după terminarea școlii, tineretul intră în producție, capătă răspunderi sociale sporite, viața însăși cerându-i să răspundă prompt unor probleme reale. De aici și nevoia ca acesta să stăpânească mecanismul unei gândiri suple, independente, capabile de o orientare în multiplele situații impuse de realitate. Aici, informația de presă vine să ofere pe baza unor exemple concrete, reale, modalitățile în care un individ sau altul au soluționat situațiile respective sau greutățile pe care le-au întâmpinat atunci când au dat o anume soluție unui fapt sau altul, constituindu-se ca o adevărată rațiune practică.

DESIGUR, discuțiile pe marginea raportului dintre informație și integrare a tinerului în viața socială au multiple aspecte. Am încercat să surprindem doar câteva. Unii gânditori occidentali, după cum s-a mai arătat, sînt sceptici în ceea ce privește influența pozitivă a mijloacelor de informare asupra formării tineretului. În parte, au dreptate, deoarece mijloacele de informare folosite fără un scop în care e inclus permanent educativul, formativul, integrativul, nu sînt de natură să favorizeze formarea omului, dezvoltarea capacităților sale creatoare. Pentru noi acest lucru rămîne esențial, deoarece fiecare informație de presă receptată de tînr declanșează o atitudine, o cîntărire și în ultimă instanță o modificare sau alta în cîmpul său spiritual, în comportamentul său. De aceea, se cere o maximă exigență în selectarea, în redactarea și transmiterea acelor fapte de viață la care putem prevedea schimbările ce le produc sau urmările lor în universul formativ al tînrului cetățean.

Rolul presei în

DIFUZAREA CUNOȘTINȚELOR ȘTIINȚIFICE

Dr. docent Victor SĂHLEANU

SE SPUNE atît de des că trăim într-un Ev al științei, încît pare superfluu să se mai insiste asupra contribuției presei la *formarea* unei mentalități corespunzătoare și la *informarea* maselor largi despre cele mai importante sau mai interesante rezultate ale cercetărilor științifice. Cititorii sînt doritori de materiale instructive și, mai ales, de știri care să le indice noi biruinți ale minții, ale înțelegerii și tehnicii umane, mărturie a puterii omului de a cunoaște și de a stăpîni natura. Presa este virtual o cale de solidarizare internațională prin mijloace informaționale; poate că asemenea știri contribuie mai lesne decît altele să dea cititorului impresia că și el aparține *omenirii*, că pe deasupra a ceea ce desparte pe oameni există un efort care își varsă rezultatele într-un patrimoniu comun tuturor.

În comunicarea de față, nu vom insista asupra aspectelor de *tehnică publicistică* care pot asigura îmbinarea utilului cu plăcutul, a vehicularii de cunoștințe cu prezentarea captivantă. Vom încerca să ridicăm cîteva probleme de principiu privind conținutul coloanelor destinate științei în presa de largă circulație.

*

Plecăm de la premiza că presa trebuie să ofere cititorilor nu numai ceea ce răspunde dorințelor lor, ci și ceea ce ar trebui să-i intereseze avînd însemnătate obiectivă. Desigur se pot găsi diverse metode de lucru pentru ca ceea ce prezintă interes din punct de vedere *obiectiv* să fie reținut la fel și din punct de vedere *subiectiv*. Credem însă că nu spectaculosul sau extraordinarul trebuie să domine scena, cu curiozitățile și performanțele. Alături de difuzarea cunoștințelor științifice din diferite domenii ale cercetării naturii și societății — și care completează și actualizează elementele de instrucție primite în cursul anilor de studii (la școala medie, la liceu sau la universitate) — o deosebită însemnătate o au acele date și idei care permit cititorului să-și facă o concepție adecvată *despre* știință și care contribuie la consolidarea și la „subtilizarea“ gândirii sale în *spirit* științific.

Nu sîntem singurii care susținem că tocmai astăzi, cînd realizările științifice sînt evidente și influențază toate sectoarele vieții personale și sociale, știința este insuficient înțeleasă, nu numai de public dar și de către mulți specialiști. Care sînt scopurile științei, care sînt particularitățile caracteristice ale cunoaș-

terii științifice, care este procesul de elaborare al unui rezultat științific, care este semnificația socială complexă a științei — iată întrebări pe care nu și le pune oricine folosește rezultatele științei, sau le admiră, sau le critică. Puterea practică a științei, care poate face și bine și rău, nu este singura rădăcină a unei atitudini ambivalente față de știință, în care se amestecă (sau alternează) simpatia și antipatia, respectul și desconsiderarea. O altă rădăcină se găsește în aceea că cerem științei ceea ce nu ne poate da (sau nu ne poate da încă). Astăzi, există oameni dezamăgiți de faptul că omenirea a ajuns în lună, dar n-a vindecat cancerul; știința este acuzată de o lipsă care se datorește, probabil, în primul rînd, complexității mult mai mari a fenomenelor biologice, în raport cu cele a căror cunoaștere și stăpînire a fost necesară pentru aselenizare. Omul de azi cere medicinei rezolvarea multor probleme de fericire, pentru care altădată erau consultați — cu mai multă îndreptățire, poate — înțelepții, moralisții sau duhovnicii.

Pe scurt, ni se pare că unul dintre rosturile majore ale paginii-științifice din presă — este să contribuie nu numai la cunoașterea științifică a lumii, ci la cunoașterea științei în-

săși. Presa Evului științific trebuie să contribuie nu numai la eliberarea omului de prejudecăți și superstiții, ci și la combaterea prejudecăților și superstițiilor privitoare la însăși știința.

Ca atare, s-ar cuveni ca o pondere însemnată să fie acordată temelor de știință (scientologie), ca și celor de istorie, teorie și metodologie a științelor. Aceasta se impune cu atât mai mult cu cât aceste teme au o pondere minimală în programa analitică a școlilor de diverse grade (inclusiv a învățământului universitar). În felul acesta presa poate realiza o *complete* binevenită a instrucției și activității formative *ex cathedra*.

Bineînțeles că ziaristica științifică poate deveni, în acest mod, într-o măsură incomparabil mai mare decât se obișnuiește, o ziaristică de idei.

Preconizăm să se acorde mai mult spațiu prezentării problemelor generale ale științei, cum ar fi problema relațiilor dintre știință și artă, dintre știință și etică, dintre știință și viață, problema consecințelor progresului științei și civilizației asupra psihicului și fizicului uman. Unele probleme generale sînt comune multor discipline științifice — problema evoluției, a luptei între vechi și nou, a timpului — coordonată a lumii. Trebuie să prezentăm cititorului profilul și harta științei de azi, profil deosebit de cel al științei de ieri și de mâine, hartă pe care există noi teritorii și în care frontierele și vecinătățile sînt caracteristice pentru momentul istoric actual, uneori surprinzătoare. Influența ubicuitară pe care o au matematica și cibernetica nu trebuie ignorată azi nici de elev, nici de student, nici de specialistul oricărei ramuri. Ca un exemplu de detaliu voi cita faptul că, pe harta de azi a științelor, medicina este nebănuț de aproape de sociologie și de psihologie, în timp ce cei mai mulți o consideră unilateral (și golind-o de o bună parte din conținut) ca pe o ramură aplicativă a biologiei. Însemnătatea unor astfel de precizări este reală: ea ajută chiar și specialistului să-și înțeleagă mai bine activitatea; ea ar ajuta enorm tineretului în orientarea sa către un anumit studiu sau către o anumită profesiune; ea ajută oricui are un cuvînt de spus în treburile publice.

O înțelegere adecvată a științei contribuie la generarea unui climat potrivit pentru funcționarea și dezvoltarea acesteia, este deci un factor de care trebuie să se țină seama și în psihosociologia și în sociologia științei.

Subestimarea unora dintre principiile formulate mai sus poate duce, dimpotrivă, la dezinformări și la confuzii cu repercusiuni variate ca extensie și gravitate.

AȘ VREA să subliniez că scrisul științific incumbă responsabilități ce nu sînt întotdeauna privite cu seriozitatea cuvenită. De pildă, nu ne este indiferent dacă un articol de ziar sau revistă alimentează spiritul dogmatic, dacă popularizarea științei este o vulgarizare, dacă discuția critică degenează într-o polemică plină de patimă și lipsită de finețe. Credem că un spațiu insuficient este acordat, la noi, discutării cărții științifice de idei, în contrast cu atenția care se dă filmelor, plachetelor de poezii sau romanelor. Opinia după care cartea științifică este prin definiție aridă, lipsită de accesibilitate și de interes larg — este eronată. Oricum, o nouă carte de matematică are azi la noi mai mulți cumpărători decât o nouă carte de poezie.

Anchetele, dezbaterile, confruntările de opinii sînt o cale excelentă de a face pe cititor să se apropie de spiritul autentic al științei (care este un spirit problematic și critic) și de a îndemna la necesare distincții subtile.

Aș menționa aici cîteva exemple despre felul în care presa poate face deservicii cauzei pe care o apărăm.

Într-un reportaj ambiguu despre unele fenomene extraordinare din domeniul parapsihologiei, autorul, după ce captase atenția exploatarea spectaculosul, susținea că asemenea observații nu sînt științifice, deoarece știința se ocupă numai de fenomene reproductibile în laborator după voie și care se întîlnesc curent. Autorul lăsa să se înțeleagă că totul este suspect și dubios, deoarece este rar — în loc să sublinieze valoarea înregistrărilor obiective. Dacă am accepta criteriile enumerate, întreaga istorie și o bună parte din astronomie nu ar fi de competența științei, iar un fenomen ca geniul lui Eminescu ar trebui din principiu declarat în afara preocupărilor demne de un om de știință.

În numeroase materiale se vehiculează ideea după care criteriul adevărului științific este concordanța cu concepțiile curente ale științei, în loc să se atribuie cuvenita însemnătate stabilirii faptelor și concluziilor după o metodologie riguroasă și verificată.

Un alt ziarist, incompetent — dar cu talent polemic — susținea într-un amplu reportaj că cercetarea medicală valoroasă nu se poate face decât la patul bolnavului. După acest criteriu activitatea unui Cl. Bernard, Pasteur, V. Babeș, I. Cantacuzino ș.a. n-ar fi însemnat nimic pentru progresul științelor.

Un articol publicat într-un cotidian bucureștean critica Centrul de Antropologie pentru că angajase un absolvent al Institutului de Cultură Fizică și Sport. Faptul era inexact, dar presupunîndu-l exact, nu ar fi trebuit să stîrnească obiecții, deoarece o importantă temă de cercetare științifică în atletismul de azi este stabilirea corelațiilor datelor antropometrice și de tip constituțional cu performanța realizată. Am fi așteptat mai curînd un ajutor publicistic, lămurind cititorii ce este și ce urmărește Antropologia azi, ca un studiu complex și al omului, și *sui generis* tocmai prin acest fel de complexitate.

O confuzie frecvent întîlnită în coloanele presei este aceea între ceea ce este aplicativ, ceea ce este practic, tehnică, producție și rentabilitate economică. Fizica teoretică este o aplicație a matematicii; ortografia este o aplicație practică a lingvisticii, dar nu duce la beneficii materiale; aselenizarea este o performanță tehnică, dar nu o utilizare productivă. Consecințele unei astfel de concluzii se întind de la dezorientarea tînărului doritor să-și aleagă o profesie sau un domeniu de studiu, pînă la aprecierea necorespunzătoare a unor realizări de reală valoare. Eficiența socială a științei, ca și înțelegerea ei nepotrivită pe plan social se repercută larg în ansamblul sferei culturii.

ÎNCĂ O DATĂ subliniem că marea influență pe care o are presa poate face din ea un auxiliar prețios al educației științifice a maselor și al educării atitudinii corecte față de știință. Dezbaterea acestui aspect al vieții spirituale cotidiene ar merita o participare cît mai întinsă, care să rămînă mereu actuală.

Nicuță Tănase și VIRTUȚILE UMORULUI VÉRITÉ

Victor BÎRLĂDEANU

S-A VORBIT și s-a scris enorm despre ciné-vérité și despre roman-vérité — modalități de expresie ivite în a doua jumătate a secolului al XX-lea la interferența dintre anumite genuri literar-artistice „clasice” și autenticitatea dinamică a reportajului de presă scrisă sau filmată. Citind recenta carte a lui Nicuță Tănase, „Cruce de ocazie”, mi-am pus întrebarea dacă nu e cazul să recurgem — pentru particularitățile acestui original talent satiric — la un termen derivat prin inevitabilă analogie: umor-vérité.

Un teoretician al structurilor literare afirma că, dacă în orice gen noțiunea de realism are o anume semnificație concretă, în umor n-are niciuna. Scrisul satiric al lui Nicuță Tănase — fie sub forma foiletoanelor și schițelor apărute în presă, fie sub aceea a lucrărilor de mai mari proporții tipărite în volum — se însărcinează să desmintă, cu argumente irecuzabile, această aserțiune. Ceea ce face farmecul și ineditul acestei proze de irezistibilă factură comică este nu renunțarea la procedeele verificate (Nicuță folosește și el hiperbola, paradoxul, parodia), ci retopirea lor, printr-o bizară alchimie, în retortele unei copleșitoare autenticități, care conferă fiecăreia dintre paginile sale consistența aproape palpabilă a realului, dându-i cititorului senzația „copiei după natură” sau, mai exact, a ceea ce francezii numesc, „pris sur-le-vif”.

O semnificativă reușită în acest sens — și, aș îndrăzni să afirm, nu o reușită oarecare, ci una care echivalează cu punerea pietrei de temelie a unei noi modalități literare — este microromanul dialogat care dă titlul sus-amintitului volum. Sintetizând tot ce e mai valoros în creația sa de pînă acum, autorul „Derbedeilor” și al „Muzicuței cu schimbător” izbutește, în rapida derulare de imagini a „Crucei de ocazie”, să

sugereze *exclusiv prin dialoguri* o întreagă atmosferă tragicomică de o concretețe halucinantă.

Programatic, microromanul începe cu transcrierea voit stenografică a unor frânturi de discuții auzite în stradă, în autobuz, în localuri publice, frânturi pe care autorul le și intitulează cu anume ostentație: „Dialoguri banale”. E de-ajuns însă să zgîrii pojghița acestei accentuate banalități pentru a descoperi, în spatele fiecărui fragment, simburile unei drame sau comedii. În fond, aceasta și este „teza” microromanului lui Nicuță, ca și a altor scrieri ale sale: fiți atenți, oameni buni, deschideți bine ochii în jur, banalitatea e numai aparentă, sublimul și grotescul conlocuiesc, indisolubil împletite, în fiecare situație întilnită.

AXUL METAFORIC al cărții constă în descoperirea și reliefaarea condiției omului de autor și actor al propriei sale tragicomedii. E o condiție întru totul bizară, între toate făpturile planetei, și care conferă vieții umane acel caracter de teatralitate care i-a obsadat pe mulți scriitori și gânditori de-a lungul istoriei. Nicuță își duce însă descoperirea pînă la ultimele consecințe, subliniind — cu o detașare mordantă — destinul cu deosebire amar și ambiguu al scriitorului, căruia vocația îi rezervă în plus și rolul de spectator, ba chiar de cronicar al spectacolului, de multe ori nu prea vesel, al propriei sale vieți.

Există în paginile dense al „Crucei de ocazie” o tulburătoare poezie a lucidității, a acelei lucidități care nu se convertește neapărat în uscăciune, ci devine, prin forța împrejurărilor, nodul conflictului dramatic dintre individ și propria sa conștiință. În lumina acestei contemplări lucide a faptelor și semnificațiilor vieții, umorul însuși apare nu

detașat de complexitatea existenței, nu ca un reflector care își azvîrle din afară razele sale, adeseori crude, asupra cotidianului, ci ca un element organic integrat, ca un factor implicat în desfășurarea destinului uman.

Faptul care reprezintă punctul de pornire al microromanului poartă o vădită — ba chiar subliniată — amprentă autobiografică. E în povestea bătrînului tată care își cumpără o „cruce de ocazie” și care depune în mîna fiului banii adunați cu grijă pentru ultimul drum, bani pe care s-a iscălit ca pe un ciudat testament, atîta dramatism simplu, necontrafăcut, o asemenea intensitate a presimțirii clipei din urmă, încît tot ceea ce urmează, întregul lanț de confruntări pe care îl dezlănțuie, pare dirijat de o mîină inexorabilă spre deznodămînt. Să fiu bine înțeles, nu e vorba de fanatism în sensul trivial al cuvîntului, ci de ceva mult mai bogat în semnificații — de acea conștiință, specifică folclorului nostru, că apropierea momentului final al existenței comportă o încheiere definitivă a socotelilor morale cu lumea înconjurătoare. Nu o mutuală compasiune blajină, nu „iertarea păcatelor”, ci elucidarea deplină și lucidă a raporturilor cu cei din jur — iată resortul care explică actele bătrînului și care conferă acea efervescență dureroasă trăirilor fiului.

Derularea rapidă a secvențelor are loc, aș spune, concentric în jurul unei scene-cheie: al doilea dialog dintre tată și fiu, moment al adevărurilor supreme, ce îngăduie ambilor protagoniști revelația unei legături intime care depășește tot ceea ce își imaginau înainte despre existența lor, despre relațiile dintre ei, ajungînd pînă la definirea unei totale identificări, unui sentiment de teribilă consonanță interioară.

Mai există în această pagină de antologie — ca și în alte secvențe ale microromanului — o revelație de o sfișietoare amărăciune: o viață întreagă ai trecut pe lângă un om, pe care l-ai crezut extrem de apropiat, fără a-i înțelege, în fond, durerile și revoltele, gândurile și dorurile. În replici de o remarcabilă concizie — laconismul atinge nu o dată altitudinile unei veriabile virtuozități — autorul sugerează noblețea unei fizionomii morale în a cărei alcătuire pudoarea în expresia sentimentelor, atât de specifică atitudinii față de viață a omului simplu, se constituie ca o trăsătură definitorie.

Se poate pune, pe bună dreptate, întrebarea: oare nu atribuim prozei obișnuite a unui umorist valențe psihologice și de filozofie a vieții pe care ea, de fapt, nu le conține? Răspunsul la această întrebare nu poate fi decât un imbold la lectura cărții pentru a face fiecare descoperirea unor profunzimi. Numai că aspectul „filozofic“ al modalității literare abordate de Nicuță nu e explicit, ostentativ, ci implicit, conținut în însăși țesătura dramatică

a întâmplărilor convertite în lapidare dialoguri. S-ar putea face, fără exagerare, o apropiere între umorul tragic al unora dintre capitoarele „Crucei de ocazie“ și filmele lui Chaplin, cu tragicomica lor omenie, cu indignata lor cavalcadă a „hazului de necaz“.

Incontestabil, unul dintre meritele microromanului lui Nicuță Tănase este și evitarea efectelor facile pe care le-ar fi putut obține prin pedalară fără măsură pe resorturile grotescului. Până și scena cu geamparalele jucate de schiopul Pinteleagă este scrisă cu un asemenea simț al echilibrului, cu un asemenea accent de compasiune omenească încât nu apare ca un corp străin în contextul cărții. Satira cusurilor umane este realizată și ea fără acele deformații grotesce care reprezintă particularitatea de evidentă sorginte carageliană a multora dintre schițele și foiletoanele lui Nicuță. Folosind același procedeu al „instantaneului“, al stenografierii aparent imperturbabile a dialogurilor surprinse fără premeditare, autorul reușește turul de forță de a face chiar și din transcrierea replicilor auzite

în drum spre cimitir un prilej de blajină împăcare cu diversul și complexul spectacol al vieții.

PRIN „CRUCE DE OCAZIE“, poate în mai mare măsură decât prin toate operele sale precedente, acest scriitor și publicist fecund, care se bucură de o justificată audiență în rindurile unui public larg, de toate categoriile, demonstrează elocvent fertilitatea nemulțumirii creatoare, a căutărilor febrile de autodepășire. În definitiv, cu succesul său constant și de netăgăduit, Nicuță Tănase s-ar fi putut cantona într-o formulă beletristică pe care s-o cultive la infinit, mizind pe statornicia și chiar pe o oarecare inerție a gustului, mai ales în materie de umor. Faptul că nu s-a întâmplat așa, că investigarea de către Nicuță a unor noi zone și modalități ale umorului, la fruntăriile labile ale tragicului, s-a soldat cu această admirabilă și inedită ca formulă „Cruce de ocazie“, ne îndrituiește să-i acordăm și mai departe întreaga noastră încredere de cititori, convinși că resursele de continuă înnoire a umorului său sînt practic inepuizabile.

◀ SPECTACOLE ▶

„SIMPATICUL DOMN R“ (o recentă producție a casei de filme „București“) a făcut, în premieră, „înainte de a ieși în lume“ o vizită la Casa ziariștilor. El a fost însoțit de „părinții săi“ (scenaristul Tudor Popescu și regizorul Ștefan Traian Roman) și de câțiva din bunii săi prieteni (interpreții Virgil Ogășanu, Mihai Niculescu, Anca Pandrea etc.). Din partea gazdelor au fost întâmpinați, așa cum se cuvine, de un ziarist de specialitate, criticul de film Sebastian Costin, de la ziarul „Scînteia tineretului“. În fața unui numeros auditoriu, format din ziariști și familiile lor, s-a desfășurat o interesantă convorbire între „reprezentanții“ *Simpaticului domn R* și criticul S. Costin. Fiecare oaspete a povestit amănunte inedite din timpul realizării acestei noi pelicule românești. N-au lipsit din discuție nici proiectele anului 1970.

În continuare „s-a servit“ oaspeților... filmul „Simpaticul domn R“, care a plăcut, dovadă aplauzele cu care a fost răsplătit.

LA CASA ZIARIȘTILOR

CE NU CUNOAȘTE CITITORUL!...

Agenda unui reporter de „fapt divers“ e totdeauna plină cu însemnări. Uneori, pentru cele 10—15 rânduri apărute în ziar, a fost nevoie de o documentare de zile, de convorbiri, de zeci de notițe. În acest timp, reporterul și-a făcut noi prieteni cu care s-a înduioșat sau s-a amuzat și a strâns date cu care ar fi putut scrie un roman. De aici, din aceste însemnări s-au născut „Culisele faptului divers“, pe care pasionatul ziarist, Ștefan Zidăriță, le-a strâns într-o inedită carte. Scrisă simplu, cursiv, atractiv, colorată cu amănunte, cu dialoguri amuzante, prezentând colegi de redacție, prin ea, cititorii fac cunoștință cu ziaristul-cetățean, cu ziaristul-om.

Ștefan Zidăriță, gazdă amabilă și ghid priceput, își plimbă cititorii în câteva cafenele bucureștene, îi ia cu el atunci când adună date și îi invită în biroul său de la „Scînteia“.

Nici o prețiozitate în povestirea întâmplărilor, așa cum sînt redate, faptele devin obișnuite; se pare că totul a fost ușor de realizat. Asta în modestia autorului. În realitate, cît de penibil trebuie să fi fost pentru reporter să stea de vorbă cu Măndica și Grigore (El și ea în ostilitate), cît de trist trebuie să fi plecat din casa Mariei (Pe urmele unei brute), cît de emoționat va fi fost după întîlnirea cu vrînceanul

Gheorghe Croitoru (Viță de vie). Întîmplări, întîmplări în care, în fiecare, se află cîte o picătură din sufletul ziaristului. Îl întîlnim pe Ștefan Zidăriță, veșnic în căutare de idei îndrăznețe. Odată, îmbrăcat în salopetă, sunînd liniștit la ușile unui

În culisele faptului divers

de
Ștefan Zidăriță

întreg bloc, voia el să afle, dacă spunînd că-i... de la gaze, îl legitimează cineva cînd îi dă drumul în casă. Reportajul, publicat în „Scînteia“, desigur că a dat multora de gîndit și i-a făcut pe cetățeni să fie mai atenți atunci cînd deschid ușa unor necunoscuți. Nu mai vorbim de ideea care i-a venit într-o zi la „Gambrinus“*), stînd de vorbă cu un ofițer de miliție: „Devenim o zi infractori și sondăm astfel, din interior, acest vast mecanism al atitudinii active, în cele mai diverse împrejurări“. Zis și făcut. „Culisele“ povestesc pe larg emoțiile pe care le-a încercat timp de cîteva zile re-

porterul infracționist. Ancheta publicată s-a bucurat de un mare răsunset. Ea a fost comentată în cele mai diverse cercuri zile întregi, dovedind o dată în plus că un articol bun, interesant nu trăiește numai o singură zi.

Așadar, s-a putut scrie și o carte de „culise“ gazetărești. Dacă a interesat cititorii? Subsemnatul, ca să și-o poată procura, a stat timp îndelungat la coada care se formase la o librărie. Asta în prima zi. Fiindcă, în a doua, volumul se epuizase.

POATE FI ACESTA un criteriu ca editurile să-și includă în planul tematic cît mai multe cărți de acest gen? Desigur, cu o singură condiție: ca acei care le scriu să fie ziaristi pasionați, care să poată oferi cititorilor subiecte inedite, reportaje de certă valoare.

*) Am subliniat special că ideea i-a venit la restaurantul „Gambrinus“, pentru a arăta încă o calitate a cărții. Ziaristul nu încearcă să arate că hotărîrea a luat-o în urma unor gînduri de zile și nopți, ci simplu „la o bere“. Specifică însă în continuare: „În așteptarea „zilei infracționale“ m-am perpelit toată noaptea“. Deci ideea i-a venit simplu. Realizarea ei i-a dat mult de gîndit.

Marian SANDU

CULTIVAREA

de prof. universitar D. MACREA
Membru corespondent al Academiei

LIMBA ROMÂNĂ este cea mai unitară dintre limbile romanice în ceea ce privește elementele ei de bază: structura gramaticală și fondul principal de cuvinte. Dar fiind în dezvoltare continuă, pentru a satisface cerințele complexe ale comunicării și creației științifice și culturale, ea are nevoie, ca orice limbă vie, de precizări ale mecanismului ei funcțional în scriere și pronunțare, în lumina regulilor ei gramaticale, ortoepice și ortografice. Această acțiune se numește cultivarea limbii. Ea nu aparține exclusiv lingviștilor, ci unui cerc larg de intelectuali preocupați ca limba noastră să fie vorbită și scrisă cât mai corect, mai precis și mai frumos.

Dacă astăzi se scrie și se vorbește mai bine ca înainte, faptul se datorește acestei acțiuni cu caracter colectiv, acestei griji multilaterale și permanente pentru limba noastră națională.

Un rol substanțial, pe care îl poate aprecia oricine, îl au în această acțiune presa, radio-ul, televiziunea, teatrul — prin marea lor influență asupra publicului cititor și ascultător. Ele contribuie în mod esențial la răspîndirea și fixarea unor anumite formulări, expresii și construcții de limbă care se înrădăcinează în cercurile largi. Cuvintele și expresiile noi, atât de frecvente în bogata activitate științifică și literară, în activitatea de producție sau obștească din zilele noastre, sînt răspîndite mai ales cu ajutorul numărului mare de reviste și de

ziare centrale și locale, precum și al emisiunilor de radio și televiziune.

Dar presa, radio-ul și televiziunea ajută opera de cultivare a limbii nu numai prin modelul de corectitudine pe care-l reprezintă scrisul și vorbirea lor, ci și prin acțiunea dirijată și explicată pe care o duc sistematic pentru semnalarea greșelilor de limbă și îndemnul pentru remedierea lor.

Articole cu caracter orientativ și normativ privind cultivarea limbii au apărut și apar în reviste și ziare ca „România literară“, „Presa noastră“, „Lucefărul“, „Contemporanul“, „Limba română“, „România liberă“, „Informația Bucureștiului“ ș.a. Radio-ul și televiziunea, prin ru-

bricile „Odă limbii române“ și „Mult e dulce și frumoasă“ întreprind o acțiune de aceeași mare importanță.

Reîncepută sistematic, acum aproape 20 de ani, de lingviști în revistele de specialitate, îndeosebi în „Limba română“, în care au apărut și apar numeroase studii orientative semnate de acad. Iorgu Iordan, acad. Alexandru Graur, prof. univ. Gheorghe Bulgăr ș.a., cultivarea limbii este astăzi o acțiune colectivă, o cauză comună a scriitorilor, a unui număr tot mai mare de profesori, nu numai de limba română ci și de alte specialități, a ziariștilor, a oamenilor de cultură.

O acțiune meritorie în acest domeniu este cea din ziarul „Infor-

• ECOURI • ECOURI • ECOURI •

GREȘELI MAI MULT

A VORBI și a scrie corect sînt pentru ziariști datorii elementare. Profesia îi obligă. În cele ce urmează, mă voi opri asupra cîtorva exemple oferite de televiziune, ca și asupra unor greșeli de ortografie întîlnite în publicațiile noastre.

În transmisiunile sportive „în direct“ (de ce nu „directe“?), adeseori numele echipei de fotbal F. C. Argeș se pronunță *Ef Ce Argeș*. De ce *ef*, cînd cea de a șaptea literă a alfabetului nostru se numește *fe*? Am auzit: „Dinamo și-a apropiat victoria“. Corect se spune și se scrie *apropiat*, adică Dinamo și-a însușit victoria, nu și-a adus-o mai aproa-

pe. Orice crainic care se respectă (de la radio sau de la televiziune), referindu-se la acele personaje hazlii de la circ ori de la bilciuri, îi numește *clauni*, ca în limba engleză. În românește, se scrie și se pronunță *clowni*. Această formă, greșită la început, s-a răspîndit în masele largi și, cu trecerea timpului, s-a consolidat.

E adevărat că îndreptarul orto-grafic, ortoepic și de punctuație nu dă indicații cu privire la numeralul datei. De aceea, auzim *doi* februarie, *doisprezece* mai (în preajma alegerilor din martie 1969, ni s-au servit porții copioase de *doi* martie). Gra-

LIMBII

mația Bucureștiului“, care a înființat, în octombrie 1959, rubrica „Limba noastră“, pe care a întreținut-o în tot acest timp prof. N. Mihăescu. Materialul publicat de el în acest ziar pînă în 1963 a format conținutul a două volume intitulate, primul „Limba română, probleme de lexic și construcții gramaticale“, iar al doilea „Abateri de la exprimarea corectă“, ambele apărute în Editura didactică și pedagogică, în 1963. Articolele publicate de prof. N. Mihăescu de atunci încoace pot forma conținutul altor volume, a căror apariție o reclamă grija pentru cultivarea limbii române.

Problemele de limbă dezbătute la această rubrică sînt cele de expresie

mare curentă, de gramatică vie, izvorîte din funcționarea dinamică a vorbirii și scrierii cotidiene. Ar fi greu să facem un inventar al varietății acestor articole, numărul lor depășind cifra de 500. Ele privesc probleme de vocabular, ca folosirea de pleonasme, de neologisme greșite, de regionalisme, de topică, de stilistică, de ortografie, avînd ca punct de plecare totdeauna cazuri concrete din vorbirea și scrierea curentă. Scopul acestor articole este să combată impreciziunea din scris și vorbire, retorismul și folosirea incorectă a formelor gramaticale. Rubrica nu și-a înțeles rolul ca un paznic al unor reguli rigide la care să raporteze invariabil funcționarea vie

a limbii; acest procedeu ar fi steril pentru o limbă cu un dinamism exploziv ca al celei române. Baza de referință a rubricii este tradiția literară și în cele mai multe cazuri limba vorbită de popor, adevăratul făuritor și păstrător al limbii naționale.

PRIN CONȚINUTUL ei bogat, variat și instructiv, rubrica destinată aspectelor vii ale limbii noastre din „Informația Bucureștiului“, de la a cărei înființare s-au împlinit zece ani, a contribuit și contribuie la însușirea de către publicul larg a vorbirii și scrierii conforme cu normele literare și cu stadiul de dezvoltare al culturii noastre de astăzi.

• ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI •

SAU MAI PUȚIN CURENTE

matica limbii române (vol. I, pag. 201) spune: „În enunțarea datei, se pornește de obicei cu un numeral ordinal, dar se continuă totdeauna cu un numeral cardinal (întii aprilie, întii iunie — două aprilie...)“. Pornind de aici, ar trebui să spunem *două* martie, *douăsprezece* martie, *douăzeci* și *două* martie etc.

Multă bătaie de cap dă secretarilor de redacție scrierea numelor topice formate din mai multe cuvinte. Fiecare redactor, fiecare reporter le ortografiază în felul lui. De pildă, unul scrie Orașul Dr. Petru Groza, cu inițiala majusculă la cuvîntul

orașul, în timp ce altul scrie cu inițială minusculă; unul scrie Calea Victoriei cu inițiale majuscule la cele două cuvinte componente, iar altul notează termenul calea cu inițială mică; unii scriu Satu-Mare (nearcticulat, dar cu cratimă), județ și oraș în nord-vestul țării, dar Satul Mare (cu articol hotărît enclitic la Satul, dar fără cratimă) cînd se referă la mica localitate cu acest nume din județul Ialomița. Cum e corect? Îndreptarul ortografic, ortoepic și de punctuație spune la paragraful 160: „Numele geografice și teritorial-administrative se scriu cu inițială majusculă la toate cuvintele

componente (în afară de cuvintele ajutătoare)“, iar la paragraful 148 litera c, arată că „se scriu cu liniuță de unire numele de localități compuse“.

ÎN APLICAREA acestor norme se întîlnesc încă multe inconsecvențe. De altfel, cu ani în urmă, revista „Limba română“ semnala o serie de anomalii în această privință, făcînd și propuneri pentru discutarea și înlăturarea unor neajunsuri. Ediția din 1965 a Îndreptarului n-a făcut însă corectările ce se cereau.

→

Cu toate că în nota 1 a paragrafului 160 se spune că „Numele generice deal, fluviu, insulă, lac, munte, peninsulă, rîu, vale etc., cînd nu fac parte din denumire, se scriu cu inițială mică : fluviul Dunărea, rîul Jiu, rîul Olt etc., dar : Balta Albă (lac și localitate), Dealul Spirei, Capul Rediului (sat), Satu-Mare“, norma aceasta, în mare parte, nu e respectată. Și nu e respectată pentru că nu se știe cînd aceste generice fac sau cînd nu fac parte din denumire. După noi, nu trebuie să fii neapărat lingvist ca să-ți dai seama că un substantiv la genitiv (Victoriei, Griviței, Independenței, Brăilei) nu poate forma singur un nume de localitate, de stradă. Așa că genericul care-l precedă face parte din denumire și se scrie cu inițială majusculă (Calea Victoriei, Calea Griviței, Splaiul Independenței, Dealul Brăilei) : de asemenea, numele unei persoane nu poate alcătui singur un toponimic. Asta înseamnă că trebuie să se scrie Orașul (cu inițială mare) Dr. Petru Groza, Bulevardul (cu inițială mare) Nicolae Bălcescu etc. Nici adjectivul (mare, roșu, frumos) nu poate forma de unul singur un nume. Așa că vom scrie Satu-Mare, Lacu-Roșu, Tîrgu-Frumos. Toate acestea (și altele) ar trebui să le găsim în lucrările cu caracter normativ, expuse clar și cu cît mai multe exemple.

PÎNĂ CÎND o nouă ediție va înălătura inconsecvențele atît în privința scrierii cu majuscule, cît și în privința folosirii sau nu a cratimei, a articolului hotărit la numele topice, datorită noastră este să ne ghidăm — atît cît se poate — după indicațiile Îndreptarului ortografic, ortoepic și de punctuație. Bine ar fi ca o ediție nouă să apară cît mai curînd...

E. BEJENARU
(„România liberă“)

E C O U R I

TREI OBSERVAȚII

Răspund invitației dv. de a face propuneri în legătură cu o nouă ediție a Dicționarului ortografic.

1. Scrierea *O dată ce, o dată cu*, după cîte știu, reprezintă o eroare în DO, și nu un punct de vedere al autorilor normelor ortografice. Totuși, pentru ca eroarea să nu se repete într-o nouă ediție, o semnaliez. Se scrie, corect, *o dată* memorabilă, i-am spus *o dată*, încă *o dată*, adică în toate cazurile în care *o dată* se opune lui *de două ori*. Dar *odată* ce, *odată* cu, *odată* și *odată* trebuie scris așa : *odată*, într-un singur cuvînt. (Mergînd pe linia actualului DO poate trebuie să scriem și *de o dată* ?)

2. Formarea genitiv-dativului pentru anumite cuvinte al căror plural nu există sau este foarte rar utilizat, deci este ca și inexistent, este

adesea un semn de întrebare, pe care DO-ul ar trebui să-l rezolve, codificîndu-l. Să asimilăm oare genitiv-dativul cu un plural necunoscut ?

Astfel am găsit (în Fest, Stăpînii celui de al treilea Reich, p. 281) : N-a putut rezista *viltorii*. În aceeași lucrare apare foarte des : *terorii*. O fi corect ? După părerea mea, nu.

Aceeași nedumerire pentru genitiv-dativul cuvîntului ordine : *ordinii* stabilite (în aceeași lucrare, p. 316).

3. În aceeași lucrare (p. 282) am găsit : lectura cotidienei. Greșeala aparține însă autorului, și nu lui DO, dar se vede de aici că DO ar trebui să accentueze într-un fel oarecare diferența între adjectivul *cotidiană* și substantivul *cotidian*.

Deocamdată atît.

M. PANA

25 de ani

de la apariția ziarelor **CRIȘANA ȘI FÁKLYA**

LA 12 IANUARIE a.c., a avut loc, la Casa de cultură a municipiului Oradea, adunarea festivă consacrată aniversării a 25 de ani de la apariția ziarelor „Crișana” și „Fáklya”, organe ale Comitetului județean Bihor al P.C.R. și ale Consiliului popular județean.

La festivitate au luat parte redactori, colaboratori și corespondenți voluntari, lucrători tipografi și difuzori ai ziarelor, redactori ai revistei „Familia”, reprezentanți ai presei centrale și ai unor ziare județene, secretari de organizații de partid, activiști de partid și de stat, conducători de întreprinderi și instituții din județ.

La adunare au fost prezenți: Victor Bolojan, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Bihor al P.C.R., președintele Consiliului popular județean, Alexandru Fodor, secretar al Comitetului județean de partid, Francisc Kiss, șeful secției de propagandă, Gheorghe Ardeleanu, vicepreședinte al Consiliului popular județean, Liviu Caba, prim-secretar al Comitetului județean al U.T.C., Liviu Moldovan, secretar al Comitetului municipal Oradea al P.C.R.

Despre activitatea ziarelor de-a lungul celor 25 de ani de apariție au vorbit Nicolae Bilț, redactor șef

al ziarului „Crișana”, și Andrei Lakatos, redactor șef al ziarului „Fáklya”. Au luat apoi cuvântul tovarășii Teodor Banc, de la Notariatul de stat, și Andrei Boros, șef de secție la ziarul „Fáklya”, Cristea Lucian, șeful secției ziare din cadrul Întreprinderii poligrafice „Crișana”, ing. Nicolae Cucu, director adjunct la Direcția agricolă județeană.

În încheierea adunării festive a luat cuvântul tovarășul Victor Bolojan, care a adresat, în numele Comitetului județean de partid și al Consiliului popular județean, un călduros salut și felicitări colectivelor redacționale, colaboratorilor și corespondenților, tuturor, aceluia care asigură apariția ziarelor „Crișana” și „Fáklya”.

Primul secretar al Comitetului județean de partid a arătat că ziarele își aduc o contribuție meritorie la dezvoltarea și soluționarea unor probleme majore ale vieții politice, economice, sociale și culturale ale județului, la mobilizarea oamenilor muncii români, maghiari și de alte naționalități în lupta pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Vorbitorul a subliniat îndatoririle ziarelor „Crișana” și „Fáklya” de a pătrunde mai adânc în miezul realității vii a județului, de a fi expo-

nentul opiniei sociale, de a desfășura o publicistică activă, militantă, la înălțimea glorioaselor tradiții ale presei noastre comuniste. Ziarele trebuie să contribuie într-o măsură mai mare la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, la formarea trăsăturilor noi ale omului societății noastre, la cultivarea normelor de etică și responsabilitate socială, combatând cu hotărâre mentalitățile retrograde, atitudinile de nesocotire a intereselor obștești.

Documentele Congresului al X-lea al P.C.R., cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la aniversarea ziarului „Scinteia” trebuie să constituie pentru colectivele redacționale o călăuză pe linia îmbunătățirii continue a conținutului și contribuției acestora la îndeplinirea programului de dezvoltare multilaterală a țării noastre.

Participanții la adunare au adoptat o telegramă adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu.

După adunare a fost prezentat un frumos program artistic susținut de corul „Hilaria” dirijat de Miron Rațiu, orchestra de cameră a Casei de cultură și actori de la teatrul de stat din localitate.

FILIALA CLUJ

DINTRE INIȚIATIVELE valoroase din ultima vreme ale filialei din Cluj a Uniunii ziaristilor, reținem: colegii din Cluj își propun să editeze o carte pe o temă deosebit de importantă a zilelor noastre.

Pentru realizarea acestei cărți, Uniunea ziaristilor din Republica Socialistă România, filiala Cluj, Comitetul județean pentru cultură și artă și Comitetul județean al femeilor, prin redacția ziarului „Făclia”, organizează un concurs de creație artistică cu tema: „Femeia, cîntată de poeți și văzută de plasticieni”.

La concurs pot participa cu lucrări inedite poeții și plasticienii din municipiul și județul Cluj, membri sau nemembri ai Uniunii Scriitorilor și Uniunii Artiștilor Plastici.

Juriul format din ziaristi, critici literari și critici de artă va acorda următoarele premii:

	Plastică	
Premiul I		1 000 lei
Premiul II		800 lei
Premiul III		500 lei
	Poezie	
Premiul I		1 000 lei
Premiul II		800 lei
Premiul III		500 lei

Lucrările premiate și cele mai reușite, precum și reproducerile după lucrări plastice vor fi editate într-un volum cu titlul concursului de către Casa județeană a Creației Populare acordîndu-se drepturi de autor. De asemenea, vor fi organizate un recital de poezie și o expoziție de artă plastică.

FILIALA DOLJ

O IMAGINE retrospectivă asupra activității din ultima parte a anului desfășurată în cadrul filialei Dolj a Uniunii ziaristilor deslușește trei direcții importante de acțiune și tot atîtea obiective esențiale: preocupări în sprijinul tendinței curente, permanente, de perfecționare profesională a gazetarilor, statornicirea unui climat instructiv și agreabil de petrecere în comun a timpului liber și — un lucru care mi se pare foarte important — înscrierea inițiativelor și reușitelor noastre în contextul spiritual al orașului.

Eforturile generale ale ziaristilor din presa craioveană de a ridica neconținut calitatea muncii lor au fost sprijinite prin numeroase activități cu un profil bine definit. Întîlnirea ziaristilor cu tovarășul Constantin Băbălău, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R., a avut menirea de a le înfățișa planul de perspectivă al comitetului județean de partid, în lumina sarcinilor majore ce ne revin din Directivele Congresului al X-lea și documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1969.

Urmărind să creăm un cîmp cît mai larg dezbaterilor și inițiativelor capabile să ridice nivelul activității noastre, în cadrul redacțiilor ca și în planul filialei, au fost puse în discuție probleme interesante („Reflectarea spiritului de partid în articolele noastre publicistice”, „Tra-

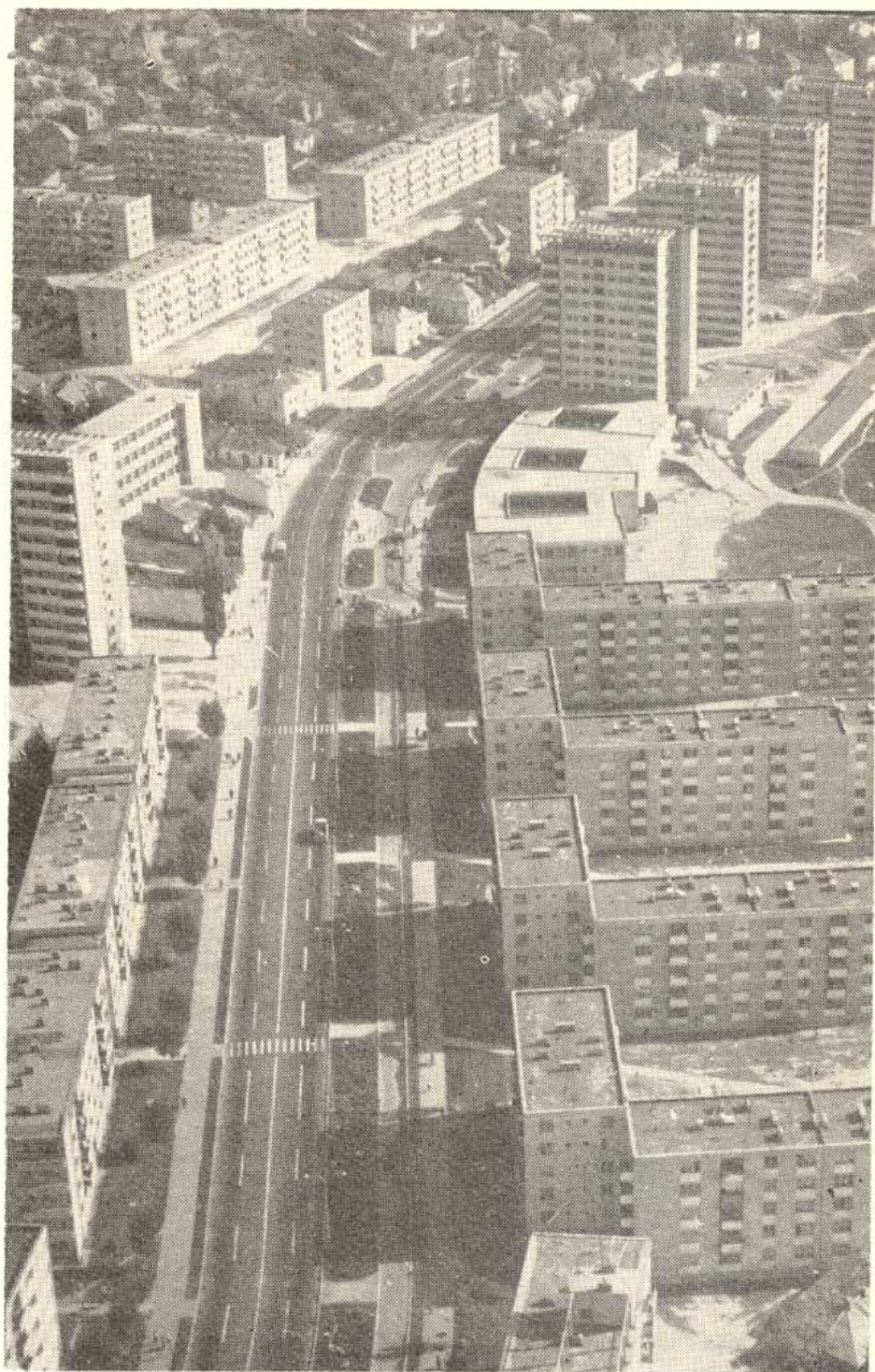
tarea în presa județeană a problemelor și sarcinilor trasate la Conferința județeană de partid”, „Modalități moderne de documentare și veridicitatea articolelor”, „Cum scriem?”, „Tendințe în grafica modernă”. În aceeași perioadă am avut ca invitați oameni de cultură și artă, economiști, cadre universitare cu care am purtat discuții pe diverse teme de actualitate.

Depășind adeseori dificultatea inexistenței unui club care să ofere un cadru adecvat manifestărilor noastre, în ultima vreme am organizat mai bine petrecerea în colectiv a timpului liber. S-au bucurat de unanime sufragii o seamă de gale de filme de artă și documentare, concerte simfonice și corale date pentru ziaristii craioveni și familiile lor, seri cultural-distractive, un recital de muzică folk, excursii în apropierea Craiovei și la Eren '69. Regretabil este faptul că încă nu s-a realizat o sudură totală între diversele colective redacționale, manifestîndu-se încă o inexplicabilă reticență din partea colegilor de la Studioul de radio Craiova pentru manifestările — destul de interesante, de altfel — ale filialei.

Filiala noastră se impune din ce în ce mai mult în conștiința orașului printr-o gamă largă de activități și contribuții culturale bine profilate. Organizarea unei sesiuni de comunicări pe tema „Presa în Oltenia” (cu prețioase incursiuni în

epoca începuturilor presei oltene, în evoluția revistelor „Ramuri“, „Arhiva Olteniei“, „Gînd și Slovă oltenescă“ ș.a. cu sublinierea aportului cultural al revistelor școlare, ca și fixarea locului ziarului „Înainte“ în contextul luptei pentru instaurarea puterii populare în Oltenia) a fost primită cu mult interes și ne-a dat îndemnul de a porni la realizarea unei monografii, care să vadă, într-un viitor foarte apropiat, lumina tiparului.

Din ce în ce mai mult, ziariștii craioveni sînt solicitați cu contribuții valoroase în viața spirituală a județului : expuneri pe teme actuale ale vieții interne și internaționale, simpozioane pe diverse teme de cultură. Amintim aici și expoziția fotoreporterului craiovean Dumitru Roșoga organizată sub auspiciile filialei noastre, ca și serile de reportaj susținute la cluburi și casele de cultură craiovene — care s-au bucurat de o largă audiență.

În CURÎND, dînd curs dorinței multor tinere talente craiovene, vom organiza un cenaclu literar și de reportaj. În colaborare cu comitetul municipal pentru cultură și artă am inaugurat un ciclu de evocări ale unor personalități culturale proeminente din județ și din întreaga țară subliniind și drumul de viață și creație al unor animatori ai presei : Constantin Lecca, Traian Demetrescu, Saban Făgețel, Dumitru Tomescu.

● CRAIOVA — *Piața Unirii*

(foto Dumitru ROȘOGA)

FILIALA BRAȘOV

PE UN FĂGAȘ PROPRIU

IN CEI CÎȚIVA ANI de existență, Filiala Brașov a Uniunii ziariștilor s-a dovedit a fi inițiatorul unor acțiuni profesionale și cultural-artistice de un real interes, demonstrând — dacă mai era nevoie! — că de cîte ori spiritul de inițiativă întilnește dorința reală de a ieși din tiparele unor acțiuni șablon se găsesc și posibilitățile de materializare a acestora.

Ideea de a face o vizită la Filiala Brașov mi-a fost sugerată de o fotografie și o știre succintă pe care cu cîtva timp în urmă o primisem la redacție și care ne făcea cunoscut că de curînd clubul presei are un nou local.

Nu mi-a fost greu să aflu chiar de la primul întrebare unde anume este clubul presei, deși informația mi-a fost dată cu destule rezerve pentru că, am fost asigurată „acolo nu se poate intra decît cu legitimație“. La intrarea în Club un afiș anunța programul săptămîinii și, citindu-l, mi-am dat seama că am nimerit într-o săptămîină „plină“. (O falsă impresie, pentru că, așa cum aveam să văd mai tîrziu consultînd programul tipărit al Clubului, pe întreg trimestrul, aproape fiecare săptămîină este la fel de bogată.)

Cîteva ore mai tîrziu, asistam la interesanta seară literară consacrată împlinirii a 120 de ani de la nașterea poetului Mihail Eminescu, în cadrul căreia au fost prezentate scurte dar deosebit de interesante comunicări (criticul literar Voicu Bugariu: „Cele mai noi opinii ale criticilor și istoricilor literari despre semnificația operei lui M. Eminescu“, prof. Emil Micu: „Comentarii pe marginea unor scrisori ale lui M. Eminescu“; ziaristul I. Negulici de la „Cuvîntul nou“-Covasna: „Unele aspecte ale influențelor filozofiei germane în opera lui Eminescu“; prof. Vlad Sava: „Compoziții pe versuri de M. Emi-

nescu“; ziaristul Ștefan Petraru: „Presa brașoveană despre M. Eminescu“). În încheierea acestei manifestări de ținută cei prezenți au asistat la un recital de poezie eminesciană imprimat pe bandă de magnetofon și au putut audia, în interpretarea unor soliști ai Teatrului muzical și ai corului Liceului de muzică și arte plastice, cîntece pe versuri ale marelui poet.

După sfîrșitul spectacolului la una din mesele clubului, în fața unor cafele aburinde discutăm cu președintele Filialei — Petre Drăgulea și Traian Catîncescu, secretarul Filialei, încercînd să aflu cum au amenajat acest club, cine a realizat fresca de pe unul din pereți, vitrina iluminată cu titlurile ziarelor brașovene, aflată pe un alt perete, cum au reușit să-i aducă să cînte pe soliștii Teatrului muzical...

Întrebări, multe întrebări, pentru că localul primitiv în care mă aflam — unde poți bea liniștit o cafea scriindu-ți articolul sau te poți recrea juçînd șah, remi sau flipper, unde poți lua masa, și seara poți asista la spectacole sau filme — este un adevărat club al gazetarilor, așa cum poate fiecare își dorește în orașul său și realizarea acestuia mi se părea un fapt demn de a fi cunoscut în amănunt. Discuția mi-a relevat existența unei colaborări strînse a gazetarilor cu artiștii plastici, oameni de teatru și muzicieni din Brașov, care coopțați ca membri ai Comitetului clubului sprijină acțiunile inițiate de acesta. Interlocutorii au ținut să-mi precizeze că activitățile profesionale ale Filialei, avînd ca scop continua perfecționare profesională a gazetarilor, au rămas ca și pînă acum pe prim plan, desfășurîndu-se periodic. În zilele următoare am asistat, de altfel, la o masă rotundă care a dezbătut, pornind de la Caietele de ziaristică editate de revista noastră,

problema locului și rolului informației în ziarele și revistele din Brașov.

La începutul lunii februarie, am aflat că gazetarii brașoveni vor avea o întîlnire cu Const. Cîrțînă, prim-secretar al Comitetului județean de partid, în cadrul căreia vor fi informați despre „Preocuparea Comitetului județean Brașov al P.C.R. pentru dezvoltarea multilaterală a județului, în lumina Plenarei C.C. al P.C.R. și a sesiunii M.A.N. din decembrie 1969 și sarcinile ce decurg pentru presa locală“. Tot în luna februarie, I. Baboia, secretar al Comitetului județean al P.C.R. va vorbi ziariștilor despre „Sarcinile ce revin presei în pregătirea campaniei agricole de primăvară“.

Șirul acțiunilor proiectate pentru trimestrul I ar continua încă mult, dar mă voi opri la cele ce mi-a părut deosebit de atractive: un concurs sportiv — la care gazetarii brașoveni au invitat colegi din Sfîntu-Gheorghe, Harghita și București — pentru a desemna echipa cîștigătoare la cele trei probe: popice, tenis de masă și șah; concurs ce se va încheia cu o excursie la Poiana Brașov și o masă tovărășească. Asigurîndu-mă că alcătuiind programul manifestărilor clubului nu și-au uitat nici familiile — dovedind concursul de săniuțe pentru cei mici și o paradă a modei pentru soții — interlocutorii au încercat să mă convingă că și seara gastronomică la care maeștri în arta culinară vor oferi rețete culinare și pentru prepararea unor meniuri rapide, au organizat-o tot gîndindu-se la soții!

AM PĂRĂSIT BRAȘOVUL după cîteva zile în care am mai avut prilejul să asist la o admirabilă audiție de jazz, și la o distractivă întîlnire cu iluzionostul Costelini care a făcut o demonstrație dezlîndu-ne și cîteva secrete ale meseriei. Am plecat cu regretul de a nu putea fi prezentă la alte atrăgătoare acțiuni viitoare, dar cu bucuria de a constata că Filiala Uniunii ziariștilor din Brașov a rămas constantă în dorința de a-și găsi un făgaș propriu pentru o activitate cît mai bogată, aflînd mereu noi posibilități de îmbinare a utilului cu plăcutul.

Milenz COMARNESCU

Constituirea de noi filiale județene

PRINTRE preocupările de maximă importanță, cu caracter de permanență ale Uniunii ziariștilor, ca și ale membrilor săi de la publicațiile județene, se înscrie găsirea celei mai eficace formule de a acționa în colectiv în vederea ridicării nivelului lor de cultură. Formula cea mai adecvată s-a dovedit a fi filialele județene ale Uniunii ziariștilor care, prin activitățile inițiate, atestă din ce în ce

mai mult viabilitatea acestei modalități de acționare.

În acest cadru se înscrie constituirea în cursul lunii decembrie 1969, a noilor filiale ale Uniunii ziariștilor, în județele COVASNA, GALAȚI și CONSTANȚA.

La lucrările de constituire au luat parte gazetari de la ziarurile și revistele județene, de la gazetele de uzină, corespondenții presei centrale, precum și invitați ai acestora, colaboratori ai presei județene.

Pe marginea proiectelor de plan de activitate pe trimestrul I-1970 au luat cuvîntul un mare număr de ziariști și colaboratori. Aceștia au dezbătut cu un deosebit interes probleme privind perfecționarea lor profesională, ridicarea nivelului de cunoștințe politico-ideologice și cultural-educative etc. în cadrul filialelor Uniunii ziariștilor, făcînd propuneri interesante ce au fost inserate în planurile de activitate.

Participanții la adunări au fost salutați cu această ocazie, în numele comitetelor județene ale P.C.R., la *Covasna* — de către *Constantin Stanca*, secretar cu problemele de propagandă, la *Galați* — de către *Gheorghe Boroga*, secretar cu problemele de propagandă, iar la *Constanța* — de către *Cornel Ungureanu*, șeful secției de propagandă. Vorbînd despre scopul și sarcinile ce revin filialelor județene, aceștia au arătat că prin atragerea la activitățile lor generale a unui mare număr de colaboratori, de consultanți prestigioși, de intelectuali, filialele vor servi — pe de o parte, interesele presei locale, iar — pe de altă parte, vor juca un

rol însemnat în viața culturală a județelor.

Ioan Stănculescu secretarul Uniunii a făcut ample expuneri cu privire la preocupările actuale și de perspectivă ale Uniunii ziariștilor, în lumina sarcinilor puse de partid în fața presei și gazetarilor. În acest context, a subliniat locul și rolul filialelor județene, referindu-se în mod special la conținutul muncii și la formele de activitate prin care acestea pot acționa spre a contribui la perfecționarea profesională, la ridicarea măiestriei gazetărești a ziariștilor. Totodată, secretarul Uniunii ziariștilor s-a referit la necesitatea unei colaborări strînse a birourilor filialelor cu redacțiile, cu organizațiile de partid, U.T.C. și cu grupele sindicale din redacții — spre a acționa în comun în vederea îndeplinirii sarcinilor ce le revin.

Președinții noilor filiale județene sînt: la *Covasna* — *Alexandru Dali*; la *Galați* — *Vasile Cenușe* și la *Constanța* — *Dumitru Mindroiu*.

LA GALAȚI CLUBUL ZIARIȘTILOR

LA GALAȚI, cu prilejul constituirii filialei locale a Uniunii ziariștilor, a avut loc și inaugurarea „Clubului ziariștilor“.

Au luat parte membrii filialei cu familiile, colaboratori ai presei locale, precum și reprezentanți al Comitetului județean Galați al P.C.R. și ai Uniunii ziariștilor din România.

După cuvîntul inaugural rostit de președintele filialei — *Vasile Cenușe*, cei prezenți au vizionat expoziția de fotografii de presă și artistice realizată de fotoreporterul *Paul Popa* și un interesant și frumos „colț al filateliștilor“ realizat de redactorul *Victor Pirlog*; apoi, au început primele concursuri de șah, biliard etc., în sălile special amenajate, în care își vor putea petrece în viitor timpul liber ziariștii gălățeni, membrii lor de familie, precum și colaboratorii presei locale.

„Pregătirea și perfecționarea

O „PROGRAMĂ” BUNĂ

NU ÎNCAPE îndoială că organizarea unui învățământ ziaristic în țara noastră este un deziderat care cere urgente și temeinice măsuri de înfăptuire. Zestrea rămasă de la fosta facultate de ziaristică și secțiile cu un profil similar — adăugate când unei facultăți, când alteia — reprezintă un bun deja cîștigat, care se cere perfecționat, șlefuit.

Dacă mi s-ar pune întrebarea în ce măsură m-au ajutat cei cinci ani de facultate de ziaristică în profesia actuală, n-aș putea răspunde decât în termeni apreciativi. Profilul de largă multilateralitate al programei ne-a deschis un vast orizont de cunoaștere dîndu-ne puțința de a parcurge, an de an, un proces dinamic, evolutiv, de cunoaștere a problemelor multiple de filozofie, economie politică, logică, psihologie, istorie literară, istorie universală, lingvistică, teoria statului și dreptului. În acest sens, facultatea ne-a direcționat pe căi deschise de studiu, de aprofundare a unor cunoștințe, ne-a dat putere de selectare și de discernere. Ceea ce înseamnă, desigur, mult.

Mai puține satisfacții de acest fel ne-au oferit, însă, cursurile de specialitate, de profil ziaristic intrinsec. Carențele programei și ale organizării activităților practice au constituit obiectul unor dezbateri în colectivul nostru studentesc, dar îmbu-

nătășirile solicitate au întîrziat. Deficiențele aveau o scuză: faza de pionierat a învățămîntului superior ziaristic în țara noastră. Mi se pare însă că trebuie procedat, de la bun început, cu mai multă exigență la stabilirea cursurilor și a unor cadre de predare competente, care să asigure o ținută universitară înaltă, înlăturînd practica improvizațiilor sterile sau a compilațiilor de nivel mediocru.

Greșeala primordială — s-o numesc astfel — a constituit-o prea generoasa deschidere a porților acestei facultăți cu profil aparte, în fața oricui și, mai ales, a multor nechemați. Neexistînd un criteriu de selecție special, în stare să verifice aptitudinile (fie ele și în fașă), facultatea a dat mulți posesori de diplome, dar puțini ziariști. Pe parcursul anilor, cele cîteva încercări de organizare a unor activități practice n-au putut să asigure o specializare temeinică, oprindu-i pe mulți la ușa laboratorului de creație ziaristică.

Ce trebuie făcut? Organizarea serioasă a unei forme speciale de învățămînt ziaristic. Văd două forme:

- a) înființarea unei facultăți speciale de ziaristică (fără a mai fi un apendice nedorit);
- b) crearea unei forme de pregătire post-universitară.

În primul caz, trebuie ca redacțiile sau centrele județene să facă recrutări din rîndul colaboratorilor de talent și să propună candidați atașați cu adevărat de această profesie care cere — înainte de toate — o vocație autentică. La cea de a doua formă — post-universitară — gîndesc că trebuie cuprinși absolvenți de facultăți cu diverse specializări dar și cu darul scrisului și al observației atente a oamenilor, a faptelor, a fenomenelor de viață, colaboratori de nădejde ai redacțiilor, care vor să facă ziaristică din pasiune.

Și într-un caz și în altul, cursanților trebuie să li se asigure o legătură continuă, nemijlocită, cu activitatea de redacție. Practica făcută în seminar, pe bază de scheme scrise pe tablă, rămîne o formă goală, fără rost. Fiecare viitor ziarist trebuie să fie, de la bun început, un om de redacție, un învățăcel dat în grijă unui maestru dornic cu adevărat să creeze o școală, să-și pregătească un schimb de mîine vi-guros, discipoli cu mare viitor. Dacă vom continua să încredințăm tineri care trec porțile acestei frumoase profesii, unor dascăli bine intenționați dar care nu și-au încercat ei înșiși condeiul pe o pagină de reportaj ori de articol bun, atunci zădărnice este tot efortul de a organiza un învățămînt ziaristic în adevărata accepțiune a cuvîntului. Altfel, orice facultate — creată fără a lua în considerare necesitatea ca încă de pe băncile ei să se afirme adevărate valori — va semăna cu o bibliotecă adusă doar să mobileze o incintă.

AL. FIRESCU
redactor șef adjunct
„Înainte” — Dolj

ziaristului modern“

UN MEȘTEȘUG
PASIONANT

RĂSPUNZÎND invitației lansate prin revista „Presa noastră“ la o dezbateră deschisă pe tema pregătirii și perfecționării gazetarului modern, ca novice truditor al acestui pasionat meșteșug care este jurnalistică sau gazetăria, țin să-mi exprim și eu părerea (dacă este posibil găzduită chiar sub forma unui articol). De la început arăt că nu împărtășesc părerile celor care pledează pentru pregătirea viitorilor gazetari într-o facultate de ziaristică (chiar dacă risc a fi suspectat de conservatorism). Iată și argumentele. Indiscutabil cerințele presei moderne presupun perfecționare. Nici nu mi-aș putea-o închipui altfel ca să poată face față cerințelor mereu crescînde ale vieții și progresului în general. Dar, problema se pune cum vedem această perfecționare? Eu înțeleg prin sfera noțiunii de perfecționare în primul rînd competență, alături, bineînțeles, de calitățile indispensabile unui jurnalist, adică acelea de a avea vocație și pasiune (ceea ce presupune după mine neapărat sensibilitate și receptivitate).

Dacă într-o anumită perioadă istorică trecută era posibil ca jurnalistul să fie multilateral în abordarea temelor și investigarea diferitelor domenii de activitate umană, astăzi mai mult ca oricînd se cere o specializare ca în oricare ramură. După mine, competența este condiționată tocmai de această specializare. Și atunci problema esențială care se ridică ar fi în primul rînd specializarea în contextul perfecționării ca specialiști și publiciști. Să căutăm soluția. Se poate asigura specializarea gazetarului pentru domeniul pe care-l abordează într-o facultate de ziaristică? Spun cu convingere: Nu. Îmi fac o profesiune de credință din a afirma că ziaristul nu trebuie să fie doar un foto-

graf fidel al realității; el trebuie să fie, dacă nu cu un cap mai sus decît cei care lucrează în domeniul investigat, cel puțin în măsură să caute singur și de cele mai multe ori împreună cu un specialist soluții problemelor care se ridică în viața economico-social-politică, culturală, și mai aproape de genul proxim — în specialitatea lui, impunîndu-și o personalitate. Din acest considerent socot că este necesară specializarea. Cum vom combina însă specialistul și publicistul ca să iasă un bun gazetar?

M-AM GÎNDIT în primul rînd la înființarea unor secții de ziaristică în cadrul Institutului politehnic pentru industrie, Institutului agronomic pentru agricultură, Facultății de științe economice pentru economiști, Institutului de arte plastice pentru fotoreporteri, Facultății de filozofie pentru probleme social-politice, de filologie pentru problemele culturale și secretariatul de redacție, cîte o secție pe lângă fiecare institut sau facultate. Toate acestea fie concentrate în București, fie în cîteva (2—3) centre universitare unde se găsesc cadre reputate de publiciști, orarul putîndu-se aranja de așa manieră ca pentru materiile de publicistică, respectiv de specialitate gazetărească (care să nu fie prea multe ca să afecteze negativ specialitatea domeniului sau profilului facultății în care funcționează) să se întrunească mai multe secții sau chiar toate la un loc și la aceleași ore de program încît cadrele care predau materiile de publicistică să nu-și

disperseze timpul alergînd de la un institut sau de la o facultate la alta. Admiterea la aceste secții să se facă prin selectarea pe baza unei probe scrise (în plus de cele care se prevăd în programă pentru facultatea pe lângă care funcționează secția). Proba scrisă să conste într-un reportaj sau un oarecare gen gazetăresc adecvat. În timpul facultății studenții respectivi să facă mai puțină practică la redacții și mai multă în producție unde fac și ceilalți colegi ai lor din specialitatea respectivă (eventual cu excepția celor de la externe și secretariatele de redacție — filozofie, filologie — care să facă mai multă practică în redacție). Spun din proprie experiență că cunoașterea din practică a realității, a domeniului de investigat este o condiție de seamă a succesului muncii noastre (dacă nu chiar chezașia) care nu poate fi ignorată.

Mi-aș închipui, desigur, seminarii unde să se discute materialele întocmite și redactate pe baza investigațiilor făcute în timpul practicii în producție. În acest fel mă gîndesc că s-ar putea face și o selecție mai riguroasă după vocație, cei care nu corespund putînd fi trecuți simplu în cadrul secției de specialitate a facultății fără profil gazetăresc. Cu alte cuvinte eu aș pune mare bază pe specializarea în domeniul care urmează să-l abordeze viitorul gazetar, și numai în al doilea rînd pe pregătirea din punct de vedere publicistic, care nu mi se pare o problemă chiar atît de grea.

Părerile, propunerile și opiniile expuse le-am formulat avînd în vedere și aspectul economic al problemei. În cadrul unei facultăți de ziaristică ar trebui, fie alocate sume exagerat de mari (peste limitele posibilităților de care dispunem la ora actuală sau într-un viitor apropiat) pentru laboratoare necesare tuturor specialităților, fie deplasarea studenților pe la toate institutele și facultățile care au astfel de profile, fără a mai vorbi de cadrele de specialiști care ar trebui să se deplaseze și ele din diferite părți, la ziaristică, să predea cursuri. Plus de aceasta, un alt dezavantaj ar fi faptul că studenții nu s-ar afla în mediul specialității lor.

Din considerentele expuse nu pot împărtăși argumentele confrăților care se pronunță pentru înființarea unei facultăți de ziaristică. Zic eu, ar ieși de toate și nimic solid. Sau altfel spus ar ieși publiciști calificați, dar slabi specialiști, ceea ce nu este identic cu un bun și competent gazetar. Aceasta cu privire la viitorii gazetari.

În ce privește perfecționarea actualilor ziaști, împărtășesc ideea unor cursuri de specializare, iar pentru redactorii șefi și redactorii șefi adjuncți și poate chiar pentru șefii de secții, cursuri post-universitare, toate acestea sub auspiciile Uniunii ziaștilor.

ÎNCHEI, exprimîndu-mi o părere și cu privire la posibilitatea care ar trebui lăsată redacțiilor de a-și recruta cadre dintre absolvenții institutelor de învățămînt superior care au fost repartizați în producție și au devenit colaboratori activi ai presei dovedind talent. În general pasiunile se exteriorizează, se manifestă și se cer a fi valorificate. În această situație ni s-ar părea utilă posibilitatea de selecționare și încadrare a acestora și apoi perfecționarea lor prin cursurile de scurtă durată. Aceasta ar rezolva și problema golurilor de cadre la unele redacții județene.

Alexandru NEAGU
redactor la ziarul „Crișana“

SĂ NU NE SCUMPIM LA TĂRIȚE

EI, DA, despre o asemenea problemă merită să discutăm. Pentru că, la urma-urmei, cu sau fără facultate de ziaristică, slujim condeii fiecare după cum credem că-i mai bine. Și, de ce n-am recunoaște, unii vedem lumea formată numai din cifre și tehnică, iar alții facem din orice „poezie“. Viața e însă altfel și, iarăși, din păcate, noi nu prea știm s-o oglindim.

Prin urmare, așa sîntem, dar ne vrem altfel și altundeva. Toți vrem să facem presă — unii zicem că știm — însă de multe ori scriem de parcă n-am trăi printre oameni. Uneori ne dăm seama și ne acuzăm de aceasta, alteori avem impresia că ceea ce facem noi nu mai poate face nimeni.

Trebuie, deci, să ne cercetăm bine, să ne reautoapreciem și să ne aliniem cu toată răspunderea la cerințele societății pe care o slujim. Numai că, treaba aceasta nu o putem face chiar atît de ușor precum vorbim. E nevoie de multă muncă, de multă învățatură, ca să nu mai amintim de talent — altminteri de la sine îpțeles.

Colegii care au răspuns la ancheta apărută în nr. 12/1969 al revistei „Presa noastră“ își împărțeau opiniile: facultatea de ziaristică, studii post-universitare. Cred că oricît de bine organizată ar fi o facultate de ziaristică, sau variante ale acestei soluții, nu se va putea a-junge la rezultatele dorite. De ce? Pentru simplul motiv că ziaristul are nevoie ca, la momentul dat, să se ridice la nivelul omului din fața sa. Altfel nu va ști să întrebe, nu va ști să caute, să înțeleagă. Și nimic nu mi se pare mai jalnic în meseria noastră decît ziaristul plimbat printre probleme! Or, facultatea de ziaristică, acceptînd că va avea studenți numai excepționali, nu va putea da și foarte buni economiști, și foarte buni ingineri, și foarte buni oameni de cultură, și excelenți sociologi. Vorba unui

confrate din „Presa noastră“ numărul 12, „va da de toate și nimic.“

De aceea, formula studiilor universitare obișnuite de specialitate — științe economice, politehnică filologie, filozofie + practică la gazetă + 2—3 ani post-universitar mi se pare cea mai bună. Adică, viitorul gazetar a acumulat un bogat bagaj de cunoștințe într-un domeniu determinat, își încearcă talentul, merge și se pune la punct cu ceea ce-i este neapărat necesar pentru a fi ziarist și-apoi mai stăm de vorbă. Sigur, înțelegînd că la studii post-universitare sînt acceptați cei care realmente au talent; iar în timpul acestor 2—3 ani să se pună la punct cu problemele de teoria și practica presei, cu elementele de cultură generală, cu cel puțin două limbi străine, cu stenografia, fotografia și conducerea auto.

Și, indispensabil, scrisul; omul să aibe posibilitatea să scrie mereu. Pentru că la gazete nu este atîta nevoie de oameni care să știe CUM să scrie — de aceștia sînt destui — ci de oameni care să știe SĂ SCRIE. Poate că, în această idee, ar fi bine ca post-universitarii — sigur, bursieri pe punga redacțiilor, care i-au selecționat și care-i așteaptă! — să lucreze două zile pe săptămîină la o gazetă bucureșteană.

DAR FORMULE PRACTICE sînt multe și despre acestea se mai poate discuta. Deocamdată, salutînd din nou o inițiativă valoroasă a revistei „Presa noastră“, să ne spunem părerea despre o problemă dintre cele mai importante. Părerea unuia care n-a absolvit „ziaristica“ este: învățămînt — POST-UNIVERSITAR! Evident, formulă care, costă, dar investiția se va dovedi foarte, foarte avantajoasă. De aceea, să nu ne scumpim la țărițe.

Ing. N. ANDRONACHE
redactor șef al ziarului
„Drumul socialismului“ — Deva

Din activitatea Uniunii ziaristilor din URSS

de V. S. PODKURKOV

locuitor al secretarului Uniunii ziaristilor
din U.R.S.S.

ESTE CEA MAI TÎNĂRĂ dintre toate Uniunile de creație din Uniunea Sovietică. Vîrsta ei este doar de 10 ani. Și totuși această uniune — Uniunea ziaristilor din U.R.S.S. — este cea mai numeroasă din țară. Ea întrupește, în cadrul ei, 46 de mii de ziaristi lucrînd în presă, la radio și televiziune, în cadrul agențiilor de presă.

Membri ai Uniunii sînt ziaristii și fotoreporterii de profesie, artiștii plastici lucrînd în cadrul publicațiilor periodice. Pentru a fi admis în cadrul ei se cere în primul rînd un nivel înalt de măiestrie profesională. În afară de aceasta, pentru a fi primit în Uniune trebuie să posezi un stagiu de trei ani în domeniul activității de ziarist încadrat, o caracterizare din partea redacției respective, precum și referințe din partea a trei membri ai Uniunii ziaristilor, cu o vechime în cadrul Uniunii de cel puțin cinci ani.

În perioada dintre congrese, conducerea, îndrumarea activității Uniunii se efectuează de către un Comitet de conducere, ales de delegații la congres, pe o perioadă de patru ani. Adunările plenare ale Comitetului de conducere au loc cel puțin o dată pe an, iar munca curentă este îndrumată de către Secretariatul Comitetului de conducere.

Republicile unionale, ca și cele autonome, posedă Uniuni ale ziaristilor unionale, iar ținuturile și regiunile R.S.F.S.R. — organizații de ziaristi de ținut și regionale. Toate organizațiile acestea intră în compunerea Uniunii ziaristilor din U.R.S.S. în calitate de organizații locale ale Uniunii. În orașe mari au fost create organizații orășenești ale Uniunii, iar la locurile de muncă ale membrilor Uniunii — în redacțiile ziarelor și ale revistelor, la radio, și televiziune, în agențiile de presă și edituri — organizații de bază.

Obiectivele principale ale Uniunii ziaristilor din U.R.S.S. care determină conținutul activității ei, constau în ajutorul acordat partidului comunist în educația ideologică a ziaristilor, în perfecționarea măiestriei lor profesionale, în desfășurarea activității lor de creație, în perfecționarea presei, a radiodifuziunii și a televiziunii sovietice în ansamblul lor.

A îmbunătăți neîncetat activitatea presei înseamnă, mai înainte de toate, a ridica nivelul de calificare al ziaristilor, a nu se mulțumi cu rezultatele obținute, a învăța mereu și a merge încontinuu înainte căci numai cel care merge înainte poate înfrînge dificultățile drumului.

Cadrele de ziaristi sînt pregătite în 22 de facultăți și secții de pu-

blicistică ale universităților din țară. De perfecționarea ziaristilor din cîmpul muncii se ocupă Școlile superioare de partid de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. Uniunii ziaristilor și organizațiilor ei locale le revine sarcina desfășurării unei activități creatoare pentru ziaristi, a ridicării măiestriei lor profesionale.

În scopul de a-i ajuta pe ziaristi să se achite în mod cît mai calificat de sarcinile care stau în fața presei, Uniunea ziaristilor din U.R.S.S. organizează diferite seminarii de creație în legătură cu problemele actuale ale jurnalisticii, ale economiei naționale, ale științei și culturii; concursuri de creație, pentru cea mai bună publicație a anului, pentru tratarea unei anumite teme; conferințe științifice și teoretice; reuniuni și schimburi de experiență, conferințe de presă, consfătuiri operative, discuții, expoziții de fotografii, prelegeri. Toate aceste activități sînt desfășurate de comisiile și secțiile de creație.

Pe lîngă Comitetul de conducere al Uniunii ziaristilor din U.R.S.S. au fost create și funcționează 24 de comisii și secții unionale, fiecare din ele avînd răspunderile sale proprii și avînd de lucrat cu o anumită categorie de ziaristi. Așa, de pildă, există comisii care se ocupă de ziaristii ce lucrează în cadrul unor

publicații raionale; altele, care au de lucrat cu tinerele cadre de ziariști (mai cu seamă din domeniul presei de tineret); se ocupă de pregătirea ori de perfecționarea cadrelor; de probleme de muncă și viață; de relațiile cu ziariștii din alte țări. Unele secții lucrează în domeniul unor genuri determinate: reporteri, foiletoniști, publiciști etc.; altele se ocupă de ziariștii care scriu pe teme industrial-economice ori agricole; există secții de fotoreporteri, artiști-graficieni, lucrători din edituri și altele.

NE AFLĂM în pragul unei sărbători a întregului nostru popor — a celei de a 100-a aniversări de la nașterea lui V. I. Lenin. Cum era și firesc, întreaga activitate a Uniunii ziariștilor este închinată pregătirilor în vederea acestui mare eveniment.

Pregătindu-se pentru acest jubileu leninist, Uniunea ziariștilor din U.R.S.S. a convocat o ședință plenară lărgită a Comitetului de conducere, în cadrul căreia s-au discutat sarcinile ce stau în fața Uniunii ziariștilor în legătură cu pregătirea pentru sărbătorirea centenarului nașterii lui V. I. Lenin, a fost analizată activitatea desfășurată pînă atunci și s-au subliniat atît experiența căpătată, cît și deficiențele ce s-au ivit în tratarea temei leniniste.

În cadrul ședinței Secretariatului de conducere s-a dat citire dărilor de seamă prezentate de mai multe organizații cu privire la pregătirile în vederea sărbătoririi centenarului.

Se organizează concursuri republicane — pentru cele mai bune materiale ale anului, apărute în presă ori transmise prin radio sau televiziune, pentru cea mai bună organizare a activității de masă în redacțiile ziarelor ș.a. Bilanțurile acestor concursuri se stabilesc cu prilejul Zilei presei, iar câștigătorilor li se atribuie premii din partea Uniunii ziariștilor din U.R.S.S.

Anul acesta a avut loc o conferință științifică unională avînd ca temă „Teoria marxist-leninistă a jurnalisticii”, la care au participat, pe lîngă ziariștii sovietici, și un număr de ziariști din țările socialiste. O manifestare interesantă au constituit-o „Conferințele leniniste”; participanții au vizitat locurile leniniste de la Ulianovsk, Kazan, Gorki,

Iaroslavl și Leningrad, au luat cunoștință de dezvoltarea acestor orașe, au ținut conferințe de presă și au ascultat conferințe despre Lenin ca redactor și ziarist, despre principiile leniniste ale caracterului partinic și popular al presei, au făcut un schimb de experiență în domeniul tratării temei leniniste. Călătoria aceasta cu motonava pe Volga a durat 8 zile, cu participarea a 250 de ziariști, reprezentînd toate republicile și regiunile țării.

S-au ținut conferințe unionale: a ziariștilor care tratează teme științifice, sub titlul de: „Tradițiile leniniste și popularizarea științei”; a ziariștilor de la radio — pe tema „Actualitate, omul și radiodifuziunea”; a reporterilor — „Tema leninistă în domeniul informației”.

Temei leniniste i-a fost închinată și o serie de seminare de creație ale redactorilor din presa pentru femei, ale celor ce lucrează la ziarele naționale locale sau în presa raională; ale redactorilor din presa pentru tineret, de la radio și televiziune; ale redactorilor din cadrul publicațiilor studentești și din edituri care se ocupă de tematica leninistă; ale colaboratorilor ziarelor de uzină.

S-au organizat seminarii zonale cu publiciști, telereporteri, ziariști care scriu pe teme industrial-economice, cu reporteri militari. Rezultate bune a dat seminarul ziariștilor din Ural și din Siberia Apuseană, care a avut loc la Tiumeni, cu privire la oglindirea ideilor leniniste. În afară de discutarea unor probleme teoretice și practice, participanții la seminar au vizitat mai multe orașe din acest ținut îndepărtat și s-au convins personal de transformările care s-au petrecut aici în anii puterii sovietice.

Casa centrală a ziariștilor invită regulat de 2—3 ori pe lună la Moscova ziariștii-colaboratori ai ziarelor raionale din diferite colțuri ale țării. Programul acestor seminarii cuprinde lecții privind tematica leninistă oglindită în paginile ziarelor raionale, aportul adus de V. I. Lenin în tezaurul ziaristic, vizitarea locurilor leniniste din Capitală, reuniuni ținute în redacțiile ziarelor centrale.

Organizațiile locale de ziariști organizează printre ziariști concursuri tematice privind cea mai bună oglindire a întrecerii socialiste pentru îndeplinirea planului cincinal înainte de termen, precum și cele mai bune reportaje și articole în legătură cu viața și activitatea lui Lenin și traducerea în practică a învățăturilor sale.

Se țin seminarii regionale pe teme leniniste, conferințe despre învățăturile lui Lenin transpuse în practică în presă, se organizează întîlniri cu bătrînii comuniști, se organizează expoziții foto jubiliare.

Numeroși ziariști au vizitat locurile leniniste, fiind trimiși pe teren de către organizațiile respective, după care și-au publicat materialele în ziare ori le-au prezentat la radio și televiziune. Conducerea organizației leningrădene a Uniunii ziariștilor a organizat deplasarea pe teren a unui grup de ziariști, pe itinerariul Volhov-hidrocentrala din Saian Șusenscoe. Scopul principal al acestei călătorii consta în adunarea materialelor în legătură cu transpunerea în viață a planului leninist de electrificare a țării. Aceste materiale au fost publicate ulterior în presa din Leningrad.

Conducerea organizației orașenești de ziariști din Moscova a înființat pentru activul de ziariști din capitala țării un lectorat pentru problemele teoretice ale marxism-leninismului. Lecțiile sînt citite de cărturari și oameni de stat de seamă.

Uniunea ziariștilor din Ucraina a organizat o reuniune republicană de ziariști — în raioane, orașe și centre regionale — avînd ca temă activitatea desfășurată de ziarele, revistele, editurile, agențiile telegrafice, radio și televiziune în întîmpinarea celei de-a 100-a aniversări de la nașterea lui V. I. Lenin.

Uniunea ziariștilor din U.R.S.S. invită pe ziariștii străini să vină în Uniunea Sovietică în scopul de a aduna materiale cu privire la viața și activitatea lui V. I. Lenin, la felul cum au fost transpuse în realitate învățămintele lui. Anul acesta, în scopul de mai sus, au vizitat U.R.S.S. delegații ale ziariștilor români, cehoslovaci, mongoli, vietna-

Publicistica și unele aspecte ale specificului ei... editorial

mezi, peruvieni, islandezi, ziariști din Bolivia, Tanzania, Japonia, Turcia, Luxemburg, Belgia, R.A.U., R.D.G., Polonia, Bulgaria, ș.a.m.d.

În luna octombrie a anului trecut Uniunea ziariștilor din U.R.S.S. a organizat, împreună cu Organizația Internațională a ziariștilor, o reuniune internațională a ziariștilor la Leningrad. A fost o manifestare cât se poate de reprezentativă, reunind cadre de conducere ale Uniunilor de ziariști internaționale și naționale, pe redactorii-șefi ai celor mai de seamă ziare din țările socialiste, ai unor organe ale partidelor comuniste și muncitorești din țările capitaliste, ziariști și scriitori progresiști, ca: D. Aldrige, M. Larni, D. Nort și mulți alții. Delegația română a fost reprezentată de Nestor Ignat, Al. Ionescu, Silviu Podină, C. Florea, I. Ionescu. În total la Leningrad au sosit aproximativ 300 de reprezentanți ai organizațiilor de ziariști din 90 de țări de pe toate continentele lumii. (De altfel, revista „Presa noastră” a informat pe larg despre lucrările acestei Întâlniri internaționale a ziariștilor.) Ea a constituit un eveniment politic de seamă în viața organizațiilor progresiste de ziariști, contribuind la sporirea coeziunii lor în lupta pentru pace, progres social și democrație.

În luna noiembrie 1969, la Moscova, a fost organizată Expoziția internațională de fotografii documentare și artistice sub lozincă „Ideile lui Lenin trăiesc și înving”, în cadrul căreia s-au expus lucrări ale ziariștilor și amatorilor foto din 60 de țări.

INTREAGA ACTIVITATE, desfășurată de Uniunea ziariștilor din U.R.S.S., îi ajută pe ziariști să-și lămurească sensul ideilor leniniste, izvor de inspirație nesecat pentru popoarele lumii în lupta lor pentru eliberarea socială și națională, pentru viitorul luminos al omenirii.

CÎND AM PORNICIT... în reportaj pe la câteva edituri bucureștene pentru a afla ce vom citi în acest an în domeniul publicisticii, aveam sub braț atâtea volume intitulate „Proiect de plan editorial 1970”, încît și simpla lor răsfoire mi-ar fi furnizat datele de bază necesare pentru a așterne rîndurile de față. Îmi spuneam în gînd mulțumit: chiar dacă o parte din titlurile prevăzute vor vedea lumina tiparului și tot vor exista suficiente motive de bucurie pentru ziariștii noștri. Publicistica încetează să mai fie o soră vitregă a literaturii, din momentul în care atîtor confrăți li se dă posibilitatea să evadeze din coloanele ziarelor sau revistelor unde lucrează pentru a-și afirma prezența în vitrinele și rafturile librăriilor. Uitasem un amănunt: că după apariția acestor „proiecte de plan” avuseseră loc discuții cu difuzorii de carte pe marginea tirajelor și că, pe linia unei mai bune gospodăririi și profilări a activității editoriale, se produsese unele reorganizări în acest sector, menite, în ultimă instanță, să ducă la o apropiere a cărții — de toate genurile — nu atît de raftul librăriei, cît mai ales de „majestătea sa” cititorul. Surprizele deci n-au întîrziat să apară — multe, poate chiar prea multe dintre culegerile de articole, cronici sau reportaje ale unor distinși gazetari prevăzute pentru 1970 rămînînd să-și aștepte înscrierea „fermă” în planurile editoriale ale anilor viitori.

La editura „Minerva” — unde activitatea se concentrează pe publi-

carea clasicilor și a volumelor de autor din creația contemporană — publicistica va fi ilustrată în primul rînd de două nume prestigioase ale presei și literelor românești: Perpessicius și Miron Radu Paraschivescu. Cel dintîi ne va oferi, sub titlul „Memorial de ziaristică”, o selecție din articolele semnate cu mulți ani în urmă abordînd teme din cele mai diverse ale vieții sociale. Deci nu cronici și însemnări literare, ci comentarii grupate pe probleme sugestiv explicate de autor în titlurile unor capitole: „Politice”, „Victime de război”, „Edilitare”, „Salariați și pensionari”, „Școala”, „Pacifism”, „Presa”, „Litere și cultură” ș.a. Cu volumul al treilea din seria de „Scrieri”, M. R. Paraschivescu ne va delecta cu lectura savuroaselor sale răspunsuri din cadrul „Poștei redacției”, rubrică pe care poetul a alimentat-o cu atîta vervă, de-a lungul anilor, în paginile unor reviste. Trei studii cu caracter monografic ne vor da prilejul unor incursiuni în trecutul jurnalismului românesc, oricînd binevenite. E vorba de lucrarea privind „Dacia literară”, cea dintîi mare revistă literară românească editată la Iași în 1840, sub redacția lui M. Kogălniceanu, de volumul reunind o serie de monografii ale principalelor reviste literare din secolul al XIX-lea și de cel consacrat unei reviste care a avut un remarcabil rol în dezvoltarea culturii progresiste românești: „Foaie pentru minte, inimă și literatură”, apărută la Brașov între 1838—1865 sub conducerea lui G. Barițiu și apoi a lui

Iacob Mureșan. Un volum selectiv din cronicile literare ale lui Ion Trivale și un altul din scrierile critice ale lui Paul Zarifopol completează la editura „Minerva“ capitolul valorificării moștenirii literare în domeniul publicisticii, fără a epuiza, evident, posibilitățile și cu atât mai puțin cerințele.

Consacrate reportajului și însemnărilor de călătorie de pe diferite meridiane, volumele din colecția „În jurul lumii“ pe care ni le anunță editura „Albatros“, au darul să ne dea încă o dată măsura resurselor unui gen publicistic de tot mai mare aderență la public. Mihai Negulescu — pentru a cita un prim nume — ne va plimba cu toată fantezia spiritului său poetic prin mileniiile Chinei. Mereu atentul observator al fenomenului cultural de pretutindeni, criticul Valeriu Rîpeanu ne va invita într-o călătorie pe două continente. Prozatorul mereu tânăr Corneliu Leu ne va propune să-l însoțim cu gândul în călătoria sa din jurul Europei, în timp ce Ilie Purcaru ne va dezvălui unele aspecte ale vieții din Asia de sud-est. „Jurnalul din China“ al lui Eugen Barbu și „Notele de călătorie“ ale lui Petru Comarnescu, ce urmează să apară în cadrul editurii „M. Eminescu“ aduc aceluiași gen tematic — prin personalitatea autorilor lor — girul unor indiscutabile succese editoriale.

Dar publicistica inspirată din realitățile vieții noastre de azi — se va întreba pe bună dreptate cititorul — nu și-a mai găsit niciun loc în planurile editoriale pe anul acesta? Cîteva titluri sugestive, semnalate de unii dintre reprezentanții de frunte ai reportajului nostru literar și anunțate de editura „M. Eminescu“ reprezintă în orice caz un răspuns afirmativ la întrebare: „Zile și nopți de reporter“ de Paul Anghel, „Vieți interzise“ de Mihai Stoian, „Paralela 45“ de Pop Simion. Mi se par totuși puține. Cînd mi-am exprimat regretul în legătură cu această situație, Corneliu

Leu, redactor șef al editurii „M. Eminescu“ ne-a rugat să adăugăm unele precizări exprese. Le publicăm în speranța că vor da ziaristilor noștri dacă nu o explicație satisfăcătoare, cel puțin un punct de reper.

„Pentru intențiile editurii noastre în legătură cu publicistica, pot să afirm că ceea ce anunțăm pînă în prezent din planul pe anul 1970 nu este încă totul. Publicistica, volumul de publicistică, vreau să spun, înregistrează în întreaga lume un interes crescînd din partea cititorului reprezentînd foarte diverse categorii intelectuale. Ca să dau un exemplu, v-aș ruga să vă gândiți la unele traduceri de mare succes în librăriile noastre, pe care le-a publicat Editura Politică. Memorii, însemnări, reconstituiri sau reportaj de mare dimensiune, aceste cărți trezesc interesul prin înfățișarea nemijlocită și neinterpretată artistic a realității.

În ele, pe lângă satisfacția lecturii, cititorul află și o bogată cantitate de informație în legătură cu evenimente, situații, locuri de pe glob, probleme care îl interesează. O asemenea categorie de publicistică, inspirată de contemporaneitatea noastră socialistă, am dori să edităm. Dar, pentru volum, pentru carte, pentru tipărirea într-o editură, se pun, cred eu, două condiții:

PRIMA. Ca Editura, prin sistemul ei de organizare, să fie capabilă a tipări cartea în timp util, să fie capabilă a o scoate pe piață în momentul de interes public pentru tema respectivă, de a da deci dovadă de operativitate și de orientare în timp, răspunzînd unei nevoi sociale de explicare sau relatare a fenomenului sau evenimentului respectiv.

A DOUA. Ca autorii să se gîndească și să propună subiecte specifice pentru CĂRȚI DE PUBLICISTICĂ. SUBIECTE ACTUALE ale căror aspecte necesită neapărat

coverțile cărții și nu coloanele ziarelor; subiecte în legătură cu care cititorul să fie convins că este necesar să cumpere cartea și nu îi este de ajuns să citească ziarul. Spre a fi mai explicit: ni se propun o serie de volume care adună reportajele sau articolele unui autor și le refuzăm. Le refuzăm pe criteriul că articolele sau reportajele respective și-au avut funcția lor, utilitatea și rostul lor, acolo, în pagina cotidianului sau a săptămînalului. Stringerea lor în volum nu poate fi justificată decît în seria de opere complete a autorului, la capitolul respectiv. Pe noi ne interesează cărțile care în planul nostru editorial să-și aibă rostul funcțional, precum articolele și reportajele în coloanele publicațiilor. Dacă poți epuiza subiectul într-un reportaj de ziar, apoi nu mai are rost să scrii o carte. Dacă e vorba să se strîngă în culegeri tot ce au publicat coloanele ziarelor, apoi meseria nobilă de om care lucrează în cotidian s-ar deforma, și fiecare ziarist ar scoate din scrierile sale tomuri nenumărate.

Ne interesează, așadar, subiectele de reportaj din actualitatea noastră, dezbaterile pe diverse teme, toate celelalte genuri ale publicisticii, cu condiția ca ele să fie gîndite în mod necesar, în funcția lor de CARTE, DE VOLUM care se așează chiar și în mod trecător într-un stand de librărie și într-un raft de bibliotecă.

Acestea fiind, după părerea noastră condițiile, pe prima am încercat să o soluționăm păstrînd cîteva locuri goale pentru volumele de publicistică, chiar în planul nostru pe anul 1970. Cea de a doua, însă, o așteptăm rezolvată de autori“.

SĂ CONSIDERĂM aceste opinii un îndemn pentru crearea unei publicistici de carte — cum afirmă Corneliu Leu? Dacă este așa, să așteptăm, încrezători, materializarea lor în cît mai multe viitoare apariții.

C. DARIE

Ce este noua editură „LITERA“

Redacția: *La acest început de drum, v-aș propune, cunoscând profilul deosebit pe care îl are editura „Litera“, să începem convorbirea noastră prin precizarea sectoarelor de activitate ale noii edituri.*

V. Bihari: Așa, cum de altfel s-a precizat și în Hotărârea de înființare, editura noastră are trei obiective: a) să editeze lucrări de toate genurile (beletristică, știință, artă, muzică etc.) pe cheltuiala autorilor, b) să tipărească majoritatea agențelor și calendarelor ce apar în țară, c) să asigure administrarea unică a celor 15 edituri din sistemul editorial al Comitetului de stat pentru cultură și artă.

Redacția: *Dacă sînteți de acord, să ne explicați mai-nainte ultimele două obiective, pentru ca la urmă să vorbim mai pe larg de editarea lucrărilor pe contul autorilor.*

V. Bihari: Pentru că, desigur, ultimul obiectiv interesează mai mult pe cititorii dvs. Pentru noi însă toate au aceeași importanță. În ceea ce privește tipărirea agențelor și almanahurilor, nu le vom putea aduce pe 1971 îmbunătățiri esențiale, cunoscînd că la ora actuală ele trebuie predate tiparului. Totuși, ne-am străduit să le dăm mai multă personalitate — dacă se poate spune așa — mai multă valoare utilitară. Vom tipări de asemenea un almanah propriu, almanahul „Litera“ și un calendar literar, care va cuprinde biografiile sumare ale unor autori români și străini, astfel că el poate fi considerat un mic dicționar literar. În ceea ce privește al doilea obiectiv, sarcina noastră este de a degreva conducerile celor 15 edituri de problemele administrative, pentru a se putea concentra exclusiv asupra activității de editare. De asemenea, prin preluarea

acestei administrații se va reduce coeficientul cheltuielilor de regie la minimum. Și acum aș da cuvîntul redactorului șef, George Buzatu, pentru a vorbi despre editarea lucrărilor pe cheltuiala autorilor.

Convorbire cu **Vasile Bihari**
director
și **George Buzatu**
redactor șef al editurii

G. Buzatu: Aș vrea să precizez, în primul rînd, că editura noastră nu va tipări aceste lucrări după un plan dinainte stabilit, ci vom publica în ordinea în care primim comenzile. În cazul referatului favorabil al redacției se încheie contractul de tipărire iar autorul este obligat să achite integral costul antecalculat în care se cuprinde și regia editurii, care este de 20% din costul tiparului.

Redacția: *Ce cuprinde acest 20%?*

Vasile Bihari: Toate activitățile redacționale și tehnice necesare tipării, adică lectura, tehnoredactarea, corectura, urmărirea în tipografie etc.

Redacția: *Ne-ați putea spune cît va costa tipărirea unei lucrări?*

Gh. Buzatu: Numai orientativ. Pentru proză circa 1200 lei coala de autor (40000 semne) la o mie de exemplare, iar pentru versuri circa 2000 lei coala (700 de versuri) la o mie de exemplare.

Redacția: *Care sînt posibilitățile de difuzare a acestor lucrări?*

Gh. Buzatu: Ele vor putea fi difuzate fie prin sistemele existente — Difuzarea cărții, Difuzarea presei, Cooperația — fie de autori prin mijloace proprii.

V. Bihari: Editura noastră, la cererea autorilor, poate facilita contactul cu diferitele organe de difuzare. De altfel, putem anunța că intenționăm ca în timpul cel mai scurt să deschidem o librărie etalon în București.

Redacția: *În scurtul răstimp de la înființarea editurii, care este „pulsul“ autorilor?*

Gh. Buzatu: Într-adevăr, n-a trecut decît o lună de la înființare și vă putem spune că am primit circa 100 de oferte pentru publicarea de romane, poezii, piese de teatru, cărți de știință și muzică.

Redacția: *Și acum o ultimă întrebare. Cum își recuperează autorul sumele investite sau mai bine zis cum se fixează prețul lucrării?*

Gh. Buzatu: Prin vinderea ei — al cărui preț nu poate depăși totalul cheltuielilor de tipar și difuzare plus, bineînțeles, drepturile de autor, pe care și le poate stabili fiecare în limitele tarifelor în vigoare.

V. Bihari: Țin să subliniez în final că editura „Litera“ nu are în principal un scop comercial, ci sarcina de a crea acelor autori care din diferite motive nu își pot găsi loc în planurile celorlalte edituri, posibilitatea de a lua contact cu publicul și critica de specialitate, de a-și valorifica creația proprie. Sperăm și sîntem convinși că această experiență va reuși pe deplin, că vom izbuti să publicăm lucrări originale, inedite, care să se afirme prin reala lor valoare.

M. S.

FOTOGRAFIA industrială de presă

Eug. IAROVICI

INDUSTRIA ESTE pentru noi, ziaristi, unul dintre domeniile care ne oferă o sursă continuă de subiecte dintre cele mai interesante și actuale. Lucrul acesta este poate normal pentru o presă dintr-o țară în plin efort de industrializare socialistă. Cifrele de plan, coroborate cu succesele de pe teren, dezvăluie vitalitatea industriei noastre, activitatea febrilă de zi de zi, eroismul clasei noastre muncitoare. Industrializarea schimbă peisajul țării, îi transformă pe oameni, generează aspecte noi în viața de toate zilele, constituind elementul cel mai dinamic în antrenarea unei țări pe calea progresului și a bunăstării. Reușește oare publicistica fotografică să redea în toată amploarea sa acest fenomen unic în istoria țării? O recentă discuție, în cadrul Asociației fotoreporterilor, a căutat să dea un răspuns. Din păcate, răspunsul la această întrebare, este nemulțumitor.

Ar fi poate comod să aruncăm toată vina pe umerii colegilor noștri fotoreporteri. Dar, trecând la o analiză mai adâncită a situației, reiese că nu numai ei sînt vinovați. Recentele expoziții de fotografii de presă din țară și participările noastre la expozițiile de fotografii de peste hotare ne-au prilejuit plăcuta surpriză de a face cunoștință cu fotografii excelente realizate de fotoreporteri noștri și care nu și-au găsit drumul în paginile ziarelor și revistelor. Desigur că acestea din urmă sînt încă puține și ele nu reprezintă un fenomen de masă în rîndurile fotoreporterilor; ele sînt însă acele puține rîndnici care nu aduc primăvara mult dorită. O anunță doar.

Răsfoind ziarele și revistele și analizînd fotografiile industriale apărute, rar se pot găsi exemple bune din acest gen. Impresia generală este una de monotonie, de un anumit șablon plictisitor, cu fotografii de același tip care se repetă la infinit. Toate parcă au acel aer de „deja

văzut“, care îl face pe cititor să nu le mai privească. Și să nu mai vorbim de explicațiile fără pic de nerv care însoțesc aceste fotografii!

Este clar că o dată cu anul nou trebuie curmată și această lipsă. În primul rînd trebuie să fie introdusă o exigență pentru acest gen de fotografii, atît din partea redacțiilor, cît și din partea fotoreporterilor. Problema fotografiilor pe teme industriale trebuie reconsiderată atît sub aspectul conținutului, cît și sub acel al formei și această reconsiderare să se facă sub semnul originalității și al varietății. Într-adevăr, problemele industrializării sînt mult mai interesante și mai complexe decît „vederi generale din noile hale“ sau „produsele așteaptă să fie ridicate de beneficiari“.

Ca în orice varietate fotopublicistică, este bine să se utilizeze cele două alternative pe care le oferă fotografia de presă:

- a) fotografia de eveniment.
- b) fotografia de prezentare.

În cazul primei alternative redacțiile pot să asigure prezența fotoreporterilor la fața locului, acolo unde au loc evenimente importante. Astfel se realizează acele fotografii dinamice, surprinse pe viu, care obțin varietate și vioiciune chiar prin ineditul evenimentelor. De fapt, aceste fotografii informative ar trebui să constituie principala formă de manifestare a fotopublicisticii în cotidiene. Însă, din cercetarea presei reiese că rareori sînt informate redacțiile despre evenimentele importante din viața industrială a țării. Prea des apar exprimări atît de neprecise ca „de curînd a fost dat în folosință“, ceea ce constituie o dovadă peremptorie, fie a unor lacune în informare, fie o lipsă de operativitate în publicarea ultimelor noutăți.

De fapt, ziar cotidian înseamnă, în primul rînd, informare zilnică. Cititorul trebuie să găsească în ziar informații asupra celor întîmplate

cu o zi înainte. Or, în presa noastră se întîmplă un fenomen destul de curios: cititorul este informat mai „la zi“ despre ceea ce se întîmplă în toată lumea, decît despre ceea ce se întîmplă în orașul lui. Este un fenomen într-adevăr curios care aparține unui anumit stil de lucru atît în redacții, cît și în birourile de presă ale diferitelor ministere, centrale industriale, direcții de întreprinderi. În redacții ar trebui să pătrundă un flux continuu de informații despre cele mai diverse probleme; altfel, ziarul se sufocă și trebuie să recurgă în cantități disproporționate la tot felul de reportaje, anchete, comentarii mai mult sau mai puțin atemporale care, de fapt, și-ar avea locul mai degrabă în revistele de specialitate decît într-un cotidian.

DIGRESIUNEA DE MAI SUS în domeniul informației în ziar a fost necesară deoarece lipsa de informații se reflectă în mod direct și asupra calității și a aspectului fotografiilor care apar în presă. Fotoreporterii, datorită acestui stil de lucru, sînt nevoiți să realizeze, mai ales în domeniul fotografiei industriale, acel tip de fotografii vagi, „publicabile oricînd“, care să îngroașe portofoliile redacțiilor. Din aceste portofolii se extrag de multe ori imagini care au fost realizate chiar cu multe luni în urmă.

Fotoreporterii, care sînt în majoritatea redacțiilor „fată la toate“, adică ei trebuie să realizeze fotografii și pe probleme culturale, și agricole, și industriale, și „cetățenești“ etc., nu au nici timpul, nici posibilitatea să se și informeze în mod valabil — publicistic — despre tot ceea ce se întîmplă în țară. De aceea, ei nu pot fi lăsați, cum se obișnuiește, să se „descurce singuri“. Ei trebuie să fie îndrumați de redacție, pe baza informațiilor primite prin canalele specializate, și călăuziți spre acele evenimente care corespund cel mai bine, pe de o parte, redării prin fotografii și, pe de altă parte, proporțiilor optime de materiale pentru ziarul de a doua zi.

Acest mod de lucru este necesar în special în fotografia pe teme industriale, fiindcă aci „evenimentele“ sînt foarte numeroase și numai un specialist poate să judece valoarea lor informațională.

În ceea ce privește a doua categorie — fotografia de prezentare — aici efortul fotoreporterului trebuie să fie cu mult mai substanțial. Rea-

lizarea acestui gen de fotografii depinde foarte mult de imaginația lui, de simțul său fotografic, de abilitatea lui tehnică, de puterea lui de observație și de sinteză, de cunoștințele lui în domeniul industriei și industrializării.

Există o gamă vastă de subiecte neglijate care țin strâns de industrializare, de la cercetarea științifică, pînă la planul foarte apropiat care prezintă o caracteristică importantă (și fotogenică) a unui nou produs, de la prezentarea muncii migăloase de mare precizie, la munca curajoasă la mari înălțimi sau în locuri periculoase, de la tehnologia inedită, la producția de masă.

Aici trebuie să se împletească talentul publicistic cu simțul artistic, pentru obținerea acelor imagini care să fie în același timp interesante în ceea ce privește subiectul și frapante în ceea ce privește rezolvarea plastică. La fiecare fotoreporter trebuie să existe o preocupare permanentă pentru realizarea unor astfel de fotografii. Șantierele, construcțiile industriale, mașinile, efectele neobișnuite de lumină, forma produselor — toate acestea se pretează la investigații fotografice dintre cele mai interesante.

Poate în nici un alt domeniu oamnei nu prezintă o mai mare varietate de mimici și atitudini, în toate unghiurile și perspectivele posibile, într-o nebănuită varietate de condiții de lumină, siluindu-se sau ieșind în evidență pe o mare diversitate de fundaluri sau apărînd printre prim-planuri dintre cele mai neașteptate.

Toată această bogăție de aspecte se cere „văzută“ de fotoreporter și „cîntărită“ ca posibilități de realizare în imagini, pe baza unei tehnici fotografice mai subtile în care să intre în joc toate cunoștințele despre stăpînirea contrastelor, foto-compoziției și modificarea perspectivei prin utilizarea obiectivelor cu diverse lungimi focale.

La acest gen nu se urmărește neapărat realizarea unor fotografii strict informative, tehnice sau documentare. Aici este mai mult vorba de transformarea unor idei valoroase despre industrie în imagini fotografice. Așa, de pildă, se pot face fotografii din care să reiasă ideea de măreție a industriei, de caracter științific, de eficiență, de ordine, de meticulozitate, de perfecțiune, de eroism. Cu cît aceste fotografii vor comunica idei mai valoroase cu atît puterea lor de sugestie va fi mai mare. Prin ele, ci-

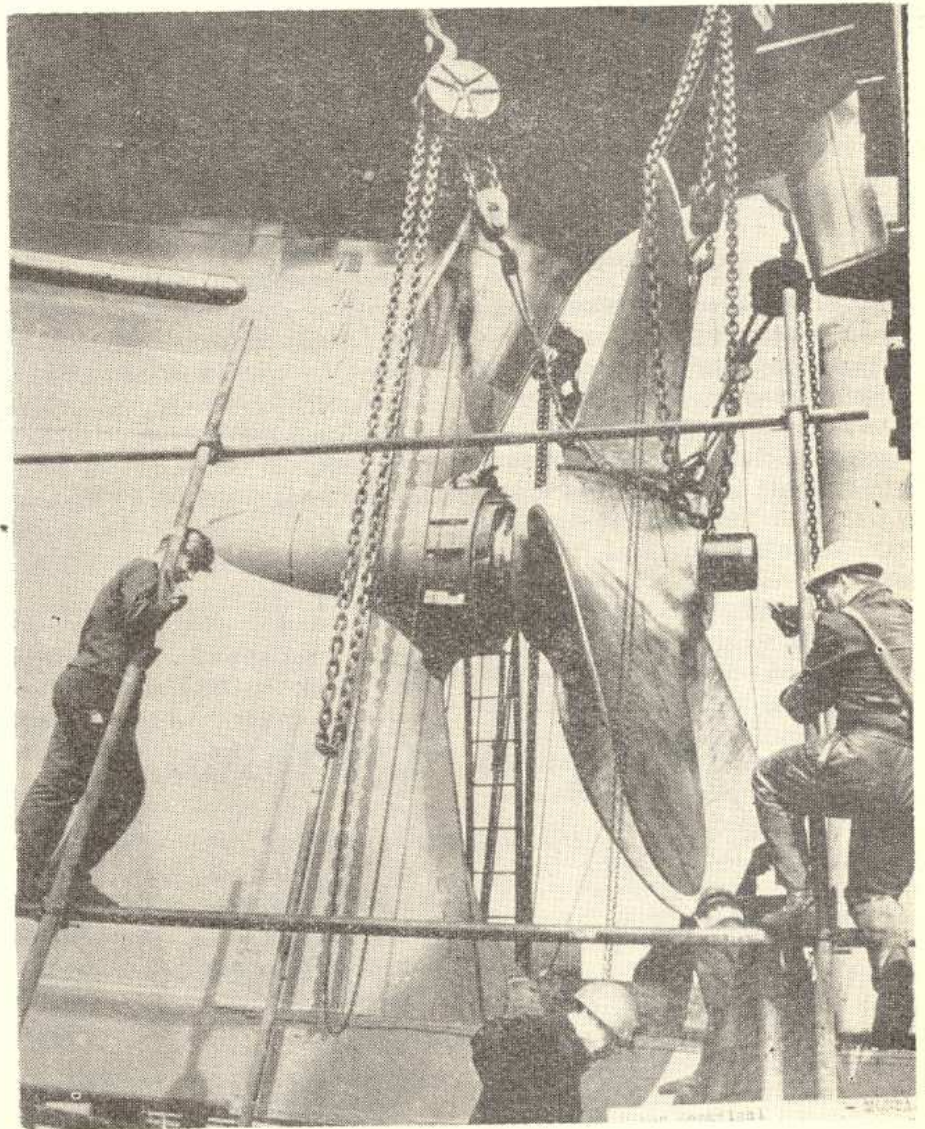
tatorii ziarelor și revistelor vor fi ajutați să sesizeze mai intim spiritul în care se dezvoltă industria noastră și să-și dea mai bine seama de conținutul industrializării.

Această diferențiere în domeniul fotografiei de industrie trebuie să fie bine sesizată atît de redacții, cît și de fotoreporteri.

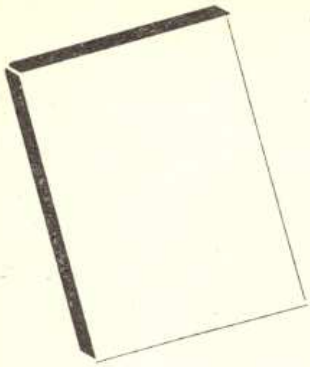
CELE DOUĂ GENURI nu pot fi amestecate sau confundate, nici în ceea ce privește realizarea lor, nici în ceea ce privește punerea lor în

valoare prin machete. Bineînțeles, „pînea de toate zilele“ o vor constitui fotografiile informative. Fotografiile de prezentare vor fi „cozonacul“. Acestea din urmă se realizează mai greu și mai rar și pot fi utilizate chiar și după trecerea unui timp de la executarea lor. Prin îmbinarea celor două genuri se obține o prezentare mai bogată a fenomenului industrial și, aplicîndu-se principiile generale ale fotopublicisticii, se va obține o mai mare operativitate și varietate.

Din expoziția: REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ ÎN IMAGINI FOTO

● Peter Senkpiehl: MONTAJ

75 de ani de la moartea lui IOAN PĂUN-PINCIO

POETUL duios și răzvrătit, ziaristul călăuzit de idealul socialist, Ioan Păun, s-a stins din viață în zorii zilei de 30 decembrie 1894 — acum 75 de ani — într-o dimineață tristă, cețoasă, ca și scurta sa viață. Avea numai 26 de ani, care puteau să însemne un început. Un accident stupid, un „coj“ la buza inferioară, infectat, i-a dat lui Pincio teribila boală a dalacului, care l-a doborât în 2—3 zile.

Ioan Păun a absolvit școala primară la Mihăileni; în casa părintească învățase graiul molcom al țaranului moldovean, iar bunică-sa, Juka, îl adormea cu povești minunate. A urmat liceul la Pomirla, la Botoșani și câteva luni la Iași. Rămăs orfan de tată la vârsta de 12 ani, el a trebuit la un moment dat să-și caute o slujbă. Nu găsea însă ceva care să corespundă firii sale. A pus mâna pe condei și scrisul lui, trist și plin de sensibilitate, fremăta în același timp, de o adâncă revoltă. A început să scrie la „Contemporanul“, „Familia“, „Săptămîna ilustrată“, „Adevărul“. Remunerația era modestă, prea modestă ca să-și poată întreține mama și o soră. În 1892, prietenul său Dimitrie Anghel îl ia cu el într-o călătorie de patru luni în Italia. Pseudonimul, *Pincio*, la care ținea foarte mult, și-l ia după numele unei grădini din Roma, unde cei doi prieteni rătăciseră deseori.

Socialismul lui Ioan Păun-Pincio era protestatar. Revolta lui era îndreptată împotriva societății bazate pe exploatare, care-l silea, pe el

și pe ai săi, să trăiască în sărăcie. De aceea, în viața de toate zilele, în raporturile sale, mai ales cu posesorii banului, firea lui timidă acoperea, uneori, pe revoltatul împotriva relei întocmiri sociale. Gîndirea sa socialistă și simțirea sa de revoluționar s-au manifestat în activitatea sa publicistică și poetică.

Din ziua în care a fost silit de sărăcie să părăsească liceul, i s-a deschis sumbra perspectivă de a căuta o slujbă, orice slujbă, din care să-și poată întreține mama și sora. După multe și zadarnice încercări, a fost angajat „telegrafist-supranumerar“ la oficiul telegrafo-poștal din București. Nu după mult timp, a fost mutat la Brăila. Dintr-o scrisoare trimisă prietenului său Alex. F. Mihail desprindem accente de revoltă împotriva unor „șefi“ găunoși dar țifnoși:

„Am intrat la telegraf și atmosfera aceasta mă-nneacă... În telegrafie, ca și la cazarmă... Nu văd înaintea ochilor mei decît umbre cu pretenții, care te vor supus...“

Cea mai semnificativă, poezie, în care el pune față-n față contrastul izbitor dintre viața celor ce munceau și categoriile parazitare din societatea burghezo-moșierească, este intitulată „Pe stradă“. Aici lirica lui Pincio și-a desfășurat originalitatea, inspirația personală, ca și în poezia „1 Mai“:

*Intinerită-i firea sub cer de primăvară
Pe drum se-nșiră-o oaste:
e oastea proletară*

iar poetul privea cu ochii veseli spre flamurile roșii,

*pe care era scris cu slova albă
lumina unui vis...*

Poezia în care Ioan Păun-Pincio și-a dezvăluit întreaga frământare a conștiinței, în care a pus față-n față tristețile sale cu lacrimi și însingurări cu marile dureri ale poporului, pe care le situa pe un plan superior, poezia prin care și-a mărturisit și crezul socialist este: „Te-afunzi mereu...“.

Ce-nseamnă durerea ta — scrie el — față de durerea omului ce trudea pe arșiță unde cîmpul, părea jărătec

Clădind răcoritoare comori pentru cei tari...

apoi adresîndu-se sieși:

Te tînguești că suferi... Au suferi tu ca dînsul?

Tu îți alini durerea, — pe el l-îneacă plînsul.

Pe tine, pe cînd lutul țî-l încălzești la foc,

Tot parcă te mai fură o rază de noroc.

El tremură în umbră și-n lunga-i agonie,

Se crede pentru-osîndă ursit pe veșnicie.

Și-atunci, ce trebuie să facă poetul socialist? Nu să plîngă, să com-pătîmească, să vrea să se jertfească...

O, prea puțin e-atîta... La luptă să te-mbie

Și mila de-al tău frate, și sfînta datorie!

Ca și Traian Demetrescu și Ștefan Petică, Ioan Păun-Pincio e unul din pleiada de poeți și publiciști care au ilustrat mișcarea socialistă română din ultimele două decenii ale veacului trecut. La nici-unul din ei nu găsești, însă, atîta duioșie și dragoste de oameni ca la Ioan Păun.

După ce demisionează din postul de telegrafist supranumerar, el încearcă funcția de casier la berăria lui Caragiale. Dar numai trei săptămîni. Nu putea să vegheze pînă la trei de noapte... Începe să colaboreze mai mult la „Adevărul“, „Evenimentul literar“, publică cîteva poezii în „Arhiva științifică și literară“ din Iași, precum și în revista „Literatură și știință“ a lui Gherea. Din colaborări, mai ales din poezii se trăia greu. Viața în asemenea condiții era pentru Păun un chin. Dorind să aibe un salariu fix, luase parte la un concurs inițiat de revista „Viața“ a lui Vlahuță, pentru alegerea unui secretar de redacție. Nu se cerea însă, pe vremea aceea să cunoști, ca secretar de redacție, tehnica unei reviste, ci, pentru o astfel de funcție redacțională se cerea efectuarea, la comandă, a unei schițe cu subiect furnizat de patronul publicației. Păun-Pincio a căzut la examen...

Dorința lui fierbinte era să slujească cu condeiul într-o redacție socialistă. Veni și ziua aceea. După telegrama primită din partea lui Anton Bacalbașa că apare ziarul „Lumea nouă“, Păun părăsește Brăila și vine în Capitală, unde consacră mișcării socialiste întregul său talent.

Ioan Păun-Pincio scrie cu revolta împotriva exploatării la care erau supuși țaranii. El își amintea cu duioșie de țaranul Gheorghe, care i-a încîntat copilăria cu poveștile sale despre odraslele boierești, pe care țărăncile le alăptau. „Iar cînd aceste odrasle se fac mari,

din înălțimea lor trimit plumb fierbinte, în loc de pîine și pămînt, acelora în brațele cărora au crescut, acelora pe spatele cărora trăiesc și față de care nici milă, nici rușine n-au“.

Cît de veridic este tabloul vieții țaranului român înfățișat de Pincio : „Sărăcia și lipsa au tot sporit... Le-au scurs sătenilor vлага și farmecul vorbeii... De se întîlnesc între ei, parcă li-i silă să-și grăiască. Își urează în treacăt „noroc bun“ și norocul nu mai vine...“.

Scurtă a fost, însă, bucuria lui Pincio în noua sa funcție publicistică la ziarul visat...

În curtea spitalului Colțea s-au adunat, în ziua de 2 ianuarie 1895, mulți prieteni și tovarăși de ideal ai poetului. Covârșiți de durere, prietenii i-au înfășurat sicriul într-o pînză roșie și l-au așezat pe dricul săracilor. Primăria i-a dăruit lui Pincio un loc aflat în prăpastia cimitirului Șerban Vodă, numită *Valea Plîngerii*. În urma dricului păseau mama lui Păun, cu un șal negru pe față, redacția „Lumii noi“ în frunte cu Ioan Nădejde, numeroși muncitori, poeți, scriitori și ziariști. Dintre prietenii săi de luptă pentru socialism se aflau : Const. Dobrogeanu-Gherea, Sofia Nădejde,

Al. G. Radovici, Șt. O. Iosif, Anton Bacalbașa, pictorul Sanielevici, Ioan Teodorescu, Constantin Mille, G. Diamandi, doctorii C. Vranealici și G. Robin, Const. Graur, Vasile Pop, B. Librescu, Panait Zosin, C. Săndulescu, Al. F. Mihail și mulți alții.

Carul mortuar urca și cobora scirțîind hodorogit pe uliți desfundate, oamenii făcîndu-și drum anevoie prin zloată și ceață. Cînd cortegiul ajunge în fața porții cimitirului, începea să se întunece. După lungi insistențe, intendentul deschise poarta. Se uitase de acest mort... Cînd cosciugul, purtat pe umerii tovarășilor lui Păun, ajunse în Valea Plîngerii, s-a observat că nici groapa nu fusese săpată. Cîțiva prieteni din convoi puseră mina pe lopeți și pregătiră ei pentru tovarășul lor drag ultimul loc de odihnă.

În bezna nopții cîteva torțe au luminat trista despărțire de acela care fusese Ioan Păun-Pincio.

LA ÎMULINIREA a 75 de ani de la moartea lui Ioan Păun-Pincio, un omagiu binemeritat s-ar putea aduce amintirii sale publicîndu-se un volum în care să fie adunate versuri, schițe și articole scrise de duiosul, răzvrătitul și talentatul nostru înaintaș.

F. PAȘCANU

LA CASA ZIARIȘTILOR

Conferință de presă

La 22 ianuarie a.c. la Casa ziariștilor din Capitală a avut loc o conferință de presă în legătură cu cel de-al III-lea Festival internațional al filmului de animație, care se va desfășura anul acesta între 23 și 28 iunie, la Mamaia.

Au participat reprezentanți ai Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, ai Asociației cineaștilor din Republica Socialistă România, ai Centrului Național al Cinematografiei, atașați culturali și de presă, critici de film, ziariști români și străini, lucrători din rețeaua cinematografică.

LA DEBUTUL

LUI

Eugen Ionescu

LA 22 IANUARIE 1970 Eugen Ionescu a fost ales membru al Academiei Franceze. Știrea, difuzată în aceeași zi de toate posturile de radio, a căpătat, curînd după aceea, în presa din întreaga lume, semnificația unui eveniment cultural demn de ample comentarii. Prin pana a numeroși și distinși publiciști, la noi ca și aiurea, personalitatea marelui dramaturg a fost din nou conturată și redimensionată, iar opera sa, ajunsă pe culmea unei împliniri unanim recunoscute, așezată pe o nouă treaptă în sca-

ra valorilor universale contemporane.

Intîmplarea a făcut ca în acele zile cînd scriitorul trăia la Paris emoțiile acestei înalte expresii de prețuire pentru creația sa dramatică, să găsim la Biblioteca Academiei, într-o colecție de ziare apărute cu aproape patru decenii în urmă, o mărturie legată de un moment nu mai puțin crucial din viața sa : debutul ca poet, în România natală. Articolul, pe care-l reproducem din ziarul „Adevărul”, publicat în ziua de 6 ianuarie 1932, sub semnătura

unui prețuit gazetar din presa democratică a anilor '30 — doctorul Ygrec — consemnează în termeni entuziaști apariția primului volum de versuri — „Elegii pentru ființe mici” — datorate tinărului scriitor Eugen Ionescu. Valoarea documentară a articolului e cu atît mai remarcabilă, cu cît autorul lui întrevide în creația debutantului Eugen Ionescu, un talent de mari și promițătoare posibilități.

C. D.

UN POET

În ajun de anul nou cineva a deschis ușa sălii de redacție în care lucram alătura de cîțiva colegi tineri, și s-a apropiat de unul din ei.

Se vedea că sînt prieteni. Fuseseră acum cîțiva ani, după cît am aflat apoi, „colegi de bancă” la un liceu din Capitală.

Noul venit aduse un volum : primul său volum de versuri. Mi-am aruncat și eu ochii asupra lui : „Elegii pentru ființe mici”. Ce o mai fi și asta ?

Mi-a întins și mie un volum. Versuri ! La vîrsta mea, omului nu-i mai arde de versuri și poezii. Îi plac mai mult lucrurile.

Și apoi, ajungi să te cam desguști de acea infinită și inepuizabilă răspîndire pe hirtie răbdătoare a afitor șiruri de proză searbădă, insipidă, cu rimă la coadă și intitulată : poezia românească.

Și totuși, prin minte îmi străfulgeră gîndul : dar dacă e din întîmplare izvorul cristalin și răcoritor, ivit brusc în mijlocul Saharei literaturii române ?

Și am deschis volumul la prima pagină : RUGA : Doamne, eu sînt o frunză, / eu sînt o nucă, / sînt un broscoi speriat / sînt o vrabie rănită. / Mi-au furat toate cuiburile / M-au ajuns toate praștiile, / Doamne mic, ridică-mă / și fă-mă fericit / ca pe boii cu coarne nevinovate / ca pe cîinii cu ochii de îngeri / ca pe nenuferi, / ca pietrele prietenele...

Și am rămas ca-n fața unui miracol. Iată ceva neașteptat : POEZIE ! Și am continuat a citi încă una și încă una. Se citește ușor cele 30 de elegii din cele 20 de pagini ale volumului. O adevărată încîntare, o delectare intelectuală. O inteligență care vede deasupra și dincolo de realitățile vieții !

Nu e oare aceasta poezia ? Și e vorba numai de îngeri, de copii în-

geri, de păpuși pietre, pitici, păpuși de porțelan, țări de carton și trenuri de tinichea. Dar e o exaltare de armonii verbale și de imagini inedite așa cum se exaltă sunetele din vioară și parfumurile din flori. „Lieduri” în care vibrează, lin și-n șoapte, stări sufletești triste, nostalgice.

A pornit cu carul alb / Copilașul cu păr blond / Cu lumină în priviri / Și cu suflet de argint. / Îi bocesc fără de grai / în odaia cu pat mic / trei păpuși de porțelan / trei păpuși de porțelan. / A pornit pe carul alb / Fata cu obrazii pali / Cu viața în ochii umezi / Și cu moarte în trup uscat.

Și autorul ?

Eugen Ionescu. Da ! Eugen Ionescu !..!

Și are vîrsta pe care o avea Eminescu atunci cînd a început să scrie versuri.

Doctorul YGREC

Au fost primele (III)

POPULARIZAREA ȘTIINȚEI

Despre o revistă de popularizare a științei și a faptelor de seamă petrecute în lume — revistă magazin, asemănătoare celor existente în zilele noastre — se poate vorbi, la noi, începând din anul 1840, când apare la Iași ICOANA LUMEI — foaie pentru indeletnicirea moldo-

românilor. În articolele publicate de această foaie — mai toate însoțite de desene — se făcea, într-adevăr, o popularizare susținută a științelor, a descoperirilor și a principalelor fapte întreprinse de exploratorii timpului. Câteva dintre temele tratate explicit, pe înțelesul tuturor: Minunile microscopului, Baloanele aerostatice. Înaintarea fizicii, Explicarea uraganelor și a trombelor, Apariția vapoarelor, Expediția lui Ross la Polul Nord, Descrierea vieții unor popoare, Din lumea animalelor, Despre vânătorile din Africa, Plantele nutritive. Anii de apariție: 1840—1841 și 1845—1846. Scopul apariției, arăta în primul cuvânt pentru cititori: „Să oglindească toate minunile urzirei și produsele minții omenestii, unele vrednice de mirare, iar altele de a noastră imitație și emulație“.

MEDICINA

Prima revistă cu conținut exclusiv medical apare la București, între 15 noiembrie 1859 și 15 martie 1861, sub denumirea MEDICUL ROMÂN. La 1 ianuarie 1862 a apărut și primul oficios de specialitate — MONITORUL MEDICAL — ca organ al Serviciului Sanitar, în care se vor publica, de-a lungul anilor, înștiințările, ordonanțele și legile pri-

vind sănătatea publică. Începuturile presei medicale românești sînt însă mult mai vechi. În 1837 a apărut la Iași FOAIA SOCIETĂȚII DE MEDICI, iar în 1844, tot la Iași, POVĂ-

TUITORUL SĂNĂȚĂȚII ȘI A ECONOMIEI, care publica îndrumări privind evitarea și lecuirea a tot felul de boli și de suferințe, sfaturi pentru creșterea copiilor și îndemnuri pentru folosirea apelor minerale din Moldova.

AGRICULTURA

JURNALUL DE AGRICULTURĂ, pe care l-a editat, la Iași, Ion Ionescu de la Brad, între anii 1857—1859, se află în fruntea listei periodicelor consacrate agriculturii, viticulturii și horticulturii din țara noastră. Pentru conținutul rubricii sale permanente, referitoare la starea țaranului român, publicația a fost interzisă de cenzură. Drumul început este urmat de AGRONOMIA — ziar de agricultură și economie rurală, apărut sub direcția lui P. Buescu, la București, între

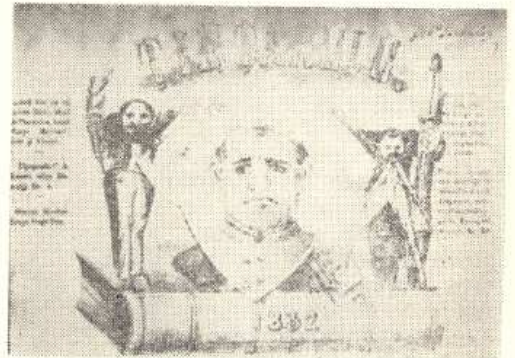

anii 1859—1861. Această publicație s-a distins atît prin conținutul său, cît și prin condițiile grafice — 32 de pagini ilustrate cu numeroase desene.

UMORUL

N. T. Orășanu a întemeiat și a condus primele reviste satirice din țara noastră: ȚINTARUL (28 februarie—15 august 1859), SPIRIDUȘ (23 iunie—14 iulie 1859), NIKIPERCEA (1859—1879). NIKIPERCEA, care a satirizat permanent admi-

nistrația de stat, a fost suprimat de mai multe ori, Orășanu fiind nevoit să-l înlocuiască, pe timpul interdicției, cu diferite foi volante: Coadă lui Nikipercea, Coarnele lui Nikipercea, Ochiul dracului, Artagul dracului, Codița dracului, Ghiarele dracului. Orășanu a dus și o înverșunată campanie antidinastică, prin revistele sale, în decursul anilor 1871—1876.

REVISTELE MILITARE

„Unul din mijloacele cele mai neîntrecute care pot lucra spre a aduce armata noastră la ținta dorită, este neapărat și un ziar...“, spunea colonelul Florescu, ministrul de război al Principatelor Unite, în ziua cînd apărea prima publicație oficioasă militară de la noi — MONITORUL OASTEI, — la 6 februarie 1860. La început s-a tipărit în două ediții — la București și la Iași. A fost una dintre publicațiile românești cu cea mai lungă existență, apărînd pînă în anul 1920.

În secolul trecut au mai apărut numeroase alte reviste militare, dintre care cele mai de seamă

MONITORUL OASTEI

DIAR OFICIAL AL ȚĂRII ROMÂNESCII

No. 1. Februarie 6. Anul I-in

au fost: OBSERVATORUL MILITAR (1859), ROMÂNIA MILITARĂ (1864—1866), REVISTA ARMATEI (1877), REVISTA ARTILERIEI (1887).

I. MUNTEANU

PRESA BRAZILIANĂ

PRESA BRAZILIANĂ reflectă în general caracteristica principală a publicațiilor din țările Americii Latine — tirajul mic al cotidienele față de numărul de locuitori. În Brazilia apar 264 de cotidiene cu un tiraj de 4 milioane de exemplare, ceea ce reprezintă abia 5,3 exemplare la sută de locuitori. Sînt editate cotidiene în circa 80 de orașe dar cele 40 de cotidiene din Rio de Janeiro și Sao Paulo asigură 60 la sută din tirajul tuturor cotidienele din țară. Alte 1616 publicații diferite apar într-un tiraj global de peste 20 000 000 de exemplare.

În afară de publicațiile de limbă portugheză, un însemnat număr folosesc și alte limbi pentru grupurile de emigranți stabiliți în Brazilia.

Datorită marilor greutăți de transport și grupării populației în anumite zone nu se poate vorbi în Brazilia de presă cu adevărat națională.

Printre agențiile care asigură știri presei braziliene sînt: Agenția Meridional care funcționează din 1931 la Rio de Janeiro, Agenția Națională, înființată la Rio de Janeiro în 1946, Agenția Intercontinental de Imprensa cu sediul la Sao Paulo, Empresa Jornalística Transpress, cu sediul la Rio de Janeiro și altele. Agențiile de presă UPI, AFP, AP și Reuter au birouri principale la Rio de Janeiro iar UPI și în alte orașe braziliene.

Publicațiile braziliene mai importante sînt:

— Brazil Herald, cotidian editat la Rio de Janeiro, apare din 1946, tiraj 15 000 de exemplare.

— Correio da Manhã, cotidian editat la Rio de Janeiro, din 1901, tiraj 80 000 de exemplare.

— Correio Paulistano, cotidian editat la Sao Paulo, din 1954, tiraj 25 000 de exemplare.

— Correio do Povo, cotidian editat la Porto Alegre, din 1895, tiraj 60 000 de exemplare.

— O Dia cotidian, editat la Rio de Janeiro, din 1951, tiraj 150 000 de exemplare.

— O Diaro, cotidian la Belo Horizonte, din 1935, tiraj 40 000 de exemplare.

— Diaro Carioca, cotidian editat la Rio de Janeiro, din 1928, tiraj 20 000 de exemplare.

— Diaro da Noite, cotidian editat la Sao Paulo, din 1925, tiraj 50 000 de exemplare.

— Diaro de Pernambuco, cotidian editat la Recife, din 1825, tiraj 30 000 de exemplare.

— Diaro de Noticias, cotidian editat la Rio de Janeiro, din 1930, tiraj 70 000 (și 180 000) de exemplare.

— Diaro de Sao Paulo, cotidian editat la Sao Paulo, din 1929, tiraj 85 000 de exemplare.

— O Estado de Sao Paulo, cotidian editat la Sao Paulo, din 1875, tiraj 150 000 de exemplare.

— Folha da Manhã, cotidian editat la Sao Paulo, din 1925, tiraj 70 000 de exemplare.

— A Gazeta, cotidian editat la Sao Paulo, din 1906 tiraj 80 000 de exemplare.

— O Globo, cotidian editat la Rio de Janeiro, din 1925, tiraj 180 000 de exemplare.

— Jornal do Brasil, cotidian editat la Rio de Janeiro, din 1891, tiraj 80 000 de exemplare.

— A Noticia, cotidian editat la Rio de Janeiro, din 1894, tiraj 130 000 de exemplare.

— Novos Rumos, cotidian comunist editat la Rio de Janeiro, din 1950, tiraj 40 000 de exemplare.

— Tribuna da Imprensa, cotidian editat la Rio de Janeiro, din 1949 tiraj 30 000 de exemplare.

— A Tribuna, cotidian editat la Santos, din 1894, tiraj 48 000 de exemplare.

— Ultima Hora, cotidian editat la Rio de Janeiro, din 1951, tiraj 80 000 de exemplare.

— O Cruzeiro, periodic editat la Rio de Janeiro, din 1928, tiraj 610 000 de exemplare.

— Eu Sei Tudo, periodic editat la Rio de Janeiro, din 1917.

— Selecoes do Reader's Digest, la Rio de Janeiro, din 1933.

Cu ocazia unei anchete realizate în anul 1966 la Recife și denumită „O zi în presa braziliană“ s-au tras concluzii că „din punctul de vedere al gradului de dezvoltare a metodelor și procedeelele gazetărești se pot distinge 3 stadii în presa cotidiană braziliană, condiționate de adîncile inegalități economice dintre regiuni. Dacă în orașele naționale se folosesc toate mijloacele ziaristicii moderne, în orașele regionale înnoirile abia încep sau supraviețuiesc vechile condiții“.

Asupra presei braziliene acționează mai multe cauze, unele interne altele externe. Dependența de grupurile financiare și de publicitate dă presei braziliene caracterul de afacere economică. Din cei 150 milioane de dolari investiți în publicitate în anul 1967, 40 la sută au revenit cotidienele și altor publicații.

PENETRAȚIA capitalului străin, în special nord american, în presa din Brazilia nu a dus la înviorarea acesteia ci la subordonarea ei în bună parte, constituind în același timp „un adevărat atentat împotriva suveranității naționale“ (Tribuna de Imprensa) și „un monopol asupra formării opiniilor“ ((Stuttgarter Zeitung). Condițiile capitaliste de muncă în presa braziliană crează greutăți în exercitarea profesiei de ziarist iar noua lege a presei limitează libertățile de informare.

Stelian STREJA

D. D. F.

și

informarea cronicarilor de film

IN VEDEREA unei cât cuprinzătoare informări a organelor de presă centrale și județene, a radioului, televiziunii precum și a revistelor literare de specialitate, în cadrul Direcției rețelei cinematografice și difuzării filmelor funcționează un sistem informațional, care își desfășoară activitatea prin trei mijloace principale: organizarea unor vizionări destinate cronicarilor de specialitate, elaborarea de materiale documentare și redactarea unei publicații lunare, intitulată „FILME NOI”.

Vizionările organizate pentru reprezentanții presei au loc de trei ori pe săptămână: miercuri în vederea prezentării filmelor noi intrate în țară, joi pentru filmele în premieră care urmează a intra pe ecrane în săptămâna imediat următoare și sâmbătă pentru îmbogățirea culturii cinematografice a criticilor de film, prilej cu care le sînt prezentate filmele aflate în custodia D.R.C.D.F., dar care nu au fost achiziționate din diferite motive. La această ultimă categorie de vizionări sînt prezentate de obicei filme de artă, supraproducții, filme mult discutate în lumea cinematografică internațională sau a unor regizori celebri. Amintim din această categorie cîteva titluri de filme ale unor școli cinematografice reprezentative oferite în ultimul timp. Este vorba de „Căsătorie perfectă” (R.F.G.), „Contesa din Hong-Kong” în regia lui

Charlie Chaplin, „Evanghelie după Matei” (Italia), „Flacăra devotamentului” (Japonia), „Marile vacanțe” (Franța), „Suedia, infern și paradis” (Italia) etc.

În ceea ce privește materialele informative, elaborate de către serviciul de presă și publicitate din cadrul D.R.C.D.F. atît ziarele cît și radio-televiziunea primesc lunar buletinul informativ „Filme noi” editat într-un tiraj de 1500 exemplare. Acesta cuprinde prezentarea premierelor românești și străine de lung metraj, a filmelor documentare de scurt metraj precum și scurte știri de pe platourile de filmare. Pentru a oferi o varietate cât mai largă de informații, buletinul „Filme noi”, pe lîngă o succintă prezentare a filmelor (în premieră) mai cuprinde: genericul filmelor, genul (dramă, comedie), proveniența, palmaresul, precum și filmografia. Sînt prezentate de asemenea, medalioane ale unor cineaști, cuprinzînd activitatea cinematografică a acestora și date biografice. Buletinul mai cuprinde prezentarea filmelor destinate cinematografeilor de artă, prezentare mai amplă ce cuprinde și aprecieri apărute în presa străină de specialitate.

Un loc important în informarea presei îl constituie rubrica intitulată „Festivaluri internaționale”. Aici sînt prezentate evenimentele cele mai reprezentative ce au loc pe plan mondial, filme și actori premiați etc.

Pentru informarea operativă a spectatorilor din mediul sătesc privind filmele ce le vor putea viziona la unitățile cinematografice pe 16 mm (cunoscut fiind faptul că nu toate filmele de 35 mm apar și pe 16 mm), prin întreprinderile cinematografice interjudețene, ziarelor locale cît și stațiilor de radioficare le sînt puse la dispoziție texte cuprinzînd prezentări de filme lunar, în funcție de numărul de premiere.

Ținînd cont de faptul că, în general informarea presei se face pe plan central de către serviciul de specialitate al D.R.C.D.F., Capitala beneficiază de aceleași surse de informare. Întreprinderea cinematografică a orașului București rezolvă unele aspecte de informare mai mult de ordin tehnic, cum ar fi schimbări de filme, schimbări a unor ore de începere a spectacolelor, evenimente cinematografice speciale, cum ar fi cele prilejuite de vacanța elevilor, deschiderea de noi unități cinematografice.

CELE CÎTEVA mijloace informaționale puse la dispoziția presei, radioului și televiziunii de către D.R.C.D.F. se completează prin contactul permanent pe care redactorii de specialitate îl păstrează cu această instituție și prin materialul documentar ce-l au la dispoziție, din țară și străinătate, fotografii, statistici etc.

E. P.

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики Румынии
Год XV, № I (165), январь 1970 г

СОДЕРЖАНИЕ

Мирча Маня: Авторитет журналиста

ИССЛЕДОВАНИЯ

Фред Малер: Молодежь, „мэсс мидия,” воспитание

Александрина Пэун и Септиму Келча: „Социальная анкета” и „Социологическая анкета в молодежной печати

Николае Винцапу: Информация и интеграция
Др. доцент Виктор Сэхляну: Роль печати в распространении научных знаний

ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТА

Виктор Бырлэдяну: Никуца Тэнасе и добродетели юмора верите

ЗАМЕТКИ

Мариан Санду: Ст. Зидэрица — „В кулиссах мелких происшествий”

КАК МЫ ПИШЕМ

Проф. Д. Макря: Культивирование языка

ГODOBЩИНЫ

* * * 25 лет со дня выхода газет „Кришана” и „Факля”

ИЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОЮЗА ЖУРНАЛИСТОВ

* * * Образование новых уездных филиалов—Прессконференция—Культурная деятельность

ИЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФИЛИАЛОВ СОЮЗА ЖУРНАЛИСТОВ

* * * Филиал Клуж — филиал Долж — филиал Брашов

ОТКЛИКИ

* * * К разделу „Подготовка и совершенствование журналиста”

* * * К разделу „Как мы пишем”

В.С. Подкурков: Из деятельности Союза журналистов СССР

ИЗДАТЕЛЬСКИЕ ПРОЕКТЫ В 1970 ГОДУ

К. Дарие: Публицистика и некоторые аспекты ее издательской специфики

В. Бихари и Г. Бузату: Что представляет собой новое издательство „Литера”

ФОТОЖУРНАЛИСТИКА

Е. Ярович: Промышленная фотография для печати
КАЛЕНДАРЬ

Ф. Пашкану: 75 лет со дня смерти Иоана Пэуна—Пинчио

ОТМЕЧЕНО В ПЕЧАТИ МИНУВШИХ ЛЕТ

* * * Дебют Еуджена Ионеску

И. Мунтяну: Они были первыми (III)

ДОКУМЕНТАЦИЯ

Стелиан Стрежа: Бразильская печать

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union of the Socialist
Republic of Romania
XVth Year, No. 1 (165), January 1970

Mircea Manca: The Standing of the Journalist
STUDIES AND RESEARCH

Fred Mahler: Youth, Mass Media, Education
Alexandrina Păun and Septimiu Chelcea: Social Inquiries and Sociological Inquiries in the Youth Papers

N. Vințanu: Information and Interrogation
Dr. Docent Victor Șaleanu: The Role of the Press in the Dissemination of Scientific Knowledge

THE JOURNALIST'S CHRONICLE

Victor Birlădeanu: Nicuță Tănase and the Virtues of „Verité Humour”

NOTES

Marian Sandu: Behind the Scenes of S. Zidăriță's Miscellany

HOW WE WRITE

Prof. D. Macrea: How to Cultivate the Language

ANNIVERSARIES

* * * : 25 Years Since the Foundation of the Papers „Crișana” and „Făklya”

FROM THE ACTIVITY OF THE JOURNALISTS' UNION

* * * New County Branches o Press Conference o Cultural Activity

FROM THE ACTIVITY OF THE BRANCHES OF THE JOURNALISTS' UNION

* * * The Cluj Branch ● The Dolj Branch ● The Brașov Branch

ECHOES

* * * Training and Upgrading Journalists

* * * How We Write

V. S. Podkurkov: From the activity of the Journalists' union of the U.S.S.R.

PUBLISHING PROJECTS 1970

C. Darie: Journalism and Some of its Publishing Aspects

V. Bihari and G. Buzatu: The New Publishing House „Litera”

PRESS PHOTOGRAPHY

Eugen Iarovici: Press Photos of Industry

CALENDAR

F. Pascanu: 75 Years Since the Death of Ioan Păun-Pincio

FROM THE PAPERS OF THOSE TIMES

* * * Eugen Ionescu's Debut

I. Munteanu: They Were the First (III)

DOCUMENTARY

Stelian Streja: The Brazilian Press

I. H. R. „AMBASADOR“

Întreprinderea de Hoteluri și Restaurante „Ambasador“, din Capitală, și-a câștigat un renume deosebit atât în țară cât și peste hotare, datorită unităților sale de prezentare, de alimentație publică și hotelieră.

Calitatea producției și deservirea în unitățile „Ambasador“ constituie o garanție pentru bunul renume al ospitalității românești.

Unitățile întreprinderii au cele mai diverse profiluri începând cu lacto-barul „Dorna“, restaurantul cu autoservire „Rapid“ pînă la barul de noapte „Melody“.

Menționăm unitățile cu specific românesc restaurantul „Pădurea Băneasa“, și „Parcul Privighetorilor“. La restaurantul „Pădurea Băneasa“ se oferă grupurilor de turiști un frumos program folcloric, executat de un grup al ansamblului „Perinița“ (dansuri, cîntece și muzică populară românească), iar la restaurantul „Parcul Privighetorilor“ se îmbină specificul național cu rafinamentul modern. Cele două restaurante funcționează atât vara cât și iarna.

În centrul Capitalei, complexul „Ambasador“, format din hotel, restaurant, (cu cochetul bar de zi din holul hotelului), împreună cu braseria și cofetăria complexului, formează un buchet de unități, renumite pentru deservirea ireproșabilă.

I.H.R. „Ambasador“ recomandă și unitățile „Podgoria“, „Intim“, „Aerogara Băneasa“, care împreună cu „Parcul trandafirilor“ (Mon Jardin) completează unitățile reprezentative ale întreprinderii.

Vara, complexul de la Snagov-Parc și complexul turistic de la Snagov-Sat (cu hotel turistic și unități de alimentație publică) oferă, într-un cadru deosebit, posibilități de odihnă, relaxare, agrement, sport, plaje etc.

Varietatea profilului unităților, specificul lor, nivelul ridicat al deservirii, fac din „Ambasador“ o firmă prestigioasă a comerțului românesc.

firmă

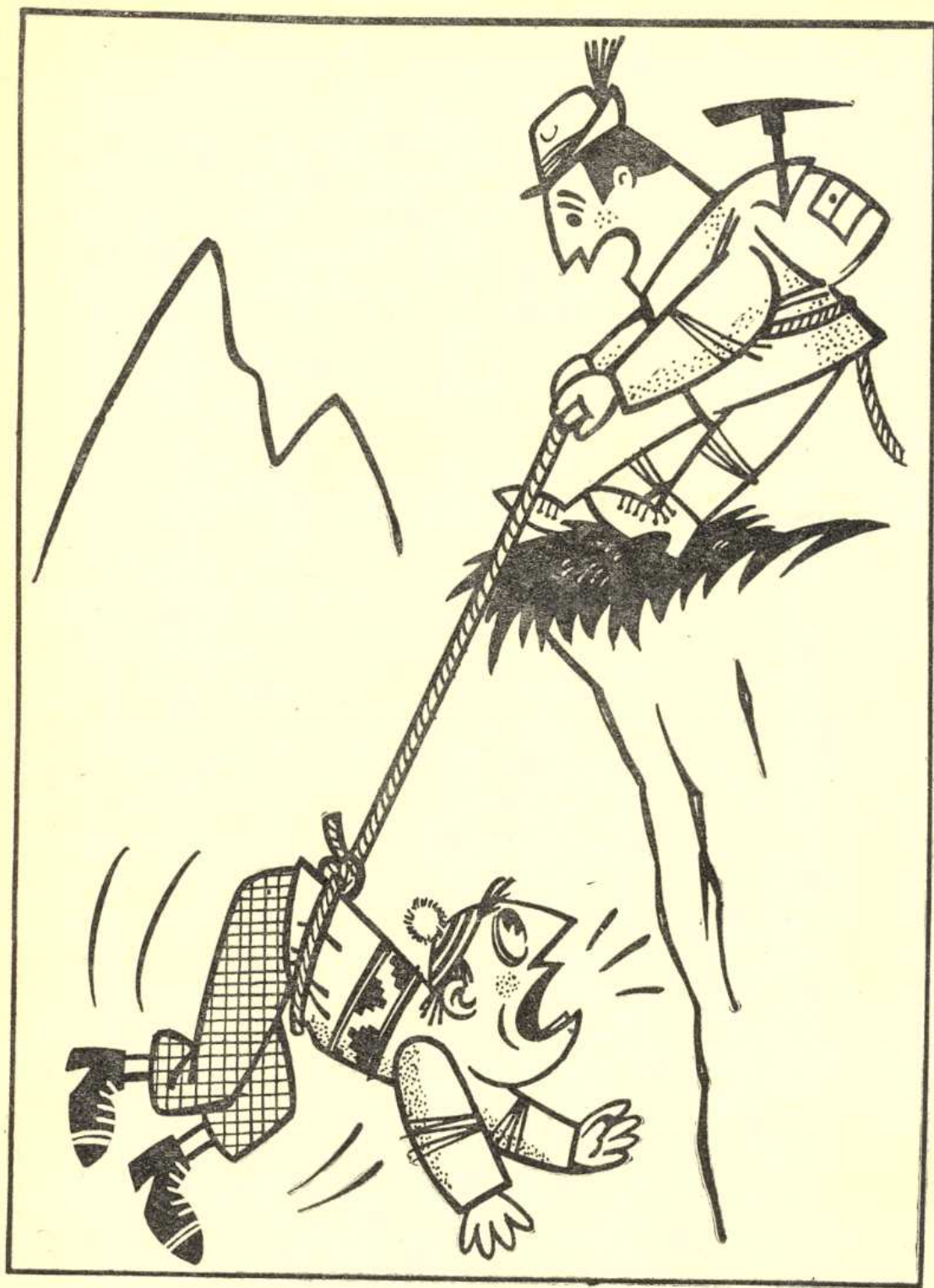
prestigioasă

În blocul „Patria“ se află unul din barurile renumite ale Capitalei, barul „Melody“. Aici se poate petrece o seară foarte plăcută, datorită originalului program artistic și orchestrei de bună calitate. O notă deosebită pentru bogatele sortimente culinare și calitatea vinurilor aduse din cele mai renumite podgorii.

Prețurile sînt cele ale unui restaurant de lux, astfel că foarte mulți bucureșteni și vizitatori ai Capitalei, din țară și de peste hotare preferă să petreacă o seară plăcută la barul „Melody“, unitate a I.H.R. „Ambasador“.

START spre... „Ambasador“

**A
D
A
S**

ASIGURAREA „TURIST“ este utilă în cazul plecării în excursii, drumeții, concedii etc.

PRIMA DE ASIGURARE ESTE DE LEI 15

Asigurarea este valabilă o lună.

P. 11. 580.

Revista
Uniunii
ziariștilor
din
Republica
Socialistă
România

presa noastră

UZ

DIN SUMAR:

- O anchetă internațională: Virtuțile profesiei de ziarist
- Masa rotundă: Cerințe actuale ale publicisticii agrare
- Cu Ion Băieșu... „De la om la om”
- Un mesaj al echipajului navei ”Apollo 12”

PRESA NOASTRĂ

Revista Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România

ANUL XV

nr. 2 (166)

februarie 1970

SUMAR:

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ

Joseph Alsop, Béchir Ben Yahmed, Iuri Jukov
răspund la întrebarea **CE VIRTUȚI GĂ-
SIȚI PROFESIUNII DE ZIARIST?** (I)

MASA ROTUNDĂ

Constantin Andreescu, Iordache Bodea, Maria
Cobuz, Adrian Costa, Ing. Vasile Ciaușu,
Ioana Dumitru, Ing. Gh. Fecioru, Ing.
Aurel Frigioiu, Ing. Fülöp Ernest, Ing.
Ioan Herteg, Ing. Theodor Marcarov, Ing.
Ștefan Mihai, Ing. zootehnist Octavian
Milea, Vasile Niță, Mircea Novac, Ing.
Anghel Petronius, Ing. Ghica Sasu, Ing.
Nicolae Simionescu, Barbu Someșan, Ing.
Virgil Tudor participă la o discuție despre
**CERINȚE ACTUALE ALE PUBLICIS-
TICII AGRARE**

CENTENARUL NAȘTERII LUI V. I. LENIN

* * * Aniversarea centenarului întâmpinată de
ziariștii din țara noastră
Ion Iacoș: Despre personalitatea și opera lui
V. I. Lenin în presa muncitorească din
România

ACTUALITATEA

Rubin Schulimsohn: Ziarul sau mai bine zis
ziarele de duminică
* * * Un mesaj al echipajului „Apollo 12”

ÎN CULISELE PROFESIEI

Cu **Ion Băieșu...** „De la om la om” (M. Comar-
nescu)

MOMENTE

Ion Pas: I. Felea la 70 de ani

CRONICA PUBLICISTICII

Victor Birlădeanu: „Psyché” pe masa de lucru
a fiecărui ziarist

SUBLINIERI

Ecaterina Oproiu: Mihailopol sau orgoliul ulti-
milor romantici

ECOURI

Șt. Nicolae: Pentru o nouă ediție a Îndrepta-
rului ortografic

INSEMNAȚII DE PESTE HOTARE

Sebastian Costin: O săptămână printre ziaris-
tii-schiori

I. Pincu: La Clubul ziaristilor economiști din
Polonia

Calendar: Const. Bacalbașa (de I. Felea)

* * * La Casa ziaristilor * * * Insemnări * * *
Detalii * * * Oaspeți de peste hotare

COLEGIUL DE REDACȚIE

**Const. Antip, Antal Albert, Valentin
Câmpeanu** (redactor-șef), **C. N. Con-
stantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat,
Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru,
Octavian Paler, Alexandru Popescu,
Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Calea Victoriei, 163, Telefon:
15.21.02

CA ORICE PROFESIUNE, și ziaristica își are personalitățile ei — deopotrivă artiști ai cuvîntului scris și ai faptului semnificativ, oameni ce știu să exprime mult în puțin. Milioane de cititori, atunci cînd deschid ziarul, le caută articolul.

Serviciile aduse de asemenea „pene“ presei și ca atare profesiei de zia-

rist — i-au situat într-un loc de frunte în domeniul gazetăriei.

În acest context, ne-am adresat la începutul anului unor ziaariști renumiți din diferite țări cu rugămîntea de a ne răspunde la ancheta noastră internațională:

CE VIRTUȚI GĂSIȚI PROFESIUNII DE ZIARIST?

De ce am ales un asemenea titlu la o anchetă internațională? Pentru simplul motiv că *o meserie* nu poate exista și progresa dacă oamenii în general, și profesioniștii ei în special, nu se străduiesc să-i evalueze public virtuțile și s-o înscrie în conștiința societății. Ziaristul — pus în situația de a-și aprecia profesiunea pe calea descoperirii virtuților „stăpînei minții, inimii și timpului său“ (Schiller) — reprezintă realmente un fapt contemporan, inedit. Și aceasta cu atît mai mult,

cu cît ne-am propus să realizăm acest lucru prin intermediul unor notații ori consemnări personale, cît și prin relatarea unor fapte ori întîmplări concludente sau definitorii pentru presă în înțelesul său modern.

INTRUCÎT TRĂIM într-o lume ca a noastră doritoare de schimbare și în căutare veșnică de valori care s-o susțină în efortul de autodepășire, se cuvine să dăm „Cezarului ce e al Cezarului“, și meseriei noastre — ceea ce i se cuvine...

Anchetă internațională realizată
de Carol ROMAN

TREI DEZIDERATE

de
**Joseph
ALSOP WRIGHT**

Joseph ALSOP WRIGHT este unul dintre cei mai difuzați ziariști americani.

După absolvirea Universității Harward, intră în presă. În timpul celui de-al doilea război mondial, ia parte la lupte, mai întâi în marină, apoi în aviație.

După război, se impune în jurnalistică americană.

Profesionist rutinat, avînd o mare experiență, izbutind să reunească virtuțile dar și tarele cotidianismului american, Joseph Alsop publică frecvent în coloanele celor mai mari ziare americane și în mod deosebit în „International Herald Tribune”.

DUPĂ PĂREREA MEA, virtuțile unui ziarist profesionist sînt următoarele :

În primul rînd — să aibe picioare solide, cu care să poată umbla peste tot pentru a-și strînge date.

În al doilea rînd — să posede o inteligență vie, care să-i permită să înțeleagă faptele pe care le-a cunoscut.

În al treilea rînd — să posede un grad rezonabil de curaj care să-i permită publicarea faptelor așa cum sînt ele, fără teamă și părtinire.

... UN MUNCITOR, UN ARTIZAN, UN ARTIST

de
**Béchir
BEN YAHMED**

Béchir BEN YAHMED este un redutabil ziarist, care de mai mulți ani se află la conducerea renumitei reviste „JEUNE AFRIQUE”, ce are sediul la Paris.

Publicist talentat, **BEN YAHMED** a transformat revista al cărei director este, într-o publicație de renume internațional, datorită bogatei informații publicate în coloanele sale despre Africa ca și pozițiilor înaintate pe care se situează.

Personalitate proeminentă, ziaristul a participat la numeroase reuniuni internaționale în cadrul cărora s-au discutat problemele emancipării Africii.

PRIMA VIRTUTE a meseriei de ziarist este comună profesiunilor de cercetare. Ziaristul este un cercetător. Obiectul său de studiu este *adevărul*. El îl caută, nu

pentru sine ci pentru alții. De aici — cea de-a doua virtute a meseriei: *a servi*. Ziaristul se află în slujba adevărului și a cititorilor săi. Timpul nu-i mai aparține

și este obligat să-și sacrifice viața personală, nevoia de confort și celelalte dălcăii ale vieții sedentare și organizate.

Ziaristul caută să înțeleagă pentru a putea explica altora. El este, deopotrivă, un profesor și un „istoric al imediatului“. Pentru a-și putea exercita profesiunea în mod normal el trebuie, deci, să verifice, să descifreze în mod constant. El trebuie să tindă către exactitatea științifică. Abordând un subiect, el trebuie să

scrie un număr precis de rînduri, pe care să le aducă ziarului său la o anume oră și care să conțină informația necesară ca și explicația profesională bine gîndită. Dacă nu reușește de prima dată, el trebuie să reînceapă pînă ce produsul va fi acceptabil și acceptat de către redactorul șef. O dată publicat, produsul devine o operă de expresie artistică. Doar publicul devine judecător. Pe el îl interesează sau nu.

ÎNALTĂ PRINCIPIALITATE

de
**Iuri
JUKOV**

Iuri JUKOV este unul dintre decanii ziaristicii sovietice. Tînărul foehist intră în redacția ziarului „Pravda“ — datorită calităților ziaristice dovedite — încă în anul 1928. De atunci lucrează în cadrul secției externe a organului de presă al C.C. al P.C.U.S.

În timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei a fost corespondent de presă, participînd în această calitate la marile înclăștări de pe front.

Vreme de patru decenii a avut prilejul să cunoască numeroase țări. O vreme a fost corespondent la Organizația Națiunilor Unite. În prezent este comentator politic al ziarului „Pravda“.

RĂSPUND cu plăcere la întrebarea din ancheta dv. „Ce virtuți găsiți profesiunii de ziarist?“

După părerea mea, cea mai de seamă calitate a ziaristului constă în înalta principialitate și în convingerea ideologică profundă, în devotamentul față de poporul său, în patriotismul fierbinte îmbinat cu internaționalismul proletar. (La care se adaugă, firește, calități pur profesionale, perseverența în realizarea țelului, operativitatea în muncă, punctualitatea și acuratețea).

În cariera mea m-am întîlnit cu numeroși ziaristi și, pe baza experienței con-

tactelor personale, pot să confirm că ziaristul, credincios principiilor ideologice pe care le-am enumerat, nu are nici o șansă să se mențină în presa burgheză, presă în care oamenii condeiului nu sînt decît executanți docili ai voinței patronilor.

A fost un timp cînd mai marii presei burgheze, alimentînd mitul cu privire la „libertatea cuvîntului“, își permiteau luxul de a pune paginile lor la dispoziția unor ziaristi independenți care scriau fără a-și călca în picioare propriile lor convingeri. Am în vedere publiciști cum au fost ziaristul prerevoluționar rus Vlas Dorose-

vici, cehul Egon Erwin Kisch, americanul Walter Lippman (deși același Lippman — acest lucru trebuie avut în vedere — a rămas întotdeauna un credincios slujitor al capitalismului ; divergențele sale cu politica oficială a Washingtonului s-au referit întotdeauna doar la mijloacele de atingere a țelurilor de politică externă și nu la înseși aceste țeluri).

Însă, în ultimii ani, în presa burgheză se reduc tot mai mult, chiar și aceste posibilități, de altfel foarte limitate și doar de ochii lumii pentru exprimarea opiniei proprii a ziariștilor. De aici decurge și accentuarea declinului ziaristicii burgheze. De cele mai multe ori, în acest mediu, momentul hotărîtor este acel oficial sau neoficial „briefing“, ceea ce îi indică ziaristului, purtătorul de cuvînt la zi, ce anume va scrie. De cîte ori n-ai prilejul să întilnești în Occident ziařiști care, scriind un articol tendențios sau chiar calomnios, se apropie pe urmă de tine și încep să-ți spună că personal ei nutresc față de noi sentimente de prietenie însă „au fost nevoiți“ să scrie ceea ce li se cerea.

Cu adevărat liberi în Occident nu sînt decît ziařiștii presei comuniste care, înarmați cu convingerea lor ideologică, își publică articolele în ziare ce nu aparțin monopolurilor, ci sînt editate cu bani munciți, colecționați de la cititori. Am nutrit întotdeauna o stimă profundă față de publiciști cum a fost răposatul Courtade sau Yves Moreau, care l-a înlocuit ulterior în acest post de luptă din cadrul redacției ziarului „l'Humanité“, ori ca Jo-

seph Nort de la „Daily World“ și alții. Cît de diabolice și de dificile sînt condițiile în care ei își duc munca ! Presa comunistă este acolo persecutată și urmărită iar condițiile sale materiale extrem de dificile. Cu toate acestea, ziařiștii comuniști poartă cu mîndrie steagul ideilor leniniste.

Noi, ziařiștii din presa țarilor socialiste, ne aflăm în situația cea mai favorabilă. Presa noastră este cu adevărat liberă și duce în rîndurile maselor idei mărețe, cele mai înaintate și mai umane. Lenin a numit presa cea mai puternică și cea mai ascuțită armă a partidului. Și fiecare dintre noi face totul pentru ca în lupta cu adversarii noștri politici, să ne apărăm propria noastră cauză.

Există un extaz al luptei — spune poetul. Și eu încerc tocmai acest extaz luptînd în paginile „Pravdei“ cu adversarii ideologici ce se află într-o situație incommensurabil mai dificilă decît noi, partizani convinși ai leninismului : în mîinile noastre se află arma adevărului ; ei sînt, însă, nevoiți să recurgă la minciuni și la calomnii, la denaturări. Căci ei apără cauza unei clase condamnate, ei sînt în slujba exploatatorilor care îi exploatează chiar și pe ei.

AȘADAR, revin la întrebarea dumneavoastră cu privire la calitățile principale ale ziaristului. Cea mai de seamă, repet, consider că este principialitatea, spiritul partinic, claritatea pozițiilor ideologice pe care se situează ziaristul în lupta de clasă, ce determină dezvoltarea societății.

MASA ROTUNDĂ

organizată de

revista „Presa noastră” și de

Clubul redactorilor economiști

— 21 februarie 1970 —

CERINȚE ACTUALE ALE PUBLICISTICII AGRARE

- Calitatea, între pesimism și optimism
- Perspectivă, „campanie” și pregătirea lor
- Experiența „Satului socialist” și altele
- Ziaristul pe firul circuitului informațional
- O mai strânsă legătură între presa centrală și cea județeană
- „Toate genurile — în afară de cel plictisitor”
- Cum și pînă la ce nivel se critică
- Un real schimb de experiență, nu excursii turistice...
- Prezența omului — o cerință esențială
- O privire mai amplă asupra vieții satului

PARTICIPANȚI

Constantin Andreescu
„Tinărul leninist“
Iordache Bodea
„Scînteia tineretului“
Maria Cobuz
„Probleme economice“
Adrian Costa
„Agricultura“
Ing. Vasile Ciaușu
„Agricultura“
Valentin Câmpeanu
„Presa noastră“
Ioana Dumitru
„Tinărul leninist“

Ing. Gh. Fecioru
„Scînteia tineretului“
Ing. Aurel Frigioiu
„Înainte“-Dolj
Ing. Fülöp Ernest
„Elöre“
Ing. Ioan Herțeg
„Scînteia“
Ing. Theodor Marcarov
„România liberă“
Ing. Ștefan Mihai
„Dobrogea nouă“
Ing. zootehnist Octavian Milea
„Teleormanul“

Vasile Niță
Editura politică
Mircea Novac
„Munca“
Ing. Anghel Petronius
„Viața Buzăului“
Ing. Ghica Sasu
„Scînteia tineretului“
Ing. Nicolae Simionescu
„Satul socialist“
Barbu Someșan
„Satul socialist“
Ing. Virgil Tudor
„Tribuna Ialomiței“

LA ÎNCEPUTUL DISCUȚIEI s-a subliniat intenția revistei „Presa noastră“ și a Clubului redactorilor economiști, din cadrul căruia fac parte și ziariștii specializați în problemele agrare, de a facilita un schimb de experiență, de idei și opinii cu privire la cerințele publicisticii actuale în abordarea problematicei agrare, calitatea publicisticii agrare, necesitatea îmbinării armonioase a sarcinilor permanente, de perspectivă cu cele de „campanie“, de „virf“, potrivit cu profilul fiecărei publicații, în lumina obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R. în acest important domeniu de activitate al economiei naționale.

Ing. Nicolae SIMIONESCU :

(„Satul socialist“)

**ÎNTREBĂRI CUNOSCUTE
RĂSPUNSURI ȘI
SOLUȚII AȘTEPTATE**

Nu vreau să fiu „spărgătorul de gheață“, dar într-un fel mă simt obligat să iau cuvîntul acum și, foarte concentrat, să spun că mă bucură și pe mine această întîlnire.

Cred că, prin grija Clubului ziariștilor economiști, a Uniunii ziariștilor, este util ca asemenea întîlniri să fie organizate mai des, în orice caz mai ritmic. Deși, la prima vedere, pro-

biemele pe care le discutăm sînt ultracunoscut, dacă ne gîndim puţin că în fiecare redacţie există unul sau vreo două-trei capete care gîndesc ca ziaristi agrarieni şi dacă ne întîlnim vreo 20, ideile vor fi mai rotunde, mai limpezi. Aceasta o spun în numele Clubului ziaristilor economişti. E drept, şi eu, şi poate alţii, am avut la început puţină reţinere. Nu din pricina temei anunţate, ci din teama de a asista la o repetare a tăcerii ce a domnit nu demult în urmă la alte discuţii, pe alte teme, sau din teama de a asculta un fel de pseudo-cuvîntări despre ceea ce s-a făcut sau nu s-a făcut.

Cred că ar trebui să arătăm ce experienţă bună are fiecare publicaţie la care lucrăm şi, mai ales, cum am putea, prin împărtăşirea ei, să tratăm mai bine aceste probleme care la prima vedere sînt insipide, inodore, incolore, cum am putea înălătura şablonul, articolele de oficiu. După cum se ştie, o pondere mare ocupă în presă articolele de așa-zisă campanie, apoi cele care tratează analitic o seamă întregă de aspecte ale agriculturii de stat ale C.A.P. sau ale cercetării agricole. Cum scriem despre acestea în comparaţie cu 1948 sau 1956 sau 1962? A reușit articolul agrar să fie „o marfă” tot mai mult căutată? Putem să ajungem ca acesta să ocupe în ziar un asemenea loc încît și pentru el, nu numai pentru rubrica de senzație, cititorul să caute ziarul? Ce am putea să facem în această privință? Problematika cuprinsă în ziarele noastre este sau nu îndeajuns de largă? Întrebări putem să ne punem la infinit. Cam acesta ar fi cadrul.

În ceea ce privește ziarul „Satul socialist” este firesc ca el să fie cel mai obligat să facă treburi bune, să facă cel mai bine față sarcinilor în comparație cu celelalte ziare deoarece este un ziar „de profil”. O revistă de specialitate presupune, dacă vreți, o doză mai mare de sobrietate mai ales pentru că are și obligația să trateze probleme mai aride, într-un stil mai arid. Mă re-

fer, de pildă, la un sfat al unui specialist sau al mai multor specialiști. Și acesta poate fi scris destul de interesant, dar la alte coordonate decît acelea pe care le atacă ziarul. „Satul socialist”, fiind un ziar de masă, poate să abordeze problemele agriculturii din mai multe unghiuri, folosind fără excepție toată gama genurilor publicistice.

În discuția noastră, firește, putem să ne referim și la modul cum se afirmă, ce înseamnă și cum ar trebui să fie reportajul agrar. Pentru că în viața satului există poate și mai mult pastel decît în industrie

Ing. Th. MARCAROV:

(„România liberă“)

UN DOMENIU ÎN CARE ESTE NECESAR UN REVIRIMENT MULT MAI SUBSTANȚIAL

Fiindcă redactorul șef al ziarului „Satul socialist” a început cu unele impresii personale, vă voi mărturisi și eu că, la început, m-am gîndit că Uniunea ziaristilor, fiind în perioada întocmirii bilanțului, a văzut că lipsește ceva și a zis: „Hai să convocăm o conferință cu ziaristii care lucrează în domeniul agrar”!

Ștînd și judecînd mai pe îndelete, ajungem însă fără voie la concluzia că îmbunătățirea profilului articolului economic în general și al celui agrar în special se pun într-adevăr cu acuitate. Simțim cu toții necesitatea dezvoltării măiestriei gazetărești, îmbunătățirii viziunii, modernizării mijloacelor de tratare, pentru aducerea articolului economic la nivelul necesar astăzi.

Problema îmbunătățirii tematicе și publicistice a articolelor agrare se

sau în cercetarea științifică. Am putea discuta de asemenea dacă articolul de analiză se poate situa la densitatea, la nivelul unui articol pe temă industrială dacă în domeniul agriculturii există realmente o informație interesantă, înafară de cea privitoare la noutățile științifice, dacă informația cotidiană din unități, din comune este în momentul de față cuprinzătoare sau se limitează la faptul că ieri s-au mai cărat pe cîmp încă patru căruțe de gunoi de grajd? Deci, sînt foarte multe probleme. Deocamdată mă opresc aici.

pune cu atît mai mult cu cît în centrul politicii partidului și statului nostru stau și vor sta în continuare problemele economice. Amintesc că în timp ce activitatea economică se caracterizează în general printr-un puternic dinamism, ca urmare a măsurilor complexe de perfecționare care au fost întreprinse, mijloacele cu care sînt tratate problemele agrare în presă nu numai că n-au progresat prea mult, dar în unele privințe sînt cu totul depășite, așa zice că sînt chiar rudimentare, deși există și unele excepții fericite.

La ce se reduc, în fond, deficiențele care se constată în articolul agrar? Iată-le pe scurt: conținutul redus adeseori la scheme și date simpliste, o anumită reținere și așa adăuga inerție în dezvoltarea unor deficiențe, incapacitatea de a oferi —

mă refer la analizele localizate — soluții adecvate, viziune tematică îngustă, unilaterală.

I. Herțeg („Scînteia“):

Este vorba de o anumită publicație?

Th. Marcarov:

M-am referit la presă în general, pentru că aș face singur o nedreptate dacă m-aș rezuma doar la un exemplu-două. Socotesc însă că în cadrul acestei discuții trebuie să ne spunem deschis părerea chiar dacă nu este prea plăcut. Înainte de a schița câteva soluții de îmbunătățire, aș vrea să menționez că o deficiență comună multor articole agrare este faptul că problemele sînt tratate tehnicist, fapt ce comportă riscul ca articolele să nu fie citite — specialiștii ștind de la bun început că vor găsi prea puțină substanță care să-i intereseze, iar ceilalți cititori socotind articolul prea tehnic ca să-i atragă.

Susțin că revirimentul așteptat în domeniul pe care-l analizăm (sau îl discutăm, cum doriți) va avea loc atunci cînd articolul economic în general și articolul agrar în special vor înceta să fie material de intervenție pompieristică. Pledez pentru caracterul său cotidian, dar concepția asupra acestui articol să fie cu totul alta. Opinez pentru *comentariul* economic cu un predominant rol politic. În primul rînd, să fie avansate ideile politice ale problemei pe care le tratează autorul și în subsidiar cititorul să găsească amănuntele tehnice strict necesare.

I. Herțeg:

— Ne oprește cineva?

Th. Marcarov:

— Nu am spus aceasta. Cînd am prezentat unele deficiențe au existat voci care au protestat. Apoi, au insistat să prezint soluții, recunoscînd deci indirect că aspectele amintite există în realitate. Acum permiteți în continuare să mai amintesc câteva. Ar trebui să apelăm într-o mai mare măsură la oamenii de

știință și în mod deosebit la aceia care au calități de popularizatori care dovedesc și calități publicistice în tratarea problemelor respective. În acest fel vom obține nu numai articole de înaltă calificare, dar și de largă accesibilitate, cu priză la

cititor. În sfîrșit, nu-i exclus ca, umblînd la rădăcinile diletantismului în tratarea problemelor agrare, să dăm și peste... unii oameni care fac această treabă fără a cunoaște nici satul, nici problemele agriculturii...1

Ing. Anghel PETRONIUS:

(„Viața Duzăului“)

PUBLICISTICA AGRARĂ— O PUBLICISTICĂ ACTIVĂ

S-au făcut o serie de referiri întemeiate privitoare la condiția specifică a gazetarului care se ocupă de vastul cîmp de activitate al agriculturii. Multe dintre aceste opinii le împărtășesc pentru că ele reflectă o realitate incontestabilă ce ține atît de problematica foarte complexă a vieții satului cît și de capacitatea gazetarului de a pune în evidență faptele semnificative cu valoare generalizatoare, potențate nu atît prin meșteșugiri lexicale ci prin idei novatoare cu direcții precise în timp și în spațiu. „Să se scrie frumos“, „să se scrie argumentat, convingător“, „să se înceteze cu diletantismul“ — acestea sînt, desigur, îndemnuri, valabile pentru fiecare redacție dar cu aceasta încă nu se rezolvă mare lucru...

S-a vorbit despre *articolul frumos* care se vrea citit de toată lumea. S-a încercat chiar avansarea unor principii care să dea articolului cu profil agricol o largă audiență. Un asemenea mod de a privi lucrurile are un anume înțeles să zicem, pentru „Satul socialist“, un altul pentru publicațiile de alt profil. Se înțelege că, și într-un ziar local, articolul pe o temă agricolă sau alta se înre-

gistrează într-o problematică complexă. Un astfel de articol se impune în ziar, aș spune chiar în rîndul cercului de cititori prin bogăția de idei, prin mesajul mobilizator, prin competența gazetărească profesională a celui ce scrie.

Aceasta presupune ca ziaristul să aibă permanent în vedere faptul că pentru cititorii de la sate articolul cel mai apropiat este cel ce reflectă veridic și competent aspectele esențiale ale preocupărilor lor atît cele zilnice dar și cele de perspectivă, articolul care se remarcă printr-o tratare dinamică din care cititorul să desprindă concluzii pentru o cit mai temeinică organizare și desfășurare a activității.

Elementul primordial care oferă gazetarului posibilitatea realizării unor materiale eficiente, indiferent dacă acestea sînt reportaje, analize sau sfaturi agrozootehnice, îl constituie buna cunoaștere a realității, informarea completă a ziaristului.

Aș aminti aici câteva din preocupările secției de specialitate de la ziarul nostru în domeniul zootehniei. Noi am scris și înainte multe articole despre necesitatea asigurării

bazei furajere, despre posibilitățile de sporire a producției de lapte, carne și alte produse animaliere. Continuarea tratării acestor probleme „în general“ nu ar mai fi reținut atenția cititorilor. Studiind hotărârile elaborate de Comitetul județean de partid, am găsit o modalitate nouă care ulterior a devenit un obiectiv economic de bază atât pentru unitățile agricole cât și pentru organele agricole județene: este vorba de stabilirea — în cadrul preocupării generale de organizare a producției

de furaje — a unui indice economic precis: „20 de ari de lucernă irigată pentru fiecare vacă în producție“. Este clar că un astfel de indice, explicat atât de specialiștii care lucrează în redacție cât și de cele mai competente cadre de specialitate din țara noastră, a devenit în scurt timp un obiectiv de lucru pentru toate unitățile agricole de producție din județ. Eficiența lui a fost certificată de faptul că, într-un singur an, suprafața de lucernă irigată s-a dublat în județul Buzău.

privind irigațiile, amplasarea noilor obiective intercooperatiste, ridicarea sectorului zootehnic la nivelul sectorului vegetal, foarte puțin sau deloc ilustrate în ziarele centrale.

În ziarul „Tribuna Ialomiței“ am căutat să susținem în fiecare campanie acțiunile organizate, printr-un număr mare de articole.

În Bărăgan s-au obținut producții de porumb bune; se obține de câțiva ani recordul pe țară la porumb, grâu, sfeclă de zahăr, chiar la lucernă irigată, masă verde sau fin. Însă se bate pasul pe loc în domeniul creșterii animalelor. În iarna aceasta ziarul nostru a organizat un ciclu de materiale, a publicat pagini speciale în legătură cu diverse probleme care se cer rezolvate în sectorul zootehnic. *Cred că dacă asemenea acțiuni ar fi sprijinite de către presa centrală s-ar putea obține rezultate și mai bune.*

În această ordine de idei, propun realizarea unor schimburi de păreri mai dese, a unui contact mai strâns între ziarele locale și ziarele centrale. Este adevărat, cu corespondenții „Științei“, „Satului socialist“ sau „României libere“, avem unele legături. Dar, în afară de aceștia ar fi necesar să ne viziteze și alți ziariști care să se ocupe de problemele agrare și de viața satului. Aceasta pentru că într-un fel sînt privite problemele de către organele locale atunci cînd sînt tratate de ziarele locale și în alt fel cînd sînt tratate de ziarele centrale. Noi avem în județ un sistem de irigații, poate cel mai mare din țară: Jegălia-Petroiu și Călmățui-Călărași. Se ridică problema răspunderii materiale pentru diferitele defecțiuni, precum și altele, care se află în atenția unor organe de stat. La ora actuală între ziarele centrale și ziarele locale se pune un paravan. Cred, că altfel ar fi privite lucrurile dacă ziarele centrale ar prelua această problemă la nivelul la care se pune pe plan național.

Ing. Virgil TUDOR:

(„Tribuna Ialomiței“)

LEGĂTURI MAI EFICIENTE ÎNTRE ZIARELE CENTRALE ȘI JUDEȚENE

Cred că este inutil să discutăm aici pe marginea stilului și a modului de redare a problemelor. Dacă nu scriem încă destul de bine, aceasta nu înseamnă că nu avem un bagaj de cunoștințe literare. După părerea mea, însă, greșim atunci cînd ne documentăm, cînd proporționăm materialele în ziar și chiar cînd pornim la abordarea temelor.

În perioada de pînă acum, ziarele trebuiau să se ocupe de analiza activității economice a întreprinderilor agricole de stat, cooperativelor agricole sau institutelor de cercetări agricole. Or, această analiză s-a reflectat foarte puțin în gazetele noastre. Poate că presa centrală a făcut chiar mai puțin decît au făcut ziarele locale. Și

mă gîndesc că poate este și normal să fie așa.

De multe ori articolele pe teme agrare nu sînt citite sau ziarele nu sînt „rupte“ din mînă fiindcă analizele nu ridică probleme la nivelul economiei politice agrare, ci fac mai curînd o înșiruire de fapte, o redare platonice a problemei fără a opera cu elemente de economie politică agrară. Tocmai în aceasta rezidă, după părerea mea, principala lipsă a analizei ce se publică de ziare în general. De fapt, acestea nu mai sînt analize, ci procese-verbale care redau amănunte ca într-o simplă fotografie, fără să arate implicațiile și să dea soluții.

În Bărăgan, unde se face foarte multă agricultură, sînt probleme

Nicolae SIMIONESCU:

ÎNTRE SARCINILE PERMANENTE ȘI CELE DE „SEZON”

Dacă nu toți, dar o bună parte din redactorii de la ziarul nostru au bunul obicei de a trece pe la redacțiile ziarelor județene. De la început aceasta era absolut necesar. „Satul socialist” are o redacție cu o compoziție eterogenă care în prezent începe să se sudeze. Mulți dintre redactorii noștri au activat înainte tot în domeniul agriculturii, alții nu. Lucrând acum în secții cu caracter pronunțat economic, sursa cea mai bună, nu de titlu de articol, nu de fapt în sine, ci de problemă care preocupă o zonă sau alta, li se oferă tocmai prin acest contact cu ziarele județene. De câte ori redactorii de la secțiile economice pleacă pe teren, ei urmăresc ceea ce este nou în zărele județene din zona în care merg, urmărind ceea ce este nou în zona respectivă. De asemenea în ziarul nostru au apărut și apar multe colaborări ale unor ziariști din presa județeană.

Pentru că s-a făcut o referire la platitudine, la caracterul cu totul încolor și, nu este exagerat spus, lăutăresc al stilului articolelor din perioada de început a „Satului socialist”, vreau să arăt că acest ziar s-a născut pe un loc aproape gol. Cu câteva zile înainte de a apare pe piață, a avut șapte redactori, iar când a apărut primul număr, exista șpeck pentru două numere și jumătate. Noi am tras-o greu prin nămol pînă cînd am ieșit la un oarecare liman. De aici am pornit înainte — și din punct de vedere tematic, al conținutului, al densității de fapte, și al stilului. Nu sînt de acord cu afirmația că despre stil n-ar trebui discutat. Stilul face

parte organică din modul în care lucrează un ziarist, începînd de la alegerea temei, continuînd cu documentarea, construcția articolului, a frazei, folosirea unui limbaj clar, limpede și convingător. Fiind întru totul pentru criticarea calității slabe a unor articole, nu accept însă tendința de absolutizare a aprecierilor: că în general se scrie prost, neinteresant, unilateral, apolitic, aliterar sau mai știu cum. Că din acest punct de vedere avem foarte multe minusuri, este un adevăr și cred că în acest mod trebuie să fim autocritici. A ne turna însă pur și simplu cenușă în cap nu este util. Pentru că nu aceasta este realitatea.

Cred, deci, că nu este greșit, deși nu acesta este obiectivul numărul 1, să vorbim și despre stil. Poate că mulți n-au avut greutăți mari în această privință. Eu, atît la „Satul socialist” cît și la celelalte publicații unde am lucrat mai înainte, am avut multe probleme în legătură cu stilul meu și al altor colegi. Unii ripostau: „De ce îmi scoți partea asta? Este stilul meu!”. Eu nu înțeleg ca, dacă vrei să realizezi un articol despre eficacitatea îngrășămintelor, să pornești cu înșiruire de vorbe ca: „Soarele își spală genele în unda mării și mîngîie cu ele unduirea spicelor galbene care în bătaia soarelui foșnesc adormitor!”. Acesta nu este stil.

În redacția noastră am ajuns ca în tratarea diverselor probleme, să eliminăm complet orice introduce. Aceasta constă dintr-un enunț foarte concentrat: ne ocupăm de problema gunoiului de grajd pen-

tru că are importanță primordială la ora actuală în agricultură; de aici pornim la fapt și, tratînd faptul, ne referim la o anumită situație concretă, la cine are merite sau este vinovat în treaba aceasta, la soluțiile preconizate.

Revenim acum la una din principalele condiții calitative a publicisticii agrare. Este vorba de *îmbinarea judicioasă a sarcinilor mari, permanente, de perspectivă, cu sarcinile curente, cu preocupările din perioadele de „vîrf”, de „campanie”*. Este o treabă nu tocmai ușoară.

Să admitem că scriem analitic despre creșterea animalelor, problemă foarte spinoasă în momentul de față, cu implicații extraordinare în unitățile din agricultură. Mergem și întrebăm: „De ce nu aveți furaje suficiente?” Pentru că n-am avut nutreț, am pus paie și coceni”. Sînt suprafețe fixe care nu pot fi neglijate. Sînt încă o sumă de factori care îngustează posibilitățile de a asigura baza furajeră. Cei din unități găsesc destule motive ca să demonstreze că 1 400 de litri lapte este totuși o producție mare pentru condițiile lor! Iată deci că aici se cere o analiză foarte atentă. În acest sens acțiunea inițiată de ziarul din Buzău și altele se impun atenției tocmai prin faptul că merg spre găsirea unor soluții adecvate menite să urnească lucrurile, să ridice nivelul zootehniei, potrivit cu condițiile existente.

Dar să zicem că din punctele acestea de vedere — irigații, zootehnie, culturi mari — noi am analizat și prezentat problemele bine. Dar cum reușim să cuprindem, la un nivel calitativ corespunzător, problemele ce se ivesc în timpul „campaniilor”? Am urmărit aproape toate zărele județene, ca să nu mai amintesc de cele centrale. Ei bine, trebuie spus că, începînd cu „Scînteia”, continuînd cu „Satul socialist” (care a preluat grosul problemelor de campanie ca să

mai scutească celelalte ziare centrale de a umple pagini întregi cu asemenea probleme), cu ziarele județene pînă la ora actuală nu s-a ajuns la rezolvarea practică a tratării unor campanii. De fapt, noi schimbăm de ani de zile titlurile: „Cu toate forțele la urgentarea lucrărilor“, „Din zi în noapte“, „Fiecare oră valorează tone de producție“.

Am încercat chiar, cu sprijinul unor cadre de la Departamentul mecanizării, să abordăm problema campaniei într-un alt fel. Am luat presa pe vreo cinci ani în urmă și am spus: De cinci ani tot criticăm că nu sînt piese de schimb, că lipsește cutare și cutare ș.a.m.d. Și revenim mereu. Hai să puricăm la bani mărunți minusurile manifestate de-a lungul anilor, să descoperim cauzele adînci datorită cărora n-au fost rezolvate. N-am reușit mare lucru. Aceasta pentru că factorii răspunzători n-au putut să dea nici un fel de soluție, nici un fel de modalitate de rezolvare. Au spus doar: „Vor fi mai puține lipsuri decît în trecut!“ Dar nu au luat măsuri radicale.

Virgil Tudor:

La noi, în Bărăgan aproape nu poate fi vorba de greutatea nici în campaniile de însămînțări, nici la întreținerea culturilor, nici la recoltarea păioaselor. Problema-cheie care trebuie discutată în Bărăgan este aceea a recoltării porumbului și în special a florii soarelui, mai ales în ce privește mecanizarea acestor lucrări. Dacă se face o analiză mai temeinică, se constată că, datorită recoltării în proaste condițiuni, se pierd cam 200 de kilograme porumb la hectar. După părerea specialiștilor, mecanizarea recoltării acestor culturi a rămas în urma celorlalte utilaje. Combina pe care o avem, dă rezultate necorespunzătoare. Există sau nu posibilități de a anticipa campaniile? Cred că mecanizarea, nivelul ei ar fi unul din aspectele

principale pe care presa — mai ales cea centrală — ar trebui să le atace în pregătirea de pe acum a campaniei de recoltare.

O cerință de bază despre care s-a vorbit mai puțin, este *proporționarea materialului agrar, folosirea unei game largi de genuri gazetărești*. Din ziarele noastre locale lipsesc de foarte multe ori știrile scurte care pot fi citite foarte ușor. Informația în presa locală este cam săracă.

Ioan Herțeg:

Și în cea centrală!

Virgil Tudor:

Deocamdată mă refer la presa locală. Am discutat cu foarte mulți cititori, am avut cîteva consfătuiri cu corespondenții voluntari, cu oameni de la căminele culturale și toată lumea are foarte multe cuvinte de laudă în legătură cu știrile concrete despre viața satului. După părerea mea, nu trebuie înălțurat nici așa-numitul reportaj de culoare. Bineînțeles, nu e vorba de ceva încropit pe melodii lăutărești. Este necesar reportajul, fiindcă atrage pe cititor, dă culoare și ziarului. Și, la urma urmei, de

ce nu am vorbi și despre această ocupație în cuvinte mai frumoase?! Mai ales că ne adresăm unui număr foarte mare de cititori. „Tribuna Ialomiței“ are un tiraj de aproape 23 000 de exemplare, din care aproape 80% sînt citite de membrii cooperatori. Trebuie să le dăm și lor ceva frumos.

Revenind la proporționare, cred că în unele ziare se greșește în proporționarea tematică. De multe ori se întîlnesc pe pagina întii trei articole din agricultură și, într-un subsol, unul de probleme cetățenești. Sigur că în asemenea condiții ziarul nu mai poate fi citit cu același interes. Omul se uită, zice: „Ziar agrar!“ Iar mîine, despre un ziar cu trei materiale din industrie, zice: „E un ziar industrial!“.

La majoritatea ziarelor locale se pot face multe obiecții în legătură cu pozele. Găsim, de pildă, o poză cu explicația: „Atelier de reparat tractoare la I.A.S.“, fără nicio justificare; ni se arată un tractor desfăcut — bine că nu se vede că e murdar de motorină — și, în rest, nimic. O poză critică, un fotomontaj critic, un text scurt, incisiv, ar fi mai mult căutate și apreciate.

Îng. Ioan HERȚEG

(„Scinteia“)

NU INTERVENȚII DE ULTIMĂ CLIPĂ...

Tratarea în ziar a problemelor agriculturii ridică, după mine, aceleași probleme ca în oricare sector al activității economice. Este adevărat, în presa noastră se scriu multe articole cu caracter agrar,

avem și un ziar care se adresează exclusiv țărănimii. Însă în multe cazuri se constată o slabă capacitate de comentare a faptelor, a situațiilor, ceea ce face ca și capacitatea de convingere să fie redusă.

Și este cunoscut că, atunci când tu însuși nu ești convins de ceva nu poți să convingi pe alții. De aici și concluzia că și articolele cu caracter agrar să trateze în profunzime problemele într-o manieră care să le facă accesibile cititorului. Cu câțiva ani în urmă, la o ședință care a avut loc în sala mică a Palatului, tovarășul Dumitru Popescu, pe atunci redactor șef al „Științei“, spunea: (reproduc din memorie): Să facem ziarul interesant, să ne batem pentru a-l câștiga pe cititor prin tratarea competentă a problemelor supuse dezbaterei, prin folosirea unui stil gazetăresc adecvat încât să putem atrage pe cititor, iar tirajul ziarelor să fie determinat de interesul pe care-l stîrnesc și care-l fac să fie cerut.

Am amintit acest lucru că mai mulți din cei care au luat cuvîntul s-au referit la conținutul, cît și la forma în care sînt scrise articolele cu caracter agrar. Și, cu toate aprecierile sumbre făcute de Th. Marcarov, în presa noastră au fost făcute lucruri bune și în ceea ce privește tratarea problemelor agrare. Este adevărat, sînt subiecte, așa spune, mai greu de digerat; în ziare apar numeroase articole care nu numai că abordează probleme importante ale dezvoltării agriculturii, dar sînt scrise într-o formă care atrage pe cititor. Cu cîtva timp în urmă i-am telefonat lui Vasile Cîiașu, felicitîndu-l pentru conținutul revistei „Agricultura“. Răsfoiesc adeseori și presa locală. Și acolo sînt articole bune, publiciști valoroși. Îmi plac articolele lui A. Petronius de la ziarul „Viața Buzăului“ pentru că autorul pornește direct la subiect. În acest fel te pune direct în temă.

În tratarea problemelor agriculturii avem un program bine precizat. Sînt documentele de partid și de stat dintre care ultimul îl constituie hotărîrea Plenei Consiliului Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție. Am

tratat multe din problemele respective. O să le tratăm în continuare.

Avînd acest program care se referă la noile forme de organizare a muncii în agricultura cooperatistă, — pentru agricultura de stat asemenea măsuri au fost luate cu vreo trei ani în urmă, — noi avem deja schițat ceea ce trebuie să publicăm. Rămîne ce fiecare publicație să abordeze problemele respective potrivit profilului și preocupărilor specifice. Din noianul problemelor trebuie desprinse cele esențiale. Dacă nu reușim să facem acest lucru, este vina noastră. Nu de puține ori am scăpat și noi, cei de la „Știința“, unele probleme chiar și acum după publicarea acestei hotărîri. Întrucît discuția a fost bine precizată de „Presa noastră“, vreau să mă refer pe scurt la echilibrul tratării problemelor actuale cu cele de perspectivă. Mă voi opri în special asupra tratării problemelor de campanie pentru că aici mai predomină șablonul, abundă articolul neinteresant. Dacă în alte domenii am reușit totuși să facem ceva, în ceea ce privește problemele de campanie există tendința tratării lor într-un mod facil — și de ce n-am recunoaște — chiar superficial.

Trebuie, după părerea mea, să fie stabilit un raport între caracterul de campanie al problemelor și fondul lor. De ce spun aceasta? Pentru că în plină campanie se scrie foarte mult, dar observațiile critice care se fac atunci de multe ori nu ajută. Ar fi mult mai bine, și încercăm și noi să facem acest lucru, să scriem articole prin care să prevenim anumite fenomene, să ne ocupăm din timp de modul cum sînt asigurate sau, cum se repară tractoarele, deoarece intervențiile care se fac de ultimă cră în materialele de campanie ajută ca... o frecție la un picior de lemn.

În al doilea rînd, cred că trebuie imprimat un caracter mai dinamic în tratarea problemelor de campanie. Dacă vă amintiți, în toa-

mnă, „Știința“ a publicat acele raiduri însoțite de fotografii și care sesizau o situație ce putea să fie înlăturată. Cînd mergeam într-un asemenea raid-anchetă cu fotografii, deși trăgeam zeci de imagini, pînă la urmă se alegeau două, trei, patru. Este o modalitate de tratare a problemelor. Nu putem însă merge numai cu biciul criticii. Este deosebit de util ca articolele date spre publicare să aibă și un caracter stimulat. Și aici trebuie să facem mai mult loc articolelor de experiență. Acum, în „Știința“, încercăm să publicăm mai multe asemenea articole în care să arătăm cum anume s-a lucrat. Am venit la această discuție de la Ministerul Agriculturii și Silviculturii. Am întîlnit pe sală o cunoștință care s-a oprit și mi-a spus: „În județul Dolj este o experiență foarte bună în ceea ce privește amenajarea solariilor, de ce nu scrieți despre aceasta?“ Am promis să-i facem loc în ziar. Este adevărat, trebuie să cauți și să găsești experiența cea mai bună; de multe ori însă te mulțumești și dai ceea ce ai, chiar dacă experiența respectivă nu e cea mai concludentă.

Și, ca o ultimă problemă, este foarte bine — și eu mi-am notat aici cîteva chestiuni ridicate — s-a mai scris, în ceea ce privește critica și nevoia de a ajunge cu critica la forurile care răspund de rezolvarea problemeor. La noi mai mulți dintre ziaristii agrari lucrează în acest domeniu de mulți ani.

Întrucît avem posibilitatea ca să constatăm multe lucruri și, prin comparație, să ne dăm seama de ceea ce lipsește într-o parte și ceea ce este bun în alta, putem ajunge la unele concluzii. Este ca în logică: din două — trei premise poți ajunge la o concluzie clară. Așa și în cazul nostru, cunoscînd foarte multe aspecte, vom ajunge să arătăm lucrurile cu competență și să ajutăm la rezolvarea lor.

Gh. Fecioru :

(„Scînteia tineretului“)

Vă rugăm să ne spuneți cum reușiți la „Scînteia“ să fiți informați în general ?

Ioan Herțeg :

Sursele de informare sînt multiple: în primul rînd, indicațiile pe care le primim prin conducerea ziarului; în al doilea rînd legăturile cu conducerea Ministerului Agriculturii și Silviculturii, cu direcțiile respective, cu unele cadre care, deși nu au un rol de primă mînă, dețin unele date și informații deosebit de prețioase. Și pe urmă, bineînțeles, informările pe care le primim de la corespondenți. În cadrul redacției, în fiecare săptămîină, corespondenții transmit informații, pentru un buletin care se redactează și se dă conducerii ziaru-

lui, șefilor de secții, și de unde poți să-ți extragi ceea ce te interesează.

Gh. Fecioru :

Mă gîndesc dacă acel buletin care se realizează la „Scînteia“, n-ar putea să fie realizat la Uniunea ziaristilor, cuprinzînd nu atît amănunte, ci referiri autorizate la problemele mari dintr-un județ sau dintr-o zonă anume !

Ioan Herțeg :

Cred că, indiferent dacă vrem sau nu, o concurență între ziare este necesară. Eu am mijloacele mele de informare. Sînt ale mele. Noi încă n-am ajuns la situația să sancționăm drastic pe un ziarist pentru că a pierdut o informație, așa cum se întîmplă în alte părți. Întrecerea este aici una din condițiile personalizării ziarului, ale diferențierii profilului și ale diversificării tematicii.

Barbu SOMEȘAN :

(„Satul socialist“)

DOUĂ PROPUNERI

Un fapt concret. Recent, am avut misiunea să iau legătura la minister, la Direcția creșterii animalelor. Am cerut directorului general unele date. Mi-a spus că sînt al treilea care cer în ziua aceea asemenea date și că nu are timp ! Acest răspuns a fost însoțit și de aprecieri negative la adresa unor ziaristi.

Vreau să leg această întîmplare de două lucruri: de sistemul informațional și de prestigiul ziaristului.

Înainte de a începe discuția, colega de la „Viața economică“ mă întreba: De ce s-au desființat acele conferințe de presă de la minister ? O dată pe lună sau la două luni, erau informați toți ziaristii, toate publicațiile.

Deci, prima propunere: datele generale pe care le oferă ministerul (și nu reprezintă un efort al ziaristilor) să fie împărțite pentru toată lumea în mod egal.

O anumită informare a noastră pe probleme centrale este îngreunată de faptul că unele date nu pot fi găsite la unul sau la altul din factorii care răspund de problema creșterii animalelor. M-am interesat, de pildă, de problema mieluțelor. Am urmărit și unele ziare județene și un material pe problema creșterii și îngrășării oilor. Dar în legătură cu fătările n-am găsit nimic, deși sîntem în plin sezon și vrem să obținem un plus de 1 320 000 mieluțe. În legătură cu aceasta propun ca Clubul redactorilor economiști să ne sprijine în documentarea noastră generală, ca ministerul să poată fi în măsură să ne pună la dispoziție datele respective, aceasta, desigur fără a înlocui documentarea noastră proprie, pe teren. S-ar putea discuta, de asemenea, și despre calitatea și seriozitatea unora din „operativele“ ce se țin la nivel central și județean.

Nicolae Simionescu :

Aici sînt două lucruri. Pe de o parte, informația de bază, exactitatea datelor la nivel central trebuie să fie identice pentru toată lumea. Vom propune Direcției de propagandă și presă din cadrul Ministerului Agriculturii și Silviculturii să se organizeze de așa manieră ca, fără a mai deranja din procesul de muncă pe directorul general sau pe șeful serviciului, să ofere datele necesare la nivelul ministerului. Pe de altă parte, — un lucru cu care cred că toți sîntem de acord este vorba de operativitatea, de ambiția gazetarului de a descoperi informații de o utilitate deosebită. Este în fond aceea concurență cu fond socialist de a face ziarul mai interesant și de a-l face cu valoare de unicat. Deci, fără a șabloniza sau uniformiza sursa de informații, să avem totuși garanția preciziei și exactității.

Ing. Vasile CIAUȘU :

(„Agricultura“)

SCURT ȘI OPERATIV

Discuția noastră este binevenită. Se impune însă să ne încadrăm în tema anunțată. Despre documentare, în general, sperăm să discutăm altădată și asta cât mai curînd posibil. Eu aș propune ca informarea noastră în problemele curente din agricultură să se facă tot la Uniunea ziaristilor, dar nu cum s-a procedat pînă acum. De fapt, în ultima vreme, această informare ne-a cam lipsit, deși au fost și sînt încă multe lucruri noi în ceea ce privește organizarea muncii, orientarea producției, problemele economice și altele. Consider că informările acestea trebuie să aibă un caracter de lucru, adică să fie ținute la momentul potrivit și să se desfășoare operativ. Și nu este cazul ca întotdeauna să invităm miniștri, deoarece ei sînt mai ocupați. Putem fi informați destul de bine și de către direcțiile de specialitate din Ministerul Agriculturii și Silviculturii. În această privință, clubul nostru ar putea consulta și experiența unor cluburi similare din alte țări pe care mulți dintre noi le-am vizitat.

Anghel Petronius :

Legat de competența publicistului pe teme agrare, apreciez că pînă acum s-a făcut prea puțin pentru *informarea lui asupra celor mai noi probleme ale economiei agrare din țara noastră*. Ar fi important ca, avînd sprijinul Uniunii ziaristilor, să se alcătuiască lunar un buletin cu cele mai im-

portante probleme care intră în preocupările Ministerului Agriculturii și Silviculturii și ale Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, buletin care să fie difuzat și ziarelor județene. Se impune de asemenea organizarea unor schimburi de experiență între redactorii secțiilor agrare ale ziarelor din țară. Ar fi bine de asemenea ca, la cursurile de scurtă durată ce au loc la Centrul de pregătire a cadrelor de la Otopeni, (CEPECA), să participe și specialiști în agricultură din redacțiile ziarelor centrale și locale.

Iordache BODEA :

(„Scînteia tineretului“)

O MAI BUNĂ INFORMARE ȘI SINCRONIZARE

Susțin cele spuse de N. Simionescu și V. Claușu insistînd asupra unui obiectiv de bază, care ar

trebui să facă parte integrantă din programul Clubului redactorilor economiști. Este vorba de a asigura, periodic, prezența între noi — prin această modalitate, a „mesei rotunde“ — a unor factori de răs-pundere din instituțiile centrale (nu este neapărat nevoie și nici posibil să invităm numai miniștri sau miniștri adjuncți; s-a spus, sînt extrem de ocupați!). Asemenea informări se pot face chiar și în acele probleme în legătură cu care nu s-au găsit încă soluții definitive de către organul de specialitate. Este necesară o *mai bună sincronizare* a acțiunilor întreprinse de presă cu cele ale organelor centrale, de specialitate, o punere în temă asupra stadiului în care se află o problemă sau alta, o informare asupra soluțiilor pe care le întrevăd oamenii de specialitate. Numai astfel, noi, ziaristii, nu vom acționa pompierește și vom proceda întotdeauna în cunoștiință de cauză.

După cîte observ, într-o astfel de informare periodică sînt interesați și colegii de la presa județeană ca și ceilalți de la presa centrală. Este și normal ca prin Uniunea ziaristilor, prin Clubul redactorilor economiști, să se facă această informare la nivelul tuturor, fără a „frustra“ pe cineva care, să zicem, are mai puțină experiență sau legături mai sărace la Ministerul Agriculturii și Silviculturii, la Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție!

În legătură cu ceea ce s-a denumit aici „concurență“, N. Simionescu a făcut unele precizări foarte utile. Desigur, este bine să existe o întrecere între noi. Dar nimeni nu ne oprește să căutăm cu mai multă insistență modalități de colaborare, de într-ajutorare tovarășească, colegială.

Dacă a venit vorba de concurență, sînt de părere că trebuie să dăm acestei noțiuni un conținut adecvat idealurilor generale ale societății noastre socialiste. A fost o

vreme cînd ziaristul nu prea era interesat și nu-l durea dacă știrea pe care o dă spre apariție a fost publicată, în esența ei, ca informație, cu o săptămînă sau două înainte în „România liberă“. Era clar că pe acel ziarist nu-l interesa altceva la organul de presă la care lucra decît salariul. Desigur, nici atunci un asemenea gazetar nu era bine cîtat. Un om mai cu experiență ne spunea chiar, exagerînd, firește, pentru a arăta gazetarilor tineri că trebuie să se „bata“ pentru a informa cititorii: „Dacă vă întîlniți la aceeași sursă de informație cu un alt coleg, de la un alt ziar (și care posedă un automobil) să-i înșepați cauciucul și să ajungeți înaintea lui cu știrea la tipar“. Evident, omul care spunea aceasta, o făcea pentru a sublinia că e necesar să existe între ziare și între ziariști o întrecere și nicidecum nu vedea aplicarea concretă a „îndemnului“ său. Obiectivele întrecerii? Editarea unui ziar cît mai bun și îndrăgit de către cititori, cu știri și teme importante, proaspete. O întrecere structurată pe efortul cinstit, pe abnegație în înfăptuirea politicii partidului nostru în toate domeniile. Așa înțeleg eu „concurența“.

Printr-o întrecere onestă, pe plan calitativ, prin folosirea unui sistem informațional eficient, prin schimbul de experiență și opinii la Uniunea ziaristilor, cît și prin alte mijloace, putem să ne și întrecem (sau, dacă vreți să ne concurăm!) și în același timp să și colaborăm. În final, doresc să fac o precizare pentru a nu se trage concluzia că întrevăd orice fel de colaborare între membrii Clubului nostru: mai demult, vreo 5—6 corespondenți dintr-o regiune „colaborau“. Adică, unul „punea mîna“ pe o știre „bombă“ și o dădea tuturor celorlalți colegi care o preluau adeseori, cuvînt cu cuvînt. În cadrul Clubului nostru nu vîd, bineînțeles, o colaborare de această factură...

Vasile CIAUȘU:

PROFILUL GAZETEI ȘI DEBARASAREA DE „SFÎNTUL ȘABLON“

Concurența nu trebuie s-o privim numai prin prisma factorului timp, deși și acesta-i foarte important. În agricultură, cunoaștem cu toții, nu se petrec lucruri atît de senzaționale, încît dacă ești primul informat, ai și cîștigat cititorii. Problema este cu atît mai complexă cu cît masa de cititori de la sate este încă foarte eterogenă. De aceea, în abordarea diferitelor teme, noi trebuie să ținem seama, în primul rînd, de profilul gazetei. Și tot profilul gazetei trebuie avut în vedere atunci cînd, după ce ne-am ales tema potrivită și ne-am documentat bine, ne apucăm de scris. De ce să n-o recunoaștem, încă nu ne-am debarasat de „sfîntul șablon“ în ceea ce privește genul folosit și mai ales în maniera de tratare a faptelor. M-aș referi, de exemplu, la modul cum sînt tratate problemele de campanie, pentru că ne aflăm în preajma lucrărilor agricole, toată presa este mobilizată pentru susținerea diferitelor acțiuni din agricultură. În paranteză fie spus, *sprijinul nostru ar fi mult mai eficient dacă am demara mai din vreme cu tratarea unor probleme pregătitoare din ajunul campaniilor agricole*. Modul în care tratăm noi aceste probleme de campanie, prin același raid-anchetă cu care ne-am obișnuit de ani de zile, iar cititorii poate că s-au plictisit, cred că trebuie părăsit. Revista „Agricultura“ a făcut unele încercări în această direcție, nu numai prin abordarea și a altor genuri publicistice, dar și

prin îmbunătățirea modalităților de analiză. Într-adevăr, articolul de analiză se pretează mai mult la tratarea problemelor de campanie, prin sublinierea lucrurilor pozitive și criticarea lipsurilor existente.

Totodată, în articolele noastre, indiferent de gen, se impune prezentarea mai atentă a omului cu preocupările lui, fie că îl laudăm sau îl criticăm. Atunci cînd criticăm, și presa își caută adeseori subiecte de consemnat din agricultură, avem datoria de a ne documenta de două ori și de a verifica de trei ori cazul respectiv, pentru ca articolul să fie convingător chiar și pentru cel în cauză. Din păcate, uneori se citează oameni, cadre cu munci de răspundere din diferite domenii ale agriculturii, fără ca autorii să fi stat cel puțin de vorbă, folosindu-se date culese din dosare și argumentîndu-se cu fapte relatate de alții. Se înțelege că asemenea practici trebuie curmate definitiv.

Nicolae Simionescu:

Sînt de acord cu Vasile Cîaușu că aceasta este impresia. Am discutat cu cineva dintre cei „bubuiți“, care spunea:

— Eu nu mai țin seama de ceea ce spuneți voi!

— De ce? Știți doar că există o hotărîre și că, pe baza ei, sînteți datori să răspundeți.

— Nu, pentru că voi dați în bară de foarte multe ori!

— Asta e altă treabă. Dar cu ce ne ajutați să nu dăm în bară?

— Păi, dacă mă criticați pentru că nu merge un tractor!

— Da, asta e o greșeală, o recunoaștem.

Firește, nu sînt prea mulți cei pe care o critică îi bucură sau care o apreciază la valoarea ei. Rareori ți se spune că le pare bine că li s-a atras atenția asupra unui fapt ca să poată lua măsuri! Dar este și vina noastră. Trebuie să fim foarte atenți și asupra tonului în care criticăm! Cred că putem să „înjurăm” și politicos, fără să jignim.

Mircea NOVAC:

(„Munca“)

ZIARISTUL PE FIRUL CIRCUITULUI INFORMAȚIONAL

Aș vrea să-mi expun și eu punctul de vedere în legătură cu sistemul informațional în agricultură. Într-adevăr, în momentul de față acesta este destul de defectuos, mai ales în anumite perioade de vîrf sau de campanie agricolă, cum se obișnuiește să se spună. (Și, pentru că a venit vorba de „campanie”, să-mi permiteți să fac o paranteză: nu sînt de acord întru totul cu termenul folosit. Este adevărat, în agricultură există perioade de maximă intensitate; dar tot atât de adevărat este că agricultura cunoaște o continuă campanie: începe, să zicem așa, în primăvară și se termină tot în primăvară). Tocmai aici, în îmbinarea sarcinilor de sezon cu cele permanente stă secretul muncii ziarului.

Dar să revenim la sistemul informațional. Cred că în mare măsură el nu depinde numai de grija ministerului respectiv și a conducerii publicației la care lucrăm

Pe de altă parte, așa cum just s-a arătat aici, o condiție esențială a calității este exactitatea și profunzimea documentării, încă din momentul cînd se pornește la culegerea materialului factual și la redactarea lui. E o condiție de care trebuie să se țină seama neapărat. Înainte de toate cel în cauză trebuie pus în fața unei situații pe care nu o poate contesta. Ziaristul trebuie să fie „blindat” cu asemenea dovezi și argumente în fața cărora nu încapă nici o tînguială...

— fie că e de gradul întâi, fie de gradul doi — ci de fiecare redactor în parte. De el depinde felul cum este investigată realitatea, cum sînt tratate problemele în coloanele ziarului. Scade prestigiul redactorului și al publicației atunci cînd un articol nu arată situația reală, cînd forma este ruptă de conținut, cînd nu se prezintă în mod clar opinia bine conturată a gazetarului, pe baza investigației de pe teren și a studierii atente a faptelor cunoscute.

Ziarul „Munca” la care lucrez, se ocupă mai puțin de sectorul cooperatist și mai mult de sectorul de stat din agricultură. Într-un articol publicat în ziarul nostru s-a analizat o stare de fapt, de la întreprindere pînă la conducerea Ministerului Agriculturii. A fost un material destul de tare, cum spunem noi. A doua zi am trecut pe la minister să mă informez despre unele probleme din zootehnie și

mecanizare. Vă mănturisesc că am rămas impresionat de atitudinea directorilor generali, a ministrului adjunct, care mi-au pus la dispoziție toate datele posibile la ora aceea.

Iată un alt exemplu. Am fost la Călărași, unde aveam de scris un articol din zootehnie. Cunoștem situația, totuși am căutat să pătrund mai adînc în problemele pe care urma să le tratez, discutînd cu factorii de răspundere de la Trustul zonal I.A.S. și de la Comitetul județean de partid. Apoi, după ce vorbisem cu directorul I.A.S.-Călărași, a doua zi cînd m-am deplasat la fața locului, nu am găsit pe nimeni. Toată conducerea I.A.S. dispăruse. Am revenit în zilele următoare pînă cînd am dat peste director. De ce procedase așa? Sectorul zootehnic avea o pierdere pe anul trecut de circa 6 milioane lei. Cauzele? În primul rînd directorul Gh. C., care avea în această muncă o vechime de circa 20 de ani, nu se străduise să-și termine studiile de specialitate, rămînînd tehnician. Din acest motiv, inginerii și medicii veterinari își băteau pur și simplu joc de el. La plecare, Gh. C. a insistat într-un mod nedemn, umilitor pentru el însuși și penibil pentru mine, rugîndu-mă să nu scriu despre el, pentru că o să-l schimbe din funcția de director și mai are puțin pînă la pensie. Indignat de situația dezastruoasă în care se afla sectorul zootehnic de la I.A.S.-Călărași, precum și de atitudinea lui Gh. C., am discutat mai întâi cu organele locale. Apoi, am scris articolul. Din motive obiective, el nu a putut să apară timp de zece zile, fapt ce m-a determinat să mă deplasez din nou la Călărași ca să-l verific încă o dată. Cînd am întrebat de Gh. C., tehnologul șef de la I.A.S. mi-a răspuns că a fost schimbat. Acest fapt a demonstrat încă o dată că, atunci cînd documentarea este temeinică, în adîncime, pot fi obținute rezultate chiar fără ca articolul să apară!

Aș putea să dau și alte exemple despre prestigiul de care se bucură un redactor, nu pentru faptul că lucrează la un ziar central, ci pentru seriozitatea cu care se documentează și tratează problemele. De modul cum ne documentăm, de atitudinea obiectivă, partinică pe care o avem față de lipsuri, în mod permanent, atât înainte cât și în timpul elaborării articolului, de-

pinde prestigiul nostru, al ziarului la care lucrăm.

Aceasta, firește, nu scade cu nimic importanța problemelor legate de o mai bună informare din partea Ministerului Agriculturii și Silviculturii și a U.N.C.A.P., din partea altor organe obligate să furnizeze ziaristilor o informare generală promptă și calificată atât pe plan central cât și pe plan local.

să spună „*au scris, ei și, supără pe cineva?*”.

Colegul de la „Tribuna Ialomiței” ne îndemna să tratăm problemele din punct de vedere al economiei politice agrare. Nu cred că este cazul să teoretizăm în presa cotidiană problemele agriculturii. Pentru aceasta avem revistele „Viața economică”, „Agricultura”, „Probleme economice”. Să scriem de pe poziție partinică, să nu neglijăm noțiunile și cunoștințele de economie politică generală, dar gazetăria pornește de la analiza unor fapte și situații concrete.

Ca să poți face economie agrară este necesară munca de teren — în C.A.P., I.M.A., I.A.S., institute de cercetări. Agricultură se practică pe zone întinse, și mai ai nevoie de un mijloc de transport, nu poți aștepta câteva ore până pleacă un autobuz IRTA. În acest context, sprijinul organelor locale este însemnat, salariații ai direcțiilor agricole, în special, deși au același traseu, refuză, bineînțeles, să ne ia cu mașina.

Ghica SASU :

(„Scînteia tineretului”)

„ROMANȚE” FĂRĂ ECOU?

Eu cred că trebuie să ne ocupăm mai mult de membrii cooperatori, de salariații din agricultură, de rolul și sarcinile conducătorilor cooperativelor agricole, întreprinderilor de mecanizarea agriculturii și agricole de stat. De multe ori redactorii nu fac acest lucru. Ca urmare, articole apărute reflectă o slabă documentare pe teren. Mergem la direcțiile agricole județene, luăm câteva date din situația operativă, le comentăm puțin și articolul e gata. În felul acesta tratăm superficial situația din județ, fără surprinderea fenomenului caracteristic. Cred că acesta este unul din motivele care fac ca articolele să nu fie citite, ca efectul lor să fie nul.

Nu este de mirare, din moment ce articolele sînt departe de om, de preocupările, necazurile și bucuriile lui. Materialele agrare, repet îmi exprim câteva păreri personale, trebuie să reflecte, pe lângă elementele tehnice, și procesul economic, în primul rînd omul. Să simtă omul că sîntem alături de el, că vrem să-l ajutăm prin recomandările și — de ce nu? — prin sfaturile noastre. Astfel tratate, articolele ar avea mai multă priză, s-ar citi cu interes.

Pe de altă parte, presa centrală nu trebuie să privească problemele județelor prin prisma unei singure

cooperative (cazul multor materiale din „Satul socialist”). Analiza economică a unei unități agricole de stat sau cooperatiste este des întîlnită în ziarele locale, ceea ce de altfel este o sarcină a lor. De foarte multe ori, în special în campanii, în ziare apar acele fotografii ce critică un aspect sau altul. Cîteodată se face abuz. Aceste fotografii au un efect psihologic negativ. Mă duc, fotografiez omul și după aceea gata, am plecat! Cum spunea și I. Herțeg, ajunge omul să fugă pur și simplu de noi. Cînd mai încerci să vii în contact cu el, se închistează, nu mai spune aproape nimic. De ce se uită că tocmai lucrătorul pămîntului este acel care ne furnizează, de cele mai multe ori deschis, fără ascunzișuri, datele, cauzele pe care altfel nu le-am găsi niciodată!

Articolele noastre rămîn nu de puține ori fără ecou. Pe lângă faptul că nu sînt citite de cei vizați (mi s-a întîmplat în județul Buzău cînd am revenit să fiu întrebare de un director adjunct de la direcția agricolă dacă a apărut ceva în presă), marea vină ne revine nouă; articolele nu produc declanșarea unor reacții în lanț. Chiar dacă cineva le citește, fiind neinteresante, nu atrage atenția despre apariția lor, se mulțumește

Mircea NOVAC :

„TOATE GENURILE, CU EXCEPȚIA CELUI PLICTISITOR”

Secțiunile sau rubricile agrare de la unele ziare nu dispun încă de suficienți oameni cu pregătire de specialitate. Pe de altă parte, puțini redactori cu calificarea de ingineri agronomi s-au acomodat în decursul anilor cu o diversitate de genuri publicistice. În cei aproape 20 de ani de cînd sînt ziarist, am cunoscut și am mulți prieteni ingineri agronomi redactori la ziarele județene și centrale. Puțini sînt însă redactorii din secțiunile sau de la rubricile agrare care au încercat să scrie anchete, reportaje, portrete, foiletoane. Aproape toți tratează problemele agricole sub formă de articol sau, cîteodată, de interviu. De mai multă vreme se încearcă, și s-a reușit într-o oarecare măsură, ca acest articol să fie realizat la un diapazon mai ridicat, să

fie mai atractiv, mai comentat, cuprinzând cu pregnanță și opinia ziamistului. Eu am scris mulți ani reportaj. Prefer și astăzi mai mult un astfel de material care să îmbine substanța articolului cu stilul reportajului, adică un reportaj de idei. Vă mărturisesc că mi-a venit foarte greu să trec de la reportajul acela peisagistic, descriptiv, la reportajul de substanță care, fără să abunde în cifre, să conțină o mare încărcătură de fapte și idei din problematica vieții contemporane. Viața însăși te împinge însă spre ceea ce este esențial, spre lucrurile cu semnificație profundă, spre acele forme de expresie gazetărească în care tot mai puține cuvinte sînt în stare să exprime tot mai mult...

Anghel Petronius :

În tratarea activității agrare din timpul „campaniilor” este deosebit de important să ne orientăm munca în mai mare măsură pe problemele care asigură pregătirea exemplară a lucrătorilor din perioadele „vîrf de muncă”. Campania agricolă trebuie bine încadrată în cele 365 de zile ale anului. Or, în afară de titlurile și rubricile formale, gălăgioase, menționate mai înainte, sînt în „campanii” și alte neajunsuri. Urmărești, bunăoară, rubrica de la televiziune — cu un titlu care la prima vedere te și sperie : „Acțiunea” — ca, după ce o privești un minut, să fii tentat să dai pe programul 2 !

În timpul sezoanelor de vîrf sînt deosebit de utile materialele care stimulează o adevărată competiție între unitățile agricole, pentru cîștigarea timpului și a calificativului de foarte bine. Alături de *anchetele-fulger* făcute prin mai multe unități, *panoul frunțașilor*, *clasamentele* și *hărțile* — realizate cu maximum de grijă pentru exactitate — sînt elemente publicistice care stimulează munca și au o mare eficiență.

V. Câmpeanu :

(„Presa noastră”)

E de văzut dacă, într-adevăr, problema reportajului este neapărat o problemă capitală a genurilor în probleme de agricultură sau de prezentare a vieții satului. Îmbunătățiri se mai pot aduce și la celelalte genuri, și chiar la articole, dintre care multe au și astăzi înfățișarea unor rapoarte sau procese-verbale. S-a vorbit apoi, pe bună dreptate, de

necesitatea îmbunătățirii informației. Dar pentru că s-a spus aici de reportaj, țin să reamintesc că redactorii și reporterii de la rubricile noastre agrare au acces deplin la concursul de reportaje „Alexandru Sahia” inițiat de Uniunea zia-

riștilor, concurs dotat cu premii foarte frumoase : chiar dacă nu ne batem pentru premiul I, poate ne gîndim la premiul II, la premiul III ! Cine știe de unde sare iepurele ! Or, din cîte știm, pînă acum s-au prezentat foarte puțini concurenți !

Ing. zootehnist Octavian MILEA :

(„Teleormanul”)

CA VECHI CITITOR, CA TÎNĂR GAZETAR

Fîind în situația tînărului gazetar și mai ales a noului gazetar, vreau să spun că mă așteptam și eu să se discute mai mult despre maniera de a scrie. Se vede însă că treburile de ordin organizatoric, adică de deplasare în teren, de audiențe la miniștri sînt foarte, foarte importante și nu ne lasă timp să ne gîndim la problemele de artă propriu-zise.

Părerea mea de fost cititor pînă acum doi ani și de doi ani de autor de articole este că presa suferă de lipsă de varietate. Mă refer nu numai la presa județeană. Se observă lipsa unei game largi de genuri gazetărești în mai toate ziarele. Peste tot vezi îndeosebi materiale constatative și din cînd în cînd unele articole de analiză. Unde sînt, de pildă foiletoanele pe teme agrare ? A apărut nu de mult unul — „Usturoiul lui taticu” — dar faptele sînt luate din alt domeniu. Reportajul agrar, foiletonul, cum spuneam, nu sînt agreeate. Îmi spunea cineva : „Cine te oprește pe dumnetata să scrii foiletoane sau reportaje cu temă agrară” ? Mă oprește. Conducerea ziarului cere materiale serioase, de analiză.

În acești doi ani am căutat să mă edific în ceea ce privește ecoul materialelor în rîndurile cititorilor. Foiletoanele, reportajele au o mare priză. Prin foileton ne oprim la as-

pecte mai ușor de atacat altfel decît printr-un articol mai pompos, sforăitor. De exemplu, participarea cooperativelor la muncă, o problemă foarte importantă în agricultură, se tratează încă la un mod șablonat : că n-a intervenit organizația U.T.C., că n-a intervenit nu știu cine, cînd lucrurile ar putea fi privite într-o manieră mai directă, mai convingătoare. Faptul că se practică puțin foiletonul dă impresia că la nivelul conducerii ziarelor respective există un viciu de concepție.

Nicolae Simionescu :

Este un alt viciu. Este un viciu cauzat de lipsa unor articole reușite. Pentru că, așa cum sînt scrise ele, mai mult sau mai puțin bine, articolele au intrat pe un anumit făgaș ; de bine, de rău, oamenii se pricep să scrie articole. Dar foiletonul este adeseori un fel de hibrid. E adevărat, cititorii îl apreciază, dar el nu este încă realizat așa cum trebuie. Sînt pentru prezența în ziar a reportajului de idei și de culoare, dar de idei care să spună ceva, să-ți încînte și inima și creierul. Sînt și pentru foileton, dar pentru un foileton care să usture foarte tare, care să pună ceva în mișcare, să tragă la țintă. Altfel...

Vasile Niță

(Editura politică):

Ramura producției materiale de care ne ocupăm, agricultura, are o arie de răspindire foarte largă, cuprinzând viața și activitatea a peste jumătate din populația țării. În legătură cu materialele cu profil agrar care apar în presa noastră cotidiană și periodică, aș dori să fac o remarcă. În linii esențiale publicistica agrară abordează la ora actuală cu precădere și în special problemele de producție, aspectele cu caracter organizatoric sau tehnologic. Or, procesele calitative prin care trece agricultura

noastră în momentul de față, au și o serie de implicații și consecințe social-economice, care ne impun o privire mult mai amplă nu numai asupra procesului de producție din agricultură, ci o vedere de ansamblu mai atentă asupra întregii vieți a satului nostru contemporan. Dacă ne oprim doar la procesele complexe legate de mecanizarea agriculturii, nu e greu de observat faptul că acestea se resfrîng asupra multor aspecte economice, au numeroase implicații sociale. Toate acestea ar merita o atenție deosebită, dezbaterea lor ar necesita poate o consfătuire specială.

nență a problemelor de economie agrară).

În ceea ce privește legarea problemelor de campanie cu cele de perspectivă, avem multe de spus. *Sinceri să fim: în oricare ziar județean predomină materialele de campanie în detrimentul celor de perspectivă.* Aceasta nu e normal. Noi scriem, de pildă, despre irigații: cum se irigă, cu ce norme de apă, în ce perioadă, dar uităm să scriem ce se va întâmpla în viitor cu aceste terenuri pe care le vom iriga ani de-a rîndul, care este cea mai bună structură a culturilor și altele. Iată, așadar, cum putem îmbina problemele actuale, de campanie, cu cele de perspectivă. Sau alte exemple: scriem despre realizarea unor producții de grâu de 3 000—4 000 kg. la hectar, dar *care-i calitatea producției, cât costă aceasta*, puțin ne interesează. La noi, în Dobrogea, se obțin producții mari de cereale; grâul însă a început să aibă un conținut mic de gluten, produsele de panificație avînd din această cauză de suferit. Nu-i aceasta o problemă de perspectivă pe care, cu sprijinul specialiștilor, a cercetătorilor, putem s-o rezolvăm? Realizăm 5 000—6 000 kg porumb boabe la hectar în cultură neirigată, 3 000 litri lapte de fiecare vacă furajată; dar cu ce preț de cost? *Eficiența economică* este tot o problemă de perspectivă pe care o putem îmbina cu probleme de campanie (cum semănăm, cum lucrăm pămîntul, cum îl fertilizăm etc.). Una este a obține 6 000 kg. porumb boabe la hectar cu 2 lei kilogramul, alta-i să realizezi numai 5 000 kg. la prețul de cost de 1 leu.

Am inițiat o acțiune, pornind de la o „masă rotundă” organizată pe o rază de I.M.A. care a realizat în medie anul trecut 5 400 kg. porumb boabe la hectar în cultură irigată, pe care am susținut-o apoi prin materiale scrise de specialiști, brigadierii și mecanizatorii, la rubrica „*În 1970, pe toată suprafața de porumb cultivată în județ, o producție medie de 5 000 kg. boabe la hectar.*” O altă acțiune se referă la folosirea eficientă a pămîntului, trecînd de la acțiunile mari pe care le-am organizat anii trecuți, pe loturile ajutătoare și în curțile cooperanților. Acțiunea se bucură de multă atenție din partea lucrătorilor de pe ogoare.

Sîntem la începutul unor lucruri bune. Avem condiții să facem altele și mai bune.

Ing. Ștefan MIHAI:

(„Dobrogea nouă“)

**„ATÎTEA BOABE,
ATÎTEA CAPETE“**

Vorbim deseori despre calitatea materialelor pe teme agrare, ne gîndim la soluții și forme noi de abordare dar, din păcate, uităm să ne oprim la competența acelor care le scriu. Ei bine, aș vrea să arăt că de aici va trebui să pornim discuțiile noastre, deoarece cu oameni bine pregătiți, poți realiza lucruri mari. Din păcate, se mai obișnuiește în presa județeană ca la agricultură să fie repartizați oameni mai puțin pregătiți. Să-mi fie iertată expresia, dar cînd e vorba de încadrarea secției cu oameni, se spune cam așa: „Merge la agricultură, poate să scrie despre semănatul grîului sau despre recoltatul porumbului...”. Or, așa cum se pun în prezent problemele în agricultură, redactorul care lucrează în acest domeniu, trebuie să fie specialist, ziarist, economist. Altfel continuăm a scrie materiale care erau valabile și necesare în urmă cu 10—15 ani.

A trecut vremea cînd se scria despre agricultură orice și oricum. Articolele pe teme agrare trebuie

să ridice probleme majore legate de tehnologii noi, eficiență economică, zonare, specializare. Realizarea acestui lucru necesită în primul rînd oameni pregătiți și — nu greșesc cînd spun — și ceva mai mult spațiu în ziar! Deocamdată în ceea ce ne privește pe noi, cei de la „Dobrogea nouă”, suferim și de una, și de alta.

În redacția noastră s-a procedat la instruirea oamenilor „din mers”, la repartizarea lor pe sectoare, la folosirea într-o măsură mai mare a colaboratorilor. Îndeosebi în vederea generalizării experienței înaintate, temele le-am tratat cu sprijinul specialiștilor, al cercetătorilor și economiștilor din unități. În acest fel, noi, redactorii, ne-am putut ocupa de unele acțiuni, raiduri, anchete, analize. Dar nu renunț la ceea ce am afirmat mai înainte că trebuie făcut ceva mai mult pe linia ridicării calificării oamenilor de la rubrica agrară (schimburi de experiență cu alte ziare, organizarea unor „mese rotunde” la Uniunea ziaristilor, studierea perma-

Ing. Aurel FRIGIOIU :

O MODALITATE DE INFORMARE A ZIARELOR JUDEȚENE

Îmi place să cred că revista noastră de specialitate se va ocupa mai mult în viitor de generalizarea experienței înaintate a ziariștilor care lucrează în secțiile agrare de la ziarele centrale și locale. Evident, calitatea materialelor poate fi privită din mai multe puncte de vedere. Nu o dată scrii un articol și dacă lauzi pe X sau pe Y și se spune :

— Ai scris un material plăcut, foarte bun. Meriți felicitări !

Te străduiești uneori să scrii un articol mai bun decât cel dinainte, să vii cu argumente mai convingătoare, să fii mai combativ. Ți se spune, atunci, fie mai în glumă, fie mai în serios :

— Ce dracu, măi frate, rîndul trecut ai scris un material mult mai bun !

Pur și simplu nu știi ce să mai crezi. În perioada premergătoare reorganizării teritorial-administrative și chiar la câteva luni după înființarea județului Dolj, părerile asupra unor articole pe teme agrare publicate în ziarul nostru erau împărțite. Unii tovarăși cu munci de răspundere își exprimau părerea asupra calității unui material sau altul. Aceleași materiale, însă, erau mai puțin apreciate de către alți tovarăși.

Desigur, în toate aceste observații am văzut dorința perseverentă a biroului Comitetului județean de partid de a ridica nivelul publicistic și de competență a organului său de presă. Aceeași dorință există și există, și din partea colectivului nostru redacțional. Receptiv la preocupările noastre de a face o cotitură în direcția îmbunătățirii întregii activități, primul secretar al Comitetului județean de partid a propus să avem o discuție cu toți lucrătorii din redacție.

La această ședință aproape toți redactorii și-au expus punctul de vedere, au arătat minusurile din activitatea noastră și, în același timp, au solicitat sprijinul biroului Comitetului județean de partid fără de care nu putem scoate un ziar de calitate.

O primă concluzie : necesitatea asigurării unui sistem informațional viabil, menit să țină la curent lucrătorii ziarului și îndeosebi pe cei ce lucrează în secția agrară, cu toate inițiativele Comitetului județean de partid, cu indicațiile de la centru pentru îndeplinirea măsurilor stabilite în domeniul agriculturii.

S-a inițiat înființarea unui caiet de sarcini ce se păstrează la cabinetul primului secretar și în care sînt notate toate indicațiile care vin de la centru, observațiile anumitor tovarăși cu munci de răspundere de la organele centrale, ale membrilor biroului Comitetului județean de partid. Ziariștii de la secția agrară au acces la acest caiet. Omul vine, răsfoiește, vede ultimele indicații, avînd teme pentru materialele pe care urmează să le scrie. În acest fel, redactorii din secția noastră agrară au izbutit să contribuie la generalizarea experienței înaintate în construirea, în iarna aceasta, a 12 solarilor cu o suprafață totală de 120 hectare. De asemenea, am publicat pagini speciale și un ciclu de articole privind avantajele intercooperării pentru construirea unor complexe zootehnice, de mare randament și eficiență economică, cu o capacitate totală anuală de peste 120 000 porci.

Producția de lapte în județul Dolj este cu mult sub posibilități. Redacția a inițiat o acțiune organizatorică — pornind de la o consfătuire la cooperativa agricolă „Drumul belșugului” din Mîrșani — de unde s-a pornit întrecerea

pe județ : *De la fiecare vacă furajată — cel puțin 2 500 litri lapte*”. În prezent, paralel cu susținerea acestei inițiative, ne gîndim la o nouă acțiune menită să stimuleze cît mai mult interesul cooperativilor de a participa efectiv la muncă, încît, la nivelul județului să se realizeze de către fiecare membru cooperativ apt de lucru cel puțin 180 norme convenționale.

Mă alătur colegilor care au spus aici că forțele cu care acționează presa locală sînt, ca să spun așa, mai mult decât modeste. Desigur, aceasta nu este o noutate. Cu cei doi-trei oameni pe care îi avem în secția agrară e greu să putem cuprinde toate problemele. Ca urmare a sprijinului primit pentru antrenarea unui număr mare de colaboratori, în momentul de față primim la redacție colaborări multe și bune.

În ceea ce privește legătura dintre tratarea aspectelor din campaniile agricole și problemele economice permanente, ideile sînt iarăși împărțite. Poți să scrii mult — chiar foarte mult — despre eficiența economică a aplicării cutărui sistem ori a cutărei metode într-o unitate. După părerea mea, fiecare problemă trebuie tratată competent numai și numai la timpul său. Adică, într-o perioadă în care presa este chemată să popularizeze pe larg, pe bază de argumente convingătoare, sistemul îmbunătățit de organizare, normare și retribuire a muncii în C.A.P., se procedează foarte bine dacă aceste probleme sînt tratate din toate punctele de vedere. Dar dacă vii acum și abordezi, să zicem, eficiența organizării muncii în I.A.S. — problemă de loc lipsită de importanță, dar care este binecunoscută — nu poți spune că te afli chiar în miezul actualității.

Desigur, nu putem afirma că în ceea ce privește tratarea problemelor agriculturii am făcut tot ceea ce se putea face. Loc pentru mai bine există peste tot. Aș vrea să-mi exprim aprecierea personală asupra tematicii presei noastre centrale de specialitate. Nu vreau să flatez pe colegii de la „Satul socialist” dar mai ales în ultima vreme, ziarul îmi place. Se observă o preocupare sistematică pentru îmbinarea în mod fericit a conținutului cu forma. „Satul socialist” este cerut, citit, și nu numai de cooperatori.

Dorim o mai strînsă colaborare între ziarul „Satul socialist“, între revista „Agricultura“ și presa locală. Fiecare am acumulat o anumită experiență, ne mai izbim de lipsuri și deficiențe. Urmărim cu interes în ziarul „Satul socialist“ o serie de rubrici mult gustate de către cititori. Mă refer, în primul rînd, la rubrica „Întrebări și răspunsuri“ privind noua formă de organizare, retribuire și normare a muncii în cooperativele agricole. Ziarul „Satul socialist“ ar putea permanentiza și alte rubrici mai cu seamă în ceea ce privește lămurirea pe larg a legislației în cooperativa agricolă. În momentul de față există, de pildă, o necunoaștere a ceea ce trebuie să facă comisia de judecată din cooperativa agricolă.

Nu spun o noutate afirmînd că la nivelul central există posibilitatea unei informări foarte rapide și competente. În presa locală acest sistem informațional este — cu toate progresele din ultimul timp — nițelș mai greoi. De aceea nu întîmplător în vreme ce un ziar central abordează anumite probleme, noi primim indicații abia după ce în „Scînteia“ sau „Satul socialist“ sînt publicate deja două-trei materiale pe temele respective. Propun, dacă este posibil, să se studieze posibilitatea asigurării pentru presa locală a unui sistem informațional mai eficient, direct, competent, mai operativ.

Este nevoie, într-adevăr, de o mai strînsă conlucrare nu numai între presa centrală și cea locală, ci și între ziarele județene. Dacă între cele 16 ziare regionale era necesar un schimb de experiență — cu toate că vîrsta lor, ca să spun așa, era apropiată — în momentul de față, cînd avem un număr mai mare de ziare județene, foarte tinere, generalizarea experienței înaintate, prin toate metodele care ne stau la îndemînă, reprezintă o

cerință primordială. Aceasta, se înțelege, pe calea unui adevărat schimb de experiență. Nu înțeleg prin aceasta să facem un schimb de turiști. Înțeleg să mergem la fața locului, să vedem cum se tratează problemele agriculturii în alt

ziar județean, să primim explicații asupra felului cum sînt elaborate planurile tematice, cum se urmărește îndeplinirea lor, ce se întreprinde pentru ridicarea măiestriei gazetărești, cum sînt folosite genurile gazetărești.

* * *

Discuția cu caracter profesional organizată de „Presa noastră“ și Clubul redactorilor economiști — al cărei rezumat am încercat să-l redăm în paginile anterioare — s-a extins asupra unui cerc larg de probleme ale jurnalisticii agrare actuale. Există de acum o vastă experiență, acțiuni valoroase, din păcate destul de puțin cunoscute și generalizate. Avem un detașament de gazetari agrarieni experimentați, ca și unii tineri în formare care depun eforturi meritorii pentru ridicarea calității și eficienței publicisticii agrare. Fără pretenția de a trage concluzii definitive, infailibile, desprindem cîteva direcții generale care ghidează activitatea ziariștilor ce se ocupă de problemele agriculturii.

Sursele și modalitățile de informare, accesul la informația clară, precisă, competentă, îmbunătățirea întregului sistem informațional în domeniul agriculturii — sînt preocupări ardente, în centrul atenției ziariștilor. În acest scop, s-au făcut propuneri din care reținem :

— Pentru Clubul redactorilor economiști : organizarea unor informări, conferințe de presă (nu neapărat la nivel ministerial) pentru precizarea unor probleme de stringentă actualitate.

— Pentru filialele Uniunii ziariștilor și redacțiile ziarelor locale : sprijinirea redactorilor de specialitate pentru a putea avea contacte directe cu redactorii pe profil similar din alte județe. De reținut : reprezentantul ziarului „Viața Buzăului“ a și lansat o invitație colegului său de la „Înainte“-Dolj.

— Pentru „Presa noastră“ : articole și informații despre inițiativele din presa locală și centrală.

Calitatea, pe toate planurile — tematică, documentare și investigarea în esența lucrurilor, stil, proporționare judicioasă, varietate de genuri etc. — reprezintă, desigur, un teren foarte vast, incluzînd de fapt toate atributele și aspectele ziaristicii agrare. Este drept, datorită timpului, unele din acestea au fost schițate destul de succint, ceea ce îndeamnă la continuarea și întregirea efortului pentru o ziaristică de valoare, într-un domeniu ale cărui caracteristici sînt considerate în genere aride, neinteresante.

În întreagă această activitate, există încă multe mușuroaie, drumuri și potecute neumblate, chiar unele porți ferecate îndeosebi în ceea ce privește accesul la informația de bază, cu valoare de sinteză, de document.

Dar, privind lucrurile tot în general, putem spune : calea este deschisă : există obiective clare sau în curs de clarificare, avem oameni competenți și pasionați, publicații larg diversificate în paginile cărora locul agriculturii este bine definit.

Aniversarea centenarului întîmpinată de ziariștii din țara noastră

ANIVERSAREA centenarului nașterii lui V. I. Lenin constituie pentru ziariștii din România un prilej de a-și aduce, alături de întregul popor român, caldul lor omagiu discipolului credincios și strălucitului continuator al lui Marx și Engels militantului neobosit pentru eliberarea celor ce muncesc de exploatare, asuprire, pentru libertatea socială și națională, pentru triumful socialismului și comunismului. Ei vor contribui astfel la traducerea în viață a Hotărîrii Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind aniversarea în România a centenarului nașterii lui V. I. Lenin.

Subliniind că „Partidul Comunist Român s-a preocupat în mod permanent de traducerea, editarea și răspîndirea în țara noastră a bogatei opere teoretice a lui Lenin, a acordat și acordă o mare atenție studierii învățăturii marxist-leniniste de către membrii de partid, de către masele largi ale poporului, aplicării creatoare a acestei învățături potrivit realizărilor țării noastre, corespunzător schimbărilor care au loc în lumea contemporană”, Hotărîrea prevede un larg plan de acțiuni prin care organele și organizațiile de partid, de masă și obștești, instituțiile culturale vor întîmpina aniversarea centenarului. Presa cotidiană, revistele ideologice și de cultură, radioul și televiziunea publică și difuzează pe larg articole, memorii, amintiri, reportaje în legătură cu acest important eveniment.

Încă de la sfîrșitul anului 1969, presa românească s-a angrenat cu unele dintre cele mai bune forțe ale ei în vasta activitate preconizată prin Hotărîrea Comitetului Central al Partidului. Au apărut articole și reportaje, s-au transmis la radio și televiziune emisiuni consacrate evocării personalității lui V. I. Lenin, locurile unde a trăit, formării sale ca gînditor marxist și conducător al proletariatului, activității sale efervescente pe tărîmul teoriei și practicii revoluționare. Pe măsura apropierii datei de 22 aprilie 1970, activitatea publicistică închinată centenarului devine tot mai amplă, mai bogată, mai diversă.

O contribuție rodnică își aduce ziariștii și la realizarea programului editorial legat de această sărbătorire. Volume ca „Forța creatoare a ideilor leniniste” și „Răspîndirea ideilor leniniste în România” — care vor apărea în preajma aniversării — vor cuprinde, alături de lucrările unor cunoscuți cercetători în domeniul științelor sociale, articole și studii aparținînd unor publiciști din presa cotidiană și din redacțiile revistelor ideologice.

Uniunea ziariștilor din România întîmpină și ea centenarul leninist organizînd un șir de acțiuni menite să concretizeze, în sfera specifică de preocupări a profesiunii noastre, sarcinile trasate prin Hotărîrea Comitetului Central al Partidului. La sediul din Capitală al Uniunii și în filialele din județele țării vor a-

vea loc, în săptămînile premergătoare evenimentului, seri dedicate centenarului în cadrul cărora se vor face expuneri despre rolul lui Lenin în făurirea presei comuniste, despre locul ocupat de publicistică în operele sale; programele literar-artistice ale acestor seri vor cuprinde lecturi din amintirile unor personalități românești și străine care l-au cunoscut pe V. I. Lenin, lucrări lirice, dramatice și muzicale evocînd momente din viața și activitatea sa revoluționară. În acest context se înscrie, de asemenea, prezentarea unor cicluri de filme documentare și artistice despre marele gînditor.

Pe linia legăturilor de strînsă prietenie dintre ziariștii români și sovietici, în zilele sărbătoririi se va deschide, sub auspiciile Uniunii ziariștilor din România, o expoziție de fotografii dedicată centenarului, expoziție realizată de Asociația artiștilor fotografi de pe lîngă Uniunea ziariștilor din Uniunea Sovietică.

INSCRIINDU-SE ca o contribuție în amplul program național stabilit de P.C.R. pentru cinstirea conducătorului Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a primului stat socialist din lume, activitatea presei, radioului, televiziunii, manifestările și acțiunile organizate de Uniunea ziariștilor din România vor prilejui reafirmarea devotamentului nefermîrit al ziariștilor din țara noastră față de politica marxist-leninistă a Partidului Comunist Român, pentru înfăptuirea căreia vor milita cu pasiune, cu întreaga lor energie creatoare.

Despre personalitatea și opera lui V. I. LENIN

În presa muncitorească din România

Ion IACOȘ

CENTENARUL NAȘTERII lui Vladimir Ilici Lenin, titan al gândirii revoluționare, discipol fidel și continuator perseverent al lui K. Marx și F. Engels, reprezintă pentru întregul nostru popor, ca și pentru oamenii muncii din toate țările, un minunat prilej de studiu și analiză aprofundată a învățăturii marxist-leniniste, a teoriei și practicii construcției socialiste.

Activitatea mișcării socialiste și comuniste din România, a reprezentanților săi pentru cunoașterea, însușirea și popularizarea ideilor leniniste, pentru aplicarea lor creatoare la condițiile societății românești poate fi urmărită într-o diversitate de forme și metode încă de la sfârșitul secolului trecut. Legăturile strânse care s-au statornicit de pe atunci între mișcarea muncitorească română și cea rusă au creat un teren fertil pentru răspândirea ideilor leniniste. Pe măsura maturizării politice a clasei muncitoare, a dezvoltării mișcării muncitorești în ansamblul său, formele, căile, metodele de pătrundere a ideilor mar-

xist-leniniste se diversifică, se ridică pe o treaptă superioară, existind în această activitate o profundă înlănțuire dialectică. În toată această muncă ca și în organizarea și lupta proletariatului, presa muncitorească a jucat un rol deosebit de important, ea avînd, după cum scria Lenin, nu numai rolul de propagandist și agitator colectiv ci și acela de organizator colectiv. Această idee leninistă referitoare la presă își croise drum în rîndurile mișcării noastre muncitorești, subliniată și de ziarul „România muncitoare” în articolul său de fond intitulat „Rolul nostru”, atunci cînd scria că „Sarcina ce incumbă ziarului nostru față de clasa muncitoare, ale cărei interese le apără și le reprezintă, este: *a o trezi, a o lumina, a o organiza*”¹. Evident, în îndeplinirea acestei nobile sarcini, ca și în munca complexă de educare a muncitorimii în spiritul ideilor revoluționare, de organizarea ei pe baza principiilor de clasă și internaționalismului proletar, de mobilizare la luptă contra exploa-

tării capitaliste, pentru instaurarea societății socialiste, presa a îndeplinit o înaltă și complexă misiune.

Pentru prima oară numele de Vladimir Ilici Lenin deveni cunoscut muncitorilor din țara noastră în anul 1896. Cotidianul socialist „Lumea nouă”, în articolul „Socialismul în Rusia”, se referea la activitatea revoluționară a Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare din Petersburg, creată sub conducerea lui Lenin². Un an mai tîrziu, același ziar socialist român publică în coloanele sale știrea despre condamnarea și deportarea în Siberia de către guvernul țarist a lui V. I. Lenin (Ulianoff) în calitate de conducător al „Uniunii de luptă” și a altor militanți revoluționari. Tot atunci gazeta „Mișcarea socială”, redînd amănunte asupra acestui eveniment își exprimă încrederea în dezvoltarea mișcării revoluționare ruse scriind că „toate aceste proscrieri nu vor opri propășirea mișcării proletare în Rusia și nici nu vor întîrzia măcar cu o secundă izbînda ideilor înaintate...”

Dimpotrivă!³ De atunci, cu perseverență, an de an, pe o treaptă mereu mai înaltă, presa muncitorească din țara noastră a urmărit cu asiduitate dezvoltarea mișcării revoluționare ruse sub conducerea lui Vladimir Ilici, cunoașterea personalității acestuia, a scrierilor sale, activitatea și afirmarea ca reprezentant al mișcării muncitorești internaționale și a popularizat în rândurile clasei muncitoare tezele fundamentale ale marxism-leninismului îmbogățite mereu de practica revoluționară nemijlocită. Așa, de exemplu, ziarul „România muncitoare” a relevat în mai multe materiale rolul lui Lenin în cadrul revoluției burghezo-democratice din Rusia din anii 1905—1907, ideea leninistă privitoare la rolul proletariatului în această revoluție. Ziarul scria că „este prima în istoria omenirii condusă de un proletariat conștient și socialist, care departe de a se mulțumi cu simpla prăbușire a autocrației în folosul ordinii burgheze, luptă spre a asigura claselor muncitoare, în noua eră constituțională, armele indispensabile pentru desființarea sistemului capitalist și înlocuirea lui prin cel socialist”⁴.

Tot mai des este evocată personalitatea lui V.I. Lenin și contribuția sa excepțională în cadrul mișcării muncitorești internaționale la congresele de la Stuttgart (1907), Copenhaga (1910), Basel (1912), la Conferința P.M.S.D.R. de la Praga (1912), la conferințele de la Zimmerwald (1915) și Berna (1916). În rândurile muncitorilor din țara noastră, cuvântările lui V. I. Lenin cu privire la lupta proletariatului rus, la lupta generală împotriva războiului imperialist devin tot mai cunoscute. În 1911 „România muncitoare” publică lucrarea lui Lenin „Despre fracțiunea social-democrată din Duma a II-a. O expunere completă a problemei”, sub titlul „Din crimele țarismului”⁵. În același an apare comunicatul Secretariatului Biroului Socialist Internațional

prin care înștiința că „cetățeanul Lenin, delegatul Rusiei în B.S.I., ne-a trimis apelul C.C. al Partidului Social-Democrat din Rusia pentru publicare”⁶, iar după conferința de la Praga, când Lenin a devenit conducătorul partidului bolșevic, ziarul socialist român publică, sub titlul „Conferința social-democrației ruse”, un raport al lui V. I. Lenin prezentat Biroului Socialist Internațional în legătură cu această conferință⁷.

Lupta clasei muncitoare împotriva războiului, exprimată de Conferința interbalcanică de la București, de conferința internațională de la Zimmerwald, a avut un larg răsunet în presa muncitorească din țara noastră. „Lupta zilnică” publică știri despre aceste manifestări, între care discursul lui V. I. Lenin rostit la mitingul socialist de la Berna, iar în articolul „Socialiștii ruși și războiul, se fac aprecieri elogioase privind activitatea lui Lenin și a altor militanți ruși”⁸.

Legăturile directe dintre socialiștii români C. Dobrogeanu-Gherea, C. Racovski, I. C. Frimu, M. Gh. Bujor, Gh. Cristescu, E. Rozvan, L. Pătrășcanu, N. D. Cocea și mulți alții cu V. I. Lenin, schimbul de scrisori, redarea unor fragmente din cuvântările sau scrierile lui Lenin au reprezentat un alt mijloc eficace, de pătrundere a leninismului în România.

DUPĂ VICTORIA Marii Revoluții Socialiste din Octombrie care a arătat lumii drumul eliberării popoarelor, ideile nemuritoare ale marxism-leninismului devin de acum de domeniul practicii revoluționare, semnificația lor politică și ideologică găsindu-și o înaltă ilustrare în procesul de clarificare ideologică din cadrul Partidului socialist din România, în munca de transformare a acestuia în Partid Comunist. Este perioada când în mod frecvent ziarele și revistele muncitorești „Socialismul”, „Lupta de clasă”, „Cuvânt socialist”, „Adevărul”, „Lupta”, „Comunistul”, „Ja-

șul socialist”, „Munkás”, „Nădejdea”, „Lupta socialistă”, „Arbeiter Zeitung”, „Tineretul socialist”, „Tribuna socialistă” și multe altele publică, într-o măsură nemaicunoscută pînă atunci, articole, note, știri, comentarii, recenzii, lucrări și fragmente din sau despre opera lui Lenin. Transformările revoluționare din Rusia Sovietică erau asociate de fiecare dată de numele lui V. I. Lenin, făuritorul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, conducătorul primului stat socialist din lume, al cărui exemplu practic de făurire a societății socialiste stîrnea admirația, dragostea și solidaritatea tuturor celor ce muncesc. Muncitorii din România vedeau în Lenin luptătorul revoluționar încercat care, datorită calităților sale deosebite — intransigență revoluționară, modestie, bunătate, receptivitate maximă față de tot ce era legat de mișcarea muncitorească, — exercita o putere de atracție fascinantă asupra lor „asupra proletariatului din toate țările lumii. În articole ca: „Lenin”, „Pace”, „Răscoala maximaliștilor. Istorioul evenimentelor”⁹, „Un interviu cu Lenin”, „Noul regim vrea pace imediată”, „Noul moment în revoluția rusă”¹⁰, „Cine e Lenin”¹¹, „Galeria portretelor bolșevice-Lenin”¹², „Un discurs al lui Lenin. Tăranii ruși și comunismul”, „O scrisoare a lui Lenin către tovarășii italieni”, „Sovietele și învățămîntul — un discurs al lui Lenin”, „Cum s-a născut Internaționala a III-a”¹³, „Internaționala Comunistă”¹⁴, „De la Marx la Lenin”¹⁵ și încă numeroase altele se popularizau înfăptuirile fără seamăn ale revoluției proletare, personalitatea conducătorului ei. La rubrica „Figuri revoluționare”, ziarul „Socialismul”, publicînd biografia lui V. I. Lenin, scria că „Statistica principiilor sale s-a manifestat totdeauna în activitatea sa politică și științifică, și autoritatea pe care o exercită pe ambele tărîmuri, i-au asigurat totdeauna un loc de conducător în rândurile socialismului”¹⁶.

Totodată în coloanele presei muncitorești au fost publicate unele lucrări ale lui Lenin sau recenzii la acestea care s-au bucurat de o mare popularitate. Sub formă de broșuri și apoi recenzate în presă au apărut lucrările: „Statul și Revoluția“, „Dictatura proletariatului și renegatul Kautsky“, „Imperialismul ca nouă formă a capitalismului“, „Chestiunea agrară“, „Scrieri despre tactică“, „Probleme actuale ale puterii sovietice“, „Karl Marx. Scurtă privire biografică urmată de o expunere a marxismului“, „Eroi de la Berna“. „Democrația burgheză și dictatura proletariatului“, „Stingismul, boala copilăriei comunismului“¹⁷ etc. În recenziile ori prefetele unora din aceste broșuri, în afara prezentării conținutului propriu-zis, se desprindeau concluzii semnificative pentru activitatea socialiștilor români. Motivând conținutul dictaturii proletariatului în Rusia sovietică ca și în orice revoluție, socialiștii români scriau în 1920: „Idealul socialismului este democrația. Pentru introducerea democrației integrale s-au dus și astăzi toate luptele partidelor socialiste... Proletariatul rus, punind mina pe cirna statului și căutând să desființeze clasele, ca să poată înfăptui societatea socialistă și prin aceasta democrația adevărată, a recurs la dictatura proletariatului... Pentru a lămurii pe cititorii noștri asupra acestei chestiuni, pentru a arăta motivele pentru care proletariatul rus în lupta sa de dezrobire a recurs la această armă, am crezut că este necesar să dăm cuvântul unuia dintre cei mai de seamă conducători ai proletariatului rus, tovarășului Lenin“¹⁸.

Organele de presă socialiste, pe măsura adâncirii procesului de clarificare ideologică din cadrul partidului socialist, a publicat tot mai multe lucrări ale lui Lenin. „Iașul socialist“ a publicat, în august 1920, pentru prima oară în țara noastră cele 12 puncte ale tezelor leniniste

asupra problemei național-coloniale sub titlul „Internaționala Comunistă“, iar o lună mai târziu aceeași gazetă a pus la dispoziția cititorilor capitolul I „Esența dictaturii proletariatului și a puterii sovietice“ din Tezele lui Lenin asupra sarcinilor fundamentale ale celui de al doilea Congres al Internaționalei Comuniste¹⁹. „Lupta socialistă“ din Ploiești tipărește în două numere consecutive extrase din lucrarea lui Lenin „Marea inițiativă“ sub titlul „Sindicatul comunist“. În același ziar se publică pentru prima oară lucrarea „Eroi Internaționalei de la Berna“²⁰. Printre condeierii socialiști și alături de ei numeroși intelectuali care au popularizat cuvântul leninist în țara noastră, întâlnim, cu semnătură, în coloanele gazetelor muncitorești pe M. Gh. Bujor, N. D. Cocea, P. Constantinescu-Iași, D. Fabian, Al. Nicolau, Ilie Moscovici, Ion Pas, Gala Galaction, Demostene Botez, Alexandru Dobrogeanu, I. Neagu-Negulescu și alții.

În recenzia asupra lucrării de o mare actualitate pentru mișcarea muncitorească de atunci „Stingismul, boala copilăriei comunismului“, autorul M. Mihai scria: „Rămân înmărmurit de activitatea acestui om, încărcat de lucrări, de griji și de răspunderi... Cu drept cuvânt te întrebi, cum de mai găsește timpul necesar să se consacre studiul chestiunilor arzătoare ale mișcării comuniste internaționale“. Autorul recenziei face unele reflexii interesante: „Clădirea socialismului trebuie întreprinsă nu numai cu materialul omenesc format special în acest scop, dar cu tot materialul rămas moștenire de la capitalism. Căci dacă ar fi să amâni realizarea dictaturii proletare — luarea puterii politice — până în momentul când nu va mai fi nici un lucrător cu spirit strîmt burghez sau copleșit de prejudecăți corporative ar fi o copilărie și o greșală de neiertat. Arta politică constă să cîntărești condițiile și momentul

cînd avangarda proletariatului poate cîștiga victoria, întărind-o și lărgind-o prin atragerea cît mai mult a maselor mari muncitorești“²¹.

DUPĂ CREAREA Partidului Comunist Român s-a intensificat munca de răspîndire și însușire a învățături marxist-leniniste. În întreaga perioadă pînă la 1944, în condiții grele de semilegalitate, iar apoi de ilegalitate, P.C.R. desfășoară o prodigioasă activitate propagandistică și ideologică prin intermediul publicațiilor comuniste sau aflate sub influența sa: „Scînteia“, „Viața muncitoare“, „Lupta de clasă“, „Steagul roșu“, „Tinărul leninist“, „Înainte“, „Apărătorul proletar“, „Era nouă“, „Bluze albastre“, „Cuvîntul liber“ și multe altele care au găzduit în paginile lor o bogată literatură de educație marxist-leninistă. Cercul publicațiilor s-a lărgit considerabil, știrile și informațiile redade s-au diversificat, gama problematicii pe care o abordau, cunoaște o nuanțare și varietate. Se publică cuvîntările lui Lenin la Congresul metalurgiștilor, la aniversarea a cinci ani de la triumful M.R.S.O., la Congresul Sovietelor din decembrie 1922, ample comentarii cu prilejul împlinirii a 53 de ani a lui Vladimir Ilici Lenin²². În mai multe articole presa socialistă a respins calomniile presei burgheze privitoare la raportul între rolul maselor și al conducătorilor în făurirea istoriei. Sub titlul „Trăiască Lenin“, C. Stoicescu scria că ura burgheziei „împotriva regimului proletar din Rusia, neputința ei față de acesta, o face ca să dorească moartea Lenin-ilor, presupunînd că astfel va dispărea creatura lor — Revoluția“. Se înșală însă amarnic, căci „Revoluția este un produs al împrejurărilor social-politice și rezultat al stării economice, nu al indivizilor... Genialitatea oamenilor face numai ca să recunoască acest făgaș și astfel să-i ajute dezvoltarea. Ca marxiști, adepți ai concepției materialiste a istoriei, noi știm că omul, judecata, morala, toate ac-

țiunile sale sînt efecte ale relațiunilor de producție, numai schimbînd aceste relații poți schimba pe om“²³. Publicînd în 1923 lucrarea lui Lenin despre Karl Marx, gazeta „Uj Harcos“ (Noul luptător) aprecia excepționala sa valoare și scria că „Teoria lui Marx este făcută cunoscută de acel om, care a făcut mai mult decît oricare pentru marxism, care și-a închinat întreaga sa viață luptei pentru transformarea teoriei în realitate“²⁴.

Vestea năpraznică de la sfîrșitul lunii ianuarie 1924 asupra încetării din viață a lui Vladimir Ilici Lenin, a aceluia care prin viața și opera sa transformase în realitate năzuințele a sute de milioane de oameni, a fost adusă la cunoștința maselor prin coloanele presei. Anunțînd cu durere știrea, ziarele muncitorești au publicat numeroase articole, note și amintiri despre figura și activitatea lui Lenin, relații de la mitingurile de doliu ce au avut loc în centrele muncitorești din țara noastră. Ziarele „Socialismul“, „Cuvîntul liber“, „Lupta“, „Munkás“, „Tineretul socialist“, „Arbeiter Zeitung“, „Adevărul“ au evocat figura măreață a lui Lenin care „a fost un om extraordinar, din aceia care se nasc unul într-un secol“ scria C. Mille în ziarul „Lupta“²⁵. Sub titlul „Lenin — expresia epocii revoluției sociale“, D. Fabian evoca personalitatea și activitatea lui Lenin în dimensiunea epocii și timpului. „Atît sînt de mari, de uriașe, de epocale aceste două produse ale istoriei — geniul lui Lenin și Revoluția rusă, prima etapă a revoluției mondiale — încît parcă le-a așezat istoria în același moment din desfășurarea ei. Valoarea lui Lenin, puterea geniului său, vraja personalității sale conducătoare își are explicația tocmai în acest fapt; personalitatea sa universală s-a înnodat de nevoile societății însăși, de tendințele dez-

voltării ei; aptitudinile sale geniale au știut să se pună de acord cu cerințele epocii în care a trăit. Istoria și-a ales în Lenin omul prin care ea a vorbit“²⁶. Anii ce au urmat cunosc noi și noi forme de popularizare a teoriei marxist-leniniste. În 1933, cu prilejul comemorării lui Marx, în 1934 a lui Lenin, în 1935 a lui Engels și în alte numeroase ocazii a fost evocată figura celor trei titani ai gîndirii marxist-leniniste, operele lor nemuritoare. „Ziua comemorării morții lui Lenin — scria „Lupta de clasă“ în 1934 — este o zi de popularizare largă a învățăturilor lui Lenin și de mobilizare a maselor la luptă pe baza indicațiilor teoretice și tactice ale lui Lenin, zi de întărire în tot felul a partidelor comuniste ca una din operele concrete, solide,

întemeiate pe baza învățăturilor lui Lenin. Nu există o mai prețioasă amintire a lui Lenin, acest gigant al teoriei și tacticii revoluționare decît apropierea învățăturilor lui, întărirea și apărarea operelor lui“²⁷.

ÎN POPULARIZAREA ideilor leniniste, a operei, activității și personalității aceluia care a revoluționat patrimoniul gîndirii umane și a înfăptuit societatea socialistă — V. I. Lenin — presa a avut un rol de o deosebită însemnătate. Aniversarea centenarului nașterii marelui conducător al proletariatului prilejuiește o nouă și revelatoare posibilitate de adîncire a studiului vieții și operei lui V. I. Lenin, de aprofundare a căilor, formelor, metodelor de răspîndire a leninismului în patria noastră socialistă.

1. „România muncitoare“ din 5 martie 1905.
2. „Lumea nouă“ din 15 și 19 iunie, 10 decembrie 1896.
3. „Mișcarea socială“ din 6 aprilie 1897.
4. „România muncitoare“ din 15 ianuarie 1906.
5. „România muncitoare“ din 22 decembrie 1911.
6. *Idem* 18 septembrie 1911
7. *Idem* din 15 martie 1912.
8. „Lupta zilnică“ din 13 februarie, 26 martie 1916.
9. „Lupta“ din 1 și 13 noiembrie 1917.
10. „Lumina“ din 11 și 27 noiembrie 1917.
11. „Renașterea“ din 9 septembrie 1918.
12. „Comunistul“ din 27 mai 1919.
13. „Socialismul“ din 16 noiembrie 1919, 5 și 24 ianuarie, 2 februarie, 11 aprilie 1920.
14. „Iașul socialist“ din 8 august 1920.
15. „Lupta de clasă“ nr. 3 și 4 din 1920.
16. „Socialismul“ din 26 noiembrie 1918.
17. „Viața socialistă“ nr. 2 1920; „Socialismul“ din 2 și 15 august 1920, 8 mai 1920.
18. N. Lenin: „Democrația burgheză și dictatura proletară“, Cercul de editură socialistă, București, 1920.
19. „Iașul socialist“ din 8 august și 8 septembrie 1920.
20. „Lupta socialistă“ din 20 și 28 iunie, 11, 18, și 22 august 1920.
21. „Socialismul“ din 8 mai 1921.
22. „Böripari Munkás“ din 27 ianuarie 1923; „Socialismul“ din 9 iunie 1922; „Tineretul socialist“ din 15 aprilie 1923.
23. „Lupta socialistă“ din 25 iunie 1922.
24. „Uj Harcos“ din 28 iulie 1923.
25. „Lupta“ din 26 ianuarie 1924.
26. „Socialismul“ din 27 ianuarie 1924.
27. „Lupta de clasă“ nr. 1 din ianuarie 1934.

Pilotul Richard Gordon despre zborurile cosmice și... presă

Interlocutor plăcut, dovedindu-se gata să răspundă la orice i-ar trece prin minte ziaristului din fața sa, căpitanul Richard Francisc Gordon jr., unul din cei trei eroi ai lui „Apollo 12” a consimțit să abordăm subiectul „relațiile existente între breasla cosmonauților și cea a zariștilor”.

— Sînt unul dintre marii admiratori ai cuvîntului concis și inspirat cu care lucrează ziaristica modernă. Poate că ați aflat din numeroasele conferințe de presă ținute de noi în Statele Unite că personal am colaborat multă vreme la un ziar militar, și poate că aș fi obținut succese în acest domeniu dacă nu s-ar fi interferat aptitudinile mele pentru zboruri cosmice. În orice caz nu știu dacă s-a pierdut un ziarist, în schimb, în mod cert, s-a cîștigat un cosmonaut. Menționez, însă — nu în dauna presei, cît în favoarea ei.

— ? !

— Nu vă mirați... Să ne înțelegem precis. Ziaristica modernă înglobează în corpul ei o multitudine de specialiști. Ziaristul universal, atotcunoscător, care să dea sentințe în toate domeniile a încetat de a mai exista în realitate, cred, cam de pe la începutul seco-

lului nostru. Și de ce nu ar fi ziaristul-cosmonaut o anticipație la un domeniu al ziaristicii care-mi permite să afirm că încă de pe acum ocupă primele pagini ale tuturor marilor cotidiane de pe Terra? Pentru că tot ceea ce cunoaștem în calitate de martori oculari, tot ceea ce trăim prin experiența simțurilor noastre au devenit și vor continua să se transforme în producțiuni publicistice, răspîndite prin intermediul presei. Vă voi da un singur aspect. În timpul sborului „Apollo 12” am rămas singur în nava principală pe orbita lunară în orele vizitei colegilor mei Conrad și Bean pe suprafața lunară. Toate aceste ore de singurătate le-am folosit pentru recunoașterea amănunțită, fără precedent, a unor regiuni lunare. Însemnările mele, u-nice în felul lor vor vedea lumina tiparului în curînd în cîteva cotidiane americane.

— *Credeți că există ceva comun între breslele noastre?*

— Există. O insuficientă informație poate aduce daune atît cosmonautului cît și ziaristului.

— *... și ceva ce le desparte?*

— Evident. Urmările lipsei de mai sus... în sensul că o greșeală

a unui ziarist, ori cît de gravă ar fi, aduce supraviețuirea, pe cînd cosmonautul plătește cu propria-i viață... Dar să vorbim despre lucruri mai vesele...

— *Pînă aici am înțeles cum sprîjină presa cosmonautica. Ne-ar interesa și reciproc...*

— Un serviciu special al NASA studiază realizarea, la un preț de cost redus, a unor „navete” propulsate de rachete, ce vor deveni un mijloc de transport aerian pentru pasageri, poștă și materiale. Vă imaginați foloasele aduse breslei dumneavoastră de un asemenea vehicul care-l va deplasa pe reporterul de serviciu în numai 15 minute pînă la un punct aflat în capătul celălalt al lumii, unde va asista la evenimentul ce l-a interesat, după care în alte 15 minute va putea să se înapoieze și să-și redacteze în redacție știrea. Evident, breasla noastră va experimenta aceste „navete” și va colabora cu specialiștii în vederea realizării și a unor tipuri special utilizate pentru presă... În orice caz țin să afirm că realizările spațiale de azi creează lumea noastră de miine.

C. R.

URMĂRI ALE UNEI MESE ROTUNDE...

GH. MITROI

redactor șef adjunct al revistei
„Viața studentescă“

Asociația Presei Sportive a reușit să organizeze, nu prea demult, cu sprijinul moral și material al Uniunii ziaristilor și al secției de propagandă a C.N.E.F.S., o masă rotundă care — pe lângă succesul ei intrinsec — s-a dovedit, ulterior, neașteptat de fertilă: a mai pus pe gânduri unele foruri cu răspunderi precise asupra problemelor puse în discuție, a prilejuit apariția în presă a unor seriale analitice și a stîrnit unele dispute de idei, demonstrînd cît de utile și eficiente pot fi asemenea acțiuni la inițierea cărora pregetam altădată.

Tema — „Probleme actuale ale activității de educație fizică și sport a maselor“ a suscitat încă de la anunțarea un interes major, mai cu seamă că la dezbateră ei au fost invitați — de onoare înșiși reprezentanții celor cinci mari „puteri“ care răspund de destinele sportului de masă din țara noastră: Traian Pop — adjunct al ministrului învățămîntului; Mircea Angelescu — secretar al C.C. al U.T.C.; Nicolae Gavrilăscu — secretar al Consiliului Central al Uniunii generale a sindicatelor; Marius Birjega — vicepreședinte al C.N.E.F.S.; Elena Poparad, vicepreședinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor. În fața unei săli mult mai populate ne-am fi așteptat noi, organizatorii (au participat peste cincizeci de confrăți de la publicațiile centrale și de la câteva ziare din provincie), invitații — de fapt, factorii răspunzători — și-au expus bunele intenții pentru 1970, apoi în sală a „plouat“ cu întrebări — unele mai deschise,

altele mai insidioase și altele cam malițioase, dar toate bine intenționate — și, în sfîrșit s-au dat răspunsurile solicitate și s-a ridicat ședința. Cînd ne-am uitat la ceasurile de la mîna ne-am minunat: cinci ore — nici mai mult nici mai puțin — trecuseră pe neobservate!

Ca ziaristi care se ocupă de sport sau și de sport — și care au îndatoriri nu numai în privința sportului de performanță — am putut afla astfel numeroase lucruri interesante despre problema pusă în discuție, ne-am notat informații prețioase, ne-am conturat concluzii folositoare și am „prins“ importante fire pe care să pornim ulterior pentru a ne continua și adînci documentarea. Dorința unanimă a celor prezenți în jurul acestei mese rotunde, ca, de altfel, dorința tuturor celor pe care fiecare îi reprezentăm, s-a dovedit a fi, bineînțeles, sprijinirea sportului de masă, astfel încît să ne apropiem cît mai mult de idealul — chiar național — ca tot românul să facă sport.

Dar pînă cînd tot românul să facă sport, mai avem multe de rezolvat și realizat. Masa rotundă organizată de A.P.S. a conturat, în acest sens, numai cîteva direcții. În primul rînd, este nevoie ca între cele cinci mari „puteri“ despre care vorbeam mai sus să se realizeze — practic, concret și la toate nivelele — acea colaborare perfectă pe care astăzi pretind că au realizat-o, dar pe care realitatea nu prea o confirmă. Dacă ar fi să amintim aici una din marile nedu-

meriri ale noastre, ale ziaristilor — care am constatat cu surprindere că Legea cu privire la dezvoltarea activității de educație fizică și sport este interpretată în sensul că Sindicatele, U.T.C. și Organizația de pionieri fac treaba, iar organele care au în mîna tot ce le trebuie (C.N.E.F.S. și M.I.) se ocupă cu... sfaturile — am subliniat chiar cauza cauzelor care a făcut ca sportul nostru de masă să fie într-o situație pe cît de nedorită pe atît de inacceptabilă în viitor. Dar ar mai fi de rezolvat și alte probleme nodale: bazele sportive nu sînt peste tot puse la dispoziția maselor; multe săli și terenuri se degradează pe zi ce trece ori sînt folosite în alte scopuri; au dispărut din orașe terenurile de joacă pentru copii; noile cartiere și complexe studentești sînt lipsite de terenuri și săli de sport; la fel și școlile ce se construiesc la sate — de obicei în centrul aglomerat și strîmt al localității; educația fizică — în școala noastră a treia materie ca importanță, greutate și volum în programă — nu are un reprezentant de specialitate printre cei... 21 de inspectori ai secțiilor județene de învățămînt; preocuparea pentru atragerea fetelor în sport e tot mai scăzută; nu există o concordanță între concepția că sportul școlar și universitar constituie baza sportului și între mijloacele materiale repartizate acestui sector; este necesară o conducere unică a sportului de masă; presa nu sprijină suficient acțiunile sportive organizate pentru masele largi de cetățeni etc. etc.

Înlăturarea acestor deficiențe, adăugându-se la realizările incontestabile înregistrate pînă în prezent, ar contribui la o revitalizare și revitaminizare cam de mult așteptată a activității sportive de masă. Faptele care au urmat ne arată — cu puterea de convingere pe care numai ele o pot avea — că invitații noștri la masa rotundă, departe de a rămîne simpli informatori, au tras ei înșiși concluzii importante. Numeroase acțiuni concrete inițiate în ultima vreme de către Sindicate, U.T.C., Ministerul Învățămîntului, C.N.E.F.S. și Organizația pionierilor stau mărturie că n-am discutat cinci ore „în vînt” și că fiecare ne-am înțeles îndatorirea de a face mai mult. Chiar dacă unul sau altul dintre invitați a fost surprins că, în loc de a participa la o simplă conferință de presă (așa cum greșit înțelesese), s-a văzut pus în situația de a da răspunsuri care vizau însuși spiritul de răspundere — pînă la urmă lucrurile s-au limpezit, intențiile organizatorilor s-au deslușit și acțiunea a căpătat eficiența dorită și necesară. Ceea ce, ne place să credem, n-a supărat pe nimeni !

Se înțelege că și noi, ziaristi, am înțeles mai bine care-i situația reală a sportului de masă și care sînt răspunderile ce ne revin pentru sprijinirea și stimularea lui. „Scînteia”, „Scînteia tineretului”, „Sportul”, „Viața studentescă” și alte publicații au inserat în coloanele lor mai multe articole care au întors problema în discuție și pe-o parte și pe alta, au dezvăluit aspecte noi, și-au adus argumente noi, au sugerat unele măsuri concrete și au promis că vor face din problemele activității de educație fizică și sport a maselor preocupări permanente și sistematice. Atît de mult suflet s-a pus în discuții ceea ce e foarte bine !, încît vreo cîțiva colegi au ajuns din această pricină chiar la unele înfruntări polemice și pătimașe (ceea ce nu e prea bine !), unii criticînd pe ceilalți că n-au scris despre sportul de masă cît ar fi avut datoria să scrie. Dincolo de aceste singulare dispute, să reținem însă că toți sîntem gata să facem din cunoscutul îndemn al lui Juvenal deviza paginilor sau rubricilor noastre de sport. Și să mai reținem că binefăcătoarele urmări ale mesei rotunde la care ne-am referit aici, deși neașteptate, pledează pentru necesitatea ca Asociația Presei Sportive să permanentizeze acțiunile de acest fel.

ȘI...

SE CHEMA CĂ

FACEM SPORT!

Cîți ani or fi trecut de-atunci ? Că n-am obiceiul să socotesc anii — unii se duc de parcă n-ar fi fost, iar alții îi ții minte de parcă n-ar fi plecat. Dacă totuși aș vrea să-i număr, cred că mi-ar ajunge degetele de la ambele mîini !

Cîți ani sînt de la zilele acelea de primăvară, cînd manuscrisele ajungeau mai repede pe masa secretarului de redacție, cînd ziaristi își închideau mulțumiți stîloul, lăsau cafeluța și țigara la o parte și porneau să-și pună ghete de fotbal și tricouri colorate ? Adio — pentru o după amiază — reportaje și foiletoane ! Adio șpalte și machete ! Și ce mai meciuri ! Le mersese vestea. Ce să mai spun de galerie ? Tribunele stadionului erau pline. Veneau ziaristi — bineînțeles fără condei și hîrtie — veneau cititori, veneau microbiști. Ce-i drept, uneori se mai și rîdea. Șutul nimelea pe-alături sau, altădată un celebru foiletonist, care se cam îngrășase, a căzut, cu minge cu tot, de nu l-a mai putut ridica întreaga echipă. Talente ? Nu prea ! Dar se

bătea mingea voinicește, era entuziasm și bună dispoziție. Au fost și meciuri „celebre”. „România liberă” — „Apărarea patriei” sau „Sportul” — „Steagul roșu”. Dar meciul „ziariști—artiști ?”

De la primăverile acelea s-a mai prins de atîtea ori firul ierbii pe terenurile de fotbal, dar ziaristi bucureșteni n-au mai avut prilejul să-l simtă în vîrfurile ghetelor de fotbal. Am auzit că ziaristi brașoveni, ca și de la alte filiale din țară au fost mai harnici, au avut mai multă inițiativă și au încropit chiar campionate locale.

Bravo lor ! Îi felicit. Și... iată un prilej ca și presa bucureșteană să ia exemplu de la cea locală. De ce nu, dacă sînt exemple bune ? ! ? S-ar cuveni ca în primăvara aceasta, tradiția campionatului de fotbal interredacții să fie din nou reluată și în București. Unii ar juca, alții ar aplauda din tribună, mă rog, s-ar chema că și ziaristi fac sport. Și asta nu-i un lucru rău !

Marian SANDU

Cu ION BĂIEȘU...

„De la om la om“

Prezență constantă în „Scînteia tineretului“ de sîmbătă, rubrica „De la om la om“ semnată de scriitorul Ion Băieșu și-a cîștigat de acum un public al său care, nelimitîndu-se la acela al ziarului pentru tineret, cuprinde și cititori ajunși sau chiar trecuți de vîrsta maturității. Faptul — verificat fără intenție de sondaj dar într-un cerc de cunoștințe destul de larg — se explică atît prin valoarea de document uman ce se relevă din lectura scrisorilor publicate dar și prin maniera — proprie lui Ion Băieșu — de

a da răspunsuri fie respirînd un umor tonic, atunci cînd însuși conținutul scrisorii o cere, fie încercînd să găsească rezolvări sau măcar sfaturi pline de bun simț, atunci cînd problemele din scrisori sînt într-adevăr demne de atenție.

O discuție cu semnatarul unei rubrici cu o atare „priză“ la un public larg ni s-a părut a fi interesantă, cu atît mai mult cu cît rubrici similare — cel puțin în intenții — au apărut și în alte publicații din Capitală și chiar în presa județeană.

— Cum s-a născut ideea rubricii?

— Cu vreo trei ani în urmă, am încercat să lansez în „Scînteia tineretului“ o „poștă a inimilor sfărîmate“, un curier sentimental, replică parodică la rubricile de acest gen din vechea presă. Din păcate, atunci nu am fost înțeles și acceptat. Mă s-a reproșat că încerc să-mi bat joc de oameni nevinovați, căroră le calc în picioare intenții bune și dureri sincere. Am reluat ideea doi ani mai tîrziu în același ziar și, de astă dată, redacția a fost alături de mine. Rubrica a început pe jumătate în glumă, ca un divertisment, cu sfaturi în doi peri pentru îndrăgostiții aflați în dificultate. Curînd, însă, cititorii înșiși m-au determinat să lărgesc tema convorbirilor noastre de sîmbătă, rubrica devenind cu timpul un colț al dezbaterilor etice, sub cele mai diverse aspecte.

— Cititorii care scriu acestei rubrici par a fi oameni cu o structură oarecum deosebită de a celorlalți. Adică oameni dispuși să se confeseze public, să ceară sprijin unei persoane care, în fond, le este străină și total în afara perimetrului lor afectiv.

— E adevărat. Nu oricine are curajul să facă publicitate unor înfîplări cu rezonanțe strict personale și intime. Pentru aceasta trebuie să renunți la pudoarea care îndeobște ne împiedică pe mulți dintre noi să ne confesăm unor necunoscuți. Dar tocmai aici e paradoxul: mulți tineri și vîrstnici tocmai de aceea mi se confesează, pentru că sînt o persoană complet străină și, deci, din punctul lor de vedere, perfect obiectivă. În plus, rubrica și-a creat un renume și din acțiunile binevoitoare săvîrșite în favoarea unor oameni nefericiți. Am ajutat copii și femei părăsite, oa-

meni bolnavi sau singuri și, în aceeaștă privință, este momentul să mulțumesc redacției „Scînteii tineretului“ pentru atenția cu care înconjoară pe toți tinerii care se află în dificultate și care se adresează rubricii respective. De altfel, trebuie să vă mănturisesc că, în momentul de față, peste 75 la sută din scrisorile primite zilnic la redacție poartă specificația: *Pentru rubrica „De la om la om“.*

— De ce tonul răspunsurilor diferă de la scrisoare la scrisoare?

— Pentru că scrisorile sînt foarte diverse. Sînt cititori care-mi scriu numai ca să se afle în treabă. Alții care au drame sau dileme stupide, false. Alții care ar trebui să fie clienți de bază ai cabinetelor de neuropsihiatrie. Pe aceștia (gîndindu-mă și la plăcerea cititorilor amatori de distracție și curiozități omenești) imi exersează adese-

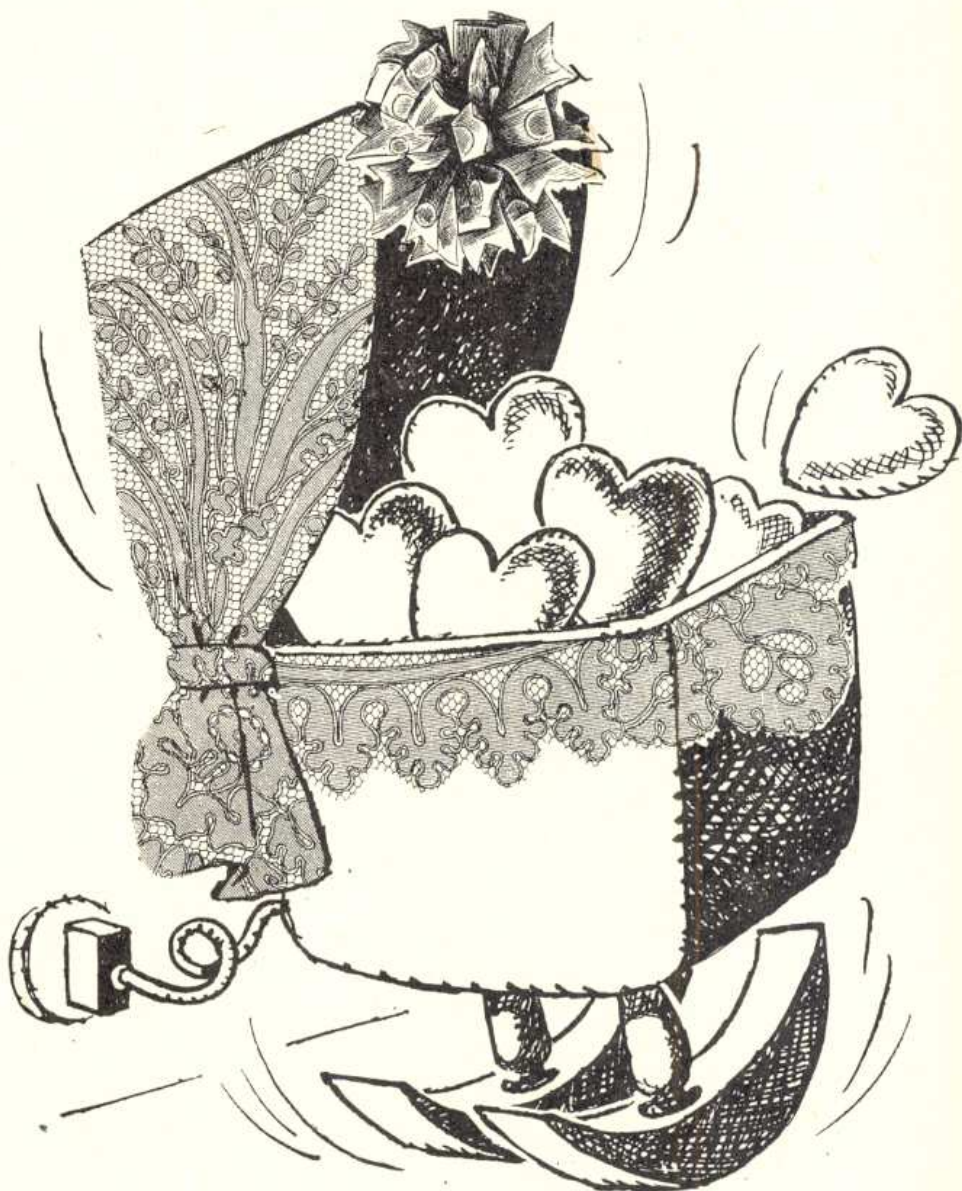
ori bruma de umor pe care o am, evident, cu bunăvoința și discreția necesare. Cazurile cu adevărat grave le tratez încă cu cea mai evidentă seriozitate și condescendență, încercînd să ajut pe fiecare cu ceea ce pot. Cu o intervenție la organele de stat, partid sau U.T.C. sau măcar cu o vorbă bună. Nu mi-am îngăduit, niciodată, să lezez cu ironia mea persoane care nu meritau aceasta sau să descurajez pe cei ce-mi scriau cu sinceritate și bunăcuviință. De altfel, mulți dintre corespondenți se tem foarte mult să nu fie cumva ironizați și, de obicei, își încep scrisorile rugîndu-mă în mod expres să-i cruț. Ceea ce, cum am spus, și fac. Uneori, însă, recunosc, nu mă pot stăpîni, mai ales atunci cînd dau peste cazuri „grase”, evidente prin naivitatea sau chiar stupizenia lor. De pildă, cazul recent al unei ospătărițe din Focșani care se lăsa intimidată de un consumator care o fascina cu privirea lui galeșă și care reușea să plece de fiecare dată fără să achite consumația.

— Aveți, probabil, destule întîmplări hazlii legate de activitatea la această rubrică, necunoscute cititorilor.

— Dacă ar fi să-mi amintesc numai de convorbirile directe sau telefonice și incidentele violente cu acel vestit Paraschiv, care-și căuta femeia ideală capabilă să corespundă celor 18 condiții formulate de el într-o scrisoare devenită celebră și ar fi suficient ca să încropesc aici un mic roman, de un haz nesfîrșit. Există apoi acei burlaci insistenți care vor să le găsească parteneri de viață sau acele femei singure care nu-și doresc altceva decît „o persoană intelectuală, fără viciul alcoolului și defecte fizice grave”. Mărturisesc cu jenă că am făcut pînă acum cîteva „trampe” de acest gen, dar m-am descurajat repede. O pereche căsătorită prin intermediul rubricii, adică nășită de mine, s-a destrămat brusc, ambele persoane avînd revelația erorii în care căzuseră. Bineînțeles, vinovatul am fost eu. N-am vocație de pețitor, și pace.

— Pentru activitatea dumneavoastră scriitoricească rubrica „De la om la om” vă aduce vreun folos, cel puțin documentar?

— N-aș putea spune că, pînă acum m-a inspirat în mod deosebit

Desen de Eug. TARU

vreun caz, deși, dacă-mi amintesc bine, ideea serialului de televiziune „Iubirea e un lucru foarte mare” mi-a furnizat-o o scrisoare a unei tinere din Medgidia, care contractase o căsătorie pe peronul gării, între două trenuri, cu un tînăr necunoscut. Aproape toate scrisorile au însă pentru mine o valoare documentară adeseori importantă. Aflu întîmplări, destine omenești și concepții de viață pe care nu mi le

puteam niciodată imagina. Cred că multe dintre aceste scrisori ar putea interesa și pe alți colegi scriitori, chiar pe sociologi, psihologi și lingviști și, bănuiesc, pe mulți cititori obișnuiți. Mă gîndesc, de aceea să public cele mai interesante scrisori într-un volum. Dacă voi găsi o editură interesată în această întreprindere, o voi face, probabil, chiar anul acesta.

Milena COMARNESCU

DECORĂRI

La Consiliul de Stat a avut loc la 6 februarie a.c. solemnitatea înmînării unor ordine ale Republicii Socialiste România.

Distincțiile au fost înmînate de tovarășul Emil Bodnaraș, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat.

La solemnitate au luat parte tovarășii Constantin Stătescu, secretarul Consiliului de Stat, Ion Popescu-Puțuri, membru al C.C. al P.C.R., directorul Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., Nestor Ignat, președintele Uniunii ziarștilor, Mihai Marinescu, adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini, și Constantin Răchitan, secretar al Comitetului județean Ilfov al P.C.R.

Pentru activitate îndelungată în mișcarea muncitorească și merite deosebite în construirea socialismului, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani, a fost conferit ordinul „Steaua Republicii Socialiste România”, clasa a II-a, tovarășului Ion Felea, publicist.

Printr-un alt decret al Consiliului de Stat, pentru merite deosebite în muncă, cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani, s-a conferit „Ordinul Muncii” clasa a II-a tovarășului Ion V. Cristea, directorul Șantierului naval Oltenița.

După înmînarea ordinelor, tovarășul Emil Bodnaraș, în numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român și al Consiliului de Stat, în numele tovarășului Nicolae Ceaușescu personal, a felicitat pe cei decorați, urîndu-le ani mulți, fericire și noi succese în activitate.

Cei decorați au mulțumit călduros pentru distincțiile acordate.

I. FELEA LA 70 DE ANI

de Ion PAS

DIN CEI ȘAPTEZECI de ani pe care I. Felea i-a împlinit de curînd, cincizeci (și vreo doi pe deasupra) au fost trăiți de el înăuntrul mișcării muncitorești care i-a format caracterul și l-a ajutat, ca pe mulți alții aflați în categoria lui, să-și sporească neconținut bagajul cunoștințelor.

Ei între ei, în perioada întiielor contacte ale lui Felea cu organizațiile socialiste, și anterioară acesteia, tinerii muncitori se întreceau, urmînd exemplul militanților vîrstnici, să dea timpului care le mai rămînea liber după munca prestată, în condiții istovitoare, în ateliere și fabrici, un conținut de natură să le îmbogățească mintea. Citeau tot ce le cădea sub priviri, în primul rînd, se înțelege, literatura socialistă, atît cît putuse fi tălmăcită și editată, la vremea aceea, în broșuri ieftine. Erau nelipsiți de la manifestările culturale care constituiau, încă de la începuturile mișcării, modalitatea, cu bune rezultate, a cultivării muncitorimii și, a apropierii intelectualilor de inte-

reșele și idealurile exploataților vi-tregei rînduirii sociale.

Cultura — în mediul acesta și în felul acesta și-a dobîndit-o Felea.

Nu tuturor acelorora care îl citeșc în presa zilelor noastre (unii amintindu-și de scrisul lui încă din anii de dinaintea Eliberării) le este cunoscut amănuntul că, înainte de a deveni ziarist, și a se releva ca atare, a fost multă vreme lucrător tipograf.

Modestia lui nu a scos niciodată la iveală faptul că proba categorică a conștiinței de clasă, pe care și-o însușise la vîrsta de abia 19 ani, a devotamentului și curajului a trecut-o participînd activ la greva generală din 1920 — drept care a fost implicat în faimosul proces din Dealul Spirii — și a făcut un stagiu de un an și jumătate în nu mai puțin faimoasa, odioasa temniță a Jilavei.

Cunoscîndu-i discreția sufletească, sînt stînjenit de a da expresie tuturor sentimentelor de statornică prețuire și afecțiune pe care le port celui astăzi sărbătorit, vechi tova-

răș al meu de muncă în redacțiile publicațiilor progresiste și muncitorești.

EXPERIENȚA acumulată în virtutejul marilor evenimente pe care clasa muncitoare le-a trăit, și în mijlocul cărora Felea s-a găsit permanent, iar pe de altă parte efortul neîncetat depus de el pentru a se documenta în legătură cu mai departatul trecut de lupte și de jertfe al proletariatului român, i-au îndrumat condeii pe panta evocărilor și reconstituirilor de momente istorice.

Neostenită, remarcabilă este contribuția pe care a adus-o și continuă s-o aducă pentru mai profunde cunoaștere, în primul rînd de către generația tină, a luptelor, jertfelor, biruințelor și vremelnicele înfrîngerii ale clasei muncitoare organizate.

Inzestrat cu talent portretistic, el a înfățișat într-un mare număr de impresionante evocări trăsăturile morale ale unor slujitori ai socialismului care, pentru a-și susține convingerile, nu s-au dat în lături nici cînd a fost vorba să plătească pentru ele cu prețul vieții lor.

Referindu-se recent, într-o emisiune de radio, la eroicele lupte duse în urmă cu 25 de ani de către masele populare care, din îndemnul și sub conducerea Partidului Comunist Român, au înlăturat ultimele împotrivi ale reacțiunii, deschizînd astfel drum liber democratizării țării și socialismului, I. Felea făcea constatarea că mulți dintre cei ce fuseseră prezenți la bătălia hotărîtoare se găsesc și astăzi în întîile rînduri ale construcției socialiste. „N-au obosit!“ erau cuvintele lui de încheiere.

N-A OBOSIT nici el — este și constatarea noastră — avînd în vedere activitatea pe care continuă s-o desfășoare, la 70 de ani, cu aceeași însuflețire ca și în urmă cu atîtea decenii, dar în condiții și cu satisfacții întrutotul deosebite de cele de atunci.

SPECTACOLE

AVANPREMIERĂ CINEMATOGRAFICĂ

Prezentarea în avanpremieră la Casa ziaristilor din Capitală a peliculei românești *Prea mic pentru un război atît de mare* a prilejuit o întîlnire între principalii realizatori ai filmului și ziaristi cu familiile lor.

Arătînd că e vorba de două debuturi în filmul de lung metraj, criticul Călin Căliman a subliniat calitățile regizorului Radu Gabrea și ale operatorului Dinu Tănase care luaseră contact pînă acum cu ecranul numai printr-o serie de scurt metraje. Scenariul lui D. R. Popescu, pomînd de la o idee a colonelului Aurel Petri, a prilejuit de asemenea actorilor Mircea Albules-

cu, Gh. Cozorici, Dinică, Liviu Rozorea ș.a. creații interesante în care patriotismul, dar în același timp și repulsia pentru masacrele pricinuite de război sînt cu dibăcie conturate.

După interesantul punct de vedere al regizorului Radu Gabrea privitor la mecanismul creației pe ecran, actorul Ernest Maftei a povestit cîteva amintiri din timpul realizării filmului. Așa, o dată, îmbolnăvindu-se, faptul l-a determinat pe unul dintre producători să i se adreseze, entuziasmat de mina pe care o afișa :

— Nu mai lua medicamente ; ține-o așa bolnav : e foarte bine.

MAGAZIN DISTRACTIV

În după amiaza zilei de duminică 15 februarie a.c. a funcționat la „Casa ziaristilor“, timp de două ore, un original „Magazin distractiv“, de unde oaspeții, ziaristi din Capitală și familiile lor, s-au putut „aproviziona“ cu... muzică, cuplete și numere de muzic-hall, prezentate de Ana Serghie și Marian Niculescu.

La „raionul“ de muzică ușoară, soliștii George Bunea, Florin Anca și Doina Cărpiniș au „servit“ spectatorilor o suită de melodii care au fost „gustate“ cu plăcere ; muzic-hall-ul a fost reprezentat cu brio de trupa „Munteanu“ cu cele-

brele lor „farfurii zburătoare“, și de prestidigitatorul Vasile Iliescu, iar Mihai Ciucă a oferit, ca de obicei, momente de umor.

Am lăsat special la urmă una din atracțiile de bază ale „Magazinului distractiv“, cîntăreața de culoare Totlyn Jackson, din Jamaica. Microrecitalul, cuprinzînd cîtece specifice țării sale, a interesat atît prin ineditul repertoriului cît și prin interpretarea de bună calitate.

Responsabilul originalului „Magazin distractiv“ a fost regizorul Costel Ionescu.

„PSYCHÉ“

pe masa de lucru
a fiecărui ziarist

Victor BÎRLĂDEANU

NE-AM PROPUS să ne ocupăm în cadrul prezentei rubrici — așa cum am mai subliniat și în alte rânduri — nu numai de manifestările publicistice propriu-zise sau de realizările beletristice ale confrăților noștri, ci și de unele apariții editoriale, mai ales din domeniul psihologiei, sociologiei, eticii, care prezintă un interes profesional, putând fi considerate instrumente de lucru absolut indispensabile orientării ziaristului în complexitatea fenomenelor contemporane.

Între cele mai recente apariții de acest gen, o atenție aparte merită noua colecție de studii și eseuri pe teme psihologice — colecție intitulată sugestiv „Psyché“ — publicată de Editura Științifică sub îngrijirea lui Aurel Dicu.

Deși pînă în prezent colecția nu numără decît două titluri — „*Psihologia experimentală*“ de Paul Fraisse și „*Laboratorul uzinal de psihologie, sociologie și pedagogie*“ de un colectiv de autori, coordonat de Traian Herseni — se poate afirma, mai ales pe temeiul rapidității cu care cărțile respective s-au epuizat din principalele librării ale Capitalei, că ele împlinesc un gol resimțit de mulți cititori, răspund unei necesități imperioase a dezvoltării vieții noastre sociale.

Fără îndoială că ambele lucrări incită la fertile reflecții, sugerînd un vast cîmp de acțiune pentru

investigația gazetărească. Dacă dintre ele acordăm, totuși, atenția prioritară volumului închinat „Laboratorului uzinal“, aceasta se datorește nu numai faptului — deloc de neglijat — că avem de-a face cu o contribuție originală, întemeiată pe anume rezultate concrete de o factură în bună măsură inedită, ci și rolului important pe care îl poate juca laboratorul uzinal de psihologie, sociologie, pedagogie în sprijinirea și înlesnirea muncii ziaristului pe teren, în cunoașterea și, eventual, analizarea datelor furnizate de practică.

Se poate sublinia, dintru început, ca un merit incontestabil al cărții, caracterul ei convingător și militant: autorii își propun deschis să demonstreze nu numai utilitatea, dar și eficacitatea mijloacelor moderne de rezolvare a problemelor umane ale întreprinderilor prin folosirea competentă și temeinică a celor trei științe sociale amintite chiar în titlul lucrării. Experiența dobîndită pînă în prezent de serviciul uzinal de psihologie, sociologie și pedagogie de pe lângă Combinatul Chimic din Făgăraș (ca și experiența, nemenționată în carte, dar la fel de rodnică, a serviciului similar înființat acum cîteva luni la I.P.R.S. Băneasa) evidențiază elocvent faptul că, în prezent, nu mai e posibilă soluționarea acestor complexe probleme exclusiv cu ajuto-

rul unor laboratoare psihotehnice (care existau încă dinainte de război în anumite întreprinderi din țara noastră, ocupîndu-se aproape numai de orientare și selecție profesională), ci că este nevoie de acțiunea coroborată a psihologilor, sociologilor, pedagogilor, reuniți în cadrul unui laborator sau serviciu interdisciplinar.

TERENUL DE ACTIVITATE ce se desfășoară în fața unei astfel de unități de cercetare într-un mare colectiv de muncă din țara noastră e practic nelimitat. Firește, deși orientarea și selecția încetează să mai fie preocupări exclusive, ele continuă să se afle pe primul plan al atenției. În locul testelor unilaterale din trecut, care urmăreau numai detectarea unor abilități strict fiziologice, această operație se desfășoară acum pe baza unor *psihoprofesiograme complexe* și a unor amănunțite *monografii profesionale*, incluzînd ansamblul însușirilor profesionale și umane cerute pentru practicarea unei meserii sau pentru ocuparea unui loc de conducere. Această veritabilă *psihodiagnoză*, fundamentată pe criterii științifice obiective, cuprinde nu numai teste de randament, ca ordinioară, ci și teste de comportament, teste proiective, de personalitate etc. Prin urmare, individul nu mai e văzut în ipostaza unidimensională

de minuitor al mașinii sau uneltei, ci și în aceea, plenitudinară, de *făptură umană multilaterală*. Semnificația acestei radicale modificări de optică nu poate scăpa nimănui: o astfel de viziune totală asupra omului ca personalitate izvorăște din faptul că — așa cum s-a constatat — omul acționează în procesul muncii nu numai cu aptitudinile și calificarea sa de profesionist, ci și cu inteligența și sensibilitatea, dar mai ales, în condițiile societății noastre socialiste, cu cele mai profunde resorturi ale conștiinței sale de stăpîn al mijloacelor de producție.

Merită relevată insistența cu care autorii definesc tripla îndatorire a tipului de laborator interdisciplinar pe care îl propun atenției publice: adaptarea și integrarea omului în mecanismul cerințelor producției (prin psihotehnică, prin psihologie inginerescă etc.), adaptarea unor elemente ale producției la capacitățile și aptitudinile oamenilor și, — ca factor de mare importanță al optimizării randamentului — configurarea unor relații umane în sânul colectivului care să confere muncii un conținut bogat, creator.

Un capitol dintre cele mai interesante — în această fertilă ordine de idei — este cel consacrat raporturilor ce se creează la nivelul microgrupului din echipă, atelier, sector. Punînd un accent firesc pe relațiile funcționale, numite în termeni obișnuiți „de serviciu”, autorii subliniază faptul de netăgăduit că un colectiv nu se întemeiază exclusiv pe asemenea relații, că aici intervin, în proporții variabile, dar cu consistență precisă, raporturile cu caracter personal. „Relațiile umane într-o grupă de muncă — arată Georgeta Dan-Spinoiu — nu constituie simple fapte, acorduri sau dezacorduri, ci un fenomen psihosocial complex, în el exprimîndu-se influența reciprocă a factorilor sociali ce sînt interiorizați în psihicul uman — cultură, obișnuințe, aspirații, interese, scopuri etc. — fiind o interacțiune necesară,

într-o anumită situație, și selectivă într-o anumită direcție și un anumit grad”.

Pornind de la înfrierea evidentă pe care o exercită acest tip de relații asupra climatului de muncă în întreprindere, se ajunge la concluzia, profund justificată, că ele trebuie să se afle în atenția permanentă a factorilor responsabili, un rol deosebit revenind psihologului și sociologului industrial, care au menirea de a analiza stările latente ce împiedică făurirea unei atmosfere prielnice și de a propune soluții pentru remedierea lor.

EXTRAPOLÎND aceste concluzii și căutîndu-le o aplicare la activitatea noastră curentă în presă, se cuvine să relevăm însemnătatea pe care o are și pentru noi, în analiza fenomenelor complexe întîlnite în cadrul colectivelor de muncă despre care scriem, investigarea unor astfel de relații psihosociale. Să fiu mai explicit: cercetînd cauzele slăbelor rezultate economice obținute de colectivul X într-o anumită perioadă, poate că n-ar strica, ba chiar sînt convins că ne-ar fi de un real folos, să examinăm și natura relațiilor statornicite între membrii respectivului grup. Nu încapem îndoială că o asemenea investigație ar permite scoaterea la iveală a unor aspecte inedite ale problemei și ne-ar oferi, în unele cazuri, cheia neajunsurilor constatate.

Despre randamentul nu numai pe plan uman, dar și *economic* propriu-zis, al unor măsuri propuse de laboratorul uzinal vorbesc elocvent un șir de exemple relatate de autori. Se arată, bunăoară — în capitolul „Probleme ale organizării și conducerii uzinei” de Cătălin Zamfir — cît de eficientă poate fi traducerea în viață, pe temeiul observațiilor și sugestiilor concrete făcute de psihosociologii uzinali, a unei propuneri privind o mai judicioasă delimitare a atribuțiilor și responsabilităților inginerilor și maștrilor. Eliberarea inginerilor de dublarea funcțională a maștrilor și utilizarea lor în funcții specifice,

creșterea rolului și răspunderii maistrului în angrenajul productiv sînt, aparent, simple operațiuni organizatorice, dar, studiate în perspectivă ele capătă o pondere economică, convertindu-se în cîștiguri valorice.

Se impune atenției și prețuirii noastre efortul depus de autorii cărții pentru a defini nu numai rolul, dar și statutul funcției de psiholog, sociolog și pedagog uzinal. Eliminînd viziunile simpliste care circulau odinioară și care tindeau să limiteze acest rol la acela de „tehnician”, însărcinat exclusiv cu aplicarea unor teste, autorii redimensionează specificul acestor profesii în raport direct cu cerințele majore pe care le pune în fața lor organizarea industriei moderne. Definirea acestui statut se face pe două coordonate determinante: aceea de *consilier* al conducerii întreprinderii pentru soluționarea multiplelor și complexelor conexiuni de probleme umane și aceea de *consultant* al membrilor colectivului în vederea unei cît mai bune orientări, selecții, adaptări și integrări profesionale.

ÎNDEPLININDU-MI plăcuta îndatorire de a semnala atenției confracților întru scris cotidian această carte care, într-un număr relativ restrîns de pagini, conține atîtea probleme de maximă însemnătate ale aplicării științelor sociale la realitățile umane ale industriei noastre socialiste, consider că proliferarea laboratoarelor uzinale și transformarea lor în unități științifice cît mai active și mai eficiente vor fi de mare folos și de un neprețuit sprijin eforturilor tot mai susținute depuse de slujitorii presei noastre pentru investigarea și oglinzirea cît mai adecvată, mai profundă, mai corespunzătoare exigențelor contemporane, a fenomenelor sociale specifice actualei etape de dezvoltare a societății socialiste în România.

George Em. Marica: „Foaie pentru minte, inimă și literatură“

În Editura pentru literatură a apărut o lucrare care reprezintă o contribuție însemnată în disciplina științifică a istoriei presei și care deschide în același timp noi orizonturi de cunoaștere în cultura noastră națională, în mod deosebit a celei brașovene.

Volumul „Foaie pentru minte, inimă și literatură“, de peste 500 de pagini, cuprinde o bibliografie analitică a revistei brașovene, precedată de un studiu monografic, efectuat pe baza unui vast material.

Studiul monografic, de aproape 150 de pagini, prezintă publicația brașoveană de la primele începuturi, de la apariția sub titlul „Foaie literară“ la 1 ianuarie 1838, pînă în 1866, cînd revista își încetează apariția. Analizînd contribuția „Foi...“ la dezvoltarea culturii românești, la lupta pentru eliberarea socială și națională a românilor transilvăneni și caracterul ei militant pentru înfrățirea dintre naționalități, autorul își urmărește obiectul studiului său în ansamblul istoriei noastre naționale și europene, în lumina celor mai noi cercetări istorice.

Autorul urmărește în paginile revistei prezența scriitorilor și cărturarilor din celelalte provincii românești, răspîndirea „Foi“ pe ambele versante ale Carpaților, contribuția ei la dezbaterile pe marginea celor mai importante probleme privind dezvoltarea culturii românești unitare.

Studiul este divizat pe capitole consacrate programului și orientării, colaboratorilor, analizei cuprinsului pe discipline (filozofie, psihologie, morală, probleme social-politice, filologie, lingvistică, literatură, istorie, folclor).

Monografia revistei își are geneza în unele studii mai vechi consacrate acestei publicații. Mai întîi este vorba despre o comunicare prezentată în sesiunea Academiei în 2—6 iunie 1956 intitulată „G. Bariț ca editor — redactor al «Foi pentru minte»“. Într-o a doua variantă, studiul a văzut lumina tiparului în paginile revistei „Tribuna“ din Cluj (anul II, 1958, nr. 28, pag. 4—7) sub titlul „Foaie pentru minte, inimă și literatură“. Studiul publicat acum în

volum aduce în circuitul științific un material nou, mai vast, valori evidente majore, atît prin sfera de cuprindere exhaustivă, cît și prin orizonturile unei interpretări și viziuni mai rigurose științifice.

Partea a doua a volumului cuprinde „Bibliografia analitică a Foi pentru minte, inimă și literatură“. Sînt prezentate cele 3805 materiale publicate în paginile revistei brașovene, fiecare însoțit de un scurt comentariu. Una din calitățile remarcabile ale acestei bibliografii

este urmărirea lucrărilor publicate în revista brașoveană în paginile altor publicații. Bibliografia este întocmită pe capitole tematice (generalității, filozofie, economie politică, educație, învățămînt etc.). Indicii de autori și nume permit însă lărgirea ariei de utilizare operativă și sub alte unghiuri ale informației. Într-o „Anexă“ se prezintă colecția „Foi“, sumarul ei pe cei 28 de ani de apariție, precum și data calendaristică a tuturor numelor.

Apariția volumului pe care l-am prezentat succint, marchează un eveniment însemnat în opera de cercetare și valorificare a marilor tradiții de cultură ale Brașovului.

Ștefan PETRARU

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

● În ziua de 28 februarie 1970, la Casa ziaristilor din Capitală a avut loc Conferința de presă cu tema: *Conferința internațională „Educația copilului în fața progresului științei și tehnicii contemporane“*, cu Virgil Radulian, președintele Consiliului Național al Organizației Pionierilor, adjunct al ministrului Învățămîntului.

Cu acest prilej, ziaristi români, publiciști, corespondenți ai presei străine acreditați la București au fost informați, pe larg, despre scopul și importanța acestei conferințe internaționale ce urmează să-și desfășoare lucrările la București între 20—27 iulie a.c.

Virgil Radulian, președintele comitetului de organizare, a arătat între altele: Participarea largă de care se va bucura Conferința internațională inițiată de țara noastră — peste 40 de țări din Europa, Africa, Asia, America Latină, America de Nord, organizațiile de pionieri din toate țările socialiste precum și organizații internaționale cum sînt: UNESCO, FMTD, CIC, UNICEF (Fondul internațional al națiunilor unite pentru copii), UIP (Uniunea internațională pentru protecția copilului — Geneva), IPA (Asociația internațională a terenurilor de joc) — confirmă interesul forurilor și organizațiilor naționale și internaționale pentru copii, față de tema conferinței, constituind în a-

celăși timp o înaltă apreciere a activităților desfășurate și rezultatele obținute de organizațiile de pionieri din România în domeniul muncii de educație. Conferința va contribui la întărirea colaborării pe plan internațional, în vederea conjugării tuturor forțelor interesate ale societății contemporane în activitatea de educare a tinerii generații, a copiilor și adolescenților.

Ziaristii prezenți la conferința de presă au pus apoi numeroase întrebări la care s-au dat răspunsuri ample, documentate.

● După conferința de presă, Organizația de pionieri din România a oferit participanților un scurt metraj înfățișînd viața și activitatea pionierilor din țara noastră.

● În cadrul manifestărilor Asociației Presei Sportive de pe lângă Uniunea ziaristilor, la Casa ziaristilor din București a avut loc în ziua de 23 februarie a.c., o conferință de presă pe tema: „Campionatul mondial de hochei (grupa B) — România 1970“ cu Nicolae Bozdog, președintele Federației române de hochei, președintele comitetului de organizare a campionatului mondial de hochei.

Au participat numeroși ziaristi români acreditați la această manifestare sportivă.

Mihailopol sau orgoliul ultimilor romantici

Ecaterina OPRCIU

MIHAILOPOL este, fără îndoială, un mare meșter al aparatului, dar eu una cred că în ultimă instanță vocația lui — vocația de la izvoarele izvoarelor — este nu arta cu aparatul, ci poezia. Mihailopol fo-

tografiază metafore, face versuri cu celula fotoelectrică, rimează raze și tenebre. Există în el o permanentă nevoie de a supradimensiona realitatea, de a vedea în ea simboluri. Când faptul brut se încăpă-

ținează să rămână amorf, cu semnificații posace, el nu se dă în lături să regizeze realitatea (o face pe față, declarat, scriind deasupra operei: **pseudoinstantaneu**). Nu am impresia că are o plăcere în sine

...ȘI DĂ-NI-L NOUĂ ȘI ASTĂZI: MAI MARE, CÎT MAI MARE

a tehnicii. Cînd lucrează „Zodia fecioarei” — pe dos —, tot ceea ce face pentru „tratarea” acestui peisaj pornește din nevoia de a compune o prospețime plină de în-
trebări și de forme pretinse, de
fluctuații și de nimb. De cele mai
multe ori recurge la combinațiile
laboratorului — suprapuneri, sola-
rizări, ranversări — tot din lirism,
tot ca să se exprime mai nuanțat,
mai subiectiv, căci parcurgînd arta
cea mai obiectivă — fotografia —

Mihailopol nu are cîtuși de puțin
impresia că trebuie să fie obiectiv.
Dimpotrivă. Starea sa de spirit se
pare că trebuie să umple tot ceea
ce atinge. Intrată în raza vizuală a
aparaturii său, lumea are aerul că
se încarcă de sensuri în măsura în
care el, autorul, se regăsește în
ea. Fotografiază pămîntul mușcat
de timp, așezat în straturi geogra-
fice. Deasupra țărînei — un pled
de zăpadă. Pămîntul nu mai e doar
un element al firii. Artistul se uită

la el ca la o parte din propria lui
ființă. Pentru el aceste răzoare de
țărîna sînt: „**strămoșii, strămoșilor
mei**”. Cătunul ardelean, risipit pe
o linie verticală, învelit în alb, e
și el „**mireasma miresei mele**”. La
expoziția lui, nudul nu e o frumu-
sește pură, imparțială, impersonală.
Mihailopol așează trupul, dincolo
de un mănunchi de imortele. Flo-
rile rămîn în planul întîii, cu o gin-
gășie uscată și transparentă. În pla-
nul doi — unșarf — e corpul
femeii, cu linii tremurînde și abu-
roase. Artistul trăiește în și prin
diferența aceasta de planuri și lu-
mini, în și prin semnificația aces-
tui joc: imortelele sînt apropiate
și adevărate; femeia e îndepărtată
și ireală. Frumusețea ei imprecisă
e ca un vis. Ea există doar în ima-
ginația artistului. Așa sînt lucrate
și portretele. Fata reculeasă, inge-
nunchită, înfășurată în pletele sale,
încolăcite de vînturi, nu e o femeie,
ci un tandru poem închinat ideii
de feminitate.

CUM ZICEAM, frumusețea pură
și simplă nu-l inspiră. Chipul fru-
mos al unei fete îl interesează pen-
tru ceea ce vede el pe acest chip.
Pe el se caută în privirile ei, în
zîmbetul ei. De aceea părul fetei
e „lucrat” printr-o folie givrată;
de aceea între fața ei și lentilă
s-a pus un sac de pictură. El se
uită la fată nu ca un pieton oare-
care. El o privește printre gene
într-o dispoziție **anume** și portretul
ei trebuie să dea — și dă! — sen-
zația de realitate văzută cu ochii
abia întredeschiși. Bătrînul cu vioa-
ra nu e nici el o fotografie. E o
icoană. Nu cunosc un poem despre
bătrînețea pustie mai tulburător

RETORTĂ

decit portretul acestui lăutar bărbos, cu lăuta învelită-n poleială — ca să n-o strice ploaia, portret sub care autorul a scris (legenda trădează de cele mai multe ori aceeași nevoie de a supradimensiona imaginea prin cuvânt): „Vă place Brahms?” De altfel drumul străbătut de fiecare personaj de la existența lui reală, la existența lui fotografică traversează întotdeauna ființa autorului. Fiecare chip e scaldat de un romantism cu largi filifiri patetice, cu înduioșări vizibile, cu srigăte atât de frumoase și atât de rotunde încât uneori devin teatrale. Pentru că, evident, Mihailopol e un romantic. Un romantic declarat, care preferă riscul de a părea teatral (și uneori pare, de pildă atunci când jocul descoperirii de semnificații se face prea direct, ca în nudul pus pe roată sau în „O făclie de paști”). Artistul înfruntă însă riscurile mizanscenei romantice și ca un mod de a fugi de un risc care i se pare cu mult mai nociv, riscul de a fi **un dur**. Nu! Evident Mihailopol nu e un dur și tot ce ține de o asemenea atitudine e la antipolul felului său de a simți. În fotografia lui se pot găsi originalități juvenile umor argotic, șotii discutabile, dar nicio dată cinismul sec al durilor. Nimic din asprimea lor colțuroasă. Nimic din acel orgoliu care confundă bărbăția cu insensibilitatea. Mihailopol refuză ostentativ ipoteza durului. El este un duios care

VĂ PLACE BRAHMS ?

se recunoaște cu mândrie. Tot ce face e goană după ideal, pe care nu va obosi să-l caute, în care nu va obosi să creadă, fără de care nu va putea trăi, pentru că el nu este și nu va putea fi niciodată omul blazat, resemnat să trăiască pe mo-

lozul visurilor sale dinții. El e (și am impresia va rămîne mereu) un adolescent. Un adolescent teribil. Un adolescent cu har. Un adolescent care nu va înceta să ne amuze, să ne șocheze, să ne uimească.

ZIARUL sau mai bine zis ZIARELE DE DUMINICA

Rubin SCHULIMSOHN

redactor șef adjunct al ziarului
„Flacăra Iașului“

DE FAPT, ziarul de duminică apare sîmbătă și duminică. Nu este o butadă, ci o realitate determinată de o stare de lucruri existentă în județul Iași. Datorită mijloacelor de comunicații, într-o bună parte din comunele și satele îndepărtate ale județului, ziarele noastre și alte publicații ajung a doua zi. Acest lucru ne-a obligat, ținînd seama de numărul de cititori pe care-i avem și în mediul sătesc, să le asigurăm o lectură duminicală adecvată. De la acest considerent am pornit atunci cînd ziarul de 6 pagini a fost stabilit să apară sîmbătă. Totodată, duminica elaborăm un ziar pe care-l dorim cît mai apropiat de necesitățile populației orașelor și ale comunelor mai apropiate.

În legătură cu modul în care trebuie întocmite aceste două numere de ziar, colegiul de redacție a sondat atît părerea colectivului redacțional, cît și a colaboratorilor și a numeroșilor săi cititori. Pe agenda de lucru a colegiului de redacție au figurat, la sfîrșitul anului trecut, două dezbateri la care au fost invitați să-și spună părerea și colaboratorii cei mai apropiați ai ziarului asupra modului în care vîd tematica ziarelor de sîmbătă și duminică. La baza discuțiilor au stat și numeroasele scrisori venite de la cititori.

Fapt este că cititorul de duminică „Foarte bune de mai mult timp liber. ratură“.

De aceea, ne-am străduit să găsim modalități care să asigure o împlinire mai bună a informației inedite cu prezentarea problemelor majore ale construcției socialiste, folosind o gamă variată de genuri publicistice. Urmărim să avem pentru ziarele duminicale articole, reportaje, anchete privind marile teme ale construcției societății socialiste multilateral dezvoltate. Un loc deosebit îl ocupă în aceste ziare principalele probleme cu caracter de sinteză pe care le ridică dezvoltarea economică a județului. Publicăm articole, cu sprijinul unor colaboratori valoroși, cu privire la aspectele esențiale ale dezvoltării calitative a producției industriale și agricole, ale îndeplinirii investițiilor. Iașul este un centru prestigios al științei românești, în cele 6 institute de învățămînt superior cît și în institutele de cercetări lucrînd un important detașament de oameni de știință. Dorim să prezentăm printr-o rubrică specială osmoza care trebuie să existe între știință și producție. Un spațiu tot mai larg acordăm și temelor de etică, de educație civică, de învățămînt, artă și cultură, pentru a oferi celor peste 100 000 de cititori ai noștri un ziar cît mai interesant.

Am să spun ceva despre ziarul de sîmbătă care în numeroase localități se citește duminica și, spre bucuria noastră și a cititorilor apare din acest an în șase pagini.

Ce structură am dat celor două pagini suplimentare? În primul rînd suplimentul de sîmbătă ne îngăduie o dezvoltare a rubricilor economice și sociale din restul paginilor. În ultimele săptămîni s-a publicat sîmbăta cîte o pagină specială închinată frunțașilor din industrie și construcții, din agricultură și din gospodărirea localităților. Aceasta este pagina a doua și nu una din cele două suplimentare. Datorită condițiilor tipografice, paginile 3 și 4 sînt pregătite încă de la începutul săptămîinii. Pagina a treia este prin excelență culturală. În ea înlesnim de obicei creatorilor să-și spună cuvîntul asupra eficienței sociale a creației. Analizăm mai mult sau mai puțin operativ creația din centrul nostru cultural (beletristică, teatrală, plastică, muzicală) cu ajutorul unui larg activ de colaboratori.

Tot în această pagină publicăm și diferite creații literare, avînd grijă să oferim masei atît de largi de cititori cărora ne adresăm, lucrări cu mesaj social autentic și la

un nivel de accesibilitate corespunzător. Desigur, atît în această pagină culturală, cît și în rubricile culturale cotidiene ale ziarului, prezentăm și principalele creații naționale, pentru ca cititorul să fie la curent cu tot ceea ce este mai important. Nu întotdeauna izbutim să facem cele mai bune selecții, dar tindem către aceasta.

Pagina a patra este dedicată problemelor de etică. În același timp ea găzduiește și reportaje informative din țările socialiste, ca și din celelalte țări ale lumii, în dorința de a oferi cititorului o privire mai largă asupra evenimentelor.

În ziarul de duminică pagina a doua este oarecum deosebită de ceea ce se cheamă în alte publicații „pagină magazin“. *Sintem împotriva tendinței de a se transforma ziarul de duminică într-o publicație dominant distractivă, împănată doar cu cuvinte încrucișate, informații senzaționale din viața vedetelor, curiozități foarte „curioase“.* Aceasta, firește, nu înseamnă să oferim cititorilor materiale anoste, neinteresante.

Sub titlul „Cadran săptămînal“ pagina a doua are numai parțial un caracter de pagină-magazin. De cele mai multe ori accentul cade pe materialele de popularizare a științei, de educație. Ne facem un punct de onoare ca în această pagină să prezentăm cu o anumită regularitate localitățile din județ cu trecutul lor istoric (Ruginoasa, Mircești, Șipote și altele), monumentele principale ale Iașului, frumusețile țării, locurile turistice.

SÎNTEM convinși, desigur, că nu am ajuns la cea mai bună formulă a ziarului duminical și pentru aceasta, ca și pentru orientarea generală a tematicii și îmbunătățirea conținutului, redacția a lansat un sondaj pe grupe etalon de cititori. Sintem în curs de recepționare a răspunsurilor la sutele de chestionare trimise și după prelucrarea riguroasă a acestora, cu ajutorul unor psihologi și sociologi din activul de colaboratori ai ziarului, vom trage concluziile care ne vor îngădui să îmbunătățim ziarele duminicale. De altfel vom încerca, după ce sondajul nostru va fi dus pînă la capăt, să prezentăm în „Presă noastră“ modul în care am făcut ancheta și concluziile ce le-am desprins.

PENTRU O NOUĂ EDIȚIE A DICȚIONARULUI ORTOGRAFIC

CONSIDER BINEVENIT articolul din revista „Presa noastră” — „Pentru o nouă ediție a Dicționarului ortografic” — semnat de Luiza Seche. Într-adevăr, apariția unei noi ediții a îndreptarului ortografic, amplificată, cu norme mai precise și, după părerea mea, cu corectări în unele cazuri, este reclamată de o „stringentă necesitate” — cum scria autoarea articolului citat. În actuala ediție a Îndreptarului ortografic nu întotdeauna poți afla răspunsul la diferitele întrebări care se pun în legătură cu scrierea corectă a unor cuvinte, a unor construcții lexicale. În presă, care, după cum se știe, are un rol important în cultivarea limbii, apar multe inadvertențe în acest sens.

În cele ce urmează mă voi referi la câteva cazuri în care normele elaborate de Îndreptarul ortografic nu sînt destul de precise, dînd naștere, de aceea, la interpretări diferite.

Într-un paragraf din capitolul „Scrierea cu litere majuscule” se arată: „Denumirile întreprinderilor, instituțiilor, uzinelor și organizațiilor de masă, precum și titlurile publicațiilor se scriu cu inițială majusculă numai la primul cuvînt”. Referindu-se la uzine, se indică să se scrie *Secera și Ciocanul, Tractorul*. Indicația nu este însă destul de precisă. Ea se referă numai la cuvîntul care denumește uzina respectivă — *Tractorul* — care de obicei se pune între ghilimele, și nu la toate cuvintele care intră în componența denumirii uzinei. Neexistînd reguli precise, în presă aceste denumiri sînt scrise la întîmplare. Iată cîteva exemple luate dintr-un singur număr de ziar: *uzina „1 Mai” din Ploiești, Combinatul „23 August” din Cîmpina, Uzina Chimică — Valea Călugărească, uzinele „23 August”*. Consider că în această privință, este nevoie de reguli mai precise, acestea extinzîndu-se și asupra altor denumiri, cum sînt comitetele de partid, consiliile populare, atunci cînd se arată sau nu care anume comitet de partid, consiliu popular etc., asupra denumirii unor partide politice din străinătate, care în prezent sînt scrise într-o mare varietate de forme în ce privește literele majuscule.

INTR-O NOUĂ EDIȚIE a Dicționarului ortografic sînt necesare mai multe precizări și în ceea ce privește folosirea punctului la anumite abrevieri. A intrat tot mai frecvent în uz, pentru mai multă comoditate în scriere și în vorbire, redarea titlaturii diferitelor întreprinderi, instituții, asociații etc. într-o formă prescurtată: *ADAS* (Administrația Asigurărilor de Stat), *IPROMIN* (Institutul de proiectări miniere), *UCECOM* (Uniunea centrală a cooperativelor meșteșugărești), *ICEM* (Institutul de cercetări metalurgice). Deseori aceste prescurtări apar scrise cu punct după fiecare literă, ceea ce este greșit. Spre deosebire de *C.F.R., C.E.C.*, unde folosirea punctului este indicată, fiecare literă reprezintă inițiala unui cuvînt, în cazurile arătate mai sus — și în altele — prescurtările s-au format prin unirea unor părți din cuvintele care intră în componența denumirii instituției respective. Folosirea punctului după fiecare literă nu are sens.

După părerea mea, ar trebui revăzută, în unele cazuri, indicația în ceea ce privește scrierea cu cratimă a unor nume de localități compuse. Dacă în denumiri ca *Tirgu-Jiu, Turnu-Măgurele*, și altele cratima marchează lipsa articolului „1”, nu cred că această regulă trebuie extinsă asupra altor nume de localități compuse, cum sînt *Crăciunelul-de-Sus, Gura-Humorului*. Tot așa ar trebui scrise, respectînd regula denumirilor *Vatra-Dornei, Valea-lui-Mihai* și altele de acest fel. Or, în hărți denumirile acestor localități sînt scrise fără cratimă, fapt care mi se pare justificat. Același lucru se poate spune și despre folosirea cratimei la scrierea unor nume compuse din două substantive legate prin prepoziție, ca *drum-de-fier, buhai-de-baltă*, unde, de asemenea, cratima mi se pare nejustificată, chiar dacă este vorba despre cuvinte compuse.

CRED CĂ ar trebui să se revină asupra recomandării din Îndreptarul ortografic de a se scrie — și a se pronunța, desigur — „mănăstire”. De asemenea, asupra indicației cu adverbul „de loc” să se scrie în două cuvinte.

Stefan Nicolac,
corector șef „Știința”

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

● Propunîndu-și să dezbate problema dezarmării în contextul internațional actual, Clubul ziariștilor de politică externă de pe lîngă U. Z. a invitat — vineri 20 februarie a.c. — pe Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe, — care, în cadrul unei conferințe de presă, a răspuns întrebărilor adresate de ziariști, membri ai Clubului. Conferința de presă care s-a bucurat atît de o prezență numeroasă cît și de o largă participare la discuții, a demonstrat o dată mai mult interesul manifestat de gazetari pentru asemenea întîlniri.

HÎRTIA în lume

Potrivit unui studiu al Organizației pentru alimentație și agricultură de pe lîngă O.N.U. (FAO), se prevede că, în perioada 1969—1973, ritmul de creștere a capacităților mondiale în producția de celuloză va atinge într-o însemnată măsură creșterea potențialului de producție în sfera industriei hîrtiei și cartonului. Posibilitățile de producție ale industriei celulozei pe scară mondială se evaluează pentru anul 1973 la 129 975 tone. În aceeași perioadă, capacitățile de producție la hîrtie și cartoane urmează să atingă 155 623 tone. Producția industriei de hîrtie din America de nord urmează să fie în perioada următoare mai lentă decît se prevedea anul trecut. În anii 1972—1973 se așteaptă o nouă slăbire a dinamicii, iar sporul anual al capacităților de producție în domeniul hîrtiei și cartoanelor este evaluat la numai 1 la sută.

Statele socialiste europene cunosc în prezent un ritm rapid de creștere a capacităților la producția de hîrtie. După aprecierea specialiștilor această situație se poate modifica. În U.R.S.S. se așteaptă ca atît în domeniul industriei celulozei cît și al hîrtiei și cartoanelor să se mențină o dezvoltare dinamică; la celuloză se prevede o creștere de 8,9 la sută.

O FILIALĂ TÎNĂRĂ

În climatul spiritual al județului

FILIALA BUZĂU a Uniunii ziaristilor din România, înființată cu mai bine de un an în urmă într-un oraș în care actuala împărțire administrativ-teritorială trezește ambiții noi în toate domeniile vieții economice și sociale, a devenit un factor activ și mai ales stimulator în climatul spiritual al județului.

Membrii filialei sînt în majoritate ziaristi tineri, proaspeți absolvenți de facultate, care, venind la Buzău, au descoperit nu fără surprindere o viață culturală marcată doar de acțiuni mai ample venite din afară. Filiala din Buzău a Uniunii ziaristilor s-a constituit puțin timp după formarea noilor instituții culturale județene, astfel că ea a putut fi martoră, pas cu pas, la toate transformările mai importante. Ziaristii din Buzău au venit nu de puține ori cu sugestii sau cu acțiuni proprii, în funcție de specificul activității.

Este cazul să amintim în primul rînd domeniul literar. Buzăul și Rîmnicu-Sărat, orașe cu trecut strălucit în ceea ce privește tradiția revistelor și societăților științifice școlare, traversau o perioadă evidentă de rutină. Apariția cotidianului „Viața Buzăului” — cu o pagină săptămînală de literatură — a atras repede atenția elevilor și profesorilor din județ. Filiala Buzău a Uniunii ziaristilor a inițiat de la început un cenaclu literar, destinat stimulării creației elevilor și tinerilor, cenaclu frecventat săptămînal de peste 40 de membri. Conduc de tineri ziaristi, cenaclul a devenit o prezență remarcată și de presa centrală, care a publicat pe cîțiva dintre membrii săi: Maulina Stoica, Nicolae Jinga, Dem.

Măcăilă, Lelia Rădulescu („Scînteia tineretului”), Gh. Ene și Viorica Panghe (antologia „Poezii tineri”). Duminică de duminică, ziarul nostru publică o cronică de cenaclu alături de cele mai bune creații discutate în ședințe.

Tot la capitolul literar se adaugă șezătorile literare organizate de filială la nivelul județului — șezători patronate de academicianul Victor Eftimiu. Inițiate cu scopul de a chema la o mai bună cunoaștere a tradițiilor literare locale și a problemelor legate de fenomenul poetic contemporan, șezătorile se bucură de prezența unui număr mare de poeți și prozatori din generații diverse: Nicolae Tăutu, Dragoș Vicol, Ion Grecea, Ion Crînguleanu, A. I. Zăinescu, George Dan și alții. Putem cita manifestările organizate cu prilejul aniversării a 120 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, manifestări animate de prezența profesorului dr. doc. Augustin Z. N. Pop și a lui Gh. Eminescu, nepotul de frate al poetului. În ultima vreme, aceste acțiuni au canalizat interesul larg spre valorile clasice și contemporane ale fenomenului literar. O dovadă este succesul zilelor Vasile Voiculescu, acțiune organizată la Casa județeană a creației populare în colaborare cu filiala noastră, în comuna Pîrșcop, acțiune care va ocupa un loc distinct în anuarul cultural al județului.

Prin specificul său legat organic de modernizarea climatului cultural al municipiului și județului, ziarul a inițiat numeroase dezbateri privind înființarea unui teatru popular, a unei orchestre simfonice, a unui ansamblu folcloric județean,

a propus organizarea de expoziții sau a unui muzeu de artă plastică în municipiul Buzău. Pentru ca aceste discuții să nu constituie o dezbateră în gol, filiala o organizat — începînd cu luna octombrie a anului trecut — expoziții de pictură-grafică în holul redacției. Cataloagele care însoțesc tablourile, cît și numele participanților, între care cităm pe Ion Pacea, R. Iosif, Ion Gheorghiu, C. Piliuță, se impun treptat în conștiința publicului, contribuie la afirmarea tot mai pronunțată a artei plastice la Buzău. În curînd se va deschide expoziția de pictură și grafică Ligia Macovei, apoi retrospectiva picturii buzoian Petre Iorgulescu-Yor.

Acțiunile de acest gen au devenit cu timpul o prezență de drept în viața cotidiană a județului.

Nu am amintit aici de activitatea internă a filialei, de dezbaterile profesionale, de cercurile menite să perfecționeze munca gazetărească, de schimburile de opinii cu alte filiale din țară, asupra cărora vom reveni mai pe larg în viitor. Considerăm că fiecare filială poate dovedi spirit de organizare, inițiativă, și competență, în activitatea cultural-educativă.

FILIALA NOASTRĂ își propune continuarea la un nivel superior a activității de pînă acum și inițierea unor acțiuni noi. Este vorba în primul rînd de suplimentul ziarului, ajuns la al șaselea număr, care tinde să acopere lipsa unei reviste de cultură în județul Buzău, să reflecte în același timp mai profund și mai variat activitatea cultural-artistică, să refacă itinerariul atît de interesant al tradițiilor locale.

Corneliu ȘTEFAN

O SĂPTĂMÎNĂ printre ziarisții-schiori

Sebastian COSTIN
(„Știința tineretului“)

VERBIER și VILLARS sînt două pitorești localități montane din Elveția romandă. Cea dintîi, una dintre cele mai tinere și mai mondene stațiuni de sporturi de iarnă din cantonul Valais, își respiră chaleturile și micile hoteluri pe un podiș înalt de 1500 de metri, înconjurat de munți bătrîni, acoperiți de zăpezi a căror strălucire este brăzdată fără întrerupere de umbrele mișcătoare ale celor treizeci și șase linii de teleferice, telecabine, teleșiege-uri și teleschiuri. Cea de a doua, mai veche, mai mare, mai „tradițională“, se întinde aproape în linie dreaptă, pe un platou îngust, la altitudinea de 1300 de metri, în cantonul Vaud, la capătul căii ferate care face legătura cu Simplonul la Bex. Pe coastele abrupte ale colșilor de piatră care străjuiesc din toate părțile ambele localități, pe pantele Mont-Geléului (3023 metri) sau ale Mont-Fort-ului (3328 metri), pe pîrțile care descind dinspre Chamossaire, Chaux-Ronde sau ghețarul Diablerets, vreme de cinci luni pe an coboară fără întrerupere șiruri de schiori supli, în zig-zaguri extravagante, prin aerul de o transparență ireală.

Acesta este decorul în care s-a desfășurat, la sfîrșitul lunii ianuarie 1970, cea de a șaisprezecea întâlnire a Clubului internațional de schi al ziarisților. Timp de o săptămînă, peste 200 de ziarisți din 22 de țări, redactori și reporteri de la „Tribune de Genève“ și de la agenția „Novosti“, de la B.B.C. și de la televiziunea din Liubliana, de la „Neues Deutschland“ și de la „Associated Press“, de la „France Soir“ și de la „Știința tineretului“ s-au întîlnit cu superba natură hibernală a Alpilor elvețieni, sub semnul înțelegerii și al prieteniei.

Inițiat în urmă cu 16 ani, din ideea domnului Gilles de la Rocque, directorul revistei franceze „Ski“ și al Oficiului de turism din Courchevel, și grație în special efortului organizatoric al gazetarilor de la „Feuille d'Avis de Lausanne“ (domnul Marcel Pasche, președintele internațional al Clubului, domnul Jean-Bernard Desfayes și doamna Eliane Roethlisberger), Clubul internațional de schi al ziarisților — S.C.I.J. — are drept scop, după cum menționează statutul său „să stimuleze și să dezvolte, independent de celelalte organizații de presă existente, legăturile omenești și prietenești între confrății din presa internațională, în afara oricăror considerații politice sau naționale. El se străduiește să promoveze schimburile culturale și intelectuale între națiuni, înțelegîndu-se că schiul și muntele rămîn cadrul esențial al manifestărilor sale“. Anual, S.C.I.J. organizează, de fiecare dată în altă țară, o întîlnire amicală cu caracter quasi-sportiv care constituie de altminteri forma sa principală de existență. Asemenea întîlniri au avut loc fără întrerupere începînd din 1955, în Franța, Iugoslavia, R.F. a Germaniei, Polonia, Italia, Canada, Cehoslovacia și Austria. Anul acesta, Elveția a fost pentru a treia oară gazda Clubului internațional de schi al ziarisților; se preconizează ca întîlnirea din anul viitor să aibă loc la Sapporo, în Japonia.

În ceea ce privește latura propriu-zis sportivă a întîlnirii, programul a prevăzut două probe amicale — un slalom uriaș și o cursă de fond — și o combinată alpină care a stat la baza clasamentului final. Victoria a revenit, la femei, ziaristei poloneze Chris-

tina Progulska (de la „Swiatowid“, Varșovia), urmată de elvețienele Lucienne Wagner (Radio — TV „Je vois tout“) și Monique Jacot. La bărbați, pe primele trei locuri s-au clasat austriecii Günther Erb, Michael Erb și Wolf Buchinger. Austria a cucerit și locul întîi pe echipe, înaintea Elveției și Poloniei.

Rezultatele sportive ale delegației noastre — alcătuită din Gheorghe Epuran, Ioan Alexandrescu, Cristian Livescu, Virgil Simion și subsemnatul — au fost mai curînd mediocre. Dar, așa cum se sublinia la adunarea generală a S.C.I.J., desfășurată la Villars, cadrul sportiv al întîlnirii trebuie interpretat doar ca un prilej pentru consolidarea unor relații de amiciție și colaborare între ziarisți, pentru o mai bună cunoaștere reciprocă, pentru instituirea unor contracte profesionale și intelectuale durabile, pe care atmosfera de destindere și de înțelegere a unor asemenea întîlniri le favorizează în chip deosebit. De aceea poate mai mult decît întrecerile de schi, în memoria participanților vor rămîne lungile discuții nocturne, în decursul cărora oameni veniți de pe trei continente, gazetari cu concepții politice și sociale diferite, și-au demonstrat unii altora că se pot înțelege, că pot comunica între ei, că pot conviețui în armonie. Am fost fericit să constat, în acest context, ecoul internațional din ce în ce mai larg de care se bucură politica internă și externă a partidului și statului nostru. Americanii Rodney Angove și Simon Kantin, japonezul Motoharu Shimokobe, italianul Antonio Gambino, englezul Kenneth Gray și alții și-au manifestat aprecierea caldă față de succesele poporului român, și-au exprimat do-

rința de a ne cunoaște mai în-deaproape, de a ne vizita țara.

Se cuvine, apoi, a fi subliniată cu deosebire calitatea desăvârșită a demonstrației de ospitalitate oferită de cele câteva gazde: autoritățile federale și cantonale, conducerea elvețiană a S.C.I.J., diversele instituții și organizații din Verbier și Villars care au concurat la desfășurarea reuniunii. La marea precizie a detaliilor, comparabilă cu aceea a unui cronometru elvețian, ele au știut să adauge toate acele imponderabile, care se numesc căldura sufletească, entuziasm latin, plăcere a rolului de amfitrion, și din care se compune o atmosferă. Firește, ospitalitatea autorităților cantonului Vallais a fost stimulată, într-o măsură, și de dorința orașului Sion de a organiza Jocurile olimpice de iarnă din 1976, așa cum ne-a declarat în cadrul unei conferințe de presă, inteligent, argumentat și convingător, domnul Arthur Bender, consilier de stat, președintele guvernului vallaisan. Dar, la urma urmei, această dorință este ea însăși dovada unei ospitalități care se vrea exercitată pe un front mai larg.

...Într-una din serile de la Villars, ne aflam cu toții la o serată desfășurată „la altitudine”, în sala unui hotel-cabană de pe platoul Bretaye. Cu un ceas înainte de miezul nopții, pe pirtia muntelui Chamossaire, a apărut un șir lung de luminițe tremurătoare în întuneric, sclipind deasupra zăpezii imaculate. Au coborât către noi, în serpentine largi. Erau schiori, instructorii școlii de schi din Villars, fiecare cu cite o torță aprinsă în mână. Ajunși la Bretaye, flăcările torțelor s-au unit într-un mare foc de tabără. Ne-am strins roată împrejurul lui și am schițat, în sunetele acordeonului, pașii internaționali ai unei hore. Apoi, am început să cîntăm — cintece franțuzești și poloneze, austriece și rușești, cehoslovace și românești. Le știam cu toții, iar cei care nu le știau le învățau pe loc, fără eforturi și fără sfială.

POATE CĂ, dintre toate amintirile de acolo, aceasta mi s-a păstrat cea mai vie în memorie. Pentru că am descifrat, în jumătatea ei de oră, un fel de sinteză, de o excepțională plasticitate, a spiritului care a domnit asupra întregii noastre întâlniri.

LA CLUBUL ZIARIȘTILOR ECONOMIȘTI DIN POLONIA

I. PINCU

redactor șef adjunet
al revistei „Probleme economice“

...AVIONUL PLANA deasupra împrejurimilor Varșoviei și încercam, fără succes, să reconstitui un peisaj ce mi se întipărise în minte dintr-o călătorie anterioară cu cîțiva ani. Albul zăpezilor schimbă însă cu totul geografia locului, cu atît mai neașteptată pentru noi cu cît plecasem din țară într-o zi de intermezzo de primăvară însorită și capricioasă.

Călătoream împreună cu alți doi colegi (Tudor Oancea, redactor șef la „Milcovul“-Vrancea, și Ioan Nistor, șef de secție la „Tribuna Sibiului“) ca soli ai Uniunii ziariștilor din România, spre a realiza un schimb de experiență între Clubul ziariștilor economiști de la noi și omologul său din Polonia.

Ne-am convins că schimburile de experiență între cluburile ziariștilor din țările socialiste își găsesc o dublă justificare: ele prilejuiesc o consultare metodologică și de conștientizare asupra activităților dar și o cunoaștere la fața locului a realităților economice și sociale care formează obiectul dezbaterilor, preocupărilor cluburilor.

Să zăbovim asupra primului aspect.

Am reținut o observație făcută de colegii polonezi: Clubul nu este numai un for de informare a ziariștilor sau locul unde cadre de conducere din economie și știință sînt puse „în dificultate“ prin întrebări „indiscrete“, dificile cum

obișnuiesc ziariștii să pună în conferințele de presă. Este ceva mai mult: o tribună de analiză, de discuții sau, ca să folosim un termen de care se cam abuzează, o masă rotundă unde se emit idei, scopul fiind găsirea de soluții și nu publicarea în presă a dezbaterilor. Aici nimeni nu are a se teme dacă ideea exprimată este eventual greșită, deoarece, oricum, declanșează argumente pro și contra, de unde rezultă „ceva“ constructiv, care poate servi la fundamentarea unor măsuri efective ce se inițiază prin aceasta sau care urmează a se lua pe planul conducerii centrale, de ramură, regionale.

Ne aflăm într-o etapă nouă a construcției Poloniei socialiste — explică tovarășul Głofcic (președintele Clubului ziariștilor economiști din Polonia, redactor șef la revista „Zycie gospodarcze“) în care o nouă noțiune a apărut în publicații ca și în documentele oficiale. Este vorba de „dezvoltarea selectivă“ la scara națională, prin care se înțeleg eforturile de concentrare spre industriile cele mai moderne, avîndu-se la bază factorii intensivi de creștere economică: productivitatea înaltă a muncii, progresul tehnologic și organizațional. Modelul economic al anilor 1971—1975 va lua în considerație o dezvoltare tehnică mai rapidă și în consecință un echipament tehnic din ce în ce mai îmbunătățit al sectoarelor și

ramurilor industriale pilot. Aceasta nu numai pentru lichidarea neajunsurilor trecutului, armonizarea ritmurilor și proporțiilor economiei naționale, ci și pentru obținerea unui grad superior de conștiință, de cunoștințe, de idei — direcție în care rolul presei în general și al cluburilor economice în particular este fără îndoială de primă mână. În această direcție, presa și ziariștii își au partea lor de răspundere.

Pentru o întregire a imaginii asupra cluburilor poloneze ale ziariștilor, aș reda o apreciere făcută de L. Wielmiski în „Prasa polska” despre „complexele” pe care le creează munca în acest cadru organizațional și nostalgia vieții de redacție: în loc să cauți în fiecare redacție — scria el — oameni pentru fiecare delegație la manifestările organizate de club și în loc să primești observațiile corespunzătoare pe tema muncii obștești, în loc să ai emoții în ceea ce privește prezența colegilor la sesiune, în loc de a lupta pentru lărgirea sferei informațiilor pentru ziariști, după domeniile respective ale vieții, n-ai fi mai bine să te ocupi cu scrisul articolelor?

Întrebarea dă de fapt un răspuns sintetic asupra muncii de club și dă o imagine asupra pasiunii nedeclarate care se încorporează în activitatea depusă, răsplata găsimându-se în înseși rezultatele ei. Cluburile sînt în fapt asociații de creație, cu largă autonomie în inițiative și cîmp întins de activitate, cu posibilități mesecate de a fi prezente în mijlocul vieții politice, economice și tehnico-științifice.

Există astăzi în Polonia 29 de cluburi și secții de creație ale ziariștilor, cu circa 4000 de membri, cluburile fiind înființate după necesități și posibilități, pe specific profesional, la inițiativele locale, avînd un nucleu organizatoric în cadrul birourilor Consiliului central al Uniunii ziariștilor polonezi. Cluburile organizează atît activități comune cît și separate, după cum o anumită temă interesează mai multe categorii de publiciști sau exclusiv pe cei dintr-un anumit domeniu: pentru ziariștii economiști; pentru învățămînt și edu-

cație; popularizarea științei și tehnicii; politica culturală ș.a.

Aș încheia aceste scurte note despre viața cluburilor economiștilor polonezi, în număr de 10, cu activități diverse atît în Varșovia cît și în țară redînd o figură de stil cu o mai largă circulație în rîndul ziariștilor, prin care se pledează pentru întărirea organizatorică a cluburilor specializate și care sînt comparate cu copiii care au crescut și ai căror părinți văd că pantalonii s-au scurtat prea mult dar nu se hotărăsc să le cumpere alții mai lungi, dorind să întîrzie momentul maturizării... „deși copiii vorbesc cu un timbru de bas și mustața le-a mijit de mult”.

Nu se poate spune deci că nu există exigență față de cluburile în chestiune, o exigență din care răzbate însă un atașament față de ideea de club, o concepție dinamică, deloc rigidă asupra organizării acestora, ca gen de manifestare a preocupărilor față de profesiune, față de prezentul dar și viitorul orînduirii socialiste.

...Iată-ne acum la drum înfruntînd cu plăcere rigorile acestei ierni poloneze sub al cărei strat de zăpadă sclipitoare palpită viața în clocotul muncii constructive. Avînd la volan pe scriitorul Florans Raymond — care ne cunoaște țara încă din timpul trecutului război mondial de cînd a rămas cu sentimente de adîncă prietenie față de noi, — vizităm printre altele la Katowice mina-pilot Jan, care are un permanent avans de 10 ani, ca progres tehnic, față de toate celelalte exploatări miniere ale Poloniei; la Wrocław — întreprinderea de comerț exterior ELWRO care vinde „memorii de citire a benzilor” și unde am întîlnit o cunoștință, mașina cifrică Odra, producție poloneză și pe care o folosim și noi la Centrul de calcul...

...LOCURI, monumente, întreprinderi, oameni. Mai ales oamenii care fac ca schimburile de experiență să se transforme în noi file ale imensei cărți a prieteniei între popoare.

OASPEȚI

● La invitația Uniunii ziariștilor din România, o delegație oficială a Asociației ziariștilor maghiari alcătuită din Pál Gedeon și Gyurko Géza membri ai prezidiului asociației, și Eva Oláh, ziaristă, au făcut o vizită în țara noastră. Oaspeții au avut întrevăderi la Uniunea ziariștilor, la redacțiile unor ziare centrale și județene, precum și la filiala din Brașov a Uniunii ziariștilor. De asemenea, au vizitat întreprinderi industriale, muzee, stațiuni balneoclimaterice și turistice din țara noastră.

În urma tratativilor care au avut loc la București, vineri 20 februarie a.c. a fost semnat protocolul de colaborare pe anul 1970 dintre Uniunea ziariștilor din Republica So-

cialistă România și Asociația ziariștilor din Republica Populară Ungară.

● Între 24 și 28 februarie a.c. Uniunea ziariștilor a primit vizita unei delegații a revistei internaționale de grafică aplicată „Interpressgrafik” de pe lîngă O.I.Z. alcătuită din Iaroslav Kopriva, editor șef, și René Murat, editor al revistei. Cu această ocazie, oaspeții au avut întîlniri cu conducerea Uniunii artiștilor plastici, Asociația artiștilor fotografi, Asociația fotoreporterilor de pe lîngă Uniunea ziariștilor, Redacția publicațiilor pentru străinătate, Oficiul național de turism, Camera de comerț și Centrula industrială poligrafică.

Const. BACALBAȘA

PE FILA DE CALENDAR cu data de joi, 5 februarie, scrie : „35 de ani de la moartea (1935) publicistului român Constantin Bacalbașa (n. 1856).“

Ca mulți intelectuali români din veacul trecut, Const. Bacalbașa a făcut parte, în tinerețe, din mișcarea socialistă. Când era student la facultatea de drept din București, el a luat parte la înjgheburile primei asociații a studenților socialiști. În 1884, membrii acestui cerc țineau conferințe cu caracter socialist în strada Franzelaru din Capitală.

Născut la 21 august 1856, în București, Const. Bacalbașa a urmat primele clase de gimnaziu de la Brăila, iar cursul superior la liceul „Sf. Sava“ din Capitală. Deși s-a înscris la facultatea de drept din București, el nu a participat la cursuri în mod regulat. Din tinerețe l-a atras ziaristica. Avea vocație. În anul 1879, la 23 de ani, a intrat în redacția ziarului „Telegraful“ al lui Ioan C. Fundescu. În același timp a dat o mână de ajutor lui Const. Dobrogeanu-Gherea la scoaterea primului și unicului număr al revistei „România viitoare“. În anul 1883, Cercul socialist din București a editat revista „Emanciparea“. Principalul ei redactor era Const. Bacalbașa. El însuși pomeneste astfel de această colaborare : „Sub influența propagandei socialisto-democrată, câțiva tineri în ordine alfabetică : Const. Bacalbașa, Gheorghe Kernbach (Gheorghe din Moldova) și Emil Frunzescu scot

revista „Emanciparea“, care a ieșit de două ori pe săptămână“ (Const. Bacalbașa : „Ziaristica română din zilele noastre“, în volumul N. Iorga : „Istoria presei românești“, p. 175). În primăvara anului 1885 a apărut „Drepturile omului“, cotidian socialist. Din comitetul de

conducere al noii publicații făcea parte și Const. Bacalbașa. Era combativ, avea stil polemic vioi, ataca fără menajamente „rotativa guvernamentală“. În articolul : „Cum stăm“ (14 martie 1885), el demasca ipocrizia formei burgheze de guvernământ. Se vorbește — spunea Const. Bacalbașa — de libertate, egalitate, frăție, se votează legi, dar omul din popor rămâne sărac, incult, fără școli. Într-un alt articol, el scria : „Socialismul bate la ușă“ (*Socialismul și politica* din 16—17 septembrie 1885). În anul 1888

Const. Bacalbașa a plecat, însă, la „Lupta“ lui Gh. Panu, devenind radical : „Cererile practice, imediate, ale socialiștilor și radicalilor sînt mai aceleași ; deci la ce să rămîn eu sub steagul socialismului, care sperie lumea, pe cînd aș putea să lucrez sub al radicalismului...“. Întrucît nici sub steagul radicalilor, nici sub cel al conservatorilor n-a putut să-și vadă realizate năzuințele sale din timpul tinereții, „practice, imediate“ pentru popor — a luptat o viață întreagă, mai bine de o jumătate de veac, pentru realizarea lor, cu condeul, ca ziarist. În 1895, Const. Mille l-a numit prim redactor la „Adevărul“. Socialismul său din tinerețe, ideile marxiste pe care le-a cunoscut în mediul de înaltă gîndire al primelor cercuri socialiste din România, au contribuit din plin la formarea ziaristului democrat, combatant pentru fericirea poporului său.

Un om politic de pe vremuri spunea : „Eu cer de la un gazetar să aibă o concepție repede ; să scrie ușor și să redea precis ceea ce aude ; să fie în curent cu tot ce se petrece mai însemnat în lume ; să fie citit ; să aibă bun simț să cunoască mai multe limbi“. Const. Bacalbașa poseda aceste calități. Era un mare gazetar. Om de cultură, avea cunoștințe multilaterale. Bine informat în problemele la ordinea zilei interne și externe, le comenta cu luciditate, de pe poziții democrat-burgheze. Avînd convingeri personale, respecta convingerile altora. Combativ ca și fratele său Anton, știa și el „să muște“. Exista,

însă, o mare deosebire între ei doi : Pe cînd „Tony“ era un impulsiv, Constantin era un meditativ, folosea argumente bine susținute. Calitățile sale esențiale în scris erau bunul simț și calmul.

Const. Bacalbașa a scris numeroase articole în care milita pentru înălțarea și dezvoltarea poporului român, pentru o administrare cinstită a banului public, pentru dezvoltarea culturii, pentru respectarea drepturilor cetățenești. Nu o dată el s-a ridicat împotriva acelor care disprețuiau frumusețea limbii românești. „La noi — scria el într-un articol — grație moravurilor degenerare impuse de o clasă decadentă, este mai rușine să vorbești stricat franțuzește, decît să vorbești stricat românește“.

Scria despre probleme diverse, folosind diferite genuri publicistice. Era capabil să polemizeze în orice domeniu. Sub semnătura de Radu Țandără, el a scris numeroase cronici umoristice. Avea o cultură enciclopedică. În afară de cele ptaru volume intitulate „Bucureștii de altădată“, a publicat volumul „Capitale sub ocupație“, cîteva piese de teatru, ba, chiar și o carte de bucate...

Scrișul său era viguros. Avea o frază scurtă, vie, colorată. Devenea vehement cînd trebuia sau ironic, cînd își prindea adversarul în clește. Probitatea îl făcea să scrie numai atunci cînd credea că scrișul

lui va contribui la o schimbare în bine. Nu scria de dragul scrișului. Sau ca să placă vreunui puternic al zilei. Nu făcea antecameră la miniștri. Își scria articolul acasă, inspirîndu-se din fapte.

Întreaga sa viață a crezut că prin presă va contribui la schimbarea moravurilor și năravurilor politicianiste. El credea că prin articolele sale combative, prin denunțarea abuzurilor, a furturilor „legale“ din averea statului, se va face dreptate. El credea că prin ziaristică, prin scrișul cotidian la ziarrele burgheze de mare tiraj, se vor realiza revendicări practice, imediate, pentru ridicarea nivelului de trai al maselor, pentru care militase în tinerețe, ca socialist. În 1934, cu un an înainte de a se stinge din viață, el a scris în ziarul „Universul“ o serie de articole cu un puternic caracter combativ. Titlurile : „În noroiul necinstei“ (12 iulie, 1934) ; „La vremuri noi, oameni răi“ (19 iulie, 1934) sînt vorbitoare. Comentînd afacerea Skoda, celebră pe vremuri, el scria astfel sub titlul : „Adevărata primejdie“ (28 iulie, 1934) : „Că sînt în țara românească mulți oameni necinștiți, firește, lucrul e foarte rău ; dar răul nu poate duce la desnădejde. Oamenii necinștiți sînt în toate țările, au fost în toate vremurile. Ceea ce înjosește țara, ceea ce-i sapă zilnic mîndria și autoritatea nu sînt delictetele, ci lipsa de sancțiuni. Că

fură oamenii, se îmbogățesc necinștiții, că politicienii trăiesc larg din abuzul puterilor lor vremelnice, toate acestea nu pot duce la pieire o țară, dar ce aduce desnădejdea și sfișierea este numai nepedepsirea vinovaților“.

Const. Bacalbașa n-a urmărit să facă literatură în articolele sale, aproape zilnice. Din pamfletele de înaltă ținută scrise de el se desprind însă multe exemple că faptul zilnic poate fi înfățișat într-o aleasă formă publicistică.

Const. Bacalbașa era mîndru de profesiunea sa de-o viață : ziaristica. Avea talent oratoric. Cu aceste daruri, cu puțină flexibilitate a șirei spinării ar fi putut face carieră. Nu a făcut. Era corect. Între anii 1919—1924 fusese ales președintele sindicatului ziaristilor. În timpul primului război mondial luptase pentru realizarea unității de stat a României. De aceea sub ocupația germană, a fost internat într-un lagăr.

S-A STINS DIN VIAȚĂ în ziua de 5 februarie 1935. Nicolae Titulescu, ministru de externe în 1935, în telegrama trimisă familiei lui Const. Bacalbașa, spunea : „Independența lui de gîndire, talentul lui și combativitatea lui, care nu au călcat niciodată regulile curteniei, vor rămîne de-a pururi pilde pentru greaua profesiune de ziarist“.

I. FELEA

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики Румынии
Год XV, № 2 (166), февраль 1970 г

СОДЕРЖАНИЕ

МЕЖДУНАРОДНАЯ АНКЕТА

Джозеф Альсоп, Бекир Бен Яхмед, Юрий Жуков
отвечают на вопрос:
КАКИЕ ДОБРОДЕТЕЛИ НАХОДИТЕ ВЫ
В ПРОФЕССИИ ЖУРНАЛИСТА? (I)

КРУГЛЫЙ СТОЛ

Константин Андриеску, Иордаке Бодя, Мария
Кобуз, Адриан Коста, Инж. Василе
Чаушу, Иоана Думитру, Инж. Г. Фе-
чнору, Инж. Аурел Фриджою, Инж.
Фюлоп Эрнест, Инж. Иоан Герцег, Инж.
Теодор Маркаров, Инж. Штефан Михай,
Инж. зоотехник Октавиан Миля, Василе
Нице, Мирча Новак, Инж. Ангел Петро-
ниусе, Инж. Гика Сасу, Инж. Николае
Симонеску, Барбу Сомешан, Инж. Вирд-
жил Тудор участвуют в беседе на тему:
АКТУАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ АГРАР-
НОЙ ПУБЛИЦИСТИКИ.

100-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ В. И. ЛЕНИНА

* * * * Журналисты нашей страны встречают
празднование юбилея

Ион Якош: О личности и творчестве В. И. Ленина
в рабочей печати Румынии

ТЕКУЩИЕ СОБЫТИЯ

Рубин Шулимзон: Воскресная, или вернее, вос-
кресные газеты

Георге Митрой: Листок из блокнота ОСП

* * * * Послание экипажа „Аполло 12”

В КУЛИСАХ ПРОФЕССИИ

С Ионом Бэйешу... „Разговор по душам” (М.
Комарнеску)

МОМЕНТЫ

Ион Пас: 70-летие И. Фелия

ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТА

Виктор Бырлядану: „Психея” — на рабочий стол
каждого журналиста

ФОТОЖУРНАЛИСТИКА

Екатерина Опрою: Михайлопол или гордость
последних романтиков

ОТКЛИКИ

Шт. Николае: За новое издание Орфографичес-
кого руководства

ЗАРУБЕЖНЫЕ ЗАМЕТКИ

Себастиан Костин: Неделя среди журналистов-
лыжников

И. Пинку: В клубе польских журналистов-эко-
номистов

КАЛЕНДАРЬ

Конст. Бакалбаша (И. Фелия)

. . . В Доме журналистов . . . Библиография
. . . Подробности . . . Зарубежные гости

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union of the Socialist
Republic of Romania
XVth Year, No. 2 (166), february 1970

CONTENTS

INTERNATIONAL INQUIRY

Joseph Alsop, Béchir Ben Yahmed and Yuri
Zhukov answer the question: WHICH
ARE THE VIRTUES OF JOURNA-
LISM? (I)

ROUND TABLE

Constantin Andreescu, Iordache Bodea, Maria
Cobuz, Adrian Costa, Eng. Vasile Ciaușu,
Ioana Dumitru, Eng. G. Fecioru, Eng.
Aurel Frigioiu Eng. Fîlop Ernest, Eng.
Ioan Herteg, Eng. Th. Marcarov, Eng.
Ștefan Mihai, Eng. Octavian Milea, Vasile
Niță, Mircea Novac, Eng. Anghel Petro-
nius, Eng. Ghica Sasu, Eng. Nicolae Si-
mionescu, Barbu Someșan, and Eng. Virgil
Tudor, participate in a discussion on
THE PRESENT TASKS OF AGRARIAN
JOURNALISM

THE LENIN CENTENARY

* * * * How the Journalists of this Country Ce-
lebrate the Centenary
Ion Iacoș: Lenin, his Life and Work, in the
Working-Class Press of Romania

TOPICS

Rubin Schulimsohn: The Sunday Papers
G. Mitroi: A Page from the Agenda of the
Sports Press Association
* * * * A Message from the Apollo 12 Crew

BACKSTAGE

With Ion Băieșu about his „Man-to-Man Talk”
(by Milena Comarnescu)

MOMENTS

Ion Pas: I. Felea Is Seventy

THE JOURNALIST'S CHRONICLE

Victor Birlădeanu: „Psyché” on the Desk of
Every Journalist

PRESS PHOTOGRAPHY

Ecaterina Oproiu: Mihailopol, or the Pride of
the Last Romantics

ECHOES

S. Nicolae: For a New Edition of the Spelling
Guide

NOTES FROM ABROAD

Sebastian Costin: One Week Among Skiing
Journalists

I. Pineu: At the Club of Poland's Economics
Journalists

CALENDAR: Constantin Bacalbașa, by I. Felea
* * * * At Journalists' House * * * * Notes * * * *
Bibliography * * * * Details * * * * Guests
from Abroad

O REȚEA DE UNITĂȚI HOTELIERE ȘI DE ALIMENTAȚIE PUBLICĂ MODEL

La București, Brașov, Sinaia, Cluj, Iași, Oradea și în alte numeroase orașe din țară funcționează o largă rețea hotelieră și de alimentație publică, aflată direct în sfera de activitate a Oficiului Național de Turism al R. S. României. Cine n-a avut oare prilejul să poposească într-o astfel de unitate, să aprecieze spiritul de organizare, amabilitatea personalului, întreaga modalitate de prezentare a unităților al căror personal poartă ecusonul atât de bine cunoscut al O.N.T. ?

Este locul și prilejul să consemnăm că rețeaua respectivă poate servi ca exemplu pentru tot comerțul nostru, pentru celelalte trusturi și întreprinderi hoteliere și de alimentație publică.

Investițiile făcute, cheltuielile pentru reorganizări și renovări asigură un înalt grad de confort în toate unitățile. Am avut prilejul să prezentăm câteva dintre acestea în ultimele numere ale revistei. Dar nu putem să nu amintim, în afară de întreprinderile din Capitală, de prestigiosul Trust de alimentație publică „Carpați” din Brașov, care are la „activ” toate înnoirile, toate dotările și modernizările din Poiana Brașov. Fără acestea, Poiana nu ar mai fi... Poiana! Printre ultimele realizări menționăm patinoarul, care atrage, ca un adevărat magnet, sute de amatori în fiecare zi, precum și noile construcții admirate de mii de turiști din țară și din străinătate.

Să mai amintim de complexul din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej sau de unitățile sibiene? Nominalizând diferitele unități ale O.N.T., comitem o... imprudență. Aceasta pentru că spațiul nu ne permite să le enumerăm pe toate. Și, fără să exagerăm, putem afirma cu certitudine că Oficiul Național de Turism nu a precupețit niciun efort pentru a ridica sectorul de activitate respectiv la nivelul impus de prestigiul de care se bucură instituția menționată în țară și peste hotare.

Prezentare realizată de Aurel CRIȘAN

În numeroase
localități din țară,
un popas agreabil
în
UNITĂȚILE
DIRECȚIEI GENERALE
A HOTELURILOR
ȘI RESTAURANTELOR
O.N.T.

1 1000
Revista
Uniunii
ziariștilor
din
Republica
Socialistă
România

presa noastră

P. 69. 648

UZ

DIN SUMAR:

- Aniversarea centenarului nașterii lui V.I. Lenin
- Ziarul și educarea fineretului
- Prezent și viitor în filmul românesc de turism
- Dilema... conferinței de presă

Nr. 3/1970

Proletari din toate țările, uniți-vă!

PRESA NOASTRĂ

Revista Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România

ANUL XV

nr.3 (167)

martie 1970

SUMAR:

* * * Cointeresare, răspundere, autoperfecționare

ANIVERSAREA CENTENARULUI NAȘTERII LUI V. I. LENIN

Nicolae Dragoș : Lenin și presa

Ion Simion : Editarea operelor lui V. I. Lenin în
România

* * * Simpozioane omagiale

ACTUALITATEA

Tiberiu Istrate : Ziarul județean și educarea tineretului

* * * Anul internațional al educației

Const. Amariței ; Ș. Simedrea : Tratară amplă a
problemelor noului sistem de salarizare

D. Mitulescu : „Colocviu cetățenesc” — o intervenție
activă

Ionuț Șoimaru : Invitație la un dialog mai larg
despre prezentarea grafică

DEZBATERI PROFESIONALE

* * * Prezent și viitor în filmul românesc de turism

CRONICA PUBLICISTICII

Victor Birlădeanu : Reportajul și navigația

ATELIERUL ZIARISTULUI

Páll Arpád : De vorbă cu Balogh Edgár despre
rolul și sensurile publicisticii

Carol Roman : Dilema... conferinței de presă

* * * Din activitatea Cluburilor și Asociațiilor de
pe lângă Uniunea ziariștilor

ANIVERSĂRI, PAGINI DE ISTORIE

Ion Luca : Presa comunistă și progresistă în etapa
luptei hotărâtoare pentru instaurarea puterii
populare

* * * „Făclia” și „Igazság” — Cluj — XXV

FOILETON

Sergiu Fărcășan : Sublinoacă dă „greutate” titlu-
rilor punându-le în... „ghilimele”

ECOURI

Voicu Bugariu : Definierea ziaristului ; **Mihai Mitea** :
Perspectivele corespondentului voluntar

DOCUMENTAR

* * * Presa africană în anul 1970

COLEGIUL DE REDACȚIE

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (redactor-șef), **C. N. Constantinu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

București, Calea Victoriei, 163, Telefon:

15.21.02

COINTERESARE — RĂSPUNDERE — AUTOPERFEȚIONARE

Experimentarea noului sistem de salarizare și majorarea salariilor în presă, edituri și unități de documentare

P. 69. 648

DUPĂ CUM s-a anunțat, Consiliul de Miniștri a aprobat, cu începere de la 1 martie 1970, experimentarea noului sistem de salarizare și majorarea salariilor personalului din presă, edituri și unități de documentare.

ÎN EXPERIMENTAREA noului sistem de salarizare și majorarea salariilor ziariștii văd o nouă dovadă a prețurii acordate de către partidul și guvernul nostru activității presei, a locului și rolului ei de puternică forță socială, cu o mare capacitate de influențare și un puternic rol mobilizator, o răsplată a eforturilor depuse de lucrătorii din aceste sectoare pentru îmbunătățirea muncii gazetărești și editoriale.

Prin introducerea noului sistem de salarizare, lucrătorii din presă beneficiază de o majorare medie a salariilor de 15 la sută, iar cei din edituri și unități de documentare de 11,9 la sută. Împreună cu majorarea salariilor mici făcută anterior, se asigură o creștere medie în presă de 16,3 la sută, iar în edituri și unități de documentare de 13,1 la sută.

Salarizarea aprobată pentru lucrătorii din presă, edituri și unități de documentare are la

bază principiile și măsurile cuprinse în Hotărârea Comitetului Central și a guvernului privind majorarea salariilor și introducerea experimentală a noului sistem de salarizare, hotărâre a cărei aplicare s-a încheiat la 1 martie a.c. în toate ramurile economiei naționale (salarizarea pe funcții cu gradații, spor de vechime, gratificații anuale etc., adaptate specificului sectoarelor de activitate respective). La fel ca și în celelalte ramuri, aceste măsuri constituie rezultatul unor studii ample, efectuate pe baza luării în considerare a specificității și condițiilor de muncă și a posibilităților practice de retribuție după cantitatea și calitatea activității depuse.

În măsurile de ridicare a salariilor adoptate se reflectă aplicarea neabătută a principiului de bază al cointeresării materiale pentru rezultatele muncii, pîrghie indispensabilă de valorificare a inițiativei, capacității de creație și energie a colectivelor și fiecărui salariat în parte, de stimulare a interesului pentru ridicarea nivelului întregii activități. Tocmai în acest sens cointeresarea — ca unitate organică între stimulare și răspundere pentru munca de presă — presupune condiționarea veniturilor de rezultatele obținute.

Și în presă, edituri și unități de documentare, acordarea salariilor tarifare este legată deci nemijlocit de modul de îndeplinire a atribuțiilor, de calitatea muncii fiecărui salariat.

Pentru a marca mai corespunzător deosebiri de ritm, intensitate, conținut care există între organele de presă, precum și deosebiri în complexitatea muncii din edituri, nivelele salariilor pentru funcțiile de conducere și de specialitate din aceste unități sînt stabilite pe categorii de ziare, publicații și edituri. Concomitent cu aplicarea noului sistem de salarizare se îmbunătățește și nomenclatorul, prin completarea sa cu noi funcții specifice activității din presă și edituri (publicist-comentator — la ziarele și publicațiile din categoria specială și I; realizator emisie, crainic reporter, reporter operator etc. — la televiziune; corectori, steno-dactilografe și dactilografe limbi străine — la Agerpres; lectori editură etc.). O dată cu introducerea noului sistem de salarizare, în fiecare redacție, editură și unitate de documentare se vor lua măsuri menite să contribuie la îmbunătățirea și ridicarea nivelului calitativ al activității acestora, la utilizarea cît mai rațională a cadrelor, corespunzător pregătirii și aptitudinilor lor.

Publicațiile, editurile și celelalte instituții de presă au în prezent în centrul preocupărilor și activității lor directivele stabilite și sarcinile importante trasate pentru toate domeniile de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. Economia, cu multiplele sale ramuri și subramuri, viața social-politică a țării, activitatea cultural-educativă desfășurată în rîndurile oamenilor muncii, ale tineretului — toate acestea constituie domenii vaste care oferă ziaristului cu generozitate, zi cu zi, ceas cu ceas, un izvor inepuizabil de observare și investigare, de oglindire și influențare, de impulsione a tot ceea ce contribuie la progresul general al societății noastre, la împlinirea marii opere de edificare socialistă în țara noastră.

Firește, întreagă această muncă necesită multă energie și putere de dăruire, un efort continuu spre ridicarea gradului de pregătire și calificare, a competenței pe toate eșaloanele activității gazetărești. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R., cu prilejul celei de-a XXV-a aniversări a apariției primului număr legal al ziarului „Scînteia”, „în toate domeniile de activitate, se cer oameni cu o înaltă pregătire, în stare să îndeplinească în condiții optime marile sarcini ale construcției socialiste. Aceasta impune tuturor activiștilor noștri de partid și de stat să se preocupe continuu de ridicarea nivelului lor de cunoștințe; să nu considere niciodată că știu suficient, că nu mai au ce învăța. Numai acei activiști de partid și de stat — inclusiv acei lucrători din domeniul presei — care vor dovedi receptivitate față de tot ceea ce este nou, care se vor strădui să învețe continuu, să înțeleagă sensul dezvoltării societății, vor ști să contribuie la îndrumarea vieții sociale, își vor putea îndeplini cu cinste datoria. Avem nevoie de asemenea activiști în toate domeniile de activitate și mai cu seamă în domeniul presei”.

INSCRISĂ pe coordonatele majore și constante ale politicii partidului și guvernului de ridicare continuă a nivelului de trai, experimentarea generalizată a noului sistem de salarizare și majorarea salariilor va constitui fără îndoială un nou stimulent, un propulsor dinamic al activității tuturor colectivelor, al tuturor celor ce muncesc. Pentru toți lucrătorii din domeniul presei și editurilor, majorarea salariilor va constitui un nou și puternic imbold în ridicarea măiestriei profesionale, pentru ca prin scrisul și munca lor să contribuie cu tot mai multă eficiență și competență, alături de întregul popor, la îndeplinirea marelui program de edificare socialistă a țării trasat de cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român.

LENIN ȘI PRESA

Nicolae DRAGOȘ

PENTRU ORICARE dintre cititorii vastei opere leniniste, din care se poate recompuce cu exactitate spiritul revoluționar al primului sfert de veac al secolului nostru, se va evidenția pregnant importanța pe care conducătorul Revoluției din Octombrie o acorda presei. Conștiință lucidă a vremii, genial vizionar, Lenin a subliniat, nu o dată, în articolele și a-mintirile sale, marea forță a cuvântului tipărit, necesitatea ca edificările în conștiința umană să se sprijine și pe aportul activ al presei.

Toate articolele lui Lenin inspirate de activitatea presei izvorau din permanența aceleiași întrebări: **Există o vorbă latinească „cui prodest”, adică cui folosește? Când nu este prea limpede ce grupuri, forțe, entități politice sau sociale apără anumite propuneri, măsuri etc., trebuie să ne punem întotdeauna întrebarea: „cui folosește”?**

O asemenea conștiință a **utilității sociale** a cuvântului tipărit, a credinței că el nu poate rămâne fără ecou, l-a îndemnat pe Lenin, nu o dată, la

retrospective sintetice asupra presei din țara sa. Astfel, prin articolul „Din trecutul presei muncitorești din Rusia”, el realiza o imagine edificatoare a evoluției presei legale și ilegale. În mod firesc presa este considerată un reflex, o oglindă expresivă a stării de spirit a unei anumite perioade; apariția sau dispariția unor ziare sau reviste sînt legate nemijlocit de condiții și situații sociale precis determinate.

Cînd Lenin afirmă că „istoria presei muncitorești este indisolubil legată de

istoria mișcării democratice și socialiste", că numai prin cunoașterea principalelor etape ale mișcării de eliberare se poate ajunge la înțelegerea exactă a drumului pe care l-a urmat „pregătirea apariției și apariția presei muncitorești”, se afirmă, în fond, **caracterul obiectiv al existenței presei**, faptul că o publicație nu este rodul unei atitudini arbitrare, că ea nu poate rămâne surdă la marile confruntări ale epocii. Lenin s-a declarat în permanență împotriva teoriilor, „autonomiei”, „independenței presei”, situării ei în afara intereselor de clasă. De aici și condiționarea socială a existenței presei, legarea ei de o realitate concretă, specifică, de o tradiție a numelui, înțelegerea nuanțată a relației, la un moment istoric dat, dintre presa internațională și presa diferitelor popoare.

Dialectician profund, strălucit om politic și de acțiune, Lenin a văzut cu claritate, în presă, un instrument de luptă și a știut să facă din ea o armă de luptă.

TREI CONCLUZII mi se par a se impune pregnant în ceea ce privește atitudinea leninistă în estimarea rolului de importanță istorică a presei: **prima**, aceea prin care se cere apreciată presa ca o armă de luptă; **a doua** — a necesității ca presa de partid să rămână ferm consecventă programului partidului comunist și, prin aceasta, să nu ignoreze programul precis formulat, pentru a nu deveni adversara rașunilor care i-au dictat apariția (de aici, și cerința lui Lenin ca ziarul — pentru a putea să-și îndeplinească rolul de militant pentru o cauză clară, precisă, de militant pentru un viu schimb de opinii pe platforma ideologică și politică a partidului — să nu se transforme într-un depozit de concepții opuse programului ce și l-a propus; de aici, cerința unei identități de vederi între ideile colaboratorilor și programul publicației la care colaborează); iar **a treia** concluzie — aceea de continuitate fără de care nu se poate explica și înțelege o evoluție.

... Era mai mult decât firesc ca după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Lenin să se ocupe îndeaproape de activitatea presei. Din lectura numeroaselor articole special dedicate presei, ori din multele referiri incidentale, se desprinde ideea că el vedea presa ca o **instituție politică vie, receptivă la nou, situată în avangarda luptei pentru înlăturarea ideilor revoluției**. În 1921, va spune cu îndreptățire: „Am început să facem din ziare un instrument pentru luminarea maselor, pentru a le învăța să tră-

iască și să-și construiască economia lor fără moșieri și fără capitaliști”.

Niciodată Lenin nu a privit activitatea presei ca pe un proces ajuns la perfecțiune. El a cerut cu consecvență din partea ziarelor spirit realist, intervenții utile societății, un continuu efort de înnoire. „**Prea mult loc se rezervă agitației politice pe teme vechi — trănăneli politice**, va scrie în 1918, în articolul „Despre caracterul ziarelor noastre”. „**Extrem de puțin loc se rezervă zidirii vieții noi, faptelor și iar faptelor în această privință**”.

Lenin cere presei să se ocupe „**mai mult de economie**”, nu în sensul de a face „**considerații generale**”, „**cronici savante, planuri intelectualiste și alte fleacuri de acest gen**”, ci în sensul de „**a aduna, de a verifica minuțios și a studia faptele din domeniul construcției reale a vieții noi**”.

Va cere presei să nu scrie „în chip formal, birocratic”, ci ca „o presa revoluționară, ca un organ al dictaturii unei clase”, despre faptele și evenimentele vieții. Va cere presei curaj și combativitate, „**război serios, necruțător, cu adevărat revoluționar, împotriva purtătorilor concreți ai răului**”, numind drept sarcină principală a presei — în perioada de trecere de la capitalism la socialism — „**educația maselor pe bază de exemple și modele vii, concrete, luate din toate domeniile vieții**”. Va insista cu deosebire asupra necesității înființării „**aspectului de toată ziua al vieții dinlăuntrul satului, dinlăuntrul regimentului, unde se zidește cel mai mult noul**”, fără a se uita nevoia de „**mai multă verificare pentru a vedea în ce măsură acest nou este comunist**”. „**Mai puțină trănăneală politică. Mai puține raționamente intelectualiste. Mai aproape de viață**”, va conchide Lenin, criticând frazeologia, cuvântul abstract, fraza plectoasă, prin care se exagerau faptele, li se denatura spiritul. Lenin pledea insistent pentru prezența în presă „**a faptelor simple, dar vii, ale construcției comuniste, a faptelor luate din viață și verificate de viață**” („Marea inițiativă”, 1919), cerea ziarelor ca, ocupându-se de problemele de producție, „**să fie populare**”, „**să fie pe înțelesul a milioane de oameni, dar în nici un caz să nu cadă în vulgaritate**”. Ziarul, spunea el, „**nu trebuie să coboare pînă la nivelul cititorului înapoiat, ci să caute neconținut, treptat și cu multă prudență, să ridice nivelul lui de pregătire**” („Teze cu privire la propaganda pe linie de producție”, 1920).

Desigur, întreaga activitate a presei de partid o înțelegea desfășurându-se

de pe poziția materialismului militant, contribuind la cultivarea patriotismului și internaționalismului proletar.

RECITIND AZI, pe Lenin, numeroasele lui articole destinate activității de presă, nu poți, ca ziarist, să nu constăți cu satisfacție largul interes pe care l-a acordat presei, încrederea în forța ei de a influența conștiințele, de a se constitui într-o veritabilă armă de luptă, într-un instrument viu, eficient în înlăturarea obiectivelor revoluționare. Pe lângă recomandările concrete, izvorite din cerințe ale momentului, Lenin a formulat — cu o rară putere de sinteză — principiile generale ale presei de partid, ale presei comuniste.

Presa de partid din România socialistă, continuând tradițiile progresiste, revoluționare ale presei românești, punind la baza întregii sale activități concepția marxist-leninistă, se afirmă tot mai mult ca un factor activ în viața socială a țării, ca un propagandist matur, responsabil, dinamic al politicii Partidului Comunist Român. Expresie a conștiinței înaintate a poporului român — înnobilit de sentimentul unui profund devotament față de viitorul socialist al patriei, al adeziunii totale față de politica marxist-leninistă, promovată consecvent de partid, de conducerea sa — presa din România este un propagandist al cuvântului partidului, al ideilor sale revoluționare. Telul suprem al presei noastre, care consideră conducerea și îndrumarea de către partid **rațiunea sa de a fi**, este acela de a contribui activ la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, la înlăturarea obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R., la vasta operă de înnobilitare a conștiințelor cu idealurile comunismului și păcii.

Lenin a fost un adversar neîmpăcat al închistării, imobilismului, conservatorismului dogmatic. El nu concepea presa decât într-o strînsă dependență cu realitățile sociale, aflată mereu în avangarda spiritului progresist al epocii. Nu putea concepe un ziar comunist care s-ar fi ilustrat ca o remorcă docilă a evenimentelor, fără puterea de a le interpreta științific cauzele, condițiile care le-au generat, perspectivele pe care le deschid. Respectînd cu o sacră fidelitate adevărul faptelor, presa comunistă nu poate rămîne un inexpressiv instrument de transmitere a lor, nu poate să-și îngăduie în nici o împrejurare lipsa unei atitudini ferme, clare; ea nu poate să răstălmăcească, să interpreteze eronat sensul evenimentelor, al faptelor, să inducă în eroare opinia cititorului. Aspirația supremă a presei

comuniste este aceea de a-și merita titlul **de conștiință lucidă a epocii sale**, o conștiință militantă pentru cel mai nobil ideal al societății umane.

În sensul acestor imperative ale afirmării active, cu larg ecou social al presei, decurgînd din concepția leninistă — creator aplicată de P.C.R. la realitățile țării noastre — acționează ziarele și revistele românești: în acest spirit se dezvoltă activitatea noastră publicistică. Fiecare gazetar este conștient că a fi agitator competent și cu influență — sarcină pe care Lenin o pune în fața presei — înseamnă a face totul ca fiecare rînd publicat să provoace un puternic ecou în mase, să determine un continuu curent de opinie în favoarea noului, a ideilor înaintate, puse în slujba socialismului, a umanității. A-și îndeplini rolul de agitator datorit cauzei socialismului înseamnă pentru ziare a manifesta o atitudine adînc creatoare, viața, realitatea devenind coautori permanenți ai fiecărui articol. Numai investigarea completă a realității, cunoașterea și interpretarea dintr-o perspectivă dialectică a faptelor vieții, a evenimentelor pot feri articolele de ziare de închistare și atitudini depășite de evoluția ascendentă a societății.

În îndeplinirea rolului de propagandist colectiv, presa din România este consecvent preocupată de adoptarea celor mai expresive modalități, pentru a-i ajuta pe cititori să cunoască și să-și însușească politica partidului, să înțeleagă în profunzime evenimentele interne și internaționale. Numai printr-o atitudine creatoare — izvorită

dintr-o permanentă aplicare a învățurii marxist-leniniste în interpretarea fenomenelor sociale, a faptelor — presa își poate îndeplini rolul de **organizator colectiv** al maselor, de popularizator al experienței și concepțiilor înaintate, de mobilizare a opiniei publice — forță de neînving în afirmarea noului, în combaterea și înlăturarea a tot ce este învechit, retrograd, potrivnic progresului. Toate aceste principii a căror respectare conferă existență viabilă presei sînt ușor identificabile în conținutul articolelor publicate în ziarele și revistele noastre.

Oricare dintre ziaristii români, fie că lucrează la o publicație nemijlocit de partid ori la o publicație de specialitate, este conștient că în sfera sa de preocupări este chemat să slujească construcția socialismului, lupta poporului muncitor pentru prosperitatea și progresul patriei. Iar aceste îndatoriri de esență nu pot fi îndeplinite decît de o presă ce se dezvoltă într-un climat de efervescență creatoare, deschisă unei confruntări responsabile, active a opiniilor, confruntare făcută consecvent de pe pozițiile învățurii celei mai înaintate despre lume și viață — marxism-leninismul. Aceasta este o realitate evidentă în coloanele cotidienele și revistelor românești.

Presa noastră se adresează unui popor strîns unit în jurul partidului, al conducerii sale. Întreaga activitate a presei izvorăște nemijlocit din politica partidului al cărei obiectiv central este construirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Urmînd consecvent îndemnul partidului, slujind cu devotament politica sa, presa

din România contribuie activ la educarea poporului în spiritul celei mai înaintate concepții despre lume și viață — marxism-leninismul, al patriotismului socialist și internaționalismului proletar, al solidarității cu toate țările socialiste, cu întreaga mișcare antiimperialistă.

Partidul nostru, prin secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a pus în fața presei — cu prilejul aniversării a 25 de ani de la apariția primului număr legal al „Scinteii” — sarcini de mare răspundere, izvorîte dintr-o concepție de autentică esență marxist-leninistă asupra rolului presei, dintr-o înaltă apreciere a devotamentului unuia dintre importante detașamente de propagandiști ai ideilor socialismului, de promotori ai noului — ziaristii comuniști. Presa din România s-a considerat și se va considera întotdeauna datoare față de una din sarcinile fundamentale pe care Lenin o destina presei: **sprijinirea și afirmarea noului comunist, înfăptuirea obiectivelor concrete ale construcției socialiste.**

ÎNROLÎNDU-SE cu întreg talentul, cu întreaga lor conștiință în rîndurile gazetarilor comuniști, slujind cu abnegație și pricepere înfăptuirea politicii partidului, ziaristii români au sentimentul integrării firești, organice în fluxul viu al vieții, al realităților, au sentimentul și convingerea că aparțin pe deplin unui popor strîns unit în jurul partidului comunist, al conducerii sale, că slujesc cu succes cauza socialismului, solidaritatea de luptă a celor ce muncesc din lumea întreagă.

ANIVERSAREA
CENTENARULUI
NAȘTERII
LUI
V. I. LENIN

ÎN CADRUL FILIALELOR UNIUNII ZIARIȘTILOR

T I M I Ș

CU PRILEJUL împlinirii a 100 de ani de la nașterea genialului gânditor revoluționar V. I. Lenin, continuator devotat al operei lui Marx și Engels, miercuri, 25 martie a.c., la Casa prieteniei româno-sovietice din Timișoara a avut loc sub egida Filialei Uniunii ziariștilor simpozionul „Ideile leniniste propulsoare ale progresului societății”. Au participat colectivele redacționale ale ziarelor județene și Studioului de radio, corespondenți ai presei centrale pentru județul Timiș, colaboratori și corespondenți voluntari.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Dumitru Mărgineanu, redactor șef al ziarului „Drapelul roșu”, președintele Filialei Uniunii ziariștilor din Timișoara.

În cadrul simpozionului au fost susținute teme de „Concepția lui V. I. Lenin despre partidul revoluționar al clasei muncitoare. Crearea și activitatea P.C.R., înfrunghirea a principiilor leniniste despre partid” (conf. univ. dr. Ilie Luca, șeful catedrei de socialism științific a Universității), „Contribuția lui Lenin la elaborarea programului marxist de rezolvare a

problemei naționale” (conf. univ. dr. Traian Bunesco, președintele Comitetului județean pentru cultură și artă), „V. I. Lenin — teoretician al artei” (lector univ. dr. Ion Iliescu).

Expunerile au înfățișat pe larg personalitatea complexă a marelui Lenin, făuritorul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și al primului stat socialist din lume, modul în care Partidul Comunist Român se călăuzește în activitatea sa practică după învățătura marxist-leninistă despre lume și societate. Vorbitorii au scos în evidență politica științifică, marxist-leninistă a partidului nostru, caracterul ei profund creator, succesele de seamă obținute de poporul român în toate domeniile construcției socialiste.

După simpozion, participanții au urmărit un recital omagial susținut de actori de la Teatrul „Matei Millo” și de soliști ai Operei de stat din localitate. Astfel, Victoria Suchici și Irene Flamann au citit și recitat poezii despre Lenin ale unor autori români, iar soliștii Elena Duma, Mihaela Grama și Ion Jung, acompaniați de pianista Vilhelmina Gall, au dat glas unor lieduri de Ceaikovski și George Enescu.

B R A Ș O V

ÎN CADRUL manifestărilor inițiate de Filiala din Brașov a Uniunii ziariștilor, cu prilejul sărbătoririi centenarului nașterii lui V. I. Lenin, la clubul filialei a avut loc un reușit simpozion, care prin tematica comunicărilor a suscitât interesul ziariștilor din redacțiile publicațiilor brașovene.

După ce L. Schaier de la ziarul „Drum nou” a prezentat pe Lenin ca publicist, Victoria Simionescu, de la același ziar, a vorbit despre oglindirea vieții și activității lui Lenin în lucrările unor scriitori și ziariști români. Cu mult interes a fost ascultată și comunicarea „Lenin despre puterea cîntecului revoluționar”, prezentată de prof. Constantin Catrina, vicepreședinte al Comitetului județean pentru cultură și artă.

ANIVERSAREA centenarului nașterii lui Vladimir Ilici Lenin constituie pentru comuniști, pentru întregul popor român, un prilej de a-și aduce căldurosul lor omagiu marelui conducător comunist a cărui operă teoretică și activitate revoluționară reprezintă un exemplu luminos de slujire devotată a clasei muncitoare, de fermitate, intransigență și perspicacitate politică, de gândire curajoasă pentru promovarea noului în știință și gândirea socială, prin cunoașterea și înțelegerea sensurilor progresului și civilizației, a evoluției societății.

În epoca contemporană, când sărbătorim 100 de ani de la nașterea lui Lenin, opera sa teoretică constituie un bun a zeci și zeci de detașamente revoluționare din întreaga lume în lupta lor pentru progres social, pentru socialism și comunism. Influența uriașă pe care o exercită ideile lui Vladimir Ilici în lumea contemporană este materializată în dezvoltarea celor 14 state care compun sistemul mondial socialist, vie ilustrare a teoriei leniniste cu privire la varietatea formelor, metodelor și ritmurilor construcției socialiste, în avântul și victoriile mișcărilor de eliberare națională ale popoarelor de pe toate continentele, în afirmarea tot mai puternică a forțelor sociale și politice care se ridică împotriva imperialismului, pentru libertate, democrație, progres social și pace.

În ziare, reviste și broșuri, în România au fost publicate între anii 1911—1944 numeroase opere ale lui V. I. Lenin. Continuând această bogată tradiție în perioada revoluției și construcției socialiste, Partidul Comunist Român s-a preocupat permanent de traducerea, editarea și răspândirea bogatei opere a lui V. I. Lenin, de popularizarea largă în rândul maselor a lucrărilor leniniste, a acordat și acordă atenție studierii învățaturii marxist-leniniste de către membrii de partid, de către oamenii muncii, aplicării createoare a acestei învățături potrivit realităților României și schimbărilor care au loc în lumea contemporană, contribuind totodată — prin soluționarea cu succes a complexelor probleme ale construirii socialismului — la îmbogățirea tezaurului gândirii marxist-leniniste, a experienței mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Răspunzând interesului crescând al maselor din țara noastră pentru cunoașterea genialei învățături a lui Lenin, Editura politică a tipărit — între anii 1944—1969 — un număr de 169 de titluri din lucrările lui V. I.

Lenin, într-un tiraj de peste 6 400 000 exemplare. Operele lui V. I. Lenin — 40 de volume și Opere complete în 52 de volume în limba română sînt astăzi bunuri a zeci de mii de biblioteci personale sau publice.

EDITAREA OPERELOR LUI V. I. LENIN ÎN ROMÂNIA

Ion SIMION

* redactor șef la Editura Politică

În ediții diferite și în tiraje de masă au fost tipărite Operele alese în 2 și 3 volume.

O largă răspîndire în țara noastră cunoaște colecția „Biblioteca marxist-leninistă”. În această colecție sînt editate separat, în ediții de masă în milioane de exemplare, cele mai importante lucrări ale lui Lenin. Multe din operele lui V. I. Lenin apărute în colecția citată au fost tipărite în mai multe ediții.

Cîteva titluri concretizează aceste afirmații. Lucrarea „Ce-i de făcut?”, în care V. I. Lenin fundamentează principiile ideologice ale partidului

muncitoresc, a fost publicată în trei ediții, cu un tiraj de 115 000 exemplare. „Stîngismul — boala copilăriei comunismului” în cinci ediții cu un tiraj de 200 000 exemplare; „Imperialismul — stadiul cel mai înalt al capitalismului” — în șapte ediții și multe alte titluri.

Cele 25 de volume (culegeri tematice), în tiraj de peste 500 000 de exemplare, au satisfăcut cerințele celor care studiază anumite teme sau probleme ale teoriei marxist-leniniste. Iată cîteva din aceste culegeri: „Despre productivitatea muncii”, „Despre cultură și artă”, „Partidul — forța conducătoare în statul socialist și în construcția economică”, „Lenin despre România”.

Cititorul din țara noastră are la dispoziție numeroase lucrări biografice și memorialistice despre viața și activitatea lui V. I. Lenin apărute în editura noastră și în alte edituri.

În volume separate au fost publicate comunicările prezentate la diferite sesiuni științifice omagiale, rod al cercetării oamenilor de știință din țara noastră.

În cinstea împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin, parte a unor ample manifestări și acțiuni cu caracter politic, ideologic și cultural consacrate acestui eveniment, planul de tipărituri prevede foarte multe titluri. Editura politică va pune la îndemîna cititorilor din România noi volume. Astfel, în cele 3 luni care ne despart de această aniversare, vom termina editarea Operelor complete prin apariția volumelor 53—55. O ediție bibliografică a Operelor alese va satisface cerințele celor ce doresc o carte în condiții grafice deosebite. Multe volume valorifică munca cercetătorilor din domeniul științelor sociale din țara noastră. Iată cîteva din aceste titluri: „Lenin — documente și amintiri”, „Răspîndirea ideilor leniniste în România”, „Forța createoare a ideilor leninismului”, „Presa muncitorească și socialistă din România” (1900—1921). „Documente din istoria mișcării muncitorești din România” (1921—1924) și altele.

CONSECVENTA ACȚIUNE edito-rială, sutele și miile de articole și studii publicate în presă, miile de conferințe de popularizare și alte multe acțiuni cuprinse în Hotărîrea C.C. al P.C.R. privind aniversarea în România a centenarului nașterii lui V. I. Lenin demonstrează grija pe care Partidul Comunist Român o acordă răspîndirii, studierii și însușirii operelor lui Vladimir Ilici Lenin.

ANUL INTERNAȚIONAL AL EDUCAȚIEI

LA PROPUNEREA UNESCO și printr-o hotărâre unanimă a Adunării generale a O.N.U., anul 1970 a fost proclamat Anul internațional al educației (A.I.E.).

În mesajul adresat de directorul general al UNESCO, René Maheu, cu ocazia proclamării anului 1970 ca an internațional al educației, se spune printre altele:

„Trăim într-o lume în plină schimbare în care explozia demografică, decolonizarea și profundele transformări economice și sociale, rezultatele evoluției tehnologice sînt tot atîtea forțe care duc la democratizarea învățămîntului; în același timp, accelerarea progresului științific are drept consecință o perimare din ce în ce mai rapidă a cunoștințelor, iar dezvoltarea tehnicilor informării de masă și a mijloacelor audio-vizuale bulversează mijloacele tradiționale de comunicare.

În aceste condiții, educația nu se va mai putea mîrgini, ca în trecut, să formeze în funcție de modul predefinit de structuri, de nevoi și de idei cadrele societății de mîine, nici să pregătească o dată pentru totdeauna pe tineri pentru un anume tip de existență.

Educația nu mai este privilegiul unei elite, nici al unei anume vîrste; ea tinde să se extindă atît în ceea ce privește totalitatea comunităților cît și asupra duratei existenței individului. Astfel educația trebuie să se manifeste ca o activitate permanentă și omniprezentă.

În țara noastră Anul internațional al educației va fi marcat printr-o serie de manifestări dintre care menționăm: consfătuirea rectorilor de universități din Europa care va avea loc la București și se va desfășura sub egida Universității noastre; sesiunea științifică intitulată „Matematicile — instrument de cercetare în științele naturii și științele sociale” organizată tot de Universitatea București; simpozionul național „Rolul și locul educatorului în procesul de modernizare a învățămîntului”; conferința internațională pe

tema „Copilul în fața tehnicii și științei contemporane” inițiată de Consiliul național al Organizației de pionieri. De asemenea, Ministerul învățămîntului a preluat tipărirea gratuită a unui număr de 30 000 exemplare de abecedare (într-o limbă și pentru o țară în curs de dezvoltare, recomandată de UNESCO).

PENTRU PRESA, radio-ul și televiziunea din țara noastră — care participă la manifestările Anului internațional al educației într-un mod activ — aceste manifestări constituie un bun prilej de afirmare a rolului și funcției lor instructiv-educative în rîndurile maselor largi de cititori, ascultători și telespectatori.

LA CASA ZIARIȘTILOR

My fair... Opereta

Reîntorsă dintr-un lung turneu peste hotare, opereta bucureșteană s-a întîlnit duminică 1 martie a.c. la Casa ziariștilor cu gazetari și familiile lor.

Seara de operetă — numită „My fair... opereta” — a început printr-un microinterviu cu Ion Dacian, artist al poporului, directorul Teatrului de operetă, realizat de Manole Auncanu. O dată cu frumoase amintiri lăsate de recentul turneu, discuția cu directorul Teatrului de operetă a scos în evidență — și prin citirea unor cronici elogioase — prestigiul de care s-au bucurat cîntăreții români peste hotare, în țări cu vechi și recunoscute tradiții muzicale.

Bineînțeles, o întîlnire cu opereta nu se putea termina decît cu muzică; programul bogat și cu o interpretare de bună calitate a fost susținut de Valeria Rădulescu, Cleopatra Melidoneanu, Valli Niculescu, Daniela Voicu, Bimbo Mărculescu, Eugen Fînățeanu, Virgil Bojescu, Dinu Teodorescu, Cristina Dan, Maria Mitrache, Victor Vlase. La pian: Marin Voicu. Regia artistică: George Șoimu — Plăvălescu.

Cînd Thalia întîlnește... versul

SEARA DE POEZIE organizată duminică 29 martie a.c. la Casa ziariștilor a întrunit pe afiș nume cunoscute iubitorilor de teatru: Ștefan Ciobotărașu, Emil Botta, Cristina Tăcoi, Alta Victoria Dobre, Angela Chiuaru, Emanoil Petruț, Dinu Ianculescu.

De această dată, însă, actorii s-au prezentat publicului în dubla ipostază de autori și interpreți.

Prefațînd recitalul, ziaristul Nicolae Dragoș a discutat relația teatru-poezie, analizînd modul specific de întrepătrundere a două forme distincte de expresie artistică. Portretele literare conturate în prezentarea de la început au fost completate prin recitalul susținut de actorii-poeti. Lecturile au definit personalități poetice închegate, cu stiluri distincte, cel mai adesea foarte personale.

ZIARUL JUDEȚEAN

și

EDUCAREA

TINERETULUI

A SE ADRESA tineretului prin cuvântul tipărit, deci printr-un mijloc public de influențare în masă, reprezintă pentru gazetar o sarcină complexă și dificilă. Complexă în stabilirea problematicii — proces ce solicită cu acuitate capacitatea selectivă a autorului, fundamentată pe criterii și pe cunoaștere științifică, dificilă în modul de abordare, întrucât tineretul, prin particularitățile de vîrstă ce-l caracterizează, este un receptor sensibil, dar plin de susceptibilități, la care formarea convingerilor este precedată de eliminarea influenței unor frecvenți factori subiectivi.

Iată de ce considerăm că atunci cînd gazetarul își propune să scrie despre tineret problema se pune nu *ce* să scrie — munca și viața tineretului oferind o sumă inepuizabilă de subiecte — ci *îndeosebi cum* să scrie, ce mijloace să folosească pentru a pătrunde în universul intim, atît de delicat, al conștiinței în formare a tinerei generații.

Deși autorul acestor rînduri se consideră și el tînăr — cel puțin prin carnetul U.T.C. care nu i-a fost încă „infirmat” de vîrstă — nu se sfiește să afirme că a scrie despre tineret

este o operațiune de *abordare*, în care dacă nu s-a efectuat o *estimare* exactă a situației, o cîntărire judicioasă a șanselor și a riscurilor, cuvântul tipărit va deveni rece, neutru, va fi citit, dar nu va convinge pe cei cărora li se adresează.

De la aceste premise am plecat în încercările noastre de a aduce în coloanele ziarului suflul autentic al vieții tinerești, cu valențele sale, de la entuziasmul înălțător al dăruirii în muncă, la confruntarea majoră cu viața socială sau la pasiunea răsfrîntă în creația artistică. Considerăm preocupările noastre drept încercări nu dintr-o modestie de circumstanță, ci pentru că viața însăși ne dovedește că în realitate sînt încercări. Tot viața ne obligă să le reconsiderăm perpetuu, să le adaptăm noilor situații, să le împrospătăm continuu.

Tineretul hunedorean a făcut nu o dată dovada înaltelor sale calități — politice, profesionale, cetățenești, morale, artistice — a căror pecete se află pe înfăptuirile mărețe ale oamenilor muncii din județ. Despre ele s-a scris continuu, cu fiecare prilej. Dar, dincolo de viziunea globală, cercetarea mai atentă ne dezvăluie un larg și

continuu proces de *formare*, în care, alături de ceilalți factori, presa județeană poate interveni eficient, cu mijloacele sale specifice.

Învățînd din bogata experiență a educației muncitorești, puternic dezvoltată în județul nostru cu mari centre industriale, am axat modul de abordare a problemelor *educației prin muncă și pentru muncă* pe o modalitate eficientă, verificată de viață: dezbateră problemelor muncii tinerilor în prezența secretarilor organizațiilor de partid, a conducătorilor de secții sau șantiere, a tehnicienilor și maiștrilor cu care tinerii lucrează zi de zi. Acest „dialog între generații”, în care forța educativă a cuvîntului robust, muncitoresc, și-a dovedit eficiența, a antrenat la dezbateri utile, prin coloanele ziarului, la ele participînd colective de muncă de pe șantierul Termocentralei Deva, de la Combinatul siderurgic Hunedoara (în care s-a insistat asupra tinerilor absolvenți ai școlii profesionale și a practicii în producție), ca și din numeroase alte întreprinderi.

Edificatoare pentru verificarea eficienței acestei metode a fost și ancheta recent publicată, „Examenul măreț al

vieții", în care lucrători cu bogată experiență de muncă și viață de la Uzina M.M.R. Simeria — de la cadrele de conducere pînă la muncitorii din secții — au făcut, împreună cu tinerii din uzină, participanți la anchetă, o autentică „radiografie” a preocupărilor și participării lor în producție.

Bineînțeles, „dialogul între generații” a fost în permanență dublat de popularizarea inițiativelor organizațiilor de tineret în această direcție. „Ștafeta muncii tinerești — Deva 1970” a fost găzduită, încă de la inițiere, în coloanele ziarului și este urmărită, cu consecvență, în etapele sale de desfășurare, alături de olimpiadele pentru mecanizatori și zidari, concursurile pe specialități ș.a.

Pentru tineretul școlar, dialogul a abordat probleme specifice muncii lor: „Sub spectrul corigențelor, cum acționăm în noul trimestru școlar”, „Practica elevilor școlilor generale de 10 ani”, „Viitorii subingineri în fața examenelor”, „Educatorul și orientarea profesională a tinerilor”.

O CONDIȚIE a eficienței articolului pe teme de tineret pornește încă din faza de documentare. Prezența în mijlocul tinerilor, în universul lor de preocupări favorizează crearea unui climat de încredere între redactor și tineret, stabilirea unui dialog sincer, fructuos, pe cele mai diverse teme.

Reportajele de pe șantierele muncii voluntar-patriotice, de la manifestările cultural-educative ale tinerilor, discuțiile ample purtate cu aceste prilejuri deschid noi unghiuri de observare și analiză a vieții tineretului, necesare documentării temeinice a redactorului. Astfel, după reportaje de la unele manifestări cultural-educative (ciclul ștafetei folclorice „Căutătorii de comori”, „Festivalul călușarilor”, „Precursori — o școală despre personalitățile marcante ale județului”), din discuțiile purtate cu tinerii, s-a putut trece la investigații redacționale eficiente: „Tinerii în peisajul spiritual al satului”, „Scenele așteaptă cu generozitate tineretul”, „Bazele sportive sătești roase de acidul nepăsării”.

Un adevărat examen al ingeniozității profesionale a gazetarului îl constituie modul de abordare a problemelor de educație etică și civică a tineretului. Un examen cu atît mai greu, cu cît nu ai niciodată certitudinea că ai acționat atît de convingător încît tinerii vizați să-și înțeleagă greșelile și — conștienți, din propriul lor îndemn — să le evite în viitor. În această direcție am încercat să acționăm simultan pe două laturi: raporturile părinți-copii, pe de o parte, și relația tînăr-viață socială, pe de altă parte, urmărind, în final, o integrare fructuoasă a tinerei generații în viața județului nostru.

Este știut pentru toată lumea că tineretul nu evoluează rectiliniu, că există anumite sinuozități determinate de particularitățile vârstei, că mai există și tineri care pășesc alături, comit abateri morale și infrațiuni.

Unele din articolele publicate de noi au încercat să sensibilizeze și să stimuleze sentimentul răspunderii părinților față de educația unor tineri. „Orfani cu părinți în viață” sau „Părinți în fața carnetelor de note” sînt articole care, după părerea noastră, au reușit, în parte, acest lucru.

O problemă spinoasă o constituie acei tineri asupra cărora influența părinților nu mai acționează iar cea a mediului înconjurător se dovedește inefficientă. În colaborare cu organele U.T.C., cu lucrători de miliție, redactori ai ziarului participă periodic la diferite raiduri. Este cazul să arătăm, desigur, că în aceste raiduri contează nu atît prezentarea unor fapte spectaculare, ci anchete temeinice, în care investigația a pătruns pînă la cauze și în care au fost chemate să-și exercite îndatoririle cuvenite conducerile de întreprinderi, organizațiile de partid, de sindicat și de U.T.C., autoritățile tutelare în cadrul cărora sau în a căror rază de activitate se situau tinerii respectivi.

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, mănunchiul nostru de preocupări expus în aceste rînduri nu răspunde întru totul problemelor ridicate de viața tineretului.

Există încă o seamă de „pete albe” în cunoașterea profundă a universului tinerilor, destule stîngăcii de abordare a problemelor și de redactare. Studiind aceste neajunsuri, am preconizat pentru viitor o rubrică de largă întindere: „Muncă, viață, ideal”, rezervată unor dezbateri mai ample, în care tinerii să-și analizeze propriile lor probleme.

De asemenea, în educația etică și civică, vom folosi mai mult forța opiniei publice, prin organizarea — de către redacție și comitetul județean U.T.C. — a unor dezbateri (în colectivele de muncă pe marginea cazurilor de încălcări ale normelor etice) și vom folosi acele forme gazetărești care să stimuleze procesul de autoeducare a tinerilor.

De un real folos în conceperea acțiunilor de presă este participarea directă a redactorilor la activitatea principalelor organe județene. Ziariștii din redacția noastră activează în comisiile de probleme ale Comitetului județean de partid, în Consiliul județean al sindicatelor, în biroul Comitetului județean al U.T.C., în Comitetul județean pentru cultură și artă, în Consiliul județean al Organizației pionierilor. Participarea directă la activitatea acestor organe ne oferă prilejul să fim mereu în miezul problemelor, să le cunoaștem nemijlocit și să acționăm în consecință.

FOLOSIND CU EFICIENȚĂ arma cuvîntului robust, însoțit de puterea de acționare și convingere a opiniei publice, stabilind un limbaj comun cu tineretul hunedorean, redacția ziarului „Drumul socialismului”-Deva se străduiește să-și perfecționeze continuu mijloacele de acționare publică, pentru a contribui la creșterea unei generații cu înalte calități moral-politice și profesionale, demne de faima și tradiția muncitorească a județului nostru, generație capabilă să preia și să dezvolte cuceririle prezentului socialist.

Tiberiu ISTRATE

șeful secției învățămînt, cultură, tineret „Drumul socialismului”-Deva

TRATAREA
AMPLĂ
A
PROBLEMELOR
NOULUI
SISTEM
DE
SALARIZARE

DOUĂ DIRECȚII PRINCIPALE

PRIVITĂ la scară națională și pe întreaga durată de manifestare, generalizarea experimentării unui nou sistem de salarizare poate fi definită ca una din cele mai mari, mai vaste și mai complexe acțiuni pe care a desfășurat-o partidul după Congresul al IX-lea și Conferința Națională, ca una din măsurile de importanță pentru întreaga noastră societate.

Un nou sistem de remunerare a aproape 5 milioane de oameni, practic, a tuturor salariaților, desfășurat paralel cu acțiunea de majorare a salariilor, nu putea să nu trezească un ecou puternic. În aceeași măsură el a trezit un tot atît de puternic ecou în rîndul gazetarilor dar, din păcate, mai puțin reflectat în coloanele ziarelor. Or, interesul manifest al cititorilor pentru înțelegerea clară a acestui act economic și politic care influențează direct nivelul lor de trai, pentru cunoașterea în detaliu a caracteristicilor fundamentale ale sistemului ca atare și a efectelor aplicării lui în perspectivă avea nevoie să-și găsească echivalentul în bogăția de informații, de articole și reportaje menite să popularizeze avantajele noului sistem, să facă larg cunoscută experiența colectivelor care-l aplicau experimental, să

ajute la explicarea mecanismului intim al procesului, a esenței lui și la însușirea, în final, a parametrilor săi calitativi: *cointerese în autoperfectiune și răspundere materială pentru calitatea muncii prestate.*

Fiind o latură de cea mai mare însemnătate a activității pe care o urmărește partidul și statul nostru privind perfecționarea conducerii și organizării economiei naționale, noul sistem de salarizare asigură mai multă echitate în repartiție, o mai dreaptă și mai bună scară a veniturilor salariaților ținînd cont de răspunderea socială a muncii fiecăruia și de condițiile concrete existente în actuala dezvoltare a economiei țării.

Beneficiind noi înșine de avantajele acestui nou sistem de salarizare, în dezbateră amplă și de lungă durată, practic, pe toată perioada experimentării pînă la apariția Legii salarizării, la care s-a racordat cu toate forțele sale și colectivul ziarului nostru, ne-am propus să pornim, în primul rînd, de la înțelegerea de către noi a principiilor care stau la baza noilor reglementări, a căilor principale care asigură realizarea întocmai a obiectivelor avute în vedere.

Caracterul experimental al aplicării presupune în mod firesc și posibilita-

tea apariției unor imperfecțiuni ale noului sistem, a unor obiecții critice ce pot fi formulate în această perioadă privind unele prevederi sau chiar modul lor de aplicare. Sîntem chemați, în cadrul acestei dezbateri care-și propune să urmărească pas cu pas experimentarea pînă la finalizarea ei deplină, să ne aducem contribuția în două direcții:

— *pe de o parte, să scriem și să publicăm articole accesibile, explicite și obiective care să facă clar fiecărui cetățean parametrii exacti ai acestui nou sistem de salarizare;*

— *pe de altă parte, să depistăm la confruntarea cu practica unele neconcordanțe, să contribuim la aplicarea unor măsuri corespunzătoare scopurilor propuse înainte ca legea care se preconizează să ia forma definitivă.*

Am avut în vedere și continuăm să urmărim cu consecvență ca oglindirea acestei perioade de experimentare să fie făcută cu ajutorul celor mai competente cadre din economie, în primul rînd, cu ajutorul specialiștilor care au participat efectiv la studierea experienței naționale și mondiale în acest domeniu și la adaptarea ei concretă la situația economică noastră, la interesele ei.

Până acum au semnat în coloanele „României libere“ cadre cu munci de răspundere din industria metalurgică, chimie, construcții, propunându-ne să abordăm rezultatele experimentării înregistrate în condițiile specifice ale fiecărei ramuri a economiei naționale. De asemenea, paralel cu publicarea unor articole cu caracter teoretic care să pună în evidență principiile noului sistem, planul nostru, elaborat în vederea urmăririi îndeaproape a acestei acțiuni, cuprinde și articole care să trateze tema salarizării în profil teritorial (Norme științifice fundamentate la baza creșterii producției și productivității muncii, Victor Bolojan, prim-secretar al Comitetului județean Bihor, președinte al Comitetului executiv al Consiliului popular județean.) În general, ne-am propus să folosim cât mai larg întreaga gamă de genuri publicistice, ceea ce a făcut ca și în

această scurtă perioadă să apară, pe lângă colaborări semnate de cei mai competenți specialiști, reportaje proprii despre experiența unor colective din diverse ramuri, rubrica „Răspunsuri la întrebările cititorilor“ și un volum însemnat de informații.

În continuare, facem loc în coloanele ziarului în mod sistematic problemelor apărute în cadrul experimentării. Dar contribuția noastră la elucidarea deplină a noului sistem de salarizare, la adoptarea conștientă a lui de către întreaga masă de salariați o înțelegem într-un sens mai larg, datele pe care le culegem de pe teren, despre cazuri concrete, observații și propuneri și pe care nu le putem folosi la elaborarea articolelor pe care le publicăm, din lipsă de spațiu, să le aducem periodic la cunoștința specialiștilor din ministerele de specialitate sau din Ministerul

Muncii, în așa fel încât perfecționările ce eventual se vor opera să aibă în vedere și respectivele situații.

AȘADAR, un obiectiv central în atingerea obiectivelor pe care ni le-am propus în cadrul acestor dezbateri constă în cunoașterea și înțelegerea perfectă de către noi, în primul rând, a scopurilor urmărite prin adoptarea și aplicarea noului sistem de salarizare, a căilor folosite în realizarea obiectivelor propuse. Contactul permanent cu cele mai autorizate surse de documentare ca și cu specialiștii care urmăresc zi de zi rezultatele experimentării ne ajută și ne vor ajuta direct în interpretarea corectă a situațiilor întâlnite, în aprecierea reală a valorii lor de propagandă.

C. AMARIȚEI

redactor șef adjunct al ziarului „România liberă“

TRATAREA AMPLĂ A PROBLEMELOR NOULUI SISTEM DE SALARIZARE

CONTINUITATE, DENSITATE

VOM ÎNCERCA, în cele ce urmează, să prezentăm câteva aspecte ale tratării problemelor pendinte de aplicarea noului sistem de salarizare, așa cum au fost ele concepute de ziarul „Munca“. Spunem concepute, deoarece, cu toate că multe din obiectivele propuse s-au materializat în coloanele ziarului, măsura în care ele și-au atins scopul o pot stabili numai cititorii noștri.

...Analizând multilateral modul în care sistemul de salarizare corespunde

etapei actuale de dezvoltare a economiei noastre socialiste, Plenara din octombrie 1967 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a stabilit că sînt necesare o serie de corective care să asigure salarizării un caracter activ, stimulator al inițiativei tuturor salariaților, să sporească co-interesarea materială în ambele ei sensuri: recompensarea rezultatelor meritorii și răspunderea materială.

La început s-a procedat — după cum se știe — la experimentarea noi-

lor principii într-un număr restrîns de unități economice. Desigur că și ziarului nostru îi revenea sarcina de a trata problemele noului sistem de salarizare și aceasta în dublu scop: pe de o parte, pentru a face cunoscute cititorilor noștri prevederile lui, și, pe de altă parte, pentru a contribui la preocuparea generală de a valorifica inițiativele și gîndirea masei de salariați în domeniul discutat.

Modalitățile concrete de acțiune publicistică au derivat din cele două

scopuri. În articole semnate de cadre de conducere, de specialiști din Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, din Ministerul Muncii și ministere coordonatoare ale unor ramuri de producție au fost prezentate cititorilor elementele fundamentale ale noului sistem de salarizare. Îmbunătățirile care le aduce etc.

De asemenea, am adus în coloanele ziarului opiniile oamenilor muncii privind noul sistem de salarizare, propuneri privind perfecționarea lui, racordarea la specificitatea diverselor ramuri și sectoare de producție. Am putea cita aici — și ne oprim asupra acestui exemplu deoarece el a suscitat un interes mai mare din partea celor direct interesați — o discuție în jurul „mesci rotunde” organizată la Fabrica de țigărete din Timișoara, una din primele întreprinderi care a experimentat noul sistem de salarizare. S-au reunit atunci, sub semnul comun al unei atmosfere de lucru, de opinie, salariați ai întreprinderii, de la muncitor la maistru și la director, care au analizat din toate punctele de vedere efectele noului sistem de salarizare.

Concluziile ce s-au desprins au, în bună parte, valoare generală. Atât pentru lucrător cât și pentru director prevederile cuprinse în H.C.M. Nr. 914/1968 îmbină interesele individuale cu cele generale. Muncitorul este mai mult cointerestat de rezultatele activității, ca de altfel și directorul ca salariat, noul sistem de salarizare fiind în același timp o pîrghie importantă pentru sporirea eficienței economice a producției.

...Treptat, treptat, s-a trecut la experimentarea noilor prevederi în tot mai multe întreprinderi, în tot mai multe ramuri de producție. Cum im-

plantarea noului sistem de salarizare aduce după sine necesitatea ca acesta să fie tot mai bine cunoscut, s-a amplificat corespondența redacției cu cititorii care solicitau o serie de lămuriri, de precizări. În fața acestei situații noi, în colaborare cu secția economică a Consiliului Central al U.G.S.R., cu Ministerul Muncii și cu ministerele coordonatoare ale ramurilor de producție, am deschis în coloanele ziarului o rubrică permanentă de „Întrebări și răspunsuri cu privire la salarizare”. În cadrul acesteia am publicat o serie de precizări cu o sferă mai largă de interes. Rememorîndu-ne cît de sumar scrisorile primite și răspunsurile publicate, constatăm că au fost unele cazuri în care intervenția redacției a determinat aplicarea unor corective ce s-au făcut necesare în diferite situații concrete.

...Pornind de la considerentul că rezultatele obținute în urma aplicării noului sistem de salarizare sînt de natură să intereseze marea masă a cititorilor, periodic am publicat articole de sinteză care prezintă situația din diferite ramuri ale economiei naționale, avantajele ce le oferă și s-au concretizat prin folosirea pîrghiilor economice oferite de prevederile H.C.M. Nr. 914/1968 și a celorlalte care-o completează. De asemenea, coloanele ziarului au găzduit articole de experiență semnate de conducători ai unor întreprinderi și organe centrale.

O altă coordonată a tratării problemelor pendinte de generalizarea experimentării noului sistem de salarizare este izvorită din specificul ziarului nostru. După cum se cunoaște, una din caracteristicile actelor normative în discuție o constituie sporirea cointeresării materiale cu cele

două laturi ale sale. Organelor și organizațiilor sindicale din întreprinderi le-a revenit și le revine în continuare sarcina de mare importanță ca, făcînd cunoscute elementele noului sistem de salarizare de către toți salariații, militînd pentru aplicarea și corecta lor folosire, să le transforme într-o realitate cotidiană. Paginile ziarului au fost larg deschise activiștilor sindicatelor care au tratat modalitățile concrete de acțiune ce le-au folosit, rezultatele obținute, au evidențiat caracterul activ al perfecționării corelării dintre interesele individuale și cele generale, unitatea dintre fiecare salariat și obiectivele întreprinderii în care lucrează, cele ale statului nostru socialist.

...GENERALIZAREA experimentării noului sistem de salarizare a cuprins la 1 martie 1970 întreaga economie națională, ceea ce a constituit, printre altele, un prilej de autoanaliză a activității de presă în domeniul tratării problemelor salarizării. Din rezultatele investigațiilor proprii întreprinse pe teren, din aprecierea organelor competente care au studiat în amănunțime situația, reiese că nu am reușit în totalitate să ne îndeplinim sarcina de a face cunoscute toate prevederile noului sistem de salarizare de către întreaga masă a salariaților. De aceea, ne-am propus să abordăm problemele salarizării cu densitate sporită, tratînd toate laturile, cu *exemplificări concrete*, astfel încît stăpînirea și valorificarea prevederilor cuprinse în H.C.M. nr. 914/1968 și a celorlalte care-o completează, să devină o realitate generală.

Șerban SIMEDREA

economist, redactor în secția economică a ziarului „Munca”

„COLOCVIU CETĂȚENESC“

intervenție activă

în viața cotidiană a județului

A ÎNTRETINE un permanent dialog cu cititorii — iată una din cerințele esențiale ale gazetăriei. Desigur ziaristica modernă înseamnă mai mult decât atât: un *dialog antrenant, cât mai antrenant*, factorul determinant fiind, se înțelege, inițiativa ziarului, vioiciunea, spiritul serios, elevat dar, totodată, „cu nerv“, al modului de abordare pe care problematica de cel mai larg interes, îl reclamă. Pe lângă alte probleme de o deosebită importanță — și mă refer în primul rând la cele privind activitatea organizațiilor de partid în îndeplinirea sarcinilor economice ale județului Bacău — redacția noastră a pus și pune un deosebit accent pe problemele educației cetățenești. Evident, nu are rost să circumscriem aici toată largă ei întindere. Vom sublinia însă efortul de a ne situa, în articolele cu acest profil, în special pe *poziția cetățeanului* care, în viața cotidiană, vrea să piardă cât mai puțin timp din cauza unor cozi interminabile, vrea să găscască mărfurile necesare, care să-i fie oferite cu amabilitate, vrea ca pentru o pereche de pantofi sau o haină date la făcut ori la reparat să nu fie amânat de nenumărate ori și, desigur, haina sau pantoful să i se potrivească așa cum se cuvine, vrea, în fine — ca să punem totuși un punct acestei enumerări — să nu fie purtat pe drumuri sau să i se vorbească necuviincios atunci când are de rezolvat o petiție.

De altfel, ca să fii citit, trebuie să știi cu precizie ce-l interesează pe cetățeanul care, dimineața la prima oră, are grijă să cumpere, de la chioșcul din colț, ziarul. De aici, necesitatea de a realiza o permanentă sondare a preocupărilor cetățenilor. Și este un fapt cunoscut — ziarul poate interveni activ, eficient în viața cotidiană, pentru a corecta, atunci când e cazul, unele devieri de la normal, de la corectitudine. A-i da satisfacție omului de pe stradă, atunci când are dreptate, a interveni în favoarea lui, chiar atunci când cei chemați să o facă nu se îndură (în pofida unor reglementări existente), a milita pentru lege și respectarea ei întocmai — iată elemente care fac cinste profesiei noastre combatante, iată ce-l atrage pe cititor, printre altele, făcându-l ca o dată cu cumpărarea ziarului să-și exprime — firește, prin gest — încrederea în noi, speranța — pe care n-avem voie s-o dezmințim — că în coloanele publicației noastre găsește ceea ce-l interesează, „ceea ce-l doare pe el“, cum se zice. Se face astfel educație și, totodată, se intervine activ în evoluția vieții sociale.

Consfăturile cu cititorii, cu corespondenții voluntari și cu colaboratorii au fost de un real folos în sensul orientării „tirului“ nostru. Testarea cititorilor, discuțiile, purtate cu conducători de întreprinderi și instituții, cele avute în dese rânduri cu cei ce

difuzează ziarul, ne-au ajutat să cunoaștem mai bine cerințele cetățenilor. De aici necesitatea extinderii volumului și grupării materialelor cu profil cetățenesc și mai ales accentuarea regularității apariției unor asemenea articole. Așa se face că vechea secție Informații și construcții de stat a fost profilată, specializată, am putea spune dacă nu ar fi prea pretențios, pe **PROBLEME CETĂȚENEȘTI**, fiind denumită ca atare. În scurtă vreme am împămîntenit astfel, o dată la două săptămîni, o pagină specială intitulată „Colocviu cetățenesc“.

CUM SÎNT CONCEPUTE paginile „Colocviului cetățenesc“ ?

Avem tot timpul în vedere omul căruia ne adresăm, în fața căruia susținem acest colocviu — cititorul. Asta înseamnă că în cadrul paginii trebuie să asigurăm o diversitate de materiale ce implică de la început scurtimea, condensarea. Materialele scurte au și avantajul — marele avantaj — că sînt citite. Căci, să nu uităm, ritmul vieții trepidante nu-i permite cititorului să ne acorde mult timp. Căutăm să-l captăm totuși, să-i reținem atenția chiar dacă uneori temele noastre — spun lucruri comune, dar tocmai fiindcă-s comune trebuie privite, așa zice, cu *prospețime* — îi reținem deci atenția dacă temele abordate sînt interesante și bine scrise. O experiență ceva mai veche ne-a arătat că este util ca aceste pagini

să aibă unele rubrici permanente (pentru o anumită perioadă numai, schimbându-le „din mers”) și unii semnatori de prestigiu, permanenți. Când deschide ziarul, cititorul își poate alege articolul preferat, gazetarul care scrie mai aproape de gustul său (fiindcă nu trăim cu iluzia că toate articolele sînt citite de toți cititorii). Pentru ținută și calitate am apelat și la colaboratori buni — deși sînt greu de atras și, mai ales, de menținut, de „racordat” la unele preferințe, mai bine-zis la anumite cerințe pe care le formulăm. Ne străduim însă să o facem cu tact, cu răbdare și cu elasticitate. (Dar asta e o altă problemă. Aș numi-o „arta” de a ști să lucrezi cu colaboratorii). Noi am izbutit să-i antrenăm pentru probleme cetățenești, printre alții, și pe scriitorii din redacția revistei „Ate-neu”.

Să revenim însă la paginile „Colocviu cetățenesc”. Ce conține, de regulă, o astfel de pagină ?

Mai întîi o rubrică intitulată „Mercur în contratimp” — scurte note critice — pe care o realizăm în colaborare cu Inspectoratul comercial de stat. O notă personală a paginii o realizăm și printr-un scurt eseu semnat de un scriitor băcăuan. Fiind vorba de un colocviu, au cuvîntul cititorii: sesizări de la cetățeni (15—20 quadrati). Cîteva fotografii cu comentarii succinte, scrise cu nerv (cînd sînt critice) sau cu o ușoară undă de poezie (atunci cînd se referă la aspecte pozitive) formează — grupate la un loc — fotocronica citadină. Textul acestei rubrici nu trebuie să depășească 10 quadrati. Caricaturile sînt asigurate de Constantin Ciosu, un apropiat colaborator al redacției. Avem grijă ca, uneori, caricatura să ilustreze un material din pagină, alteori să vorbească singură, cît un articol bun, despre o problemă neabordată în pagina respectivă prin text.

Pînă aici pagina ar putea să pară unora cam „subțire”, căci în materialele foarte scurte nu poți trata în adîncime o problemă. Și pentru ca „Colocviul cetățenesc” să aibă și un material de greutate, în fiecare pagină publicăm o anchetă, un articol de analiză, un raid, sau un material de revenire asupra unei teme majore abordate anterior. De altfel, ceea ce

ne propunem este revenirea asupra fiecărei chestiuni semnalate în coloanele paginii, ca și în întreg ziarul, urmînd să ne „batem” pînă la rezolvarea ei, pînă cînd constatăm că scrisul nostru are într-adevăr, eficientă”. Numai așa pagina își cîștigă prestigiu, numai așa „Colocviu cetățenesc” devine un factor de intervenție activă, eficientă, în viața cotidiană a județului nostru. Aș exemplifica prin dese reveniri făcute la un raid-anchetă intitulat „Cu autobuzul în stația așteptărilor”. După ce am publicat și răspunsul factorilor vizati, am reluat tema, urmărind ce s-a făcut, cît și cum, din cele pe care le comunicaseră consiliului popular și întreprinderea de specialitate.

DESIGUR, VIAȚA, prin dialectica ei, oferă gazetarului și aspecte negative și aspecte pozitive. Rolul critic al presei nu mai trebuie subliniat căci combativitatea este o trăsătură esențială a gazetăriei. Iată de ce colegiul de redacție a insistat și spre un echilibru între materialele de acest fel. Din ansamblul paginilor „Colocviu cetățenesc” am stabilit să nu lipsească articole privind răspîndirea experienței pozitive din sectoarele de deservire publică, interviuri informative sau grupaje de informații scurte, diverse, interesante, utile.

Pentru a evita improvizația, ne-am stabilit un plan de perspectivă, urmînd ca articolele să fie realizate în funcție de realitatea de pe teren. Planificările noastre nu sînt rigide. Renunțăm uneori la o temă dinainte stabilită, dacă o sesizare venită de la un cititor prezintă mai mult interes pentru momentul respectiv. Și sesizarea devine operativ o anchetă pe tema respectivă. De altfel, pentru sesizări și pentru răspunsurile primite de la factorii vizati, în planul nostru de apariție sînt rubrici aparte (Răspunsuri la sesizările cetățenești, Pe urmele sesizărilor nepublicate...).

Accentul pus de noi pe problematica cetățenească este și urmarea unei analize aprofundate pe care colegiul de redacție a făcut-o. Secția noastră, profilată în acest sens, a obținut rezultate care se cereau amplificate, și acestea sperăm că nu vor întîrzia. Pe lîngă materialele privind eforturile ce trebuie depuse pentru îmbunătățirea aprovizionării și deservirii populației,

pe lîngă cele privitoare la activitatea desfășurată de cooperăția de consum sau cea meșteșugărească, avem în vedere și articole, raiduri și anchete privitoare la cerințele cetățenilor în legătură cu transportul în comun, ironsirea nejustificată a timpului liber (cel de-al doilea 8, cum ne-am obișnuit să-l numim), aspecte ale activității din sectorul de ocrotire a sănătății publice. Și împreună cu realizarea unor materiale cărora le-am zice că au un mai pronunțat caracter educativ (cunoașterea legilor statului, prevenirea încălcării lor, accentul pe etică fiind pus în pagini variate și diverse, de bună calitate, intitulate „Se întîmplă la un pas de noi”), secția noastră de „Probleme cetățenești” are în vedere și interesul de care se bucură, în rîndul cititorilor, articolele, grupajele, paginile despre sport și turism. Desigur, este vorba de o sferă deosebit de largă, în care inițiativa, spiritul creator, inventivitatea gazetarului, răspunderea lui socială trebuie să se manifeste din plin.

EVIDENT, mai avem multe de făcut pentru a da o și mai mare consistență paginii „Colocviu cetățenesc”. Prin întreaga noastră activitate, ne străduim să realizăm un amplu dialog cu cetățeanul, să-l informăm și să luăm atitudine în legătură cu ceea ce-l preocupă pe omul de pe stradă, pe cititorul de fiecare zi.

Ing. D. MITULESCU
redactor șef, „Steagul roșu”-Bacău

SCHIMBUL DE OPINII despre linia grafică modernă a ziarului, organizat de către Uniunea ziaristilor, la începutul lunii martie a.c. la Ploiești, cu participarea gazetarilor de la zărele „Dâmbovița”, „Viața Buzăului” și „Flamura Prahovei”, a stîrnit, cum era și de așteptat, un interes deosebit. În deschiderea consfătuirii, tovarășul Ion Bucheru, a prezentat cîteva puncte de vedere cu privire la linia grafică a ziarului modern, opiniile expuse constituind un bun punct de plecare pentru desfășurarea discuțiilor. A fost subliniată ca pozitivă tendința de cristalizare a unei fizionomii proprii, a unei personalități distincte a fiecăruia dintre cele trei zăre. Sigur că atît tradiția cît și o experiență mai îndelungată conferă „Flamurii Prahovei” un anumit avans în acest domeniu. Participații la dezbateri au fost unanimi în aprecierea că procesul de modernizare a zărelor nu începe, ci se încheie în prezentarea grafică, forma fiind subordonată și adaptată conținutului. Echilibrul tematic stabilit, determinat în mod obligatoriu de problematica majoră a județului, folosirea celor mai adecvate și mai eficiente genuri și modalități publicistice, fixarea unui profil propriu al fiecărui număr de ziar în funcție de ziua apariției și a fiecărei pagini în parte sînt elemente care definesc ziarul modern și care, în mod cert, asigură și o ținută grafică modernă.

MACHETAREA numărului de ziar este, prin excelență, o activitate științifică și creatoare. Ea se bazează pe cunoașterea obiectivelor mari și a sarcinilor curente și imediate care stau în fața ziarului. Machetarea începe o dată cu lectura articolelor programate pentru apariție în numărul respectiv și se termină cu ieșirea din rotativă a ultimului exemplar.

În elaborarea ziarului — după cum s-a subliniat în discuții — este indispensabilă și stăpînirea unor reguli ale esteticii și, cu atît mai mult, ale graficii. Un articol bun cîștigă sau pierde prin felul în care este așezat în pa-

gină. De aceea, funcționalitatea fiecărui element care intră în componența unui număr de ziar, trebuie avută permanent în vedere. Dar un adevăr, îndeobște cunoscut, dovedește că simplitatea (nu simplismul) desenului unei pagini îi dă o notă, în plus, de elegantă și crează o atracție mai mare pentru cititor.

Participanții au reliefat că procesul de creștere și de maturizare a zărelor se întrepătrunde cu procesul de perfecționare gazetărească a tinerilor veniți în redacții, o dată cu crearea celor mai multe dintre noile organe de presă județene. Se impune însă ca redacțiile să fie mai mult sprijinite în munca de formare a tinerelor cadre. Revista „Presa noastră” poate aduce o contribuție mai substanțială în acest sens. Articolele apărute în legătură cu problemele de secretariat în general, analiza prezentării grafice a unor zăre, Suplimentul cu privire la „Arhitectura ziarului” sînt utile, dar insuficiente. În paginile revistei ar putea fi deschisă sistematic o rubrică destinată prezentării grafice, unui schimb mai viu de experiență despre etapele elaborării numerelor de ziar. O discuție — cu prezentarea unor elemente de experiență pozitivă și a unor observații critice despre secretariatul de

redacție ca factor de concepție — va permite elucidarea a nenumărate probleme și aspecte neclare în prezent.

AU FOST FORMULATE și alte sugestii deosebit de interesante. Pe baza prezentării în revistă a fotografiei unor pagini reușite și a altora mai puțin izbutite, ale unor zăre, secretarii de redacție cu mai multă experiență pot fi invitați să comenteze în revistă cele mai diverse aspecte ale machetării și paginatiei.

S-a propus conducerii Uniunii ziaristilor să dea un caracter de permanență organizării de seminarii, simpozioane, dezbateri cu secretarii de redacție din presa centrală și locală pe teme cum sînt: profilul paginilor de ziar și mai ales profilul paginii întîia; titlurile articolelor — formulare, mărime, literă — și rolul lor în stabilirea ținutei grafice a ziarului; ilustrația și funcționalitatea ei; folosirea diferitelor elemente ale prezentării grafice.

DISCUȚIA ORGANIZATĂ la Ploiești poate fi apreciată ca o reușită, iar studierea atentă a celor trei zăre învecinate va prilejui, desigur, constatarea utilității ei.

Ionuț ȘOIMARU

Prezent și viitor în FILMUL ROMÂNESC DE TURISM

ASOCIAȚIA ziariștilor și scriitorilor de turism de pe lângă Uniunea ziariștilor a organizat la sfârșitul lunii martie o masă rotundă în cadrul căreia și-a propus — așa cum afirma în cuvântul său introductiv VICTOR VINTU, secretarul Asociației — să cristalizeze câteva puncte de vedere pe marginea filmului de turism, apreciat ca unul din cele mai eficace mijloace puse în slujba dezvoltării turismului.

Larga participare la dezbateri a tuturor factorilor interesați în producția de filme turistice — creatori, ziariști și scriitori de specialitate, reprezentanți ai studiourilor de filme „București“, „Al. Sahia“, „Animafilm“, C.S.C.A., O.N.T. și ACIN, precum și ai Ministerului învățământului, Consiliului Central al U.G.S.R. și B.T.T. — a avut ca punct de pornire referatul publicistului Toma George Maiorescu (al cărui text îl publicăm integral) precum și câteva filme turistice prezentate, dintre cele realizate în ultima perioadă la Studioul „București“ („Vânătoare în România“, „Sinaia“, „Olănești“, „Veacurile au curs“, „Delta Dunării“).

Toma GEORGE MAIORESCU :

Concepție și realizare

ÎN FOND, dezbateri noastre a început de fapt, de la masa rotundă din noiembrie. Dorim să ascultăm și în continuare diverse puncte de vedere legate de producția filmului de turism. Nu ne propunem nici un fel de sarcini organizatorice sau de coordonare, dar ca exponenți ai opiniei publice, deschiși ideilor și experiențelor noi, tuturor elementelor de progres, având mereu în fața ochilor rolul sporit al filmului de turism, dorim să

contribuim la depășirea stadiului actual care e foarte departe de a corespunde exigențelor societății noastre. Discuțiile care au avut loc la prima noastră reuniune, au subliniat o serie de carențe care, sîntem încredințați, nu vor putea fi depășite decît printr-o strînsă colaborare a tuturor factorilor : creatori — beneficiari — opinie publică. Cred că e utilă o scurtă recapitulare a lor pentru cei care n-au fost prezenți la dezbateri trecută.

Astfel, după ce au fost prezentate filmele documentar-turistice „Metamorfoze“ și „De la străbuni la strănepoți“ de Titus Mesaroș, „De la Prilop la Gutin“ de Mirel Ilieșu și „Impresii din călătorie“ de Nicolae Margine, regizorii Titus Mesaroș și Octavian Ioniță au ridicat câteva probleme legate de producția actuală a filmului turistic la studioul „Al. Sahia“. Vorbitorii au exprimat părerea că documentarele turistice se pot împărți în două categorii :

— filmul turistic cu un caracter de reclamă, produs în general la comanda

P. 69. 648

O.N.T., și care, date fiind cerințele comerciale, are o valoare artistică relativă :

— filmul cu tematică turistică, realizat din propria inițiativă a unor regizori ai studioului.

Vorbitorii au precizat astfel că România turistică nu și-a dobândit, pînă în prezent, o reclamă inteligent concepută și deci eficace prin pelicule valoroase și sub raport educativ, ba mai mult, anul 1970 nu promite să modifice situația. (Planul studioului „Al. Sahia” nu prevede realizarea nici unui documentar turistic.) Prejudecata că filmul cu tematică turistică este un gen facil — mai dăinuie. Puținele pelicule turistice *representative* pentru țara noastră nu reușesc să ajungă pe piața mondială unde, din păcate, sîntem cunoscuți prin filme aparținînd categoriei reclamă comercială.

În ceea ce privește filmul de folclor, participanții la discuție au fost unanimi în a recunoaște că, din păcate, cea mai mare parte a acestor filme este o transpunere mijlocie pe peliculă a unor spectacole „făcute”, a unor „parade”, fiind lipsite de autenticitate.

Printre carențele filmului turistic actual s-a vorbit de lipsa unei idei poetice directoare, de insuficienta apelare la amănuntul semnificativ, de „plimbare” a aparatului cu scopul de a cuprinde „totul”. S-a arătat de asemenea că în momentul de față există două extreme, la fel de periculoase în filmul de turism :

1) Ambiția de a-l transforma în film de artă, neglijîndu-se rolul său de cunoaștere, propagandistic etc.

2) Tendința de a-l transforma într-un documentar arid care „să spună tot” dar, lipsit de limbajul specific al detaliului semnificativ, să nu poată comunica, în fond, nimic.

S-a creat, desigur, în ultimele două decenii cu talent și perseverență o adevărată geografie cinematografică a țării. Nu știu dacă vom găsi vreopată albă neexplorată de obiectivul cinematografic.

Și totuși, cred că n-o să se supere nimeni pe mine cînd voi spune că

echivalentul unei Români Pitorești contemporane care să ne apară în fața ochilor ca o *ființă vie*, originală, expresivă prin farmecul personalității sale, seducătoare, își așteaptă creatorii. Desigur — documentarul, fie el cel turistic, fie de reclamă, experiment escistic sau jurnal de călătorie, poem pur al naturii sau scurt-metraj aflat la confluența științei cu arta, și-a trimis antenele sale sensibile să exploreze geografia și istoria țării, să detecteze frumosul și să-l configureze în imagini de o puternică expresivitate, încercînd să constituie biografia cinematografică a României. Desigur, nu despre lucrurile unanim cunoscute și unanim apreciate vrem să discutăm aici.

Nu posed o listă a celor mai valoroase producții ale genului și chiar dacă aș avea-o m-aș feri s-o citez. Aprecierile sînt atît de labile, criteriile de multe ori atît de subiective. Deci în loc să dezbater problemele generale ale filmului de turism la noi, să-i punem diagnosticul exact și să vedem care sînt căile pentru a depăși situația actuală. Există, fără discuție, un nivel atins, avem ce învăța din cele mai bune creații ale genului și cred că sîntem de comun acord că trebuie să ne sprijinim pe cuceririle de pînă acum exact atît și numai atît cît te sprijini de o trambulină ca luîndu-ți avînt să sari cît mai departe.

SÎNTEM INTERESAȚI de aceeași întrebare: Cum să ne perfecționăm instrumentele puse în slujba acelei mari industrii care se numește turism ?

Ne punem întrebarea dacă — avînd în vedere sensul major educativ, propagandistic și, de ce nu, valutar al filmului de turism — n-ar trebui să existe o viziune de ansamblu în care să fie angajate cele mai valoroase forțe ale cinematografeiei noastre ? Oare cum putem exclude șuşaneaua, diletantismul, mediocritatea, punctul de vedere îngust și să creăm acea suită de mari filme de turism care să pună în valoare marile frumuseți inedite ale patriei noastre ?

Încă din perioada sa de pionierat, filmul românesc de turism a adus contribuții certe la dezvoltarea genului. Rezultatele artistice ale primelor filme de turism române sînt inegale, dar preocuparea se sistematizează și se configurează în timp. Aș vrea să vă amintesc cîteva din izbînzile genului: *De la Severin la Moldova Nouă*, semnat de V. Gociu în 1927; *România* — documentar de lung-metraj de Jean Mihail (1935); *Colțuri din România și Țara Moșilor — oameni, obiceiuri* (Premiul I, Bienala din Venetia 1938), Paul Călinescu; *În Transilvania, Balta—paradisul pescarilor, Pelicanii, O vînătoare de urși în Carpați, De la București la Brașov etc.* Deci, încă înainte de război, obiectivul se plimbă din Țara Moșilor la mănăstiri și de aici în Deltă. Imaginea țării, a Capitalei e prezentă în producția modestă dar entuziastă a anilor antebelici. Elocvente și esențiale chiar și pentru situația de azi sînt notațiile, din 1937, ale lui Mihail Sebastian: „Trebuie să-i felicităm (pe cinești — n.n.) pentru *tinerețea privirii lor*, pentru prospețimea alegerii imaginilor. Ne-au făcut să vedem o cetate europeană, care mai adăpostește cu un fel de ușoară tristețe monumentele propriului său trecut. Nici o imagine nu e încărcată sau inutilă. *Fiecare amănunt, fiecare clipă are expresie.* Cînd ajungi la capătul filmului, ai impresia că ai făcut, într-adevăr, o călătorie, cu un tovarăș extrem de sensibil și *cunoscător*, care posedă arta de a-ți prezenta un oraș ca și cum ți-ar prezenta o *ființă vie*”.

Excelentă, definiția lui Sebastian *tinerețea privirii*. Cred că cineastul trebuie să aibă, înainte de toate, privirea tînără, să fie un explorator, un însetat de frumusețe și un neobosit căutător de tărîmuri încă neexplorate.

Din lipsa unei cunoașteri profunde, selective, multor filme le lipsește ideea poetică, idee care să grupeze, să organizeze întregul material. Și tocmai pentru că nu există această idee, apar „ingredientele” artificioase. Altfel cum ai putea crea iluzia de unitate, cum ai putea „lega” episoadele disparate ?

Aș vrea să-l citez în acest context pe Paul Valéry: „pictorul care desenează din rutină și după ochi, fără să recurgă la rațiune, nu este decît o oglindă ce trimite înapoi imaginea unui lucru pe care nu-l înțelege”.

De multe ori rutina și lucrul „după ochi”, graba, lipsa unei idei organizatoare duc la acele filme indiferente, neutre și nimănui folositoare care apar pe ecrane și se uită imediat.

PRINCIPALA CAUZĂ care grevează asupra calității filmului nostru de turism pornește de la *scenariu*, de la ideea artistică a filmului. Sărăcia de idei duce inevitabil la o stereotipie a imaginii (tip ilustrate-color), la o consemnare impersonală, ilustrativă, la un mod învechit, inexpressiv, static (indiferent de numărul cadrelor montate), lipsit de fantezie. Capacitatea de a scoate în relief cu forță de sugestie amănuntul semnificativ (singurul care poate fi memorat într-un film) surprins din unghiuri inedite este strîns legată de profunzimea *cunoașterii* obiectivului abordat. De multe ori realizatorul de film turistic nu cunoaște realitatea în asemenea măsură ca s-o poată revela în aspectele sale inedite, insolite. Superficialitatea cunoașterii se asociază întotdeauna cu lipsa de personalitate artistică creînd în film senzația de lucruri deja văzute și cunoscute.

Strîns legată de absența unei idei artistice de bază este în multe din filmele noastre de turism și *lipsa unei concepții moderne în arta filmului*. Desigur, noțiunea de film turistic se lărgiște mereu prin apariția unor noi și noi specii (filmul-afiș, filmul-pliant, filmul-poem, filmul-monografie etc.), dar în același timp cred că se simte din ce în ce mai mult necesitatea de a circumscrie noțiunea, de a respecta regulile jocului. Or, ele nu pot fi respectate păstrîndu-se într-o fază de producție meșteșugărească. E încă prea mult spirit rutinier, se ridică încă prea puține bariere în calea diletantismului șușanist și a mediocrității. Rare sînt în filmul nostru turistic viziunile moderne care, printr-o

interpretare proprie, să folosească larg mijloacele și procedeele avansate ale experienței cinematografice mondiale.

În societatea modernă, într-o lume audio-vizuală, invadată de tehnica publicitară, eficiența începe să se confunde cu insolitul, cu șocul audio-vizual, cu șocul emoțional. Tot ce este „văzut” trece pe alături. Cred că în lumea de astăzi putem vorbi de o adevărată *estetică a șocului audio-vizual*. Ca să capteze pe spectatorul modern, filmul turistic trebuie să fie neapărat puternic, original, foarte personal. *Dacă spectatorul nu este ispitit să vadă locurile aduse pe ecran de imagine, filmul turistic nu și-a atins scopul.*

Dar filmul turistic depășește simpla noțiune de reclamă. El nu poate fi confundat cu lista de bucate a unui restaurant. (Cu toate că înțelegem și utilitatea unor asemenea filme-afiș. Singura cerință pe care le-am adresa-o însă ar fi realizarea lor cu simțul umorului și cu mijloace cinematografice adecvate, moderne). Filmul turistic trebuie să se supună legilor generale ale artei: să emoționeze, să propage cunoștințe, să educe. Dar el se supune în același timp și legilor specifice. Iar astăzi aceste legi specifice sînt, după cîte prea bine știți, cu totul diferite de cele după care se realizau filme turistice în urmă cu două decenii. Evoluază nu numai tehnica cinematografică dar și gustul estetic al spectatorului.

FILMUL TURISTIC și-a dobîndit în societatea modernă o tehnică deosebit de avansată. E firesc să fie așa. În turism se investesc sume uriașe și de la turism se așteaptă venituri uriașe. Cu atît mai mult cred că filmele de turism trebuie să se realizeze, așa cum se întîmplă în țările avansate,

la nivelul celor mai buni creatori, la nivelul celor mai avansate tehnici cinematografice. Puterea de convingere a artei autentice depășește orice reclamă. Cu toate că și tehnica publicității a ajuns la o mare finețe, la o estetică a inteligenței.

Cred că n-au ce căuta în filmul de turism monografiile didactice, cumînți, indiferente, *totale*, fotografierea impersonală (filme geografice sau istorice, didactice pentru școală trebuie să se facă dar numai în acest scop). Nu trebuie să avem pretenția ca într-un film de 10—20 minute să se dea o informație globală. În general se întîmplă așa: cineva vine cu o idee, și-o pune în imagine iar mai tîrziu vine altcineva care vrea să-și vadă în acel film și strămoșii, și nepoții și cum va fi în veacul al XXI-lea.

Filmul de turism este un *film-șoc*. El trebuie să bulverseze, să biciuiască sensibilitatea prin *ineditul realității* investigate. Prin noutatea unghiului de vedere. Prin noutatea descoperirii. Prin frumos. El trebuie să exercite asupra spectatorului o formidabilă excitație cinematografică. Experiențele de avangardă, efectele vizuale cele mai amețitoare, mijloacele de cinema-abstract, procedeele specifice ale filmului publicitar, toate își pot găsi un loc rodnic în filmul de turism. (Să ne gîndim cu cîtă nonșalanță transpune Lelouch în filmul său lucruri cu totul obișnuite în cinematograful publicitar.)

AVEM DATORIA să creăm filme turistice de o zguduitoare frumusețe; să restituim publicului nostru, în special tineretului, avid să cunoască peisajul variat al țării, acea imagine sintetică a unei Români pitorești contemporane care există în realitate, tulburătoare și plină de farmec, așteptîndu-și, doar, exploratorii.

Mijloc de educare și instruire

MIHAIL CARANFIL („Scînteia”):
Apreciază filmele vizionate ca filme-reclamă — suită de imagini frumoase dar care nu comunică nici o idee.

Așa cum sînt făcute par adresate unui turist care nu vine în România decît pentru a beneficia de confortul unor camere cu paturi curate și băi în fa-

ianță, pentru a bea și minca bine, și nu unui turist interesat de ceea ce se întâmplă pe toate planurile în această țară. Propune ca filmele turistice să fie încredințate unor reporteri care să știe să vadă, dincolo de imagini, o realitate pe care s-o restituie privitorului interpretând-o.

AUGUSTIN SANDU („Informația Bucureștiului”): Afirmă că cel puțin filmul despre vânătoare poate fi reținut, având elemente care depășesc reclama comercială. Filmele celelalte dau impresia de montaje și nu depășesc limita unui reportaj festiv duminical. Suferă de monotonie, prezentând obiective turistice în aceleași momente ale zilei — nopțile pe munte, furtunile care au și ele frumusețea lor lipsesc cu desăvârșire din aceste filme. Comentariile sînt de cele mai multe ori naive adresîndu-se parcă unor turiști care n-au mai văzut confort. De fapt și imaginile insistă neîngăduit asupra confortului. Delta a rămas un ținut insuficient explorat ca zonă de exotic și mister. Muzica este și ea uneori prea ritmică ca și cum omul trebuie să se odihnească într-o alegreță continuă.

CONSTANTIN-LAURIAN URSU (B.T.T.): Consideră că filmul turistic trebuie să fie un mijloc eficient de propagandă turistică. România nu este obiectiv turistic numai prin peisaj și prin trecutul său ci și prin prezent. Fenomenul actual care este turismul pentru tineret, fenomen dirijat și chiar subvenționat de unele state, demonstrează că turismul nu este comerț sau în orice caz nu numai comerț, el înseamnă recreere dar și mijloc de educație și instrucție. Tinerii din străinătate nu vin în România numai pentru plajă sau munte ci vin să cunoască România de azi, tineretul român. În această direcție O.N.T. mai are încă de realizat.

AURIAN SIDERIU (Studioul „București”): Arată că, spre deosebire de Studioul „Sahia” care își poate propune o tematică pe idei proprii, Studioul „București” realizează filme

pentru diverși beneficiari, fapt care atrage după sine obligația de a ține cont de cerințele acestora. Este de părere că filmele prezentate răspund, din punct de vedere tehnic și artistic, condițiilor cerute de beneficiar și deci își ating scopul. Aduce ca argument în sprijinul afirmației sale faptul că unele din filmele studioului au primit premii în străinătate.

VICTOR BIRLADEANU („Știința”): Precizează că această discuție nu are un caracter de strictă specialitate ci își propune să stabilească doar în ce măsură aceste filme servesc cauza turismului. Filmele vizionate au secvențe remarcabile, în mod deosebit „Vânătoarea în România”. E de părere că reclama — făcută cu inteligență, umor și spirit — poate fi artistică. E de acord cu A. Sandu că filmul „Olănești” frizează vulgarul iar „Delta Dunării” este o colecție de ilustrate. Carențele filmelor acestea vin dintr-un complex de inferioritate — de unde abuzul de confortomanie și luciu, precum și din cel puțin două prejudecăți: prima — turistul este un om care nu vrea să-și încarce mîntea cu idei, a doua — filmul turistic trebuie să fie apolitic. Explică ce înțelege prin latura politică a unui film: nu numai prezentarea furnalelor, ci a omului în peisajul contemporan. Apreciază ca film „ideal” de turism „Prin Vrancea” de Sergiu Huzum al cărui succes vine din subordonarea întregului material

unei idei: ideea vieții și a morții ca un ritual solemn în mijlocul peisajului natural românesc, specific meleagurilor Vrancei. Filmelor de turism le lipsește cultura în manifestarea ei vie, contemporană. Nu este suficient să prezentăm doar fresce ci e necesar să fie filmate și spectacole folclorice, orchestre de muzică populară, etc. Conchide că ideea de film turistic trebuie lărgită încît acesta să nu se mai limiteze doar la prezentarea de obiective turistice.

ION CRĂCIUN (O.N.T.): Este de părere că nu au fost prezentate cele mai reprezentative filme la comanda O.N.T. Activitatea desfășurată în domeniul filmului turistic este destul de bogată și meritorie, constituind o bază de pornire pentru filme calitativ superioare. Nu este de acord cu antevorbitorii care au acuzat filmele prezentate de lipsa unei idei dirigitoare. Ceea ce trebuie luat ca punct de pornire în discuție este ca aceste filme să răspundă unei anumite idei, să țină cont de factorul *cui* sînt adresate. Iar noi ne adresăm turistului mediu ca înțelegere. Este necesar să se arate turiștilor străini ce condiții li așteaptă la noi, pentru a arăta alte aspecte ale României, trebuie făcute alte filme. O carență a filmului turistic este idealizarea peisajului, ceea ce dă o senzație de artificial. Subliniază că România este în orice caz mai amplu prezentată decît ne putem da seama din această gală.

Categorii ale filmului de turism

CONST. PIVNICERU (Studioul „București”): Filmul turistic modern s-a născut relativ recent, este un gen relativ nou care a urmărit linia ascendentă a turismului nostru. El trebuie să țină seama de o realitate existentă, fie că ne convine s-o recunoaștem sau nu: România a fost și rămîne încă pe plan internațional necunoscută ca țară turistică. De aceea,

filmele turistice reflectă acest stadiu: descoperirea pentru străinătate a unei Românie moderne, cu un turism corespunzător și care oferă condiții bune turistului mediu.

A judeca global filmul turistic este o greșală pentru că acesta se diversifică în mai multe categorii: un film turistic *anunț* — așa-numitul film pilulă de 1—2 minute, film care tre-

buie să fie șoc, ilustrativ și care într-un interval scurt să atragă și să rețină atenția privitorului: un film turistic gen *afiș* de 10—15 minute, care să dezbată ceva mai pe larg posibilitățile turistice ale unei țări. Criteriile de valoare aplicate acestor genuri de film trebuie să difere de acelea aplicate altor genuri cum ar fi monografia turistică, poemul cinematografic care trebuie să aibă un limbaj cinematografic mai rafinat. Dar trebuie ținut cont că acestea din urmă se adresează unei alte categorii de turiști.

Ceea ce se poate imputa filmelor turistice nu este lipsa ideii ci a unui pretext, acea trăsătură de unire care să te poarte de la prima secvență la ultima (de exemplu balonul roșu din filmul francez cu același nume). În majoritatea filmelor care sînt mai mult filme de montaj, se vede lipsa unei continuități. De asemenea, filmele păcătuiesc și prin lungime, nu sînt alerte și de aceea și plictisesc.

În ceea ce privește comentariile e de părere că filmele trebuie să vorbească în primul rînd prin imagini și prin montaj și mai puțin prin text.

Propune o discuție similară despre filmul artistic românesc, un schimb de idei și opinii cu realizatorii acestora.

CAROL-ION GYARMOT („Elöre“): Întrebarea — din punctul de vedere al celui ce vede filmul și care nu cunoaște toate aceste teorii — este dacă așa cum e făcut filmul turistic azi, atrage sau nu, dacă dă numai cunoștințe sau și distrează? Este pentru filmele turistice cu subiect.

FLORIAN POTRA (C.S.C.A.): Împărtășește punctul de vedere al lui Const. Pivniceru în ceea ce privește încercarea de sistematizare a genurilor filmului turistic, în filmul *afiș* și filmul *pliant*, considerîndu-le două categorii de filme turistice-publicitare, celelalte intrînd în categoria documentarului, de forme, genuri variate.

În ceea ce privește realizarea artistică a filmelor — aici însuși ci-

neastul trebuie să aibă revelația anumitor monumente ale naturii, în niciun caz filmarea aceluiași obiective și locuri, din mereu aceleași unghiuri nu poate emoționa. Este de părere că pentru străinătate ar fi utile filme din care cei interesați să poată afla despre generalizarea învățămîntului de 10 ani, sau despre succese ale medicinei românești, pentru că numai peisajul în sine nu atrage, cu unele excepții, cum este Delta care e într-adevăr, un ținut unic. Descoperind ținuturi, orașe, realizatorii filmelor ar trebui să încerce să descopere și să releve ceea ce le individualizează, acel așa-numit „cachet“. Ar fi interesant și necesar de realizat filme despre tradițiile folclorice, unele dintre ele pe cale de dispariție. În ceea ce privește comentariile, care sînt în genere slabe, este de părere că antrenarea scriitorilor și publiciștilor ar da rezultate mult mai bune.

VASILE MACOVEI (M.A.E.): Își exprimă regretul că și în anul 1970 filmul turistic va rămîne tot o „cenușecasă“, fapt de neînțeles dacă avem în vedere că turismul constituie una din importanțele laturi ale economiei naționale a României. De aceea, o propagandă turistică inteligentă este necesară pentru atragerea turiștilor. Nu este de acord cu părerea exprimată de alți vorbitori că aceste filme sînt adresate turistului mediu. Ar fi interesantă o investigație sociologică pentru a se stabili cine vine în România și de ce? Poate atunci s-ar afla că nu vin numai „senzoriali“ care-și lasă spiritul la graniță, că nu vin numai turiști care caută marea sau muntele, mîncarea sau confortul ci și oameni interesați să cunoască realitatea în ansamblu de care se vorbește din ce în ce mai mult peste hotare. Filmele turistice de pînă acum nu fac cunoscută România din acest punct de vedere.

RENATO ILIESCU (O.N.T.): Își exprimă satisfacția de a participa la o astfel de întîlnire care demonstrează

ză că O.N.T. nu mai este singur în această acțiune. Este necesar un fond de filme turistice care să facă să fie depășit momentul actual al insuficienței cunoașteri în străinătate a României. Pentru ca discuțiile să fie eficiente este de părere că trebuie ca toți cei care-și exprimă punctele de vedere să fie informați asupra necesităților în propagandă turistică, asupra adreselor acestor filme, a ariciilor de distribuție, a ceea ce se întîmplă pe plan mondial, în acest domeniu și unde ne situăm *noi* cu această propagandă prin film. Este nevoie în propagandă turistică de filme care, într-un mod inteligent, alert și divers, să prezinte potențialul turistic al țării noastre. Bineînțeles, aceasta nu înseamnă că trebuie excluse celelalte filme, filme de idee, care pe un fond peisagistic să afirme valorile economice, sociale și culturale ale României de azi. Nu este de acord cu tratamentul superficială a ceea ce s-a realizat pînă în prezent în domeniul filmului turistic. Solicită presei un sprijin mai eficient pentru ca D.D.F. să difuzeze aceste filme cu conținut turistic atît în interior cît și în străinătate mai corespunzător decît pînă acum. De asemenea, un sprijin pentru lărgirea nucleului celor care fac filme turistice. Precizează că trebuie să se țină cont de faptul că, pe an ce trece, proporția între turismul organizat și turismul individual se accentuează în favoarea celui din urmă. Dacă în cazul turismului organizat se poate vorbi de turiști cu un nivel intelectual mediu, cei ce vin individual sînt turiști sensibili și la alte valori decît cele strict peisagistice. Ceea ce înseamnă că filmele turistice trebuie să se adreseze turiștilor de toate categoriile și nu numai turistului mediu. Se realizează păreri exprimate de Fl. Potra asupra necesității unui inventar al obiectivelor noastre turistice.

STELIAN POPESCU (U.G.S.R.): Din punctul de vedere al Consiliului Central al U.G.S.R. se pune problema unei propagande turistice care să sublinieze relația turism-sănătate, turism-

recreere, turism-instrucție. De aici necesitatea unor filme turistice pentru turismul intern pe itinerarii și cu obiective posibil de vizitat în o zi și jumătate, două, la sfârșit de săptămână.

MARION CONSTANTINESCU (Studioul „Al. Sahia“): O propagandă eficientă de turism trebuie să țină seama de delimitarea — făcută în aceste discuții — între filmul de propagandă în general și cel comercial. Deși Studioul „Sahia“ nu a fost în ultima vreme solicitat de O.N.T. să facă

filme turistice, au fost făcute totuși de către Studio filme care răspund cerinței stimulării dorinței de cunoaștere. Dovadă filmul „Izvoare“ al regizorului Octav Ioniță care prezintă câteva tradiții și care a luat un premiu internațional pentru cel mai bun film de turism. Își exprimă părerea că filmele de turism păcătuiesc și prin lungime, fapt care creează dificultăți și la difuzare precum și prin dorința de tratare exhaustivă a unei teme, lucru imposibil de realizat chiar într-un film de 30 minute.

nizat de Uniunea ziariștilor, în colaborare cu factorii interesați.

MARIN BUCUR (regizor, Studioul „București“): Exprimă regretul că s-au ales pentru gală filme care țin aproape exclusiv de genul reclamă turistică și nu au fost cuprinse toate filmele realizate pentru ca discuția despre propaganda turistică prin film să aibă o altă bază. Indiferent că filmele sînt făcute de Studioul „București“, Studioul „Al. Sahia“ sau Studioul T.V., trebuie să se țină cont de genurile diferite ale filmului turistic.

Numitorul comun: CALITATEA

GH. BRĂTESCU (Agerpres): Gazetarii ca spectatori vor filme de turism bune, realizate din punct de vedere tehnic, artistic, propagandistic, toate aceste laturi îmbinate cu finețe încît să nu primeze una în dauna celeilalte. La ora actuală filmele par făcute de niște diletanți nu în meserie, dar de oameni care nu știu ce trebuie să urmărească și să vadă, care nu cunosc ei înșiși itinerariile turistice în măsura în care ar trebui pen-

tru a le putea descoperi și celorlalți. Își exprimă dorința ca această întîlnire să fi reușit a cristaliza unele idei care să ducă la realizarea unor filme turistice valoroase, la crearea unei școli de film turistic. Subliniază că dobîndirea unor medalii la festivaluri internaționale nu este totdeauna edificatoare. Propune un festival al filmului turistic intern sau poate chiar internațional, festival care să fie orga-

NICOLETA GHERGHEL (O.N.T.): Precizează că O.N.T.-ul, adresîndu-se diferitelor studiouri, nu impune și un anumit mod de realizare a filmului. Comandînd un film, O.N.T.-ul cere să fie relevate mai accentuat anumite laturi sau obiective turistice ceea ce nu impietează asupra calității artistice ce cade exclusiv în sarcina regizorului; filmul trebuie să poată marca realizatorului. Dacă filmul comandat nu corespunde exigențelor, el nu poate fi totuși refuzat după ce au fost investite sute de mii de lei. Singurul lucru care se poate face este ca a doua oară să nu se mai apeleze la același realizator.

VICTOR VÎNTU: Concluzionînd, își exprimă convingerea că din această întîlnire s-au cîștigat cel puțin două elemente de importanță majoră pentru viitor: au fost puse în dezbatere unele probleme legate de crearea unui film turistic de factură modernă și s-a cristalizat ideea necesității unui festival al filmului turistic.

De asemenea, s-au făcut o serie de propuneri de colaborare bilaterală: U.G.S.R. — O.N.T., propuneri pentru o impulsioneare a dezbaterilor în presă, în cronici ale filmului turistic, propuneri pentru ca publicul larg să aibă acces la filmele turistice.

Ceea ce trebuie reținut în mod deosebit este ideea unui criteriu unic al judecării de valoare: calitatea. Pentru că, indiferent de gen, filmul turistic trebuie să aibă un mesaj clar pe care să reușească să-l comunice cu mijloacele adecvate.

SEARĂ

DE MUZICĂ UȘORĂ

ÎNTILNIREA de duminică 22 martie a.c. la Casa ziariștilor a fost dedicată muzicii ușoare. Debutând cu un micorecital al Stelei Popescu — actriță și cântăreață de mari resurse scenice — seara a continuat cu o interesantă discuție despre problemele actuale ale muzicii ușoare, realizată cu participarea compozitorilor Nicolae Kirculescu, Alexandru Mandy și Ion Cristinoiu, de Sandu Marian.

Tema propusă — „Trei compozitori, trei stiluri” — a fost amplificată de interlocutori, discuția depășind limitele simplei definiții a unor personalități artistice diferite.

S-a încercat precizarea ideii de stil, a esenței intime a acestuia. Personalitatea, consideră Nicolae Kirculescu, apare ca efect al unui proces complex de maturizare, de filtrare a influențelor numeroase și foarte diverse sub al căror semn se plasează, inevitabil, orice început. Pentru Alexandru Mandy, esențială este comunicarea prin muzică a unor gânduri, a unor stări afective. Încheagată din nenumărate elemente, determinată de un complex de date și împrejurări, personalitatea artistului se definește desigur

prin mijloacele de expresie dar, în primul rând, prin ideile vehiculate, prin mesajul pe care opera sa îl propune. Pentru Ion Cristinoiu precizarea unui stil nu constituie o preocupare specială, calitatea autentică fiind primul imperativ. Insistând asupra necesității unei perfecte omogenități muzică-vers, Cristinoiu propune formula colaborării permanente între compozitor și textier (termen pe care, de altfel, îl respinge, firească fiind tot denumirea de poet) soluție care alături de aceea, ideală a autorului unic, favorizează crearea și menținerea unui stil.

Acceași „fidelitate” artistică o întâlnim în general și în privința interpretelor. Relația autor-interpret, problemă specifică, de importanță deosebită în creația de muzică ușoară — și, în general, în arta spectacolului, — a fost și ea discutată, argumentele teoretice fiind întărite, exemplificate prin recitalul susținut de: Anda Călugăreanu, Denise Constantinescu, Angela Similea, Doina Spătaru și Sergiu Cioiu.

Muzica lui Ion Cristinoiu (pe versuri de Mihai Dumbravă), îmbinând fiorul liric cu ritmul modern, forța sugestivă a cuvintului cu calitățile melo-

dice, își găsește un inspirat corespondent scenic în interpretarea Andei Călugăreanu sau a Doinei Spătaru. Adept, după propria-i mărturisire, al genului dramatic, adesea cu inflexiuni tragice, Nicolae Kirculescu — compozitor care își încredințează melodiile celor mai valoroși interpreți — a fost reprezentat în această seară de Denise Constantinescu, cântăreață de nuanțate posibilități artistice, cu un timbru cald, sensibil. Importanța interpretării devine evidentă în cazul unei melodii prezentate în două variante diferite. Exemplul citat de Alexandru Mandy este în acest sens edificator: melodia „Vântul” în versiunile absolut deosebite, dar de egală valoare, ale belgienei Lise Marke și a lui Sergiu Cioiu.

CIT DESPRE recitalul care a încheiat seara de muzică ușoară de la Casa ziariștilor trebuie să menționăm prezența Angelei Similea, cântăreață recent impusă atenției publicului, cu calități artistice pe deplin confirmate de „Cerbul de argint” de la ediția 70 a Festivalului și concursului internațional de la Brașov.

Cristina CONSTANTINIU

DE LA ASOCIAȚIA FOTOREPORTERILOR

Marti 17 martie a.c. Asociația fotoreporterilor de pe lângă Uniunea ziariștilor și-a ținut obișnuita întâlnire de lucru lunară. Eugen Iarovici a prezentat un documentat referat cu tema „Aspecte și cerințe ale fotoreportajului”. Discuțiile care au avut loc pe marginea referatului, au arătat interesul de care se bucură asemenea întâlniri care facilitează schimburi de opinie pe probleme profesionale, dorința celor prezenți ca dezbaterile să-și lărgescă cadrul printr-o participare cât mai largă atât a fotoreporterilor de la publicațiile din Capitală cât și din țară.

REPORTAJUL și NAVIGAȚIA

Victor BĂRLĂDEANU

NU SE POATE AFIRMA că ducem lipsă de realizări, adesea remarcabile, în acel mult gustat gen publicistic care sînt **notele de călătorie**. Atît în paginile presei, cît și în volume (din păcate însă pe plan editorial situația e mai slabă în ultima vreme!) cititorilor li se oferă posibilitatea de a străbate, în tovărășia unor reporteri talentați, vaste arii geografice, de a cunoaște o impresionantă multitudine și diversitate de aspecte caracteristice din viața globului terestru. (Ar merita, poate, întreprinsă de către o editură îndrăzneată și dornică de tipărituri rentabile o operație de antologare a celor mai bune reportaje și note de călătorie publicate în ziare și reviste, fie după criteriul temporal — „Notele de călătorie ale anului cutare sau cutare” —, fie după cel spațial — „Europa sau Asia sau America sau Antarctica văzute de reporteri români“.)

Printre zonele care au intrat în cîmpul vizual al reportajului nostru de călătorie, **marea** — cu întreg complexul ei de determinante, generatoare de problematici și dimensiuni morale specifice — a atras în ultimii ani un număr mai mare de condeie exersate, care s-au străduit să-i dezvăluie inefabilul farmec și tulburătoarea atracție. După „Noptile cu lună pe Oceanul Atlantic” ale poetului Ion Gheorghe — adevărat jurnal liric de bord —, după cărțile lui George Dan și Radu Tudoran, iată că ni se oferă spre desfătătoare lectură cartea lui **Ion Aramă** „CU BRICUL „MIRCEA” ÎN JURUL EUROPEI”, recent apărută în Editura Militară.

Mărturisesc că, numai la auzul cuvintelor **arboradă, dunetă, cart, prova, pupa**, mă simt impresurat de clocotul din adîncuri al imensităților lichide și în nări parcă se infiltrează săratele lor miresme. Cine nu cunoaște această irezistibilă vrajă înseamnă că nu și-a trăit copilăria și adolescența în lumina solară a marilor magicieni Jules Verne, Joseph Conrad, Jack Lon-

don, cei trei „J” ai setei de necunoscut și ai mistuitoarelor pasiuni eroice, a căror copleșitoare prezență structurează pe coordonate specifice virsta infinitelor elanuri.

Există, prin urmare, anumite premise psihologice care ne cuceresc simpatia pentru o asemenea carte. Meritul lui Ion Aramă este de a nu se fi bizuit exclusiv pe aceste atu-uri implicate de exotism și pitoresc maritim, de a nu fi năucit lectorul printr-o avalanșă de termeni de specialitate care, prin forța lor sugestivă, să-l absoarbă de efortul propriu-zis al evocării, ci de a fi dat dovadă de un remarcabil simț al măsurii și al echilibrului, făcînd din mare un personaj viu, pregnant, obsesiv și, în același timp, un revelator de caractere, un dinamizator de energii umane.

Revendicîndu-se de la marea tradiție a scriitorilor-marinari — mai ales de la viguroasa tradiție autohtonă a lui Jean Bart, subliniată chiar prin epigraful cărții — Ion Aramă își împărtășește în paginile volumului impresiile unor călătorii săvîrșite cu navașcoală „Mircea” în Turcia, Italia, Franța, Anglia. Cunoscutul velier al marinei române, pe care și-au făcut ucenicia atîția comandanți care au dus departe gloria școlii noastre de navigație, are o biografie la fel de pasionantă ca și a oricărui erou de roman marinăresc. Autorul ne-o povestește cu o pană inspirată, îmbinînd cu luciditate momentele de romantic elan cu cele de scrupul cronicăresc.

Impresionantă prin sobrietate — și, tocmai de aceea, printr-o emoție reținută, bărbătească — este relatarea furtunii pe care a înfruntat-o bricul „Mircea” în 1965 cînd, tras de remorcherele maritime de mare putere „Voinicul” și „Viteazul”, se îndrepta spre reparațiile capitale ce-l așteptau la șantierele navale din Hamburg. În golful Biscaya — faimoasa „groapă comună a vapoarelor din Atlantic” — o furtună cumplită, una din acele teribile dezlănțuiri de stihii care zămis-

lesc spectrul sumbru al mării, i-a pus la grea încercare pe cei ce-l călăuzeau pe „Mircea” spre temporara sa țintă. Autorul găsește accente de înfiorat dramatism — fără a pedala, totuși, pe patosul ieftin al melodramei — spre a sugera tensiunea înceștării și, îndeosebi, rezistența eroică a celor 24 de marinari de pe bric care, cu riscul vieții, au refuzat să-l părăsească pradă valurilor.

DAR POATE cele mai reușite pagini ale cărții sînt acelea în care autorul zugrăvește viața obișnuită pe navă. Și cînd folosesc termenul „obișnuită”, simt nevoia unei precizări: aici totul e o organică împletire, o autentică osmoză de obișnuit și neobișnuit. Aș aminti doar memorabila scenă a manevrării velelor de către elevii-marinari în Biscaya, pe un vînt de forța 6: „Elevii marinari aliniați la piciorul catargelor se uitau pe furis la valurile lungi, masive, la gropile care se căscău pentru o clipă dincolo de bord, apoi la sarturile care vibrau și șuierau în vînt. Sus, de-asupra catargelor, pluteau nori albi, de mare înălțime; dacă-i priveai în raport cu vergile, păreau niște cheflii care se plimbă de colo-colo pe cer, după bunul plac. Erau cînd la dreapta, cînd la stînga; se prăvăleau deodată înainte, se întorceau la locul lor, o luau iarăși razna... În acest răstimp, frontul elevilor se clătina ca un lan în bătaia vîntului, așteptînd”. Pe fundalul acestui decor zbuciumat, dramatic, se desfășoară, într-un ritm trepidant de adevărat „suspense”, manevrarea velelor, excepțională probă de măiestrie și curaj marinăresc, care provoacă, pe bună dreptate, admirația marinarilor de pe navele care tocmai treceau prin partea locului.

Un incontestabil merit al reportajului marinăresc al lui Ion Aramă constă în fluiditatea contopirii notațiilor de „jurnal de bord” cu impresiile propriu-zise de călătorie. Dat fiind că țările vizitate sînt, în gene-

PRESA
ȘI VALORIFICAREA
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

ral, destul de bine cunoscute, găsindu-și de mult oglindirea corespunzătoare în reportajul românesc de călătorie, proba de iscusință a autorului o reprezenta capacitatea de a afla unghiuri inedite, detalii sugestive, care să înlăture primejdia monotoniei, senzației de „dépâ-vu”. Se poate afirma că, în cea mai mare parte a paginilor cărții, această primejdie a fost ocrotită cu măiestria evitării de către nava a recifelor periculoase.

Tablourile napolitane sau londoneze pe care le descrie Ion Aramă au o anume savoare pe care le-o conferă tocmai **prezența mării și a marinarilor**. Căci nicăieri autorul nu uită această tulburătoare, obsesivă prezență. Pretutindeni — chiar și în mijlocul celui mai citadin dintre peisaje — el își amintește de un amănunt, de o stare de spirit care evocă sau sugerează marea. Vizitând marile muzee, el caută — și găsește fără ostentație — acele opere de artă sau măturii de vremuri apuse care, într-un fel sau altul, aduc aminte de mare sau marinari. În forfota de metropolă contemporană a Londrei, el își înclină fruntea în fața unui monument închinat eroilor marinei engleze din primul război mondial, „celor douăsprezece mii din marina comercială și flota de pescuit care n-au alt mormânt decât marea”. De altminteri, dintre paginile închinat Angliei cele mai emoționante sînt dedicate prezentării faimoasei nave „Victory”, nava-amiral de pe care Nelson a comandat vasta desfășurare a forțelor engleze în bătălia de la Trafalgar. Nu este o prezentare tehnică, încărcată cu amănunte de specialitate, ci o autentică **retrăire** a trecutului, a atmosferei istorice, cu aura ei romantică, cu fiorul ei liric. Aceasta nu înseamnă că pasiunea evocării anihilează migala și scrupulul descrierii documentate: între ele există o continuă comunicare de energii lăuntrice.

Mai trebuie subliniată în această carte o importantă însușire, care dă paginilor ei un anume ton, o vibrație specifică: sentimentul mîndriei patriotice, conștiința pregnantă a echipajului bricului „Mircea”, pe care îl însoțește autorul, de a fi ambasadori maritimi ai unei țări cu o flotă comercială în plină dezvoltare, care și-a cîștigat prestigiu pe plan internațional. E un sentiment complex, bogat în reverberații, prezent în subtextul mai tuturor notațiilor autorului, fie că ele se referă la viața de pe navă, fie că oglindesc diversitatea peisajelor naturale și umane întilnite în cale.

ÎN LUNA MARTIE, Clubul ziariștilor de știință și tehnică și Clubul ziariștilor economiști de pe lângă Uniunea ziariștilor au organizat o masă rotundă avînd ca temă stadiul cercetării științifice românești exprimat în brevete de invenții — la care redactorii de specialitate au avut prilejul să se întilnească cu reprezentanți ai conducerii Oficiului de stat pentru invenții și mărci.

Întilnirea — care a constituit un bun prilej de informare în ceea ce privește fluxul invenției de la stadiul de cercetare pînă la aplicarea ei — a relevat utilitatea intervenției presei în popularizarea și valorificarea cercetărilor. Acest sprijin al presei — atît centrale cît și județene — este cu atît mai necesar cu cît s-a demonstrat că necunoașterea exactă a activității Oficiului și a posibilităților de documentare pe care acesta le oferă celor interesați a dus, în numeroase cazuri, la irosirea de forțe și de timp în cercetări care pe plan mondial nu mai constituiau probleme nerезolvate. De aici, necesitatea unui contact prealabil atît al cercetătorilor, cît și al constructorilor, înainte de a pune în construcție un tip de invenție, cu Oficiul unde se găsesc nu numai brevetele existente la noi sau protejate, ci tot ce a fost și este brevetat în toate țările.

Așa cum arăta ing. Eugen Pau, unul din participanții la discuție din partea conducerii Oficiului, intervenția presei nu se poate limita numai la a atrage atenția cercetătorilor asupra importanței cunoașterii brevetelor existente deja, ci și asupra necesității de a înregistra o invenție înainte de publicare în reviste, știut fiind că numai brevetarea îi conferă prioritate. Presa este aceea în măsură să meargă pînă la scoaterea la iveală a unor greutăți legate de experimentarea inven-

ției, deoarece o idee neexperimentată nu prezintă în sine nici o valoare. Aici intervin, pe de o parte, greutăți legate de experimentarea unei invenții, iar, pe de altă parte, de generalizarea unei invenții deja experimentate. Problema fiind mult mai complexă decît apare la o simplă enunțare, abordarea ei în presă cu competență și oferind în același timp soluții — printre care vorbitorul sugera formarea în întreprinderi a unor servicii de invenții care să înmănușeze ingineri specialiști, economiști și juriști — ar constitui un real ajutor în acțiunea de valorificare a cercetării științifice pe linia directivelor Congresului al X-lea al P.C.R.

Întrebările puse de ziariști ca și răspunsurile invitațiilor — ing. Eugen Pau și consilier Sergiu Florică — au scos în evidență utilitatea acestei întilniri care a prilejuit un schimb reciproc de idei ce se cer însă a fi împărtășite masei largi de cititori prin intermediul presei de larg tiraj, cele două publicații ale Oficiului (mensualul „Invenții și inovații și un buletin de invenții și brevete editate de Institutul de documentare tehnică) nefiind de largă accesibilitate.

DESIGUR CĂ, rămasă exclusiv în stadiu de contact între reprezentanți ai Oficiului de invenții și mărci și ai presei, masa rotundă nu-și va păstra decît o valoare strict documentară pentru cei prezenți; de aceea semnarea acestei valoroase inițiative a Clubului ziariștilor de știință și tehnică și a Clubului ziariștilor economiști își propune să fie în același timp o invitație adresată atît redactorilor presei centrale cît și celei județene de a sprijini mai activ decît pînă în prezent, valorificarea cercetării științifice.

PUBLICISTICA

o activitate vie,

în slujba colectivității

— Cum vezi rolul de azi al publicisticii? — l-am întrebat pe BALOGH EDGÁR, redactor șef-adjunct al prestigioasei publicații clujene „Korunk”. Adresez această întrebare atât practicianului, care are la activul său șase volume de publicistică, apărute în răstimpul a 30 de ani și a cărui semnătură poate fi întâlnită săptămînal în paginile publicațiilor maghiare din țara noastră, cît și teoreticianului care, în calitate de profesor al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, a contribuit ani de-a rîndul la creșterea și educarea noilor promoții de ziaristi.

— Căutînd să definesc publicistica în cursul universitar — ne-a relatat Balogh Edgár — nu am încadrat-o printre diversele genuri și forme ale beletristicii. Publicistica, după părerea mea, se situează între literatura propriu-zisă și literatura științifică, ca o a treia componentă a tabloului general, egală în drepturi și valențe cu primele două. În acest cadru ea reprezintă expresia literară a preocupărilor, ideilor, grijilor și idealurilor cetățenești. Din această definiție decurge în mod firesc și faptul că rolul publicisticii crește direct proporțional cu

democratizarea vieții publice, revenindu-i sarcina de a limpezi conștiințele și a le alimenta totodată cu acea încărcătură de forță spirituală și sufletească, care determină faptele memorabile, fie că acestea se manifestă în forme deosebite, fie că au o aparență cu totul și cu totul cotidiană.

DE VORBĂ

CU

BALOGH
EDGÁR

— Dacă înțeleg bine, aceasta înseamnă că acorzi publicisticii un rol de prim rang în pătrunderea teoriei în conștiința maselor; în manifestarea ei ca forță materială.

— Exact. Însă cu două precizări. Prin publicistică nu înțeleg numai o explicație a unor teze teoretice, după cum nu concep nici articolele de stric-tă popularizare. Aceste genuri își au și ele importanța și mai ales utilitatea lor, dar după părerea mea nu pot fi numite publicistică. Ele se află sub limitele ei. A doua precizare: publicistica trebuie să aibă dincolo de fundamentarea științifică — condiție primordială necesară — și inflexiuni asupra situației concrete, să fie pătrunsă de spiritul impulsivității procesului de dezvoltare, al depășirii contradicțiilor de moment existente în complexitatea oricărui fenomen.

— Cum se raportează publicistica ce apare frecvent în paginile ziarelor și revistelor noastre la această definiție și circumscriere a noțiunii, poate, la acest ideal publicistic?

— Cred că întrebarea depășește limitele unei convorbiri, ea poate să constituie obiectul unui studiu destul de vast. De aceea, în loc de analiză, m-aș mulțumi să relev aici că publicistica lui Tudor Arghezi cu felul său ascuțit, „nemilos” aș spune, de a ri-

dica problemele, că îmbinarea lirismului cu punctele de vedere și metodele sociologice, caracteristică pentru publicistica lui Geo Bogza, constituie și azi exemple demne de urmat. Pe de altă parte, mi-aș permite să înșir numele câtorva publiciști maghiari din România — activitatea acestora o cunosc foarte bine — care în decurs de 50 de ani, în răstimpul nașterii și dezvoltării publicisticii maghiare din România au militat pentru frăție și înțelegere reciprocă, pentru reprezentarea intereselor generale și naționale ale populației din care fac parte. Aceasta pentru a face cunoscut colegilor români cel puțin numele lor și pentru a îndemna colegii maghiari mai tineri la studierea operei lor. Pornind de la începuturile ei, mă gândesc la publicistica orientată spre idealuri umanitariste tinzând spre formarea unei opinii publice democratice a lui Szentimrei Jenő, Koós Károly, Kacsó Sándor (ultimii doi trăiesc și azi) și mă gândesc la activitatea unor figuri proeminente ca Jozsa Béla, Gaál Gábor, Nagy István, Bányaí László (ultimii doi de asemenea activează și azi) care, pornind de la interesele clasei muncitoare, au ajuns în publicistica lor la îmbinarea acestora cu idealurile general-umane. Aceste două ramuri ale publicisticii s-au contopit în publicistica de azi, numitorul comun fiind slujirea construcției socialiste.

— *Ar fi mai mult decât falsă modestie dacă în acest tablou nu am încadra și activitatea ta. Ce ne poți spune despre nașterea volumelor tale?*

— Dacă articolele mele s-au constituit aproape de la sine în volume, aceasta se datorează faptului că între ele a existat întotdeauna o coeziune interioară. Despre orice problemă am scris, pornind chiar de la faptul divers cotidian, am căutat să luminez amănuntul concret cu razele idealului de care sînt pătruns și pentru redarea lui să folosesc toate mijloa-

cele literare ce-mi stau la dispoziție. În primul volum — „Istorie nescrisă”, apărut în 1939 — pornind de la fapte obișnuite și, referindu-mă la chemarea lui Nicolae Iorga către popoarele dunărene, am militat pentru formarea și întărirea unității în fața pericolului agresivității fasciste, am chemat la luptă împotriva așa-zisului Drang nach Osten. Menționez că la apariție, cartea s-a bucurat de o primire foarte favorabilă și în presa română. Tot la fel și celelalte volume s-au adunat în jurul unei idei călăuzitoare de actualitate ca în jurul unei coloane vertebrale. Pentru mine publicistica constituie nu numai și nu în primul rînd o sarcină profesională, ci o formă de a sluji colectivitatea, o formă de existență chiar.

— *Care au fost publiciștii sau scriitorii care au avut o influență deosebită asupra formării concepției și mijloacelor tale de expresie?*

— Să încep poate în ordine cronologică. În adolescență am citit cu multă pasiune articolele de fond ale lui Kossuth Lajos, conducătorul revoluției maghiare din 1848. Acestea au reprezentat pentru mine o magistrală îmbinare a punctelor de vedere sociologice cu aplicarea artei retoricii în scris. De aici se trage obiceiul să citesc și azi cu glas tare articolele scrise și să le corectez din punct de vedere fonetic. Tot în tinerețe am fost la Budapesta 3 săptămîni secretarul personal al scriitorului Szabó Dezső, o figură proeminentă, foarte interesantă și foarte contradictorie a vieții publice de atunci. A avut influență asupra mea pasiunea revoltei sale critice, apostrofarea nemiloasă a adversarilor, precum și metoda sa bazată pe o asociere foarte îndrăzneată și surprinzătoare de idei.

În jurul anilor '30, cunoscînd marxism-leninismul și luînd contact cu mișcarea muncitorească, am asimilat noi și hotărîtoare influențe. Pentru ge-

nerația mea și pentru mine, Marx, Engels și Lenin au constituit nu numai mari dascăli și filozofi ci și culmi ale publicisticii... Dintre scriitorii români m-au impresionat și influențat în mod deosebit cei doi mari, de care am pomenit mai sus: Tudor Arghezi și Geo Bogza.

— *O ultimă întrebare: Cum vezi publicistica viitorului apropiat, ce așteptări de la ea?*

— În publicistica generației mele, datorită în primul rînd condițiilor noastre de informare de atunci, au fost foarte multe trăsături de căutare spontană a adevărului. Astăzi locul spontaneității este ocupat tot mai mult de o viziune științifică, însoțită de explozia de informații din zilele noastre. Cred totuși că această ținută, sau mai bine zis această analiză științifică a problemelor, trebuie să se îmbine cu o formă spontană și sinceră, ceea ce contează foarte mult din punct de vedere al forței de convingere. Pe mine mă întristează foarte mult cînd citesc articole de popularizare a științei secătuite și devenite necomestibile din cauza multiplelor informații științifice ale autorului. Cred că publicistica trebuie să tindă spre sinteză.

Cred, de asemenea, că ea trebuie să împrumute și să folosească cea mai variată gamă de mijloace de expresie artistică mergînd pînă la asociațiile libere ale poeziei de idei. Aceasta pentru că publicistica trebuie să reflecte realitatea zilelor noastre și să mobilizeze prin unicul său argument — forța de convingere — pe absolut toți cititorii mai precis și mai eficient poate chiar decît literatura. S-ar putea ca unii să considere această pretenție o exagerare. Fie-mi iertată însă exagerarea, izvorită din dragoste și pasiune, ca unuia care a închinat o viață întreagă publicisticii.

PALL Arpád

DILEMA CONFERINȚEI DE PRESĂ

Carol ROMAN

FĂRĂ A NE PROPUNE o tratare exhaustivă a subiectului, vom remarca doar că în ultimii ani mai cu seamă, conferințele de presă s-au integrat deplin și cu rost în peisajul de lucru al ziariștilor. Numeroase instituții centrale de diferite profiluri precum și organizații obștești, avînd de adus la cunoștință publicului larg o seamă de informații despre o activitate proprie, ori doritoare să explice sensul exact al unor preocupări specifice, apelează la străvechea și încercata conferință de presă, existentă în practica breslei noastre de numeroase decenii.

Evident, rosturile unei conferințe de presă sînt cu mult mai numeroase de-

cît cele sugerate pînă aici. Indiferent de sferă, de domeniu ori personalitate pe care le chestionează, conferințele de presă reprezintă „reuniuni în cursul cărora una sau mai multe personalități se adresează ziariștilor și răspund la întrebările lor”. („Grand Larousse encyclopedique”, pag. 378).

Remarc cîteva aspecte :

a) din faptul că sînt reuniuni organizate derivă responsabilitatea deplină a unor foruri care au datoria de a crea cadrul firesc necesar unei asemenea formule de informare ;

b) deoarece personalități diferite se adresează ziariștilor rezultă, în mod necesar, că auditoriul este format din ziariști ;

c) dîndu-se răspunsuri la întrebările ziariștilor se reliefează obligativitatea acestora de a se pregăti în prealabil și a pune întrebări calificate, la obiect ; care întrebări, evident, sînt afectate de specificul publicului căruia i se adresează prin publicațiile lor.

Considerațiile de mai sus sînt atît de evidente și de firești încît s-ar putea ridica semne de întrebare în legătură cu necesitatea reafirmării lor. Și totuși... „perseverare diabolicum est”. De ce ? Pentru simplul motiv că așa cum sub eticheta de „reportaj” sînt publicate destul de frecvent coloane de comentarii silogistice ce fac salturi surprinzătoare într-o echilibristică a supozițiilor și a intenționalităților (lipsindu-le complet specificul speciei gazetărești respective și anume *faptul autentic de viață*, trăirile, gîndurile și sentimentele oamenilor în ipostaze semnificative) ; așa cum denumirea de „anchetă socială” este atribuită unor convorbiri colective banale pe o temă oarecare fără să constituie o *investigație* cu toate atributele ei obligatorii de rigoare, se întîmplă ca, și în cazul conferinței de presă, să se practice *altceva* sub această denumire.

Evident, nimeni nu-și propune să combată practica conferinței de presă, ci *erorile* din practică. Autorul acestor rînduri a avut prilejul să asiste în ultimele luni la un număr de conferințe de presă, a căror desfășurare i-au sugerat scrierea acestor rînduri.

Înțeleg oare, întotdeauna, organizații unei conferințe de presă că de ei depinde, în mare măsură, succesul deplin al acesteia ?

În multe cazuri, da.

Ziariștii care au participat la sfîrșitul lunii februarie la conferința de presă organizată de către Consiliul național al pionierilor la Casa ziariștilor pentru a fi informați asupra unei importante reuniuni internaționale ce va avea loc în țara noastră în cadrul Anului internațional al educației, au rămas bine impresionați de strădaniile organizatorilor. Informările prezentate, materialul tipărit pus la dispoziție, datele tehnice și organizatorice oferite din belșug, filmul documentar — explică ecoul pe care l-a avut în coloanele ziarelor această conferință de presă. O notă asemănătoare și pentru conferința de presă organizată de către Biroul de Turism al Tineretului la sediul Comitetului Central al U.T.C. Și alte conferințe de presă interesante, serios pregătite s-au desfășurat în anul ce a trecut la Casa ziariștilor.

Ziariștii acreditați la Festivalul și concursul „Cerbul de aur” de la Brașov au avut suficiente motive să constate *erorile* unor conferințe de presă insuficient pregătite. N-am avea absolut niciun motiv de a fi subiectivi — însă tot ceea ce s-a inițiat în acest domeniu a apărut ca o „favoare” făcută ziariștilor... Deși a existat un birou de presă a cărui menire era și aceea de a informa asupra conferințelor de presă (nu ne referim la colegialitatea manifestată de către cei ce au lucrat aici.-N.B.!), în permanență tocmai aici nu s-a cunoscut nimic. Evident, organizatorii au depins de orele fixate de către artiști în stabilirea conferințelor de presă. Dar odată aflate aceste ore au ajuns la ziariști întîmplător, pe străvechea cale „de la om la om”, ceea ce a determinat imobilizarea unor ziariști, zile întregi, pe holurile hotelului.

Ca să nu mai amintim, decît în treacăt, de modul în care s-a desfășurat mult așteptata conferință de presă a renumitei actrițe Josefina Baker. La ora anunțată, în sala conferinței de presă a fost introdus Memphis Slim în locul Josefinei Baker, ceea ce, la urma urmei, ar putea fi interpretat cu bunăvoință ca fiind... o surpriză plăcută a organizatorilor. Asistența a fost anunțată că urma să aibe loc, în aceeași sală, peste puțin timp, mult așteptata conferință de presă

a artei de culoare. Cînd, la jumătate de oră după începerea „ostilităților”, în sală a pătruns cineva care ne-a informat, în șoaptă, că la parter, într-o încăpere a început conferința de presă... a Josefinei Baker. Rumoare în sală, retrageri diplomatice, goană pe scări. Tabloul oferit ar fi cam următorul: Josefina Baker așezată într-un fotoliu, înconjurată de cîțiva ziariști, artiști, locuitori ai hotelului, cu toții stînd în picioare. Au urmat „manevre” îndrăznețe pentru a se instala peste capul mulțimii microfoane, înghesuiala produsă de fotoreporterii sosiți „pe locul doi”, o larmă de nedescris... Ziariștii sosiți gîfîind au fost

nevoii să se așeze pe vine, ca într-un ritual oriental. În acel moment, Dinu Săraru, șeful biroului de presă al Festivalului a preluat „acțiunea” și i-a invitat pe ziariști să urce în sala de la etajul I pentru a se desfășura „normal” conferința de presă. Peste cîteva minute a revenit și — spre stupefacția tuturor, — în înghesuiala și larma produsă din vina organizatorilor și nu a ziariștilor care au ținut să-și facă meseria a anunțat placid: „Asta a fost!”.

De altfel, spiritul de improvizație și tendința de a se acorda ziariștilor un statut de „tolerați” s-a văzut și din modul cum s-a permis accesul fotoreporterilor în sala de spectacol.

Apoi: este oare firesc ca un instrument de lucru indispensabil cum este „Programul manifestărilor”, cu prezentarea participanților — să nu fie tipărit nici la trei zile după începerea concursului? (De altfel el poate fi cumpărat acum de oricine la chioșcurile de ziare.) Ca să nu mai vorbim de faptul că nici pînă astăzi nu s-au dat explicații reprezentanților presei care au fost solicitați să se întrunească, pentru a propune un candidat care să obțină Premiul criticii, de ce anume nu a fost acordat și acest premiu în condiții de egalitate cu celelalte.

Dacă ar fi să fac cîteva note pentru un cod al conferinței de presă, nu m-aș da la o parte să sugerez:

● Atunci cînd se formulează o întrebare este recomandabil a nu-l prelucra pe invitat, deoarece el își cunoaște cel mai bine autobiografia, activitatea și preocupările. Orice informație în acest sens dată acestuia este inutilă.

● O obligație a organizatorilor: a-l prezenta pe ziarist nominal cu specificația exactă a publicației pe care o reprezintă.

● Pentru ca răspunsurile să devină un bun comun, deoarece invitatul străin are un translator la îndemînă și deoarece nu vrem să dovedim cunoștințele de limba engleză, ori franceză ale ziaristului X ori ziaristei Y este bine ca desfășurarea conferinței de presă să aibe loc în limba română.

● Întrebările, pe cît posibil, să fie fluente, logice, să nu-l pună în dificultate pe invitat. (Mi-aș permite dezavuarea unei întrebări cum a fost cea pusă cîntăreței Conny Francis de către un confrate de la o publicație de tineret: „Să ne relateze artista Conny

Francis dacă există vreo întrebare care nu i s-a mai pus, și să ne dea răspunsul la această întrebare?”. Ce a vrut — să fie original, inteligent, spiritual? În orice caz, un lucru a apărut cu evidență: mi-aș îngădui să afirm, o anume lipsă de decență...)

● Translatorul să nu-și permită a trece cu de la sine putere peste o întrebare a vreunui ziarist (Toma George Maioreșcu a vrut să cunoască părerea lui Memphis Slim, un om deosebit de cult și spiritual, despre „cîntecul anului 2000” — o întrebare inspirată, care nu a fost tradusă, cu toată insistența publicistului.)

● Pe cît posibil compozitorii și artiștii instrumentiști să nu fie asimilați cu... ziariștii, în ciuda sferei largi și neprecise a acestei bresle a noastre. (O mare parte a conferințelor de presă cu M. Slim și C. Francis au fost consumate cu răspunsuri de strictă specialitate date compozitorului Edmond Deda precum și unor instrumentiști aflați în sală.)

PAGINI
DE
ISTORIE

PRESA

COMUNISTĂ ȘI PROGRESISTĂ În etapa luptei hotărîtoare pentru instaurarea puterii populare

INSURECȚIA ARMATĂ de la 23 August 1944 și lupta revoluționară a maselor pentru instaurarea unui guvern de largă concentrare democratică, complexitatea problemelor legate de momentul eliberării și de perioada care l-a succedat, ar fi cu greu înțelese fără un studiu prealabil al conținutului presei din acei ani, fără evidențierea rolului cuvîntului scris în organizarea, mobilizarea și coordonarea acțiunilor clasei muncitoare, ale întregului angrenaj de forțe progresiste interesate în restructurarea pe baze noi a României.

Presa centrală, în acele momente cruciale pentru viitorul țării, constituie un izvor principal al sesizării multiplelor aspecte economice, sociale și politice, seismograful cel mai apt a înregistra problemele de importanță vitală care frământau masele și pe conducătorii lor ce aderaseră prompt la politica Partidului Comunist Român în rezolvarea tuturor sarcinilor specifice momentului.

Aceasta, pe de-o parte, pentru că toate chemările, lozincile, motiunile și luările de poziție ale partidului comunist, Sindicatelor, Frontului Plugurilor și celorlalte organizații ale Frontului Național Democrat apar pentru prima oară în paginile ziarelor centrale comuniste și democratice. Pe de altă parte, datorită condițiilor cu totul noi, propice marilor dezbateri în care apare presa după 23 August 1944. Toate acestea fac să crească considerabil publicul cititor aparținînd celor mai diverse pături și categorii sociale.

Apariția imediată actului de la 23 August 1944 a principalelor ziare centrale: „România liberă“, „Scînteia“, „Libertatea“ și „Victoria“, debutînd cu înflăcărute articole-program menite a continua ștafeta intransigenței și consecvenței patriotice a presei antifasciste, dovedește importanța și aprecierea pe care o acordau partidul comunist și celelalte forțe progresiste

presei ca mijloc activ de concentrare a tuturor energiilor combatante.

Presa anilor '44—'45 și-a făurit și a profesat modalități și genuri publicistice cu eficacitate maximă în epocă prin mijlocirea cărora au fost consemnate prompt, cu probitate profesională și competență, orele și zilele istorice ale luptei maselor populare pentru refacerea economiei naționale și susținerea războiului antihitlerist, pentru democratizarea vieții de stat, pentru crearea unui front unic de acțiune pe baza politicii P.C.R. de alianță a tuturor forțelor democratice și progresiste — izvor al victoriei de la 6 martie 1945.

De un larg răsunset s-au bucurat articolele-avertisment, articolele-manifest, ciclurile de anchete, fotoreportajele, grupajele de moțiuni și telegrame apărute în manieră agitatorică: „Ce face Ministerul Lucrărilor Publice?“¹, „Realitatea primordială

războiului antihitlerist², „Țăranii să intre în posesia pământului nemuncit³, „Țărănimea nu-și îngăduie popas!⁴, „Sabotarea însămintărilor — trădare națională⁵.

Ziarele comuniste și democratice, conștiente de răspunderea asumată față de masele mărșăluind pe drumul prefacerilor revoluționare, sub conducerea P.C.R., în comentariile consacrate programului-platformă al F.N.D., în grupajele de știri de la mitinguri și demonstrații, relevau oportunitatea și realismul acestei inițiative a partidului nostru comunist, bazată pe analiza concretă a realității social-politice și economice a țării, avînd un conținut general democratic corespunzător aceleiași etape a revoluției.

Presa progresistă găsisese momentul prielnic de materializare a devizei potrivit căreia aderarea la o platformă nu înseamnă doar adoptarea unui program, ci aderarea deschisă la o luptă.

„Știința”, „România liberă”, „Libertatea”, „Victoria” inițiază un larg curent de opinii și o minuțioasă dezbateră de idei în jurul reformelor democratice propuse de Platforma F.N.D. și a imperioasei necesități a soluționării situației create de succesiunea a trei guverne cu majoritate reacționară în decursul a cinci luni.

„România liberă” cere „Organizare și reconstrucție”⁶, iar „Știința” consideră pe drept cuvînt că „Lupta U.T.C. este lupta întregului tineret”⁷ și că în momente de cumpănă „Luptăm pentru democrație și progres”⁸. În același timp Grigore Preoteasa — talentat gazetar și polemist aflat în primele baricade ale presei române — publică comentariile-escu: „O necesitate a momentului — reformele internerc”⁹ și „Virsta de aur a popoarelor”¹⁰, iar cotidianul „Libertatea” găsește în Platforma F.N.D. și în F.N.D. acea verigă de care pomenea Lenin cînd susținea că: „Nu-i de ajuns să fii comunist sau adept al comunismului în general, trebuie să știi să găsești în fiecare moment acea verigă a lanțului capabilă a ține lanțul și pe baza căreia să poți trece la cealaltă verigă”¹¹.

CUCERIRILE revoluționare din toamna anului 1944 au determinat precipitarea evenimentelor în direcția trecerii, la sfîrșitul lunii ianuarie 1945 — o dată cu publicarea Programului de guvernare a F.N.D. — la etapa hotărîtoare a luptei pentru instaurarea unui guvern democratic popular. Astfel încît, în luna februarie a aceluiași an, clocotul revoluționar a

ajuns la apogeu: șiruri nesfîrșite de oameni ai muncii, hotărîți să impună la conducerea țării un guvern democratic capabil să înlătuie o reformă agrară cu adevărat democratică și să asigure desăvîrșirea victoriei insurecției de la 23 August 1944 erau realmente stăpîne pe străzile și piețele orașelor; mitingurile și demonstrațiile cetățenești caracterizate printr-o înaltă combativitate ilustrau făurirea noii puteri de stat, emanație a marii opțiuni și a voinței celor mulți.

Pe acest fundal social-economic și politic s-a conturat cu și mai mare pregnanță aportul presei la elucidarea marilor deziderate ajunse acum la punctul culminant, competența și intransigența revoluționară, fulgurantele luări de poziție, de demascare a manevrelor reacțiunii de a se opune cu forța și vărsări de sînge mersului înainte al maselor.

Multilaterală activitate a maselor muncitoare (noua etapă a mișcării sindicale marcată de primul Congres al Sindicatelor Unite și înființarea Confederației Generale a Muncii din România) în contextul luptei generale pentru un guvern democrat, înlăturarea reacțiunii din posturile-cheie ale statului și izolarea acesteia pentru a o face inofensivă, eforturile înzecite pentru legiferarea împrumutării țărănilor și, în final, instaurarea primului guvern de largă concentrare democratică — iată aspectele esențiale ce și-au găsit, firește, locul de frunte în editorialele și edițiile speciale apărute în iarna și începutul primăverii anului 1945.

„Știința” sublinia cu clarviziune însemnătatea congreselor sindicale conferindu-le valențele unui „examen de maturitate al clasei muncitoare”¹²:

„Congresele sindicale au arătat țării întregi forța constructivă a celor 500 000 muncitori sindicalizați. Această forță impresionantă a putut fi integrată grație frontului unic muncitoresc, grație unității de luptă, de acțiune a clasei muncitoare... garanție democratizării reale a României, garanție unui viitor strălucit al României libere, independente și democratice”.

În același timp oficiosul partidului social-democrat releva esența „noii etape sindicale”¹³ după 23 August 1944: „Mișcarea sindicală începe de acum să devină un factor de control și impulsivitate în producție — adică un organism național. Dar această nouă etapă impune și o îndatorire nouă muncitorimii... o cunoaștere a mecanismului producției precum și o mare răspundere pentru măsurile ce

CĂLĂUL

Calătore!

Cu numele acesta vei intra' în istorie. Așa te-a hotărât poporul împotriva căruia ai vărsat lacrimi ucigător.

Calău, om fără Dumnezeu, îți spun proafii democrați.

Calău îți spun fruntași intelectuali cari sub gloriile pe cari le trimiteai au rămas necălătiti în piața Palatului lângă popor.

Calău, îți spun muncitorii pe ai căror trași i-ai asocinat.

Calău îți spun țărăni și copii să-ți spună în capitala țării pînă unde și voințe.

Calău îți spune toată țara care a aflat crimile tale dela București, dela Brașov, dela Craiova.

Ai asocinat pentru a întâina dictatura, pentru a păstra puterea reacțiunii, pentru a face să intre în România hitlerismul uelc în Germania de Nazii Armate Aliate.

Splai călău opor! pe Rege. E o saducăndă. În fața Palatului Regal se ațerzise Sămădă un covor de sânge. De câte ori vei mai uoca ucigăli: Palatului ca șef al guvernului, plictoarele tale vor lăsa amole acestui sânge.

Splai călău să opor! credința în Dumnezeu.

Proafii bătrîni au trecut pe sub gloriile tale. În aprînt de moarte sunăi curajul și dragănea lor de patrie.

Splai călău opor! neamul. Dar neamul pentru tine sunt surii moșteri, pentru păstrarea magilor căruia lupti în timp ce milioane de țărani, neamul adevărat, rubă de țanar.

Splai călău opor! conferința dela Iași. Dar Iași a'au judecat călăii, s'au condamnat înscăpății, Iași a'au fost condamnată politica asocății.

Fiecare ai ce trece și te lasă în fruntea guvernului a o grea apăsare pe constituția țării patriale, pe sufletul țărăni sau cîntăli. Pînă ai să intri în istorie ca o perfectă nulitate. Ai fi-ut să intri ca asocin al poporului. Amăntea te va fi în adevăr mai lungă. Un sfînt al poporului: însușirea te va fi mai mare. Judecata te va fi mai cumpătită.

Calătore!

GRIGORE PREOTEASA

„România liberă” 28 februarie, 1945

le ia, fiindcă ele trebuie să asigure existența și propășirea întreprinderii nu numai în vederea salariiților respectivi, ci și pentru satisfacerea nevoilor generale ale țării”.

„Congresul și unitatea tineretului”¹⁴ adăncește alte semnificații majore ale evenimentului: „În cadrul acestei unități, tineretul se prezintă azi ca o forță importantă în viața politică și economică a țării... tinerii muncitori contribuie astăzi cu entuziasm și dirzenie la susținerea războiului antihitlerist pentru grăbirea victoriei și la efortul de mărire a producției, în scopul redresării economice a țării”.

După constituirea Confederației Generale a Muncii, „Știința” analizează pe larg însemnătatea acestui act cu adevărat istoric în mișcarea noastră sindicală: „De la simplu muncitor, membru al sindicatului, trecînd prin comitetul de întreprindere, comitetul sindicatului, inișia locală sindicală, comitetele centrale de sindicate pînă la forul suprem — Comitetul Central al Confederației Generale a Muncii, — constatăm că există toată încadrarea necesară pentru ca muncitorimea să reprezinte un tot organic și prin a-

Cronica vie, inflăcărată și plină de entuziasm a demonstrațiilor și mitingurilor oamenilor muncii — formă concretă de exprimare a protestului și voinței îndreptățite a poporului — ne-o oferă cu generozitate, ca într-un film derulat cu încetinitorul, filele îngălbenite de vreme ale presei de acum 25 de ani.

O primă secvență: „Poporul a început să înțeleagă“, „...Mintile s-au copt. Voința de luptă, de-a nu se lăsa călcați în picioare, solidaritatea tuturor celor ce muncesc au ieșit cu putere la iveală“.

„Generalul Rădescu împotriva poporului“, „vrea să guverneze cu metodele reacționare și fasciste, cu metodele dictatoriale ale lui Antonescu.“

Generalul Rădescu trebuie să știe că acest lucru nu-i va reuși!²¹

„În fața realităților“... „A respinge un asemenea program (programul de guvernare propus de F.N.D. — n.a.) ar însemna să permanentizezi haosul în economia țării, să respingi marile revendicări ale maselor țărănești, ar însemna să refuzi să ieși dintr-o permanentă criză politică“²². O altă secvență — după masacrul ordonat de Rădescu împotriva demonstrației pașnice care cerea aplicarea neîntârziată a Programului de guvernare al F.N.D. — ne este redată sugestiv în maniera unei izbucniri de vehement protest

prin pamfletul lui Grigore Preoteasa „Călăul“ publicat în „România liberă“.

Și, în sfârșit, o ultimă secvență consemnată de „Scinteia“ în editorialul din 7 martie 1945, intitulat „O victorie a poporului“: N-au trecut decît 10 zile de cînd bestiile fasciste ale monstrului Rădescu au tras salve de mitralieră asupra demonstranților din Piața Palatului... Populația Capitalei a arătat că nu se teme nici de amenințări și nici de gloanțe și că nici teroarea nu o poate împiedica să ducă pînă la capăt ceea ce și-a propus: înfăptuirea unui regim democratic și instalarea unui guvern realmente democratic“.

DIND GLAS frămîntărilor și năzuințelor maselor, însoțindu-le pe străzile Capitalei, la marile mitinguri și manifestații, înfruntînd cu curaj alături de ele manevrele reacțiunii, dînd riposte hotărîte tuturor încercărilor de demobilizare a avîntului revoluționar, constructiv al clasei muncitoare, presa comunistă își dovedea cu intransigență caracteristică, în acele zile hotărîtoare ale instaurării primului guvern democrat-popular, remarcabila capacitate organizatorică, mobilizatoare, prestigiul, fidelitatea și spiritul de luptă revoluționară cu care a slujit interesele supreme ale țării, ale poporului.

Ion LUCA

¹⁾ „Scinteia“, 17 decembrie 1944.

²⁾ „Victoria“, 26 noiembrie 1944.

³⁾ „Scinteia“, 5 noiembrie 1944.

⁴⁾ „Scinteia“, 21 decembrie 1944

⁵⁾ „România liberă“, 24 noiembrie 1944.

⁶⁾ „România liberă“, 30 septembrie 1944.

⁷⁾ „Scinteia“, 14 octombrie 1944.

⁸⁾ „Scinteia tineretului“, 20 noiembrie 1944.

⁹⁾ „România liberă“, 6 octombrie și 28 septembrie 1944.

¹⁰⁾ Ibidem.

¹¹⁾ „Libertatea“, 30 octombrie 1944.

¹²⁾ „Scinteia“, 23 ianuarie 1945.

¹³⁾ „Libertatea“, 21 ianuarie 1945.

¹⁴⁾ „Scinteia tineretului“, 5 februarie 1945.

¹⁵⁾ „Scinteia“, 2 februarie 1945.

¹⁶⁾ „Scinteia“, 5 ianuarie 1945.

¹⁷⁾ „Scinteia“, 5 ianuarie 1945.

¹⁸⁾ „România liberă“, 14 februarie 1945.

¹⁹⁾ „Scinteia“, 19 februarie 1945.

²⁰⁾ „Libertatea“, 14 februarie 1945.

²¹⁾ „Scinteia“, 14 și 19 februarie 1945.

²²⁾ „România liberă“, 29 ianuarie 1945.

„FĂCLIA“ și „IGAZSÁG“-Cluj

XXV

LA 7 MARTIE a.c. a avut loc, în Sala de concerte a Studioului de radio din Cluj, adunarea festivă consacrată aniversării a 25 de ani de la apariția primului număr al ziarului „Făclia” și de la apariția legală a ziarului „Igazság”.

La festivitate au participat membri ai biroului Comitetului județean Cluj al P.C.R., tovarășii Aurel Duca, Alexandru Galoș, Roman Morar, Trofin Simedrea, acad. Constantin Daicoviciu, prof. univ. dr. doc. Ștefan Pascu, Remus Bucșa, Szabo Alexandru, Constantin Ioana, Kovács Iosif, Ștefan Tompa, vicepreședinte al Consiliului popular județean, Liviu Văcariu, șef de secție la Comitetul județean de partid, Iosif Bicsikovski, vicepreședinte al Consiliului popular municipal, activiști de partid și de stat, redactori șefi ai unor publicații clujene și din Capitală, conducători ai unităților economice clujene, ai instituțiilor de învățământ, cultură, artă și știință, foști redactori și colaboratori ai ziarului, cititori, corespondenți, invitați.

Adunarea a fost deschisă de Roman Morar, secretar al Comitetului județean de partid. În continuare a luat cuvântul Liviu Riureanu, redactor șef al ziarului „Făclia”, care, evocând activitatea de un sfert de secol a ziarului, a spus, printre altele: Drumul parcurs de ziar în cei 25 de ani este drumul țării, drumul partidului comunist, este istoria însăși pe care poporul a făurit-o, sub conducerea partidului în acest pătrar de veac. Con-

tinuând și dezvoltând cele mai luminoase tradiții ale presei noastre comuniste și muncitorești, „Făclia” a militat neconținut pentru a fi o puternică armă de luptă a Comitetului județean de partid, a oamenilor muncii din acest colț de țară, pentru cucerirea deplină a puterii, pentru reconstrucția țării și edificarea societății socialiste.

În cuvântul său, Kovács Andrei, redactor șef al ziarului „Igazság”, a subliniat că aniversarea drumului parcurs de ziar este luminată de sărbătoarea unui sfert de veac de la marea victorie dobândită la 6 Martie 1945. De atunci, ca o consecință a marilor transformări sociale făurite sub conducerea partidului, „Igazság”, alături de celelalte publicații din România, a iradiat exemplul istoric al făuririi frăției dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare.

Tovarășul Aurel Duca, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean de partid, președintele Consiliului popular județean, a transmis colectivelor redacționale ale ziarelor sărbătorite salutul biroului Comitetului județean de partid. „Cu ocazia acestui jubileu, la răscrucea prezentului cu istoria, cu viitorul, felicităm călduros colectivele redacționale, colaboratorii și corespondenții, tipografii, slujitorii și prietenii ziarelor „Făclia” și „Igazság”, urându-le noi succese, în activitatea ce o desfășoară în scopul realizării sarcinilor trasate presei de către partid”.

Au transmis apoi saluturi și felicitări: prof. univ. dr. docent Ștefan Pascu, rectorul Universității „Babeș-Bolyai”, Gáll Ernő, redactor șef al revistei „Korunk”, conf. univ. Ion Vlad, redactor șef adjunct al revistei „Tribuna”, scriitorul Vasile Rebreanu, redactor șef al Studioului de radio Cluj.

„Făclia” și „Igazság” — a spus scriitorul Dumitru Mircea, președintele Filialei clujene a Uniunii ziaristilor — continuă o luptă încununată de izbînză, răspîndind ideile partidului prin cuvîntul scris. Entuziasmul de acum 25 de ani arde cu aceeași neistovită intensitate în penițele gazetărești, pentru țara aceasta, pentru ceea ce partidul îi prevede în viitor, pentru ceea ce dorim să fie patria, binecuvîntatul ei pămînt, viața oamenilor ei.

În aplauzele celor prezenți, a fost adoptat textul unei telegrame adresate de colectivele redacționale ale celor două ziare Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Adunarea festivă a fost urmată de un scurt program artistic susținut de actorii Irina Teodora Mazanitis-Fugaru și Anton Tauf, de la Teatrul Național, Senkálzky Endre, artist emerit, de la Teatrul Maghiar de Stat din Cluj, Maria Mureșan și Niculina Mircea-Curta de la Opera Română, Varga Piroška, de la Opera Maghiară de Stat din Cluj, și orchestra și soliștii de muzică populară ai Casei de cultură a studenților, sub conducerea lui Dumitru Fărcaș.

FOILETON

de

Sergiu
FĂRCĂȘAN

SUBLINOACĂ dă „greutate” titlurilor punîndu-le în... „ghilimele”

De la vîrsta de 7—8 ani, m-am deprins cu obiceiul sănătos de a nu ieși niciodată în oraș fără să am asupra mea un mare stoc de ghilimele.

Chiar în cartier, dacă vrei să traversezi strada, nu poți să știi ce se întîmplă: e mai bine să ai ghilimelele la tine.

Am uitat să subliniez — pentru cazul că n-ați citit un număr trecut al „Presei noastre” — că prin Sublinoacă nu vizez o persoană, ci un stil: ca să cadă toți de acord, prin Sublinoacă nu fac aluzie decît la mine.

Acum, să vă povestesc cum am ajuns la... „ghilimele”!

Copilăria mea nu a debutat chiar cu ghilimele, ci cu bile. Buzunarul

meu era întotdeauna umplut cu bile: bile de lut, indispensabile jocului „*Cal de prinț și de-mpărat*”. Alți copii aveau bile de sticlă multicoloră sau bile de oțel. Eu însă, cu lutul! Vă închipuiți că asta mă „rodea”.

Părinții mei mă iubeau, deși în cursul certurilor fiecare se dezicea de mine. Mă socoteau drept „o reușită incompletă”, și la cel mai mic conflict menajer țipau unul la altul:

— E chipul tău leit! Numai din tine putea să iasă ceva atît de timpit!

Firește, aceste violențe de limbaj — ca și inechitatea repartizării bilelor între mine și alți copii — îmi dădeau „complexe”.

Părinții mi-au cumpărat tot felul de bile, ba de sticlă, ba de oțel. De fapt, cînd mă gîndesc mai bine, cam toate bilele pe care le vedeam și le invidiam la ceilalți copii, proveneau de la mine: le pierdeam la joc și rămîneau cu lutul.

Bilele de lut erau — indiferent de „culoarea lor de origine” — cenușii și sfărîmicioase.

Faptul că pierdeam mereu, această repartizare nedreaptă a bilelor — între strălucitor și tern, între colorat și cenușiu, între dur și sfărîmicios, între substanță și pulbere — a întărit în mine dorința de a mă răzbuna: m-am hotărît să lucrez în presă.

→

Bilele sînt schimbate cu jocul „Lapte gros“

Pregătirile mele pentru presă au început încă din copilărie, prin jocul „Lapte gros“. Celălalt joc — „Cal de prinț și de-mpărat“ — îmi plăcea mai mult: cine izbutea să arunce bilele în gropiță, devenea prinț sau împărat și se urca în circa pierzătorilor, retrogradați la rangul de cai. Întotdeauna, mi-a plăcut grozav să călăresc pe alții. Numai că nu nimeream bine bilele unde trebuie și mereu deveneam eu mîrtoaga. La „Lapte gros“ însă, se constituie două echipe. Unii se așează cocoșați, cam ca la rugby (la „grămadă“), fiecare cu capul între picioarele celui dinaintea sa; în felul acesta, se alcătuieste o „capră“ de vreo patru-cinci jucători, așezați în... monom.

Îmi place grozav să pun nu numai ghilimele, ci și puncte de suspensie: ele îi creează cititorului o mare... surpriză. El se pomenește la sfîrșitul frazei sau al titlului cu un cuvînt... neașteptat. Uneori, chiar cu un cuvînt complet... „neașteptat“! Dacă în articole vreun reporter de-al meu face o glumă, eu o perfecționez ca redactare, iar apoi o subliniez prin ghilimele, puncte de suspensie și semn de exclamație, astfel ca fiecare cititor să înțeleagă că a fost... „o glumă“! Efectul e mult mai... „percutant“! Folosesc procedul și la „metafore“. Dacă vreunul din secția mea scrie că era o *dimineață cu soare radios*, eu corectez și pun o *dimineață cu soare „radios“*. E mai just așa, deoarece soarele, fiind astru, nu e o ființă, ca mine, sau ca oricare alt animal, deci nu poate fi radios. Mai mult, cuvîntul radios vine de la radiație, raze, adică de la soare; de fapt, noi, animalele, ne-am împrumutat expresia radios de la soare, adică sîntem luminoase. Eu, de pildă, îl am în secție pe reporterul meu cel mai năruș, Reliefoiu. Băiatul ăsta, cînd îi îmbunătățesc materialele, adoptă o figură posomorită. În schimb eu — osîndit să „asud“ pe materialele lui — cu cît schimb mai multe cuvinte din textul lui, cu atît mă „luminez“ la față. Pun cuvîntul „luminez“ în ghilimele, deoarece nu e vorba de o lumină propriu-zisă — dacă mi-ai pune capul în întuneric, el n-ar putea „lumina“, iar într-un tunel n-ar putea ajuta pe

nimeni „să-și găsească calea“ — dar e o luminare „interioară“. Pun și „interioară“ în ghilimele, deoarece de fapt nu e nici interioară: e o „figură“ de „stil“.

Ghilimelele prind bine mai ales în titluri. Secretarii de redacție mai vechi se fereau de ghilimele în titluri. Epoca nouă și — fără să mă laud — modesta mea contribuție au făcut ca ghilimelele, cîndva cenușe-reasa presei, să-și capete adevăratul lor rol în viața noastră socială. Dar să mă întorc la... „Lapte gros“!

Deci, una dintre echipe alcătuieste o capră „colectivă“, iar cealaltă echipă sare pe această capră: nu trece peste ea, ca la o „capră“ de piele, cum sînt cele din sălile de „educație fizică“, ci „aterizează“ exact pe capră, cît mai greu, cu intenția de a provoca „prăbușirea“

echipei „adverse“. Cît timp făceam parte din echipa „cocoșată“, care suporta „povara“ celorlalți, nu „excelam“ la acest joc: băieții „adverși“ căutau să „aterizeze“ exact pe spinarea mea, știind precis că picioarele nu mă vor „ține“ și că voi „ceda“, în care caz echipa mea pierdea. Eram deci slab în „defensivă“. În schimb, eram „temut“ în „ofensivă“ și căpătasem porecla de „Mălai mare“: într-adevăr, afirmam „specialiștii“ jocului, aveam în făptura mea ceva greu, bleg și inert, care făcea inevitabil ca echipa „adversă“ să se „prăbușească“ sub greutatea mea.

Uneori, chiar în timp ce îmi luam „elanul“ pentru a sări, „rivalii“ murmurau cu groază:

— Păzea! Acum vine „Mălai mare“!

Numai la auzul poreclei, picioarele începeau să le tremure și uneori cedau sub greutatea mea inertă încă înainte de a fi apucat eu să le cad în spinare. Acest fenomen îmbucurător mi-a întărit convingerea că domeniul de activitate ideal pentru mine este presa.

Jocul „De-a... presa“

Am analizat lucid problema „apetitudinilor“ mele. În dicționarul limbii române, „Mălai mare“ este definit ca „poreclă dată unui om mîncăcios sau unui om bleg, prostănac“. Aveam deci de ales între două „alternative“. Cum însă nu eram anormal de „mîncăcios“, rămintea valabilă cealaltă „latură“.

Am confruntat imediat această poreclă cu cealaltă pe care mi-o dăduseră copiii. În același dicționar, cuvîntul „malac“ are două sensuri: 1. „Pui de bivou“. 2. „Figurat (Peiorativ.) Epitet dat unui om gras și greoi“. Cum — clar! — nu aveam nici o înrudire cu bovinele și nu eram nici excesiv de „gras“, rezulta clar din alăturarea lui „Mălai mare“ și „Malac“ că personalitatea mea se caracteriza ca avînd o mare putere inercială, un om greoi, lent, puțin cam bleg, care atîrnă extrem de greu pe spinarea celorlalți.

— Tu trebuie să lucrezi neapărat în presă! mi-a declarat fără „oculuri“ profesorul meu de „stil“ și de „română“, de altminteri un om foarte cumsecade, regretatul Ioachim Botoncea.

— Dar ce „avantaje“ voi avea în... presă? l-am întrebat eu.

— Presa are un mare cusur, m-a informat el, anume că nu poți deveni imediat șef de secție. Chiar dacă ai aptitudini să scrii numai pe spinarea și între rîndurile celorlalți, trebuie să treacă un timp pînă te face șef. Dar ai toate șansele.

— Aceste lămuriri, i-am răspuns eu, mă plictisesc, deoarece nu înțeleg ce legătură au ele cu calitățile mele de „Mălai mare“.

— Fiule, mi-a declarat protector profesorul, trebuie să înțelegi că vei traversa două perioade radical diferite. Cît timp vei scrie tu însuși, însușirile tale naturale de „Mălai mare“ vor fi considerate drept un blestem și o pacoste. Însă imediat ce vei deveni șef de secție, ceilalți șefi te vor privi cu invidie: le vei fi dat de exemplu, ca șef mai bun decît ei; exact însușirile care înainte erau socotite pentru redacție o „pacoste“, vor fi acum „apreciate“ ca fiind o „binecuvîntare“.

— Dar nu înțeleg de ce voi fi socotit mai „bun“ decât ceilalți șefi ?

— Pentru că ceilalți — afară de cazul că dai de un concurent și mai „Mălai mare“ decât tine — caută să rezolve cât mai rapid problemele unei zile de muncă, să mai apuce să vadă un film, o piesă, să citească ceva sau să se plimbe cu mașina ori să se ocupe de nevastă. Tu însă, cu calitățile tale „excepționale“, te vei întinde ca un „Mălai mare“ pe parcursul unei întregi zile de muncă, vei atârna peste subalternii tăi pînă la ore tîrzii din noapte, clocind materiale, lungind vorba, ratînd orele de masă, mereu văzut în redacție, în biroul tău, la bufet sau pe coridor, apreciat de șefii tăi ca un „martir“ care se „sacrifică“ sub „povara“ unui mare „volum“ de... „muncă“ ! Cu cît subalternii te vor critica mai mult pentru ezitări, frînări în punerea unor probleme sesizate pe teren, cu atît șefii tăi vor considera mai „abitir“ orice întîrzieri și „frecări“ drept „exigență“ și „conștiinciozitate“.

— Înțeleg, i-am răspuns eu, dar în copilărie știam că multe depind și de calitatea bilelor. Nu se va vedea că alții au bile mai strălucitoare ?

— Strălucirea e adesea un cusur, mi-a răspuns el. În presă este ca în magistratură : contează precedentul. Articolele date la tipar de tine vor semăna cu cele dinainte. Lucrul are întotdeauna o influență liniștitoare asupra nervilor celor ce te apreciază : nu le pui probleme noi, nu-și asumă riscuri noi. Un articol cu început plicticos are o valoare pozitivă enormă. Oferă garanții certe că nimeni nu-l va citi mai departe : deci, nu se vor ivi obiecții. Cu această armă îi vei zdrobi pe ceilalți șefi și pe toți concurenții tăi. Ei — încercînd să dea la tipar și materiale interesante, cu aspecte de pe teren încă neafiate de către competențele de birou — vor face uneori greșeli : oferînd spre lectură materiale efectiv citibile, vor avea parte inevitabil de un procent mai mare de ecouri „pro“ și „contra“. Iar în presă, se știe, o sută de „pro“ nu valorează cît un singur „contra“. Materialele date la tipar de tine vor fi socotite întotdeauna mai „sigure“. Se vor înregistra proteste numai de la cei vizați — iar aceia, oricum, nu contează : odată ce s-a scris despre ei în presă, sînt discreditati.

— Bine, dar totuși bilele celorlalți șefi vor fi uneori mai strălucitoare.

— Te înșeli. „Ponderea“ cu care te lași pe materiale va face să fie dați pe mîna ta oamenii cei mai năvăși, cei cu reacții inedite și stil „original“. Astfel, vei căpăta de la subalternii bile strălucitoare de sticlă sau oțel și le vei schimba, spre tipar, în bile de lut. Cum însă unii din acești reporteri au momente cînd realizează cite un pasaj „incasabil“, pe care nu vei putea să-l distrugi cu totul, materialele vizate de tine vor avea adesea și bile strălucitoare. Ca nu cumva să se creadă că e meritul autorilor, te vei văita mereu că trebuie să muncești enorm pe materialele lor. Vei fi crezut, fiind văzut mereu la ore tîrzii ; de altminteri, vei păstra cu dragoste manuscrisele pe care ai muncit enorm schimbînd fiecare „este“ prin „constă în aceea că“ și fiecare vorbă de duh într-o... „vorbă de duh“ ! Ha, ha ! Singurele riscuri de care trebuie să te temi sînt momentele cînd subalternii vor încerca să treacă peste „capul“ tău. Vor încerca să supună cite un material direct spre lectură redactorului șef.

— Și ce am de făcut în asemenea cazuri ?

— În primul rînd, să nu intri în panică. E drept, înfrunți un risc, dar ai în rezervă argumente și fapte în favoarea ta. Să presupunem că redactorul șef adjunct de care depinzi este, din nenorocire, un tip „descuiat“ sau măcar cu o „perspectivă largă“, iubitor al „noului“ și al stilului „articulat“. El se convinge că ai încercat să „strici“ un material. Ce poate să-ți facă ? În primul rînd, se înduioșează la gîndul că tu muncești enorm. „Cine nu muncește, nu greșește“. N-ai și tu dreptul de a greși o dată ? Apoi, șeful tău știe perfect, din vaielele și povestirile tale, prezentate „în privat“ sau la ședințe, că acel reporter îți dă de obicei mare bătaie de „cap“. S-a întîmplat să aibă și el o dată dreptate, dar oare are rost ca șeful tău să te „dezavueze“ public, tocmai pe tine, care ești „omul de bază“, mereu prezent la toate chemările, unul dintre acei oameni minunați despre care nicio dată nici o secretară nu vine să raporteze cu un aer nenorocit și înfricoșat „I-am căutat peste tot, nu știu unde e“, omul care apare la maximum două minute după orice apăsare pe buton ; n-are rost să-ți scadă „autoritatea“. Riscă să dea „nas“ tuturor „puștilor“ din redacție și să scadă și autoritatea celorlalți șefi de secție. Ți-am spus, con-

tează precedentul : dacă admiți o singură dată că un autor a avut dreptate, riști ca în mințile celorlalți să se strecoare bănuiala că s-ar putea să fie așa și în alte cazuri. Redactorul șef, chiar dacă este anormal de larg în vederi, știe că astfel crează un precedent pe ricolos : va fi mereu rugat să intervină ca „arbitru“ și nu va mai avea timp să citească ziarul la zi. Apoi, mai există un secret, un secret suprem.

— Te rog să-mi destăinui acest secret suprem.

— Ți-l destăinui, dragă Sublinoacă, ți-l destăinui. Adjunctul sau șeful tău plin, în caz că sînt ziaristi „adevărați“, cu o perspectivă realmente „largă“, au o plăcere secretă în a avea în subordinea lor directă un tip care în comparație cu ei este „mărginit“. În felul acesta, ei au posibilitatea să fie văzuți de redacție în adevărata lor „lumină“, ca oameni care promovează noul, așa cum se cere în documentele de partid, minți îndrăznețe, partinice și inovatoare. Ce s-ar face dacă ar avea în subordine un șef de secție care i-ar sili să intervină mereu ei înșiși în materiale ? Așa însă, datorită însușirilor tale de Sublinoacă și Mălai mare, ei intervin în sens invers, aprobativ, și își păstrează „ascendentul“ unei curți de apel luminate. Chiar în cazurile excepționale cînd un șef de-al tău te va „pune la punct“, să știi că undeva, într-o cută a sufletului său, poate chiar fără să-și dea seama, îți va rămîne recunoscător că i-ai dat posibilitatea să se arate ca un tip cu neobișnuită deschidere a minții, la curent cu „linia“ chiar cu cîteva săptămîni înainte de a fi apărut în documente, un bun „meseriaș“ ce știe să corecteze greșelile unui șefuleț cu „exces de zel“ și îl păstrează în post doar pentru că „n-are altul mai bun“. Dar, îți repet, astfel de șefi rafinați sînt cazuri din fericire ceva mai rare. Majoritatea lucrătorilor din presă, obișnuiți să critice mereu pe alții, sînt convinși că adevărul e de partea speciei lor. Dacă scriu, sînt convinși că tot ce scriu ei este excelent ; că materialul lor nu poate suporta nici un fel de modificare ; că toți șefii de secție nu fac decît să strice materialele. Dacă dau drumul la materiale, sînt ferm convinși că nu le vin decît chestii jalnice, pe care trebuie să robească și să plîngă ; că toți reporterii întorși de pe teren nu sînt decît „încurcă-lume“, care au adus date

ce nu se potrivesc cu indicațiile primite. Dacă „Scinteia“ scrie că la cutare depozit din București nu se găsesc lemne, șeful de secție al ziarului local din cel mai mare codru al țării își trimite reporterul să scrie că în codru nu se găsesc lemne. În sfârșit, dragul meu, dacă vei întâlni vreodată un lucrător din presă care declară că adevărul e la

mijloc, că uneori au dreptate cei care scriu, altădată cei care dau drumul, poți să fii sigur că acel lucrător din presă nu va fi în stare să reziste presiunii celor două subiectivisme și își va sfârși zilele într-un spital de boli mintale.

Profesorul meu a fost profet. Cariera mea s-a desfășurat exact cum prezisese el.

mult de lucrat“. Când însă e „consacrat“ și semnează sus, a dat un material tot „slăbuț“, la care însă „nu mai e mult de lucrat“, pentru că „se supără“ și trebuie „să-l păstrăm“. Căutam deci să mă inspir din materialele consacrațiilor și mai ales să rețin de acolo toate „metaforele“ noi, la care se dăduse drumul pe piață ca să nu se supere. Pe urmă, mă duceam pe teren, căutînd să regăsesc aceleași metafore, pînă nu se învechesc. Dacă un consacrat scria despre „verticale“, căutam iute să găsesc și eu niște „verticale“. Lucram la un ziar de regiune, cum era pe atunci, și exista un ziar și mai mic decît al nostru, de raion. Sosit în deplasare, mă duceam la un „șpriț“ (mai bine zis, „un“ șpriț) cu ziaristii de acolo și, din una în alta, îi întrebam :

— Măi băieți, unde găsesc eu pe aici niște verticale ?

Îmi dădeau imediat „poanta“. Avînd un raion mic, scriseră de zeci de ori despre aceeași poantă și erau fericiți că mai face asta și altul. A doua zi, mă duceam la conducerea șantierului și întrebam care sînt oamenii mai distinși, vreau să zic în muncă. (În concepția mea, „distins în muncă“ e altceva decît distins.) Mi se dădea o listă. Îi luam la rînd pe toți distinșii. Elaborasem întrebările mele, la care n-aveau încotro și trebuiau să răspundă. De pildă :

— Nu-i așa că astea-s verticalele cele mai înalte la care ai lucrat vreodată ?

— Da.

Un „da“ din asta e de mare preț, pentru că îți dă... „mînă liberă“ ! Întors de pe teren, promiteam că dau materialul pînă în trei zile. În ultima zi, trăgeam mai întîi un somn bun, ca să fii odihnit cînd îl scriu. Pe urmă îmi făceam o cafea. Tocmai cînd eram cu foaia în față, îmi telefona ticălosul de șef : „Îmi dai mîine materialul, cum mi-ai promis ?“ Bineînțeles, începeam să strig, că mi s-a pus un „cîrcel“ la mînă și că totuși o să i-l dau „pînă mîine-n

Jocul „De-a prinselea“

Într-adevăr, neputînd să mă profilez de-a dreptul ca șef de secție, am fost mai întîi reporter și redactor.

Ani infernali. Toți, la ședințe, pe mine ! Că târăgănez, că nu respect termenele, că dispar pe perioade lungi, că pretind a avea „crampa scriitorului“, dar că de fapt nu am decît „crampa“, că e inexplicabil cum de reușesc prelungirea unui material, pînă la predare, pe săptămîni întregi, și că nu se poate pune „bază“ pe cuvîntul meu.

Pe la spate, eram numit mai departe „Mălai mare“, iar materialele mele erau calificate injurios drept „plăcinte“. Răbdam totul, știind că va veni vremea mea. Știam că „defectele“ mele de „malac“ îi vor forța la un moment dat, ca să scape de „plăcintele“ mele, să mă pună șef măcar provizoriu. Atunci le voi demonstra adevărata măsură a „capacităților“ mele ! Pînă atunci, metoda mea la „scris“ era foarte simplă :

La cursurile de literatură, învățasem că literatura se învață citindu-i pe alții. Așa a zis și Tolstoi. Nu mai vorbesc de Molière. Citeam deci cu enormă atenție întreg ziarul. Mai ales materialele scriitorilor. Se știe că dacă vrei să capeți un material cu adevărat „publicistic“, nu trebuie să te adresezi unui ziarist, ci numai unui scriitor. Gazetăria de calitate o fac azi nu

gazetarii de profesie, ci scriitorii. Scriitorul este tot un ziarist, dar lucrează la altă redacție decît cea care îl publică ca scriitor. Dacă un scriitor lucrează într-o redacție, el nu e „consacrat“, ci e „de-al nostru“, iar dacă scrie „în afară“, adică în afara acelei redacții, este „ciubucar“. Dar pentru cealaltă redacție, cea care primește articolul, el nu este „ciubucar“, ci „consacrat“. Dacă, de pildă, aduci o colaborare din afara redacției, șeful tău te întreabă cu un aer posac :

— Cine e Ion Ionescu ăsta ?

Trebuie să-i răspunzi imediat, cu un aer competent :

— E un scriitor consacrat.

— Aha, da, mi-am amintit ! zice el cu un aer la fel de competent și îi mută semnătura sus.

E în interesul tău să-i arăți că ai obținut o colaborare dificilă. E în interesul șefului tău să te creadă ; pentru că, atunci cînd șeful lui îl întreabă mai departe „Cine e Ion Ionescu ăsta ?“ să poată și el răspunde : „E un scriitor consacrat“. Orice ciubucar în propria lui redacție e un consacrat în afară. Am uitat să pun ghilimele, dar sper că mă-nțelegem.

Știam deci că trebuie să citesc doar materialele consacrațiilor, pentru că acolo e „grosul“ învățaturii. Cînd e „de-al nostru“ și semnează jos, înseamnă că autorul a dat un material „slăbuț“, la care „mai e

prinz". În dimineața următoare, ca să-i liniștesc — că deveneau mai mulți, intra pe fir și secretariatul — apăream personal în redacție, cu un teanc de hîrtii, spunînd : „E pe terminate". În a patra zi, mă duceam la bufet și le povesteam despre diferite verticale, ca să vadă că mă frămîntă. „Am totul în cap, mai e puțin". În a cincea zi, nu mai așteptam să mi se pună întrebări, ci strigam triumfător : „Uf ! E gata ! A fost îngrozitor de greu ! A ieșit splendid ! Îl dau la bătut". În a șasea zi, îi lămuram sec : „E prea lung. N-ar avea nici un rost să vi-l predau așa. Îl păstrez pentru volum. Nu am de făcut decît o scurtare". Venea duminica. Luni dimineața începeam să mă plîng : „Nu sînt mulțumit. Nu sînt deloc mulțumit. Am scurtat îngrozitor și nu iese. Îl rescriu în întregime". În a noua zi, le spuneam că am rescris totul, că mă mai gîndesc peste noapte : dau totul la rebătut „mîine la prima oră". La prima oră a zilei următoare, toată lumea începea să mă caute fără să dea de mine.

Începea jocul „de-a prinselea". Cam după două săptămîni, se făcea o ședință în care secretarul — un intrigant pus la cale de redactorul șef — citea un raport chipurile „ironic", în care spunea că „e un mister cum de condeieri prestigioși de nivelul tovarășului Sublinoacă reușesc să priveze ziarul, tărăgănînd predarea materialului timp de două săptămîni. Îl rugăm pe tovarășul Sublinoacă să dea adunării generale explicații". Învătasem la școala de literatură cît de exigenți sînt marii scriitori, cum a scris ăla de șapte ori și a aruncat pînă la urmă totul în foc, așa că încercam să-i luminez, să se mai culturalizeze și ei.

Pînă la urmă, au început să mă ia în serios. Nu mai eram „malac",

ci „un tip dificil", „bintuit", „trebuie să știi să-l iei", iar cei care mă mai numeau „Mălai mare" erau declarați „vulgarizatori" sau „troglodiți". Triumfam. Loviturile cele mai teribile le aplicam la predarea materialului. Zece minute după ce pornea să citească un material de al meu, orice șef începea să se clatine de somn, ca izbit cu parul. Îmi aminteam de copilărie, cînd se prăbușeau sub mine la „Lapte gros". Mă bucuram dinainte la gîndul că nu mai e mult și mă vor face șef : abia atunci voi arăta „ponderea" mea reală.

Începeam materialele domol, puțin cam bătrînește, cu incetișorul, cam ca filmele documentare :

„Panglica lungă a neastîmpărării rîușor șerpuieste de veacuri peste aceste meleaguri pitorești, unde verticalele moderne au adus suflul ritmurilor contemporane, înscriind străvechiul ținut pe orbita unor transformări care solicită în cel mai înalt grad simțul de senzațional al reporterului. Cu nemărginită emoție, sub soarele „radios" care se ridicase de două sulițe, mi-am frunzărit vechiul meu carnet de reporter cu scoarțele puțin îngălbenite și am comparat două cifre : „22" și... „4859" ! Vă închipuiți surpriza mea. Emoția îmi era pe deplin justificată. Priveam panglica asfaltată a șoselei moderne, netedă „ca-n palmă", și îmi răsunau în minte cuvintele vechiului meșter, un om între două vîrste, cu privirea puțin obosită, dar zîmbet optimist, care îmi spusese :

— Sînt cele mai înalte verticale la care am lucrat vreodată. Nu mi-am putut închipui vreodată că îmi va fi dat să vă spun o „poantă", pe care vă rog să v-o notați în carnet : 22 și 4859 !

Fără să vreau, în timp ce vechiul meșter îmi vorbea, privirile mi-au

căzut pe o mare pancartă pe care stătea scris :

Nu vă mai spun ce stătea scris, dar pe la pagina 15 șeful meu cădea de somn și zicea :

— Lasă-l aici. Îl citesc eu mîine dimineață.

După cîțiva ani, n-au mai putut să reziste. M-au pus șef. Profețiile profesorului meu se realizaseră pas cu pas. Toate defectele mele de Mălai mare au devenit calități. Salutul calitativ. „Tărăgănarea" și „încetineala" s-au transformat în „exigență". „Inerția" a devenit „muncește mult, e tot timpul aici". „Spiritul de imitație" sau „livresc" — critică prin care mă calomniau unii — a devenit „grijă pentru aducerea materialelor la nivelul cuvenit". „Văicăreala", pe care mi-o puneam în cîrcă secretarul organizației de bază, a devenit „simț al neastîmpărării creator față de colectivul propriei secții". Volumul de reportaje — despre care birfitorii șușoteau că nu va apărea niciodată, fiind prea prost — a devenit „cite n-ar fi scris băiatul ăsta, dacă nu s-ar fi sacrificat pentru binele ziarului". În sfîrșit, citeodată mi se reproșa că în reportaje „le înfloreste", „le aduce din condei", „le suges din deget", „le scoate din burtă", „mîinte de stinge". Acum, cînd am înlocuit reportajele prin aprecieri despre oamenii din secția mea, și acest cusur a devenit o calitate : „E uneori subiectiv și pătimaș, dar asta numai din cauză că pune prea mult la suflet treburile secției".

Într-un cuvînt, trăiesc o epocă de fericire deplină : orice fac și oricum fac iese bine și îmi rentează — dar observ că m-am întins la vorbă și tot nu v-am explicat în suficientă măsură cum stă „chestia" cu „ghilimele" și „titlurile". Nu-i nimic, căci — ca să folosesc o zicală „de aur" — „n-au intrat zilele în... sac" !

ECOURI

Definirea ziaristului

REZULTATELE intermediare ale activității de ziarist au un anume caracter de efemeritate. Viața unui număr de ziar se consumă rapid, o dată cu ziua apariției, specificul lecturii lui ilustrând pregnant preferința modernă pentru noutate. Cum s-ar putea defini, ținând seama de aceste condiții, personalitatea ziaristului? Să constituie oare efemeritatea despre care pomeneam o piedică insurmontabilă în calea concretizării ei?

În „Dicționarul de idei literare” Adrian Marino definește una dintre ipostazele lecturii, apreciind că ea „satisface curiozitatea practică („ce se întâmplă?”) și intelectuală („a fi la curent cu o problemă”), acumulează știri, idei, fapte”. „Existența omului modern, scrie în continuare criticul, este inimaginabilă, fără acest fel de lectură cotidiană...” (în „Iașul literar”, nr. 8, 1968). Adăugând aceste formulări la latura politic-educativă, obținem un prim punct de plecare în încercarea de a circumscrie modul de manifestare a personalității ziaristului modern. El determină prin activitatea sa o lectură de tipul pe care îl caracterizăm mai sus.

Adesea ziaristul este definit prin comparație cu scriitorul, această alăturare fiindu-i de cele mai multe ori nefavorabilă. Ziaristul informează, scriitorul creează — aceasta este ju-

decata fundamentală a considerațiilor de acest fel. Opoziția aceasta este însă vulnerabilă. Cele două activități nu pot fi definite suficient prin comparare și opunere. Sferele lor au puncte comune, se întretaie, opunerea absolută nu ajută la definirea lor. Fiindcă produsul estetic al scriitorului nu părește cu totul solul informației de tip ziaristic, iar ziaristul nu este un simplu emițător de știri cotidiene. Faptul că o serie de personalități ale lumii literare practică ziaristica cu intensitate este grăitor. Nimeni nu-și poate fracționa în mod deplin personalitatea și stilul în care scrie pentru a aborda succesiv două activități incompatibile. Mulți scriitori au început ca ziaristi și acest fapt nu i-a împiedicat să obțină rezultate remarcabile în ambele domenii.

Încercînd să definim deci personalitatea ziaristului și modul în care ea se concretizează pe planul activității sale specifice, nu vom pleca de la această opoziție artificială, care la o analiză mai atentă se dovedește inoperantă. Credem că, mai degrabă, trebuie să luăm ca premize rolul social specific al ziaristului, apoi felul în care limbajul este folosit de către acesta.

SE VORBEȘTE despre vocația ziaristului. Ea există în adevăr. În ce ar

consta? În primul rînd, este vorba despre o predispoziție pentru aflare, curiozitate înăscută, o dorință perpetuă de a cunoaște cît mai multe amănunte ale vieții momentului respectiv. Apoi — și aspectul acesta este la rîndul lui deosebit de important — o înclinare pentru acțiunea socială, un patos al adevărului.

Ziaristul de vocație înțelege că misiunea lui nu este numai de a informa, ci și de a contribui prin scrisul său la progres. Acțiunile sale își contracarează efemeritatea tocmai prin acest caracter angajat al lor. Personalitatea se manifestă în acest domeniu prin consecvență, prin faptul de a reîncepe redactarea fiecărui articol cu o stare de spirit proaspătă, necontaminată de rutină și de clișee gazetărești. În angajare politică și în această prospețime a spiritului credem că rezidă în primul rînd personalitatea ziaristului. Ziaristul de vocație și pasiune reușește să abordeze fiecare nouă zi ca pe un început.

UN VECHI ADAGIU spune că fericit este acela care se poate ocupa timp îndelungat cu aceeași îndeletnicire. Activitatea ziaristului modern contrazice această afirmație, biruind durată prin intensitate.

Voicu BUGARIU

PERSPECTIVELE CORESPONDENTULUI VOLUNTAR

ECOURI

AM CITIT cu mult interes ancheta întreprinsă de „Presa noastră“ cu privire la condiția formării ziaristului modern și, în ce mă privește, subscriu și eu la o parte din cele exprimate de participanții la această discuție. Să mi se permită să abordez în aceste rânduri o problemă neinvestigată de anchetă și pe care o consider de o mare utilitate în formarea ziaristului. Este vorba despre condiția de „corespondent voluntar“. Ce este și ce reprezintă acesta în peisajul publicistic cotidian? Se știe că fiecare cotidian are strâns în jurul său un număr oarecare de inimoși ai condeiului care nu pregetă să scrie în timpul liber rânduri traduse în variate genuri publicistice și inspirate din realitatea mediului înconjurător. Știri, reportaje, foiletoane sînt modalități publicistice de mare abordabilitate pentru mulți corespondenți voluntari. Evident, nu toate acestea întrunesc exigențele redacționale sau tratează probleme de interes mai îngust ceea ce iarăși face imposibilă publicarea.

Fiind un vechi corespondent și colaborator la mai multe publicații, am urmărit mai atent evoluția acestor debutanți ai scrisului. Unii dintre ei au fost promovați în presă ca redactori, alții au abandonat această pasiune

pentru scris, fie că s-au descurajat în urma nepublicării primelor materiale, fie că au ajuns la concluzia că le lipsește talentul sau vocația. Cei care au fost încadrați ca redactori, trebuie să recunoaștem că o parte din ei au devenit ziaristi autentici, iar cealaltă parte au cochetat cu rutina, ceea ce, firește, aduce prejudicii practicii ziaristice.

În activitatea unor corespondenți voluntari se constată și o oarecare dezorientare. Să fiu bine înțeles! Talentul, oricît ar fi el de autentic, dacă nu este bine îndrumat, poate suferi eclipse. Sînt încă mulți tineri, îndrăgostiți ai condeiului care nu cunosc încă legile scrisului publicistic, sînt simpli autodidacți. Poate ar fi bine organizarea pe lângă redacția fiecărui ziar central sau județean a unor cursuri de inițiere ziaristică care să orienteze pe viitorul condeier în universul tainelor publicistice. De ce nu s-ar putea deschide pe lângă redacția fiecărui ziar o Școală a corespondentului voluntar în care să predea cadre ziaristice cu experiență? În acest caz, fiecare redacție ar avea satisfacția că și-a recrutat cadrele din mijlocul discipolilor ei. Acest lucru cred că este foarte potrivit mai ales că acești viitori publicisti provin din zone geogra-

face limitrofe ariei de dezbatere a ziarului (mă refer la ziarele județene).

Aș mai avea cîteva rînduri de adăugat. Există studenți care colaborează la diferite publicații și unii manifestă certe calități publicistice. Din păcate, o bună parte dintre ei, după terminarea facultății, sînt pierduți din evidențele redacțiilor. Mă refer în special la cei care termină Politehnica sau Agronomia. Se știe că încă multe secții economice ale ziarelor județene suferă de criză de cadre de specialitate. Aceasta, în timp ce o parte din condeieri se pierd pentru publicistică o dată cu ultimul Gaudeamus. De ce? Pentru că redacțiile întîmpină greutăți în încadrarea specialiștilor, pentru aceasta fiind necesare aprobări din partea ministerelor de resort. La secțiile agrare și industriale există asemenea greutăți în completarea schemei de încadrare.

EU AȘ PROPUNE rechemarea în presă a unora dintre specialiștii din producție și organizarea unor cursuri post-universitare de perfecționare. Cînd spun aceasta, mă gîndesc la vechia și mereu actuala zicală: „Omul potrivit la locul potrivit“.

Mihai MITEA
Cluj

PRESA AFRICANĂ

în anul 1970

PRESA AFRICANĂ a luat ființă încă din secolul al nouăsprezecelea. În anul 1859 apare în Nigeria revista bilunară „Iwe Irohim”, fondată de misionarul Henry Townsend de la „British Church Missionary Society”. În ceea ce privește Africa francofonă, se pare că primul cotidian a fost „Ny Gazety Malagazy”, apărut în anul 1875 în Madagascar (în limba malgașă).

La ora actuală, presa africană în ansamblul ei are de înfruntat o gravă problemă și anume aceea a analfabetismului maselor. Guvernele acestor țări, avînd și sprijinul UNESCO, depun eforturi serioase pentru a lichida această stare de lucruri. Fiind însă vorba de o muncă de mare amploare, ea nu va putea fi rezolvată decît după mulți ani. Această mare întîrziere în alfabetizarea unui întreg continent explică tirajele reduse ale întregii prese africane. În general, tirajul mediu al unui cotidian african este de circa 5 000 exemplare. Există fără îndoială și excepții, ca de pildă „Dakar-Matin”, care se tipărește în 20 000 exemplare, însă în ansamblu situația rămîne deficitară. Aceeași problemă se pune și pentru revistele săptămîniale, puține la număr și al căror tiraj nu depășește niciodată media de 15 000 exemplare. Făcînd abstracție de

tirajul lor redus, publicațiile africane prezintă totuși și alte caracteristici comune; în principiu, ele nu sînt difuzate decît în țările unde apar; este vorba de o presă strict națională care rezervă un spațiu redus evenimentelor internaționale și politicii în general; în plus, toate aceste publicații reflectă orientarea guvernamentală a țării lor de origine, orice infrafracțiune fiind sever sancționată prin suspendarea ziarului, interzicerea apariției pentru o anumită durată sau chiar întemnițarea directorului.

Alături de această presă „națională”, există o alta ce ar putea fi denumită „multinațională” avînd ca principale titluri revista lunară „Bingo” și săptămînalul „Jeune Afrique”. Toate acestea sînt editate de cîteva grupuri importante.

— *Grupul de Breteuil* (după numele fondatorului său, contele Charles de Breteuil, decedat în anul 1961). Cea mai importantă publicație a grupului este incontestabil „Bingo”, revistă lunară, care are un tiraj de 42 000 exemplare și se difuzează în Africa neagră francofonă. Grupul de Breteuil editează de asemenea cotidienele „Dakar-Matin” din Senegal și „La Presse du Cameroun”.

De la înființarea sa, grupul de Breteuil a pierdut cîteva cotidiene: „Abi-

djan-Matin” (Coasta de Fildes), care s-a autodesființat o dată cu apariția cotidianului guvernamental „Fraternité Matin”, singurul ziar african tipărit la offset, apoi „Guinée Matin”, „La Depeche Marocaine de Tanger” și „Stocks et Marchés”, ultimele două cotidiene interzise puțin timp după dobîndirea independenței de către Maroc. Președintele grupului este Michel de Breteuil, fiul fondatorului, sediul aflîndu-se la Paris — 11 rue de Teheran.

— Un alt grup este cel al *Asociației Presei Africane*, prezidat de fostul ministru tunisian al Informațiilor, Béchir Ben Yahmed. Asociația Presei Africane editează săptămînalul cultural și politic „Jeune Afrique”. Este publicația cu cel mai mare tiraj din întreaga presă africană: 80 000 exemplare în medie, dintre care 17 000 abonați răspîndiți în 117 țări. Săptămînalul — care va sărbători în octombrie 1971, zece ani de la înființare — s-a numit la început „Action” apoi „Afrique Action”, înainte de a deveni „Jeune Afrique”, în anul 1965. Este singura publicație ce se difuzează atît în Maghreb cît și în Africa neagră.

Asociația Presei Africane publică de asemenea o revistă trimestrială de lux, „Entente Africaine”, destinată atra-

gerii posesorilor de capitaluri din lumea întreagă în cele cinci țări ale „Antantei” (Coasta de Fildeș, Dahomey, Volta Superioară, Niger și Togo). Echipa de redactori ai revistei „Jeune Afrique” realizează în fiecare an o importantă lucrare din care au și apărut două ediții: „Afrique 1968” și „Afrique 1969”. Fiecare volum are 640 pagini, o monografie completă și în permanență la zi a tuturor țărilor africane, însoțită de hărți în culori.

Asociația Presei Africane se ocupă și de sectorul editorial, publicând ghiduri (Maroc, Tunisia) și cărți ca „Special Mexico” sau „Che Guevara”.

Comitetul de conducere este alcătuit din trei tunisieni, — Béchir Ben Yahmed, director general, Afif Ben Yedder, directorul editurii, și Elie Fellons, secretar general, un francez Pierre Mougenot, director comercial și un cetățean al statului Dahomey, Justin Vieyra, ca delegat al Africii Negre. Sediul social și birourile asociației se află la Paris, 51 avenue des Ternes.

— Al treilea grup important este grupul Moreaux, care publică câteva reviste săptămânale de specialitate sau economice, dintre care cele mai importante sînt „Marchés Tropicaux” și „Industries et travaux d'outre mer”. Tirajul acestor reviste săptămânale este în medie de 16 000 exemplare. Birourile grupei Moreaux se află la Paris 8, 190 Boulevard Haussmann.

— Grupul Mas editează la Casablanca două cotidiene: „La Vigie Marocaine”, ziar de seară, și „Le Petit Marocain”, care apare dimineața. Alte două ziare — „L'Echo de Rabat” și „Le Courrier de Fés” — care aparțineau tot grupului Mas, și-au încetat apariția.

În afara acestora, în Africa apar actualmente următoarele publicații:

Tunisia. Două cotidiene în limba franceză: „La Presse” și „L'Action”,

organ al Partidului Socialist Desturian cu un tiraj de 15 000 exemplare. „L'Action” are o ediție în limba arabă. La Tunis apare și un alt cotidian în limba arabă, „Es Sabah”.

Algeria. Cotidianul „El Moujahid” cu un tiraj destul de ridicat (50 000 exemplare), organ al Armatei de eliberare națională.

Maroc. Două cotidiene ale grupei Mas: „La Vigie Marocaine” și „Le Petit Marocain”, un cotidian în limba arabă. „Al Alam”, organ al Partidului Istiqlal, și o revistă lunară, „Lamalif”. În frunte se situează „Le Petit Marocain”, cu un tiraj de 52 000 exemplare.

Senegal. Cotidianul „Dakar-Matin”, fondat în 1934, aparținând grupului de Breteuil. Două săptămânale: „Afrique Nouvelle” (tiraj 20 000 exemplare) și „Le Moniteur africain”. Guvernul Senegalului va lansa în curînd, în colaborare cu S.N.E.P., un nou cotidian.

Coasta de Fildeș. Cotidianul „Fraternité-Matin” care editează și săptămînalul „Fraternité”.

Camerun. Cotidianul „La Presse du Cameroun”, fondat în 1927 de grupul de Breteuil, cu un tiraj mediu de 13 000 exemplare și săptămînalul „L'Effort Camerounais”, fondat în 1955, cu un tiraj de 8 000 exemplare.

Congo (Brazzaville). Săptămînalul „La Semaine Africaine”, fondat în 1951, cu un tiraj de 11 000 exemplare.

Togo. Cotidianul „Togo Presse”, întemeiat în anul 1961, cu un tiraj de 8 000 exemplare.

Mali. Cotidianul „L'Essor”.

Congo (Kinshasa). Trei cotidiene: „Le Progrès”, „L'Etoile du Congo” și „Le Courrier d'Afrique”.

Dahomey. Săptămînalul „L'Aube Nouvelle” și două publicații bilunare: „L'Etoile du Dahomey” și „La Croix du Dahomey”.

Madagascar. Pe lângă câteva cotidiene în limba malgașă, apare cotidianul „Le Courrier de Madagascar”, fondat în 1961, cu un tiraj de 15 000 exemplare.

Lista publicațiilor enumerate mai sus se limitează numai la țările Africii francofone, nefiind un recensămînt al tuturor publicațiilor africane. Ea cuprinde totuși pe cele care au tirajele cele mai importante.

De curînd au mai apărut două reviste, destinate a fi difuzate, ca și „Jeune Afrique” și „Bingo”, în întreaga Africă: „Continent 2 000”, revistă lunară întemeiată și condusă de Mohamed Bahri, fostul redactor șef și apoi director al redacției „Jeune Afrique” din Kinshasa, și „Africasia”, revistă bilunară fondată și condusă de Simon Malley, fostul corespondent al revistei „Jeune Afrique” la New York. Redacția acestei din urmă reviste se află la Paris, 23 rue Washington.

În sfîrșit, menționăm o revistă lunară „Europe-France-Outre-mer”, care aparține agenției de presă Dupuy-Compton și al cărei sediu se află la Paris, 6 rue de Bassano.

În Africa, ziarele depind în principiu de guvernele țărilor respective sau aparțin unor grupuri de financieri străini. În aprilie 1968, responsabilii ziarelor africane, întruniți la Dakar, au propus crearea unor cooperative de presă cu sprijinul capitalurilor naționale, însă proiectul nu s-a concretizat. În principiu, investițiile publicitare ar trebui să permită presei africane obținerea unei oarecari libertăți însă tirajele reduse nu atrag încă destui clienți. Piața africană este în plină dezvoltare și volumul în creștere al publicității din revistele „Jeune Afrique” și „Bingo” dovedește acest lucru.

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики Румынии
Год XV, № 3 (167), март 1970 г

СОДЕРЖАНИЕ

* * * Заинтересованность, ответственность, само-
совершенствование

ПРАЗДНОВАНИЕ 100-ЛЕТИЯ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ В.И. ЛЕНИНА

Николае Драгош: Ленин и печать
Ион Симон: Издание сочинений В. И. Ленина в
Румынии
* * * Торжественные симпозиумы

ТЕКУЩИЕ СОБЫТИЯ

Тибериу Истрате: Уездная газета и воспитание
молодежи
* * * Международный год воспитания
Конст. Амарицей; Ш. Симедрия: Широкая раз-
работка вопросов новой системы оплаты
труда
Д. Мигулеску: „Гражданский колокольчик“
Ионуц Шоймару: Приглашение на более широ-
кий разговор о графическом оформлении

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ ДЕБАТЫ

* * * Настоящее и будущее в румынских филь-
мах о туризме

ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТИКИ

Виктор Бырлэдяну: Очерк и навигация

МАСТЕРСКАЯ ЖУРНАЛИСТА

Палл Арпад: Беседа с Балогом Эдгаром о роли
и смысле публицистики
Карол Роман: Дилемма... прессконференции
* * * Из деятельности Клубов и Обществ при
Союзе журналистов

ГОДОВЩИНЫ, СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ

Ион Лука: Коммунистическая и прогрессивная
печать на этапе решительной борьбы за
установление народной власти
* * * „Фэклия“ и „Игазшаг“ — Клуж — XXV

ФЕЛЬЕТОН

Серджиу Фэркэшан: Сублюоакэ придает „вес“
заголовкам, ставя их в... „ковычки“

ОТКЛЫКИ

Войку Бугариу: Определение журналиста; Михай
Митя: Перспективы добровольного кор-
респондента

ДОКУМЕНТАЦИИ

* * * Африканская печать в 1970-м году

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union of the Socialist
Republic of Romania
XVth Year, No. 3 (167), March 1970

CONTENTS

* * * Material Incentives, Responsibility and Self-
improvement

CELEBRATING THE LENIN CENTENARY

Nicolae Dragoş: Lenin and the Press
Ion Simion: The Publication of Lenin's Works in
Romania
* * * Homage

TOPICS

Tiberiu Istrate: The County Paper and the Edu-
cation of Youth
* * * International Education Year
C. Amariţei; S. Simedrea: A Comprehensive Pre-
sentation of the New Pay System
D. Mitulescu: "The Citizen's Colloquy", an Active
Intervention
Ionuţ Şoimaru: Invitation to an Ample Discussion
of Graphics

PROFESSIONAL DEBATE

* * * The Present and the Future in Romanian
Tourist Films

THE JOURNALIST'S CHRONICLE

Victor Birlădeanu: Reportage and Navigation

THE JOURNALIST'S WORKSHOP

Pall Arpad: A Talk with Edgar Balogh about the
Role and Significance of Journalism
Carol Roman: The Press Conference, a Dilemma
* * * From the Activity of the Journalist Union's
Clubs and Associations

ANNIVERSARIES, PAGES OF HISTORY

Ion Luca: The Communist and Progressive Press
in the Decisive Stage of the Struggle for the
Establishment of People's Power
* * * „Făclia“ and „Igazság“ of Cluj — XXV

SPOTLIGHT

Sergiu Fărcăşan: Emphasis Gives "Weight" to
Headlines, Placing them between "Inverted
Commas"

ECHOES

Voicu Bugariu: A Definition of the Journalist;
Mihai Mitea: The Prospects of the Volun-
tary Correspondent

DOCUMENTARY

* * * The African Press in 1970

- Unde ai găsit astfel de pantofi?
- La magazinul specializat în desface-rea încălțămintei pentru femei, din Calea Victoriei nr. 87.

- Din import?
- Fii serios! De la... „Select”, magazi-
nului de încălțămintă din Bd. Gh. Gheorghiu-
Dej nr. 5.

- Precis că mama a cumpărat pantofi
de la magazinul specializat „Prichindel” din
Bd. Republicii nr. 57.

AFLUENȚĂ ÎN MAGAZINELE O.C.L. „ÎNCĂLȚĂMINTEA” - BUCUREȘTI

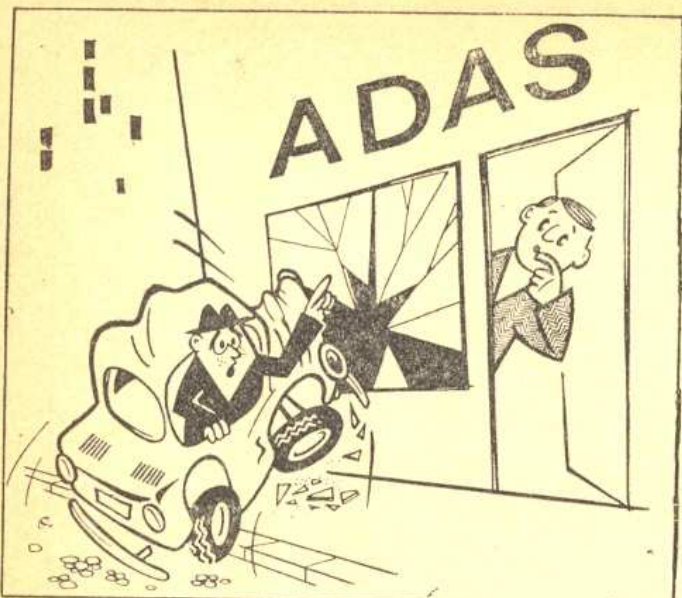
În orice magazin este un aflux de cumpărători, specific acestui anotimp al înnoirilor. Acolo unde se vinde încălțămintă, vizitatorii sînt parcă mai numeroși decît oriunde. Se alege, se probează, se cumpără.

O.C.L. „Încălțămintea”, organizație comercială care coordonează toate magazinele cu profilul respectiv, din Capitală, a sondat din vreme preferințele, a luat măsuri de aprovizionare abundentă, cu mărfuri variate, de bună calitate. Magazinele din Șoseaua Gîrgiului nr. 119, Șoseaua Mihai Bravu nr. 135, Bd. Republicii nr. 57, Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 5, Calea Victoriei nr. 126 și 87, precum și celelalte unități ale O.C.L. „Încălțămintea”, sînt pregătite pentru a face față solicitărilor miilor de cumpărători, diferitelor preferințe și dorințe.

Vizitați-le !

VITRINELE MAGAZINULUI „SUPERB”,
DIN PIAȚA PALATULUI, SÎNT... SUPERBE.
MAGAZINUL JUSTIFICĂ... VITRINA!

- Aici se pot încheia asigurări pentru autoturisme ?
- Da, dar ați „venit”... prea târziu !

Asigurarea la care ne referim poate fi încheiată atât pentru cazurile de avarii, cât și în cele de despăgubiri civile. În primul caz, ADAS plătește pagubele ce pot fi pricinuite autoturismului asigurat — atât în timpul mersului cât și în timpul staționării de : ciocniri, loviri sau izbiri cu alte mijloace de transport sau cu orice corpuri mobile sau imobile din afara autoturismului asigurat, căderi, derapări, răsturnări, căderi pe autoturism a unor obiecte, incendii, explozie ș.a.

**NU
EXISTĂ
NICI UN
AUTO-
TURISM
CARE
SĂ NU
POATĂ FI
ASIGU-
RAT LA**

Dacă asigurarea s-a încheiat pentru despăgubiri civile, ADAS acordă despăgubiri pentru sumele pe care asiguratul, soția acestuia, precum și alți membri ai familiei aflați în întreținerea lui ar fi obligați să le plătească persoanelor păgubite prin accident, ca urmare a vătămării corporale sau decesului precum și a avarierii ori distrugerii bunurilor, produse de autoturismul asigurat. ADAS compensează și cheltuielile făcute de asigurat în procesul civil, precum și cheltuielile de judecată și onorariile de avocat la care asiguratul este obligat față de persoanele vătămăte sau păgubite. Există posibilitatea să se încheie și o asigurare care să cuprindă ambele cazuri la care ne-am referit.

Asigurarea autoturismelor folosește în cazul deplasărilor efectuate în interiorul țării. Dacă posesorul unui autoturism dorește să efectueze călătorii în străinătate, poate să încheie o asigurare — special pentru acest scop — în condiții avantajoase, adresându-se unităților ADAS.

Asigurarea autoturismelor poate fi încheiată atât de posesori, pentru autoturismele proprii, cât și de către conducătorii amatori care urmează să se aplece la volanul unor autoturisme aparținând altor persoane sau unor unități socialiste.

O ULTIMĂ PRECIZARE : Administrația Asigurărilor de Stat a introdus, de curând, noi forme de asigurări de autoturisme, noi reglementări menite să satisfacă preferințele automobiliștilor. Se pot încheia astfel și alte asigurări, suplimentare la asigurările de bază sau independente de acestea ca de exemplu, pentru participanții la competițiile sportive automobilistice, pentru numeroase riscuri și situații dintre cele mai diferite.

Aurel CRIȘAN

ADAS

P. 11 583

Revista
Uniunii
ziariștilor
din
Republica
Socialistă
România

presa noastră

A large, stylized logo consisting of the letters 'U' and 'Z' in a bold, white, sans-serif font. The 'U' is on the left and the 'Z' is on the right, both rendered in a thick, blocky style. They are set against a solid green background that occupies the middle section of the cover.

DIN SUMAR :

- Pentru perfecționarea continuă a programelor T. V.
- Continuare la ancheta noastră internațională
- Sportiv — Cronicar — Spectator...
- Un studiu despre puterea de penetrație a ziarului

Proletari din toate țările, uniți-vă!

P R E S A N O A S T R Ă

Revista Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România

ANUL XV

nr. 4 (168)

aprilie 1970

S U M A R :

CONȚINUTUL, ORIENTAREA ȘI PERFECȚIONAREA CONTINUĂ A PROGRAMELOR DE TELEVIZIUNE

* * * Ședința Comisiei pentru problemele de învățămînt, știință, cultură și presă de pe lângă C.C. al P.C.R. Cuvîntul de încheiere al tovarășului Dumitru Popescu

CENTENARUL NAȘTERII LUI V. I. LENIN

* * * Simpozionul organizat la Casa ziaristilor din Capitală

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ

Carin Atterling Wedar (Suedia), **Gombó Pál** (R.P.U.), **Aziz Nesin** (Turcia) răspund la întrebarea : CE VIRTUȚI GĂSIȚI PROFESIUNII DE ZIARIST ? (II)

PRESA JUDEȚEANĂ

Gh. Lavric : Împliniri și deziderate

Mircea Ichim ; Alecu R. Crăciun : Tot despre paginile duminicale

CUM SCRIEM

Acad. Al. Graur : Vinătoare de greșeli *

Eugen Marian : Un ziarist enciclopedic : José Marti

STUDII ȘI CERCETĂRI

Stelian Diaconu : Puterea de penetrație a ziarului

PAGINI DE ISTORIE

S. Stanciu : Contribuția României la victoria asupra fascismului — oglindită în presa vremii

CRONICA PUBLICISTICII

Victor Bîrlădeanu : Să vorbim despre...

DEZBATERI PROFESIONALE

* * * Relația Sportiv—Cronicar—Spectator (discuție consemnată de Mihai Suliman)

CALENDAR

I. Felea : Const. Graur

* * * Din activitatea Cluburilor și Asociațiilor

* * * La Casa ziaristilor

COLEGIUL DE REDACȚIE

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (redactor-șef), **C. N. Constantin, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Calea Victoriei, 163, Telefon:
15.21.02

PENTRU PERFECTIONAREA CONTINUĂ A PROGRAMELOR DE TELEVIZIUNE

ÎN ZIUA DE 30 MARTIE a.c., la Comitetul Central al Partidului Comunist Român, a avut loc ședința Comisiei pentru problemele de învățămînt, știință, cultură și presă, în care s-au analizat, pe baza unui referat întocmit de Secția Presă a C.C. al P.C.R. și de Comitetul de Radiodifuziune și Televiziune, în lumina sarcinilor trasate de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, conținutul, orientarea și sarcinile în domeniul programelor de televiziune. S-au desfășurat ample discuții la care au participat oameni de știință, scriitori, publiciști, membri ai Comisiei, alți specialiști, lucrători ai Televiziunii: Ilie Dinculescu, Aurel Baranga, Gheorghe Buzdugan, Grigore Moisil, Valeriu Răpeanu, Nicolae Teodorescu, Ion Mărgineanu, Mircea Malița, Dukász Ana, Titus Popovici, Ecaterina Oproiu, Ecaterina Deliman, Nicolae Breban, Eugen Barbu, Domokos Géza, Mircea Sîntimbreanu, Ioan Grigorescu, Manase Radnev, Sütő Andras, Georg Ivașcu, Mihnea Gheorghiu, Ion Brad, Alexandru Stark, Valeriu Pop.

Au fost examinate principalele obiective ce stau în fața acestui sector de o uriașă însemnătate în procesul de formare a conștiinței socialiste a maselor, de propagare a politicii interne și externe a partidului și statului, de dezbatere a problemelor majore ale contemporaneității, de promovare a valorilor culturii naționale și universale. Analiza critică, plină de responsabilitate a muncii desfășurate de Televiziune a prilejuit un rodnic schimb de opinii, a oferit idei și sugestii valoroase pentru ridicarea nivelului calitativ al emisiunilor potrivit exigențelor actualei etape de dezvoltare socialistă a țării.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul tovarășul Dumitru Popescu, membru al Comitetului Executiv, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, președintele Comisiei.

La ședință a participat tovarășul Leonte Răutu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

CUVÎNȚUL DE ÎNCHEIERE AL TOVARĂȘULUI DUMITRU POPESCU

PUTEM CONCHIDE, cred, că debutul comisiei este frumos, ea făcînd demonstrația concludentă a capacității de a analiza cu competență complexe probleme ale vieții noastre cultural-științifice. Discuția s-a soldat cu o bogată recoltă de idei și sugestii adresate televiziunii; va fi un material de reflecție îndelungată și sper, eficientă, pentru slujitorii acestei instituții.

Sincer vorbind, după atîtea lucruri inteligente și de bun simț auzite aici, mie îmi rămîne foarte puțin de spus. Dar pentru a respecta o uzanță am să spun cîteva cuvinte în încheierea discuțiilor.

De ce acordăm televiziunii atîta însemnătate — ilustrată de altfel și prin faptul că s-a impus prima la ordinea de zi a comisiei noastre? Conducerea partidului îi arată un interes ridicat și constant, pentru că este presa cu cel mai mare tiraj din România. Toate cotidienele noastre centrale la un loc nu se răspîndesc la dimensiunile la care televiziunea reușește să cuprindă opinia publică. Judecînd după cei 1,3 milioane abonați înscriși, putem aprecia că în fiecare seară programele T.V. sînt urmărite de circa 5—6 milioane de cetățeni. Este un public colosal. Televizorul a devenit una din principalele modalități de ocu-

pare a timpului liber al cetățenilor. După ce termină lucrul, milioane de oameni — înfomețați de cunoaștere, pasionați de noutate, dornici să se delecteze — se așează în fața televizorului petrecându-și o mare parte din cel de al doilea opt al existenței lor cotidiene. Prin intermediul televizorului se realizează prezența nemijlocită a societății — cu uriașa și inepuizabila sa problematică — în căminul cetățeanului, în viața intimă a fiecărui individ.

În aceste condiții nu mai apare deloc de prisos să te întrebi ce trebuie să ofere programele T.V. Televiziunii noastre i s-a transmis un mesaj genetic nefavorabil. Ea s-a născut și a continuat să trăiască un timp ca mijloc de divertisment, ca o mare estradă a amuzamentului public. Într-o vreme a existat la televiziune o adevărată fobie a ideilor, generată de prejudecata că ideea „nu distrează” și ca atare alungă spectatorul.

Dar este posibil ca o asemenea fascinantă tribună socială să stea departe de ceea ce este astăzi esențial în existența poporului român, în existența societății noastre socialiste în plină și adâncă transformare? Este posibil ca un asemenea „polip” ideologic uriaș, cu milioane de „antene” (și la propriu și la figurat) să se dezintereseze de ceea ce reprezintă interes vital pentru întreaga națiune? Se duce încă în această țară nouă o intensă luptă împotriva vechiului, noua filozofie a societății — materialismul dialectic și istoric — asaltează viguros și necruțător meterezele șubrede dar pe alocuri încă rezistente ale gândirii vechi ca și mesajele, de care nu putem fi ocoliți, ale orînduirii vechi de pe alte meridiane. Etica socialistă care impregnează pe zone tot mai largi societatea se înfruntă cu tarele morale pe care oamenii nu le pot lepăda tot așa de ușor ca pe hainele uzate; ea se încleștează în lupta cu unul din cei mai puternici dușmani ai spiritului nou — obiceiul. Se petrec în societate fenomene extrem de complexe; principiile echității, ale democrației socialiste îmbrățișate de majoritate sînt încălcate de minorități; peste principii noi se rostogolesc practici vechi încercînd să le anihileze. Numai un orb poate crede că existența societății noastre de astăzi este liniștită, molcomă; e drept, clase antagoniste nu mai sînt, nu se mai încrucișează spade pentru drepturi sociale deja legiferate, dar în societate există încă luptă. Lupta pentru bine, pentru mai bine. Iar în gîndirea oamenilor continuă furtuna ideilor noi, în modul lor de existență se ciocnesc principii, se ciocnesc atitudini.

Ca să nu mai vorbim de chestiunea vitală a existenței sociale: creația de bunuri materiale și

spirituale, munca — principala sferă de manifestare a fiecărui individ, fie el metalurgist, țăran, intelectual sau om politic. Poate televiziunea ignora acest clocot de energie, de inteligențe și elan solicitat de edificarea orînduirii socialiste multilateral dezvoltate, această concentrare de efort a unui popor angajat cu toate virtuțile în făurirea unui nou viitor? Această operă fără precedent în istorie, condusă de Partidul Comunist în România?

Dar, în afară de aceasta, îi poate oare lăsa indiferenți pe telespectatori ceea ce este nou în viața lumii? Marea confruntare de idei a epocii? Dezvoltarea fără precedent a conștiinței umane și a cunoașterii umane? Înfruntarea pe planul raporturilor internaționale a concepțiilor, a forțelor sociale, a cercurilor politice? Modul în care societatea modernă se transformă sub ochii noștri?

EVIDENT, televiziunea trebuie să fie un instrument de luptă socială a partidului comunist, un instrument de transformare a societății și de transformare a conștiinței oamenilor. Ea trebuie să țină la curent opinia publică cu tot ceea ce se petrece esențial în societatea noastră și în societatea mondială.

Sigur, televiziunea s-a dezvoltat, a progresat mult de la stadiul estradistic de acum cîțiva ani. Ea face eforturi evidente pentru a se înscrie pe această foarte pretențioasă și vastă orbită socială unde partidul o cheamă să se manifeste. Sigur, nu se poate trece peste noapte de la o situație la alta. Trebuie un proces de aclimatizare. Să fim realiști. Dar nu cumva el durează prea mult? Și nu cumva în acest proces apar noi tendințe îngrijorătoare, de natură să afecteze pe alt plan calitatea emisiunilor?

Ceea ce mi se pare periculos astăzi este realizarea acestui concept într-o formă simplistă, lipsită de elevație, fără consum de fantezie și pasiune, într-o formă care să acrediteze grosolanul aforism, că ideile nu distrează. Cauza acestui pericol mi se pare să stă într-o gravă confuzie ce se înfiripă la televiziune între **idei și vorbe**. Riscăm tot mai mult să asistăm la o interminabilă logoree, la torente de vorbe, la o revărsare monotonă, narcotică de fraze care sună ca niște coji goale de nucă.

Sînt anchete, reportaje, comentarii care durează 20 de minute, o jumătate de oră și care se scurg ca o torturantă melopee a banalității; este o hemoragie de timp pulverizat în vorbe fără rezonanță, la un post care dispune de numai 5—6 ore de transmisie pe zi. Aici s-a spus că la unele emisiuni se toarnă apă în vin. Din nenorocire,

de multe ori este invers: se toarnă abia cîte o picătură, două de vin într-o găleată cu apă.

Am urmărit recent o lungă anchetă despre pasiune. O temă splendidă, a cărei dezbatere ar fi trebuit să te ridice de pe scaun. Au vorbit 8—10 oameni — cetățeni de toată considerația și din categorii sociale foarte variate. Vă mărturisesc că timp de 20 de minute am descoperit o singură afirmație originală, care ar fi deschis în sfîrșit o perspectivă de discuție. La un moment dat o tovarășă a spus că pasiunea poate să însemne atît bucurie cît și durere, dar redactorul, insensibil, a oprit cursul ideii și a trecut mai departe cu tăvălugul întrebărilor sale terne.

Am urmărit o anchetă despre bătrînețe. Ce subiect extraordinar pentru poezie, pentru viață, pentru reflecție, pentru filozofie. Dar în această biată anchetă niște oameni în halate albe au fost puși să povestească cum se epuizează celulele datorită încetirii schimbului de substanțe, și ce demonstrează statisticile mondiale cu privire la longevitate.

Am văzut cîteva reportaje despre Porțile de Fier care ne arătau în mod obsesiv boturile camioanelor și buldozerelor, screpere, hangare, tunele, camere obscure, dar în care nu se spunea nimic despre extraordinara performanță tehnică, — admirată și de străinătate — pe care o demonstrează specialiștii români la această lucrare grandioasă, unică în Europa.

A AVUT LOC plenara Comitetului Central care a elaborat cele două mari programe menite să ridice gradul de progres și de productivitate în agricultura noastră. Am ascultat la televiziune, a treia zi de la acest eveniment, comentariile unui economist — de altfel foarte apreciat — în care nu se simțea nici cea mai mică vibrație de simțire. Generalitățile ultrabanale depănate timp de 20 de minute în fața telespectatorilor puteau răci și sîngele unui mort.

Am văzut un salon literar la care au participat oameni foarte culți, dar discuția nu a fost condusă de nimeni și nu și-a propus nici un subiect. A fost ca o întîlnire amicală la care se poate spune orice. Cineva a lansat totuși o idee interesantă, constatînd că o serie de cuvinte nu mai reușesc să exprime multitudinea de sensuri noi dobîndite în timp de noțiunile respective — ceea ce bineînțeles e de natură să provoace confuzii în discuții științifice. Dar ideea s-a dus la fund sub valul de verbiaj nedirijat al interlocutorilor.

Iată, este vorba de o gravă penurie de idei în numeroase din emisiunile noastre de televiziune.

Este oare o fatalitate ca emisiunile cu caracter social, ideatic să eșueze? Este inevitabil ca ele să fie plicticoase, didactice, șablonarde? A secat fîntîna inteligenței umane? Au dispărut oamenii pasionați, dornici să se bată pentru o idee nobilă, oamenii mustind de experiența de viață? Evident, nu. Ei trebuie însă găsiți și explorați. Iată examenul fundamental, decisiv pe care trebuie să-l treacă televiziunea noastră pentru a primi certificatul maturității și al profesionalității. Unde sînt acești oameni? Ei sînt în popor. Îi putem găsi în toate straturile și categoriile sociale. Aci s-a vorbit despre un ilustru savant care cu verva sa a cucerit ascultătorii pentru idei, bătîndu-l de departe pe însuși... Dan Spătaru. Am ascultat odată interviul dat de un actor. În încheiere i se punea această întrebare: „Ce vi se pare cel mai greu în profesiunea dv.?” „Cel mai greu — răspunde el — este să alegi momentul cînd trebuie să părăsești scena, cînd să lași să cadă după tine ultima cortină. Dar acest adevăr — adăuga vorbitorul cu o privire șăgalnică spre public — nu este valabil numai pentru actori”.

Recent am ascultat la televiziune confesiunile unei fărânci bătrîne care a crescut 14 copii. Cine va uita vreodată adevărul cutremurător spus de femeia aceasta simplă care a trecut prin școala aspră a vieții risipindu-și fără parcimonie ineputabilele ei izvoare de dragoste: „să nu-ți sârugi copiii decît în somn”!

Sînt, tovarăși, mii și mii de oameni debordînd de înțelepciune și sensibilitate. Fără ei, fără această sare a pămîntului, nu putem face vii, emoționale, convingătoare și educative aceste emisiuni cu caracter social. Din păcate, mulți redactori sînt lipsiți de flerul necesar pentru a-i descoperi. Dar nu numai atît. Există la televiziune maldia întrebărilor stupide, puerile care ermetizează cunoștințele. Rămii uimit cu cîtă satisfacție înregistrează unii redactori cele mai anodine răspunsuri, și cît de jovial mulțumesc interlocutorilor pentru 2—3 generalități formale. Un vorbitor — om de știință — ne-a relatat aici cît de mult l-a chinuit un redactor, într-un interviu, cu întrebările. Tot domnia sa ne-a spus cît de mare i-a fost apoi satisfacția cînd și-a ascultat cuvintele. Căci numai prin chin, prin suferință se poate aprinde flacăra minții, numai astfel se poate extrage grăunțele de aur al inimii fiecăruia.

Cineva spunea aici să renunțăm la pedagogia lui **nu**, mai ales în educația tinerilor, și să aplicăm tactica lui **da**, a lui „fă așa”. Desigur, nici prima pedagogie nu trebuie absolutizată, dar cred că nici cea de a doua. „Fă așa” este for-

mula matematică a didacticismului. Cel mai util ar fi ca televiziunea să asigure o desfășurare atît de ispititoare a ideilor noastre în fața tinerilor, încît în mod inevitabil ei să ajungă, fără o indicație expresă, la descoperirea adevărului..

O A DOUA CARENȚĂ gravă a emisiunilor sociale este că nu reușesc să transplanteze pe ecran viața, așa cum palpită ea în colectivele de muncă, în casele oamenilor, în stradă — viața autentică, în stare pură, naturală. Lipsește naturalețea, spontaneitatea. Existența oamenilor pătrunde uneori pe ecran ca un produs de laborator, de studio. Are un iz de prefabricat, de confecție, o tentă artificială. Oamenii filmați la locul de muncă, pe stradă sau acasă vorbesc la televiziune de parcă ar repeta o lecție învățată pe de rost. Există o tendință cosmetică, o plăcere ciudată de a pune puțin fard chiar acolo unde există naturalețe grațioasă și proaspătă. Extragerea unui agramatism, față de care sînt foarte circumspecți redactorii, poate ofili o imagine, poate tăia nervul unei idei. Abuzul de academism în exprimare obosește. Să abandonăm frica de sincopa exprimării directe chiar dacă nu are logica sintactică și morfologică învățată la școală. Aceasta ține de o concepție, de un spirit, de un stil de lucru, de un mod de a trata omul. Trebuie să aruncăm încet-încet tot balastul care inhibă de această manieră televiziunea.

S-a vorbit aici despre emisiunile critice. Nu putem renunța la practicarea criticii sociale la televiziune. Critica este, după cum știți, o lege a dezvoltării societății noastre, o forță motrice a progresului. Se poate perfecționa „Reflectorul” la care s-au referit mulți vorbitori, i se poate da o altă turnură, dar televiziunea trebuie să critice în continuare fenomenele negative din societatea noastră. Aceasta este o sarcină de partid. Este adevărat că uneori, mai ales la „Reflector”, critica se referă la lucruri minore, bagatelizîndu-se. Nu cred că obiectivul de bază al „Reflectorului” trebuie să fie, cum s-a spus aici, elementul care frizează absurdul. Dimpotrivă, acționînd în spiritul exigenței comuniste, televiziunea trebuie să pună în evidență remediabilul, neajunsurile care se pot soluționa acum, neîntîrziat. Cine nu știe că sînt neîmpliniri care vor mai dura, pentru că țin de stadiul nostru de dezvoltare și eliminarea lor se va face în timp prin evoluție! A trage la răspundere pe X sau pe Y acum pentru ele, înseamnă demagogie, iresponsabilitate. În schimb a trage la răspundere pe cei ce nu rezolvă ceea ce stă în puterea noastră

acum este o datorie a televiziunii, ca de altfel a întregii noastre prese. Din păcate însă, uneori tocmai atunci cînd trebuie să lumineze fața vinovatului „Reflectorul”... se stinge. Să nu uităm de asemenea că și în critică, și poate aici mai mult ca oriunde, trebuie să fie prezent spiritul de civilizație.

Vorbînd despre critică tovarășii n-au uitat să vorbească în această ședință, și bine au făcut, despre laudă. Este o firească revenire la unele reacții cam întîrziate ale unora, determinate într-o anumită etapă de mult apusă, de apologismul simplist. Unii redactori criticați, pe bună dreptate, că-și înmuiau pana în apă de trandafiri, prezentînd realitatea unilateral, au încetat să se mai gîndească o bună bucată de timp că există și lucruri demne de laudat în viața oamenilor. În felul acesta ei au căzut într-o unilateralitate inversă, dar prin aceasta nu mai puțin vicioasă. De altfel, există prejudecata că numai critica produce senzație iar lauda nu. Greșim profund cînd ne închipuim că lauda generoasă nu găsește ecou în conștiința omului. Binele, frumosul au chiar o calitate în plus: ele produc emoție, ating coardele cele mai sensibile ale sufletului. Oricîtă tehnică ar îngrămădi civilizația modernă în societate și oricît de abstractă va deveni arta modernă, omul va rămîne sentimental. Ce poate declanșa mai mult acest resort decît prezentarea cinstită, sinceră, adevărată a oamenilor demni de admirat din viața noastră?

DESPRE jurnalul de actualități : desigur, aici, televiziunea bate de departe întreaga presă. Micul ecran ne relatează astăzi după amiază ceea ce presa ne oferă abia mîine. Însă nu trebuie să mizăm numai pe atuuiri, numai pe condițiile obiective favorabile, de timp, de care dispune televiziunea. De multe ori informațiile ei de actualitate sînt seci, nesemnificative. Se produc mari evenimente în viața popoarelor, fapte nenumărate care exprimă procesele sociale revoluționare adînci, progresiste din societatea contemporană pe care televiziunea le strivește în cîteva cuvinte ale crainicului și într-o fotografie. Uneori, datorită caracterului ultralapid al știrilor, lipsei de referințe geografice complete, ascultătorii nu reușesc să afle măcar în ce țară s-a petrecut evenimentul. T.V. are nevoie de un bogat material documentar propriu — imagini filmate, hărți, fotografii, etc. — care să-l ajute pe cetățean să situeze întîmplarea în contextul vieții internaționale, în istoria poporului respectiv, în trecut și în prezent. Cerințe similare sînt valabile și pentru actualitatea internă.

Înceind cele ce aveam să spun despre acest mare capitol de activitate al televiziunii — economic, social, politic, ideologic — vreau să amintesc că în cuvîntarea sa la Congresul al X-lea, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, vorbind de rolul televiziunii în tratarea problemelor fundamentale ale existenţei noastre sociale a cerut acestei instituţii să devină o „tribună captivantă”. Cred că nu scapă nimănui sensul acestor două cuvinte : ideile societăţii noastre trebuie astfel propagate încît să fie sorbite cu nesăţ de ascultători, să devină o hrană aleasă, indispensabilă, a minţii şi a inimii oamenilor. Orice altă accepţiune a propagandei ideologice şi sociale la televiziunea noastră este total lipsită de valoare, este de neconceput.

În acelaşi timp televiziunea este o instituţie de cultură şi artă, este, cred că nu folosesc un cuvînt prea pretenţios, prima scenă artistică a ţării. Nu aş vrea să mai insist asupra însemnătăţii aceste funcţii. Este cunoscută grija neslăbită a partidului nostru pentru satisfacerea setei de cultură a poporului, pentru îmbogăţirea vieţii spirituale a oamenilor. S-au întreprins anumite acţiuni pentru a asigura o producţie artistică de înaltă calitate la televiziune. S-a stabilit ca toate teatrele dramatice să ofere din propriul repertoriu un spectacol, dintre cele mai bune, pentru televiziune. Din cele 42 de instituţii de acest gen, doar 7—8 şi-au respectat această obligaţie. Nici televiziunea nu s-a bătut pentru acest drept cîştigat. În acelaşi timp trebuie să spunem că alături de spectacolul teatral sau muzical transmis sau retransmis, care durează 3—4 ore, televiziunea ar trebui să prezinte mai frecvent propriile ecranizări concentrate, realizate cu cele mai remarcabile talente ale teatrului, operei şi operetei noastre.

În ce priveşte filmul, tovarăşii care au călătorit în străinătate ştiu ce preocupare constituie pentru oamenii responsabili protecţia spiritelor în faţa stresurilor violentei şi pornoagrafiei declanşate prin film, asanarea moralei publice de invazia de insanitate a cinematografului capitaliste comerciale. Cu atît mai mult această îndatorire ne incumbă nouă. Noi avem o etică oficială, socialistă, de ocrotire şi cultivare a nobleţii umane. În această direcţie nu ne putem permite lejeritate şi concesii care să contracareze direcţia generală de efort moral a societăţii. Televiziunea trebuie să selecţioneze riguros filmele pe care le prezintă. Ar trebui mai bine exploatarea Arhiva Naţională de filme care cuprinde pagini de antologie ale cinematografului mondial — şi care este mereu îmbogăţită prin

schimburile cu străinătatea. Trebuie să alegem mai bine serialele de import. În sfîrşit, este timpul să avem propriile noastre seriale.

În ce priveşte dezbaterile problemelor de cultură şi artă, unele emisiuni sînt încă improvizate, tributare hazardului. Trebuie să avem grijă ca aceste discuţii să aibă o bună ţinută ideologică. De multe ori ele lasă în suspensie probleme neclarificate. Uneori punctul de vedere marxist-leninist, ferm şi răspicat, nu se face suficient auzit. Televiziunea trebuie să invite critici comunişti militanţi care să exprime cu claritate acest punct de vedere în teoria literară şi artistică, în judecarea actelor de cultură, a operelor de artă. Televiziunea este, cu sau fără voia sa, un mentor al bunului gust şi un generator de opinie estetică care trebuie neapărat să corespundă filozofiei noastre.

În ce priveşte distracţia cred că este oricui evident că ea nu poate lipsi din programul televiziunii, că ea trebuie să fie zilnic parte integrantă inalienabilă a acestui program. A fost o perioadă cînd programele excelau prin frecvenţa emisiunilor de varietăţi. A trebuit doar să se exprime dorinţa ca acestea să fie mai bune, mai elevate, ca ele să dispară subit. Observăm de asemenea cu stupeoare că la televiziunea noastră lipseşte aproape cu desăvîrşire umorul. Avem comici mari cu care nu ştim ce să facem. Toate aceste lacune trebuie acoperite fără întîrziere.

MUZICA USOARĂ este fără îndoială un capitol esenţial al distracţiei, mai ales pentru tineret. Cred că trebuie să felicităm televiziunea pentru eforturile depuse în ultima vreme de a îmbogăţea galeria solistilor noştri, completînd-o cu exemplare din ce în ce mai multe şi mai dotate. „Cerbul de aur” este un exemplu edificator. În ce priveşte îndelung disputata emisiune „Steaua fără nume” nu ştiu de ce T. V. obligă spectatorii să-i asculte nu numai pe promovarii acestui concurs — dintre care unii trecuţi prin gratia juriului — ci şi pe repetenţi. Cum se poate pretinde spectatorului să se distreze cu concurenţi incapabili să treacă un examen de voce elementar ? Televiziunea trebuie să ne ofere un concurs între şefii de promoţie, între vocile strălucite descoperite prin selecţie de studio.

O grijă deosebită trebuie să aibă T. V. pentru folclor. Avem o răspundere patriotică faţă de această comoară spirituală a poporului. Ea nu trebuie bagatelizată, trivializată prin repetarea obsesivă, monotonă a celor mai mediocre producţii, în cele mai neinspirate interpretări. Folclorul nu trebuie să apară ca o mîncare de fie-

care zi, ci ca un banchet festiv oferind numai delicatessuri și rafinamente.

Cineva a spus, pe bună dreptate, că trebuie să ținem seama de faptul că milioane de oameni încearcă să intre în sfera vieții artistice, că milioane de oameni își exersează, în condițiile oferite de societatea noastră, cea de-a doua pasiune. Să nu ignorăm acest lucru. Trebuie să găsim mijloacele de a aduce la televiziune ceea ce este reprezentativ în acest fenomen, punând în evidență talentele celor care fac artă și pentru sufletele lor și pentru desfătarea telespectatorilor.

Introducerea la televiziune a programelor în limbile naționalităților conlocuitoare a fost hotărâtă de conducerea partidului în spiritul politicii noastre naționale profund principiale, marxist-leniniste, al democrației noastre socialiste. S-a hotărât să se extindă durata acestor emisiuni. În cel mai scurt timp aceste măsuri vor prinde viață și noi sperăm că la bucuria care a fost manifestată la vizionarea primelor programe în limbile respective, se va adăuga și plăce-

rea de a audia emisiuni de înaltă calitate. Reflectarea vieții și muncii naționalităților conlocuitoare, a frăției lor cu poporul român, a problemelor lor specifice trebuie să facă de altfel obiectul nu numai al acestor emisiuni, ci al întregului program T. V.

Trebuie să existe cât mai multe dezbateri publice pe marginea programelor de televiziune. Discuția care a avut loc aici trebuie să se prelungească în presă, în paginile ziarelor și revistelor. Critica pentru televiziune nu trebuie să ocupe un spațiu mai mic decât cea închinată celorlalte instituții de cultură și artă cu o putere de pătrundere mult inferioară T. V.-ului.

CRED, DE ASEMENEA, că ar fi timpul să întreprindem și unele studii sociologice în vederea cunoașterii mai aprofundate a cererii și opțiunii maselor față de structura și calitatea programelor T. V. În materie de televiziune, ca de altfel în întreaga viață socială, trebuie să ascultăm glasul marelui beneficiar — poporul — a cărui voiață trebuie să fie pentru noi suverană.

*Noul Palat
al
Televiziunii
române
din București*

Simpozionul organizat la Casa ziaristilor din Capitală

La 17 aprilie a. c., la Casa ziaristilor din Capitală, a avut loc un simpozion omagial consacrat sărbătoririi centenarului nașterii lui V. I. Lenin — cu tema „**Lenin și presa; actualitatea ideilor marxist-leniniste în presa românească**”.

Au participat redactori și șefi ai presei centrale, numeroși redactori și reporteri de la publicațiile cotidiene și revistele centrale, de la Radioteleviziune și Agenția Română de Presă-Agerpres, de la gazetele departamentale.

În cadrul simpozionului, au prezentat expuneri: **Ion Iacoș**, șef de sector la Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. (Despre oglindirea vieții și operei lui V. I. Lenin în presa muncitorească și comunistă din România), **Nicolae Dragoș**, șef de secție la ziarul „Scinteia” (Actualitatea ideilor marxist-leniniste în presa românească) și **Const. Florea**, redactor șef adjunct la revista „Lumea” (Aspecte din activitatea presei în educarea ideologică a maselor).

În cuvîntul de deschidere **Nestor Ignat**, președintele Uniunii ziaristilor din România, a spus:

La aniversarea centenarului nașterii lui V. I. Lenin, contribuția presei, a ziaristilor din România se înscrie și ea la loc de cinste, prin ceea ce s-a publicat ca și prin participarea directă a reprezentanților noștri la numeroase manifestări din țară și la o serie de conferințe și simpozioane de peste hotare, organizate din inițiativa O.I.Z., a unor uniuni de ziaristi. Dar, mai presus de orice, așa spune că ziaristii aniversează această dată reflectînd cu seriozitate, într-un spirit militant, la ideile leniniste cu privire la presă și la sarcinile ei. Vladimir Ilici este aproape de profesiunea noastră, a gazetarilor, nu atât pentru că, după cum se știe, se declara el însuși publicist, ziarist —

ceea ce la marele conducător revoluționar era mai degrabă o manifestare de modestie — ci, mai cu seamă, datorită aportului său deosebit la elaborarea concepției comuniste despre presă. Lenin a fost totodată, realmente, un strălucit gazetar, un polemist temut de la care, cu toată distanța în timp, avem atîtea de învățat și asupra articolelor căruia putem medita cu folos oricînd.

V. I. Lenin a dedicat examinării funcțiilor presei multe pagini substanțiale. Dezvoltînd ideile lui Marx și Engels, Lenin a fundamentat teoretic un nou tip de presă care să răspundă cerințelor și necesităților luptei revoluționare. El a conceput presa ca o armă puternică, ca un mijloc de neînlocuit de propagare a ideilor partidului și de organizare a maselor, de stimulare și influențare

a întregii activități constructive desfășurate după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Ideile lui Lenin referitoare la presă, observațiile sale pătrunzătoare, răspindite în multe lucrări, articole, cuvîntări, scrisori, se referă la un cîmp de activitate foarte vast, începînd de la tratarea în paginile ziarelor a celor mai importante probleme economice, politice, sociale, ideologice și pînă la unele probleme ale limbii.

Se poate spune că întreaga operă, întreaga activitate a lui V. I. Lenin constituie pentru ziaristi un izvor important de reflecție prin maniera în care marele gînditor se documenta, prin accentul pe care-l punea pe verificarea serioasă a faptelor, prin stilul concentrat, la obiect, prin forța lui de convingere și capacitatea de a-și zrobi adversarii cu puterea ar-

gumentelor și nu numai cu tăria verbului, prin disprețul pe care-l avea față de tot ce era superfluu, „intellectualist”, în sensul ocularii problemelor fundamentale, al pierderii din vedere a esenței lucrurilor, al vorbăriei pretențioase și goale. În activitatea lui practică, Lenin ne-a dat exemplul folosirii anchetei sociale ca o metodă de lucru; el pune un preț deosebit pe contactul direct cu oamenii muncii, pe discuțiile în care reușea să scoată la iveală adevărul, situația reală, lucrurile bune, pozitive, la popularizarea cărora ținea foarte mult, cât și pe cele rele, care se cuveneau criticate cu asprime și înlăturate.

Cea mai prețioasă moștenire, poate, dintre acestea este viziunea sa dialectică despre presă, concepție pe care partidul nostru a dezvoltat-o și a aplicat-o condițiilor concrete ale țării noastre și pe baza căreia au fost educate generații de ziaristi comuniști, deschizând perspective noi, și mai largi, întregii noastre prese. În această ordine de idei, aș vrea să mă refer doar la două aspecte.

Presă noastră este o presă de partid, principiul ei suprem este acela al partinității, principiul conducerii de către partid. Partinitatea înseamnă totodată o înaltă responsabilitate — atât din partea celor care conduc presa, cât și a tuturor celor ce-o fac, din partea tuturor colectivelor de presă, — spirit de inițiativă, neobosită participare la tot ce se întâmplă, curajul răspunderii, aplicarea liniei partidului ca o chestiune proprie, ca un mod de conduită personală. În această viziune marxist-leninistă integrarea deplină a noastră, a ziariștilor, în cauza generală, pe de o parte și actul liber, responsabil, participarea conștientă, prin care ne manifestăm în activitatea noastră gazetărească, pe de altă parte, se îmbină într-un tot indivizibil.

V. I. Lenin, care sublinia totdeauna spiritul de clasă al presei de tip nou, superioritatea acesteia, nu uita să arate că ziariștii comuniști au de în-

vățat, câteodată, chiar și de la presa claselor opuse. Evidențind trăsăturile proprii, originale ale presei comuniste, Lenin îndemna ca presa — din punctul de vedere al tehnicii informației, al scormonirii unor sectoare ale realității, al operativității etc. — să se ridice la nivelul a ceea ce s-a cucerit pe plan mondial și să fie, în același timp, o continuatoare a tot ceea ce este de preț în tradițiile naționale ale presei din fiecare țară.

În încheierea cuvântului introductiv, Nestor Ignat a subliniat că ziariștii noștri sînt formați de către partid în spiritul marxism-leninismului, că în același spirit își desfășoară cu succes activitatea ei multilaterală întreaga presă din România socialistă.

Ion Iacoș s-a ocupat în expunerea sa de unele aspecte privind oglindirea vieții și a operei lui V. I. Lenin în presa muncitorească și comunistă din România. Activitatea presei muncitorești și comuniste din țara noastră pentru popularizarea, cunoașterea, însușirea și aplicarea creațiilor a ideilor leniniste în condițiile societății românești poate fi urmărită într-o diversitate de forme și metode încă de la sfîrșitul veacului trecut.

Vorbitorul a menționat legăturile și solidaritatea dintre mișcarea muncitorească română și cea rusă, a trecut în revistă principalele etape în care activitatea și ideile leniniste au fost popularizate de zările muncitorești, de presa socialistă și comunistă din România. O dată cu dezvoltarea și maturizarea mișcării socialiste, iar apoi — cu făurirea partidului comunist, această activitate de presă a cunoscut o dezvoltare ascendentă, contribuind la călirea ideologică a clasei muncitoare, la unirea continuă a forțelor progresiste în lupta pentru victoria socialismului în țara noastră dusă sub conducerea Partidului Comunist Român *).

*) Un articol amplu pe această temă — de Ion Iacoș — a apărut în „Presă noastră”, nr. 2/1970.

Nicolae Dragoș s-a referit, în expunerea sa, la actualitatea ideilor marxist-leniniste în presa românească.

Vastitatea preocupărilor lui V. I. Lenin — consemnată recent prin încheierea tipăririi în țara noastră a celor 56 de volume de Opere complete — ne pune în fața unui gânditor, filozof, om de acțiune a cărui operă are implicații în varii domenii ale activității social-politice. Ca om de acțiune, ca gânditor care a continuat și dezvoltat filozofia cea mai înaintată — materialismul dialectic — Lenin și-a legat în mod firesc activitatea de destinul și dezvoltarea presei ca formă de orientare, de acțiune în rîndurile celor mai largi pături sociale.

Vorbitorul a subliniat că unul din principiile definitorii ale lui V. I. Lenin în ceea ce privește presa îl constituie cerința de a nu se ocoli esențialul, de a se orienta atenția cititorului asupra problemei fundamentale. Este vorba, deci, de **psiunea pentru esențial**, care se desprinde din numeroasele sale articole, studii, cuvîntări.

Pornind la edificarea presei de tip nou, V. I. Lenin a pornit de la valorificarea tradițiilor presei progresiste din Rusia, desprinzînd o concluzie de o deosebită importanță: aceea a **necesității continuității presei**, a înscrierii ei într-o evoluție istorică, într-o tradiție.

Vorbitorul a reliefat în continuare dubla datorie a presei comuniste: pe de o parte, aceea **de a nega tot ceea ce se opune progresului**, tot ceea ce este învechit, retrograd, iar pe de altă parte, aceea — obligatorie — **de a afirma**, din perspectiva ideilor marxist-leniniste, din perspectiva progresului.

Adversar neîmpăcat al închistării, al unor formule abstracte și scheme imuabile, Lenin concepea presa ca un **factor activ**, în strînsă interdependență cu realitățile sociale, mereu în avanpostul spiritului progresist al epocii.

În continuare, referindu-se la aplicarea creatoare a ideilor marxist-leniniste la condițiile specifice din țara noastră, în funcție de diferitele etape ale dezvoltării, vorbitorul a arătat: Parcurgînd numeroasele articole ale lui Lenin destinate activității de presă, nu poți să nu constăți largul interes acordat presei în ansamblu, încrederea în forța presei de a influența conștiințele, de a se constitui într-o veritabilă armă de luptă, într-un instrument viu, eficient pentru îndeplinirea obiectivelor revoluționare. Pe lângă recomandările concrete izvorîte din cerințe ale momentului, Lenin a formulat, cu o rară putere de sinteză, principiile generale ale presei comuniste.

Presa de partid din România socialistă, continuînd tradițiile revoluționare, progresiste ale presei românești, punînd la baza întregii sale activități concepția marxist-leninistă, se afirmă astăzi tot mai mult ca un factor activ în viața socială a țării, ca un propagandist matur, responsabil, dinamic al politicii Partidului Comunist Român. Ţelul suprem al presei noastre, care consideră conducerea și îndrumarea de către partid condiția supremă a existenței sale, este acela de a contribui activ la făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate, la îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R., la vasta operă de înnoirea conștiinței cu idealurile comunismului și păcii.

Partidul nostru, prin secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a pus în fața presei sarcini de mare răspundere, izvorîte dintr-o concepție de autentică esență marxist-leninistă asupra rolului presei, dintr-o înaltă apreciere a devotamentului unuia din importante detașamente de propagandă ai ideilor socialismului și de promotori ai noului — ziarității comuniste.

În încheiere, Nicolae Dragoș a spus: Presa din România s-a considerat și se va considera întotdeauna datoare față de una din sarcinile fundamentale pe care Lenin o destina presei: sprijinirea și afirmarea **noului** comunist, îndeplinirea obiectivelor concrete ale construcției socialiste. Toate acestea sînt posibile prin îndeplinirea cerinței ca ziarității comuniste să fie întotdeauna acolo unde se produce noul, să fie întotdeauna, deci, sprijinitori ai politicii partidului, înțele-

gîndu-i în profunzime sensurile, perspectivele transunerii ei în viață. Toate acestea sînt posibile cu condiția ca gazetarul comunist, așa cum V. I. Lenin a făcut în timpul vieții sale, să aibe conștiința și curajul esențialului, să aibe adînc sentimentul viitorului comunist al omenirii în numele căruia trebuie să militeze cu scrisul, cu faptele sale **).

Const. Florea a abordat în expunerea sa unele aspecte ale activității presei din România în domeniul educației ideologice a maselor.

Spiritul marxist-leninist mereu viu, profund creator a călăuzit și călăuzește Partidul Comunist Român în întreaga sa activitate, inclusiv în ceea ce privește conducerea și îndrumarea presei noastre, domeniu de esențială importanță în lupta pentru edificarea multilaterală a noii orînduirii sociale.

Determinînd în mod științific coordonatele fundamentale ale dezvoltării noastre social-politice, partidul acordă o atenție de prim ordin activității ideologice, formării și consolidării conștiinței socialiste a maselor și, în deplin acord cu învățătura marxist-leninistă, consideră că în această privință presei îi revine un rol de cea mai mare însemnătate. Parte componentă indisolubilă a activității ideologice de ansamblu a partidului și statului, difuzarea în rândurile maselor largi a ideilor comunismului, educarea oamenilor muncii în spiritul patriotismului socialist și internaționalismului proletar constituie o preocupare permanentă, fundamentală a presei din România.

Presa din țara noastră militează sistematic pentru înarmarea oamenilor muncii, a întregului popor cu concepția marxist-leninistă a partidului nostru, explică maselor problemele centrale ale vieții noastre sociale, desfășurarea evenimentelor pe arena internațională, manifestă intransigență față de tot ceea ce este vechi și anacronic în viața economică și social-politică, față de tot ceea ce contravine concepției marxist-leniniste a partidului, liniei sale politice, ideolo-

**) Vezi articolul „Lenin și presa de Nicolae Dragoș, în „Presa noastră” nr. 3/1970.

giei socialiste, dă dovadă de combativitate ideologică în respingerea concepțiilor vechi. A prezenta argumentat și cuprinzător interpretarea justă, marxist-leninistă a principalelor fenomene caracteristice, atît pe planul construcției materiale, cît și pe cel al vieții spirituale, atît pe plan intern, cît și pe plan extern, a învăța oamenii să reflecteze asupra evenimentelor și proceselor contemporaneității înseamnă a face din ei participanți activi și lucizi la opera de construcție socialistă. Ziarele și publicațiile periodice din țara noastră contribuie într-o măsură tot mai mare la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor, la formarea trăsăturilor noi ale omului societății socialiste, la cultivarea normelor de etică, responsabilitate și echitate socială, la cultivarea atitudinii noi față de muncă și respectarea intereselor obștești.

În același timp publicațiile de toate genurile contribuie la lărgirea orizontului de cultură al poporului, la ridicarea nivelului științific și informarea maselor asupra a tot ce e nou și valoros în cunoașterea experienței umane, atît în țara noastră cît și pe plan universal, devenind în mai mare măsură o tribună de instruire multilaterală a oamenilor muncii, de stimulare a ridicării nivelului de pregătire profesională, de sporire a competenței în toate domeniile de activitate. Publicațiile cotidiene, revistele periodice au menirea de a juca un rol tot mai important în activitatea de îndrumare și stimulare a creației artistice, în desfășurarea muncii culturale de masă.

În continuare, vorbitorul s-a referit pe larg la activitatea presei noastre pe tărîmul formării unei atitudini combative, militante împotriva concepțiilor retrograde, mistice, a influențelor ideologiei burgheze. În desfășurarea activității sale în acest domeniu, Partidul Comunist Român pornește de la caracterul ireversibil al transformărilor social-politice îndeplinite în condițiile socialismului, de la faptul că astăzi, cînd raportul de forțe pe plan mondial s-a schimbat în favoarea forțelor socialismului, progresului și păcii, cînd poporul este stăpîn pe destinele țării și are la îndemînă toate mijloacele de apărare,

încercările cercurilor imperialiste, reacționare de a împiedica dezvoltarea socialistă sînt sortite eșecului. Ceea ce caracterizează evoluția mișcării de idei în lumea contemporană este afirmarea tot mai puternică a ideilor socialismului; aceste idei — și nu ideile anticomunismului, nu ideologia burgheză — sînt în ofensivă; ideile socialismului exercită o influență tot mai puternică, tot mai decisivă asupra maselor, asupra evoluției actuale a omenirii.

Desigur, afirmarea coexistenței pașnice între statele cu orînduiri sociale diferite, dezvoltarea relațiilor dintre ele nu înseamnă cituși de puțin înțetarea sau atenuarea confruntării ideologice între socialism și capitalism; în domeniul ideologiei nu e de conceput o coexistență pașnică. Dimpotrivă, tocmai acest domeniu este astăzi arena unei lupte ideologice îndirjite. Pentru lucrătorii din presa noastră constituie o sarcină fundamentală lupta pentru afirmarea superiorității socialismului asupra capitalismului, în toate domeniile — de la relațiile între oameni pînă la relațiile între state.

În activitatea ideologică pe care presa din țara noastră o desfășoară sub conducerea P.C.R., un element nou, deosebit de important — determinat de indicațiile Congreselor al IX-lea și al X-lea al P.C.R. — îl constituie preocuparea permanentă pentru respingerea competentă, argumentată, nuanțată, într-un mod profund științific, de pe poziții creatoare, a concepțiilor și teoriilor burgheze contemporane. Aceasta sporește, fără îndoială, puterea de convingere, capacitatea de înrîurire a presei noastre în rîndurile maselor de cititori.

În încheierea expunerii sale, vorbitorul a subliniat modul cum, dezvoltînd tradițiile sale internaționaliste, presa noastră își aduce, zi de zi, contribuția la susținerea fermă a politicii partidului nostru de dezvoltare a prietenei și solidarității frățești cu toate țările socialiste, cu forțele progresiste, antiimperialiste din întreaga lume, de întărire a unității țărilor socialiste și a mișcării comuniste internaționale, la eforturile țării noastre consacrate îmbunătățirii atmosferei internaționale, triumfului cauzei socialismului și păcii.

LA FILIALA MUREȘ

STIMBĂTĂ, 18 aprilie, în sala mare a Consiliului municipal Tîrgu-Mureș, în prezența unui numeros public, format din conducători ai organelor locale de partid și de stat, oameni de știință și cultură, vechi militanți ai mișcării muncitorești și participanți la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, intelectuali, oameni ai muncii și ziariști, s-a desfășurat sesiunea științifică festivă consacrată sărbătoririi centenarului nașterii lui Vladimir Ilici Lenin.

Organizată de Centrul de Științe Sociale din Tîrgu-Mureș al Academiei de Științe Sociale și Politice, Filiala din Tîrgu-Mureș a Societății istorice din Republica Socialistă România și Filiala Mureș a Uniunii ziariștilor, sesiunea a cuprins comunicări:

de conf. univ. dr. Vasile Rus, membru corespondent al Academiei de Științe Sociale și Politice, prim-secretar al Comitetului municipal de partid Tîrgu-Mureș: „Despre personalitatea și opera lui V. I. Lenin în presa muncitorească din România” de prof. Ioan Pop, redactor șef al ziarului „Steaua roșie”; „Răspîndirea lucrărilor lui Lenin în Transilvania înainte de 23 August 1944” de cercetător științific principal Fuchs Simion; „Evocarea lui V. I. Lenin în mișcarea muncitorească din Tîrgu-Mureș” de prof. Grîn Francisc; „V. I. Lenin și problemele culturii socialiste” de conf. univ. dr. Teodor Pop; „V. I. Lenin și România” de cercetătorii științifici Ioan Chiorean și Grigore Ploieșteanu; „V. I. Lenin despre familie” de conf. univ. Gál Iuliu.

La unul din noile pupitre de regie ale televiziunii

CE VIRTUȚI GĂSIȚI PROFESIUNII DE ZIARIST?

II

Este una dintre cele mai cunoscute ziariste suedeze datorită articolelor ei pe teme social-culturale publicate în ziare și reviste.

Activitatea din presă urmează studiilor de psihologie și sociologie făcute la Stockholm; este absolventă a „Poppins Journalist School”.

În prezent este redactor șef al revistei de mare tiraj „Svenska Journalen”.

A scris mai multe volume cu note de călătorie despre Israel, Algeria, Tunisia. După o călătorie în România, a realizat o carte aflată în tipar.

**CARIN
ATTERLING
WEDAR**

• • • • • A SPUNE ADEVĂRUL

PRIMA VIRTUTE a ziaristicii este invariabilă și anume obligația de a exprima adevărul și numai adevărul. În afara acestui precept nu cred să mai poată fi spuse multe lucruri.

Se ridică, evident, o problemă: calitatea personală a muncii ziaristului, capacitatea sa de a exprima adevărul obiectiv dintr-un unghi personal, care să țină seama de frumusețea expresiei, de coloritul vocabularului, de puterea de impresionare a cititorului. De aceea, cred, este necesară o oarecare „mestecare” a subiectului, a datelor obiective, pînă ce se realizează materialul propus.

S-ar putea ca, uneori, oricît de mult ar dori ziaristul să exprime obiectivitatea lucrurilor în proporție de sută la sută, să nu o poată realiza

din cele mai diferite pricini, printre care să luăm, de pildă, imposibilitatea de a cunoaște deplin, multilateral, fenomenul studiat. Și atunci ziaristul trebuie să dea dovadă de o voință sinceră de a spune adevărul, de a relata cît mai aproape de realitate. Nu de alta, dar cuvîntul scris reprezintă un lucru prea serios pentru a nu fi mînuit cu maximă maturitate. Este cunoscut doar că orice frază, cît de mică ar fi, orice opinie personală pe care ziaristul o așterne pe hîrtie, sînt privite ca acte ce au, foarte adesea, consecințe în opinia publică. Aceasta ar fi o enunțare destul de elementară a crezului meu de ziarist.

Cred că această latură trebuie subliniată deoarece a nu reuși să găsești cuvintele cele mai potrivite și adevărate reprezintă pentru ziarist

cea ce ar însemna pentru un acrobat să-și greșească pasul pe frînghie. Și unde mai pui că este o problemă de conștiință...

Se întâmplă ca uneori, noi, ziariștii, să nu avem suficient timp pentru o documentare profundă, multilaterală. Cel mai ades scriem despre lucruri obișnuite, comune, nedramatice. Dar, chiar și în acest caz, trebuie să păstrăm simțul realității și al responsabilității pentru ceea ce facem, deoarece atunci cînd am terminat articolul constatăm că pînă și cel din urmă cuvînt contează. Relatînd părerile unor oameni, creăm o opinie în conștiința colectivității. Și aceștia vorbesc în felul lor, cu expresiile lor, cu conceptele lor.

Aș mai îndrăzni să afirm că una dintre cele mai importante calități ale unui ziarist o constituie capacitatea de a avea un echilibru rezonabil între răbdare și nerăbdare. Aceasta înseam-

nă : să ai răbdare să cercetezi temeinic datele ce ți se înfățișează, să ai răbdare să aștepti pînă ce obții interviul pe care îl dorești, să ai răbdare să redactezi articolul, meticolos, pînă la ultima virgulă, pînă la ultimul punct.... Și, în același timp, să fii nerăbdător, adică să fii mînat de nemulțumirea pentru ceea ce faci și care nu poate să-ți dea tihnă.

S-AR PUTEA ca adevărurile mele să sune puțin cam exaltat în comparație cu munca zilnică a ziaristului care, uneori, pare să fie îmbîcsită de rutină. Dar cred că un ziarist are nevoie de acea clarviziune care să-i permită să vadă dincolo de fapte, orizontul larg, să-i dea perspectiva și înțelegerea lucrurilor mărunte, cotidiene — cenușii și fără de importanță azi, dar care constituie pietricelele cu care se construiește continuitatea, viitorul.

GOMBÓ PÁL

Cunoscutul ziarist maghiar a devenit șef de rubrică la ziarul „Szabad Nép”, organul partidului comunist, imediat după apariția legală a acestuia. Ani de zile a lucrat în cadrul MTI — Agenția telegrafică ungară — conducînd diferite secții ale Agenției.

De la sfîrșitul anului 1956 a desfășurat o intensă activitate publicistică în cadrul ziarului „Népszabadság” și a fost, în același timp, redactor șef al ziarului „Hétfői Hírek”.

Ziarist cu o bogată experiență profesională, Gombó Pál este redactor șef al revistei „Magyar Szajtó” și profesor la unele școli și cursuri de ziaristică. Deține o rubrică permanentă în „Magyar Hírlap”. Este de asemenea autor al unei cărți de teoria presei precum și al unor volume de reportaje și scrieri satirice.

SPRIJINUL ȘTIINȚEI • • • • •

Din totdeauna au existat unele lucruri esențiale nesupuse schimbărilor oricît ar fi fost influențate de vremuri ori de personalități. Războaiele au fost purtate pentru a se obține victoria, fie că lupta s-a desfășurat în epoca arcului cu săgeți, fie în cea a bombardierelor grele. Iar pentru conducătorul de oști, independent de personalitatea lui, unica valoare valabilă o constituie victoria. Țelul gazetarului este identic cu însuși țelul

gazetăriei : acela de a influența cursul evenimentelor. Pentru aceasta el dispune de genurile gazetărești — informații, articole etc. — prin intermediul cărora informează și argumentează cu pasiune. Dacă ar fi să formulez acest lucru ceva mai precis, deși poate mai greoi, aș spune : Ziaristica este o activitate specifică, social-politică, a cărei menire este aceea de a informa opinia publică, de a o influența și, în același timp, de a

o oglindi ; ziaristul participă la influențarea evenimentelor sociale, a direcției pe care acestea o capătă, constituind astfel un valoros instrument de transformare a vieții sociale, un factor activ al acesteia. Scopul fiecărui ziarist este această influențare și ceea ce îl însuflețește constă tocmai în ideile pe care le difuzează.

Întrucît dvs. îmi cereți o opinie personală, mărturisesc că, în această privință, nici eu nu sînt o excepție. Bineînțeles — și aceasta este o altă chestiune — străduindu-mă ca în cadrul jurnalisticii să am personalitatea, timbrul și locul meu propriu. Înainte de toate, pasiunea pentru ziaristică mi-a fost stimulată de marile îndatoriri sociale aflate în fața presei. Aceasta m-a determinat să scriu articole de fond, articole în care, prin puterea argumentelor, făcînd apel la conștiința și simțămintele opiniei publice, am încercat să-l pun pe cititor față în față cu acele probleme ce trebuie clarificate într-un mod just. M-am străduit ca, ori de cîte ori un lucru mi-a apărut nejust, să-mi spun cuvîntul, să-mi afirm o opinie. Există, desigur, și o mică doză de pasiune pe care o pun în acele articole ce ridică probleme acute și care mă determină să transplantez cititorului simțămintele mele ; în asemenea cazuri scriu glosse. Și, în sfîrșit, atunci cînd îmi îndrept pasiunea ziaristică împotriva unor stări de lucruri stranii ori contradictorii, cultiv, după cum e și firesc, genul satiric.

IN CALITATE de activist politic și de teoretician de presă — aceasta este iarăși o altă chestiune — mă voi referi la modul cum văd eu acele transformări și schimbări care au loc în epoca noastră în lumea mijloacelor de comunicare și a informațiilor.

Cea mai importantă schimbare este aceea că existența radioului și mai ales a televiziunii și răspîndirea masivă a acestora presupun — în cadrul mijloacelor de comunicare — o diviziune a muncii. După părerea mea, presa cotidiană

merge în direcția unei ziaristici care anchetează, dezvăluie amănunte, cultivă comentariul ; revistele săptămînale preiau sarcina dezbaterii aprofundate a unor probleme care uneori pot cuprinde articole pe mai multe pagini, numere întregi ; revistele ilustrate tind să cuprindă întregul material prin ilustrații ample și alte modalități spectaculoase.

Viața, diferențierea și îmbogățirea sferelor de activitate și influențare umană, dezvoltarea științelor și a diferitelor domenii de specialitate favorizează o gazetărie de strictă specialitate și necesitatea stringentă a gazetarului specialist.

De asemenea, ziaristica — indiferent de modalitățile ei de expresie — a început să se sprijine și se va sprijini și mai mult în viitor pe știința presei, fără de care nu poate progresa. În acest cadru aș dori să subliniez în mod deosebit două aspecte fundamentale. Primul : necesitatea sondării și cercetării opiniei publice în scopul unei informări ample asupra pătrunderii reale a conținutului ziarului, a programelor de radio și de televiziune, precum și asupra ecoului unor articole ori al unor emisiuni. În al doilea rînd : analiza de fond a influenței și eficienței asupra opiniei publice — ceea ce necesită cercetări similare celor de laborator — și încercarea de a da răspuns la numeroase întrebări cum ar fi : Care este argumentarea cea mai eficace — cea directă sau cea indirectă? ; O simplă referire la un fapt poate să convingă? ; Ce dimensiuni au articolele cele mai atrăgătoare? ; Cum influențează competența publicației calitățile politice și ziaristice ale autorului? etc, etc.

CRED CĂ răspunsul meu la ancheta dumneavoastră internațională n-ar fi complet dacă n-aș încheia prin afirmația — devenită de altfel un loc comun — că profesiunea de ziarist poate fi într-adevăr frumoasă, cu condiția ca gazetarul să slujească cu toată convingerea societatea, concepțiile cele mai înaintate ale contemporaneității, interesele întregii umanități.

Ziaristul și scriitorul turc Aziz Nesin s-a născut la Istanbul în anul 1917. A colaborat de timpuriu la diferite ziare și reviste, iar din anul 1946, împreună cu scriitorul progresist Sabahatin Ali, scoate ziarul satiric „Marco Paşa”, care se bucură de o mare popularitate.

Aziz Nesin a scris numeroase articole în presa turcă în care analizează profund structura de clasă din Turcia contemporană, situându-se pe o poziție militantă.

Apreciat în primul rând pentru schițele sale satirice, Aziz Nesin a fost distins în anii 1956 și 1957 la concursul internațional al publiciștilor umoriști din Italia cu premiul „Ramura de aur”.

AZIZ
NESIN

BAGHETA CAPITALULUI • • • • •

DUPĂ PĂREREA MEA, virtuțile meseriei de ziarist au evoluat de-a lungul istoriei presei, ele diferențiindu-se în diferite puncte de pe glob, în diferite momente. În ceea ce mă privește, opinez pentru trei virtuți, primordiale, care sînt recunoscute îndeobște a fi valabile pretutindeni:

1. A respecta realitatea,
2. A avea simțul dreptății,
3. A te situa de partea poporului.

Aceste virtuți n-au reprezentat același lucru de-a lungul istoriei presei. Mai mult chiar, n-avem decît să privim în jurul nostru pentru a constata că acestora li se atribuie înțeleșuri diferite. De cînd e lumea, de cînd există interese de apărut, au fost acordate diferite semnificații termenilor de „realitate”, „dreptate”, „popor”.

Una este „dreptatea” secolului al XVIII-lea, alta este cea din mijlocul secolului al XX-lea. Termenul de „popor” din revoluția franceză este diferit de cel al Revoluției socialiste din 1917.

În zilele noastre, pentru ca oamenii să aibe o înțelegere comună asupra termenilor cu care operează, ar trebui pornit de la o înțelegere de clasă asupra realităților, ceea ce, evident, nu se întîmplă întotdeauna. Dar chiar și în acest cadru apar diferite interpretări. Chiar reprezentanții aceleiași clase sociale întîmpină greutăți în stabilirea unei înțelegeri între ei. Și totuși... Atunci cînd un imperialist american și un comprador turc, care este intermediarul său în Turcia, se referă la „respectarea realității”, ei înțeleg același lucru. Pentru acestia „dreptatea” înseamnă a fi legat de principiile juridice și sociale impuse de ei, în scopul perpetuării dominației lor de clasă.

La capătul acestor scurte explicații aș dori să răspund întrebării puse de ancheta dvs. interna-

țională în sensul stabilirii virtuților profesiei de ziarist, în Turcia anului 1970.

Mai întii o constatare fundamentală : întreaga presă din Turcia aparține marelui capital. Aproape toate ziarele se hrănesc cu veniturile din anunțuri provenite din două surse. Una dintre aceste surse este autoritatea centrală, care distribuie anunțurile, evident, ziarelor ce-i sprijină interesele. Cealaltă sursă este reprezentată de capitalul particular și de societățile specializate în reclame. Deci, presa aparține trup și suflet, cum s-ar zice, proprietarilor de ziare care sînt capitaliști, precum și celorlalți factori aflați în aceeași sferă de interese.

De aici și direcțiile majore ale presei. Este clar că, în asemenea condiții, un ziarist nu poate fi de capul lui, nu poate să respecte realitatea, „să aibă simțul dreptății”, „să se situeze de partea poporului”. Dacă ar face aceste lucruri, pe dată ar fi uns cu fier și scos din redacție. Pentru că „realitatea” este cea a capitalului ce domină, „dreptatea” este întotdeauna numai a lor, iar poporul are soarta consumatorului acestor ziare.

DACĂ AR FI să judecăm virtual, în Turcia oricine dorește poate să editeze un ziar. Numai că pentru a putea scoate un ziar doritorul ar trebui să aibe un capital minim de 5—10 milioane lire. Deci, cel mai frecvent, virtuțile ziaristului sînt condiționate de stăpînul capitalului. În asemenea condiții vitrege este cu atît mai meritorie și plină de virtuți activitatea ziaristilor ce se situează de partea clasei muncitoare, înfruntînd, deseori, mari pericole și privațiuni. Acești oameni respectă realitățile, au simțul dreptății și se situează de partea poporului, activînd însufleții în paginile unor mici publicații.

SUBLINIERI
PRIVIND
PRESA
JUDEȚEANĂ

ÎMPLINIRI ȘI DEZIDERATE

Gh. LAVRIC

ÎN PEISAJUL COLORAT al presei locale, multe gazete județene au o existență de dată recentă — abia au împlinit vârsta de doi ani. În paginile lor se evidențiază însă o pronunțată tendință de maturizare, multe din ele dobîndind un profil tot mai clar conturat. Majoritatea gazetelor abordează cu inițiativă teme majore ale vieții economice, culturale și sociale din centrele în care apar, dovedindu-se de un real ajutor în activitatea comitetelor județene de partid și a consiliilor populare.

Se realizează, pe zi ce trece, dezideratele principale: ziarul județean să cuprindă și să trateze cît mai bine diferitele laturi ale activității locale, să stabilească legături directe și eficiente cu colectivele de muncă, cu cititorii, să intervină activ și operativ

în rezolvarea problemelor de interes local, să devină o tribună a unor largi dezbateri și schimburi de opinii, o cronică vie a activității creatoare a tuturor oamenilor muncii, o oglindă fidelă a realizărilor în construcția socialistă.

O privire mai atentă asupra orientării tematicii și conținutului de idei a unor categorii de articole publicate în diferite gazete județene, furnizează concluzii care confirmă aprecierile de mai sus și lasă să se întrevadă posibilități multiple de manifestare a capacității publiciștilor din rețeaua presei locale, indiferent de periodicitatea gazetei, cotidiană sau săptămînală. Dar, să ne explicăm pentru a ne convinge reciproc, autor și cititor, fiind vorba de munca și responsabilitatea noastră comună.

activă a ziarelor județene la acțiunea de explicare a noului sistem de salarizare, modalitățile publicistice eficiente utilizate și diversitatea tematicii îmbrățișate. Să ne oprim la cîteva reușite semnificative.

Parcurgînd paginile ziarului „Informația Harghitei”, nu e greu de observat orientarea spre tratarea problemelor majore rezultate din documentele de partid și de stat, din hotărîrile Congresului al X-lea al P.C.R., potrivit specificului activității politice, economice și sociale ce se desfășoară în județul Harghita. Cel mai bun exemplu, în această ordine de idei, îl constituie rubrica „Hotărîrile Congresului al X-lea — programul nostru de acțiune”, în cadrul căreia sînt grupate articole despre perfecționarea activității în principalele domenii (economie, viață de partid, cultură, învățămînt). De menționat că majoritatea articolelor care apar la această rubrică, poartă semnătura unor cadre cu munci de răspundere de la nivelul organismelor și instituțiilor județene, conducători de întreprinderi industriale ș.a. Redacția nu s-a limitat la tratarea problematicii Congresului numai din punctul de vedere al cadrelor de conducere, dar a militat direct și combativ printr-o serie de articole proprii, pentru ridicarea generală a nivelului eficienței economice, a conducerii și controlului, pentru respectarea normelor de conduită și a legilor în societate. Între altele, ziarul a inițiat o rubrică intitulată: „Competență — exigență, răspundere: Biletul la control!”

CU FAȚA SPRE PROBLEMATICA MAJORĂ

TEMATICA ȘI CONȚINUTUL de idei ale ziarelor locale se înscriu în tabloul general al presei noastre, marcînd vizibile progrese. În legătură cu problemele economice, ziarele au întreprins acțiuni publicistice eficiente. În numeroase ziare întîlnim pagini speciale consacrate creșterii productivității muncii, folosirii raționale a

capacităților de producție și eficienței activității economice. Alte ziare au instituit rubrici permanente referitoare la: consumurile de materiale („Unirea”-Alba și „Clopotul”-Boțoșani); lichidarea rebuturilor („Flacăra roșie”-Arad); „Timpul de lucru — filon de aur” — (Steaua roșie”-Mureș). S-ar putea menționa și participarea

Redacția ziarului „Teleormanul” manifestă o grijă sporită pentru asigurarea unui echilibru mai just, pe numere de ziar, al problemelor majore, specifice industriei și agriculturii județului. Activitatea economică ocupă un loc central în paginile ziarului.

La „Steagul roșu”-Ilfov, în comparație cu o perioadă din trecut, problemele agriculturii ocupă în prezent un spațiu mai mare în structura tematică a ziarului. Redacția se străduiește să asigure zilnic cel puțin un articol pe teme agrare actuale. Ponderea principală revine, în continuare, aspectelor de campanie, la zi. În toamna anului trecut și în primăvara acestui an ziarul a afectat un spațiu considerabil oglindirii mersului lucrărilor agricole de toamnă, publicând cu regularitate raiduri-anchetă, note critice, articole de intervenție, caricaturi, menite a contribui la îmbunătățirea ritmului de muncă în agricultură. Printr-un număr însemnat de articole, ziarul a militat pentru asigurarea fondului central al statului cu produse agricole, insistând pentru îndeplinirea obligațiilor de plan și suplimentarea contractelor de către unitățile agricole cooperatiste și de către cooperatori. Majoritatea articolelor au fost bine argumentate, convingătoare.

CU TOATE ACESTE împliniri, întinim în ziarele citate, ca și în altele nementionate încă — sub raport tematic, de conținut, — destule neajunsuri, pe care le-am încadra la cea de-a doua parte enunțată în titlu: așteptări sau deziderate.

A devenit de acum un adevăr evident că pentru a cuprinde efectiv o tematică bogată și pentru a asigura un echilibru tematic, nu este de ajuns ca problema X sau Y să fie doar prezentă în ziar. Eficiența abordării ei, depinde în mare măsură de modul cum și când este abordată această problemă. Dacă ne referim cum a fost tratată, de pildă, în această perioadă, în „Informația Harghitei”, problema calității produselor, constatăm că deși anul trecut și la începutul acestui an se înregistraseră în economia județului refuzuri de ordinul miilor și însumând milioane lei, în decurs de 5 luni (noiembrie—aprilie), în ziar s-a publicat un singur articol și acela scris pe un ton laudativ. Același ziar, deși în ianuarie 1970 planul pe județ la productivitatea muncii n-a fost realizat inte-

gral, a publicat un articol teoretic, general, de 370 de rînduri, din care doar 15 cu referiri la realitățile locale.

Rămîneri în urmă în asigurarea unui echilibru tematic există și în legătură cu tratarea problemelor agriculturii, fie prin neglijarea — în perioada „campaniilor” — a problemelor cu caracter permanent, fie printr-o împrăștiere tematică (tratarea superficială a 8—9 probleme în același timp), în perioadele „de tranziție” (Steagul roșu”-Ilfov). De altfel, din acest ziar n-au lipsit nici unele aspecte de urbanizare forțată: într-o singură lună (noiembrie 1969) s-au publicat doar 15 articole despre viața satelor, pe cînd echipa națională de fotbal și un concurs de muzică ușoară au fost prezentate pe pagini întregi (mai bine de o treime de pagină despre „epocală” vizită la Loto-Pronosport!). Este aproape inexplicabil de ce un spațiu imens este rezervat sportului și unor interpreți de muzică ușoară, în timp ce „se uită” de experiența marilor combinate de creștere

a animalelor, de numeroase fapte și fenomene actuale din viața cooperativelor agricole de producție! Destul de tîrziu, abia la începutul lunii martie, cotidianul citat și-a concentrat atenția spre o problemă de bază specifică economiei județului: producția legumicolă. De atunci, aproape zilnic au apărut grupaje de articole, note, caricaturi, colaborări externe, sub titlul unei acțiuni permanente: „Ferma legumicolă cit mai productivă și rentabilă!”

Lipsa de echilibru tematic se remarcă — la diferite ziare — și prin unele lacune mai demult semnalate: preponderența în același număr de ziar, fie a problemelor industriei și construcțiilor, fie a celor agrare, în detrimentul unor domenii ale culturii, educației, activității organizațiilor obștești; lungimea unor articole care — ațit în pagina întâi cit și în cele de interior — „mîncă” spațiul necesar pentru informații, note, corespondențe și alte materiale scurte; platitudinea și lipsa de concordanță a unor titluri cu conținutul materialelor.

INTERVENȚIE OPERATIVĂ, CONTINUITATE, FINALITATE

ABORDAREA unei tematici adecvate specificului județului, asigurarea unui echilibru tematic corespunzător fiecărui număr de ziar reprezintă, firește, preocupări de ordin major pentru întreaga presă locală. Nu trebuie însă scăpate din vedere anumite cerințe care sînt obligatorii, mai cu seamă cînd se tratează probleme economice: sesizarea unor fenomene pozitive și negative; intervenția operativă pentru generalizarea a ceea ce este înaintat și pentru lichidarea deficiențelor; asigurarea continuității temelor și rubricilor, finalizarea acțiunilor începute. În această ordine de idei, merită a fi menționate unele reușite de dată recentă. O serie de ziare au intervenit operativ, cu articole redacționale, colaborări, anchete, pagini speciale, în dezbateră și traducerea în viață a programelor naționale adoptate la recenta plenară a C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea zootehniei, a irigațiilor și gospodărirea rațională a fondului funciar. Ziarul „Teleormanul” a publicat o anchetă referitoare la situația actuală și de perspectivă a sectorului zootehnic într-o cooperativă a-

gricolă de producție; „Clopotul”-Botoșani a inițiat o amplă dezbateră în problemele zootehniei din județ, prin publicarea unei pagini speciale, elaborate pe baza unei investigații efectuate în 21 de cooperative. Cităm, de asemenea, o serie de articole, care au început să apară în „Milcovul”-Vrancea, cu accente de experiență pozitivă și cu sublinierea unor coordonate precise ale aplicării programelor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R., în scopul creșterii producției animaliere și al sporirii capacității productive a solului.

Discutînd despre operativitate, despre capacitatea ziarului de a reactualiza „din mers” tratarea anumitor probleme, în funcție de anumite etape, de evenimente și sarcini noi care survin, se constată însă că sînt încă ziare care nu dovedesc suficientă promptitudine și imaginație, pentru a continua oglindirea și abordarea acestor probleme cu finalitate. Chiar și un ziar cu experiență valoroasă ca „Informația Harghitei” a scris despre creșterea animalelor, în luna martie și în primele zile ale lunii aprilie, deci după Plenara C.C. al P.C.R. — la

rubrica „Zootehnia județului — la cota și posibilitățile actuale” — în aceeași manieră ca și când în „cota posibilităților și cerințelor actuale” n-ar fi intervenit nimic nou.

Insuficienta imaginație, lipsa de finalitate rezultă și din următorul exemplu: la ziarul „Teleormanul” rubrica dedicată problemelor de in-

vestiții s-a intitulat, anul trecut, „Investiții 69”, iar anul acesta „Investiții 70”. Dar ce obiective noi, ce sarcini noi se pun acum, față de anul trecut? Din acest punct de vedere, rubrica respectivă din „Teleormanul” poate apare și în alte ziare județene, ea n-are nimic specific.

primele lor lucrări, beneficiază de aprecieri făcute la superlativ. De altfel, selectarea lucrărilor literare, pentru a fi recenzate și recomandate cititorilor, nu are la bază, întotdeauna, criterii de valoare ferme, ci se face la întâmplare, se lasă la inspirația colaboratorilor care se ocupă de rubricile respective.

Fenomenul cultural de masă din mediul urban și cu deosebire din cel rural e privit mai mult în ipostazele lui administrativ-organizatorice. Foarte rar este analizat în conținutul său, în ceea ce reprezintă specific și semnificativ. În acest fel se estompează și cauzele care conduc la formalism și neeficiență în manifestările culturale. Activitatea culturală este prezentată și analizată de pe pozițiile organizatorilor (directori de cămine și case de cultură), ale Comitetului județean sau orașenesc pentru cultură și artă, dar destul de rar — din punctul de vedere al publicului, al spectatorului, al auditoriului. Se discută mult pe tema acțiunilor (conferințe, simpozioane, spectacole, șezători...), dar de puține ori se analizează conținutul lor, modalitatea de comunicare a acestui conținut; se menționează titlul cîntecului, piesei, spectacolului, dar în mică măsură se apreciază competent calitatea manifestărilor culturale respective.

PROFILUL PAGINILOR ȘI RUBRICILOR DE CULTURĂ

PREZENȚA MASIVĂ a problematicei economice n-a împiedicat publicarea unor articole din domeniul activității cultural-educative. Volumul articolelor și informațiilor pe teme de cultură este în creștere. Apar pagini compacte dedicate culturii, valorificării creației locale. Structura acestora a început să difere mai mult de la un județ la altul, de la o localitate la alta; s-a accentuat caracterul instructiv-educativ al paginilor și rubricilor de cultură, cronicilor și notelor de lectură. Eforturile redacțiilor se cer canalizate mai mult spre asigurarea unui echilibru între anumite laturi ale activității culturale. Ziarele care apar în județele unde nu există periodice literar-artistice, au — evident — obligații mai mari în ceea ce privește stimularea creației originale. De aici nu trebuie dedus că ziarele din centre cu publicații literare sînt scutite de sarcina stimulării creației originale locale, de analiza unor texte din publicațiile care apar în centrele respective, în ultimă instanță de influențare pozitivă a orientării creației. Dimpotrivă, bogăția vieții intelectuale a unui județ creează obligații sporite, mai ales că fenomenul cultural se manifestă într-o mare bogăție de forme. Caracterul concret, original, trăsăturile care-l definesc față de fenomenul cultural din alte zone geografice, este necesar să fie descoperite și înfățișate de către gazetele locale mai bine decît pînă acum. În acest scop, unele cotidiane județene au la dispoziție și o apariție săptămînală în 6 pagini, altele editează suplimente social-culturale, care și-au dovedit utilitatea.

În acest domeniu atît de vast al vieții culturale, ziarele se pot consacra și-și pot defini individualitatea proprie pornind de la cadrul concret al județului, în funcție de complexitatea vieții culturale, de nivelul tematic, de structura profesională și numărul intelectualilor. Ponderea în ziar a activi-

tății culturale diferă, firește, pornind și de la acestea. Dar, subliniem, nu numai cantitatea, volumul și numărul de articole conferă ziarului și paginilor sale personalitate, ci în primul rînd modul în care conducerea și redactorii știu să reflecte realitățile și cerințele cititorilor.

Din acest punct de vedere, tratarea fenomenului cultural-artistice, în unele gazete județene, lasă deseori impresia de improvizatie, de incertitudine. La unele articole frapează lipsa de discernămint și atitudine, în special atunci cînd se pune problema aprecierii unei lucrări literare, a unui spectacol de teatru sau film. Creatori care sînt încă în stadiu de debut, la

TEMATICA EDUCATIVĂ

CUM ARĂTAM și mai înainte, în paginile ziarelor județene ocupă o pondere sporită problemele culturii și educației, ale muncii pentru ridicarea conștiinței socialiste, pentru afirmarea moralei comuniste.

Cu puține excepții, contribuția gazetelor locale la activitatea educativă a sporit, atît sub aspectul profunzimii investigației unor domenii și fenomene majore și, oarecum, noi, cît și din punct de vedere al argumentației. O serie de ziare evidențiază cu mai multă forță de convingere exemplul pozitiv de comportare în muncă, viață și societate. Iată doar cîteva titluri. Ziarul „Orizon”-Vilcea a publicat articolul „Inegalabila satisfacție a datoriei împlinite. O viață închinată unui loc de muncă” (despre un muncitor care a ieșit la pensie, lucrînd bine și fără întrerupere în aceeași fabrică). În coloanele cotidianului „Steagul roșu”-Bacău a apărut, printre altele, artico-

lul „Resorturile interne ale atitudinii față de muncă”; „Dobrogea nouă” a organizat o anchetă despre tradiția meseriei de constructori de nave, de-a lungul a patru generații, într-o familie din Constanța; „Viața Buzăului”: „Temeiul existenței omenești — munca”; „Drumul socialismului”-Deva a deschis rubrica „Tineretul și producția”; „Zori noi”-Suceava a inițiat o masă rotundă intitulată „Tineretul și integrarea profesională”.

Abuzul de funcție, traficul de influență, trîndăvia și parazitismul au constituit teme ale unor articole publicate în: „Cronica sătmăreană” (Maladii care trebuie eradicat: Trîndăvia și parazitismul); „Steagul roșu”-Petroșani („Traficul de influență, abuzul de funcție, dorința de căpătuială au dus la corigența domnului profesor”).

Pentru unele ziare județene, problemele educației sînt limitate la consemnarea unor întâmplări cu caracter

de fapt divers sau la unele discuții descriptive, neconvingătoare. „**Clopotul**”-Botoșani, care afectează mult spațiu problemelor educative, publică unele anchete sociale cu o tentă senzațională; faptele sînt innecate în vorbărie, în considerații savante ale autorului, iar întâmplări mărunte, nesemnificative sînt scoase în evidență într-un mod artificial (ancheta „Pangrati de la arhivă”). „**Viitorul**”-Mehedinți și „**Crișana**”-Bihor au publicat largi anchete printre bătrînii internați în azile, materiale care mizează mai mult pe efecte lacrimogene și care dezvăluie fapte cu caracter singular. Alte ziare își restrîng, cîteodată, sfera tematică la beții, în-

călcarea regulilor de circulație, diverse relații de familie, insistînd cu lux de amănunte asupra unor laturi spectaculare și mai puțin pe analiza cauzelor și implicațiilor unor asemenea manifestări.

În problemele de ordin etic, aria tematică a ziarelor locale oferă posibilități mult mai largi de investigație. Dar articolele cu caracter educativ nu trebuie să se reducă la exemplele negative, furnizate de miliție și alte organe judiciare (tribunal, procuratură). Într-un echilibru mai just, exemplul pozitiv în muncă, în viață și societate trebuie să capete o pondere corespunzătoare.

apărut în „Informația Harghitei”: „Am cunoscut în această vară — se scrie în articol — un inginer la o cooperativă agricolă de producție, care de mai mulți ani bate pasul pe loc. Și, vorba proverbului: „Cum e turcul și pistolul”. Cum e inginerul așa și cooperativa...” Caracterul formal al intervenției critice practicate de unele ziare, de unii autori se reflectă și printr-un fenomen combătut de multă vreme, dar din păcate neînălțurat. Este vorba de faptul că nu se revine asupra problemelor criticate, nu se publică sistematic răspunsurile celor vizati și nu se urmăresc măsurile luate. Merită să relevăm totuși ca pozitivă orientarea din ultima vreme a ziarelor „Informația Harghitei” și „Teleormanul”, în paginile cărora rubricile de ecouri și articolele de revenire au o frecvență sporită.

CUM SE SCRIE UNEORI

AR FI GREȘIT să se nege progresele obținute în privința realizării articolelor, a redactării propriu-zise, mai ales dacă ținem seama că, la multe gazete județene, îndeosebi la cele înființate acum doi ani, lucrează numeroși tineri, majoritatea începători în meseria de gazetar.

Se impune însă cu atât mai mult să ne oprim la unele carențe privind **documentarea** sau **redactarea** care, nesesizate la timp și neînălțurate cu toată fermitatea, dau apă la moara șablonului, anchilozării și lipsei de gândire creatoare. Rețin atenția cîteva aspecte semnificative:

● Documentare defectuoasă, investigație proprie scăzută, destul de multe articole „făcute” după procese-verbale, rapoarte, dări de seamă, situații statistice sau publicarea unor declarații formale, nesemnificative („Informația Harghitei”, „Teleormanul”, „Steagul roșu”-Ilfov). Și nu numai ziarele citate.

● Alegerea unor **teme lipsite de semnificație**, „umflarea” articolelor cu o factologie mărunțică și adeseori obositoare, lipsa unei **analize proprii temeinice**, din care să reiasă limpede poziția autorului, a ziarului inclusiv.

● Lipsa unor **argumente, concluzii și soluții** satisfăcătoare menite să ducă la rezolvarea unor probleme, la înlăturarea neajunsurilor.

● În același sens acționează și **maniera tehnicistă de redactare**, care persistă în multe articole pe teme e-

conomice și care estompează prezența vie a oamenilor, a muncii politice de masă.

● Critică formală, stopată adesea la menționarea unor întreprinderi și instituții, fără specificarea factorilor răspunzători. Se întilnesc chiar unele critici jignitoare de genul celeia dintr-un articol — „Tirania inerției” —

● În același timp, este cazul să insistăm poate mai mult — și acest lucru s-ar putea face mai des, prin exemple concrete, și în paginile revistei „Presa noastră” — asupra modului cum sînt concepute și redactate articolele, asupra **stilului** folosit de autorii articolelor. Aceasta nu este numai o chestiune de formă. Redactarea slabă, superficială poate compromite cea mai bine aleasă temă. Un eșec în scris reprezintă — în fond — un eșec de gândire.

AUTORI... SEMNĂTURI...

Deși despre acest aspect al activității redacțiilor s-a mai discutat, se pare că se uită că o **cauză principală** a ineficienței unor articole publicate, a conținutului lor sărac de idei constă și în slaba atenție ce se acordă muncii cu autorii. În ultimă instanță, slaba muncă cu colaboratorii externi duce nu numai la supraîncărcarea redactorilor, dar și la scăderea încărcăturii de idei, la reducerea greutății temelor tratate. Să ne oprim la un singur exemplu. Este cunoscută marea însemnătate pe care o are în agricultura din Ilfov folosirea specialiștilor de care, de altfel, județul nu duce lipsă (între care și cei din 3 institute de cercetări). Cu toate acestea, lipsa specialiștilor din paginile ziarului „Steagul roșu” a fost — în perioada analizată — evidentă. În decurs de 3 luni, au semnat cîțiva specialiști, cadre de conducere de la U.J.C.A.P., 8 de la Direcția agricolă,

4 ingineri din C.A.P., 3 președinți și 1 brigadier; între 1 decembrie 1969—24 februarie 1970, din 63 articole pe teme agrare, 43 au fost semnate de redactori, în multe numere neexistînd nici un articol scris de un autor extern. Experiența arată că nu se poate obține o tratare corespunzătoare a problemelor, că nu se poate merge nici în lăraime, nici în profunzime — fără o **politică redacțională a muncii cu autorii**.

Aici nu-si au loc nici un fel de vederi simpliste, rutiniere, de complexitate sau de paradă. Poate că ar fi utilă crearea unor grupe permanente de consultanți, pe principalele probleme care intră în sfera de preocupări a gazetei județene. Ar trebui, eventual, reconsiderată și activitatea ziarului cu corespondenții voluntari, aflată în prezent la periferia preocupărilor conducerii unor redacții. Asupra formelor concrete de

IMPLINIRI ȘI DEZIDERATE

legătură se mai poate discuta; una din ele ar fi stabilirea de colective de corespondenți pe localități, centre economice, unități de producție etc. Acestea vor asigura informarea operativă a redacțiilor asupra noutăților și evenimentelor care se petrec pe raza județului. La fel, activitatea cu corespondenții mai poate fi îndrumată spre acțiuni publicistice eficiente și de larg ecou în rândurile cititorilor: raiduri, anchete, sondaje de opinie și altele. În scopul stimulării activității corespondenților voluntari pot fi inițiate concursuri, consfătuiri, pot fi instituite anumite premii, în limitele fondurilor existente.

Există, desigur, și alte păreri, propuneri... Colegiile de redacție au cuvântul...

FOLOSIREA SPAȚIULUI

ÎN SFÎRȘIT, s-ar putea face numeroase referiri, atât pozitive cât și critice, cu privire la prezentarea grafică și așezarea în pagini a materialelor. Ne vom opri la un singur aspect cu caracter mai general: **folosirea spațiului**. Redacțiile și în special secretariatele de redacție ar trebui să se preocupe mai mult de acest aspect esențial al muncii lor, să determine scurtarea unor articole, înlăturarea abuzului de continuări, a unei anumite tendințe de împesărire. Gospodărirea judicioasă a spațiului se impune ca o problemă principală, cu deosebire la gazetele săptămânale, care și acum mai publică articole de mărimea unei pagini întregi — fără contingență cu profilul lor — lipsind cititorii de posibilitatea ancorării în actualitatea locală. (Numărul din 4 aprilie a. c. al gazetei „Ecol” din Bistrița-Năsăud este edificator pentru o asemenea utilizare a celor 12 pagini de format mic de care dispune acest săptămânal. Analizați structura celor 8 pagini din interior și vă veți convinge!) De altfel, un schimb mai larg de păreri în acest sens a devenit pe cât de necesar pe atât de util.

PRINCIPALA CONCLUZIE care se impune este următoarea: dezideratele să devină peste tot împliniri. Cele subliniate mai sus ne conving că puterea de influențare operativă și competență a gazetelor, în rezolvarea problemelor economice, culturale și social-educative, se află în continuă creștere.

Dar mai e loc...

NUMĂRUL DE DUMINICĂ

AM CITIT într-un număr trecut al revistei „Presă noastră” însemnările unui coleg din presa ieșeană în legătură cu ziarul de duminică. Fiindcă în rândurile de față nu poate fi vorba decît de un schimb de opinii, ne propunem să enunțăm succint unele elemente din experiența redacției ziarului „Viața Buzăului”.

Și pentru noi, duminică cititorului începe de... sîmbătă. În mod consecvent, pagina a doua a numărului de sîmbătă reunește rubrici de magazin. De asemenea, în acest număr, cititorul găsește programul manifestărilor culturale-artistice și sportive, un ghid turistic etc., posibile activități pentru zona liberă a timpului său.

Numărului de duminică îi conferim un caracter mai festiv, nu fără a respecta cîteva coordonate ferme: realizarea sarcinilor curente (analiză economică, probleme cetățenești, informații, actualitate internațională); încadrarea în linia generală de paginare, păstrarea rubricilor consacrate. Dar intenția noastră este de a edita duminică un număr echivalent unei reviste social-culturale. Această aspirație are ca suport moral vechea tradiție culturală a orașelor județului, înscrise la loc de cinste în istoria tipografiei și publicațiilor românești. Astfel, oferind cititorilor o pagină de literatură — „Cadră literar” — în jurul căreia secția culturală a ziarului a recrutat colaboratori de nădejde din județ și din țară, sîntem în consens

Presă județeană

un examen al secretariatului de redacție

cu interesele cititorilor care urmăresc cu interes această pagină. În spiritul indicațiilor conducerii de partid și de stat, ziarul nostru promovează — prin pagina sa de literatură — valorile patrimoniului cultural local și creațiile tinerilor condeieri buzoieni. Firește, o informație la zi în materie de literatură, patronarea cenaclului literar de către secția culturală a ziarului și stabilirea unor strînse relații cu scriitorii care s-au ridicat de pe aceste meleaguri sînt tot atitea premise ale succesului.

În acest context, celor trei secretari de redacție ai „Vieții Buzăului” le-a revenit obligația de a conlucra intens cu secția culturală. Paginile „Cadră literar” sînt concepute din punct de vedere tematic pentru un trimestru întreg, cu responsabilități clare pentru redactor: ajunsă la stadiul primei forme de machetă, pagina trebuie să capete o linie elegantă, dinamică, la reușita căreia fantezia și bunul gust al secretarului de redacție joacă un rol important.

Raportate la această pagină, celelalte rubrici se subordonează concepției afirmate. De pildă „Reflector pe glob”, rezervată reportajelor externe, găzduiește și unele articole de interes cultural, iar din pagina întâi nu lipsește fotografia de artă.

ESTE UN FAPT îmbucurător pentru întregul nostru colectiv că numerele de duminică au o mare priză la public. Dacă, accidental, ne abatem de la această tradiție a ziarului, redacția primește în zilele următoare numeroase telefoane și scrisori. Numărul de duminică înseamnă pentru noi un examen.

Mircea ICHIM
secretar de redacție
la ziarul „Viața Buzăului”

SFIRȘITUL DE SAPTĂMÎNĂ, destinat odihnei și recreării, se cere întregit pe toate căile, inclusiv cu o lectură interesantă, instructiv-educativă și bogat informativă pe care presa o poate oferi cititorilor. De altfel către aceasta se îndreaptă în ultimul timp marea majoritate a cotidenelor noastre.

Deși în ultimii 15 ani (cu unele întreruperi) ziarul nostru pune săptămînal la dispoziția cititorilor două asemenea pagini, totuși pe această temă s-au purtat și se poartă încă numeroase discuții alimentate și de opiniile — scrise sau orale — ale cititorilor în legătură cu tematica și rubricile paginilor amintite.

Profilul celor două pagini — de sîmbătă și duminică — este determinat de o serie de factori, printre care în primul rînd lipsa în județ a unei reviste de cultură. Aceasta ne-a determinat ca ziarul să-și asume răspunderea suplînirii, dacă putem spune așa, a unei asemenea reviste. Pagina a III-a din ziarul de duminică, intitulată „Cadran cultural”, este destinată comentării evenimentelor cultural-artistice de actualitate, creației literare locale și informării cultural-artistice. Aici își au locul cronicile (dramatice, plastice, muzicale), reportaje și însemnări de la manifestările cultural-artistice mai deosebite, articole de analiză și concluzii asupra unor suite de manifestări similare, ca și unele interviuri sau discuții care preced un eveniment cultural de seamă.

Rubrica permanentă „Orizont”, din pagină, informează pe cititori asupra manifestărilor cultural-artistice din săptămîna următoare, ca și avancronicile spectacolelor locale și notele

Paginile noastre de DUMINICĂ

de lector — în cazul unor apariții editoriale prestigioase sau care interesează în mod aparte pe cititorii brăileni.

O altă rubrică din pagină — „Debut” — este consacrată tinerilor talente, ale căror creații culturale le publicăm. Urmărim și evoluția începătorilor în ale literaturii și-i îndrumăm. Cu concursul unui larg activ de colaboratori externi ne străduim să asigurăm acestei pagini un echilibru tematic privind fenomenul cultural-artistic profesionist, activitatea de răspîndire a cunoștințelor cultural-științifice, mișcarea artistică de amatori. În pagină, precum și în rubricile cotidiene ale ziarului, căutăm să prezentăm viața cultural-artistică din orașele și comunele județului, creații literare locale și naționale cu un autentic mesaj social.

Citeva cuvinte în legătură cu cealaltă pagină — de sîmbătă — intitulată „Înainte Magazin”. Într-o perioadă, cînd ziarul apărea în format mic, am suspendat temporar pagina cu acest profil pentru a acorda mai mult spațiu problemelor economice și cultural-sociale, celor privind activitatea organizațiilor de partid și a celorlalte organizații de masă, unor articole de etică sau problemelor cetățenești. Faptul a fost apreciat cum se cuvine, articolele publicate au avut ecou, s-au

citit cu mult interes. La întîlnirile periodice cu cititorii ziarului, în întreprinderi sau pe centre de comune, acest lucru a fost confirmat... dar aproape de fiecare dată se făceau propuneri să publicăm și o pagină magazin. La aceste propuneri s-au adăugat numeroase scrisori care sugerau a același lucru, astfel că pagina a fost reluată și apare frecvent. Ne propunem să fie interesantă și nu uităm că rostul ei este de a instrui și cultiva, de a combate unele stări de lucruri sau manifestări reprobabile care frînează realizările. Publicăm în coloanele ei articole de investigație științifică, cu caracter local, național și chiar internațional, sub unele semnături prestigioase sau colaborări locale competente. Foiletonul și umorul caută arii mereu mai variate și au tot mai multă adresă certă.

ESTE de la sine înțeles că nu socotim deloc încheiate căutările pentru a găsi cea mai bună formulă, profilul cel mai adecvat pentru aceste pagini. Socotim că un schimb de opinii pe această temă, pe care ni-l prilejuiește „Presa noastră”, se va încheia cu unele învățăminte și concluzii care să aducă un plus de satisfacții, nouă și cititorilor.

Alecu R. CRĂCIUN

secretar de redacție la ziarul
„Înainte”-Brăila

VORBE... VORBE... VORBE

- Trei fac ceva.
- Zece țin conferințe despre ceea ce fac cei trei.
- O sută țin conferințe despre ceea ce spun cei zece.
- Dar e suficient ca unul din cei o sută să explice modul de a proceda al unuia din cei trei.
- Atunci unul din cei trei, în sinea lui exasperat, surîde.
- Dar, deoarece n-are obișnuința de a vorbi, tace.
- De altfel, are de făcut ceva.

(Din „Presse-Actualité”-Paris)

VÎNĂTOARE DE GREȘELI

Acad. **AI. GRAUR**

NIMENI nu se îndoiește, după cite cred, că astăzi se scrie mult mai bine decît în trecut. Înțeleg prin aceasta că se respectă regulile gramaticale și ortografice, în cărți, în reviste, în ziare, în acte, pe firme și așa mai departe. Urmărind notițele prin care semnalăm în presă, acum vreo 40 de ani, tot felul de greșeli grosolane, constat că cele mai multe dintre ele au fost total lichidate.

Este însă pentru mine un adevăr tot atît de neîndoios faptul că marile public a devenit mult mai pretențios și că în ansamblu este nemulțumit de felul cum se scrie. Dacă în trecut adesea cele mai grosolane erori provocau cel mult un zîmbet, astăzi sînt numeroși cei care se scandalizează și protestează contra celor mai neînsemnate abateri. Am primit și primesc tot timpul scrisori de la cititori care, ca și ascultătorii la radio sau la televiziune, semnalează ce li se pare greșit, însoțind adesea relațiile cu tăieturi din ziare și reviste, pentru a nu lăsa nici o îndoială asupra autenticității datelor comunicate.

În multe cazuri este vorba de ceea ce am numit „căutători de nod în pa-

pură”, oameni care se prefac că n-au înțeles despre ce e vorba, deși numai cu multă rea voință textul poate fi socotit în oarecare măsură confuz. Grosul semnalărilor privește folosirea prepozițiilor. Se știe că întrebuintarea lor a fost radical transformată în ultimul timp; dacă pentru cineva care ține la tradiție este regretabil că se înlocuiește o prepoziție cu alta, nu e mai puțin adevărat că organizarea nouă este mai precisă decît cea veche. În special prepoziția **de** a pierdut mult teren. De exemplu ceea ce în trecut se exprima prin **se spune de...**, a devenit astăzi pe de o parte **se spune despre**, pe de altă parte **se spune de către**; este limpede că formula veche preta în unele cazuri la confuzii. Aceasta nu înseamnă însă că avem de pe acum dreptul să înfierăm, ca greșite, formulele tradiționale, cîtă vreme mai trăiesc oameni care le-au învățat în copilărie, ca normale. Cu atît mai puțin vom lua în serios criticile unor formule care sînt în uzul general. Mă refer la faptul că unii, întîlnind expresia **vacă de lapte**, se prefac a înțelege că e vorba de o „vacă făcută din lapte”; alții afirmă că **cerere de**

concediu ar însemna o „cerere redactată în concediu” (căci formula nouă este **cerere pentru concediu**).

Cel mai adesea este vînat pleonasmul, care, în trecut fie zis, nu constituie o greșală gravă: nu împiedică de loc înțelegerea, ci, dimpotrivă, insistă mai mult decît trebuie asupra unor amănunte ca să fie clar percepute. E de mirare ce repede prinde critica în aceste cazuri. A fost destul să semnaleze cineva că **aport** înseamnă „aducere”, pentru ca tot felul de oameni să facă haz pe seama celor care zic **a aduce un aport** și să propună în loc **a aduce o contribuție**. Dacă ne gîndim bine, vedem că și **contribuția** este tot o „aducere”. Adevărul este că aici pleonasmul este obligator, pentru că îl impune sintaxa propoziției: nu putem spune nici numai **a adus**, nici numai **un aport** sau **o contribuție**. Dacă suprimăm fie verbul, fie substantivul, nu mai putem realiza o propoziție.

MAI SEMNALEZ că unii vinează pe **contribuție** și pe alt motiv, anume socotesc că e greșit spus **a adus o contribuție** cînd e vorba de o faptă rea, căci **contribuția** n-ar pu-

tea fi decît pozitivă. Nu știu de ce: dacă se poate contribui la o acțiune dăunătoare, de ce nu am putea folosi și substantivul în același context?

Tot așa se găsesc vorbitori care cred că dacă un verb este format cu un prefix, nu mai avem voie să construim complementul lui cu o prepoziție de aceeași origine cu prefixul, de exemplu ar fi pleonastic **a colabora cu**, deoarece **co-** este de fapt tot **cu**. Ar fi deci cam același lucru cu **a colabora împreună**. Numai că nu e posibil să spunem **Ion colaborează Gheorghe**: prepoziția este aici indispensabilă.

Eu însumi am fost criticat pentru că am scris (și scriu, căci chiar în articolul de față se poate găsi un exemplu) **felul cum**: oare **felul** nu înseamnă singur „cum”? Este adevărat că Ov. Densusianu folosea pe **cum** singur pentru a introduce o propoziție subiectivă, de exemplu: **cum apare acolo o formă sau alta ne ajută să știm în ce fel urmează să fie scrisă**. Dar astăzi această formulă nu mai e acceptabilă, pentru că, cel puțin în primul moment produce confuzie, îl înțelegem pe **cum** ca pe o conjuncție modală sau temporală, eventual causală. Ni se spune că ar fi corect **felul în care**; dar dacă am

mai avut un **care** imediat mai înainte, de ce să nu putem varia expresia?

Interesant este de văzut cum același om care se formalizează pentru mărunțișuri de felul celor semnalate trece cu vederea greșeli boacâne. O tăietură de revistă trimisă de un cititor pentru o pretinsă eroare conține, tipărit cu litere de o șchioapă, **Păsărilă Lungilă** (în loc de **Păsărilă-Lungilă**, cu cei trei **i** accentuați), unde corespondentul meu nu văzuse nimic de reproșat.

Rezultă din cele spuse că activitatea lingvistică a marelui public este inutilă, sau chiar dăunătoare? Nicidecum, căci trebuie să recunosc că, dacă am spicuit câteva tipuri de păreri greșite, aceasta nu înseamnă că tot ce se semnalează este eronat. Dimpotrivă, multe scrisori conțin notații juste și folositoare, în sensul că un cititor sau un ascultător a descoperit întorsături necorecte și atrage atenția asupra lor. Astfel nu de mult am fost sesizat cu privire la formula **comemorarea a atîția ani de la cutare eveniment**. Ce comemorăm noi, anii? Bineînțeles că nu, ci evenimentul. Adesea se protestează pentru că unele organe de presă nu respectă **Indreptarul ortografic**, de exemplu

se scrie curent **delicvent** în loc de **delincvent**, pe baza ideii greșite că s-ar porni de la **delict** (deși un sufix **-vent** nu există). Cititorii întrebă dacă regulile nu sînt valabile pentru toată lumea.

Bineînțeles, **Indreptarul** nu e nici el infailibil, în unele puncte a adoptat atitudini care unora dintre noi, sau chiar multora, li se par greșite. Deoarece limba evoluează, se poate ușor întîmpla ca ceea ce era socotit pînă nu demult greșeală să devină astăzi normă. **Indreptarul** trebuie deci și el readaptat la anumite intervale. Pentru aceasta avem dreptul să discutăm, să cerem eventual dezbateri publice. Cred însă că pînă cînd se obține modificarea dorită, sîntem obligați să ne supunem regulii în vigoare, ca să nu avem atîtea ortografii cîți oameni care scriu.

AM SEMNALAT toate acestea pentru a aduce aminte tuturor celor care tipăresc că sînt urmăriți cu atenție și că sînt judecați de cititori atunci cînd greșesc sau cînd se pare că greșesc. Conștiința că marele public este interesat să găsească în presă texte corecte trebuie să fie un îndemn în plus pentru cultivarea limbii.

Unul din modernele pupitre de regie a'le televiziunii

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

ASOCIAȚIA FOTOREPORTERILOR

VINERI 24 APRILIE A.C. Asociația fotoreporterilor a organizat o consfătuire de lucru pe tema „Fotografia de pagina I-a în presa cotidiană”. Referatul introductiv a fost susținut de Marin Petrescu, adjunct al secretarului general de redacție al ziarului „Scînteia”.

Consfătuirea, la care au participat secretari generali și secretari de redacție, machetatori, paginatori și fotoreporterii a pus în lumină o serie de idei referitoare la relația secretariat-fotoreporterii, subliniindu-se necesitatea unei colaborări mai strînse.

În ce privește fotografia de pagina I-a, participanții la discuție — Ion Cucu („Scînteia tineretului”), Gh. Cucu („Cutezătorii”), N. Lucian (secretar de redacție „Scînteia tineretului”), Nicu Vasile („România liberă”) și-au exprimat părerea că, fără a se putea vorbi de un gen de fotografie strict delimitat pentru pagina I-a, ilustrația acestei pagini trebuie să răspundă anumitor exigențe: în primul rînd, fotografia de pagina I-a trebuie să fie semnificativă prin conținutul său și deosebit de bine realizată din punct de vedere tehnic. Este de dorit ca ea să reușească a fixa în imagine faptul de viață cel mai important pentru ziua aceea, suplînd chiar un articol, sau în orice caz, completînd unul sau mai multe materiale apărute.

Întîlnirea a relevat necesitatea continuării acestor consfătuiri de lucru la care să participe nu numai membrii Asociației ci și ceilalți factori răspunzători și interesați de calitatea fotografiei.

La Casa ziariștilor

Menestrel la curțile dorului

DUMINICĂ 5 aprilie a.c., Casa ziariștilor a avut un oaspete al cărui nume capătă în ultimul timp tot mai multă rezonanță în lumea iubitorilor de teatru: TUDOR GHEORGHE, actorul craiovean în spectacolul său de muzică și poezie, **Menestrel la curțile dorului**.

Recitalul lui Tudor Gheorghe e cunoscut, un comentariu asupra lui n-ar face decît să reia — obligatoriu succint — puncte de vedere afirmate și argumentate pe larg în cronicile de specialitate, la data premierei. Spectacolul prezentat la Casa ziariștilor, același în general cu cel cunoscut de pe scena Teatrului „Lucia Sturdza Bularandra” din București, a avut, totuși, o notă inedită, imprimată poate și de prezentarea criticului teatral Dinu Kivu. Prefața recitalului s-a constituit ca dialog spontan, firesc, fixînd o binevenită atmosferă de comunicare di-

rectă între scenă și sală. Spectacolul a debutat cu o mărturisire, desigur argumentată muzical, actorul indicînd cele trei izvoare ale creației sale: primele două, de descendență folclorică netă și al treilea, derivat din romanța secolului trecut.

Principala calitate a artei interpretative a „menestrelului” craiovean, acea știință (sau poate intuiție) de a redescoperi, în cel mai autentic sens al cuvîntului, valori străvechi ale folclorului — adeseori alterate de „înfrumusețări” neinspirate — aceeași calitate definește și modalitatea proprie lui Tudor Gheorghe de interpretare a romanței. Este, astfel, reabilitat scenic un gen aparent căzut în desuetudine, marcat uneori de vulgaritate; Tudor Gheorghe redă romanței puritatea poeziei, fiorul liric autentic, bogăția sa sugestivă.

OBIECTIVE ACTUALE ȘI DE PERSPECTIVĂ ALE COMERȚULUI EXTERIOR ROMÂNESC

CLUBUL ZIARIȘTILOR economiști și Clubul ziariștilor de politică externă au organizat la începutul lunii aprilie o conferință de presă cu **Cornel Burfică**, ministrul comerțului exterior, privind obiectivele actuale și de perspectivă ale comerțului exterior românesc.

Conferința de presă a debutat printr-o succintă — dar bogată în date de real interes, — expunere pe care ministrul comerțului exterior a prezentat-o redactorilor de specialitate și în cadrul căreia au fost enunțate câteva din preocupările actuale și de perspectivă ale M.C.E. precum și măsurile luate în vederea creșterii eficienței activității de comerț exterior, devenită o componentă esențială a dezvoltării României. Vorbitorul a arătat că pentru sporirea eficienței comerțului exterior au fost necesare unele măsuri care au în vedere să apropie comerțul exterior de producător (producătorul intern să fie cel care se preocupă de desfacerea produselor sale pe piața externă); se urmărește de asemenea introducerea unor pîrghii economice în activitatea de comerț exterior, întrucît multă vreme aceasta a fost dirijată prin pîrghii administrati-

ve și, în fine, se are în vedere o specializare a unor întreprinderi pentru export.

Dintre măsurile luate pînă în prezent în vederea realizării unei eficiențe sporite a comerțului exterior au fost relevate ca deosebit de importante măsurile privind transferarea celor mai multe întreprinderi de comerț exterior în cadrul ministerelor producătoare (aceasta presupunînd că ministerele, centralele industriale, combinatele și mările uzine vor răspunde direct de activitatea de comerț exterior); trecerea la activitatea de comerț exterior pe baze de comision (întreprinderea de Comerț exterior primește un comision pentru serviciile pe care le face unității producătoare atît la export cît și la import.) S-au adus de asemenea unele corective planificării activității de comerț exterior, care au o mare importanță din punct de vedere al rezultatelor economice.

O altă serie de măsuri urmează a fi luate în vederea unei mai mari cointeresări atît a unităților producătoare cît și de comerț exterior care vor trebui să aibă în vedere creșterea eficienței comerțului exterior, prin ređu-

cerea cheltuielilor interne și obținerea unor prețuri externe avantajoase.

ACEASTA PRESUPUNE însă ca industria să facă eforturi pentru ridicarea calității produselor destinate pieței externe, ca și pentru a se adapta cerințelor tehnice ale acesteia.

Exprimîndu-și părerea că în ultima vreme presa, radio-ul și televiziunea acordă o atenție sporită problemelor comerțului exterior, ministrul comerțului exterior a sugerat celor prezenți câteva teme ce se cer cu necesitate a fi dezbătute mai amplu și permanent în coloanele presei, dînd astfel un ajutor real în soluționarea unor probleme actuale cît și de viitor ale comerțului exterior.

Îmbunătățirea structurii importurilor ar putea constitui o temă de numeroase anchete economice care să scoată în evidență pe de o parte gradul de necesitate al importurilor cît și eficiența lor. Luînd, de exemplu, importul de instalații complexe ar fi interesant de urmărit în aceste anchete: ce și-au propus autorii importurilor în momentul cînd au solicitat importul, ce se obține în astfel de insta-

DIN ACTIVITATEA CLUBURILOR ȘI ASOCIAȚIILOR

lații pe plan mondial și ce obținem noi ?

De asemenea **consumul exagerat de materii prime importate** este o altă problemă în care presa ar putea da un ajutor substanțial prin dezbaterea cauzelor care duc la această risipă de materie primă importată cu valută.

Legat de aceasta ar putea fi abordată de presă și necesitatea unei preocupări mai intense a celor interesați și în măsură **să realizeze înlocuitori indigeni pentru unele materii din import.**

Adaptarea activității de cercetare științifică la necesitățile industriei noastre poate constitui o altă dezbatere de mare actualitate.

Importul de licențe este de asemenea o problemă ce poate fi discutată în presă, ea prezentând două aspecte principale: fiind puțin cunoscute realizările unor colective din țara noastră în anumite domenii, se cumpără uneori licențe care nu sînt absolut necesare; pe de altă parte, perioada de

asimilare a unor licențe importate este prea mare.

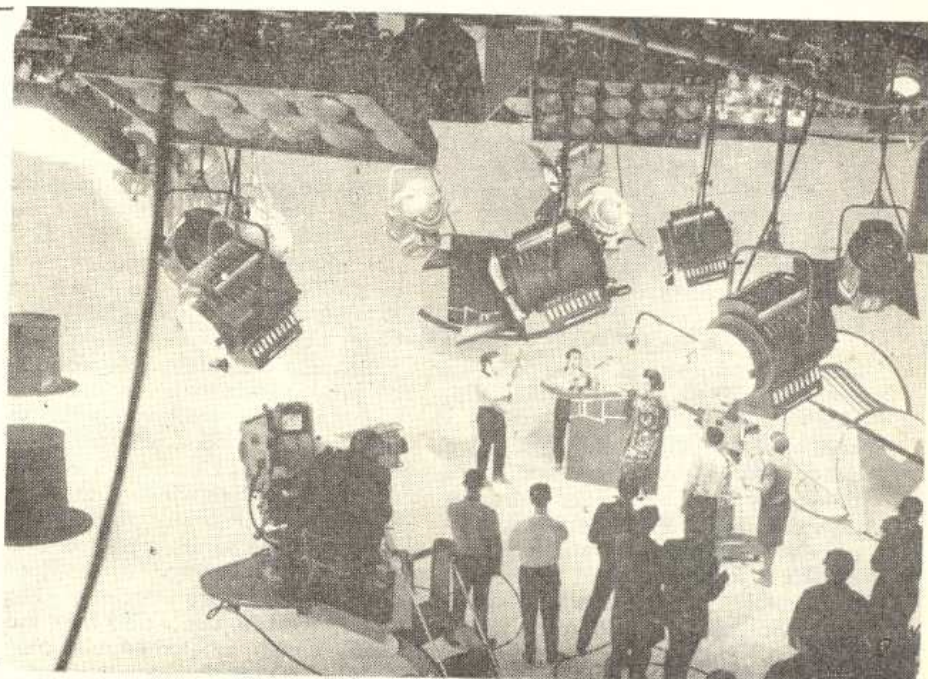
Numeroasele întrebări care au precedat expunerea au demonstrat interesul ziaristilor pentru cunoașterea temeinică și exactă a implicațiilor pe care le au măsurile elaborate de Ministerul comerțului exterior. Conducerea Ministerului a luat cunoștință de unele aspecte concrete sesizate de redactorii care au luat contact direct cu ele pe teren.

Răspunzînd întrebărilor ziaristilor, ministrul comerțului exterior, a subliniat că tendința actuală a comerțului exterior este de a **elimina produsele nerentabile**, deci acele produse care cer investiții mari pe plan intern și care pe piața externă obțin un preț mic. Cum îndeplinirea acestui deziderat este condiționată de o serie de factori aflați în strînsă interdependență, vorbitorul a arătat că presa poate interveni mai activ în descoperirea acelor cauze care frînează procesul de rentabilizare a produselor destinate

exportului și care se datorează cel mai adesea, unui mod necorespunzător de organizare. De aceea — a arătat vorbitorul în continuare — a fost necesară găsirea unui sistem de pîngii de influențare a calității care în final să ducă la o rentabilizare. Printre acestea, suportarea daunelor din gestiune proprie este o măsură merită să influențeze pozitiv asupra exigenței față de produsele exportate.

IN INCHEIERE, Vasile Rausser, redactorul șef al revistei „Probleme economice”, președintele Clubului ziaristilor economiști, mulțumind interlocutorului pentru ampla conferință de presă, și-a exprimat convingerea că aceasta va constitui începutul unui contact periodic și mai strîns ca pînă acum între Ministerul comerțului exterior și reprezentanții presei de specialitate, în vederea unei informări cît mai operative și complete a celor ce au misiunea de a aduce la cunoștința opiniei publice activitatea de comerț exterior a țării noastre.

*Într-unul din
studiourile
televiziunii*

Un ziarist enciclopedic: JOSÉ MARTÍ

PROMOTOR constant și fervent al ideii de libertate, de demnitate umană, năzuind spre dobândirea independenței și ridicarea patriei sale Cuba, José Martí a căutat, în tot cursul unei vieți pline de abnegație, să dea o răspundere cât mai largă și imediată ideilor sale. Atât experiența vieții sale, dăruită pe planuri multiple, cât și trăsăturile caracterului îl destinau unei strălucite activități în presă. Și într-adevăr, toate etapele drumului exemplar al acestui revoluționar cu gândul și fapta au fost însoțite de profesii de credință, luări de poziție și mărturii apărute în paginile celor mai diverse publicații și cotidiene.

Aria pe care s-a desfășurat ziaristul Martí a fost deosebit de largă. Genurile îmbrățișate de el în presă aproape că epuizează gama resurselor unui ziarist: de la editorialul politic, comentariul economic, pamfletul pînă la anchetă, cronică de artă și reportaj, toate pot fi întâlnite, într-o activitate desfășurată pe parcursul a peste două decenii.

În mod surprinzător, totuși, pentru un om în primul rînd cerebral, cu intense trăiri pe planul ideilor și al căutării căilor de a preface ideea în acțiune, reporterul Martí impresionează și astăzi, prin modernismul și forța de atracție exercitată.

Într-o perioadă (1873—1895) cînd informarea la fața locului prezenta încă mari dificultăți, Martí se dovedește un reporter excepțional prin intuiția cu care descoperă filonul faptelor care pot duce la concluzii cu caracter general, prin stilul lapidar, surprinderea palpabilă a vieții, viziunea amplă, interpretarea profundă, conținutul uman, detaliile tipice. Fără violență verbală, prin înlănțuirea argumentației și unele „efecte de montaj”, contraste grăi-

toare stabilite în puține date, proza lui jurnalistică atinge o mare capacitate de șoc emotiv. Această trăsătură o recunoaștem încă de la faza debutului — cînd Martí scrie pertinente articole în ziarul „Cuestión cubana”, care apărea la Sevilla în 1873 — și este susținută de o cultură extraordinar de bogată și un admirabil spirit de sinteză. (Nu trebuie să uităm că studiile „Apostolului Cubei” implicau cunoștințe de specialitate în dreptul civil, canonic, litere, filozofie, filologie).

ACESTE CALITĂȚI, alăturate unei fraternități generoase, unei clarvăzătoare militări pentru solidaritatea latino-americană, explică de ce, chiar cînd peregrinările pe 20 000 de kilometri ale acestui ziarist enciclopedic nu l-au purtat în țara respectivă, colaborările lui sînt, treptat, solicitate din S.U.A. și Mexic pînă în Franța și Argentina.

Prin acuitatea analizei și prin unele semnificații extrem de actuale și azi, pe primul plan trebuie să rămîină, din această prodigioasă revărsare de talent în coloanele presei, articolele politice și economice. Ele au apărut, cu precădere, în „La Nación”, cotidian din Buenos Aires, în „Gaceta” din Caracas, „Revista venezolana”. Cronicile politice semnate de Martí constituiau un „cap de afiș” pentru cititorii uruguayeni ai ziarului „Opinion”, iar articolele sale economice erau considerate un precis barometru al conjuncturii, pentru abonații lui „American economist”. Citeodată concluziile sale erau realmente profetice. Încă înainte de smulgerea teritoriilor mexicane de către Statele Unite care candidau la rolul de mentor al emisferei, Martí scrie despre „gestația expansiunii violente, cunoscînd bine monstrul fiindcă am trăit mulți ani în măruntaiele lui”; articolele sale a-

larmează conștiințele epocii. Ideea necesității independenței economice a statelor latino-americană, ca bastion solid al unei autentice independențe politice, capătă contur în editorialele și cronicile de mare rezonanță ale lui Martí. La Conferința Economică convocată la Washington în 1886, în scopul unei „alinieri” subordonatoare a Americii Latine, patriotul entuziast, revoluționarul ferm se ridică cu vehemență ziaristică denunțînd primejdiile unei false uniuni economice cu Europa, care ar lăsa statelor aflate la începutul dezvoltării lor rolul de simple depozite de materii prime. Se evidențiază apoi articolele unde se pronunța categoric pentru integrarea rasială, pentru aplicarea sinceră a principiilor lui Lincoln și în care Martí nu făcea decît să urmeze cele două principii enunțate de el: „Cred, mai presus de orice, în bunătatea funciară a oamenilor și mă strădui pentru a o merita” și: „Cel mai bine își slujește patria cel care spune adevărul”.

Criticul de artă și eseistul Martí au străbătut un drum la fel de interesant și fără cotituri. De la prima notă semnată în 1882 în săptăminalul „The hour” (despre arta pictorului Madraze), pînă la colaborările mai ample, el militează pentru căutări expresive care să slujească o tematică de înaltă etică; pentru valorificarea marii moșteniri culturale a popoarelor (articolele despre Popol-Vuh, cărțile sfinte ale poporului Maya); urăște „operele care întristează și îi fac pe oameni lași și pierduți”.

Un preț deosebit au și articolele cu caracter pedagogic, majoritatea publicate în revista tipărită chiar de Martí: „Edad de oro”. Ele indică drept eficient în materie de educație sistemul care pregătește copilul pentru a învăța singur, cu plăcere, care duce la exercițiul integral al gândirii proprii, la respectul demnității umane. Cit de viu răsună și azi, în Cuba liberă, gândul exprimat în paginile acestei reviste: „Copiii trebuie să fie crescuți pentru a fi oameni ai timpului lor, ai Americii”.

PE CERUL ÎNALT al vieții exemplare, culminînd cu supremul sacrificiu pentru libertatea patriei, la 19 mai 1895, steaua polară a fost idealul umanitar. Ca și gînditorul revoluționar, ca și artistul sensibil, ziaristul José Martí ne apare unul din acei oameni care „chiar morți, răspundesc o aureolă a zorilor”.

EUGEN MARIAN

STUDII
ȘI
CERCETĂRI

de

Stelian DIACONU

PUTEREA DE PENETRAȚIE A ZIARULUI

VĂ CUNOAȘTEȚI ziarul? Iată o întrebare, aparent, naivă.

Cel care participă la „construirea” lui — se presupune, aprioric, nu numai că îl cunoaște, ci mai mult: și-a format un concept asupra modului cum trebuie să arate foaia la care lucrează, asupra cărămizilor-idei pe care trebuie să le „zidească” zi de zi.

Cel care îl cumpără, se presupune, tot aprioric, că citește ceea ce intră în sfera lui de preocupări, ceea ce îi stârnește interesul. Deci — cunoscându-l — știe ce poate urmări în vizitorul număr al ziarului sau ceea ce poate pretinde redacției.

Admitând această ipoteză, logic se poate ajunge la concluzia că redacția, conștientă de valoarea produsului muncii sale, se străduiește să asigure pătrunderea ziarului în rîndurile unui număr cât mai mare de oameni; că, la rîndul lor, cititorii permanenți, prin simplul fapt al răspîndirii știrilor și

ideilor desprinse din gazetă, contribuie la atragerea de noi cititori.

Punerea în ecuație a factorilor menționați nu poate decît să ducă la un rezultat pozitiv, reprezentativ pentru creșterea constantă a tirajului ziarului. Aceasta în teorie. Pentru că, în fapt, trecerea în revistă a situației tirajelor unor publicații — în majoritate, locale — arată contrariul: menținerea la limita inferioară a pătrunderii publicației la mîia de locuitori, în unele cazuri semnalîndu-se chiar o „dîmică” negativă. Evident, este vorba de o situație ale cărei consecințe apar în scriptele financiare.

În cele ce urmează — fără a avea pretenția de a da soluții corespunzătoare multitudinii de situații și probleme existente în realitate — îmi îngădui să pun în discuție unele aspecte ale activității (sau inactivității) redacțiilor. Subliniez din capul locului: problemele nu vor fi ridicate în ordinea importanței lor, și nici nu voi insista prea mult asupra conexiunii lor.

TIRAJUL — PROBLEMĂ A REDACȚIEI

INIINȚAREA unei publicații, fapt motivat de anume cerințe sociale, implică soluționarea multor probleme. Cea mai importantă este, desigur, stabilirea profilului, a mijloacelor pentru menținerea și dezvoltarea acestuia în vederea atingerii scopului (sau scopurilor) propus. În asemenea împrejurare avem de-a face cu un amplu proces creator, în care nu numai inteligența se consumă.

Pregătind ziarul, nu se poate să nu reflectăm și asupra modului în care el va fi primit de către viitorii cititori. În acel moment conducătorul redacției se aseamănă (sau trebuie să se asemene) cu un comandant militar, care, fixîndu-și obiectivele strategice, va folosi și tactica necesară pentru a asigura pătrunderea ziarului în rîndurile populației. Exagerînd, putem vorbi despre „lovituri” directe — un înalt

grad de atractivitate a ziarului — sau despre „învăluirea” treptată a noi și noi categorii de cititori, încît, cu vremea, aceștia să nu mai poată concepe trecerea unei zile fără parcurgerea gazetei preferate.

Pentru a simplifica în parte problema, e necesar să pornim de la un element convențional, socotînd că ziarul — odată aflat în circuitul comercial — se comportă ca o marfă.

Dar una de un fel deosebit, a cărei trăsătură esențială constă în gradul înalt de perisabilitate. În timp ce o țesătură poate fi cumpărată și după 2—3 ani de la producere, ziarul nevândut în ziua apariției se transformă automat în maculatură.

Or, prin însăși rațiunea existenței sale — a informa cu operativitate, a convinge, a mobiliza — ziarul trebuie să ajungă la momentul potrivit (și nu întâmplător) în mîna cititorului. De aici și cerința fundamentală: împletirea maximă dintre conținutul de idei, nivelul publicistic și priceperea de a asigura răspîndirea maximă (în minimum de timp) a maximumului de tiraj.

Cerința nu poate fi, însă, transformată în realitate atîta vreme cît nu se va imprima o politică proprie a tirajului, elaborată de redacție și transpusă în practică, în funcție de competențe, de către redacție și aparatul de difuzare. Admițînd această idee, înseamnă că se cer luate în studiu o seamă de elemente, cum ar fi: **raportul dintre tematica ziarului și structura populației; nivelul și unghiurile de abordare a problematicii și interesul mediu al diferitelor grupuri de presupuși cititori** (în cadrul unei analize pe o perioadă determinată, confruntînd conținutul ziarului cu părerile cititorilor, se cere luat în considerație gradul de notorietate și de satisfacție); **graficul optim de tipărire, trans-**

portare și difuzare, merit a asigura ajungerea ziarului în mîna cititorului la ora cea mai potrivită, fie în raport cu cerințele locuitorilor, fie în raport cu alte publicații.

Desigur, aceste coordonate generale ale politicii tirajului sînt influențate de o serie de factori incidentali, care însă pot fi cunoscuți și, ca atare, astfel manevrați, încît să fie folosiți fie în sporirea temporară, bruscă, a tirajului, fie în reducerea acestuia pentru a se evita retururile. Am în vedere, pe de o parte, evenimentele urmărite cu viu interes de cititori, materialele de răsunet etc., iar pe de altă parte, starea tehnică a parcului de tipărire și transportare a ziarului, evoluția vremii, creșterea numărului de concedii în rîndurile personalului de difuzare etc.

Pentru analizarea situației unei publicații, voi lucra cu datele culese de la un ziar real, dar — intrucit nuanțele negative din activitatea sa nu sînt poate cele mai reprezentative (nu am cercetat din acest punct de vedere decît rezultatele citorva ziare județene) — îi voi denumi „Ziarul A”, iar localitățile (inclusiv cele rurale) le voi numerota în ordinea în care sînt trecute în registrul serviciului local de difuzare a presei. De asemenea, voi da denumiri convenționale și celorlalte publicații la care, din necesitate, voi face referiri.

— sistemele de repartizare a veniturilor bănești personale (chenzinale, lunare, trimestriale sau la sfîrșit de sezon) influențează direct nivelul vînzării mijloacelor de informare în masă și a celor culturale.

În cazul ziarelor județene nu iau în considerație numărul redioreceptoarelor și aparatelor de televiziune (deși influența lor nu este neglijabilă) deoarece aceste mijloace sînt handicapate de insuficienta informare (sistematică) asupra vieții locale.

Fără a intra în detaliile analizei datelor furnizate de județul în care apare „Ziarul A” (deși pe baza lor se ajunge la calculul estimativ al tirajului mediu), socot necesar să punctez cîteva amănunte.

Astfel, în afara orașului de reședință, în județ mai există și o a doua așezare în care se desfășoară o intensă activitate politică, economică, administrativă, social-culturală, de învățămînt. Aceste două orașe (le consider de gradul I, datorită concentrării numărului salariaților permanenți, a cadrelor cu pregătire medie și superioară, tradiției culturale etc.), teoretic, zilnic, la mia de locuitori pot reprezenta 150 de exemplare din ziarul local.

Urmează o a doua categorie de așezări, care de abia în ultima vreme au intrat în procesul dezvoltării economice și urbanistice; au, deci, muncitori sezonieri (constructori, în principal), o intelectualitate în fază de stabilizare, o viață social-culturală relativ puțin dezvoltată etc. Aceste localități pot reprezenta pînă la 100 de exemplare la mia de locuitori.

Și a treia categorie — așezările rurale — la care reținem cifra de 50 de exemplare cu maximum de pătrundere la mia de locuitori.

Pe baza acestor indicatori se poate prelucra, teoretic:

Localitatea	Gradul de receptare	Numărul locuitorilor	Exemplare posibile de vîndut
1	1	23 798	3 500
9	1	24 305	3 640
15	2	18 485	1 840
22	„	10 242	1 020
36	„	10 625	1 060
60	„	9 749	970
51	„	6 704	670
Celelalte	3	368 000	19 400
Total exemplare			32 100

STRUCTURA POPULAȚIEI ȘI ESTIMAREA TIRAJULUI

JUDEȚUL în care „Ziarul A” își desfășoară activitatea are 492 000 de locuitori, din care aproximativ 380 000 au depășit vîrsta de 15 ani, deci încep să fie interesați de evenimentele politice interne și internaționale, de activitatea economică, culturală, sportivă. Cît de cuprinzător tematic și de bogat în idei ar fi ziarul local, totuși nici pe departe nu putem admite că cifra de 380 000 ar reprezenta numărul ipotetic de cititori. La întocmirea calculului se cere avut în vedere că:

— o familie nu cumpără mai mult de un exemplar dintr-o anume publicație;

— la sate familiile sînt formate din mai mulți membri decît familiile din orașe;

— dat fiind interesul deosebit pentru evenimentele politice interne și externe, **ziarul care sosește cu regularitate primul**, furnizînd date și fapte considerate de către cititorul de nivel mediu ca fiind suficiente, își asigură o priză de durată în rîndurile cititorilor;

— instrucția generală (în unele județe numărul celor care au absolvit școli de pregătire medie și superioară este încă redus) are influențe asupra gradului de interes pentru lectură;

— poziția ocupată în activitatea productivă, obștească sau social-culturală determină un anume grad de interes individual, diferențiat, față de mijloacele de informare;

În luna ianuarie 1970 „Ziarul A” a înregistrat însă un tiraj mediu de 11 800. Dacă am ține seama de elementele mai sus trecute în revistă, am putea spune că tirajul este nesatisfăcător. Numai că în realitate (în cazul concret adică) au existat și unele condiții obiective de care nu se poate să nu se țină seama la pronunțarea „verdictului”: ziarul are numai doi ani de la apariția primului număr; industria abia în anii din urmă a început să cunoască o dezvoltare accentuată; nivelul general de instrucție este sub media pe țară; datorită faptului că județul este format din zonele marginale a trei faste regiuni, oamenii mai păstrează obișnuița de a „privi” spre vechile reședințe.

Numai că aceste condiții obiective nu trebuiau fetișizate. Și aici este locul unde redacția este de vină. Prin măsuri continue se putea acționa eficient asupra pîrghiilor menite a impulsiona creșterea treptată a tirajului, astfel ca în decurs de 2—3 ani de la înființare să atingă nivelul necesar evitării pierderilor.

Evident, prima direcție „de atac” era lărgirea ariei tematice, corespunzător cerințelor medii ale diferitor categorii de locuitori, gradului lor de pregătire, de preocupări și interese. O analiză amănunțită a conținutului ziarului și a activității redacției ar pune în lumină multe neajunsuri. Dar nu acesta este scopul articolului. De aceea mă rezum la cîteva confruntări.

— În așezările rurale locuiesc 368 000 de oameni, care, în afara activității în întreprinderile și cooperativele agricole, au viața lor de familie, dar mai ales cea de colectivitate sătească restrinsă, plină de confruntări — nesemnificative pe plan general, dar importante pentru cei în cauză. Totuși redacția nu pătrunde decît rareori în intimitățile procesului evolutiv al așezărilor rurale, nu abordează problemele nou apărute în acest mediu: relațiile dintre membrii cooperatori și șefii de brigadă etc (cu implicațiile asupra cantității și calității muncii pe ogoare); deservirea administrativă și sanitară; aprovizionarea cu o mai largă gamă de bunuri de consum; întreținerea noilor mijloace tehnice pătrunse în casa țăranelor (aparate de radio, televizoare, mașini de spălat rufe, motociclete etc.); influențele urbanizării satelor etc.

— Din cei 492 000 de locuitori, 254 000 sînt femei. Ziarul abordează numai incidental preocupările (multiple) și activitatea acestora.

— Numărul intelectualilor a cunoscut, în ultimii ani, o sporire considerabilă: 6 200 de cadre în învățămînt și cultură; 700 în știință și deservirea științifică; peste 2 000 în sistemul de ocrotire a sănătății și de cultură fizică; peste 1 000 de ingineri și economiști în noile întreprinderi și instituții de interes local etc. Ca să nu mai vorbim de cei aproape 10 000 elevi de liceu, din clasele superioare, care au vădite preocupări pentru problemele științei, artei și culturii. Cu toată această bază de cititori, ziarul reflectă palid actualitatea culturală, scriind cînd și cînd despre aspectele organizatorice ale activității cluburilor, bibliotecilor, căminelor culturale. Tema este desigur interesantă, dintr-un anume punct de vedere, dar insuficientă pentru cititorul avid de noutăți literar-artistice, interesat de evoluția fenomenelor și confruntărilor ce au loc în domeniile dramaturgiei, filmului, artei plastice, literaturii. Necuprinderea acestei problematice, simplitatea limbajului și lipsa ideilor împing categorii importante de cititori spre alte publicații.

— În județ există aproximativ 95 000 de elevi, dar activitatea școlară parcă nici nu ar fi existat pentru redacție.

Desigur, aici este loc pentru o largă desfășurare de idei publicistice, presa avînd un rol deosebit de important în formarea și educarea tinerei generații. Dar, pentru a rămîne în limitele temei, subliniez că reflectarea activității și preocupărilor copiilor, ale tinerilor constituie un mijloc de atragere și menținere a cititorilor. Fiecare nume de copil menționat în ziar atrage mai mult decît un singur cititor: și tatăl, și mama, și bunica se mindresc cu fiul sau nepotul...

— O situație similară și în ceea ce privește viața sportivă. Luni de-a rîndul redacția nu a găsit de cuviință să acorde spațiu rubricii „Sport”, deși în județ există 200 de asociații, care cuprind 35 000 de tineri, deși baza materială este asigurată de 117 terenuri de fotbal, 146 de volei, 84 de handbal, 5 stadioane.

Se mai pot face și alte asemenea confruntări. Socot însă că exemplele date sînt suficiente pentru sublinierea unei idei de bază: **prin asigurarea unui raport cît mai strîns între tematica ziarului și structura populației, gradul ei de cultură și de interese se asigură pînă la manevrării permanente a uneia din pîrghiile de creștere a tirajului.**

NOTORIETATEA ZIARULUI

„ZIARUL nu este cunoscut. Trebuie să organizăm publicitate în jurul său”. Aî auzit în mai multe împrejurări această afirmație, care nici nu poate fi respinsă, dar nici întru totul însușită. Deocamdată mă mulțumesc a afirma că, în comparație cu toate celelalte produse aflate în circuitul comercial, ziarul se bucură de cele mai largi mijloace publicitare. Zilnic titlul său este expus la punctele de vînzare; zilnic numele său este rostit de zeci de mii de ori de către cei care îl cer vînzătorilor; zilnic numele său este rostit în colectivități restrinse, unde se comentează unul sau altul din articolele publicate.

Și aici am ajuns la elementul esențial: **cel mai eficace instrument de popularizare și răspîndire a unei gazete este însuși conținutul său.** Ceea ce trezește interes — place cititorului, atrage noi cititori. Prin aceasta nu înțeleg că fiecare ziar trebuie să se transforme în revistă-magazin, publi-

cînd curiozități și articole de can-can. Dimpotrivă. Ziarul, ca instrument al muncii politice, trebuie să reflecte realitatea cotidiană, să abordeze problemele majore ce preocupă masele de cititori.

Experiența presei noastre dovedește cu prisosință cu cîtă atenție sînt urmărite, de largi categorii de oameni ai muncii, rubricile și articolele bine realizate din punct de vedere publicistic, ce abordează aspectele esențiale ale economiei, culturii, activității sociale și de stat. Recunoscînd acest cîștig important al presei noastre, nu putem recunoaște însă că toate ziarele au merite egale în dobîndirea lui. Ceea ce înseamnă că se cer depuse eforturi de către fiecare redacție în direcția perfecționării conținutului ziarului propriu, al fiecărei rubrici, al fiecărui material. Procedînd așa, înaintăm pe spirala calității: **prin perfecționarea părților, îmbogățim, ridicăm valoarea întregului.**

PUTEREA DE PENETRAȚIE A ZIARULUI

Desigur, regîndirea muncii, a conținutului ziarului se poate face și din redacție — și lucrul acesta trebuie făcut sistematic, la o tot mai înaltă temperatură a autoexigenței. Evoluția vieții, a mijloacelor de cercetare dovedesc însă că cele mai importante cîștiguri se dobîndesc în urma cunoașterii cît mai exacte a părerilor celor ce receptează cuvîntul scris. Avem la dispoziție numeroase mijloace care ne pot înlesni aceasta: scrisorile, deplasările pe teren ale redactorilor, întîlnirile cu cititorii și corespondenții. Fiecare dintre ele are însă limitele sale, încercătura sa de elemente subiective. Pentru a împinge cît mai departe asemenea „ziduri”, sondajul de masă (ancheta sociologică, ca să folosesc un termen de rezonanță) oferă posibilități mai largi de cunoaștere a părerilor unei mari mulțimi de oameni, dar mai ales indicatori sintetici prin mijlocirea cărora se pot face aprecieri apropiate de cerințele reale. Mă refer, îndeosebi, la **indicele de notorietate** a unor rubrici permanente, la **indicele de satisfacție** (sau insatisfacție) care, într-un fel, măsoară calita-

tea muncii redacției.

Pentru a reține cit de important este a măsura calitatea muncii cu ajutorul anchetei de masă, să trecem în revistă, mai întîi, cîteva date reprezentative pentru modul cum cititorii urmăresc anumite rubrici — evident, în funcție de preocupări, de actualitatea problematicii respective. Folosesc date dintr-un studiu efectuat de „Ziarul B” al cărui profil are și o anumită tentă locală. Și încă o precizare: indicatorii cuprinși în tabelul ce urmează reflectă tendința orientării generale a cititorilor spre o anumită tematică sau rubrică și nu poziția lor în raport cu conținutul materialelor.

Dacă ne-am rezuma la aceste date privind modul cum cititorii urmăresc rubricile unui ziar, am obține o imagine unilaterală sau chiar deformată. Cercetarea profilului unei publicații în raport cu interesul manifestat de diverse grupe de cititori impune abordarea problematicii din multiple unghiuri de vedere.

Dar și din acest tabel sînt de reținut cîteva elemente:

— interesul sporit al oamenilor pentru cunoașterea activității din variate

domenii de activitate (aceasta explică de ce nici una din rubrici nu se apropie de indicele maxim — 100 la sută);

— atenția (aproape compactă) cu care sînt urmărite problemele de politică internă și externă;

— creșterea interesului, îndeosebi la grupele de oameni ce reprezintă noile generații, față de evoluția și problematica vieții culturale;

— situarea în prima parte a clasamentului a problemelor cetățenești, inclusiv a grupelor de cititori tineri care, practic, nu au aceleași îndatoriri familiale ca și cei din restul grupelor.

Principala concluzie ce trebuie reținută din analiza acestei situații este aceea ca — judecînd după indicii rezultați din cercetarea poziției grupelor de vîrstă cu pondere deosebită în viața socială, față de tematica generală a unui ziar (minim — 42, maxim — 76) redacția nu are voie să neglijeze vreuna din rubrici. Parafrazînd o cunoscută maximă, am putea spune: **nimic din ceea ce este viață, activitate, nu trebuie să fie străin unui ziar.**

Dar, una este interesul cititorilor pentru o anume problematică (absolutizînd, putem spune că el există independent de voința redacției) și alta — măsura în care cititorii se declară mulțumiți de modul în care ziarul reflectă această tematică (operativitate, profunzime, curaj, ținută publicistică, stimularea gîndirii), de valoarea materialelor.

Dacă tabelul de mai sus (al notorietății rubricilor) ar putea corespunde în linii mari oricărui ziar, indicele de satisfacție — rezultat dintr-o cercetare sociologică — nu poate fi propriu decît unei anumite publicații. Subliniez acest aspect, deoarece indicele de satisfacție este cel care arată, între altele, tendința orientării cititorilor către o gazetă sau alta. Cunoașterea dinamicii lui este deosebit de importantă. Pe baza lui redacția poate lua măsuri pentru: abordarea a noi laturi ale unei anume activități sociale; imprimarea unui ton incisiv în tratarea problemelor; selectarea și analizarea faptelor pînă la nivelul necesar desprinderii unor concluzii de mare eficiență; perfecționarea muncii publicistice — genuri, stil, ținută grafică etc. Pe scurt, pe baza acestui indicator, redacția poate atrage noi cititori.

Notorietatea rubricilor (față de 100 la sută)

Denumirea rubricii	Grupele de vîrstă ale cititorilor						
	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	peste 60
— Știri și comentarii politice interne	68	70	71	69	65	70	76
— Știri și comentarii politice externe	71	76	74	70	68	61	58
— Materiale pe teme cetățenești	65	67	76	74	69	66	65
— Știri și alte materiale informative privind activitatea locală	62	65	58	63	58	54	43
— Materiale pe teme economice	39	53	50	54	42	51	26
— Materiale pe teme de artă și literatură	79	73	77	64	59	58	60
— Caleidoscop și alte materiale gen „magazin”	66	70	67	63	54	49	65
— Sport	71	63	56	54	45	49	53
— Umor	81	76	69	63	58	55	55

Spre ilustrarea celor de mai sus, să recurgem la câteva date reținute tot din ancheta inițiată de „Ziarul B”.

mai mare satisfacție în rîndurile celor de 20-24 ani, adică a aceluia care, în general, sînt în ajunul întemeierii unei

Satisfația produsă de rubrici (față de 100 la sută)

Denumirea rubricii	Grupele de vîrstă ale cititorilor						
	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	peste 60
— Știri și comentarii politice interne	51	51	50	58	52	50	68
— Știri și comentarii politice externe	61	58	55	57	44	42	41
— Materiale pe teme cetățenești	37	23	60	56	55	53	49
— Știri și alte materiale informative privind activitatea locală	45	40	48	45	44	35	31
— Materiale pe teme economice	28	24	32	34	23	35	14
— Materiale pe teme ale artei și literaturii	60	50	50	48	45	41	41
— Caleidoscop și alte materiale gen „magazin”	62	56	56	42	40	39	40
— Sport	54	40	40	42	34	29	16
— Umor	44	36	42	41	35	30	32

Exprimarea de către cititori a unui asemenea grad de satisfacție poate fi, pentru redacția în cauză, un prilej de mulțumire. Notarea generală este bună. Totuși, pus în fața unui astfel de bilanț, orice colectiv are datoria să-și formuleze o serie de întrebări, să caute răspunsurile (măsuri) optime pentru ca la o viitoare confruntare similară să înregistreze indici de satisfacție sporită. Fără a intra în amănuntele analizei pe care trebuie să o genereze tabelul de mai sus, socot necesar să punctez câteva din problemele ce apar chiar la o sumară trecere în revistă a acestuia: De ce rubrica economică se situează pe ultimul loc al clasamentului: tematica redusă, insuficienta cunoaștere a problematicii, nepriceperea gazetărească? Ce subiecte trebuie abordate (și în ce modalități publicistice) pentru ca tematica cetățenească să determine o

familii? De ce rubrica culturală înregistrează un mai redus procent de satisfacție în rîndurile maturilor, adică tocmai a aceluia care și-au consolidat părerile despre viață și au un simț al discernămîntului mai dezvoltat? Aceeași întrebare și pentru calitatea materialelor de satiră și umor ș.a.m.d.

Intrucît gradul de satisfacție produs de conținutul unui ziar în rîndurile cititorilor reprezintă un aspect esențial (dacă un chiar vital), confruntarea ziar-cititori nu poate fi oprită la o singură latură. Se impune a fi cercetate: gradul de satisfacție al diferitelor categorii de oameni ai muncii (în funcție de profesie și pregătirea lor generală); indicii de satisfacție după sex; gradul de satisfacție în raport cu alte publicații etc. Apoi, adîncind cercetarea, se impune stabilirea cauzelor care determină variabilitatea indicelui de satisfacție, fază în

care confruntarea directă între un a-nume material sau rubrică și cititor (deși cu o mare încărcătură de subiectiv) este factorul determinant. Nu este însă cazul să ne oprim acum asupra tuturor acestor aspecte, mai ales că cercetările sociologice în legătură cu presa se află în fază incipientă.

Constatările unei asemenea anchete reprezintă, în esență, un semnal de alarmă. Pornind de la ele, redacția este aceea care trebuie să asigure, prin măsuri de multiple planuri, stabilirea (sau restabilirea) unor raporturi optime între conținutul ziarului — al fiecărei rubrici și material — și cerințele cititorilor. Este un capitol în care rețete „individuale” nu se pot da. **Totul depinde de capacitatea corpului redacțional de a recepta realitatea, de a manevra cu inteligență și talent spre parametrii superiori ai publicisticii.**

În ceea ce privește orientarea generală, să reținem un citat din cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul aniversării ziarului „Scînteia”, subliniind însă că întreaga cuvîntare constituie un tezaur de idei pentru munca noastră, programul de lucru al întregii prese:

„Așa cum s-a relevat și la Congresul al X-lea al partidului — sublinia secretarul general al partidului — **ziarele centrale și locale mai au multe de făcut pentru a elimina din activitatea lor superficialitatea și formalismul, pentru a pătrunde mai adînc în miezul realităților vii ale țării, pentru a-și exercita la nivelul convenit rolul de exponent al opiniei publice înaintate, atît în generalizarea experienței avansate a construcției socialismului, cît și în dezvăluirea lipsurilor și neajunsurilor.**

Trebuie spus că nu întotdeauna zia-rele noastre abordează problemele cele mai arzătoare ale momentului respectiv, nu întotdeauna militează cu eficiență corespunzătoare pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite de partid în diferite domenii de activitate. Lipsesc adesea perseverența și consecvența în tratarea unor probleme importante, în organizarea și desfășurarea unor acțiuni menite să impulsioneze munca într-un sector sau altul; de multe ori asemenea acțiuni rămîn nefinalizate, neurmărindu-se rezultatele lor practice. Presa noastră dovedește încă o insuficiență combativitate în dezvăluirea lipsurilor și neajunsurilor, în stabilirea răspunderilor celor ce se fac vinovați de ase-

menea stări de lucruri; nu întotdeauna reușește presa să determine o adevărată opinie de masă împotriva unor fenomene negative, pentru perfecționarea muncii în diferite sectoare ale societății noastre, să folosească eficient bogăția de idei, de sugestii și propuneri pe care oamenii muncii le

formulează în legătură cu soluționarea unor probleme de interes general obștesc".

A milita pentru transpunerea în practică a acestor indicații înseamnă a milita și pentru creșterea atracției ziarului propriu, a forței sale de pătrundere în mase.

ani a scris despre deficiențele dintr-o întreprindere (precizez că de atunci a scris foarte rar) a fost trecut pe lista ziaristilor cunoscuți etc. Toate acestea arată cât de necesar este ca redactorii să se afle permanent pe teren, să abordeze cu competență și operativitate probleme de actualitate, de importanță majoră. Mai mult: toate acestea duc la concluzia că **forța de tracție a ziarului este alcătuită și din forța, din talentul redactorilor.**

S-ar părea că, în condițiile ziarelor locale, acest deziderat este greu de atins: teritoriu întins; sarcini organizatorice multiple (fie și numai cele legate de procesul tehnic al apariției ziarului); colectiv restrâns etc. Fără îndoială, aceste condiții nu pot fi nesocotite. Dar, în loc de lamentări, nu este mai bine să căutăm soluții? În urma unei analize atente a structurii redacției, a gradului de încărcare a fiecărui redactor, a modului de concepere a muncii de documentare, cred că se pot găsi resurse.

Să ne oprim mai întâi asupra schemei de organizare a unor redacții:

„AȚI REȚINUT NUMELE VREUNUIA DINTRE REDACTORI?”

DE OBICEI formula „prezență activă” o întrebăm atunci când ne referim la conținutul ziarului, la gradul său de cuprindere a celor mai importante evenimente.

În ceea ce privește publicațiile locale — îndeosebi cele fără tradiție — ar fi poate cazul să dăm acestei formule și un alt înțeles: acela de **prezență a redacției, a redactorului, în întregul județ.**

Să mă explic. Unele redacții (poate majoritatea lor) au condiții aparte de muncă: rețea feroviară și rutieră redusă; insuficiente mijloace proprii de transport; tipărirea se face într-o altă localitate etc. În asemenea împrejurări, nu o dată, documentarea se reduce la culegerea unor date (apare semnificative) de la instituțiile de importanță județeană sau la vizitarea repetată a citorva așezări situate pe principalele căi de acces.

Evident, „metoda” (ușoară pentru culegerea datelor) se resimte în conținutul ziarului. Multe cifre, dar și mai multe fraze generale, cam aceleași de la un număr la altul. **Această „metodă” satisface raportul ziar-tematică, dar nu și pe cel esențial** (pentru creșterea forței de pătrundere a gazetei), **adică raportul redactor — articol — cititor.**

Fac această subliniere deoarece cititorul este interesat să afle amănunte despre evenimentele internaționale și interne, despre activitatea locală, dar, în același timp, dorește ca ziarul lui să se ocupe și de localitatea, de întreprinderea sa, de problemele de care el se lovește; dorește ca ziarul lui să-i reprezinte interesele, direct sau indirect. În fața unei asemenea cerințe, de neocolit, capătă o **deosebită importanță acoperirea geografică, sistematică, a întregului județ de către redacție**; și, ca o rezultantă directă — **prezența redactorului pe**

teren, contactul său cu cei mai mulți oameni. Deși afirmația nu se cere motivată, reamintesc că numai așa se asigură cunoașterea amănunțită a unor fenomene, a laturilor esențiale ale problemelor, a aspectelor lor inedite, ceea ce duce la evitarea generalităților, a repetărilor obositoare. Mai mult: cetățeanul care a stat de vorbă

Ziarul	Secretariat	Viața de partid	Externe	Industria	Agrar	Cultural	Cetățenesti	Scrisori
A.	3	2	—	3	4	2	4	2
P.	3	1	2	3	3	2	4	2
V.	3	2	—	4	3	3	5	—

cu un redactor, va urmări nu numai modul cum acesta va relata discuția respectivă (ceea ce presupune cumpărarea ziarului câteva zile la rînd) ci, dacă va fi satisfăcut de conținutul articolului, va începe să se numere printre cititorii consecvenți ai ziarului. Din acest punct de vedere — al prizei, al prestigiului redactorului — merită relevante rezultatele unei anchete. „Ziarul B”, în chestionarele difuzate, a pus și următoarea întrebare: „Ați reținut numele vreunui dintre redactorii gazetei?” Răspunsurile au scos în evidență aspecte interesante în ceea ce privește raportul redactor-cititor: din 200 de lucrători în comerțul de stat, 74 au indicat numele redactorului specializat în problemele de aprovizionare-desfacere; comentarii rubricii sportive sînt cunoscuți de largi categorii de cititori, de diverse vârste și profesii; redactori care se ocupă de probleme cetățenești, sînt apreciați în cartiere, îndeosebi de gospodine; numele unui redactor care în urmă cu 5

Apărent, lucrurile se prezintă bine, mai ales că, în general, cele trei redacții au recurs la aceeași formulă de repartizare a oamenilor. Dar altfel — adică mai productiv — nu se poate?

Să ne oprim mai întâi asupra secretariatului. În ultimul timp „Ziarul A” a experimentat folosirea numai a doi secretari — sistem tură. Cel de al treilea a primit sarcini de scris. Sistemul s-a dovedit destul de eficient. La secretariat s-a imprimat mai multă continuitate în muncă, o mai bună cunoaștere a activității redactorilor. Mai mult: a început un proces de unificare a modului de concepere și realizare grafică a ziarului. Secretarul trecut în muncă de redactor s-a dovedit productiv, în scurtă vreme reușind să predea spre publicare 2 — 3 știri zilnic și cite un material de mai mare întindere la 2—3 zile.

În ceea ce privește a doua problemă, se cere mai întâi o precizare (cunoscută, de altfel). În componența secțiilor — așa cum am prezentat-o

mai sus — intră și șeful de secție, care, vrînd-nevrînd, trebuie să îndeplinească și unele sarcini organizatorice.

Pe undeva, ținînd seama de condițiile ziarelor locale (și poate nu numai ale lor, problema fiind susceptibilă de o discuție mai largă) existența șefilor de secții determină o reducere a potențialului productiv al redacției. Singura formulă acceptabilă ar fi: **un om — un sector**. Și aceasta este posibil, fără a se aduce prejudicii materiale celor ce în prezent dețin funcțiile de șefi de secții. Ca o recunoaștere a valorii lor profesionale, să rămînă — scriptic — pe aceste posturi (înființarea funcției de redactor — comentator va soluționa problema și din punct de vedere administrativ), dar să îndeplinească, în fapt, muncă de redactori.

Precizez că renunțarea la formula secțiilor nu constituie o inovație în organizarea redacțiilor. În tradiția presei noastre această verigă intermediară a avut numai caracter de provizorat, în funcție de necesitățile ducerii unor campanii. Elementul de bază era șeful de rubrică.

Cum ar arăta redacția fără secții? S-ar putea încerca (în măsura existenței numărului suficient de ziarști calificați) repartizarea de responsabilități pe domenii de activitate; industrie (1—2 redactori), investiții (1), agricultură (2—3), artă—literatură (1), cultură de masă (1), viața de partid (1), tineret—educație (1), învățămînt (1), consilii populare (1), comerț—cooperatie de consum (2—3), scrisori—rețeaua de colaboratori și corespondenți (2—3), sport (1), cooperatie meșteșugărească (1), sănătate (1), știință (1), secretariat și externe — câte 2, care să lucreze în tură.

În asemenea condiții de organizare, în afara muncii de informare generală, de pregătire politico-ideologică și profesională, redactorii trebuie să-și desfășoare activitatea pe trei coordonate principale:

— Stabilirea de legături cu toate instituțiile și întreprinderile ce intră în sfera lor de preocupări — de la director la șef de atelier — ceea ce va asigura surse permanente de material informativ, dar mai ales posibilitatea culegerii de date și fapte necesare articolelor, inițierii de discuții în jurul unor probleme;

— organizarea de grupuri de colaboratori permenenți, cu ajutorul cărora fiecare responsabil de rubrică să poată elabora planul de activitate și aprofunda unele teme, să asigure cantitatea necesară de materiale ziarului;

— documentarea și redactarea, corespunzător planului acceptat de conducerea redacției.

Prin desființarea secțiilor crește răspunderea fiecărui redactor pentru munca de documentare, pentru realizarea calitativă a materialelor, dar mai ales pentru reflectarea problemelor majore din sectorul ce i s-a încredințat. În același timp însă apar și unele probleme legate de conducerea redacției, de îndrumarea oamenilor. De aceea redactorul șef și redactorul șef adjunct — urmînd a lucra în mare măsură cu fiecare redactor (indicații asupra desfășurării documentării, sprijin în direcția realizării de articole bogate în idei și bine redactate etc) — vor trebui să găsească soluții de optimizare a activității proprii. **Problema esențială însă va consta în perfecționarea muncii de pregătire a numărului ziarului (pe cîteva zile), în stabilirea și îndeplinirea sarcinilor ce revin fiecărui redactor.**

Schema propusă asigură, pe de o parte, valorificarea potențialului productiv al colectivului redacțional, iar pe de altă parte — specializarea gazetarilor. În plus, se realizează o mai completă și operativă acoperire a instituțiilor aflate în zona ziarului. Dar cu aceasta nu am rezolvat complet principala cerință a acoperirii geografice a teritoriului — aceea a adîncirii contactului cu cetățenii din cît mai multe localități (de fapt, cu toate). O soluție apropiată de necesitate o văd în răspunsul la întrebarea: cît timp stă pe teren redactorul, pentru ce materiale se documentează?

Fără a mă contrazice cu cele afirmate pînă acum — problemele de bază ale unui anumit sector de activitate se cer analizate numai de redactorul specializat — cred că încărcătura de fapte și de date din anumite materiale (anchete îndeosebi) poate fi sporită prin introducerea **într-ajutorării reciproce**. Adică să se organizeze deplasări de mai lungă durată într-o anumită zonă a județului, de unde redactorul să transmită atît articolele din planul propriu, cît și amănunte pentru diverse anchete, a căror formă definitivă să fie realizată în redacție (de preferință de către redactorul de problemă). Această formă de într-ajutorare poate fi experimentată destul de ușor în redactarea unor materiale privind aprovizionarea, deservirea în unitățile cooperatiei meșteșugărești, activitatea mijloacelor de transport în comun etc. Evident, ea presupune, așa cum aminteam mai sus, o asemenea planificare a muncii, încît fiecare redactor să cunoască sumarul ziarului pe cîteva zile.

Dar, independent de acest sumar, gazetarul trebuie să aibă ochi de Argus; nimic nu trebuie să-i scape. Orice neajuns, orice întîmplare ce contravine eticii noastre trebuie notate în carnet. Oprindu-se asupra lor, stabilind noi contacte cu locuitorii, redactorul lărgește gama subiectelor, lăgăște contactele ziarului cu publicul. **În acest punct al muncii sale, redactorul poate fi asemuit cu un pionier: deschide noi drumuri pentru pătrunderea ziarului în rîndurile a noi categorii de cititori.**

O VERIFICARE NECESARĂ

ÎN PRIMA PARTE a articolului, printr-elementele ce se cer luate în studiu în vederea valorificării posibilităților de creștere a tirajului, menționăm și, **graficul optim de tipărire, transportare și difuzare, menit a asigura ajungerea ziarului în mîna cititorului la ora cea mai potrivită, fie în raport cu cerințele locuitorilor, fie în raport cu alte publicații.**

Un asemenea obiectiv, este adevărat, depășește sfera competențelor redacției. Există unități a căror menire constă în tipărirea și difuzarea publicațiilor. Totuși, îmi permit să pun cîte-

va întrebări. Putem considera că răspunderea noastră se „oprește” în momentul în care s-a obținut „bunul de tipar”? Că nu simțim, organic, nevoia să aruncăm, cînd și cînd, cîte o privire și asupra modului cum se tipărește sau se distribuie ziarul?

Făcînd aceste punctări, țin să subliniez că nu susțin ideea unor transferuri de sarcini. Ce este al întreprinderii poligrafice sau al serviciului de difuzare — să rămînă al lor. În schimb, cred că redacția are datoria să verifice, atunci cînd crede de cuviință, modul în care cele două unități își îndeplinesc obligațiile contractuale.

Necesitatea unor asemenea intervenții rezultă din practică. Anul trecut, în luna martie, „Ziarul V” a contabilizat un procent mai mare de rețute. Din cercetarea cauzelor, a reieșit că situația putea fi în mare parte evitată. Returele nu au fost înregistrate în decursul întregii luni, ci numai în câteva zile, atunci când, din pricina unei calamități naturale, mijloacele de transport nu au mai putut pătrunde în câteva zone ale județului. Soluția era simplă: a doua zi după semnarea evenimentului, pe direcțiile respective trebuiau reduse cantitățile de ziare destinate vânzării cu bucata. Tot anul trecut, „Ziarul P” a întârziat sistematic procesul de tipărire, din care pricină s-au pierdut câteva curse locale importante. Deși se știa că situația nu putea fi lesne remediată, serviciul de difuzare a continuat să comande o cantitate sporită de ziare, dar pe care le-a expediat cu o zi sau chiar cu două mai târziu. Și un ultim exemplu: din analiza situației transportării „Ziarului A” a rezultat că unele localități din județ primesc exemplarele comandate la câteva ore după difuzarea presei centrale, iar alte localități — a doua zi către prînz.

În asemenea împrejurări, nici o redacție nu poate rămîne indiferentă. Munca ei nu are drept scop final tipărirea ziarului, ci ajungerea cuvîntului scris în mîna cititorului. Ceea ce subliniază necesitatea verificării activității întreprinderii poligrafice, și a serviciului de difuzare. Mai mult: elaborarea, împreună, a unor măsuri de eradicare a situațiilor necorespunzătoare. Să reținem câteva elemente din planul întocmit, în acest scop, de „Ziarul A”:

— tipărirea întregului tiraj pînă la ora 3, astfel ca ambalarea și expedierea să se facă pînă la ora 3,30, cerință ce a impus stabilirea unui nou grafic de culegere a materialelor, paginare, calandrare și funcționare a rotativei;

— arondarea așezării 54 la localitatea 1, ceea ce a creat posibilitatea transportării comenzii zilnice de ziare cu autobuzul DRTA;

— mașina care aduce gazeta de la tipografie („Ziarul A” se tipărește în alt județ) să ajungă la nodul feroviar 51 la ora 5,50, pentru a asigura legătura cu trei curse locale. Ca urmare, ziarele vor sosi în localitatea 9 la ora 6,24, în localitatea 15 — la 7,37, iar în așezările 22, 84, 70 — la orele 7,10, 7,18, 7,35 etc.

Prin măsurile luate în ce privește itinerariul și timpul de transportare a publicației s-a asigurat, în principal, ajungerea la punctele de desfacere a ziarului local cu aproximativ două ore înaintea presei centrale.

În această privință mai este de reținut încă un element important: redacția își propune să contribuie la elaborarea unui grafic special de tipărire și transportare a ziarului în perioada verii; și un altul pentru iarnă.

Spuneam mai înainte că ziarele dispun de condiții deosebite de publicitate; că cel mai puternic instrument de publicitate este însuși conținutul lor. Apreciez însă că pentru noile ziare, precum și pentru cele care încă nu și-au asigurat un „public” constant, este necesară și o anumită publicitate (care însă trebuie privită ca o derogare obținută pe timp limitat). „Ziarul A” și-a propus, între altele, amplasarea de panouri în principalele localități ale județului, proiectarea de diapozitive în sălile de cinematografe, afișarea de anunțuri la oficiile poștale, puncte de difuzare a presei, librării etc. Unele din aceste măsuri vor fi realizate din fondurile redacției, altele din cele ale difuzării presei sau ale organelor locale.

Desigur, activitatea de sporire a pătrunderii publicației (prin mijloace administrative) este mult mai variată, ea implicînd măsuri vizînd creșterea numărului de abonamente, a vânzării cu

bucata. Nu mă opresc asupra lor, presupunînd că în momentul în care redacția se hotărăște să analizeze această problemă, va ști să abordeze, cu competența necesară (caracteristică muncii sale) toate aspectele.

ANUL TRECUT, punctînd cîteva concluzii pe marginea anchetei de masă „Televiziunea și presa” *) un sociolog a făcut și următoarea remarcă: „Comparată cu alte deprinderi comunicative sau de consum cultural — lectura presei se dovedește, în competiție cu televiziunea, deprinderea cu cea mai mare stabilitate, pe care oamenii par cel mai puțin dispuși să o abandoneze sau să o limiteze”.

O constatare îmbucurătoare și aparent liniștitoare pentru lucrătorii din domeniul presei scrise. Tendința cititorilor de a acorda prioritate ziarelor nu poate fi însă considerată ca fiind stabilă. Menținerea la nivelul actual (nu știu încă în ce măsură se va putea vorbi despre dezvoltarea ei) depinde de factorii care acționează asupra concentrării atenției și preocupărilor omului contemporan.

UNUL DINTRE ACEȘTI factori este redacția, care nu are voie să privească pasiv mutațiile ce au loc în preocupările oamenilor ce intră în zona tematică sau geografică a ziarului. Realizarea unui concept propriu asupra conținutului publicației, asupra muncii redacției, asigurarea mobilității necesare — care să se desfășoare și pe baza coordonatelor proprii politice a tirajului — sînt elemente ce pot să determine sporirea gradului de pătrundere a ziarului în rîndurile cititorilor. Să asigure îndeplinirea nobilei sarcini trasate de conducerea partidului, de a ridica ziarul la rangul de „puternică forță socială, cu o mare capacitate de influențare și un puternic rol mobilizator și organizator în marea operă de construcție a societății socialiste”.

*) Vezi „Presa noastră”, nr. 4/1969, articolul „Televiziunea și presa” de Pavel Câmpeanu.

Contribuția României

la

victoria împotriva fascismului oglundită în presa vremii

de S. STANCIU

DEFINITIVA LICHIDARE A TRUPELOR GERMANE DIN ROMÂNIA
AU FOST CAPTURATI CINCI GENERALI, 500 OFITERI, 800 SUBOFITERI ȘI 6000 TRUPĂ
MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI
COMUNICAT
ASUPRA OPERAȚIUNILOR EXECUTATE ÎN CURSUL ZILEI DE 30 AUGUST A. C.

În cursul zilei de 30 August 1944, s-au continuat operațiunile de lichidare a unităților rezistențe germane aflate pe teritoriul național în cooperare cu avioane și flote de Dacia.

În urma luptelor violente, ce au avut loc pe valea Brcăului, Sibostia, Oltenești, Călimeni și insula Ada Kaleh, trupele noastre au reușit să înfrângă învinsă rezistența germană, capturând: 5 generali, 500 ofițeri, 800 subofițeri, 6000 trupe grevate și foarte mult material de război.

Au fost curățite complet orașul și toate satele din Mureș.

Trupele noastre au reușit peste frontiera în zone Narfac, trupele germano-machete de pătrunseră pe teritoriul național.

ÎN ISTORIA popoarelor există evenimente care, prin jertfele prilejuite de împlinirea lor, prin însemnătatea și urmările lor binefăcătoare, rămân neșterse în memoria urmașilor. O asemenea zi este 9 Mai. Eveniment de o covârșitoare însemnătate pentru omenire, prăbușirea, acum 25 de ani, a Reichului nazist a pus capăt celei mai crâncene înclăștări militare din istorie. Civilizația umană a fost salvată prin lupta multor popoare, de pe toate continentele, de o gravă primejdie.

România și-a adus contribuția sa la această victorie măreață, alături de țările coaliției antihitleriste, a cărei forță hotărâtoare a fost Uniunea Sovietică. După victoria insurecției armate de la 23 August 1944, acționând cu vitejie și abnegație, în strânsă unitate cu formațiunile patriotice și cu sprijinul larg al populației, armata română a reușit, în numai câteva zile, să lichideze rezistența trupelor hitleriste, să elibereze Capitala și o mare parte a teritoriului țării. Forțele noastre

armate s-au angajat apoi cu încreștarea lor putere de luptă în marea bătălie împotriva Germaniei fasciste.

Presa acelor vremuri clocotitoare a redat imaginea vie, emoționantă a zilelor de înclăștare pe viață și pe moarte cu inamicul. Paginile ziarelor, adevărate file de cronică, au consemnat înălțătoare acte de bărbăție, curaj și dârzenie săvârșite de ostașii români pentru alungarea dușmanului de pe întregul teritoriu al patriei, pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei, până la înfrângerea definitivă a Germaniei fasciste.

Primul număr legal al ziarului „România liberă”, apărut la 24 august 1944, exprima entuziasmul și bucuria prilejuite întregului popor român de răsturnarea dictaturii militaro-fasciste și alăturarea României coaliției antihitleriste. Prin Declarația Partidului Comunist Român, publicată în acest prim număr, clasa muncitoare, țărâna, intelectualitatea erau chemate „la luptă fără cruțare, cu toate arme-

le, împotriva dușmanului de moarte al poporului român, pentru asigurarea viitorului său”¹.

La 20 septembrie 1944 a apărut primul număr al „Scînteii” legale. Situatându-se în fruntea luptei întregii presei patriotice și democratice, „Scînteia” dădea o viguroasă expresie hotărârii poporului român care s-a angajat cu toate resursele materiale și umane, cu întregul său potențial de luptă în războiul drept, eliberator, antihitlerist. „Scînteia” devenise „ziarul de apărare a intereselor celor ce muncesc cu brațele și cu mintea... ziarul de luptă pentru un război hotărât contra dușmanului din afară și dinăuntru... ziarul de luptă pentru democratizarea țării”².

În coloanele presei comuniste și democratice erau popularizate faptele de arme săvârșite de ostașii români, eroismul cu care au luptat, alături de ostașii sovietici, pentru înfrângerea trupelor hitleriste și horthyste pe Mureș, Someș, în orașele Sfintu Gheorghe,

Infrângerea deplină a trupelor germane din România

Numeroase trupe regulate și formațiuni S. S. au fost nimicite

Cluj sau Oradea, pentru eliberarea teritoriului patriei.

Partidul Comunist Român a dat o importanță deosebită lămuririi militarilor asupra însemnătății și caracterului just al războiului împotriva Germaniei fasciste. „Luptați într-un război drept — se adresa partidul soldaților și ofițerilor prin intermediul ziarului „România liberă”, — război de eliberare a țării de cotropitorii nemți, război victorios, avînd sprijin măreț din partea eroicei și neînvinsei armate roșii. Intregul popor român înconjoară cu dragoste lupta voastră plină de elan și jertfă, căci lupta voastră este lupta întregului popor pentru libertate, independență și o viață mai bună”¹.

Între 7 și 18 septembrie 1944, trupele sovietice, care lichidaseră pe frontul Iași-Chișinău grosul grupului de armate „Ucraina de Sud”, au intrat în luptă pe noul front din centrul Transilvaniei, din Crișana și Banat. Umăr la umăr, unitățile române și cele sovietice, dezlănțuind puternica ofensivă pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei, au înfrînt inamicul.

Printre primele acțiuni se înscriau și luptele din zona orașului Sfîntu Gheorghe. Atacul pentru eliberarea lui a început la 7 septembrie 1944. Ziarul „Înainte” consemna sub titlul „Pandurii au cucerit comuna Ilienii” următoarele: „Ziua de 7 septembrie va rămîne ca o dată de mare însemnătate în istoria unității noastre. La orele 10 dimineața, pandurii au trecut la atac împotriva trupelor germano-maghiare care ocupau pozițiile de-a lungul graniței artificiale fixate de hitleriști prin dictatul de la Viena... Au fost introduse în luptă din partea hitleriștilor

tancuri, tanchete și artilerie motorizată.

Nimic n-a putut totuși opri elanul de luptă al pandurilor...

Fringînd rezistența inamică la periferia de nord a satului Ilienii, companiile din unitatea d-lui Lt.col. Badea au silit inamicul să se retragă peste Olt și au cucerit apoi întreaga comună...”².

La începutul lunii septembrie 1944, forțele fasciste au trecut frontiera de vest a țării în zona Timișoara-Arad, declanșînd o ofensivă în vestul Munților Apuseni. Prin aceasta hitleriștii sperau să realizeze înaintarea prin defileul Mureșului, ceea ce i-ar fi creat condiții favorabile întoarcerii apărării trupelor noastre de pe văile Crișului Negru și Crișului Alb și pătrunderii în Podișul Transilvaniei.

Planurile lor au fost însă dejucate de dirza împotrivire a trupelor române din rîndul cărora s-a remarcat detașamentul Păuliș. Într-un reportaj asupra acestor operațiuni, „Scînteia” consemna: „Este vrednic de subliniat în noianul recentelor fapte de arme ale bravei noastre oștiri avîntul și spiritul de sacrificiu al tinerelor noastre vîrstare — elevi ai școlilor de ofițeri și subofițeri. Astfel, în operațiunile din zona Chesind (S. E. Arad), elevii școlii de ofițeri rezervă infanterie nr. 4 din Arad s-au întrecut în eroism cu bravii noștri cavaleriști întru stăvilirea repetatelor și puternicelor atacuri inamice.

Elevii școlii de subofițeri rezervă infanterie nr. 2 de la Botoșani și cei ai Centrului de instrucție jandarmi Timișoara au luptat eroic alături de infanteriștii noștri și cei sovietici în gre-

lele lupte de apărare din zona Sangu și Vinga (S. Arad)... Ostași din toate armele, ofițeri, subofițeri ai unităților noastre ca și tinerele noastre vîrstare, ofițeri și subofițeri de mîine se întrec în eroism și spirit de jertfă, alături de trupele sovietice aliate, pentru dezrobirea Ardealului și împlinirea dreptății românești”³.

EROISMUL, cetezanța, spiritul de sacrificiu cu care armata noastră a luptat împotriva hitleriștilor au fost consemnate în reportajele scrise din „Înainte” de scriitori și ziariști printre care amintim: Laurențiu Fulga, Aurel Mihale, Victor Tulbure, Ion Boengiu, Dumitru Corbea, Gh. Zaharia, Costin Murgescu și mulți alții. Într-un reportaj apărut în „Scînteia” se relatează: „În timpul unei astfel de lupte legendare, căpitanul Grințescu Paul cade sfărîmat de un proiectil de artilerie grea inamică, care a lovit din plin observatorul său înaintat”⁴. În ziarul „Înainte”, sub titlul „Acțiunea eroică a corporalului telefonist Gh. Rădulescu” consemna: „În atacul de la Leș (în acțiunile pentru eliberarea Oradei) bravul gradat a primit ordin să controleze firul telefonic între punctul de observare și bateria de tragere. În timpul îndeplinirii misiunii, un proiectil al artileriei inamice căzută lângă el l-a rănit grav, rupînd și firul telefonic. Deși istovit din cauza singelui pierdut, printr-o încordare supremă a reușit să găsească capetele firului și să le lege, restabilind legătura”⁵.

Momentul eliberării întregului teritoriu al patriei a fost consemnat în paginile ziarelor la loc de cinste. „Timpul”, sub titlul „Deasupra Satului Mare și Careii Mari tricolorul românesc filfiie biruitor”, scria: „Începînd din zorii zilei de 25 octombrie, deasupra ultimelor două cetăți românești din Ardealul de nord — Careii Mari și Satu Mare — tricolorul nostru filfiie din nou biruitor după 4 ani...”⁶.

Paginile ziarelor relatau episoade ale prieteniei și frăției de arme româno-sovietice, care s-a cimentat prin sîngele vărsat pe frontul antihitlerist. „E ora zece jumătate cînd coloanele celor două armate aliate se întîlnesc

în jurul oraşului”⁹ — relatea corespondentul „României libere” în momentul eliberării oraşului Tg. Mureş de către trupele româno-sovietice.

Articolele publicate în ziarul vremii îndemnav pe militari să participe la lupta hotărâtă împotriva fascismului până la înfrângerea definitivă a Germaniei hitleriste. Într-un articol redacţional din ziarul „Scinteia”, în care se arăta că în două luni de bătaie a fost eliberată patria, se sublinia: „Dar războiul nu s-a terminat. Trebuie să luptăm mai departe, să nimicim în birlogul său fiara fascistă”¹⁰. Iar Lucreţiu Pătrăşcanu scria în „Scinteia” din 13 octombrie 1944: „Trebuie să înfrângem hitlerismul în propria lui ţară. Războiul trebuie dus până la capăt. Înfrângerea totală a duşmanului hitlerist este condiţia existenţei noastre ca popor liber...”¹¹.

Ziarele relevau elanul cu care armata română a luptat dincolo de hotarele României, în Ungaria şi Cehoslovacia, dragostea cu care era înfăptuită de populaţia oraşelor şi satelor eliberate. Un corespondent al „României militare” transmitea: „Învăţătoarea din Polomka a ieşit înaintea ostaşilor noştri şi le-a spus: «Am aşteptat de multă vreme ziua de astăzi; fraţii din Munţii Tatra vă aşteaptă cu nerăbdare. V-am aşteptat fiindcă ştiam că ne aduceţi eliberarea de sub jugul ocupanţilor germani. Stintă şi frumoasă este menirea dumneavoastră de a reda poporului nostru libertatea şi posibilitatea de a-şi croi un destin propriu»”¹².

Legătura strânsă dintre armată şi popor a constituit un factor hotărâtor care a generat eroismul de masă manifestat de armata română în războiul antihitlerist. În toate acţiunile purtate, armata noastră simţea, cald şi generos, sprijinul spatelui frontului şi era inspirată de marile transformări revoluţionare ce se înfăptuiau în ţară sub conducerea P.C.R.

Ziarele publicau zilnic articole despre prevederile Platformei F.N.D. din septembrie 1944 referitoare la înfăptuirea reformei agrare — în cadrul căreia la împărţirea pământului urma

Trupele româno-sovietice au ocupat Debreşin şi Berettyó-Ujfalu

DUPĂ O SAPTĂMINĂ DE LUPĂ ÎNVERSUNATĂ, TRUPELE ROMÂNOSOVIETICE AU STRĂPUNS FRONTUL DEFENSIV GERMANO-MAGHIAR ŞI AU OCUPAT DEBREŞIN, AL TREILEA ORAŞ AL UNCA-NOD DE COMUNICĂTIE ÎN RE GRĂDEA ŞI DEBREŞIN. OCUPAREA ORAŞULUI DEBREŞIN ARE O IMPORTANŢĂ MILITARĂ DEOSEBITĂ. PRIN OCUPAREA ACESTUI ORAŞ A DISPĂRUT ULTIMUL OBSTACOL ÎN CALEA TRUPELOR ROMÂNOSOVIETICE ÎN DRUMULOR ÎNPRE BUDAPEŞTA. OCUPAREA ORAŞULUI DEBREŞIN A FOST RECUNOSCUT ŞI DE CĂTRE COMANDAMENTUL GERMAN ÎN COMUNICATUL DAT ERI.

să se dea întâietate ostaşilor care luptau pe front —, la anularea datoriilor ţăranilor către bănci şi stat, la acordarea de pensii pentru văduvele şi orfanii de război, la dreptul de vot pentru militari, democratizarea vieţii politice şi altele au fost primite şi aprobate cu bucurie de către masa largă a militarilor. „Cînd amintim de reforma agrară propusă de partidul comunist — scria un corespondent al ziarului „Scinteia” — oamenii aceştia, fii de ţărani în cea mai mare parte, se aprind dintr-o dată, fiindcă pămîntul pentru care trudes şi pe care nu-l au este miezul tuturor gîndurilor”¹³.

Ziarele publicau scrisori primite de ostaşi de la familiile lor, scrisori care atestau grija manifestată de partid ca aceşti luptători să primească pămînt. „Scinteia tineretului” a publicat scrisoarea primită pe front de soldatul Gherase Gheorghe din compania 10, Regimentul 9 Dorobanţi: „Vei şti că ţi s-a făcut şi ţie un drept pentru că ai fost şi tu la datorie către ţară. Ţi s-a dat 5 ha. pămînt pe care l-am şi luat în primire pentru tine”¹⁴.

Spitalele de răniţi erau frecvent vizitate de oameni ai muncii care distribuiau, pentru militarii internaţi, colete cu alimente, ţigări, cărţi. Ostaşii primeau cu bucurie toate aceste manifestări care vădeau o dată mai mult dragostea şi legăturile ce se creaseră între oamenii muncii şi combatanţii din războiul contra Germaniei fasciste. „Scinteia” consemna declaraţia unui caporal internat în spitalul „Polizu”: „Nu importă atît darul vostru, ci mult mai important e faptul că voi, muncitorii şi ţăranii, oameni care sînteţi aproape de noi, aţi venit în mijlocul nostru şi vă interesaţi de nevoile şi suferinţele noastre”¹⁵.

Ziarele relatau, totodată, despre spectacolele date de artiştii de frunte din Capitală, pe front, în faţa soldaţilor români şi sovietici. „Cîntecele şi dansurile populare interpretate de Ştefănescu-Goangă, Dora Massini, Arta Florescu, Mircea Buciu şi alţii au fost primite cu aplauze de militari”¹⁶.

Cu o rară forţă mobilizatoare presa din ţara noastră acţiona pentru canalizarea eforturilor întregului popor în slujba susţinerii războiului antihitlerist. Ziarele din Capitală şi din provincie înfăţişau eroismul şi spiritul de sacrificiu cu care oamenii muncii din fabrici şi de pe ogoare, înfruntînd ruina economică şi sabotajul reacţiunii, dădeau viaţă chemării Partidului Comunist Român — „Totul pentru front, totul pentru victorie”!

Ştirile privind sporirea producţiei, reducerea termenului pentru executarea comenzilor necesare frontului, acţiunile patriotice ale ţăranilor în sprijinul luptătorilor se bucurau de o atenţie deosebită în coloanele ziarelor: „Muncitorii de la fabrica „Voina” au obţinut la sfîrşitul lunii ianuarie 1945 o producţie cu 90% mai mare decît cea dinainte de 23 august 1944, şi cu aproximativ 50% mai mare faţă de toamna şi iarna anilor 1943 — 1944, cînd întreprinderea nu suferea de pe urma bombardamentelor”¹⁷ („Viaţa sindicală”); „De la eliberarea Clujului (11 oct. 1944) şi pînă la 1 mai 1945, muncitorii de la atelierele C.F.R. din acest oraş, români, maghiari şi de alte naţionalităţi, au reparat 38 locomotive şi 468 vagoane”¹⁸. („Lupta C.F.R.”); „Noi, oamenii de la sate, să facem toate eforturile pentru a mări atît din punct de vedere material, cît şi sufletească puterea noastră de luptă împotriva hitlerismului şi a uneltelor lui”¹⁹. („Frontul plugarilor”).

PRESA NOASTRĂ a fost un mijloc principal pentru mobilizarea tineretului la transpunerea în viață a chemării partidului de a face totul pentru sprijinirea frontului și obținerea victoriei împotriva fascismului. Chiar în primul număr legal al „Scînteii”, tovarășul Nicolae Ceaușescu a publicat articolul „Tineretul, viitorul poporului” în care arată : „...noi (tinerii muncitori — n. n.) vom lupta alături de clasa muncitoare și de poporul român pînă la completa nimicire a Germaniei hitleriste, a legionarilor și prohitleriştilor români. Noi vrem ca alături de clasa muncitoare și poporul român tineretul să contribuie la clădirea unei Români adevărat libere, democratice și independente”²⁰.

La uzinele „Concordia” din Ploiești peste 600 de tineri au fost organizați în echipe pentru sporirea producției de război, formate în primul rînd din membrii ai U.T.C.²¹. Iar la fabricile „E. Wolf” și „Vulcan” tineretul muncitor a contribuit în mare măsură la dublarea producției de război a acestor întreprinderi²².

Într-o scrisoare deschisă publicată de un grup de tineri la începutul lunii martie 1945 în ziarul „Erdélyi Szikra” („Scînteia Ardealului”) se spunea : „Aproape de două luni am plecat din mijlocul vostru și acum vă scriem de ce și unde. Dragă prietene! Într-o bună zi ne-am părăsit casa, părinții, soțiile și ne-am prezentat ca voluntari la Divizia «Tudor Vladimirescu». Am hotărît deci că vom porni la drum și cu forțele noastre vom grăbi nimicirea definitivă a fiarei fasciste...”²³.

În timpul luptelor pentru eliberarea țării, populația locală, însuflețită de un cald patriotism, a sprijinit cu tot devotamentul unitățile militare. „Scînteia” consemna în cîteva numere din aprilie 1945 faptele săvîrșite de locuitorii satului Urmeniș în sprijinul militarilor români. Un grup de săteni au început să tragă cu tunul antitanc; un locuitor s-a înarmat cu o pușcă-mitralieră, iar alții au ajutat la transportul unităților²⁴. În coloanele ziarelor a fost consemnată, la loc de cinste,

fapta patriotică săvîrșită de țăranul Ion Deac din comuna Tăureni. Aflind că inamicul hotărîse să atace și să nimicimască Batalionul 7 grăniceri — instrucție, încercuit în pădurile din apropiere de Tureni, Ion Deac a stabilit legătura cu comandantul acestui batalion și în nopțile următoare a călăuzit subunitățile române pe cărări cunoscute numai de el, ajungînd cu bine în dispozitivul forțelor noastre²⁵.

Pilde de profund devotament patriotic au dat muncitorii ceferiști de la Teiuș, atunci cînd în urma unui atac aerian dușman rezervoarele depoului de locomotive au fost perforate de gloanțe; ele au fost reparate de mecanicul de locomotivă Ioan Lazăr, care a lucrat cufundat în păcură pînă la gît²⁶. Un alt mecanic de locomotivă, Nicolae Predeș — a salvat un tren cu muniție și exploziv pentru front²⁷.

Contribuția României la înfrîngerea nazismului s-a bucurat de o binemeritată apreciere în opinia publică internațională. Ziarul sovietic „Graiul nou” scria : „Istoria războiului pentru distrugerea fascismului va pomeni la locul cuvenit contribuția armatei române la această operă grea, dar salutară pentru popoarele iubitoare de libertate. Și alături de numeroase documente care vor vorbi omenirii despre eroismul și jertfele luptei pentru libertatea și fericirea popoarelor va figura și acest document; elogiul adus de mareșalul Malinovski trupelor românești, care au luptat cu abnegație, netezind astfel drumul României pentru încadrarea ei în sinul familiei po-

oarelor dornice de libertate, în sinul familiei popoarelor democratice”²⁸. Bogatul fond documentar privind însemnătatea trecerii României cu întregul său potențial militar și economic de partea coaliției antihitleriste arată ecoul internațional larg pe care l-au avut evenimentele de după 23 August 1944²⁹.

Poporul român a întâmpinat victoria cu profundă satisfacție și mîndrie patriotică. Dînd glas sentimentelor pe care în ziua măreței victorii suflarea românească le trăia împreună cu toată omenirea iubitoare de pace și libertate, ziarul „Scînteia” scria : „Sirenele sună prelung încetarea războiului, închiderea unui capitol de lupte grele și pline de jertfe pentru stîrpierea celui mai mare pericol ce a amenințat vreodată omenirea — hitlerismul german. Trecutul apăsător și însîngerat a rămas în urmă. Incepe o viață nouă, sub semnul democrației, sub semnul luptei pentru refacerea economică a țărilor, pentru vindecarea rănilor războiului, pentru construirea unei lumi mai bune”³⁰.

PĂSTRIND VII în amintirea noastră eforturile și sacrificiile făcute pentru obținerea victoriei împotriva fascismului, presa românească, condusă de partid, a transmis prin mijlocirea tiparului patosul fierbinte al muncii creatoare, hotărîrea poporului nostru de a-și spori mereu contribuția la lupta întregii omeniri progresiste pentru îndeplinirea celor mai scumpe năzuințe ale popoarelor : pacea trainică, libertatea și fericirea celor ce muncesc.

1 România liberă din 24 august 1944.
2 Scînteia din 20 septembrie 1944.
3 România liberă din 4 septembrie 1944.
4 Înainte din 8 septembrie 1944.
5 Scînteia din 27 septembrie 1944.
6 Scînteia din 25 septembrie 1944.
7 Înainte din 19 octombrie 1944.
8 Timpul din 26 octombrie 1944.
9 România liberă din 28 octombrie 1944.
10 Scînteia din 27 octombrie 1944.
11 Scînteia din 13 octombrie 1944.
12 România militară din martie 1945.
13 Scînteia din 5 octombrie 1944.
14 Scînteia tineretului din 18 martie 1945.
15 Scînteia din 14 decembrie 1944.
16 Scînteia din 6 mai 1945.
17 Viața sindicală din 15 aprilie 1945.
18 Lupta C.F.R. din 10 iunie 1945.

19 Frontul plugarilor din 5 februarie 1945.
20 Scînteia din 21 septembrie 1944.
21 Scînteia tineretului din 24 decembrie 1944.
22 Scînteia tineretului din 15 ianuarie 1945.
23 Erdélyi Szikra din 8 martie 1945.
24 Scînteia din 20 aprilie 1945.
25 Scînteia din 24 aprilie 1945.
26 Scînteia din 20 aprilie 1945.
27 Idem.
28 Graiul nou, organ al Direcției politice de front a armatei sovietice, din 15 ianuarie 1945.
29 The New York Times din 24 august 1944; The Times din 25 august 1944; Le Parisien Libéré din 24 august 1944; France Libre din 28 august 1944 etc.
30 Scînteia din 11 mai 1945.

CRONICA
PUBLICISTICII

de

V. BÎRLĂDEANU

SĂ VORBIM DESPRE...

PROLIFERAREA în cotidienele și săptămânalele noastre a unor rubrici de tablete — „Picătura de cerneală”, „A propos de...”, „Anti-jurnal”, „Monolog interior” etc. — ilustrează, în fond, prin caracterul acestui gen publicistic, cu o mare și îndelungată tradiție în presa românească, o mereu mai accentuată preocupare pentru sfera de complexe interferențe și implicații a **moralei publice**.

Una din cele mai gustate rubrici de acest gen este cea pe care o asigură de cîțiva ani, cu notabilă consecvență, în pagina a doua a „Contemporanului”, Mihai Popescu, sub un titlu care constituie o îmbietoare invitație la dialogul cetățenesc: „Să vorbim despre...”. Într-adevăr, în constelația materialelor pe care le-aș califică „de poziție cetățenească”, această rubrică s-a impus atenției printr-un ton intim fără condescendență, familiar fără vulgaritate, apropiat cititorului fără concesii și fără clipiri din ochi complice.

Nu stă în intenția noastră să întreprindem o prezentare atolcuprinzătoare a acestei rubrici de-a lungul anilor de cînd apare (de altminteri, dacă n-ar exista o evidentă carență editorială în ceea ce privește tipărirea volumelor de publicistică — deși experiența a demonstrat nu o dată succesul de librărie de care astfel de volume se bucură — cele mai reprezentative și mai durabile „piese” ale acestei rubrici ar fi trebuit să-și găsească de mult locul între coperțile unei cărți). Ne preocupă altceva, mult mai util pe planul meseriei: să încercăm o definire succintă a coordonatelor care conferă rubricii irezistibilul ei farmec și care explică atenția evi-

dentă acordată de largile cercuri de cititori.

Impresia primă — și confirmată la o recitare a multora dintre „miniaturile” publicistice ale lui Mihai Popescu — este de spontană, autentică **plăcere a cozeriei**, plăcere atît de specifică meridianelor noastre luminate de același soare generos care scaldă în irizările sale diamantine și țărmurile Mediteranei. Nu e vorba de ușurata, nițel triviala șuetă de cafelea, nici de bîrfa sușotită pieziș, cu iz mahalagesc, ci de o reală desfătare a conversației, a schimbului de opinii cu privire la multele și feluritele treburi omenești. Taifasul, atît de îndrăgit de bunici și care își avea „legile” sale intime, nescrise, rigurile sale de sinceritate, onestitate, bună cuviință, a fost revigorat cu talent și vervă de Mihai Popescu și, mai ales, adus la pas cu epoca, cu ritmurile ei precise și nervoase.

Tot timpul — chiar și atunci cînd nu intervine interlocutorul convențional al autorului: „aleasa mea amică, metafiziciană” — ai senzația că ești părtaș firesc, lipsit de indiscreție, la o convorbire suculentă, în cadrul căreia cîțiva oameni inteligenți și spirituali au ce-și destăinui deoarece cunosc bine lumea și problemele ei mari și mărunte. Nu o dată convorbirea capătă accente de ironie mușcătoare, dar fără răutate, ci exclusiv cu dorința vie, manifestă a îndreptării lucrurilor. Bunăoară, într-unul dintre cele mai reușite cursive ce au ilustrat în ultima vreme rubrica, „Amănunte”, ținta incisivității satirice este ipocrizia indivizilor care își fac un titlu de glorie din a apruca vâlul îndoielii și suspiciunii asupra celor mai nevinovate

manifestări de colegialitate în relațiile cotidiene dintr-un colectiv de muncă. Calificînd cu disimulată blajînităte ieșirile unor astfel de indivizi drept simple „amănunte”, autorul supune modul lor de a acționa, întregul lor comportament unui oprobriu mai vehement decît dacă le-ar fi acordat de la început epitelele cuvenite.

De altminteri, una dintre sursele neîndoielnice ale farmecului percutant de care aminteam mai înainte, este tocmai aparenta blajînităte a „execuției”, măiestria cu care Mihai Popescu reușește să înveșmînteze cele mai teribile indignări, cele mai pasionate răbufniri de minie civică în mantia firescului dulce-amar al taifasului.

Moralizînd fără didacticism rebarbativ, impunînd precepte de comportare fără aere rigid-profesorale, Mihai Popescu nu agreează pozele calofile, ipostazele dăunătoare. Dacă ar fi să-l înscriem cu tot dinadinsul într-o arie de similitudini temperamentale, ar trebui să-l situăm în categoria autorilor de „moralități”, de „caractere”, de portretizări virulente ale nimicniciilor firii umane. De altfel, stilul său aparent anecdotic, de povestitor „la gura sobei”, de iubitor al taifasurilor îndelungi în fapt de seară, capătă nu o dată valențe violente aforistice, sclipiri de ojele bine ascuțit.

LĂRGIMEA ORIZONTULUI TEMATIC pe care-l abordează conferă rubricii caracterul oarecum caleidoscopic de inventar spontan — lipsit de rigiditatea clasificărilor preconceptuate — al problemelor obișnuite de care cetățeanul de pe stradă se ciocnește în existența sa de toate zilele, exercitîndu-și atribuțiile firești de membru

al colectivității noastre socialiste. Nimic nu scapă ochiului ager al acestui autentic „om al cetății” care isco-dește în jurul său nu cu feluri pur contemplative și nici de dragul bat-jocurii hlizite, ci pentru a sesiza efec-tiv și eficient substratul profund al realității, ceea ce se petrece dincolo de crustele, uneori bine lustruite, suav parfumate, ale aparențelor diurne.

Uneori, remarcile subtile ale lui Mihai Popescu cu privire la realitatea înconjurătoare dobîndesc tenta „în doi peri”, vag persiflantă, a parado-xului. Abordînd de pildă, tema limba-jului argotic — cu referire directă la o anchetă dintr-o revistă care lichida fără drept de apel însăși ideea de argou — publicistul pledează convin-gător pentru valențele lirice ale anu-mitor straturi lingvistice neorînduite în rafturile dicționarelor academice (a-ducînd în această privință și unele exemple ilustre din literatura autohtonă și mondială). Nu e vorba, să fim bine înțeleși, de o pledoarie pen-tru „infectarea” artificială a limbaju-lui cu expresii argotice, ci dimpotrivă:

autorul susține ideea **autenticității**, de-monstrînd, că uneori, chiar și limbajul prețios presărat cu termeni „elevați”, folosit în anumite articole din reviste, dă senzația de argou în sens de „cifru” ezoteric, de camuflare a sem-nificațiilor, adesea banale, în for-mulări „inițiatice”. În ceea ce privește așa-zisul „nou val lingvistic” — limba-jul utilizat în anumite medii june mai mult de dragul epatării, fără o subs-tanță reală — Mihai Popescu susține, pe bună dreptate, că esențialul îl re-prezintă „onor protagoniștii, de unde provin și cine le dă apă la moară”.

Evitînd poza solemnă și închistată, deținătorul rubricii „Să vorbim des-pre...” insuflă adesea însemnărilor sale — sub aparența de badinerie nepro-tocolară, de conversație spirituală — un substrat de gravitate care nu poate scăpa cititorului avizat. Observațiile acidulate cu privire la spectacolul eterogen al comportamentelor umane în cele mai felurite situații se calchiază, de obicei, pe o pasionată luare de poziție în favoarea valorilor reale, nemistificate, ale eticii obștești. Trans-

criind, bunăoară, înțelesurile pe care le conferă termenului de „educație” diferite enciclopedii și dicționare de largă circulație, Mihai Popescu n-are intenția să ofere lectorilor săi o mos-tră de savanțic pretențios, ci să com-bată sensurile vulgarizatoare pe care le capătă această noțiune în capetele unor „educatori” lipsiți de simțul mă-surii. Căci obiectivul neiertătoarei sale verve satirice, în acest microfoleton, este discrepanța între principiile de la care par a se revendica unii dintre respectivii „educatori” și exemplul de trivialitate pe care ei înșiși îl oferă bietelor „subiecte educate”. Discre-panță care, integrată spectacolului co-tidian al străzii, iradiază vădite în-riuriri negative.

FĂRĂ AERE emfatice — așa cum am încercat să arătăm și mai îna-înte — Mihai Popescu desfășoară, în cadrul atît de gustatei sale rubrici săptămînale, o susținută activitate de ecarisaj moral. Iar numeroșii și frec-venții săi cititori participă ei înșiși la spirituala, malițioasa cozerie a auto-rului cu reală, nedisimulată plăcere.

Nicolae DELEANU

ÎN ZORII ZILEI de 10 aprilie 1970 s-a stins din viață vechiul militant al mișcării noastre muncitorești, eminent scriitor și ziarist: Nicolae Deleanu. Născut la 16 septembrie 1903, el a început să activeze încă de pe băncile școlii în organizațiile tineretului socialist. Acei care au citit și studiat articolele de istorie a presei noastre, au găsit în colecția revistei „Presă noastră” din anii de început: 1956—1957—1958, o suită de studii scrise de Nicolae Deleanu. Începînd cu „Vechi încercări de apariție a unor periodice în limba română” (iunie 1956), continuînd cu presa de la 1848, presa din slujba Unirii, cea din vremea lui Cuza, a războiului pentru independență — Nicolae Deleanu

ne-a dat apoi cîteva studii apărute în revistă, deosebit de interesante, cu caracter social-politic, scrise de pe poziții marxist-leniniste, ale parti-dului nostru, cu privire la începutu-rile presei noastre muncitorești și so-cialiste.

Nicolae Deleanu și-a pus întreaga sa viață, cunoștințele sale, talentul său de ziarist călăuzit de cele mai înaintate idei ale epocii noastre, în slujba clasei muncitoare din care era mîndru că face parte. Fost secretar-general al partidului social-democrat, în 1945, el a militat pentru realizarea partidului unic, marxist-leninist, al clasei muncitoare. Nicolae Deleanu a muncit cu pasiune, ca profesor de istorie la Universitatea din București,

la formarea noilor cadre din dome-niul culturii.

Scriitor comunist, ne-a lăsat într-un roman în două volume începutul unei fresce istorice din viața minerilor: „Nedeia din Poiana Miresei”. Trebuia să-și continue romanul pînă-n zilele eliberării. Trebuia, și dorea fierbin-te, să ne redea în pagini literare via-ța legendarului dr. Russel, a lui Ni-colae Codreanu și a altor ctitori ai mișcării socialiste din România. Ini-ma sa bună de prieten și tovarăș de-votat a încetat să bată, iar condeiul i-a căzut din mînă — prea devreme, mult prea devreme.

Îl regretăm și-l vom regreta.

I. F.

Const. GRAUR

S-A NASCUT la 15 ianuarie 1889. Era în vîrstă de 15 ani cînd intrase corector la „Lumea nouă”.

Intr-o zi l-a trimis pe fratele său mai mic, Grigore Graur, la Ioan Nădejde acasă să-i spună că nu putea veni la redacție, deoarece și-a dat ghetetele la reparat și avea nevoie de 2 lei ca să le scoată de la cizmar...

Așa își începuse profesiunea marele ziarist român de mai tîrziu — Const. Graur. Aprecierea nu este deloc exagerată.

Incepînd prin a fi corector, el făcuse în redacții de toate, de la reportaj la articolul politic. Const. Graur a fost corespondent al ziarului „Adevărul” la Viena. A făcut gazetărie la Ploiești, la Galați. Elev al lui Gherea, adept al concepției materialiste a istoriei, în articolele sale vehiculează idei social-politice. Era un om cult și înaintat. Avea un stil armonios, străbătut de o ironie subtilă, care-ți amintea de Anatole France. Era înzestrat cu un deosebit talent în portretizări. Îi plăcea să evoce viața militanților mișcării muncitorești. Modestia, sinceritatea, adevărul erau la el în mare cinste. Ca un maestru giuvaergiu, șlefua cu meticulozitate cuvîntul, îi dădea strălucire prin gîndirea sa cîntită, prin talentul său. Cereea și de la alții grijă și respect față de scris. Îmi amintesc de vremea cînd eram corector la „Adevărul”. Admiram grija cu care Const. Graur redacta chiar o simplă știre.

Clare în gîndire, cuvintele sale erau scrise clar. Fraza lui era fluidă. O dată ideea limpezită, o așternea pe hîrtie fără opriri: cum se tocea vîrfurile

unui creion, continua cu altul, de altă culoare. Îmi plăcea să privesc manuscrisele sale. Scrisul său era odihnitor. Nu numai prin cuprins, ci și prin formă. Cuvintele apăreau pe hîrtie rotunde, fiecare literă era citeață. Era îngrijorat ca nu cumva un cuvînt să nu corespundă adevărului. Această grijă și-o manifesta nu numai față de manuscrisele sale. În mod special el revedea articolele politice la zi ale unui redactor principal. Const. Graur

ștergea unele cuvinte, înlocuindu-le cu altele, mai potrivite cu poziția de principiu a ziarului. Într-adevăr: intervenția sa era binevenită. A doua zi, redactorul respectiv venea la corectură și întreba, furios:

— Cine a îndrăznit?...

— Domnul Const. Graur, răspundea liniștit regretata mea colegă, Rodica Fundoianu.

Redactorul respectiv își dădea seama că numai prin schimbarea cite unui cuvînt, Const. Graur îi strica anumite socoteli pecuniare...

La corectură, manuscrisele lui Graur se citeau în doi, cu punct și virgulă. Dacă reușesc, uneori, să pun virgula la locul ei, aceasta o datorez lui Const. Graur.

Zilele trecute recitise articolul său „Socialismul român”, apărut în ianuarie 1901, în „Noua revistă română”, condusă de C. Rădulescu-Motru. L-am recitat cu multă plăcere. Admiram sinceritatea și respectul omului față de ideile socialiste. Era, în 1901, un moment greu pentru mișcarea noastră muncitorească. Unii plecaseră la liberali; alții se pregăteau să plece. Partidul muncitorilor își încetase, vremelnic, activitatea.

De ce a scris Const. Graur, atunci, în acele momente critice pentru mișcarea socialistă, un articol intitulat „Socialismul român” în care pleda cauza mișcării noastre socialiste din veacul trecut și într-o revistă cum era

„Noua revistă română”? Pentru că S. Sanielevici, fost și el în mișcarea socialistă, om cult, spiritual, își bătea joc de ideile pe care le îndrăgise înainte, printr-un gen personal de sarcasm și anecdote cu caracter denigrator. Const. Graur scria: «Genul personal de sarcasm inaugurat de d. Sanielevici constă în închiderea în ghilimele a unor anumite cuvinte. De pildă: socialismul nu constituie niște idei înaintate, ci niște „idei înaintate”. Noi nu trăim într-o societate capitalistă ci într-o — notați bine! — „societate capitalistă”. Ceea ce S. Sanielevici scria înainte fără ghilimele, atunci când era și el socialist, pune în ghilimele după ce părăsise mișcarea socialistă».

Const. Graur și-a învins, repede, adversarul. El nu era de-acord cu acei ce-și băteau joc de ideile pe care și le însușiseră înainte cu entuziasm. Exemplul cu ghilimelele este elocvent. Preopinientul nu mai avea ce spune...

Const. Graur mai spunea în acel articol și-n acele momente critice: Nu poate fi cineva socialist în Franța și nesocialist în România. Din contra, o dată ce te-ai convins de adevărurile socialiste, poți să-ți modifici activitatea după țara în care trăiești, dar nu poți să încetezi de a fi socialist. E-adevărat, cuvintele acestea din urmă le-a reprodus — după cum el singur declară — dintr-un studiu al lui Gherea, iscălit „Un vechi socialist”. Dar ele au corespuns gândirii sale, sentimentelor sale: Const. Graur a fost și a rămas socialist întreaga sa viață.

Mi se poate obiecta: Da, Const. Graur a fost socialist. Cum se face, însă, că acceptase să fie director la „Adevărul”, ziar democrat-burghez? Despre „Adevărul”, cotidian politic apărut în anul 1888 se pot exprima diferite opinii, legate, însă de anumite perioade. Se pot face unele comentarii cu privire la „Adevărul” de pe vremea lui Beldiman, care luptase în primul rînd împotriva dinastiei străine; alte păreri se pot emite cu privire la „Adevărul” de la sfîrșitul

veacului trecut și primul deceniu al veacului nostru, cînd, Const. Mille afirma într-una că „Adevărul” era ziar socialist, deși el era ziar democrat-burghez.

La 5 noiembrie 1921, cînd Const. Graur preluase conducerea ziarelor „Adevărul” și „Dimineața”, el scrisese un articol de fond în care arăta că trebuia schimbat obiectivul luptei. Nu mai era vorba să ataci persoane, mai mult sau mai puțin reacționare. Lupta trebuia dusă pe bază de principii, idei, curente.

SUB DIRECȚIA lui Const. Graur, mai ales în anii fascizării țării, se poate afirma, cu mîna pe inimă, că cele două ziare — „Adevărul” și „Dimineața” — duceau o acțiune curajoasă pentru apărarea libertăților democratice, protestau împotriva prigoanei sălbatice la care erau supuși comuniștii, împotriva arestărilor și schinguirilor la care erau supuși militanții cei mai hotărîți ai clasei muncitoare, relatau pe larg desfășurarea proceselor anti-comuniste, militau pentru apărarea democrației împotriva asaltului dreptei fascizante.

Ziaristul Const. Graur s-a situat, în acea vreme de cruntă teroare polițienească și huliganică, pe o poziție avansată. Să ne amintim de anii 1936—1937, cînd în Italia domnea fascismul, în Germania hitlerismul, iar la noi legionarismul era în plină dezvoltare. Const. Graur se afla pe baricadă în apărarea democrației, neînfricat, netulburat de amenințări, dovedind un deosebit curaj, care, pentru el însemna o datorie cetățenească.

După distrugerea presei comuniste, socialiste, a presei antifasciste condusă din ilegalitate de Partidul Comunist Român, s-a desființat și presa democrat-burgheză. S-a căutat distrugerea fizică a ziariștilor cu idei înaintate. Const. Graur scăpase ca prin minune: glonțul fascistului care trebuia să lovească pe Const. Graur, nimerise pe un vecin care semăna cu el la înfățișare.

Cred, sînt convins că atitudinea sa demnă, curajoasă, împotriva dezmățului dreptei reacționare se datorește faptului că Const. Graur și-a păstrat toată viața ideile sale din tinerețe, ideile socialiste. De altminteri, în lucrările sale — „Portrete socialiste” și „Cîțiva inși”, admirabile exemple de evocare a unor figuri de militanți socialiști — el a pus accentul pe modestia, consecvența, sinceritatea față de ideile socialiste ale celor portretizați.

Modestia lui Const. Graur s-a manifestat, în activitatea sa publicistică, într-o formă pe care rar o întâlnești. Const. Graur avea o deosebită considerație pentru gândirea și opera lui Gherea. Cu multă tragere de inimă își ajutase învățătorul la finisarea stilistică a importantei sale lucrări: „Neobișnăgia”. Cu aceeași discreție, caracteristică personalității sale, Const. Graur adusese o importantă contribuție la întocmirea și redactarea lucrării lui I. C. Atanasiu: „Mișcarea socialistă”.

Const. Graur a editat, încă în 1910, împreună cu N. D. Cocea, Iosif Nădejde și B. Brănișteanu, ziarul „Facla”. În 1909, adunase într-un volum unele articole, scrise înainte și după răscoala din 1907, sub titlul „Factorul cel nou”, iar în 1935 a încredințat luminii tiparului un studiu amplu despre fostul imperiu austro-ungar, intitulat „Franz Ferdinand”.

Începuse să scrie în redacția ziarului „Lumea nouă” — 1894. În ultimii ani ai vieții sale, avea să scrie din nou, la „Lumea nouă”, sub modesta iscălitură: „Un contemporan”.

LA 5 IUNIE 1940 — acum treizeci de ani — s-a stins din viață un mare ziarist român, un dascăl în dificilul și minunatul nostru meșteșug: ziaristica. Un omagiu postum binemeritat care i s-ar putea aduce, ar fi strîngerea într-un volum a unora din numeroasele sale articole, scripitoare de inteligență, valabile în zilele noastre atît prin conținut cît și prin stilul în care sînt scrise.

I. FELEA

DEZBATERI

PROFESIONALE

RELAȚIA:

- SPORTIV
- CRONICAR
- SPECTATOR

În cadrul manifestărilor Asociației Presei Sportive, a avut loc la Casa ziaristilor din Capitală consfătuirea de lucru cu tema „Relația sportiv-cronicar-spectator” la care au participat numeroși gazetari de la publicațiile sportive din Capitală, redactori de specialitate de la

cotidiene și reviste, redactori șefi și membri ai Biroului A.P.S. Din partea Uniunii ziaristilor a participat Ioan Stănculescu, secretar.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Aurel Neagu, președintele Asociației.

REFERAT INTRODUCȚIV

Valentin PĂUNESCU

(„Scînteia”):

Doresc de la început să precizez că voi încerca să expun numai cîteva puncte de vedere, absolut personale, privitoare la această relație, întrucît orice încercare de a trasa jaloane mi se pare greu de realizat și poate chiar inutilă, dacă luăm în considerație multitudinea de opinii a cronicarilor, forma sportivă și rezultatele, uneori capricioase și, nu în ultimul rînd, pasiunea — iar de aici subiectivitatea — spectatorilor de sport.

Nu trebuie uitat că noi cronicarii de sport, ziaristi de specialitate avem misiunea de a lupta pentru a fi transpuse în practică sarcinile de partid și de stat în domeniul educației fizice și sportului. Ne revin răspunderi de prim ordin în ceea ce privește creșterea unui tineret armonios dezvoltat fizic și intelectual. Noi trebuie să contribuim la organizarea unei activități de educație fizică a maselor, regene-

ratoare a forțelor oamenilor muncii; prin scrisul nostru să ajutăm la creșterea și dezvoltarea sportului de performanță în țara noastră. Un rol deosebit avem și în ceea ce privește crearea unei opinii de masă împotriva fenomenelor negative, pentru perfecționarea muncii în sectoarele deficitare, folosind bogăția de idei, de sugestii și propuneri a tehnicienilor și specialiștilor, a îndrăgostiților de sport. De asemenea avem obligații mari și pentru educarea publicului sportiv. Avem posibilitatea să participăm activ la formarea frumuseții fizice și morale a tineretului patriei noastre, la creșterea prestigiului sportiv al țării.

Noi, gazetarii sportivi, ne-am considerat și ne considerăm deplin și ferm înregimentați în armata ziaristilor din țara noastră, militanți fără preget pentru îndeplinirea politicii partidului, care întruchiează interesele fundamentale și cele mai înalte aspirații ale poporului român, cerințele de progres ale patriei noastre.

Atenția cu care opinia publică urmărește fenomenul sport — din toate punctele de vedere — ne conferă mari obligații, mărind cota de exigență pe care trebuie s-o avem față de noi înșine, răspunderea față de cuvîntul tipărit. Nu spun o noutate afirmînd că articolele noastre, cronicile sau comentariile sînt urmărite cu atenție și au o mare influență atît asupra sportivilor, antrenorilor, conducătorilor de loturi cît și asupra publicului larg. Această influență depinde însă, în cea mai mare măsură, de capacitatea noastră, de competența și talentul nostru, de perfectă noastră obiectivitate.

Presă sportivă nu-și va îndeplini rolul de exponentă a opiniei publice înaintate decît în măsura în care, eliminînd din activitatea sa deficiențele care încă mai persistă, va pătrunde mai adînc în miezul realităților din viața sportivă, generalizînd experiența pozitivă, dezvăluind cu competență, obiectivitate și spirit constructiv lipsurile și neajunsurile. Desigur, sub

acest raport o însemnătate deosebită o constituie genurile publicistice adoptate, diversificarea lor în coloanele ziarului, începînd cu informația simplă, cu nota de atitudine și terminînd cu largi articole de analiză competentă sau anchete complexe.

Dacă vom rămîne mereu la nivelul înregistrării fotografice a evenimentului sportiv, pozitiv sau negativ, dacă ne vom limita doar la informarea strictă a cititorului — oricît de operativă ar fi ea — sau dacă vom practica senzaționalul ieftin, influența noastră va fi insignifiantă sau chiar nocivă. Informînd cu exactitate și competență opinia publică asupra stărilor de lucruri din activitatea de educație fizică și sport, avem datoria — ca prin comentariile noastre — să determinăm o adevărată opinie de masă împotriva fenomenelor negative, pentru continua perfecționare a activității de educație fizică și sport.

Punînd în discuție, în coloanele publicațiilor la care lucrăm, atît succesele cit și eșecurile, manifestînd o atitudine critică, în ambele cazuri, putem contribui eficient la crearea unui spirit de înaltă răspundere în activitatea sportivă, atît la antrenamente cit și în timpul competițiilor. Făcînd să participe la aceste discuții sportivi, antrenori, activiști, reprezentanți ai opiniei publice, vom ajunge la cele mai bune soluții, adîncînd totodată caracterul democratic al presei noastre sportive.

Avem sarcina de a contribui la formarea unui tip de sportiv bine instruit, capabil ca, în spiritul celei mai depline echități, să se angajeze fără rezerve pentru cauza echipei sale, avînd o înaltă responsabilitate atunci cînd evoluează sub culorile patriei. Trebuie să combatem cu hotărîre mentalitățile retrograde, înapoiate, atitudinile de nesocotire a intereselor generale ale sportului nostru, manifestările huliganice.

La începutul acestui sezon fotbalistic, federația de specialitate a luat măsuri drastice pentru combaterea unor asemenea manifestări. Era de așteptat ca presa sportivă, publicațiile de specialitate să sprijine aplicarea acestor măsuri; din păcate, sprijinul nu a fost cel dorit, deși condiția specială a acestui sezon — Mexico '70 — o impunea mai mult ca orîcînd.

De altfel, pe linia desfășurării în paginile publicațiilor noastre ale unui amplu proces de educație sportivă, cetățenească și politică este de asemenea necesar de subliniat faptul că avem datoria fermă de a promova

cu consecvență și neabătut linia politică a partidului nostru, ideologia societății noastre socialiste. Oglindirea fenomenului sportiv internațional nu se poate face la modul obiectivist, în afara concepției noastre, a ideologiei partidului nostru. Acest sector al activității noastre este unul dintre cele mai importante și cel mai delicat poate. Nu cred că este rău dacă recunoaștem că într-o măsură unele tendințe de căpătuială ale unora dintre sportivii noștri, unele pretenții materiale nejustificate — mă refer mai

ales la acei sportivi ale căror rezultate obținute nu justifică nici măcar cheltuielile care s-au făcut cu pregătirea lor — se datoresc și lipsurilor noastre în ceea ce privește felul în care am scris despre sportivii profesioniști, despre sportul profesionist. Aș zice că pe parcursul citorva ani am căzut dintr-o extremă într-alta: de la negarea totală a unor realizări tehnice am trecut la zugrăvirea în cele mai trandafirii culori a activității și stării materiale ale unora dintre sportivii profesioniști.

MODALITĂȚI OPTIME...

Mircea COSTEA

(redactor șef Publicații sportive) :

După cum amintea Valentin Păunescu, va fi greu să epuizăm într-o singură întîlnire toate aspectele și implicațiile ce decurg din abordarea acestei teme. Voi face referiri la competența ziaristului sportiv avînd în vedere faptul că acesta constituie punctul de legătură între sportiv și spectator, o curea de transmisie, dacă vreți, cu responsabilități de ordin social, politic, etic, estetic etc. În cadrul acestor relații, spectatorul se interesează de sport nu ca fenomen în sine ci, din pasiune pentru un sport sau altul, din necesitatea de a se destînde. Este interesat, deci, de desfășurarea spectacolului sportiv, de rezultatul lui și mai puțin de pregătiri, de repetiții, de aspectele intime dar și mai grele ale vieții sportive în general. Or, tocmai acest lucru atestă necesitatea ca ziaristul de sport să abordeze și astfel de probleme încît spectatorul să fie transformat dintr-un privitor pasiv într-un observator atent și bun cunoscător al fenomenului sportiv. Cred că, una din primele condiții pentru realizarea acestui deziderat este de ordin pur tehnic. Mă refer la întocmirea propriu-zisă a materialului care trebuie să cuprîndă, în afara simplei relatări, a cronicii și aspectele de laborator — cum le numim noi — de conjunctură, pe cele de ordin etic, estetic și psihologic. Pentru că spectatorul de azi este cititorul de a doua zi care dorește să-și confrunte impresiile directe de pe stadion, din sala de sport cu opinia unui specialist. Or, opinie nu înseamnă nicidecum o simplă rela-tare, căci nici spectatorul și nici spor-

tivul nu mai sînt interesați de desfășurare, ci de cauze, de condiții obiective pe care cronicarul imbinînd talentul, priceperea gazetărească cu o bună cunoaștere a disciplinei sportive să le găsească și să sugereze în final soluții și modalități optime de îndreptare.

Discutînd în continuare noțiunea de competență, trebuie să ne oprim și la noțiunea de principialitate pe care o include, organic. Gazetarul care vine la o competiție sportivă cu idei preconcepute, cu simpatii preformate, cu subiectivismul simplului spectator, nu va reuși nicicum și nicînd să se facă util. El are datoria să selecteze, să filtreze, lucid și imparțial, din noianul de date, de informații despre sportivi sau ramura de sport, pe acelea cu adevărat semnificative care să-i ofere cititorului o imagine amplă, completă.

Există și o tendință de a ne erija în reprezentant al opiniei publice sportive. Eșecul este inevitabil, atît pentru ziarist, cit și pentru opinia publică căreia s-a simțit obligat să-i prezinte, uneori, un cîștigător moral, un altul material, ridicînd sau coborînd o echipă. Evident, dacă este foarte importantă acțiunea de informare continuă și competență a opiniei publice, la fel de importantă este și cunoașterea opiniei publice sportive cu toate nuanțele și implicațiile ei. Nu înțeleg prin aceasta preluarea opiniilor celorlora pe care, din comoditate uneori, îi numim microbiști și ale căror simpatii merg mîna în mîna cu absurdul, ci la acei spectatori care au făcut sport, au îndrăgîit un sport sau un sportiv anume și care să știe în concluzie să dea Cezarului...

Sîntem singurii care putem răspîndi datele și informațiile cele mai semnificative din activitatea sportivilor.

Strădaniile depuse la antrenamente, renunțările ce și le impun în viața privată; pentru că nu putem uita nici o clipă că sportivul înainte de a fi omul stadionului este omul societății noastre, cu bucurii și necazuri, satisfacții și

insatisfacții, cu dorințe profund omenești, cu stări specifice vârstei și multe altele. Să știm să avizăm spectatorii că bună parte din dăruirea sportivului le aparține.

ZIARISTUL, UN PRIETEN AL SPORTIVULUI

Radu URZICEANU

(redactor șef adjunct la revista „Fotbal“):

Meciul de handbal susținut de echipa „Steaua” la București în cadrul Cupei campionilor europeni în compania campionilor Republicii Federale a Germaniei a fost comentat în paginile publicațiilor noastre de așa manieră încît reieșea că rezultatul slab înregistrat se datorește în exclusivitate adversarilor! Cred că am făcut cel mai mare deserviciu unei echipe căreia îi rămînea de disputat și returul competiției! A prezentat vreun cronicar pe larg toate deficiențele arătate de jocul echipei noastre, ieșirile regretabile ale unor jucători? Poate ne este greu s-o facem; sau ne închipuim cumva că le facem un mare bine. Returul a dovedit cu prisosință greșeala comisă.

Tot în această ordine de idei îmi amintesc de partida susținută la București de echipa de fotbal a României în compania echipei Elveției, partidă în care, scriam noi atunci, am fost frustrați de două lovituri de 11 metri. Citind ulterior în „Sport Zürich” reportajele de la întîlnire, am fost impresionat de faptul că ziaristii elvețieni spuneau același lucru. Și mai spuneau că echipa lor a jucat prost și că puteau pierde la o diferență mai mare.

Noi în schimb ce facem? Mă refer la partidele internaționale, fie de club, fie ale naționalei. Li acoperim cît putem de mult pe jucătorii noștri, învinovățim adversarul, ca ulterior, cu prilejul altei partide, să constatăm că jucătorii noștri au comis aceleași greșeli. Și e firesc să se întîmple așa, atîta timp cît noi îi absolvim „de plano” pe jucătorii noștri de orice vină, le iertăm totul, fiind în același timp foarte severi în aprecierea adversarilor sau arbitrilor. Revenind la relația dintre sportivi și cronicari, cred că nu exagerez de loc cînd susțin că mulți ziaristi au tentația

de „a vîna” pe acei sportivi care într-o după amiază liberă, își permit să bea o halbă cu bere. Nu cred că este bine să facem din presa sportivă un ecou al celor mai nevinovate atitudini, în fond absolut omenești, și să intervenim atît de brutal în viața lor. Dacă uneori, cum a fost în „cazul lancu” avem datoria să dezbătem în presă abateri flagrante de la etica societății noastre, alteori o facem gratuit sau de dragul senzaționalului. Or, sportivul trebuie să simtă în ziarist un amic, un colaborator și nu un om de care să se ferească, pe care să-l evite. Să recunoaștem că majoritatea informațiilor, a datelor, tot de la sportivi le obținem, ei ni le furnizează.

Jack BERARIU

(„Sportul“):

Subscriu total la părerea lui Radu Urziceanu referitoare la ceea ce numea amestecul în viața intimă a sportivului. Amintesc în acest sens un articol apărut acum cîțva timp în „Sportul” în care era mai mult decît aspru judecat un sportiv care nu-și petrecuse noaptea acasă. La urma urmei, cu ce drept devenea publică o astfel de situație care pînă într-un anumit punct privește exclusiv familia? Cunoaștem și ne supunem cu toții normelor de conduită unanim acceptate, dar de aici și pînă la exagerări este o cale...

În privința cronicilor, în special de la partidele internaționale, invariabil „țapul ispășitor” este sau jocul dur al adversarilor sau arbitrajul. Îmi amintesc că asistînd la un meci internațional susținut de echipa noastră de fotbal, am considerat excelent arbitrajul prestat, deși pierdusem meciul. În zadar, căci în cronică se mergea pînă acolo încît i se făcea proces de intenția arbitrilor. Mă îndoiesc că fotbaliștii noștri au mai privit autocritic partida după apariția acelor rînduri.

„ADEVĂRUL ADEVĂRAT”

Mircea IONESCU

(„Munca“):

Dacă aș citi cu ochii și mintea spectatorului cronica unui spectacol sportiv, aș fi înclinat și eu să consider că lipsa obiectivității caracterizează încă unele articole.

Ne interesează apoi în egală măsură, și opiniile, ideile și forma de exprimare. Încercările, neizbutite uneori, de a da cu orice preț o tentă de originalitate sînt de asemenea păgubitoare pentru sportiv, pentru cititor, pentru „adevărul adevărat”.

Un alt aspect care, mai devreme sau mai tîrziu, dăunează tuturor, este lansarea unor materiale de polemică în care sînt supradimensionate niște lucruri, trecute sub tăcere altele. Și asta, cînd știm bine că trebuie să existe o unitate de acțiune, o dorință comună de impulsivitate a mișcării noastre sportive. Nu avem nicio justificare pentru acestea. Continuînd în acest fel vom respinge, pur și simplu, fenomenul sportiv, îl vom sărăci de adevărul și frumusețea lui.

EDUCAREA MASELOR DE CITITORI

Gh. MITROI

(redactor șef adjunct „Viața studentescă“):

Încerc să pornesc de la o constatare pe care o poate face oricînd cititorul nostru și anume că ne străduim să oferim știri din ce în ce mai interesante, într-o formă cît mai atractivă; chiar și senzaționale.

Reușim deci să oferim un material din ce în ce mai bun și mai interesant, dar rămînem datori în schimb în privința educării maselor de spectatori, de cititori. Ne oprim în intervențiile noastre la jumătatea drumului. Sprijinim campaniile inițiate de unele federații, cluburi, asociații în scopul eliminării unor abateri, a unor stări nespecifice mișcării sportive, societății noastre, dar nu reușim să mergem pînă la cauze. Am susținut, mai mult sau mai puțin, cît a crezut fiecare de cuviință, acțiunile de profilaxie și salubritate morală și în mare parte am reușit. Nu ne-am adresat însă pu-

blicului în dorința de a-l educa și forma, în respectul pentru stadion, pentru întrecerea sportivă. Se dau sancțiuni, să recunoaștem nedrepte uneori, cluburilor și asociațiilor, li se suspendă terenul pentru o perioadă de timp, pentru că un huligan sau altul a aruncat cu un obiect pe teren. Vom putea considera salutară intervenția de pînă acum a presei, dacă spectatorii vor lua atitudine fermă împotriva acestora. Abia atunci vom putea spune că presa și-a făcut într-adevăr datoria. Putem publica materiale ample pe aceste teme, foto-reportaje, instantanee, discuții, mese rotunde, interviuri, întâlniri, cît mai numeroase cu cititorii și, nu în ultimul rînd, sprijinul pe care îl poate oferi televiziunea.

Ion CĂPEȚ

(revista „Viața militară”):

Mă raliez păreri exprimate de Radu Urziceanu, adăugînd constatarea că sportivului îi cerem și noi un anumit comportament, îi cer și spectatorii, și cluburile sau asociațiile. El trebuie să răspundă multor dorințe, uneori contradictorii, atît în viața de stadion cît și în viața lui cotidiană. Cu alte cuvinte, unui om cu o viață oarecum limitată la gazon, sală de sport sau zgură, îi refuzăm uneori o viață personală, ignorînd niște trăsături temperamentale, slăbiciuni, dorințe, calitatea lui de cetățean care există și într-un alt context decît cel sportiv.

RESPECT RECIPROC

Romulus BALABAN

(„Sportul”):

Consider că tema pe care Asociația noastră a propus-o spre discutare, este pe cit de largă pe atît de bogată. Atît de bogată încît, cred eu, ar fi fost nimerit să discutăm această relație în cadrul a două consfătuiri de lucru, adică un prim raport existent între sportiv și cronicar și un al doilea — între cronicar și public. Referindu-mă la relația sportiv-cronicar, consider că aceasta trebuie să fie profesională, corectă, de respect reciproc și atît. Au fost date aici cîteva exemple dar nu cazurile concrete sînt interesante ci ceea ce exprimă relația dintre ziarist și sportiv, relație din care decurg de altfel și responsabili-

tățile noastre. Sportivul este astăzi o personalitate de mare notorietate, un purtător de valori morale, biologice și sociale. Ziaristul are obligația să surprindă această personalitate, să o evedențieze dar luînd în considerație faptul că sportivul este înainte de orice reprezentantul generației tinere, desfășoară o activitate sportivă, tranzitorie, e drept, dar prin care caută să se realizeze și să se integreze social.

ZIARISTUL ȘI FAPTUL DE VIAȚĂ

Ioan CHIRILĂ

(revista „Sport”):

Unul dintre colegii noștri ne-a rugat să renunțăm la exemplele concrete și să ne oprim asupra principiilor care guvernează relația sportiv-cronicar. Desigur că se poate. Dar ar fi păcat pentru că discuția se va stingea sau va deveni neinteresantă. De altfel, cred eu, trebuia lansată o invitație pentru altă chestiune. Noi am părăsit pe negîndite tema propusă și am angajat de fapt o discuție despre gazetăria sportivă în general. Evident, cu principiile ei. Adică am lăsat la o parte descrierea golului, a centrării, toate implicațiile ce decurg din ele. Or, în bună măsură, ca ziaristi sportivi, asta facem. Preluăm de la stadion și oferim cititorilor. Deci dacă renunțăm la concrete și discutăm raportul general-particular în presa sportivă, negăm toată bogăția cuprinsă în particular, în fapt, în exemple. Pentru mine personal, materialul care

Sportivul poate fi oricînd și element de comparație. Este strălucitor, polarizează atenția tineretului, de unde și capacitatea lui de influențare.

Misiunea noastră nu se oprește aici. Avem obligația să arătăm acestor oameni tineri, îndrăgostiți de sport, că sportul este doar un mijloc, o modalitate prin care individul se poate dezvolta armonios, dar nicidecum un scop în sine.

nu conține un exemplu, un nume propriu, este total neinteresant. Radu Urziceanu prin exemplele sale substanțiale, a punctat și clarificat în bună măsură problemele referitoare la gazetăria sportivă, la obiectivitatea informării publicului, o pîrghie a relației, la modul în care pătrundem în viața sportivului, cealaltă pîrghie a relației. Și precizez că noi sîntem cei care decidem asupra acestei relații. Noi sîntem aceia care am greșit coborînd fotbalistii și pe ceilalți sportivi mult sub nivelul mediu de cultură, de pregătire a tineretului țării noastre. I-am adus pe toți la nivelul unui exemplu negativ. Și nu este nici pe departe așa. Din niciun punct de vedere. Îi privim de pe niște culmi pe care mulți dintre noi nici n-au ajuns de fapt; le prescriem rețete de viață, dăm cu larghețe sfaturi în dreapta și în stînga. Nu degeaba spunea cineva despre cronicar că este acela care te învață să faci cum ar fi făcut el dacă ar fi avut talent.

UTILITATEA SCHIMBULUI DE OPINII

Ioan STĂNCULESCU

(secretar al Uniunii ziaristilor):

Discuțiile purtate dovedesc interesul gazetarilor pentru problematica abordată în consfătuirile Asociației presei sportive. Reținem faptul că așa cum a fost fixată, tema noastră a oferit o dezbateră în care o bună parte dintre problemele legate de această relație au fost abordate și elucidate. Problemele de competență, de principialitate, de obiectivitate și probitate profesională au fost pe larg comentate, exemplificate, dovedindu-se utile. Deci, scopul de a avea o concepție, o părere, unitară despre raporturile

existente între sportivi, cronicari și spectatori a fost, cred eu, atins. Evident, nu așteptăm niște modificări structurale, peste noapte, dar că discuția noastră se va reflecta ulterior în forma și conținutul materialelor de sport, nu mă îndoiesc.

Cred că părerea lui Ioan Chirilă de a folosi toată bogăția concretului, a particularului deci, pentru a realiza în final generalizări de profunzime, de idei, este împărtășită de majoritatea cronicarilor prezenți. De fapt, în acest fel se ating și scopurile consfătuirilor de lucru ale tuturor cluburilor și asociațiilor de ziaristi. Schimbul de opinii, de idei realizat în cadrul acestei întil-

niri este bogat și variat, are culoarea și prospețimea exemplului concret, din viața stadionului, a sportivului, are înțelepciunea și discernământul opiniei publice. Cred că ar fi trebuit să insistăm mai mult asupra modalităților, formelor de acționare, asupra receptivității cronicarilor în fața unui fenomen sportiv, fie el național, fie internațional. A fost important să aflăm că ziaristii sprijină campaniile, hotărârile, punctele de vedere ale unor federații, dar mai important era să aflăm în ce măsură le iau în considerare cu discernământ.

Foarte limpede este faptul că ne revine misiunea de a sprijini opera de educare a tineretului, în general, și a tineretului sportiv, în special. Pentru realizarea acestui deziderat trebuie să folosim cu mai mult curaj formele cele mai variate și îndrăznețe, cele mai eficiente și directe genuri publicistice. Să preluăm cele mai valoroase păreri și opinii ale cititorilor. Nu avem voie să pierdem nici o clipă contactul cu acești factori, să renunțăm la ei. Mai mult decât atât, cred că ar trebui ca publicațiile sportive să acorde un spațiu mult mai larg părerilor cititorilor. Să organizeze astfel de întâlniri în urma cărora, fără indolență, vor avea cu toții de câștigat.

CUNOAȘTERE ȘI PERFEȚIONARE CONTINUĂ

AUREL NEAGU:

(redactor șef la revista „Fotbal“):

Ne aflăm zilnic, prin specificul muncii noastre, în această relație, fie că sintem în redacție, fie pe stadion. Datorită acestui permanent contact, presa noastră sportivă a căpătat adâncime. A căutat permanent și a reușit să fie la nivelul dezvoltării mișcării sportive din țara noastră. Discuția de astăzi este revelatoare în acest sens. Consider că ar trebui să existe însă, preocupări și mai mari pentru îmbunătățirea, sub toate aspectele, a calității materialelor ce le publicăm. Sugerez un prim aspect asupra căruia trebuie să ne oprim, acela al deplinei concordanțe care trebuie să existe între toate datele ce le oferă cititorilor, publicațiile și rubricile de sport. Aceasta s-ar putea realiza printr-o consultare amicală

între cronicari, obținându-se astfel o concordanță deplină asupra aspectelor care nu suferă interpretare. Mă refer la punerea de acord a momentelor de mare interes, din timpul desfășurării unor partide (minutul, timpul realizați, număr de spectatori etc.). La fel și în privința modului în care ne adresăm sportivilor.

Să ne hotărîm odată asupra pronumelui de reverență ce-l folosim. Unii dintre noi li se adresează sportivilor cu dumneavoastră, alții cu tu, ba, uneori, apar și diminutive penibile, care stîrnesc zîmbete. Sint încă multe alte aspecte, pe care trebuie să le dezbaterem, să le elucidăm oricum, fără a mai aborda teme de o asemenea complexitate. Ne propunem ca pe viitor să organizăm dezbateri, pe teme profesionale, la care să aprofundăm un aspect, o latură din activitatea noastră.

(discuție consemnată de
Mihai SULIMAN)

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики Румынии
Год XV, № 4 (168), апрель 1970 г.

СОДЕРЖАНИЕ

СОДЕРЖАНИЕ, ОРИЕНТАЦИЯ И ДАЛЬНЕЙ- ШЕЕ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ТЕЛЕВИ- ЗИОННЫХ ПРОГРАММ

* * * Заседание Комиссии по вопросам просве-
щения, науки, культуры и печати при ЦК
РКП. Заключительное слово т. Думитру
Попеску

100-ЛЕТИЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ В. И. ЛЕ- НИНА

* * * Симпозиум в Доме журналистов в Буха-
ресте.

МЕЖДУНАРОДНАЯ АНКЕТА

Карин Аттерлинг Ведар (Швеция), Гомбо Пал
(Венгрия), Азиз Несин (Турция) отвеча-
ют на вопрос: Какие добродетели находите
вы в профессии журналиста (II)

УЕЗДНАЯ ПЕЧАТЬ

Г. Лаврик: Осуществления и желания
Мирча Иким; Алеку Р. Крачун: Опять о воскрe-
сных страницах

КАК МЫ НИШЕМ

Акад. Ал. Граур: Охота за ошибками
Еуджен Мариан: Журналист энциклопедист —
Хозе Марти

ИССЛЕДОВАНИЯ

Стелиан Диакону: Сила проникновения газеты

СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ

С. Станчу: Вклад Румынии в победе над фашиз-
мом, отраженный в печати эпохи

ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТИКИ

Виктор Бырлэдяну: Поговорим об ...

ПРОФЕССИОНАЛЬНЫЕ ДЕБАТЫ

* * * Соотношение Спортивный хроникер —
Зритель (беседу провел Михай Сулиман)

КАЛЕНДАРЬ

И. Фея: Констант Граур

* * * Из деятельности Клубов и Обществ в
Доме журналистов

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union of the Socialist
Republic of Romania
XVth Year, No. 4 (168), April 1970

CONTENTS

THE CONTENTS, DIRECTION AND CONTINUOUS IMPROVEMENT OF TELEVISION PROGRAMMES

* * * Session of the Education, Science, Culture
and Press Commission of the CC of the Ro-
manian Communist Party. Closing Speech
by Comrade Dumitru Popescu

THE LENIN CENTENARY

* * * Symposium organized at the Journalists'
House in Bucharest

INTERNATIONAL INQUIRY

Carin Atterling Wedar (Sweden), Pál Gombó
(Hungary) and Aziz Nesin (Turkey) reply to
the question: WHAT ARE THE VIRTUES OF
JOURNALISM? (II)

THE COUNTY PRESS

Gheorghe Lavric: Fulfilment and Desire
Mircea Ichim and Alecu R. Crăciun: Again about
the Sunday Pages

HOW WE WRITE

Academician A. Graur: Hunting for Mistakes

Eugen Marian: An Encyclopaedic Journalist —
José Martí

STUDIES AND RESEARCH

Stelian Diaconu: The Newspaper's Power of Pe-
netration

PAGES OF HISTORY

S. Stanciu: Romania's Contribution to the Victory
over Fascism in the Press of the Time

THE JOURNALIST'S CHRONICLE

Victor Birlădeanu: Let's talk about ...

PROFESSIONAL DISCUSSION

* * * The Relationship between the Chronicler, the
Sportsman and the Spectator. A discussion
recorded by Mihai Suliman

CALENDAR

I. Felea: Constantin Graur

* * * From the activity of the clubs and associa-
tions * * * At Journalists' House

ADAS

ORGANIZEAZĂ

UN CONCURS DE AFIȘE ȘI CALENDARE DE PERETE

SE ACORDĂ

UN PREMIU I, în valoare de 5 000 lei;
UN PREMIU II, în valoare de 3 000 lei;
UN PREMIU III, în valoare de 2 000 lei;
TREI MENȚIUNI, fiecare în valoare de cîte 1 000 lei.

Lucrările premiate devin proprietatea Administrației Asigurărilor de Stat, care le va folosi pentru popularizarea asigurărilor de bunuri și de persoane.

Din celelalte lucrări prezentate, unele se vor reține pentru a fi tipărite în anii 1970 și 1971, plătindu-se drepturile legale.

La concurs poate participa orice persoană, cu una sau mai multe lucrări, realizate în maximum 6 culori, format (obligatoriu) 50 × 70 cm. (pe lat sau pe înalt), pe hîrtie, pînză sau alte materiale, cașerate sau fixate pe suport.

Lucrările se primesc pînă la 25 iunie (data de expediere) pe adresa: Direcția generală ADAS, str. Smîrdan nr. 5 — București.

Atențiune I

Numele concurenților nu trebuie menționat pe lucrări. Acestea vor purta — pe verso — numai un MOTTO. Același Motto se va scrie pe un plic ÎNCHIS, ce va însoți fiecare lucrare. În plic se introduce o hîrtie cuprinzînd numele și prenumele concurențului, adresa și numărul de telefon unde poate fi găsit.

Informații suplimentare se pot solicita la direcțiile județene ADAS, la punctele operative de lucru ADAS, de la inspectorii și agenții de asigurare, precum și la telefonul 15 42 64, între orele 8—14 a.m.

ADAS urează mult succes tuturor participanților.

N. II, 583

Revista
Uniunii
ziariștilor
din
Republica
Socialistă
România

presa noastră

UZ

DIN SUMAR:

- Presa, ziariștii: Prezent!
- Redacția județeană și viața ei internă
- Arhitectura ziarului în actualitate
- Cum este receptată rubrica economică

Nr. 5/1970

Proletari din toate țările, uniți-vă!

P R E S A N O A S T R Ă

Revista Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România

ANUL XV

nr. 5 (169)

mai 1970

S U M A R :

ZIARIȘTII : PREZENT !

*** Telegrama Comitetului de conducere al Uniunii ziaristilor adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu

ZIUA VICTORIEI — 9 MAI 1945 — 9 MAI 1970

*** Simpozionul „Contribuția României la victoria asupra fascismului oglindită în presa vremii”

Colonel Aurel Lupășteanu : Presa militară românească în războiul antihitlerist

*** Expoziția „România în războiul antihitlerist”

T. V.

Felicia Antip : Televiziunea în gazetărie

Gh. Dinu : Omagiu unui premiu

SUBLINIERI

Gh. Lavric : Redacția județeană și viața ei internă

DIN VIAȚA FILIALELOR

Mihai Nadin : Opinii despre... opinie : Victor Ștefan Popescu : Cercurile profesionale

ACTUALITATEA

Iosif Bányai : Tematica actuală în preocupările ziarului „Elöre”

Sorin Holban : Consfătuirile de lucru ale ziarului „Informația Bucureștiului”

GRAFICA ÎN PRESĂ

Dimităr Gheorghiev : Probleme actuale ale arhitecturii ziarului

Carol Roman : Între vocație și militantism (convorbire cu Nhu Phong, directorul Editurii pentru literatură și publicistică din R.D. Vietnam)

Șerban Simedrea : La clubul ziaristilor economici : Prezentul și viitorul în planificare

STUDII ȘI CERCETĂRI

Stelian Diaconu : Cum este receptată rubrica economică (I)

Pavel Cîmpeanu, Simon Herșcovici, Petre Baron : Telejurnalul

CRONICA PUBLICISTICII

V. Birlădeanu : Părăsind empirismul factologic

CUM SCRIEM

Luiza Seche : Aspecte ale limbii sportului

CALENDAR

I. Felea : Const. Dobrogeanu-Gherea despre arta de a scrie

PROFILURI

Drd. Mihai Arsene : Tudor Teodorescu-Braniște

INSEMNARI DE PESTE HOTARE

Stelian Streja : O vizită de documentare în probleme de... documentare

INSEMNARI

D. Munteanu : „Ciupeli” epigramistice care fac... pui !..

*** Cele mai frumoase cărți ale anului

COLEGIUL DE REDACȚIE

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (redactor-șef), C. N. Constantin, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Păler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
București, Calea Victoriei, 163. Telefon :
15.21.02

COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

În aceste zile de grea încercare, când întregul nostru popor se află angajat într-o luptă eroică pentru combaterea și înlăturarea urmărilor calamităților naturale care s-au abătut asupra unor județe ale țării, în aceste zile când solidaritatea tovarășească își află expresie strălucită în faptele de o înaltă frumusețe morală a mii și mii de oameni, noi, ziariștii, exprimându-ne profundul devotament față de patrie și partid, vă încredințăm, tovarășe Nicolae Ceaușescu, pe dumneavoastră personal, conducerea partidului, că vom face totul pentru a ne îndeplini exemplar sarcinile ce ne revin în cadrul efortului general al națiunii noastre. Relatînd evenimentele dramatice, înfățișînd faptele de muncă și solidaritate care au loc pretutindeni pe cuprinsul țării, ne străduim să aducem prin mijlocirea cuvîntului și imaginii o contribuție cît mai activă, eficientă, la normalizarea situației create și ajutorarea populației sinistrate. Vom pune scrisul nostru, toată puterea sa de convingere, în slujba activității desfășurate de partid pentru mobilizarea tuturor resurselor de energie ale țării și ridicarea conștiinței întregului nostru popor în vederea marelui efort pentru înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea, pentru propășirea patriei socialiste.

În numele cadrelor de conducere, al colectivelor redacționale ale ziarelor „Scînteia“, „România liberă“, „Munca“, „Elöre“, „Neuer Weg“, „Scînteia tineretului“, „Satul socialist“, „Informația Bucureștiului“, „Sportul“, ale tuturor ziarelor din județele țării, ale revistelor „Lupta de clasă“, „Contemporanul“, „Viața

economică“, „Probleme economice“, „Lumea“, „Flacăra“, „Magazin istoric“, „Femeia“, „Tînărul leninist“, „Viața studentescă“, „Ifjmun-kás“, „Cutezătorii“, „Albina“, „Publicațiile pentru străinătate“, „Săteanca“, „Dolgozo Nö“ și a altor publicații, Agenției Române de presă, Radioteleviziunii Române, Direcției generale a presei și tipăriturilor, Editurii „Scînteia“ și I.S.I.A.P., ale publicațiilor militare și departamentale — în adunări ale Uniunii ziariștilor, ale filialelor sale din diferite localități ale țării, — am hotărît să contribuim la fondul de ajutorare a județelor calamitate cu suma de 7 500 000 lei, rezultată din oferirea salariului pe o lună de către cadrele de conducere și numeroși lucrători din redacțiile și instituțiile de presă, din depunerea unei părți din veniturile personale ale tuturor salariaților din acest sector.

Slujind cu credință partidul, politica sa marxist-leninistă — expresie fidelă a intereselor vitale ale poporului român — vă încredințăm, iubite tovarășe Ceaușescu, că noi, ziariștii, pe deplin conștienți de îndatoririle ce ne revin, vom ști să muncim astfel încît cuvîntul partidului să pătrundă larg în rîndul maselor, în fiecare conștiință, vom ști ca, alături de întregul popor, să ne aducem contribuția la eforturile mari îndreptate spre lichidarea urmărilor inundațiilor, spre dezvoltarea armonioasă a patriei, spre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României.

COMITETUL DE CONDUCERE
AL UNIUNII ZIARIȘTILOR

LUNI 18 MAI a. e. La chemarea Uniunii ziariștilor a avut loc o adunare a ziariștilor din presa centrală, Radioteleviziune, Agerpres și celelalte publicații și instituții de presă din Capitală.

Deschizînd adunarea, Nestor Ignat, președintele Uniunii ziariștilor, a arătat că în aceste zile de grea încercare, când întregul nostru popor s-a angajat cu eroism în bătălia împotriva stihțiilor dezlănțuite ale apelor, pentru vindecarea rînilor provocate de inundații, ziariștii își exprimă solidaritatea deplină cu cei loviți de calamități, cu toți cei mobilizați în opera de refacere.

Au luat apoi cuvîntul numeroși reprezentanți ai colectivelor redacționale, care au exprimat adevărată adeziune totală a lucrătorilor din presă la eforturile morale și materiale depuse de întregul nostru popor pentru diminuarea și înlăturarea urmărilor inundațiilor.

În încheiere, s-a dat citire telegrammei adresate Comitetului Central al partidului, tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU.

ZIARE DIN JUDEȚELE CALAMITATE

IN CLIPELE de aprigă înclăștare care au încercat întreaga țară, presa noastră (tipărită, vorbită, televizată) a fost prezentă acolo unde a fost mai greu, în linia întâi, cu gândul și fapta.

Prezentarea contribuției ziariștilor în marea bătălie a apelor va necesita o consemnare mai largă. Pentru moment, la ceasul când acest număr se află sub tipar, ne vom opri doar la câteva secvențe din unele județe mai greu încercate.

ARAD: Ediții speciale

Orașul, împrejurimile, ca și întreaga Vale a Mureșului, au cunoscut încercări deosebite. Rezultat al eforturilor depuse de oamenii muncii, sub conducerea organelor de partid și de stat: orașul Arad, cu puternicele sale obiective industriale, a fost salvat.

Spre cinstea lor, ziariștii din redacțiile ziarelor locale au fost în acele zile de mai gata la datorie.

Redacția ziarului „Flacăra roșie” — ne relatează C. Bonta, redactorul șef — a fost mobilizată în permanență. Am tipărit în această perioadă ediții speciale care au fost difuzate de redactori și tipografi la cei ce zi și noapte osteneau la ridicarea și consolidarea digului. Ziarele erau pur și simplu smulse din mână. S-a lucrat poate mai operativ decât oricând. Nu există satisfacție mai mare decât aceea când o mână de oameni, ei înșiși obosiți și apăsați, au putut aduce în rîndul populației cuvinte de îmbrăbătare.

DEVA: Reportaj de acțiune

Spre deosebire de Arad, o bună parte a orașului Deva a cunoscut revărsarea riului care — curios — e cîntat „Mureș, Mureș, apă lină”! În zilele când am fost acolo, apele se retrăseseră dintr-o bună porțiune a orașului. În noaptea de 26 mai avea să vină o a doua viitură.

În redacția ziarului „Drumul socialismului”, ca și la tipografie, un permanent du-te-vino. Redactorul șef — ing. N. Andronache — de abia reîntors din Valea Jiului, se sfătuiește cu un grup de redactori asupra cuprinsului a ceea ce în aceste zile s-a numit reportaj de acțiune (Cum aveam să aflăm mai târziu, autorii acestuia — Cornel Armean

și Laurențiu Viski — merită felicitări pentru: „prezență pe fază”, calm și — ceea ce e mai scump în jurnalistică — operativitate, în momentul acela de maximă încordare când se dădea situația de la Comandament).

N-au găsit nimerit ziariștii din Deva să-și facă vreo poză. Și ce poze s-ar mai fi putut face! Redactorul — care m-a rugat să nu-i pomenesc numele — ieșind aproape dezbrăcat, prin apa pînă la briu, cu pantalonii ținuți deasupra capului, ca să fie la timp la redacție. Alți 5 redactori care, două zile încheiate, au stat complet izolați de redacție primind alimente cu bărcile. Întrerupere de curent. Corectură făcută la pîlpîirea luminării. Texte recepționate din București direct la Telexul P.T.T. Linotipe reci. Zece ore au trecut, dar ziarul „Drumul socialismului” a apărut și a fost difuzat în primele ceasuri ale dimineții. Sau momentul acela — unic în viața unei redacții — când redactorul de serviciu, văzînd în pagină o semnătură, descoperă că în toată această perioadă articolele au apărut nesemnate!

— Dincolo de secții, specializări etc., — spune redactorul șef de la Deva — am văzut în acțiune un colectiv de reporteri, de gazetari operativi în stare să aducă cititorilor ceea ce e mai important: o informare completă și competentă.

— Editare, difuzare?

— Aproape normal. Mulțumim organelor de partid și de stat pen-

tru camioanele cu hîrtie, trimise în condiții deosebite.

— Și acum?

— Toate privirile sînt îndreptate spre punctele-cheie unde redactorii noștri pot contribui activ la reconstrucție, zilele de odihnă fiind pentru ei, ca și pentru toți oamenii muncii, prilej de activitate normală, neîntreruptă.

ALBA: La cea mai înaltă tensiune

Ziarul „Unirea”, a cărui redacție se află în Alba-Iulia, una din cele mai greu încercate localități, a cunoscut momente de maximă tensiune. În așteptarea zilei când va intra în funcțiune o nouă și modernă tipografie, ziarul se tipărește încă la Deva. În condițiile când mai bine de jumătate din oraș era acoperit de puhoai, când legăturile cu baza poligrafică de la Deva erau aproape imposibile, când redactorii au fost blocați în diferite puncte din județ, când redactorul șef Trandafir Marian făcea naveta cu barca sau cu helicopterul, acest ziar a apărut și s-a difuzat în tot județul.

★

DIMENSIUNEA FAPTELOR — în lupta cu apa, în frontul reconstrucției — schițată aici doar foarte sumar — vom căuta s-o relevăm în următorul număr al revistei „Presă noastră”.

V. CÂMPEANU

LA SATU MARE: În prima linie

ȚARA INTREAGĂ cunoaște, în detalii impresionante, ce s-a întîmplat la Satu-Mare, începînd din seara acelei dramatice zile de 14 mai. Someșul, transformat într-un puhoi năpraznic — cit jumătate de Dunăre la Galați — s-a năpustit peste maluri, mătîrînd totul din calea sa, surpînd case, smulgînd pomi, rupînd poduri și diguri, distrugînd șosele și căi ferate, inundînd peste 120 000 de hectare, 28 de localități și aproape două treimi

din Municipiul Satu-Mare. La chemarea partidului, muncitori, ostași, tineri și vîrstnici au început o supraomenească luptă pentru a salva viețile aflate în pericol, pentru a salva bunurile care puteau fi salvate, pentru a înfrînge stihia sălbatică a apelor. Că din această cumplită înclăștare oamenii au ieșit învingători, se știe. Că după ce s-au retras apele a început o titanică muncă pentru refacerea a ceea ce fusese distrus și pentru normali-

Presă, ziariștii din toată țara au răspuns: PREZENT!

zarea întregii vieți economice și sociale, de asemenea, se știe.

În primele rînduri ale luptei pline de dramatism dar și de eroism ce s-a dat la Satu-Mare, s-au aflat și ziariștii.

În acea noapte de coșmar, redactorii ziarelor „Cronica sătmăreană” și „Szatmári Hirlap” au participat efectiv la salvarea oamenilor prinși de valuri. Acțiunea a continuat și vineri de dimineață. În redacție, oamenii au intrat pe una dintre ferestrele de la etaj, folosindu-se de o scară.

Ultima mașină care a venit dinspre Baia-Mare, înainte ca pîriul fără nume din Valea Noroieni să rupă podul dintre Ciupereni și Botiz, a fost un turism al redacțiilor. Aducea ziarele.

Vineri, ziariștii sătmăreni s-au profilat pe... presă vorbită. Au redactat apeluri către populație și mulți dintre ei le-au citit la megafonele volante, instalate în tot orașul. În acest timp, fotoreporterii Mart'in Sarca și Gheorghe Iancu au fotografiat aspecte ale dezastrului, aspecte ale înfruntării dintre oameni și furia dezlănțuită a Someșului. Sînt peste o sută de filme cu imagini impresionante, o sută de filme cu fotografii-document care vor rămîne în istoria orașului. A fost organizată, după cîteva zile, o

expoziție de fotografii, o emoționantă cronică în imagini a teribilei odisee trăită de sătmăreni. Filmele au fost dezvoltate, iar fotografiile făcute într-un laborator personal, singurul din oraș, rămas neatins. Tot fotoreporterii ziarelor au dat și imaginile pentru albumele pe care comitetul județean de partid le-a dăruit unor instituții și organe centrale, unor județe, ca un modest omagiu pentru neprețuitul sprijin acordat.

Dar să ne întoarcem la acele ceasuri ale după amiezii de vineri, 15 mai. În această zi, s-a hotărît să fie editată urgent o foaie volantă. Dar unde? Tipografia orașului era inundată, curentul electric oprit. Drumul spre Baia-Mare era întrerupt. S-a apelat la o mică secție tipografică din Carei. Aici, textul a fost cules la mînă, literă cu literă, cam ca pe vremea lui Gutenberg.

Foaia volantă a apărut. Sîmbătă, o echipă de ziariști a plecat la Oradea. Aici s-au tipărit ziarele de duminică și luni. Ziare care s-au distribuit cu o formidabilă iuteală.

Luni dimineața, din tipografia din Satu Mare a fost scoasă apa. A fost adus un grup electrotren și cu curentul furnizat, a început culesul la linotipe. Paginatorii și linotipisti, corectorii și întreaga echipă de gazetari au lucrat la lumina lu-

mînărilor. Sursa de curent de abia ajungea linotipelor.

Începînd de marți, ziarele s-au tipărit din nou la Baia-Mare. S-a lucrat totul la zi: comunicate, reportaje, interviuri, informații, fotografii. Principala datorie era ca ziarele să apară și la timp. Drumul la Baia-Mare era încă destul de greu. Turismele fuseseră prinse de apă. Penele de motor au avut o frecvență enervantă. Au fost zile cînd s-a ajuns cu manuscritele și cu flancurile la Baia-Mare, prin transbordare, cu cîte 2, 3 și chiar 4 mașini. La fel, și la întoarcere.

Paralel cu ziarul, au apărut zilnic și cîte două foi volante — una pentru Municipiu și una pentru satele afectate de inundații.

La Satu-Mare au sosit, în sprijinul colegilor lor, doi reporteri de la „Știința tineretului”, doi de la „Elöre” și un secretar de redacție de la „România liberă”. Un ritm frenetic a cunoscut munca de fiecare zi, în acele prime zece zile și zece nopți fierbinți.

ACUM, cînd viața a intrat în normal, în redacții, oamenii întocmesc planuri concrete de viitor, planuri cu articole și acțiuni care să descrie munca de refacere, munca pentru suplimentarea producției.

Ionuț ȘOIMARU

DONAȚII ALE ZIARIȘTILOR STRĂINI

● Un grup de ziariști francezi, aflați într-un avion în drum spre țara noastră, au colectat o sumă echivalentă cu 1420 franci francezi pentru a veni astfel în ajutorul familiilor din țara noastră sinistrate în urma calamităților naturale. În București, la sfîrșitul unei conferințe de presă care a avut loc la Casa ziariștilor, publiciștii francezi au înmînat suma respectivă conducerii Uniunii ziariștilor din România spre a fi depusă în contul 1000 la Banca Română de Comerț Exterior.

● Televiziunea R. D. Germane a trimis donații de solidaritate Televiziunii române constînd din 15000 metri material de film și 100000 metri bandă sonoră.

● D-na Irmgard Zenoner din München, aflată în interes de serviciu la Agenția Română de presă „Agerpres”, a depus ca semn de compasiune suma de 20 mărci vest-

germane, în contul ajutorării sinistraților de pe urma inundațiilor.

● Un grup de ziariști din R. F. a Germaniei, care se află în țara noastră, a donat pentru sinistrați 125 mărci, precum și obiecte de îmbrăcăminte.

● Cetățeanul italian Lucagrossi Romolo din Genova, a adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu o scrisoare în care se spune: „Cel care vă scrie este un muncitor italian, care lucrează la un ziar cotidian din Genova. În noaptea aceasta am publicat știrea despre gravele inundații care în aceste zile au lovit țara dv. În știre se vorbește despre zeci de morți, mii de sinistrați și de mari daune aduse economiei. Vă scriu pentru a-mi exprima profunda compasiune, precum și puternica solidaritate cu dv. și cu țara dv. Anexez o modestă contribuție (salariul pe o zi de muncă) ca semn al solidarității care unește toate forțele muncii din întreaga lume”.

TELEGRAME

Pe adresa Uniunii ziariștilor din R.S. România au sosit următoarele telegrame:

Dragi tovarăși,

Uniunea ziariștilor bulgari, în numele tuturor ziariștilor noștri, vă exprimă toată compasiunea pentru marea calamitate ce s-a abătut asupra țării dumneavoastră.

Sîntem convinși că întregul popor român va reuși să facă față acestor greutăți și grație prieteniei cu celelalte țări socialiste să continue edificarea socialismului.

Uniunea ziariștilor bulgari
Secretar general
KARADELKOVA

Profund mișcați de consecințele grave ale inundațiilor fatale, participăm la durerea dumneavoastră pentru pierderile suferite și vă transmitem cele mai sincere sentimente de condoleanțe și solidaritate.

Secretar general
al Uniunii ziariștilor
din R.S.F. Iugoslavia
M. AVRAMOVICI

ZIUA VICTORIEI

SIMPOZIONUL DE LA UNIUNEA ZIARIȘTILOR

CEA DE-A 25-A ANIVERSARE a victoriei asupra fascismului a fost omagiată de Uniunea ziariștilor, de filialele din țară, printr-o serie de manifestări între care și simpozionul „Contribuția României la victoria asupra fascismului oglindită în presa vremii”.

În cadrul simpozionului — desfășurat la Casa ziariștilor — au prezentat comunicări: **Const. Antip**, membru al biroului Uniunii ziariș-

tilor, **Nicolae Bellu**, redactor șef adjunct la „Revista de filozofie”, **Dumitru Matei**, cercetător principal la Centrul de studii de istorie și teorie militară, și **Mihai Lazăr**, redactor șef adjunct la Televiziune.

La simpozion au participat numeroși redactori din presa centrală, radio și televiziune precum și de la publicațiile militare și Editura militară.

În deschidere, general-maior **Constantin Antip** — vorbind despre semnificația victoriei asupra fascismului — a subliniat uriașele eforturi, sacrificii și jertfe, examenul aspru și greu pe care omenirea a trebuit să-l treacă pentru a ajunge să trăiască momentul mării victorii. Cele 20 milioane de oameni, cifră la care se ridică jertfa dată, cum se știe, de popoarele sovietice în cele 1418 zile de război, precum și cele 13 milioane șase sute de mii de militari ai armatei hitleriste, dintre care aproximativ 10 milioane au pierit pe frontul de răsărit, sint cifre edificatoare. Alături de armata sovietică au luptat cu bărbăție armatele Statelor Unite, Marii Britanii,

Franței și ale celorlalte țări din coaliția antihitleristă. În cronica luptei antifasciste s-au înscris la loc de cinste și faptele patrioților din numeroase țări ale Europei și Asiei, ale participanților la mișcarea de rezistență, în frunte cu comuniștii.

Relevând ura organică a poporului român împotriva fascismului, vorbitorul a arătat că poporul nostru încearcă un sentiment de adâncă mândrie pentru aportul său la înfrângerea fascismului german. Lupta înversunată dusă de oamennii muncii, de forțele progresiste ale societății, în frunte cu Partidul Comunist Român, împotriva fascismului a fost strălucitor încununată de insurecția din august 1944 care

a dus la doborârea dictaturii antonesciene, scoaterea României din războiul antisovietic și alăturarea ei națiunilor unite împotriva Germaniei naziste.

Arătând că actul istoric de la 23 August 1944 și-a găsit încă din acele zile o evaluare obiectivă în presă și celelalte mijloace de comunicare din numeroase țări ale lumii, vorbitorul a citat comentariile postului de radio Moscova din 27 august 1944, articolul „Hitleriștii încolțiți” din „Washington Post” din 31 august 1944, un comentariu al agenției „Reuter”, precum și al ziarului francez „Le Figaro”, care subliniau importanța participării României la războiul antihitlerist

și consecințele ei pentru mersul ulterior al războiului.

În continuare, relevând că în dramatica confruntare cu dușmanul fascist, pierderile armatei noastre se ridică la aproape 170 000 de oameni, vorbitorul a subliniat că acest eroism cu reflexe de legendă a fost generat de înțelegerea de către luptători a cauzei drepte căreia i se dedicau, de puternica înrădăcinare a acțiunilor revoluționare ale oamenilor muncii din țară, de cuvântul înflăcărat al partidului comunist.

Singele vărsat de către ostașii români și sovietici a pus sigiliul fraternității de arme româno-sovietice, cimentând prietenia cu puternice tradiții dintre cele două popoare, ridicată pe o treaptă superioară în anii socialismului, pe temelii traionice a comunității de orinduire socială și de idealuri.

Const. Antip a subliniat că ocrotirea prezentului și asigurarea viitorului generațiilor ce ne vor urma impun ca un comandament superior al contemporaneității consolidarea frontului uriașelor forțe antiimperialiste, al cărui factor principal este sistemul mondial socialist, care acționând unit dispune de forța capabilă a zădărnici dezlănțuirea unui nou război. La cea de a douăzeci și cincea aniversare a Zilei Victoriei, poporul român, acționând hotărât în acest front, își reafirmă voința nestrămutată de a-și aduce în continuare contribuția la înțelegerea și cooperarea între națiuni, la lupta împotriva reacțiu-

nii imperialiste, pentru salvagardarea păcii.

Comunicarea susținută de **Nicolae Bellu** — despre unele aspecte ale muncii din presă în perioada 1944, începutul anului 1945 — a relevat momente din activitatea gazetarilor de la ziarul „România liberă”, într-o perioadă dificilă din punct de vedere politic, când țara era supusă unor controverse politice și economice dintre cele mai acute. O caracterizare a climatului în care își desfășurau activitatea gazetarii comuniști în acea perioadă nu poate ignora faptul că România ieșea dintr-o perioadă de îndelungată dominație a claselor exploatare și în special accentuată de o perioadă de război, de dictatură militară impregnată cu multe elemente de dictatură fascistă. În acest context — a arătat în continuare vorbitorul — gazetarii comuniști trebuiau să găsească modul cel mai eficient de a explica păturilor largi semnificația lozincii „Totul pentru front, totul pentru victorie”, sarcina presei fiind aceea de a face o largă operă de clarificare politică și ideologică în problemele fundamentale ale țării, de a-și exercita influența asupra stării de spirit generale, pentru a atrage mase cât mai largi la lupta pentru instaurarea unui regim democratic capabil să asigure concentrarea tuturor resurselor și energiilor creatoare spre obiectivele majore ale acestei etape istorice.

În încheiere, vorbitorul a evocat, prin exemple emoționante, activi-

tatea desfășurată în coloanele ziarului „România liberă” de către Grigore Preoteasa, precum și de către alți condeieri de seamă care, în frontul presei comuniste și progresiste, au colaborat la acest ziar.

În comunicarea despre lupta pe front și eroismul ostașilor români oglindite în presa vremii, **Dumitru Matei**, a arătat că, prin bogăția datelor consemnate, presa comunistă și democratică constituie un izvor nesecat și autentic pentru studierea luptei armatei române în perioada războiului antihitlerist.

Inserind comunicatele de război ale Înaltului comandament sovietic și ale Marelui stat major român în legătură cu acțiunile de luptă duse în comun de armata sovietică și marile unități române, sau publicând ample reportaje ale corespondenților de pe front, organele de presă comuniste și democratice, presa militară au popularizat și cultivat continuu frăția de arme româno-sovietică formată în focul marilor bătălii duse împotriva armatelor hitleriste.

O intensă muncă de informare și propagandă au desfășurat ziarele armatei, editate fie de către serviciul cultural al Marelui stat major, fie de către marile unități operative. Destul de numeroase și cu denumiri semnificative — „La arme”, „Gazeta luptătorilor”, „Eroii patriei”, „Reduța”, „Frontiera”, „Armata”, „Moldova militară”, „Aripi românești” și altele, — ziarele armatei au calitatea unor adevărate

● Aspect de la Simpozion

cronici în care sînt consemnate luptele mai importante, faptele de arme deosebite și numele celor care le-au săvîrșit, sacrificiul poporului român în lupta pentru înfrîngerea fascismului german.

Activitatea desfășurată de presa comunistă și democratică, de publicațiile militare după 23 August — a spus în încheiere vorbitorul — a dat generațiilor postbelice posibilitatea cunoașterii eroilor care au dus mai departe cu cinste tradițiile de vitejie a oștenilor lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul.

Mihai Lazăr a prezentat în încheierea simpozionului o comunicare despre rolul presei comuniste românești în lupta antifascistă. Subliniind forța cu care masele populare conduse de partidul comunist s-au ridicat la luptă împotriva cîmpitorilor, vorbitorul a arătat că la crearea acestui climat efervescent, presa comunistă a avut un aport substanțial. Slujind cu onoare cauza partidului și a poporului nostru, presa comunistă a militat fără preget pentru ideile nobile ale socialismului și comunismului, ale progresului umanității.

Entuziasmul cu care oamenii muncii au răspuns chemării „Totul pentru front, totul pentru victorie“, a demonstrat înaltul patriotism al poporului român, hotărîrea sa fermă de a contribui cu toate forțele la înfrîngerea fascismului. Muncind zi și noapte, oamenii muncii din uzine, transporturi și de la sate au izbutit — în pofida uriașelor greutăți provocate de starea de secătuire a economiei naționale, de distrugerile de război, de sabotajul claselor exploatare și elementelor fasciste — să asigure toate cele necesare frontului.

Sacrificiile făcute de masele populare pentru a asigura armatei noastre tot ceea ce era necesar — și care s-au ridicat prin proporțiile lor la înălțimea faptelor de vitejie ale ostașilor — și-au găsit o consemnare vie și emoționantă în arti-

coalele și reportajele publicate de presa comunistă și progresistă, în numeroase emisiuni ale posturilor noastre de radio. „Participăm cu entuziasm la bucuria impetuoasă a omenirii, prilejuită de victoria militară asupra fascismului“ — scria în acele zile „Scinteia“. „Să ne-o câștigăm și pe aceea de a ne împărtăși și din binefacerile senine ale păcii, să ne încordăm eforturile pentru a zidi o Românie luminoasă și fericită“.

Vorbitorul a relevat că sfertul de secol care a trecut de la terminarea victorioasă a războiului anti-hitlerist, a fost pentru poporul nostru o perioadă de adînci și rodnice prefaceri pe toate planurile existenței sociale, ca rezultat al revoluției populare și al construirii orînduirii noi, socialiste.

Constituind — prin amploarea, diversitatea și însemnătatea măsurilor de perfecționare inițiate în toate domeniile — o nouă etapă în dezvoltarea României, în activitatea partidului, perioada marcată de Congresele al IX-lea și al X-lea ale P.C.R., a ridicat pe o treaptă superioară succesele poporului român în construcția socialistă. În prezent, întregul nostru popor își consacră eforturile pentru încheierea cu succes a prevederilor ultimului an al actualului plan cincinal, punînd temelia trainice trecerii la realizarea programului adoptat de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. Planul cincinal pe perioada 1971—1975 va marca o nouă și importantă etapă în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, în lichidarea decalajului dintre țara noastră și țările cu economie dezvoltată, în ridicarea societății noastre pe noi trepte de civilizație.

Corelația reciprocă dintre politica internă și externă constituie o caracteristică fundamentală a întregii activități a partidului și statului nostru. La temelia ei se află unitatea dialectică a patriotismului și internaționalismului socialist, la-

turi fundamentale care se condiționează, se completează reciproc într-o unitate inseparabilă.

Evoluția vieții internaționale în ultimii ani confirmă pe deplin justetea aprecierilor ca și a orientării stabilite de partid în legătură cu politica externă a României. Realismul, spiritul constructiv, clarviziunea, imbinarea organică a slujirii intereselor naționale fundamentale cu promovarea intereselor generale ale cauzei socialismului și păcii s-au afirmat drept trăsături definitorii ale politicii externe a României socialiste. Prietenia frățească, colaborarea multilaterală și solidaritatea cu toate statele sistemului mondial socialist — de care ne leagă comunitatea orînduirii noi și a ideologiei marxist-leniniste, unitatea de țeluri și aspirații, lupta comună împotriva imperialismului — reprezintă temelia trainică, permanentă a politicii noastre externe. Acționînd consecvent în spiritul coexistenței pașnice, România dezvoltă colaborarea pe diferite planuri cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduirea socială, fiind convinsă că astfel își aduce contribuția la cauza prieteniei între popoare, a păcii mondiale. Țara noastră situează consecvent la temelia tuturor relațiilor sale externe respectarea suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc și neamestecul în treburile interne, principiile care găsesc o adeziune crescîndă pe arena internațională.

ÎN ÎNCHEIERE, vorbitorul a arătat că luptînd pentru propria ei perfecționare, pentru a-și exercita funcțiile fundamentale de ordin social, politic, etic și cultural, presa, radiodifuziunea și televiziunea din țara noastră își fac un titlu de glorie din a sluji politica internă și externă a partidului, din a lupta neabătut pentru realizarea vastului program al construcției socialiste, pentru afirmarea și triumful cauzei păcii și progresului în întreaga lume.

PRESA MILITARĂ ROMÂNEASCĂ ÎN RĂZBOIUL ANTIHIITLERIST

de colonel Aurel LUPĂȘTEANU

ÎN ARSENALUL mijloacelor de instruire, educare și informare a soldaților, subofițerilor și ofițerilor, presa militară a fost socotită de factorii de răspundere, încă de la nașterea oștirii române moderne, ca una dintre armele cele mai eficiente. Publicistica militară s-a autoperfecționat în decursul anilor, mergând la pas cu evoluția însăși a armatei, cu dezvoltarea economico-socială și culturală a țării.

Purtând cu sine bogate și înaintate tradiții, publicistica militară s-a prezentat în războiul antihiitlerist pregătită să răspundă cu cinste chemării de luptă a patriei.

Această presă, la a cărei realizare participau gazetari în uniformă, poate fi categorisită, în raport de poziția organelor care o tutelau, de ritmicitatea apariției și de ținuta grafică, în câteva subimpărțiri. Una dintre acestea o formează publicațiile centrale, de care se detașează prin destinația, conținutul și forma sa, gazeta centrală, purtătorul de cuvânt al armatei. Începând de la 23 August 1944 și pînă la reîntoarcerea în patrie a trupelor operative în vara anului 1945, acest organ de presă a cunoscut o continuă metamorfoză, de formă și conținut, generată de evoluția situației politice din țară, unde masele populare, sub conducerea Partidului Co-

munist Român, își spuneau tot mai puternic cuvîntul, de cerințele frontului și experiența proprie, în continuă evoluție, a lucrătorilor militari din presă. În perioada la care ne referim, oficiosul oștirii a apărut, fie o dată, sau de două ori pe săptămînă, cu denumirile „Soldatul”, „Sentinela”, „La arme!”, „Gazeta luptătorilor” și „Glasul armatei”. Cea mai scurtă existență a avut-o „Soldatul”, care s-a tipărit îndată după insurecție, doar într-un singur număr. „Gazeta luptătorilor” a acoperit perioada dintre 17 decembrie 1944 și 7 iulie 1945, deci mai mult de jumătate din durata războiului.

Alte publicații, binecunoscute pe frontul antihiitlerist, au fost: „Eroii patriei”, revistă militară lunară în serviciul cavalerilor ordinului „Mihai Viteazul”, iar de la 23 martie 1945, „Vestea nouă”, organ săptămînal de presă al Secției militare A.R.L.U.S.

În sfîrșit, din categoria periodiceilor centrale fac parte și revistele de arme și cele ale unor comandamente. Printre acestea, unul din primele locuri l-a ocupat „România militară”, revista generală lunară a Marelui Stat Major, Urmează apoi „Grănicerul”, „Revista aeronauticii”, „Revista artileriei”, „Revista cavaleriei”, „Revista genului”, „Re-

vista infanteriei”, „Revista intendenței și administrației armatei”, „Revista jandarmeriei”, „Revista sanitară militară”, „Revista subofițerilor”, „Sburătorii României” și altele. Acestea, deși nu erau destinate frontului, așa cum a fost cazul cu organul oficial al armatei, cu „Eroii patriei”, „Vestea nouă” și „Sburătorii României”, ilustrau totuși, într-o măsură mai mare sau mai mică, desfășurarea luptelor.

O categorie distinctă era reprezentată de publicațiile unor școli militare, cum a fost, de pildă, revista bîlunară „Gînd tineresc”, editată de elevii Școlii de subofițeri de rezervă de infanterie Radna și revista „Vieța noastră” de la Școala de ofițeri de rezervă de infanterie Slănic-Prahova. Prin atitudinea lor patriotică și antifascistă, prin ținuta literară, ele contribuiau de bună seamă la modelarea viitorilor luptători care aveau să ajungă curînd pe front.

Cele mai apropiate nemijlocit de luptători au fost gazetele și ziarele ostășești, „de front”, editate prin grija armatelor și a unor mari unități operative. Armata 1 avea bîsăptămînalul „Avîntul”, tipărit la Arad, dublat de publicația intitulată „Buletin”, care era redactată și multiplicată din două în două zile, la punctul de comandă operativ de

● Gazete militare centrale apărute în intervalul de la 23 August 1944 și pînă la sosirea trupelor operative române în țară, în vara anului 1945.

pe front. Armata 4 a dispus de săptămînalul „Armata“, dar acesta, datorită unor dificultăți de ordin tehnic, n-a apărut decît cu două numere. Misiunea sa a fost preluată și continuată cu succes de cotidianul „Buletinul informativ“, imprimat și el pe front, în tipografia de campanie a armatei. O dată cu numărul 107 din 5 iunie 1945, „Buletinul informativ“ a primit denumirea „Frontul“, apărînd de atunci, înainte, la două zile.

Un rol însemnat l-a avut în presa militară românească organul Diviziei 1 infanterie „Tudor Vladimirescu-Debrețin“, ziarul „Înainte“, care a debutat cu primul său număr la 15 decembrie 1943, pe teritoriul Uniunii Sovietice.

Setea nepotolită a luptătorilor de a afla vești cît mai proaspete de pe fronturile de luptă împotriva fascismului și despre evenimentele politice interne și externe, exigențele lor crescînde, față de operativitatea informării au determinat marile unități operative să editeze periodic, cu mijloace improvizate, așa-numitele „Buletine informative“. Printre cele mai remarcabile din punct de vedere al conținutului și al acurateței stilului pot fi socotite săptămînalul „Buletinul ostașului“, de la Corpul 4 armată, bilunarul „Frontul informativ“, al Diviziei 2 infanterie și „Buletinul informativ special“ al Diviziei 6 infanterie.

DUPĂ CUM ERA FIRESC, în calitatea lor de organe de presă, militară, apărute în condiții de campanie, publicațiile destinau cea mai mare parte din spațiu armatei și războiului. Pe locuri frunțase s-a situat, în fiecare ziar, gazetă ori revistă, glorificarea vitejiei ostășești, sub forma reportajului de presă, a portretului literar, ordinului de zi, a știrii, a comunicatului zilnic al Marelui stat major asupra operațiunilor de luptă, a cronicii militare, a necrologului.

Reportajele de presă au semnalat din noianul de fapte de arme pe cele mai remarcabile, trezînd mîndria legitimă a celor din patrie și stimulînd pe cei de pe front. Printre primele reportaje care au văzut lumina tiparului în oficiosul armatei se numără cel intitulat „Lupta de la Doboli“ („La arme!“, nr. 5). Autorul, sergentul Petre Vidu Boengiu, reporter la Corpul de munte, prezenta un impresionant fapt de eroism din zilele insurecției armate. Era la 28 august 1944...

Înflăcărați de exemplul comandanților de plutoane, sublocotenentii Tătaru și Ilfoveanu, ostașii celor două subunități române au intrat cei dintîi în satul Doboli, asaltînd cu baioneta la pușcă și cu grenada, casă cu casă.

Emoționant este și reportajul „Episod din luptele de pe Tisa“, al sublocotenentului Dumitru Bunescu, publicat în numărul din 7 ianuarie al „Gazetei luptătorilor“. În acesta, eroii principali sînt tînăra Rozalia Mihăli și mama sa. În urma unui contraatac al hitleriștilor la capul de pod de la O Kecske, ostașii unei subunități au fost nevoiți să se retragă. În focul luptei, pe poziția părăsită, a rămas rănit, în primejdia de a cădea în mîinile dușmanului, soldatul Petre Soare. Mama și cu fiica i-au sărit în ajutor, îngrijindu-l în ascuns, timp de 8 zile, pînă la sosirea trupelor noastre.

Multe dintre textele cu privire la faptele de eroism din publicațiile de front puteau concura cu reportajele apărute în publicațiile centrale ale armatei. Adesea, ele îndeplineau toate condițiile unor scurte schițe de reală valoare literară. Asemenea exemple pot fi întîlnite în „Buletinul informativ“ al Armatei 4. În numerele din 10 martie și 11 mai 1945 au apărut două izbutite episoade de eroism, intitulate „Batalionul atacă“ și „A douăzecea incursiune a sergentului Moise Petre“.

Dintre reportajele publicate de cotidianul „Înainte“ putem menționa în mod deosebit pe cele intitulate „Dușmanul a fost puternic, dar noi l-am învins“, al locotenentului Laurențiu Fulga, „A căzut un erou“, semnat de locotenentul Napoleon Iliescu și multe altele.

Alături de reportaj, portretul literar a creionat la rîndul său chipul moral al multor luptători, a adus la cunoștința militarilor și a opiniei publice din țară întîmplări de un dramatism zguduitor. Într-un asemenea portret, gazeta „La arme!“, făcea o elogioasă prezentare a generalului Grigore Bălan, rănit mortal în luptele pentru eliberarea orașului Sfîntu Gheorghe. În aceeași gazetă, la rubrica „Chipuri de eroi“, sînt evocați locotenent-colonelul Ion Enescu, căzut în luptele de la Timișoara, și sublocotenentul Gheorghe Mihăilescu, a cărui viață s-a sfîrșit undeva pe malurile Muresului. Portretul este frecvent întîlnit în revista „Eroii patriei“, ca de altfel și în periodi-

cul „Sburătorii României“, al Subsecretariatului de stat al aerului. În numărul 2—3 al acestuia apare, sub titlul „Un echipaj“, un portret colectiv, care pune în lumină vitejia a doi neîntrețuți aviatori locotenentul Ionescu M. Al. M. și adjutantul șef Ioan Popovici. Inrudit cu portretul este și necrologul. De multe ori, el nu se distinge de primul decît numai atunci cînd, după expunerea faptelor, urmează semnăturile tovarășilor de arme ai celui căzut. Alteleori, așa cum rezultă din numerele 1 și 2 ale „Buletinului informativ special“, simple relatări despre moartea eroică a unor militari erau intitulate „necrolog“.

Mijloace de evidențiere a eroismului ostășesc au fost și ordinele de zi, emanate de la comandamentele române ori sovietice. La 3 octombrie 1944, „Buletinul informativ“ consemna elogiile aduse Armatei 1, printr-un ordin de zi, de către generalul sovietic I. M. Managarov pentru modul strălucit în care ostașii români, dovedind bărbăție și dîrzenie, „au acoperit mișcarea trupelor roșii spre cîmpia Ungariei“. În numărul din 18 octombrie 1944, gazeta „La arme!“ înștiința cititorii despre ordinul de zi pe armată prin care erau citate marile unități române remarcate cu prilejul eliberării Clujului. „România militară“ din ianuarie — februarie 1945 publica o suită de ordine de zi, printre care figura și cel privind citarea Armatei 4 române pentru vitejia militarilor săi în luptele care au dus la eliberarea orașului cehoslovac Roznava.

O deosebită însemnătate practică au avut încercările făcute de publicațiile militare ale vremii de a sintetiza învățămintele reieșite din desfășurarea luptelor. „Să se dea importanța cuvenită cercetării“, se intitula un articol publicat în numărul din 11 septembrie 1944 al gazetei „Înainte“.

Un caracter asemănător l-au avut și diferitele sfaturi și recomandări practice cu privire la utilizarea a diferite metode de luptă, folosirea tehnicii și armamentului din înzestrarea proprie și a inamicului. În „Gazeta luptătorilor“ din 7 ianuarie 1945, la rubrica „Colțul ostașului“ apărea articolul „Conducerea grupei“, în sprijinul direct al micilor comandanți de pe front. Textul era însoțit de o schiță, ceea ce făcea ca soluțiile propuse să fie înțelese de soldați, care adesea, în focul luptelor erau puși în situația

de a prelua comanda grupelor în locul celor căzuți.

În paginile publicațiilor militare, au fost abordate numeroase teme de educație ostășească, dintre care cităm: „Primul semn al disciplinei“, despre salutul militar, apărut în „Buletinul informativ“ nr. 100, „fondul“ din nr. 107 al gazetei „Frontul“, intitulat „Camaraderia“.

Multe dintre gazete obișnuiau să lanseze, la locuri vizibile, câteodată în chenare, lozinci, chemări și îndemnuri adresate luptătorilor. „Moartea nu înseamnă nimic; a trăi însă învins și fără glorie este a muri zilnic“, se arăta la rubrica „Din crezul ostașului“, publicată în numărul din 7 octombrie 1944 al gazetei „La arme!“, „Oriunde vezi dușmanul, trage tot ochi, că ușor și-e drumul când l-ai nimerit“, se scria pe prima pagină a gazetei „Înainte“ din 3 martie 1945.

Privațiunile războiului generau cerințe spirituale sporite, pe care presa militară era chemată să le satisfacă. Aproape fiecare gazetă și ziar își rezerva, dacă nu o pagină întreagă, cel puțin o rubrică, intitulată de la caz la caz, „Literatură și recreație ostășească“, „Literatură, cronică, recreație“, „Pagina veselă“. Aici, luptătorul putea găsi deseori creații literare originale, reproduceri ale unor fragmente din operele clasice literaturii române și universale, culegeri de folclor ostășesc, știri privind viața culturală a țării și a frontului, umor. Un oaspete drag, mereu prezent în paginile gazetelor de front, era poezia. În primele două luni de război, preferința poezilor în uniformă se orienta spre subiecte legate de lupta dusă de ostașii români pentru eliberarea părții de nord-vest a Transilvaniei. O chemare fierbinte la luptă răzbate din poeziile „Ardealul“, „Întoarcerea la vatră“ și altele, publicate în gazeta „La arme!“. În multe dintre poeziile trimise de pe front și publicate în gazetele militare, îndeosebi spre sfârșitul războiului, revine chipul mamei, ca un simbol al patriei. Iată câteva versuri scrise de soldatul Ilie Voicu și publicate în primul număr al „Gazetei luptătorilor“, la 17 decembrie 1944:

„În bubuit de tun și chiot de glorie
Mă gândesc la satul meu din Românași;

Dacă voi muri sint sigur de
victorie,

Fiindcă pentru mamă lupt și
ai mei frați...“.

● Reviste realizate de gazetari militari, care au fost difuzate în rîndurile luptătorilor de pe frontul antihitlerist.

Numeroase alte versificări, pe teme foarte variate, din care nu lipsește, în preajma anului nou 1945, nici „plugșorul“, au trăsături folclorice și mai pronunțate, astfel încît, ținînd seama de frecvența lor în paginile presei militare, se poate vorbi, fără a greși, despre existența unui folclor ostășesc al războiului antihitlerist.

Mulț gustate de către cititorii de pe front erau snoavele, glumele, ghicitorile, publicate de obicei la rubricile de „umor“. „Vorba de duh“ din gazetă transmitea luptătorilor voia bună și credința în izbîndă, chiar și în momentele cele mai grele ale luptelor. Deși predomină umorul axat pe teme cotidiene, „civile“, s-au remarcat încercări izbutite de a se imprima acestuia un mai accentuat caracter ostășesc, de a-l lega cît mai strîns de lupta antihitleristă. Un exemplu demn de subliniat ni-l oferă numărul din 24 decembrie 1944 al gazetei „Înainte“. Cu titlul „Vă înșelați“, era redat un dialog între un general hitlerist și un soldat în vîrstă, dintr-o formație de „Volksturm“:

— Mi se pare că te cunosc. A, da! Ai luptat în unitatea mea în primul război mondial, a exclamat la un moment dat generalul hitlerist.

— Vă înșelați, domnule general, pe acea vreme eram prea bătrîn pentru război..., a fost răspunsul „veteranului“.

Numeroși adepți și-au cîștigat mai cu seamă suitele de desene, însoțite de texte, cu accentuat iz satiric.

Un puternic ecou în paginile publicațiilor militare, îndeosebi ale gazetelor și ziarelor ostășești, a trezit lupta maselor populare, în frunte cu Partidul Comunist, pentru un guvern democratic, pentru mobilizarea tuturor forțelor țării în sprijinul frontului antihitlerist. Lupta eroică a celor din țară își găsea expresia în articole redacționale, în reportaje de pe frontul muncii, în cronici ale evenimentelor interne, în știri și comentarii.

Instaurarea la 6 martie 1945 a guvernului prezidat de dr. Petru Groza a fost inserată de toate gazetele destinate frontului, la loc de cinste. „Noul guvern român de sub președinția d-lui dr. P. Groza a fost înscăunat la București, producînd mare mulțumire, atît în rîndurile populației, cît și în acelea ale oștirii“, scria „Buletinul“ Armatei 1 în numărul din 7 martie 1945. De o tratare atentă s-a bucurat din partea redacțiilor popularizarea în rîndul luptătorilor a măsurilor inițiate de guvern. Între acestea, reforma agrară, improprietărea celor de pe front era tema cea mai des abordată. „Munca în țară — cu gîndul spre front“, era intitulat un reportaj publicat în „Gazeta luptătorilor“ din 17 decembrie 1944, pe marginea răsunetului trezit în rîndurile celor ce muncesc la chema-

rea Partidului Comunist Român: „Totul pentru front, totul pentru victorie!“.

În același context, al înmulțirii și întăririi firelor care legau pe cei de pe front cu cei din interior, se situează și inițiativa luată de „Înainte“ și „Gazeta luptătorilor“ de a deschide o rubrică permanentă de corespondență între militarii de pe front și familiile lor din țară. Eficacitatea rubricii „Scrisori pentru front“ din „Gazeta luptătorilor“ era sporită prin măsura de a se difuza oficiosul armatei în fiecare comună, în cel puțin 3—4 exemplare, iar la trupele de pe front în cite 1000—1500 de exemplare, pentru o mare unitate. Popularitatea rubricii rezulta din creșterea continuă a numărului de corespondențe expediate de către ostași la redacție. Astfel, între 21 ianuarie și 3 februarie 1945, au fost primite, numai de la Regimentul 11 dorobanți, aflat în acea perioadă în plină luptă, circa 50 de scrisori. În total, la redacție ajungeau zilnic între 500 și 1000 corespondențe.

Una din sarcinile primordiale ale presei de front era înfierarea actelor de barbarie și a distrugerilor efectuate de inamic. Printre altele, se remarcă articolele „Pe urmele cotropitorilor“ din „La arme!“ nr. 8 și „Însemnări“, din nr. 13 al „Gazetei luptătorilor“, în care erau des-

mințite unele zvonuri lansate de inamic. „Buletinul“ informativ“ din 12 februarie 1945 condamna în termeni energici uciderea de către fasciștii germani a patru prizonieri români în localitatea cehoslovacă Gasparovo.

Relatări emoționante erau dedicate frăției de arme româno-sovietice, cimentată în lupta comună împotriva fascismului, prin sîngele vărsat de fiii în uniforme militare ai celor două popoare. Dintre acestea, rețin atenția articolul „Camaraderia de arme româno-rusă“, publicat în gazeta „La arme!“ din 7 octombrie 1944, episodul intitulat „Gestul unui infanterist sovietic — pilotul de asalt Bulhaș salvat de la moarte“, din „Sburătorii României“ nr. 4—5, știrea consemnată în „Buletinul informativ special“ nr. 2 privind felicitările și mulțumirile adresate Diviziei 6 infanterie de generalul sovietic Srecenco, pentru modul cum ostașii acestei mari unități române s-au comportat în luptele de la Megyaszó — Ungaria și în cele imediat următoare.

Publicațiile militare, în primul rînd ziarele, gazetele și revistele pentru front, au fost rodul activității creatoare depuse de zeci și sute de militari care, în rarele clipe de repaus dintre două lupte, schimbau pușca cu creionul, dar mai ales, al abnegației și spiritului

de sacrificiu cu care și-au îndeplinit datoria lor ostășească gazetarii de profesie — redactorii, reporterii de presă și foto, tipografii.

Nobila misiune a reporterilor nu era lipsită de primejdii, ea cerea nu numai măiestrie, dar și pasiune, curaj și tenacitate, trebuințose de altfel oricărui luptător. Unii dintre ei, ca fruntașul Matei Constantin, fotoreporter la Divizia 3 reporter, caporalul Vulpescu Daniel munte, caporalul Ganea Gheorghe, și soldatul Costea Victor, reporteri foto, au fost răniți în linia întâi în timp ce-și îndeplineau misiunea. Pentru curajul și temeritatea lor, pentru numărul și calitatea reportajelor, cei mai mulți dintre redactorii și reporteri au fost decorați sau citați prin ordine de zi.

Abordarea, chiar și succintă, a activității reporterilor militari de presă n-ar fi completă, dacă nu s-ar consemna contribuția voluntară a numeroșilor corespondenți și reporteri ocazionali — soldați, subofițeri și ofițeri.

Temele tratate erau dintre cele mai felurite: portrete literare și fotografii ale eroilor, articole de fond cu învățăminte tehnico-tactice, scene de luptă. La 20 aprilie 1945, Armata a 4-a raporta că a expediat la Secția culturală a Marelui Stat Major, în afară de reportajele reporterilor de presă proprii,

● Militari dintr-o unitate de artilerie aflată pe frontul din Cehoslovacia citind „Gazeta luptătorilor“, organ oficial de presă al armatei în timpul războiului antihitlerist.

8 articole diferite scrise de luptători, 6 poezii culese de pe front și alte materiale.

Unii dintre colaboratorii obișnuiți ai publicațiilor de front ca, de pildă, maiorul Ion Racoțeanu, autor a numeroase articole publicate în gazeta „Înainte”, au fost nu numai buni corespondenți voluntari, dar și luptători neîntrețuți. Ion Racoțeanu și-a dăruit viața într-o luptă pe teritoriul Cehoslovaciei.

Presă militară a oferit cu mândrie paginile sale cuvintului de îndemn și îmbărbătare pentru cei de pe front, adresat de către unii din fruntașii culturii noastre naționale. La 21 decembrie 1944 „Gazeta luptătorilor”, publica, în fotocopie, o emoționantă urare adresată luptătorilor de George Enescu: „Trăiască vitejii și iubiții noștri ostași!”. Același ziar publica, în numărul său din 13 mai 1945, o vibrantă scrisoare deschisă adresată ostașilor de către scriitorul Demostene Botez. Se împlineau mai bine de 27 de ani, de când fostul locotenent Demostene Botez, în gazeta militară „România”, glorifică lupta eroilor de la Mărășești...

Presă militară s-a afirmat ca un liant puternic al rîndurilor unităților luptătoare și al acestora din urmă cu spatele frontului. Gazetele militare, diverse alte publicații ale ostirii au pătruns adînc în viața cotidiană a luptătorilor. Potrivit indicațiilor Serviciului cultural al Marelui Stat Major, și ordinelor date de comandanții de mari unități și unități, ofițerii și subofițerii, ori de cîte ori acest lucru era posibil, organizau citirea în colectiv a ziarelor și explicau militarilor „sensul știrilor și informațiilor din cuprinsul lor, pentru ca absolut toți să-și dea seama de ele”. În lipsa altor materiale de propagandă, articolele de gazetă erau unicele îndrumare în activitatea comandanților, în calitatea lor de educatori ai subordonaților.

PUBLICAȚIILE MILITARE, alături de ziarele din Capitală care ajungeau pe front, în rîndul căroră „Știința”, organul C.C. al P.C.R., ocupa un loc de frunte, s-au dovedit instrumente prețioase în mobilizarea ostașilor la luptă, arme redutabile în obținerea victoriei. În ciuda unor lacune inerente, ziarele, gazetele și revistele armatei și-au îndeplinit cu succes rolul de tribune de luptă patriotică și antifascistă, îmbogățind cu noi și prețioase elemente tradițiile înaintate ale presei militare românești.

VINERI 8 MAI a.c., s-a deschis la Casa ziariștilor din Capitală expoziția „România în războiul antihitlerist”.

Expoziția cuprinde panouri reprezentînd imagini foto, facsimile din presa vremii, documente inedite, marcînd contribuția României la lupta pentru izgonirea cotropitorilor hitleriști de pe teritoriul țării noastre, Ungariei și Cehoslovaciei.

Printre exponate se află numeroase facsimile din presa noastră, presă care — de la informație, interviu la reportaj și articol de fond — a reflectat pe larg momentele de crîncenă înclăștare de pe fron-

tul antifascist și mobilizarea tuturor resurselor economice și umane în sprijinirea frontului sub lozincă lansată de P.C.R.: „Totul pentru front, totul pentru victorie!”

Un panou special este dedicat ziarelor scrise și tipărite în condițiile grele ale frontului, ziare care au informat și mobilizat zi de zi pe ostașii noștri.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Nestor Ignat, președintele Uniunii ziariștilor. Au fost de față membri ai Comitetului de conducere al Uniunii ziariștilor, redactori șefi de la diverse publicații, ziariști, invitați.

TELEVIZIUNEA ÎN GAZETĂRIE

Felicia ANTIP

NU VOM FACE, AICI, cronică de televiziune. Revista „Presa noastră“ se ocupă îndeobște nu de realitățile din țară sau din lume ci de ce și cum se scrie despre aceste realități. Ea își propune să oglindească oglindiri, să comenteze comentarii, să discute discuții, să treacă în revistă treceri în revistă. Televiziunea nu poate intra, deci, în atenția revistei gazetarilor, decît în măsura în care este și ea o formă de gazetărie. Ceea ce nu înseamnă că vom scrie aici numai despre Telejurnal, despre Reflector, despre Teleglob și alte specii ale telearisticii. Vom privi întregul program al televiziunii ca pe o gazetă mai bine sau mai rău paginată, ne vom spune părerea despre ponderea și despre punerea în valoare a diferitelor emisiuni. Firesc ar fi să începem cu o analiză a schemei programelor. Firesc, desigur, ușor de zis — de asemenea, dar mult mai greu de făcut. Unii cititori ai revistei își vor aminti poate de masa rotundă organizată de „Presa noastră“, cu nu foarte multă vreme în urmă. Cîteva cronicari au emis atunci considerațiuni mai mult sau mai puțin savante, în timp ce reprezentanții televiziunii îi asigurau că aceasta intră într-o eră a împlinirilor, în-

fățișindu-ne și infățișindu-vă, în sprijinul acestor asigurări, o foarte promițătoare schemă de programe. Am așteptat cu răbdare ca ea să se materializeze. I-am urmărit zigzagurile (cînd se împlinea una dintre făgăduințe, ni se lua înapoi alt dar, într-un joc capricios al cărui fir, dacă va fi existat, eu una n-am izbutit să-l prind niciodată), am sperat în zadar că măcar una dintre ideile bune va fi lăsată să ajungă la maturitate, să înflorească pe deplin, dar destinul ciclurilor noi de emisiuni pare a fi de a dispărea în neant la scurt timp după ce au început să se contureze (a se vedea, în acest sens, Realitatea ilustrată, Salonul literar, Agenda politică, Transfocatorul). Nici o singură clipă, n-au funcționat efectiv și simultan toate componentele acelei atît de lăudate scheme.

În ziua în care scriu acest articol aflu că a fost părăsită definitiv. S-a alcătuit alta, nouă, și s-ar putea ca, pînă la tipărirea revistei, ea să și intre în vigoare. N-ar avea deci rost să mă mai ocup de scheletul a ceea ce era să fie dacă ar fi fost, dar n-a prea fost, sau a fost dar s-a terminat înainte de a începe. Voi scrie despre noua formă a programelor televiziunii atunci cînd o

vom cunoaște cu toții. Îi urez și ne urez să aibă cel puțin două calități: prima și cea mai importantă este stabilitatea. O structură imperfectă dar constantă este de o mie de ori preferabilă uneia care, deși, să zicem desăvirșită, ar fi schimbătoare, incertă, nehotărîtă. Respirația largă, nestînjinită, perspectiva cuprinzătoare, conștiința unei continuități de netulburat, conferă oricărei rubrici, oricărui ciclu de emisiuni, o autoritate în continuă creștere și asigură condiții de deplină valorificare a potențelor ei. Rubricile nu sînt nemuritoare. Vine, mai devreme sau mai tîrziu, un moment cînd se usucă, își pierd savoarea, își epuizează substanța. Atunci — dar numai atunci — se impune o innoire, o schimbare. Ea nu poate porni însă decît de la ceea ce s-a dovedit a fi permanent valoros, fecund, în ceea ce e sortit dispariției.

Iată și a doua calitate de bază pe care mi-ar place s-o aibă programele televiziunii: o împărțire a orelor fiecărei zile care să nu nedreptățească pe o bază permanentă cultura. Jacques Siclier scria, de curînd, cu amărăciune, în „Le Monde“: „Există totdeauna, la sfîrșitul seriei, un mic spațiu în care pot fi înghesuite emisiunile «se-

rioase», cele pe care, doar știți, nimeni nu dorește să le vadă». El se referă, firește, la televiziunea franceză, despre care spunea că are grijă de „somnul liniștit al telespectatorilor”, că nu dorește să le tulbure conștiințele, că preferă să se transforme pentru ei „într-o uzină de vise (și încă ce fel de vise...)”.

Nici televiziunea noastră — deși noi nu ne-am permite să-i facem procese de intenții — nu e mai presus de orice reproș în această privință. Schema oarecum în funcțiune la data când scriu aceste rânduri împinge discuțiile despre literatură, despre teatru, despre muzică, dezbaterile de idei, undeva spre miezul nopții și prea adesea ele cad cu totul afară din programul zilei, orele dovedindu-se, în practică, a fi prea înaintate...

DAR SĂ LĂSĂM, deocamdată, cirteala la adresa unei structuri în plină transformare (în speranța — ah, speranța!) că se va debarasa, în sfârșit, de păcatul inconsecvenței, de cel al desconsiderării programelor culturale și de toate celelalte păcate (mai mici sau mai mari) și să consemnăm două evenimente deosebit de îmbucurătoare din punctul de vedere al semnării rindurilor de față care este, din întâmplare, și cronicar de politică externă.

Primul dintre ele — l-am salutat și în „Flacăra” și îl comentez favorabil în discuțiile prietenești și oricâteori am prilejul — este abonarea televiziunii noastre la emisiunile zilnice de actualități ale Euroviziunii. Telejurnalele au căpătat astfel baza materială pe care se poate construi o prezentare vie, completă, cuprinzătoare a actualității internaționale cu adevărat la zi. Devenim astfel realmente contemporani, împingem contactul dintre noi și evenimente pînă aproape de simultaneitate, ne bransăm la circuitul mondial al informației, palpităm, tremurăm sau exultăm o dată cu întreaga omenire.

Al doilea eveniment a fost constituit de prezentarea filmelor documentare „Lumea între două războaie mondiale” și „Victorie în mai”, amîndouă realizate — de la alegerea episoadelor pînă la citirea comentariului — de cel mai talentat dintre documentariștii cinematografului românesc, Eugen Mandric, care este în același timp cel mai bun

comentator de televiziune văzut și auzit vreodată în țara noastră. Aș folosi, pentru a defini aceste filme, cuvîntul „frescă”, dar mă tem că l-au compromis oarecum însăilări greoaie, plicticoase, care au avut doar meritul de a fi fost cuprinzătoare. Eugen Mandric a făcut să treacă prin fața ochilor noștri nu întreaga lume, ci doar ceea ce i-a punctat semnificativ și determinat devenirea. Fiecare cadru este un semn de exclamare. Fiecare cuvînt răscolește conștiințele: „Fascismul nu se putea ivi decît într-o lume strîmb orînduită”. Și strîmbătățile aleargă prin fața noastră, imperios convingătoare în concentrarea lor. Totul vorbește despre fapte trecute dar totul are, în același timp, o rezonanță cit se poate de actuală: „Armate moderne împotriva unor popoare neînarmate; supertehnica uciderii împotriva unui popor care-și apără existența independentă... mai auzim și astăzi, mai vedem și astăzi”. Sau: „Din păcate, morala și legile internaționale se descompuneau în interese, calcule și combinații” sau: „N-ar trebui oare socotit că măcelul a început cu fiecare intervenție tolerată, cu fiecare tratat încălcat, cu fiecare invazie nepedepsită?”. Aceste filme de montaj sint istorie și gazetărie

și document și premonițiune. De aceea, cuvîntul este la fel de important ca imaginea, desăvirșita corespondență dintre ele făcînd din cele două lungi evocări realizări de o valoare absolută, pe care televiziunea noastră ar trebui să le valorifice și în străinătate. Atunci cînd ajungem la „bucuria Europei” și la „bucuria oamenilor acestei țări care și-a vărsat singele pentru ca viața să merite să fie trăită, pentru ca oamenii să-și măsoare valorile cu adevărul, cu demnitatea, cu libertatea, cu speranțele fiecăruia și cu respectul speranțelor celorlalți”, am văzut și am auzit tot ceea ce trebuie să știe omenirea despre cum se dezlănțuie și despre ce este infernul. Vom uita oare vreodată cum a fost atunci cînd „nu numai întreg pămîntul, dar și mările și oceanele lumii erau în flăcări”?

AM ȚINUT SĂ CONSEMNEZ, în primul dintre articolele acestei rubrici a „Presei noastre”, cel mai realizat act gazetăresc al televiziunii române. Și aș dori ca, în lunile următoare să putem vorbi numai despre asemenea lucruri. Adică, așa cum se spune, numai de bine.

Henry Cartier Bresson:

„Peisaj din Acquila în Abruzzi”, 1962

Din expoziția deschisă în aprilie-mai 1970 la București, în holul Facultății de arhitectură

OMAGIU UNUI PREMIU

de Gh. DINU

Inițiativa Uniunii ziaristilor din R. S. România de a institui premiul „Alexandru Sahia” pentru ziaristică a constituit încă un omagiu, o prețuire acordată acestui coleg al nostru care ne reprezintă cu patosul lui revoluționar, manifestat în vremurile de aprigă luptă a comunistilor și care rămîne — cu profunda noastră tristețe, de a fi dispărut de timpuriu — pilduitor și continuu examen al profesiei noastre, al scrișului angajat.

Alexandru Sahia este pentru presa muncitorească un creator — cit a putut să fie în scurta lui existență — al unui scris de o acurateță revoluționară singulară, al unei probități impecabile, iar pentru noi, cei care îi eram colegi și prieteni, un mobilizator plin de persuasiune, de încredere. Entuziaști, devotați și cinstiți slujitori ai convingerilor noastre, îl simțeam lângă noi curajos în timpul de încrincenare, gata de sacrificiu, cu vorba domoală, cu privirea învăpăiată, în permanentă acțiune. Ducîndu-se printre muncitorii greviști, stînd cu ei de vorbă în biroul lui, redactînd cu ei știrile aduse, apelurile și protestele împotriva persecuției patronale, a terorii polițienești, a mizeriei celor mulți.

Lucram — împreună cu alți gazetari antifasciști — în aceeași redacție. Orientați permanent de activității de partid cu care organizam celule de presă ilegale, ne duceam în casele conspirative din cartierele

muncitorești pentru a ține conferințe, despre cultura militantă, despre situația politică. Ne întîlneam cu aceștia ascunși în cite un birou obscur din redacție, spre a ne feri de ochiul agenților adeseori infiltrați printre noi.

Ne întîlneam cu Ilie Pintilie, Lucrețiu Pătrășcanu, Ștefan Voicu, Ștefan Foriș, Vasile Bigu, Alexandru Mihăileanu, cu muncitori conducători ai grevelor, ai activității sindicale cu muncitori veniți cu treburi organizatorice. Alexandru Sahia era membru al partidului. Nu știam, dar eram siguri că încrederea pe care i-o acordam, era încrederea în partid, în dreptatea și justetea luptei lui. Alexandru Sahia, educat de partid, ne educa, la rîndul lui, ne transmitea învățătura partidului, știînd că unii dintre noi făceau parte din oelule de presă conspirative sau din cercuri de studiu ale marxism-leninismului, că sintem ostași de nădejde cărora li se pot încredința anumite sarcini.

Alexandru Sahia, în afară de munca ce o ducea cu muncitorii din ateliere, din întreprinderi, avea și pe aceea de a mobiliza pe intelectuali, pe oamenii de cultură în marea armată protestatară călăuzită de partid. A editat cele două reviste militante de literatură și gîndire marxistă „Bluze Albastre”, „Veac nou”, răspundea la anchetele organizate pentru afirmarea atitudinilor progresiste, colabora la „Era nouă”,

„Cuvîntul liber”, a scris prima carte în românește despre U.R.S.S., pe care a vizitat-o, a fost primul dintre autorii de literatură proletară, angajată. Și dacă boala nu l-ar fi nimicit, Sahia fiind atunci în stadiul lui de formație, sînt sigur că ne-ar fi lăsat lucrări mai multe, mai realizate. Pregătea materialul unui roman despre „huliganii lui Dumnezeu”, un altul despre presa capitalistă și mai avea încă multe proiecte împiedicate — vai! — de durerosul lui sfîrșit.

În ultimele mele întîlniri cu el, lângă căpătîiul lui de suferință, îmi spunea nutrînd nădejdea că va putea învinge excesul bolii de care pătîmea, că vrea să deschidă o librărie, să editeze cărți progresiste, să aibe o sală de lectură care l-ar scuti de munca prea obositoare de gazetar ce-l istovea.

— Nu lăsa „Cuvîntul liber”, ocupă-te serios, publică materialele băieților noștri, ține contactul cu tovarășii care ne îndrumă — erau dintre ultimele lui îndemnuri cu puțin înainte de a fi cuprins de coma ce-i anunța sfîrșitul...

IATĂ PENTRU CE, premiul instituit pe numele lui este un omagiu pe care gazetarii presei noastre comuniste și libere îl aduc astăzi memoriei aceluia care a fost colegul nostru, vajnicul lor înaintaș în vremuri revoluționare și eroice.

REDACȚIA JUDEȚEANĂ ȘI VIAȚA EI INTERNĂ

de Gh. LAVRIC

● ○ latură a activității redacționale unde este necesar mai mult dinamism.

● Fiecare formă de activitate colectivă — ședință de colegiu, plenară redacțională, adunare de organizație — la timpul și la locul potrivit.

● Câteva experiențe folosite...

● ...Și unele imperfecțiuni ce se cer înlăturate.

REVISTEI „PRESA NOASTRĂ“ i se pun întrebări cu privire la organizarea și planificarea activității gazetelor locale, la viața internă a redacțiilor și stilul de muncă folosit de conducerea publicațiilor județene cotidiene și săptămânale. Din conținutul fiecărei probleme ridicate, se degajă preocuparea colectivelor redacționale pentru perfecționarea continuă a modalităților de muncă, a formelor de organizare, totul subordonat sporirii eficienței gazetelor, obiectiv major și comun presei noastre în ansamblu. Răspunsuri tip, rețete valabile tuturor gazetelor nu se pot da. Înainte de toate, trebuie să avem în vedere o serie de factori deosebit de importanți pentru fizionomia organizatorică și profilul tematic al publicațiilor. Și anume: în afara condițiilor specifice de apariție, cotidiene sau săptămânale, de competența și talentul cadrelor de gazetari, ziarele locale acționează într-o diversitate de zone geografice, cu o structură economică, socială, spirituală extrem de bogată, complexă și totodată diferită de la un județ la altul. Este știut de asemenea că structura internă a redacției nu este dată pentru totdeauna. În prezent, la majoritatea cotidienele, munca este organizată pe secții; la cele săptămânale predomină organizarea pe rubrici. Numărul redactorilor încadrați în secții, precum și structura secției sînt în dependență directă cu profilul economic, social și cultural al județului. Dar organizarea unei redacții trebuie privită ca o noțiune dinamică, adaptabilă atît sarcinilor imediate, cît și cerințelor de perspectivă care se pun

în fața ziarului local, condiționată, firește, și de dobîndirea unei experiențe valoroase și a unei maturități publicistice. În fine, s-ar mai putea argumenta și faptul că perfecționarea formelor de organizare, înnoirea stilului de muncă au în vedere înlăturarea unor verigi intermediare și a unor scheme statice, anchilozate, care stimulează în mică măsură inițiativa și mai cu seamă răspunderea fiecărui gazetar.

În „sublinierile“ de față vom insista însă asupra altei probleme de mare actualitate pentru viața internă a gazetelor județene: creșterea rolului întregului colectiv redacțional în conceperea și elaborarea ziarului. Aceasta presupune existența unor condiții prielnice, asigurarea cadrului organizatoric adecvat. Experiența ne demonstrează că în multe redacții formele colective de muncă (colegiile, plenarele redacționale, adunările organizațiilor obștești, ale organizațiilor de bază de partid) reprezintă un tot unitar, sînt subordonate îmbunătățirii generale a activității gazetelor, creării unui climat de căutare, calificării și educării redactorilor, manifestării personalității gazetarului. Firește, fiecare verigă în parte, colegiu sau plenară redacțională, prezintă particularități specifice; unele probleme pot fi dezbătute numai în colegiu, altele în plenare redacționale sau, într-o formă diferită, aceeași problemă poate constitui obiectul discuțiilor atît în colegiu cît și în plenara colectivului. Asupra locului sau temei care să fie discutată — în colegiu, în plenară și alte adunări redacționale — nu poate hotărî decît conducerea gazetei, ținînd

seama de condițiile concrete și necesitățile specifice fiecărei redacții. Tocmai de aceea, înainte de a continua discuția privind particularitățile acestor dezbateri, ținem să precizăm că ne vom opri numai la câteva considerații de ordin principial și practic în legătură cu conținutul activității colegiilor de redacție și orientarea dezbaterilor din plenarele redacționale, evidențiind experiența unor colective, subliniind limitele altora, cu intenția de a deschide un schimb de opinii, în folosul tuturor.

CE SE POATE SPUNE despre colegiile de redacție de la gazetele județene? Lăsând la o parte aspectele teoretice, definițiile didactice, vom reaminti doar că colegiile de redacție — ca organisme colective, de concepție și conducere a întregii activități redacționale, formate din cele mai competente cadre de gazetari — au atribuții însemnate: iau în discuție activitatea secțiilor și rubricilor, definitivează planurile curente și de perspectivă, stabilesc acțiunile de presă și modalitățile publicistice corespunzătoare pentru tratarea obiectivelor stabilite, profilul rubricilor, paginilor speciale, apreciază activitatea redactorilor, fixează măsurile de stimulare a unor lucrători ai ziarului.

Valoroasă în această ordine de idei este experiența redacțiilor județene de la Timișoara. Colegiul ziarului „Drapelul roșu” a dezbătut anul acesta „Profilul tematic și grafic al ziarului pe 1970” și, legat de aceasta, în altă ședință de colegiu, a discutat despre „Portofoliul fiecărui redactor, proporțiile și numărul de articole necesare lunar”. Conducerea redacției „*Neue Banater Zeitung*”, având în vedere particularitățile gazetei, a analizat anul acesta trei probleme deosebit de importante: munca redacției cu colaboratorii externi, locul și rolul informației de gazetă, pătrunderea ziarului și modalitățile concrete de difuzare. În toate problemele dezbătute s-au stabilit și măsuri corespunzătoare. La ziarul „*Szabad Szo*”, colegiul de redacție a organizat o amplă dezbateră cu privire la structura tematică a rubricilor permanente și îmbunătățirea calității articolelor publicate.

Pentru a elucida unele aspecte privind periodicitatea ședințelor de colegiu, durata, mecanismul desfășurării lor, ne vom referi la unele experiențe ale ziarului „*Drumul socialismului*” — Hunedoara. Aici, de regulă, ședințele de colegiu se

planifică lunar, cu excepția lunilor în care se organizează plenare redacționale (nu trebuie înțeles însă că ele nu se pot organiza de câte ori este nevoie); se iau în dezbateră probleme de organizare mai bună a muncii redacționale, în concordanță cu sarcinile care se pun mai acut într-o anumită perioadă. Ședințele de colegiu sînt scurte (circa o oră — o oră și jumătate), iar dezbaterile se axează îndeosebi asupra măsurilor propuse spre adoptare. De pildă, la ședința din 14 februarie a.c. s-a discutat despre organizarea rubricii privind campania agricolă de primăvară (cuprindere teritorială, operativitate, variație de genuri, evidențiere prin grafică etc.). Tot atunci s-a luat măsura ca secția economică să fie întărită cu un redactor din altă secție, care să se ocupe, împreună cu redactorul de specialitate, de susținerea rubricii. De asemenea, ședința de colegiu din ziua de 11 martie a.c., în care s-a discutat despre necesitatea tratării mai profunde și mai sistematice a problemelor educației și combaterii manifestărilor străine eticii socialiste, s-a soldat cu formarea unui colectiv din doi redactori cu multă experiență care, sub îndrumarea redactorului șef adjunct, se ocupă în exclusivitate de susținerea unei rubrici permanente în ziar.

În ședințele de colegiu, de obicei, nu se prezintă materiale scrise, ci informări verbale. Hotărârile, deși formal nu se pun la vot, se iau cu asentimentul tuturor membrilor colegiului. Se obișnuiește ca la ședințele de colegiu să fie invitați toți șefii de secție, precum și redactorii din secția analizată. Unele dezbateri din colegiu, mai cu seamă acelea în care se discută probleme de disciplină, sînt comune cu ale biroului organizației de bază. O astfel de ședință neplanificată, a avut loc la 20 aprilie a.c., cînd au fost discutate abaterile de la disciplina redacțională a doi gazetari. Prezența membrilor biroului organizației de bază la ședința de colegiu a sporit eficiența măsurilor disciplinare luate.

Desigur, despre formele și eficiența activității colegiilor de redacție se poate discuta mult. Nu s-a lichidat încă peste tot cu munca sporadică, cu maniera rutinieră de a se discuta cu predilecție chestiuni curente, aspecte organizatorice, administrative (stabilirea acordului, darea unor sancțiuni și altele). Din acest punct de vedere, conținutul muncii colegiilor de redacție de la

ziarele „*Informația Harghitei*”, „*Înainte*” — Brăila, „*Viitorul*” — Mehedintzi, „*Tribuna Sibiului*”, „*Delta*” ș.a. — Tulcea poate fi mult îmbunătățit, în sensul analizei cu prioritate a problematicii majore, de fond. De asemenea, făcînd abstracție de unele realizări, timpul de muncă al conducerii ziarului și al celorlalți membri ai colegiului de redacție de la ziarul „*Orizont*” — Vilcea, este în mare măsură ocupat cu rezolvarea problemelor diurne, în dauna celor de perspectivă. Se obișnuiește ca în ședințe de colegiu să se citească, de față cu autorul, unele articole slabe, să se discute greșeli de limbă și stil, inexactitățile apărute, nerealizarea planului de către un redactor sau altul. Nu poate fi negat aspectul pozitiv al acestei practici, dar în acest fel sînt absolviți în mod considerabil de răspundere șefii de secții și secretarii de redacție. În același timp, lectura colectivă a unor manuscrise, în condițiile cotidiene, pare o modalitate deja depășită.

ACTIVITATEA COLEGIILOR de redacție continuă, în alte forme, într-o concepție și manieră schimbată, în plenarele redacționale, unde fiecare redactor are posibilitatea să-și aducă direct aportul la conceperea și elaborarea ziarului, să-și spună părerea despre munca sa și a celorlalți colegi. Dezbaterile din plenarele redacționale urmăresc, în principal, două obiective majore: perfecționarea pregătirii profesionale a gazetarilor și informarea lor cu problemele curente, de perspectivă și de specialitate din raza județului respectiv. În legătură cu creșterea calificării profesionale, cităm câteva teme puse în dezbateră plenarelor redacționale: „Rolul informației din ziar”, „Între documentare și operativitate” („*Orizont*” — Vilcea), „Limba și stilul articolelor publicate”, „Modul cum sînt consultați și folosiți colaboratorii externi” („*Înainte*” — Brăila).

La redacția gazetei săptămînale „*Năzuința*” — Sălaj s-a organizat recent un simpozion cu tema „Ancheta publicistică”, în cadrul căruia au fost luate în discuție, pe baza unor intervenții dinainte pregătite de către gazetarii cei mai calificați, aspecte privind: predocumentarea și documentarea propriu-zisă, stabilirea tematicii și chestionarului pentru anchetă, modalitățile publicistice concrete de efectuare a anchetei și cum se reflectă acestea în ultimele 20 de numere de gazetă. Tot pe probleme specifice anchetei de ziar, la

redacția ziarului „Steagul roșu” — Bacău a avut loc o întâlnire cu publiciști consacrați din presa centrală. Discuțiile au fost purtate pe baza unor întrebări spontane, fără referate dinainte pregătite.

Evoluția publicistică a gazetariilor (lărgirea orizontului de cunoștințe generale, adâncirea specializării și profilării) devin, deci, o preocupare a întregului colectiv, nu numai o răspundere a conducerii. Spre exemplificare, vom arăta că în cadrul redacției „Flacăra roșie” — Arad, cu o periodicitate aproape lunară, are loc un schimb de opinii în jurul unor astfel de probleme: „Cum se formează ca ziarist tovarășul...”.

În viața interioară a redacției, organizarea dezbaterilor în plenare, cu participarea tuturor redactorilor, nu reprezintă un scop în sine, de dragul ședințelor „în sine”. Conținutul lor vizează în primul rând îmbunătățirea muncii în toate domeniile. Conducerea ziarului municipal „Steagul roșu” — Petroșani obișnuiește să pună lunar în dezbaterile plenarelor redacționale activitatea secțiilor de specialitate. Nu de mult a avut loc analiza activității secției sociale. Cu acest prilej s-au stabilit măsuri concrete pentru tratarea mai sistematică a problemelor sociale și de etică cetățenească, trecându-se la publicarea bilunară a unei pagini speciale intitulate „Individ — colectivitate”.

Redacțiile care au acumulat o experiență gazetărească mai bogată, organizează periodic plenare redacționale cu un conținut de un fel deosebit, sub formă de „întâlnire-dialog”, între redactori și anumite cadre cu munci de răspundere, secretari ai comitetului județean de partid. Așa procedează redacțiile ziarelor „Drapelul roșu” — Timiș și „Orizont” — Vâlcea. Ce se realizează prin acest dialog? Gazetarii au posibilitatea să fie informați direct asupra problematicii majore, asupra sarcinilor de perspectivă, de către factorii cei mai competenți din județ. La rândul lor, conducătorii organismelor respective iau cunoștință nemijlocit de preocupările redacțiilor

lor, le pot sprijini concret în rezolvarea obiectivelor fixate.

O ANUMITĂ PARTICULARITATE prezintă plenarele redacționale ce se organizează zilnic la gazetele „Unirea” — Alba și la „Neue Banater Zeitung” — Timiș. Ședințele plenare de redacție la „Neue Banater Zeitung” au loc de fapt în fiecare zi, la ora 12, cu o durată de circa 45 de minute, când se pun în discuție: numărul ziarului apărut, cel din ziua următoare și cel de-a doua zi. La aceste dezbateri, am putea spune de sumar, participă practic toată redacția, motivându-se organizarea muncii pe rubrici și nu pe secții. Pe marginea celor trei numere de ziar, după cum afirmă conducerea gazetei, se discută, astfel și despre problemele profesionale (?), teoretice (?), se analizează conținutul și forma materialelor apărute. Cât de temeinic pot fi dezbătute aceste probleme în 45 de minute, rămâne de văzut. S-ar putea ca această formă să corespundă unor nevoi zilnice, dar pericolul de repetare, de monotonie, de fragmentare a timpului necesar documentării pe teren nu trebuie neglijat.

Nu se poate pune sub semnul egalității conținutul ședințelor operative organizate de conducerile ziarelor pentru discutarea sumarelor sau rezolvarea problemelor survenite la zi cu atribuțiile plenarelor redacționale periodice (lunare, trimestriale sau bimestriale). Desigur, cu totul alte condiții există la o gazetă cu apariție săptămînală, unde, la început sau la sfîrșit de săptămîna, se pot organiza analize ale numărului apărut. La redacția gazetei „Năzuința” — Sălaj, în esență, în asemenea plenare se discută: realizarea planului pe săptămîna încheiată (fiecare șef de rubrică informează asupra felului în care au fost realizate sarcinile), mersul activității în tipografie, conținutul, actualitatea și ținuta publicistică a articolelor apărute, precum și obligațiile fiecărui redactor pentru numărul următor. Și acestor dezbateri săptămînale, pe lângă aspectele operative, li se pot fixa teme principa-

le, în jurul cărora să fie polarizate discuțiile redactorilor.

Cum se desfășoară dezbaterile din plenarele redacționale? Șabloane pentru toate categoriile de gazete nu pot fi stabilite. Fie că se discută pe marginea unor referate, fie că se fac intervenții verbale, important este ca obiectul dezbaterii să fie cunoscut din vreme, ca problemele respective să răspundă cerințelor concrete ale fiecărui colectiv. E bine ca, din cînd în cînd, intervențiile, expunerile asupra problemelor principale prezentate în plenarele redacționale să fie încredințate și altor gazetari, nu numai cadrelor de conducere, pentru a se verifica și stimula capacitatea de orientare, spiritul de observație al tuturor oamenilor din redacție, care, în final, să conducă la maturizarea profesională a ziaristilor, indiferent de treapta ierarhică. Firește, fixarea concluziilor privitoare la unele probleme controversate cade în obligațiile conducerii, redactorului șef sau redactorului șef adjunct. Dar nici acest aspect nu trebuie interpretat mecanic și absolutizat. În cele din urmă, totul depinde de natura dezbaterilor, de experiența colectivului.

FĂRĂ INDOIALĂ, despre activitatea colegiilor de redacție, despre conținutul plenarelor redacționale se pot face și alte considerații, se pot prezenta și alte experiențe; fără a mai aminti de diferitele cercuri profesionale și grupe pentru studiul limbilor străine (organizate în cadrul filialelor și subfilialelor Uniunii ziaristilor), cenacluri literare constituite pe lângă unele redacții și altele. Indiferent, însă, de formele și metodele utilizate, care derivă de altfel din condițiile specifice ale fiecărei gazete, viața internă a redacției județene trebuie să devină și mai dinamică, mai bogată în conținut. Redacția, prin diversitatea procedurilor folosite, trebuie să constituie un adevărat for de dezbateri, de investigare și prospectare a acelor optime soluții, modalități și posibilități de a edita un ziar județean la un nivel publicistic cît mai ridicat.

CONSFĂTUIRE DE LUCRU:

OPINII DESPRE... OPINIE

LA ÎNCEPUTUL LUNII aprilie, la Brașov s-a desfășurat consfătuirea de lucru pe tema atragerii mai eficace în activitatea presei a intelectualilor, a valorificării în coloanele publicațiilor județene a potențialului creator al acestora.

Bucurându-se de sprijinul Uniunii ziaristilor consfătuirea a reunit gazetari aparținând filialelor Brașov, Sibiu și Covasna.

Punct de plecare pentru desfășurarea discuțiilor a fost expunerea făcută de Valeriu Râpeanu, vicepreședinte al Comitetului de Radioteleviziune, concentrată mai ales asupra *opinie de presă*, ca formă a punerii în valoare publicistice prompte, eficace a acelei atitudini sau idei competente prin care intelectualii județului nu numai că se exprimă asupra activității economice, științifice, sociale sau culturale, ci contribuie efectiv la perfecționarea continuă a acestora.

S-a subliniat în acest sens experiența vastă acumulată de presa românească și meritele publicațiilor ce apar în județele prezente la consfătuire, insistându-se asupra faptului că opinia reprezintă astăzi o formă specifică de exercitare a democrației socialiste, în sensul că ea ilustrează, prin numeroase forme publicistice, consecvența cu care partidul nostru valorifică uriașul rezervor de inițiativă și aptitudine creatoare al poporului.

Implicând o răspundere netă, asumarea prin atitudine a unei responsabilități ce devine sub tipar o responsabilitate socială, opinia — fie că e vorba de consultația de nivel științific, de masa rotundă, de comentariul critic — nu angajează numai pe semnatarul ei, ci și publicația. Eficacitatea ei este hotărâtă deci încă de atunci când ziarul sau revista își alcătuiesc planurile lor și este confirmată

apoi în toate etapele ce conduc, de la necesitatea exprimării unei opinii într-un domeniu dat pînă la satisfacerea publicistică a acestei necesități. În câteva observații critice concrete, vorbitorul a semnalat pe rînd pericolul banalizării opiniei, pe acela al neconcordanței dintre forma publicistică și obiectul ei și altele.

DISCUȚIILE, deosebit de vii, au privit nu numai experiența acumulată (la care s-au referit, între alții Petre Drăgulea, redactor-șef al ziarului „Drum nou”, Vasile Trif, redactor-șef al ziarului „Tribuna Sibiului”) ci și acele aspecte concrete ale muncii de presă în urma căreia se realizează dezideratul atragerii intelectualilor din cele mai diverse categorii — alături de ziarele și revistele județene. S-au exprimat, de asemenea, opinii privind eficacitatea acestei munci, în sensul că o opinie este o investiție spirituală făcută anume pentru a înlesni rezolvarea mai bună a unor sarcini de mare complexitate, (punct de vedere exprimat pe baza unor exemple de către Alexandru Doly, redactor-șef al zia-

rului „Megyei Tükör” din Covasna) despre modul în care opinia a ajuns să reflecte autoritatea cuvîntului scris (cu referire la competența celor chemați să-și exprime opiniile: Zweyer Ewald, redactor-șef al ziarului „Hermannstädter Zeitung”, Dumitru Rujan, redactor la ziarul „Drum nou”), despre necesitatea de a oferi cîmp larg unor dezbateri de interes public (Ion Itu, redactor la „Tribuna Sibiului”, Ion Ciutacu, redactor la ziarul „Drum nou” ș.a.).

CONSFĂTUIREA și-a însușit câteva propuneri făcute cu acest prilej; asupra unora s-a exprimat în cuvîntul său și Ioan Stănculescu, secretar al Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România, insistînd totodată asupra utilității temei dezbătute. De altfel, prin asemenea manifestări de interes profesional se realizează în chip semnificativ însăși menirea filialelor Uniunii ziaristilor, de unde și dezideratul unanim exprimat al unei activități sistematice, permanente.

Mihai NADIN
„Astra”-Brașov

UN ELEMENT NOU: Cercurile profesionale

NECESITATEA de a diversifica și extinde cadrul acțiunilor filialei Brașov a Uniunii ziaristilor în domeniul perfecționării profesionale a ziaristilor, a lărgirii orizontului lor politic și cultural a determinat înființarea unor cercuri profesionale. Avînd drept model Cluburile

organizate în Capitală, aceste cercuri profesionale urmăresc profilarea redactorilor de la publicațiile brașovene pe probleme de specialitate, informarea lor complexă și multilaterală în legătură cu ansamblul și dinamica fenomenelor economice și social-culturale

circumscrise sferei lor de activitate, aprofundarea politicii partidului în toate domeniile vieții sociale, sporirea nivelului calitativ al materialelor publicate în paginile ziarelor, atât în conținut cât și în formă. În funcție de obiectivele menționate, avându-se în vedere interesele redacțiilor și preocupările ziaristilor au fost organizate următoarele cercuri: *Cercul de economie*, *Cercul de sociologie și etică*, *Cercul de estetică și Cercul de sport și turism*, care grupează redactorii ai ziarelor „Drum nou” și „Brasai Lapok”, ai revistelor „Karpanten Rundschau” și „Astra”.

Cercurile profesionale și-au început activitatea. Cercul de sport, condus de *Alexandru Dincă*, a dezbătut în cursul lunii aprilie aspectul tehnic și etic al arbitrajelor. Pe marginea expunerii susținute de Dan Furnică, vicepreședinte al C.I.E.F.S. Brașov, au avut loc discuții interesante și utile. În continuare, arbitrul de fotbal de categorie republicană, Petre Badea, a împărtășit celor prezenți din experiența sa. Pentru luna mai este programată o discuție cu tema „Asociația sportivă, principal mijloc pentru dezvoltarea sportului în mase”.

Reuniți în cadrul cercului de estetică, prezidat de criticul *Mihai Nadin*, cei 18 gazetari din secțiile de artă și cultură ale publicațiilor brașovene au participat la o serie de dezbateri consacrate ridicării calității articolelor de critică literară și de artă. Au fost organizate întâlniri cu oameni de artă și cultură împreună cu care au fost discutate problemele dezvoltării artei și culturii în țara noastră, varietatea formelor și a mijloacelor de expresie. Au avut loc întâlniri cu cititorii privind eficacitatea articolelor de artă și cultură.

Cercul de sociologie și etică a debutat cu o consfătuire pe tema „Ancheta socială și ancheta sociologică” în cadrul căreia a fost abordată problema contingenței presei cu sociologia, relevându-se modalități de folosire a tehnicilor sociologice în procesul de investigare și interpretare a unor fenomene menite să devină obiectul unor materiale sociale. Discuțiile prilejuite de o altă dezbateră organizată de acest cerc au fost publicate în ziarul „Drum nou” sub forma unei „mese rotunde” dedicată edu-

cației juridice a populației. Pentru luna mai a fost programată o întâlnire cu participarea prof. dr. docent Traian Herseni și a colectivului de cercetători ai serviciului cercetări de psihologia muncii și ergonomie din cadrul Combinatului chimic Făgăraș, a directorilor marilor întreprinderi industriale din județul Brașov, consacrată examinării posibilităților pe care le are sociologia de a contribui la rezolvarea unora din problemele stringente ale producției.

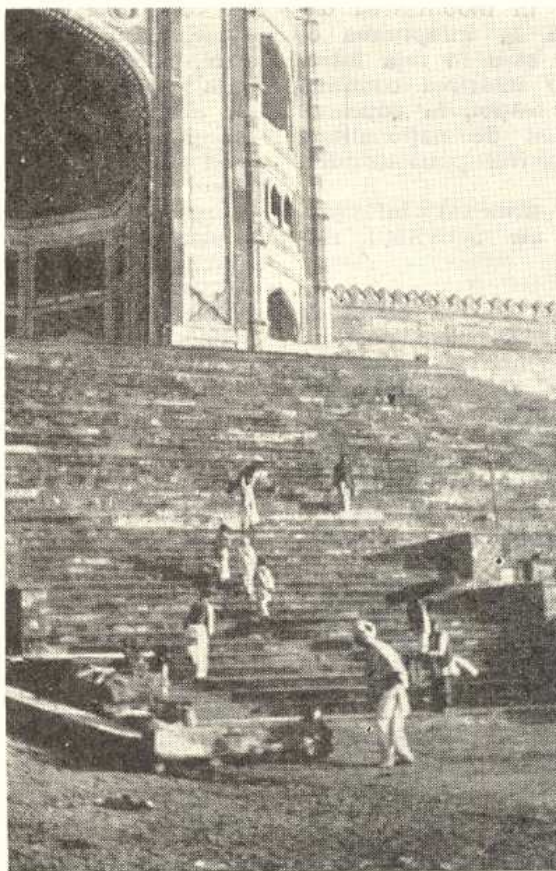
Cercul economiștilor are în plan organizarea unor discuții cu specialiști din diferite unități industriale, cu experți de la C.E.P.E.C.A., consacrate examinării cauzelor generatoare de deficiențe în unele

compartimente ale producției, activității laboratoarelor uzinale, valorificării inovațiilor și invențiilor, calificării și reciclării cadrelor.

CA METODA DE LUCRU principală folosită este dezbateră liberă și deschisă a problemelor abordate, urmându-se nu alinierea unor opinii sau puncte de vedere, ci confruntarea lor, cristalizarea unor idei și descoperirea a noi modalități de soluționare a problemelor, astfel încât aceste întâlniri să devină surse ale unui material publicistic ce va fi valorificat în coloanele ziarelor.

Victor Ștefan POPESCU
„Drum nou”

Henry Cartier Bresson

Din expoziția deschisă în aprilie-mai 1970 la București, în holul Facultății de arhitectură

„Satehpür Sikkri” India, 1966

Tematica actuală în preocupările ziarului „Elöre“

Iosif BĂNYAI

ZIARULUI „ELÖRE“, principală publicație pentru populația de naționalitate maghiară din țara noastră, îi revin sarcini deosebite în reflectarea politicii partidului și statului nostru, în mobilizarea oamenilor muncii la îndeplinirea obiectivelor care stau în fața întregului popor, în întărirea continuă a unității și a frăției, în educarea oamenilor muncii de naționalitate maghiară în spiritul patriotismului socialist.

În cele ce urmează înfățișăm unele aspecte ale activității ziarului.

ÎN PERIOADA care a trecut de la Congresul al X-lea al partidului și după cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la aniversarea „Scînteii“, ziarul „Elöre“ a înregistrat progrese pe linia tratării problemelor construcției socialiste.

Ziarul reflectă mai susținut și în forme publicistice variate succesele poporului nostru în îndeplinirea politicii partidului, acordă o mare atenție activității, sarcinilor și problemelor care trebuie rezolvate în domeniul industriei, agriculturii, investițiilor, științei, învățămîntului, culturii, ridicării conștiinței socialiste. „Elöre“ a tratat cu mai multă competență și operativitate probleme ale activității în aceste domenii, publicînd articole de analiză critică a unor deficiențe din diferite sectoare importante, multe conținînd propuneri de măsuri și soluții pentru înlăturarea lipsurilor.

Informațiile asupra principalelor evenimente ale vieții politice, eco-

nomice și culturale din țară și de peste hotare sînt mai consistente, tematica e mai cuprinzătoare.

La elaborarea ziarului a fost antrenat un număr sporit de cadre de conducere din economie, personalități din domeniul culturii și artei, științei, învățămîntului, ceea ce a contribuit la creșterea eficienței articolelor, la ridicarea nivelului publicistic al ziarului.

ÎN DOMENIUL ECONOMIEI, ziarul s-a ocupat îndeosebi de realizarea integrală a planului, a sarcinilor de investiții, punerea în funcțiune la termen a noilor obiective industriale și social-culturale, perfecționarea formelor și metodelor de conducere a economiei naționale, reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, îndeosebi a consumului de metal, mobilizarea rezervelor de creștere a productivității muncii (rubrică permanentă).

Ziarul s-a ocupat mai sistematic de efectuarea la timp a tuturor lucrărilor agricole, de realizarea la termen a construcțiilor agro-zootehnice și de asigurarea bazei furajere.

Ziarul publică săptămînal o pagină pe teme economice. De regulă, în pagină sînt concentrate materiale mai importante semnate de conducători de unități economice, specialiști din industrie, agricultură, construcții. Pagini speciale interesante au apărut pe teme privind creșterea averii obștești, îmbunătățirea evidenței mijloacelor materiale și financiare, folosirea rațională a fondurilor de acumulare și de investiții. Artico-

lele sînt convingătoare, analitice și mobilizatoare, majoritatea fiind semnate de specialiști. În atenția ziarului au stat și problemele folosirii raționale a pămîntului, protejării terenurilor împotriva inundațiilor.

Ziarul a susținut activ o acțiune pe tema „Timpul specialistului în agricultură“. Redactorii ai ziarului s-au documentat în 14 întreprinderi agricole asupra acestei probleme și au publicat un ciclu de articole în care se demonstrează, pe bază de exemple și fapte convingătoare, că principala sarcină a acestor cadre este de a se ocupa de problemele producției, nu de chestiuni administrative mărunte.

În unele articole pe teme economice au apărut inexactități, termeni inadecvați, noțiuni și expresii eronate. Se utilizează noțiunea de depășire cînd în realitate este vorba de îndeplinirea planului (uneori despre întreprinderi care realizează planul în proporție de 100% în ziar se scrie că acesta a fost depășit cu 100% ; se întîmplă ca termenul de adresă sau comunicare să fie înlocuit cu termenul de ordin ; plan de marfă în loc de planul producție-marfă. Pentru planul producției marfă vindută și încasată se folosesc circa șase denumiri : planul de vânzare și încasare, planul de valorificare, planul de marfă valorificată etc.

Ținînd seama de ponderea articolelor pe teme economice, de gradul de competență al articolelor publicate în ultima perioadă, nu se poate afirma că „Elöre“ a epui-

zat posibilitățile de îmbunătățire a activității de care dispune, că a valorificat aceste posibilități pe măsura cerințelor. „Elöre“ poate să facă un pas și mai hotărât înainte în ceea ce privește îmbunătățirea tematicii sfera de cuprindere a problemelor, nivelul publicistic, ținuta grafică, stilul și limba, varietatea genurilor gazetărești.

Ziarul publică săptămînal o rubrică în cadrul căreia apar materiale privind legătura cercetării științifice cu producția, în contextul preocupărilor unor institute de cercetare. Toate articolele au fost semnate de profesori universitari cercetători, conducători de institute.

Ce trebuie reproșat ziarului? În tratarea problemelor de știință lipsesc total temele din domeniul agriculturii, ale producției vegetale și animale, activitatea stațiilor experimentale. Ziarul „co-boară“ foarte rar la nivelul uzinelor, I.A.S. sau C.A.P. pentru a scrie despre efectele aplicării rezultatelor cercetării. despre pretențiile unităților față de cercetare.

ZIARUL A FĂCUT un progres calitativ în tratarea problemelor de cultură, ceea ce a contribuit la ridicarea nivelului său general. Redacția a organizat un amplu schimb de opinii despre nivelul creației literar-artistice și accesibilitatea acesteia. Numeroși scriitori și-au expus părerile cu privire la conceptul de literatură modernă și sensul social al acestuia, criticînd orientarea unor scriitori și poeți spre artificii de stil sterile, în dauna conținutului.

Redacția s-a preocupat de orientarea și educarea literar-artistică a cititorilor de combaterea unor pseudo-creații în domeniul artelor. În articolele „Ecranul în complicitate cu crima“ ziarul a relevat efectele nocive ale unor filme occidentale de aventuri în care binele se poate confunda cu răul, prezentat isofitor.

Ziarul publică săptămînal o pagină literar-artistică. Prezența unor oameni de cultură de prestigiu, selectarea exigentă a materialelor beletristice nivelul publicistic ridicat dau paginii consistență, stimulează interesul cititorilor.

Ziarul „Elöre“ ar fi adus un aport și mai consistent la reflectarea activității cultural-artistice din țara noastră dacă ar fi antrenat un număr mai mare de critici li-

terari, îndeosebi la examinarea unor fenomene mai generale, în vederea dezbaterii problemelor majore ale creației literar-artistice. De asemenea, ar fi binevenită publicarea unor articole din care să se desprindă direcțiile în care se dezvoltă creația unor autori, în domeniul prozei, poeziei și dramaturgiei, cerințele și exigențele sporite ale societății noastre față de oamenii de cultură.

1969, anul aniversării a 25 de ani de la eliberarea țării, a fost anul celor mai bogate producții literare în limba maghiară (comparativ cu anii anteriori au apărut de două ori mai multe lucrări beletristice). Aceasta ar fi necesitat consemnări cu accente adecvate. Ziarul a semnalat un număr relativ redus de lucrări literare. Urmărirea inconsecventă a fenomenului literar, raza restrînsă a cronicii literare sînt slăbiciuni evidente.

ESTE POZITIVA strădania redacției de a concentra atenția cititorilor asupra problemelor majore ale dezvoltării societății noastre — aspecte subliniate de documentele Congresului al X-lea al partidului — societatea socialistă multilateral dezvoltată, rolul statului socialist în organizarea și conducerea economiei, esența dezvoltării democrației socialiste, legalitatea socialistă. Un alt grup de articole s-au referit la: democrația socialistă și responsabilitatea socială, unitatea și coeziunea social-politică a poporului nostru, scopul principal al politicii partidului — ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului, rolul școlii în formarea conștiinței socialiste. Articolele fac cunoscute tradițiile de luptă ale poporului, momente importante din istoria partidului, subliniază frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, munca comună, drepturile și îndatoririle naționalităților conlocuitoare din țara noastră.

CA O CARACTERISTICĂ principală a muncii redacției se impune atenției străduinta de a fi în actualitate și în problemele de învățămînt unde ziarul abordează teme majore, actuale, ridicate pe parcursul procesului instructiv-educativ.

Articolele „Rolul învățămîntului și formarea conștiinței socialiste“, „Specialistii în învățămînt“, „Școala — atelierul formării omului multilateral instruit“, pornind de

la hotărîrile Congresului al X-lea, scot în evidență aspecte esențiale ale activității din școli, formarea ideologică și cetățenească a elevilor și întărirea legăturii învățămîntului cu viața, cu producția, rolul profesorilor în munca de instruire și educare a tinerei generații.

În tratarea problemelor învățămîntului, „Elöre“ ar fi înregistrat succese și mai palpabile dacă s-ar fi acordat importanța cuvenită problemelor trecerii la învățămîntul general de 10 ani care marchează începutul unei etape noi în istoria școlii din țara noastră.

Putem aprecia de asemenea sfera largă de cuprindere și preocupare multilaterală față de tratarea problemelor cetățenești.

O pondere mai mare ocupă în ziar materialele despre aprovizionarea populației cu legume, fructe și mărfuri industriale, despre activitatea comerțului, articolele privind serviciile oferite populației de cooperatia mestesugărească, de industria locală, deservirea în hoteluri, asistența medico-sanitară. În atenția redacției se află și gospodărirea orașelor, comunelor, lo-cuințelor, soalelor, a căminelor muncitorești, a stațiilor balneare, funcționarea unităților de alimentație publică, a bufetelor de uzină.

În redacția ziarului „Elöre“ s-au făcut progrese și în ceea ce privește ridicarea nivelului publicistic al materialelor, folosindu-se o gamă mai largă de genuri gazetărești: articolul de analiză, reportajul, ancheta, publicîndu-se într-o formă mai încheagată rubricile de informații, note, însemnări.

Se poate reproșa ziarului că unele probleme de interes social-cetățenesc nu sînt tratate în strînsă legătură cu activitatea organelor locale ale administrației de stat și instituțiilor publice. Eficiența unor articole este scăzută deoarece se rezumă mai mult la a constata diferite situații luîndu-se ca bune justificările oferite de conducătorii unor instituții, fără ca redacția să-și aducă o contribuție proprie la soluționarea deficiențelor constatate.

REZUMÎND CELE ARĂTATE, desprindem preocuparea pozitivă pentru o tematică în permanentă actualitate. Cît și constatarea că redacția dispune de numeroase posibilități care se cer mai bine folosite în perfecționarea continuă a activității sale.

Consfătuirile de lucru ale ziarului „INFORMAȚIA BUCUREȘTIULUI”

ORICÎT AR PAREA de ciudat, câteva teste întreprinse de redacția noastră au demonstrat negru pe alb, că bucureștenii cunosc mai bine Valea Prahovei (să nu mai vorbim de litoral) decât împrejurimile propriului oraș. O întinsă oază de verdeață — cu care puține metropole se pot mândri — unde s-au investit, în ultimii ani, sume importante pentru dezvoltarea bazei turistice (campinguri, hoteluri, restaurante) este prea puțin folosită, îndeosebi în cursul săptămânii. Cei anchetați în timpul sondajului ne-au mărturisit că o deplasare la Sinaia sau Predeal este mai „sigură”: trenurile au ore fixe, ca și autocarele O.N.T. Ce folos că Snagovul se află la jumătate de ceas de București, că Mogoșoia sau Pustnicul sînt și mai aproape, dacă autovehiculele de transport în comun îți dau emoții, retrăgîndu-se exagerat de devreme și circulînd cu o exactitate mai mult decît... aproximativă!

La această constatare s-au adăugat și altele, toate laolaltă relevînd anumite lacune — le-aș numi „de principiu” — în ceea ce privește coordonarea eforturilor factorilor interesați în folosirea eficientă a zonei de agrement din jurul Capitalei. De aici — și inițiativa redacției de a-i aduce „la aceeași masă” pe reprezentanții tuturor acestor organisme, pentru a-i determina să privească dincolo de „felia” lor de activitate. În câteva consfătuiri consecutive, am avut drept interlocutori cadre de conducere și specialiști din comerț, O.N.T., organizațiile de transport (I.T.B., I.T.A., C.F.R.), cooperația meșteșugăreas-că, întreprinderi de agrement, organizatori de excursii din sindicate etc. Factori bine intenționați, dar, uneori, prea obișnuiți să privească numai în „ograda” lor, s-au cunoscut prin intermediul redacției, au făcut schimb de telefoane, hotărîți să-și îndeplinească strădaniile...

Evident, nu aceste aspecte au fost determinante, ci măsurile concrete care s-au adoptat, multe chiar în timpul consfătuirilor respective. Ziarul nostru le-a oglindit în ciclul de anchete (semnate de redactorii Romeo Groapă și Petre Dinescu). Reamintesc câteva dintre ele, pen-

tru a sublinia că finalitatea unei acțiuni depinde de concretețea obiectivelor de la care se pornește. Deci:

- prelungirea duratei curselor de transport spre și din zonele de agrement, înființarea unor linii noi în direcțiile respective;

- diversificarea excursiilor organizate prin O.N.T., inclusiv în cursul săptămânii, intensificarea, pe aceste coordonate, a colaborării între O.N.T. și sindicatele bucureștene;

- înmulțirea surselor de divertisment;

- tipărirea unor mici îndreptare turistice pentru înfățișarea posibilităților de odihnă, cazare, transport în aceste zone.

Bineînțeles, vom continua să urmărim, în plin sezon, cum se respectă măsurile stabilite, vom aduce în discuție și alte posibilități de folosire superioară a locurilor de odihnă din jurul Capitalei.

De ce mi-am propus să insist asupra acestor consfătuiri? Tocmai pentru că ele au dezbătut o problemă despre care „s-a mai vor-

bit” și în alți ani. Dar tratînd izolat diverse aspecte, neglijînd, cum se spune, pădurea, din pricina copacilor, noi nu am obținut întotdeauna rezultate multumitoare.

Invitarea în redacție a unor specialiști constituie o modalitate utilă, în măsura în care redacția știe exact ce urmărește, posedă informațiile necesare pentru ducerea discuției „de la egal la egal”, își propune să obțină o anumită eficiență. Altfel, consfătuirea se reduce la un dialog amabil și neangajant, încît nici cel mai abil redactor nu poate risipi circumspecția firească a cititorilor. Am înregistrat, deschis vorbind, asemenea fiasco-uri și ele ne-au pus în gardă asupra adevărului îndeobște cunoscut că și drumul spre iad e pavat cu cele mai bune intenții...

AȘADAR, fără a absolutiza, considerăm că, *gîndite și tratate* adecvat (organizatoric și publicistic), asemenea consfătuiri de lucru înviorază peisajul ziarului, aduc valențe inedite în rezolvarea concretă a unor probleme de largă audiență.

Sorin HOLBAN

NU-I PĂCAT SĂ ZÎMBEȘTI!..

DACĂ S-AR FACE un sondaj printre cititorii ziarului „România liberă” asupra materialelor citite cu prioritate — cred că „Una pe zi” — caricatura lui Matty — ar figura la loc de cinste. Am văzut mulți cititori deschizînd ziarul și zîmbind multumiți constatînd că acest foileton comprimat în două rînduri există.

„Informația Bucureștiului” este un ziar foarte solicitat în tot timpul săptămînii, dar simbăta este realmente smuls din mîinile vînzătorului de ziare. Aproape toți cititorii caută pagina „In virful peniței”. Am spus pagina? Greșeală... În ultimul timp cititorii întîlnesc doar un colțisor care mai amintește de această pagină. E drept, pagina nu întotdeauna mulțumea cititorul. Deh, gusturi. În general însă își atinge scopul propus... Rîsul sau zîmbetul (de la caz la caz) era

urmat de comentarii, luări de poziții, învățăminte.

Alte publicații ne oferă glume și caricaturi fără cuvînte — uneori reușite — adunate sub titlul „Umor străin”. Dar de ce numai străin? Umorele românești nu merită și el un locșor mai acătării în publicațiile respective? Poate n-ar strica schimbarea titlului rubricii. De pildă: „Umor românesc și de peste hotare” (e o sugestie doar... în ceea ce privește titlul).

Există însă și ziare din paginile cărora nu răzbate nici măcar acest „zîmbet” palid. De ce este socotită inoportună apariția unor schițe satirice, a unor cronici-rimate etc.? Ele urmăresc doar același țel ca și formele clasice de prezentare, gazetărești, — e drept pe un ton mai vesel — dar prin aceasta cu nimic mai deficitar din punct de vedere publicistic.

Sin ARION

● De la considerații cu caracter general la disecarea componentelor prezentării grafice (literă, policromie)...

● Simplă prezentare sau o treabă de arhitect?

● Tehnicism, decorativism, funcționalitate, estetism; principalul este ca arhitectul să extragă din toate simburile rațional...

● Paginație pe 8 coloane, literă mică (8, 7, 6), „coridoare” verticale prin text și alte fenomene care — din respect pentru cititor — ne trimit la rigorile lingvisticii, psihologiei, poligrafiei...

● Fiecare presă națională din țările socialiste își afirmă trăsături și un specific propriu pe fondul unor trăsături comune izvorâte din esența socialismului...

● De unde și concluzia: arhitectii mai au multe de învățat...

PROBLEME ACTUALE ALE ARHITECTURII ZIARULUI

de

Dimităr GHEORGHIEV

Candidat în filologie
(R. P. Bulgaria)

REDACȚIA REVISTEI „Presa noastră” m-a invitat să scriu în paginile sale despre problemele actuale ale prezentării grafice a ziarului. Întrucât revista a publicat — sub forma unor Caiete de ziaristică — conținutul cărții mele „Arhitectura ziarului”¹ nu voi stăruii asupra acelor probleme care cititorilor le sînt deja cunoscute. Aș vrea să mă opresc pe scurt, în acest articol de revistă, la o seamă de probleme noi, de care m-am ocupat în ultimii doi-trei ani, după apariția cărții amintite.

ÎNAINTE DE TOATE, trebuie subliniat interesul sporit pe care îl manifestă ziaristii din multe țări față de problemele prezentării gra-

fice a ziarului. Este îmbucurător că în decurs de cîțiva ani au apărut o seamă de noi cărți care se ocupă de această temă în mod deosebit. S.M. Gurevici și V.V. Popov, docenți la Universitatea din Moscova, au scris un nou manual² în care, sistematizînd reguli de bază ale modului de prezentare a ziarelor sovietice, au căutat totodată să interpreteze și să generalizeze ceea ce este nou în școala grafică sovietică de astăzi. A apărut, de asemenea, o interesantă carte a lui Oleg Țiganov (autorul lucrează la ziarul „Izvestia” și ține prelegeri la Școala superioară de partid din Moscova) despre „regizarea” unui număr de ziar; tot el a scos și o broșură despre planificarea grafică

a ziarelor raionale³. Criticul de artă sovietic Avram Șițgal, cercetător în probleme referitoare la litera de ziar, a dat publicității rezultatele unui studiu statistic despre litera folosită de 150 de ziare și reviste sovietice și străine (printre care și românești)⁴; într-o lucrare de dimensiuni reduse, dar plină de conținut, dr. Fred Vorwerk, docent la Universitatea din Leipzig, analizează aspectele actuale ale imprimării ziarelor în culori, argumentîndu-și concluziile cu rezultatele experiențelor tehnologice și ale cercetărilor sociologice întreprinse de el⁵. Autorul polonez Wiktor Frantz a încercat să depisteze aspectele psihologice ale prezentării grafice a ziarului și să elaboreze o tipologie

a ziarelor după aspectul lor exterior⁶. A apărut, de asemenea, o carte voluminoasă, bine compartimentată, a lui Jaroslav Kopriva (Praga)⁷. Mai pot fi menționate și manualele elaborate de doi autori francezi⁸. La această listă îmi voi îngădui să adaug două culegeri apărute în R.P. Bulgaria; într-una din ele se analizează școala de prezentare grafică germană, în cealaltă — concepțiile și practica lui V.I. Lenin în privința aspectului exterior al ziarelor⁹. Nu voi stăruia asupra discuțiilor bine cunoscute de la Uniunea ziaristilor români, din paginile revistei „Presa noastră”, în legătură cu grafica de presă; după părerea mea, nivelul profesional al acestor discuții pledează în-deajuns pentru ca materialele respective să fie publicate în volum.

Ce ne spun aceste lucrări?

În primul rând, putem constata că aproape toate, și printre ele cele mai importante, au fost realizate în țări socialiste. O activitate deosebit de susținută o manifestă teoreticienii sovietici. Ziaristica socialistă, prin însăși natura ei socială, e capabilă să împingă înainte dezvoltarea arhitecturii ziarului mai mult decât ziaristica burgheză.

În al doilea rând, se observă o trecere de la manuale și lucrări normative generale cuprinzând norme elementare de prezentare grafică — la lucrări mai profunde din punct de vedere al studiului și al generalizărilor teoretice.

În al treilea rând, se abordează nu numai prezentarea grafică în general, dar și unele din părțile ei componente (literă, tipar în culori). Această diferențiere reprezintă o condiție din cele mai importante pentru aprofundarea muncii pe acest tărâm.

MATERIALUL TEORETIC acumulat ne dă posibilitatea ca — având în vedere formularea unei definiții științifice — să răspundem mai clar la întrebarea: Ce este prezentarea grafică a ziarelor?

Această noțiune are o dublă semnificație. Pe de o parte, activitatea propriu-zisă de realizare a aspectului exterior al ziarului. Pe de altă parte, sistemul de cunoștințe legate de această activitate.

Analizând prima semnificație, putem încadra prezentarea grafică a ziarului, sau mai exact munca de realizare a ei, în categoria artelor aplicate, în speță în categoria graficii aplicate. Artele aplicate, după cum se știe, sînt strîns legate de

tehnică și economie, fiind în același timp domenii ale culturii spirituale ca și ale culturii materiale, participînd la formarea mediului în care omul trăiește și care îi educă sentimentele și gusturile. Această definiție este legată în totul și de prezentarea grafică a ziarului: atît de tehnica poligrafică și de economia ziaristică, cît și de formarea gusturilor estetice ale cititorilor. Nu întîmplător, încă de la prima vedere, spunem: cutare ziar e frumos, iar cutare e urît; aceasta înseamnă că prin aspectul său exterior, ziarul, sau mai precis prezentarea lui grafică, determină o reacție emoțională.

De aceea, eu sînt de părere ca, în locul noțiunii de „prezentare grafică”, să se folosească noțiunea de „arhitectură a ziarului”. Cînd spun aceasta, am în vedere că, la fel ca și în arhitectura propriu-zisă, și în arhitectura ziarului, creatorul este limitat de o serie de condiții obiective: în primul caz — de destinația edificiului, de spațiul construcției, de calitatea materialelor de construcție; în cel de al doilea caz — de destinația ziarului, de formatul paginilor, de utilajul tipografic, de genul și mărimea publicației ș.a.m.d. Elementul comun al ambelor cazuri este faptul că și arhitectul-constructor, și arhitectul-gazetar se folosesc de elemente compoziționale, de ritm, de contrast. Desigur, aceasta nu înseamnă să punem totul sub semnul egalității; arhitectura ziarului este o artă aplicată, pe cînd arhitectura propriu-zisă face parte din ceea ce denumim arte frumoase.

În afară de activitatea propriu-zisă de realizare a aspectului exterior al ziarului, noțiunea de „arhitectură a ziarului” include și terminologia sistemului de cunoștințe despre această activitate. În acest sens putem vorbi despre arhitectura ziarului ca despre o disciplină cu caracter de știință aplicată. Aceasta cuprinde atît legile și regulile proprii ale prezentării grafice a ziarului, cît și elemente ale altor științe și discipline (poligrafie, literografie, optică fiziologică, psihologie experimentală ș.a.m.d.).

Aceste reflecții pot părea drept o teoretizare abstractă. O astfel de „teoretizare” este totuși necesară. Definirea procesului de creare a aspectului arhitectonic al ziarului ca o artă, fie și din rîndul artelor aplicate, arată că de acest lucru nu se poate ocupa oricine. Aici este necesară o chemare, o „scîn-

teie divină”. De vreme ce aceasta este o artă, în această activitate foarte multe depind de calitățile subiective ale realizatorului, bineînțeles avîndu-se întotdeauna în vedere funcțiile politice ale ziarului. A defini arhitectura ziarului drept o disciplină cu caracter de știință aplicată, înseamnă că în realizarea aspectului grafic nu se poate conta numai pe talent, numai pe inspirație. Empirismul trebuie înlocuit cu studierea serioasă, sistematică a tuturor cunoștințelor legate de prezentarea grafică a ziarului.

Propria noastră experiență arată că nu e suficient să se organizeze în redacții o discuție-două sau să se citească unele cărțuși pe tema prezentării grafice. În R.P. Bulgaria studenților de la facultatea de ziaristică le sînt afectate în această direcție două cursuri. Primul, cuprinzînd un semestru, este consacrat bazelor prezentării tehnice în toate genurile de mijloace de comunicare de masă — ziare, radio, televiziune. Cel de-al doilea curs, cuprinzînd două semestre, este destinat studenților care se specializează pentru a lucra la ziare și reviste (cei alți studenți se vor pregăti pentru a lucra la radio și televiziune). Este vorba de un curs de arhitectură a ziarului de nivel superior. Deocamdată, nu putem aprecia dacă aceste modalități de pregătire corespund în-deajuns, deoarece primul curs va fi introdus abia în toamna acestui an. Sînt de remarcat, de asemenea, ideile unor colegi sovietici în legătură cu organizarea unei specializări deosebite, mai largi și mai diferențiate pentru cei ce se ocupă de prezentarea grafică a ziarelor și revistelor.

CONSIDERÎND ARHITECTURA ziarului ca o artă, în prim plan se ridică datele ce se referă la orientarea estetică a acestei creații. La început, pînă la mijlocul secolului trecut, în prezentarea grafică a ziarului a predominat tehnicismul. Tehnica tipografică era încă neperfectionată, prezentarea grafică trebuia concepută astfel încît să nu se îngreuneze procesul de apariție a ziarului. Nu era loc pentru o creație deosebită. Urme ale tehnicismului se pot vedea și în unele ziare din zilele noastre, care adoptă prin tradiție o prezentare grafică arhaică („Neue Zürcher Zeitung” — Elveția, „Politika” — Iugoslavia). A urmat apoi era decorativismului.

Procesul de creștere a tirajelor, ca urmare a monopolizării presei și a perfecționării tehnicii tipografice, determina căutarea de noi mijloace pentru a atrage atenția cititorilor. Ziarele au început să se ornameze cu litere fanteziste, cu linii fasonate, cu viniete, rubrici și titluri desenate. Greșeala decorativismului consta în aceea că el făcea frumoasă fața ziarului — cu ajutorul unor elemente din afară, că „importa” această frumusețe, în loc de a găsi elementul estetic în însăși esența ziarului. Decorativismul are rădăcini adânci; și astăzi, în unele ziare, se resimt recidivele sale. Mi s-au părut actuale părerile exprimate de colegii români împotriva ornamentațiilor antigazetărești. Ca o reacție la decorativism și ca o proiecție a ideilor estetice contemporane, a apărut funcționalitatea. Această orientare cere ca forma ziarului, inclusiv forma lui grafică, să fie doar o funcție a conținutului. Nu se poate bunăoară, să punem un text în chenar dacă acest lucru nu este impus de importanța textului respectiv. De foarte multe ori, însă, funcționalitatea face ca pagina să devină mult prea rece, inexpresivă. Aceasta se datorește faptului că prezentarea grafică funcțională a diverselor părți componente nu corespunde cu grija pentru prezentarea frumoasă a paginilor în întregul lor.

O direcție nouă și încă nu prea răspândită în arhitectura ziarului se poate considera estetismul. În practică, această direcție este o consecință a transpunerii mecanice a procedeelor grafice de revistă în pagini de ziar. Teoretic, aceasta este o supraapreciere a semnificației formei. În unele ziare pentru tineret și gazete săptămânale se lasă mari „pete” albe, se fac titluri mici de tipul titlurilor de revistă. În acest caz, tehnoredactorul se manifestă ca un artist care operează liber cu „materia primă” — cu articolele, titlurile, clișeele. Or, un ziar nu este un peisaj, ci un fenomen politico-social; folosirea chibzuită a spațiului, conturarea clară a fiecărei publicații, în funcție de importanța ei, reprezintă principii de bază ale arhitecturii ziarului.

Sînt departe de a nega — în bloc — orientările de mai sus. Dimpotrivă, din fiecare din ele, se poate lua un simbul rațional. După părerea mea, s-ar putea formula drept cea mai reușită orientare — cea funcțional-artistică. Esența ei: fiecare element grafic

trebuie să exprime ideea politică, semnificația, specificul textului respectiv; în același timp, ziarul, pagina de ziar trebuie privite ca o creație grafică omogenă, cu un efect estetic propriu, specific. Desigur, aceasta nu e o sarcină tocmai ușoară.

Privind astfel lucrurile, putem găsi loc și pentru un titlu desenat, și pentru o vinieta, dacă acestea sînt lucrate cu simțul măsurii și în corespundere cu estetica contemporană. Renunțarea la decorativismul demodat nu trebuie să ducă la purism tipografic. E adevărat, ziarul se poate face numai din material tipografic; un ziar este înainte de toate un fenomen poligrafic; dar un element desenat, bine executat, va juca un rol util. Mai cu seamă în unele pagini și ziare specifice (pagina literară, pagina femeii ș.a.m.d.).

OBIȘNUIM SĂ SPUNEM că în prezentarea grafică a ziarului trebuie să se țină seama de cerințele altor științe. Am avut prilejul să aud spunîndu-se că aceasta, ca idee, este ceva de efect, dar în practică nu prea e importantă și necesară.

Dar nu e așa.

Să luăm următorul exemplu. În prezent, ziarele din Europa occidentală trec în marea lor majoritate la paginajul pe opt coloane. Tehnoredactorii susțin că, cu cit sînt mai multe coloane, cu atît e mai ușor de alcătuit pagina. Lăsăm de-o parte faptul că putem întîlni un ziar prost paginat pe 9 coloane și unul foarte bine paginat pe 5 sau 6 coloane. Aș vrea să subliniez o altă problemă. Limbile popoarelor din unele țări se caracterizează prin cuvinte destul de lungi, prin abundența de prepoziții. Atunci cînd o coloană din pagină devine mai îngustă, trebuie să se despărte un număr mai mare de cuvinte. Calculele mele arată că în ziarele bulgare, atunci cînd se trece de la o coloană de 3 cuadrați (12 cicero) la o coloană de 2,1/2 cuadrați (10 cicero), numărul cuvintelor despărțite se dublează. Or aceasta are o influență negativă asupra psihicului cititorului; necesitatea de a urmări un număr atît de mare de cuvinte despărțite îi dispersează atenția. În afară de aceasta, atunci cînd se folosește o coloană prea îngustă, se complică și culegerea; linotipistul e nevoit să lase un spațiu mare între cuvinte, ceea ce

duce la formarea de „coridoare” verticale inestetice în coloană. De aici rezultă că atunci cînd alegem lățimea optimă a coloanei, trebuie să ne călăuzim nu numai după considerente „pur” tehnoredacționale, dar și după criterii lingvistice, psihologice și tipografice.

Redactorii tehnici ai ziarelor trebuie să cunoască anumite trăsături ale igienei cititului. Și nu numai ei. Adoptarea de către poligrafie a unor caractere de literă mai mici, pe de-o parte, și tendința de a introduce în ziar o cantitate cît mai mare de informații, pe de altă parte, au făcut ca ziarele din zilele noastre să culeagă, de regulă, textul cu petit, nonpareille și colonel. De-aici a rezultat un adevărat paradox: în vremurile romantice, cînd puținii abonați citeau ziarul liniștiți, fără grabă, la gura sobei, textul articolelor era cules cu literă mare, de 9 și 10 puncte; iar astăzi, cînd ritmul vieții s-a accelerat colosal și oamenii „citesc” ziarul în cîteva minute, în drum spre și de la serviciu, în tramvai sau în autobuz, într-o poziție din cele mai incomode pentru lectură, la o lumină de multe ori necorespunzătoare, noi îi oferim informații culese cu literă de 8 sau chiar de 6 puncte. Unde este grija pentru vîzul și psihicul cititorului? Foarte rezonabil procedează acele ziare sovietice, germane, elvețiene și americane care revin la litera de 9 puncte. Desigur, acest lucru e mai greu de făcut în ziarele care apar în numai patru pagini, dar deîndată ce se extinde spațiul ziarului, se cere mărit și compul de literă.

AȘ VREA SĂ MĂ OPRESC pe scurt și asupra tendințelor de stil din arhitectura ziarelor de astăzi. În presa țărilor nesocialiste se observă tendința de a se extinde influența școlilor engleză și franceză. Dacă luăm presa în plină dezvoltare din Africa, observăm că ziarele de pe jumătatea acestui continent se paginează după modelul parizian, iar ziarele de pe cealaltă jumătate — după model londonez. Colonialiștii par să fi plecat, dar în arhitectura ziarului (și nu numai aici!) influența lor a rămas. Un ziar din Nairobi sau din Tunis pare a fi, uneori, mai englezesc și mai franțuzesc decît ziarele din fostele metropole. În

→

timp ce țări din Africa și Asia copiază vechea grafică vest-europeană, o parte importantă a presei din Europa occidentală adoptă un nou model — modelul american. În felul acesta, în lumea presei din țările nesocialiste se desfășoară un proces de dispariție a aspectului național din arhitectura ziarului, un proces de cosmopolitizare.

O tendință deosebită caracterizează ziarele din țările socialiste. Presa sovietică și cea germană, presă a unor state mari, a avut în trecut tradiții naționale mai precis conturate. Alte țări au început să-și creeze un stil propriu în arhitectura ziarului mai ales după victoria societății socialiste, folosind, desigur, ceea ce aveau mai bun în presa din trecut. Această operă de creație se desfășoară pe o scară mare. Fiecare din țările socialiste din Europa și-a afirmat în arhitectura ziarului ceva propriu, ceva ce nu se întâlnește aiudoma în ziarele altor țări. În ziarul polonez se remarcă paginarea pe verticală „cu picior“, cu titluri mari, în trepte, cu texte culese cu caractere diferite. În ziarul cehoslovac se evidențiază „aerisirea“ largă, motivată și teoretic în lucrările unor autori cehoslovaci. În ziarele românești, dimpotrivă, accentul se pune pe contrastul evident dintre alb și negru, adică dintre „albitură“, pe de-o parte, și linii și titluri culese cu literă groasă, pe de altă parte. Pentru ziarele cubaneze este caracteristică tendința de a imprima un pronunțat caracter de afiș, mai cu seamă în pagina întâia, ca și compoziția geometrică. O mare parte dintre ziarele bulgare utilizează paginația mixtă, pentru care este caracteristică îmbinarea, în compoziția paginii, a liniilor structurale verticale și orizontale, evitându-se paginația „cu picior“; în afară de aceasta, se alege un număr redus de caractere pentru titluri, ceea ce contribuie la realizarea unității de stil. Cred că aceste tendințe, abia conturate sau pe cale de afirmare, trebuie dezvoltate. Aceasta e calea care duce la realizarea personalității.

Totodată, aceste stiluri diferite au ca trăsătură comună tendința tipică pentru țările socialiste de a face prezentarea grafică accesibilă cititorului, clară și veridică din punct de vedere politic. În felul acesta, și în arhitectura ziarului, se realizează formula leninistă a

artei în noua societate — ca artă socialistă în conținut și națională în formă.

ÎN INCHEIERE, aș vrea să prezint cititorilor revistei „Presa noastră“ experiența pe care am dobândit-o noi în organizarea muncii pentru îmbunătățirea și dezvoltarea prezentării grafice a ziarului. De vreo zece ani, de această problemă se ocupă secția de planificare și prezentare grafică a ziarelor și revistelor din cadrul Uniunii ziaristilor bulgari. Din această secție fac parte ziaristi din secretariatele de redacție. Secția organizează discuții în problemele generale de prezentare grafică, pregătește analize cu privire la prezentarea grafică a unor ziare și reviste, trimite lectori pentru a iniția un colectiv redacțional sau altul în arta prezentării grafice, organizează stagii ale secretarilor ziarelor din provincie în redacțiile cotidienele centrale. Acum cîțiva ani secția a organizat o seamă de conferințe teoretice pe țară consacrate problemelor privind prezentarea grafică și fotoziaristica. În aprilie a.c. a avut loc un seminar de 4 zile al ziaristilor din secretariatele ziarelor centrale și districtuale în problemele prezentării grafice. De probleme ale prezentării grafice a ziarului se ocupă și catedra de ziaristică a Universității din Sofia. Am arătat mai sus că aici se țin prelegeri cu privire la problemele prezentării grafice. Un număr de 15 studenți de la facultatea de ziaristică și-au susținut lucrările de diplomă pe teme legate de grafica ziarului. Interesant de notat: prima dizertație

din R.P. Bulgaria pentru titlul de candidat în domeniul ziaristicii se ocupă de arhitectura ziarului. Pe lângă Uniunea ziaristilor bulgari a luat ființă un Centru de cercetări în problemele presei, în cadrul căruia se va organiza o secție pentru problemele tehnicii de presă; Centrul își propune să efectueze mai multe cercetări, pe baze științifice, legate de grafica publicațiilor periodice. Tribune pentru tratarea teoretică a acestei problematici sînt: revista „Bilgarski jurnalist“; culegerile teoretice editate de Centrul de presă; Analele facultății de filologie slave de la Universitatea din Sofia.

DE CURÎND, lumea întreagă a sărbătorit centenarul nașterii lui V. I. Lenin. Acest jubileu a fost celebrat și de ziaristica progresistă mondială. Învățătura leninistă despre ziarul de tip nou stă la temelia presei socialiste. Nu se poate să nu subliniem în mod special că Lenin în probleme legate de forcuța activ și de problemele aspectului grafic și ale tipării ziarelor și altor publicații. În scrisorile și articolele sale, pe marginile manuscriselor, întâlnim păreri ale lui Lenin în probleme legate de formatul ziarului, suplimentele unui cotidian, litera de titlu și de text, continuarea articolelor lungi etc. Adunate la un loc, toate acestea reprezintă o concepție grafică unitară. Vladimir Ilici număra el singur literele din manuscrise. Concepția lui Lenin cu privire la aspectul grafic al publicațiilor este un mare exemplu pentru noi toți, cei care sîntem „arhitecții“ paginilor de ziar.

1. Uzi „Presa noastră“, Suplimente „Caiete de ziaristică“, nr. 2(5) și nr. 3(6), apărute în numerele 5/6 și 8/9 1969 ale revistei.
2. U. U. Popov, S. M. Gurevici: Realizarea și prezentarea grafică a ziarului, Ed. „Kniga“, Moscova, 1967; Gurevici a scris și cartea: Prezentarea grafică și tipărirea ziarului raional, Ed. „Kniga“, Moscova, 1969.
3. O. U. Ţiganov; Regia numărului de ziar, Ed. „Misl“, Moscova, 1968; idem: Fața ziarului raional, Ed. „Sovestkaia Rossia“, Moscova 1969.
4. A. G. ŢiŢgal; Litera ziarelor și revistelor moderne, Moscova, 1967.
5. Fred Vorwerk: Moderne Zeitungstechnik — moderne Zeitungsgestaltung, Verband der deutschen Journalisten, 1967.

6. Wiktor Frantz: Szata graficzna gasety, Osrodek badan prasoslawczych, „Prasa“, Krakow, 1966.
7. Jaroslav Kopřiva; Graficka, úprava novin a časopisů, Svaz československých novinářů, Praha, 1966.
8. Bernard Uoyenne: Secrétariat de rédaction, Les guides de Centre de formation des journalistes, Paris. Paul Grangeon: Secrétariat de rédaction, Prague, 1968.
9. Dimităr Gheorghiev: Apariția și dezvoltarea școlii germane de prezentare grafică a ziarului, Analele Universității din Sofia, Facultatea de filologie slave, 1969, vol. 63, pag. 367—436; Dimităr Gheorghiev: Arhitectul în coloanele ziarului, culegerea „Ziaristica bulgară pe drumul lui Lenin“, Ed. P.C.B., Sofia, 1970, pag. 244—289.

ÎN TRE VOCAȚIE ȘI MILITANTISM

Convorbire cu

NHU PHONG

directorul Editurii pentru literatură și publicistică
din R. D. Vietnam.

INTERLOCUTORUL nostru este un om avînd o față cu trăsături fine ca trase de mîna unui delicat desenator. O vorbă domoală, liniștită, chibzuită ce nuanțează cuvîntul în frază dezvăluie, prin contrast, un ziarist militant. Este Nhu Phong, directorul Editurii pentru literatură și publicistică, membru permanent al Uniunii scriitorilor din R. D. Vietnam. Omul din fața noastră este de asemenea unul din cei mai talentați zariști vietnamezi.

Evident, dintr-o curiozitate specifică breslei noastre, dorim să aflăm, înainte de toate, cîteva detalii din biografia unui om a cărui viață s-a confundat cu flăcările revoluției din peninsula indochineză.

Nhu Phong s-a născut în anul 1917 la Hanoi și a început să scrie în coloanele presei democratice de la vîrsta de 18 ani. Mai întîi scurte schițe, apoi ample reportaje despre preocupările și frământările locuitorilor acestui perimetru asiatic.

Începînd din anul 1938 a participat la mișcarea „Frontul Democrat” condusă de Partidul Comunist din Indochina. În perioada ilegalității, între anii 1939—1945, a participat la organizarea Asociației publicistice ilegale „Salvarea patriei” pe care a condus-o în toți acești ani. După revoluția din august 1945 a desfășurat o susținută activitate în ziaristica militantă lucrînd mai întîi la ziarul „Salvarea patriei”, organ al frontului Viet-Minh, apoi colaborînd la ziarul „Nhan Dan”, organ al Partidului Muncitoresc din Vietnam.

Discuția se țese lin pe canavaua profesiei noastre.

— Am dori să cunoaștem cîteva dintre reportajele publicate în presa vietnameză care s-au bucurat de aprecierea publicului și care definesc, implicit, sfera de acțiune a presei din R.D. Vietnam.

— Ca în presa din orice țară, și noi avem proeminențele noastre. Avem un număr de zariști deosebit de talentați a căror pană conturează realitățile dramatice pe care le trăim și care au minunatul dar de

a ne însufleți în luptă. Evident, voi exemplifica nu după un criteriu strict științific sau după mărimea pe care o reprezintă un ziarist ori altul în presa noastră ci, pur și simplu, după... memorie. Aș aminti un reportaj al lui Dinh Van, intitulat „Trăiește ca el” și care a avut un mare succes mai cu seamă în rîndurile tinerilor cititori. Reportajul descrie vitejia cu care a luptat populația de pe o insulă singuratică împotriva unor valuri de invadatori americani și cărora le-a ținut piept cu succes... Amintesc apoi două reportaje — „În focul luptei” și „Front la înălțimi” ale ziaristului Cao Thi, în care sînt surprinse, deosebit de pregnant, resorturile morale care-i determină pe ostașii din apărarea antiaeriană să-și sacrifice viața, dacă aceasta este necesar.

O „a doua linie” din presa noastră o constituie reportajele privind munca pașnică desfășurată în fabrici și pe ogoare. Imi vine în minte frumosul reportaj intitulat „Bobocul de nufăr” în care este descrisă strădania locuitorilor unei comune, ce-și lucrează pămîntul în comun în cadrul unei cooperative, pentru a obține o recoltă de orez, în condițiile în care toți bărbații și toate femeile de vîrstă matură fac parte din forțele de autoapărare. Este vorba de destinul unei adolescente.

— Bănuim că o seamă de zariști au publicat lucrări de mai largă respirație...

— Este și normal să fie așa. O cauză ca a noastră, o luptă înverșunată ca a noastră nu s-ar fi putut să nu-i fi inspirat pe zariștii vietnamezi în realizarea unor lucrări publicistice de proporții mai ample. Aș aminti faptul că în presă activează contingentul celor mai tinere talente scriitoricești. Printre aceștia Nguyen Thi, Trang Duong, Thi Xuan Qui și Xuan Qunh, tineri zariști, condeie virulente în același timp, creatori ai unor volume de schițe de război de o mare valoare umană. Este de la sine înțeles că nu ne vom grăbi să spunem că acești

zariști-scriitori au atins perfecțiunea. Poate că mai au lipsuri în ceea ce privește tehnica creației. Însă în lucrările lor domnește deplin regele „fapt de viață concludent”, de unde și marea forță de înrîurire pe care o au creațiile lor asupra conștiințelor.

După cum numeroși zariști au devenit poeți. Bang Viet — și Luu Cuang Vu, doi tineri zariști, au făcut parte, încă din timpul primelor acte de agresiune americană, dintr-o unitate de apărare a orașului-port Haifong. Evident, n-am trăit împreună cu ei ca să pot înțelege în mod intim procesele subtile ce au avut loc în creuzetul conștiinței și sensibilității lor. Știu un singur lucru: într-o bună dimineață am primit din partea celor doi zariști-poeți pe adresa Editurii pentru literatură un strălucit volum intitulat „Mireasma pomilor din Pen Lua” în care, cu o forță unică și un limbaj evocator specific vietnamez, erau înfățișate cîteva dimineți de pace din timpuri ce vor veni cu siguranță.

— Ca parte a conștiinței sociale, acordați un loc arume ziaristului?

— Nu eu îi acord, ci munca sa. O viață de om închinată unei cauze cum este cea a noastră nu se poate derula decît la o înaltă temperatură de conștiință și sentiment. Forța sa de influențare, ideile pe care le servește, destinează ziaristicii un loc specific în conștiința societății.

ȘI ATUNCI cînd fiecare ziarist înțelege să se situeze pe această treaptă a profesiei sale, în mod indiscutabil este dublat de un militant.

Carol ROMAN

PREZENTUL ȘI VIITORUL IN PLANIFICARE

INCĂ DE LA ANUNȚAREA EI, întâlnirea cu tovarășul MAXIM BERGHIANU, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al P.C.R., președintele Comitetului de stat al planificării, organizată de Clubul ziaristilor economiști de pe lângă Uniunea ziaristilor, a suscitat un interes general. Acum, după ce am avut ocazia să facem parte dintr-un auditoriu deosebit de numeros, când am putut asculta un număr impresionant de întrebări cărora li s-a răspuns cu deosebită claritate și competență, simțem siguri că manifestarea și-a atins scopul.

Încercînd să facem o sinteză a principalelor aspecte ale întâlnirii, credem că ele ar fi, pe de o parte, delimitarea mai precisă a acelor probleme care sînt pendinte de organul central care este Comitetul de stat al planificării, și, pe de altă parte, unele modalități concrete de traducere în viață a hotărîrilor partidului și guvernului privind perfecționarea organizării, conducerii și planificării economiei naționale.

În activitatea noastră de ziaristi economiști ne întîlnim deosebit de frecvent cu probleme de planificare. Apreciem în multe cazuri judicioasa stabilire a perspectivei activității unei anume întreprinderi, sector, ramuri, criticăm uneori lipsa de prevedere, sistemul pompieresc de lucru. Dar dacă toate sînt

probleme de planificare, nu toate sînt dependente de C.S.P. Nu trebuie uitat că acest organ are rolul de a stabili sintetic activitatea economiei naționale, de a îndruma metodologic munca de planificare. Faptul că mai apare pe ici pe colo concepția planificare = C.S.P. — de altfel prezentă și în discuțiile la întîlnire — este de natură să golească de conținut însăși planificarea economiei noastre. Credem că s-a subliniat suficient de clar faptul că noi, ziaristii economiști, trebuie să analizăm și să prezentăm cititorilor problemele planificării pe toate nivelele de la ansamblul economiei la ramură, sector și pînă la locul de muncă. Și, desigur, toate acestea pe fundalul măsurilor de perfecționare a organizării, conducerii și planificării economiei naționale adoptate de Congresul al X-lea al P.C.R. de Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1969.

După cum s-a relevat la întîlnire, recent au intrat în vigoare sau sînt în curs de adoptare și aprobare o serie de reglementări înnoitoare pentru activitatea economică. S-a subliniat în mod deosebit rolul Legii contractelor economice care, în afară de multe alte aspecte noi ce nu le putem prezenta din considerente de spațiu, conferă contractului economic rolul unui instrument de planificare. Este un element esențial a cărui popularizare, explicare, constituie

o preocupare de bază a ziaristilor economiști.

Pornind de la conținutul Legii contractelor economice, invitatul Clubului nostru a prezentat o serie de noi măsuri care vor veni să perfecționeze activitatea de planificare a economiei naționale. Ele au menirea să reflecte mai bine acțiunea legii valorii, să amplifice caracterul științific al instrumentelor de planificare, să perfecționeze modalitățile de delegări, de atribuțiuni pe diferite nivele — într-un cuvînt să accentueze modernitatea economiei noastre naționale.

Din toate cele prezentate, pornind de la rolul ziaristilor de a informa și forma opinia publică, desprindem o serie de preocupări de viitor ale noastre. Căci, fără nici un fel de discuție, concomitent cu puternica ancorare în realitatea prezentului, noi trebuie să scriem prin perspectiva viitorului.

SI DIN ACEST PUNCT DE VEDERE credem că de un real folos ar fi materializarea operativă a propunerii făcute în finalul întîlnirii de către prof. univ. dr. Vasile Rausser, redactorul șef al revistei „Probleme economice” și anume aceea de a avea tot mai des ocazia să discutăm, în cadrul Clubului ziaristilor economiști, cu cadre de conducere din economie.

Șerban SIMEDREA

STUDII, CERCETĂRI

de

Stellan DIACONU

CUM ESTE RECEPTATĂ RUBRICA ECONOMICĂ

DEZVOLTAREA IMPETUOASĂ a economiei și în primul rând a industriei are drept rezultat, între multe altele, atragerea în ritm intens a mari mase de cetățeni în activitatea productivă modernă. Cuprinși în acest complex angrenaj social — direct sau indirect — oamenii simt nevoia, organică, să aibă la îndemână surse multiple, operative, cuprinzătoare, de informare asupra problemelor care îi preocupă; sau mai mult, care să le înlesnească confruntarea părerilor proprii despre munca și rolul lor într-un anumit punct al activității economice, cu ideile altora, poate mai eficiente în procesul soluționării problemelor organizării superioare a muncii, a producției. Aceasta și explică sporirea interesului a mari categorii de cititori față de rubricile economice ale ziarelor — constatare semnalată în tot mai multe țări ale lumii. De asemenea, explică — ca reacție firească a presei — creșterea ponderii acestor rubrici în ansamblul preocupărilor redacțiilor, abordarea unor aspecte tot mai numeroase din viața economică.

În articolul publicat în numărul precedent al revistei „Presa noastră” subliniam, ca un element de satisfacție pentru lucrătorul din presă, faptul că rubrica economică are o notorietate recunoscută în rândurile cititorilor. Astfel, cei ce au

vârsta între 20 și 60 de ani — adică grupele de cetățeni cu pondere deosebită în viața socială — urmăresc într-un grad de interes apropiat (52—69 la sută) știrile și comentariile politice interne și externe, materialele ce abordează problematica vieții economice și cetățenești; 52 la sută dintre participanții la anchetă au subliniat că citesc în mod frecvent articole în legătură cu activitatea din întreprinderi. În realitate procentul este mai mare, întrucât numeroasele materiale despre varietatea sortimentelor, calitatea produselor, activitatea de realizare a contractelor dintre industria producătoare de bunuri gospodărești și organizațiile comerciale etc. au fost apreciate de către cititori ca fiind de larg interes cetățenesc, iar multe dintre cele privind dezvoltarea economiei — au fost apreciate ca articole de politică internă. Este de reținut apoi că cei care au deprinderea lecturării zilnice a presei (bărbați și femei) se situează peste media celor ce urmăresc rubrica economică, cu 7 procente.

Desigur, în fața unei asemenea prize a rubricii în rândurile cititorilor, s-ar putea spune că situația este bună, că redactorii pot continua să se ocupe de problemele vieții economice în aceeași manieră, folosind aceleași procedee publicistice. Totuși, cred că nu este ca-

zul să se rețină o asemenea concluzie. Indicatorii de mai sus, reflectând o situație globală, permit doar în mică măsură analizarea relației ce există între tematica unei rubrici, de la un anume ziar, într-o anumită perioadă, pe de o parte și, pe de altă parte, preocupările diferitelor categorii de oameni ai muncii (înțeleg prin aceasta, în primul rând, preocupările și activitatea depusă pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, a angajamentelor).

S-ar putea pune întrebarea: nu se pretinde prea mult unei redacții, cerându-i-se ca în tratarea problemelor economice să țină seama de interesul, aparent diferit, al diferitelor grupuri de cetățeni? O întrebare firească, motivată de faptul că ziarele au sarcina să sprijine munca de îndeplinire a obiectivelor cuprinse în planul de stat, de perfecționare a întregii activități economice. Evident, așa stau lucrurile. Numai că în imensul proces creator oamenii participă ca individualități sau ca grupuri restrinse. Mai mult: de la o perioadă la alta, își propun obiective cu termene apropiate de realizat (prin mijloace specifice), au de rezolvat probleme diferite. Este firesc, deci, a se asigura o tratare diferențiată a problemelor generale. Așa se asigură participarea tot mai intensă, în raport cu locul ocupat în angrenajul econo-

mic, a fiecărei categorii de oameni ai muncii.

Oprindu-mă asupra acestui aspect, cred că trebuie făcută, o precizare: o asemenea confruntare între rubrica economică și diverse grupuri de cititori are șansa de a determina concluzii apropiate de reali-

tate numai în cazul ziarelor locale sau departamentale și mai puțin în cazul celor centrale, a căror sarcină primordială constă în reflectarea coordonatelor majore ale dezvoltării și perfecționării întregii activități economice.

nării cu mărfuri etc. Sînt elemente puse în evidență de cititorii din rîndurile pensionarilor, elemente ce vizează tematica ziarului.

UNILATERALITATEA TEMATICII = VARIABILITATEA INDICELUI DE NOTORITATE

AȘADAR, rubrica economică, judecată global, este urmărită cu interes de către cititori. Cum se prezintă însă situația dacă adîncim sondajul, propunîndu-ne a cunoaște măsura în care diferite categorii de oameni ai muncii — în funcție de vîrstă, sex, profesie — citește articolele cu o asemenea problemă?

Să ne oprim mai întîi asupra raportului vîrstă-rubrică economică:

Grupa de vîrstă	15—19	20—24	25—29	30—39	40—49	50—59	60 și peste
Indice de notorietate	39	53	50	54	42	51	14

Tabelul permite, la o primă lectură, concluzia că marea majoritate a cititorilor, îndeosebi cei angrenați în activitatea social-economică (indiferent de specificul profesiei sau al unității în care lucrează) receptează într-un grad apropiat problematica economică; că doar poziția grupelor extreme se cere explicată.

S-ar putea spune că redacția este mai puțin interesată dacă cei ce trec de vîrsta de 60 de ani manifestă sau nu interes pentru evoluția vieții economice. Aflați în pragul pensionării sau fiind pensionari, oricum, ei nu mai pot contribui la perfecționarea activității. Explicația poate fi acceptată. Mai ales că, motivîndu-și poziția, participanții la anchetă au afirmat că, în general, nu citește decât materialele care jalonează dezvoltarea economică a țării și

pe cele care tratează aspecte din fostele lor locuri de muncă. Dar să mai reținem o remarcă: „dacă titlul și primele fraze ne par interesante, atunci citim integral articolul“. Este o precizare făcută de 50 la sută dintre pensionarii care au participat la anchetă.

Aceste motivații subliniază că unei redacții nu-i poate fi indiferent modul cum o parte dintre cititori privesc una dintre rubricile de bază ale ziarului.

Dar mai există și alte argumente, legate de interesul menținerii sau sporirii pătrunderii gazetei în rîndurile populației, legate de informarea unor oameni, care, deși nu mai participă la viața productivă, nu se retrag și din cea socială. Între altele, dat fiind faptul că vîrsta medie a populației a sporit considerabil, numărul pensionarilor este în continuă creștere; avînd mai mult timp liber, teoretic, ei reprezintă o mare masă potențială de cititori, a cărei atenție trebuie reținută și prin materiale economice. Mai ales că, participînd la viața cartierelor, ei sînt interesați de evoluția unor laturi ale vieții economico-gospodărești: fondurile și lucrările privind dezvoltarea urbanistică, activitatea întreprinderilor de gospodărie orășenească, varietatea și ritmicitatea aprovizio-

SĂ TRECEM la cea de-a doua categorie de vîrstă, care se situează, de asemenea, la limitele indicelui de notorietate: cea de 15—19 ani. Fiind vorba de elevi în școlile profesionale și în licee, de studenți în primul an de învățămînt, cred că indicele 39 poate fi apreciat ca satisfăcător, el subliniind tendința creșterii interesului tineretului pentru viața economico-socială. Aceasta se desprinde și din motivațiile cuprinse în chestionare, din care rezultă că tinerii urmăresc cu preponderență articolele ce înfățișează dezvoltarea industriei, condițiile de muncă (grad de înzestrare tehnică, organizarea unităților, ambianța locurilor productive etc.), adică tocmai acele elemente care în scurt timp vor face parte din viața lor. Dar, și aici există „rezerve“ pentru stimularea interesului: „Pregătirea noastră teoretică se află într-o fază incipientă. Nu putem asimila materialele care cuprind mulți termeni de specialitate sau fac referiri la fenomene și procese economice complexe“;

„Tratarea unor cazuri strict particulare, specifice unei întreprinderi, nu interesează decît în mică măsură pe elevii claselor superioare de liceu“. Cele mai multe observații s-au referit însă la modul în care ziarele înfățișează evoluția profesiilor: ce meserii noi au apărut sau sînt pe cale să apară; ce sporuri calitative, determinate de evoluția tehnicii, înregistrează meseriile tradiționale; ce fel de contacte ar trebui să existe între școală și întreprinderi sau instituții, pentru ca tinerii să-și poată dezvolta cunoștințele sau verifica unele aptitudini etc. Cerințe ce nu ni se par de fel exagerate, ci, dimpotrivă, corespunzătoare seriozității cu care tinerii noștri privesc spre viitor cînd vor trebui să devină participanți activi la construcția socialistă.

Am lăsat special la urmă grupele mari de cititori — între 20 și 59 de ani — deoarece poziția acestora se cere analizată diferențiat.

În primul rînd: care este notorietatea rubricii economice în rîndul bărbaților și femeilor? Deși

eșantionul statistic a fost astfel întocmit încît să respecte proporționalitatea profesiilor, locurilor de muncă și a preocupărilor, rezultatele sînt net favorabile primei categorii: indicele de notorietate este de 60 pentru bărbați și de numai 36 pentru femei. Desigur, există explicații plauzibile pentru această situație, între care

urmărirea evoluției acesteia, a problemelor ce se ridică — există și se dezvoltă un raport direct. De aceea se și impune ca aprecierea gradului de interes să pornească și de la preocupările profesionale ale cititorilor.

Care este, deci, notorietatea rubricii în rîndurile cititorilor de diferite profesii?

Profesia:	Muncitori necalificați	Muncitori calificați	Maiștri-tehnicieni	Ingineri-economiști	Funcționari
Indicele de notorietate	30	51	56	59	54

activitatea gospodărească mult sporită a femeilor. Dar, în același timp, cîteva dintre motivațiile date de către participantele la anchetă se cuvin a fi reținute: „Există o anume predilecție a redacțiilor pentru activitatea bărbaților; citiți reportajele dintr-o anume perioadă, din care ziar vreți, și vă veți convinge”; „Cînd se scrie despre munca femeilor, se uită că ele au sensibilități aparte. Una este să critici o brigadă formată din femei, și alta este să iei atitudine față de neajunsurile constatate într-o echipă de bărbați”; „Nu cred să existe femeie care, aflată într-o anume activitate productivă — sau legată de aceasta — să nu manifeste interes pentru evoluția vieții economice. Redacțiile ar trebui să găsească însă asemenea teme și să folosească procedee publicistice, încît să stimuleze în mai mare măsură interesul cititoarelor”.

În al doilea rînd este de reținut faptul că patru grupe (20—24 ani, 25—29 ani, 30—39 ani și 50—59 ani) urmăresc îndeaproape problemele economice, grupele înregistrînd indicatori sensibil apropiați. În ceea ce privește nivelul mai redus al indicelui de notorietate a rubricii în rîndurile cititorilor din grupa 40—49 ani, voi face mai tîrziu cîteva precizări.

Indicatorii reținuți pentru principalele grupe de vîrstă — cu activitate intensă în viața social-economică — relevă o situație deosebit de semnificativă, ea reflectînd adevărul că între intensitatea participării oamenilor în complexul angrenaj al economiei și

Tabelul este deosebit de concludent. Gradul de pregătire, de răspundere față de mersul producției, al activității economice are ca un corolar firesc interesul față de problematica economică. În timp ce muncitorii necalificați citesc materiale referitoare la condițiile lor de viață și muncă, și pe cele care critică neajunsurile din unitățile din care fac parte, celelalte categorii au o arie mai largă de preocupări, urmărind noutățile tehnice și organizatorice, schimburile de păreri în legătură cu eficiența ideilor economice și metodelor nou apărute. Inginerii, cadrele de conducere și unii maiștri sînt interesați chiar de activitatea din alte domenii economice, avînd convingerea că pot prelua și adapta la condițiile specifice unităților procedeele folosite de alții. Aceste trei categorii — muncitori calificați, maiștri-tehnicieni, ingineri-economiști — sînt și cele care fac cele mai multe sugestii privind lărgirea ariei tematice: materiale mai bogate în conținut despre activitatea șantierelor și întreprinderilor industriale; atenție diverselor aspecte ale muncii de concepere și executare a produse-

lor; informarea sistematică asupra noutăților din întreprinderi și știință; să se revină asupra unor probleme, relevîndu-se soluțiile, preconizate, dar mai ales, laturile nou apărute; să se scrie despre dificultățile unei întreprinderi, atunci cînd ele au apărut, nu cînd factorii de răspundere s-au pus în mișcare; să se inițieze discuții pe marginea unor probleme de perspectivă (evoluția cererii în raport cu dezvoltarea științei și tehnicii; modernizarea producției și nivelul școlarizării viitoarelor promoții de muncitori și tehnicieni; modalitățile prin care maiștrii și inginerii trebuie să păstreze contactul neîntrerupt cu noile descoperiri etc.); să se inițieze schimburi de opinii asupra posibilităților de aplicare a noilor descoperiri tehnice și științifice; să fie sprijinite întreprinderile în dezvoltarea bazei materiale și a fondului necesar de cadre etc.

Am relatat numai cîteva din propunerile formulate în legătură cu tematica ziarelor deoarece — este de la sine înțeles — preocupările colectivelor din întreprinderi și instituții cu profil economic sînt extrem de variate. Esențialul pentru redacții — ca revers al cerințelor — trebuie să constea în capacitatea de depistare a preocupărilor, de selectare și prezentare a acestora, astfel ca fiecare ziar să acopere, prin rubrica sa economică, o gamă tematică variată, să abordeze problemele din asemenea unghiuri de vedere încît să rețină atenția, să trezească interesul unor grupuri cît mai mari (și diverse) de cititori. Numai atunci indicele de notorietate al materialelor economice — global și pe categorii de oameni ai muncii — va înregistra noi creșteri, pe măsura ponderii pe care rubrica o deține în ansamblul unui ziar. Și sînt de dorit asemenea sporuri, deoarece și în acest fel putem măsura eficiența activității publicistice.

UN MOTIV DE NELINIȘTE: PROCENTUL REDUS DE SATISFACȚIE

ÎN REDAREA rezultatelor sondajului am redus mult relațiile din viața social-politică, admitînd, pentru simplificarea expunerii, că ar exista un raport singular între te-

matica articolelor economice și intensitatea receptării acestora de către cititori. În realitate, este vorba de un proces mult mai complex, cu desfășurare în timp, interesul

oamenilor muncii față de acest aspect esențial al vieții sociale fiind determinat de diversele forme de dezvoltare a cunoștințelor economice, de procesul formării deprinderilor și, îndeosebi, a răspunderii față de perfecționarea activității economice. În acest context trebuie subliniat meritul partidului care, conducând întregul edificiu al construcției socialiste, a asigurat ridicarea neîntreruptă a conștiinței socialiste a maselor, participarea tot mai amplă a oamenilor muncii la viața economică, politică și socială.

Această muncă intensă a determinat sporirea contribuției maselor la dezvoltarea multilaterală a economiei; și, în același timp, creșterea spiritului analitic al oamenilor muncii, care acum privesc de pe alte coordonate ale exigenței proprii activitate. Desigur, spiritul lor critic nu se oprește la

Desigur, discuțiile cu 20—30 de oameni pot fi reduse, prin simplificare, la un numitor comun: având în față un lucrător în presă, ei au vrut să sublinieze gradul înalt al preocupărilor, spiritul de selecție și analiză. De aceea, nu m-am grăbit să trag concluzii, așteptând prelucrarea datelor menite a reflecta indicele de satisfacție al cititorilor față de calitatea, de conținutul materialelor economice.

Și iată cum se prezintă indicatorii globali. Într-un clasament de 10 rubrici, cea economică deține ultimul loc, acumulând numai 29 de procente (bărbați — 35, femei — 23), comparativ cu alte rubrici care întrunesc un indice de satisfacție de aproape 60, cum sînt cele de politică internă și externă.

În ceea ce privește indicele de satisfacție exprimat de grupele de vîrstă, situația se prezintă astfel:

Grupa de vîrstă	15—19	20—24	25—29	30—39	40—49	50—59
Indicele de satisfacție	28	29	32	34	26	35

Iar cel pe profesii:

Profesia	elevi și studenți	muncitori necalific.	muncitori calificați	maiștri tehnic.	ingineri și economiști	funcționari
Indicele de satisfacție	19	23	33*	37	28	33

locul de lucru, la „poarta întreprinderii“. Interesați fiind să recepteze idei, metode originale, tehnice și organizatorice, să găsească în paginile ziarelor răspunsuri la întrebările care și le pun — este firească exigența cu care parcurg acum articolele ce li se oferă spre lectură. Discutînd, în timpul efectuării sondajului, cu muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri, nu o dată am auzit formularea: „Presa trebuie să fie mai operativă în reflectarea faptelor, mai profundă în analiză, mai fermă în atitudine. Ceea ce ne satisfăcea în rubricile economice, a rămas de domeniul trecutului“.

Prima grupă, cea de 15—19 ani, care în linii mari este reprezentată de elevi și studenți, exprimă un procent redus de satisfacție, pe de o parte dat fiind preocuparea lor de căpetenie — învățătura, strădania de a-și dezvolta cunoștințele culturale și de a-și satisface curiozitatea în legătură cu ceea ce este senzațional în știință și tehnică (ceea ce presupune încă o anume nereceptare a nuanțelor unor probleme, a amănuntelor care nu li se par suficient de spectaculoase). Iar, pe de altă parte, ei sînt influențați de calitatea nesatisfăcătoare a articolelor

pe teme economice: „Am impresia că se recurge la aceleași scheme de analizare a unor activități, la aceleași cîteva formule de redactare“; „Din materialele economice lipsesc în general comparațiile, metaforele, frazele spumoase care să rețină atenția, să încinte pe cititor“, „Ceea ce convinge este ideea originală, exprimată sintetic, dar cu putere de atracție. Or, din puținele articole pe teme economice pe care le-am citit, am rămas cu impresia că ele nu prea excelează printr-o asemenea trăsătură“.

Am transcris aceste motivații deoarece, dintr-un anume punct de vedere, exprimă și opiniile altor categorii de cititori. Ele au, deci, o importanță actuală. Dar și una de perspectivă: tinerii, care în prezent urmăresc îndeosebi ziarele și revistele care li se adresează direct, peste cîteva ani vor deveni cititori constanți ai restului presei. Părerile lor de azi — care au la bază un gust în fază de formare — vor deveni mîine deprinderi, măsură de apreciere a valorilor.

Grupele de vîrstă între 20 și 39 de ani au o poziție apropiată în ceea ce privește aprecierea articolelor economice, explicațiile trebuind căutate, în primul rînd în profesia pe care o exercită, aspect asupra căruia voi reveni. Țin în schimb să subliniez diferența pregnantă dintre grupele 40—49 ani (indice de satisfacție 26) și 50—59 ani (indice de satisfacție 35). Am încercat să găsesc o explicație, dar, trebuie să recunosc, nu am reușit, deoarece motivațiile sînt atît de contradictonii, încît cu greu se pot delimita elementele care determină poziția atît de categorică a celor de 40—49 de ani față de calitatea materialelor economice. Ar putea fi vorba de reflectarea maturității lor în gîndire și activitate; dar faptul că această grupă are și un indice relativ redus de interes față de rubrica economică (42), impune o cercetare mai amplă a problemelor. Să reținem deocamdată aceste date ca elemente de studiu, urmînd ca viitoare sondaje să contribuie la elucidarea cauzelor.

În ceea ce privește gradul de satisfacție exprimat de oamenii de diferite profesii, consider că se impune următoarea delimitare :

— Muncitorii necalificați întru-nesc un indice redus de satisfacție, este adevărat, dar nu-și pot motiva în nici un fel poziția. Mai curînd este vorba de interesul lor redus față de problematica economică, aspect reținut și din indicele de notorietate (30) cel mai redus în comparație cu celelalte grupe.

— Muncitorii calificați și funcționarii se situează pe aceeași treaptă a clasamentului, dar cu motivații diferite. Primii apreciază că de la o vreme se scrie puțin despre munca lor, că se abordează diferite probleme care îi interesează în mare măsură, dar insuficient de aprofundat și, de cele mai multe ori, nu se revine asupra problemelor, pînă la deplina lor soluționare. Funcționarii își exprimă nemulțumirea pentru faptul că deși sînt des criticați, nu sînt sprijiniți în rezolvarea unor chestiuni vitale care vizează volumul și calitatea activității lor : reducerea formularisticii și situațiilor, soluții eficiente în rezolvarea problemelor contractuale, cele pentru care sînt cel mai des criticați.

— Maiștrii și tehnicienii — care, în comparație cu celelalte grupe, exprimă un indice înalt de satisfacție — sînt mulțumiți pentru faptul că ocupă un loc de seamă în materialele apărute în ziare, în-deosebi că au puțința să-și exprime opiniile prin diverse anchete și mese rotunde. Dar, afirmă ei, am fi și mai mulțumiți dacă : s-ar selecta mai atent faptele, iar aprecierile, pozitive sau negative, ar fi mai bine nuanțate ; s-ar verifica mai atent datele și răspunderile, astfel ca numai cei cu adevărat vinovați de anume stări de lucruri să fi supuși oprobriului public ; ar exista mai multă operativitate în

abordarea unor situații critice, ce apar în întreprinderi.

— Inginerii și economiștii sînt cei care exprimă, motivat, un indice redus de satisfacții. Și mi se pare firească această poziție, mai ales dacă ținem seama de principalul reproș adus materialelor pe teme economice, observație care apare la foarte mulți dintre participanții la discuții ; în condițiile în care în toate unitățile se desfășoară un amplu proces de modernizare a proceselor tehnologice, de perfecționare a întregii activități, ziarele nu reușesc, permanent, să reflecte aceste preocupări, să stimuleze noul, gîndirea novatoare. Între multe altele ei recomandă : să se organizeze schimburi de idei în jurul unei anume soluții organizatorice, pînă la completa elucidare a problemelor legate de generalizarea ei ; activitatea de organizare superioară a producției și muncii să fie prezentată nu ca un scop în sine, ci prin prisma implicațiilor pe care le are în viața oamenilor, societății ; să se semnaleze tendințele unor anume orientări, pentru a se preveni neajunsurile ; redactorii să pătrundă în miezul fenomenelor, pentru a relata elemente esențiale, nu pe cele de suprafață care pot fi lesne depistate și de cei ce s-au obișnuit cu anume stări de lucruri ; să se analizeze care este cel mai eficient procedeu publicistic — articolul de analiză, ancheta operativă, comentariul sintetic bogat în idei, stimulator de inițiative, de reflecții asupra activității proprii.

UN PROFESIONIST al condeiului, citind cele de mai sus, poate face următoarea remarcă : „Nu am aflat nimic nou ! Nu am reținut nici o idee originală pentru diversificarea producției publicistice !”

În fața unei asemenea formulări, îmi rezerv de pe acum re-

plica : Nu uita, stimate coleg, că tot așa pot gîndi cititorii, fie ei muncitori sau ingineri, atunci cînd noi, ziaristii, le dăm sfaturi. În specialitatea lor, ei știu mai multe decît noi ; și atunci pot primi cu reticență analiza publicată în gazetă, recomandările. Așa că, să ne oprim la fondul motivațiilor cuprinse în chestionarele completate, la intenția participanților la anchetă de a veni în sprijinul activității ziaristilor și, în acest fel, de a-și asigura un mai eficient sprijin în activitatea lor viitoare.

Părerile cititorilor — redade cifric sau prin fraze lapidare — exprimă în fond un ridicat grad de insatisfacție față de rubrica economică. Din motivațiile date ar fi de reținut, din punct de vedere al muncii gazetărești, două elemente, cred, esențiale :

— în comparație cu alte rubrici ale ziarului, cea economică continuă să folosească o gamă restrînsă de mijloace publicistice ; inventivitatea ziaristilor se face puțin simțită, vocabularul ăsta sărac ;

— încă nu s-a reușit o deplină împletire a tematicii generale cu problemele ce apar în diferite etape, în diverse locuri de muncă, ceea ce denotă că redactorii de specialitate nu au un concept clar asupra modului cum trebuie să organizeze și să asigure desfășurarea în timp a rubricii economice.

ANUL TRECUT, unul dintre participanții la dezbaterile ce au avut loc în cadrul secțiunii ideologice a Congresului al X-lea al partidului, spunea : „Militînd pentru continua perfecționare a societății, presa se va perfecționa ea însăși“. Teoretic, așa ar trebui să evolueze lucrurile. Practic însă, cel puțin în domeniul reflecției vieții economice, mulți ziaristi bat încă pasul pe loc...

STUDII,

CERCETĂRI

de

Pavel CÎMPEANU
Simon HERȘCOVICI
Petre BARON

Oficiul de studii și sondaje
al Radioteleviziunii

TELEJURNALUL

CERCETĂTORII comunicării de masă sînt preocupați de efectele pe care le produce bombardamentul informațional concentrat, asupra omului modern. Ei consideră, aproape în unanimitate, că puterea persuasivă a unui mesaj crește în măsura în care transmiterea lui are un caracter personal. Cel mai eficient canal de informare este — în principiu — comunicarea interpersonală. Dintre celelalte mijloace: radioul are șanse mai mari decît presa, căci la vibrația cuvîntului se adaugă cea a vocii; iar televiziunea are șanse mai mari decît radioul, intrucît la vibrația cuvîntului și a vocii se adaugă chipul crainicului și — mai ales — secvențele de imagine prin mijlocirea cărora evenimentul nu mai este relatat, ci trăit.

Care sînt funcțiile specifice ale televiziunii? Un răspuns exhaustiv e în orice caz greu de dat — dar ceea ce se poate spune cu un anumit coeficient de siguranță este că televiziunea poate și trebuie să exercite o funcție informativă. Limita superioară a puterii cu care ea își exercită această funcție a făcut obiectul unei anchete efectuate la noi în țară în vara anului trecut. Cu sprijinul catedrelor de sociologie de la Universitățile din București și Cluj, Oficiul de Studii și Sondaje al Radioteleviziunii a întreprins un sondaj la 12 ore după coborîrea primului om pe Lună. Cîți oameni știu despre acest eveniment și de unde? Ca sursă primară a acestor informații, televiziunea a avut o eficiență mai mare

decît toate celelalte canale comunicaționale luate împreună: radio, presă și comunicări interpersonale.

Există, deci, situații cînd potențialul informațional al televiziunii depășește cele mai îndrăznețe așteptări. Definierea acestor situații rămîne însă o problemă deschisă.

Televiziunea își îndeplinește funcția informativă mai cu seamă prin intermediul acelor cronici cotidiene, care sînt telejurnalele. Telejurnalul este o presă a imaginii dinamice. El reprezintă una dintre emisiunile cele mai vechi, mai frecvente în program și mai cunoscute. În 12 ani de existență au fost transmise cîteva mii de telejurnale, recepționate în total de multe milioane de telespectatori. Cum urmărește publicul aceste emisiuni și ce părere are despre ele?

Nu cu multă vreme în urmă, peste 2000 de persoane din 14 localități urbane și rurale ale țării au fost rugate să-și alecătuiască singure, după pofta inimii lor, un program de televiziune pentru o oarecare zi de lucru. Acest program nu putea cuprinde mai mult de 5 emisiuni. În competiție cu transmisiile de mare popularitate: filme artistice, varietăți, sport, muzică ușoară, seriale, Teleenciclopedie, Steaua fără nume etc., telejurnalul a fost introdus în aceste programe proiective de aproape o treime dintre cei consultați.

Această orientare permite să se presupună că, pentru o parte importantă dintre telespectatori, vizionarea telejurnalului a devenit

mai mult decît o deprindere: o necesitate.

Fidelitatea față de telejurnal este confirmată de comportamentul zilnic al telespectatorilor așa cum aceasta reiese dintr-o serie de anchete „încrucișate“. O cercetare de teren, efectuată în octombrie 1969 în rîndul unui eșantion reprezentativ de peste 1900 subiecți, a fost coroborată cu un flux de anchete denumit „Barometrul lunar al recepției“. Aplicată la un eșantion reprezentativ (constituit după metoda cotelor) de 500 subiecți, ancheta de tip barometru s-a efectuat prin corespondență în fiecare dintre lunile primului trimestru al acestui an și a urmărit de fiecare dată recepționarea programului de televiziune pe o săptămînă întregă. În decursul unui semestru (din octombrie 1969 pînă în martie 1970) au fost deci colectate informații care îngăduie diferențierea fenomenelor accidentale din comportarea publicului, de cele care au o anumită regularitate.

Media audienței săptămînale a telejurnalului de seară a fost de 26,7% din publicul potențial, nivelul maxim înregistrat fiind de 33,4%. Aceasta confirmă datele obținute din programele proiective și sugerează că publicul obișnuit al telejurnalului de seară numără probabil între un milion și un milion și jumătate de telespectatori. Media de audiență a telejurnalului de noapte este însă de peste două ori mai redusă: 12,7% din publicul potențial. Cu excepția serii de sim-

bătă, când atinge peste 28%, această ediție a teledjurnalului e urmărită de un public care variază între 6 și 13% din cel potențial. Dacă acumulăm însă publicul ambelor teledjurnale, rezultă că această emisiune informativă este recepționată zilnic de o masă care depășește sensibil tirajul oricărui ziar.

În decursul unei săptămâni televiziunea difuzează cam 80 de emisiuni. Întorcându-se clasamentele de audiențe, se constată cu ajutorul anchetei-barometru că cele mai largi audiențe obținute situează teledjurnalul pe următoarele poziții optime:

ianuarie: 9—10

februarie: 16

martie: 13.

Astfel, teledjurnalul de seară reușește să depășească sub aspectul audienței, emisiuni de largă popularitate ca: O oră cu Hitchcock, Mai aveți o întrebare?, Realitatea ilustrată, Varietăți pe peliculă etc. Fenomenul repetându-se lună de lună, poate fi interpretat ca o mărturie a faptului că **teledjurnalul însuși reprezintă una dintre emisiunile de largă popularitate ale televiziunii noastre.**

CERCETĂRILE menționate reliefează o serie de diferențieri și tendințe specifice celor două teledjurnale: de seară și de noapte. Astfel, din totalul celor 56 de teledjurnale vizate (dintre care 28 de seară și 28 de noapte) numai într-un singur caz audiența teledjurnalului de noapte este mai amplă decât a celui de seară.

Publicul teledjurnalului de seară nu este doar mai numeros ci și mai constant decât al celui de noapte. Amplitudinea medie a variației de audiență (pentru lunile studiate) este de numai 10,8 la teledjurnalul de seară, în timp ce la teledjurnalul de noapte ea este aproximativ dublă: 23,1.

Faptul că, în genere, un număr mult mai mare de telespectatori vizionează teledjurnalul de seară decât cel de noapte, poate fi apreciat drept o regularitate a comportamentului public față de respectivele emisiuni. Această tendință s-ar putea datoră orei de transmitere a celor două tipuri de teledjurnale. Însă, după cum se va vedea în continuare, ora de difuzare nu constituie nici singura și nici măcar cea mai însemnată cauză a con-

tracției de public înregistrată la teledjurnalele de noapte.

Cu o singură excepție (în luna octombrie), cota maximă de audiență aparține teledjurnalului de seară transmis în zilele de duminică. În schimb teledjurnalul de noapte cel mai vizionat este în toate cazurile cel de sâmbătă. Pare foarte probabil ca aceste două tendințe să se datoreze specificității zilei de duminică, dedicată indeobște odihnei. Lucrul acesta pare să înlesnească pe de o parte zăbovirea mai îndelungată sâmbăta în fața televizorului a mai multe persoane decât în oricare altă seară, iar pe de altă parte, concentrarea unui număr record de telespectatori la teledjurnalul de seară transmis duminică.

Independența de cauzalitatea pulsației publicului telespectator, a contracției ori a extensiei sale care nu a putut fi încă determinată științific, realizatorii teledjurnalelor cunosc, pe baza cercetărilor întreprinse de Oficiu, șansele de eficiență ale emisiunilor lor.

Audiențele cele mai restrinse par a se constitui accidental. Totuși, ziua de luni, deținând cote două cote minime de audiență pentru fiecare tip de teledjurnal, poate fi considerată mai puțin favorabilă vizionării emisiunilor informative decât alte zile.

Urmărirea teledjurnalelor este oare determinată de interesul de sine stătător purtat acestor emisiuni? Nu cumva vizionarea lor este o simplă prelungire automată a telerecepției emisiunilor transmise înaintea lor sau o pregătire pentru vizionarea emisiunilor transmise în urma lor? Pentru a se răspunde acestor întrebări, cotele de audiență ale teledjurnalelor au fost comparate cu cele ale emisiunilor care le-au încadrat. Întrucât diferențele variază de la o lună la alta și cum referirea la toate cele patru luni ar fi anevoie de urmărit, luăm ca exemplu luna ianuarie a. c., menționând că tendințele principale au rămas constante și în celelalte luni.

Teledjurnalul de seară a fost vizionat în toate zilele săptămânii de un public mai numeros decât al emisiunilor transmise înaintea sa. Audiența lui a fost, în medie, cu peste 20% superioară emisiunilor precedente. Printre aceste emisiuni au figurat trei de divertisment (Realitatea ilustrată și două transmisii de muzică populară), una de

publicitate, o emisiune pentru tineret (Bună seara, fete! Bună seara, băieți!), una cultural-instructivă (Mult e dulce și frumoasă) și, în sfârșit, o emisiune cultural-artistică (Miniaturi coregrafice).

În cinci din cele șapte zile, audiența teledjurnalului de seară a fost mai amplă (cu circa 16%) și decât cea a emisiunilor care i-au urmat, printre care Sport, Reportaj, T.V., Lirica universală, La volan etc.

Semnificația datelor prezentate este aceea că, în procesul de constituire a publicului teledjurnalului de seară, determinant pare a fi interesul față de emisiune. Ea își are publicul său devotat și de altfel perioada celor mai ample audiențe ale programelor de televiziune debutează cu ora 19: teledjurnalul de seară.

Teledjurnalul de noapte a înregistrat, în șase din zilele aceleiași săptămâni, cote de audiență mai mici (cu circa 27%) decât cele ale emisiunilor precedente, dintre care amintim: Teatru TV, două filme artistice, Concertul speranțelor, Tele-cine-recital etc. Mai puțin vizionată decât Teledjurnalul de noapte (cu 5,5%) a fost Stagiunea lirică.

În aceeași perioadă de anchetă, audiența teledjurnalului de noapte a depășit-o pe cea a emisiunilor transmise în urma lui, în șase din cele șapte zile (cu circa 18%). Excepția e constituită de o altă emisiune de actualități: Teleglob.

Celelalte emisiuni au fost: Scena, Telesport, Salon literar, Cadran, Avangarda și Actualități literare.

De remarcat că teledjurnalul de noapte transmis cel mai devreme (la ora 22,05 într-o zi de vineri) a fost mai puțin vizionat — cu circa 6% — decât cel transmis la ora cea mai înaintată (într-o zi de duminică, la ora 23,00).

În genere, deci, trecerea de la emisiunile precedente la teledjurnalul de noapte se soldează cu o scădere masivă de public. Intensitatea acestei contracții însă nu este direct proporțională cu ora de transmitere a teledjurnalului de noapte care, după cum se știe, e variabilă. Nu se constată o tendință constantă care să justifice ipoteza că publicul ar crește sau ar scădea în funcție de ora transmiterii.

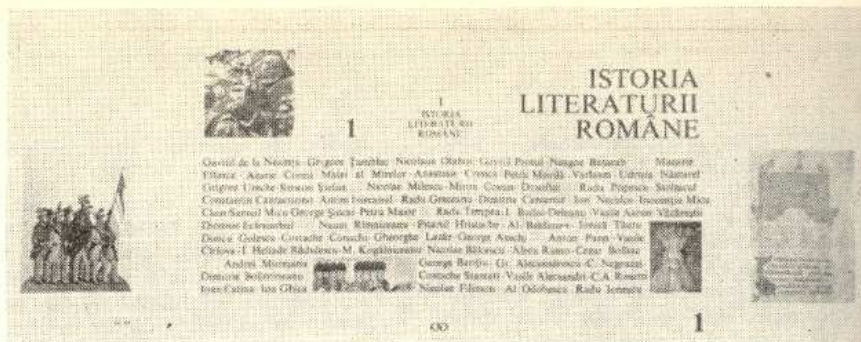
Cea mai mare parte a telespectatorilor care vizionează teledifuziunile de noapte par să reprezinte publicul său fidel (evident, mai restrâns decît al teledifuziunii de seară).

AR MAI FI DE ADAUGAT că ambele teledifuziuni sînt vizionate proporțional mai mult de bărbați decît de femei. Structura profesională a publicului este relativ omogenă pentru teledifuziunile de seară, dar la cel de noapte par să predominîte telespectatorii cu profesii intelectuale.

Acesta este un studiu de comportament. Noi nu am abordat încă problemele de atitudine și de motivație și nu am încercat să determinăm condițiile în care forța persuasivă a informației poate atinge un randament maxim. Cu alte cuvinte, nu ne-am preocupat de corectivul care pot fi aduse teledifuziunii, așa cum apare el în optica publicului său. Ceea ce s-a urmărit a fost constatarea actualității sale puteri de penetrație. Chiar și un asemenea obiectiv modest a permis extrapolarea citorva constatări de valoare oarecum generală:

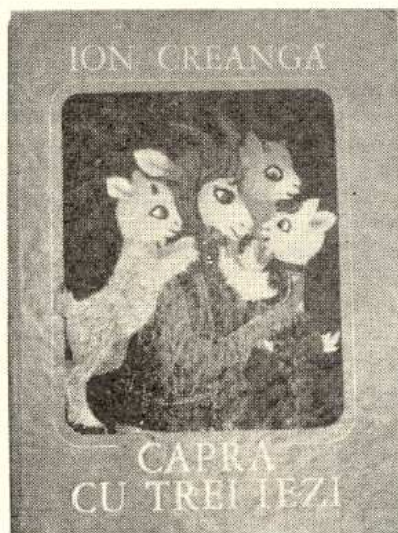
- teledifuziunea reprezintă una dintre emisiunile de largă popularitate ale televiziunii;
- amploarea audienței lui confirmă forța informațională a televiziunii ca mijloc al comunicării de masă și o situează printre cele mai importante surse de informare a publicului;
- dimensiunile și constanța acestei audiențe dovedesc că teledifuziunea răspunde unor necesități efective de informare curentă;
- căile îmbunătățirii teledifuziunilor vor putea fi mai clar conturate cu ajutorul unor cercetări de profunzime, care să treacă de la constatări la cauzalități.

DAR CEA MAI ARZĂTOARE problemă pe care o reactualizează aceste considerații rămîne aceea a diviziunii funcționale între principalele canale de informare politică: presă — radio — televiziune. Poate că tocmai Uniunea ziaristilor reprezintă forul cel mai autorizat dar și cel mai interesat care să inițieze o cercetare aprofundată pe această temă.

CONCURSUL „CELE ALE

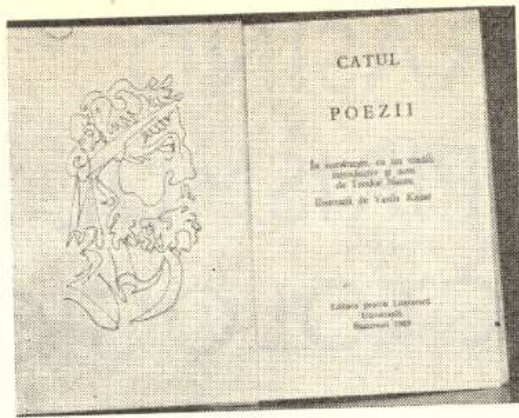
CEA DE A IX-A EDIȚIE a concursului „Cele mai frumoase cărți ale anului” s-a desfășurat între 16—18 aprilie 1970 la București. Scopul acestui concurs, precedat de o expoziție a cărții, este de a selecționa din producția editorială și tipografică a anului precedent cele mai izbutite lucrări din punct de vedere al prezentării artistico-grafice și al execuției poligrafice.

Au participat 18 edituri din țara noastră, cu 950 de titluri.

Un juriu, compus din personalități ale vieții artistice din țara noastră și reprezentanți ai editurilor și poligrafiei (Corneliu Baba, pictor, președintele juriului; Aurel Stoicescu, Vasile Kazar, graficieni; Dan Grigorescu, artist-fotograf; Mihai Negulescu, Mircea Sintimbreanu, scriitori; Angela Brediceni, director la B.C.S.; Constantin Panicu, director adjunct al Centrului de librării București; Virgil Bălan, Ernest Niță, Constantin Radu, ingineri poligrafici) și invitați de peste hotare (Josef Cermak, redactor șef al editurii Odeon, Praga; Kurt Rüdiger, directorul Asociației librarilor din R.D.G. și secretar al I.B.A.; Leszek Szeliga, director tehnic al întreprinderii poligrafice din Varșovia; Tamás László, director tehnic al Editurii tehnice Budapesta, Serghei Golubev, grafician șef al Comitetului pentru tipărituri de pe lângă Consiliul de Miniștri al (U.R.S.S.), a selecționat în final un număr de 45 de cărți considerate ca fiind cele mai frumoase.

S-au acordat următoarele premii, în funcție de grupele de literatură:

MAI FRUMOASE CĂRȚI ANULUI

Medalia de aur: George Ivașcu: „Istoria literaturii române“, vol I, Editura Științifică; I. Cavailles: „Studii asupra teoriei multimediei“, Ed. Științifică; Ion Creangă: „Capra cu trei iezi“, Ed. Ion Creangă; Eugen Schileru: „Irimescu“ (album), Ed. Meridiane.

Medalia de argint: Florea Bobu Florescu: „Die Trajanssaule“, Ed. Academiei (coeditare); Mihai Demetrescu: „Marketing — prospectarea pieței“, Ed. Politică; N. Giosan: „Principii de genetică“, Ed. Ceres; Catul: „Poezii“, Ed. Univers; Hauff: „Basme“, Ed. Ion Creangă; „Chagall“ (album), Ed. Meridiane; „Limba engleză“, Ed. Științifică; George Marica: „Foaie pentru minte, inimă și literatură“, Ed. pentru literatură.

Medalia de bronz: Fr. Matz: „Créta Micene, Troia“, Ed. Științifică; V. Ciurea: „Practicum de anatomie veterinară“, Ed. Ceres; „Cîntecul novăceștilor“ (limba maghiară), Ed. pentru literatură; Copii poeți, Ed. Albatros; Maria Musicescu: „Broderia medievală românească“, Ed. Meridiane; „Istoria lumii în date“, Ed. Enciclopedică.

Conform prevederilor regulamentului, s-au mai acordat:

Diploma pentru cartea selecționată de public (în urma completării unor buletine de opțiune în cadrul expoziției):

Maria Musicescu: „Voronet“, Ed. Meridiane.

Diploma pentru cartea cea mai frumoasă în tiraj de masă:

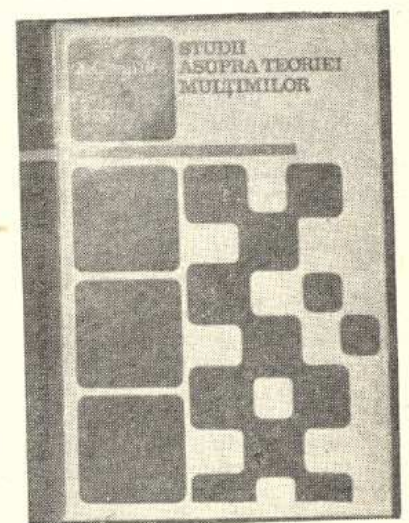
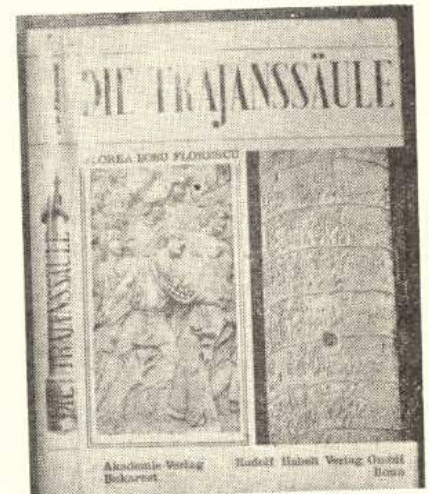
„Biblioteca pentru toți“ ca o încununare a celor 75 de ani de existență.

Diploma și medalia de aur a juriului: lucrări editate de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, „Dăruiți copiilor vopsele“.

Un premiu în bani tehnoredactorului Gheorghe Popovici, de la Ed. Științifică, pentru remarcabile lucrări prezentate în concurs.

Graficienii Damian Petrescu, Ileana Ceaușu—Pandele, V. Babac, Silvia Cambir, Ioan Untch, Unipan Helga, Mihai Mănescu, Napoleon Zamfir și Crina Ionescu au primit **premiu în bani pentru ilustrațiile unor cărți prezentate în Concurs.**

Emil CHENDEA
Îndrumător la Centrala Cărții
Secretar al juriului

CRONICA

PUBLICISTICII

de

V. BÎRLĂDEANU

PĂRĂSIND EMPIRISMUL FACTOLOGIC

TOT MAI ACCENTUATELE preocupări ale ziarelor și revistelor noastre pentru problematica etică, pentru traducerea consecventă în viață a ideilor călăuzitoare ale documentelor de partid privind spiritul de dreptate și echitate ce trebuie instaurat în toate compartimentele și la toate eșaloanele vieții noastre sociale, au sporit simțitor gradul de combativitate al presei, lărgindu-i, totodată, aria de influențare educativă.

Acest adevăr incontestabil nu ne poate face însă să nu remarcăm unele carențe ale felului cum sînt tratate temele moralei obștești, cetățenești, dintre care se resimt cel mai vizibil, neîndoielnic, factologia ternă, empirismul plat. Nu o dată ni se întîmplă să citim așa numitele „anchete-caz” în care totul se reduce la o simplă înșiruire, mai mult sau mai puțin sprintenă, a unor întîmplări cu iz de senzațional ieftin, culese de obicei, din dosarele justiției ori din materialele unor cercetări judiciare. La capătul lecturii avem senzația unei mîncări care nu se digeră ușor deoarece „bucătarul” a uitat tocmai acel ingredient care îi dă consistența și gustul. Și anume — armătura de idei, acel flux de gândire omenească lucidă ce conferă oricărui articol pe teme etice capacitatea de a se ridica de la orizontala descriptivismului la altitudinile reflexivității.

Este exact motivul care ne-a îndemnat să încercăm în rîndurile de față a recomanda confrăților noștri preocupați de aceste probleme cîteva dintre cărțile cu caracter teoretic apărute în ultima vreme în care pot găsi bogate surse de împlinire a fundamentului de idei al anchetelor și reportajelor consacrate temelor etice.

O atenție deosebită se cuvine să fie acordată „*Micii biblioteci etice*”, colecție de succes scoasă cu oarecare regularitate de Editura științifică. Întreprinzînd pertinente incursiuni în istoria gândirii etice sau analizînd cu pătrundere aspectele de ordin moral ale diferitelor activități umane, volumele din această colec-

ție izbutesc adesea să ofere cititorului fertile prilejuri de meditație cu privire la preceptele ce călăuzesc relațiile în societate.

Subtile disocieri pe marginea caracterului normat al activităților umane, al rolului opiniei publice în normarea etică, găsim în lucrarea lui Pavel Apostol „*Normă etică și activitate normată*”. Dintre cele cinci microeseuri care alcătuiesc lucrarea, acordăm preferință noastră celui intitulat: „Există oare o opoziție ireductibilă între „trebuie” și „este”?”. Supunînd unei analize strict logice — cu procedee inspirate din cele mai noi metode ale logicii moderne — aparenta opoziție neokantiană dintre „este” și „trebuie”, dintre propozițiile enunțative și cele normative, autorul demonstrează strălucit reversibilitatea acestor tipuri de propoziții și, implicit, caracterul științific al adevărilor etice. „Splendoarea universului fizic și încîntarea produsă de acesta — remarcă autorul cu finețe — nu se destramă dacă, în același timp cu conservarea capacității de a vibra în fața acestui tablou, îl explorăm cu instrumentele gândirii științifice actuale. Nici universul moral al omului — despre care Kant a spus, pe bună dreptate, că este la fel de măreț ca și cosmosul — nu pierde nimic din frumusețea, gingășia sau grandoarea sa dacă îl luăm în cercetare cu aparatul modern al metodei științifice de azi. Oare iubim cu mai puțină pasiune, dăruire și intensitate dacă avem cunoștință despre mecanismul genético-molecular al reproducției sexuale?”.

Un excurs documentar și penetrant în domeniile de graniță ale științelor sociale ne oferă Traian Herseni în cartea „*Sociologie și etică*”. Într-o expunere concisă, dar de o mare bogăție de idei, autorul trasează unele demarcări convingătoare — care constituie, totodată, și trăsături de unire între cele două științe. Subliniind că sociologia are de dat socoteală pe plan științific, gnoseologic, de faptele sociale, așa cum sint și se desfășoară efectiv, și că etica se ocupă — firește, tot

științific — de valoarea social-umană a realității, a faptelor și înfăptuirilor omenești, de urmările acestora asupra destinului uman, asupra dezvoltării oamenilor ca oameni, Traian Herseni ajunge la concluzia interesantă și semnificativă că etica „este știința desăvîrșirii social-umane”, al cărui scop ultim este de a stabili principiile și tehnicile prin care omul devine capabil să ridice neconținut condiția umană.

Relațiilor complexe dintre morală și teoria generală a valorilor le este consacrat studiul „*Axiologie și etică*” de N. Kallós și A. Roth. Semnalăm atenției — alături de alte valoroase contribuții la o interpretare marxist-leninistă a problemelor în discuție — capitolele consacrate de autori unor teme de atît de stringentă actualitate cum sînt „sensul vieții” și „fericirea”. Accentuînd adevărul de maximă însemnătate teoretică și practică „sensul vieții se găsește în activitatea creatoare de valori”, autorii reliefează convingător rolul concepției umaniste a axiologiei marxiste în definirea unei poziții creatoare față de problema sensului existenței umane. Interesante considerațiuni aflăm și în capitolul închinat problemei fericirii care — în spiritul unei analize impregnate de ideile umanismului marxist — este situată, cu deosebită acuitate concretă, pe terenul practicii sociale reale a oamenilor, acolo unde noțiunile dobîndesc consistența și substanțialitatea faptelor.

Dar nu numai pe tărîmul contribuțiilor teoretice se situează investigațiile cercetătorilor din țara noastră: în ultimul timp au apărut cîteva cărți de un deosebit interes care se ocupă de felul cum se prezintă în complexitatea cotidianului socialist unele probleme etice majore. Ne-au captat atenția îndeosebi două dintre ele care, de altminteri, prin tematica lor, se plasează în plină actualitate: „*Etica muncii și modul de viață*” de Gheorghe Berescu și „*Tineretul și idealul moral*” de Nicolae Bellu, Vasile Popescu, Liubomira Mirosș și Vasile Zamfirescu.

O ÎNTREPRINDERE POLIGRAFICĂ MODERNĂ

Profund semnificativ ni se pare faptul că în ambele lucrări, fără a abdica nici o clipă de la solida fundamentare teoretică, de la bogata armătură de idei, autorii re-curg cu multă dezinvoltură — și cu rezultate științifice apreciabile — la metodologiile moderne ale investigațiilor sociologice (inclusiv cele mai aparent aride, cum este analiza statistică) pentru a reliefa formarea și cristalizarea principiilor și normelor eticii socialiste în contextul uriașului efort constructiv desfășurat de poporul nostru, sub conducerea partidului, în vederea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate.

În lucrarea lui Gheorghe Berescu se folosesc cu succes graficele și tabelele comparative spre a scoate în lumină unele aspecte dintre cele mai interesante ale eticii socialiste a muncii. E semnificativă, bunăoară, compararea dintre imaginea subiectivă a normelor disciplinei (obținută tot statistic, pe temeiul unui sondaj de opinie) și atitudinea oficializată, instituționalizată pe calea sancțiunilor administrative sau a celor date de forurile de judecată ale opiniei publice (respectiv, comisiile de judecată). Autorul știe să valorifice inteligent și suplu materialul analitic, trăgând concluzii relevabile pe planul profunzimii științifice.

La fel de sugestive și de bogate în semnificații sînt și analizele (mai ales cele bazate pe anchete, interviuri și sondaje de opinii întreprinse de autorii lucrării „Tineretul și idealul moral”. Bunăoară, atitudinea față de necesitatea idealului este investigată exhaustiv, în funcție de vîrsta, sexul și categoria socioprofesională a celor anchetați. Favorizînd o cunoaștere adîncită a situației încorporării idealurilor în comportamente și atitudini, o asemenea analiză permite evidențierea unor concluzii referitoare la intensificarea muncii educative în unul sau altul dintre grupurile cercetate.

PREZENTAREA DE FAȚĂ, neavînd caracterul unei recenzii, n-a putut înfățișa decît sumar, schematic, multitudinea de idei interesante cuprinse sau sugerate de cărțile amintite. Dar dacă am reușit să trezim măcar interesul față de ele, dorința de a le consulta atunci cînd purcedem la redactarea unor articole, anchete sau reportaje pe teme ale eticii socialiste, considerăm că țelul a fost, în bună măsură, atins. Căci în această dorință se află, neîndoindu-ne, embrionul debarasării de ispita facilă a empirismului factologic.

ROD AL POLITICII partidului nostru de continuă dezvoltare economică și social-culturală a țării, îndeosebi a zonelor și localităților mai puțin dezvoltate, organizarea administrativ-teritorială a țării, a dus și în noul județ Harghita la crearea cotidienele „Informația Harghitei” (în limba română) și „Hargita” (în limba maghiară), organe de presă ale Comitetului județean Harghita al P.C.R. și ale Consiliului popular județean.

Pînă de curînd, la Miercurea-Ciuc, orașul reședință a județului, exista o mică unitate tipografică aparținînd întreprinderii poligrafice Tîrgu-Mureș, unitate care nu numai că nu oferea condițiile necesare editării celor două cotidiene, dar abia putea face față cerințelor strict locale ale întreprinderilor și instituțiilor din Miercurea-Ciuc și împrejurimi. În această situație, s-a recurs la soluția tipăririi ziarului „Informația Harghitei” la Brașov și a ziarului „Hargita” la Tîrgu Mureș, unde întreprinderile poligrafice dispun de capacitatea, utilajele, forța de muncă și experiența necesară. Această soluție prezenta și o serie de dezavantaje, provoca greutăți care, în condițiile date, nu puteau fi evitate: reducerea operativității în informarea cititorilor, întîrzierea — deseori — a apariției, îngreunarea activității de difuzare, preț de cost ridicat etc.

Iată însă că la sfîrșitul lunii aprilie a.c. populația județului nostru, lucrătorii tipografi au primit un dar prețios: a fost pusă în funcțiune la Miercurea-Ciuc o tipografie nouă, modernă, utilată corespunzător pentru tipărirea celor două cotidiene și care face, totodată, posibilă extinderea și diversificarea serviciilor prestate de către unitatea tipografică. Noua tipogra-

fie, dotată cu utilaj modern de înaltă tehnicitate, constituie o expresie a grijii partidului și statului nostru pentru ridicarea nivelului vieții materiale și spirituale a tuturor zonelor țării, a județului nostru și, așa cum se spune în telegrama adresată Comitetului Central al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu ocazia inaugurării tipografiei, reprezintă „încă un focar de răspîndire a cuvîntului partidului în mase, de contribuție la dezvoltarea orizontului spiritual al oamenilor muncii din județul Harghita”.

Tipografia — un obiectiv de investiție de peste 9 milioane lei, din care aproape 6,4 milioane lei reprezintă utilaje — este prima pusă în funcțiune dintr-un șir de asemenea unități aflate în construcție în diferite județe ale țării. Condițiile optime de muncă pe care le oferă tipografia obligă tipograful, pe toți cei care participă la editarea celor două cotidiene harghitene, să-și sporească eforturile pentru continua perfecționare a activității lor, pentru a asigura un înalt nivel calitativ ziarelor.

Cît privește lucrătorii celor două redacții, răspunsul la această nouă expresie a grijii partidului și statului nostru pentru dezvoltarea acestor locuri, pentru ușurarea muncii lor, se va concretiza în continua strădanie de a traduce în viață, în activitatea lor, sarcina trasată de partid de a pătrunde mai adînc în miezul realităților vii ale țării, de a-și exercita la nivelul cuvenit rolul de exponent al opiniei publice înaintate, atît în generalizarea experienței avansate a construcției socialismului, cît și în dezvoltarea lipsurilor și neajunsurilor.

C. ȘTEFAN
„Informația Harghitei”

ASPECTE ALE

de Luiza SECHE

LIMBAJELE tehnico-profesionale stau de multă vreme în atenția marelui public și a cercetătorilor lingviști¹, ele constituind o problemă de o deosebită importanță, deoarece — așa cum arăta acad. Al. Graur² — „de justetea terminologiei depinde înțelegerea corectă a problemelor tehnice și posibilitatea comunicării între specialiști“, precum și accesibilitatea acestor termeni în rîndul nespecialiștilor. Marelui public ca și lingviștilor nu le pot fi indiferente denumirile, expresiile și construcțiile sintactice specifice diverselor ramuri de activitate, chiar dacă noțiunile și acțiunile respective sînt folosite la început numai de către un număr restrîns de vorbitori. Interpretarea terminologiei proprii unui domeniu de activitate, ca și notarea formelor aberante, a frecvenței acestor forme, a abaterilor curente sau accidentale, a adaptărilor sau creațiilor pe teren propriu trebuie făcute în raport cu limba literară.

În rîndurile ce urmează ne propunem să poposim puțin în domeniul atît de îndrăgît al sportului și să încercăm să surprindem unele particularități pe care le prezintă terminologia sportivă, unele trăsături specifice limbajului sportiv, să spicuim din publicațiile sau rubricile de specialitate unele erori și să facem unele recomandări pentru ca ele să fie evitate pe viitor.

Limbajul sportiv este — în esență — un aspect al stilului tehnicoștiințific, cu o terminologie de specialitate specifică, avînd însă unele afinități cu stilul publicistic și cu cel beletristic. Să nu pierdem din vedere faptul că — atît în trecut cît și azi — scriitorii de prestigiu au susținut rubrici sportive, imprimînd reportajelor lor cîte ceva din propriul lor stil (ex. Camil Petrescu, Dan Deșliu, Eugen Barbu, Theodor Mazilu, Fănuș Neagu ș.a.). Terminologia sportivă s-a constituit, în țara noastră, după primul război mondial — adică atunci cînd au început să se practice și la noi, în mod sistematic și organizat, diverse

sporturi — și a cunoscut, timp de cîteva decenii, oscilațiile și lipsa de fermitate, de stabilitate și de consecvență specifice oricărui început. În ceea ce privește originea, marea majoritate a termenilor sportivi provin din limba franceză, confirmînd încă o dată faptul că influența franceză a fost indiscutabil cea mai puternică dintre influențele care s-au exercitat asupra limbii române. O mică parte a cuvintelor din sfera lexicului sportiv ne-a venit din limba engleză (*golaveraj* — *goal average*, *ofsaid* — *off-side*, *golgeter* — *goal getter*, *meci* — *match*, *stoper* — *stopper*, *șalanger* — *challenger*, *șalanj* — *challenge* etc.). Este adevărat că și în domeniul sportului, ca și în alte discipline, există un număr relativ mare de cuvinte așa-zis internaționale (deoarece le găsim în majoritatea limbilor moderne) care ne-au venit din mai multe limbi europene (franceză, engleză, italiană, germană, rusă etc.), simultan sau succesiv. În limbajul de care ne ocupăm, în afară de o terminologie generală utilizată în toate disciplinele sportive (*antrenament*, *arbitru*, *califica*, *campion*, *clasament*, *competiție*, *concurs*, *echipă*, *egala*, *etapă*, *întrecere*, *joc*, *junior*, *meci*, *penaliza*, *performanță*, *pronostic*, *selecționă*, *senior*, *sport*, *suporter* etc.), există și una compartimentată pe diferite ramuri de sport, discipline sau probe sportive, cu o rază de acțiune limitată (*baschet*, *box*, *caiac*, *canotaj*, *ciclocros*, *floretă*, *fotbal*, *gimnastică*, *golf*, *hochei*, *lupte*, *polo*, *popice*, *rugbi*, *schii*, *scrimă*, *slalom*, *șah*, *tenis*, *volei* etc.), cu cuvinte care denumesc pe sportivii ce practică sporturile respective (*atacant*, *atlet*, *baschetbalist*, *boxer*, *canotor*, *discobol*, *floretist*, *fotbalist*, *gimnast*, *maratonist*, *motociclist*, *patinator*, *pugilist*, *rugbist*, *șahist*, *tenisman*, *voleibalist* etc.) sau obiectele, instrumentele, aparatele, amenajările etc. legate de efectuarea diferitelor sporturi (*balon*, *bară*, *coș*, *cronometru*, *crosă*, *cupă*, *disc*, *fileu*, *gazon*, *greutate*, *mantinelă*, *paralele*, *pistol*, *podium*, *prăjină*, *puc*, *suliță*, *teren*, *tri-*

bună etc.) sau, în sfîrșit, fazele ori acțiunile de joc, regulile, indicațiile, penalizările etc. aplicabile la unul sau la mai multe sporturi, la probele individuale sau la unele jocuri colective etc.: *abandon* (box, ciclism, atletism), *a dribla*, *pasă*, *plonjon*, *șut* (fotbal, handbal, hochei), *manșă* (tir), *centură* (lupte), *alonjă*, *cnocaut*, *croșeu*, *directă*, *un-doi*, *upercut* (box), *grămadă*, *a talona* (rugbi), *remiză*, *rundă*, *mat* (șah) etc.

TERMINOLOGIA SPORTIVĂ este alcătuită din împrumuturi, formații interne și calcări lingvistice³; din această cauză, uneori, pentru denumirea uneia și aceleiași noțiuni au existat (și, din păcate, mai există încă) forme paralele care dovedesc o dată mai mult că această terminologie a fost mai puțin integrată în sistemul limbii (*lovitură de colț* — *corner*, *mijlocăș* — *half*, *unsprezece metri* — *penalti* etc.). Este evidentă însă tendința de adaptare la limba română, pe de o parte, prin înlocuirea unor împrumuturi cu formații românești (*arier* —> *fundaș*, *center-half* —> *mijlocășul centru*, *waterpolo* —> *polo pe apă*, *pour-suite* —> *urmărire* etc.), iar pe de alta, prin simplificarea ortografiei unor termeni sportivi în sensul respectării indicațiilor date de Dicționarul ortografic⁴: *brass* —> *bras*, *crawl* —> *craul*, *derby* —> *derbi*, *dribbling* —> *dribling*, *finisch* —> *finiș*, *football* —> *fotbal*, *match* —> *meci*, *rugby* —> *rugbi* etc. Trebuie să subliniem însă ca pozitiv faptul că, cu destul de rare excepții, presa sportivă folosește o terminologie unitară, cu o ortografie corectă, conformă cu normele limbii literare.

Prezența unui număr destul de mare de unități sintactice și de expresii specifice, avînd circulație numai în acest domeniu, conferă limbajului sportiv o notă de tehnicitate și constituie o altă trăsătură specifică a acestui limbaj: *a marca pe cineva* (box), *a culca balonul în teren* (fotbal), *a sparge* sau *a fărâmița*

LIMBII SPORTULUI

plutonul (ciclism), *exerciții liber alese* (gimnastică), *a deschide scorul* sau *jocul* (fotbal, handbal, hochei etc.), *a lua sau a da startul* (atletism), *a lua victoria sau rezultatul*, *a slăbi alura, superioritate sub panou* (baschet), *a egala sau a echilibra lupta, a intra în criză de timp* (șah), *a duce trena sau a acoperi distanța* (ciclism), *a face tușă* (fotbal) etc. Pentru înrudirea cu terminologia tehnică, cu științele exacte (matematica, statistica, chimia etc.) pledează și folosirea unor cuvinte preluate din aceste discipline (ex. *baraj, blocaj, centrare, cuplaj, demara, perfora, pistonă, pivot* etc.), precum și întrebuițarea, într-o măsură impresionantă a cifrelor (100 m : 10,9 ; 200 m : 22,4, 22,5 ; 400 m : 50,0 ; 800 m : 1:59,1, 1:59,1 ; 1500 m : 3:58,0 etc.) și, legată de aceasta, a inițialelor, unele internaționale (*k.o.* = cnocaut, *J. O.* = jocurile olimpice), altele între hotarele țării (Cupa U.A.S.R., Cupa C.N.E.F.S., „U” Cluj — „U” București, C.S.M. Sibiu, I.E.F.S., A.S.A., F.I.R.A. etc.). Utilizarea excesivă a simbolurilor — cifre și litere — este explicabilă prin factura deosebită a disciplinei, care — pentru notarea rezultatelor, scorurilor, procentajelor, minutelor, înălțimilor, distanțelor etc. — este nevoită să recurgă la aceste semne. Din raportarea unei cifre la alta, a unui punctaj la altul sau a unei secunde la alta, precum și din analiza contextelor concentrate, eliptice, cu semnificații accesibile numai cunoscătorilor probelor, a condițiilor și regulilor respective, veritabile hieroglife pentru neinițiați, desprindem alte caracteristici ale limbajului sportiv. Fără o cunoaștere a diferitelor categorii sportive, a echipelor, cupelor, ștafetelor, recordurilor etc. nici n-ar fi posibilă o înțelegere a textului citit sau receptat prin radio sau televiziune.

Caracterul de „întrecere, de înfruntare, de luptă” (amicală) este reliefat și de seria de termeni sportivi împrumutați din militarie : *apărare, asalt, atac, bombă, căpitan, ciocnire, contraatac, defensivă, in-*

cursiune, luptă, marș, ofensivă, străpungere, tactică etc., care contribuie, de asemenea, la specializarea acestei terminologii. Un procedeu, de astă dată gramatical, la fel de frecvent în limbajul sportiv, este acela al substantivării unor adjective, determinative pe lângă substantive : *turneele naționale* —> *naționalele*, *meciurile amicale* —> *amicalele*, *jocurile mondiale* —> *mondialele*, *jucătorii finaliști* —> *finaliștii*, *jocurile preliminare* —> *preliminarele*, *turneul zonal* —> *zonalul*, *echipele reprezentative* —> *reprezentativele*, *turneul final* —> *finalul*, *campionatele internaționale* —> *internaționalele* etc.

O ALTA PROBLEMA pe care dorim s-o subliniem în legătură cu limbajul sportiv este aceea referitoare la folosirea metaforei. Scriitorii antici afirmă că metafora s-a ivit dintr-o necesitate a limbii. Din cauză că lipseau expresiile proprii (sugestive) care să denumească noțiunile pe care experiența în creștere a oamenilor le făcea necesare, aceștia au trebuit să boteze noile noțiuni prin expresii vechi. Dar, după cum veșmintele au apărut din nevoia de a ocroti trupul împotriva frigului transformându-se mai apoi în podoabe, tot așa metafora, creată la început de nevoile limbii, a devenit cu timpul mijloc de desfătare estetică, scriitoricească. Și în limbajul sportiv sau — mai bine zis — îndeosebi în acest limbaj, metafora — acest transfer de noțiuni, această operație logică, voită, conștientă de trecere a semnificației proprii pe plan figurat, este deosebit de activă, fie că este axată pe asemănările dintre realitățile desemnate de cele două concepte puse față în față, fie că, dimpotrivă, se bazează pe deosebiri dintre ele. Metafora în sport poate fi urmărită, după părerea noastră, pe trei coordonate principale :

a) folosirea metaforică a unor cuvinte (*delfin, fluture* — stiluri de înot, *pană, cocoș, muscă* — catego-

rii la box, *grămadă* — rugbi, *foarfecă, luminare* — fotbal etc.) ;

b) deplasarea numelui obiectului, instrumentului, aparatului cu care se execută o probă sportivă asupra probei înseși sau, altfel spus, trecerea de la concret la abstract (*bîrnă, ciocan, disc, floretă, greutate, haltere, inele, pistol, schi, spadă, sulică* etc.) ;

c) construcții metaforice cu mare încărcătură expresivă : *cavaler al fluierului* = arbitru, *corifeii ai turfului* = campioni la călărie, *purătorul tricoului galben* = ciclistul din fruntea plutonului, *maestrii ramelor* = canotorii, *as al rachetei* sau *prima rachetă a țării* = tenismanul (campion național), *maestri ai crosei și ai patinei* = hocheiștii, *sportul cu balonul rotund* sau *sportul nr. 1* sau *sportul rege* = fotbalul, *sportul cu balonul oval* = rugbiul, *sportul cu mingea sub panoul cu coș* = baschetul, *sportul cu mănuși* = boxul, *sportul cu pedale* = ciclismul, *sportul cu mingea de celuloid* = tenisul de masă, *sportul alb* = tenisul de cîmp, *Perla neagră* = jucătorul Pele, *Printul metis al balonului* = jucătorul Sotil (Peru), *palat al gheții* = patinoarul 23 August, *careul magic* = ringul de box, *dreptunghiul de gheață* = patinoarul, *șasele atotputernic* = echipa de volei, *decanul celor peste 100 kg.* = Nicolae Martinescu (lupte greco-romane), *tricolorii* sau *reprezentanții culorilor țării* = echipa României, *deținătorii centurii* = campion la lupte, *reprezentativa cocoșului galic* = echipa Franței etc.

ÎN SFÎRȘIT, ultima trăsătură asupra căreia ne vom opri puțin este aceea a „tonalității”, a „stilului” în care sînt prezentate (scris sau oral) reportajele sportive. Ca orice lucrare de acest gen, care urmărește actualitatea și vizează senzaționalul, reportajul sportiv redă evenimentul zilei în mișcare, puternic reliefat și bogat împodobit cu termeni „tari”, plini de expresivitate și de atractivitate, alunecînd, uneori, în familiar,

exagerat, bombastic și frizând vulgarul. Aceste exprimări voit spectaculoase și șocante sînt explicabile, acceptabile (dar cu oarecare măsură...) și chiar necesare, deoarece fac parte integrantă din însăși structura acestui limbaj ancorat în realitatea imediată, atît de vie, de dinamică și de furtunoasă, desfășurată pe piste, pe stadioane, în sălile de sport etc. Excesul de superlative, de formulări „umflate”, de epitete stereotipe sau de clișee lexicale — cărora le-a secăt seva expresivă — abundă în limbajul sportului (*meci palpitant, atac fenomenal, lovitură capitală, întrecere de formidabilă anvergură, echipă realmente desființată sau dispărută efectiv de pe teren, finisj uluitor, evoluție frenetică, dispută drăcească, se lansează dezlănțuit cu mare poftă de joc, cel mai bun produs al hocheiului, grindină de*

pumni, pase fulminante, ritm infernal, confruntare furibundă, alură nemaivăzută, șut de zile mari, robinsonadă sălbatică etc.).

CE RECOMANDĂRI FACEM pentru ridicarea calității reportajelor sportive ?

1. Folosirea unei limbi mai îngrijite, din care — păstrindu-se caracterul direct, comunicativ, plin de nerv, — să fie scuturate „podoabele” inutile, exagerările, formulările familiare, bombastice, clișeele lexicale, vlăguite de semnificație și de expresivitate.

2. Aplicarea generală, unitară și consecventă a normelor ortografice și ortoepice în vigoare și, în consecință, eliminarea dubletelor (*rugby — rugbi, derby — derbi, match — meci, brass — bras etc.*).

3. Întocmirea de către o comisie de specialiști (eventual în colaborare cu lingviști) a unui indice centralizator care să cuprindă întreaga terminologie sportivă cu recomandările de scriere și de pronunțare românilizate, precum și a unui dicționar sportiv, de proporții medii, cu caracter enciclopedic.

1. Al. Graur, *Unele probleme ale vocabularelor profesionale*, 1953; I. Gheție, *Observații asupra limbii folosite în „Sportul popular”*, 1957; M. Seche, *Despre stilul sportiv*, 1959 ș.a.
2. *Lucr. cit.*
3. Traducerea în forme românești a sensurilor străine: *coș* după fr. *panier* (baschet), *grămadă* după fr. *mêlée* (rugbi), *luminare* după fr. *chandelle*, *zid* după fr. *mur* (fotbal), *muşcă* după fr. *mouche*, *pană* după fr. *plume*, *un-doi* după fr. *un-deux* (box) etc.
4. Cu rezerva de rigoare, de care am vorbit și cu alte prilejuri, că DO dă o listă incompletă de cuvinte, iar în ceea ce privește terminologia sportivă, indicațiile normative sînt aproape inexistente.

20 de ani de la apariția gazetei „NOR GHIANK”

MIERCURI 13 MAI A. C., la Casa ziaristilor din Capitală, a avut loc adunarea festivă cu ocazia împlinirii a 20 de ani de la apariția primului număr al gazetei „Nor Ghiank” — săptămînal politic, economic, social-cultural pentru populația de naționalitate armeană din țara noastră.

Au participat ziaristi din presa centrală și colaboratori ai gazetei „Nor Ghiank”.

Au luat cuvîntul: Mincea Rădulescu, vicepreședinte al Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România, Tacor Șişmanian, secretar general de redacție la gazeta „Nor Ghiank”, ing. Constantin Amariței, redactor șef adjunct al ziarului „România liberă”, conferențiar universitar Grigore Pambuccian și ing. Sergiu Stelkan, colaboratori ai gazetei „Nor Ghiank”. Vorbitorii au subliniat importanța activității desfășurate de „Nor Ghiank” și au adresat colectivului redacțional, tuturor celor ce concură la editarea gazetei — succes deplin spre noi împliniri.

Const. Dobrogeanu GHEREA

despre arta de a scrie

IN LUNA MAI se împlinesc, în ziua de 21, o sută cincisprezece ani de la naștere, și-n a șaptea zi a lunii, cincizeci de ani de la moartea lui Const. Dobrogeanu-Gherea. Presa noastră a cinstit amintirea gânditorului, militantului și scriitorului socialist așa după cum se cuvine. Noi vom evoca, aici, la calendarul nostru, pe marele publicist marxist de la începuturile mișcării noastre muncitorești, pe unul din învățătorii noștri în ziariștică.

Gherea avea un mare respect pentru cuvântul scris. El considera scrisul publicistic o artă. Încă în anul 1885, Gherea a publicat în ziarul „Drepturile omului” un articol intitulat „Arta de a scrie”. De la început el amintea de sfatul înțelept pe care l-au dat romanii celor ce scriau: **verba volant, scripta manent**. Amintea, însă, imediat că aceasta nu înseamnă că cei care au darul vorbirii pot să spună, la întâmplare, orice năzbitii. Dacă ar fi așa, marii oratori ar pierde din prestigiul lor.

Arta de a scrie — spunea Gherea — înseamnă a respecta adevărul și a scrie cuviincios. Ce pată ar fi rămas pe scrierile și pe amintirea lui Karl Marx, Rousseau, Victor Hugo, Turgheniev etc., „dacă, cu voință sau din prea mare ușurință, ar fi sfruntat adevărul și ar fi călcat peste buna-cuviință! Cît n-ar fi scilciat spiritul public dacă a-cești scriitori ar fi nesocotit zicătoarea romană!”.

În trecut, în orînduirea burgheză, existau destui ziariști care călcau această „zicătoare”. Un aspect de degradare a eticii profesionale de către ziariștică burgheză de pe vremuri mi se pare următorul, remarcat de Gherea. Existau ziare care susțineau politica guvernamentalilor pînă cînd simțeau că se apropie

momentul ca partidul aflat la cîrma statului să treacă în opoziție. Immediat publicația respectivă trecea de partea noului guvern, susținind politica fostului partid de opoziție. Sub aceleași iscălituri, de **X** sau **Z**, debitau aceleași înjurături, grosolanii abjecte la adresa noii opoziții și aceleași lingusiri slugarnice pentru noii miniștri. Nu e vorba de acei gazetari de duzină care mișunau atunci prin redacții, ci de gazetari-articlieri, care erau și oameni politici, foști și viitori miniștri...

Gherea ne învață că atunci cînd scriem, cînd vrem să demonstrăm un adevăr, trebuie mai întii să ne gândim la **cum vrem să demonstrăm** acel adevăr. Pentru aceasta e necesar să fim foarte atenți la cuvinte. E foarte greu să găsești cuvîntul potrivit. Într-o scrisoare adresată ginerului său, Paul Zarifopol, Gherea spunea: „Căutarea cuvîntului adevărat, adecvat, era să înnebunească pe Flaubert, a ajutat la înnebunirea lui Maupassant și nu e unul care într-adevăr are puțină științele literare în el să nu-l tortureze căutarea cuvîntului adevărat”. Dacă recitim studiile, articolele lui Gherea, vedem cît de limpede e scrisul lui, unde cu greu găsești un cuvînt **mai tare**, cît de mult trebuia să muncească la întocmirea frazei, mai ales că era nevoit să scrie în condiții cu totul neprielnice. A nu folosi înjurătura, cuvîntul trivial, abject nu însemna pentru Gherea să nu critice. Dimpotrivă: cele mai multe articole de presă aveau caracter critic. Printr-o logică strînsă și o ironie subtilă, el scotea în evidență că cel criticat era un incult, rău, perfid, egoist, dușman al celor ce muncesc, exploatator, reacționar. Articolele sale sînt adevărate lecții de cum poți învinge un adversar,

fără a folosi cuvinte injurioase și triviale.

MULTE, FOARTE MULTE exemple putem găsi în opera lui Gherea în care el își distrugea adversarul cu cîteva cuvinte numai, bine alese, bine plasate. Pe unii denigratori ai socialismului științific i-a desființat prin calificativul de „microscopicii noștri burghezi naționali Djuvara și Epureanu”. Primul ținuse o conferință la Brăila și al doilea la Bîrlad împotriva socialismului, „cătînd cu orice preț să repete cîteva despre socialism, fraze aduse din străinătate și cu desăvîrșire nemistuite și nepricepute”. (*Revista socială* nr. 5, din august 1887, p. 194).

Într-un stil în care folosea o fină ironie la adresa preopiniențelor săi, bazat pe o documentare științifică, Gherea demască superficialitatea, ignoranța și reaua-credință a adversarilor socialismului. În „Drepturile omului”, în articolul intitulat „Sintem utopiști”, Gherea arăta că înșiși istoricii burgheziei vorbeau de orînduirile sociale prin care trecuse omenirea. Ei aminteau de Grecia și Roma antică, de regimul sclavagist, de feudalism, de orînduirea burgheză, formă superioară față de feudalism. Aici, însă, ei se opreau. Gherea persifla astfel gîndirea lor obtuză: „Istoria a descris schimbarea formelor sociale pînă la venirea noastră — liberalii burghezi. De-acum istoria și-a închis porțile, ea nu mai este în sensul de mai sus”. Cînd socialiștii vor să arate că e absurd să se vorbească de o oprire a dezvoltării societății, cînd ei vor să arate că mișcarea e o lege a naturii... sînt întrerupți cu „argumentul ar-

gumentelor": „O mină de fier se lasă pe umerii noștri și un glas răgușit ne strigă:

— În numele legii vă arestăm!
Vin apoi lanțuri, temnițe, spinzurători...

Noi sintem utopiști, fie, dar voi ce sinteți?*

Într-un alt articol, intitulat „Logica potrivnicilor noștri” apărut în „Drepturile omului”, el a ridiculizat pe adversarii socialismului cu propriile lor argumente care se băteau cap în cap. Potrivnicii socialismului afirmă că proletariatul este o boală socială grozavă, care aduce după sine o altă boală, mai grozavă: socialismul. Totuși, ei cereau industrie națională, deci necesitatea existenței proletariatului. Și Gherea făcea următorul comentariu plin de înțelepciune și de fină ironie: „Ce s-ar zice de un ziarist care, arătând că mlaștinile sînt cauzele frigurilor, tifoidelor, a doua zi ar striga din toate puterile că trebuie de făcut foarte sacrificiile pentru a preface toată țara într-o mlaștină. Desigur că, chiar a doua zi, dr. Sutzu*, cu amabilitatea-i cunoscută, ar cerceta starea mintală a acestui individ. Și acesta este tocmai cazul presei române**.

Ziaristica țării pe deoparte strigă că socialismul și proletariatul sînt boli sociale și pe de alta, cere cu putere ca să se introducă tocmai acele forme de producție care sînt mamele proletariatului.

Cu toate acestea, la aiurele presei țara tace, opinia publică tace și mai ales dr. Sutzu tace!”

IN PUBLICISTICĂ Gherea este un mare înaintaș al nostru. Presa română de astăzi, călăuzită de ideologia marxist-leninistă, este plină de idei și fapte strîns legate de viața creatoare a poporului. Și aceasta într-un limbaj potrivit vieții noi. Injurătura, grosolănia, interesele meschine, neadevărul — toate acestea fac parte din bagajul ziaristicii de tristă amintire. Ziaristul comunist scrie de pe poziții partinice. El este un om cu multilaterale cunoștințe, studiază cu seriozitate realitatea, respectă adevărul, folosește documentul, e strîns legat de oameni, cunoaște și prezintă în scris faptele lor vrednice, critică cu curaj delăsările, chiulul, moravuri și năravuri vechi, care trebuie extirpate din organismul sănătos al orînduirii noastre socialiste.

I. FELEA

* E vorba de dr. Al. Șutu, profesor de medicină legală și clinică psihiatrică la Universitatea din București.

** E vorba de presa reacționară.

Tudor Teodorescu

„SOCOT SCRISUL ca o mărturisire de conștiință. De aceea, spunîndu-mi cuvîntul deschis, am fost ades în situația de a rupe legături la care țineam. N-am ezitat. Și nu voi ezita cît timp voi ține un condei în mînă... Așa am înțeles meșteșugul gazetăresc: ca o luptă pentru credința ta“.

Cel ce se exprima astfel, în anul 1935, publicistul și scriitorul Tudor Teodorescu-Braniște, a dat acestor cuvinte o reală acoperire, militînd cu talent și curaj — de-a lungul citorva decenii — pentru apărarea drepturilor democratice și a libertăților cetățenești, pentru independența patriei, pentru pace. Artist-cetățean, scriitor angajat în slujba celor mai înaintate idealuri ale timpului, Tudor Teodorescu-Braniște a onorat meseria de publicist prin prezența sa, deosebit de activă, în frontul larg al intelectualilor democrați de stînga, în perioada frămîntată dintre cele două războaie mondiale.

Provenit dintr-o familie de învățători (s-a născut în orașul Pitești, în ziua de 12 aprilie 1899), Tudor Teodorescu-Braniște a fost un democrat radical, un spirit critic ascuțit al vremii sale. A cunoscut greutățile încă din vremea liceului, cînd, de altfel, debutează în publicistică și cînd refugiul în Moldova, în timpul războiului din anii 1916—1918 îi oferă un bogat material documentar. Din anul 1915 colaborează cu recenzii, schițe, nuvele și cronici literare la numeroase publicații: „Rampa”, „Cronica”, „Gazeta”, „Solia” ș.a. — toate democratice, de stînga — cum îi plăcea să spună ori de cîte ori scruta drumul parcurs. După venirea sa la București, în anul 1919, cînd se înscrie la Facultatea de Drept, este redactor la ziarul „Avîntul”, la revista „Cuvîntul liber”, conduse, toate, de Const. Graur. În anul 1920 devine colaborator al revistei ieșene „Viața Românească”, reapărută sub conducerea lui G. Ibrăileanu, iar din anul următor va fi redactor la zia-

rele democratice „Adevărul” și „Dimineața” și la „Chemarea”, al cărei director era N. D. Cocea. În decursul anilor, semnătura sa a apărut frecvent, în numeroase publicații democratice, între care: „Aurora”, sub direcția doctorului N. Lupu, „Facla” și „Facla literară” conduse de N. D. Cocea, „Țara”, ziar ce apărea la Timișoara sub conducerea scriitorului Camil Petrescu, „Adevărul literar și artistic” etc.

UN LOC DISTINCT în activitatea sa publicistică ocupă perioada anilor 1933—1936, cînd conduce revista „Cuvîntul liber”, seria a III-a, săptămînal de „politică, literatură, teatru, artă”. Tudor Teodorescu-Braniște reușește să grupeze în jurul revistei, pe care o conducea, nume dintre cele mai prestigioase ale intelectualității românești, aducînd o contribuție remarcabilă la lupta elementelor democratice împotriva pericolului fascist — tot mai amenințător; după anul 1933. Revista este un exemplu de publicație socială; militînd pentru apărarea valorilor culturale, a reflectat în paginile ei poziția combativă, profund patriotică a celei mai însemnate părți a intelectualității care — influențată de ideologia clasei muncitoare — s-a manifestat ferm pentru un climat de dreptate socială și națională. Perioada aceasta — care poate fi considerată ca o perioadă de maturitate a publicistului ce debutase la vîrsta de 16 ani — se deosebește de perioada anterioară; incisivitatea, virulența criticii conferă scrisului său o combativitate sporită, căci înseși temele tratate fac necesar acest lucru.

La sfîrșitul primului război mondial, burghezia, speriată de avîntul revoluționar al maselor a promis unele reforme democratice, pe care — după tergiversări — a fost nevoită să le aplice. Mai tîrziu, cînd și-au consolidat puterea, cercurile conducătoare au început să știrbească drepturile și libertățile pe care le cucerise poporul. Cenzura și

PROFILURI

= Braniște

starea de asediu, represiunea polițienească și teroarea judiciară au devenit metode curente ale burgheziei reacționare. Este perioada în care împotriva mișcării muncitorești — mai ales împotriva comunistilor — se dezlănțuie o aprigă prigoană ce va culmina cu scoaterea în afara legii a P.C.R., în care, burghezia vedea pe conducătorul maselor largi muncitoare în lupta împotriva dominației ei de clasă. În lunile ianuarie—iunie 1922 a avut loc procesul din Dealul Spirei, proces care a agitat opinia publică, trezind oprobriul elementelor democratice.

În mai multe articole, Tudor Teodorescu-Braniște protesta împotriva acestor „monstruoziități juridice”, împotriva scoaterii mișcării muncitorești în afara legii, cerind respectarea demnității omenești, a libertății gândirii („Fiți tari, domnilor!”, „Casa morților”, „Acum doi ani”, „O înaltă semnificație morală”). Orice prilej pe care îl oferă viața cotidiană (și acestea au fost extrem de numeroase) este folosit pentru a înfiera nedreptatea socială, pentru a demasca politicianismul burghez („Parlamentul în vacanță”, „Vechea farsă”). Și o face documentat, apelând la tradiții, coborînd pe firul istoriei pentru a-și culege argumentele. Ca atunci cînd ia apărarea lui N. D. Cocea, condamnat în anul 1924 („Crima de lesmajestate”) sau la apariția unui volum de „Scrieri alese” din opera lui Mihail Kogălniceanu — prilej de a evoca lupta înaintașilor democrați pentru „civilizație”, care este „strîns legată de democrație” („Recitind pe Kogălniceanu”).

Cu ocazia ridicării unei statuii lui C. Dobrescu-Argeș, condamnă oficialitățile pentru modul nedrept în care au aplicat reformele democratice cucerite de popor și încercarea de a le știrbi în continuare, pentru a conchide că, după o jumătate de secol de luptă, problema agrară nu și-a aflat rezol-

varea, votul universal este contestat, situația maselor este la fel de grea, de nesigură, ca în vremea lui Dobrescu-Argeș („Inscripție pe un soclu”).

Dzabaterile parlamentare, adesea sterile, abordînd probleme nesemnificative, îi prilejuiesc ironii amare („Bătaia din Cameră”, „Autorul”).

OBSERVATOR ATENT al vieții, convins de menirea socială a scriitorului, Tudor Teodorescu-Braniște a înregistrat în permanență pulsul vremii, a vibrat la unison cu toți cei ce doreau un climat larg democratic. Cînd după 1933, politica revanșardă, imperialistă, a Germaniei hitleriste amenința cea mai mare parte a țărilor Europei, vizînd în mod direct România, Tudor Teodorescu-Braniște a făcut din revista „Cuvîntul liber” o armă în lupta împotriva pericolului dictaturii fasciste, împotriva elementelor de dreapta care, agitînd diversitatea antisemită și naționalistă, încercau să o teoretizeze prin ziare și reviste ce apăreau cu sprijinul unor cercuri influente. În paginile revistei a demascat deopotrivă, pe cei care propagau, deschis, fascismul, ca și pe susținătorii acestora. „În orice țară se pot găsi cițiva pescuitori în apă tulbure, cițiva aventurieri. Cînd însă acești aventurieri se bucură de îngăduința guvernului, faptul nu mai poate rămîne fără consecințe”, avea să scrie în cel de al doilea număr al „Cuvîntului liber”.

Demascînd hitlerismul și acoliții lui din România, Tudor Teodorescu-Braniște a militat în paginile revistei, pentru unirea într-un larg front popular, a tuturor elementelor de stînga, „indiferent de nuanțe, indiferent de generații... Să uităm cu toții, aici, în casa Cuvîntului liber, că sîntem național-țărăniști, țărănist-radicali, social-democrați, socialist-unitari, antifasciști sau mai știu eu cum. Să înlăturăm tot ce ne poate despărți, tot ce ne poate dezbină. Să căutăm cu stăruință numai ceea ce ne poate uni” („Cuvîntul

liber”, Nr. 52, din 2 noiembrie 1935). Și a stăruit în a arăta necesitatea unei uniuni de luptă antifascistă, a făcut apel la sentimentele de patriotism și de democrație ale tuturor celor expuși primejdiei fasciste. Punînd cu generozitate „Cuvîntul liber” în slujba realizării unui larg front popular antifascist, Tudor Teodorescu-Braniște a contribuit la afirmarea unei puternice stări de spirit antifasciste, profund patriotice, în rîndul intelectualității, în rîndul opiniei publice în genere, pe care o voia combativă și căreia i se adresa, în anul 1936, cu aceste cuvinte: „Opinia publică are de ales între războiul pe care-l pregătesc curentele de dreapta și pacea, pe care o pregătește democrația; între mizeria claselor producătoare, pe care vor s-o mențină partidele de dreapta puse în slujba marelui capital — și dreapta valorificare a muncii, pentru care luptă democrația țărănească și muncitorească...” („Cuvîntul liber”, Nr. 23/11 aprilie 1936).

NU ESTE GREU să recunoaștem în atitudinea publicistului influența partidului comunist care, în acești ani, a luat inițiativa creării unei largi coaliții de luptă — frontul popular antifascist — compus din cele mai diverse organizații, categorii sociale, personalități cu vederi democratice, coaliție al cărei nucleu trebuia să fie clasa muncitoare unită. În paginile revistei au semnat și publiciști comuniști și au apărut numeroase articole scrise sub influența ideologiei marxist-leniniste.

Într-o perioadă în care a fi de stînga echivala cu un act de curaj, Tudor Teodorescu-Braniște a luat apărarea democrațiilor antifasciști, ale căror procese se țineau lanț; a protestat împotriva reprimării luptelor muncitorilor ceferiști din februarie 1933, ca și împotriva procesului intentat conducătorilor muncitorimii ceferiste, arătînd că cercurile conducătoare n-au tras învățăminte din aceste lupte; a condamnat regimul inuman la care erau supuși deținuții politici în cea mai faimoasă închisoare: Doftana; și-a exprimat simpatia față de lupta dreaptă a eroicului popor spaniol împotriva reacțiunii interne și internaționale, dînd glas sentimentelor de solidaritate internaționalistă ale poporului român care a ajutat activ guvernul popular din Spania; a demascat înscenarea odioasă de la Leipzig împotriva lui Gheorghii Dimitrov, eminent conducător al mișcării muncitorești internaționale; a deplîns înlăturarea lui N. Titulescu din funcția de ministru de externe al țării, ca o pierdere

pentru cauza păcii. Și, dincolo de toate acestea, a demascat permanent pericolul de dreapta, tendințele dictatoriale ale politicienilor reacționari, scriind uneori câte două-trei articole în același număr al revistei sale, publicând în același timp în mai multe gazete, ținând conferințe publice („Democrația pe înțelesul tuturor“, „Doctrina bitei“, 1936).

Cînd, alarmate, autoritățile vor suprima revista — în toamna anului 1936 — Tudor Teodorescu-Braniște va continua campania de presă antifascistă în ziarele „Adevărul“ și „Dimineața“ pînă în ziua cînd și acestea vor avea soarta „Cuvîntului liber“.

Va încerca neobosit să regrupeze o parte din intelectualii democrați în jurul unei noi gazete: „Jurnalul“, în anul 1939, dar după mai puțin de un an și aceasta va fi suprimată.

După instaurarea dictaturii fasciste, în septembrie 1940, Tudor Teodorescu-Braniște a refuzat să colaboreze în presa reacționară.

Va reveni în publicistică după eliberare, cînd va conduce „Jurnalul de dimineață“, în paginile căruia se reintilnesc condeie de prestigiu.

Va colabora la „Scinteia“, „Contemporanul“, „Gazeta literară“, „Lumea“, „Viața economică“, „Presa noastră“ și multe alte publicații, cu bucuria luptătorului pentru idealul de dreptate socială împlinit, pentru omul care a devenit liber pe soarta sa, liber să scrie, liber să gîndească, într-o țară liberă.

SCRIITOR DE TALENT, gazetar remarcabil, Tudor Teodorescu-Braniște și-a cucerit un loc de frunte în publicistica românească. Trăind și scriind într-o perioadă de adînci frămîntări sociale, dînd glas năzuințelor unor largi categorii sociale, exprimînd voința de luptă a poporului pentru dreptate socială și națională, pentru democrație, Tudor Teodorescu-Braniște a fost ceea ce trebuie să fie un publicist: un fiu al poporului său, o conștiință militantă.

Drd. Mihai ARSENE

O vizită de documentare în probleme de... documentare

4 ZILE în Polonia înseamnă, chiar pentru un documentarist, foarte puțin. Și totuși, cu sprijinul Agenției P.A.P., am avut posibilitatea să mă informez asupra modului de lucru al Centrului general de documentare al P.A.P., asupra activității Centrului de documentare „Dokumentacja Prasowa“ și a Centrului de cercetări de presă din Cracovia. În același timp, în grabă, am vizitat Varșovia, Katowice, Cracovia și muzeul de la fostul lagăr Auschwitz.

Centrul general de documentare al agenției P.A.P. este considerat mai mult ca o redacție făcînd servicii tuturor redacțiilor agenției, întregii prese și altor instituții centrale poloneze. De la Anton Dutlinger, șef al acestui Centru, și adjunctul său, R. Borkowski, am aflat că în organizare s-au făcut în ultimii ani modificări pentru o mai bună funcționalitate de la primirea surselor și pînă la relațiile cu beneficiarii. S-a constituit un lectorat compus din 5 redactori-documentariști care triază sursele străine și poloneze iar apoi materialele merg în sectoarele de lucru unde sînt constituite dosare tematiche și se redactează fișe de documentare. Clasificarea materialelor documentare se face pe sistemul teme-țări, spre deosebire de sistemul obișnuit în practica noastră — țări-teme.

Centrul editează pentru nevoile agenției și ale unui mare număr de abonați unele publicații documentare ca: „Informator Polityczny“ (date despre țări și organizații internaționale), „Noty Biograficzne“, „Informator Terminowy“ (Calendar lunar de evenimente), caiete documentare pe diferite teme. La redactarea acestor publicații sînt folosite datele documentare din cele circa 3300 de mape cu tăieturi, fișele biografice pentru circa 4500 de personalități, zeci de mii de fișe privind țări și organizații, circa 500 de publicații la care este abonată agenția.

Un important sprijin în munca de documentare îl dă noul aparat de multiplicat Xerox 660 care asigură copii, după nevoie, pe hîrtie obișnuită, din materialele ce trebuie multiplicare rapid.

Cei 43 de salariați ai Centrului de documentare, cea mai mare parte cu studii superioare și cunoscători de limbi străine, aduc o importantă contribuție la rezolvarea miilor de solicitări de date documentare în profilul redacțiilor și al unor instituții din Varșovia.

În prezent Centrul de documentare este preocupat de organizarea unor nuclee de documentare în unele capitale de voievodate.

CENTRUL DE DOCUMENTARE „Dokumentacja Prasowa“ funcționează pe lângă editura „Prasa“ din Varșovia. De la colectivul de conducere al acestei instituții am aflat modul cum editează publicația documentară „Kronika“, care apare în 9000 de exemplare avînd ca beneficiari lucrători din toate domeniile de activitate care doresc să se fină la curent, în mod sistematic, cu problemele politice, economice, cultural-științifice ș.a. de interes general din Polonia și de pe întreg globul. Apărînd săptămînal, această publicație sintetizează — din surse străine și poloneze — toate informațiile și datele documentare la zi iar cu ajutorul trimiterilor la sursele de bază ajută pe cercetători să-și completeze informațiile. În numărul 845 din 1—9 ianuarie 1970, de exemplu, la capitolul România, au fost prezentate principalele date despre planul și bugetul țării noastre pentru anul 1970.

LA CENTRUL de cercetări de presă din Cracovia, dr. Valery Pisarek, directorul acestei instituții, ne-a informat asupra preocupărilor principale ale colectivului și colaboratorilor externi privind îmbunătățirea activității gazetărești și editoriale cu ajutorul cercetării științifice în aceste domenii. Secțiile: știința procesei, economie, sociologie, lingvistică, juridică, documentare și informare științifică, publicația Zeszyty Prasoznawcze“ și lucrările din cadrul bibliotecii „Wiedzy o Prasie“ editate de aceste secții sînt mijloace prin care Centrul din Cracovia influențează asupra presei, la cererea unor publicații sau din planul general al editurii „Prasa“.

Stelian STREJA

„Ciupeli“ epigramistice care fac... pui!...

„SE ÎNTIMPLĂ, de multe ori, ca anumite idei, însușite din obișnuita lectură, să rămână în subconștientul nostru, pentru ca apoi să iasă la iveală, uitând de autorul lor și lăsându-ne impresia că ne aparțin“. Dar, ca să nu cădem în „păcatul“ aceluia la care ne vom referi mai jos, e necesar să precizăm că paragraful citit aparține confratelui Ion I. Mioc, notă critică — „Reminiscențe sau coincidențe?“ („Orizont“, martie 1965) — care scria între altele că „asemenea reminiscențe duc câteodată la parafrază, creându-se iluzia originalității“. În acest caz, buna intenție a autorului salvează de cele mai multe ori situația.

Ne vom opri însă, în continuare, la unele exemple care atestă o înțelegere greșită, rău intenționată a acestor reminiscențe.

Prezența catrenelor epigramatice în paginile de „satiră și umor“ e binevenită, rostind descreșterea frunților și iscind zîmbet. Citim însă deseori epigrame reușite și, totuși, efectul contravine așteptărilor. Ca un ecou ne revine în memorie mai întâi poanta — „auzită“ de la un maestru al genului, ne frapază apoi forma perfectă — pe care am mai întâlnit-o cîndva iar tema ne este mult prea familiară.

Și, cu indulgența omului de bună-credință, ușor ne-am reîntoarce la acele „reminiscențe“, dacă coincidența nu ne-ar apăsa sub povara procentului său absolut.

Reluăm lectura cu ochi critic și urmele de îndoială dispar. Da, ne aflăm în fața unora din numeroasele cazuri de plagiat.

În epigramă, mai mult ca-n alte specii literare, această formă de furt se manifestă într-un mod deosebit de supărător. E într-adevăr vastă literatura de specialitate, fapt ce dă un plus de... siguranță pretenșilor autori. Pentru o clipă măcar, ei vor să se impună atenției cititorului, și atunci copiază ad litteram o nouă poezioară sau epigramă care să

le marcheze prezența în coloanele de ziar.

În discutarea acestor cazuri, să acordăm asistență prioritară lui Dorel Șora, care s-a afirmat ca plagiator, în paginile „Muncitorului sanitar“. Un oarecare Munteanu Ion obține un premiu III la concursul de epigrame al ziarului „Informația Bucureștiului“. În 17 mai 1956, iar epigrama era adresată „Unuia care nu învață“. Exact după zece ani, Dorel Șora are ideea să-l reactualizeze pe autor, trecînd opera pe numele său. De la „Muncitorul sanitar“ („Unui student“ — 28.XII.1966), repetă tentativa în paginile „Albinei“ („Unui elev“ — 23.I.1969).

„După părerea noastră, teoretic, ar putea exista eventualitatea ca D. Șora să nu fi plagiat“ — se menționa într-o adresă a redacției (24.II.1967).

Tentația de afirmare a lui D. Șora pe aceste căi apare din nou, reluînd o epigramă semnată Al. Stoian („Unor actori rivali“ — „Urzica“ 31.VII.1958):

Un lucru-i clar și fără echivoc, Deși e cam ciudat în aparență: Stimabilii nu se înghit deloc Și totuși se mîncă-n

permanență. Deci, iarăși după un interval de peste zece ani (23.I.1969), dr. Șora consideră că e timpul să-și însușească fără jenă munca altuia. Iată-i „variante“ din „Albina“ :

Unor vecini Lucru-i fără echivoc Deși ciudat în aparență: Ei nu se înghit deloc, Dar... se mîncă-n permanență.

În „Muncitorul sanitar“ (I.I. 1970), același catren îl adresează „Unor colegi în conflict“, după ce în „Informația Bucureștiului“ (31.XII.1969) plasează o variantă puțin modificată a catrenului amintit.

Același „autor“ care a „inundat“ în ultima vreme anumite publicații dă tiparului de mai multe ori — și la aceeași dată! — o epigramă semnată H. Sigmund („Urzica“, 30.IX.61: „Unei birfitoare“). După o încercare ti-

midă în coloanele gazetei „Albina“ (23.I.1969), „atacă“ — cu aceeași epigramă plagiată — alte trei publicații: „Orizont“ — Rîmnicu Vilcea (Supliment, decembrie 1969), „Flamura Prahovei“ (31.XII.1969) și „Muncitorul sanitar“ (I.I.1970).

Unii tineri sînt tentați să imite pe „cei mari“, întuind calea (necinstită) a afirmării.

Răsfoind paginile „Florilor prahovene“ (antologie de versuri pionierești — Ploiești, 1969) găsim citeva plagiate, nesesizate de prof. Florian Biolănescu, îngrijitorul ediției. La pag. 70, elevul N. A. clasa a VII-a A, Școala generală nr. 2 — Cîmpina, reia o epigramă de Giuseppe Navarra, din Almanahul „Urzica“ — 1968. Mircea Codrescu („Almanahul Magazin“ — 1964) este plagiat de eleva E. P., clasa a VI-a Liceul din Băicoi. Iar elevul V. E., clasa a VI-a A, Liceul nr. 1 — Ploiești, îl copiază cuvînt cu cuvînt pe același Mircea Codrescu („Unui șahist care nu respectă regulile de circulație“ — „Informația Bucureștiului“, 29.IX.1962 și „Unui înotător codaș“ — „Almanahul Magazin“, — 1964).

Și un ultim exemplu. În numărul său din 15.III.1970, ziarul „Tribuna Ialomiței“, înțelegînd să încurajeze manifestările scrise ale elevilor, reia din revista „Muguri“ a liceului din Călărași citeva epigrame. G. M. din clasa a IX-a D, își pune semnătura sub o epigramă apărută în „Urzica“ și aparținînd lui Ionel Protopopescu. Reamintim că aceeași epigramă a mai fost furată de Petre Adespi, criticat nu de mult în trei numere consecutive ale revistei „România literară“. Cazul devenise public și, totuși, greșeala s-a repetat!

DESPRINDEM DECI necesitatea acordării unui credit sub o oarecare rezervă, a unei selecții mai atente a colaboratorilor și, în ultimă instanță, a unei mai bune informări a redactorilor și a șefilor rubricilor de specialitate.

D. MUNTEANU
Revista „Magazin“

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов Социалистической Республики Румынии
Год XV, № 5 (169), мая 1970 г.

СОДЕРЖАНИЕ

ЖУРНАЛИСТЫ НА-ГОТОВЕ!

* * * Телеграмма Правления Союза журналистов направленная Центральному Комитету Румынской Коммунистической Партии, товарищу Николае Чаушеску

ДЕНЬ ПОБЕДЫ — 9-е Мая 1945 — 9-е Мая 1970

* * * Симпозиум „Вклад Румынии в победу над фашизмом, отраженный в печати эпохи“

Полковник Аурел Лунештану: Румынская военная печать в войне против гитлеризма

* * * Выставка „Румыния в войне против гитлеризма“

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

Фелиция Антип: Телевизия в журналистике

* * *

Г. Дину: Дань уважения одной премии

ПОДЧЕРКИВАНИЯ

Г. Лаврик: Уездная редакция и ее внутренняя жизнь

ИЗ ЖИЗНИ ФИЛИАЛОВ

Михай Надин: Мнения о . . . мнениях; Виктор Штефан Попеску: Профессиональные кружки

АКТУАЛЬНЫЕ СОБЫТИЯ

Иосиф Баннай: Актуальная тематика и заботы газеты „Элэре“

Сорин Холбан: Рабочие совещания газеты „Информация Букурештиулуй“

ГРАФИКА В ПЕЧАТИ

Димитар Георгиев: Актуальные вопросы архитектуры газеты

* * *

Шербан Симедря: В клубе журналистов экономистов: настоящее и будущее в планировании

ИССЛЕДОВАНИЯ

Стелиан Диакону: Как воспринимается экономический отдел (I)

Навел Кымпяну, Симон Гершкович, Петре Барон: Телехроника

ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТА

В. Бырлядяну: Покидая фактологический эмпиризм

КАК МЫ ПИШЕМ

Луиза Секе: Аспекты языка спорта

КАЛЕНДАРЬ

И. Феля: Константа Доброджану-Геря об искусстве писать

ПРОФИЛИ

Канд. наук Михай Арсене: Тудор Теодореску-Браниште

Карол Роман: Между призванием и активным действием (Беседа с директором Литературного и публицистического издательства Н. Р. Вьетнама, Нху Фонгом)

ЗАМЕТКИ ИЗ-ЗА РУБЕЖА

Стелиан Стрежа: Документационный визит по вопросам . . . документации

ЗАМЕТКИ

Д. Мунтяну: Эпиграммистические „усвоения“, которые . . . плодят!

* * * Самые красивые книги года

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union of the Socialist Republic of Romania
XVth Year, No. 5 (169), May 1970

CONTENTS

JOURNALISTS AT THEIR POSTS

*** Telegram of the Executive Committee of the Journalists' Union to the Central Committee of the Romanian Communist Party, to Comrade Nicolae Ceaușescu

VICTORY DAY, May 9, 1945 — May 9, 1970

*** Symposium on Romania's Contribution to the Victory over Fascism as Reflected in the Contemporary Press

Colonel Aurel Lupășteanu: Romania's Military Press in the Anti-Hitler War

*** The Exhibition Romania in the Anti-Hitler War

TELEVISION

Felicia Antip: Television in Journalism

Gheorghe Dinu: The Homage of a Prize

EMPHASIS

G. Lavric: The County Newspaper Office and Its Life

IN THE BRANCHES

Mihai Nadin: Views about Views; Victor Stefan Popescu: The Professional Circles

TOPICS

Iosif Bányai: Current Subjects in the Newspaper „Előre“

Sorin Holban: The Working Conferences of the Paper „Informația Bucureștiului“

LAYOUT

Dimitar Gheorghiev: Topical Problems of Newspaper Architecture

Șerban Simedrea: At the Club of Economics Correspondents: Planning-The Present and the Future

STUDIES AND RESEARCH

Stelian Diaconu: The Response to the Economic Section (I)

Pavel Cimpeanu, Simon Herșcovici and Petre Baron: The T. V. Newscast

THE JOURNALIST'S CHRONICLE

V. Birlădeanu: Departing from Empirical Fac-tology

HOW WE WRITE

Luiza Seche: Aspects of Sporting Language

CALENDAR:

I. Felea: Constantin Dobrogeanu-Gherea on the Art of Writing

PROFILE

Mihai Arsene: Tudor Teodorescu-Braniște

Carol Roman: Between Vocation and Militancy, A Talk with Nhu Phong, Director of the Literature and Journalism Publishing House of the Democratic of Vietnam

NOTES FROM ABROAD

Stelian Streja: A Documentary Visit to Clear Up Problems of Documentation

COMMENTARY

D. Munteanu: Proliferating Epigramatic Stings

*** The Most Handsome Books of the Year

În urma anunțării Concursului de afișe și de calendare de perete organizat de Administrația Asigurărilor de Stat, numeroși concurenți au solicitat amănunte privind tematica acestuia, asigurările care trebuie popularizate prin afișele prezentate. Publicăm extrase din regulamentul concursului.

ADAS

LA CONCURSUL DE AFIȘE ȘI DE CALENDARE DE PERETE

se acordă:

UN PREMIU I, în valoare de
5 000 de lei

UN PREMIU II, în valoare de
3 000 de lei

UN PREMIU III, în valoare de
2 000 de lei

TREI MENȚIUNI, fiecare în va-
loare de câte 1 000 de lei

Lucrările premiate și menționate devin proprietatea Administrației Asigurărilor de Stat, care le va folosi pentru popularizarea asigurărilor de bunuri și de persoane.

Din celelalte lucrări prezentate, unele se vor reține pentru a fi tipărite în anii 1970 și 1971, plătinându-se drepturile legale.

La concurs poate participa orice persoană, cu una sau mai multe lucrări, realizate în maximum 6 culori, format (obligatoriu) 50×70 cm (pe lat sau pe înalt), pe hîrtie, pînă sau alte materiale, cașerate sau fixate pe suport.

Lucrările se primesc pînă la 25 iunie (data de expediere) pe adresa: Direcția generală ADAS, str. Smîrdan nr. 5 — București.

Numele concurenților nu trebuie menționat pe lucrări. Acestea vor purta — pe verso — numai un MOTTO. Același Motto se va scrie pe un plic ÎNCHIS, ce va însoți fiecare lucrare. În plic se introduce o hîrtie cuprinzînd numele și prenumele concurentului, adresa și numărul de telefon unde poate fi găsit.

Informații suplimentare se pot solicita la direcțiile județene ADAS, la punctele operative de lucru ADAS, de la inspectorii și agenții de asigurare, precum și la telefonul 15 42 64, între orele 8—10 dim.

Desigur, afișele trebuie să se refere la asigurările practicate de ADAS, de la inspectorii și agenții de prevedere, în general, posibilitatea de a materializa dorința de a lua o măsură de prevedere prin încheierea de asigurări.

P. II. 982.

presă noastră

Revista
Uniunii
ziariștilor
din
Republica
Socialistă
România

UJZ

DIN SUMAR:

- * Mai-iunie 1970: un examen de neuitat
- * Imagini dintr-o încleștare memorabilă
- * La temelia digurilor a stat și cuvântul
- * În zilele cu 24 din 24
- * Ziaristica orelor mari
- * În sprijinul muncii de reconstrucție
- * Forța magică a televiziunii
- * Misiunea de campanie a studioului „Al. Sahia”
- * Cuvintele în actualitate
- * Aspecte inedite din activitatea lui G. Călinescu, ca ziarist
- * Scrisoare către cititori

Proletari din toate țările, uniți-vă!

PRESA NOASTRĂ

Revista Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România
ANUL XV nr. 6 (170) iunie 1970

SUMAR:

MAI-IUNIE 1970 — UN EXAMEN DE NEUITAT

* * * Partinitate, înaltă conștiință profesională

Mircea Simionescu : Imagini dintr-o încheștare memorabilă

Victor Birlădeanu : La temelia digurilor a stat și cuvântul

PRESĂ

Nicolae Andronache, Cornel Armeanu : În zilele cu 24 din 24 ; **Galina Bădulescu** : Mai pătrunzătoare decît vorbele ; **Crăciun Bonta** : Pe două linii ; **Tiberiu Telceanu** : Contribuție la refacere ; **Mihai Dumitriu** : Ziaristica orelor mari ; **Ioan Pop, Ineze Gavril** : O bătălie în plină pace ; **Petre Giurgiu** : „Ai mîncat ? Ai apă minerală ?“ ; **Trandafir Marian** : O puternică concentrare de forțe ; **Vasile Oancea** : În sprijinul refacerii arterei vitale a țării ; **Pavel Pinte** : Activ cronicar al luptei pentru producții suplimentare ; **Const. Sirbu** : Acolo unde nu poți fi banal ; **Șerban Simedrea** : Am fost și am văzut...

RADIOTELEVIZIUNE

Felicia Antip : Forța magică a televiziunii ; **Carol Roman** : Cu Dionisie Șincan despre reportajul T. V. ; **Aristide Buhoiu** : Din carnetul unui reporter pe frontul apelor (Convorbire consemnată de A. Anghel) ; **Valentin Hossu** : Am învățat un cuvînt nou

REPORTAJ FILMAT

Călin Căliman : Misiunea de campanie a studioului „Al. Sahia“

FOTOZIARISTICĂ

Al. Ginju : De vorbă cu 6 fotoreporteri despre fotoziaristica apelor

PRESA STRĂINĂ

Petru Petra : Ecouri despre inundațiile din România

CUM SRIEM

Magdalena Popescu-Marin : Cuvintele în actualitate

ANIVERSĂRI

Nicolae Moraru : Redacția publicațiilor pentru străinătate — XX

* * * La Casa ziariștilor. Din activitatea filialelor

DOCUMENTAR

Marius Mircu : G. Călinescu-ziarist

* * * Scrisoare către cititorii revistei „Presa noastră“

COLEGIUL DE REDACȚIE

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (redactor-șef), **C. N. Constantin**, **Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Păler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Calea Victoriei, 163, Telefon:
15.21.02

SCRISOARE CĂTRE CITITORII REVISTEI „PRESA NOASTRĂ”

STIMATE CITITOARE, STIMAȚI CITITORI,

În dorința de a realiza o publicație tot mai corespunzătoare cerințelor și preferințelor dumneavoastră, **vă rugăm să ne dați sprijinul dumneavoastră colegial, trimițându-ne în scris părerile despre conținutul și forma revistei „Presă noastră”** precum și sugestii de îmbunătățire a acesteia. Pentru a asigura exprimarea nelimitată a punctelor dv. de vedere, — după formula „**cu cât mai neobișnuite, cu atât mai bine**” — nu este strict necesar să indicați în scrisoarea de răspuns datele identității dv., avînd deplină încredere că ceea ce ne veți scrie vă va reprezenta personalitatea, discernămintul profesional, nevoile și preferințele reale.

Vă rugăm să indicați la începutul răspunsului dv. **grupa de vîrstă** (18—25 ani, 25—30 ani, 30—35 ani, 35—40 ani, 40—45 ani, 45—50 ani și peste 50 de ani), **grupa de vechime în presă** (de la 1—3 ani, de la 3—6 ani, de la 6—10 ani, de la 10—15 ani, de la 15—20 ani și peste 20 ani); **tipul de instituție de presă în care lucrați** (ziar, revistă, Radioteleviziune, jurnal de actualități etc.); **funcția** (redactor, secretar de redacție, fotoreporter, regizor, cameraman etc.); **specialitatea** (politică internă, externă, probleme economice, cultură, sport etc.); **studiile** (generale, liceale, superioare); **dacă sînteți sau nu abonat al revistei, cititor permanent sau ocazional.**

Ne permitem să vă sugerăm următorul **chestionar, care nu are un caracter limitativ:**

1. De cînd sînteți cititor (sau abonat) al revistei? 2. Care din materialele publicate în 1969—1970 v-au plăcut mai mult, v-au fost utile, în activitatea dumneavoastră, și de ce (rubricile, titlurile, autorii, numerele de apariție)? 3. Pe care le considerați mai puțin interesante sau mai puțin utile și de ce? 4. Ce rubrici și teme noi credeți că v-ar fi utile? 5. Ce contribuții noi și în ce fel anume credeți că ar putea aduce, în viitor, „Presă noastră” la sprijinirea eforturilor individuale și colective ale colegilor pentru dezvoltarea lor profesională, culturală etc.? 6. Dar la reflectarea activă a vieții și activității ziariștilor și redacțiilor lor? 7. Ce rubrici și teme noi credeți că ar putea fi larg interesante și utile pentru toți ziariștii, indiferent de particularitățile instituțiilor de presă în care lucrează (presă tipărită, centrală sau locală, RTV, film de actualități, agenție de știri etc.)? 8. Ce aspecte profesionale, publicistice, organizatorice și tehnice etc. ale tipului de instituție de presă în care lucrați dv., considerați că au fost abordate insuficient pentru colegii dv.? 9. Ce informații despre viața și activitatea Uniunii ziariștilor, a redacțiilor și a ziariștilor noștri v-ar interesa cu precădere? 10. Ce părere aveți despre rubricile de informații de pînă acum?

11. Cum ar putea contribui mai mult „Presa noastră” la reflectarea și rezolvarea problemelor sociale și de muncă specifice presei și ziaristilor? 12. Dar la acelea de relații din redacții, precum și dintre redacții și diferitele instituții și organizații din țară și din străinătate? 13. Ce părere aveți despre prezentarea grafică a revistei și despre format? 14. Găsiți că actualul tipar (înalt-plan) este satisfăcător sau găsiți că ar fi mai potrivit altul (tiefdruck, offset)? 15. Dacă v-ați abona la revistă — în cazul când nu aveți abonament încă — ați prefera un abonament colectiv (pe redacție, sau pe filială a U.Z.), sau unul individual, nominal, realizat direct, prin poștă, la domiciliul dv?

Vă rugăm să ne trimiteți orice alte păreri și sugestii vizînd alte preocupări ale dv. legate de revista „Presa noastră”, necuprinse în chestionarul de față.

Adresați răspunsurile dv. redacției revistei PRESA NOASTRĂ, Calea Victoriei 163, București I. PÎNĂ LA 15 SEPTEMBRIE 1970.

Avem convingerea că vom găsi în părerile critice și sugestiile dumneavoastră un sprijin deosebit de valoros pentru revista dumneavoastră, a organizației dumneavoastră profesionale și de creație — Uniunea ziaristilor din Republica Socialistă România.

REDAȚIA

LA ORA CÎND apar aceste rînduri scriem la trecut despre dramatica încelestare din mai-iunie 1970. Nu însă și despre eroismul și solidaritatea care au caracterizat bătălia împotriva apelor care s-au abătut cu uriașă violență asupra orașelor și satelor noastre. La ora cînd apar aceste rînduri, marea noastră familie socialistă de 20 milioane de oameni, luptînd cu bărbăție și curaj pentru a recîștiga tot ce au mușcat

Comunist Român de a uni în jurul său întreaga noastră națiune socialistă, de a-i asigura unitatea de voință și acțiune. Aidoma unui comandament suprem în împrejurări de luptă, partidul nostru a știut să decidă prompt și ferm, în domenii de o diversitate imensă — apărarea și salvarea vieților omenești, a avutului obștesc și personal, ajutorarea victimelor calamității, organizarea aprovizionării, asistenței sani-

PARTINITATE, ÎNALTĂ CONȘTIINȚĂ PROFESIONALĂ

șuvoaiele din avuția națională, a dobîndit victorii hotărîtoare în normalizarea vieții economice. Coșurile fabricilor — chiar și ale celor deosebit de greu năpăstuite — fumegă de mult; pe ogoare se desfășoară din plin bătălia pentru recolta '70; viața școlară s-a încheiat pretutindeni după calendarul prestabilit. Țara trăiește în continuare momente de clocotitoare activitate, este în plin efort pentru refacerea deplină, pentru că este greu, foarte greu, să recuperezi pierderi cifrate la peste 10 miliarde de lei.

Zilele și nopțile de grele încercări, săptămînile de muncă intensă pentru reconstrucție vor constitui desigur un nou capitol în istoria patriei. Un nou capitol relevant pentru forța conștiinței socialiste a poporului român, pentru capacitatea sa de a învinge orice vicisitudini.

S-a mai spus de atîtea ori în ultimul timp, dar e firesc să repetăm și de această dată: dezlănțuirea pustiitoare a apelor, în proporții necunoscute pînă mai ieri, ne-a pus pe neașteptate în fața unui greu examen. El ne-a verificat tăria, a demonstrat că partidul nostru își îndeplinește cu succes rolul de forță conducătoare a societății în orice împrejurare. Pentru că în acele zile și nopți s-a demonstrat încă o dată, cit se poate de strălucit, capacitatea Partidului

tare, a mijloacelor de transport, refacerea întreprinderilor — asupra măsurilor ce trebuiau întreprinse. Hotărîtoare a fost pentru aceste decizii prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, însoțit de alți conducători ai partidului și statului, în toate zonele lovite de furia apelor.

PRETUTINDENI s-a impus atenției marea forță a organizațiilor de partid, forța morală și conștiința politică a comunistilor, exemplul lor elocvent de curaj și vitejie, de calm și eroism. Pretutindeni s-a impus atenției contribuția presei de partid, a ziariștilor la informarea operativă și detaliată a opiniei publice și mobilizarea ei la realizarea sarcinilor mari și grele ce erau de îndeplinit. Ziariștii plecați din Capitală și cei din localitățile ajunse sub apă își pregăteau corespondențele pornind cu bărcile sau elicopterele de salvare, participînd, alături de alți activiști de partid, de ofițeri și ostași, la salvarea de vieți omenești. Pentru a asigura fotografiile care să ofere o imagine cit mai concludentă asupra inundațiilor și a consecințelor sale, unii dintre reporteri au planat de-asupra apelor legați în chingi de elicoptere. Semnificativ pentru eforturile depuse în acele zile de redacții este faptul că toate zărele au apărut și s-au difuzat, în pofida greutăților care erau de înfrînt.

IMAGINI

REDACTIILE ziarelor centrale și locale, ale Agerpresului, ale Radioteleviziunii, au cunoscut ore nesfârșite de activitate încordată. Dar s-a asigurat o informare precisă și amplă — de la cota apelor și pînă la bilanțul amănunțit al distrugerilor — inclusiv din localități cu care a fost întreruptă legătura telefonică, despre stringerea ajutoarelor din țară și sosirea ajutoarelor de peste hotare, despre distribuirea lor operativă. A fost necesară o muncă încordată pentru a prezenta eforturile însuflețite ale diferitelor colective consacrate recuperării pierderilor, succesele care s-au dobîndit încă din primele zile în normalizarea vieții economice și sociale, pentru recuperarea pierderilor suferite.

Zeci și zeci de ziaristi au asigurat legătura cu întreaga țară, cu trimișii speciali și corespondenții județeni, oferind cititorilor ziare care erau urmărite cu mult interes, mobilizau la realizarea sarcinilor stabilite de conducerea partidului.

Prezenți, ceas de ceas, în primele linii ale luptei cu urgia apelor, reporterii Radioteleviziunii, operatorii televiziunii române, ai studioului cinematografic „Alexandru Sahia”, au contribuit substanțial la informarea și mobilizarea opiniei publice în zilele tragice și eroice ale acestei teribile primăveri. Filmul, îndeosebi, și-a demonstrat cu prisosință, în această dramatică și nedorită împrejurare, capacitatea de a surprinde și reda — cu o formidabilă putere de convingere — adevărul vieții, de a investiga sufletul, psihologia oamenilor. Reportajele filmate care au fost prezentate pe micul ecran sau pe ecranele cinematografelelor au oferit marelui public imagini revelatoare ale distrugerilor provocate de inundații, ale eroismului operațiilor de salvare, au înfățișat durerea și demnitatea oamenilor loviți de calamități, au relevat exemplara solidaritate umană care s-a manifestat în bătaia cu ratura dezlănțuită. Aceste reportaje (menționăm în mod special documentarele „barajul voinței”, „Ore tragice, ore eroice”, „Toată țara ca un singur om”), investite cu forța de șoc a imaginii prinse pe viu, au valoarea relatărilor unor martori oculari, relatări care aduc un omagiu ridicat eroilor luptei cu apele și ai luptei pentru lichidarea urmărilor calamității, întregului popor român antrenat — la îndemnul și sub conducerea comuniștilor — într-un sublim efort colectiv de depășire a acestei încercări fără precedent.

AȘADAR, acele zile de grele încercări au constituit, implicit, și pentru presă, un greu și neprevăzut examen; un examen de partinitate, de slujire devotată a cauzei partidului, de înaltă conștiință profesională. Eforturilor depuse de ziaristi pentru trecerea acestui examen, în activitatea de reconstrucție — le sînt închinată paginile acestui număr al revistei „Presa noastră”.

„PRESA NOASTRĂ”

CHIAR ȘI CELE MAI fabuloase plâsmuiri ale basmului copilăriei, ale fanteziei scriitorului, urmărind să închipuiască și să personifice forța oarbă și distrugătoare — geniul răului, — rămîn imagini palide și anecdotice față de realitățile zguduitoare cărora le-am fost martori în tulburatele zile de revărsare a apelor. Nici măcar mintea răvășită de febră nu produce asemenea monștri, pentru că imaginația omească, structural benignă, este mai firesc înclinată spre închipuirile armonioase, spre alcătuirile Binelui și rigorile Frumosului.

Încăperile ochiului, corzile cele mai intime ale sufletului, compartimentele minții noastre s-au simțit în mod neașteptat asaltate de vești și imagini brutale, de un absurd feroce, de scene și situații revoltătoare, cu atât mai absurde și mai revoltătoare cu cît elementul ce se dezlănțuia împotriva oamenilor, a căminelor și bunurilor lor, era apa — cea iubită, cea dătătoare de viață, cea cîntată de artiști, de la anonimul poet popular la Eminescu, de la Vergiliu și Petrarca la Blaga și Petrașcu. Am văzut și am simțit dintr-o dată, în acele întunecate zile, și am înțeles cu o dureasă acuitate ce însemnează forța dementă, ce incalculabile sînt daunele și ce mari sînt tristețile pe care le lasă în urmă iureșul orb, pe cîmpiile mai înainte roditoare, în satele pline pînă atunci de vioșia muncii harnice, în numeroasele orașe fremătătoare de viață, peste care au improșcat acum ro-roii.

Imaginile acestea, sînt sigur, nu se vor șterge din memoria noastră niciodată, ele se alătură acolo altor urite imagini ale distrugerii — cutremurul de pămînt din '40, războ-

DINTR-O ÎNCLEȘTARE MEMORABILĂ

de MIRCEA SIMIONESCU

iuil pustiilor, seceta, și sentimentul cu care le însoțim este cel de sfântă indignare omenească împotriva a tot ce încearcă să zădărnicească muncă, creație, ordinea minții concretizată în înfăptuiri mereu mai mărețe, năzuința omului către lumină și mai bine.

Dar ochiul și inima au înmagazinat în aceste săptămâni și alte imagini, tot atât de vii și poate mai durabile: cele ale eroismului, solidarității și forței oamenilor, ca o replică unanimă dată stihilor, o replică a rațiunii care știe să repună în ordine chiar și haosul, care știe și are puterea să răspundă cu fapte, de o frumusețe demnă de marile epopei, degradării și pericolelor.

AM VĂZUT ȘI AM CITIT despre actele de eroism, duse pînă la sacrificiu, ale celor ce au sărit să salveze de la înec pe semenii lor, am urmărit îndeaproape lupta faustică, de zi și noapte, a zeci de mii de muncitori, țărani, cărturari, studenți și elevi, hotărîți să ridice în calea apelor furibunde stavili de netrecut, am aflat despre străduința bărbătească a colectivelor din întreprinderi și cooperative agricole de a repune în funcțiune utilajele avariate, de a reface ogoarele și a le chema să-și continue ciclul temporar întrerupt, ciclul firesc al vieții. Un val uriaș de energie și dirzenie umană, cu mult mai puternic decît orice viitură de ape, s-a ridicat la chemarea partidului și, sub lucida lui îndrumare, să reinstaureze viața cu deplinele ei funcțiuni pe pămînturile și în localitățile pustiite. Rar am avut prilejul de a simți cu atîta pregnanță, în detalii atît de elocvente și emoționante, ce însemnează voința unui popor întreg de a-și apăra realizările, statornicia, creația. De la un

capăt la altul al țării, uimirea și indignarea primelor zile în fața cataclismului s-au transformat într-o largă, magnifică replică a hărniciei, a disciplinei, a realizărilor pe toate fronturile activității naționale. Paralel cu ajutorarea familiilor sinistrate — mișcare emoționantă de caldă solidaritate dar și de inventivitate în ce privește soluționarea celor mai dificile situații create de cataclism — se fac pretutindeni eforturi supraomenești de a spori producția, de a realiza produse peste prevederi, la înălțimea cerințelor acestui moment. Se reconstruiesc poduri și căi ferate, se repun în funcțiune centrale electrice și uzine rănite de valuri, se reamenajează spitalele, școlile, casele de copii, bibliotecile întinate. Ce pană măiastră și ce obiectiv fotografic miraculos ar putea cuprinde în toată complexitatea ei această extraordinară, nemaipomenită epopee, scrisă cu mintea lucidă și cu brațele hotărîte de întregul nostru popor?

Omul învinge! Și va învinge neîndoielnic pe toate fronturile de luptă în care i se cere să-și afirme iscusința și credința în ordine, în viață. Haosul apelor involburate va fi înlăturat. Din încordarea tuturor, prin fapte și inteligență, se gravează în aceste zile, în cronică de aur a istoriei poporului nostru, un dîntro cele mai emoționante și mai mărețe pagini despre țaria, hărnicia, frumusețea morală a oamenilor care trăiesc și muncesc pe acest pămînt.

COPLEȘIȚI de noutatea brutală a evenimentelor, urmărind în ziare, la televizor, la radio și în jurnalele de actualități captivanta bătălie a omului cu stihiiile naturii, puțini

dintre noi au mai avut răgazul să se gindească și la cei care se străduiesc, în condiții deosebit de grele, să pătrundă în primele linii ale bătăliei, să culeagă toate acele aspecte care ne-au zguduit conștiința, să ni le ofere într-o suită a cărei calitate esențială a fost să ne transporte, cu mintea și inima, în însuși miezul faptelor. Este vorba de ziaristi. Datorită lor, țara întreagă a fost de față, oră de oră, pretutindeni unde se consuma fantastică încleștare, datorită lor, lumea întreagă a aflat la timp prin ce momente dramatice trece poporul nostru și cum depășește greul cu eroism și tenacitate. Nu a fost nici o clipă numai un act firesc de prezență la datorie, a fost cu mult mai mult — o dăruire generoasă, o eroică la rîndul ei înfruntare pentru zădărnicierea haosului adus de ape, pentru afirmarea rațiunii și a creației.

Fără îndoială, activitatea ziaristilor nu se încheie aici, cuvîntul scris și cel vorbit își au în continuare partea lor de contribuție la refacerea țării. Impresionantele reportaje și relatări sînt doar începutul unei lungi campanii pe care ziaristii, toți oamenii condeului sînt hotărîți să o susțină cu aceeași operativitate, vigoare și vervă publicistică pe care le-au demonstrat în ultimele săptămîni. Setea de informație este, după cum se știe, foarte acută și privește nu numai aspectele din locurile lovite de calamitate, dar și activitatea impetuoașă ce o desfășoară în absolut toate domeniile.

Este o datorie nobilă față de patrie, față de poporul nostru greu încercat de a-i satisface această cerință la modul cel mai inteligent cu putință.

LA TEMELIA DIGURILOR A STAT ȘI

de VICTOR BÎRLĂDEANU

N-AM CREZUT niciodată că rubrica din revistă — pe care am închinat-o, în principal, consemnării manifestărilor editoriale cu specific gazetăresc, precum și lucrările me-nite să ne ajute în exercitarea profesiei — va deveni, la un moment dat, și un fel de memento al faptei ziaristice, un „hronic“ nu atât al scrisului, cât al acțiunii. Împrejurările acestei primăveri tragic încrus-tate în memoria poporului nostru — primăvara celei mai înverșunate in-fruntări dintre om și natură din istoria acestor meleaguri — mi-au împus ca pe o datorie de conștiință să substituiesc obiectului obișnuit al rubricii un altul infinit mai actual, mai bogat în semnificații: partici-parea confrăților mei întru osîrdie cotidiană pe tărîmul publicisticii scrise, vorbite sau filmate la bătă-lia întregii națiuni pentru înfringe-rea stihiei, participare ce a marcat decisiv însăși substanța gazetăriei românești.

Zile și săptămîni de-a rîndul i-am întîlnit pretutindeni unde se desfășurau episoadele cele mai drama-tice, momentele cele mai emoționan-te ale bătăliei. În orașele care ră-măseseră fără lumină, fără apă, fără căi de comunicație — la Satu-Mare, la Sighișoara, la Dej, la Tir-năveni — i-am văzut în acele nopți halucinante scriind sau transmițîn-du-și corespondențele la lumina lămpilor de petrol grabnic improvi-zate sau, nu o dată, chiar la lumina proiectoarelor militare ce scurmau neobosit întunericul în căutarea oa-menilor tiriți de puhoaiete nemi-loase. I-am întîlnit pe străzile trans-formate în albie de torenți, vîslînd la bărci laolaltă cu ostașii și cu membrii gărzilor patriotice, luîndu-și notițe pe sponci, între două opin-țiri la rame, căutînd cu aceeași în-căpăținare și îndîrjire ca și toți ceilalți ființele omenești ce se sal-

vaseră prin poduri de case, prin coroane de copaci, pe cite un dîmb mai ferit de asaltul puhoaielor.

AM VĂZUT — în elicopterul cu care am survolat, împreună cu un grup de gazetari, întreaga vale po-topită a Mureșului — un fotorepor-ter de la o publicație centrală prin-zindu-se cu centura de siguranță și înclinîndu-se apoi cu aparatul deasupra hăului căscat la sute de metri sub noi pentru a surprinde în ima-gine cit mai pregnant vastitatea de-zastrului. Am văzut un operator de la televiziune care s-a apropiat înot, cu aparatul înălțat deasupra capu-lui, de atelierele unei întreprinderi inundate, deși fusese prevenit de riscul unei asemenea acțiuni, risc izvorît din faptul că, lovitura ven-înd intempestiv, nu fusese timp să se deconecteze instalația elec-trică de înaltă tensiune.

Greu îmi va fi să uit, bunăoară, imaginea patului pliant pe care l-am zărit într-o încăpere a redacției zi-arului județean „Flacăra roșie“ din Arad. Văzînd privirea mea mirată, redactorul șef mi-a explicat rațiu-nea acestei prezențe cam insolite într-o redacție: una din membrele colectivului, grav bolnavă, cu tem-peratură de peste 39 de grade, a refuzat să rămînă acasă să se îngrijească și, deoarece tovarășii de muncă i-au refuzat cu hotărîre orice misiune presupunînd deplasare pe teren, și-a mutat fără întîrziere pa-tul de boală la redacție, asigurînd timp de zile și nopți de-a rîndul un soi de „permanență“ voluntară. De-abia cînd pericolul ce plana asu-pra citadelei de pe Mureș a fost definitiv înlăturat, cînd digul con-solidat prin eforturi supraomenești s-a dovedit mai puternic decît oar-ba năpustire a apei, ziarista ară-deană s-a retras de la postul ei de luptă.

SENZAȚIA pe care mi-au dat-o cei mai mulți dintre confrății cu care m-am întîlnit în aceste zile și aceste nopți pe baricadele dra-matice confruntări cu apele dez-lănțuite, tocmai în aceasta a constatat: în pregnanța imperativului in-terior de a privi lucrurile cu optica unui ostaș aflat la un post avansat de luptă. Toți aveau un sentiment pe care arareori îl încercaseră în-ainte — al utilității nemijlocite, ime-diate a cuvîntului tipărit, al faptu-lui că la temelia digurilor se află nu numai bolovanii imenși cărați pe spinări vinjoase de oameni căliți, ca și pe umeri fragili de elevi, nu numai sacii cu ciment a căror pinză fusese cusută în grabă, cu mișcări febrile, de gospodine și studente, dar și cuvîntul lor pasionat, dur, incandescent.

Oare există vreun etalon valoric capabil să demonstreze ce și cit a însemnat pentru populația arădea-nă apariția ediției speciale a zi-arului local în seara de duminică 17 mai, în ajunul nopții decisive a bătăliei angajate pentru apărarea orașului de furia inundației? Poate că niciodată ca în acele clipe gazeta n-a fost smulsă cu mai multă gra-bă din miinile difuzorilor improvi-zați, poate că niciodată ca atunci paginile ei, tipărite operativ, n-au fost citite cu mai mult nesăț. Ziarul trecea din mînă în mînă, mai pre-țios decît hrana sau băutura.

Erau numai două pagini, cu arti-cole așternute în grabă, pe o bancă de pe faleza digului sau pe un colț de masă la comandamentul jude-țean. Dar ce flacăra a credinței nes-trămutate străbate fiecare rînd, fie-care cuvînt, de la editorialul-chema-re „Din partea populației se cere calm, hotărîre, bărbăție, disciplină“, de la lozincile de luptă scrise cu litere de o șchioapă în centrul pa-ginii întîia pînă la „Turul de ori-

CUVÎNTUL

zont în amonte de orașul Arad⁴, comunicat „prin telefon la ora 20,30“ pînă la relatările impresionante în nuditatea lor lipsită de retorism cu privire la nenumăratele fapte eroice pe care le săvîrșeau în acele ore zecile de mii de oameni mobilizați de comuniști în eroica bătălie pentru apărarea orașului !

PĂSTREZ această ediție specială la un loc de cinste al bibliotecii, cu convingerea că de pe acum reprezintă un document istoric de preț ce va vorbi elocvent generațiilor viitoare despre dîrzenia exemplară a cetățenilor acestui colț de țară care au știut să facă față eroic uneia dintre cele mai cumplite amenințări ce s-ar putea imagina. Timpul va trece, paginile se vor îngălbeni, literele se vor estompa, dar întotdeauna imi vor evoca la fel de efervescent nu numai momentele pe care le consemnează, dar și pe cei care, prin cuvîntul lor luminat de o profundă încredere comunistă în om și în forțele lui, au contribuit în atît de mare măsură la consolidarea barajului lăuntric, la suprainălțarea digului moral al conștiințelor. Iar în acel mult rîvnit muzeu de istorie a presei românești, pe care odată și odată vom reuși să-l creăm, această foaie de șoc — alături de numeroasele mărturii similare ale prezenței ziaristilor în miezul bătăliei, ce există și în alte județe ale țării care au trecut prin marea încercare — vor alcătui, sînt convins, un panou special, foarte căutat de aceia care vor dori să cunoască una dintre cele mai semnificative fațete ale presei românești din anii socialismului, adînc relevantă pentru virtuțile ei fundamentale.

P

R

E

S

A

HUNEDOARA

În zilele
cu 24
din 24

APELE au venit și au trecut. Un interval spațial și temporal în care s-a comprimat o extraordinară avalanșă de evenimente dramatice și fapte înălțătoare. Pentru redacția ziarului „Drumul socialismului“, zilele acelea cînd se lucra și se lupta 24 de ore din 24 au însemnat o mare concentrare faptică, un vast cîmp de activitate, de oglindire a unor fenomene, stări de lucruri și eforturi omenești cu puține precedente.

În timp ce puhoaietele veneau și distrugeau, viața s-a diversificat ad-hoc într-un chip deosebit. În consecință, firesc, și activitatea redacției. Redacția acționa concomitent pe fronturi complexe, reflectînd fidel configurația situației: refacere, normalizare, readucerea în circuitul economic și social a tot ce apele au distrus, eforturi și iarăși eforturi în sectoarele care n-au fost afectate.

Acestui imperativ, colegiul de redacție i-a răspuns prompt printr-o organizare adecvată, vizînd două direcții precise de atac. Una : *sporirea continuă a producției* de cărbune și minereuri în Valea Jiului, Poiana Ruscă și Brad, de metal la Hunedoara și Călan, de energie electrică, produse ale industriei chimice, material lemnos etc. Cea de-a doua are în vedere *refacerea* pe toate planurile. Pe primul front operațiunile au fost și sînt susținute în continuare de către secția economică a ziarului. Dar și aici lucrurile au căpătat o tentă specifică, impusă de noile condiții. Adică, din inițiativa organizațiilor de partid, colectivele muncitorești din toate întreprinderile și-au revăzut și îmbunătățit considerabil angajamentele asumate în întrecerea socialistă. Acestor aspecte, precum și strădaniilor pentru îndeplinirea angajamentelor, pentru ma-

această perioadă, despre problemele vindecării rănilor provocate de inundații organismului economic și edilitar: al județului Hunedoara.

CONCENTRAREA PUTEERNICĂ a energiilor umane și materiale pentru refacere a coexistat cu mersul normal în domeniile și sferile vieții materiale și spirituale județene. Eforturilor pentru menținerea la un nivel înalt a producției de cărbune, minereuri, metal, energie electrică, materiale de construcție etc. li s-au alăturat cursul nestingherit al activității organelor și organizațiilor de partid, viața culturală și școlară, aprovizionarea populației, apărarea sănătății oamenilor muncii și altele. Ca urmare, în coloanele ziarului au apărut — e drept, într-o proporție mai redusă — materiale care au oglindit această realitate. Iată doar câteva titluri care confirmă: „Industria județului Hunedoara a îndeplinit exemplar prevederile planului pe 5 luni“, „Munca politică de masă să asigure o participare conștientă, plină de dăruire a oamenilor la îndeplinirea marilor sarcini economice actuale!“, „Furajele — strânse la timp și fără pierderi!“ „Așezămintele culturale, mediu favorabil afirmării tinereții“, „Colaborarea școlii cu familia în orientarea profesională a elevilor“, „Hotărârile adoptate — rezultatul investigațiilor posibilităților maxime“.

ximă rigurozitate în realizarea prevederilor cincinalului, gazeta le-a acordat însemnătate de prim ordin, publicînd pe spații largi colaborări, scrisori colective, interviuri, dări de seamă, în care conducători de centrale industriale, întreprinderi, unități ale agriculturii exprimă hotărîrea colectivelor de a reface în cel mai scurt timp ceea ce apele au distrus, de a pune în circuitul economic al țării valori materiale sporite. În prima săptămîină a lunii iunie a fost publicată o sinteză a angajamentelor majorate din întregul județ.

Publicarea angajamentelor — întîii pe întreprinderi, apoi pe județ — a fost urmată de susținerea în coloanele ziarului a eforturilor pentru îndeplinirea lor.

Pentru a da un caracter mai organizat reflectării muncii de refacere economică a localităților lovite de calamități, colegiul de redacție a alcătuit un colectiv din 4 redactori de profiluri diferite, condus de redactorul șef adjunct al ziarului, căruia i-a fost dată sarcina de a fi zilnic și masiv prezent în gazetă cu fapte, tratate în genuri felurite, despre tot ce se întreprinde pentru ștergerea rapidă a urmelor inundațiilor. În cadrul acestui colectiv sarcinile au fost împărțite pe oameni, ceea ce ne-a permis să realizăm o cuprindere corespunzătoare a principalelor probleme, a situației ce s-a creat. Iată cum arată, de pildă, numărul din 21 mai: un titlu pe cinci co-

loane („*Întregul județ angrenat energic, cu toată capacitatea în acțiune: de reintrare în normal a vieții economice și sociale*“) grupează: materialul „Pentru refacerea și dezvoltarea economiei. Producții suplimentare de materiale de construcții“; o intervenție intitulată „Eforturi deosebite pentru sporirea producției agricole“, semnată de un secretar al Comitetului județean de partid; o fotografie de pe un șantier de refacere. Sub același titlu generic, pagina a II-a redă diferitele modalități prin care colectivele hunedorene participă la munca de refacere. Aici, directorul Exploatații minieră: Lupeni exprimă hotărîrea minerilor de a amplifica extracția cărbunelui, de a spori productivitatea și eficiența muncii. Alte două reportaje oglindesc eroismul cu care țărani din două sate își refac cooperativele agricole și participarea muncitorilor Complexului feroviar Simeria la acțiunea de refacere a unor unități afectate de inundații din județ. În pagina a treia pot fi citite trei reportaje despre punerea în funcțiune cu mult înainte de termen a grupului energetic nr. 2 de 210 MW, de la Termocentrala Mintia, refacerea grabnică a căilor ferate și repunerea în funcțiune a spațiilor productive la Fabrica de piine din Deva.

Am prezentat radiografia sumară a unui număr de ziar care caracterizează mai bine volumul și diversitatea materialelor publicate în

Refacerea cuprinde ceea ce au cuprins inundațiile, prin urmare și agricultura. În legătură cu aceasta redacția a inițiat o rubrică cu apariție cotidiană pe care a denumit-o „*Nici o palmă de pămînt în afara circuitului productiv!*“. Aici am atacat două aspecte: unul privitor la redarea în circuitul economic a suprafețelor inundate, al doilea vizează grăbirea lucrărilor specifice perioadei. Zilnic apar cronici, raiduri, scrisori, interviuri despre mersul lucrărilor.

Soarta familiilor sinistrate, pentru care organele de partid și de stat manifestă atîta grijă, ocupă, de asemenea, un loc important în coloanele ziarului. Multiplele forme de ajutorare, pornite din sentimentul de solidaritate, de căldură omenască, s-au exprimat în ziar prin intermediul unui mare număr de reportaje, instantanee, scrisori, interviuri, informații, note, cursive și alte genuri gazetărești. Poate că această latură, ridicată la un înalt grad emoțional, ca și reportajele din vremea inundațiilor, au stîrnit interesul cel mai mare deopotrivă

in rindul ziaristilor si cititorilor, ele continind cea mai puternica declansare de initiative de ambele parti.

Apele au venit, revenit si au trecut. Oamenii muncii de pe meleagurile hunedorene si-au conjugat eforturile cu eroicul, imensul efort al intregului popor. Refacerea cere timp, o mobilizare totala. Se vor lucra duminici, in schimburi prelungite; minerii, siderurgistii, constructorii, mii si mii de oameni se vor deplasa in timpul lor liber pentru a ajuta localitatile calamitate. Există in acest sens initiativa, ca raspuns la chemarea partidului, a Biroului Executiv al Consiliului National al Frontului Unitatii Socialiste ca marile colectivitati de muncă hunedorene să ajute cite o localitate greu incercata de stihiiile naturii.

DECANTIND, perioada care a mai rămas pînă la sfirșitul anului pune cu acuitate in fața oamenilor muncii hunedoreni sarcina de a șterge încă in acest an orice urmă a calamităților. Aici se disting din nou laturii separate: pe de o parte, recuperarea tuturor pierderilor in economie, aceasta implicind prioritar sporirea consecventă a producției materiale, îndeplinirea lună de lună a angajamentelor asumate, încheierea anului 1970 cu sarcinile cincinalului îndeplinite exemplar și pregătirea în paralel a condițiilor trecerii la următorul cincinal. Pe de altă parte, refacerea totală a localităților, instaurarea totală a ceea ce numim desfășurare normală a vieții economice și spirituale. Adoptind forme organizatorice mobile, în concordanță cu etapa ce urmează, ziarul, cronica timpului și a faptelor omenești, va fi prezent și în continuare pe toate coordonatele refacerii și normalizării.

NICOLAE ANDRONACHE
redactor șef
CORNEL ARMEANU
redactor
„Drumul socializmului“

Mai pătrunzătoare decît vorbele

N-AM CÎNTĂRIT ÎNCĂ experiența din această tulburătoare primăvară a noastră. Știu doar că am suferit de două ori; o dată ca om, ca cetățean al țării mele greu încercate, și a doua oară ca meseriaș al cuvintelor. Cred că pentru prima dată de cînd sînt ziaristă am simțit nevoia de a le desființa. Am fost la Dej și la Sighișoara și la Mediaș, am trecut prin Cuci și Jirăveni, prin Luduș și Tg. Mureș. Și am simțit nevoia să trimit ziarului meu pagini albe, albe, de tăceri și de durere, pentru că toate cuvintele, acelea pe care le știm din dicționare deveniseră neîncăpătoare, stinghere, mă urmăreau marea imaginile dezastrului și ele erau mai tari, mai dure, mai pătrunzătoare decît vorbele. Și hîrtia pe care mi-am scris reportajele devenea, în momente de concentrare, film sau poate era doar hîrtie, nu mai știu, pentru că niciodată gîndul nu s-a legat de gînd într-o curgere așa de tensionată, așa de lipsită de contrafaceri.

Poate noi, ziaristii, am avut în această perioadă o menire ingrată. Nu lopata, nu barca de salvare, nu elicopterul sînt uneltele noastre, ci bietele cuvinte care trebuiau să spună oamenilor totul, totul care era mai copleșitor decît imaginația noastră. Poate ne-am simțit inutili pentru că nu știm decît să scriem, poate ne-am simțit folositori toamăi de aceea.

Experiență de viață? Imensă, concentrind în cîteva săptămîni ani de migăloasă sondare a realității, de migăloasă aranjare a ei în cuvinte, ani de metafore, de expresii sugestive sau mai știu eu ce găselnițe profesionale. A fost, poate, pentru mulți dintre noi, timpul verificărilor, pentru că n-a fost vorba, acum, de a-ți releva talentul ci de a fi cronicar al unor zile unice, de a avea puterea să spui oamenilor incredibilul, imposibilul, inimaginabilul. A fost timpul auto-examinărilor, cînd răspunderea cea adevărată, cea sensibil legată de ființa noastră, s-a transformat pe de-a-n-tregul în meserie.

Nu mi-am iubit cuvintele cînd am descris orașe prăbușite sub năvala apelor, nu mi-am iubit reportajele în care literele se aranjau în devălmășie pe colțul unui birou

într-o clădire abia rămasă în picioare sau pe hîrtia sprijinită pe genunchi într-o auto-basculantă cu care străbăteam Balta Ialomiței. Nu aceste cuvinte de durere le-am iubit, ci acelea în care am povestit oamenilor despre oameni. Căci aceasta a fost marea mea descoperire, OAMENII. Mă întrebam, scriind de la Dej sau de la Arad, dacă cititorii nu-mi vor considera rîndurile melodramatice, căci m-am temut, m-am temut că aceleași cuvinte hiperuzate nu vor putea reda, acum mai mult ca niciodată, esențele umane, tonele de eroism pe care le înfilneam la tot pasul, îndirjirea aproape indescrribibilă a acelor care s-au luptat cu barbaria naturii. Voiam, în cîteva rînduri, să scriu despre tot. Despre puterea acestui pămînt al nostru și despre statornicie. Despre încredere și despre fantasmă, impresionanta capacitate a românilor de a nu se lăsa copleșiți, învinși, de a-și păstra, pînă și în cele mai tragice clipe, luciditatea, calmul, forța și adesea umorul.

POATE AM MAI ÎNVĂȚAT meserie. Poate am învățat că nu există, decît în dări de seamă și lecții, presă obiectivistă, că totul, oamenii și viața lor, faptele și gîndurile lor, dramele și bucuriile lor trebuie să treacă prin mine, prin ziarist, și din mine, filtrate cu filtrele sensibilității mele, să treacă pe hîrtie. Altfel nu se poate. Altfel nu-mi concep profesiunea, nu-mi concep circulația de sentimente pe care o stabilesc între realitate și cititor.

N-AM IUBIT spectaculosul acestor zile, care, pentru orice ziarist din lumea asta, este o mană cerească. Dar a fost o experiență spectaculoasă, unică, o experiență a încredării, a tensiunii. Au fost momente cînd am regretat sincer că nu știu decît să scriu. Aș fi vrut să fiu elicopterist sau zidar sau excavatorist, să fiu oricare dintre oamenii aceștia nemaipomeniți care au reluat, după fiecare năvălire a apelor, totul de la început, imper-turbabili, calmi și siguri de ei. Și pentru că am vrut să fiu oricare dintre oameni, de aceea am scris despre ei. De aceea voi scrie numai despre ei.

GALINA BĂDULESCU
„Șcinteia tineretului“

ARAD

Pe

două linii

POATE NICICÎND în decursul activității mele de gazetar n-am avut prilejul să verific atît de bine adevărul care-l conține calificativul dat presei: „armă de luptă“, ca în zilele acelea de puternică înclăstare cu apele pentru apărarea Aradului. Mi-aduc aminte cum ne erau literalmente smulse din mînă edițiile pe care le-am difuzat noaptea pe malurile Mureșului. Și, parcurgînd în mare grabă conținutul principalelor informații, muncitorii, soldații, cetățenii aflați la munca aceea istovitoare de supraînălțare a digului, se simțeau parcă mai dirji, mai puternici.

După cum bine se cunoaște, orașul nostru a rezistat eroic cataclismului, ieșind biruitor din înfruntarea cu apele involburate ale Mureșului, fiind salvate, de asemenea, localitățile Pecica, Nădlac, Șeitin și altele, grav amenințate. Dar puhoaietele din luna mai au lăsat răni adînci și în județul Arad. Au fost inundate parțial sau total 300 de localități, apele revărsîndu-se peste circa 2900 case și 49 de obiective economice și social-culturale. În agricultură, prin distrugerea unor mari suprafețe cultivate, s-au produs pagube evaluate atunci la peste 100 milioane lei, la care s-au adăugat pierderi însemnate prin stagnarea producției în întreprinderi.

Paralel cu lupta mereu trează pentru înfruntarea unor noi surprize, în centrul atenției ziarului nostru se află refacerea, reconstrucția.

Încă din prima zi după scăderea sub cota de amenințare a apelor

Mureșului (21 mai 1970), ziarul a acordat un spațiu larg muncii de refacere, concomitent cu sprijinirea luptei oamenilor din localitățile situate în aval de Arad, unde pericolul inundațiilor se menținea. Sub titlul generic pe șapte coloane „Eforturi eroice pentru stăvilirea apelor, pentru reluarea normală a activității economice“, sînt prezentate o serie de reportaje, însemnări, informații. În interviul acordat ziarului și intitulat „Aradul este salvat“, tovarășul Teodor Haș, prim-secretar al Comitetului județean de partid, a prezentat măsurile care au fost luate pentru refacerea căilor de comunicație, pentru ajutorarea imediată a localităților calamitate. Iată citate în această ordine de idei o serie de titluri de articole și reportaje din zilele acelea: „De ieri uzina de strunguri produce“, „Constructorii au revenit pe șantiere“, „Eroismul de pe dig s-a mutat în întreprinderi“, „Mobila arădeană va pleca la timp peste mări și țări“, „Tensiune înaltă la cuptoarele forjarilor“, „Agregatele de pompat funcționează din plin“, „Materiale de construcție mai multe, mai bune“ și altele.

Voi aminti și modul în care ziarul nostru și-a orientat activitatea spre evidențierea hotărîrii de neclintit a marilor întreprinderi, de importanță republicană, de a-și suplimenta angajamentele menite să contribuie la refacerea grabnică a economiei naționale, la continua ei prosperitate, așa cum glăsuiesc Directivele partidului.

Redactorii ziarului s-au deplasat frecvent, inclusiv duminica, acolo unde toți muncitorii, ca un singur om, au hotărît să nu aibă zi de odihnă și sărbătoare pînă cînd nu vor recupera tot ce s-a pierdut în timpul stagnării producției. Săptămînal, în ziarul „Flacăra roșie“ poate fi întîlnită rubrica de reportaje și informații intitulată „Duminica în haine de lucru“ — urmărită cu viu interes de către cititori.

Concomitent cu aceste preocupări, ziarul nostru a acordat atenția cuvenită și altui sector greu lovit — agricultura. Am publicat numeroase articole, dintre care cităm: „Țăranii cooperatori gonesc apele și pregătesc pămîntul pentru roade bogate“, „Corelația furaje — lapte funcționează neîntrerupt“, „Fiecare palmă de pămînt va produce recolte bogate“, „Pe ogoarele județului se lucrează din zori și pînă noaptea“. De asemenea, am susținut în coloanele ziarului hotărîrea fermă a cooperativelor agricole de producție de a-și suplimenta contractele de livrare la produsele agroalimentare de bază, publicînd scrisori, informații, cît și telegramele adresate de unitățile cooperatiste (Sîntana, Olari, Vinga, Șimand etc.) Comitetului Central al P.C.R.

Acordînd o atenție deosebită industriei și agriculturii, cum era și firesc de altfel, n-am scăpat din vedere nici celelalte sectoare de activitate. S-a scris și se scrie pe larg despre rolul organelor și organizațiilor de partid, al consiliilor populare în acțiunea de refacere, de normalizare a vieții, s-a publicat un mare număr de reportaje și informații de la centrele de colectare a bunurilor destinate ajutorării sinistraților, despre donațiile în contul omeniei.

MĂ OPRESC AICI cu exemplificările pentru că nu aş putea să epuizez nici pe departe întreaga problematică a ziarului nostru atît de diversă în această perioadă. Sînt convins că, sub îndrumarea Comitetului județean de partid, ne vom aduce contribuția activă la eforturile pentru normalizare și refacere în județul nostru.

CRĂCIUN BONTA
redactor șef,
„Flacăra roșie“ — Arad

BISTRIȚA-NĂSĂUD**Contribuție
la refacere**

MARȚI, 12 MAI, cu o zi înainte de dezlănțuirea oarbă a stihțiilor naturii, în redacție se lucra, ca de obicei, la alcătuirea sumarului numărului ce avea să apară la sfârșitul săptămânii. Cîte nu erau de cuprins!

Erau de scris deci multe și interesante lucruri despre viața și munca oamenilor, despre cîmp și flori, despre tot ceea ce ne-am obișnuit să-i spunem fapt cotidian, fie el mai mult sau mai puțin senzational.

Ca fiecare dintre localnicii așezărilor Bistriței și Năsăudului așteptam după săptămîni de ploii dese și reci o noapte cu cerul senin, o zi caldă cu soare. Dar n-a venit. A fost în schimb o noapte neagră, urîtă, cu puhoai de apă amenințătoare. Ruperile de nori, topirea zăpezilor din Munții Rodnei și Bîrgăului au făcut să crească în mod îngrijorător nivelul întregii rețele hidrografice a județului, în special a rîurilor Someș, Sieu și Bistrița. Pericolul inundației devenise clar și iminent. La redacție ne soseau primele știri îngrijorătoare despre efectele distructive ale apelor dezlănțuite: liniile telefonice au fost întrerupte aproape înspre toate direcțiile. Căile ferate spre Deda, Luduș și Dej au fost grav avariate. Poduri și șosele naționale, județene au fost scoase din funcțiune întrerupînd total circulația.

La Comandamentul județean se luau măsuri energice pentru salvarea vieților omenești, a bunurilor materiale și animalelor expuse pericolului inundației.

Încă din primele momente ale acestor zile de grea încercare, sub îndrumarea Biroului Comitetului județean de partid, noi lucrătorii presei locale ne-am integrat organic cu sufletul și fapta în acțiunile ce se întreprindeau.

Deși drumul spre tipografia din Cluj a fost închis de ape, trebuia făcut totul pentru ca „Ecoul” să apară normal și chiar mai devreme. În această situație singura soluție era să ne folosim de condițiile pe

care le oferea mica unitate tipografică din localitate. Imediat după restabilirea curentului electric, un mănunchi de redactori și tipografi au muncit fără răgaz și, în seara zilei de 15 mai, la plană se tipăreau primele exemplare ale gazetei „Ecoul” (6 pagini, cu un tiraj de 12 000 exemplare).

Cu sprijinul prețios al secției de propagandă și agitație a Comitetului județean de partid, la numai două zile după apariția numărului de care vorbeam mai sus am editat o foaie volantă în care la loc de frunte a fost publicat Apelul Comandamentului județean pentru prevenirea și combaterea inundațiilor — o vibrantă chemare către populație de a acționa cu toată promptitudinea și energia pentru preîntîmpinarea altor pagube și asigurarea desfășurării normale a activității în toate sectoarele. În aceeași foaie volantă sub titluri ca: „Inițiativă și dăruire”, „Muncă asiduă”, „Cuvinte și gesturi în care pulsează un fluviu de inimi”, se publicau scurte reportaje, informații care vorbeau despre restabilirea circulației feroviare pe porțiunile Deda-Sieu-Beclean-Sieu-Măgheș, Vatra Dornei-Salva, refacerea parțială a fabricilor de cherestea, activitatea neobosită a lucrătorilor de la Întreprinderea de gospodărie comunală pentru asigurarea apei potabile, despre emoționantele acțiuni de solidaritate cu cei sinistrați.

Asemenea teme au fost abordate și în alte două foi volante, apărute la intervale de cîteva zile.

Comitetul județean de partid, Comitetul executiv al Consiliului popular județean au trecut la elaborarea unor măsuri energice, pe multiple planuri pentru înlăturarea, în cel mai scurt timp, a efectelor dăunătoare ale inundațiilor și aducerea la normal a activității în industrie, agricultură și în celelalte sectoare de activitate.

De acum, așa după cum era firesc, ne-am orientat principală ac-

tivitate înspre realizarea măsurilor preconizate. În planul nostru tematic ne-am propus să reliefăm pe larg acțiunile de refacere ce se întreprind în sectoarele și zonele cel mai greu afectate de furia apelor.

Un loc central în paginile fiecărui număr l-au ocupat materialele de popularizare a colectivelor de muncă care, dovedind un înalt simț de responsabilitate politică și socială, și-au suplimentat considerabil angajamentele luate la începutul anului. Încă din primele zile după retragerea apelor, în atenția colectivului nostru a stat popularizarea și susținerea amplelor acțiuni organizatorice și politice desfășurate pe plan județean, în fiecare comună pentru mobilizarea activă a lucrătorilor de pe ogoare la recuperarea pagubelor și asigurarea unor recolte bune și în acest an. Atît în foile volante cît și în numerele obișnuite s-a urmărit și se urmărește în continuare felul cum sînt realizate o serie de obiective majore privind evacuarea apei ce stagnase pe teren, executarea în cel mai scurt timp a semănatului, a lucrărilor de întreținere a culturilor, recoltarea furajelor și pregătirea campaniei de recoltări.

Ne-am străduit ca, pe lângă caracterul stimulatîv, materialele să constituie și o tribună de răspîndire a celor mai eficiente metode, căi și mijloace folosite în activitatea de redresare economică, de reconstrucție în localitățile greu lovite de furia apelor. De exemplu, în numărul din 6 iunie, la rubrica „Viața de partid” s-a publicat articolul: „Operativitate și înalt simț de răspundere” în care Vasile Florea, secretarul Comitetului comun de partid din Sintereag, a arătat pe larg măsurile ce au fost întreprinse și felul cum s-a acționat pe plan comunal pentru înlăturarea situației dezolante lăsată de inundații, terminarea grabnică a însămîntărilor și reînsămîntărilor, refacerea grădinii de legume, normalizarea întregii vieți economice și sociale în toate satele ce aparțin acestei unități administrative.

SÎNTEM pe deplin conștienți că aportul nostru trebuie să fie mai multilateral, mai fructuos. Marfle sarcini ale reconstrucției județului, țării vor constitui principalele jaloane ale activității noastre viitoare.

TIBERIU TELCEANU

redactor șef

„Ecoul” Bistrița — Năsăud

MAI-
IUNIE
1970 —
UN
EXAMEN
DE
NEUITAT

I A Ş I

Ziaristica orelor mari

PRECIZEZ de la început că nu intenţionez să fac o descriere, o analiză amănunţită a modului în care ziarul nostru a acţionat în zilele de înfruntare a calamităţilor naturale ce s-au abătut asupra pământului românesc. De fapt, sintem încă în plină luptă: la ora când scriu aceste rânduri, redactori cu experienţă sint plecaţi în satele de pe Prut, unde în iunie apele au năvălit din nou, mai vijelios ca la mijlocul lunii mai, iar eu abia m-am întors din lunca Siretului, unde din frumuseţile prinse de Alecsandri în pastelurile sale n-au rămas decât bălţi dezolante, sălcii ce plîng înecate, mîl ce înăbuşe semănăturile. Cu toate acestea, sintem şi noi îmbărbătaţi de virtutea cu care mulţimile odinioară pasive înfruntă azi stihiiile şi ne facem, în acelaşi spirit, datorita, oglindind solidaritatea naţională cu cei loviţi acum de destin, cu încrederea că pînă la urmă soarta ne-o facem singuri şi putem merge înainte în înfăptuirea planurilor de progres material şi spiritual stabilite de Congresul al X-lea al P.C.R.

Deşi în judeţul Iaşi nu avem pierderi umane şi materiale de proporţiile celor din unele judeţe transilvănene, problemele publicistice ce ni s-au pus şi ni se pun încă în faţă sint comune şi specifice acestui moment greu. Iată de ce cred că e mai nimerit să mă refer, în rândurile de mai jos, la grăunţele de experienţă ce l-am acumulat în aceste zile. Ţin să precizez că am urmărit maniera în care a procedat atît presa centrală, precum şi felul în care fiecare ziar judeţean a trăit nu numai aspectele locale ale înfruntării dintre

om şi natură, ci şi grija pentru redarea situaţiei din întreaga ţară. Acest din urmă element mi se pare important, deoarece cititorii din fiecare judeţ puteau constata că ei fac parte dintr-un tot organizat şi mai unit ca oricînd, că privind lucrurile la scara patriei au un motiv în plus să nu fie pesimişti. Părerea mea este că presa noastră românească s-a dovedit şi se dovedeşte, în acest război neaşteptat pe care-l purtăm cu sinistrul, bine construită şi însufleţită de Partidul Comunist Român. Cred că rezistăm la proba de foc.

ZIARUL NOSTRU, ca şi ziarele centrale ce vin în judeţ, prezintă un interes mai mare decît oricînd pentru cititori şi nu de puţine ori paginile încă umede de cerneală tipografică au fost pur şi simplu smulse din mîinile vînzătorilor. Aceasta s-a petrecut mai ales cînd am închis ediţia cît mai tîrziu, cuprinzînd şi ultimele buletine din ţară, ultimele comunicate şi reportaje din judeţ. Cu nesaţ erau citite cuvintele de îmbărbătare rostite de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în judeţele calamitate. Cu prilejul sosirii la Iaşi a conducătorilor de partid şi de stat, ne-am străduit să dăm o imagine cît mai completă a căldurii sufleteşti cu care populaţia şi-a manifestat dragostea sinceră şi ataşamentul funciar la politica partidului, sentimente ilustrate de unanima scandare „P.C.R. — Ceauşescu”. Ziarul acestor zile, întîrziat şi de dorinţa noastră de a avea integral ultimele noutăţi, s-a epuizat imediat, deşi cea mai mare parte a tirajului nostru se vinde cu bucata.

Ne-am convins încă din primele zile ale inundaţiilor că avem nevoie de un plus de mobilitate în activitatea noastră gazetărească. A fost necesară o reorganizare din mers a activităţii redacţionale, în sensul restructurării de la o zi la alta a planurilor şi al redirijării forţelor, pentru a asigura o prezenţă cît mai lucrativă a corpului redacţional la faţa locului, în satele inundate, alături de echipele de salvare, pe diguri, în unităţile economice ce şi-au suplimentat imediat angajamentele şi transformă adesea zilele de odihnă în zile de muncă. Ar fi util ca, în viitor, să dispunem şi noi, ziarele, poate cu sprijinul cercurilor de radioamatori ori al altor organisme de resort, de mijloace de comunicare mai moderne, deoarece cînd se deteriorează reţeaua telefonică e greu să primim ştiri proaspete din locurile înfruntării cu natura. De cele mai multe ori ne-am descurcat binişor, beneficiind de ajutorul aviaţiei sportive ori sanitare, participînd la acţiunile acesteia din urmă.

Cînd imaginea proporţiilor dezastrelor a început să fie mai clară, paginile interne au fost dominate de aspectele luptei insistente cu apele, de chemările forurilor de resort adresate diferitelor categorii de cetăţeni, de prezentarea eforturilor din uzine, de exprimarea umanismului tuturor celor ce vin în sprijinul sinistraţilor. Bineînţeles că am dat cuvîntul în paginile ziarului şi celor ce-au fost loviţi, prilej ca ei să-şi exprime recunoştinţa faţă de partid şi guvern pentru măsurile de ajutorare luate, precum şi faţă de toţi cetăţenii care le-au venit în sprijin.

Ziarul s-a făcut și ecoul opiniilor emoționante ale mai multor scriitori, artiști plastici, personalități culturale de prestigiu, directori de fabrici, activiști pe țărîm obștesc, care au arătat modul în care vin în sprijinul sinistratilor sau adresa sau îndemnuri din inimă la bărbăție și încredere în viitor. Criticul și istoricul literar Constantin Ciopraga, membru al Academiei de științe sociale și politice, scria în ziua de 22 mai : „Prezentul, fragment de istorie contemporană, îl înțelegem ca eroism și participare. Reconstrui-vom mai frumos ceea ce, prin vitregia naturii, s-a risipit peste noapte. Ne reculegem și întrevedem în gînd dimensiunile arhitecturii noi, din anii care vin. Peste ruine și mari dezastru se ridică, privind cu fermitate, oamenii, viteazul nostru popor“. Iar un elev, un adolescent aflat la primele încercări literare, Cătălin Bordeianu, se exprimă emoționat, în versuri :

*De cînd plouă, porii largi ai
pămîntului
s-au închis de cuvîntul greu
al ploii.*

*Au rupt crengi de-abia înflorite
în primăvara stînsă de valuri.
Rănila lăsate de secera ploii
se vor împleti ude în timp
și din nou, ca pasărea Phoenix
crește soarele peste amfura făpturii
cu lacrima ce schimbă amintirea
în rodul bogat peste ornicul de foc.*

Vreau să spun că am ținut seama, în acest timp, poate mai mult ca altădată, la dezideratul de a folosi toate manierele publicistice, genuri mai atractive pentru cititor. Chiar și unele rubrici intrate în profilul ziarului, ca „Schite în creion“, au căpătat o nouă substanță, orientîndu-se, tematic, bineînțeles, spre dramatismul orelor deosebite prin care trecem. În articolele de „Viața de partid“ (de pildă, pe teme ale muncii politice de masă) ca și în cele pe teme economice (ce urmăresc în primul rînd modalitățile

de îndeplinire a angajamentelor suplimentare recent asumate), secțiile pornesc cu perseverență de la dezideratul frontului de reconstrucție și dezvoltare a economiei. Multitudinea tematică, variată ca genuri, beneficiind de aportul unui activ de autori mai larg decît oricînd, a fost prezentată sub titluri generale, sintetice, ca : „Județul Iași — un front al producției și refacerii“ și „Județul Iași participă activ la acțiunea națională de reconstrucție și creșterea producției“.

PRESA A ANUNȚAT că printre primele organizații județene de partid care și-au majorat simțitor angajamentele asumate anterior privind producția și beneficiile peste plan, s-a situat și Iașul. Practic angajamentul s-a dublat, semnificînd acum o depășire a producției marfă cu 255 de milioane de lei (față de 135 milioane angajament inițial) și beneficii peste plan 84,5 milioane lei (față de 40 de milioane). Cifrele sînt foarte mari, însă realiste. Ele țin seama în primul rînd de spiritul care animă în aceste momente poporul nostru greu încercat, dar cu resurse sufletești nelimitate, antrenate cu pricepere de către partid. Ziarul nostru se consideră, în sfera lui de activitate, sub conducerea comitetului județean de partid, responsabil de îndeplinirea acestui angajament.

Vreau să fac precizarea că retrospectiva pe care mi-a solicitat-o redactarea acestui articol mi-a îngăduit să observ și unele stîngăcii și disproporții în publicistica de la „Flacăra Iașului“ dedicată înfruntării calamităților naturale din ultima vreme. Unele reportaje trădează prea mult emoția reporterului, emoție care uneori a umbrit documentarul. Unele puneri în pagină lasă să se întrevadă șovăiala din orele tîrzii. Se vede că n-am mai trecut niciodată printr-un astfel de dezastru și sperăm să nu mai trecem. Poate chiar aceste stîngăcii la care m-am referit sînt,

în ultima instanță, o mărturie a notei de autentic eroism al maseilor pe care noi îl oglindim.

Ne-am propus pentru perioada imediat următoare : o oglindire pregnantă a ceea ce se petrece în țară și în județ, în lupta cu orice tendință de recrudescență a calamităților, o tratare a multiplelor acțiuni din toate unitățile economice pentru realizarea angajamentelor ; o cercetare a modului în care acționează organismele menite să ajute sinistratii în refacerea caselor și satelor lor, cu grijă ca să fie evitate neglijențele și superficialitățile. Vom apela la scriitori, la cei mai talentați publiciști, pentru ca amploarea eroismului acestui timp al încercărilor dureroase dar și al vitejiei să-și găsească expresia nimerită.

ȘTIM CĂ E VORBA de un efort îndelungat, desfășurat pe fundalul marelui efort național de realizare a programelor stabilite de partid și vom căuta ca să ținem mereu trează atenția cititorilor, perfecționîndu-ne uneltele.

MIHAI DUMITRIU
redactor șef
„Flacăra Iașului“

MAI-
IUNIE
1970 —
UN
EXAMEN
DE
NEUITAT

MUREȘ

O bătălie în plină pace

JUDEȚUL NOSTRU, fiind situat în partea superioară a Mureșului și Tîrnavelor, a fost „atacat” în ziua de 13 mai prin surprindere de furia apelor revărsate. Această situație neprevăzută a creat mari greutăți și în munca ziarelor noastre. În noaptea de 13 spre 14 mai, cînd viitura a culminat la Tîrgu-Mureș, majoritatea muncitorilor tipografi au fost izolați de locurile lor de muncă, așa încît ziarele au început munca doar cu doi linotipști. Pe la ora 1 noaptea apele Mureșului și ale pîrului Pocloș au ajuns pînă pe strada Școlii, la o distanță de circa 100 de metri de tipografie. Organizînd munca în condițiile create de această situație, am reușit totuși să învingem greutățile mari ivite.

În zilele imediat următoare inundațiilor, locuitorii județului nostru au fost informați operativ în coloanele ziarelor „Steaua roșie” și „Vörös Zászló” despre situația inundațiilor din județ și din țară. În primul rînd se atrăgea atenția tuturor cetățenilor asupra a ceea ce trebuie să facă pentru preîntîmpinarea urmărilor inundațiilor, pentru păstrarea sănătății publice, pentru reluarea producției și a vieții normale în orașele și satele afectate de inundații. Totodată am relatat în coloanele ziarelor despre munca dîrză, eroică a tuturor oamenilor muncii, români, maghiari, germani și de alte naționalități pentru salvarea vieților omenești, a întreprinderilor industriale, a animalelor și a culturilor vegetale, în general a tuturor bunurilor materiale, articolele fiind bogat ilustrate cu fotografii.

O DEOSEBITĂ IMPORTANTĂ a avut în acele zile vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu pe meleagurile județului Mureș. În urma acestei vizite, munca de reconstrucție a luat un și mai mare avînt, fapt ce s-a resimțit și în puterea mobilizatoare crescîndă a presei locale. Ziarele „Steaua roșie” și

„Vörös Zászló” au relatat pe larg vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalți conducători de partid și de stat în întreprinderile „Electro-Mureș”, „23 August” și cartierul „Aleea Carpați”, mai grav afectate, relevînd totodată atmosfera însuflețitoare ce s-a creat în urma cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu în fața cetățenilor din municipiul Tîrgu-Mureș.

Ziarele noastre au publicat reportaje și articole despre comportarea curajoasă și plină de abnegație a cetățenilor județului Mureș în lupta dusă împotriva inundațiilor. Acest eroism s-a manifestat prin salvarea vieții muncitorilor din schimbul de noapte de la Combinatul chimic din Tîrnăveni care a fost greu lovit de apele revărsate ale Tîrnavei Mici, a oamenilor și bunurilor materiale salvate la Sighișoara, unde clădirile din centrul orașului au fost inundate grav, apa ajungînd la aproape 3 metri, la Luduș, unde apele Mureșului au făcut de asemenea mari pagube șeptelului și la Fabrica de zahăr unde au fost salvate majoritatea instalațiilor. Am evidențiat de asemenea eroismul țărănilor cooperatori care s-au avîntat în lupta cu furia apelor pentru apărarea și salvarea avutului obștesc.

Ostașii forțelor noastre armate au fost în primele rînduri în lupta eroică pentru salvarea de vieți omenești, de bunuri materiale. Salvînd viața altora, cinci militari ai forțelor noastre armate și-au pierdut viața în valurile furioase ale Mureșului. „Bătălie în plină pace” a fost titlul paginii în care ziarul „Vörös Zászló” a relevat eroismul militarilor, iar în ziarul „Steaua roșie” a apărut pagina specială „Armata — în prima linie în dramatica înfruntare cu stihiiile naturii”.

Presă din Tg. Mureș a publicat diferite chemări dînd în aceeași timp populației sfaturi în privința apărării sănătății publice, a păstrării salubrității orașelor și comu-

nelor, folosirii apei potabile și a alimentelor, despre felul cum se face aprovizionarea, asigurarea continuității învățămîntului în școli ș.a.

SARCINA DE CĂPETENIE a ziarelor noastre imediat, după retragerea apelor, era însă mobilizarea oamenilor muncii din întreprinderile industriale și de pe ogoare la înlăturarea distrugerilor, la activitatea de refacere și reconstrucție, la repunerea cît mai grabnică în folosință a capacităților de producție pentru recuperarea pierderilor cauzate de stagnări, la terminarea însămințărilor și reinsămîntărilor pe terenurile inundate, la întreținerea culturilor.

În scopul reconstrucției și al intrării în normal a producției industriale și agricole, ziarele au editat mai multe **foi volante**. Ziarul „Steaua roșie” a editat pentru municipiul Sighișoara și orașul Tîrnăveni cîte o foaie volantă prin care s-a urmărit mobilizarea populației celor două orașe la munca de înlăturare a efectelor inundațiilor. În colaborare cu Direcția agricolă județeană, a fost tipărită o foaie volantă pentru mobilizarea țărănilor cooperatori din județ pentru a participa la muncile agricole și la creșterea efectivelor de animale. De asemenea cele două ziare au colaborat la scoaterea unei foi volante avînd ca principală temă reconstrucția în județ (casele distruse, drumurile, podurile, căile ferate avariate etc.). Datorită mobilizării cetățenilor de către organele de partid și de stat din județ la activitatea de refacere, în care un rol important l-a avut și presa noastră, s-a reușit ca din cele 40 de întreprinderi cu 114 secții paralizate în urma inundațiilor din județul nostru numai după o săptămîină activitatea de producție să fie reluată integral sau parțial în 34 de întreprinderi și 69 de secții.

Pentru orientarea cetățenilor județului, ziarele au întreprins o anchetă în rîndul primarilor din municipii și orașele din județ, prin care au informat pe cetățeni despre pagubele suferite, despre ajutorul primit din partea statului, despre munca de reconstrucție și despre sarcinile ce stau în fața locuitorilor localităților respective.

Prin articolele publicate în această perioadă, ziarele au contribuit la crearea unui climat patriotic în rîndul cititorilor neloviți de inundații, aceștia contribuind la ajutorarea sinistratilor atît cu bani cît și cu

imbrăcăminte și alimente. Am publicat, de asemenea, declarațiile unor familii, care cereau să ia în îngrijire copiii ai familiilor ale căror case au fost distruse, scrisori de mulțumire ale sinistratilor care au fost ajutați de către stat sau au primit din ajutoarele sosite din alte județe ale țării, precum și ajutoarele primite din străinătate.

În ultimele zile ziarele noastre au publicat articole de orientare privind felul cum pot obține sinistratii ajutoare bănești, materiale de construcție pentru reconstrucția căminelor lor. După primirea primelor ajutoare atât la orașe cât și la sate, a început reconstrucția caselor familiale, despre care am informat pe cititori.

În aceste zile de grea încercare redactorii noștri au intrunit din plin caracteristicile generale ale ziariștilor comuniști: au fost cronicari fideli ai acestor evenimente, au fost mobilizatori eficienți în munca grea de reconstrucție, au fost propagandiști lucizi în explicarea științifică a acestor fenomene de dimensiuni neobișnuite. În ziarul „Vörös Zászló”, sub titlul „Așa s-a întâmplat...”, se publică o cronică a istoricului inundațiilor, pe toate cursurile de apă din județ, scoțându-se în evidență faptele eroice ale locuitorilor din orașele și comunele lovite. Atât în „Steaua roșie” cât și în „Vörös Zászló” au fost publicate articole privind cauzele inundațiilor și a alunecărilor de teren, dându-se explicația științifică a fenomenului. În „Vörös Zászló” istoricul Farzady Elek a scris un articol privind inundațiile din orașul Tîrgu-Mureș în cursul istoriei. De altfel, așa cum ne-am dat seama și din experiența altor județe, utilitatea unor astfel de articole s-a confirmat din plin.

În prezent în ambele ziare apare zilnic rubrica „Totul pentru reconstrucție — totul pentru normalizare”, rubrică în cadrul căreia sînt tratate toate problemele legate de reconstrucție, refacere, sarcinile ivite în cursul acestei mari bătălii a întregului nostru popor. În articole este relevat rolul comunistilor și al organizațiilor de partid, faptul că morala socialistă, umanismul caracteristic societății noastre, unitatea de nezdruincinat a tuturor oamenilor muncii, indiferent de naționalitate, în jurul partidului și guvernului constituie izvorul biruinței asupra acestei catastrofe nemai-pomenite atât în istoria județului cât și a patriei.

PERIOADA DESPRE CARE scriem în prezentul articol a constituit un adevărat examen pentru toți ziariștii din Tîrgu-Mureș. Examenul, sperăm, că a fost trecut cu bine. Dacă au mai existat unele scăpări, lipsuri în inventivitatea noastră ziaristică, în promptitudinea acțiunilor gazetărești, acestea se datoresc împrejurărilor nemaiintîlnite în exercitarea profesiei noastre de gazetari. Faptul însă că, în aceste zile, tirajul ziarelor noastre era epuizat în primele ore ale dimineții, cu toate suplimentările făcute, dar mai ales faptul că viața

începe să inflorească din nou în orașele și satele județului nostru și că pentru această înflorire am făcut și noi, ziariștii din Tîrgu-Mureș, cite ceva, ne îndreptățește să credem că în aceste clipe grele nu am fost doar simpli observatori ci luptători activi ai acestei „bătălii în plină pace”.

INCZE GAVRIL
redactor șef
„Vörös Zászló”
IOAN POP
redactor șef
„Steaua roșie”

„Ai mîncat? Ai apă minerală?”

— NU EXISTA nici o posibilitate: nici prin Bălăușeri, nici prin Odorhei, nici prin Mediaș — toate drumurile-s rupte. Elicopter nu aveam. Descurcă-te cum poți, numai să ajungi la Sighișoara și să transmiți într-una...

Am înțeles în întregime situația și, cu cizmele subsuoară, cu umbrela și cu micul geamantan, am pornit la drum. Nu bănuiam atunci cât de dură poate fi o asemenea călătorie numită convențional „prin transbordare”. Apoi, nesfîrșitul drum săpat de ape și îndoliat cu prelată de mil mișcător, cîmpul inecat, întregul tablou cernit...

Sighișoara! Are chip înfiorător. Oamenii sînt cu sufletul chiricit, cu fețele brăzdate de suferințe. Șuvoiul blestemat a îndrăznit să spin-tece și să murdărească inima de aur a orașului.

...Trăznetul negru s-a retras. Imaginea vechiului burg nu poate fi redată în cuvînt tipărit. Pe tîmpla clădirilor din plin centrul așezării a rămas o linie dureroasă care depășește trei metri. Firul apei s-a ascuns între malurile mult lărgite. Milul inveninat și lucios se tîrîie în voie pe străzi, prin magazine, fabrici și spitale, prin patul noului născut, prin case, bănci și biblioteci.

Scriu într-una. Transmit. Relatez de la fața locului. Adun destul de greu datele. Telefonele nu funcționează și cutreier încet, să nu alunec, cartierele. Păcat că nu mi-am procurat cizme de cauciuc pescărești, înalte pînă-n brîu. Așa

se poartă aici. Acestea ale mele au cărimbul cam scurt dar n-am încotro.

Se apropie de mine un activist cu fața schimonosită de nesomn și de trudă:

— Ascultă, tovarășe cu carnet! Eu nu-ți dau date. Ai mai multe decît mine. Pînă acuma n-am avut vreme. Te întreb: ai mîncat ceva de cînd ești la noi, ai unde dormi, ai luat injecția, ai apă minerală?

...N-am astîmpăr, nu-mi găsesc locul. Am învățat să merg mult pe drumurile acoperite de întuneric. Parcă nici cizmele nu mai alunecă atît de ușor sub vîlul de nămol. Pe străzile unde revărsarea a ucis aud lucruri inspăimîntătoare. Casele se prăbușeau văzînd cu ochii, încet, parcă le înghițea pămîntul. În cele rămase în picioare se auzea un clocot ascuns, o bolborosire a morții.

— Ascultă, omule — mi se adresează un cunoscut cu hainele scoarță de nămol. Uite, vezi locul ăsta hid? Aici a fost casa mea. De zece ani am intrat cu nevasta doar de trei ori în restaurant. Am consumat cîte o bere. Atît! Am tot agonisit: ne-am făcut casă, mobilă, tot ce trebuie într-o familie și am crescut doi copii. Am scăpat cu toții și ăsta-i lucrul cel mai important pentru mine. În rest, încetul cu încetul voi reface...

Încetul cu încetul... O undă de căldură, o rază de lumină în cutremurul sufletesc, un imn al bărbăției și al optimismului. Există undeva, în sufletul omenesc o

→

O puternică concentrare de forțe

imensă rezervă de tărie, o încărcătură fantastică de încredere în forța proprie. E un univers pe care n-am știut niciodată să-l explorez așa cum se cuvine. Recunosc. E un filon nemărginit de nestemate.

Sînt atît de comunicativi, de deschiși încît se înțeleg perfect din priviri. Am început să le descifrez clipirea ochilor și să le cunosc semnul. Sînt zgîrciți la vorbă și îmi dau seama că întrebările mele ar putea jigni foarte ușor.

...Deși zilele sînt întunecate de atîta ploaie deasă și rece, viguroșii bărbați ai Sighișoarei iau pieptiș eșarfa cleioasă de mîl cu întregul ei cortegiu de nenorociri, cu direle ei adînci, tăiate în inimi. Calmi și lucizi se arcuiesc peste lopată. Imping înapoi, în matcă, dezastrul.

Apar primele ajutoare. Vin coloane întregi de mașini încărcate pînă la refuz cu alimente. Totul de la oameni pentru semenii lor care suferă. Orașul clocotește din nou — a început renormalizarea vieții.

Văd că redacția nu-mi dă deloc de înțeles să mai trec nițel și pe acasă. Măcar așa, în fugă. Nu-i nimic: am auzit că s-au reparat drumurile. Fug eu fără să știe cineva și mă reîntorc. Mîine e duminică și e imposibil să nu găsească o ocazie.

Duminică, 24 mai 1970. La ora 4 dimineața — alarmă generală! Toată suflarea în picioare! Evacuare. Dimineața zbuciumată. Plouă îngrozitor de tare. S-a spart cerul. Apă, apă, e plin pînă și aerul de atîta apă. Cu cîteva ore în urmă aș fi dat totul pentru o vană cu apă caldă. Renunț! Refuz să plec acasă, chiar dacă mă cheamă de urgență redacția. Rămîn aici. Tîrnava Mare se revărsă din nou. Tot ce au împins oamenii cu umărul lor asudat înapoi, în matcă, ea readuce cu întreaga-i furie dezlănțuită. Limba apei otrăvite ajunge doar pînă la scara hotelului „Steaua”. Cu toată nebunia ei, nu mai are putere să reediteze în întregime primul dezastru.

TOTUȘI, în marele album și orașului-muzeu rămîne o pagină umedă și cernită. E fila care consemnează neobișnuitele evenimente din mai 1970. E un însemn răscolitor peste care au căzut două lacrimi...

PETRE GIURGIU

redactor la
„Steaua roșie”
Mureș

REDACȚIA REVISTEI „Presa noastră” ne-a adresat două întrebări: 1) Ce au însemnat aceste zile? 2) Ce faceți pe frontul reconstrucției? Voi căuta să răspund ambelor întrebări, și dacă răspunsul va fi poate cam larg, să nu uităm de amplexarea încercărilor prin care am trecut, de marile sarcini ce ne revin de aici înainte.

...Anii vor trece, urmele se vor șterge, dar amintirea acelei catastrofe fără precedent se va transmite din generație în generație. Cine nu a văzut, nu poate să creadă. Chiar și nouă, martorilor oculari, nu ne venea să credem ochilor ceea ce vedeam în acele zile de zguduitoare amintire. Nimănui nu-i venea să creadă că apa Mureșului va putea veni așa de mare, că își va putea mări debitul doar în cîteva ore de 36 de ori față de cel normal.

— Veceți-vă de treabă — îmi spunea un bătrîn pe care încercam să-l conving pentru a-și lua ce poate din casă și a pleca cît mai repede. Nu s-a pomenit din moștrămoși așa-ceva.

Cine își putea de fapt închipui că Mureșul și Tîrnavele vor fi în stare să arunce în aval un debit de apă care să atingă cota de peste 9 metri!

Am întîlnit acea undă înfiorătoare între Teiuș și Aiud, în momentul cînd asalta satul Beldiu. La început, avea înălțimea de circa un metru și înregistra o creștere succesivă în trepte pînă la culminatia ei. În fața undei care se întindea din deal în deal se rostogoleau uriașe valuri de spume. Verdele intenș al culturilor era dintr-odată

acoperit de galbenul murdar al apelor, iar apoi am văzut cum satul se scufundă treptat, nemaizărindu-se decît vîrfurile acoperișurilor și ale unor copaci. Așa au fost lovite de ape multe sate, orașe, uzine, fabrici, ferme zootehnice, frumoase livezi de pomi roditori, întinse pășuni etc. A fost acoperită cea mai mare parte a municipiului Alba-Iulia. În plin centru, la sediul Comitetului județean de partid, apa urcase la 1,80 metri.

Așa cum aveam să consemnăm în ziar, noaptea de 14 spre 15 mai a fost o noapte de cumplită groază. Dintr-un întuneric adînc se auzea vuietul sinistru al apelor, izbîndu-se turbate de pereții clădirilor, se auzeau voci desperate de femei, copii, bătrîni strigînd: „Ajutor! Ajutor! Fața îți era tăiată de un curent rece emanat de valuri, iar răsufierea — de un miros înecător, căci nu era vorba de o apă normală ci de o soluție toxică. S-au distrus atunci multe valori! Am fost cu toții martorii unui dezastru înspăimîntător. Am văzut trecînd, minate de valuri, foarte multe animale, autoturisme, plane, frigider, mobilă, televizoare, covoare, butelii de aragaz, case întregi.

TREBUIE nu numai consemnat, ci și subliniat în mod deosebit un mare succes al oamenilor din județul Alba. Biroul Comitetului județean de partid dăduse cuvînt de ordine să se ia toate măsurile pentru a se salva viețile omenești, bunurile materiale și animalele. Timpul era scurt. Totul trebuia să se facă în mai puțin de o zi și o noapte. În această muncă de salva-

UN EXAMEN DE NEUITAT

re a ieșit cu putere în evidență capacitatea organizatorică a organelor și organizațiilor de partid, a consiliilor populare care au coordonat în așa fel operațiile încât pierderile umane au fost minime. (S-au înecat în tot județul 6 persoane în vîrstă.) S-au salvat numeroase bunuri materiale, uzine, depozite, iar efectivul de animale proprietate obștească a fost în întregime pus în afara pericolului.

Dar cu toate eforturile supraomenești, bilanțul pierderilor este mare. Apele au lovit fără cruțare 20 unități de producție, din care 8 au fost grav avariate. Printre acestea se numără Uzinele de produse sodice Ocna-Mureș, Fabrica „Ardeleana”, Întreprinderea „Nicolae Bălcescu” din Alba Iulia și altele. Peste 20 de localități au fost invadate de valuri, iar mai mult de 20 000 persoane au trebuit să-și părăsească în grabă locuințele pentru a-și salva viața. La reîntoarcere mulți, foarte mulți nu și-au mai găsit bunurile agonisite prin trudă și sudoare de-a lungul vieții. Au găsit în schimb, prin casele devastate, un mîl gros, lipicios, cu miros infect. Peste trei mii de familii nu și-au mai găsit nici măcar casele. Unii nu și-au mai putut recunoaște nici măcar locul unde odinioară își aveau căminul. Au fost distruse în județul nostru peste 22 mii hectare culturi, au fost măturate furajele, multe construcții zootehnice, au fost rupte poduri, șosele și căi ferate pe zeci de kilometri.

Drama a fost deosebit de cumplită, dar și în acele clipe de grea încercare oamenii nu au îngenunchiat în fața greutăților, nu s-au lăsat pradă tristeții și deznădejzii. Vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu la Alba Iulia, indicațiile date la fața locului au îmbărbătat nespuse de mult oamenii, le-au înzecit elanul și le-au sporit forțele în lupta pentru refacerea orașelor, satelor, uzinelor, căilor de comunicații.

Imediat după retragerea apelor, a fost declanșată, sub conducerea organizațiilor de partid, o vastă ofensivă de refacere, la îndeplinirea căreia redacția noastră este prezentă în prima linie. Oamenii munceau zi și noapte să șteargă urmele catastrofei, dar iată că un nou val de inundații s-a năpustit asupra județului. Lupta se ducea acum pe două fronturi: unii construiau sau înălțau diguri de apărare, alții munceau, ajutați de armată și gărzile patriotice, zi și noapte, la pu-

nerea în funcțiune a uzinelor electrice, a instalațiilor de apă potabilă, la refacerea rețelelor de telecomunicații, la restabilirea circulației pe șosele și căi ferate. Lupta a fost crîncenă, eforturile neînchipuit de mari, dar omul a ieșit victorios.

Solidaritatea umană, înaltele virtuți ale omului societății socialiste, coeziunea și unitatea de nezdruincinat a națiunii noastre, nețărnută încredere în partid, în capacitatea sa organizatorică, cu forța eticii noastre noi — care s-au manifestat în toată amploarea lor în această uriașă înclăștare dintre om și forțele naturii — toate aceste valențe esențiale ale societății noastre socialiste au fost și sînt subliniate într-o diversitate de forme în coloanele ziarului „Unirea”. A trecut și ziarul prin grele încercări. Distanța de circa 100 km dintre redacție

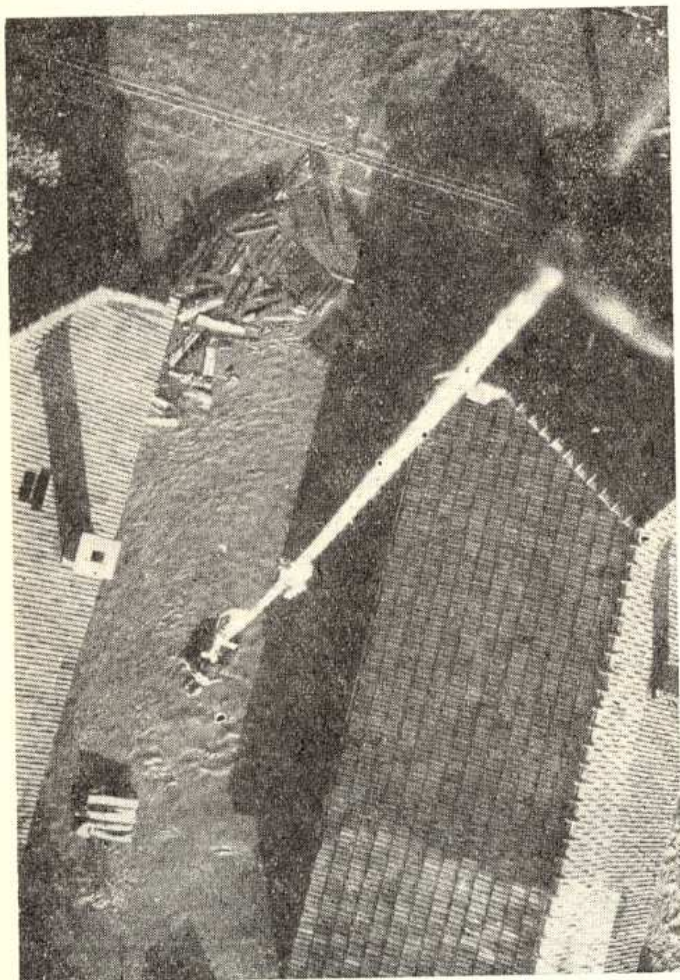
și tipografia din Deva, unde se tipărește încă, întreruperea tuturilor căilor de comunicație — pe șosele, calea ferată și telefonice — au produs mari dificultăți timp de o săptămînă, dar ziarul nu și-a încetat apariția nici măcar o zi. Prin reportaje grupate, interviuri, fotoreportaje, scrisori și declarații ale diferitelor categorii de oameni, ziarul făcea cunoscute succesele obținute în lupta cu apele sau pentru refacerea obiectivelor distruse. Difuzarea lui se făcea cu ajutorul elicopterului, al autoamfibiilor militare, al bărcilor sau al altor mijloace. Oamenii căutau ziarul mai mult ca oricînd pentru că găseau în coloanele sale cuvinte de îmbărbătare, un puternic imbold pe frontul refacerii.

Legăturile pe șosele și calea ferată dintre Alba-Iulia și Blaj, unde se află un mare combinat de indus-

● Credincios casei care se năruie sub furia apelor

FOTO: M. ALEXE

● Unul din zecile de mii de sinistrați sabați cu elicopterul

FOTO : A. ROSENTHAL

trializare a lemnului, la fel ca și cele cu Aiudul sau Ocna-Mureș, unde există mari uzine avariate, s-au putut restabili mai târziu. Dar cu toate acestea știrile și reportajele din localitățile respective au fost prezentate în coloanele ziarului. Am trimis redactori care le transmitau telefonic direct la tipografie, reușind ca în acest fel să informăm zilnic opinia publică în legătură cu mersul lucrărilor de punere în funcțiune a capacităților de producție în unele din cele mai mari întreprinderi ale județului afectate de ape.

ACUM APELE s-au retras aproape de peste tot. Au rămas însă răni adânci care se cer vindecate, ruine și moloz ce trebuie înlăturate, ne-au rămas tuturor greaua misiune de a refăce totul mai trainic și mai frumos, de a da o nouă stră-

lucire orașelor și satelor. Ziarul nostru s-a încadrat activ în această mare luptă de refacere, sprijinind zi de zi acțiunile întreprinse de organizațiile de partid, consiliile populare, organizațiile de masă, unitățile social-economice. Marea ofensivă de refacere a fost susținută la început prin numere întregi de ziar, iar în prezent — prin cel puțin o pagină specială, zilnic, prin diferite rubrici cu caracter specific. Paginile închinată activității de refacere poartă titluri ca: „Animați de înalte răspunderi morale și civice, oamenii își unesc forțele în bătălia reconstrucției”. „Prin voință și unitate avem convingerea fermă că vom reda vieții social-economice pulsul ei normal”. „O impresiomanță manifestare a solidarității și unității națiunii noastre socialiste”, „Strălucite afirmări

ale eticii noastre noi și ale unei înalte conștiințe socialiste”. Prin paginile amintite, prin reportajele, interviurile, fotoreportajele publicate, este puternic scoasă în evidență impresionanta solidaritate, frăția dintre români, maghiari, germani și alte naționalități care s-a manifestat cu o deosebită tărie în zilele de grea încercare, spiritul de sacrificiu al oamenilor, voința lor nestrămutată de a învinge greutățile, încrederea lor nețărmurită în politica înțeleaptă, marxist-leninistă a partidului și statului nostru.

Ziarul nostru popularizează pe larg inițiativele colectivelor de muncitori din întreprinderi, născute în lupta pentru recuperarea pierderilor, angajamentele ce și le iau în scopul suplimentării producției, al refacerii cât mai rapide a economiei naționale. Sunt publicate zilnic reportaje și fotoreportaje care ilustrează bărbăția și abnegația țăranilor cooperatori, dârzenia cu care luptă pentru diminuarea pagubelor din agricultură, pentru reînsemnarea cât mai repede a suprafețelor pe care culturile au fost distruse.

Zilnic sosesc la redacție scrisori. Diferiți cetățeni vin personal la redacție. Ni se cer îndrumări practice, se solicită popularizarea altor și altor fapte de eroism, a unor acțiuni de largi proporții care se întreprind, a manifestărilor de solidaritate, de umanism profund și altele.

IN AFARĂ DE susținerea zilnică prin coloanele ziarului a mării ofensive de refacere, a efervescentei fără precedent pe care o cunoaște viața în aceste momente grele, colegiul de redacție, la indicația Biroului Comitetului județean de partid, va munci pentru editarea unui pliant documentar, care să înmănuncheze reportaje, cifre și fapte, imagini foto din marea înclăștare a oamenilor cu forțele dezlănțuite ale naturii, precum și manifestările plene ale înaltelor virtuți umane, impresionanta unitate a poporului nostru în jurul conducătorului său iubit — Partidul Comunist Român.

TRANDAFIR MARIAN
redactor șef
„Unirea” — Alba

LUPTA C.F.R.

În sprijinul refacerii arterei vitale a țării

ÎN PRIMELE MOMENTE, foarte puțini oameni, exceptînd bineînțeles pe cei aflați la fața locului, au înțeles forța și amploarea sinistruului. Rapoartele telefonice transmise de diferitele centre feroviare conduse de Ministerul Transporturilor conturau tot mai precis tabloul general al dezastrului: podul de la km... s-a prăbușit, magistralele 3 și 4 întrerupte în punctele... Stațiile Dej Călători și Dej-triaj, Satu Mare... se află sub ape...

În acele prime ore la minister s-a alcătuit comandamentul de luptă împotriva inundațiilor coordonînd întreaga activitate pentru stăvilirea furiei apelor și restabilirea circulației. Și tot atunci și-a mobilizat toate forțele în această direcție și redacția noastră.

...Pentru lunile mai și iunie planurile noastre de apariție prevedeau o serie de acțiuni interesante. Ne propusesem, de pildă, să întreprindem, o dată cu intrarea în vigoare a noului mers al trenurilor, o amplă acțiune pentru o strictă regularitate a circulației. Redactorii noștri culeseră un bogat material, păreri și propuneri a sute de ceferiști din diferite funcții ale exploatarei feroviare; totul era pregătit pentru tipar. Se obținuse pe rețeaua noastră de căi ferate o ritmicitate deosebit de bună în îndeplinirea planului de transport. Acordăm, în coloanele ziarului, un spațiu larg preocupărilor gospodărești din unitățile feroviare, înfrunuse țării locurilor de muncă.

TOTUL A TRECUT însă pe planul doi. Principalele cuvinte de ordine deveniseră: apărarea împotriva inundațiilor, refacerea, reintrarea

în normal. „Lupta C.F.R.” trebuia să fie alături de cititorii săi în aceste clipe de grea încercare, să-i îmbărbăteze și să-i cheme la luptă.

Fără îndoială, posibilitățile unui săptămînal de a manifesta maximum de operativitate sînt mult reduse față de cele ale unui cotidian. De aceea a trebuit să ne schimbăm întrucîtva ritmul și metodele de muncă. Înlocuind tradiționalul mijloc de deplasare al ceferistului, trenul, cu avionul, echipe de redactori ai ziarului au plecat imediat în centrele feroviare cel mai greu atinse de calamități sau unde lupta era deosebit de încălestată: Tîrgu-Mureș, Dej, Satu-Mare, Deva, Arad, Galați. De regulă, oamenii noștri „bat” săptămînalul terenul, cîte două-trei zile... Acum însă ne-am organizat astfel munca încît fiecare număr să aducă cele mai noi fapte, la zi. De aceea, cu foarte rare excepții, articolele trimișilor noștri speciali au fost scrise chiar la fața locului și transmise telefonic redacției în prețioasa apariție, aproape ca la un cotidian. Ținem cu acest prilej să menționăm și să mulțumim încăodată Combinatului „Casa Scînteii” pentru înțelegerea manifestată și sprijinul acordat.

Aceste zile și nopți de încordare, de eforturi maxime au scos în relief, deosebit de pregnant, multe realități ale vieții noastre socialiste pe care, în condițiile unei activități normale, le consideram fapte obișnuite: energia, nebanuită a oamenilor, pasiunea lor am putea spune fără margini față de avuțul obștesc, curaj, dîrzenie, devotament, sentimentele nobile care unesc marea noastră familie, națiunea socialistă. Redactorii noștri au fost martori

oculari ai multor asemenea fapte de epopee, au stat de vorbă cu feroviari simpli, oameni obișnuți, care pînă în acele momente nu se remarcaseră cu nimic deosebit decît prin aceea că-și făceau conștiincios datoria, dar care, atunci cînd a fost nevoie, nu s-au clintit de la post deși avuțul lor personal era în primejdie, îl pustiau apele. Redactorii noștri au stat alături de ceferiști în nopțile de veghe pe diguri, la Arad, Galați și în multe alte locuri, au însoțit trenurile de intervenție care urmăreau, pas cu pas, retragerea apelor refăcînd terasa mentul, acoperind cu bolovani mari de piatră gropile de cîte 10—12 metri făcute de viituri; au fost martorii unor fapte emoționante ca de pildă hotărîrea colectivului unui depou de locomotive de a alcătui brigăzi din cei mai buni meseriași care, după terminarea programului de lucru, să meargă la tovarăși de muncă pentru a-i ajuta la refacerea căminelor distruse de ape. Redactorii noștri au consemnat ritmuri de muncă fără precedent: unități feroviare în care activitatea a depășit toate calculele hîrtiei pentru a se putea asigura aprovizionarea neîntreruptă a unor mari obiective industriale sau a centrelor muncitorești.

Despre fiecare din aceste fapte s-ar putea scrie pagini întregi. Adunate, ele ar solicita zeci de tomuri. Și totuși săptămînalul nostru a trebuit să le concentreze în cele patru pagini ale sale, redîndu-le telegrafic, așa cum au fost cunoscute, lăsîndu-le să-și mărturisească singure, fără comentariu, întreaga lor frumusețe, întregul lor conținut de idei.

...RĂNILE LĂSATE de calamități sînt încă adînci. Practic, circulația a fost reluată pe toate magistralele și pe liniile secundare, dar pe multe porțiuni se circulă încă la viteze și tonaje reduse. Obiectivul nostru central este acum reconstrucția deplină, reluarea normală a întregii activități, recuperarea neîntîrziată a rămînelor în urmă. Redacția „Luptei C.F.R.” își pune pe deplin condeiul în slujba acestei nobile cauze, străduindu-se să fie la înălțimea înaltelor fapte de eroism în muncă ale ceferiștilor, pasiunii lor ca în cel mai scurt timp arterele vitale ale țării, căile de comunicare feroviare să pulseze în ritm normal.

VASILE OANCEA
redactor șef „Lupta
C.F.R.”

Activ cronicar al luptei pentru producţiei suplimentare

DEŞI în judeţul Neamţ calamităţile naturale nu au atins nivelul catastrofal din alte judeţe, totuşi şi aici apele turburi şi ameninţătoare ale Bistriţei, Siretului, Moldovei sau Ozanei au solicitat intervenţia energetică a oamenilor pentru a le stăvili înaintarea, pentru a reduce viaţa la normal. Valorificarea imensei cantităţi de lemn doborâte în exploatarea forestieră, scoaterea de sub apă şi reinsămânţarea a mari suprafeţe agricole, redarea în folosinţă a căilor de transport şi de comunicaţie etc. — iată direcţii către care a îndreptat organul judeţean de partid eforturile oamenilor când apele încă nu se retrăseseră spre matca lor.

Răspunzând tocmai acestor imperative, ziarul „Ceahlăul” a publicat în acea perioadă numeroase articole, reportaje, fotografii prin care ilustra muncă eroică a oamenilor, îndemna la eforturi susţinute, pentru refacere.

Dacă, aşa cum am arătat, nivelul apelor, al inundaţiilor, al pagubelor înregistrate în părţile Neamţului nu se compară cu calamităţile din multe alte zone ale ţării, aceasta nu a însemnat şi nu înseamnă linişte pentru populaţia judeţului nostru. Dar nici deznădejde. Aşa cum reiese din ziarul nostru, cercetându-i colecţia, la suferinţele oamenilor din zonele calamitate ale ţării populaţia Neamţului a răspuns spontan şi prompt donind cu sentimentul celei mai umane solidarităţi bani, alimente, îmbrăcăminte, obiecte de uz casnic etc. În faţa imenselor pierderi ale economiei naţionale provocate de inundaţii, ei au răspuns şi răspund dind pa-

trierii producţiei suplimentară, muncind zi şi noapte, transformind şi zilele de odihnă în zile lucrătoare şi spornice.

Reflectarea şi stimularea acestor eforturi alcătuiesc de fapt axul activităţii ziarului de sprijinire a largului front al refacerii. Colectivul redacţional, reporterii şi fotoreporterii au adus şi aduc din întreprinderi şi de pe ogoare crîmpeie vii din această muncă eroică, pasionantă, a oamenilor şi le fac cunoscute tuturor prin coloanele „Ceahlăului”. Prin fiecare articol, reportaj, ştire sau fotografie, prin titluri şi supratitluri vii, atractive, agitatorice, „Ceahlăul” a rezervat şi rezervă importante spaţii, coloane şi pagini întregi iniţiativelor colectivelor de muncă prin care acestea, în frunte cu comunistii, fac totul ca economia naţională să şteargă cât mai grabnic rănile, iar anul 1970 — anul de legătură între cele două cincinale — să se încheie cu realizări mult mai mari decât ne-am prevăzut noi înşine iniţial, asigurînd astfel premisele ca viitorul cincinal să pornească de la cote cât mai înalte de realizări. Pe această linie amintesc articolele prin care ziarul consemna faptul că tot mai multe colective de muncă din industrie, manifestînd o înaltă conştiinţă politică, patriotică, îşi sporreau angajamentele iniţiale pe acest an. După mai multe numere prin care reflecta eforturile înzecite ale producătorilor materialelor de construcţii de la Bicaz, Piatra Neamţ sau Roman, ale chimiştilor săvineşteni sau laminoriştilor româşcani închinată refacerii, ziarul din 26 mai avea să anunţe un fapt

deosebit de meritoriu şi de edificator pentru hotărîrea judeţului Neamţ de a sprijini diminuarea pagubelor produse economiei naţionale de inundaţii şi anume: „Oamenii muncii din industria judeţului Neamţ şi-au majorat angajamentele anuale de depăşire a producţiei globale la 200 milioane lei”. Vizita secretarului general al partidului nostru, indicaţiile preţioase pe care le-a dat au stimulat şi mai mult entuziasmul cu care oamenii muncii din judeţ îşi aduceau contribuţia la marele efort al naţiunii, pentru refacerea economiei şi înfăptuirea exemplară a actualului cincinal.

Pe baza succeselor pe care le înregistraseră în primele cinci luni ale anului, stimulaţi puternic, cum spuneam, de vizita tovarăşului Nicolae Ceauşescu, reexaminînd posibilităţile de care dispune fiecare unitate, oamenii muncii din industria judeţului au hotărît o nouă suplimentare a angajamentelor anuale. Cu operativitate, numărul din 6 iunie al ziarului nostru, publicînd telegrama adresată de Comitetul judeţean de partid tovarăşului Nicolae Ceauşescu, în legătură cu această importantă hotărîre, aducea la cunoştinţa întregii populaţii printr-un titlu mare, vizibil, noua suplimentare a angajamentelor anuale, faptul că producţia marfă pe care o va realiza industria judeţului Neamţ peste planul acestui an reprezintă peste 300 milioane lei.

Acesta este obiectivul principal din industrie pentru a cărui înfăptuire ziarul nostru militează acum şi va milita în continuare, număr

de număr, utilizând o diversitate de forme gazetărești. Pe această linie se înscrie, de pildă, ancheta ziarului cu titlul următor: „În întrecerea socialistă angajamentele substanțial sporite vor fi îndeplinite cu succes. Care este contribuția unității dumneavoastră la realizarea angajamentului județului? Ce măsuri ați luat în acest sens?” Ancheta, publicată în trei numere consecutiv, a reunit răspunsurile concrete, la obiect date de conducători din zece importante întreprinderi ale județului. După această anchetă, ziarul a solicitat și publicat un articol din partea Comitetului municipal Piatra Neamț al P.C.R. și un altul de la Comitetul municipal Roman al P.C.R. prin care se subliniază contribuția celor două puternice centre industriale la marea operă de refacere și de continuă dezvoltare a economiei naționale în cursul acestui an, obiectivele pe care și le-au stabilit și le urmăresc respectivele organizații municipale de partid.

Prin știri, reportaje, interviuri, mese rotunde etc. ne-am propus să popularizăm în continuare succesele pe care le dobândesc colectivele de muncă în îndeplinirea acestor angajamente suplimentare. Totodată ziarul va lua poziție critică față de toți acei din vina cărora posibilitățile existente nu vor fi valorificate întocmai cum s-a stabilit odată cu majorarea angajamentelor.

În ceea ce privește agricultura, și în acest domeniu activitatea și intervențiile ziarului urmăresc îndeplinirea tuturor măsurilor stabilite de Comitetul județean de partid, astfel încât fiecărei palme de pământ să-i fie smuls tot ce poate da în acest an. Raidurile-anchetă, comentariile, reportajele pe care le publicăm își propun să stimuleze efectuarea operativă și de calitate a lucrărilor de întreținere, stringerea urgentă și cu atenție a furajelor. Paralel cu chestiunile la zi, secția de specialitate a ziarului are în atenție și celelalte probleme care fac obiectul preocupărilor organizațiilor de partid de la sate, oamenilor muncii din agricultură care, răspunzând chemării adresate recent de țărâtimea cooperatistă din Teleorman, sînt hotărîți să facă totul pentru a obține și valorifica în acest an producții vegetale și animale sporite.

PAVEL PINTEA

redactor șef

„Ceahlăul” — Neamț

Acolo unde nu poți fi banal

ÎN TIMPUL grelelor încercări ale inundației, am fost în zona Brăila-Galați, sînd de la primele revarsări ale Siretului și plecînd după ce ultimele viituri ale Dunării au trecut spre mare. Aveam deci în primire un sector pe care am căutat să-l cunosc și să-l frecventez cu regularitate chiar dacă nu se mai putea călători cu trenul între cele două porturi de la curbura Dunării și chiar dacă în loc de mașină trebuia utilizată autoamfibia. Nimic nu m-a împiedicat să vizitez de cîteva ori satul-martir Vădeni din lunca Siretului, cu apele pînă la acoperișul caselor, să dau o mîna de ajutor la salvarea bunurilor unor sinistrați și nici să o iau împotriva viiturii, într-o noapte, cu o mică ambarcație, pentru a fi prezent printre oamenii care apărau, eroic, marea insulă a Brăilei.

Răspunderea de trimis special al unei publicații este covârșitoare, cu obligații care necesită să mergi pretutindeni unde oamenii luptă, în posturile cele mai înaintate, pentru ca de acolo să poți transmite publicului care citește ziarul, care doarește să știe ce se întîmplă în locurile unde puterea și rezistența omenească este pusă la încercare. Pretutindeni trebuie deci să fii cu gîndul la cititori, la buna lor informare, ca să nu mai vorbesc despre faptul că a scrie de la distanță despre fapte redată cu pretenția autenticității, mi se pare un act incompatibil cu gazetăria. Să mi se ierte faptul că voi aminti din nou despre o întîmplare relatată de ziarul „România liberă”. Dar vreau să o leg de cele spuse aici, să arăt că în fața alternativei de a rămîne departe de oamenii care apărau cu bărbăție fabrica de conserve din Zagna-Vădeni și de a merge la ei, în acea cumplită izolare, am ales-o pe a doua. Cu o barcă, purtată ca o coajă de nucă, m-am bucurat cînd am pătruns pînă la ei, luînd un interviu inginerului șef, pe acoperișul fabricii. Dacă drumul pînă la ultimii apărători ai fabricii mi s-a părut prăpăstios și chinuitor, cel de la înapoiere a întrecut de zeci de ori sentimentele ce le trăisem. Și aceasta pentru simplul fapt că aș fi vrut ca misiunea să fie

dusă pînă la capăt, iar interviul acela, neobișnuit, să vadă lumina tiparului. Și a apărut. Întîmplărilor dramatice prin care au trecut fabrica și oamenii ei, acestei fabrici care n-a fost părăsită nici o clipă și care a continuat să producă, într-o hală improvizată la Brăila, acestei fabrici căreia puhoaietele de ape nu au fost în stare să-i distrugă viața, merită să i se inchine cel puțin o pagină întreagă de ziar, dacă nu un film sau o carte. Pentru mine, martor ocular al admirabilei ei rezistențe, fabrica din Zagna-Vădeni și cînd zic fabrica, mă gîndesc la oameni, va constitui un perpetuu prilej de cinstire a unor calități cu adevărat supraomenești, a unei dragoste nețarmurite pentru avutul public.

Simt mulțumirea că am fost unul dintre acei care am trăit vibrația încrederii și dragostei generale față de partid și de stat, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, manifestată într-o împrejurare ieșită din comun. Eram angajat cu un grup de sinistrați, în dimineața cînd secretarul general al partidului și ceilalți conducători au trecut cu elicopterul, la mică înălțime deasupra prăpădului de la Vădeni. În amfibia în care mă aflam, încărcînd bruma de avere ce se mai putea scoate din casele dărîmate sau în preajma dărîmării, am văzut oamenii scoțîndu-și pălăriile și salutînd cu ochii luminați de o căldură interioară acea pasăre de oțel ce trecea pe deasupra. „E tovarășul Ceaușescu”, spuneau ei. Și în adevăr, el era. Este un moment imposibil de uitat.

PREZENȚA ZIARISTULUI acolo unde este mai greu îi dă satisfacția îndeplinirii îndatoririi sale și-l face să ajungă pînă la splendidele esențe spirituale de care a dat dovadă din plin întregul nostru popor, în ceasurile de grea încordare prin care a trecut, și hotărîrea cu care luptă acum, la refacere. Cred că oricît aș scrie despre întîmplările trăite, îmi mai rămîn încă multe amintiri vii.

CONST. SÎRBU

„România liberă”

Am fost și am văzut...

PRIN FORMAȚIA MEA profesională am fost, sînt și voi fi economist. Este adevărat că întotdeauna în spatele cifrelor, a bilanțurilor contabile, a diferitelor legi cu caracter economic am văzut, am simțit oamenii în acțiune. Dar nu așa pregnant ca în perioada de tristă amintire a invaziei haotice a apelor....

Din cele peste patru săptămîni, cît a durat revărsarea rîurilor, mai bine de trei am fost acolo, în mijlocul locuitorilor Sighișoarei, Tîrgu-Mureșului, Mediașului, Brăilei, Copșei Mici, Ludușului, ai comunelor din jurul acestor orașe. Pot

spune acum cu certitudine că acele zile constituie pentru mine atît o valoroasă experiență de viață cît și de gazetar. Să încerc a mă explica.

Am bătut cu piciorul multe străzi — unele devenite foste străzi — prin care apele au făcut ravagii. M-am gîndit atunci ce înseamnă să vrei să-ți coși un nasture, să zicem, și să nu ai cu ce, să vrei să-ți fierbi o mîncare și să nu ai în ce, să vrei să mergi acasă, acasă la tine, și să nu mai ai unde. Pînă atunci nu existau asemenea situații, dar din zilele de 12, 13 sau 14 mai ori iunie ele au devenit o tristă realitate.

A apărut o noțiune stranie — *sinistrați* — care caracteriza starea a cîtorva mii de oameni.

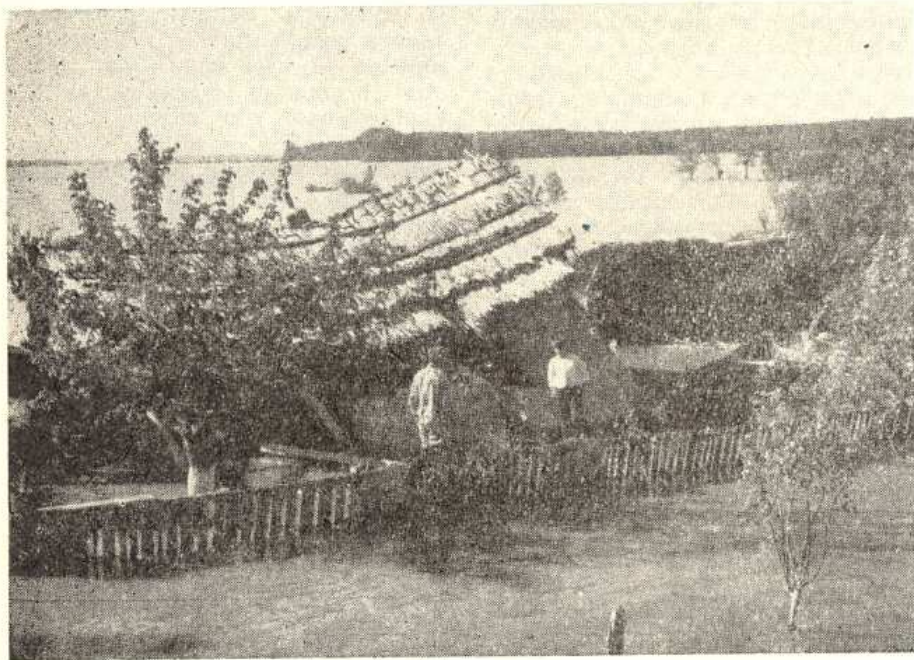
Dar pe cît de cruntă era această realitate pe atît de promptă a fost replica colectivității. Acolo unde s-au refugiat din calea apelor înebnite, sinistrații au găsit adăpost, hrană și atît de multă omenie — omenia României...

La Mediaș — putea fi oriunde — am stat într-un colț de cameră și am privit centrul de distribuire a ajutoarelor pentru sinistrați. Este poate cel mai impresionant moment ce l-am trăit pînă acum în activitatea mea de gazetar. Am văzut oameni care intrau cu capul plecat, priveau obiecte care li se ofereau, aduse din țară sau de peste hotare. Nu îndrăzneau să vorbească mult, erau jenați de faptul că acele lucruri nu erau ale lor, dar *le trebuiau*. Am înțeles, cred că mai bine ca oricînd, ce înseamnă cuvîntul solidaritate, care sînt imensele lui valențe.

Aceeași unitate de nezdruccinat am regăsit-o și în întreprinderi. Oriunde — la Electromureș, la fabrica de zahăr din Luduș, la Combinatul textil din Sighișoara, în Insula Mare a Brăilei — solidaritatea era prezentă *material*. Echipe de specialiști din întreaga țară, materii prime recondiționate de unități similare, motoare electrice reparate noaptea cînd toată lumea în mod normal doarme, și multe, multe altele.

Iar toată această uriașă mobilizare de forțe se găsea sub direcția coordonare a organelor partidului, a statului nostru socialist.

DESIGUR, SÎNT atît de multe de spus despre zilele diluviului și cele care i-au urmat încît este imposibil să o fac în aceste cîteva rînduri. Dacă aș încerca să sintetizez aș spune că *am văzut* ce înseamnă *solidaritatea umană și forța organizatorică a statului*. Iar pentru un gazetar cred că *a vedea* aceasta înseamnă imens.

● În Delta

FOTO: M. ALEXE

ȘERBAN SIMEDREA
„Munca“

R

A

D

I

O

Forța magică a televiziunii

MAI -
IUNIE
1970 -
UN
EXAMEN
DE
NEUITAT

INAINTE DE INVENTAREA televiziunii sau înainte de împămințirea ei în țara noastră, catastrofa ar fi rămas, pentru cei cruțați, oarecum abstractă, îndepărtată, ca o poveste de groază pe care doar cu un mare efort de imaginație și-o poți reprezenta. Filozofii și-au făcut un obicei din a anatemiza televiziunea care, operind nu cu noțiuni ci cu imagini, apelează nu atât la rațiunea cit la emotivitatea noastră. Televiziunea, spun cei mai exclusiviști dintre ei, împinge informarea pînă la dezinformare, căci, avînd posibilitatea de a impune unele evenimente în dauna altora, de a se juca atît cu accentele cît și cu umbrele, deformează tabloul realității, rezervă primul plan senzaționalului, favorizează ceea ce biciuiește simțurile și nervii și acordă un loc minim lucrurilor cu adevărat semnificative, esențiale. Societatea condiționată de televiziune a devenit obiect de studiu și motiv de îngrijorare pentru sociologi ! Unii merg pînă la a vedea în televiziune un factor de desculturizare a maselor, un instrument diabolic care-i dezvăță pe oameni de contactul cu cuvîntul scris și de efortul intelectual, îi transformă în receptori pasivi de imagini.

O fi așa, n-o fi așa ? Vom discuta poate asta altădată. Astăzi sintem

datori să ne inclinăm în fața imensei forțe magice a televiziunii care, în zile de grea cumpănă, a raliat întreaga opinie publică românească, a fost instrumentul unei solidarități naționale fără precedent. Nu de vorbe aveam nevoie, nu de distilarea unor idei savante sau de discuții subtile, ci de cunoașterea exactă, directă, cuprinzătoare a încercărilor prin care trecea o mare parte a popoului nostru. Ceea ce a făcut televiziunea în aceste zile răscumpără toate neîmplinirile ei trecute și multe dintre eventualele ei slăbiciuni viitoare. Camerele de luat vederi au părăsit brusc studiourile, preocupările și temele obișnuite au fost abandonate, televiziunea română s-a mutat la locul sinistrului, adică pe o mare întindere de țară și a pus sub ochii noștri această țară îndurerată, rănită.

Cusurul fundamental al televiziunii s-a transformat în calitatea ei cea mai de seamă. Nu aveam fondul apercetiv necesar pentru a ne reprezenta pustiirea produsă de ape. Cum ar fi putut imaginația noastră să asocieze mindrele, frumoasele, străvechile orașe ardelenesești cu oceanul de apă miloasă, ucigașă, care le-a coplesit ? Memoria colectivă a națiunii avea înscrise, în străfundurile ei, pustiirile războiului, ale

TELEVIZIUNE

focului, jalea lăsată în urmă de năvălirile străine, împilarea, exploatarea, jaful și alte năpaste. Apele țării au fost însă întotdeauna cumînți, darnice, iubite, cîntate, nu temute.

Trebuia să vedem cu ochii noștri ca să credem în această ieșire din matcă nu numai a apelor dar a însăși firii lucrurilor. Trebuia să fim pătrunși de tragicul acestui fenomen inedit, să sesizăm cu toată ființa noastră nenorocirea care s-a abătut pentru prima oară asupra țării. Televiziunea și-a înțeles pe deplin rostul și, fără să ne menajeze sensibilitatea, a abătut asupra noastră un potop de imagini cutremurătoare. Am citit aproape tot ce s-a scris în zilele acelea în ziare. Unele reportaje te făceau să plîngi în hohote, altele te sileau să-ți înțelegezi dinții cu hohote de a învinge această pacoste nemaiauzită, de a nu te lăsa doborît, de a lua totul sau aproape totul de la început. Efectul reportajelor televiziunii a fost însă și mai pătrunzător, și mai direct. Nici o frază, oricît de artistic ar fi fost întoarsă din condei, nu putea să stirnească aceleași sentimente ca imaginea bărbatilor și femeilor cuprinși de disperare în fața a ceea ce fusese gospodăria lor și acum nu mai este nimic.

MULTE, MAI TOATE, se vor întoarce cu vremea la firea lor dintotdeauna. Unele prefaceri vor rămîne însă ireversibile. Sensibilitatea noastră va fi și ea marcată pentru totdeauna. Și vom vedea lucrurile cu ochii noi, atenți, pe care televiziunea ne-a silit să-i dobîndim.

Reporterii nerași, încercănați, extenuați, mișcîndu-se într-un peisaj de coșmar și stînd de vorbă cu oameni pentru care durerea nu mai avea taine, au devenit pentru noi alții. Chiar și atunci cînd, machiați și pieptănați cu multă grijă înainte de intrarea în emisie, ne vor zîmbi profesional și ne vor spune, poate, banalități, nu vom uita că îi cunoaștem altminteri, că am trăit împreună clipe lipsite de orice convenționalism, că i-am văzut în postura de oameni care împărtășesc suferința semenilor lor și suferă ei înșiși.

De cîte ori vom vedea uzina „Unio” din Satu-Mare, imaginii de pe micul ecran mintea noastră îi va suprapune imaginea acoperișurilor ei plutînd parcă pe apă.

De cîte ori vom vedea soldații defilînd sau făcînd instrucție cu ținuta perfect pusă la punct, ni-i vom aminti pe ostașii desculți, goi pină

la briu, care înotau prin apa murdară și înghețată pentru a salva viața unui om, care cărau pămînt cu palmele sau cu târgile, sau cu sacii, care făceau eforturi supraomenești pentru a nu se lăsa covârșiți de osteneală, pentru a salva ceea ce mai putea fi încă salvat.

De cîte ori vom auzi un elicopter biziînd vioi deasupra capetelor noastre pentru ca un operator al televiziunii sau al cinematografului să înregistreze o vedere panoramică a orașului, vom revedea elicopterele de care erau prinse femei leșinate, copii răpiți morții în ultima clipă.

Nu știu să fi existat înainte emisiune de radio mai plicticoasă decît „Cotele apelor Dunării”. Crainicii debitau monoton, în trei limbi, denumiri de localități și cifre, iar noi treceam repede pe celălalt post. Nu ne interesa și nu credeam că ar putea interesa pe cineva. Uneori poemelnicul era continuat cu interminabila înșiruire a unor localități transilvănene, moldovene etc., însoțite de cote absolut lipsite de înțeles și de semnificație pentru noi. De cînd am văzut ce poate însemna jocul acestor cifre, de cînd am văzut cum își pot bate joc apele de viața, de înfăptuirile și de speranțele noastre, nu vom mai lua în deridere niciodată buletinul hidrologic, nu-l vom mai nesocoti.

Nu ar avea rost să recapitulăm aici tot ceea ce am văzut în mai și iunie la televiziune. Nici nu s-ar putea. Atotputernică, răscolitoare, de

neuitat, a fost în tot acest răstimp imaginea crudă, brutală, cu totul și cu totul adevărată. Cuvintele n-o pot evoca, după cum s-au dovedit incapabile s-o comenteze. Un telecronicar își exprima regretul că televiziunea nu a solicitat colaborarea scriitorilor la jurnalele și reportajele ei de-atunci. Nu-i împărtășesc părerea de rău. N-am simțit nevoia de metafore, de imprecășii, de hiperbole. Totul era să vedem. Și dacă vroiam să auzim ceva, ne interesau doar vorbele oamenilor de-acolo, ceea ce vroiau ei să ne comunice.

De obicei, cînd cineva face o treabă bună, îl feliciți. Nu e cazul. Reporterilor televiziunii se potrivește acum să le stringem mina bărbătește și să le mulțumim dintr-o privire. Au comunicat întregii țări o durere, și o îndîrjire care au devenit ale tuturor. Am fost cu toții o singură mare familie. Chemată, pentru prima oară în decursul existenței ei, să mobilizeze conștiința națională, să prindă într-un curent unic de opinie, de simțire, și de voință pe toți cetățenii țării, televiziunea și-a făcut datoria pe deplin.

Așadar, poate. Așadar, știe cum.

AVEM DECI DREPTUL să fim și mai pretențioși pe viitor. S-o urmărim, deci, de-acum înainte, cu o exigență pe măsura a ceea ce ne-a dat. Este singurul mod în care-i vom putea dovedi prețuirea noastră.

FELICIA ANTIP

Film de televiziune premiat la Praga

Filmul românesc de televiziune „Apa trece... oamenii rămîn”, realizat de Vlad Bîtcă și Atanasie Toma a cîștigat Marele premiu al Festivalului „Praga de

aur” precum și Premiul juriului presei internaționale, la cel de-al șaptelea Festival internațional al filmelor de televiziune care s-a desfășurat la Praga.

Reportajul T.V. la ceasul bătăliei cu apele

INTÎMPLAREA FACE ca reporterul pe care l-am cunoscut în urmă cu 20 de ani la Bumbesti-Livezeni, consemnând cu talent și migală fapte diurne din activitatea brigadierilor intrați în legendă, să-mi reapară în față avînd, acum, tîmplele sure și riduri (il rog să mă scuze!) ce atestă scurgerea celor două decenii. Este Dionisie Șincan, redactor șef al Redacției emisiunilor de ideologie și social-educative a Televiziunii române. Discuția noastră, avînd un caracter strict profesional, se desfășoară alert, susținut.

Îi explicăm interlocutorului că în dublă calitate, aceea de spectator și de ziarist, am avut prilejul să vizionez o seamă de emisiuni dedicate urgiei acvatice și, împreună cu telespectatorii, să admirăm promptitudinea, talentul și ținuta profesională dovedite. Aflăm că în realizarea acestor programe au colaborat Redacția de actualități și Redacția emisiunilor de ideologie și social-educative. Cele mai calificate forțe din televiziune au conlucrat în acele zile în care năvala apelor desființa totul în calea lor.

— Cu toți, indiferent de funcție, am înțeles că aveam o îndatorire patriotică de a înfățișa imaginii cit mai grăitoare, eroismul poporului nostru în fața calamităților naturale, capacitatea sa de supraviețuire și depășire a unui moment greu din istoria sa.

— Cum apreciați calitatea emisiunilor dedicate special inundațiilor?

— De la început menționez existența a două categorii de reportaje: a) cele de strictă actualitate, „pe fază” și b) reportaje de mai largă respirație, realizate într-un răstimp de 4—5 zile.

Mă voi referi mai cu seamă la cea de a doua categorie de emisiuni. Reportajele acestea au izbutit să reflecteze la dimensiunile reale drama trăită; ele au contribuit deopotrivă la mobilizarea întregului nostru popor pentru începerea chiar și în cele mai grele condiții a operei de refacere.

— Am dori o evaluare a acestor reportaje sub raport strict profesional: dacă este posibil, și un calificativ.

— Din acest unghi, calificativul meu este: *satisfăcător*. Afirm aceasta deoarece de multe ori a deranjat stîngăcia unora dintre reporterii noștri. În acele zile, oamenii erau dis-

Cu Dionisie Șincan
despre filme,
oameni și
... lacune

puși să vorbească cu multă simțire, să exprime în cuvînte de o mare forță expresivă ceea ce simțeau. Din păcate, unii reporteri s-au situat cu mult sub nivelul interlocutorilor. Întrebări neîndeminatice, neavenite, stereotipe, mediocre subminau atitudinile umane în ipostaze firești.

— Presupunem că această stîngăcie nu poate fi motivată prin emoțivitate, prin supapa psihologică. Avem senzația că este vorba de o chestiune de *calificare profesională*, de capacitatea reporterului T.V. de a-și mula comportamentul și atitudinea în concordanță cu interlocutorii, cu împrejurările.

— Cu totul de acord... De altfel o ședință ce a urmat a evidențiat abnegația depusă în aceste zile deopotrivă de către reporterii și operatorii, ca și deficiențele profesionale ce s-au ivit cu prilejul acestei confruntări.

— Am dori o abordare și mai concretă. Mai clar: citeva opinii despre reportajele realizate de către repor-

teri din redacția pe care o conduceți.

— Reportajul „*Despre o noapte*” realizat de Carmen Dumitrescu a impresionat profund, constituindu-se ca un documentar-mărturie asupra invaziei apelor în Sighișoara. Mi-a plăcut apoi reportajul „*Linia I la Galați și Brăila*” al lui Alexandru Starek, film realizat mai tihnit și ca atare avînd calități profesionale evidente. Reportajul lui Iosif Dumitrașcu, „*Podul*”, dedicat orașului Teiuș, a izbutit să prezinte cu talent viața din acele zile de potop. „*Viața învinge*” al lui Ion Sava dedicat orașului Alba-Iulia ar fi putut foarte bine să fie subintitulat „*Un oraș se scutură de noroi*”, aceasta datorită calităților de sinteză pe care le are. Filmul „*Oamenii la Satu-Mare*” al Ancăi Arion, un reporter cu mari posibilități, evidențiază, din păcate, amintita neconcordanță dintre reporter și eroi.

— Am dori o confesiune și în calitate de creator de film...

— Din primele momente ale calamității m-am aflat laolaltă cu colegii mei, pe linia I. Am pus mina și am îndeplinit o treabă de reporter. După cinci zile am realizat un film împreună cu colonelul Traian Uba, intitulat „*Valențele puterii umane*”, o încercare de sintetizare a confruntării omului cu natura dezlănțuită în Ardeal, Moldova și pînă la Dunăre. Pentru mine a fost un nou examen deoarece era cel de-al treilea film de mai largă cuprindere pe care îl realizam.

Țin să remarc un lucru. Am trăit și am văzut cu ochii mei cum operatorii de televiziune au dovedit adevărate acte de eroism pentru a obține imagini cit mai sugestive. De aceea, aș afirma că în linia I au stat operatorii, iar alături de ei, în preajma lor, reporterii.

Evident, nu vreau să scad din aportul profesional al reporterului, însă remarcă mea cu privire la operator mi se pare pe deplin justificată.

— Și o întrebare ceva mai intimă: ați regăsit ceva din atmosfera zilelor trăite în urmă cu douăzeci de ani la Bumbesti-Livezeni?

— Mărturisesc că da. Am simțit fiorul înfruntării cu natura încrîncenată și febrilitatea zilelor trăite atunci, asistînd la bătălia pentru Insula Brăilei... A fost, într-adevăr, un moment emoționant, înălțător.

CAROL ROMÂN

Din carnetul unui reporter pe frontul apelor

Convorbire cu Aristide Buhoiu

Desigur, în acest moment, convorbirea noastră cu reporterul televiziunii, Aristide Buhoiu, nu putea avea alt subiect decît reportajele filmate despre calamitățile naturale de care au suferit unele județe din țara noastră.

REP.: *A fost cam greu să te găsim...*

A. B.: E adevărat! În aceste zile, toate, dar absolut toate echipele de filmare au fost plecate în țară. O situație unică: deși în televiziune totul clocotea, pentru prima dată birourile au rămas aproape goale, doar cu secretarele și monteusele.

Noi, echipa noastră, am plecat în Bărăgan, de unde, neprevăzut, am schimbat avionul și am survolat în Vrancea.

REP.: *Am văzut pe micul ecran „Rănille pământului“, reportajul filmat acolo... Adevărate imagini de apocalips! De necrezut. Cred că la acest film n-ai avut nevoie de nici un scenariu?*

A. B.: Ar fi fost inutil. De altfel, dintr-un principiu profesional nu accept ideea ca pentru un reportaj să am un scenariu dinainte făcut. Viața îți oferă atâtea surprize, lucruri inedite, imposibil de imaginat dinainte. De fapt, plecasem să văd inundații în Bărăgan și am filmat alunecări de teren în Vrancea.

REP.: *Cum s-a întâmplat?*

A. B.: În urma unui accident aviatic din care am scăpat cu viață doar printr-o manevră magistral executată de pilotul elicopterist, Dinu Vasile (din echipă făceau parte și Gh. Frunză — operator de imagine și Mircea Băjenaru — operator de sunet), am fost nevoiți să aterizăm într-o comună din Bărăgan. Acolo ni s-au arătat câteva fotografii într-adevăr apocaliptice din Vrancea. Eu, care am văzut de două ori Pompeii și am, deci, în minte un oraș stins am rămas impresionat în fața acestor fotografii. La Pompeii s-a distrus viața, dar au rămas cărămizile. Aici părea că s-a întâmplat

invers: că există viață, dar printre ruine.

Ne-am îndreptat imediat spre Vrancea. În frumusețea sălbatică a acestor locuri, dealurile păreau că se taie și vedeai după malurile apei cum toate pleacă... pînă și șoseaua. Viteza de alunecare era de 8 kilometri pe oră.

REP.: *În asemenea condiții nu erați în primejdie?*

A. B.: Poate, totuși nimeni nu și-a pus problema securității personale. Întrucît cu translocatorul nu se putea filma a trebuit să coborîm.

REP.: *Cum ați fost primiți de sinistrați?*

A. B.: Aș spune, emoționant! Ca prieteni! Oamenii din Călienii Vechi, de pildă, auzind că sîntem de la televiziune, ne-au adus din pușinul lor o căciulă cu ouă fierte și o piine. Pe de altă parte, deși în acel moment fiecare avea altceva de făcut, ne-au asaltat, ne-au cerut informații, voiau să știe dacă neamurile lor din alte regiuni calamitate au suferit, ne-au rugat să transmitem mesaje.

REP.: *Acest sentiment al utilității ca om, ca ziarist și-a oferit desigur nenumărate satisfacții.*

A. B.: Într-adevăr! Să-ți mai dau un exemplu. Trebuia să revenim din Vrancea cît mai curînd în București. Ne-am reîntors însă în Bărăgan pentru a filma omagiul adus post-mortem soldatului Ieremia Rodină care pierise eroic în lupta cu apele. Comandantul regimentului ne-a rugat să transmitem prin intermediul magnetofonului cîteva cuvinte familiei aflată la Slobozia. Timpul scurt nu ne permitea întreprinderea drumului, ne-am deplasat totuși la familia îndoliată. Am pus magnetofonul. Mama eroului ascultînd, cu o durere mută, a mîngîiat tremurînd cutia rece care-i vorbea de fiul dispărut.

REP.: *Presă, toate mijloacele de comunicare au contribuit la crearea unei puternice opinii de masă, a unei solidarități umane și civice.*

A. B.: Printre diguri s-au ivit fișuri, printre oameni nu! Sinistrații din Vrancea, de pildă, aflînd din presă de nenorocirea celor din Alba Iulia au pregătit pentru aceștia saci întregi cu îmbrăcăminte, fără a-și pune problema dacă nu cumva ei înșiși aveau mai mare nevoie de ea.

Personal, consider că nu s-ar fi putut crea o asemenea opinie de masă numai prin intermediul ziarului și radioului. Spus sau scris totul ar fi părut incredibil. De adevărata proporție a catastrofelor nu-ți puteai da seama decît văzînd cu ochii. Deși programele televiziunii au fost date peste cap, teledifuziunile au ținut ore întregi, au fost ignorate legi de montaj, s-au strecurat uneori agramatismele, totuși nimeni nu s-a supărat. Totul a fost în avantajul firescului. O dată mai mult s-a dovedit valabilitatea ideii că un reportaj nu trebuie să poarte mască, că indicațiile sau schemele uneori șablonizează prejudiciînd veridicul.

REP.: *Din asemenea experiențe totdeauna se pot trage concluzii utile activității viitoare.*

A. B.: Bineînțeles! În afară de ceea ce am spus mai sus, momentul va pune, cred, și problema unei arhive veritabile a evenimentelor, arhivă pe care studioul „Al. Sahia“ o are. Este absolut necesară.

REP.: *Arhiva va fi cu atît mai importantă cu cît peste un an poate, orice urmă a inundațiilor va fi ștearsă.*

A. B.: Nu peste un an, chiar mai curînd! În Vrancea am fost invitați peste șase luni. O muncă tenace prestată zile și nopți fără odihnă va face ca viața să-și reia cursul normal.

REP.: *Asta înseamnă că reportajul dumitale nu s-a terminat, îl vei continua probabil.*

A. B.: Nu numai pe acesta! Am început să am convingerea că orice reportaj implică o urmare.

AURELIA ANGHEL

Am învățat un cuvânt nou

ÎN ZIUA DE 14 MAI 1970 am învățat cuvântul „viitură”, cuvânt halucinant, rostit acum cu teamă și de copii. Primele 72 ore ale inundațiilor le-am petrecut printre benzi de magnetofon, relatări primite la „Rețeaua locală” și comunicate Agerpres, din care întocmeam, împreună cu alți cîțiva colegi, buletine de știri, radiojurnale și Gazeta de seară; încercam să cuprindem în ele tot ce este mai semnificativ în acest început de bătălie cu apele, să surprindem cît mai fidel cu puțință efectele catastrofei ce se rostogolea peste oameni și bunuri, să închegăm o imagine cît mai aproape de real a odiseei trăite de copii și bătrîni, a eroismului miilor de anonimi ce-și puneau în pericol viața, pentru a salva vieți și valori materiale incalculabile.

Atunci cînd a trebuit să plec, aveam convingerea că știu aproape tot despre inundații: cum crește apa, ce culoare are mîlul, auzisem — pe bandă — strigătele de „ajutor”!, văzusem la televizor imagini zguduitoare, cunoșteam cifre, situații, rapoarte...

Ei bine, la fața locului, realitatea m-a contrazis în cel mai înalt grad; acum, după ce am trăit aproape o lună printre ape, pot afirma că nimic din ce m-a învățat viața (am 30 de ani) și meseria de ziarist nu se compară cu densitatea, varietatea, tensiunea, simbolurile acelor zile și nopți petrecute într-o Atlantidă ce aveam senzația că se scufundă ușor, eu fiind unul dintre ultimii supraviețuitori. „Noaptea Siretului”, adică trecerea de întuneric dintre 19 și 20 mai, am petrecut-o pe digul ce se înălța în zona căii ferate Vădeni-Barboși, unde citeva mii de oameni, înotînd

în mocirlă, și citeva sute de mașini, de cele mai diverse tipuri și specializate în cele mai diferite operații, se angajaseră într-o bătălie disperată. S-a încercat supraomnescul. Mă tiram, pur și simplu, de la un loc la altul, cu magnetofonul atîrnîndu-mi tone pe umăr, să surprind această fantastică înclăștare. Cuvintele oamenilor erau întretăiate, rupte, frazele schiloade, totul acoperit de vînt și duduie de motoare. Interlocutorii îmi vorbeau cu teamă, nu erau obișnuiți cu asemenea fenomene, mai foloseau cite o frază optimistă, dar îmi dădeam seama că, rostind-o, ei își fac curaj, se autoîmbărbătează. Și apele creșteau, creșteau; în trei ore, Siretul a crescut incredibil de mult și a rupt totul. Dimineața, din elicopter, am văzut cele aproape o sută de mii de hectare inundate și mi-am amintit tonul celor mai mulți interlocutori... Ulterior, am intrat cu o amfibie într-o comună complet inundată; apa clipea undeva în colțurile de sus ale caselor; în tăcerea aceea lugubră, în care nu se auzea nici măcar lătratul unui ciine, plimbîndu-mi privirea peste coșurile din care nu se ridica nici un firicel de fum, simțind mîlul rău mirositor, cenușiu, rece, obsedant, parazitar, pipăind lucrurile năclăite parcă în gelatină, altele măcinate, cariate — repet, în peisajul acesta dezolant, mi-am amintit și am înțeles spaimele cu care-mi vorbiseră oamenii. Fuseseră aduși în mare grabă. Exact nimeni nu știa cît va crește apa, cît va rezista digul de zeci de kilometri lungime.

Dacă bătălia Siretului fusese pierdută într-o noapte, cum puteau fi învinși niște coloși ca Prutul și Dunărea?

S-a scris și s-a vorbit enorm despre sfîrșitul lui mai și zilele viiturii din iunie. Nu mai revin. Ceea ce-i de reținut este felul cum s-a scris și s-a vorbit despre acele zile. M-am întîlnit peste tot cu confrăți, care mai de care mai nedormiți, răciți, epuizați. Discuțiile și relațiile lor se deosebeau fantastic de primele reacții. Acum cu toții vedeau altfel realitățile, nuditatea lor nu mai înfricoșa pe nimeni. Știam acum să găsim explicațiile, să comentăm mai la obiect fenomenul, interpretăm cifrele, înțelegeam mai bine interlocutorii. Ca și aceștia din urmă, colegii pe care i-am întîlnit, erau mai siguri, mai maturi și deci mai convingători în ceea ce așterneau pe hîrtie. Oamenii care au apărut digul de pe Prut, în noaptea de 24 spre 25 mai, cea mai dramatică din cite am trăit, au impus scrierea unuia dintre cele mai bune reportaje din această perioadă; supratitlul este un îndemn „*Rezistați pînă la ziuă și digul e salvat!*”, iar titlul afirmă „...*Și în beznă, sub biciul ploii, au rezistat eroic*”. Pe autorul lui, Stelian Savin, corespondentul „Scintei”, nu l-am văzut în acele zile decît din fuga masinii, a șalupei, în elicopter, în apă pînă la coapse, conducînd cîțiva ziarisți străini, veniți să vadă județele Brăila, Galați și Tulcea. Oriunde se întîmpla ceva el era prezent, indiferent de timp și loc.

REȚIN, PENTRU FINAL, remarca altui coleg: „Dacă n-aș fi fost aici (n.n. în Ardeal), în aceste zile, aș considera că n-am trăit anul '70 și m-aș lăsa de meserie”. Da, în această înclăștare a întregului popor cu o natură potrivnică, ziaristul autentic s-a verificat, la fel oamenilor de cele mai diferite profesii, care nu și-au precupețit eforturile, priceperea, au dat dovadă de spirit de sacrificiu, discernămint, eroism și omenie, pentru ca urmările inundațiilor să fie cît mai curînd șterse. Amintirea apelor mîloase va rămîne în pagini de ziare, reviste și cărți, în fonos și filmoteci. Bunici fiind vom povesti, cîndva: „*Prin mai-iunie '90, aproape toată țara a fost cuprinsă de ape. Eram la Lotru, cînd...*”.

VALENTIN HOSSU
Radio

MAI-
IUNIE
1970 —
UN
EXAMEN
DE
NEUITAT

REPORTAJ

Misiunea de campanie a studioului „Al. Sahia“

OPERATORII și REGIZORII studioului cinematografic „Al. Sahia“ — alături de cei ai televiziunii și de numeroși cineamatori — s-au aflat în primele rânduri ale bătăliei pe care întreaga țară a dus-o, cu abnegație și eroism, pe frontul apelor. Cineaștii au înregistrat — pe mii de kilometri de peliculă — secvențe de puternic dramatism din această primăvară neobișnuită, de luptă dîră cu natura dezlănțuită. Imaginile-document pe care astăzi le privim cu durere și strîngere de inimă surprind realități greu de imaginat de pe cuprinsul întregii țări, din locurile unde apele, iesite din matca lor, au provocat atîta tristețe, atîta suferință, atîtea pierderi. Memoria peliculei va păstra viitorimii spectacolul înfricosător al apelor devastatoare din primăvara anului 1970. Tulburătoare coincidență: printre primele subiecte de actualități cinematografice realizate la noi în țară (de către operatorul Menu în anul 1897!) a figurat și un subiect consacrat „inundațiilor de la Galați“. Cinematograful — acest „martor ocular“ al atîtor evenimente importante ale secolului nostru — consemnează de această dată nu numai un moment de tristă aducere aminte, acela al invaziei pustiitoare a apelor, dar și o mărturie exemplară a solidarității unui întreg popor; imaginile patetice înregistrate de camerele de luat vederi sînt și vor fi, peste ani și ani de zile, documente inestimabile ale acestui timp de grele încercări pe care oamenii țării au știut și au izbutit să le învingă cu bărbăție, calm și curaj. Rolul cineaștilor documentariști a fost — și continuă să fie — deosebit de important în consemnarea pe peliculă a evenimentelor tragice și eroice ale acestei primăveri. Putem vorbi, fără nici o exagerare, de o adevărată *misiune de campanie*. Pentru că, efectiv, a fost de maximă însemnătate înregistrarea pe peliculă a aspectelor celor mai semnificative de pe fron-

tul apelor: *trebuia* să le vedem, să le simțim cu toții. Putem spune, acum, după ce am văzut mai multe scurt-metraje documentare, că această misiune de campanie a fost îndeplinită cu multă operativitate și eficiență de către cineaștii studioului „Al. Sahia“, mobilizați în corpore pentru reușita acestei misiuni de mare responsabilitate civică. Ei au consemnat repede, sincer, direct și cuprinzător cutremurătoarea realitate pe care au trăit-o așți semeni ai noștri, loviți de furia apelor. Ei au izbutit să releve nu numai înfățișarea lucrurilor, dar și înțelesul lor.

Multe dintre imaginile pe care le-am văzut pe micile și pe marile ecrane ne stăruie, încă, viu, în priviri. Imagini de un puternic tragicism. Orașe și sate în care acoperisurile păreau insule rătăcite într-o mare de ape fără țărni... Orașe și sate pustiite de furia rîurilor, case distruse sau purtate de ape, întreprinderi tăcute... Străzi pe care le-am bătut de atîtea ori cu pașii, devenite adevărate canale pe care alunecau bărci și autoamfibii... Poduri prăbușite, linii ferate și drumuri distruse... Elicoptere transportînd oameni sora locuri ferite de primejdii. Și din nou, întinderi nesfîrșite de apă, de ape amenințătoare, de ape în creștere vertiginoasă. Diguri, multe diguri, ridicate prin efort colectiv și continuu, ziua și noaptea, diguri păzite și apărate cu strășnicie, diguri mereu mai înalte pentru a stăvili furia Mureșului, a Prutului, a Dunării, a tuturor apelor — fie ele fluvii, fie rîulețe — care periclitau așezări omenești, ogoare mănoase, tot ceea ce oamenii au ridicat cu trudă de-a lungul atîtor vieți. Și am mai văzut în filmele documentare de pe marile și de pe micile ecrane, *oamenii țării*, oameni greu încercați de stihia dezlănțuită, dar care au știut să învingă, cu demnitate, printr-o exemplară dăruire, efectele adesea dez-

truoase ale inundațiilor. Oameni. Oameni, întorși la casele lor devastate de ape, făcînd primul gest al reintrării în normal. Oameni cărora apele le-au distrus adăpostul și strădaniile unei vieți. Oameni îngrijind metodic rănile cataclismului. Oameni punînd în funcțiune agregatele unor importante organisme industriale după ce inima uzinelor lor încetase să bată, cîteva zile sau numai cîteva ore. Oameni, și ei în misiune de campanie, străduindu-se să reintre în cotidian. Oameni din toate orașele țării muncind mai spornic, pentru a ajuta pe cei năpăstuiți, sau întinzînd o mină pentru a alina o suferință. Am văzut multe chipuri trecute prin iureșul bătăliei cu apa și fiecare chip a însemnat, totodată, un vibrant document cinematografic.

MII ȘI MII DE METRI de peliculă... Prima încercare de sinteză cinematografică a Studioului „Al. Sahia“, o primă dimensionare la scara ecranului a proporțiilor dezastului a fost intitulată „*Barajul voinței*“. Imaginile, filmate de un grup masiv de operatori, au fost montate de regizorul Virgil Calotescu, iar comentariul a fost semnat de Ioan Grigorescu. „Un Mureș cit Dunărea... Două miliarde și jumătate de metri cubi de apă...“ — notează comentariul și imaginile, multe luate din elicopter, cuprînd cit vezi cu ochii apă, ape peste plaiuri locuite. Documentarul acesta referitor la „primul val“ de inundații înregistrează aproape incredibile momente de adevăr despre acele zile de tristă amintire din cea de a doua decadă a lunii mai care au pus la grea încercare îndeosebi orașele și satele transilvane și din nordul țării. Femei și bărbați, pe plute improvizate, în voia torentelor. Oameni ieșînd cu dificultate din podurile caselor, lăsînd în urma lor totul, incredîndu-și viața militarilor din echipele de salvare. Întinderi nemăsurate

FILMAT

de apă miloasă, neagră și rea, care a indoliat familii, a paralizat zeci de întreprinderi industriale. Firește, sinteza acestui prim film nu putea fi completă (după cum o precizează și comentariul, filmul a fost montat la 20 mai): furia apelor nu s-a potolit, au urmat alte și alte clipe de tensiune, alte și alte zile de luptă, alte nopți albe. Și vor mai fi încă, pînă cînd „barajul voinței” va vindeca toate rănilor provocate de stihie: ideea aceasta conduce axial filmul. Era limpede că materialul cinematografic deosebit de amplu filmat de operatorii studioului „Al. Sahia” reclama (încă din faza selecției) structurarea pe o anumită idee directoare. „Barajul voinței” exprimă, încă din titlu, această idee.

Un alt film al Studioului „Al. Sahia”, „Ore tragice, ore eroice”, montat de Ion Visu și comentat de Eugen Mandric, continuă să consemneze — și consemnînd omagiază — efortul dramatic depus de oamenii țării pentru reintrarea tuturor apelor, și lucrurilor, și întimplărilor, în albia lor firească. Aparatul de filmat întirzie o clipă asupra unor locuri în care apele s-au retras, lăsînd să se vadă, în plină lumină, urmările dezastrului; pentru mulți, greul acum începe, cînd totul trebuie luat de la început. Citim în ochii oamenilor durere, o durere mută, dar și multă hotărîre, hotărîrea și speranța pe care le certifică faptele lor cotidiene. Aparatul de filmat întirzie o clipă, ca un gest de reculegere, pe un mor-

mint proaspăt care vorbește fără cuvinte despre eroism și spirit de sacrificiu: un ostaș-erou, căzut în bătălia de pe frontul apelor, în plin efort de salvare a unor vieți omești. Scurt-metrajul acesta (care a reprezentat țara noastră și la Festivalul filmului balcanic de la Mamaia) marchează și începutul unei alte bătălii, deloc ușoare, și de durată: bătălia reconstrucției. Alt scurt-metraj, „Țara întreagă, un singur gînd,” constituie o foarte elocventă expresie a efortului colectiv. Asistăm, participăm cu emoție la spectacolul întotdeauna impresionant al solidarității unui întreg popor. Se înalță case noi, așezări noi, se pun temelile viitorului. Ca un singur om, țara întreagă contribuie la înlăturarea cît mai grabnică a urmărilor dezastrului.

CINEASTII studioului „Al. Sahia” au cuprins în filmele lor mărțurii de o mare forță emoțională. Ne-am referit doar la trei din filmele produse în ultimul timp, dar fi prezentate și altele, pentru că *toți* cineastii Studioului „Al. Sahia” au răspuns cu promotitudine și pricepere la imperatiivele misiunii de campanie din primăvara apelor mari.

CĂLIN CĂLIMAN

FOTO: SÎRZEA EMIL

FOTOFIARISTICA

DE VORBĂ CU ...

ALĂTURI DE ACEI care infruntau urgia apelor, de cei care le veniseră în ajutor, s-au aflat și fotoreporterii. Fotoreporterii, acești oameni prezenți în toate ocaziile și la bine și la rău, cronicarii peliculei zilelor noastre au trăit clipe impresionante pe meleagurile bintuite de furia apelor.

Pentru fiecare dintre noi a fost greu să privească ilustrația unui ziar din prima jumătate a lunii mai și după aceea.

Ne obișnuisem să admirăm, privind o imagine, construcția pașnică a poporului nostru, ca după o singură noapte, o noapte cumplită, de groază pentru cei care au trăit-o, să vedem alte imagini pe care ochiul, mintea refuzau să le perceapă.

În ajutorul celor sinistrați a sărit întreg poporul român care dă dovadă de o înaltă conștiință și solidaritate umană.

Ceea ce a îmbărbătat cel mai mult pe cei lipsiți de adăposturi, a fost prezența în mijlocul lor a conducerii Partidului nostru, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Am discutat cu câțiva fotoreporteri de la presa centrală care au fost prezenți în acele zile cumplite pe meleagurile calamitate, prilej cu care am reținut câteva impresii:

„Am avut cinstea să însoțesc pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, și pe alți conducători de partid, în vizita de lucru pe care a întreprins-o în județele calamitate, printre care și Satu-Mare, ne declară Radu Cristescu, fotoreporter la Agerpres.

Ceea ce m-a impresionat profund a fost întâlnirea secretarului general al partidului cu cei mai greu loviți de pe urma acestor calamități, la judecătoria din Satu-Mare, transformată ad-hoc în post de prim ajutor. Este greu de redat în cuvinte acele clipe când oamenilor care au pierdut totul, uneori chiar ființe dragi, li s-au luminat privirile la sosirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a știut prin cuvinte de îmbărbătare și încredere să le aline suferința. Deseori auzeam pe unde treceam: „Vă

mulțumim și vă iubim din toată inima pentru că ați găsit timp pentru a veni la noi în aceste clipe”. Erau cuvinte spuse de cetățenii din Satu-Mare, greu loviți de furia apelor“.

Fotoreporterul Armand Rosenthal de la Agerpres ne-a relatat:

„14 mai 1970. Trebuia să plec de dimineată cu un elicopter la Tirgu-Mureș. Se știa că apele au făcut ravagii. La aeroport pregătiri febrițe. Se dau ultimele indicații, plecăm în grabă.

O escală la Sibiu și sîntem îndrumați spre Alba-Iulia, unde situația este și mai gravă.

Într-adevăr, ajungem deasupra locurilor care ne arată în ansamblu proporția catastrofei. Zeci și zeci de kilometri acoperiți de ape furioase care mătură totul în calea lor.

După un scurt popas la Comandamentul județului Alba, pornim imediat să salvăm câțiva muncitori, care, înconjurați de apă, au rămas într-o stație de pompare la gura Arieșului. Vedem Aiudul, Ocna Mureș, comunele și satele Beldiu, Decea, Unirea, Coșlariu, Găltiu, Totoi, Lunca Mureș, toate sub apă. Nori grei, ploaie mărunț și des.

Pe la orele 21 apa pătrunde în oraș. Încet, încet, tîrîș, fără grabă, dar de neoprit. Din ce în ce mai multă. La Comandament sosesc vești din toate părțile, încă se mai poate vorbi la telefon. Vești tot mai alarmante. Jos în stradă oameni cu boccele, fiecare cu ce poate, în brațe, în cărucioare, în spănare.

Încep să vină dinspre bariera Ciugud, de la gară, din strada Florilor, primele camioane încărcate

STR. GH. BARIȚIU

Apele trec...

FOTOGRAFII DE :

APELOR...

6 FOTOREPORTERI

cu cetățeni care nu credeau că apa le va intra în case.

Stînd de vorbă cu oameni pe stradă, în fața județenei de partid, ne clipește apa la picioare: deci a ajuns și în centru...

Sus telefoanele transmit permanent date. Urgia apelor este notată în cifre, cifrele cresc și orele trec greu. La miezul nopții se oprește curentul electric, străzile pline de apă zac în întuneric; la lumina farurilor doar camioanele încărcate cu oameni...

Ici, colo, cite unul în apă pînă la piept încearcă în beznă să ajungă undeva pe uscat. Se aud țipete, oameni care cer ajutor; sînt acei ce au rămas pînă în ultimă clipă în casă și nu mai au pe unde ieși.

La comandament, la lumina lămpilor cu gaz, se înregistrează la fiecare jumătate de oră nivelul apei

care a pătruns în sediul județenei pînă pe scări.

În noapte se aud zgomote grele și înăbușite. La început nu-mi dau seama, dar oamenii îmi spun: sînt casele mai vechi de pe străzile alăturate, care nu rezistă sub presiunea apelor și se prăbușesc... Una după alta.

Și telefoanele tac. S-au întrerupt toate legăturile. Nu voi uita noaptea de 14 spre 15 mai.

În zori aflăm că trebuie să fie salvați imediat cîțiva elevi care au rămas pe un pod din apropierea orașului. Cu o barcă militară ieșim din sediul județenei și apoi cu un camion, fuga la elicopter.

Ajungem deasupra podului. Elevi, vreo 15 și un ciine. Nici vorbă să poată fi așezat undeva elicopterul: unul cite unul, legați cu o centură sînt transportați la loc sigur. Apoi

MAI-
IUNIE
1970 —
UN
EXAMEN
DE
NEUITAT

alte și alte chemări desperate, dramatice.

Ore în șir ridicăm oameni de pe acoperișurile caselor scufundate în ape răscolite și miloase, oameni care de abia se mai țin pe picioare, unii din ei după o noapte de groază petrecută afară pe țigla alunecoasă, agățați de coșul caselor.

Prin trapa elicopterului din cînd în cînd fac fotografii. Nu pot uita o femeie luată de pe un acoperiș, care deși legată cu centura de siguranță se ținea cu toată puterea de frînghie. Pendula peste case și ape, era năucită; începuse să țipe către noi că numai poate rezista. Degetele i se desfăceau de pe frînghie, biata își vedea sfîrșitul, deși practic nu putea păți nimic, darea nu-și dădea seama, ne implora să o lăsăm jos.

— Mă credeți, am plîns !"

„După ce apele s-au năpustit și au lovit năprasnic satele și orașele întîlnite în cale, am străbătut Valea Mureșului, văile Tîrnavelor și Someșului, Mediașul, Sighișoara, Tîrgu-Mureș, Tîrnăveni, Reghinul, Dej, Bistrița și atîtea alte localități, în care nu o dată poposisem pentru a surprinde elementele noi ale noii lor geografii contemporane. Ne dezvăluiau acum fața necunoscută și incredibilă a dezastrului — ne spune *Mihai Andreescu*, fotoreporter la ziarul „Scinteia“. Pretutindeni peisajele (sau poate numai crîmpeiele de peisaje), oricît de diferite între ele, și oricît de inedite prin farmecul lor de altădată, se învîlmăseau în una și aceeași imagine în care era aproape imposibil să mai găsești măcar reperele esențiale ale ordinii așezate de oameni, cu migală de zeci și zeci de ani. Case intrate una în alta, grădini peste care trecuse un uriaș tăvălug și măturase absolut totul din cale,

DIN SATU MARE

oamenii rămîn !

C. CIOCAN ȘI C. MOCANU

mormane de obiecte casnice amestecate cu ambalaje de toate sorturile smulse de prin tot felul de depozite, fabrici fără secțiile lor vitale de la parter, linii ferate suspendate în aer, poduri frînte, stilpi de beton ai rețelilor electrice cutați la pămînt, șosele întrerupte brusc în aceeași mare de nămol care cotropise cîmpiile...

Dar pretutindeni, printre toate acestea, oamenii încercau să-și refacă rosturile de altă dată, smulgînd dintre dărîmături și din nămoluri tot ceea ce mai putea fi smuls și repus în funcțiile inițiale. În unele locuri, apele nici nu se retrăseseră bine (în altele, aveau să vină apoi a doua și a treia oară) și munca de refacere, de normalizare, începuse. Cîndva, cînd totul va fi așa cum a fost, cînd realitățile noi pe care oamenii sînt hotărîți să le reconstruiască se vor suprapune imaginilor vechi, memoria peliculei va vorbi poate și ea despre uriașa tărie morală, a acestor oameni, despre nebănuitele lor resurse ce i-au dus la izbîndă.

„La 18 mai am plecat în județele lovite de furia apelor, — ne declară fotoreporterul de la Agerpres, *Cornel Mocanu*. Nu bănuiam că am să ajung vreodată să văd asemenea lucruri. Cunoșteam Mediașul, Tîrgu-Mureșul, Sighișoara, Satu-Mare, Ludușul din deplasările efectuate anterior, dar imaginile pe care le-am văzut de această dată m-au zguduit profund.

Am trăit alături de acești oameni minunați în efortul lor comun de a înlătura pagubele pricinuite de calamități, am simțit alături de ei unitatea de nezdruccinat a poporului nostru. În județul Satu-Mare am vizitat o stradă — „Gh. Barițiu“ distrusă în proporție de 95%, am văzut oameni triști dar cu o voință fantastică de a-și reclădi din nou casa și strada

Mi-am pus atunci o întrebare: „Oare cînd vor reuși acești oameni să-și refacă locuințele?“ Am plecat trist din aceste locuri.

Am revenit din nou peste 6 zile. În acest timp voința de a învinge aceste greutăți a întrecut orice închipuire a mea. Acum a trebuit să întreb de două ori un cetățean dacă aceasta este strada Gh. Barițiu. Mi-a spus surîzînd. „Da, aceasta este“. Și strada căpătase un alt

contur. Majoritatea caselor erau ridicare la schelă. Pe acest șantier al omeniei am întîlnit constructori din București, Ploiești, Turnu Severin care, alături de ostași ai forțelor noastre armate, ajutau familiile sinistrate în munca de reconstrucție. Cineva a spus că această stradă va fi mult mai frumoasă ca înainte, deoarece aici și-au dat întîlnire *OAMENII*, acești minunați oameni, poporul nostru“.

„Nu știu despre ce aș putea să vorbesc mai întîi, ne declară fotoreporterul *Emil Sirzea* de la ziarul „Munca“. Atunci, în zilele și nopțile în care Insula Mare a Brăilei devenise „pămînt fierbinte“ pe care oamenii făceau totul pentru a apăra cele 54000 de hectare în care abia germinaseră porumbul și floarea-soarelui, totul era uluitor. Am avut, literalmente, impresia că digurile nu sînt făcute din pămînt și împletituri, ci din piepturi de oameni, din voințe ce nu au cunoscut odihna pînă ce nu au fost sigure că au întreprins tot ceea ce era omeneste posibil pentru a ocroti de furia nebună a apelor valorile cu atîta trudă și cheltuială create. Între „cei de pe diguri“ am cunoscut 90 de tineri. Nu erau localnici, dar se simțeau răspunzători alături de brăileni, față de Bărăganul dintre ape. Mi s-a părut simbol al minunatei solidarități a poporului nostru care a știut să-și strîngă rîndurile, la chemarea partidului, pentru a înfrunta urgia. Erau 90 de studenți bucureșteni, de la Institutule de petrol-gaze și geologie și educație fizică; 90 de tineri care în timpul ce și l-au putut rupe de la studii, au făcut dovada maturității lor cetățenești. În clipa cînd au sosit, oamenii se cam îndoiiau de ce aș putea să facă. S-au auzit chiar glasuri care spuneau că „...mai mult or să ne incurce, domnișorii ăștia“. Dar nu a fost așa. Au muncit pe rupe. Fără să pregete. Acolo unde au fost trimiși. Mîinile obișnuite cu tandra catifelare a hîrtiei au căpătat noblețea bătăturilor muncii cu hirlețul, cu roaba. Nu dau nume. Nu este vorba de un tînăr sau altul, ci de profilul moral al unei generații, al celor care vor prelua de la noi tot ce am izbutit și vor duce mai departe societatea noastră socialistă“.

„Sub ochii mei, apele liniștitului Siret s-au năpustit asupra celui de-al doilea dig de la Baldovinești inundînd cele 20 de ferme ale întreprinderii agricole, — ne împărtășește *Mihai Alexe*, fotoreporter la Agerpres.

Coloane de mașini agricole, tractoare și autocamioane au fost surprinse în fuga lor spre un petec de uscat pe șoseaua Brăila-Galați.

Și nu după mult timp zăceau în apă, pînă aproape de capote, priveghiate de lungul șir de plopi, singurii care mai sugerau existența unei șosele.

Am văzut oameni curajoși, care au luptat cu apele, tineri în tunică militară care au făcut cunoștință cu ceva sublim care se cheamă eroism.

La Ceatalchioi, în inima Deltei, doctorul comunei mi-a prezentat o mamă cu doi copii gemeni de 3 ani și unul mai răsărit, de 6 ani. Veneau cu barca, cînd un curent puternic i-a izbit de o salcie și lotca s-a făcut țîndări.

Mama cu unul din gemeni s-a agățat de crengile salciei, copilul mai mare s-a prins de o scindură, iar al treilea copil a plutit în voia apelor vreo 500 de metri.

A fost un bărbat inimos, cu mușchi de oțel, care a vîslit nebunește contra curentului și a adunat familia naufragiată de pe apele repezi ale Chiliei.

Peste tot am întîlnit oameni fermi, curajoși, care au dat dovezi de adevărat eroism“.

Acestea au fost cîteva impresii. Desigur, au mai fost și alți fotoreporteri în regiunile calamitate. Unii chiar în prezent fotografiază obiective industriale care și-au reluat activitatea, familii care se mută în case noi.

UN LUCRU RĂMÎNE cert și anume, că fotoreporterii de la ziarele centrale, județene, publicații, prin imaginile lor, prin contribuția adusă la informarea cititorilor din țara noastră cît și a celor de peste hotare, și-au dat cu prisosință aportul la solidaritatea umană pe care a dovedit-o întregul nostru popor.

AL. GÎNJU

SOLIDARITATE

Ecouri în presa străină despre inundațiile din România

O EXPRESIE A SOLIDARITĂȚII și simpatiei față de poporul român în lupta împotriva catastrofelor inundații este modul în care presa, posturile de radio și televiziune din lume și-au oferit paginile, emisiunile lor spre a prezenta dimensiunile calamității, efortul eroic al întregului nostru popor.

Fie că este vorba de mesaje de compasiune, simpatie și solidaritate, fie că este vorba de sprijin material, poporul nostru vede în ele mărturiile vii ale solidarității umane, expresii ale justiției și respectului de care se bucură politica partidului și statului nostru, numărul mare de prieteni pe care poporul nostru îi are în lume.

Informațiile, la început sumare, luând amploare o dată cu propagarea brutală a apelor, sînt însoțite de numeroase fotografii înfățișînd momente ale greii încercări, actele de eroism, de muncă plină de abnegație și dăruire, întreaga luptă pe care poporul unit a dus-o și o duce încă împotriva apelor dezlănțuite, pentru salvarea de vieți omenești și bunuri materiale, pentru recuperarea marilor pierderi suferite.

Sub titlul „Inundații în România“, „Pravda“ din 23 mai informa că: „în ultimele zile au avut loc mari inundații în Transilvania și alte regiuni ale țării. Apele ieșite din albiile

au invadat numeroase puncte populate, au cauzat mari daune întreprinderilor industriale, cooperativele și fermelor agricole“.

„România trăiește în aceste zile momente tragice. Ploile torențiale care au căzut zile și nopți de-a rândul au făcut ca numeroasele ape care udă pămîntul acestei țări să se transforme în adevărate puhoai, care s-au revărsat măturînd în calea lor totul: așezări omenești, poduri, terasamente de cale ferată. Zeci de mii de familii au rămas fără adăpost...“ — scria la 25 mai ziarul vestgerman „Kieller Nachrichten“.

În ceea ce privește proporțiile inundațiilor, „New York Times Guardian“ le consideră ca fiind cele mai mari și mai devastatoare din întreaga istorie a țării noastre. „Zychie Warszawy“, „Tribuna da Imprensa“ apreciază că pierderile suferite de țara noastră de pe urma inundațiilor catastrofale pot fi com-

parate doar cu pierderile pricinuite României de război. Iar „West Deutsche Allgemeine“ considera că „se pare că marea calamitate care s-a abătut asupra României este fără precedent nu numai în istoria acestei țări dar aproape în întreaga Europă“.

U M A N I S M

MAI –
IUNIE
1970 –
UN
EXAMEN
DE
NEUITAT

PREPONDERENTĂ în tot ceea ce a scris presa străină este înfățișarea pe larg a copleșitoare forțe și tenacități cu care întreaga noastră națiune socialistă, cu mic cu mare, de la tineri la bătrâni, civili și ostași, într-o coeziune sufletească plenară, condusă de către Partidul Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a ridicat ca un singur om pentru salvarea celor loviți, pentru limitarea pagubelor și refacerea zonelor afectate.

Spicuiam câteva paragrafe ilustrative ale acestei mobilizări excepționale: „Oamenii valizi erau cu toții adunați pe malurile Dunării, bătuți de vânt și ploaie, înclistați într-un efort care a durat toată noaptea și continuă încă, pentru a înălța digurile, pentru a putea rezista apei. Este greu să te miști printre camioane, buldozere și alte mijloace mecanice care deplasează sau cară pământul, sacii de nisip și tot ceea ce poate servi apărării împotriva naturii dezlănțuite...” („Unita” — 25.V.).

„În timpul nopții, în ciuda apei și a frigului, mii de oameni, tineri și soldați au luptat fără răgaz. De ieri seara și pînă astăzi de dimineață, au fost restabilite liniile telefonice, au fost reconstruiți 50 km de cale ferată, iar zeci de drumuri au devenit tranzitabile. A continuat de asemenea activitatea indescriptibilă pentru apărarea Brăilei și Galațiului... Oriunde este posibil se reîncepe activitatea în fabrici” („Unita”, 26.V.).

„Milioane de oameni luptă acolo fără încetare — scria „Lidova Democracia” la 26 mai — cu abnegație și cu un minunat spirit de sacrificiu împotriva stihiiilor dezlănțuite, repară pagubele, apără tot ce se poate apăra și construiesc în calea

apelor baraje pentru a micșora porțiile inundațiilor”.

Correspondentul ziarului „Zycie Warszawy” transmitea: „În lupta împotriva tragediei s-a ridicat cu adevărat întreaga Românie, în frunte cu armata, gărzile patriotice, brigăzile de tineret”.

Correspondentul ziarului „L'Humanité” într-unul din reportajele transmise redă o secvență a acțiunilor de salvare: „Am văzut elicopterele transportând pe sinistrați agățați de cablu, pînă la pământul uscat și decolînd din nou, imediat, pentru o nouă călătorie deasupra altui acoperiș”.

Într-un material din 26 mai anunțînd revenirea inundațiilor, „The Guardian” nota: „Toată forța umană disponibilă a fost angajată în operațiile de îndiguire de-a lungul rîurilor umflate și pentru trimiterea de alimente, medicamente și adăposturi temporare în regiunile lovite de inundații. De-a lungul țării, femeile și copiii au fost duși pe terenuri înalte, în timp ce bărbații au rămas în urmă pentru a ajuta la operațiile de salvare sau de recuperare a lucrurilor lor”.

Numeroase publicații — „Akhata”, „Politika”, „Berliner Zeitung”, „Rabotnicesko Delo”, „Japan Times”, „Jornal do Brasil” — subliniind unitatea strînsă dintre popor și conducătorii săi, relevau prezența acestora, din primele clipe, în bătălia pentru stăvilirea inundațiilor. „Președintele Nicolae Ceaușescu — scria „New York Times” la 25 mai — a preluat personal conducerea unor măsuri extraordinare în zona orașelor Galați și Brăila. El supraveghează îndeaproape lucrările de ridicare a unui dig de pămînt și cherestea în această regiune”.

În aceste momente dificile, arăta ziarul albanez „Zeri i Populit”, populația din regiunile sinistrate a

resimțit îndeaproape grija partidului și guvernului precum și forța solidarității naționale a întregului popor român care, într-un spirit de înalt patriotism, face totul pentru a ajuta regiunile atinse de această calamitate... Neîndoios, datorită spiritului de solidaritate și sentimentului de patriotism pe care-l manifestă cu această ocazie, și a efortului său uriaș, poporul român frate va lichida urmările marilor inundații care au cuprins aproape întreaga țară”.

CALMUL, SÎNGELE RECE, încrederea în propriile forțe și capacitatea de a face față, sacrificiile și jertfele pe care le-a manifestat întreaga populație și în mod deosebit cea din regiunile inundate, a produs asupra tuturor o puternică impresie.

„Un lucru remarcabil în aceste două săptămîni de dezastru național și tensiune este că nu se vede nici un semn de panică sau alarmă.

Dramatismul, eroismul și solidaritatea au devenit lozincă zilei” („Times” — 26.V.).

„Dezvoltînd spiritul de biziuire pe propriile eforturi și de luptă asiduă — scria „Jenminjibao” — luînd diferite măsuri pentru a înlătura greutățile, poporul român desfășoară activ luptă împotriva calamităților. Telecomunicațiile și transporturile au fost reluate în multe regiuni afectate de inundații, viața revine treptat la normal”. „Politika” (RSFI) din 26 mai reda condițiile în care se desfășura apriga luptă a omului cu natura: „Se merge prin noroi chiar pînă la genunchi, se muncește și noaptea. În unele locuri se lucrează pe întuneric, deoarece pe cerul de deasupra acestor părți de est ale României chiar în aceste zile nu sînt stele. Probabil că orașele Brăila și Galați vor fi salvate”.

Despre felul în care poporul nostru a ținut piept și a salvat zone importante expuse inundațiilor cităm din „*Neues Deutschland*“ articolul intitulat „Lupta eroică“: „Aradul a devenit un oraș erou. Timp de patru zile și patru nopți, întreaga populație, în adevăratul sens al cuvântului, a lucrat la digul lung de 8 km. În orele hotăritoare, atunci când Mureșul a atins nivelul cel mai înalt, 80 000 de oameni au apărut digul cu corpurile lor și au salvat orașul...“; sau fragmentul din ziarul „*Politika*“, în care este redată bătălia pentru Insula Mare a Brăilei: „Detășamentele de apărare și-au îndreptat forțele pentru protejarea Marii insule de pe Dunăre. Acest pământ — foste mlaștini și sursă de epidemii — a fost asanat acum câțiva ani și transformat în 72 000 ha de teren foarte fertil. Insula a devenit o adevărată operă care stârnește admirația. Din cauza fertilității și frumuseții sale, mulți o numesc Insula Paradisului... În noaptea de 24 spre 25 mai, pe insulă au debarcat mii de militari care, în ciuda rafalelor de vânt și a ploii, au reușit să înlăture pericolul“.

● Transmitem prin prezenta condoleanțe poporului român prieten în legătură cu inundațiile și ne exprimăm solidaritatea cu colegii noștri ziariști.

Colegiul ziariștilor din Chile
Președinte Olivares

● Prezidiul Organizației Internaționale a Ziariștilor reunit în sesiune de lucru la Potsdam dorește să-și exprime simpatia și solidaritatea cu ziariștii României care în acest moment dificil pentru țara dv. lovită de mari calamități naturale au desfășurat o muncă imensă de informare și mobilizare a întregului popor român în lupta pentru lichidarea marilor pagube provocate de inundații. În același

timp ne exprimăm convingerea că poporul român va fi capabil să înlăture cât mai curînd posibil consecințele catastrofale ale inundațiilor și să continue cu succes munca sa pașnică pentru dezvoltarea și progresul României.

Prezidiul O.I.Z.

● Dînd glas sentimentului unanim al ziariștilor italieni exprimăm solidaritatea noastră plină de emoție cu populația română lovită de imensul dezastru și reinnoim sentimentele noastre de sinceră colegialitate.

Mario Missiroli — președintele Federației presei.
Adriano Falvo — președintele Comitetului Executiv

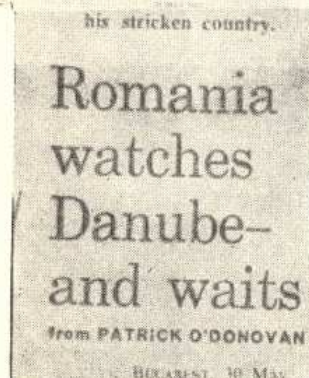
Corespondentul diplomatic al ziarului „*Le Monde*“, Manuel Luchert, întors dintr-o vizită în România, mărturisea: „Cu un curaj și un spirit de sacrificiu de care nu ne putem da prea bine seama în străinătate, poporul român continuă să ducă lupta contra apei, începută de acum 15 zile“.

Ajutorul poporului pentru cei loviți, expresia conștiinței socialiste, a îmbrăcat forme emoționante, de la mici contribuții „pină la sacrificiul extrem“ („*Avanti!*“).

„*Rude Pravo*“, „*Selskaia Jizni*“, „*Jornal do Brasil*“, „*Correio da Manha*“, „*Borba*“, „*Junge Welt*“, „*Christian Science Monitor*“, „*Pogled*“ și altele au închinat solidarității și frăției poporului rînduri vibrante. „37 de județe sînt într-o încăierare cu năpasta apelor. Către ele, ca în timp de război, merg eșaloane de autocamioane cu apă potabilă, cu pîine, cu paturi. Podurile de fier sînt duse de ape. Liniile de cale ferată și-au încrucișat șinele ca după bombardament. Soselele sînt scufundate în nesfîrșite ape tulburi... Clipele dezolării au născut totdeauna compasiune, clipe de speranță. Un copil și-a dat haina celor sinistrați și în buzunarul paltona-

șului își lăsase jucăria — pentru celălalt copil necunoscut, care de asemenea trebuie să se joace” — scria revista ziariştilor din Bulgaria, „Pogled“.

THE OBSERVER

Aducînd la cunoștință cititorilor că „muncitorii au donat cîte o zi din salariile lor lunare și vor munci cîte o duminică pe lună, pînă la sfîrșitul anului, fără plată”, „Christian Science Monitor” din 5 iunie sublinia: „acestea sînt dovezi emoționante de solidaritate națională”.

La valul puternic de unitate din țară s-au adăugat numeroase acțiuni de participare de peste hotare manifestate prin caldele telegrame și mesaje sau prin ajutor concret din partea unor guverne, organizații ale Crucii Roșii, diferite organizații și persoane. Unele publicații ca

„Paiwan Sanomat”, „Kansan Uutiset”, „Kurier”, „Akhata”, „L'Humanité”, „Le Figaro”, „Christian Science Monitor” și-au deschis coloanele unor apeluri adresate tuturor celor care pot să contribuie la ușurarea nenorocirilor. Aceste ma-

● Ziarul „Paese Sera” (Italia) — 300 000 lire italiene.

● Radioteleviziunea suedeză a donat Radioteleviziunii române 1 200 m film și bandă sonoră.

● Consiliul de administrație al Radioteleviziunii suedeze a depus în contul C.E.C. — 1 000 suma de 10 000 coroane suedeze.

● Uniunea fotoreporterilor profesioniști din Iugoslavia se oferă să execute, în mod gratuit, lucrări fotografice în culori, în valoare de 10 000 dolari.

● O. Spang, din partea redacției „Fotografii actuale pentru presă” din Austria, a anunțat printr-o scrisoare că a inițiat o largă acțiune de ajutorare a României. Au și fost donate de

acum 28 000 kg obiecte de îmbrăcăminte.

● Colectivul de corespondenți ai presei japoneze acreditați la Pekin a donat 100 de iuani.

● Intreprinderea de difuzare și prezentare a filmelor din R. P. Chineză — Studioul central de filme documentare și de actualitate — a donat Studioului „Al. Sahia” din București 100 000 metri film alb-negru negativ și 120 000 metri de film alb-negru pozitiv.

● Societăți cinematografice din străinătate au hotărît ca, în semn de solidaritate cu cinematografia română, să doneze: Chambre Syndicale, Paris — 10 000 m bandă magnetică; Societatea Gaumont din Paris — 10 000 franci; Defa Berlin, R.D.G. — 20 seturi aparate portabile de 35 mm.

nifestări ale unei solidarități profund umane notează „Neue Ruhr Zeitung” constituie „expresia concludentă a simpatiei de care se bucură România în lume și marele număr de prieteni pe care îi are poporul român peste hotare”.

Cităm cîteva rinduri care conturează ceea ce am putea considera rodul neobositului efort colectiv: „Agenția Taniug”, într-unul din ultimele reportaje, transmitea din România: „Dunărea nu a reușit să amenințe centrele vitale ale țării: digurile au protejat 400 000 de hectare din ogoarele Bărăganului și Dobrogei”. Iar „Le Journal d’Egypte” scria: „Fără a se lăsa bătut, fără a se apleca sub greutatea unei fatalități paralizante, poporul român oferă lumii întregi un exemplu de energie, de vitalitate și încredere, care în mod categoric se va sfîrși prin triumful asupra adversităților nejuste”. „New York Times” pe

aproape o jumătate de pagină, a publicat un reportaj din Galați în care se descrie cum a fost cîștigată bătălia împotriva apelor.

TOATE ACESTEA relevă atenția de care se bucură țara noastră în coloanele presei internaționale, aprecierea eforturilor înzecite depuse de poporul român pentru a reface ceea ce a fost distrus, pentru a recupera ceea ce a fost pierdut.

PETRU PETRA
AGERPRES

Cuvinte în actualitate

INTÂMPLĂRILE cu totul ieșite din comun din ultima vreme — ne referim la inundațiile de proporții ne-maiîntilnite din unele regiuni ale țării — au determinat o avalanșă de articole pe această temă în presă. Lucrul acesta este normal, deoarece ziaristii, alături de specialiștii din diverse ramuri ale științelor naturii, au fost prezenți la datorie încă din primele zile. Milioanele de cititori au fost informați la timp despre întregul mers al evenimentelor.

Reportajele emoționante ale gazetarilor ca și buletinele meteorologice sau hidrologice redactate de specialiști au pus în evidență nu numai fapte neobișnuite, dar adesea și cuvinte neobișnuite.

În general, o situație atât de dramatică a adus la ordinea zilei cuvinte cunoscute menite s-o descrie, s-o prezinte: *catastrofă, inundație, grozăvie, calamitate* ș.a.m.d. În afară de cuvinte de acest tip au căpătat viață și alte cuvinte care nu au existat sau, dacă au existat, nu au fost în uzajul general.

Ultimul cuvânt din seria citată mai sus (*calamitate*) a căpătat în publicistică o circulație deosebit de mare. S-a vorbit mult și se mai vorbește încă despre *calamitățile naturale*, despre *zonele lovite de calamități* etc. La un moment dat s-a simțit nevoia să fie numită și acțiunea care se exercită asupra acestor zone, adică să existe un verb din aceeași familie care să denumească, cu un singur cuvânt, această acțiune. Și în locul perifrizei *a fi lovit de calamități*, care în anumite contexte a putut părea greoaie, s-a creat verbul *a calamita*. Acesta din urmă prezintă un avantaj incontestabil: scurtimea. Procedeu de creare a acestui verb nu este original. El se regăsește în limba noastră și în alte cazuri. Formarea unui verb de la un substantiv prin derivare regresivă — adică prin suprimarea unui sufix — este frecventă. Și de la alte formații în *-itate* s-au creat verbe noi. Procedeu a fost pus în evidență de acad. Al. Graur în cartea *Etimologii românești* (Editura Academiei R.P.R., 1963, p. 106). De la cuvintele ca *validitate, capacitate* s-au creat verbele corespunzătoare *valida, capacita*. Așa a apărut și *calamita: noi unități care au fost calamitate*. („România liberă”,

2.VI.1970, p. 3) folosit și ca adjectiv (*calamitat*): *zonele calamitate, porțiunile calamitate, județele calamitate, localitățile calamitate* etc.

Într-un articol mai vechi publicat la această rubrică semnalăm un verb nou *a aflui (apele afluesc)*, raportabil la substantivul *afluent*. Recent am întilnit un alt verb analizabil ca format tot prin derivare regresivă de la *confluență, confluent* (există un verb cu același sens și în franceză: *confluer*): *În acest oraș unde confluează Someșul Mare și Someșul Mic...* („Scinteia”, 20.V.1970, p. 5/6).

CUM SCRITEM

Foarte mult uzitat în ultima vreme în presă, la radio și televiziune a fost cuvântul *prognoză*. Niciodată ca în aceste zile „prognozele” privitoare la situația atmosferică sau la cursul apelor nu au fost atât de așteptate și poate nici așa de numeroase. Ceea ce s-a spus în *prognoză* devine mai pe scurt ceea ce s-a *prognozat*. Am întilnit și această formă participială: *... vor atinge... cotele maxime prognozate pentru întregul parcurs [de ce nu curs?] al Dunării* („România liberă”, 2.VI.1970, p. 7). Forma *prognozat* nu trimite la un verb *a prognoza*. Dar există în limba noastră un verb sinonim *a pronostica*. Poate că acesta din urmă a fost evitat intenționat din cauza deseii lui întrebunțări la emisiunile dedicate pronosportului. Baza verbului *pronostica*, substantivul *pronostic* și-a îngustat și el sfera de activitate mai ales la domeniul sportiv. De aceea, creația nouă *prognozat* pare un termen tehnic al hidrologilor și meteorologilor ca și cuvântul de la care s-a format. *Prognoză* este uzitat de altfel și în limbajul medical.

În legătură cu inundațiile s-a scris și s-a vorbit mult despre rolul elicopterelor. S-a relatat despre devotamentul oamenilor care au lucrat pe elicoptere. Și aceștia din urmă au primit un nume: *elicopterist* (format de la *elicopter* cu sufixul *-ist* ca *cimentist, furnalist, instrumentist* etc.: Și *elicopteristii* („Scinteia”, 20.V.1970, p. 5/1).

Până aici am vorbit despre unele cuvinte nesemnate încă de dicționare: *a calamita, a conflua, prognozat, elicopterist*.

În continuare vom semna unele cuvinte scoase pentru nevoile exprimării din așa-numitul fond pasiv al vocabularului, pe care dicționarele le înregistrează cu eticheta „rar”.

Poate că, în unele cazuri, această indicație (rar) nu mai corespunde realității de mai multă vreme. De exemplu, despre cuvântul *prognoză* n-aș fi spus nici înainte de luna mai a acestui an că este un cuvânt rar, așa cum îl caracterizează *Dicționarul limbii moderne*; el a devenit frecvent în ultimii ani datorită buletinelor meteorologice publicate în presă sau transmise la radio și televiziune. În schimb un verb ca *a bălți*, care poartă aceeași indicație în dicționarul citat, a fost scos din anonim mai ales cu prilejul evenimentelor despre care vorbeam la început. Întilnim acum frecvent în presă exprimări ca următoarea: *Apa provenită din marile ploi din ultimele zile bălțește pe ogoare* („Scinteia”, 23.V.1970, p. 1/1).

Aș extinde categoria cuvintelor cu folosire restrinsă care au căpătat prin forța lucrurilor o răspindire deosebită și asupra unora ca *viitură* și *stihie*. Cuvântul *viitură* derivat vechi de la verbul *a veni* a devenit un termen tehnic. Se folosește mai ales cu sensurile „culminație a nivelului unei ape”, „inundație”. Se spune *unda de viitură, scurgerea viiturii, viitura Dunării* etc. Într-un pasaj care parafrazează limbajul cronicăresc am întilnit și pleonasmul evident — dacă ne gândim la etimologia cuvântului derivat — *au venit... viitură (Și iată că iar au venit peste noi viitură și caznă, prăpăd și urgie* — „Scinteia”, 8.VI.1970, p. 1/4). Este o figură de stil care subliniază estomparea legăturii etimologice între cele două cuvinte.

CREAȚIILE RECENTE menite să denumească realități noi, folosirea masivă a unor cuvinte mai puțin utilizate în trecut ca și anumite extinderi de sens în cazul altor cuvinte dovedesc extrema mobilitate a limbii noastre, capacitatea ei de a exprima în mod corespunzător ideile cele mai variate.

Magdalena POPESCU-MARIN

REDACȚIA PUBLICAȚIILOR PENTRU STRĂINĂTATE — XX

de Nicolae MORARU

Redactor șef

PRIN HOTĂRÎREA conducerii partidului nostru, acum două decenii apărea primul număr al revistei „România” și cu aceasta se întemeia instituția de presă care poartă denumirea de Redacție a Publicațiilor pentru Străinătate. De regulă se spune că zece-douăzeci de ani în istorie nu reprezintă mare lucru. Viața a infirmat însă aceasta. Cu atât mai mult în existența unei redacții două decenii reprezintă o durată de timp importantă, făcând posibilă aprecierea drumului parcurs de un colectiv gazetăresc, realizările și lipsurile existente, conturarea sarcinilor de viitor.

La 1 mai 1950 apărea într-un format modest, în 24 de pagini și un tiraj de numai 4 000 de exemplare, revista „România” tipărită în limba rusă. Actualmente colectivul nostru redacțional asigură apariția a 7 publicații periodice în 13 versiuni, editate în 7 limbi, într-un tiraj de zeci de mii de exemplare, avînd, după profil, 64, 72 și 150 de pagini. Revistele noastre se adresează cititorilor de peste hotare din toate țările, de pe toate continentele lumii. Revistele se străduiesc să înfățișeze imaginea României socialiste contemporane, înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român, remarcabilele succese obținute în transformarea socialistă a țării. Redacția Publicațiilor pentru Străinătate este parte integrantă a presei românești despre care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, spunea: „Trebuie să subliniem cu satisfacție că în întreaga perioadă de construcție a socialismului, presa noastră a răspuns cu cinste marilor sarcini ce i-au stat în față, a slujit cu fideli-

tate interesele poporului, ale înfloririi României socialiste, dovedindu-și devotamentul nețărmurit față de partidul nostru comunist. Izvorul succeselor ei, garanția dezvoltării ei neîntrerupte au fost și sînt conducerea și îndrumarea nemișcitate de către partid, de către Comitetul Central”.

La capătul drumului parcurs în acești 20 de ani, colectivul nostru încearcă un sentiment de adîncă grațitudine față de conducerea de partid care ne-a călăuzit activitatea și bucuria constatării că munca și eforturile noastre au fost apreciate atât pe parcursul anilor, cît și cu prilejul actualei aniversări.

Ne-am străduit să arătăm cum sînt rezolvate diversele probleme esențiale ale economiei, culturii, activității sociale și de stat, modul în care, sub înțeleapta conducere a partidului, oamenii muncii din țara noastră nu precupețesc eforturile în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Un loc important l-a ocupat în paginile publicațiilor noastre înfățișarea luptei seculare pentru libertate națională și dreptate socială a poporului român, momentele memorabile din trecutul său mai îndepărtat și mai apropiat, tradițiile sale revoluționare și progresiste, lupta dîră dusă sub conducerea Partidului Comunist

● Un grup de lucrători și colaboratori ai redacției publicațiilor pentru străinătate

Român împotriva burgheziei și moșierimii, împotriva fascismului, pentru eliberarea țării și instaurarea orînduirii socialiste. Neîncetat ne-am străduit să înfățișăm înțeleapta politică externă a partidului și statului nostru, politică plină de răspundere pentru destinele poporului nostru, destinele țării, continentului european și lumii întregi, politică de prietenie și colaborare frățească cu toate țările socialiste, politică de conlucrare cu toate țările, indiferent de orînduirea lor socială, în serviciul păcii, securității, progresului.

În anii care s-au scurs, revistele noastre au căutat să înfățișeze cititorilor de peste hotare multe din valorile culturii românești, tradițiile ei progresiste. Un loc important a ocupat popularizarea realizărilor științei, literaturii și artei din Republica Socialistă România, valorile folclorului românesc. Am căutat să înfățișăm ridicarea impetuoașă a nivelului de cultură a poporului, marile înfăptuiri din domeniul învățămîntului, culturii de masă, activității artistice de amatori. Un loc însemnat l-a ocupat înfățișarea principiilor partidului nostru în orientarea activității literare și artistice, succesele dobîndite de scriitorii și artiștii români, diversitatea de stiluri și modalități artistice, avîntul creator în toate domeniile vieții spirituale.

Sîntem conștienți că mai ales în anii din urmă am obținut o serie de succese în îndeplinirea sarcinii nobile care ne-a fost dată. Ne dăm seama însă că în fața redacției stă sarcina de a ridica calitatea revistelor, atît din punctul de vedere al conținutului lor de idei și fapte, cît și al realizării publicistice și grafice, în așa fel ca ele să fie la nivelul realităților românești pe care le înfățișăm. Pe acest drum sînt necesare eforturi mari, o mai adîncă și multilaterală cunoaștere a realităților din toate domeniile vieții sociale, o pătrundere îndrăzneată în miezul evenimentelor și efortul cugetării generalizatoare, eliminînd cu hotărîre aspectele de formalism și superficialitate. Revistele vor convinge pe cititor numai în măsura în care datele și faptele înfățișate vor fi interesante și, totodată, ridicate la nivelul semnificației generale cu ajutorul comentariului inteligent, competent și talentat al autorilor.

Conștienți de faptul că politica internă și externă a partidului și statului nostru se află în unitate

dialectică permanentă, și în viitor va trebui să acordăm spațiul necesar înfățișării prieteniei și colaborării României cu toate țările socialiste, solidarității cu partidele comuniste și muncitorești, cu mișcarea revoluționară și progresistă din lume. Va trebui și pe mai departe să înfățișăm felul în care țara noastră promovează principiile coexistenței pașnice între țări cu orînduiri sociale diferite, eforturile României consacrate îmbunătățirii atmosferei internaționale, cauzei socialismului și păcii.

Avem de făcut foarte mult pentru o și mai bună diversificare a publicațiilor noastre, pentru definirea precisă a profilului fiecărei reviste. Este necesar să lărgim cercul colaboratorilor externi, aducînd în paginile revistelor noastre competențe, inteligențe, talente — deci oameni în stare să înfățișeze lucrurile noi și interesante, importante și atrăgătoare, la un nivel publicistic ridicat. Este necesar să utilizăm mai larg, cu mai mare fantezie, întreaga gamă a genurilor publicistice, să asigurăm atît materialelor, cît și fiecărui număr din revistă un ritm compozițional cît mai atrăgător. Trebuie acordată și mai multă atenție fotografiei vii, instanțaneului, imaginii semnificative și, mai ales, imaginii în culori. Și dacă din punctul de vedere al paginajului avem o serie de realizări pozitive, atenția noastră trebuie să se îndrepte și pe mai departe la stimularea fanteziei creatoare, la găsirea unor soluții noi care să învieze revistele îmbinînd în mod firesc forma cu conținutul materialelor. Combătînd rutina și spiritul funcționăresc, șablonul și cenușiul care răzbat uneori în publicațiile noastre, ne vom ocupa mai intens de calitatea stilului, vom stimula talentele, ne vom preocupa de nivelul traducerii în limbile străine.

PLINE DE RĂSPUNDERE sînt sarcinile noastre de viitor. Le vom face față dînd viață indicațiilor primite din partea conducerii partidului nostru, întărînd cu pasiune și consecvență partinitatea în munca și în scrisul nostru, vom crește simțul de răspundere, vom ridica la un nivel mai înalt calificarea noastră

politică, ideologică și profesională. În cadrul colectivului au crescut gazetari care îndeplinesc funcții de răspundere fie continuînd munca la noi, fie fiind promovați în muncă în cadrul altor redacții și instituții de presă. Dar nu ne poate fi indiferent faptul că media de vîrstă în redacția noastră a crescut în ultimii zece ani, covârșitoarea majoritate a redactorilor fiind între 30 și 50 de ani. Este drept că în acești ani a sporit numărul tovarășilor cu studii superioare, iar ceilalți și le completează, că 40 la sută din cei ce activează la Redacția Publicațiilor pentru Străinătate sînt membri de partid. Dar creșterea cadrelor este o sarcină permanentă. Va trebui să aducem elemente tinere noi, talente, de perspectivă. Va trebui să ne ocupăm de calificarea și specializarea lor atît în sectorul redacțional propriu-zis cît și în domeniul traducerii și tehnoredactării. Știm că principala noastră sarcină este aceea de a realiza reviste bune, moderne, cu un înalt conținut de idei, mustrind a viață, atrăgătoare prin realizarea lor grafică. Dar, totodată, știm că este necesar ca publicațiile noastre să ajungă repede și cu bine în mîinile cititorilor. Este necesar să găsim calea contactului cu oamenii cărora ne adresăm, să cunoaștem modul lor de a gîndi, opiniile lor. Fiind vorba de cititori, trebuie să spunem că ei ne scriu destul de des, redacția primind zilnic între 10—20 scrisori din diferite colțuri ale planetei noastre. Scrisorile poartă alături de mesaje de salut și considerație pentru țara noastră multe și prețioase sugestii și propuneri de care căutăm să ținem seama. Remarcăm de asemenea faptul că revista „România” a organizat pînă acum 12 concursuri pe diferite teme ale cunoașterii țării noastre, care s-au bucurat de mult succes. Ne propunem să continuăm aceste concursuri, să găsim teme interesante și folositoare, ne propunem să găsim și alte modalități ale contactelor noastre cu cititorii.

Cu prilejul celei de a XXV-a aniversări a apariției primului număr legal al „Scintei” tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Este o înaltă îndatorire patriotică a tuturor ziariștilor de a-și aduce din plin contribuția la înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului, la lupta întregului popor pentru ridicarea pe o

treaptă superioară a edificării socialiste în România. Îndeplinirea cu succes a acestor sarcini va amplifica și mai mult rolul presei în viața socială, forța ei mobilizatoare. Izvorul prestigiului și autorității presei în rîndurile maselor, al încrederii cu care este înconjurată de oamenii muncii rezidă în devotamentul cu care ea slujește cauza socialismului, în înflăcărea cu care acționează ca purtător de cuvînt al partidului, ca tribună de răspîndire a politicii sale, a ideilor marxism-leninismului, cu care își îndeplinește înalta răspundere față de popor”.

COLECTIVUL redacțional, tehnic și administrativ al instituției noastre de presă va munci din toate puterile și în viitor, aducînd la îndeplinire aceste indicații prețioase, făcînd ca din fiecare revistă editată să se desprindă mesajul poporului nostru, al muncii, realizărilor și năzuințelor lui către oamenii muncii de peste hotare.

Cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la înființarea Redacției Publicațiilor pentru Străinătate și apariția primului număr al revistei „România”, Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România a conferit — pentru merite deosebite în muncă — ordine și medalii unor lucrători din acest colectiv.

Ordinul Muncii clasa a III-a : Tisa A. Bădulescu, redactor ; Iosif I. Giucă, fotoreporter ; Louis I. Iancu, redactor ; Mariana J. Vargă, șef de rubrică.

Ordinul Tudor Vladimirescu clasa a IV-a : Nicolae S. Moraru, redactor șef.

Ordinul Steaua Republicii Socialiste România clasa a V-a : Victor L. Nămolaru, redactor șef adjunct ; Alexandru I. Ion, redactor șef adjunct.

Ordinul Tudor Vladimirescu clasa a V-a : Victor A. Lupan, șef de rubrică ; Adrian A. Riza, secretar general de redacție.

Medalia Muncii : Soli M. Biterfeld, șef de rubrică ; Margareta H. Breitenstein, șef de versiune ; Maria T. Ciocan, șef de birou ; Simion E. Cîmpeanu, administrator șef ; Marin C. Dobrin, secretar de redacție ; Mircea I. Dub, șef de rubrică ; Maurice Al. Florescu, șef de versiune ; Arcadie L. Osmulkievici, fotoreporter.

Medalia Meritul Cultural clasa I : Carol A. Kormos, șef de versiune ; Mihail J. Petroveanu, redactor.

Medalia Meritul Cultural clasa a II-a : Ștefan D. Gheorghiu, șef de rubrică ; Dan R. Lăzărescu, șef de rubrică.

● Aspect de la solemnitatea decorării lucrătorilor Redacției publicațiilor pentru străinătate la Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România

UN NOU CLUB AL PRESEI

CIND AM primit la redacție invitația telefonică de a participa la festivitatea inaugurării Clubului presei al Filialei Bacău, am știut că sîntem chemați să împărtășim împreună cu ziaristii băcăuani o bucurie pentru care s-au depus nu puține strădanii.

Vestea de la Bacău era, de asemenea, semn că o bătălie grea și atît de importantă pentru noi toți fusese cîștigată, că lucrurile încep să intre pe făgașul lor normal, că pe lângă munca tenace de fiecare zi pentru oglindirea veridică în ziar a eforturilor tuturor celor ce trăiesc și muncesc în județul Bacău pentru lichidarea cit mai grabnică a urmărilor calamităților, ziaristii de aici au găsit răgaz să se ocupe și de amenajarea unui local în care să-și desfășoare activitățile profesionale și cultural-educative ale Filialei.

O discuție cu președintele Filialei, D. Mitulescu, redactorul șef al ziarului „Steagul roșu”, cu puțin înaintea deschiderii festive a Clubului presei — ne-a relevat sprijinul organelor de partid și de stat ale municipiului care au înțeles necesitatea dotării cu un sediu corespunzător pentru desfășurarea vieții Filialei.

Cîteva ore mai tîrziu, salonul cochet mobilat de la etajul al XI-lea al noului hotel băcăuan „Decebal” — unde începînd de acum își are sediul Clubul presei — devenise neîncăpător pentru invitații la mica festivitate (poate prețios și impropiu numită astfel, dat fiind că ni-

mic din atmosfera solemnă caracteristică acestor ocazii nu a marcat această inaugurare a Clubului presei din Bacău).

Faptul că alături de membrii Filialei, la acest eveniment participau intelectuali din toate domeniile de activitate din Bacău — oameni de știință și cultură, profesori, actori — este o dovadă că încă de la început, prin intermediul acestui Club, în jurul activităților Filialei s-a încercat polarizarea întregii intelectualități a orașului.

În cele cîteva cuvinte inaugurale rostite — nu de la o masă a președintelui, nimeni n-a simțit nevoia de așa-ceva! — D. Mitulescu, președintele Filialei, după ce a declarat deschis oficial Clubul presei din Bacău, arătînd hotărîrea biroului Filialei de a încredința conducerea acestuia redactorului Roni Căciularu, a relevat cîteva din dezideratele cărorora activitățile ce se vor desfășura aici vor încerca să răspundă.

Salutînd inițiativa organizatorilor, Victor Enășoiaie, secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R., și-a exprimat convingerea că această seară va constitui debutul unei bogate activități profesionale și cultural-educative viitoare.

Din partea conducerii Uniunii ziaristilor din România, Ioan Stănculescu, secretarul Uniunii, după ce a adresat mulțumiri Comitetului județean al P.C.R. și organelor locale de stat din Bacău pentru sprijinul substanțial acordat Filialei, a rele-

vat importanța participării la acțiunile filialei a tuturor colaboratorilor redacțiilor locale și a celorlalți intelectuali din Bacău. De asemenea, a sugerat, printre altele, ca activitatea de viitor să fie canalizată cu precădere spre perfecționarea profesională a gazetarilor, prin întâlniri de largă informare cu personalități ale vieții social-politice din județ și din țară, prin dezbateri pe diferite teme etc. În privința activităților cu caracter cultural-educativ, ar fi bine ca precumpănitoare să fie dezbaterile asupra fenomenului cultural-artistic din județ și, pe cît posibil, încadrarea acestuia în contextul vieții cultural-artistice românești, asupra felului în care presa îl reflectă.

În continuare, Roni Căciularu a prezentat regulamentul de funcționare a Clubului presei din Bacău, precum și programul activităților ce vor fi organizate aici — ambele întrunind adeziunea unanimă a celor prezenți.

A urmat apoi un scurt program artistic în care muzica și poezia s-au îmbinat armonios, program a cărui calitate impune menționarea numelor tuturor acelor care și-au dat concursul, deopotrivă a interpreților de muzică ușoară — Sile Neniță, Rozina Cambos, Lică Bravu, Const. Nadolu, artiști amatori de la Casa de cultură a sindicatelor din Bacău, toți laureați pe țară ai mai multor concursuri de muzică ușoară ale artiștilor amatori — ce au demon-

Seară de iunie

strat reale calități vocale și interpretative, (o mențiune specială pentru tinăra Rozina Cambos) precum și a violonistului Ion Drăgoi, prim solist al Orchestrei de muzică populară „Plaiurile Bistriței”, a Filarmonicii de stat Bacău, care a interpretat piese de virtuozitate din folclorul moldovenesc.

Actorul Ion Buleandră de la Teatrul dramatic „George Bacovia” din Bacău, a reușit, printr-un recitare inspirată, să transmită celor prezenți fiorul liricii eminesciene.

În interpretarea plină de farmecul rostirii curat moldovenești a actriței Lory Cambos, de la același teatru, fragmentele din „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă au descoperit ascultătorilor întreaga lor savoare. Într-un scurt, dar interesant Jurnal teatral — „Eugen Ionescu — Max Frisch și teatrul politic” — Carol Isac, secretarul literar al teatrului, a fixat câteva din coordonatele comune teatrului politic și gazetăriei printre care „aceea de a nu lăsa conștiințele să doarmă”.

Programul — încheiat cu muzică de dans — a constituit un început de bun augur pentru activitatea viitoare. În acest sens, Roni Căciularu — însărcinat să răspundă de activitatea clubului — a ținut să mă asigur că activitățile ce se vor desfășura în viitor vor fi la înălțimea serii de debut Astfel, pe lângă prezentarea în fiecare lună a unui film în avanpremieră sau din Arhiva națională de filme, programul viitor mai cuprinde: un ciclu de colocvii între ziariști și oameni de știință sau cultură, sub titlul „Invitatul serii...”. Pentru început, profesorul Iulian Antonescu se va întâlni cu membrii clubului dialogând pe tema „Bacăul în contextul descoperirilor arheologice din ultimii ani.” O întâlnire cu fotbalistul băcăuan Emerich Dembrovski și cronicarul sportiv Valentin Păunescu despre „El Mondial '70” se va bucura desigur de o largă participare. De asemenea, va avea loc și o seară de caricaturi. „Ziariștii văzuți de caricaturistul C. Ciosu”, precum și o întâlnire cu scriitorul Cicerone Cernegura, care va lectura un fragment din romanul satiric „Moartea lui Armand din Abanara”.

...Și șirul acțiunilor viitoare ar fi continuat dacă nu ne-am fi amintit că despre proiecte e mai bine să discuți atunci când ele au devenit deja fapte..

MILENA COMARNESCU

INVITAȚIA făcută de Casa ziariștilor și revista „Presa noastră” unor poeți, actori și interpreți de muzică ușoară de a participa la realizarea unui spectacol — contribuție în sprijinul sinistraților — a fost primită cu plăcere.

Un program deosebit de bogat s-a desfășurat duminică 14 iunie a.c., pe parcursul a mai mult de șase ore, aproape concomitent, în două săli și în grădina Casei ziariștilor.

...Ora 6 după amiază. Prin reprezentativi artiști ai genului, au pornit la braț poezia, muzica, cupletul. Între versurile rostite de actorii Tantzi Cocea, Dana Comnea, Șerban Cantacuzino, Victoria Dinu, Marcela Rusu sau de poeții Leonid Dimov, Vera Lungu, Alina Popovici, au răsunat arii de operă interpretate de Magda Ianculescu și Maria Săndulescu, arii de operetă cîntate de Valeria Rădulescu ca și sprințarele cuplete interpretate de Puiu Călinescu, Coca Enescu, Lucia Ripeanu și Cristina Stamate.

Varietăți fără muzică ușoară nu se putea. Reprezentată de Lili Bu-laesi, Denise Constantinescu (două melodii, în primă audiere, de Nicolae Kirculescu, acompaniată la pian de compozitor), Mihaela Mihai, muzica ușoară s-a integrat în acest program de bună calitate.

...La ora 19 și 45 de minute, Televiziunea dădea legătura cu Mexico. Nu puțini doreau să urmărească meciul Anglia — R.F. a Germaniei, din sferturile de finală. Și această dorință a fost îndeplinită. Pe micul ecran instalat pe scenă a apărut figura simpatică a lui Juanito.

Spectacolul propriu-zis s-a mutat pe terasă, în grădină. Poate nu greșesc dacă afirm că de abia acum a început adevărata „Seară de iunie”.

...În salonul sărbătorec amenajat al restaurantului, oaspeții aproape nu știau încotro să-și îndrepte preferințele: spre loteria cu toate numerele câștigătoare (numai maestrul Nicolae Kirculescu a câștigat vreo 7 oglinzi Pronosport, alții: mingi de fotbal, serviete etc.), sau spre „Colțul caricaturistului”, unde M. Grassu își făcea portretul în câteva linii de cărbune.

În splendida grădină a Casei ziariștilor, acordurile orchestrei compozitorului Enrico Fanciotti anunțau continuarea programului artistic. O adevărată paradă a muzicii ușoare, susținută de nume cunoscute și apreciate: Dorin Anastasiu, Aurel Giroveanu și Mircea Bibac, Sergiu Cioiu (cu orchestră proprie), Ruxandra Ghiață, Dan Gherasim, Adrian Ionescu, Elena Neagu, George Răpcău, Angela Similea.

...Din timp în timp, filmul muzicii ușoare se mai intrerupea, ca să facă loc unei noi surprize: poezii recitate de Ariana Olteanu și Florina Luican (care a debutat și în muzica ușoară), epigrame de Tudor Mușatescu, Sin Arion, Gh. Corbu, Stelian Ionescu, ca și cuplete interpretate de N. Stroe, Rolanda Camin și Ștefan Bănică.

Reprezentanta muzicii populare a fost populara interpretă Marioara Tănase, acompaniată de o formație orchestrală condusă de Paraschiv Oprea.

PREZENTAREA spectacolului: Valeria Marian și Elisabeta Ionescu. Conducerea regizorală a acestor însemnate forțe actricești a aparținut lui George Șoimu-Plăvălescu.

M. SANDU

G. CĂLINESCU

ZIARIST

de MARIUS MIRCU

CINE SE VA ÎNCUMETA, odată, să înfățișeze activitatea multilaterală a lui G. Călinescu, se va vedea silit să consacre un capitol surprinzător de amplu și ziaristului.

A scris sute și sute de articole de gazetă, îmbrățișând cele mai diverse subiecte, de strictă actualitate nu numai la vremea lor dar, considerabil de multe, și azi (la un sfert de secol de la apariție) și cine știe câtă vreme încă; aceasta este însă numai o latură a activității sale gazetărești. A fost director de ziar (și nu numai ca emblemă), a fost reporter, a fost foiletonist, a luat parte activă la „bucătăria” redacțională ca și la cea administrativă, ar fi putut face (și chiar a făcut) singur numere întregi — sau aproape întregi — de gazetă, de la articolul de fond la mărunțișurile obișnuite și necesare (inclusiv casete cu apeluri administrative către cititori și abonați).

VENIND LA DIRECȚIA ziarului „Națiunea”, G. Călinescu avea deja practică în acest domeniu, atât ca ziarist cit și ca director. În afară de faptul că scosese câteva reviste: „Sinteza” în 1927, „Capricorn” în 1930, „Jurnalul literar” (prima serie, în 1939; avea să scoată ulterior — între 1947—1948 — o a doua serie, după cum avea să fie, din 1952, redactorul responsabil al revistei „Studii și cercetări de istorie literară și folclor”); a fost codirector la „Viața românească” între 1933—1934, directorul săptăminalului „Lumea” care a apărut în București între 1945—1946, adică imediat înainte de a începe să apară „Națiunea”, a scris articole de gazetă la cotidianul „Tri-buna poporului” începând din 1944.

Nu și-a imprumutat doar numele, la gazeta la care figura ca director. I-a consacrat forța de muncă și toată pasiunea. Gazeta la care era director, era gazeta „sa”, pe care o îndruma și teoretic și practic. Am cunoscut și am lucrat cu directori de gazetă care nu erau decît directori și directori care nu erau decît ziaristi. G. Călinescu, dacă a acceptat să se ocupe de o gazetă, rezuma și uneori suplinea mai întreaga gazetă, cu toate aspectele ei.

Este ceea ce aș vrea să arăt în cele ce urmează. Constatările și impresiile mele se bazează pe o conlucrare de trei ani (1946—1948) ca secretar general de redacție, la cotidianul „Națiunea” din București, organul Partidului Național Popular, avînd ca director pe G. Călinescu.

În anul 1946 a fost înființat Partidul Național Popular. Punîndu-se problema editării unui organ de presă al P.N.P., cineva a avut fericita idee de a-l propune ca director al cotidianului ce urma să apară pe G. Călinescu, care a acceptat.

PRIMUL SEDIU redacțional al ziarului a fost în bulevardul 6 Martie, peste drum de Librăria Academică, deasupra unui magazin.

Cu vreo zece zile înainte de data fixată pentru apariția lui, am fost convocat la redacție de G. Călinescu. Am venit cu treizeci de minute înainte de ora fixată: directorul se și afla acolo și nu numai că se afla dar lucra de zor. Venise cu o servietă plină

cu tăieturi din fel de fel de ziare și reviste românești și străine: caractere de litere, vignete, linii, infiorături, chenare, ilustrații. O dimineață întregă a încercat nenumărate combinații, spre a găsi cele mai potrivite caractere pentru capul gazetei: cuvântul „Națiunea”, subtitlul capului, linia care sublinia subtitlul, casetele laterale titlului...

A doua zi a adus din nou servieta cu alte tăieturi, pentru a fixa aspectele tipografice ale celorlalte pagini, titlurile diferitelor rubrici etc. Cu o migală caracteristică unui secretar de redacție de profesie, a stabilit, în aparență împreună cu mine, dar în fond, aproape el singur, configurația noului ziar.

O săptămână întregă a adus zilnic noi și noi tăieturi din ziare și reviste și, mereu nemulțumit, a tot schimbat radical ceea ce stabilise irevocabil înainte cu o zi. Când mai erau doar două zile ca să apară ziarul, a încetat cu experiențele (avea să mai revină, în lunile următoare, cu unele sugestii, date însă la telefon).

Desigur, n-a urmărit și nici nu era cazul — avea alte preocupări, majore, la ziar — să se substituie secretarului de redacție; dar a înțeles să-și ia în serios rolul de director, deci să nu-i fie indiferent nici unul din aspectele (era să adaug: esențiale; dar e inutil; totul pentru el era esențial) ziarului. Și a mai înțeles să nu dea doar instrucțiuni verbale, ci să pună mâna. Dar n-a pus numai mâna. O săptămână a ținut loc de secretar de redacție. După săptămâna de început, nu s-a mai amestecat în bucătăria redacțională, a lăsat secretarului mină liberă; dar fixase liniile generale (și chiar de amănunt) cu atita competență și gust, că aproape mergea totul de la sine.

Dacă răsfoiți colecția ziarului, s-ar putea ca uneori să rămâneți deziluzionați: n-arată ziarul chiar atât de impecabil precum ai bănuî, aflind că însuși G. Călinescu s-a preocupat de aspectul tehnic! Așa e; pentru că, din păcate, socoteala din redacție nu prea s-a potrivit cu cea din tipografie: ziarul era cules și imprimat la tipografia „Eminescu” din str. Inginer A. Saligny și dispunea de materiale tipografice mult prea vechi, mult prea uzate, mult prea sărace. În consecință, aspectul tehnic al gazetei era departe de cel gândit de G. Călinescu. Acest lucru (pe lângă o sumă de idei principale) — la care se adăugau prea dese greșeli de corectură strecurate și în articolele sale tipărite (astfel că eram nevoiți să dăm mereu erate) l-au supărat nespus, într-atâtă încît de mai multe ori a luat hotărîrea să se despartă de gazetă pe care vedea că n-o poate realiza la nivelul dorit. (Adevărul este că greșelile de corectură se datorau nu de puține ori și scrisului destul de indescifrabil al autorului; textele sale cuprindeau multe expresii surprinzătoare, încît corectorii găseau bună oricând „interpretare” dădeau ei cuvintelor greu de descifrat, mai cu seamă că printre corectori se aflau și oameni cu imaginație, ca maestrul emerit al artei, de azi, prețuitul artist și director al Teatrului de stat din Timișoara, Gh. Leahu).

În decursul anilor, G. Călinescu a intervenit de mai multe ori, telefonic, fie ca să laude unele inițiative ale secretariatului de redacție (dar niciodată nu erai sigur dacă lauda sa nu era cumva ironie!), fie ca să dea sugestii; nu ca ordine, însă, ci ca simple propuneri. Singurele ordine categorice pe care mi le-a dat au fost, de cinci-șase ori, de a-i scoate numele din fruntea gazetei, din cauza unor neînțelegeri, de altfel de scurtă durată, cauzate de unele deosebiri

de vederi cu anumiți colaboratori de nădejde; dar erau furtuni (nu exagerez prin acest termen) care se lămurau și se potoleau atît de bine încît aveau ca efect — o bucată de vreme! — o legătură și mai strînsă între director și ziar.

Bineînțeles, nu țineam seama de ordinele sale de a-i scoate numele din fruntea gazetei și mă așteptam ca a doua zi să mă certe; dar a doua zi nu se mai referea la aceasta. Uita? Nu, meditase asupra controversei și cedase. O singură dată m-a admonestat la telefon că nu i-am scos numele.

— Am uitat! i-am răspuns.

L-am simțit că zîmbește, la celălalt capăt al telefonului:

— Ai o lipsă de memorie cel puțin ciudată: nu uiți niciodată cînd trebuie să uiți.

Ba nu, să nu mint, a mai fost categoric într-o prîvință: cînd i se trimitea acasă mașina ca să-l aducă la redacție (locuia cam departe, pe str. Vlădescu 53, prin apropiere de Piața Dorobanți și, pe vremea aceea, duceai o luptă aprigă să poți urca în tramvai). În prima zi — după ce a refuzat invitația în mașină — a mulțumit șoferului, dar i-a spus „să nu se mai deranjeze” căci s-a obișnuit dintotdeauna să circule cu tramvaiul și n-ar vrea să se dezobișnuiască, pentru că de circulat în oraș va circula toată viața, dar director nu este decît „din cînd în cînd, și cînd vor alții, nu el!” Pentru că șoferul — conform indicațiilor ce le avea — continua să se prezinte zilnic la G. Călinescu, scriitorul, ieșind din casă, se oprea o clipă să privească mașina, avînd aerul că spune șoferului:

— Îți pierzi, dragă, vremea de pomană!

Și se îndrepta grăbit spre stația de tramvai. (Iar dacă se întimpla, în tramvaiul arhiplin, să i se ofere un loc pe scaun, G. Călinescu mulțumea, privea în jur, zărea o persoană mai în vîrstă și-i oferea locul; la o asemenea scenă am asistat, o alta mi-a fost povestită de un coleg.)

Față de repetatele sale refuzuri, redacția renunțase să-i mai trimită mașina acasă; dar șoferul — Dumitru Dăscălescu — continua să se ducă în fiecare zi. Spunea:

— Lasă că știu eu cum trebuie luați profesoriiăștia! S-o îmblinzi el cumva! Am văzut eu la circ și lei îmblinziți și chiar tigri...

Într-o singură săptămînă învățasem, din munca de secretariat de redacție, — de la un neprofesionist — mai mult decît deprinsesem ani de zile înainte, deși nu era prima dată cînd lucram în cadrul unui secretariat de redacție, iar ucenicia o făcusem o bună bucată de vreme cu Ion Pas, pe vremea cînd era secretarul de redacție al cotidianului bucureștean de seară „Gazeta”.

Dar de la G. Călinescu am deprins temeinic nu numai migala și nu numai gustul, indispensabile unui secretar de redacție, ci mai ales exactitatea, conștiințiozitatea.

G. CĂLINESCU DESPRE ZIARISTICĂ

CU O PRECIZIE uimitoare, de la care nu-mi amintesc să se fi abătut vreodată (exceptînd perioadele de supărare cînd, o săptămînă, de pildă, nu dădea nici un semn de viață), zilnic primeam, în cursul dimineații, articolul său de pagina I pe care îl scria în seara precedentă și îl revedea în zori. Ni-l aducea

soția sa (G. Călinescu nu vroia să „deranjeze“ nici măcar omul de serviciu al redacției).

Nu ar fi trebuit să mă surprindă corectitudinea, spiritul de datorie al scriitorului și nu mi-aș fi permis să-l înregistrez aici ca un fapt deosebit dacă, în contrast, n-am fi avut atita de furcă (aceasta o știe oricare secretar de redacție) cu o serie de alți redactori și colaboratori, cărora trebuia să li se amintească de mai multe ori pe zi ca să fie înduplecați să anunțe, adesea noaptea târziu, că putem trimite după articol. Chiar dacă era plecat în concediu, G. Călinescu își trimitea regulat, cu poșta, articolul de fond! Adesea, articolul său era primul articol sosit în redacție pentru numărul de a doua zi. Și doar nu era plătit pe articole, avea salariu lunar, indiferent dacă și cit scria.

Așadar, miercuri 20 martie 1946, a apărut primul număr din „Națiunea“, „ziar de informație, atitudine și reportaj“, avind în frunte următorul scurt editorial (gen N. Iorga) scris (dar nesemnat) de director:

„Unii apără ideea de libertate, ceea ce este bine. Unii se gîndesc la viitor, către care merg și năzuințele noastre.

Unii vor dreptate, pe care o vrem și noi. Inșă noi ne așezăm și mai sus, acolo unde toate acestea sînt cuprinse într-o viziune politică mai largă. Noi ne punem în slujba Națiunii. De aceea am numit ziarul nostru „Națiunea“.

Consider nimerit să reproduc cea mai mare parte din articolul de fond (din același număr unu), „Lupta prin rațiune“ semnat G. Călinescu (de altfel, niciodată scriitorul nu a trimis redacției vreun material semnat Gheorghe sau George Călinescu; amintesc acest lucru deoarece Constantin Ciuchindul își exprimă „uimirea că în lumea literelor se cultivă, neîntețmeiat, prenumele de George“ intrucit „în acte... și personal profesorul se prezenta Gheorghe Călinescu“ — „Ateneu“, martie 1970. Solicitat de redacția noastră, G. Călinescu a arătat de citeva ori că se numește — sau vrea să fie numit — George; ba chiar a protestat cînd a fost citat „Gheorghe“. În orice caz, dacă ar fi dorit să i se spună Gheorghe, ar fi semnat Gh. — cum se prescurtează de obicei — Călinescu).

„Luînd din nou condeiul ziaristic în mînă vreau să mai spun o dată cum îi înțeleg eu rostul“. După ce arată ce se înțelegea altădată prin jurnaliști, conține: „Eu cred că azi a venit timpul unui altfel de ziarist, al aceluia care are o convingere civică, un sentiment al răspunderii personale, care se respectă pe sine și respectă cititorii. Un ziarist este nu un simplu ticlucitor de articole, un „articlist“, ci un cetățean care a meditat asupra chestiunilor la ordinea zilei și le-a găsit soluția fie singur, fie prin alții mai pricepuți. El scrie pentru a chema pe cititor la reflecție, spre a-l familiariza cu sensul problemei și cu argumentele, spre a solicita toate luminile lui raționale. Un articol nu trebuie să fie o piesă de retorică ci o demonstrație suficientă, care să oblige mîntea la consimțire. A învăța pe cetățean să se elibereze de pasiunile nocive, de a fi serios în fața problemei, de a accepta disputa și analiza cu hotărîrea de a primi consecința strict logică, ăsta-i rostul ziaristicii de azi. În chipul acesta jurnalul devine o incintă a obiectivității, pentru că între el și cititor se organizează o dezbatere. Desigur, ziaristul serios este dinainte edificat și nu intră în discuție ca într-un pur hazard, gata să renunțe la pozițiile sale. Omul de știință își formulează legile

înainte de a le propune opiniei publice și totuși nu se poate spune că el forțază dogmatic această opinie, intrucit el face apel la judecată și elimină cu argumente, toate obiecțiile posibile.

Ziaristul cinstit cheamă pe cititor să-și exprime nedumeririle, reexplică, ia cu bună credință în examinare datele pe care nu le avea la îndemînă. Dușmanul adevărului este pasiunea oarbă. Cine aprinde pădurea în jurul său moare asfixiat în ea.

Vremurile sînt severe, noduroase de probleme, pentru a le deslega ne trebuie un cap rece și decent chiar în polemică.

Noi vom duce lupta prin rațiune“.

Imi propun să mai insist asupra felului cum G. Călinescu a înțeles rolul ziaristului, pentru că aceasta este tema expunerii mele: G. C. ziarist, G. C. și ziaristica. Apariția numărului 100 al ziarului „Națiunea“, la 22 iulie 1946, îi prilejuiește următoarele reflecții:

„...ziaristul adevărat nu scrie articole ci se scrie pe sine, adică se exprimă coerent, de-alungul zilelor, dezvoltînd un sistem de gîndire teoretică și practică. Și de aceea cititorul, mai ales din țările de înaintată cultură, nu citește „articolele“ ci citește pe autorii lor și gazeta în întregul ei, fiindcă nu există articole bune ori rele ci numai oameni buni ori răi și gazete cu și fără doctrină.

Adevărata gazetă este inactuală, o adevărată carte în paragrafe diurne, de unde viabilitatea unor opere jurnalistice. Și așa trebuie să fie, deoarece ideea este un universal și un articol care nu-i valabil ori-cînd, nu-i interesant nici zilnic.“

Iar articolele lui G. Călinescu (am recitat de cîrînd numeroase) sînt azi tot așa de interesante ca în urmă cu un sfert de secol, adesea tot așa de actuale, nu în sensul faptelor pe care le comentează cit al ideilor pe care le exprimă.

La 1 decembrie 1947, cînd apare nr. 500 al ziarului „Națiunea“, pagina I cuprinde în întregime, în facsimil, articolul de mai jos al lui G. Călinescu: „Cinci sute de foi! Cinci sute de seri cu capul aplecat asupra mesei, la lumina lămpii, cinci sute de predici și lupte...“

S-au implinit azi cîțiva ani decînd, în mijlocul unui mic pluton de colaboratori, am început a minui condeiul jurnalistic. Scrisul la gazetă se deosebește de acela din carte și meseria mea cea nouă e într-un chip mai grea decît cea de scriitor. Caietul literatului este ori-cînd deschis pe masă și cerneala se clatină albastră și fluidă în călimară. Fereastra dă pe un cîmp fără anotimp, aștrii măsoară o vreme metafizică. Dar aci, în redacție, geamurile se deschid în plină stradă, jos se imbulzesc oameni care vor implinirea dorințelor de azi. Adversarul trebuie izbit cu săgeata înainte de a fugi după colț, pricina cetățeanului trebuie apărută înainte de inserat. Mîine e prea târziu, mîine vor fi alte rugi și alți vrăjmași... Vindecați de egoismul artistului pur, noi sîntem ca soldații și ca actorii care invirtesc spada spre a apăra cetatea sau declamă pe scindurile scenei ca să ferească un ceas pe truditul ieșit din fabrică ori din birou. Apoi cînd războiul s-a sfîrșit și cortina a căzut asupra ultimei reprezentări, se strecoară spre casă necunoscuți. Aici noi nu sîntem „nume“, sîntem expresia voastră. Voi aceștia care citiți, voi scrieți gazeta prin mîna voastră. Avem o ureche fină care vă aude gîndul și mișcarea singelui și o pană grabnică a pune pe hîrtie întrebările și aspirațiile voastre...“ (Pare o contradicție faptul că la nr. 100 spu-

nea: „Adevărata gazetă e *inactuală*“, iar la nr. 500 vorbește de stringenta *actualitate* a ziarului? În primul caz are cuvântul mai mult scriitorul, referindu-se la *valoarea* articolului în sine; în al doilea caz precumpănește ziaristul, care insistă asupra *acțiunii* desfășurate de acesta).

Și acum un scurt citat, care întregeste părerea sa asupra meșteșugarului de la ziar: scriind, la 9 ianuarie 1948 despre B. Brănișteanu, „gazetarul strălucit“ decedat înainte cu câteva zile, G. Călinescu arată: „Era un profesor a cărui catedră era gazeta“ (ceea ce se poate spune perfect și despre G. C.; dar despre el se poate spune și invers: a fost un gazetar al cărui ziar era catedra!).

G. CĂLINESCU, „ARTICLIER“

ÎN PERIOADA de înjghebare a redacției, G. Călinescu se interesase cu stăruință, în primul rind ca să fie alcătuită o redacție bine chibzuită, cu maturi competenți și cu tineri entuziaști, și cu un cerc de colaboratori aleși personal de G. C., mereu mai larg și mai variat (deși, se știe, despre colaboratori avea o idee originală: „O revistă este un organism colectiv în care esența e de natură principială, abstractă, colaboratorii fiind simple accidente“ — „Viața românească“, martie 1933).

Făceau parte din redacție: D. I. Suchianu, „președinte la Consiliul legislativ“, Ion Marin Sadoveanu, Marcel Breazu, Bogdan Varvara, J. Lespezeanu, Al. Raicu, Traian Lalescu, dr. G. Barbu, Marin Dima, C. Borănescu-Lahovary ș.a. (nu toți au fost de la început), ca și numeroși tineri din care unii au învățat aici meseria: Al. Girneată, Catrinel Oproiu, N. Saftu (Lynx), Marieta Davidescu (fostă deportată la Auschwitz), V. Mindra, Mircea Scripcă ș.a. Colaboratori de prestigiu ca: M. Sadoveanu, Al. Philippide, Petru Comarnescu, Octav Șuluțiu, prof. P. Constantinescu-Iași, prof. Andrei Oțetea, prof. C. Balmuş, Valeria M. Sadoveanu, prof. G. Vlădescu-Răcoasa, prof. M. Dragomirescu ș.a.

Caricatura zilei și alte desene erau susținute de ineputabilul Gion.

Toți autorii arătați mai sus au dus atunci o luptă aprigă în paginile gazetei, pentru a lămurii, a orienta opinia publică, în grelele împrejurări lăsate de război, în dezorientarea pe care se sileau s-o semene și s-o întrețină gazetele partidelor „istorice“.

Cel care are meritul principal în succesul imens al ziarului „Națiunea“ este incontestabil G. Călinescu. Fără el, chiar dacă la distinsele nume care semnau s-ar fi adăugat multe altele, „Națiunea“ ar fi fost un ziar oarecare. Cu el, prin el, „Națiunea“ a fost un ziar unic. Articolele lui G. Călinescu erau piinea zilnică (într-o vreme când piinea propriu-zisă era atât de drămuțată) a zeci și zeci de mii de oameni, și tocmai a acelor care atunci, în mod obișnuit, nu se mulțumeau să citească ci simțeau nevoia să împărtășească și altora ceea ce află: făcătorii de opinie publică, răspinditorii de opinie publică: intelectualii, mica burghezie în general.

De altfel, pentru a arăta cui se adresa ziarul, editorialul din nr. 3 preciza: „îndeosebi atenția noastră se îndreaptă spre păturile nevoiaș și mijlocii ale neamului“ — mica burghezie a orașelor și satelor: cărturari, negustori, slujbași și meseriași.

Numai cei care au trăit în acea vreme își pot da seama de imensul rol *politic* pe care l-a jucat G. Călinescu prin articolele sale din „Națiunea“, fie că **trata probleme politice**, fie și cele mai domestice. Pentru că atunci, mai mult ca oricând, în perioada imediat următoare războiului, când omenirea era prăbușită și economic, și sufletește, în perioada cumplită secete din Moldova, când partidele „istorice“, conștiente de apropiata lor pieire, erau capabile de orice, atunci mai mult ca oricând politica era în primul rind — pentru mica burghezie! — posibilitatea de a-și satisface nevoile personale, imediate.

Despre ce n-a scris atunci G. Călinescu?! O simplă înșiruire a titlurilor articolelor sale ar apărea drept sumarul unei enciclopedii (spiritul său enciclopedic se verifică și — sau în special — în ziaristică). N-am să mă hazardez nici măcar să trec sumar în revistă activitatea sa de „articlier“; aș vrea să notez doar unele aspecte, referindu-mă la câteva articole care au produs o impresie deosebită în primul rind în redacție. Căci trebuie să mărturisesc că întreaga redacție aștepta în fiecare dimineață, cu adevărată înfrigurare, să sosească articolul directorului. Mai nimeni nu-și începea înainte activitatea, nimeni nu pleca pe teren; sau dacă cineva era nevoit să plece din redacție, da mereu telefon din oraș: „A venit?“ (dacă articolul a venit). Și după ce doamna Călinescu preda articolul, întreg personalul (inclusiv administrația în frunte cu Sergiu Stanciu) se aduna clăie-grămadă și cineva mai familiarizat cu scrisul lui G. C. (de obicei M. Vlaicu) îl citea cu glas tare. Pe urmă abia ne așezam la lucru, înviorați de cele auzite. Era rugăciunea noastră de dimineață, cea de toate zilele!

FAC O DIGRESIUNE (în aparență) pentru a povesti un fapt care m-a impresionat și a impresionat în mod mai deosebit redacția.

Cu prilejul celei de a 29-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, la 3 noiembrie 1946 a plecat la Moscova o delegație de scriitori și ziaristi români, invitată de VOCS și de ziarul „Trud“. Printre invitați, alături de Ion Pas, G. Macoveas, Cezar Petrescu, Miron Constantinescu, M. Sevastos, Gr. Graur, P. Chirtoacă, Gh. Dinu, Andrei Tudor, Sebastian Șerbescu, se afla și G. Călinescu. La înapoiere, G. C. a anunțat că va veni la redacție să ne împărtășească impresiile. Ne-am adunat deci cu toții, într-o dimineață, la noul sediu al redacției (bd. 6 Martie colț cu str. Brezoianu, acolo unde în prezent se află redacția ziarului „Steagul roșu“). Când a sosit G. C. l-a întâmpinat, în ușă, D. I. Suchianu. S-au îmbrățișat, și D. I. Suchianu l-a luat repede (cum repede e, de obicei, la vorbă):

— Spune, maestre, care ți-a fost impresia cea mai puternică?

Fără să șovăie o clipă, G. C. a desfăcut larg brațele ca pentru a cuprinde întreg universul (sau pentru a jura, poate, că acesta e purul adevăr) și a exclamat, cu țipătul său ascuțit, cantabil:

— Am mâncat!

Trebuie să fi asistat la acest moment de rară solemnitate, ca să fi simțit cit de amplă, cit de cuprinzătoare era această exclamație pornită din adîncul cel mai adînc al sufletului, într-o vreme în care „alimentația“ era problema numărul 1 a țării.

Dar pentru a mai atenua impresia gurdandă și a o orienta spre cea — mai corespunzătoare lirii

lui G. C. — de gurmez, a adăugat, psalmodiind, cu o stranie strălucire în priviri :

— Am mâncat icre negre cu lingura cea mare !

G. Călinescu s-a așezat apoi pe scaun și ne-a povestit multe, foarte multe despre Uniunea Sovietică, din care a reieșit din plin că nu mîncarea a fost cea mai principală sau una din principalele preocupări și impresii ale sale cînd a cutreierat marea țară de la răsărit. (Iar cînd a publicat în ziar cele cincisprezece articole povestind această călătorie, abia în ultimul s-a referit și la alimentație).

Trebuie să amintesc, totuși, că mîncarea revine aproape ca un leit-motiv (că o obsesie, susțineau unii) — drept subiect principal ori măcar secundar — în articolele sale. Explicația constă nu numai în faptul că alimentația era o preocupare principală a cititorilor ; ci și pentru că în timpul războiului nici G.C. n-a dus-o tocmai ușor, în această privință.

Că era pe prim plan problema alimentației, în acea vreme, o dovedește cu prisosință colecția ziarului : nu numai prin mulțimea de articole, note și informații dar și prin faptul că manșeta ziarului, deci locul unde ți se oprește în primul rînd privirea cînd iei în mînă un ziar, era ocupat zilnic cu înștiințarea tipică : „Azi se distribuie pîine (sau mălai !) pe bonul nr....”. Și din cînd în cînd, în același loc de frunte, o înștiințare de felul acesta : „Marți se distribuie marmeladă” (numărul din 8 septembrie 1947).

Iată titlurile cîtorva articole semnate de G. Călinescu : „Pîinea noastră” (5 septembrie 1946), „Lactido” (9 octombrie 1946), „Salată de cartofi” (2 aprilie 1947), „Terciu” (6 aprilie 1947), „Un ou” (28 iulie 1947), „Laptele” (31 iulie 1947) etc., etc.

La 19 august 1946, G. Călinescu publică un articol sub titlul : „Mîncăm prea mult” în care, după ce visează (a doua zi după război !) nuci de cocos și curmale, adaugă :

„Dar noi mîncăm teribil, mîncăm, vorba lui Caragiale, ceva de speriat... Nu moare nimeni de foame în România... La noi, sociologic vorbind, sînt indivizi pauperi dar foamea în înțelesul strict al cuvîntului nu există și cerșetorul în timp obișnuit refuză pîinea fiindcă vrea bani. Sîntem niște săraci sătui. Trăim pe o insulă din Oceania.

Și de aceea marea civilizație română pășește greu înainte. Nu ne sbatem îndeajuns. Bucătura ne stă în gît și sufocă ideea”.

Vai, scurtă vreme după aceasta, seceta din Moldova l-a dezmințit prea crud ! A suferit și el, alături de întreaga populație, dar nu s-a lăsat dominat. Iată cum înțelege să reacționeze (articolul „Neseriozitate”, 6 iunie 1947) :

„Mălaiul pe care l-am cîpătat de la economat este rînced și cu miros bizar (mi s-a spus chiar că ar putea fi din sămință de mătură). Mămăliga nu se leagă și curge printre degete. Ce vreți să fac ?.. Nu-mi place să mă vîicăresc. Citesc cărți și-mi susțin moralul prin anecdote spuse de un om de spirit, care detesta gravitatea... Părerea mea binecumpănită este că e fi prea serios e neserios”.

Și, în consecință, în chiar articolul din care am citat înșiră vreo zece anecdote delicioase, destul de hrănitoare !...

Și astăzi, după un sfert de secol, cînd mă întîlnesc cu un fost coleg de redacție la „Națiunea”, nu se poate să nu ne amintim și de sensul portocalelor. „Sensul portocalelor” este titlul unui articol de G. Călinescu, apărut în nr. 8 al gazetei. Citez :

„Au apărut deunăzi pe străzile Capitalei portocale, scumpe, importate din apropiatul Orient, pretext îndat de ironii și de jelanii, că se aduce superfluul și nu trebuitorul, că dăm marfă solidă pentru plăceri mărunte... Fiecare este pironit de Providență pe locul lui geografic iar frumusețea vieții internaționale stă în comunicarea economică... Ceaiul, cafeaua, portocala, smochina, praful de cacao... acestea toate nu ne trebuie numai pentru mulțumirea trupească, ele sînt stimulente ale unei gândiri universaliste și întrețin o dulce nostalgie proprie înțelegerii între popoare... simboluri de reinfrățire internațională. Fructele acestea au o misiune politică. Aceea de a redeștepta în noi nevoia de liniște și de muncă voioasă, de a ne face urită încordarea marșială... Am luat și eu o portocală (scumpă), am desfăcut-o și, mai mult decît am mîncat-o, m-am desfătat de parfumul ei, de mult refuzat. Atunci m-am simțit mai bun, mai înțelegător și mi-am zis : Nu ! Nu mai este război ! Nu ne mai trebuie război !”

Peste cîtva timp, în articolul „Raționarea icrelor”, G. C. revenea :

„...De fapt, deși povesteam voluptatea cu care rupseam fructul zemos, mințeam, căci nu mîncasem portocală. Am cumpărat una, mai tîrziu, cînd s-a ieftenit...”

Acum însă pacea e și mai aproape și eu vreau și portocale și curmale și cacao și chiar ananas. La ce-i bună viața fără astea, și care ar fi atunci deosebirea între pace și război ?”

Erau vremuri grele. Alimente puține, prețuri din zi în zi mai mari (speculă ca niciodată), moneda la fiecare oră tot mai devalorizată. Covrigul ajunsese la 15 000 lei, oul la 25 000 lei (citez din articolele lui G.C.), pîinea 64 000 lei un kg (neagră ; albă nu se fabrica), ghetete pentru copii 1 300 000 lei, un exemplar din „Națiunea” 5 000 lei. La 18 aprilie 1947 se pun în circulație primele banonote de un milion lei. Dar G. Călinescu publica încă de la 16 ianuarie un „entuziast” articol : „Sînt milionar !”, care începe :

„Nu am putut, prin natura preocupărilor mele și prin desinteresul pentru cele practice, să ajung vredodată a avea în palmă o sumă de bani cu adevărat importantă” (precizează apoi : zeci de mii).

După ce arată că toate s-au scumpit de 2 000—5 000 de ori față de 1932—1933, continuă :

„Aveam gustul să văd cum e un milion, să devin milionar. Ironie a soartei, acest gust mi s-a îndeplinit abia acum. Da, iubiți cititori, mi se împlinse grație muncilor mele literare să pot declara azi a fi milionar. Însă am o frică : să nu devin miliardar”...

G.C. se referă, în articolul de mai sus, la muncile sale literare. Între aceste munci, în afară de faptul că în această perioadă funcționa și ca profesor de istoria literaturii române moderne la Facultatea de Litere din București, se numărau pe vremea aceea și manualele școlare de Limba română (pentru clasele I, II, III gimnaziu unic și clasa a IV-a a liceelor teoretice) anunțate în octombrie 1947 (puțin înainte de a fi ales academician) de editura „Națională” din Capitală.

Vorbind de G. Călinescu artițier, nu mă pot opri să nu amintesc și de dragostea (sau cel puțin interesul) pe care, și în calitatea sa de gazetar, scriitorul o avea pentru copii.

Din locul unde își petrece vacanța în vara anului 1947, trimite redacției un articol, (3 august), care începe astfel :

„De vreo doi ani decind vin aici, mă joc din când în când cu smeul. Este un băiețuș care mă așteaptă cu mare nerăbdare cu șipci, sfoară și tot ce crede el că este necesar fabricării unui smeu. Mă pricep în materie...” (și autorul arată cum face un smeu).

La mare, scrie în vara următoare, articolul „Instinct și rațiune” (28 august 1948) care începe:

„Cîțiva copii care se jucau la marginea mării m-au rugat să le fac un vapor de hîrtie. Le-am făcut cîteva, de felurite dimensiuni...”.

Ce semnificații adîrci au aceste convorbiri ale lui G. C. cu copiii se poate afla citind articolele respective care vor fi poate republicate odată!

Nu surprinde, desigur, pe nimeni că G. Călinescu descindea cu același interes și în mijlocul copiilor.

L-am zărit odată, de la fereastra redacției, discutînd îndelung cu un băiețuș care vindea jurnale. S-au adunat atunci, în jurul lor, vreo opt alți copii (unii de asemenea vinzători de ziare) și cu toții au dus o dispută vie, de parcă și G. C. era de seama lor sau ei îi erau deopotrivă. Vedeam, de la etaj, gesturile lor, auzeam tonul puternic dar nu puteam desluși cele vorbite. Am alergat în stradă dar n-am mai prins decît sfîrșitul discuției. G. C. se afla acum la intrarea blocului care adăpostea redacția. Unul din micii „jurnaliști” l-a întrebat:

— Aicea stai? Casă mare! Eu tot cu jurnale, ca și matală! Da' n-am așa casă!

— Nu stau aici, aici lucrez!

— Ești tipograf? a întrebat altul.

— Așa ceva!..

Am înțeles, din explicațiile copiilor, că G. Călinescu, coborînd din tramvai spre redacție, zărise un „jurnalist” cu un teanc de „Națiunea” sub braț și îl întrebase cum se vinde ziarul, ce fel de oameni îl cumpără, ce se spune despre ziar, și dacă el, vinzătorul, îl citește.

— Altă treabă n-am?! Eu vind jurnale, nu citesc jurnale!

Și G. C. explicase micilor „jurnaliști” (erau foarte mulți copii, atunci, vinzători de ziare) la ce le-ar folosi dacă tocmai cei care îl vind l-ar și citi.

— Dv. îl citiți? l-a întrebat unul.

— Îl citesc.

— În fiecare zi?

— În fiecare zi.

— Și nu te plictisești să citești în fiecare zi același jurnal?

— Dacă nu se plictisesc cei care îl scriu, nu se plictisesc nici cei care îl citesc.

G. CĂLINESCU, REPORTER

G. CĂLINESCU nu făcea gazetărie de la birou. Se informa direct pentru orice subiect trata. Dar a făcut și reportaj propriu-zis (a se vedea, mai cu seamă, reportajele sale din mai 1946, octombrie și noiembrie 1947).

Bogate aspecte (un veritabil reportaj) a publicat G. C. de la Congresul Partidului Comunist Român care a avut loc în februarie 1948, la Ateneul Român („Națiunea” din 23 februarie 1948).

Ca deputat în Marea Adunare Națională, din partea județului Botoșani (în Botoșani își petrecuse o parte din copilărie), a vizitat mai multe comune precum și orașele Botoșani, Dorohoi, Fălticeni, Suceava; a ascultat păsările cetățenilor, a dat lămuriri sătenilor și autorităților locale (la Fălticeni a ținut o conferință

în sala de festivități a liceului „N. Gane” la care a asistat și cunoscutul folclorist, bătrînul Arthur Gorovei). A publicat apoi șase reportaje substanțiale din drumurile făcute (14, 16, 17, 18, 25, 28 mai 1947).

Altă călătorie a făcut de-a lungul Oltului, în satele din județul Rimnicului Vilcii, ceea ce a adus ziarului două reportaje (la 30 și la 31 mai 1947).

Să nu uit reportajele pe care le trimitea în fiecare vacanță de vară, de la mare, de la munte, de la Olănești (3 iunie 1948).

Dar cel mai bogat (în lungime și mai ales ca interes) reportaj publicat de G. Călinescu în „Națiunea” a fost seria de cincisprezece articole cu impresiile din călătoria sa în Uniunea Sovietică, despre care am amintit mai înainte (noiembrie și decembrie 1946). Reportajul respectiv a apărut apoi și în volum.

G. CĂLINESCU ȘI PAGINA A II-a

ESTE O TRADIȚIE în gazetăria română, ca pagina a II-a a unui ziar să fie rezervată problemelor culturale. Aceasta înseamnă că, după evenimentele de seară la ordinea zilei, prezentate în pagina I, urmează imediat cultura.

Și „Națiunea” se ocupa în pagina a II-a, în primul rînd, de probleme culturale; iar în numărul de duminică, pagina a II-a era exclusiv rezervată rubricii „Litere și arte”.

De la început chiar, pagina „Litere și arte” de duminică nu a intrat în atribuțiile redacției propriuzise: simbată la prînz materialele erau aduse, în totalitate, de cei doi „elevi” ai lui G. C. care se îngrijeau de ea, Al. Piru și Adrian Marino, cu indicațiile de literă și format, cu schița de paginatie respectivă. Secretariatul nu avea altceva de făcut decît să le trimită în tipografie.

Această pagină — la care directorul îi lăsa să se descurce singuri pe cei doi harnici colaboratori — era, de fapt, o continuare (sau o reluare) a cunoscutului „Jurnal literar” al lui G. Călinescu (realizat cu aceiași doi): atît prin conținut („publicăm, spațiul fiindu-ne limitat, numai eseu și versuri”) cît și prin aspect (desene, încadrări înflorate, gravuri, xilografii).

Începînd din 1947, G. C. colaborează și la pagina „Litere și arte”, cu eseuri despre scriitori clasici români și străini, dar publică și articolul „Al. Piru” (14 iulie 1947) ca un omagiu adus colaboratorului său.

Iată însă că la un moment dat G. Călinescu ia în mîna sa fermă și pagina duminicală „Litere și arte”, devenită, se pare, prea pur estetică, prea în afara timpului. Într-adevăr, la 20 octombrie 1947 apare în fruntea acestei pagini următoarea notă semnată G. Călinescu:

„Prezenta pagină literară pe care am socotit-o necesară pentru stringerea rîndurilor intelectualilor cititori ai ziarului nostru, a fost pînă aici compusă după un program inițial propus de mine, însă scrisă fără amestecul meu, din dorința de a lăsa să se exercite nestînjînită personalitatea colaboratorilor. Această metodă împinsă pînă la contemplație redacțională s-a dovedit greșită și necompatibilă cu scopul urmărit de mine...”

Începînd de azi pagina Litere și arte intră sub nemijlocita mea redacție...”.

Din acest moment, G. C. devine nu numai redactorul paginii „Litere și arte” dar și principalul ei susținător, acoperînd jumătate și chiar trei sferturi din

suprafața ei (cu semnătura obișnuită, cu cunoscutul pseudonim Aristarc sau fără nici o semnătură).

Ca o mărturie a felului cum G. Călinescu vedea în acei ani rolul scriitorului, citez începutul articolului său „Ce e scriitorul“, publicat la 19 octombrie 1947, cu prilejul celui de al doilea congres al Uniunii Sindicatelor de artiști, scriitori și ziariști :

„Ce e scriitorul? Un creator de monumente morale făcute cu spiritul și cu mâna. Totdeauna am avut sentimentul de a fi frate cu lucrătorul din uzină... Degetele mele sint pline de cerneală, ale minerului sint pline de cărbune, doar asta este deosebirea. Și unul și altul asudăm în urma unui contract de muncă...”

Fără să neglijeze celelalte contribuții ale sale la „Națiunea“ (articolele de fond, colaborările la pagina „Litere și arte“), G. C. a publicat în ziar și numeroase foiletoane, cu subiecte privind cultura română și cea universală.

Și alții publicau foiletoane în „Națiunea“ : colaboratori din cei mai diverși, subiecte din cele mai variate, la întâmplare, la inițiativa și priceperea autorilor.

Pină când G. Călinescu a hotărît să pună ordine și în această privință. Și a publicat, la 25 octombrie 1947, la rubrica „Foiletonul „Națiunii“ (pag. I-a), un subsol cu titlul „Definiția foiletonului nostru către colaboratori“, cu îndrumările necesare. Pentru a coordona și diversifica materia rubricii, enunță un program alcătuit pe următoarele 15 mari capitole : medicină, economie casnică, tehnică, științe naturale, juridice, viața profesională, arhitectură, etnografie-folclor, analele provinciei, școala, biografie generală, curente și idei, estetica aplicată, istorice și geografice, diverse (la fiecare din aceste teme, indică subpuncte și dă explicații). Dar precizează : „Foiletonul „Națiunii“ nu este un manual și n-are pretenția de a face enciclopedia ei mai degrabă de a stirni discuții...” *).

ACESTA ESTE G. CĂLINESCU, GAZETARUL

HOTĂRÎT LUCRU, colecția ziarului „Națiunea“ apărut la București între 1946—1949 și avînd ca director activ pe G. Călinescu, a fost și rămîne un foarte prețios manual teoretic și practic de gazetărie.

Lucrează și azi în presă unii din tinerii formați atunci la acest ziar ; alții au devenit literați : într-un fel sau în altul, și unii și ceilalți poartă pecetea ilustrului lor maestru.

G. Călinescu a fost — printre gazetari — cel mai disciplinat capricios pe care l-am întîlnit în activitatea mea de patruzeci de ani de ziaristică.

Nimeni nu-l poate caracteriza mai bine decît s-a caracterizat singur, cu prilejul apariției numărului

*) În această ordine de idei, se cuvine precizarea că nu era vorba de foiletonul știut de noi, în accepția lui comună de astăzi, de material cu caracter satiric ; denumirea de foileton se arlica unui articol, de ridicată ținută, publicat în subsolul paginii (N.a.).

500 al ziarului. În numărul festiv, ziarul a publicat între altele o pagină : „Redacția „Națiunii“ văzută de ea însăși“, în care erau caracterizați membrii redacției. Iată cele publicate de G. Călinescu în această pagină, sub titlul de „Autofișă“ (dacă aș fi vrut să închei cu un rezumat, nu puteam găsi unul mai potrivit) :

„Prima impresie redacțională este că cu G. Călinescu nu se poate lucra. E autoritar, hotărît a nu ceda o iotă din hotărîrile lui, plin de amor propriu și iritabil din te miri ce. Te prinzi că mîine trîntește ușa și nu mai vine. Umoare inegală. Azi amabil și modest cu toată lumea, mîine posac și aspru în vorbire.

Cu toate astea alții au plecat, G. Călinescu rămîne, cu entuziasm nealterat deși cu crize de descurajare. Ceea ce pare amor propriu și infatuare reprezintă un mare sentiment al corpului intelectual din care face parte. Înțelege să se aibă stimă și încredere în scriitor și jurnalist. Spiritul autoritar provine din ideea pe care și-o face despre muncă. Infatigabil, ar voi ca și ceilalți să umble prin biblioteci, să studieze, să se sistematizeze. Se viră în toate, întocmește proiecte la toate paginile și la toate rubricile, scrie singur articole specimen, taie cu foarfeca literele și le lipește cu Pelikanol, se disperă pentru o linie prost așezată, se sbate o lună pentru o vigneta, în fine se descurajează și dispore pentru o vreme.

Telefonul țîriie interminabil, G. Călinescu nu răs-punde. Apoi filosof, directorul nu abandonează lupta, se resemnează cu ceea ce se poate face.

Ocupat pină peste git, directorul fuge de conferințe, reuniuni, nu și de munca de redacție. Dacă faci prin-soare că nu va scrie un articol, pierzi. E în stare a veni cu un pachet de manuscrise, de la articolul de fond pină la o casetă publicitară. Pentru numărul acesta i s-a propus să scrie articolul de fond cit mai caligrafic, în vederea unui facsimil, și i s-a oferit o sticlufă cu tuș de China, Cormoran și un toc ad-hoc, și o foaie de hîrtie pergament. Directorul le-a luat fără nici o obiecție și s-a executat.

Nu gustă ședințele de comitet. Cu un gest de mină, a plictiseală, dă a înțelege că a priceput. Reputația sa de observator malițios îl face suspectabil și amicii îl supraveghează cu coada ochiului, de nu cumva meditează vreo fișă. E lucid chiar cînd se supără. Pricepe de ce zimbește altul, și se amuză secret de opinia lui.

E sincer, direct în vorbă, cu oroare de clișee și prudență, și fiindcă e prea ingenuu pare disimulat. Merge pe jos, refuză să se urce în automobil cînd e invitat de alții. În stil îi repugnă limbaul crud și cînd e convîns că trebuie să înfigă sabia în adversar, își scoate măcar pălăria“.

ACTIVITATEA ZIARISTICĂ a lui G. C. a început înainte de „Națiunea“ și a continuat mult după. Dacă m-am oprit numai asupra perioadei „Națiunea“ este și pentru că am trăit-o dar și pentru că o socotesc cea mai reprezentativă pentru această latură a scriitorului.

Însă și despre această perioadă se mai pot spune multe !

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза Журналистов
Социалистической Республики Румынии
Год XV, № 6 (170), июнь 1970 г.

СОДЕРЖАНИЕ

МАЙ-ИЮНЬ 1970 г. — НЕЗАБЫВАЕМЫЙ ЭКЗАМЕН

* * * Партийность, высокая профессиональная
сознательность

Мирча СимIONESCU: Образы запоминающегося
поединка

Виктор Бырлядану: У основы дамб стояло и
слово

ПЕЧАТЬ. Николае Андронаке, Корнел Армяню:
В дни с 24-мя из 24-х; Галина Бăдулеску:
Более пронзительные чем слова; Крăчун
Бонта: По двум линиям; Тибериу Телчану:
Вклад в восстановление; Михай Думитриу:
Журналистика больших часов; Иоан Поп,
Инце Гаврил: Битва в мирное время; Петре
Джурджу: „Ты ед? Есть у тебя минераль-
ная вода?"; Трандафир Мариан: Большое
сосредоточение сил; Василе Оанча: В помощь
восстановления жизненной артерии страны;
Навел Пинтя: Активный летописец борьбы
за дополнительное производство; Конст.
Сырбу: Там, где не можешь быть банальным;
Шербан Симедра: Я был и видел...

РАДИОТЕЛЕВИДЕНИЕ. Фелиция Антип:
Волшебная сила телевидения; Карол Роман:
С Дионисием Шинканом о телевизионном
очерке; Аристиде Бухою: Из блокнота репор-
тера на фронте вод (Беседу записал А. Ангел);
Валентин Хоссу: Я выучил новое слово

КИНООЧЕРК. Кăлин Кăлиман: Походное за-
дание киностудии им. Ал. Сахия

ФОТОЖУРНАЛИСТИКА. Ал. Гынжу: Беседа
с 6-ю фоторепортерами о фотожурналистике
вод

ЗАРУБЕЖНАЯ ПЕЧАТЬ. Петру Петра: От-
клики о поводнениях в Румынии

КАК МЫ ПИШЕМ. Магдалена Попеску-Марин:
Слова в актуальности

ГОДОВЩИНЫ. Николае Морару: Редакция
печатных изданий для заграницы — XX

* * * В доме журналистов. Из деятельности фи-
лиалов

ДОКУМЕНТАЦИЯ. Мариус Мирку: Г. Кăли-
неску — журналист

* * * Письмо к читателям журнала „Наша
печать”

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union of the
Socialist Republic of Romania
XVth Year, No. 6 (170), June 1970

CONTENTS

MAY — JUNE 1970 — AN UNFORGET- TABLE EXAM

* * * Party Spirit, High Professional Conscience
Mircea Simionescu: Aspects from a Memorable
Struggle

Victor Birlădeanu: At the Basis of the Dams
Stood also the Word

THE PRESS

Nicolae Andronache and Cornel Armeanu: Dur-
ing the Round-the-Clock Days: **Galina Bă-
dulescu:** More Penetrating than the Words;
Crăciun Bontă: On Two Lines; **Tiberiu
Telceanu:** Contribution to Reconstruction;
Mihai Dumitriu: The Journalism of Great
Hours; **Ioan Pop and Ince Gavril:** A Battle
in Full Peace; **Petre Giurgiu:** “Did you
eat? Have you got mineral water?”; **Tran-
dafir Marian:** A Mighty Concentration of
Energies; **Vasile Oancea:** For the Recon-
struction of the Country's Vital Artery;
Pavel Pinteș: An Active Chronicler of the
Fight for Supplementary Production; **Con-
stantin Sirbu:** There Where One Cannot
Be Banal; **Șerban Simeș:** I Was There
and I Saw...

RADIOTELEVISION

Felicia Antip: The Magic Force of Television;
Carol Roman: With Dionisie Șincan on the
TV Reportage; **Aristide Buhoiu:** From the
Note-Book of a Reporter on the Front of
the Waters (A Talk signed by A. Anghel);
Valentin Hossu: I Have Learnt a New
Word.

FILMED REPORTAGE

Călin Căliman: The Campaign Mission of the
A. Sahia Studios

PHOTOJOURNALISM

A. Ginju: Talking with Six Photoreporters on
the Photojournalism of the Waters

THE PRESS ABROAD

Petru Petra: Echoes about the Floods in Ro-
mania

HOW WE WRITE

Magdalena Popescu-Marin: The Words of the
Day

ANNIVERSAIRES

Nicolae Moraru: Foreign Languages Press, XX
* * * At the Journalists' House. From the ac-
tivity of its branches

DOCUMENTARY

Marius Mircu: G. Călinescu, the Journalist
* * * Letter to the Readers of the review **OUR
PRESS.**

NECESAR ÎN
ORICE
GOSPODĂRIE

CARACTERISTICI
SUPERIOARE

LINIE
ELEGANTĂ,
GABARIT
REDUS,
IZOLAȚIE
TERMICĂ
ÎMBUNĂȚĂȚITĂ,
BULA
DE
NIVEL
ȘI
PICIOARE
REGLABILE
PENTRU
ORIZONTALITATE
PERFECTĂ,
CAPACITATE
70 LITRI,
CONSUM
MIC
DE
ENERGIE
ELECTRICĂ
1,9 kWh/27h
= 0,57 lei/24ore

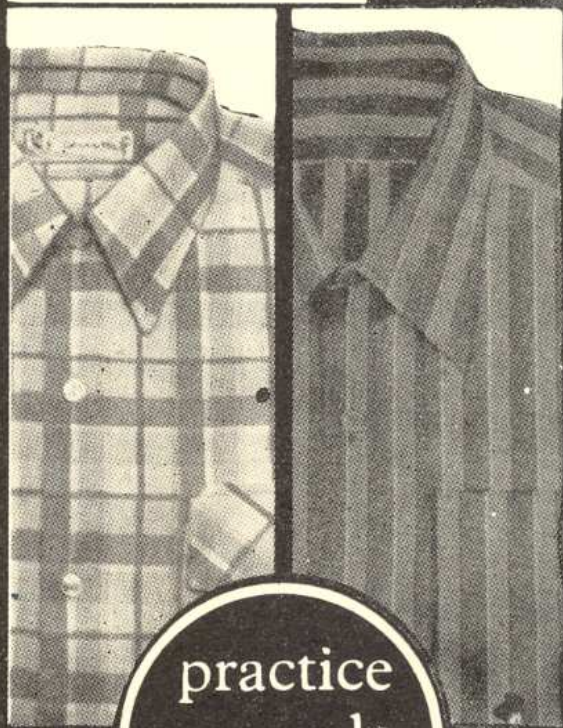
SE VINDE
ȘI CU
PLATA
ÎN 10-15
RATE
LUNARE

PREȚUL 1540 lei

FRIGIDERUL
FRAM 70

*foarte
potrivite
pentru
vară*

**CĂMAȘI
,
MODERNE**

practice
la
serviciu

UȘOR
LAVABILE
CROIALĂ
MODERNĂ
MODELE
VARIATE
confectionate
din
poplin
și
bumbac
cu
polister

**UȘOARE ȘI
RĂCOROASE**

(tip TERCOT)

ADAS

ASIGURAREA
„TURIST”

Acum, în plin sezon estival, asigurarea „Turist” vine în întâmpinarea intereselor acelor cetățeni care doresc să încheie asigurări pe o durată scurtă avînd o cuprindere în asigurarea mai completă.

Asigurarea se încheie pe timp de o lună. Prima de asigurare ce se plătește de cetățeni este de numai 15 lei.

Asigurarea „Turist” se poate încheia de orice persoană în vîrstă de la 16 la 65 de ani inclusiv.

Pentru toți cei ce se hotărâse să ia o astfel de măsură de prevedere, Administrația Asigurărilor de Stat garantează acordarea unor sume importante în cazurile de accidente sau de pagube.

Asigurarea „Turist” se recomandă — în special — celor ce pleacă în concediu, excursii etc.

ASIGURAREA AUTOTURISMELOR

Posesorii de autoturisme s-au convins din proprie experiență că intensificarea crescîndă a circulației rutiere, ca și solicitările mari la care sînt supuse autoturismele, impun, pe de o parte, o atenție sporită a omului de la volan, iar pe de alta, o verificare tehnică riguroasă, o întreținere calificată a acestora.

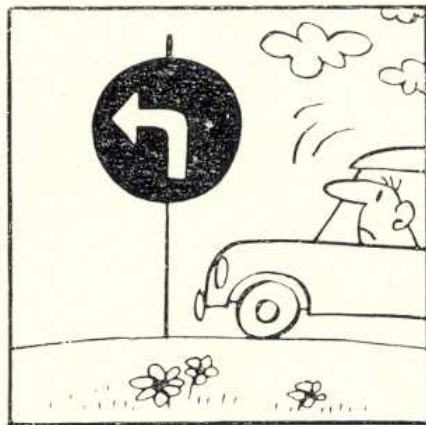
În domeniul circulației — oricît de bine și de conștiincios ar fi conduse și întreținute autoturismele — statisticile arată că se produc destule accidente, care dau naștere la cheltuieli de reparații și la obligații de despăgubire, adeseori de valori importante.

În asemenea situații o asigurare încheiată la ADAS constituie un sprijin prețios pentru proprietarul sau conducătorul autoturismului.

Administrația Asigurărilor de Stat asigură facultativ pe cetățeni deținători de autoturisme pentru cazurile de :

- avarii (pagube produse autoturismelor asigurate) ;
- răspundere civilă (ca urmare a pagubelor pricinuite prin accidente de autoturismele asigurate).

Se pot încheia fie ambele asigurări, fie numai una dintre acestea.

petrom

EXECUTĂ PENTRU STRĂINĂTATE
URMĂTOARELE LUCRĂRI ÎN DOMENIUL PETROLULUI :

ÎN SECTORUL EXTRACTIV

Analize (petrofizice, petrografice-mineralogice, geochimice și paleontologie) pe eșantioane recoltate din aflorimente sau sonde ;

Studii geologice regionale de sinteză, pe baza datelor din analizele făcute pe eșantioane, întocmind hărți geologice, litofaciale, tectonice,

structurale, geofizice de sinteză, hidrogeologice și de perspectivă pentru hidrocarburi ;

Proiecte de lucrări de prospecțiuni și explorare ;

Expertize geologice ;

Studii și proiecte de exploatare cu și fără menținerea presiunii ; pentru zăcăminte de petrol ;

Studii și proiecte privind activizarea și repunerea în exploatare a unor zăcăminte vechi ;

Studii și proiecte privind exploatarea zăcămintelor de țițeiuri grele și viscoase prin folosirea metodelor tehnice moderne.

DOCUMENTAȚII PENTRU :

Forajul sondelor și punerea lor în producție ;

Construirea de parcuri de colectare și separare țiței ;

Instalații de curățirea țițeiului ;

Instalații de degazolinare (prin termoadsorbtie) ;

Instalații de deshidratare și comprimare gaze ;

Ateliere de întreținere-reparații în atelierele petroliere, inclusiv baze tubulare ;

Drumuri petroliere ;
Construirea de conducte în schele și magistrale.

DIFERITE LUCRĂRI

Prospecțiuni geologice prin cariere și foraj structural ;

Prospecțiuni gravimetrice terestre ;

Prospecțiuni electrometrice, prin metoda curenților telurici și a emițătorilor încrucișați ;

Prospecțiuni seismice prin metode de refracție și reflecție ;

Înregistrări pentru studiul vitezelor în subsol (microseismocarotaje, seismocarotaje, lucrări Z V M) ;

Forajul sondelor de toate categoriile și punerea lor în producție ;

Construcția de schele cu lucrările aferente ;

Construcția de conducte magistrale ;

Participă la explorarea și exploatarea zăcămintelor de hidrocarburi.

P. II. 583.

Revista
Uniunii
ziariștilor
din
Republica
Socialistă
România

presa noastră

DIN SUMAR:

- * ZIUA PRESEI ROMÂNE — 1970
- * FIERBINTELE AUGUST '44
- * VIRTUȚILE ZIARIȘTILOR PE TREI CONTINENTE
- * PRESĂ — RADIO — TELEVIZIUNE: CINE, CE ȘI CÎT PREFERĂ?
- * CRITERII: FIECARE ZIAR LOCAL, O INDIVIDUALITATE!
- * INTERVIUL — ÎNTRE PICO de la MIRANDOLA și
ADRIAN PĂUNESCU
- * PERPESSICIUS — „MEMORIAL de ZIARISTICĂ”

SEMNEAZĂ:

Felicia ANTIP • Mihai APOSTOL • Iulius BACHEM • V. BÎRLĂDEANU • Florian BRATU • Gh. BRĂTESCU • Dr. Pavel CÎMPEANU • prof. dr. docent Emil CRĂCIUN • Cornel CONSTANTINESCU • Alain CHANEL • George CUIBUȘ • Stelian DIACONU • H. DONA • I. FELEA • Eugen FLORESCU • Dr. H. HERBELL • Cornel HUȚANU • Dr. Olimpiu MATICHESCU • Marius MIRCU • M. Popescu-MARIN • Shinroku NOZAKI • Radu OLARU • Octavian RĂUȚĂ • François RICHAUDEAU • L. SĂRĂȚEANU • Ion ȘINCA • Sin ARION • D. TĂRNĂUCEANU • Nicolae VEREȘ • Adolphe YANGA • ș. a.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

PRESA NOASTRĂ

Revista Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România

ANUL XV

nr. 7-8 (171-172)

Iulie-august 1970

SUMAR:

ZIUA PRESEI ROMÂNE - 1970

Editorial: Pasiune, energie, dinamism (1-2); Telegrama adresată C.C. al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu (3); Adunarea festivă de la Casa ziariștilor din Capitală (4-5); Expoziție de grafică milităntă românească (2)

FILE DE ISTORIE

Dr. **OLIMPIU MATICHESCU**: Din glorioasa biografie a ziarului „Scinteia” (6-8); Colonel în rezervă **OCTAVIAN RĂUȚĂ**: Transmisiunile armatei în zilele insurecției de la 23 August 1944 (9-10)

ANCHETA INTERNAȚIONALĂ

CE VIRTUȚI GĂSIȚI PROFESIUNII DE ZIARIST? (III)

Răspund **Dr. H. HERBELL** (R.D.G.); **SHINROKU NOZAKI** (Japonia); **ADOLPHE YANGA** (Camerun) (11-14)

STUDII, CERCETĂRI

Dr. **PAVEL CÎMPEANU**: Cum ne informăm (15-18); **STELIAN DIACONU**: Cum este receptată rubrica economică (II) (18-24)

ATELIER

GEORGE CUIBUȘ: — Interviul — dialog sau duel verbal? (25-27)

T. V.

FELICIA ANTIP: Predici în pustiu (28-30)

CRONICA PUBLICISTICII

VICTOR BÎRLĂDEANU — O fructuoasă expediție printre stele (30-31)

IULIUS BACHEM (R.F.G.): Aforisme despre ziaristică (32)

DISCUȚIE DESPRE PREZENTARE

N. VEREȘ: („Năzuința”-Sălaj): Între factorii comuni și cei specifici; **FLORIAN BRATU** („Zori noi”-Suceava): Funcționalitatea fiecărui element; **CORNEL HUȚANU** („Vremea nouă”-Vaslui): Cu riscul de a bate urme bătătorite (36-42)

ZIARIȘTI ROMÂNI PESTE HOTARE

*** Întîlnirea de la Varna; **H. DONA**: Un coloeviu internațional despre presă, violență și erotism; **EUGEN FLORESCU**: UNESCO și problemele tineretului; Colonel **MIHAI APOSTOL**; Întîlnirea internațională a ziariștilor specializați în problemele educației patriotice și internaționaliste; **GH. BRĂTESCU**: Securitatea rutieră și jurnalismul (43-47)

INTERVIURI

Cu **ALAIN CHANEL**: despre „Journalisme”, reciclare și studiile de presă; Cu prof. dr. docent **EMIL CRĂCIUN** despre... igiena cititorului de ziare; Cu **FRANÇOIS RICHAUDEAU** despre lectura rapidă (48-51)

ÎNSEMNĂRI

A. NEGRU: Ziarul județean este și organ al consiliului popular; **L. SCHIFFER**: „Litoral — informație de seară”; **D. TÂRNAUCEANU**: Specializare, da! Dar în ce direcție? **SIN ARION**: Reclamă... sau informare? **L. SARĂȚEANU** „Radio-vacanța” (52-56)

CUM SCRITEM

M. POPESCU-MARIN: Termenul tehnic în presă; **MARIUS MIRCU**: Un „mic articolăș” (56-57)

OPINII

ION ȘINCA: Definirea profilului ziarului local (58-64)

ANIVERSĂRI

Colonel **RADU OLARU**: „Apărarea patriei” — XXV (65-66)

CALENDAR

I. FELEA: Meșterul cuvîntului socialist (67-68)

*** Din activitatea Uniunii ziariștilor *** La Casa ziariștilor *** Oaspeți de peste hotare (32-35, 42) *** Bibliografie (69-70)

Sumare în limbile engleză, franceză, rusă (71-72)

Redactor șef

PETRE CONSTANTINESCU

ÎN COLEGIUL DE REDACȚIE:

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretar general de redacție), **C. N. Constantiniiu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosîpescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestien**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Calea Victoriei, 163, Telefon:
15.21.02

15 AUGUST

Ziua presei române

PASIUNE, ENERGIE, DINAMISM

SĂRBĂTORIM, la 15 august, Ziua presei române, zi în care în acest an aniversăm împlinirea a 39 de ani de la apariția — în condițiile ilegalității — a primului număr al ziarului „Scinteia”.

În mod firesc, la acest popas, gândurile celor ce lucrează în acest domeniu de înaltă răspundere se îndreaptă atît spre exemplul luminos al înaintașilor, al presei progresiste și comuniste din trecut cît și spre înaltele îndatoriri ale prezentului și viitorului, dominate de activitatea însuflețită desfășurată de întregul nostru popor pentru aplicarea neabătută a Directivelor Congresului al X-lea al partidului, pentru dezvoltarea în continuare a întregii noastre societăți socialiste.

În perioada istorică ce a trecut de la eliberarea României de sub jugul fascist, presa din țara noastră a cunoscut o puternică dezvoltare, afirmîndu-se ca un instrument activ și eficient în lupta pentru transformarea revoluționară a societății, pentru transpunerea în viață a politicii Partidului Comunist Român. Trezind printr-un proces de creștere și diversificare, de îmbogățire a conținutului și a mijloacelor de expresie, cunoscînd importante transformări de structură și profil, presa noastră a devenit o puternică forță socială, cu o mare putere de influențare și un puternic rol mobilizator și orga-

nizator în marea operă de construcție a societății socialiste.

Sînt cunoscute datele și cifrele care ilustrează numărul mare de publicații de cele mai diverse tipuri din țara noastră, publicate în limba română și în cele ale naționalităților conlocuitoare, tirajele fără precedent în care apar, dezvoltarea presei județene, cît și a publicațiilor destinate unor categorii distincte de cititori: femei, tineret, copii, a revistelor de specialitate, precum și puternica dezvoltare și răspîndire a radiodifuziunii și televiziunii, avîntul publicisticii pe peliculă (jurnal de actualități, documentar cinematografic).

Principiul suprem al presei noastre este conducerea de către partidul comunist. Acest principiu stă la baza activității tuturor publicațiilor, a tuturor celor aproximativ 4000 de ziarști comuniști din țara noastră, care reprezintă un potențial remarcabil al partidului, al societății socialiste, un factor de mare importanță al progresului nostru social.

Ziarăștii, toți lucrătorii din presa română au primit cu un sentiment de mîndrie, cu profundă recunoștință înalta apreciere dată muncii lor de către conducerea partidului. Ei au în permanență pe agenda lor de lucru prețioasele indicații cuprinse în documentele Congresului al X-lea al P.C.R., în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la

cea de-a 25-a aniversare a apariției primului număr legal al „Scinteii”, în care se subliniază însemnătatea presei, radioului și televiziunii în promovarea ideilor înaintate, în informarea și formarea opiniei publice, în înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și a statului.

Presă, radioul, televiziunea din România au în centrul atenției oglindirea pe larg și mobilizarea tuturor oamenilor muncii la înfăptuirea sarcinilor majore stabilite de Congresul al X-lea pentru progresul continuu al economiei naționale, perfecționarea orînduirii sociale și de stat, creșterea rolului partidului în conducerea societății, dezvoltarea activității ideologice, în scopul înfăptuirii obiectivului major: edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Avînd în centrul preocupărilor sale rezolvarea sarcinilor economice, presa noastră acordă o atenție deosebită programului de măsuri stabilit de Conferința Națională a partidului, din 1967, privind îmbunătățirea organizării, planificării și conducerii activității economice și sociale, înfăptuirii măsurilor adoptate în acest sens de plenaryle C.C. al P.C.R.

O INSEMNĂTATE deosebită au pentru activitatea presei indicațiile plenarei C.C. al P.C.R. din 8—9 iulie 1970 care, subliniind unitatea dialectică dintre sarcinile naționale și internațio-

nale, a adoptat hotărâri de mare însemnătate pentru viitor. Hotărârile plenarei, cuvântarea secretarului general al partidului, relevând condițiile pentru îndeplinirea cu succes a actualului plan cincinal (1966—1970), jalonează direcțiile pentru realizarea temeinică a planului pe 1971, pentru trecerea la îndeplinirea planului cincinal pe anii 1971—1975.

Presa, radioul și televiziunea română exprimă și susțin politica constantă a Partidului Comunist Român pentru întărirea colaborării și solidarității internaționaliste a tuturor țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, pentru unitatea tuturor forțelor democratice și progresiste antiimperialiste, pentru realizarea aspirațiilor de pace și progres ale umanității.

Educați în spiritul înaltelor calități politice, cetățenești, morale ale jurnalisticii militante comuniste, ziariștii români și cei din rindurile naționalităților conlocuitoare slujesc cu pasiune, energie și dinamism cauza partidului comunist, a poporului, a patriei socialiste. Intensa activitate ce va avea loc în întreaga țară în împlinirea aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român (mai 1971) va oferi întregii noastre prese un cadru larg pentru a desfășura o amplă și multilaterală activitate politico-educativă de oglindire a eroicelor tradiții de luptă ale partidului, de cultivare a devotamentului tuturor oamenilor muncii față de politica sa marxist-leninistă, de mobilizare a întregului nostru popor la îndeplinirea sarcinilor trasate de partid.

Zi de evocare a unui moment memorabil din istoria presei române, de trecere în revistă a realizărilor obținute, Ziua presei 1970 constituie în același timp un prilej de a ne reafirma hotărârea noastră de a depune toate eforturile în exercitarea înaltelor responsabilități politico-sociale și instructiv-educative ale presei, în perfecționarea profesională, în realizarea unei ziaristici de înaltă clasă care să corespundă tot mai mult exigențelor partidului și poporului.

EXPOZIȚIE DE GRAFICĂ MILITANTĂ

EXPOZIȚIA deschisă la Casa ziariștilor cu prilejul **Zilei presei** nu și-a propus o desfășurare exhaustivă și cronologică a graficii cu caracter militant, ci o punctare selectivă a acestora și numai dintr-un unghi contemporan. În consecință avem de-a face cu lucrări ale unor artiști contemporani, de la maeștri până la cei mai tineri, care, în modalități stilistice diverse, își exprimă un punct de vedere direct asupra existenței umane, asupra evenimentelor semnificative pe care le-a trăit și le trăiește societatea noastră. În expoziție vom întâlni desene realizate cu sensibilitate, căldură și o remarcabilă putere de înțelegere psihologică ale pictorului Corneliu Baba și ale graficianului Paul Erdős, acuarele pline de dinamism și ferveoare cromatică ale Iuliei Hălăușescu, ori cele de o delicată transparență, de un lirism accentuat ale Marianei Pătrașcu, sau ale lui Florian Podoleanu și Popa Eugen, toate aplicate în aceleași realități — viața de șantier — și care vorbesc elocvent despre avântul constructiv al societății noastre, despre energiile descătuse. De remarcat că numeroși desenatori și gravori apelează la metafore sau simboluri care îi exprimă mai sugestiv și într-o formă mai nuanțată și complexă o idee abstractă. În această categorie am putea cita lucrările lui Vasile Pinte, Ladislau Feszt și ale Angelei Balogh. Există în expoziție și o serie de lucrări care făcând apel la elementul grotesc pe linia expresionismului, încearcă să surprindă aspecte ale dezintegrării morale și sociale, caracteristice unor anumite societăți (Nicolae Săftoiu, Ionescu T. Valentin ș.a.). Din lucrările expuse aici este evident că artiștii exprimă într-o perspectivă umanistă și prin modalități stilistice comprehensibile un punct de vedere asu-

pra vieții în care se simt angajați direct. Acești artiști izbutesc pe deplin prin lucrările lor să capteze atenția noastră cu puternice prezențe active atât în câmpul artei, cât și în câmpul existenței cotidiene. În această expoziție organizatorii și-au mai propus să includă și o grafică cu un caracter și mai imediat, grafică publicației de ziar, caricatura și afișul. Experiența ne dovedește din păcate că o grafică cu un caracter publicistic bine determinat care să respecte nu numai exigențele de conținut (pe care le satisface) dar și exigențe stilistice, nu avem. Publicațiile noastre apelează de regulă la desene care, poate doar cu excepția caricaturii, nu țin seamă prea mult de modalitățile specifice de transpunere caracteristice ziarului, presei de tiraj. În consecință este poate inadecvat să vorbim de un gen al graficii publicistice. Afișul — care a avut la noi o bună dezvoltare și care ne-a dovedit că avem remarcabile forțe artistice și care în confruntări internaționale ne-a adus numeroase premii — nu are nici el, în general, o prea mare „audiență” acum, deoarece prin neadecvarea funcționalității sale, adică a impunerii sale în scopul în care a fost creat, face ca artiștii maturi să-l ignore și să-l ocolească adesea.

DACĂ TOTUȘI mai întâlnim afișe realizate în domeniul culturii și mai arar în domeniul industriei și comerțului, în domeniul presei nu avem de-a face — cu mici excepții — decât cu realizări la nivel școlar aparținând în majoritatea cazurilor unor oameni fără pregătirea și valoarea creatoare adecvată. Această expoziție ne propune pentru acest sector al graficii o meditație serioasă.

C. R. CONSTANTINESCU

*Comitetului Central
al Partidului Comunist Român,
tovarășului secretar general al partidului,
NICOLAE CEAUȘESCU*

IUBITE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU,

Reprezentanții ziariștilor din România, întruniți în adunarea festivă consacrată tradiționalei Zile a presei — moment de estimare a realizărilor obținute în activitatea de mare răspundere ce ne revine, realizări care-și au izvorul în fidelitatea și devotamentul statornic față de cauza partidului comunist, în slujirea înaltelor sale idealuri — folosim acest prilej pentru a reafirma cu tărie atașamentul fierbinte, hotărîrea tuturor ziariștilor de a milita neabătut pentru îndeplinirea politicii marxist-leniniste a partidului închinată progresului și prosperității patriei socialiste.

Toți cei care lucrează în redacțiile ziarelor și revistelor, ale radioului, televiziunii și filmului de actualități, puternic pătrunși de sentimentul că succesele presei românești contemporane sînt indisolubil legate de izbînzile obținute, sub conducerea Partidului Comunist Român, de oamenii muncii de la orașe și sate în opera de îndeplinire a societății socialiste multilateral dezvoltate, consideră o înaltă cinste de a se afla în rîndul celor ce au misiunea de a fi purtători ai cuvîntului partidului către popor, de a fi cronicari cotidiani, responsabili și entuziaști, ai marilor transformări social-economice care conferă un nou destin patriei, o viață luminoasă generațiilor de azi și de mîine ale țării.

Dezvoltînd prestigioasele sale tradiții publicistice, ilustrate de gazetari progresiști, de gazetarii comuniști încă înainte de eliberarea patriei, presa noastră a cunoscut — cu deosebire în anii ce au urmat Congresului al IX-lea — o continuă perfecționare, și-a sporit capacitatea de a sluji politica dinamică, profund creatoare promovată cu neabătută consecvență de partid.

Congresul al X-lea al partidului a pus și în fața noastră, a celor ce muncim în presă, sarcini de nouă și înaltă răspundere, orientîndu-ne cu claritate către obiective a căror îndeplinire va face ca publicistica românească să se situeze pe o treaptă mai înaltă. Cuvîntarea rostită de dumneavoastră, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, la adunarea festivă consacrată împlinirii a 25 de ani de la apariția primului număr legal al „Scînteii”, constituie pentru noi un mobilizator și fertil program de activitate, menit să asigure presei o înaltă ținută principială, un puternic spirit partinic, o largă audiență, să ne ajute în îndeplinirea exemplară a îndatoririlor ce ne revin, în calitate de gazetari comuniști, față de partid și popor.

Adînc pătrunși de investitura nobilă ce o avem, conștienți că în vastul proces de dezvoltare economică, de perfecționare socială pe care-l cunoaște întreaga țară, presa însăși are de străbătut noi etape ale activității ei, în numele tuturor ziariștilor din România, asigurăm Comitetul Central, pe dumneavoastră personal, stimate tovarășe secretar general, că vom face totul ca în coloanele ziarelor, în emisiunile radioului și televiziunii să reflectăm cu fidelitate victoriile obținute de popor în dezvoltarea și înflorirea patriei, să milităm cu energie pentru răspîndirea și materializarea cuvîntului clarvăzător al partidului, pentru ca în biografia contemporană a României socialiste să se adauge noi și mari victorii, pe măsura minunatului nostru popor și a încercatului său conducător — Partidul Comunist Român.

**Uniunea ziariștilor
din Republica Socialistă România**

ADUNAREA FESTIVĂ

SÎMBĂTĂ 15 AUGUST a.c. a avut loc, la Casa ziariștilor din București, o adunare festivă la care au luat parte reprezentanți ai presei centrale, ai Agenției române de presă, ai Radioteleviziunii, ai publicațiilor de specialitate, lucrători din instituțiile de presă, precum și numeroși publiciști.

Ea a fost precedată de vernisajul expoziției de grafică militantă românească, organizată de Uniunea ziariștilor în colaborare cu Uniunea Artiștilor Plastici, cu prilejul Zilei presei române și a marii sărbători naționale a poporului nostru — 23 August.

Adunarea festivă consacrată Zilei presei române a fost deschisă de Alexandru Ionescu, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, redactorul șef al ziarului „Scînteia”.

Apoi, în numele conducerii Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România, a luat cuvîntul președintele acesteia, Nestor Ignat.

Anul care a trecut de la ultima sărbătorire a Zilei presei române — a spus vorbitorul — a fost un an cu o pondere deosebită în istoria presei noastre. El a început sub semnul unui eveniment de larg răsunet — Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, care a trasat un vast program de activitate pentru întregul nostru popor, a conturat liniile construcției societă-

ții socialiste multilateral dezvoltate, a stabilit totodată în acest ansamblu locul și sarcinile presei noastre comuniste. De o mare însemnătate pentru noi, ziariștii, este de asemenea cuvîntarea rostită la cea de a 25-a aniversare a apariției legale a ziarului „Scînteia”, de către secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Vorbitorul a arătat că atenția deosebită și aprecierea dată de partid presei, orientarea limpede, foarte concretă, cu care ne-a înzestrat îi obligă moral, în și mai mare măsură, pe toți cei ce lucrează în presă să răspundă acestei încrederi prin mobilizarea tuturor capacităților, a întregului lor potențial politic și profesional în vederea îndeplinirii misiunii sociale a presei noastre, a sprijinirii eforturilor poporului consacrate înlăptuirii politicii partidului de edificare multilaterală a socialismului în România.

Este deosebit de îmbucurător faptul că, deși într-un mod foarte diferit, foarte inegal, cu succese în unele privințe, cu lipsuri, cu rămîneri în urmă în altele, tendința generală în dezvoltare a presei a fost bună, se pot observa progrese la un număr mare de publicații.

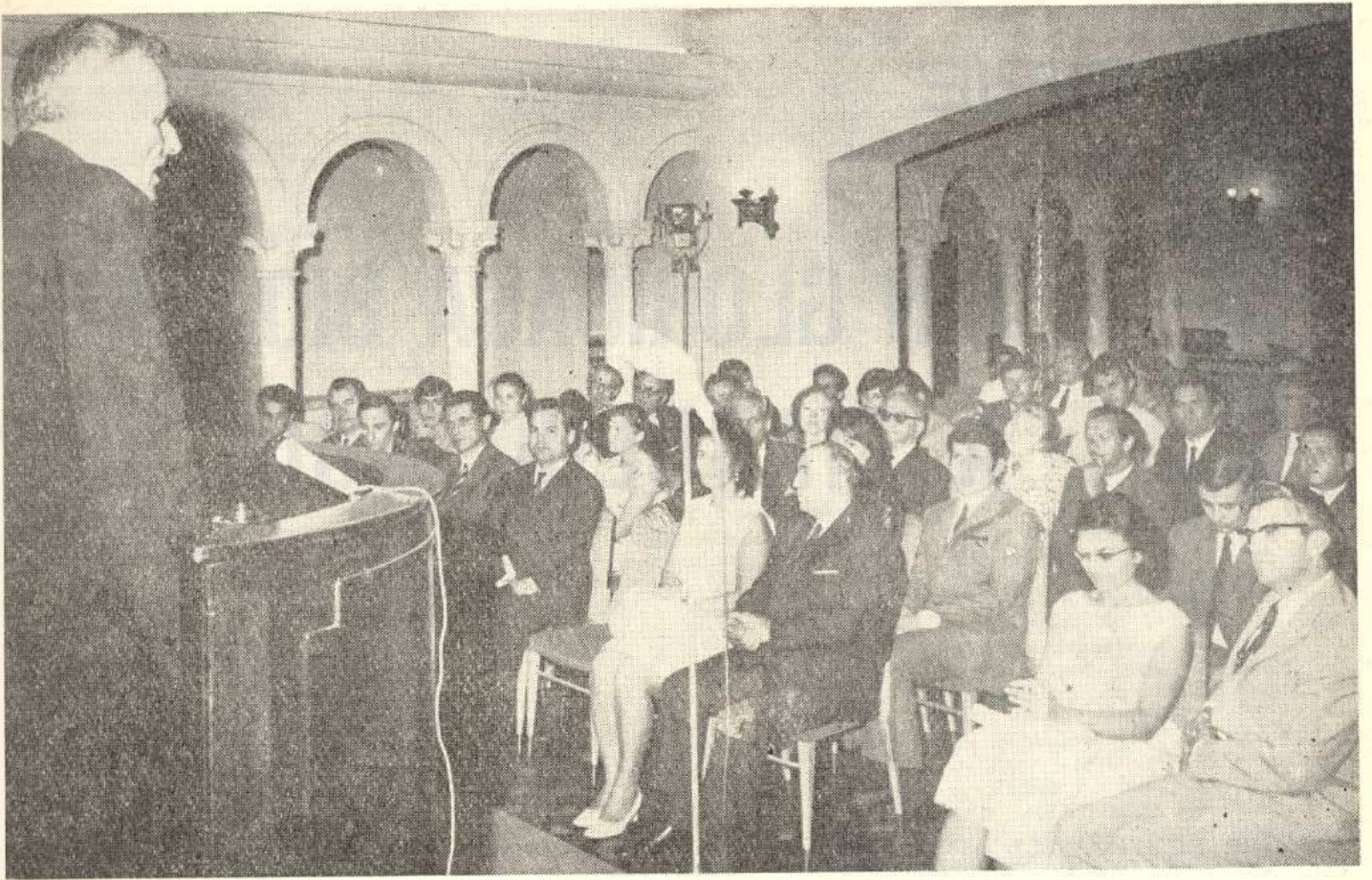
Efortul de înnoire — vizibil în presa noastră de un număr de ani, confirmat de Congresul al X-lea al partidului și pe care presa îl continuă susținut și cu succes — dis-

pune în mod evident de mari rezerve în multe sensuri. Tematica poate și trebuie să fie mai larg diversificată, corespunzător dinamicii diversificării problemelor și aspectelor noi ale vieții noastre publice, ale mersului nostru înainte. Activitatea publicistică în general poate și se cere mult dezvoltată. Ceea ce ni se pare important — a spus vorbitorul — este să păstrăm cu grijă ceea ce s-a făcut bun, ceea ce s-a dovedit atrăgător, cu influență în rîndurile publicului, cu capacitate de pătrundere în mintea cititorilor, combătînd rutina, transformarea originalității în manieră. Acest lucru nu poate să fie decît rezultatul aplicării indicației fundamentale date de partid de a pătrunde în miezul lucrurilor, de a descoperi problemele cele mai importante, cele mai grele, de a descoperi contradicțiile ce dăinuiesc sau apar, de a găsi și exprima sensul în care se desfășoară procesele economice, sociale, educative, adică de a da scrișului nostru acel fond durabil, captivant pe care-l poate oferi numai viața, pătrunderea în esența, în miezul ei.

Întreaga noastră activitate își găsește sursa fundamentală, inepuizabilă, în conducerea ei de către partid. Demersurile presei noastre sînt inspirate și își află sensul în documentele partidului, în cuvîntările conducătorilor lui, în programul trasat de el, în stilul său de muncă, în capacitatea sa de a aplica marxism-leninismul la condițiile concrete ale țării noastre. Partidul ne dă metoda de gîndire și de acțiune, ne arată obiectivele mari, ne orientează în mersul nostru înainte; dar el ne învață și ne cere prin aceasta să manifestăm tocmai ceea ce se cheamă *inițiativa comunistă*. Partidul ne cere să dobîndim un tot mai înalt spirit de răspundere în abordarea problemelor vieții, curajul și îndrăzneala de a merge pînă la capăt în acțiunile practice pe care le întreprindem, pînă la obținerea eficienței sociale necesare. Ne cere să navigăm cu îndrăzneală, la nevoie pe mări necunoscute, înzestrîndu-ne, e adevărat, cu o busolă sigură, învățîndu-ne el însuși, prin exemplul său, să mînuim cirma, dar *navigatorii* fiind noi, fiecare dintre noi, fiecare în și prin munca sa, iar ziaristul prin scrisul său angajat, militant, partinic, plin de inițiativă, îndrăzneală și răspundere, cu toată pasiunea pentru adevăr, cu toată pasiunea pentru ceea ce este bun și înaintat, sau cu durere, transformată în armă și unealtă, atunci cînd întîlnim lucruri

● Aspect din expoziția de grafică militantă

ce stau în calea progresului și care trebuie înlăturate. Aceasta este expresia — mi se pare — cea mai înaltă a partinității: transformarea în propria noastră substanță a ceea ce înseamnă linia partidului, politica sa, prezentul și viitorul poporului nostru. Presa noastră, ziariștii noștri — faptele au arătat-o și o arată — sînt capabili de această pătrundere în profunzimea lucrurilor, cu pasiune revoluționară, comunistă, cu spirit de inițiativă, cu răspundere. Acest adevăr incontestabil a fost puternic ilustrat și de activitatea multora dintre colegii noștri în recente împrejurări excepționale, în lupta cu stihiiile dezlănțuite ale apelor din primăvara acestui an, în care, în rindurile întregului popor, sub conducerea partidului, ziariștii au fost la înălțimea sarcinii grele pe care au avut-o. Noi sîntem convinși că și în condiții mai puțin dramatice — deși, în fond, întreaga noastră activitate pașnică de zi cu zi e plină de dramatismul patosului revoluționar — vom fi în stare și, în anul care vine, urmînd indicațiile partidului, să milităm pentru perfecționarea mai departe

a presei noastre, în spiritul luptei, curajului și răspunderii partinice manifestate cu prilejul amintit.

În încheierea cuvîntării sale, președintele Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România a spus:

Dați-mi voie ca în numele Uniunii ziariștilor să vă mulțumesc la toți cei care ați cinstit această zi venind aici, să vă urez dumneavoastră și tuturor ziariștilor din țara noastră, familiilor lor, multă sănătate și fericire și, mai ales, noi succese în munca lor, deplina realizare a talentelor și aspirațiilor lor pro-

fesionale, pentru a îndeplini în cît mai mare măsură obiectivele greu de atins, dar foarte frumoase, pe care partidul, conducătorii partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal le-au pus în fața presei noastre comuniste.

ADUNAREA ziariștilor a adoptat textul unei telegrame adresate cu prilejul Zilei presei române, Comitetului Central al Partidului Comunist Român, secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu.

PROGRAM ARTISTIC

După adunarea festivă consacrată Zilei presei române, la Casa ziariștilor s-a desfășurat un program artistic la care și-au dat concursul artiste emerite Irina Răchițeanu-Șirianu, Teodora Lucaciu și Angela Moldovan, precum și actorul Florin Piersic.

★

Seara, a avut loc în grădina Casei ziariștilor, o reuniune distrac-

tivă la care au luat parte ziariști din Capitală, invitați precum și familiile lor, cu participarea orchestrei de muzică ușoară Enrico Fanciotti și a cîntăreților și actorilor: Margareta Pîslaru, Mariana Bădoiu, Daniela Voicu, Elena Neagu, Puiu Călinescu, Gabriel Gheorghiu, Niçu Dumitrescu, Eugen Savopol și Dorin Anastasiu.

DIN GLORIOASA BIOGRAFIE A ZIARULUI „SCÎNTEIA“

dr. Olimplu MATICHESCU

DINTRE NUMEROASELE publicații editate de Partidul Comunist în anii ilegalității, un rol deosebit de important l-a jucat ziarul „Scînteia“, organul de presă central al C.C. al P.C.R.

Apărută la 15 august 1931, în condițiile avîntului revoluționar cunoscut de mișcarea muncitorească ca urmare a ascutirii contradicțiilor de clasă generate de criza economică de supraproducție, „Scînteia“ avea să răspundă — așa după cum se subliniază în primul său număr — unor sarcini deosebit de mari și importante : să sprijine organizarea, coordonarea și conducerea de către partid a luptelor desfășurate de masele populare împotriva regimului burghezo-moșieresc. Pe de altă parte, în calitate de organ central al P.C.R., ziarului îi revenea sarcina de a milita pentru întărirea organizatorică și ideologică a partidului comunist. Acestor sarcini de mare răspundere, „Scînteia“ le-a făcut față cu cinste atît în cei 9 ani de apariție ilegală (15 august 1931 — 8 octombrie 1940), cît și după eliberarea țării noastre de sub jugul fascist. Cele 124 de numere cunoscute, care formează colecția „Scînteii“ ilegale, reprezintă, pe bună dreptate, biografia sa vie, raportul său de luptă și de muncă

făcut partidului și clasei muncitoare.

Străduindu-se să răspundă celor mai variate probleme legate de activitatea revoluționară a clasei muncitoare și a partidului său de avangardă, ziarul „Scînteia“ s-a făcut cunoscut printr-o mare varietate tematică a conținutului său. Numeroasele rubrici ca : „Frontul muncii“, „Ecouri“, „Fapte diverse“, „Cifre grăitoare“, dovedesc cu prisosință acest lucru. Dintre problemele importante, larg popularizate de către Partidul Comunist Român prin intermediul ziarului „Scînteia“, amintim : lupta partidului comunist pentru întărirea sa ideologică și organizatorică de strîngere a legăturilor cu masele de oameni ai muncii de la orașe și sate ; probleme legate de activitatea organizațiilor de masă conduse de P.C.R. ; lupta împotriva ofensivei patronale pentru închegarea Frontului unic muncitoresc ; situația grea a țării în România burghezo-moșierescă și activitatea P.C.R. pentru închegarea alianței dintre proletariat și țărănimia muncitoare ; materiale legate de lupta împotriva pericolului fascist și de război, pentru realizarea Frontului popular antifascist ; de popularizare a diferitelor sărbători ale clasei muncitoare in-

ternaționale (1 Mai, 7 Noiembrie) ; informații despre lupta solidară a proletariatului internațional împotriva exploatării capitaliste, a pericolului de război și fascism ș.a.

Ne vom referi, în continuare, la câteva dintre aceste probleme.

ÎNARMAT CU învățătura marxist-leninistă cu privire la rolul istoric ce revine clasei muncitoare și partidului său de avangardă, Partidul Comunist Român a dus o luptă continuă și perseverentă pentru neconținută întărire organizatorică și ideologică a activității sale. Un rol de seamă în această direcție l-a avut Congresul al V-lea al P.C.R. din anul 1931, ale cărui hotărîri și-au găsit oglindirea în paginile „Scînteii“. „Scînteia“, nr. 7, din 1 august 1932, sub titlul : „Congresul al V-lea al Partidului Comunist din România“, făcea o amplă expunere privind problemele de bază discutate la acest important congres, abordînd în special aspectele legate de condițiile social-economice existente în țara noastră în acea perioadă istorică, caracterul și perspectivele revoluției, forțele sale motrice și sarcinile ce reveneau P.C.R. în această direcție. În același număr, „Scînteia“ publică și articolul „Contingentul Congresului

al 5-lea", care sublinia necesitatea întăririi rîndurilor P.C.R.

Pe aceeași linie, a luptei pentru întărirea organizatorică a partidului comunist, se înscriu, de asemenea, mai multe materiale apărute ulterior dintre care deosebit de semnificativ este articolul „*Intăriți partidul comunist și organizațiile revoluționare*”, publicat în nr. 10 din 1 noiembrie 1932. Scoțind în evidență activitatea desfășurată de Partidul Comunist Român pentru organizarea și conducerea luptei poporului român pentru drepturi economice, libertăți democratice și independență națională articolul chema masele exploatate să se încadreze în batalioanele de luptă ale partidului comunist. „Puterea voastră este de neînving cînd sinteți organizați! — se arată în partea finală a articolului. Și organizația voastră nu este și nu poate fi decît partidul comunist. De aceea, fiecare muncitor industrial, muncitor agricol, țaran sărac și mijlocas spre Partidul Comunist trebuie să-și îndrepte pasul, prin organizațiile sale trebuie să lupte, pentru că numai sub scutul partidului comunist și pe calea pe care vă duce puteți învinge!”.

În direcția legătură cu această problemă, în ziar au fost publicate succesiv o serie de articole în care se puneau în discuție și se interpretau numeroase probleme de bază ale învățaturii marxist-leniniste: „*Construcția socialismului ca o realizare a marxismului*”¹, „*Criza generală a capitalismului în lumina marxismului*”², „*Sub steagul marxism-leninismului spre izbîndă*” ș.a.

Deosebit de sugestiv se face vădită în paginile „Scînteii” ilegale preocuparea P.C.R. pentru strîngerea legăturilor cu masele. Amintim în această direcție titluri foarte semnificative ca: „*Să zădărniciim planurile dictaturii burghezo-moșierești de izolare a noastră de mase*”; „*Să asigurăm conducerea maselor sub regimul stării de asediu*”, ambele în „Scînteia”, anul III, nr. 6, din 1 aprilie 1933. Interesant este în această direcție articolul intitulat „*Acțiunea — drumul spre cucerirea maselor*”, publicat cîțiva ani mai tîrziu, în perioada pericolului fascist, în care, pe baza analizei succeselor și lipsurilor înregistrate în anii precedenți în lupta pentru cucerirea maselor, se trăgeau con-

cluzii importante pentru activitatea ulterioară a P.C.R.

În coloanele „Scînteii” au fost marcate și alte momente importante din viața Partidului Comunist Român. Amintim printre acestea: „*Plenara lărgită din iulie (1933 — n.a.) a Comitetului central al partidului nostru*”, care a analizat amănunțit situația creată în viața partidului în urma eroicelor lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933 (nr. 11 din august 1933); „*Hotărîrile Secretariatului Comitetului Central al Partidului Comunist din România*”, în legătură cu platforma și sarcinile partidului în campania pentru alegerile comunale și județene (nr. 10—11 din 1 august 1936); Conferința organizației P.C.R. din Capitală și hotărîrile sale privind lupta împotriva Gărzii de fier (în nr. 18 din 23 februarie 1939); documentele plenei VI-a a P.C.R., din iunie 1939 ș.a.

PRESA MUNCITOREASCĂ, revoluționară, a dat o mare atenție făuririi unității de luptă a clasei muncitoare, ca o condiție esențială a victoriei proletariatului împotriva regimului de exploatare burghezo-moșierească și a ulterioarei dezvoltări a țării noastre pe drumul construirii societății socialiste.

Acestui scop i-a fost subordonată o bună parte din activitatea „Scînteii” ilegale. Propunerile de front unic, adresate organelor centrale sau locale ale P.S.D., precum și unele rezultate ce s-au obținut în această direcție își găsesc locul cuvenit în paginile ziarului. În iulie 1932, în jurul marilor bătălii de clasă ce se pregăteau, referindu-se la puternica ofensivă patronală asupra nivelului de trai al muncitorilor și la necesitatea organizării luptei clasei muncitoare, „Scînteia” scria că „Unicul răspuns, al nostru și al maselor largi exploatate și subjugate, trebuie să fie: frontul unic de jos al maselor largi împotriva frontului unic burghezo-moșierească...”³ Conținut asemănător îl avea și articolul „*Trăiască frontul unic de luptă al tuturor maselor muncitoare!*”, apărut în „Scînteia” din aprilie 1933.

Ideea frontului unic muncitoresc străbate ca un fir roșu activitatea Partidului Comunist Român în perioada de după eroicele lupte ale

muncitorilor ceferiști și petroliști din ianuarie-februarie 1933, a căror bogată experiență a stimulat puternic procesul făuririi unității de luptă a clasei noastre muncitoare.

În anii următori, cînd clasele dominante căutau prin teroare să înăbușe avîntul luptei revoluționare a oamenilor muncii, lupta Partidului Comunist Român pentru realizarea frontului unic muncitoresc se împletea strîns cu lupta împotriva pericolului prezentat de organizațiile fasciste, pentru crearea frontului popular antifascist. Semnificative sînt în această direcție mai multe articole: „*Prin front unic la frontul antifascist*”, publicat în „Scînteia”, nr. 1—2, din ianuarie 1936; „*Nu vorbe ci fapte*”, apărut în același număr; „*Încă un pas spre unitatea clasei muncitoare*”, apărut în „Scînteia”, nr. 6—7, din 23 mai 1936, în care se arată că muncitorimea din România a manifestat în comun, cu ocazia zilei de 1 Mai 1936, pentru unitatea de acțiune a proletariatului pentru pace, pîine și libertăți democratice; „*Să lărgim frontul unității clasei muncitoare*” în nr. 3—4, din februarie 1938. Pe aceeași linie se înscriu articolele: „*Frontul unic*” și „*Lupta pe baza tacticii frontului unic este cheazăia înfăptuirii unității de acțiune a clasei muncitoare*”, apărute în „Scînteia” din ianuarie 1938”⁴.

OFENSIVA puternică a fascismului pe plan internațional și pericolul prezentat de organizațiile fasciste din interior au pus în fața partidului comunist sarcini noi, de o deosebită însemnătate. O latură din cele mai importante în activitatea partidului pentru organizarea maselor muncitoare într-un larg front de luptă antifascistă a constituit-o activitatea publicistică, în cadrul căreia „Scînteia” a avut un rol principal. Astfel, politica nefastă promovată de unii politicieni reacționari de incurajare a organizațiilor fasciste este demascată încă în numerele din 1933 ale ziarului.

În anii următori, „Scînteia” continuă să redea, număr de număr, o serie de articole privind unele acțiuni de masă conduse de P.C.R. împotriva pericolului fascist: „*Lupta muncitorimii bucureștene contra fascismului*”, în nr. 3, din martie 1934; „*Zid în fața ofensivei fascismului*”, în nr. 5, din 24 februarie

¹ „Scînteia”, anul III, nr. 5, din martie 1933

² Ibidem.

³ „Scînteia”, anul II, nr. 6, din 1 iulie 1932

⁴ „Scînteia”, anul VIII, nr. 1 din 6 ianuarie 1938, pag. 2.

1935 ; „*Frontul popular antifascist*“, în nr. 25—26, din 10 octombrie 1935 ș.a.

Pe baza hotărârilor Plenarei C.C. al P.C.R. din februarie 1935 în legătură cu crearea frontului popular antifascist, Partidul Comunist Român a făcut propuneri concrete în această direcție comitetului executiv al partidului social-democrat, precum și partidului național-țărănesc. Făcându-se ecoul acestor eforturi, depuse de P.C.R. pentru organizarea pe țară a luptei antifasciste, „*Scinteia*“ popularizează în mai multe numere conținutul concret al acestor documente.

Strâns legată de lupta împotriva fascismului, în paginile „*Scinteii*“ răzbate lupta P.C.R. împotriva pericolului de război, pentru prietenia și alianța cu Uniunea Sovietică, precum și alte numeroase informații și luări de poziție ale P.C.R. în sprijinul luptei revoluționare desfășurate de oamenii muncii dintr-o serie de țări împotriva exploataării capitaliste, terorii fasciste, pentru eliberare socială și națională.

Popularizând acțiunile revoluționare ale oamenilor muncii din Franța, Anglia, Austria, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria ș.a.m.d., demascând persecuțiile barbare la care erau supuși luptătorii comuniști și elementele progresiste în Germania hitleristă, luând atitudine în favoarea insurecției proletariatului austriac din martie 1934, față de lupta de dezrobire socială și națională dusă de marele popor chinez, lupta eroică a proletariatului spaniol ș.a., „*Scinteia*“ exprima în fapt linia marxist-leninistă a partidului comunist, profundul său atașament față de ideile internaționalismului proletar, dragostea și solidaritatea de clasă cu oamenii muncii de pretutindeni, lupta consecventă pentru unitatea și coeziunea mișcării muncitorești internaționale în vederea barării ofensivei fascismului și a pericolului de război.

Expunând poziția sa patriotică pentru apărarea independenței și suveranității de stat a României, partidul comunist a militat necontenit pentru împiedicarea orientării politice a țării către Germania hitleristă, politică promovată de cercurile cele mai reacționare ale burgheziei și moșierimii în preajma celui de-al doilea război mondial. După ocuparea Austriei de către Germania hitleristă (martie 1938), fapt care, așa după cum sublinia

„*Scinteia*“, însemna prima etapă în dezlănțuirea războiului, dînd lui Hitler cheia pentru sugrumarea Cehoslovaciei și pentru subjugarea economică și politică a tuturor țărilor din Bazinul dunărean și din Balcani⁵, ziarul publică articolele : „*Nori negri deasupra României*“, în nr. 14, din 25 februarie 1938 și „*România în pragul prăpastiei*“, în nr. 23, din septembrie 1939.

ÎN ANII DICTATURII militarofasciste, Partidul Comunist Român a fost forța politică consecvent revoluționară care s-a pronunțat încă de la început împotriva războiului hitlerist, mobilizînd și conducînd în condiții deosebit de grele lupta oamenilor muncii împotriva regimului fascist, pentru ieșirea României din război și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste. Mărețele evenimente ce s-au succedat, demonstrînd grăitor forța politică și spiritul de sacrificiu al maselor largi de oameni ai muncii, n-au mai putut fi însă consemnate în paginile „*Scinteii*“ care, datorită cruntei prigoane dezlănțuită împotriva sa, își încetase apariția la 8 octombrie 1940. Incetarea apariției „*Scinteii*“ nu a însemnat cîtuși de puțin, așa după cum sperau guvernării fasciști, lichidarea presei muncitorești editate și conduse de partidul comunist. Tradiția glorioasă de luptă a „*Scinteii*“ a fost preluată de alte numeroase publicații ilegale ale P.C.R. : „*Presa liberă*“ (1941), „*Buletinul tineretului patriot*“ (1942), „*Buletinul*“ (1942—1943), „*România liberă*“ (1943—1944), „*Apărarea*“ (1942—1944), „*Chemarea*“ (1944), „*Buletinul capitalei*“ (1944), „*Buletinul Apărării patriotice*“ (1944) și altele.

ÎN ANII PUTERII POPULARE, transformări profunde s-au produs și în domeniul presei. Apărută legal, la 21 septembrie 1944, drept organ de presă al Comitetului Central al Partidului Comunist, „*Scinteia*“, alături de celelalte publicații conduse de partid, a devenit principalul instrument și purtător de idei în lupta pentru mobilizarea întregului popor român în jurul liniei politice promovate de P.C.R. pentru satisfacerea revendicărilor economice și

politice ale maselor muncitoare, pentru doborîrea regimului burghez-moșieresc și a principalului său sprijin — monarhia. Rînd pe rînd, în paginile sale au fost consemnate și larg popularizate documente de o mare importanță pentru istoria contemporană a țării noastre : lupta partidului comunist pentru făurirea unui larg front democratic ; lupta țărănimii muncitoare conduse de partid pentru înfăptuirea reformei agrare ; răsturnarea de la putere a guvernelor cu majoritatea burgheză și instaurarea, la 6 martie 1945, a guvernului democratic dr. Petru Groza ; victoriile istorice ale armatelor aliate asupra Germaniei hitleriste ; importante documente elaborate de Conferința Națională a Partidului Comunist Român din octombrie 1945 pentru refacerea economiei naționale ; înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române, la 30 decembrie 1947.

TOATE ACESTE înfăptuiri, obținute sub conducerea partidului comunistilor, consfințeau victoria primei etape a revoluției populare în România. Cea de a doua etapă, etapa socialistă a revoluției populare, a pus sarcini noi și de o deosebită răspundere în fața clasei muncitoare și a partidului său conducător. Stînd cu fermitate pe pozițiile principiale ale marxism-leninismului, cu ajutorul permanent al partidului comunist, presa și-a îmbogățit necontenit activitatea, obținînd progrese însemnate în toate domeniile de activitate, aducîndu-și o contribuție însemnată la procesul construcției socialiste. În coloanele sale și-au găsit reflectarea cele mai variate probleme legate de industrializarea țării, de transformarea socialistă a agriculturii, procesul revoluției culturale, probleme ale politicii externe a României, apărarea intransigentă de către P.C.R. a principiilor marxist-leniniste în activitatea și viața de partid ș.a.m.d. Cercetarea acestei perioade — pe planul istoriei presei comuniste ca și al presei române în general — oferă istoricului de presă, cercetătorilor noștri un important capitol de istorie contemporană, care se cere abordat în mod special.

⁵ „*Scinteia*“, anul VIII, nr. 6—7, din 1 aprilie 1938.

TRANSMISIUNILE ARMATEI în zilele insurecției de la 23 August 1944

Convorbire cu colonelul în rezervă
OCTAVIAN RĂUȚĂ,

fost șef de stat major al Comandamentului transmisiunilor Armatei Române

An de an, aniversarea insurecției armate de la 23 August 1944, piatră de hotar, moment de răscruce națională și socială în istoria poporului român, prilejuiește trecerea în revistă a principalelor date și fapte legate de înfăptuirea acestui important eveniment istoric, evidențierea acelor factori care au contribuit la reușita acțiunii insurecționale.

Revista „Presa noastră” s-a adresat colonelului în rezervă Octavian RĂUȚĂ, fost șef de stat major al Comandamentului transmisiunilor armatei, cu rugămintea de a-și împărtăși unele amintiri și impresii legate de activitatea transmisiunilor în zilele insurecției armate, precum și de relațiile existente în acea perioadă între acest „nerv vital” — presă și radiodifuziune.

— Înainte de a intra în miezul propriu zis al convorbirii, v-am ruga să ne vorbiți ceva despre asemănările și apropierile existente între activitatea presei, radioului și transmisiunilor...

— Chiar denumirile acestor domenii de activitate se aseamănă și, uneori, se confundă. În fond, fiecare transmite informații. Și dacă pentru societate în general informațiile transmise au rol însemnat, vă dați seamă ce înseamnă o bună informare pentru forțele armate. Desigur, asupra modului cum acționează fiecare în parte s-ar putea discuta mai mult. Așa cum poate s-ar putea discuta și despre deosebirile care existau în perioada lui 23 August chiar între diferite ziare...

— Care sînt principalele fapte pe care vi le amintiți din acea perioadă și care a fost rolul transmisiunilor în contextul evenimentelor ?

— Desfășurarea principalelor elemente de pregătire și înfăptuire a insurecției este cunoscută. În vara anului 1944 se crease în țară o largă coaliție de forțe, începînd cu clasa muncitoare și partidele ei și pînă la partidele burgheze și cercurile palatului, coaliție care a constituit

un factor principal al succesului în doborîrea dictaturii militare antonesciene și trecerea României de partea coaliției antihitleriste. Starea de spirit antifascistă din rîndurile maselor populare și ale armatei, pregătirea minuțioasă, din toate punctele de vedere, a planului insurecțional, crearea unor detașamente proprii ale clasei muncitoare — formațiunile de luptă patriotice, — evenimentele militare din ultima decadă a lunii august 1944 au constituit de asemenea factori esențiali ai reușitei insurecției.

Retrăind evenimentele de acum 26 de ani, în legătură cu rolul transmisiunilor armatei, voi căuta să amintesc unele lucruri. Îmi aduc aminte că, la 23 August 1944, mă aflam la Comandamentul transmisiunilor armatei, care avea un post de comandă special amenajat în subsolul spitalului Panduri. În lipsa comandantului, care se afla în provincie, îmi revenea, ca șef de stat major, misiunea să iau măsurile ce se impuneau pe linie de transmisiuni. Chemat la telefon de noul președinte al guvernului, generalul Constantin Sănătescu, m-am prezentat la palatul din Calea Victoriei,

unde mi s-a ordonat să fac tot posibilul pentru a asigura legătura permanentă cu forțele militare din Capitală și din țară, cu Valea Prahovei și orașele mai importante. Folosind instalațiile aflate acolo, am început să furnizăm datele care să permită luarea măsurilor corespunzătoare. Colonelul Emilian Ionescu, căruia îi revenea misiunea de pază și apărare a palatului, ieșea și revenea des, ascultînd și convorbirile telefonice ce se efectuau, pentru a fi cît mai bine informat. Întreținea convorbiri cu diferite personalități.

La orele 23, Marele Stat Major a transmis Directiva Operativă nr. 1 către comandanții de Mari Unități. În Capitală, dispozitivul hotărît pentru declanșarea insurecției era realizat în întregime. Știrile arătau o stare de tensiune crescîndă. În această situație, potrivit prevederilor planului insurecției, dinainte pregătित sub conducerea Partidului Comunist Român, s-a apreciat că a sosit momentul să se treacă la acțiune. În Capitală și în alte părți ale țării, acțiunile de luptă ale armatei și maselor populare au început chiar în seara zilei de 23 August. La 24 august, ora 1,30, ordi-

nul președintelui Consiliului de Miniștri întârea Directiva Operativă nr. 1. În jurul orei 4 dimineața, atacul unităților militare române și al formațiunilor de luptă patriotice asupra obiectivelor din Capitală se generalizase.

În seara zilei de 23 August, după cum se știe, la orele 23, avusese loc audiența la palat a generalilor Hansen și Gerstenberg. Nu am participat la audiență, dar după terminarea ei, mi s-a cerut să dau legătura telefonică cu comandamentul mixt româno-german de la Tirgu Ocna. Au vorbit generalul Sănătescu și Hansen. Din comunicările lor am înțeles că se stabilise acordul ca trupele germane să se retragă de pe teritoriul țării, abținându-se de la orice acte de ostilitate sau distrugerii. În urma angajamentului de onoare luat de generalul Gerstenberg, s-a permis acestuia să se deplaseze la Otopeni pentru a da depozițiuni de retragere a trupelor ce se concentrau în acea zonă. Colonelul Valeriu Șelescău a primit misiunea să-l însoțească.

Începând de la ora 23 în noaptea de 23 August și până în dimineața de 24 august, telefoanele sunau din toate părțile. Informațiile primite arătau că în Valea Prahovei unde unitățile române erau comandate de generalul Vasiliu-Rășcanu trupele germane se regrupau căutând să pună stăpânire pe instalațiile petroliere mai importante. Maiorul Călin Aurel din Secția 3-a Operații a comunicat că a deplasat o parte din personalul oficiului telegrafic al Marelui Stat Major în subsolul clădirii P.T.T. Comandamentul Militar al Capitalei a semnalat mișcarea unor coloane germane ce veneau spre Capitală sau erau în curs de regrupare. Trupele naziste erau dezorientate, dar acționau izolat și baricadau clădirile în care se aflau. De la Otopeni știrile arătau că, contrar angajamentului luat de generalul Gerstenberg, acesta își regrupează forțele cu intenția de a ataca Bucureștiul, venind în sprijinul trupelor hitleriste din interiorul orașului. Atacul german în zona Otopeni s-a produs în aceeași zi la ora 6,30, adică cu 4 ore mai târziu. Acest decalaj în favoarea noastră evidențiază nu numai vigilența conducerii dar și o contribuție la lupta unităților noastre făcând ca pierderile să fie minime.

În urma bombardamentului aviației germane din dimineața de 24 august, condițiile de lucru în clădirea palatului nu mai erau posibile. De aceea, în jurul orei 15, pe străzile care răsunau de împușcă-

turi, l-am însoțit pe președintele guvernului la Prefectura Poliției Capitalei și de aici în adăpostul de la Banca Națională. Folosind telefonul instalat aici, am continuat să mențin legăturile necesare. Știrile ce se primeau arătau că un atac hitlerist general asupra Capitalei în cursul nopții de 24—25 august este probabil și că situația în ansamblu se complicase. Aceste vești au determinat o consfătuire în urma căreia s-au dat dispozițiuni generalului Gh. Mihail, noul Șef al Marelui Stat Major — care lucra în adăpostul de la palatul C.F.R. — ea, în cazul când nu se va putea rezista pe actuala linie de apărare, să se evite luptele în Capitală pentru a cruța populația și orașul, ordonându-se retragerea în direcția Bolintinul, Malul Spart, organizarea unei prime rezistențe pe Valea Ciorogirla și, eventual pe Argeș*. S-a mai discutat și alegerea unui amplasament de lucru situat în afara Capitalei. Am propus ca, în acest caz, deplasarea să se facă la Regimentul I Transmisiuni, comandat de colonelul Teodor Ciurezu, unitate ce avea tabăra de instrucție în Pădurea Bolintinul, deci înapoia Văii Ciorogirla, unde contam pe cele mai bune legături și pe posibilitatea regimentului de a executa și alte lucrări ce ar mai fi devenit necesare. Propunerea a fost acceptată și deplasarea în Bolintinul s-a făcut în seara de 24 august în cadrul unui convoi de mașini, cu farurile stinse, pe un întinerar mereu ocolitor, spre a se evita zonele unde se desfășurau lupte. Prin măsurile luate și cu sprijinul regimentului, instalațiile existente în tabără s-au completat cu altele impuse de noua situație, astfel că legăturile telefonice și radio cu Capitala și cu alte localități au funcționat în bune condițiuni.

— **Pornind de la începutul conversației, ce ne puteți spune despre zările de atunci? Despre radio?**

— Îmi amintesc că în dimineața de 24 august, părăsind palatul pentru a mă duce în adăpostul de la Banca Națională, unde se aflau și o parte din membrii noului guvern, aveam cu mine ziarul „România liberă”. Soldații, gradații, ofițerii superiori citeau ziarul cu mult interes, așa putea spune cu pasiune: Declarația Partidului Comunist Român, apelul care chema la „luptă fără cruțare împotriva dușmanului de

* Această variantă n-a fost pusă în aplicare.

moarte al poporului român”. Cuvinte calde care-au însemnat pentru noi o mare îmbărbătare.

În calitate de șef de stat major al Comandamentului transmisiunilor armatei, eram adesea solicitat de ziariștii din acel timp. Ziarele erau foarte cerute de către cititori care, pe bună dreptate, voiau să afle ultimele știri de pe front, căutau ca, în afară de Comunicatul oficial, să afle cât mai multe amănunte. Le dădeam cu plăcere, mai ales că ele vorbeau despre victoriile armatei noastre. Nu trebuie uitat însă că se păstra ceea ce noi, militarii, numim „secretul militar”.

În seara de 25 august rezistența trupelor naziste existente în obiectivele importante din Capitală a fost lichidată. În dimineața de 26 august, după ce au fost lichidate și rezistențele din zona Crematoriului, de la fabrica S.E.T., din cartierul Colentina ș.a., s-au putut furniza ziariștilor date mai complete asupra eroismului cu care a fost apărată Capitala țării noastre și a modului cum au fost înfrinse forțele hitleriste.

Așa avea un cuvânt de spus pentru Radiodifuziune. După cum se știe, între 28—31 august, postul de radio Bod — în urma atacului nazist — și-a încetat temporar activitatea, funcționând numai postul București. La un moment dat și acesta a fost nevoit să-și întrerupă emisiunile din cauza bombardamentelor. Ziariștii de la Radio nu și-au întrerupt însă nici o clipă activitatea. Poporul trebuia ținut în curent cu situația, care se schimba din oră în oră. A fost folosită rețeaua de ajutor — posturile pe U.S. Bucegi, Carpați ș.a. Armata a pus la dispoziție postul de radio al Marelui Stat Major prin care s-a transmis până la intrarea din nou în normal a posturilor de radio. Datorită acțiunilor comune, transmisiunile germane au fost întrerupte și conducerea lor, surprinsă, n-a putut lua nici o măsură, în timp ce legăturile noastre au funcționat continuu, contribuind la dirijarea fermă și unică a operațiunilor.

— **Un cuvânt pentru transmisiuniști?**

— La marea victorie de la 23 August, alături de masele populare, de celelalte arme și trupe ale Armatei Române, transmisiunile, personalul telefoanelor și al poștei și-au adus contribuția, dovedindu-și dorința nestrămutată de a scăpa de sub jugul fascist, dragostea lor fierbinte față de patrie, față de viitorul ei fericit.

ANCHETA

INTERNAȚIONALĂ

La ancheta noastră internațională au răspuns pînă în prezent : J. Alsop Whrigt (S.U.A.), Iuri Jukov (U.R.S.S.), Béchir Ben Yahmed (FRANȚA) — „Presa noastră“, nr. 2 ; Carin Attering Wedar (SUECIA), Gombó Pal (UNGARIA), Aziz Nesin (TURCIA) — „Presa noastră“, nr. 4/1970.

Continuăm publicarea răspunsurilor primite.

Anchetă realizată
de CAROL ROMAN

CE VIRTUȚI GĂSIȚI PROFESIUNII DE ZIARIST?

III

Este unul dintre cei mai cunoscuți comentatori de politică externă ai ziarului „Neues Deutschland“, organ al C.C. al P.S.U.G. În prezent este redactor șef adjunct al acestui ziar conducînd rubricile cu caracter ideologic-politic și de politică externă.

Dr. Hajo Herbell a întreprins o seamă de călătorii de documentare ziaristică în numeroase țări de pe urma cărora a publicat în seriale note de călătorie, deosebit de apreciate de către cititori datorită seriozității documentare și competenței profesionale.

Ziaristul german este profesor la Academia de jurnalistică și la numeroase cursuri de ziaristică din cadrul unor școli de cadre ale partidului.

DR.

H a j o

HERBELL

PERSEVERENT, PRINCIPIAL, CREATOR

ÎNTREBAREA DUMNEAVOASTRĂ se referă la o arie largă : „Ce virtuți întruchipează pentru dv. profesia de ziarist ?“. Talent de a scrie și de a se exprima ? Desigur. Spirit de observație, pasiune, curiozitate, capacități analitice ? Întocmai... Aș încerca totuși să vorbesc despre unele virtuți fundamentale ce conferă celor amintite orientare, simț politic și, prin aceasta, acțiune optimală.

Teodor Fontane, scriitor burghez german, care de-a lungul întregii vieți a practicat jurnalismul, a cărui „carieră“ începuse cu admirația poetică față de vechea Prusie și care reușise, la capătul acesteia, o apropiere hotărîită față de „clasa a patra“, față de clasa muncitoare deci, acest Fontane scria odată : „Într-un cuvînt nu vreau să fiu un negustor de senzații, ci un om al opiniei și al judecății“.

Și... „a sta în fruntea unui ziar influent înseamnă a sta în fruntea unei armate“. În acest fragment de scrisoare sînt implicate o mulțime de „virtuți fundamentale“ ziaristice. Le întîlnim — teoretic și practic — la Marx și Engels, care la rîndul lor au fost o viață întregă oameni de presă. Le întîlnim la Lenin, care la rîndu-i, la întrebarea ce profesie are, obișnuia să răspundă : „publicist“.

Ce înseamnă a sta în fruntea unei armate ? Înseamnă, în primul rînd, a fi conștient de enorma responsabilitate a profesiei de ziarist care, fără îndoială, înseamnă luptă.

Responsabilitate înseamnă renunțarea la acel soi de ziarist care se concepe doar ca un fel de „canal tehnic, fără acțiune reversibilă“, ca „simpli comunicatori“, ca oameni ce aleg la întîmplare oarecari știri și în cel mai bun caz le speculează pentru a fi „interesanți“ — negustori de senzații. Responsabilitate înseamnă a ști pentru cine scrii. A ști că, pentru ziarist, fiecare știre, fiecare comentariu, fiecare articol, felul cum le repartizează și le intitulează nu configurează doar o simplă imagine despre lume și epocă, ci educă conștiințe.

RESPONSABILITATEA NOASTRĂ : ca această conștiință să fie adecvată, ca ea să se transforme în forță și să schimbe fața lumii în sensul celebrei teze despre Feuerbach a lui Karl Marx.

Să ne referim la luptă. Nimeni nu poate lupta doar aproximativ *pentru* sau *contra* ; aceasta ar însemna cel mult un soi de Don Quijote. Cine dorește să lupte trebuie mai întii, în mod partinic, să fie de partea cuiva. Se subînțelege că ziaristul socialist nu poate fi decît de partea partidului, a socialismului. Dar aceste cuvinte semnifică mult : să trăiești în mijlocul poporului, să fii strîns legat de forța sa conducătoare, clasa muncitoare, să cunoști hotărîrile partidului marxist-leninist, să le explici maselor, să ajuți la organizarea practică a îndeplinirii acestor hotărîri.

Aceasta nu poate s-o facă decît cel care muncește și învață. În ceea ce mă privește, nutresc un sentiment de jenă față de colegii-ziařiști care îndeobște își folosesc profesia pentru a se auto-aprecia în fața lumii. Îmi dau seama că acestea sînt cuvinte „moralizatoare“, dar întrebarea despre virtuți este totuși o întrebare referitoare și la etica profesională. Și de această etică

ține renunțarea fără de care nu poate exista abundență de idei și autenticitate ziaristică. A învăța continuu de la Marx și Lenin. A-ți însuși „ultimele“ descoperiri ale științei — știința organizării, sociologia marxistă, pedagogia, elemente de cibernetică. Cine crede că ar fi perfect, ar trebui să-și schimbe profesia de ziarist în altă meserie.

Aș dori să mă refer și la o a treia virtute ce derivă din imaginea lui Fontane — cea despre armată. În armată și în luptă — imaginile se contopesc — nici o unitate nu acționează singură, fără contact cu vecinul, fără cunoașterea țelului comun și a mijloacelor necesare pentru atingerea acestuia. Dar să lăsăm limba-ju plastic : una din cele mai înalte virtuți ale ziaristului socialist este internaționalismul. Experiență și spirit, conștiință și fond emoțional mă obligă să promovez la cititorul articolului meu solidaritatea proletară. Cei ce scriu și cei ce citesc nu trebuie să uite cine a deschis în istoria lumii larg porțile spre noua societate. Că Uniunea Sovietică a adus cele mai mari jertfe în lupta pentru progresul omenirii. Că ea poartă și în prezent pe umerii săi o mare greutate, o mare răspundere.

Fiecare dintre noi — mă refer la partidele comuniste, statele socialiste și, bineînțeles, și la instituțiile publicistice și de presă — trebuie să posede ceea ce noi numim simțul propriei valori, fără supraestimare, în mod realist, în strînsă unire cu lupta economică, politică și ideologică a timpului nostru. Se înțelege că ziařiștii, care zilnic sînt confrunțați cu fapte, trebuie să fie realiști.

Conchid : Ancheta dv. urmărește să „ridice public virtuțile meseriei noastre și să le impună conștiinței publice“. După concepția mea, noi ziařiștii vom fi stimați în măsura în care conștiința noastră, în confruntarea cu cerințele societății socialiste, se află la înălțime. Vom fi respectați în măsura în care societatea va găsi virtuțile noastre nu numai în cuvintele noastre, ci și în întreaga noastră atitudine, în faptele noastre de *activiști* (intenționat am ales acest cuvînt) ai partidului.

RĂSPUNSUL MEU ar putea fi formulat concis : cea mai înaltă virtute a ziaristului este de a fi un marxist-leninist principial, perseverent și creator.

Este unul dintre cei mai cunoscuți și reprezentativi ziariști japonezi datorită articolelor sale pe teme social-politice și comentariilor de politică externă publicate în primul rind în „Japan Times” — al cărui coredactor șef este — precum și în alte ziare și reviste.

Ziarist cu o înaltă calificare profesională, Shinroku Nozaki s-a impus în ziaristica japoneză mai cu seamă prin organizarea, în cadrul ziarului „Japan Times”, a unui serviciu de informații deosebit de operativ care rivalizează cu marile agenții de presă japoneze, americane și europene.

Ziaristul japonez face parte din conducerea Societății ziariștilor din presa scrisă operativă.

**SHINROKU
NOZAKI**

UN ZIARIST OPERATIV, EFICACE

TRĂIM O EPOCĂ în care fiecare om este doritor să cunoască tot ce se întâmplă pe glob. Fără aceasta cu greu am putea trăi o viață socială normală.

Pentru omul modern lipsa informației ar echivala, la figurat, cu lipsa luminii electrice; fără informație, noi am fi nevoiți să trăim în întunericul fizic care creează orbirea exagerărilor și a supranaturalului. La fel, dacă am fi privați de dreptul de a ne informa, de a cunoaște cât mai mult, am fi împinși în adâncimile necunoașterii, am fi obligați să plutim pe „oceanul dezinformării”. Ce ar rezulta de aici? Mai mult ca oricând în istoria civilizației umane, am cădea pradă regresului social, omenierea s-ar dezarticula, ar intra în plin proces de involuție. Viața noastră socială ar dispărea, la fel de simplu și elementar, cum s-a constituit datorită progreselor științelor și, concomitent, datorită răspîndirii tot mai vaste și ample a informațiilor despre om, despre societate, despre natură. De aceea, referindu-mă la acest domeniu, voi îndrăzni să afirm că în epoca noastră nu se mai pune problema dreptului la informare a omului, ci a *obligației* sale de a se informa, de a folosi la maximum mijloacele și imensele posibilități pe care i le pune la dispoziție presa tipărită, radio-ul și, tot mai dominant în ultimul deceniu, televiziunea.

MESERIA NOASTRĂ deține o mare virtute prin aceea că ziaristul află mai înaintea altora o seamă de noutăți și informații, pe care are

obligația de a le răspîndi cât mai repede cu putință, în chipul cel mai onest și obiectiv cu putință. Nu de alta, dar vorbind în general, ziaristul are mandatul opiniei publice de a se *interesa* în numele societății de tot ceea ce reprezintă o noutate, pe care are obligația profesională de a o transforma, dintr-un bun personal, într-un bun social. Prin aceasta ziaristul face ca lumea să devină implicit mai mică; adică, ceea ce se petrece undeva pe glob devine un semnal pentru cetățeanul aflat la antipod, cât mai repede cu putință, în ciuda distanțelor. Nu este oare firesc ca, referindu-ne la virtuțile profesiei noastre, să insistăm asupra posibilității pe care o avem de a-i face pe oameni să comunice între ei cât mai rapid, eficace și direct?

Astăzi distanța între Orientul îndepărtat și Europa este mai scurtă decît în trecut. Nu numai aceasta; noi trăim în anul cînd am putut privi la televizor, chiar din dormitorul nostru, debarcarea omului pe Lună.

În lumea de azi, ceea ce se întâmplă în Europa afectează îndeaproape lumea din Orientul îndepărtat și viceversa.

De aceea, unui ziarist i se pretinde în anii noștri să fie într-adevăr un om cu vederi spirituale largi, cu un profil internațional determinat de cunoștințele și activitățile sale.

SÎNT PENTRU ziaristul operativ, bine informat, rapid, direct și ca atare eficace.

**ADOLPHE
YANGA**

Este un ziarist deosebit de talentat, cu un larg orizont, care de mai mulți ani este corespondentul de presă în Camerun al renumitelor reviste africane „Jeune Afrique” și „Afrique Nouvelle”.

Adolphe Yanga a contribuit, prin articolele sale, prin pozițiile înaintate pe care se situează, la stabilirea unui profil net antiimperialist și anticolonialist al celor două publicații al căror colaborator de frunte este.

Personalitate proeminentă, ziaristul african a participat la numeroase reuniuni internaționale în cadrul cărora s-au discutat problemele emancipării Africii.

COMANDANȚI—PASIUNE ȘI INTELIGENȚĂ

IMI CEREȚI să mă pronunț asupra virtuților pe care le-am găsit în profesiunea de ziarist. O fac cu plăcere, într-un mod expres, ca să mă exprim astfel.

Sînt gîndurile unui om care practică jurnalistică de mulți ani și care pune multă pasiune în îndeplinirea sarcinilor ce-i revin în acest domeniu al inteligenței umane. Mi-am ales profesiunea de ziarist nu numai din necesitatea interioară de a-mi satisface ambiții personale, dar, mai cu seamă, din chemarea pe care o am de a informa și de a influența societatea. Cu părere de rău trebuie să constat că această meserie, de ziarist, nu și-a găsit încă adevăratul sens în multe țări din Africa. Cu alte cuvinte — să informeze în mod obiectiv populația asupra unor stări de lucruri.

Unii dintre noi ne străduim să dăm presei fața sa reală. În ceea ce mă privește, eu doresc și acționez pentru a-mi continua cariera nu doar ca ziarist sub denumirea sa strict profes-

sională, ci mai cu seamă ca un militant. Acesta este unicul mijloc și unica mea armă pe care le-am găsit în lupta împotriva imperialismului, neocolonialismului și a acoliților lor și a căror influență nu a încetat să se facă simțită asupra continentului african. Și mă bucur știind că mii de cititori, care îmi citesc în fiecare săptămînă articolele, mă înțeleg.

Pentru a reveni la meseria noastră de ziaristi, aș mai semnală cîteva virtuți strict obligatorii: a avea curiozitatea în tot timpul, a sări din tren în avion și de aici în vapor și autoturism, a aborda mediile cele mai diferite pentru a obține informații de necesitate socială.

PRIN JURNALISTICĂ, o categorie de oameni se pun în serviciul propriului popor și implicit în cel al Timpului și al Umanității. Pe scurt, acestea sînt cîteva dintre calitățile pe care le deosebesc la cei ce activează în profesiunea noastră ce nu poate exista fără pasiune și inteligență.

CUM NE INFORMĂM?

Dr. PAVEL CÎMPEANU

șeful Oficiului de studii și sondaje
al Radioteleviziunii

POSSIBILITATEA tehnică de a comunica simultan cu o masă imensă a orientat în mod logic sistemul comunicațional — și îndeosebi anumite piese ale lui — spre specializarea informațională. A fi la curent, cel puțin, cu cele mai importante evenimente care se petrec pe întreaga planetă și uneori chiar în afara ei a încetat, datorită acestor tehnici de difuzare masivă, să reprezinte un privilegiu. Urmărirea unui buletin de știri radiodifuzat, parcurgerea ziarului au devenit gesturi cât se poate de banale, intrate în deprinderile zilnice a sute de milioane de oameni. A fi la curent cu evenimentele — războaie, cataclisme, descoperiri științifice, realizări artistice, acțiuni diplomatice, rezultate sportive ș.a. — nu mai reprezintă de mult un lux, ci o necesitate pentru fiecare, dar, ce e drept, de care nu este fiecare la fel de conștient. Sistemul comunicațional reprezintă astfel o fereastră deschisă către lume, lesne accesibilă, prin care orizontul individului mijlociu devine mult mai larg și mai cuprinzător decât al elitei trecutului. O omenire care știe mai mult și mai repede, este unul dintre pașii decisivi către o omenire care poate mai mult și mai eficient. Cu cât sîntem mai informați asupra unor evenimente aparent îndepărtate, dar ale căror repercusiuni pot influența propria noastră viață, cu atât sîntem mai puțin susceptibili de a fi surprinși nepregătiți, victime pasive ale unor acumulări petrecute în afara puterii noastre de a percepe.

Dacă într-o zi acest flux neconținut de informații, cu care ne-am obișnuit atât de mult încît nici nu-l mai observăm, s-ar întreprinde, cei mai mulți dintre noi s-ar simți foarte descumpăniți. Dar atât timp cît lucrurile se desfășoară — cum se zice — normal, de ce ne-am pu-

ne întrebări ca: Pe ce căi sîntem informați? Folosim în mod egal toate posibilitățile care ni se oferă sau avem anumite preferințe pe care de fapt nici nu le-am observat? Există o anumită delimitare între modul în care așteptăm să fim informați printr-o tehnică comunicațională spre deosebire de alta sau de altele? ș.a.m.d.

PE CE CALE preferați să fiți informat? au fost întrebate 2000 de persoane din diferite regiuni ale țării, toate înzestrate cu radioreceptoare, iar peste 60% și cu televizoare, selecționate în așa fel încît să reprezinte un eșantion cu un grad corespunzător de reprezentativitate. Au răspuns 1796 grupindu-se astfel:

— prin radio	— 42,8%
— prin presă	— 31,2%
— prin televizor	— 24,5%
— pe alte căi	— 1,5%

Cu 30 de ani în urmă în țara noastră o asemenea întrebare ar fi dus la cu totul alte rezultate căci — de exemplu — numărul celor care aveau acces la un aparat de radio nu depășea cîteva sute de mii. Astăzi mijloacele electronice de comunicare — radio și televiziunea — stau la dispoziția unui număr de oameni care depășește sensibil jumătate din populația țării.

Tirajele totale ale ziarelor sînt astăzi mult mai mari decît acum trei decenii. Totuși, 67,3% dintre cei care au răspuns la această întrebare preferă să fie informați printr-un mijloc electronic de comunicare, presei revenindu-i mai puțin de o treime dintre sufragii iar pozi-

ția cea mai avantajoasă fiind atribuită radioului. De ce?

Informația radiofonică se distinge prin cîteva particularități:

1. puterea de fixare a informației radiofonice crește față de presă prin faptul că ea e citită cu glas tare de o persoană special înzestrată și instruită în acest sens: crainicul;

2. informația radiofonică — și cea de la televiziune — poate comprima timpul dintre un eveniment și relatarea lui pînă la anulare, ea poate obține deci performanța ideală a operativității: simultaneitatea;

3. datorită calităților arătate mai sus, precum și unor particularități generale ale comunicării radiofonice, informația radiofonică deține o forță de penetrație superioară. Anchetele întreprinse cu privire la popularitatea altor mijloace de informare indică mari variații între diferite grupuri: bărbați-femei, intelectuali-funcționari etc. Diferența dintre bărbați și femei (în defavoarea femeilor):

în citirea presei (informații) — 20%
în ascultarea radiojurnalului — 6%
deci radio atinge toate straturile publicului¹⁾.

S-a constatat că în timpul celui de-al doilea război, radioul a reprezentat principalul mijloc de informare. După încetarea ostilităților, locul emisiunilor informative a scăzut considerabil (acest grafic se referă la țările occidentale cu o rețea dezvoltată de radiorecepție). Au trecut anii și a venit așa-numitul „boom“ al televiziunii. Pentru programele radiofonice s-a pus cu as-

¹⁾ Cf. „Le choix du public entre les moyens d'information“ de Michel Brulé.

STUDII, CERCETĂRI

cuțime problema supraviețuirii — respectiv a adaptării la noile condiții competitive. Din aceste convulsii a reieșit limpede că, pentru a rezista, radioul trebuie să se situeze față de televiziune într-un raport de complementaritate. El e constrâns deci — ca să zicem așa — să-și descopere propria personalitate, punând la dispoziția abonaților săi ceea ce televiziunea nu le poate oferi. În procesul acestei delimitări crește din nou, într-un ritm remarcabil, locul emisiunilor radiofonice informative. Posesorii de televizoare își păstrează atașamentul față de aparatul de radio dacă programul radiofonic le oferă — printre altele — un flux permanent de informații variate, exacte și foarte operative.

Un sondaj întreprins în Franța a pus celor investigați următoarea întrebare: pe ce vă bazați pentru a fi bine informați? Iată răspunsurile:

— pe radio	— 36%
— pe ziare	— 30%
— pe televizor	— 9%
— pe prieteni	— 8%
— pe nimic	— 17%

O altă anchetă — tot franceză — a împărțit emisiile radiofonice în 18 genuri, formulând trei întrebări:

- pe care le evitați?
- pe care le ascultați?
- pe care le căutați?

După cum se vede, întrebările sînt puse într-o ordine care indică creșterea gradului de preferențialitate. După răspunsuri, cele mai căutate genuri sînt informația și șansoneta.

Un sondaj italian a pus întrebarea: ce așteptați de la radio? Răspunsuri:

— acompaniament la alte activități	— 32%
— să fim la curent cu evenimentele	— 31%
— distracția în timpul liber	— 22%
— cunoștințe noi	— 2%

deși — adaugă comentatorul — cunoștințele cresc prin radio chiar fără intenția de a le dobîndi. Există o nevoie persistentă și generală de informare, care exprimă aspira-

ția maselor spre democrație și spre dobîndirea unei conștiințe istorice și care își poate găsi în radio un factor statornic de susținere și de satisfacere.

EFICACITATEA informativă a radioului nu se manifestă cu aceeași vigoare în diferitele grupări ale populației. Clasificarea subiecților după dimensiunile așezării în care trăiesc a dus la formarea următoarelor patru grupări: Bucureștenii, formînd o populație cu o bogată cultură informațională și cu un coeficient ridicat de echipare comunicațională electronică, își împart în mod aproape egal preferințele privitoare la sursa de informare între radio, televiziune și presă — cu o foarte ușoară concentrare pentru aceasta din urmă: radio 31,9%, presă 33,9%, televiziune 32,3%. Diferențele sînt prea mici pentru a li se putea atribui o semnificație statistică, așa încît se poate considera că bucureștenii utilizează cu același interes aceste trei mijloace ale comunicării de masă în calitatea lor de surse de informare.

În orașele mari (de peste 50 000 locuitori) egalitatea opțiunilor pentru radio și presă e perfectă — în schimb televiziunea își restrînge sensibil adeviziunile: radio și presă cite 36,9% — televiziunea 25,4%.

Trecînd în orașele mici — sub 15 000 locuitori — aprecierea virtuților informaționale ale radioului face un salt considerabil, lăsînd mult în urmă presa și televiziunea: radio 42,4%, presa 31,9%, televiziunea 25,4%. Această tendință se consolidează cînd trecem la subiecții din mediul rural pentru care radioul reprezintă de departe sursa cea mai însemnată de informații, iar televiziunea cea mai puțin apreciată: radio 49,3%, presă 27,7%, televiziune 21,3%.

În funcție de mediul său de viață, publicul pare a-și constitui o viziune neomogenă despre aptitudinile informaționale ale principalelor elemente care alcătuiesc sistemul comunicării de masă. Pentru bucureșteni funcția informativă este exercitată în mod egal de cele trei surse discutate:

$$R = P^1)$$

$$P = Tv$$

$$R = Tv$$

¹⁾ În care R este radio, P = presă și Tv = televiziune.

În orașele mari în loc de trei egalități succesive avem o singură egalitate și două inegalități:

$$R = P$$

$$R > TV$$

$$P > TV$$

Una dintre sursele informaționale apare ca fiind mai puțin eficientă decît celelalte două pentru acest public. El se bazează în mod egal pe radio și presă. Orizontul său informațional e mai puțin larg decît al bucureștenilor. Populația orașelor mici ne oferă, în această ordine de idei, o succesiune de trei inegalități:

$$R > P > TV$$

Ca și în orașele mari, un sfert din acest public declară că pentru a fi informat se bazează în special pe televiziune. Restul de trei sferturi se împarte însă între radio și presă, dar în așa fel încît radioul dobîndește un avans net. În utilizarea sistemului comunicațional pentru scopuri informative, această populație își distribuie inegal opțiunile între principalele surse, concentrîndu-se cu precădere asupra radioului.

Exact același proces caracterizează și populația rurală pentru care

$$R > P > Tv$$

Deosebirea constă în faptul că inegalitățile care angajează radioul sînt mult mai pronunțate la subiecții din mediul rural decît la cei din orașele mici, pe cînd inegalitatea dintre presă și televiziune are aproximativ aceeași valoare:

Orașe mici	Diferența
1. R (42,4) > P (31,9)	10,5
2. R (42,4) > Tv (25,4)	17,0
3. P (31,9) > Tv (25,4)	6,5
Mediu rural	Diferența
1. R (49,3) > P (27,7)	21,6
2. R (49,3) > Tv (21,3)	28,0
3. P (27,7) > Tv (21,3)	6,4

După cum se vede, inegalitățile cu numărul 3 au valori (diferențe) egale, pe cînd inegalitățile cu numerele 1 și 2 au — în mediul ru-

ral — valori constant superioare celor din orașele mici. Beneficiarul a acestor două din urmă inegalități fiind radioul, reiese că pentru populația rurală acest mijloc de comunicare concentrează cea mai mare eficacitate informațională dintre toate cele patru grupe de populație pentru toate cele trei surse urmărite. Activitatea informațională a acestei populații se alimentează din radio într-o măsură mai mare decât a oricărei alte populații din oricare altă sursă (evident, fiind vorba de populațiile și sursele măsurate). Iată și curba opțiunilor pe care le dobândește radioul ca sursă preferată de informare :

— București	— 31,9%
— orașe mari	— 36,6%
— orașe mici	— 42,4%
— mediul rural	— 49,3%

Eficiența informațională a radioului pare a fi invers proporțională cu dimensiunile populației din cele patru tipuri de așezări studiate. Dimpotrivă, eficiența informațională a televiziunii pare a fi mai curînd direct proporțională cu dimensiunile populației din aceste așezări :

— București	— 32,3%
— orașe mari	— 25,4%
— orașe mici	— 25,4%
— mediu rural	— 21,3%

Curba e mai puțin fermă, dar sensul tendinței generale pare a fi cel formulat mai înainte.

Presa nu oferă simptomul unei asemenea regularități. Ceea ce se poate spune despre ea e că se bucură în mod vădit de o mai largă apreciere în orașele mari decât în cele mici sau la țară, că pentru două grupuri din patru (bucureșteni și orașe mari) e egală cu radioul, că pentru toate patru grupele este mai apreciată ca sursă de informare decât televiziunea.

Aceste avantaje ale radioului izvorăsc din specificul informației radiofonice, dar și din unele slăbiciuni ale competitorilor sale : este evident că informația radiofonică obține sufragii mai masive în așezările unde presa ajunge cu o anumită întârziere (orașe mici și sate) și acolo unde rețeaua de televiziune este mai puțin răspîndită (la sate).

Rămîne de văzut în ce măsură preponderența radioului ca sursă informațională decurge din raporturi constante sau conjuncturale — respectiv în ce măsură poziția sa favorizată în orașe mici și sate se va menține atunci cînd difuzarea presei va depăși unele dificultăți actuale și cînd rețeaua de telereceptoare va egala rețeaua radioreceptoarelor.

ÎN FUNCȚIE de criteriul nivelului de instruire, subiecții au fost clasificați în alte patru grupe : fără studii, cu studii inferioare, cu studii medii și cu studii superioare. Selectați în mod aleator, subiecții s-au distribuit în așa fel încît grupa celor cu studii inferioare cuprinde majoritatea — 55,8%.

Clasificarea după nivelul de instruire poate avea semnificații mai complexe pentru înțelegerea deprinderilor și înclinațiilor informaționale ale publicului, întrucît ea poate releva nu numai deosebiri de opțiuni între cele trei surse, ci și modul cum influențează asupra acestor opțiuni inegalitatea inițială de interes informațional care putem presupune că există între — de exemplu — cei cu studii inferioare și cei cu studii superioare.

Persoanele fără studii¹⁾ preferă să se informeze prin radio în proporție de 74,2%, prin presă numai 10,6%, iar prin televiziune 15,2%. Din punctul lor de vedere, funcția informativă a sistemului comunicării de masă se concentrează în mod covârșitor asupra radioului de care dispun mai lesne și mai larg decât de presă și televizor și care-i scutește de efortul lecturii. Aceasta este însă o categorie restrînsă — ea reprezintă numai 3,6% din totalul eșantionului — astfel încît deprinderile și predilecțiile ei nu au o pondere prea mare și evident, nici perspective.

Persoanele cu studii inferioare — școala de cultură generală în limitele pe care ea le-a avut în diferite perioade — indică radioul în proporții de 48,2%, presa 28,1% și televiziunea 22,6%, ceea ce s-ar putea exprima sub forma

$$R > P > Tv$$

dar inegalitățile dintre radio-presă

¹⁾ Persoane în vîrstă care au absolvit mai puțin de patru clase.

și radio-televiziune au valori mult mai ridicate decît cea dintre presă și televiziune, care formează procente destul de apropiate. Majoritatea eșantionului și — se poate spune — majoritatea populației care formează această categorie de instruire, își concentrează preferințele informaționale asupra radioului într-o măsură care aproape egalează sufragiile acordate presei și televiziunii luate împreună.

Subiecții care au instrucție medie par să-și distribuie în modul cel mai armonios interesul informațional față de sursele principale, dar cu o ușoară preponderență pentru radio. Ei optează : pentru radio 35,4%, pentru presă 33,3%, pentru televiziune 30,1%. A doua categorie ca importanță numerică, absolvenții de școală medie, își repartizează azeziunile astfel încît tendința lor ar putea fi exprimată de fapt sub forma unui cuplu de egalități :

$$R = P \text{ și } P = Tv$$

$$\text{dar } R > Tv$$

diferențele la primele două relații fiind prea reduse pentru a li se putea atribui semnificație statistică. Aceasta e o populație înclinată spre o apreciere neomogenă a potențialului informativ de care dispun cele trei surse și care înțelege să se folosească de toate trei în mod relativ egal spre a-și satisface cerințele de informare.

Atitudinea persoanelor cu studii superioare e particulară ; ele optează astfel : pentru radio 27,2%, pentru presă 46,0%, pentru televiziune 23,8%.

$$R < P > Tv$$

$$R > Tv$$

Avînd probabil în mod egal acces la cele trei surse, subiecții cu studii superioare preferă presa într-o proporție care egalează aproape popularitatea radioului în rîndul celor cu studii inferioare. Această predilecție fermă s-ar putea explica, printre altele, prin natura interesului informațional ; acești subiecți nu se mulțumesc cu relatarea unor evenimente, ci doresc și comentarii, evaluări, interpretări, analize. Ei

dispun de un antrenament superior în receptarea de informații prin lectură și, în plus, preferă probabil o informare în care ordinea și ritmul sînt alese de ei și nu impuse de crainic.

Dacă am urmări curba de popularitate pe care o descrie fiecare sursă trecută prin optica celor patru clase de instruire, am remarca următoarele: televiziunea înregistrează în general cele mai reduse procentaje — cu excepția presei — pentru persoanele fără studii. Poziția ei se consolidează pe măsură ce se ridică nivelul de instruire a subiecților, dar pînă la limita absolvenților de școli medii. Aceștia constituie proporția record de adeziuni acordate televiziunii — 30,1%, după care urmează o scădere apreciabilă — pînă la 23,8% proprie intelectualității. Probabil în această atitudine față de calitățile informaționale ale televiziunii se reflectă o preferință generală pe care mulți intelectuali o manifestă față de presa tipărită.

Aceleași curbe, dar de astă dată pentru radio și presă, ar putea fi prezentate ca două săgeți verticale, dar opuse ca direcție de deplasare — și anume:

	Radio	Presă
— fără studii	↑ 74,2	10,6
— studii inferioare	48,2	28,1
— studii medii	35,4	33,3
— studii superioare	27,2 ↓	46,0

Intr-adevăr, eficacitatea informațională a radioului scade constant pe măsură ce crește nivelul de instruire, pe cînd eficacitatea informațională a presei crește constant, direct proporțional cu nivelul de instruire a subiecților.

DAR CUM PREFERINȚA nu reprezintă o opțiune în exclusivitate, ar trebui să apreciem toate aceste cifre în limitele pe care le permite factura răspunsurilor și să contăm pe o realitate în care, manifestîndu-și predilecția pentru una din surse, publicul, pentru a fi informat, le folosește pe toate trei, așteptînd de la fiecare o contribuție specială. Prin ce se definește acest specific informațional pentru fiecare sursă în parte, este o altă problemă.

CUM ESTE RUBRICA

Stelian DIACONU

PRIMA PARTE a articolului am încheiat-o prin sublinierea a două elemente care mi s-au părut a fi esențiale pentru munca redactorilor de specialitate, elemente desprinse din sondarea modului în care cititori de diferite vârste și profesii urmăresc și își exprimă mulțumirea față de tematica și de conținutul rubricii economice. Să ni le reamintim:

— în comparație cu alte rubrici ale ziarului, cea economică continuă să folosească o gamă restrînsă de mijloace publicistice; inventivitatea ziaristilor se face puțin simțită; vocabularul este sărac;

— încă nu s-a reușit o deplină împletire a tematicii generale cu problemele ce apar în diferite etape, în diverse locuri de muncă, ceea ce denotă că redactorii nu au un concept clar asupra modului cum trebuie să organizeze și să asigure desfășurarea în timp a rubricii economice.

Cele de mai sus impun, în vederea confirmării (sau infirmării), o introspecție în stilul de muncă al unor secții economice și — ca un corolar firesc — o trecere în revistă a modului cum acest stil se reflectă în calitatea articolelor publicate.

ÎNTRE TEMATICA GENERALĂ ȘI CEA SPECIFICĂ

LA O PRIMĂ IMPRESIE, afirmația „redactorii nu au un concept clar asupra modului cum trebuie să organizeze și să asigure desfășurarea în timp a rubricii economice” pare dură și lipsită de fundament real. Să-mi fie permis însă a susține contrariul, scuzîndu-mi numai

faptul că nu am încercat să formulez o frază mai elegantă, aluzivă.

În ultimii ani am avut prilejul să vizitez redacții ale ziarelor locale, să stau de vorbă cu mulți membri ai secțiilor economice. Ceea ce m-a frapat a fost tocmai modul simplist în care unii dintre ei privesc perspectiva și eficiența muncii lor. Fără a reda numele interlocutorilor (sper că se vor recunoaște), să reținem unele din răspunsurile primite

*) Prima parte a articolului a apărut în „Presa noastră” nr. 5/1970.

RECEPTATĂ ECONOMICĂ *)

la întrebarea: „Cum vă alegeți temele?”

„Nimic mai simplu. Urmărim ziarul „Scînteia” și, dacă putem, în două-trei zile ridicăm, cu exemple din localitățile noastre, aceeași problemă”.

„Ne orientăm după presa centrală. Reținem titlurile, le prelucrăm și apoi căutăm să depistăm cazuri similare”.

„Redactorii au legături bune cu terenul. Discutăm cu secretarii de partid, cu directorii și, în funcție de subiectele sugerate, scriem interviuri sau articole”.

„Documentele de partid sînt sursa noastră tematică”.

„Planul comitetului de partid este suficient de bogat. Obiectivele cuprinse în acest plan reprezintă planul nostru”.

Dacă cele de mai sus le-aș fi cules dintr-o singură redacție, ar fi trebuit să recunosc că oamenii se străduiesc să aibă surse cît mai largi de informare și orientare. Dar, contrar așteptărilor, în fiecare redacție au fost indicate, în general, două izvoare. S-ar putea ca, accentuînd acest aspect, să greșesc, situațiile întîlnite reprezentînd excepțiile și nu regula generală. Totuși dacă admitem punctul de vedere exprimat de matematică — excepțiile confirmă regula — atunci va trebui să spunem că ipoteza desprinsă din sondaj se veri-

fică și într-adevăr redactorii din secțiile economice trebuie să reflecteze asupra stilului lor de muncă — de la conceperea activității, pînă la apariția materialelor. De aceea, îmi permit să punctez, pentru început, cîteva elemente care mi se par a fi definitorii pentru pregătirea unei rubrici economice.

Ceea ce dă conținut, perspectivă și eficiență rubricii este, înainte de toate ancorarea puternică a rubricii în coordonatele politicii economice a partidului. Orice abatere de la această cerință esențială nu poate să ducă decît la diminuarea eficienței articolelor (poate la situații și mai grave), la — figurat vorbind — crearea unui rîuleț ce încearcă să curgă alături de un mare fluviu de preocupări și interese.

În continuare se cere îndeplinită — de către ziarul local, sau de profil — o altă cerință esențială: *stabilirea unui raport optim între sarcinile generale și cele ce revin colectivului dintr-o anumită zonă.* Aceasta înseamnă, practic, a ști să desprinzi — operativ și competent — ponderea pe care trebuie să o aibă în paginile ziarului anumite probleme, care, pe undeva, se cere a fi egală în intensitate cu ponderea ce o au respectivele probleme în activitatea reală a județului.

Subliniez aceasta deoarece chiar și atunci cînd este vorba de sarcini

de o deosebită importanță pentru întreaga economie națională, cum sînt: ridicarea nivelului tehnic al producției, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, sporirea producției destinate exportului etc. — problemele diferă de la o zonă la alta. *Ceea ce înseamnă că pe fundalul tematicii generale se cere tratată tematica specifică preocupărilor colectivului de muncă ce intră în aria ziarului.*

Deși poate nu ar fi cazul, simt nevoia să mă refer la două exemple. În discuția avută cu reprezentanții ziarului „V”, aceștia au înfățișat o listă de teme extrase din documentele de partid. Evident, pentru început era un lucru bun. Numai că redactorii se opriseră la această fază a muncii de informare, de întocmire a planului de activitate. Din confruntarea „planului” lor cu cîteva realități evidente ale județului, rezulta:

— în timp ce industria asigură mai puțin de jumătate din producția globală a județului (majoritatea revenind agriculturii), rubrica economică industrială urma să ocupe un spațiu mai mare decît cea agrară;

— se preconiza o suită de materiale despre reducerea consumurilor specifice, locurile de documentare fiind stabilite în întreprinderile constructoare de mașini și de prelucrare a lemnului (33,6 la sută și respectiv 5 la sută din producția industrială a județului), uitîndu-se complet de două grupuri importante: întreprinderile alimentare și cele de confecții (asigură împreună 58,8 la sută din producția industrială a județului);

— erau prevăzute 3—4 articole pe teme de investiții, toate de pe șantierul de locuințe, neglijîndu-se faptul că două noi obiective industriale se aflau în construcție, iar la altele se executau lucrări de dezvoltare;

— se planificase o masă rotundă despre producția destinată exportului la fabrica de mobilă, deși de luni de zile nu se scrisese nimic despre principalul exportator al județului — unitatea de prelucrare a metalului.

Așadar, faza următoare studierii și însușirii conținutului documentelor de partid și de stat constă în *confruntarea sarcinilor generale cu sarcinile ce revin unităților, a ponderii pe care acestea o au în industria județului.* Este o fază care, pentru redactorii cu o oarecare vechime în postul pe care îl ocupă, poate fi lesne parcursă. Dar cu aceasta încă nu putem trece la elaborarea planului tematic. Se mai cere un element, nu mai puțin important: *cunoașterea exactă a modu-*

lui în care comisia economică județeană concepe să abordeze problemele și, implicit, a „situației la zi” a activității întreprinderilor, a problemelor pe care acestea le au sau urmează a le rezolva. Numai folosind asemenea mijloace ziarul poate să-și fixeze, pentru perioade determinate, obiectivele de atins. Subliniez acest aspect deoarece nu o dată am întâlnit articole în vădită contradicție cu cerințele județului, deși — dacă ar fi fost judecate în afara realității — ar fi putut fi apreciate ca bune. Voi menționa exemple de la un singur cotidian.

În toamna anului 1969, ziarul „D” a publicat numeroase articole, unele interesante, despre problemele metalurgiei fieroase și nefieroase. S-a scris despre folosirea cadrelor calificate, despre gradul de încărcare a unor utilaje, despre munca inefficientă a câtorva ingineri și tehnicieni. Aspecte cu o anumită importanță în activitatea de producție, dar minore în raport cu problemele cu care metalurgiștii erau confrunțați în acea perioadă de sfârșit de an: nerespectarea termenelor contractuale la câteva importante comenzi, ceea ce avea repercusiuni negative asupra desfășurării lucrărilor de investiții; nerealizarea planului la sortimente speciale de oțeluri; livrarea unor loturi de produse la alte dimensiuni decât cele prevăzute și de slabă calitate, ceea ce a determinat consumuri sporite de metal la uzinele beneficiare. Se poate vorbi, în asemenea împrejurări, că redacția a cunoscut realitatea, că a asigurat orientarea rubricii sale economice spre principalele probleme ale întreprinderilor?

Sau un alt caz, din care rezultă aceeași concluzie: necunoașterea (sau ocolirea) problemelor esențiale ale minelor. Din articolele publicate tot în toamnă de ziarul „D”, cititorii au aflat că întreprinderile miniere din județ nu își vor realiza planul anual. Constatativ, și nimic altceva în plus. O investigație a fondului problemei ar fi pus în evidență o seamă de aspecte, care, abordate direct, ar fi contribuit la eliminarea multor neajunsuri. Iată despre ce era vorba. În trimestrul III, întreprinderile au solicitat reducerea planului de extracție, argumentând că prin măsurile ce vor fi aplicate se va asigura realizarea unei cantități mai mari de cărbune în trimestrul ultim al anului. Măsurile elaborate nu au fost aplicate în întregime, iar unele din cele transpuse în practică nu au avut eficiența scontată. Dar tocmai asemenea aspecte nu au fost cunoscute

de redacție: și de aceea, în loc să-și înscrie în plan obiective ce ar fi constituit un real sprijin pentru întreprinderile miniere — raportul dintre numărul muncitorilor din subteran și al celor auxiliari, gradul de folosire a utilajelor de mare productivitate, asistența tehnică în toate schimburile, cauzele nerealizării prevederilor privind mecanizarea operațiilor de încărcat — redacția s-a mulțumit să publice câteva interviuri și articole care, în fapt, eludau realitatea.

Și exemple ca cele de mai sus pot fi culese, sînt sigur, din aproape fiecare redacție. Afirmatia nu este de fel exagerată. Cine vrea să se convingă, să-și verifice — de pe o poziție din care a eliminat subiectivitatea răspunderii pentru postul pe care îl deține — propria activitate.

Desigur, firesc ar fi să ne ocupăm de cauzele care generează asemenea situații. Consider însă că, în cadrul unui articol, nu aș reuși, prea diverse fiind elementele ce ar trebui să fie supuse analizei. Una dintre cauze, comună multor redacții, se cere însă subliniată: *experiența redusă a ziaristilor din secțiunile economice*. Făcînd această precizare am în vedere, în primul rînd, faptul că în ultimii ani au fost angajați tineri, e drept cu o mai bună pregătire teoretică de specialitate, dar care nu cunosc încă viața, nu au capacitatea de a depista operativ aspectele nou ivite, de a selecta ceea ce este esențial.

Nu cu mult timp în urmă discutăm această problemă cu un ziarist cu bogate state de servicii în domeniul publicisticii economice (paralel a urmat și cursurile post-universitare). Una dintre precizările făcute de interlocutor se cuvine a fi menționată în acest cadru: „*Unitățile economice dintr-o anumită zonă sînt confruntate, în decursul a câteva săptămîni, cu câteva zeci sau chiar sute de probleme. Ziaristul care crede că le poate aborda pe toate se înșeală; și ar greși profund din punct de vedere al eficacității cuvîntului scris, al ineditului publicistic. De aceea trebuie să fie capabil să cunoască cît mai multe dintre problemele ivite sau în curs de apariție, să aprecieze care vor fi rezolvate pe plan local, operativ, și care necesită intervenția ziarului. Decît să umpli spațiul, timp de 6 zile, cu tot felul de amănunte și situații nereprezentative, mai bine publici 6 note care să pună punctul pe i în 6 probleme”.*

Dacă am judeca această afirmație prin prisma eficienței rubricii eco-

nomice, a interesului pe care trebuie să-l stîrnească, nu putem decît să reținem punctul de vedere exprimat, să căutăm mijloacele care să înlesnească dobîndirea unui astfel de succes. Dar, să recunoaștem, este foarte greu: zilnic trebuie să cunoști principalele probleme, să o selectezi pe cea mai oportună pentru publicare. Ceva mai mult: să prevezi — prin planul operativ, săptămînal sau decadal — acest lucru.

Propunîndu-ne un asemenea obiectiv — foarte greu de atins — este necesar ca munca ziaristului economist să fie astfel sistematizată, planificată, încît logic să se ajungă la depistarea problemelor încă din faza de elaborare a planului. (Există o anumită doză de elasticitate a planului, determinată de imprevizibil, care în publicistică nu va putea fi niciodată neglijat, aspect asupra căruia voi mai reveni). Și aceasta presupune, înainte de toate, *recurgerea la toate sursele posibile, teoretice și practice, de fixare a cadrului de elaborare a planului, de judecare a elementelor care se intercondiționează; cele care au puncte de contact se impun singure ca obiective tematice ale planului*.

Revenind la sursele amintite la începutul acestui capitol — din păcate menționate disparat de către interlocutori — să încercăm o grupare a lor în ordinea importanței, a asigurării unei metodologii de elaborare a planului:

— documentele de partid și de stat care jalonează activitatea economiei pe o perioadă mai îndelungată: directivele Congresului, legile planului cincinal, ale dezvoltării unor ramuri sau sectoare etc;

— documentele de partid și de stat date publicității în lunile premergătoare elaborării planului redacțional;

— documentele conferințelor organizațiilor locale de partid, ale plenarelor comitetelor județene de partid, orașenești etc;

— obiectivele urmărite de comisiile economice, materialele elaborate în urma constatărilor făcute de colectivele organizate de aceste comisii;

— sintezele elaborate de direcția de statistică, de filialele Băncii Naționale și ale băncilor de investiții, rapoartele înaintate acestor instituții de către organele lor de control;

— planurile de activitate ale comitetelor de partid și ale consiliilor de administrație ale centralelor sau

combinatelor industriale (ori de la principalele unități economice);

— materialele de orientare generală apărute în presa centrală;

— discuțiile cu reprezentanții (nu este obligatoriu întotdeauna cu principalele cadre de conducere) întreprinderilor;

— constatările pe teren ale redactorilor;

— semnalele critice (în funcție de numărul și gravitatea faptelor) primite de la rețeaua de colabora-

tori permanenți și corespondenți voluntari.

Ar mai putea fi menționate câteva surse, dar pentru elaborarea planului de perspectivă (1—3 luni) al rubricii economice sînt suficiente și cele de mai sus. Mai ales că una este să cunoști datele oferite de aceste surse, și alta să compari bogăția de date și obiective, să desprinzi temele majore ce vor alcătui scheletul rubricii, pentru a imprima nota specifică perioadei ce urmează a fi parcursă.

PLANUL — EXPRESIE A ȚINUTEI ȘI EFICIENȚEI PUBLICISTICE

ÎN DISCUȚIILE pe care le-am avut cu membrii secțiilor economice, am căutat să aflu răspunsuri și la o altă întrebare: „Cum concepeți planul de activitate?”. Am recurs la această formulare, pornind de la ideea că, mai mult decît în oricare alt domeniu de preocupări publicistice, în cel economic se impune o concepție bine delimitată, cu desfășurare logică în timp, care să asigure sublinierea treptată a noi laturi ale aceleiași probleme, astfel ca în final să se obțină eficiența maximă. Trebuie să spun însă că răspunsurile primite, judecate din acest punct de vedere, nu pot fi considerate ca satisfăcătoare.

Să ne oprim asupra unui singur ziar, cazul fiind suficient de reprezentativ. În primul trimestru al acestui an, planul secției economice a ziarului „A” se rezuma la înșiruirea, destul de sumară, a cîtorva obiective. Reproduc, aproape cuvînt cu cuvînt, două dintre paragrafe:

„Deoarece în 1970 planul de investiții este cu 25 la sută mai mare ca în 1969, ne propunem să sprijinim îndeaproape activitatea constructorilor în ce privește: condițiile de lucru în timpul iernii; aprovizionarea cu materiale; folosirea utilajelor la întreaga lor capacitate etc.”.

„Dat fiind sarcinile deosebite din domeniul reducerii consumurilor specifice de materiale, vom urmări acțiunile ce vor fi inițiate în întreprinderi și, împreună cu membrii cabinetului județean de informare tehnică, vom iniția o serie de anchete”.

Avem oare aici de-a face cu un plan redacțional? Personal cred că nu. Este vorba, cel mult, de sublinierea unei tematici, care în fond reprezintă punctul de pornire în

alcătuirea planului, punctul în care redactorii trebuie să facă prima investigație publicistică, de pregătire în amănunt a viitoarei activități. Și anume, în sensul creionării, relativ detaliat, a demarării, susținerii și încheierii unei campanii publicistice. Iată, astfel concepute, ipotezele dezvoltate ale acestor două obiective tematice (Evident, în funcție de realitățile fiecărei zone, pot fi întocmite numeroase alte ipoteze).

1) „1970 — an de vîrf în investiții. Din primul trimestru activitatea constructorilor — la nivelul cerințelor” (Rubrică prin care se vor pune în evidență măsurile luate de întreprinderile de construcții în vederea menținerii unui ritm susținut de muncă pe șantiere). Principalele materiale ce vor fi publicate:

— Ce indică „barometrul” ritmicității lucrărilor de construcții? (anchetă).

— Mecanizarea lucrărilor în pas cu cerințele industrializării construcțiilor (articol de ing. X)

— Lucrările continuă, documentația lipsește (notă critică)

— La ordinea zilei: îndeplinirea planului de predări (masă rotundă; vor participa...)

— Scadențele trec, restanțele rămîn (articol de la directorul filialei Băncii de investiții)

— A sosit cimentul, s-a terminat cărămida... (anchetă, pe teme de aprovizionare a șantierelor)

— Cît timp sînteți constructor? (declarații ale unor șefi de lucrări în legătură cu timpul afectat asistenței tehnice și controlării colectivelor de muncă și timpul afectat lucrărilor administrative sau pierdut în ședințe).

— Costul investiției, indicator fidel al competenței (articol de economistul X).

— Trimestrul doi bate la ușă. Cum îl întîmpinăm (concluzii în legătură cu activitatea constructorilor în primele trei luni ale anului).

2) „Etalonul bunului gospodar: nivelul consumurilor specifice” (Rubrică: se vor urmări diferite aspecte ale activității de reducere a consumului de materii prime și materiale. În prima parte a trimestrului vor fi abordate probleme privind posibilitățile de reducere a rebuturilor, iar din luna martie — acțiunea va fi continuată și în trimestrul doi — atenția ce se dă asimilării de noi produse și reproiectării celor existente în fabricație). Principalele materiale ce vor fi publicate:

— Rebutul, prezență nedorită în normele de consum (articol de inginer X)

— Cine plătește indulgența controlului tehnic (anchetă)

— Bonificațiile și consumul de metal (comentariu de economistul X)

— Mediul nociv al nerespectării tehnologiilor de fabricație (anchetă la uzinele...)

— Neglijență sau nepricepere (comentariu pe marginea adaosurilor de prelucrare)

— Un dialog nedorit. Turnătorii livrează — sectorul prelucrător respinge (atitudine)

— Răspunderea corpului tehnic ingineresc (discuție în legătură cu generalizarea experienței în valorificarea posibilităților de reducere a numărului produselor de slabă calitate).

— Planul de asimilări corespunde posibilităților reale ale fabricii? (anchetă la...)

— 5 la sută vor fi produse noi. Dar restul? (articol)

— Înlocuitorii de metal și-au dovedit eficiența. De ce sînt uitați de proiectanți? (anchetă)

— Produsul a fost reproiectat. De ce consumurile sînt încă ridicate? (puncte de vedere exprimate de specialiștii...)

— De cinci ani același produs. Cînd va fi modernizat? (anchetă)

— Proiecte moderne, tehnologii învechite (specialistul X se pronunță)

— Oglinda gîndirii în perspectivă: proiectarea superioară a produselor (masă rotundă)

În cele de mai sus am schițat un proiect de plan (ipotetic) apropiat de cerințele unei munci de perspectivă. Desigur, cînd redactorii sînt în posesia tuturor elementelor de care am amîntit în capitolul precedent, atunci prevederile vor fi mult mai dezvoltate, mai apropiate de reali-

tate iar planul rubricii va întruni trăsăturile ce se cer oricărui plan de acțiune.

De ce mă refer la trăsături? Pentru că, pînă la un punct, planul redacțional (în speță al rubricii economice) se aseamănă cu oricare alt plan de activitate și, deci, trebuie să întrunească aceleași elemente. Adică:

— să fixeze, în concordanță cu posibilitățile reale, obiectivele de urmărit (În cazul nostru — cele două rubrici ipotetice: „1970 — an de vîrf în investiții. Din primul trimestru activitatea constructorilor — la nivelul cerințelor“; „Etalonul bunului gospodar — nivelul consumurilor specifice“);

— să repartizeze, în linii mari, sarcinile ce revin fiecărei perioade, fixînd și unele puncte de control (În cazul nostru, stabilirea celor două subiective în urmărirea activității de reducere a consumurilor specifice);

— să prevadă mijloacele prin care vor fi duse la îndeplinire sarcinile propuse. Întrucît este vorba de un plan redacțional (publicistic), prin „mijloace“ trebuie înțeles ceea ce este specific muncii noastre: varietatea genurilor publicistice; titluri cît mai interesante (mai atractive decît cele date de mine, desigur) care să rețină din capul locului atenția cititorilor; unitățile unde se va desfășura documentarea (numai atunci cînd redacția are suficiente informații); forțele umane — redactori și colaboratori externi — care vor fi antrenate la îndeplinirea planului;

— să prevadă, cu aproximație, datele cînd se vor verifica rezultatele muncii desfășurate. Este vorba, în cazul nostru, de cele trei materiale cu caracter de concluzii: „Trimestrul doi bate la ușă. Cum îl întîmpinăm?“, „Răspunderea corpului tehnico-ingenieresc“ (discuție în legătură cu generalizarea experienței în valorificarea posibilităților de reducere a numărului produselor de slabă calitate). „Oglinda gîndirii în perspectivă: proiectarea superioară a produselor“.

Este adevărat, întocmirea unui asemenea plan solicită efort în faza elaborării sale, încorporarea unei anumite investiții gazetărești (pentru care nu există siguranța transpunerii în viață, dată fiind mișcarea către mai bine a activității colectivelor întreprinderilor). Dar nu trebuie neglijate avantajele oferite de un astfel de plan: redactorul știe, pentru o perioadă mai îndelungată, ce anume are de făcut (și este un mare câștig, mai ales pentru redac-

țiile mici, în care fiecare gazetar trebuie să se afle majoritatea timpului pe teren); se pot pregăti minuțios, din vreme, materialele de mai mare întindere și de greutate; se asigură un ridicat conținut de idei, deoarece pot fi consultate lucrări de specialitate, pot fi adunate păreri asupra unei probleme, de la diverse categorii de oameni ai muncii; și, în sfîrșit, se poate asigura un ridicat nivel publicistic, redactorul avînd posibilitatea să reflecteze asupra sensului unor fapte, să caute elemente de comparație, metafore etc.

Să judecăm planul rubricii economice și dintr-un alt unghi de vedere. Așa cum a fost formulat mai sus, nu împinge cumva redactorul spre o muncă ruptă de realitate? Adică, o dată plecat din redacție cu schema unui articol sau a unei anchete, gazetarul nu caută cu orice preț să găsească faptele și datele care se potrivesc conceptului inițial, refuzînd să vadă ce-i oferă nou viața?

Planul unei redacții nu este însă imuabil. Din practica unor cotidiane cu experiență în această direcție, rezultă că în decursul unei perioade el este îndeplinit în proporție de 55—60 la sută. În rest se publică articole pe teme apropiate de cele prevăzute inițial, dar cel mai adesea este vorba de subiecte complementare. De unde se poate trage concluzia că din capul locului se pornește de la ideea mobilității planului și, implicit, a ziaristului economic, *mobilitatea planului rubricii reprezentînd una din trăsăturile ce asigură concordanța dintre obiectivele urmărite, realitatea nemijlocită și conținutul ziarului, gradul său de prezentă în actualitate*. Ar fi strigător la cer — ca să mă refer la situația cea mai flagrantă — ca pe teren reporterul să constate o experiență deosebită în reducerea consumurilor specifice, dar el, pentru a realiza tema pe care o are înscrisă în plan, să însăleze un articol critic. Planul — care în esență are contingențe cu practica modelării — are rolul de a organiza munca de cercetare a terenului, dar, mai ales, de a stimula interesul pentru noi laturi ale unei anume probleme, mai puțin cunoscute sau în jurul

căreia încă nu au fost inițiate confruntări de idei. În asemenea împrejurări însăși viața împinge pe redactor pe drumuri încă nebătătorite. În urmă cu aproape doi ani, ziarul „B“ și-a propus să trateze unele probleme ale organizării superioare a producției. Mai întîi a avut loc o discuție la redacție cu o seamă de specialiști, care au opinat ca să fie supuse dezbaterii publice aspectele: programarea fabricației, organizarea sistemului informațional al întreprinderii, modernizarea transportului interuzinal. Apoi au fost publicate anchetele: „Sistemul informațional — concept și cerințe“, „Transportul uzinal între necesitate și realitate“. Cei care au participat la realizarea acestei anchete au subliniat că redacția, dacă dorește să sprijine soluționarea problemelor, trebuie să abordeze direct problema valorificării competenței tehnico-ingenieresti. Consultarea altor cadre de răspundere din economie a arătat redacției că într-adevăr se afla în fața unor laturi ale activității întreprinderilor puțin supuse dezbaterii publice. Ca urmare, adăugînd noi subiecte planului inițial, ziarul a publicat două anchete de mai mare întindere (așa a apărut termenul de anchetă-serial) intitulată: „Nu au rămas prea strîmte hainele stagiaturii ingineresti“ și „Cine devorează timpul inginerului“. Aceste anchete, prin ineditul problematicii abordate, au avut un puternic ecou în rîndurile inginerilor și tehnicienilor, redacția fiind nevoită să publice, în continuare, scrisori prin care se semnalau alte neajunsuri în folosirea rațională a capacității creatoare a inginerilor și valorificarea spiritului organizatoric al maistrilor și tehnicienilor.

Desigur, ar mai putea fi puse în evidență și alte aspecte ale modului de elaborare a planului rubricii economice, ale muncii de transpunere în practică a acestuia. Sper însă că și din cele de mai sus se desprinde concluzia importanței pe care o are planul în asigurarea tematicii și eficienței rubricii economice, *rolul său esențial constînd, de la o perioadă la alta, în împingerea activității ziaristilor economiști spre cote superioare ale publicisticii*.

UN TEST VIZÎND CALITATEA

AM VORBIT mai înainte de indicele redus de satisfacție înregistrat de rubrica economică, în mare parte generat de calitatea articolelor, fapt

ce a reieșit din motivațiile cititorilor: maniera de abordare a problemelor, în general, aceeași; inventivitate publicistică redusă; ar-

ticole lipsite de idei, care nu împing spre reflecții; vocabular sărac.

Pentru mulți dintre noi, asemenea puncte de vedere nu constituie o noutate. Nu o dată — ca să mă refer la o singură sursă — revista „Presa noastră“ a supus dezbaterii calitatea publicistică a rubricii economice, dezbateri care — judecând și după datele oferite de ancheta sociologică — nu au avut ecoul scontat.

Nu voi încerca, în cele ce urmează, să dau lecții cum trebuie sau nu scris un articol economic. Practic, după alegerea temei, după operațiile de documentare și de selecție a datelor și faptelor culese de pe teren, trecând la redactare, ziaristul pătrunde într-o sferă aparte a muncii, la ceea ce este *artă publicistică*. Aici, lecțiile au puțină valoare. Totul depinde de talentul gazetarului, de strădania lui de a fi inedit, de a prezenta atractiv — logic și emoționant — subiectul ales, de capacitatea lui de a încorpora în textul scris o cantitate cât mai mare de inteligență.

Să-mi fie permisă o paranteză. În ultimii ani articolele pe teme economice (am în vedere în primul rând pe cele redacționale) sînt scrise de redactori care au studii de specialitate. Se desprinde aceasta din tehnica folosirii termenilor, din tenta profesorală a frazei, sau pur și simplu din titulatura ce însoțește semnătura. Este un câștig al redacțiilor: o rubrică atât de importantă pentru viața social-economică este treptat scoasă de sub haina diletantismului, ziaristul puțin discuta de la egal la egal cu interlocutorii lui, economiști sau cadre cu bogată experiență în conducerea întreprinderilor. Dar, să privim lucrurile mai în profunzime. Realizarea acestei „egalități“ reprezintă numai un câștig tehnic, nu și unul publicistic. Ziaristul chemat să susțină o rubrică economică trebuie să se ridice deasupra activității economistului practician. Pe lângă capacitatea de depistare și analizare a fenomenelor economice, el trebuie să posede și însușirea de a reda sintetic, convingător, o anumită stare de lucruri, de a puncta concluzii cu forță generalizatoare. Prin asemenea trăsături ziaristul se desprinde, se diferențiază de economist, parcurgînd treptat treptele spre perfecțiune: economistul-ziarist se rezumă la descriptivism, folosește un vocabular de redusă circulație,

sublinierile lui — interesante poate în esență — se adresează unui cerc restrîns de cititori; ziaristul-economist, stăpîn pe teoria și practica economică, înzestrat cu capacitatea de iscodire a realităților, va ști să selecteze faptele, să descopere elementele distincte, nuanțele ce dau tenta noului și — ceea ce este esențial pentru munca de educare economică a maselor — să prezinte în asemenea manieră publicistică lucrurile, încît de la prima frază să stîrnească interesul. Mi se pare că în aceasta constă cheia spre sporirea gradului de interes și satisfacție a rubricii economice — dar deja intrăm în sfera modului în care sînt

recrutați și formați gazetarii; totuși nu este cu nimic greșit a invita la reflecții pe marginea ideii: în mîna cui se află rubrica economică: a economiștilor-ziaariști sau a ziaariștilor-economiști?

Dar să revenim la subiect. Din multitudinea de mijloace care îngăduie verificarea calității articolelor (și implicit a prizei la public) am ales 50 de subiecți (10 ingineri; 10 economiști; 10 tehnicieni; 10 muncitori; 10 funcționari) care au fost invitați să participe la următorul sondaj:

„1) Punctați titlul (sau titlurile) care vă satisfac ca formulare sau care v-ar reține imediat atenția“:

Titlul articolului	ingineri	economiști	tehnicieni	muncitori	funcționari	Total
— „Cine devorează timpul inginerului?“	10	8	10	7	7	42
— „Cu ce contribuți la îndeplinirea angajamentelor?“	5	4	7	3	—	19
— „Cu planul îndeplinit“	3	5	1	4	—	13
— „Competiția metal-valoare“	8	6	5	—	—	19
— „Recuperarea ambalajelor“	3	8	5	—	4	20
— „Mai multă maturitate în fabricarea articolelor pentru copii“	6	7	3	8	5	29
— „Competențele centralei industriale“	8	10	4	3	7	32
— „Cînd eșalonarea ignoră... planificarea“	7	9	7	6	5	34
— „Laserul a străpuns (în sfîrșit) bariera ezitărilor“	8	5	7	—	2	22
— „Pe fundalul realizărilor prezente, prefigurăm altele superioare“	3	4	4	1	—	12
— Proiectanții restanțieri la „proba“ exigenței	5	2	8	2	1	18
— „Vulcanul“ de la Vulcan	6	3	7	8	5	29

Trebuie spus că în alegerea eşanţionului şi a titlurilor există o importantă doză de subiectivism: subiecţii lucrează numai în patru întreprinderi (construcţii de maşini, electrotehnică, tricotaşe, panificaţie); titlurile au fost selectate nu după criteriul frecvenţei în presă, ci în aşa fel încît să reprezinte, după părerea autorului acestor rînduri, scara de la plat la interesant; nu s-a ţinut seama de gradul de subiectivitate în exprimarea părerilor (loc de muncă, preocupări familiale — vezi reportajul despre articolele pentru copii — interesele de moment ale celor chestionaţi etc.)

Sînt de reţinut încă cîteva aspecte: nici unul dintre titluri nu a întrunit adeviziunea tuturor subiecţilor; ineditul unei teme — „Cine devorează timpul inginerilor?“; susţinut de un titlu corespunzător, se situează pe prim plan al interesului; o temă nouă dar nesuşţinută de un titlu atrăgător — „Competenţele centralei industriale“ — întruneşte adeviziunea cititorilor, dar în mod deosebit a specialiştilor; materialele care primesc titluri de rutină se situează pe ultima treaptă a clasamentului de interes.

La cea de a doua întrebare: „După ce criterii citiţi prioritar un articol pe teme economice?“, situaţia se prezintă astfel:

	Se referă la întreprinderea dvs.	Abordează o temă din specialitatea dvs.	Credeţi că reprezintă o noutate de ordin general	Titlul şi primele fraze sînt atrăgătoare?
ingineri	10	10	7	10
economişti	10	8	10	9
tehnicieni	10	5	8	9
muncitori	10	5	8	8
funcţionari	10	—	7	8
Total	50	28	40	44

De data aceasta, nefiind chemaţi să se pronunţe asupra unor cazuri concrete, elementele subiective mai sus menţionate avînd un rol redus, participanţii la anchetă şi-au exprimat, cred, deschis preferinţele.

Tabelul este deosebit de concludent, concluziile desprinzîndu-se de la sine. Îmi iau totuşi permisiunea să punctez cîteva amănunte:

Situarea pe primul loc al clasamentului a materialelor care se referă la locul de muncă al cititorului este, desigur, firească. Pentru ziarist însă nu există nici un motiv de mîndrie: aceasta nu subliniază calitatea publicistică a articolului, ci numai faptul că orice om este interesat să fie informat despre ceea ce se scrie în legătură cu munca lui, a colectivului din care face parte.

De aceea, mai importante sînt răspunsurile date la celelalte subîntrebări din care, chiar la o su-

mară trecere în revistă, se pot reţine: interesul, aproape compact, pentru ceea ce reprezintă noutate de ordin general; preocuparea inginerilor şi economiştilor pentru elementele nou intervenite în specialitatea lor, preocupare care se extinde şi asupra presei cotidiene (cea de specialitate, deci, este subînţeleasă); faptul că tehnicienii şi muncitorii acordă un interes redus articolelor de specialitate (chestiunea este discutabilă, deoarece cei în cauză, aşa cum am desprins şi din convorbirile purtate ulterior, au avut în vedere aspectele tehnice ale producţiei şi nu relaţiile ce trebuie să existe în procesul muncii); că funcţionarii nu manifestă nici un interes faţă de articolele de specialitate (este drept, în cazul lor termenul este impropriu folosit); şi,

în sfîrşit, că absolut toate grupele subliniază interesul pe care îl manifestă faţă de articolele cu titluri şi primele fraze reuşite, adică acelea care, ca să folosim un alt limbaj, „sar în ochi“ sau pot fi comparate cu „marca produsului“.

Acest indicator (88 la sută), vizînd direct calitatea publicistică a rubricii economice, se cere corelat cu o serie de date menţionate în prima parte a articolului. Astfel, să ne amintim că grupele active (20—59 de ani) au înregistrat un indice sporit de interes faţă de rubrica economică 42—54 la sută; că indicele mediu de satisfacţie, la aceleaşi grupe de vîrstă, este de numai 30 la sută. Aşadar, avem în faţă două situaţii net opuse: pe de o parte — dorinţa cititorului de a lectura materiale bogate în idei şi în fapte semnificative, redactate inteligent, iar pe de altă parte — nivelul calitativ redus al rubricii, ceea ce denotă că ziaristii-economişti nu se străduiesc suficient pe drumul împlinirii cerinţelor cititorilor. E drept, drumul este extrem de lung (nu se poate realiza, dintr-o dată, un salt de la indice 30 la indice 54, ca să nu îl reţinem pe cel furnizat din testul de mai sus); dar a reflecta asupra mijloacelor care să permită scurtarea acestui drum ni se pare că este mai mult decît o obligaţie.

DRUMUL SPRE perfecţionarea rubricii economice este complex, el implicînd multiple eforturi. Reflec-tînd asupra modului cum urmează a fi parcurs, fiecare ziarist-economist să pornească de la ideea subliniată în cuvîntarea rostită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la cea de a 25-a aniversare a ziarului „Scînteia“: „Redacţiile ziarelor şi revistelor trebuie să acorde o atenţie deosebită îmbunătăţirii calităţii publicistice a articolelor, promovării unor forme şi stiluri gazetăreşti atractive, convingătoare, care să capteze interesul şi atenţia cititorilor. Articolele cenuşii, plate, lipsite de flacăra pasiunii revoluţionare şi a originalităţii, a gândirii proprii — cum se mai întîlneşte, din păcate, în paginile unor ziare şi reviste — împiedică ziarele să-şi îndeplinească cu eficienţă misiunea ce le revine, diminuează forţa lor de pătrundere şi influenţare a maselor“.

INTERVIUL — DUEL VERBAL sau DIALOG?

George CUIBUS

INTERVIU, interview, interviu...

În fiecare zi, în coloanele marilor cotidiene, în paginile revistelor, ale celor mai diverse publicații, ne întâlnim cu tradiționalul interviu, nelipsitul dialog purtat de un ziarist (sau mai mulți) cu un interlocutor (sau mai mulți) pe diverse teme; funcția esențială a acestei specii publicistice este de a informa cititorul, opinia publică cu privire la mersul, evoluția unor probleme de interes general, fie că este vorba de industrie, agricultură, comerț, politică, afaceri de stat, artă, cultură, știință, fie că este vorba de un fapt ieșit din comun, trăit de un individ sau altul care se detașează net de ceilalți membri ai societății (un om politic, scriitor, filozof, vedetă de cinema, actor de teatru, sportiv).

La o distanță de cinci secole de la data consemnării primelor *interviste* pe teme teologice, datorate lui Pico de la Mirandola, destinul interviului modern se anunță prestigios, deși la prima vedere acest gen de articol de presă pare facil, de loc complicat, la îndemina oricărui gazetar; astfel se explică marea sa popularitate, frecvența sa în coloanele tuturor publicațiilor din lume. Marile cotidiene au zilnic unul sau chiar mai multe interviuri... Altele și-au făcut o specialitate din „interviul zilei” sau „interviul săptămânii”; practic, nu există ziarist care să nu fi semnat în cariera sa un interviu, indiferent pe ce temă. Teoreticienii ai presei îl socotesc ca pe un comod instrument de sondare a ideilor, faptelor, evenimentelor la zi, ca pe un mijloc de abordare a realității mai puțin angajant decât un articol semnat de personalități din afara presei.

Există desigur și interviuri nerealizate, și cunoaștem acest lucru din fueietarea colecțiilor, precum există

- De la Pico de la Mirandola la Adrian Păunescu
- Doi factori strict necesari
- Autori, calități și defecte indispensabile
- Și acum încep duelul, dialogul, causeria. Ori-cum vreți să-i spuneți, dar cu condiția să fie gazetărie la cel mai înalt diapazon...

și rateuri în materie ce pot compromite personalitatea unui ziarist, cunoscut ca un bun comentator sau priceput reporter. În acest context, înainte de a discuta „cadru tehnic” al unui interviu, se cuvine să ne oprim asupra persoanelor angajate în realizarea acestui gen de articol. S-a spus deseori că un interviu presupune de la bun început doi interlocutori: interviewer-ul și interview-atul. Primul mai este desemnat în cărțile de teoria presei ca reporter, iar cel de al doilea ca raportor... Ce calități deosebite trebuie să posede un gazetar pentru ca demersul său pe lângă o persoană marcantă (demnă de atenția opiniei publice) să se soldeze cu o reușită? Dacă avem în vedere concluziile unor sondaje efectuate în anii trecuți de un institut de sondare a opiniei publice ca I.F.O.P. din Franța, observăm că *interview*-ul constituie o specializare în cariera unui ziarist, denumit, de aceea, *interviewer*, precum alții sînt specializați ca anchetatori, comentatori de politică externă, foiletoniști, editoria-

liști etc. Abilitate, îndeminare, putere de sinteză, de asociere și disociere, capacitate de a selecta, curiozitate, inventivitate, umor sînt calități indispensabile unui ziarist de clasă cum este denumit interviewer-ul de I.F.O.P., calități care — adăugate culturii sale generale, erudiției, vocației sale — îl pot conduce spre realizări excepționale.

În cursul unei vizite pe care am făcut-o la Institutul de Presă din Paris, Jean Feller și Jacques Mousseau, profesori de teorie a presei, ne-au confirmat opinia noastră că, chiar și în cazul celui mai dotat interviewer (posesor al calităților citate mai sus), rateurile sînt imprevizibile. Ei sînt de părere că ziaristul specializat în acest gen de articol trebuie să dea dovadă de anumite calități obligatorii, printre care se numără o anumită facilitate pentru limbile străine de mare circulație (franceză, engleză, rusă, spaniolă, germană), cunoștințe temeinice de drept internațional, de istorie și geografie. În mod obligatoriu, interviewer-ul trebuie să cunoască bine faptele, ideile, actele unui individ despre care va trebui să scrie. Capitolul *calități facultative* presupune cunoștințe de stenografie, dactilografie, practică gazetărească, voiaje în diverse țări, participări la evenimente ieșite din comun (războaie, catastrofe, fapte excepționale, congrese etc.).

La rîndul său, Malcom Cowley, — publicistul american care a editat în mai multe volume interviurile apărute în THE PARIS REVIEW (Ed. Secker and Warburg, New York, 1963—1965) — susține că interviewer-ul trebuie să fie el însuși o personalitate, publicist sau ziarist de prestigiu pentru a purta un „duel verbal” (sau un dialog) cu interlocutorii săi, din care trebuie să iasă învingător. Mai mult decât

atît, Cowley pretinde unui interviewer să posedă, dacă este posibil, acel *knack* — farmec personal — de care fac mare caz ziaristi britanici — menit să-i asigure succesul acțiunilor sale. În cazul unei actrițe — vedetă de cinema — interviewer-ul trebuie să fie pe deasupra tînăr, prezentabil, inteligent... Esențialul — ne asigură Cowley — este ca interviul să nu capete pentru marile personalități abordate proporțiile unui stress; astfel se explică „fuga de ziaristi”, fuga de presă a unor mari celebrități ale ecranului, ale teatrului sau a unor romancieri și poeți de renume mondial. Ne sînt citate, în acest sens, nume sonore, care de ani de zile refuză să primească vreun zianist.

Și interlocutorii noștri sînt clasați potrivit opiniei aceluiași teoretician ai presei în mai multe categorii: a) binevoitori, megalomani (de evitat!), dornici să-și facă reclama; b) zeflemiști, complexați, oameni ce nu vor să aibă de-a face cu presa; c) indiferenți, blazați de povara celebrității, handicapați de rolul în răspunderile sociale pe care le au în societate; d) oameni onești, integri, sociabili, eroi în sensul pozitiv al cuvîntului, indivizi capabili de obiectivitate. Deoarece nu am întîlnit alte referințe în acest sens, le consemnăm cu rezerva impusă de realitățile sociale din lumea capitalistă.

DAR SĂ ADMITEM că aceste condiții (obligatorii sau facultative) sînt întrunite și duelul verbal reporter-raportor are loc. Există oare o rețetă pentru desfășurarea interviului sub cele mai bune auspicii? Nimeni nu cunoaște o asemenea rețetă, deși Cowley, Feller și Mousseau recomandă pentru început o discuție de ambianță (sau de tatonare), în care interviewer-ul se vede obligat să adreseze complimente interlocutorului său și, invers, dacă este vorba de un ziarist bine cunoscut. Efectul: opinii excelente servite reciproc. Etapa a II-a cuprinde „fondul problemei”, care poate fi atacat prin întrebări cu caracter informativ, întrebări de șoc, concluzionale. Rezultatul: un bogat material, bun de prelucrat din care nu lipsesc portretul celui interviuat, opera sa, ideile, actele sale cele mai îndrăznețe.

Un sociolog ca Yvon Chots ne oferă o mostră de interviuri literare (pentru a localiza tema), care ar trebui să conțină date bio-bibliografice cu privire la personajul în chestiune, opiniile sale despre artă, literatură, profesia sa, succesele și înfrîngerile sale, preferințele

sale particulare, părerea sa despre lumea contemporană, lumea de mîine etc. Pe lângă aceste elemente, în interviu trebuie să figureze un *leitmotiv* menit să justifice dialogul purtat (acesta se poate referi la o atitudine, la o carte nouă, un atac împotriva persoanei în cauză, o recompensă națională, mondială, un fapt sau eveniment excepțional). În funcție de personajul interviuat, autorul interviului este obligat să adauge materialului brut puțin umor, o doză de maliție sau cel puțin o săgeată aruncată adversarilor, colegilor de breaslă sau unor categorii sociale aflate în atenția opiniei publice.

Același sociolog, referindu-se la presa franceză — aplică interviului diverse etichete formale care, bineînțeles, nu modifică cu nimic cadrul amintit mai sus: distingem astfel *apropos*-urile ce nu-și propun decît să releve un fapt, să informeze, să furnizeze opiniei publice informații cu caracter mai general. Uneori, acest procedeu este folosit cu precădere pentru așa-numitele confesiuni ale unor celebrități ajunse la vîrsta senectuții. *Causeria* este o altă modalitate de interviu, fără pretenții exhaustive. E o formulă intermediară între interviul de pagină I și cel confesional. *Mini-interviul* nu se deosebește cu nimic de *apropos*-urile atît de mult cultivate de unii ziaristi. *Confesiunea*, după cum indică și titlul, comportă mărturisiri cu caracter particular, date strict personale, revelații care pot însă caracteriza o mișcare de idei, o epocă, un curent literar, pot explica drumul unui artist, al unui om de stat sau al altor personalități devenite „celebre”.

ALȚI TEORETICIENI socotesc că interviul poate fi de circumstanță (motivată de un eveniment, o întîmplare neobișnuită, un imperativ social), cu un caracter strict funcțional, deci cu un cadru limitat, oarecum impus de evenimentul în discuție, și nici decum de personalitatea interlocutorului. De pildă, într-un interviu despre starea vremii, cu un meteorolog de renume, sau cu un savant, ziaristul se estompează în fața datelor pe care i le va furniza interlocutorul său. De multe ori, cei ce semnează asemenea interviuri alunecă lesne pe panta unor descrieri stereotipe, a unor șabloane verbale ostenite, care sînt departe de a rezerva cititorului o lectură plăcută... Vine apoi așa-numitul *interview specios*, cu caracter exhaustiv; de preferat în cazul discutării unor probleme politice, de stat, comerciale etc. de interes

capital. Mai totdeauna, interlocutorii sînt în acest caz oameni de vază, conducători de state, miniștri. Ultimul gen amintit în materialele Institutului de Presă din Paris este genul denumit *à vau-l'eau*, adică *cum bate vîntul*; un duel verbal inconstant (sau un dialog), în funcție de dispoziția celor doi parteneri. În cazul unei asemenea confruntări, există pericolul unui soi de flecăreală care nu aduce mare lucru cititorului. Din păcate, genul acesta poate fi des întîlnit și în paginile unor publicații de la noi mai ales ale unor reviste de cultură județene ca „Ateneu”, „Steaua”, „Argeș”, „Tomis” și este preferat — de ce oare? — de unii publiciști.

SE DISCUTĂ în cercurile jurnalistice despre autorul moral al unui interviu. Înserăm o asemenea aserțiune pentru că și în redacțiile unor publicații românești mai circula ideea că autorul unui interviu este nu gazetarul, ci cel interviuat!... Așa să fie oare?... Să vedem ce se spune în lume despre acest lucru: se cunoaște vestita polemică dintre William Saroyan și un mare cotidian new-yorkez care punea la îndoială autenticitatea răspunsurilor sale furnizate în cadrul unui interviu acordat revistei „Literaturaia Gazeta”. Saroyan a răspuns: „Autorul unui interviu este ziaristul care l-a cules. 99 la sută din text este plămada minții sale. Și eu în tinerețe, am procedat la fel. Textele interviurilor pe care le dădeam la tipar îmi aparțineau!...” Opinii asemănătoare au exprimat și alți scriitori care au făcut multă publicistică la începutul carierei lor, și anume Graham Greene, Ilya Ehrenburg, F. Aderca, Joseph Kessel, Gilbert Cesbron, Denise Bourdet, Louis Pauwels etc. Avînd în vedere aceste elemente, am putea admite că discuția purtată de un ziarist cu diverși interlocutori s-ar reduce la o simplă formalitate, la un pretext de interviu, în care se schimbă amabilități de ambele părți sau poate la nici chiar atît, căci un gazetar experimentat poate oricînd redacta un text alert (în care abundă propriile sale opinii, idei etc.), asezonat pe ici, pe colo cu unele sofisme culese din opera celui interviuat? Aici intervine probitatea ziaristului, răspunderea sa socială față de cititori, față de cuvîntul scris. Spre regretul nostru, aceste elemente nu le-am întîlnit nici în textele lui Malcom Cowley în care face teoria interviului, și nici în cele ale lui Feller, Pauwels sau Mousseau.

Să admitem că această probitate este un har firesc la un gazetar,

CONFERINȚA DE PRESĂ CONSACRATĂ ADUNĂRII MONDIALE A TINERETULUI

precum „farmecul”, inteligența, erudiția și celelalte calități citate aici, dar nu totul. Materialul cules (înregistrat pe bandă de magnetofon sau în carnetul de reporter) se cere elaborat, filtrat prin propria noastră personalitate. Și, credem că la acest element se referea și William Sarrowan. Elaborarea unui interviu nu presupune falsificarea datelor esențiale, inventarea „fondului problemei” de dragul de a inventa, de a fabula cu orice preț (firește, uneori un pic de fabulație, de romanțare în cazul unui subiect arid a daugă culoare, vivacitate, facilitează dialogul), ci interpretarea faptelor, comentarea evenimentelor, ideilor, la nivelul personajului interviuat.

Acest proces de elaborare ne cere să gradăm, să dozăm materialul cules, să-l difuzăm în etape, pornind de la elemente de ambianță, convenționale dar necesare, și sfirșind cu concluzii de valabilitate generală. Pe parcurs, întrebările noastre trebuie să evite exprimarea uscată (șabloanele de tipul „Și acum, ce mai e nou în domeniul dv. de activitate?”); să fie, la rîndul lor, elaborate, pline de sensuri, comentate, să releve cît de cît o părticică din personalitatea ziaristului, din universul său de preocupări.

S-a vorbit deseori despre perisabilitatea interviului, date fiind elementele de circumstanță ce-i dau naștere. Depinde de ziaristul interviewer de a-i conferi substanță, trăinicie, viață lungă, de a-l înscrie în perimetrul unor materiale literare, ideologice, filozofice, instructive pentru orice generație. Interviurile lui Ion Biberi, de pildă, pentru a da un exemplu, publicate sub titlul „Lumea de mîine”, Ed. Forum, 1945, București, sînt și astăzi de o rară actualitate și prospețime. La rîndul său, Romulus Rusan a semnat în revista „Viața studentescă” în anii trecuți o serie de interviuri de valoare, menite să dăinuiască. Mai recent, Adrian Păunescu s-a relevat ca un interviewer experimentat, dizertînd cu facilitate despre problemele specifice oamenilor de litere. El cultivă un interviu frust, adesea voit brutal, impresionist, menit să epateze cititorul în sensul bun al cuvîntului.

INDIFERENT ÎNSĂ de modalitatea adoptată de fiecare ziarist-interviewer de a elabora un asemenea gen de articol, esențialul — și aici teoreticienii presei sînt unanimi — este ca textul tipărit să aibă calitățile unui dialog purtat de la egal la egal, în deplină cunoștință de cauză.

CLUBUL ziaristilor de politică externă de pe lîngă Uniunea ziaristilor a inițiat vineri 7 august a.c. o conferință de presă cu Vasile Nicolcioiu, secretar al C.C. al U.T.C., șeful delegației române la Adunarea mondială a tineretului, care s-a desfășurat la New-York între 10—20 iulie a.c. în cadrul manifestărilor prilejuite de cea de-a 25-a aniversare a O.N.U.

Oaspetele a prezentat membrilor clubului — într-o amplă expunere ca și în răspunsurile la întrebările pline de interes — momente semnificative ale acestei manifestări mondiale a tineretului, precizînd integrarea largă în problematica lumii actuale a problemelor specifice

tineretului. În cadrul celor patru comisii — pace și securitate internațională; cooperare și dezvoltare; educație; mediu înconjurător — principala pondere a discuțiilor desfășurate a revenit problemelor politice fundamentale ale lumii contemporane, hotărîtoare deopotrivă pentru viața și perspectivele tineretului lumii.

Invitatul clubului de politică externă a relevat că, în ansamblu, Adunarea mondială a tineretului a prilejuit un dialog util, cu mare rezonanță pentru mișcarea de tineret, constituind un pas important în stabilirea de noi contacte între organizațiile de tineret din lume.

M. C.

PREDICI ÎN PUSTIU

Felicia ANTIP

DE CE NU SCRII, m-a întrebat Dinu Săraru, că ar fi necesar ca televiziunea să încredințeze prezentarea diverselor cicluri de emisiuni unor oameni cu personalitate, pe care publicul să-i cunoască și să-i recunoască, să-i urmărească și să-i aștepte? Știu eu de ce n-oi fi scriind? Poate pentru că obosești repetind mereu același și același lucru, în speranța că te va auzi, în cele din urmă, cineva. La televiziune se produc la intervale mai mici sau mai mari schimbări organizatorice, apar unele emisiuni și dispar altele, apar unii responsabili și dispar alții, dar o seamă de neajunsuri, de neîmpliniri, persistă sau revin. Telecronicarul o ia de la capăt, o dată și încă o dată, și la un moment dat ajunge să aibă impresia că scrie și rescrie aceeași cronică. Am în față „Flacăra” din 3 decembrie 1966. Se comentau, în numărul acela, afacerea Ben Barka, inundațiile care au provocat mari distrugerii Florenței și filmul „Golgota”. Nu este nimic de inventat în această privință, scria pe atunci telecronicarul revistei. O simplă trecere în revistă a căilor folosite în țările unde emisiunile informative au izbutit să se înscrie între cele mai gustate capitole ale programului de televiziune ar sugera idei... Pe Léon Zitron îl cunoaștem din filmul „20 000 de kilometri prin Uniunea Sovietică”. De atunci a mai îmbătrinit, s-a mai îngrășat și n-a devenit în nici un caz mai frumos. Dar acest om urit, în vîrstă, continuă să fie una dintre cele mai atrăgătoare prezențe pe ecranele televiziunii franceze. Seară de seară el este cel care conduce expunerea tele-jurnalului și binecunoscuta sa competență, convingerea de mult

creată a telespectatorilor că cel ce le vorbește cunoaște perfect problemele și că invită totdeauna, pentru o cit mai aprofundată tratare, pe specialiștii cei mai avizați, îi asigură o audiență pe care vedetele muzicii ușoare o invidiază. În America, în concurența dintre cele trei mari programe de televiziune newyorkeze, personalitatea celor care poartă răspunderea programelor de știri joacă un rol primordial. Walter Cronkite, vedeta CBS-ului, s-a calificat pentru această indeletnicire printr-o muncă de corespondent de presă de aproape 30 de ani. A transmis reportaje de front, a lucrat pentru agenția UPI, a fost comentator de radio. Astăzi se consideră că prezența lui pe micul ecran este o garanție că emisiunea va fi urmărită. Telespectatorii sînt dornici să-i cunoască punctul de vedere despre toate evenimentele mai importante. La NBC, Huntley și Brinkley prezintă împreună jurnalele de actualități. ABC-ul îl are pe Howard K. Smith. Toți sînt ziaristi bine cunoscuți, cu o experiență bogată. Pretutîndeni, situația este cam aceeași. Ziaristilor li se cere nu un fizic de june-prim, ci o bună pregătire profesională, capacitatea de a-și formula pregnant ideile, prezență de spirit.

Dinu Săraru este de părere că Telejurnalele noastre externe ar trebui prezentate de unul sau doi comentatori, mereu aceiași. Ce pot să-i răspund? Era o vreme cînd apelam mereu la convingătoare exemple străine (fără să-i conving, totuși, pe cei care ar fi trebuit convinși). În „Flacăra” din 22 aprilie 1967, reluam ideea din 1966: Pentru că l-am văzut eu toții pe David Brinkley, realizatorul și prezen-

tatorul excelentului reportaj de televiziune „Din culisele boxului profesionist”, ne este mai ușor să înțelegem reacția publicului american la programele din cele două săptămîni ale grevei „performerilor” (cei ce apar efectiv pe micul ecran)... În locul crainicilor cunoscuți și al celor ce prezintă știrile zilei, au apărut funcționari mai puțin familiarizați cu luminile reflectoarelor și foarte drăguțe și elegante secretare care citeau conștiincios relatările pregătite în birourile redacționale. Un hohot de rîs a străbătut America: David Brinkley înlocuit de o domnișoară care recită cu oarecare afectare un comentariu politic, o codană care rostește gales textul unei emisiuni prezentate îndeobște de Cronkite — nici un regizor năstrușnic n-ar fi putut imagina un „qui-pro-quo” mai comic. Comentatorii scriau după aceea că au avut impresia unei trăiri a preistoriei televiziunii, a vremurilor (vor fi existat vreodată?) cînd nu apăruseră încă personalitățile binecunoscute care reprezintă principalele ei puncte de atracție.

Lui Dinu Săraru i-a venit ideea să-mi sugereze această temă după ce scrisesem că Sorin Stati a rămas, din păcate, singurul reprezentant al instituției amfitrionatului pe micul ecran. Să nu mai existe, oare, în țara noastră și alți oameni în măsură să creeze și să conducă de sine stătător un ciclu de emisiuni? La 16 septembrie 1967, îmi exprimam următoarea părere: În anumite domenii, televiziunea evită să se adreseze celor cărora obișnuința muncii de concepție și buna stăpînire a subiectului le-ar conferi și aplombul necesar expunerii. Nu orice scriitor sau ziarist este și un bun

orator sau causer. Șansele de a descoperi prezentatori ideali ar fi însă infinit mai mari dacă ar fi căutați printre oamenii din aceste categorii, nu printre cei ce au doar ambiția de a citi corect sau de a recita convingător. De altfel, experiența ne arată că, adesea, cineva care nu știe decât asta nu știe nici asta. La 23 septembrie 1967, reveneam cu noi argumente: Nu mă tem că greșesc atunci când susțin că, într-o țară care a dat lumii talente universal recunoscute în cele mai diferite domenii ale creației, ar fi relativ ușor să se găsească și oameni potriviți pentru activitatea de prezentatori de televiziune. Și că numai lipsa reală de interes pentru cultivarea causeriei explică prospectarea intensivă printre solicitanți care n-au personal nimic de spus dar făgăduiesc că vor „spune” frumos textele incredințate de diversele redacții ale televiziunii. De ce sînt ținuți departe de studiouri criticii literari, muzicali, cinematografici care semnează în paginile revistelor și ale ziarelor sau sînt autorii unor volume de studii de înaltă ținută? Cîți dintre gazetarii de mare notorietate din indiferent ce sector al publicisticii se numără printre colaboratorii permanenți ai televiziunii? Nu mă tem deci că greșesc cînd afirm că televiziunea preferă să lucreze cu ușile bine închise, bazîndu-se numai pe proprii ei salariați și pe un mic număr de oameni în afară, agreeți de aceștia. Excepțiile — în domeniul artei plastice, al științei, al lingvisticii, al agriculturii — nu infirmă regula generală.

ACESTEA ERAU excepțiile de atunci. Știința și lingvistica au rămas și astăzi pe postul de excepții. Au fost fluctuații, abdicări, reveniri, progrese, dar în mare nu sîntem mult mai avansați. Dinu Săraru îmi vorbea despre neplăcerea cu care unii responsabili ai televiziunii privesc apariția frecventă pe micul ecran a unor prezentatori, despre teama acestor responsabili de „vedetizarea” animatorilor de emisiuni. La 25 martie 1967, într-o cronică intitulată „Cu și fără personalitate” notam: Pretutîndeni există emisiuni de televiziune intitulate adesea chiar „Emisiunea lui X” sau „Programul lui Y”, X sau Y fiind reporteri sau actori sau

scriitori bine cunoscuți, care stabilesc singuri conținutul emisiunii și tot ei o prezintă. În limbajul curent al televiziunii franceze, engleze, americane li se spune „gazde”, protagoniștii fiind considerați „invitații” lor. Pentru un tînăr interpret (sau, în funcție de specificul emisiunii, scriitor, cercetător etc.) a fi „invitat” de una dintre stelele acestui gen de televiziune echivalează cu o consacrare. Rubrica trăiește atîta timp cît talentul și inventivitatea autorului ei îi asigură popularitate. Deosebiri firești dintre temperamentele, preocupările, modalitățile de prezentare ale diferitelor „gazde” sînt o garanție împotriva monotoniei, împotriva emisiunilor cu titluri diverse calchiate după același șablon. De unde provine oare prejudecata televiziunii noastre împotriva rubricilor semnate și susținute constant de cineva în măsură să le asigure originalitatea? Teamă de „vedetism”? Dar tocmăi de vedete, de vedete care să cucerască și să se străduiască să merite în continuare un loc deosebit în simpatia publicului are nevoie televiziunea noastră. Fără proeminențe, fără piscuri, cu un cor de cîntăreți care ies pe rînd în față pentru un număr egal de solo-uri, cu un ansamblu de actori comici cărora li se incredințează roluri pe cît posibil identice, cu reporteri distribuiți după un țîntar egalizator, televiziunea nu poate evita riscul plafonării.

Cea mai populară dintre prea puținele vedete ale televiziunii este Cristian Țopescu. Și greșelile lui sînt greșeli de vedetă. După campionatul mondial de fotbal aș fi putut să retrimt la tipar telecronica publicată la 2 noiembrie 1968 după Olimpiadă. Mexicul tot Mexic, Țopescu, tot Țopescu. Să vorbim, spuneam atunci, despre campionul crainicilor noștri sportivi, Cristian Țopescu. Cu rezistența unui maratonist, cu reflexele rapide ale unui sprinter, și-a bătut propriile recorduri de reportaj sportiv alert, competent, captivant... Are darul, esențial pentru televiziune, de a vorbi într-un mod simplu, deschis, spontan, prietenos, dar fără familiarisme. Entuziasmul lui e contagios, căci nu e niciodată contrafăcut sau artificial, nemulțumirile lui și se transmit fiind exprimate cu căldură, dar măsură, în termenii cei mai adecvați fiecărei situații. Res-

pectul pe care îl poartă atît sportului și sportivilor cît și telespectatorilor se vedește în seriozitatea și minuțiozitatea pregătirii fiecărei transmisii... Cu Țopescu la microfon nu riști să pierzi o fază esențială, să lași atenția să-ți vagabondeze tocmăi cînd se apropie clipa culminantă... Aptitudinea de a crea un curent continuu de simpatie și stimă dinspre telespectator spre prezentator e un dar al naturii pe care puțini îl au și încă și mai puțini se pricep să și-l cultive. Nu există rețete în această privință, nu se poate doza amestecul de farmec personal, spontaneitate, cursivitate a vorbirii, cunoștințe de specialitate, capacități de a emite pe loc judecăți de valoare echitabile sau de a intui reacția posibilă a telespectatorului, care face din cineva un excelent telereporter. Fapt este că multor rubrici ale televiziunii le lipsește în mod evident un Cristian Țopescu în măsură să conducă discuțiile cu invitații emisiunilor.

Cînd i-am spus că am pledat în nenumărate rînduri pentru acreditarea pe termen lung a unor animatori, amfitrioni, prezentatori, gazde, în stare să dea farmec și personalitate emisiunilor Dinu Săraru mi-a răspuns că am făcut-o probabil mai de mult, dar că n-ar strica s-o iau de la capăt. M-am gîndit, atunci, la funcția îndeplinită de Dinu Săraru la Televiziune, unde coordonează emisiuni cu animatori excepționali („Mult e dulce...”), emisiuni fără animatori (literare) și emisiuni care mai bine s-ar lipsi de animatori decît să-i păstreze pe cei de-acum (nu le mai numesc, am făcut-o în „Flacăra”). Și mi-a revenit în minte ceea ce scrisesem la 9 august 1969, după ce Tudor Vornicu abordase, la „Poșta televiziunii”, problema rolului prezentatorului: Tot ce ne-a spus Tudor Vornicu era adevărat și convingător. El vorbea însă de parcă s-ar fi aflat de partea astălaltă a ecranului, printre noi, telespectatorii și telecronicarii, și ar fi vrut să-i convingă pe cei răspunzători de faptele și intențiile televiziunii că este imperios necesar să trateze problema cu cea mai mare seriozitate. Nu numai o dată, în rubrica de față s-au adus aceleași argumente: că la televiziunile cu

experiență mai îndelungată cele mai îndrăgite vedete sînt unii dintre prezentatori și că emisiunile organizate de ei dețin recordul popularității, că prezentatori de această talie nu se găsesc pe toate drumurile etc. De la directorul programelor noastre ne-am fi așteptat însă să aflăm ce se întreprinde pentru depistarea și formarea prezentatorilor pe care ni-i dorim cu toții. Cu riscul de a repeta ceea ce am mai scris — risc de neocolit atîta timp cît realități comentate cîndva rămîn neschimbate — țin să subliniez cît este de nefiresc ca un Cristian Țopescu să rămînă un fel de fenomen singular. Am impresia că talentele potențiale nu sînt căutate totdeauna acolo unde este cel mai plauzibil să se afle printre personalitățile competente din domeniul la care se referă ciclul de emisiuni. Între zece oameni pe deplin stăpîni pe o specialitate dată și în măsură să vorbească liber despre diversele ei aspecte, nu se poate să nu se găsească vreo trei-patru care să aibă și darul de „a trece ecranul” și cel puțin unul dispus să-și asume obligațiile aferente. Evident, contactul cu asemenea colaboratori se poate vădi mai dificil, mai pretențios. Este necesar să li se acorde mîină liberă pentru întocmirea emisiunilor și pentru alegerea celor ce urmează să participe la ele, să nu fie „îndrumați” și controlați birocratic de redactori al căror orizont, prin forța lucrurilor, este mai limitat decît al lor într-un domeniu concret sau altul.

MĂ OPRESC, cu autocitările, la vara trecută. În ultimul an am mai avut de multe ori prilejul să atac, din unghiuri diverse, aceeași problemă: au apărut și au dispărut cu amfitrioni cu tot „Salonul literar” și „Realitatea ilustrată”; alte emisiuni s-au cerut și ele discutate sub același aspect. Îmi cer iertare dacă articolul de față pare o prezumțioasă culegere din „operele” autoarei lui. Nu intenția de a-mi alcătui o „antologie” m-a determinat să procedez la această foarte incompletă recapitulare, ci un sentiment de amărăciune și de zădărnici: la ce bun să predicî atîta în pustiu, dacă, în ațîția ani, în concepția organizatorilor emisiunilor de televiziune nu și-a găsit loc un adevăr elementar cum este cel repetat pînă la saturație în cronicile amintite?

O FRUCT PRIN

Victor BÎRLĂDEANU

SÎNTEM ÎNTOTDEAUNA bucu-roși să descoperim — și să semnalăm cunoașterii publice — strădaniile unor confrăți de-ai noștri de a „escalada” perimetrul publicistic în care s-au afirmat și manifestat pînă acum și de a „anexa” noi zone polivalente noastre profesiuni. Acest simțămînt își are, de altminteri, o-bîrșia în convingerea, de atîtea ori mărturisită, că ziaristica, fără a emite pretenții stupid-enciclopedice, este, prin însăși structura ei intimă, prin nervul care o domină și o organizează, o activitate inevitabil limitofă cu tot ce e legat de om.

În această ordine de preocupări, ne facem plăcuta îndatorire de a consemna, în cadrul prezentei rubrici, recenta apariție a volumului „Vitrina cu portrete” de George Cuibuș. Cunoscut îndeosebi prin interviurile și anchetele sale printre marcante personalități de peste hotare — interviuri și anchete ce reprezentau, acum cîțiva ani, o „pîine” curentă a cîtorva periodice de cultură — iar, în ultimul timp, prin analize întreprinse în felurite domenii ale deservirii populației, George Cuibuș se dovedește, în ultima sa carte, un receptiv și minuțios explorator al galaxiilor înconjurătoare, dar uneori atît de efemere, ce strălucesc pe firmamentul teatral și cinematografic.

Evidentul merit al acestei cărți — și reala ei originalitate — constă în scopul pe care și l-a propus

autorul: să contureze un tablou cît mai bogat, cît mai dens în detalii inedite, al considerabilei contribuții pe care a adus-o geniul artistic românesc la înflorirea teatrului și cinematografului universale. E un scop cu profunde semnificații patriotice, care atribuie lucrării lui George Cuibuș, pe lîngă incontestabilele ei însușiri strict informative, o valoare educativă de prim ordin.

Migala îndelung răbdătoare cu care autorul a despuiat arhive în bună măsură încă nebătătorite, luciditatea minuțioasă cu care a examinat nenumărate colecții de periodice, rafturi întregi de bibliotecă, corespondențe peste care se asternuse praful gros al uitării, intuiția de care a dat dovadă adresîndu-se celor mai potriviți martori în viață ai gloriilor trecute, inițiativa de a apela, acolo unde era cazul, chiar la spovedaniile celor în cauză demonstrează o probitate și o scrupulozitate care conferă „Vitrinei cu portrete” — în afara atracției indubitabile — o solidă, deloc neglijabilă, fundamentare științifică.

Greu de negat interesul pe care îl prezintă nu numai pentru specialist, dar și pentru cititorul obișnuit, pentru cel care înconjoară lumea scenei și ecranului cu o mirifică aură de basm, pasionantul tur de orizont pe care îl întreprinde George Cuibuș prin biografiile nu o dată uluitoare, adesea încărcate de un adînc dramatism, ale actorilor și

VOAȘĂ EXPEDIȚIE TRE STELE

actrițelor românce care au ilustrat, dincolo de hotarele țării, inepuizabilul nostru potențial artistic. Începînd cu marea, inegalabila Aghata Bîrsescu, al cărei nume a rămas înscris cu litere de aur nu numai în analele teatrului tragic românesc, dar și în cele ale teatrului german și american, cărora le-a dăruit memorabile creații într-o diversitate de roluri de-a dreptul fantastică, trecînd prin vasta galerie de artiști români care au ilustrat strălucit prima scenă a Franței. Comedia Franceză — Eduard de Max, Maria Ventura. Jean Yonnel, Nizan — și ajungînd pînă la stele de prima mărime ale ecranului american, francez, german din perioada dintre cele două războaie, ca Edward G. Robinson, Elvira Popescu, Maria Cebotari, Jany Holt, Bela Lugosi, Lupu Pick, Pola Illéry, Lissette Verea și mulți alții, autorul zugrăvește, în fața privirii noastre fascinate, un itinerar de cariere și înfăptuiri artistice definitiv intrate în patrimoniul artei interpretative universale. Din toată această tulburătoare derulare de imagini caleidoscopice se desprinde cu deosebită pregnanță ideea caracterului neobișnuit de fecund al geniului artistic românesc, capabil să fertilizeze creator arii largi ale frumosului.

UN ALT MERIT neîndoielnic al „Vitrinei” lui George Cuibuș este bogăția de date noi, care insuflă a-

desea cititorului senzația că pășește pe teritorii cu multă rivnă desțelinite. Nume ce au făcut cîndva vilvă pe scenele și ecranele lumii și care au fost pe nedrept îngropate în cavoul neiertător al uitării — ferme-cătoarea ingenuă a Comediei Franceze — Nizan, fiica cunoscutului filolog român Lazăr Șăineanu; splendidul temperament dramatic care a fost Genica Athanasiu, actriță de teatru și de film, interpretă de neuitat a Dulcineei din „Don Quijote” al lui Pabst, trăind cu ferveoare marile bătălii ale teatrului francez alături de oameni de teatru renumiți ca Charles Dullin sau Antonin Artaud; renumitul companion al lui Copeau și interpret preferat al primelor filme ale lui Duvivier, Luca Gridu etc. — sînt aduși de George Cuibuș din nou în mijlocul nostru, redîndu-li-se locul ce li se cuvine nu numai într-un panteon al valorilor naționale, din care niciunul dintre ei nu poate lipsi, dar și în stima și recunoașterea indispensabilă a marelui public.

Pasionanta călătorie pe care a întreprins-o George Cuibuș — și la care ne invită și pe noi, cititorii săi — în lumea de străluciri reale și amăgitoare a stelelor scenei și ecranului este, cum am mai arătat, rodul unei investigații minuțioase și profunde. Dar nu numai atît. Fără o vădită ferveoare, fără o dăruire generoasă n-ar fi rezultat decît un op uscat, insipid, care să nu comu-

nice nimic altceva decît mărturia plată a unei prezențe. Neîndoielnicul interes cu care cititorul parcurge paginile acestei cărți, se datorește însă și pasiunii evidente cu care „ghidul” ne călăuzește prin constelațiile fascinantei galaxii.

Dacă am avea ceva de reproșat autorului acestei „Vitrine”, ar fi zgîrcenia analizelor cu privire la unele creații actoricești ce au făcut epocă. Ca să dăm un singur exemplu: nu se poate, în concepția noastră, expedia într-o simplă înșiruire extraordinara creație pe care ne-a dăruit-o Edward G. Robinson în rolul cu semnificații protestatate ale șomerului din faimoasa peliculă realizată de Julien Duvivier la Hollywood, „Povestiri din Manhattan”. Sau, poate, de vină este inexplicabila avariție a editurii care, după informațiile noastre, a redus continuu numărul de coli al unei cărți care era, conform celor mai realiste estimății, sortită unui evident succes în rîndurile marelui public cititor. Am mai adăuga, în „sertărașul” reproșurilor adresate autorului, și o anume exaltare care, pe alocuri, alterează echilibrul unui stil altminteri cursiv, elegant, de bună factură publicistică și de vădită acuratețe intelectuală.

NU ÎNCAPE ÎNDOIALĂ că „Vitrina cu portrete” a lui Cuibuș își va găsi locul ce i se cuvine în biblioteca noastră, a tuturor.

AFORISME despre ZIARISTICĂ | OASPEȚI DE

de IULIUS BACHEM

Julius Bachem este un ziarist vest-german cunoscut, avind o experiență de presă de cinci decenii. La vârsta de 70 de ani, el a publicat un „Testament ziaristic“, sub forma unei colecții de aforisme, adresate colegilor de breaslă și în special generației mai tinere. Din cuprinsul aforismelor publicate se desprind preocupările de ordin etic și profesional, legate îndeosebi de activitatea în jurnalistică cotidiană.

Ce este un gazetar? Un om care scrie în fiecare zi. Subliniem, pentru zi, și nu pentru a trece ziua.

★

Gazetarul trebuie să se exprime concis, clar, într-un mod în care să se facă înțeles. Nu zăpăciți cititorii cu rebusuri! Cînd scrieți, gîndiți-vă mai întîi la cititorul mediu al ziarului dv. și apoi adaptați-vă stilul în conformitate cu aceasta.

Aceasta nu înseamnă însă că idei care depășesc nivelul intelectual general al cititorului mediu să nu poată fi introduse și dezvoltate.

★

Putem spune că acestea constituie miezul prăjiturii: cititorul care nu le poate digera e liber să le lase neatînse.

★

Sufletul gazetăriei rezidă în concizie. Articolele lungi sînt întotdeauna proaste, chiar dacă ele sînt uitate repede.

★

Înainte de a scrie fiecare propoziție, întrebați-vă: cu ce ar putea să vă contrazică un critic inteligent orientat spre oricare din cele două moduri extreme de gîndire?

★

Nu vă lăsați niciodată prinși că v-ați contrazis. Nici o greșeală nu poate fi iertată mai greu la un ziar decît aceea de a afirma azi un lucru și mâine exact contrariul. Bineînțeles, puteți, și chiar trebuie, să vă adaptați opiniile printr-o fină nuanțare, la timpul, locul și împrejurările în care se petrec evenimentele.

★

Nu vorbiți mereu în superlative. Un om deștept nu-și face un obicei din a bate cu pumnul în masă. Ca oricare om, nici un gazetar nu are voie să afirme vreodată un neadevăr. Și, ca oricare altul, el nu este obligat să spună totdeauna

tot adevărul. Nu vă simțiți obligați să-i îndopați pe toți cu tot ceea ce știți.

★

Un gazetar care trăiește doar din cărți nu este un gazetar. El trebuie să aibă suficiente cunoștințe generale care să-l scutească de nevoia de a sta mereu cu nasul în cărți.

★

Orice redacție mare trebuie să aibă un birou de documentare. Redactorul șef nu trebuie să răspundă personal de el; în schimb, el trebuie totdeauna să aibă posibilitatea să se bizuie pe un colaborator talentat în ținerea evidențelor care să poată procura orice articol publicat anterior la care ar vrea să se refere.

★

„Presto“ este cuvîntul. Într-o redacție nu poate exista „după aceea“. Întrucît lucrează pentru ziua respectivă, gazetarul trebuie să aibă la îndemînă materialul în orice moment.

★

Oricine dorește să intre în rîndurile gazetarilor trebuie să dispună: în primul rînd, de un spirit elastic și multilateralitate; în al doilea rînd, de nervi tari precum cablurile de oțel.

★

Oricine dorește să devină gazetar numai din dorința de a-și trece timpul în mod amuzant ar trebui mai bine să caute altă ocupație sau chiar să renunțe să mai muncească. Meseria de gazetar nu este o distracție plăcută.

★

Cititorul dorește să afle părerea sinceră a gazetarului. El contează pe faptul că această părere este fără prejudecăți și este rezultatul unei judecăți conștiințioase. Nu vă însușiți niciodată o opinie decît dacă aceasta este într-adevăr opinia dumneavoastră proprie, imparțială.

● În luna iunie o delegație de ziaristi bulgari alcătuită din Petko Karadelkov, secretar general al Uniunii ziaristilor din R.P. Bulgaria, și Kiril Radoev, secretar, nu făcut o vizită, au fost oaspeți ai Uniunii ziaristilor. Cu acest prilej a fost semnat Protocolul de colaborare pe anul 1970 între cele două Uniuni de ziaristi.

● Alain Chanel, redactor șef al revistei „Journalisme“ din Strasbourg, a făcut între 28 iunie—12 iulie a.c. o vizită de documentare în țara noastră. Cu acest prilej a avut o serie de contacte cu ziaristi români și personalități ale vieții culturale.

● Între 13—15 iulie a.c., o delegație de ziaristi sovietici din care a făcut parte Boris Burkov, vicepreședinte al Uniunii ziaristilor din U.R.S.S., președinte al Agenției de presă „Novosti“, și Viaceslav Cernișev, secretar general al Uniunii ziaristilor sovietici, a făcut o vizită în țara noastră în timpul căreia a fost semnat un Protocol de colaborare.

● Delegația de ziaristi americani alcătuită din Paul Miller, — președinte al Agenției „Associated Press“, Wes Gallagher, secretar general, și Hans Neurbourg, corresponsent șef al A.P. la Geneva, a fost primită la conducerea Uniunii ziaristilor.

● Miercuri, 29 iulie a.c., la sediul Uniunii Ziaristilor din Capitală, cunoscutul compozitor grec Mikis Theodorakis s-a întîlnit cu redactorii ai presei centrale, Radioteleviziunii române și ai Agerpres.

Începutul lunii iulie a adus o schimbare în activitatea cultural-artistică a Casei ziaristilor. În afară de joi și duminică, cînd ziaristii și familiile lor au prilejul să vizioneze în frumoasa grădină o serie din cele mai bune realizări ale cinematografului mondiale — sîmbătă seara este dedicată unor spectacole de varietăți

Începutul a fost făcut sîmbătă 12 iulie cu spectacolul intitulat „Mi-

PESTE HOTARE

Oaspetele a fost salutat de Nestor Ignat, președintele Uniunii ziaristilor, după care s-a întretinut cordial cu ziaristii prezenți.

În lunile iulie-august a.c., au mai fost primiți la conducerea Uniunii ziaristilor din România următorii oaspeți de peste hotare aflați în vizită în țara noastră:

- Susane Harmegnies, redactor la ziarul belgian „Le Peuple“;

- Max Heidler, redactor șef al revistei „Das Hochschulwesen“ din R. D. Germană, care a făcut o vizită de documentare și de schimb de experiență la invitația revistei „Forum“;

- Armand Gaspard, secretar general al Institutului Internațional de Presă (IIP) din Zürich;

- Sicru Kitane, secretar general al Uniunii ziaristilor pan-africani;

- Renzo Romani, redactor la cotidianul „L'Unità“, organ al C.C. al Partidului Comunist Italian;

- Andrew Borowiec, corespondent la Geneva al ziarului „Washington Star“.

- Panicos Peonides, redactor șef al ziarului „Democratia“, membru în Comitetul Uniunii ziaristilor din Cipru, secretar al Consiliului păcii, și Yiannakis D. Potamitis, membru al secretariatului Consiliului păcii din Cipru.

- Narayn Vendata, corespondentul la Tokio al ziarului indian „Hyndu“.

- Jerzy Nowakowski, redactor șef adjunct al ziarului polonez „W.T.K.“.

SPECTACOLE DE SÎMBĂTĂ SEARA

VARIETĂȚI ESTIVALE

Fără exagerare, serile distractive de sîmbătă, organizate la Casa ziaristilor, se pot numi că fac parte dintr-o veritabilă stagiune de vară. Oferind ziaristilor și familiilor lor un program bun, cuprinzînd variatele genuri ale estradei, ele atrag un număr mare de spectatori dornici să-și petreacă plăcut o seară de vară.

Programul de sîmbătă 18 iulie a.c., intitulat „Varietăți estivale“ a cuprins în primul rînd două microrecitaluri, am putea spune o întrecere între muzica populară și cea ușoară. Muzica populară a fost reprezentată

de cîntăreața Marioara Tănase, care o oferit spectatorilor — acompaniată la pian de Paraschiv Oprea — un buchet din cele mai cunoscute române și cîntece românești — iar pentru muzica ușoară la start s-a prezentat cu brio solistul Dorin Anastasiu.

Nu trebuie omiși nici soliștii de muzică ușoară Elena Neagu, Stela Pîrvulescu și Nicu Dumitrescu care au dat — prin contribuția lor artistică — un farmec în plus programului. Ca și aportul orchestrei dirijată de Enrico Fanciotti.

„Microfon muzical“

„Microfon muzical“, care a cuprins atît numele unor cunoscuți actori ai teatrului dramatic cît și ale unor cîntăreți de operetă și muzică ușoară. Programul bine alcătuit a oferit o seară plăcută, distractivă — așa cum se cade să fie petrecută o minunată noapte de vară într-un cadru fermecător de verdeață și flori, cum e grădina Casei ziaristilor. La început i-am putut asculta pe interpreții unor roluri cla-

sice — pe actorii Fory Etterle, Dana Comnea și Coca Enescu cîntînd cu mult talent muzică ușoară, după care programul a continuat cu autentici reprezentanți ai muzicii ușoare, cunoscuții Dorin Anastasiu, laureat al Festivalului de la Mamaia, și Angela Similea, cîștigătoarea „Cerbului de argint“ de la Brașov '70, cu Adrian Ionescu, cîștigătorul interesantei „Steaua fără nume“ și cu tinerele speranțe Zigu

Arion, Viorel Baltag, Olimpia Panciu. Opereta a fost reprezentată de tenorul Dorin Teodorescu, iar pentru comedie a semnat actorul Petrică Popa.

Trebuie să mai menționez că pe tot parcursul desfășurării acestui bogat program al cărui regizor a fost G. Șoimu-Plăvălescu a cîntat orchestra Enrico Fanciotti, iar amatorii de dans și-au putut satisface astfel cu prisosință pasiunea.

SERILE REDACȚIILOR

„AMFITEATRU”

DUMINICĂ 28 IUNIE, revista literară a Uniunii asociațiilor studențești din România „Amfiteatru” a organizat, în cadrul manifestărilor cultural-artistice „Serile redacțiilor”, o seară consacrată artei studențești.

Propunându-și să releve publicului spectator imagini ilustrative ale preocupărilor tineretului universitar, redacția revistei „Amfiteatru” a alcătuit un original spectacol ale cărui componente au reușit să pună în evidență câteva din formele de manifestare artistică ale studenților.

Deschisă de redactorul șef al revistei „Amfiteatru”, Gheorghe Achitei, rector al Institutului de Arte plastice „Nicolae Grigorescu”, care a arătat printre altele în cuvântul său ponderea reflectării și dezbaterii fenomenului cultural-artistice studențesc în revista „Amfiteatru”, seara a debutat prin vernisajul expoziției „Artă decorativă studențească” — tapiserii, imprimeuri, ceramică, metal, sticlă, realizate de studenți ai Institutului de Arte plastice „N. Grigorescu”.

După un moment literar susținut de colaboratori ai revistei (Ana Blandiana, Ioana Diaconescu, Dumitru Radu Popa, Dumitru Flămînd și Augustin Iza), a urmat un moment cinematografic reprezentat printr-un scurt-metraj realizat de membrii cineclubului „A” al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” în regia lui Ion Brănoiu, peliculă ce a prezentat selecțiuni din primul Festival de muzică pop.

Momentul „de vîrf” al seriei l-a constituit, fără îndoială, spectacolul cu piesa „A opta zi dis-de-dimineață” de Radu Dumitru, spectacol prezentat de studenții Clubului „A” al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu”.

Reușind să potențeze realele virtuți dramatice ale textului, spectacolul, realizat în regia studenților Institutului de artă teatrală și cinematografică Teodor Șugar și Grigore Popa, s-a relevat ca un moment artistic de certă valoare.

ÎNCHEIND această seară bogată, orchestra Enrico Fanciotti — care de astădată l-a avut ca solist vocal pe Dan Gherasim, una din „stelele fără nume” ale Televiziunii — a invitat oaspeții la dans.

M. C.

„MUNCITORUL SANITAR”

În cadrul ciclului „Serile redacțiilor”, sîmbătă 25 iulie a.c., gazeta „Muncitorul sanitar” a organizat, la Casa ziaristilor, un program variat, intitulat „Caleidoscop”.

„Seara” a fost deschisă de redactorul șef al gazetei, doctor

A. Profeta, care a prezentat pe doi colaboratori ai redacției, pictorii Uca Boldea și Dimitrie Hatman, care, cu acest prilej, au deschis o expoziție personală de pictură. Programul a continuat în sala de spectacol cu două „momente”: unul poetic realizat de actrii Doina Tu-

țescu, Maria Comșa-Potra și Dinu Ianculescu și unul muzical, susținut de soliștii operetei Lili Dușescu și Dorin Teodorescu (acompaniați la pian de Marin Voicu).

Și, ca de obicei, seara s-a încheiat în grădina Casei ziaristilor cu un program de muzică și dans.

ASOCIAȚIA PRESEI SPORTIVE

În cadrul manifestărilor Asociației Presei Sportive de pe lângă Uniunea ziariștilor, a avut loc la Casa ziariștilor o conferință de presă cu tema „*Jocurile Olimpice de la München-1972*“. Cu acest prilej dl. *Herbert Roth*, șeful comisiei de presă de pe lângă Comitetul de organizare a Jocurilor Olimpice de la München, a făcut o scurtă expunere referitoare la stadiul în care se află pregătirile pentru organizarea Olimpiadei viitoare. În continuare, ziariștii și ceilalți invitați au vizionat două scurt-metraje realizate de Comitetul de organizare a Jocurilor.

După prezentarea filmelor, dl. *Herbert Roth* a răspuns întrebărilor puse de ziariștii prezenți. Reținem din multitudinea datelor și explicațiilor oferite pe acelea care s-au referit la viitoarea activitate a miilor de ziariști pe care-i va găzdui Münchenul. Astfel, în sectoarele de presă, pe lângă nenumăratele instalații tehnice necesare transmisiilor rapide și în mai multe limbi vor fi puse la dispoziție și televizoare în culori, cu 12 canale. Va putea fi urmărită, la alegere, oricare disciplină sportivă transmisă pe unul din cele 12 canale. Referindu-se la acreditarea ziariștilor la Olimpiadă, dl. *Herbert Roth* a menționat că aceasta va fi rezolvată de Comitele Olimpice naționale.

În încheiere, invitatul A.P.S. a transmis sportivilor români, prin intermediul ziariștilor, salutul Comitetului de organizare a ediției jubiliare, a XX-a, a Jocurilor Olimpice.

ASOCIAȚIA ZIARIȘTILOR ȘI SCRITORILOR DE TURISM

● Simbătă 25 iulie a.c., la Casa Ziariștilor din Capitală, Asociația ziariștilor și scriitorilor de turism de pe lângă Uniunea Ziariștilor a organizat o conferință de presă cu tema: „*Turismul rămănesc în prezent și în perspectivă*“. *Alecsandru*

Sobaru, președintele O.N.T., și *Vasile Iordăchescu*, secretar general al A.C.R., au făcut expuneri ample cu privire la preocupările actuale și de viitor în domeniul turismului în țara noastră și au răspuns la întrebările numeroșilor ziariști prezenți.

ÎNȚILNIRE CU TEMA

„*TINERETUL CA OBIECT DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ*“

● La 17 iulie a.c., la sediul Uniunii Ziariștilor a avut loc o întâlnire cu tema: „*Tineretul ca obiect de cercetare științifică*“. Conf. univ. dr. *Ovidiu Bădina*, directorul Centrului de cercetări pentru problemele tineretului, și *Fred Mahler*, director adjunct, au prezentat ziariștilor numeroase cercetări ce se efectuează în legătură cu problemele de muncă, educație și învățatură ale tinerei generații din țara noastră.

DISCUȚIE

despre prezentarea grafică

Redacția revistei „Presa noastră” s-a adresat cotidienele și gazetelor săptămânale județene cu propunerea de a participa, în paginile revistei, la un larg schimb de experiență și de opinii în legătură cu diverse probleme actuale ale prezentării grafice :

1. Studiarea și elaborarea științifică a prezentării...
2. Machetarea, o muncă de concepție...
3. Factorii care determină personalitatea proprie în prezentare...
4. Profilul și organizarea paginilor...
5. Buna gospodărire a spațiului...
6. Estetică și funcționalitate...
7. Litera de text și titluri, formatele folosite...
8. Titlurile, ilustrația...

9. Chenare, „bumbistică” și alte elemente ale prezentării...

10. Formarea și perfecționarea secretarilor de redacție ca machetatori...

Data fiind amploarea și complexitatea problemei puse în discuție, subliniem că tematica mai sus enunțată este departe de a fi completă.

În ceea ce privește participarea la această discuție, cu caracter concret, lucrativ, menționăm că ea este deschisă tuturor ziaristilor.

Publicăm în acest număr primele intervenții primite la redacție, inclusiv unele pagini considerate de semnatarii articolelor ca reușite, urmînd ca în numerele viitoare să revenim cu alte păreri, propuneri, sugestii ale celor interesați într-o prezentare grafică modernă, la un nivel tot mai ridicat.

- Cîteva chestiuni de principiu
- Care sînt „sursele de inspirație” ?
- O bună organizare a paginilor depinde de buna organizare în redacție
- Imperativul cititorului : materie utilă mai densă în aceeași unitate de timp
- Responsabilitatea, rolul și locul secretarului de redacție

„NĂZUINȚA” - SĂLAJ

ÎNTRE FACTORII COMUNI ȘI CEI SPECIFICI

NU ȘTIU ce mă face să visez la o eventuală investigație, privind grafica ziarelor noastre nu în sfera a ceea ce realizează secretarii de redacție ci în sfera a ceea ce ar realiza... Am impresia că undeva se află stocată în potențial o energie creatoare demnă de

o soartă mai bună, de a cărei valorificare sîntem răspunzători în primul rînd, în exclusivitate aș spune, noi, ziaristii. E doar o supoziție.

Un confrate a avut năstrușnica și, de ce să nu recunoaștem, originala idee să ia mai multe ziare

DISCUȚIE DESPRE PREZENTAREA GRAFICĂ

județene de același format, să le decupeze frontispiciile asamblându-le apoi, la întimplare. A instituit un premiu pentru cel care va reuși să identifice locul de apariție a cel puțin patru din respectivele publicații. Nu vă grăbiți! Premiul n-a fost atribuit, concurenții neizbutind să se descurce. Și nu din vina lor. Experimentul merită a fi repetat, chiar și numai pentru edificarea neîncrezătorilor. Pornind de la acest exemplu deducția nu este deloc măgulitoare: lipsa de originalitate grafică, de specific grafic, aș spune, în presa județeană (ne referim doar la aceasta și nu de teamă că vreodată am putea pica pe mâna unor referenți rezolutorii din Capitală...". Când discutăm despre grafica ziarelor, aducem argumente îndreptățite conform cărora machetarea este o activitate creatoare, științifică, ce presupune solide cunoștințe politice, estetice, grafice, specifice (deși mulți secretari de redacție se întreabă, probabil, unde pot fi găsite aceste kilograme de mană cerească? În nici un caz la universitatea populară ori la așa-zisele cursuri profesionale de redacții). Se argumentează că forma trebuie subordonată conținutului etc. Adevărul adevărat! A rămâne însă la acest nivel înseamnă a risca să ajungem în postura celui care s-ar prezenta azi cu o formidabilă invenție — descoperirea găurii în țevă! Acesta este alfabetul! Dar ce facem mai încolo? Uneori manifestăm veleități docte în a susține dizertații despre *grafica modernă* (cît de frumos sună!), sîntem experți în a încălca cu grafica hotarele Organului ori ale cosmologiei, a reveni și a ne relansa, însă neinventivi și neoriginali tocmai acolo unde este nevoie, pe tărîmul practicii. Subliniez, pentru a nu mă excomunica teoreticienii: încercările — oricît de fertile ar fi terenul, oricît de solide „legăturile cu pămîntul” — fără o pregătire teoretică adecvată, sînt pîndite de pericolul eșuării lipsite de glorie. Discuția o ducem presupunînd că pregătirea teoretică de care vorbeam există. Altfel ar trebui să începem cel puțin de la Gutenberg și, sinceri să fim, nu prea avem vreme de așa ceva.

Cel care a urmărit fenomenul grafic în publicistica autohtonă nu

se poate să nu fi sesizat în ultimul timp oarecari înviorări, oarecari tendințe de a ieși din obișnuit. Se pare că, sătulă să i se pună în cîrcă mereu că nu face altceva decît a copia grafica ziarelor centrale — de unde și alimentarea impresiei false că numai acolo s-ar găsi secretari de redacție experimentați, în stare să promoveze noul — presa locală a făcut o eschivă orientîndu-și antenele către alte surse de inspirație. Dar a ieși din obișnuit nu înseamnă nici pe departe *specific*. Or, noi, pentru acest specific ne batem, originalitatea judecînd-o prin transparența acestei prisme. Tehnică nu înseamnă întotdeauna *știință*, după cum nu orice *noutate* posedă caratele *noului*. Adevăruri care nu mai au nevoie să fie demonstrate. Ceea ce mi se pare că nu e înțeles pe deplin este faptul că nu sînt cunoscuți (sub aspectul delimitării, funcționalității și ariei lor de înrîurire) și de aceea scapă de sub control, *factorii comuni* întregii prese și factorii care ar trebui să fie *specifici* publicației respective. Numai așa se explică apariția unor exerciții grafice de-a dreptul curioase, ca să nu le numim grotesci, parcă anume în opoziție cu orice reguli ale echilibrului, exerciții ce acuză o serioasă doză de diletantism. Numai așa se explică, pe de altă parte, menținerea unor găselnițe de cînd lumea sub motiv că s-au dovedit negenerative de migrene. Avem de-a face aici cu o dialectică a lucrurilor care trebuie înțeleasă (zgîrcitii la efort să se lase păgubasi) și, mai ales, stăpînită și pusă la lucru. De-a lungul practicii destul de îndelungate la masa de lucru a „statului maior” mi-a fost dat să aud și asemenea sustineri ferme: mergem pe o paginație cu chenare pentru că asta înseamnă paginație deschisă, vioaie (?!). Cînd asemenea teze vin de la cineva cu greutate în ierarhia redacțională, secretarul n-are altceva de făcut decît să se recalifice. Dar asta e o altă chestiune.

Incontestabil, grafica trebuie să fie expresia exterioară, estetică și cît mai adecvată a structurării materiei interne, tematice a ziarului. Perfect! Ne-am întrebat însă de ce fiecare cotidian (județean — n.n.) merge pe o schemă structurală simplistă, „stas”, invariabi-

lă și, în cel mai fericit caz, de o variație greu sesizabilă, de la o zi la alta? Oare nu obosim cititorul — oricît de la înalt nivel am scrie articolele — dacă în fiecare zi îi servim același meniu (rețeta e aproximativă, pasibilă de îmbunătățiri, amatorii de statistici pot opera corectivele de rigoare): 45% industrie (indiferent dacă județul este industrial ori nu), 30% agricultură (idem), 15% culturale, 5% informative și alte 5% diverse? De unde varietate grafică? vor întreba unii. De ce procedăm așa? vor spune alții. Pentru că așa procedează „Scînteia”, vine prompt și martial răspunsul: deși e cam de mult de cînd „Scînteia” a demonstrat că nu e chiar așa. Și chiar dacă așa ar sta lucrurile, trebuie luate în considerare o serie de aspecte cum ar fi nivelul și aria de investigație, numărul de pagini etc.

SARCINILE GENERALE puse în fața presei de către partid sînt aceleasi, indiferent de publicație. Modalitățile de transpunere a lor în viață trebuie să fie însă specifice, în funcție de specificul obiectiv, concret istoric, al ariei de existență a ziarului respectiv (iar ajungem la dialectica lucrurilor, la necesitatea înțelegerii ei). Specificul în tratarea problematicii județului ar genera originalitatea în domeniul prezentării grafice. Cum s-ar putea proceda? Analizînd pe un plan mai larg — în multe feluri și sîntem datorii s-o facem, chiar dacă am opera numai în numele respectului pentru cititor și pentru profesia noastră. Mă feresc a propune o formulă (hai să glumim puțin) de teamă să nu se

DISCUȚIE DESPRE PREZENTAREA GRAFICĂ

generalizeze... Poate că ar trebui umblat serios la modul de organizare structurală a redacțiilor (oare actuala schemă, avînd ca nucleu secția, nu e perimată?), în domeniul modalității de distribuire a sarcinilor și responsabilităților curente pe întregul corp redacțional, în modul de a concepe un ziar modern (noul sistem de salarizare și nomenclatorul de funcțiuni creează posibilități mult mai largi pentru o organizare superioară a muncii în redacții). Trebuie însă curaj și cheltuială de energie. Poate că ar trebui inclus în calcul și faptul că cititorul de azi e altul decît acum douăzeci de ani, că nu mai admite tot felul de explicații, de multe ori neesențiale, pe hectare întregi de coloane, că el vrea să ajungă la adevăr pe un drum mai scurt, mai direct; el nu are timp (articol mai scump azi decît cel mai prețios metal) să urmărească meandrelor „filozofărilor” noastre, chiar dacă ne numim meșteri ai cuvîntului scris. El vrea să fie cît mai bine informat (și format s.n.), cheltuind cît mai puțină valută din tezaurul inestimabil al timpului. El are la dispoziție 24 de ore din care doar o mică parte este programată pentru a citi ziarul. Încît măiestria dilatării acestui timp, pe cale intensivă însă și nu altfel, devine o chestiune de probitate profesională. Materie utilă mai densă în aceeași unitate de timp — iată un imperativ major. Ce poate fi mai măgulior pentru noi decît a auzi din gura unui cititor: am învățat în acest articol cît din zece ziare! Ca să uzez de o formulă nu tocmai nouă, comentariile sînt de prisos. Iată de ce, socot eu, a ne mărgini să aflăm

„punctul de sprijin în univers” doar în constelația graficii înseamnă a nu realiza mare lucru. Exercițiul va fi lipsit de subiect, viața trecînd nepăsătoare pe lângă noi, ca să nu zicem că se întîmplă invers.

O ALTĂ CHESTIUNE, de principiu, care se cere dezbătută este aceea a rolului și responsabilității secretarului de redacție. Probabil că în multe locuri se lucrează încă meșteșugărește, cu oameni insuficient pregătiți care au „ciupit” din meserie de ici, de colo, cînd-cum și din mers. Situația nu e atît de gravă, putînd fi redresată prin găsirea unei forme de specializare profesională, neapărat centralizată și la un nivel înalt. Mai trist este faptul că nu întotdeauna ne îngrijim să creștem și să promovăm oamenii cu înclinații spre această muncă anonimă dar determinantă. E total absurd să pierdem a crește un secretar de redacție peste noapte, în două luni de zile, să zicem, dar încercarea merită. Cunoșc situații în care oameni dezinteresați și-au pus la dispoziția conducerilor propuneri deosebit de valoroase în ce privește modernizarea organizării și, de aici, a graficii ziarului. În cazul unora, n-au fost luați în serios, în cazul altora s-a manifestat principiul „de ce să ne facem moară-n cap și să ne agităm singuri cînd și așa lucrurile merg?”, în alte cazuri, cineva, dintr-un anumit scaun, vîzîndu-și dinamitatea poziția, a acționat niște butoane invizibile... Păcat. Fără a renunța la prejudecăți e greu de închipuit casă bună cu ceea ce trebuie să se afirme ca nou. Revînd la esența lucrurilor se naște întrebarea: cerem secretarului de redacție să fie un creier al conducerii și fabricării ziarului, un șef de stat major, cum ne place încă să spunem? Și dacă-i cerem, îi garantăm condițiile să fie ceea ce-i cerem, ceea ce de fapt și de drept trebuie să fie? Prin natura muncii sale el trebuie să știe (neapărat să știe — s.n.) ce să ceară, cînd să ceară și de la cine să ceară, în numele directivelor redactorului șef, și nu să se lase purtat pe valurile întîmplării a ceea ce „pică” din mila șefilor de secții. El trebuie să aibă latitudinea și responsabilitatea deciziei asupra a ceea ce intră ori nu intră în ziar, asupra profilului grafic al publicației în general, asupra menținerii celui profil (mod de paginație: vitrină, orizontală, verticală, simetrică, asimetrică,

că etc., stabilirea mărimii minime și maxime a literei de titlu în funcție de posibilitățile tehnice ale tipografiei, dimensionarea fotografiilor, tipizarea lor chiar, gospodărirea spațiului grafic al rubricilor ș.a.). O dată stabilite principiile care vor configura originalitatea, specificul publicației din punct de vedere grafic, secretarul de redacție trebuie lăsat să-și facă seria, să-și urmărească riguros și nemijlocit programul de lucru în redacție și în tipografie. Orice transplant extrinsec (chiar dacă a „mers” de 20 de ani) duce la hibridări — unele cu ridicole pretenții de inovație — ori la uniformizări, la o mișcare în cerc reclamînd, mai devreme ori mai tîrziu, reluarea discuției din punctul în care ne aflăm.

UNII CONFRAȚI s-ar simți îndreptățiți să obiecteze: bine, bine, toate bune și frumoase dar cu ce vii matala concret, din domeniul practicii de care aminteați la început, din experiența proprie? În primul rînd, menționez că nu mi-a stat în intenție să rezolv problema prezentării grafice în ziarele noastre. Am ridicat cîteva chestiuni de principiu, vîzînd — după opinia mea — practica presei în esență, ceea ce socot că trebuie să stea în atenția dezbaterilor noastre. În al doilea rînd, publicația la care lucrez în prezent e o publicație săptămînală cu specificul ei, cu particularitățile sale. Apelul la o experiență concretă anterioară l-am socotit inoportun. Noi am stabilit unele structurări pe pagini (avem 12 pagini la dispoziție de format 59x84 cicero, spațiu grafic util) încît cititorul știe de fiecare dată în ce pagină găsește tratate problemele ce-l interesează direct, redactorii știu ce spațiu au la dispoziție, cunosc ziua și ora predării la secretariat. E un pas înainte. Nu însă destul de concludent în întîmpinarea a ceea ce numim presă modernă. Poate și pentru că unele sînt posibilitățile cotidianului de un anumit profil și altele cele ale săptămînalului. De aceea cînd vom apărea zilnic, vom avea plăcerea să provocăm chiar o întrecere între cotidiene, (indiferent de categorie), în ceea ce privește grafica...

Nicolae VEREȘ
secretar general de redacție
„Năzuința”-Sălaș

- O problemă esențială, de fond
- Pagina întâi și celelalte
- Rubricile permanente, paginile speciale
- Subtitluri, casete, sublinieri
- Multe depind de calitatea muncii tipografiei

„ZORI NOI” — Suceava

DISCUȚIE
DESPRE
PREZENTAREA
GRAFICĂ

Funcționalitatea fiecărui element

care număr, a unui articol pe teme economice (industrie, agricultură sau alte domenii), abordând desigur o problematică majoră pentru economia județului, sub forma de material de experiență, de analiză, cu referiri critice. În acest context se situează articolele proprii sau colaborările inserate la rubricile: „La confluența dimensiunilor eficienței”, „Cum sporii caratele aurului verde?” „Sensul preocupărilor majore: realizarea unor importante sarcini privind dezvoltarea multilaterală a agriculturii”.

Consider necesar să deschid, aici, o paranteză. La prima vedere, ar părea nepotrivit ca în ziarul nostru să apară un număr însemnat de articole pe teme agrare, ocupînd un spațiu important, mai ales dacă luăm în considerație faptul că județul Suceava nu este unul agricol precum sînt județele Teleorman, Ialomița, Vaslui sau Botoșani. Am considerat, însă, necesar ca, pornind de la specificul județului, cu agricultură în zona premontană și unde, prin forța lucrurilor, ritmul lucrărilor agricole trebuie să fie mult mai accelerat, realitatea climaterică impunînd aceasta, ziarul să acorde toată importanța dezvoltării unităților agricole, să influențeze desfășurarea lucrărilor din campanii, în special primăvara și toamna. Prezența intervențiilor noastre pe teme

agrare, în prima pagină a ziarului (uneori însoțite de fotografia critică), este, tocmai pe acest criteriu, îndreptățită și, mai mult, utilă.

Să nu se înțeleagă însă că prima noastră pagină ar fi rezervată numai articolelor economice, în speța celor din industrie sau agricultură. Această pagină fiind „fereastra” ziarului, „cartea de vizită” a fiecărui număr, trebuie, în concepția noastră, să reprezinte, într-o formă sau alta, o adevărată oglindă a numărului. Așa se face că, în pagina întâi sînt inserate articole importante și din celelalte domenii: viața de partid, construcția de stat, unele probleme cetățenești, sub formă de anchetă socială, reportaj sau însemnări (unele cu continuare în interior).

Acordăm paginii întâi importanța cuvenită și prin aceea că ea cuprinde, cu regularitate, rubrici de largă informație „Notes” (informații din județ), „Telex” (informații din țară), „Lumea” (comentarii, însemnări pe probleme ale situației internaționale, ale realităților de pe diferite continente și din diferite țări, rubrica fiind și ea mult solicitată de către cititori).

Este de la sine înțeles că nu putem concepe și nici accepta sub nici o formă rabat la calitatea celorlalte pagini ale ziarelor. Ne referim,

E DE PRISOS a repeta că machedarea ziarului nu este, în nici un caz, o problemă formală ci, prin definiție, una de fond. În definitiv, tot ceea ce se publică — în diferite formule gazetărești — are un mesaj bine stabilit, iar modalitatea în care se prezintă cititorului, nu poate fi, sub nici o formă, indiferentă conducerii ziarelor, secretariatelor de redacție.

Iată de ce la „Zori noi” pornind de la principalele obiective care stau în fața ziarului, am considerat necesar ca problemele economice care, uneori, erau „rătăcite” în subsolul paginii I să-și ocupe locul de frunte, în contextul primei pagini, și anume pe fondul acesteia. Am conceput, astfel, publicarea, în fie-

DISCUȚIE DESPRE PREZENTAREA GRAFICĂ

în primul rînd, la importanța pe care o acordăm paginilor speciale, permanente („Coordonate literare“, „Viața satului“, „Caleidoscop duminical“, „Din lumea științei și tehnicii“) sau altora pe diferite probleme centrale ale vieții economice și social-culturale a județului.

Așa cum arătam, interesul conducerii ziarului, al celor care construiesc, prin machetare, ziarul, este de a prezenta cît mai sugestiv fiecare articol, fiecare știre. Aici încadrăm preocupările pentru *paginarea* unor articole pe 3, 4 și uneori, chiar 5 coloane, sau *culegerea lor pe formate sau în chenar*. Un rol important în prezentarea sugestivă a articolelor sau rubricilor îl au vignetele, titlurile clișate. Încă de anul trecut, publicăm, cu bune efecte, știri la „Notes“ și „Telex“, de asemenea clișate, evidențiindu-le, astfel, în contextul paginii.

Pornind de la ideea că, prin definiție, *titlul* este el însuși pentru articol ceea ce pagina întâi este pentru ziar, adică „fereastra“, „cartea de vizită“ a acestuia, am renunțat la a mai folosi o literă mică, în favoarea literei negre, din corpurile 36—38, avînd totuși grijă ca ele să nu ocupe un spațiu exagerat în economia celor 4 pagini.

Un rol important, mai ales în raidurile-anchetă, dar nu numai la acestea, îl au *subtitlurile*, care, prin formulare, ca și prin prezentare, trebuie să se constituie în însemnate elemente, să zicem, agitatorice (și care, după opinia noastră, sînt necesare). Tot aici aș mai putea aminti *sublinierea unor titluri* (ori cuvinte din componența acestora) sau inserarea sub ele a subtitlurilor cu *bumbi* ori a *casetelor* cu un text „de prezentare“ a temei, cules în casete pe două, 3 sau 4 coloane. Ne preocupăm, de asemenea, prezentarea principalelor articole și rubricii din interiorul ziarului într-un *sumar*, paginat în casetă, și care, cu regu-

laritate, apare în pagina întâi, în dreapta capului ziarului. Astfel, cititorul, de la prima vedere, poate avea o imagine de ansamblu asupra principalelor materiale publicate în numărul respectiv.

În ceea ce privește *fotografiile* acordăm atenție diversității acestora și modului de așezare a lor în pagină, dîndu-le dimensiunile și formatele cerute de temă, de conținutul lor, deci, de rostul pe care-l au în contextul paginilor.

Intențiile și strădaniile noastre pot fi, în continuare, fructificate cu rezultate tot mai bune, spre care tindem în mod evident. Adevărul este, însă, că idei valoroase ale celor ce machetează sau dirijează machetarea ziarului sînt, pur și simplu, estompate din cauza unor condiții necorespunzătoare pe care, nu o dată, ni le oferă tipografia. Așa se face că, uneori, secretariatul

este nevoit să repete litera de titluri sau de subtitluri de la pagina întâi în interior, ceea ce nu este deloc plăcut, iar altelei de la pagina a II-a la a III-a, ceea ce este nepermis.

ÎN ÎNCHEIEREA formulării celor citorva experiențe și opinii ale noastre în cadrul discuției deschise de redacția revistei „Presa noastră“ — a cărei inițiativă este, consider, utilă — aș arăta, cu riscul de a mă repeta, că, pentru noi, modul de a prezenta fiecare articol, fiecare informație constituie o preocupare permanentă, pornind de la ideea că fiecare trebuie să ajungă la cititor, în formula și la intensitatea dorită.

Florian BRATU

redactor șef

„Zori noi“ — Suceava

„VREMEA NOUĂ” —

Vaslui

- O problemă despre care s-a scris și s-a vorbit mult...
- Împotriva înzorzonărilor inutile
- Titluri-șablon în variantă modernă
- Fotografie informativă, artistic executată
- Propuneri pentru o mai bună calificare și organizare

Cu riscul de a bate urme bătătorite

DESPRE PAGINAȚIE, grafică, titluri etc. s-a scris enorm și s-a vorbit și mai mult. Oameni „în materie“ au căutat să demonstreze *ce și cum* e perfect, modern, inteligent și *ce și cum* e depășit, tradiționalist, demn de aruncat la coș. S-au scris în revista „Presa noastră“ pagini întregi, s-a vărsat multă cer-

neală și s-a consumat destulă energie încît, personal, consider ca o misiune de-a dreptul insignifiantă de a mai vorbi despre o atare problemă. Întrucît, însă, am fost invitat să particip la dezbateri, voi încerca, nedisimulat, să-mi exprim punctul de vedere propriu, departe de orice tentă de epatare, chiar cu

riscul de a bate urme bătătorite. Am ținut să fac această remarcă, pentru a tempera eventualele condescendente zimbete ale cunoscătorilor măștri cu care, întâmplător, ne-am întâlnit pe aceeași traiectorie și care au dispărut în anonimat cu întregul lor eclatant înveliș precum meteoriții în fața travaliului concret, practic și nu teoretic.

Se înțelege, fiecare ziar trebuie să-și aibă un profil propriu, definitoriu, să fie numai el. Dar nu așa cum au făcut unii care, cu o eronată optică, s-au „năpusit“ asupra frontispiciului publicației, înzorzonând — de multe ori fără o concepție anume — denumirile, amplasând cazul pe verticală, diagonală ori orizontală, colorându-l ori completându-l cu casete și casetuțe. Alții și-au concentrat focul „revoluționarismului“ asupra unor rubrici cu care au inundat pur și simplu paginile, sufocându-le sau transformându-le în adevărate afișe de reclamă mercantilistă. Acestea, după unii, s-ar chema căutări, cu alte cuvinte, un format — cum n-a mai fost, o paginație — rupere de nori, niște titluri — care mai ia, neamulele!, și-un conținut — ca la noi la nimeni! Aș spune, și-s convins că nu-i o noutate, că grafica, prin complexul ei, constituie ambalajul unui produs care — chiar dacă nu-i de negăsit — te atrage să ți-l procuri, ba, mai mult, o dată intrat în posesia lui, îi treci cu vederea eventualele nefinisări și, paradoxal, ești fericit că ești proprietarul lui, fiind „furat“, firește, de calitatea ambalajului. Și cum beneficiarul nostru, cititorul, nu întotdeauna stă cu creionul în mână, aplecat spre studiu, ci-i avid de informația directă, succintă, lapidară, el este de multe ori satisfăcut din punct de vedere informațional numai cu lectura titlului. De aici, covârșitoarea importanță ca redactorii, șefii de secții, secretarul de redacție să facă front comun în selectarea celui mai fericit titlu. În ceea ce ne privește, noi am urmărit cu atenție acest lucru, în parte dobândind și succese. Nu voi cita aici exemple de titluri fericit inspirate, ci, dimpotrivă, voi consemna câteva șabloane care alunecă pur și simplu printre priviri aciundu-se dezinvolt chiar în fruntea paginilor. Evident că n-am scăpat de „de ce“-uri, „pentru ce“-uri și alte întrebări care, pe cât de sărace sînt ca expresie, tot pe atît sînt de neeficiente. Urmează seria titlurilor „bogate“, „susținute“, „ritmice“, „zorului“, „grăbitului“, „inten-

sului“, „activităților“, „sarcinilor“, „imperativului“, „coordonatelor“ și altele, mostre de imobilism în gândire, de șablon. Îndepărtarea definitivă a acestor cuvinte (cu excesivă uzură morală) ori măcar rărirea la maximum a folosirii lor constituie una dintre preocupările noastre pentru că, repet, și rog să mi se ierte truismul, titlul vinde materialul. El nu trebuie nici să spună totul, nici să fie esoteric, nici să fie lozincă (aici se remarcă talentul secretarului de a diferenția titlurile, subliniind cele agitatorice și nu confundându-le cu celelalte), titlul urmînd doar să suscite curiozitatea cititorului. Dar, în contextul paginii,

trebuie avut în vedere nu numai conținutul titlului, ci și litera, formatul, corpul, apoi amplasarea în locul specificat de secretar (aliniat, de la capăt, aliniat pe dreapta, simetrie în așezarea cuvintelor, diferențierea cuvintelor, respectiv sublinierea cu un alt caracter de literă în cadrul titlului unitar etc.). Ochiul de artist în selectarea literelor pentru titluri contribuie substanțial la desenul machetei. Consider însă că varietatea nu trebuie confundată cu un amalgam, cu un probar de litere. Aici se vede discernămintul *ultimului ochi* care cade pe pagină!

Fotografia este un alt mijloc de îmbogățire și sporire a frumuseții unei pagini. Cu condiția ca ea să fie informativă, artistic executată, însoțită de o explicație — cînd ea nu „vorbește“ — lapidară și, în mod îndubitabil, amplasată acolo unde pagina *țipă*. În modul de așezare a

DISCUȚIE DESPRE PREZENTAREA GRAFICĂ

zincurilor, în varietatea de conținut și de format rezidă priceperea și măiestria machetatorului (tehnoredactor, secretar de redacție). Legi scrise în acest sens nu există. Bunul gust, capacitatea profesională, pregătirea politică, un ochi mereu în alertă însă, suplinesc canoanele, rețetele care, pe tărîmul presei, n-au ce căuta. De un bun gust real, de discernămint depinde și selectarea și folosirea chenarelor, a corpului de literă, a caracterelor, a formatului, a despărțirii prin linii de coloană. Personal, și aceasta nu e o părere conjuncturală, nu sînt nici pentru probar de litere într-o pagină, nici pentru liniaritate monotonă prin folosirea uniformă a unui singur caracter ori corp de literă. Aceasta este o problemă deschisă a cărei soluționare nu poate fi obținută brusc, la întâmplare. Din căutări, îmbinări, experimentări se poate naște neverosimilul chiar. Să fim lăsați în pace deci de „măștri“. Să încercăm, să căutăm deci cu tot mai multă ferveare. Fotografiiile alăturate (poate nu cele mai indicate) demonstrează, cred, preocupările noastre în direcția unei machetări moderne, aerisite, după o concepție, aș zice, originală, specifică profilului cotidianului ce apare într-un teritoriu fără tradiție în materie de presă.

DE BUNĂ SEAMĂ CĂ, pornind de la cele de mai sus și, mai ales, de la necesitatea reclamei, a popularizării ziarului (ca să punctăm și un alt aspect — al eficienței economice), noi acordăm o deosebită atenție aspectului paginii întii. Ne îngrijim ca, în fiecare număr, prima pagină să cuprindă o problemă stringentă din economia județului, mă refer la industrie, o problemă la zi (îndeosebi din agricultură), o temă de larg interes cetățenesc (o anchetă socială), un text sub margi-

nalul „Atitudini“, un aspect edilitar, un articol de opinie, un reportaj de amploare informativ, un cursiv ori o însemnare, cele mai reușite încadrându-le la rubrica cotidiană „Bloc-notes“, rubrică în chenar și cu loc fix de amplasare. Tot aici intră și creionările, micile portrete despre oameni, despre pasiunile și îndeletnicirile lor. Nu avem loc fix și o rubrică stabilă de informații. Atît pentru crearea unei paginaii vii, atractive, neîncorsetate de anumite casete patrate ori dreptunghiulare, cît și pentru ușurința machetatorului, „jonglăm“ cu știrile în pagină, prioritate în amplasare avînd informațiile cu conținut politic, economic. Nu abuzăm de știri, mai ales cînd nu sînt prea importante, de trimiteri în interiorul ziarului, de chenare, linii de coloană, șpițuri, nici de titluri clișate (la acestea aproape că am renunțat). Pentru atractivitate, dar, în primul rînd pentru agitație, căutăm ca la materialele deosebite să facem titluri zincate, de obicei negru pe alb ori alb pe raster, ele fiind proporțional alcătuite, folosite în funcție de cerința paginii, de numărul celorlalte clișee. Tot pentru atractivitate și pentru aerisire, ne îngrijim ca materialele să fie scurte, să fie sparte cu *subtitluri* și *bumbi*. Nu abuzăm însă nici de acestea, considerîndu-le uneori niște artificii, cu nu prea mari sorți de izbîndă. Ne îndreptăm în direcția ocupării paginilor cu materiale bogate în conținut, analitice, cu problematică stringentă pentru specificul județului, cu idei, dar în primul rînd cu concluzii la obiect. Nu reușim întotdeauna, o știm, după cum bine știm și cauza, dar eforturile noastre pentru perfecționare nu cunosc intermitențe sau opreliști în materializare. Iar automulțumirea, blazarea, platitudinea sînt noțiuni respinse de colectivul nostru, sînt ținte spre care cu toții, în frunte cu comuniștii, ne-am îndreptat tirul criticii.

ÎN ÎNCHEIERE, mi-aș permite să fac și unele propuneri, după părerea mea deosebit de utile pentru desfășurarea muncii de scoatere a unui ziar :

— Încadrarea fiecărei redacții prin redistribuire cu oameni de specialitate, cu gazetari de profesie, cunoscători atît ai cerințelor unui cotidian, dar mai ales buni organizatori. (Am în vedere aici funcțiile de conducere, secretariat, șefi de secție). Numai așa s-ar în-

lătura diletantismul în concepție și tratare, indisciplina în realizarea planului săptămînal.

— Organizarea pe plan central a unor cursuri (dacă se poate spune așa) periodice, de scurtă durată, cu cadrele de bază : conducerea, secretariatul, conducerea secțiilor. Chiar și instruirea — de scurtă durată — a redactorilor ar fi deosebit de binevenită ținîndu-se seama că un absolvent de facultate are o bază de cultură, nu însă și cunoștințe de ziaristică. Este vorba, evident, numai de acele cunoștințe de strictă specialitate fără de care nu se poate concepe munca de gazetar.

— Organizarea — în funcție de anotimp — a unor tabere de vară

în exclusivitate pentru ziașiști. Aceasta ar facilita, pe lîngă o bine meritată odihnă, și „revizuirea“ sănătății, și fructuoase schimburi de experiență cu mari avantaje pentru munca de viitor.

— În privința desfășurării discuției, aș propune ca ea să se bucure în continuare de atenția revistei noastre, oferindu-se oamenilor posibilitatea de a-și exprima pe larg părerile proprii, urmînd ca, în final, un material de concluzii să înmănușeze toate ideile valoroase, constituind o chintesență a înțelepciunii colective.

Corneliu HUȚANU

redactor șef

„Vremea nouă“ — Vaslui

La Casa ziașiștilor

EXPOZIȚIE DE PICTURĂ

Pătrunzînd în ambianța plăcută a sediului Uniunii ziașiștilor, citești afișul expoziției de pictură UCA BOLDEA și DIMITRIE HATMAN, manifestare artistică ce se integrează fericit în viața acestui for de cultură.

Lucrările de pictură expuse atrag de la prima vedere și te cheamă spre a descifra universul lor cromatic, variat și sensibil.

Există și se desprinde în această expoziție dorința autorilor de a exprima convingător conținutul de idei, departe de șablonul preconcepțuit, schematic. Pictura lor transmite o imagine a realității, plină de vitalitate, de optimism, dar și de o oarecare gravitate.

Lucrările celor doi pictori urmăresc căi diferite de exprimare plastică, personalitatea fiecăruia desprinzîndu-se evident.

Autoare a unor tablouri luminoase, pline de poezie, UCA BOLDEA, folosește natura ca pretext, urmărind prin aceasta realizarea de noi

acorduri, armonii plastice, bazate pe frumos și sugestie, de un autentic lirism.

Artista a creat o serie de lucrări, în lumină clară, egală, fără umbre. Echilibrul coloristic al picturii ei este alcătuit din suprafețe mari, în interiorul cărora realizează modelarea volumelor de o rară frumusețe, ca „sueta de naturi statice“, peisaje și flori.

Optînd pentru pasta consistentă și culoare vie, DIMITRIE HATMAN și-a îndreptat atenția către aceasta din urmă. Setea de cunoaștere, sinceritatea emoțională, spontaneitatea sînt recepționate, satisfac.

Cu totul originale și valoroase sînt cele cîteva portrete : „Fetița“, „Cap de bătrînă“, lucrări ce reflectă o sinteză a caracterului uman, exprimînd frumusețea pură, nealterată. La fel, lucrările „Trandafiri“, „Natură statică“, peisaj.

Mihail GION

Simpozion al ziaristilor economiști

NU DE MULT, a avut loc în Bulgaria un simpozion al ziaristilor economiști pe tema: perfecționarea conducerii economiei naționale în țările socialiste, rezultatele obținute și sarcinile presei.

La simpozion au participat din Bulgaria: Velko Ciankov — redactor șef al ziarului „Cooperativno selo” și membru în Biroul Uniunii Ziaristilor, redactor șef al revistei „Ikonomeski jivot”, Koliu Kolev, redactor la ziarul „Rabotnicesko delo”, Vladimir Marianov, redactor la Radio Sofia, Delcio Atipov, redactor la ziarul „Trud”, Gheorghii Avramov, redactor la ziarul „Cooperativno selo”; Cehoslovacia: ing. Vlasta Klimpl, redactor la revista „Nova Mysl” și președintele Clubului de ziaristi economiști de pe lângă Uniunea Ziaristilor din R.S.C., Pavel Chavlicek — redactor la ziarul „Praca” (Bratislava); R. D. Germană: Karlheinz Hilbert, redactor șef la „Die Wirtschaft” și președintele Secției de ziaristi economiști a Uniunii Ziaristilor din R.D.G., Hans Börner, redactor șef adjunct la „Freie Erde” și președintele Secției de ziaristi agrarieni a Uniunii Ziaristilor din R.D.G.; Polonia: Jan Glowczyk, redactor șef la „Zycje gospodarcze”, Henryk Chadzynski, redactor la ziarul „Zycje Warszawy); România: prof. Gheorghie Dolgu, redactor șef la „Viața economică”, Stere Gioga, redactor la „Probleme economice”; Ungaria: dr. Jozsef Garam, redactor șef la „Figyelo”, Vizel Ivan, redactor la „Figyelo”; U.R.S.S.: prof. A. F. Rumianțev, redactor șef la „Ekonomiceskaia gazeta”, președintele Secției economice unionale a Uniunii ziaristilor din U.R.S.S., K. G. Koritov, redactor la ziarul „Soșialisticeskaia industria”.

La lucrările Simpozionului au participat, de asemenea, Aurelian Nestor, secretar al Organizației Internaționale a Ziaristilor, și Petco Karadelkov, secretar general al Uniunii Ziaristilor Bulgari.

Au prezentat referate: Minko Rusenov (Bulgaria), Jozsef Garam (Ungaria), Jan Glowczyk (Polonia), Gh. Dolgu (România), A. F. Rumianțev (U.R.S.S.) și ing. Vlasta Klimpl (Cehoslovacia). În referate-

le și intervențiile participanților au fost oglindite succesele țărilor membre ale C.A.E.R., în domeniul perfecționării conducerii economiei naționale și contribuția mijloacelor de informații în masă în această direc-

ție. Schimbul de păreri pe marginea acestor referate s-a desfășurat într-o atmosferă prietenească, în spirit academic. A fost pus în lumină faptul că perfecționarea sistematică a conducerii economiei naționale în diferite țări se desfășoară pe baza principiilor marxism-leninismului, potrivit condițiilor concrete ale fiecărei țări în parte.

PARTICIPANȚII au făcut vizite la întreprinderi din R. P. Bulgaria și au fost primiți de tovarășul Stan-ko Todorov, secretar al C.C. al Partidului Comunist Bulgar.

Probleme de etică profesională în dezbatere internațională

COLOCVIILE organizate la Strasbourg de către Centrul Internațional de studii superioare ziaristice au ajuns la a 18-a ediție. Mergând pe linia — constantă în ultimii ani — de abordare a unor probleme de strictă actualitate profesională, colocviul desfășurat în cursul lunii iunie a acestui an și-a propus ca temă „Morală și libertatea presei în etica profesională”. La colocviu au participat peste șaiszeci de participanți din 25 de țări (din România: N. Popescu-Bogdănești și H. Dona).

Cu câteva remarcabile excepții, și de această dată discuțiile s-au referit în special la realitățile presei occidentale, ceea ce nu înseamnă că o serie întreagă de considerații nu sînt valabile, într-o măsură mai mare sau mai mică, și pentru presa din alte părți ale lumii, inclusiv pentru presa țărilor socialiste.

De la început, a apărut evident că majoritatea participanților nu sînt interesați atît în discutarea la modul general, teoretic a conceptelor de „morală” și „libertate a presei” cît, mai ales, în analizarea condițiilor concrete în care aceste cerințe fundamentale se pot manifesta în lumea contemporană.

În cuvîntul său introductiv, directorul Centrului din Strasbourg, profesorul Jacques Léauté a subliniat că însăși noțiunea de libertate a presei nu mai are astăzi același conținut ca atunci cînd a fost lansată, în perioada iluminismului și a Revoluției franceze. Dacă atunci ea însemna dreptul tuturor cetățenilor de a-și exprima părerea asupra oricărei probleme de interes public, în ziarul care le convine, astăzi, în condițiile creșterii considerabile a numărului oamenilor participanți sau măcar interesați de desfășurarea vieții sociale, a scăderii numărului ziarelor și a concentrării tot mai accentuate a presei în mîini puține dar puternice din punct de vedere economic, o asemenea accepțiune ar fi lipsită de orice contingentă cu realul (fără a ne face, desigur, iluzii că, chiar în timpul Revoluției franceze — cînd la Paris apăreau 90 de cotidiane și nu 7 ca astăzi — dezideratul conținut în definiție ar fi putut fi realizat integral). De aceea, susține profesorul Léauté, astăzi (toată demonstrația se referă, bineînțeles, la societatea occidentală) prin libertate a presei putem înțelege, doar, dreptul cititorilor de a fi serviți de

ziariști liberi, competenți, și care respectă un anume cod moral. Problema libertății presei devine astfel o problemă de deontologie, de etică profesională. Important este, deci, nu a discuta despre libertatea presei în general, cunoscute fiind limitările, alienările, deformările la care relațiile de producție burgheze supun o asemenea libertate. Important este de a stabili, mai degrabă, care sînt limitările pe care etica profesională, răspunderea socială le impun ca un obstacol în calea unor abuzuri eventuale, efectuate în numele acestei libertăți.

În acest context, dezbaterile din Colocviu s-au axat mai ales pe asemenea teme ca: presa și respectul pentru viața particulară (referat prezentat de ziarista engleză S. Jones), presa și extinderea violenței în rîndurile tinerei generații (referate prezentate de profesorii Jean Pinatel de la Universitatea din Paris și Jean Servier de la Universitatea din Montpellier), presa și răspîndirea erotismului (referat al ziaristului belgian Ludo Raeijmackers), prezentarea „scandalurilor” și limitele „senzaționalismului” (referat al prof. Paul Levy de la Universitatea catolică din Louvain — Belgia), rolul „codurilor de onoare” și a reglementărilor profesionale (ziaristul polonez W. Kunicki, Lenart Groll, „ombudsman” (controlor general) al presei suedeze, ziaristul francez Denis Perier-Daville de la Figaro, Paul Parisot, președintele sindicatului ziariștilor francezi). Despre rolul legislației în apărarea moralității presei, a prezentat o comunicare Lordul Kilbrandon, președintele Comisiei legislative din Scoția.

Majoritatea referenților și a celor care au luat cuvîntul la discuții au pledat pentru o tratare plină de grijă și răspundere a diferitelor fenomene negative ale vieții contemporane, au combătut cultivarea senzaționalismului, exploatarea violenței și a sexualității, imixtiunea brutală în viața personală a oamenilor, care caracterizează multe ziare, reviste, programe de radio și de televiziune din țările occidentale. Mulți vorbitori au subliniat că în fața presiunilor, determinate de interese comerciale (și, uneori, pur și simplu diversioniste) ale stăpînilor mijloacelor de comunicare în masă se impune organizarea unei rezistențe active și eficiente din partea ziariștilor conștienți de misiunea lor. În unele intervenții s-a cerut chiar retragerea calității de ziarist celor care se pretează la o activitate murdară de otrăvire a conștiinței cititorilor. În această privință,

s-a sugerat adoptarea peste tot și îmbunătățirea codurilor de onoare și o mai intensă intervenție a organizațiilor profesionale.

În același timp, mulți dintre participanți au subliniat că presa nu-și poate permite nici ignorarea sau subaprecierea fenomenelor negative amintite, că ea are datoria să-și informeze onest și operativ cititorii. În unele intervenții s-a susținut că prezentarea violenței în presă poate juca chiar un rol de „catharsis”, contribuind la înfrînarea instințelor agresive. Ziariștii scandinavi au afirmat, pe baza statisticilor, că liberalizarea tratării problemelor sexuale în țările nordice a fost urmată rapid de o scădere masivă a interesului publicului pentru publicațiile pornografice.

Sociologi și ziariști au combătut, de asemenea — pe baza unor date riguros verificate — teoriile la modă astăzi care încearcă să arunce în seama presei și în special a televiziunii vina principală pentru creșterea criminalității, a consumului de stupefiante, a pornografiei și, în general, pentru toate fenomenele de disoluție socială. Ei au arătat că asemenea teorii au, nu rareori, un caracter diversionist, încercînd să camufleze adevăratele cauze ale atitudinilor antisociale din lumea occidentală contemporană.

Într-o comunicare interesantă, urmată de pasionate discuții, profesorul Iuri Zasurski, decanul facultății de ziaristică de la Universita-

tea Lomonosov din Moscova, a prezentat, pe larg, concepția leninistă cu privire la libertatea presei. E interesant de observat că, dincolo de diversitatea punctelor de vedere manifestate în dezbateri, majoritatea participanților au subliniat importanța considerabilă pentru știința ziaristică a criticii leniniste a libertății burgheze a presei și a fundamentării caracterului de clasă a presei.

Delegația română a participat pe larg la discuții, împărtășind numeroase aspecte din experiența presei noastre.

Se poate spune că cel de-al XVIII-lea Colocviu internațional de la Strasbourg a relevat existența unei anumite concordanțe între punctele de vedere ale participanților în ceea ce privește responsabilitatea morală și profesională a ziaristului și limitele libertății presei în domeniile respectării vieții personale, efectelor violenței, erotismului și senzaționalismului, dar a arătat, în același timp, că mai există serioase divergențe cu privire la mijloacele necesare pentru precizarea și definirea acestor limite.

ESTE EVIDENT că, în această privință, condițiile concrete, istorice, politice, sociale, economice, ideologice ale fiecărei țări sînt cele care au și trebuie să aibă cuvîntul hotărîtor în adoptarea mijloacelor de acțiune cele mai eficiente.

H. DONA

U.N.E.S.C.O.

și tineretul

MULTIPLE sînt organismele, naționale și internaționale, care se preocupă azi de studierea extrem de complicatelor probleme pe care le ridică viața și perspectivele tinerilor generații ale lumii și pe care ziariștii sînt chemați să le frecvențeze nu numai din necesitatea unei mai bune îndepliniri a atribuțiilor lor profesionale, ci și pentru realizarea unui mandat „suis generis” de activiști sociali. U.N.E.S.C.O. este, desigur, una dintre cele mai importante organizații care au și această preocupare, dar titlul prezentelor însemnări pretinde, poate, prea mult cu toate că în celebra instituție din Place de Fontenoy din Paris funcționează numeroase ser-

vicii preocupate de studierea, cunoașterea și explicitarea problematicii generațiilor noi, începînd de la mișcările de tineret contemporane, pînă la sprijinirea unor programe substanțiale, esențialmente necesare efortului de creștere, formare și educare a viitorilor bărbați și femei ai planetei noastre. Aceste preocupări sînt, într-adevăr, multiple și diverse și este, desigur, suficient să amintim că directorul general, domnul René Maheu, se numără printre aceia care susțin cu consecvență și încredere lupta celor tineri care în anumite țări se zbat să scape din strînsoarea subdezvoltării, iar în altele din traumele produse de o organizare defectuoasă a societății.

„Eu nu afirm că tineretul are neapărat dreptate în reacțiile sale, — spunea domnul Maheu în 1968, după cunoscutele greve ale lunii mai. El (tineretul-n.n.) se și înșeală, desigur. Nici o vîrstă, ca nici o rasă, ca nici o națiune n-are privilegiul deținerii adevărului... Dar ei păstrează o puritate nativă, care le e încă apropiată, nu știu ce fel de instinct care îi face să simtă și să presimtă situațiile și mersul înainte cu o justete a observației și a anticipării pe care noi n-o mai avem.

Ei sînt — rostea ca un profesor meșter al frazei frumoase, domnul Maheu, — precum acele păsări cu înalte zboruri care anunță prezența dincolo de orizont a unor insule și continente pe care navigatorii nu le văd. Noi, care navigăm pe suprafața mării fără să știm bine unde și cînd vom debarca, noi trebuie să privim aceste semne ca niște mesaje. Să ne străduim să le descifrăm și să le înțelegem...”

E, desigur, de la sine înțeles că pornindu-se de la o asemenea apreciere a prezenței tineretului în lumea contemporană, o instituție cum este U.N.E.S.C.O. se dovedește bogată în preocupările sale privind tînăra generație. Dar, nu este aici nici locul, nici prilejul să vorbim pe larg despre aceasta. Rîndurile de față sînt inspirate de realizarea în acest cadru, larg și generos deschis unei activități favorabile studierii și ajutorării tinerelor generații, a unor observații făcute de semnatarul acestor însemnări în calitatea sa modestă de participant, alături de dr. Ferdinando Zidar, secretar al O.I.Z., la cîteva dintre reuniunile Organizațiilor nonguvernamentale — organizații importante, unele cu milioane de membri — care întrețin relații de consultare cu U.N.E.S.C.O., organizații pe lângă care funcționează un grup special de lucru, „Jeunesse dans la Société“.

PRIMA NOASTRĂ participare la reuniunile de care vorbeam a coincis (octombrie 1969) cu prima prezență a reprezentanților O.I.Z. la o reuniune oficială (a 12-a Conferință) a organizațiilor nonguvernamentale și a fost dublată de satisfacția primei intervenții, apreciată de directorul general al Anului internațional al educației, d-l Raymond Rodriguez, reprezentant al directorului general. Ne-am dat seama, cu această ocazie, că Organizația internațională a ziaristilor are multiple șanse să cîștige simpatizanți, atît între reprezentanții altor organizații, cît și în rîndul delegaților oficiali ai U.N.E.S.C.O., datorită, în primul rînd, mijloacelor care-i stau la dis-

poziție — numeroase organe de informare în toată lumea — și care pot sprijini cu succes programele inițiate de U.N.E.S.C.O. Această participare, concretă, se înscrie ca o contrapondere efectivă și eficientă în compensația multor participări abuziv teoretice. Acest aspect a și fost remarcat de d-l Rodriguez, care afirmă că U.N.E.S.C.O. se află într-un moment al activității sale în care simplele „sfaturi“ nu mai sînt de folos. Aș adăuga la cele de mai sus faptul că reprezentanții români, datorită, desigur, politicii raționale a statului nostru, au șansa unei mai mari circumscrieri a simpatiei și, prin urmare, a unor mai mari posibilități de reușită. La aceasta se adaugă și faptul că participarea unor ziarști cunosători ai problemelor tineretului, ale tineretului socialist în primul rînd, are avantajul de a se înscrie ca o particularitate demnă de interes pentru restul organizațiilor, cu atît mai mult cu cît reprezentanții lor sînt oameni în vîrstă, care iau contacte limitate cu tineretul, îndeosebi de la catedră. Susținerea din partea noastră a reprezentării O. I. Z., departe de a fi doar o pledoarie **pro domo**, devine astfel prestigioasă pentru Uniunea ziaristilor români, această susținere aducînd, la rîndul său, avantajul unei mai bune cunoașteri a problematicii general-mondiale a tineretului contemporan, a studiilor și cercetărilor care se fac în legătură cu acesta (recent, spuneam în paginile „Scintei tineretului“ despre demonstrațiile de televiziune școlară realizate cu prilejurile amintite de un grup de lucru paralel, grupul de lucru pentru studierea mijloacelor educativ-instructive audio-vizuale).

CARE ESTE, ne putem întreba, atmosfera de lucru, care sînt preocupările grupului „Tineretul în societate“ în cadrul căruia am reprezentat O.I.Z. și la ședința din aprilie a.c.? Spre satisfacția noastră, trecînd peste unele formule procedurale — cam prea protocolare, care, prin urmare, amîna obținerea de rezultate directe — preocupările în ansamblu ale membrilor sînt orientate spre probleme științifice și de fond ale mișcării tineretului contemporan cum ar fi interpretarea noțiunii de tineret, stabilirea diferitelor categorii de tineri caracterizate prin diferențieri extrem de complexe socio-psihologice, locul tinerilor în lumea contemporană, formele diverse de acționare în direcția educării tineretului, mijloacele și explicația fenomenelor de contestare, prezența tineretului în viața publică internă și internațională, voința de emancipare, participarea tinerilor înșiși la rezolvarea problemelor lor sociale, politice, profesionale etc. — după cum se vede un întreg complex de teme de reală însemnătate, strîns legate de domeniile înseși de acționare a presei și cu deosebire a presei de tineret. Este evident că orice formă de contact se transformă, printr-o participare activă, așa cum avem posibilitatea s-o facem, într-un sprijin pentru O.I.Z. și, firește, într-un prilej de a face cunoscute concepțiile noastre socialiste, în legătură cu activitatea în rîndul tineretului, concepții care se bucură, după cum am observat personal, de o reală audiență în lumea de astăzi.

Eugen FLORESCU
redactor șef al ziarului
„Scințea tineretului“

Schimb de experiență în problemele educației patriotice și internaționaliste

ÎNTRE 7—11 iulie a.c., a avut loc la Moscova un schimb de experiență, organizat de secția militară a

Uniunii ziaristilor sovietici, pe tema contribuției presei din țările socialiste membre ale Tratatului

de la Varșovia la educarea tinerețului în spiritul patriotismului și internaționalismului socialist.

Au participat ziaristi din presa centrală, inclusiv din presa militară, redactori ai radiodifuziunii și televiziunii, membri ai Uniunilor de ziaristi din R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, R. P. Polonă, R. P. Ungară, și U.R.S.S. Din țara noastră au luat parte colonel M. Apostol, colonel I. Costea și N. Cristoloveanu.

Participanții la întâlnire au împărtășit din experiența proprie privind formele specifice și modalitățile gazetărești prin care presa din țările lor contribuie la educarea patriotică și internaționalistă a militarilor, a tinerei generații, a întregului popor.

În cadrul schimbului de experiență, ziaristii români au relevat că cel de al X-lea Congres al Partidului Comunist Român a subliniat în mod deosebit sarcina ca presa, radioul și televiziunea să se afirme tot mai mult ca un instrument de

masă în dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, patriotismul socialist reprezentând o puternică forță motrice a orînduirii noastre, manifestat în eforturile conștiente depuse de masele largi populare pentru înfăptuirea politicii partidului.

Presa, radioul și televiziunea din România au, de asemenea, ca un obiectiv major educarea maselor în spiritul politicii profund internaționaliste a partidului nostru, de solidaritate frățească cu țările socialiste, cu mișcarea comunistă și muncitorească internațională, cu forțele progresiste și revoluționare de pretutindeni, cu popoarele care își apără dreptul la existență și o viață liberă.

Ziaristii participanți la schimbul de experiență au fost salutați de M. V. Zimeanin, redactorul șef al ziarului „Pravda”, și general de armată A. A. Epișev, șeful Direcției superioare politice a armatei sovietice și flotei maritime militare.

Colonel M. APOSTOL

economic, legislativ sau de altă natură, menite să contribuie la creșterea gradului de siguranță a traficului, dar și o abordare mai subtilă a modalităților de influențare a opiniei publice în favoarea disciplinei pe care o presupune fluxul mereu mai amplu al circulației. Studiile întreprinse în România, în anii din urmă, au evidențiat că, dintre cele trei componente ale circulației rutiere — *autovehicul, drum și om* — acesta din urmă, în diversele sale ipostaze de participant la trafic, se adaptează mai lent la cerințele trepidante ale circulației moderne. De aici și necesitatea de a se găsi cele mai potrivite mijloace pentru a influența atenția maselor, de a forma reflexele necesare adaptării cât mai rapide a oamenilor, încă din fragedă copilărie, la ritmul trepidant al acestei civilizații în care automobilul devine parte integrantă a vieții.

★

UN ROL DEOSEBIT de important din punct de vedere organizatoric, propagandistic și educativ a revenit, în acest domeniu, presei cu întregul său arsenal de mijloace scrise, vorbite sau în imagini. În principal, activitatea jurnalistică din România cu privire la problemele de circulație rutieră se axează pe direcțiile care duc la prevenirea și stăvilirea accidentelor. Dar aceasta nu exclude și abordarea altor probleme referitoare la bunul mers al fluxului rutier. În țara noastră se acordă mare importanță rolului presei în influențarea opiniei publice în direcția asimilării operative a regulilor de comportare pe șosele și străzi. De altfel, un Decret al Consiliului de Stat privind circulația pe drumurile publice din România prevede în mod expres recomandări pentru presă, radio-televiziune și cinematografie pentru a sprijini acțiunile de popularizare a regulilor de circulație.

În presa română sînt abordate sistematic aspecte diverse ale problemelor de circulație; radioul și televiziunea consacră, de asemenea, părți din programele lor săptămînale acelorasi probleme. În context, ne permitem a cita faptul că Radiodifuziunea emite la ore fixe, cu regularitate ziua și noaptea, pe toate programele, buletine rutiere, conținînd — alături de informații referitoare la starea drumurilor — îndrumări, sfaturi și micro-comentarii pe teme de circulație, care interesează atît pe conducătorii auto, cît și masa largă de participanți la circulație. De o deosebită popularitate se bucură emisiunea de tele-

Securitatea rutieră și jurnalismul

SUB TITLUL de mai sus s-a desfășurat, la Praga, la începutul lunii iulie 1970, un simpozion internațional, organizat de „Interpress Auto Club” al Organizației Internaționale a Ziaristilor. Această manifestare a reunit peste 60 de redactori de specialitate din Cehoslovacia, Franța, R. D. Germană, Italia, Polonia, România, Ungaria și U.R.S.S. Au fost prezentate rapoarte și intervenții, s-au purtat discuții largi și fructuoase privind rolul ziaristilor în acțiunile pentru prevenirea accidentelor rutiere, contribuția presei la formarea reflexelor individului ca participant la circulația rutieră, eficacitatea activității jurnalistice în prevenirea accidentelor, punerea în practică jurnalistică a muncii complexe, științifice pentru mărirea securității în circulația pe străzi și șosele.

În intervenția prezentată de subsemnatul, ca participant la simpozion, au fost arătate preocupările presei din țara noastră în domeniul care a făcut obiectul dezbaterilor.

ESTE UN FAPT de necontestat că, an de an, circulația pe drumurile publice cunoaște o dinamică ascendentă în toate țările. În România, acest proces s-a dezvoltat și continuă să se amplifice datorită mai multor factori: de ordin economic (care au determinat intensificarea transporturilor rutiere) și de ordin social-cultural (care au generat creșterea turismului individual). La aceasta se adaugă permanenta modernizare a drumurilor, care a făcut ca vehiculele să penetreze masiv în zone altădată mai greu accesibile și să afecteze astfel, din punct de vedere al securității traficului, mase enorme de oameni. Concomitent s-a dezvoltat impetuos industria autohtonă de autovehicule. Uzinele de la Brașov, Pitești, Cîmpulung și București, de exemplu, prin producția lor de autocamioane, autobuze și autoturisme, fac să crească masiv parcul național de autovehicule.

Fenomenul, dezvoltării circulației rutiere a solicitat și continuă să solicite nu numai măsuri de ordin

viziune intitulată „La volan“, care este consacrată educării disciplinei rutiere și prevenirii accidentelor de circulație. Concomitent, reviste cu profil special ca „Autoturismul“, „Sport și tehnică“, „Știință și tehnică“, „Protecția muncii“, precum și majoritatea publicațiilor pentru copii și tineret abordează sistematic aceleași probleme.

Organele de circulație ale Miliției colaborează activ și permanent cu presa, radioul, televiziunea și cinematografia. De asemenea, Inspectoratul general al Miliției organizează conferințe de presă, în cadrul cărora prezintă sistematic probleme de circulație rutieră.

O mare eficiență de influențare a maselor în direcția păstrării disciplinei rutiere s-au dovedit a avea prezentările de accidente, consecințele acestora. Presa reia selectiv cele mai semnificative cazuri, difuzându-le sub formă de informații, reportaje și comentarii. Datorită influenței exercitate de presă asupra cititorilor, precum și aplicării unor măsuri luate pe linie de stat pentru cunoașterea legislației rutiere în rândul maselor largi, statistica accidentelor petrecute în cursul anului 1969 a marcat o stabilizare la nivelul anului 1968, deși parcul de autovehicule a crescut substanțial.

O largă campanie, susținută de presă de-a lungul anilor, a fost axată pe eliminarea cauzelor principale care duc la accidente: consumul de alcool și excesul de viteză. Rezultatul este semnificativ: în cursul anului 1969 s-au înregistrat cu 2,5% mai puține accidente din cauza încălcării normelor privind viteza de circulație, iar evenimentele rutiere cauzate de consumul de alcool au scăzut în mare măsură.

Prin campaniile pe care le-a întreprins, presa a influențat și adoptarea unor măsuri de ordin organizatoric și practic. O campanie intitulată „Stop stridentelor sonore“, inițiată de ziarul „România liberă“, a avut ca efect adoptarea unor prevederi legale menite a stăvili claxonatul în marile orașe și stațiunile balneo-climaterice. O altă suită de articole, reportaje și comentarii, publicată de ziarul „Scînteia“ sub titlul „Insemnări despre îndrumarea și controlul circulației“ a avut ca efect o remobilizare a factorilor care duc la respectarea normelor de circulație, precum și adoptarea de către serviciile de circulație a unor noi și moderne măsuri organizatorice.

Uniunea ziaristilor din România, organizația noastră profesională de creație, care grupează numeroase

cluburi profesionale de specialitate și filiale județene, acordă o deosebită importanță problemelor securității circulației. La sediul său din București, precum și în țară sînt organizate întîlniri între ziaristi și specialiști în domeniul circulației rutiere, gale de filme. În abordarea domeniului vast al circulației rutiere și automobilismului în ansamblu, Uniunea ziaristilor din România își propune să acorde discuțiilor și, în general, manifestărilor pe care urmează a le organiza, un caracter mai științific, mai profesionalizat. De asemenea, se preconizează a se întreprinde anchete sociale, sondaje de masă și alte acțiuni care să servească creșterii rolului presei și în acest domeniu.

ÎN ROMÂNIA, ca și în majoritatea țărilor europene, creșterea continuă a traficului a influențat treptat, într-un mod greu sesizabil la prima vedere, obiceiuri, gusturi, preocupări. Studii speciale asupra traficului în marile centre urbane, corelate de construcții diverse și completate de o legislație specială, urmăresc crearea unei discipline ferme în domeniul acesta dificil al circulației pe drumurile publice. Fenomenul de masă al turismului are ca efect și răspîndirea în masă a cunoștințelor. Turismul auto devine astfel un mijloc de continuare a școlii din copilărie, din tinerețe, și în această ipostază constituie o ocazie pentru mase largi de a lua contact direct cu obiceiuri, orașe și valori de artă față de care, la un moment dat, cunoștințele lor se limitau la simple informații căpătate fugitiv din cărți, ziare și reviste, cinematograf și televiziune.

Fără îndoială, în epoca trepidantă pe care o trăim, în care știința și tehnica și-au dat mîna spre a ajuta omul să cucerească noi orizonturi, noțiunile de comunicație și confort încep a căpăta deplină lor semnificație pe măsură ce sînt integrate în concepțiile moderne de „civilizație“, „educație“ și „viitor“. Dar mai există încă o noțiune, căreia noi ziaristii ne străduim să-i găsim un loc corespunzător și care vine să le completeze în mod fericit pe celelalte. Aceasta este *dezvoltarea culturală*.

Sociologii sînt tentați să asocieze conținutului de dezvoltare culturală și preocupările pentru turism ale generațiilor actuale. Evident, de aici pînă la a descoperi angrenajul care poate pune în mișcare uriașe mase de oameni, într-o migrație ultramodernă, nebănuită încă acum trei,

patru decenii, nu mai este decît un pas. Acest angrenaj, această mașină a secolului este automobilul, cu toate consecințele sale în viața noastră cotidiană, cu toate implicațiile sale asupra viitorului. Dacă astfel stau lucrurile, trebuie să ne întrebăm dacă nu cumva, în modul de abordare a viitorului, trebuie să se includă neapărat și noțiunea de automobil, cu regulile și legile sale, ca parte integrantă nu numai a vieții economice, ci și a sferelor mai largi ale civilizației, culturii și educației. Aceasta presupune însă o fațetă nouă, pe care începem să o bănuim, a unei civilizații deosebit de avansate. Mai este de presupus dacă nu cumva omul degajă în plus raporturi care pot să se desfășoare nestingerite, dar care acum sînt încă prizoniere ale necunoașterii posibilităților ce le-ar putea oferi această desfășurare a lor. Iată de ce ar trebui căutate și descoperite relațiile dintre preocupările pentru turismul automobilistic ale oamenilor și dezvoltarea culturală, care își are rădăcinile în trecut, dar își înalță coroana spre viitor. Abordarea globală a acestor probleme, a acestor noțiuni și interese umane contemporane, care unesc într-un tot armonios cunoștințele și pun în valoare capodoperele civilizațiilor trecutului, ca și mijloacele de declanșare și de dezvoltare a creației proprii epocii noastre răspund pe deplin nevoilor civilizației industriale a secolului în care trăim, civilizație care trebuie să permită fiecăruia accesul la diversele trepte ale culturii.

ÎN ANSAMBLUL SĂU, Simpozionul desfășurat la Praga a oferit posibilitatea de a se aborda diverse aspecte actuale privind rolul și contribuția mijloacelor de comunicație de masă la întărirea securității rutiere și a constituit un bun prilej de a schimba opinii, de a realiza cunoașterea experienței reciproce a gazetarilor de specialitate din țările europene reprezentate. Numeroși vorbitori — printre care dr. Pier Luigi Sagona, directorul revistei italiene „L'Automobile Speciale“, și Horst Grützke, vicepreședintele „Interpress Auto Club“ — au făcut aprecieri pozitive asupra contribuției românești la lucrările simpozionului și au subliniat importanța deosebită a rolului presei în dezvoltarea relației om-automobil-culturală, pusă în evidență și propusă a fi discutată în intervenția prezentată de reprezentantul român.

Gh. BRĂTESCU
Agerpres

AGENDA EXTERNĂ

SEPTEMBRIE 1970

- 1 1945 — A fost creată Agenția vietnameză de informații — VNA (Republica Democrată Vietnam)
- 2 1945 — Proclamarea Republicii Democratice Vietnam. Sărbătoare națională (25 ani)
- 2 1895 — A fost creată Federația Internațională de Documentare (75 de ani)
- 4 1970 — Alegeri prezidențiale în Chile
- 5 1970 — Deschiderea Tîrgului internațional al mecanicii — Brno-Cehoslovacia
- 7 1949 — A fost creată Republica Federală a Germaniei
- 7 1930 — S-a născut regele Belgiei, Baudouin I
- 7 1822 — Proclamarea independenței Braziliei, sărbătoare națională
- 8 — Ziua solidarității internaționale a ziaristilor. La 8. IX. 1943, a fost asasinat Iulius Fucik, scriitor și ziarist revoluționar (n. 23. II. 1903)
- 8 1970 — Se deschide a III-a Conferință Intelsat (Washington)
- 9 1944 — A fost doborâtă dictatura fascistă în Bulgaria. Sărbătoare națională a poporului bulgar
- 9 1948 — Proclamarea Republicii Democratice Coreene, sărbătoare națională
- 15 1970 — Conferința la nivel înalt a țărilor neangajate (Lusaka-Zambia)
- 16 1810 — Proclamarea Independenței Mexicului. Sărbătoare națională
- 18 1810 — Chile: Proclamarea independenței. Sărbătoare națională
- 21 (-25) 1970 — Vizita oficială în Austria a președintelui Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, cu soția, Elena Ceaușescu, la invitația președintelui federal al Republicii Austria, Franz Ionas
- 21 1920 — A apărut primul număr al ziarului „Rude Pravo”, organ al Partidului Comunist Cehoslovac
- 21 1964 — Proclamarea independenței Maltei. Sărbătoare națională
- 21 (-25) 1970 — Vizita președintelui Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria, Todor Jivkov, în Norvegia
- 21 1920 — A fost creat Partidul Comunist din Uruguay
- 22 1960 — Proclamarea Republicii Mali. Sărbătoare națională
- 23 1970 — Deschiderea Conferinței africane la nivel înalt (Addis Abeba)
- 25 1962 — Proclamarea Republicii Algeriei Democratice și Populare
- 26 1962 — Proclamarea Republicii Arabe Yemen. Sărbătoare națională
- 28 1820 — S-a născut Friedrich Engels (n. 1895)

INTERVIURI

CU ALAIN CHANEL DESPRE... „JOURNALISME”, RECICLARE ȘI STUDIILE DE PRESĂ

Sosit în țara noastră într-o vizită de documentare, dl. Alain Chanel a avut amabilitatea să ne răspundă la câteva întrebări legate de profilul revistei Centrului de învățămînt ziaristic superior din Strasbourg „Journalisme”, publicație înființată în anul 1959 la câteva luni după crearea Centrului de învățămînt.

— Inițial, menirea revistei a fost să publice articole privind formarea profesională a ziaristilor și reciclarea. De aceea, la început revista se numea „L'enseignement journalistique”. Dat fiind faptul că subiectele tratînd aceste probleme au fost la un moment dat epuizate și mai ales pentru că revista a găsit util să publice materialele colocviilor internaționale organizate de Centru, începînd cu anul 1965, ea se numește „Journalisme” și este consacrată aproape în exclusivitate publicării actelor colocviilor — care au devenit din ce în ce mai numeroase — ca și a sesiunilor africane și asiatice (pînă în 1968, cînd acestea au fost suprimate urmînd ca studenții din Africa sau Asia să frecventeze cursurile de specializare organizate pentru studenții francezi). Revista, în principiu, trebuie să apară de 4 ori pe an, dar datorită unor condiții obiective redacționale, unor greutăți de ordin financiar, ea are unele întîrzieri în apariție, astfel încît materialele unor colocvii au rămas nepublicate pînă în prezent. Desigur, în viitor, nu ne propunem să-i limităm menirea exclusiv la publicarea lucrărilor colocviilor, ci vom publica și rezultate ale cercetărilor efectuate la Centrul din Strasbourg, lucrări din domeniul istoriei presei și sociologia informației sau altele privind situația presei din lume.

— *La ora actuală, apare un mare număr de publicații — reviste și lucrări de specialitate — destinate ziaristilor. Care este, după părerea dv.,*

contribuția lor la perfecționarea gazetarilor?

— În ceea ce privește publicațiile care apar în lume, mărturisesc că nu le cunosc pe toate. Cred totuși că două sînt esențiale din punctul de vedere care vă interesează: revista americană „Journalism Quarterly” și „Cahiers de I.I.P.” (Institutul Internațional de presă din Zürich). Mai sînt de asemenea lucrările editate de Institutul francez de presă, de Centrul de cercetări asupra presei din Varșovia, apoi lucrările d-lui Van Bool despre presa din țările în curs de dezvoltare.

Îmi cereți să vă spun părerea în legătură cu lucrările care contribuie cel mai eficace la formarea și perfecționarea ziaristilor. Este o problemă foarte dificilă și convingerea mea este că ceea ce contribuie cel mai mult la formarea și perfecționarea unui ziarist este ucenicia într-o redacție și cunoașterea publicului cititor.

În sensul acesta, cercetările asupra opiniei publice, a reacțiilor publicului în receptarea mesajului mi se par de un deosebit interes pentru ziaristi, fie că acestea sînt făcute la New York sau în Mexic. Pentru că dacă gazetarul nu va ști cui se adresează și cum este primită informația pe care o difuzează în ziarul său, calitatea muncii sale nu va fi cea dorită.

Toate aceste cercetări efectuate în diverse institute nu sînt din păcate la îndemîna tuturor și o sinteză a acestora nu s-a făcut încă. De aceea, eu cred că în viitor ar fi necesar ca toate aceste cercetări, indiferent de unde vin și ce caracter au, să fie centralizate într-unul sau două centre încît ele să poată fi accesibile ziaristilor.

Mai există o dificultate și aceasta ține de faptul că, spre deosebire de alte științe ale căror rezultate pot fi experimentate, cercetarea științifică în materie de informație este dificil de experimentat. Or, un rezultat științific fără experimentare

este foarte greu de pus în practică.

— În ce constă, concret, reciclarea ziaristilor ?

— Vă voi vorbi despre două experimente ale noastre. Este vorba de două sesiuni de reciclare consacrate problemelor economice. Au participat aproximativ 30 de zariști din diverse țări cărora le-au fost expuse de către specialiști probleme financiare, agricole, industriale, chestiunile mari la ordinea zilei în momentul acela. Dar, după părerea mea, această reciclare nu poate fi eficace decât dacă domeniile abordate sînt foarte precise, problemele tratate bine delimitate. Cum aceste sesiuni de reciclare sînt internaționale, e foarte greu să fie respectată această cerință de precizie și delimitare a temelor expuse. Cum alegem atunci temele ? Ceea ce este specific pentru un ziarist de la o publicație din sudul Franței nu poate prezenta interes pentru un ziarist englez sau american, să zicem.

De aceea, noi am renunțat la această formulă a colocviilor internaționale de reciclare.

Trebuie să precizez, de asemenea, că eu consider reciclarea utilă pentru ziaristii care nu au o strictă specializare, care nu au o pregătire de specialitate deci și care s-au format de-a lungul anilor printr-o practică curentă. Pentru aceștia, o întîlnire cu un specialist în problemele de politică externă, să zicem, sau cu un diplomat care să explice liniile generale ale politicii franceze în prezent și pentru anii viitori, are sens. Dar, e de la sine înțeles, nu ar fi util pentru o mare personalitate ziaristică care, pe lîngă o pregătire de specialitate inițială și o practică îndelungată, și-a îmbogățit permanent cunoștințele în ce privește relațiile diplomatice, drept internațional etc.

— Ați avut o serie de contacte cu zariști români și personalități culturale din țara noastră. Ce impresie ne puteți împărtăși în legătură cu acestea ?

— Toți ziaristii români pe care i-am întîlnit (Eugen Florescu, H. Dona, N. S. Stănescu, P. Drăgulea) mi-au lăsat impresia pregnantă a competenței lor în meseria pe care o practică și a unei acute conștiințe a eficienței muncii lor, a rolului presei.

— Impresii din călătoria în țara noastră ?

— Mă gîndesc să revin — și asta spune tot — pentru a cunoaște mai bine țara dv. Voi încerca să învăț cit de puțin românește pentru că un popor nu poate fi înțeles fără să-l cunoști, să-i înțelegi limba.

R.

CU PROF. DR. DOCENT EMIL CRĂCIUN DESPRE... IGIENA CITITORULUI DE ZIARE

- *Igiena cititorului — igiena celor ce scriu...*
- *Unde începe igiena — în sensul ei cel mai larg ?*
- *Literă, format, claritatea imaginii și alte aspecte care merită o discuție aparte...*

— Ne adresăm dumneavoastră nu numai în calitate de cititor de ziar sau de autor a numeroase articole de ziar ori de revistă. Ar interesa opinia dv. de reputat specialist căruia o asemenea problemă ca igiena cititorului presei, igiena cititorului de ziar i-au fost și-i sînt, într-un fel sau altul, apropiate. Ce ne-ați putea spune în acest sens ?

— Să începem cu... începutul. A vorbi în general despre igienă înseamnă a semnală un risc, un pericol care amenință un aspect ori altul al sănătății noastre și a celor din jurul nostru. Ziarul fiind însă, integrat, pentru fiecare din noi, în viața de zi cu zi, se naște nedumerire și întrebare : azi, la noi, ce primejdii avem de înfruntat ? Iar dacă au fost, cum le-am trecut ? Și, bineînțeles, cum se pot evita ?

Unele precizări sînt necesare. Ziarul tipărit, periodicele — precedate de anume forme ale baladei, legendei, eposului și cîntecului folcloric — reprezintă modalități evolutive care să permită o informație la nivelul timpurilor și împrejurărilor. Cuvîntul rostit, avînd prea puțină durată și difuzare, a născut nevoia, iar nevoia a născut una ori alta din aceste posibilități. Acestea, infinit mai ample azi, prin folosirea trans-

misiunilor radio, televiziune și înregistrări, sînt amplificate de noile dispozitive electronice pentru codificarea vocalizării, așa că un enunț verbal declanșează mașina integrată în sistemul automatizat care, din cele circa 10 000 cuvinte uzuale reduse la 1 500 silabe, și acestea reduse la 800 „liblete“ și la 41 „foneme“, să reprezinte energii actuale. Acestea sînt analizate electronic ca durată, amplitudine și frecvență, devenind program și acțiune, document și coordonare.

Necesitatea de a stabili contacte interumane de durată și extensiune, de a le menține și dezvolta, dîndu-le conținut spre orientarea de moment și perspectivă, definește, desigur, rolul ziarului. Scrisul conferă faptelor și evenimentelor valoarea unei cronici, iar tiparul, pe aceea a unei difuzări, practic, ubicvitare. Ziarul e oglinda lumii.

— Din cele arătate pînă acum se desprinde că înțelegeți igiena citirii presei într-un sens foarte larg...

— Ca și artele ori beletristica, gîndirea ori filozofia, poate în anume sens, ca și chiar științele naturii, antenele la care ne referem, nu dau simple înregistrări, simple imagini și secvențe. Dincolo de ele, dincolo de simple aparențe, este, și trebuie să fie, o selecție. Prea imens

INTERVIURI

e cîmpul percepțiilor ziarelor din tot universul, prea dispartate apar capetele de serie ale unor înlănțuiri pînă atunci oarecum latente și ascunse pentru noi, prea contradictorii ar fi la „ultima oră“, dacă nu am obține, uneori retrospectiv, cheia de înțelegere a unor etape istoric inegal de mature sau chiar lovite de hiper maturare, pe calea dezagregării formelor putrede ale elaborărilor sociale, avînd, în spatele lor, milenii de fermentare, din străfunduri.

Biologia ne învață că viața e axată pe selecție. Splendida eflorescență a tehniciții în ultimele decade, înregistrările automatizate multiple, cercetările ingenioase pe macro, mezo și micromolecule, pe atomi și pe fracțiunile lor duc la concluzii statornice: în măsura în care mai descifrăm ceva din mecanismele vieții, tot mai limpede reiese rolul selecției. Ereditate, imunitate, identificare între „self“ și „nonself“, între „eu“ și „non-eu“, acestea toate, printre altele, înseamnă selecție. Selecția dă deci sănătate, e... jocul ondulant al valorilor de orice fel, dar un joc de energii și materiale în limitele zonei de normalitate. Oscilații de la normal la perinormal nu înseamnă pericol, căci se revine ușor la normal. Dar ajungînd la prepatologic, și mai ales la patologic, revenirea la sănătate ridică probleme, iar terapia și vindecarea — altele.

Ziarul este veste, informație, document trăit, emisiune. Așa fiind, postul emițător imprimă un anume timbru emisiunii sale. Dacă ziarul vrea mai ales succes comercial, în concurență cu alte ziare croite tot pentru succes bănesc, nu se pot smulge cititori de la rivali și concurenți decît prin senzațional, în accepția scandaloză a acestui cuvînt.

Rivalitatea și concurența comercială se măsoară ca număr de cititori. Înțelesul aritmeticii acesteia este tariful de reclame. Cu cît e mai mare numărul de cititori, cu atît mai multe sînt reclamele comerciale ce i se dau spre publicare. În aceeași proporție poate fi ameliorat succesul prin numărul mărît de pagini, oferind atractive rubrici și informații. Diversitatea totuși nu-i destul. Cele mai amănunțite reportaje despre crime, furturi,

spargerii și escrocherii atrag o anume categorie de cititori. Moda zilei, anume preferințe sînt de asemenea speculate la maximum. Ca să prezinți o vedetă de film, nu din față, ci din spate, cînd se apleacă să-și ia ceva din mașină, purtînd și mini-mini, o asemenea performanță de fotoreporter isteț bate concurenții!

— *Ce este, deci, în această ordine de idei, esențial pentru cititor?*

— Munca e singura igienă a minții și a trupului. Cine profită de belșugul muncii altora, fără să dea nimic în schimb, cine se deprinde a fi parazit, atras de „schimbul de experiență“ cu alți descreierați la fel cu el, este mîndru să inoveze pe aceeași linie a nebuniei în colectivizoare, devenite, prin snobism și contagiune, tot mai mari și mai sonore, din cauza unei detracate atenții ce li se dă prin zvon și anumite ziare în numele „libertății“.

Presa, ziarul, ca exponent social, ca antenă a viitorimii și far al înnoirilor, ca tonic al efortului vesel de muncă, oare cui a dat mai multe pagini și reportaje? Oare devalizării unui tren poștal plin de saci cu bani, sau noilor așezări, luminoase și modeste, unor activități înalt omenești, dar lipsite de „vedetismul“ celor mai sus amintite? Exemple, în ambele direcții, se pot spori. Una e munca, și alta e trîndăvia cu bani de-a gata.

Oare ziarul nu poate să-i facă pe tineri ceva mai tineri? Oare țara această minunată, cu resursele unui folclor proaspăt, cu frumoase posibilități turistice, dar organizate și pentru cei mai tineri, cu bogăția unor realizări artistice în plin avînt, dar și cu lecturi în prea tirzii recomandări obligatorii școlărești — oare tot acest larg orizont de vivifiante activități pozitive și tonice nu ar putea el găsi mai multă rezonanță, și în tineret, și în bătrînet? Metode adecvate, în proporții convenite maselor, se pot găsi, căci înțelegerea nu lipsește. Toate problemele au și o latură psihologică, și una didactică, dar și una adînc omenească. Aici cred că ar trebui mers mai adînc.

Ziarul a fost cimentul prefacerilor noastre.

Ziarul va crea igiena cititorului său. După cum igiena muncii înseamnă justa alegere a formei, conținutului și eficienței răstimpului de activitate ce prestăm, tot așa, în linia mari, igiena informației oferite și însușite are un reper, un termometru fără greș: NOI, CITITORII, SĂ NE GĂSIM ÎNTOTDEAUNA ÎN PRESĂ, LOCUL NOSTRU — DE MUNCA, DE FERICIRE ȘI DE REALIZARE — ÎN MĂREȚUL UNIVERS, AZI LA ÎNDEMÎNA CELOR MAI BUNE DINTRE EFORTURILE NOASTRE.

Ziarul poate face mai mult decît familia, prietenii, profesiunea, decît „cumpăna vremii“, cum zicea cronicarul. Poate face, dar numai integrîndu-se dinamic și elastic în minți și cugete proaspete, nesofisticate. Puterile ziarului stau în fidelă lui adaptare la cerințele cititorului, care trebuie cîștigat cu răbdare și tact, nu formal și declarativ, ci cu trup și suflet, pentru vremile noi, care reclamă, de la nimeni altul decît de la fiecare din noi toți cei alături de care dăm, ori încercăm a da, puternic, lupta pentru înnoirea nu numai a condițiilor de muncă, dar nu mai puțin pentru propria noastră înnoire, avînd ca suprem reper ceea ce lăsăm după noi

Lumea nouă, socialistă, și-a făurit ziare pe măsura marilor schimbări. Ziarul e luptă, ca și viața, ba chiar mai mult decît viața, care-i suportul și substratul unor secvențe înnodate de la om la om.

Igiena cititorului de ziar e igiena scriitorului de ziar.

— *La ora actuală, în lume, ceea ce denumim igiena citirii presei se studiază nu numai prin prisma — foarte interesant abordată de dumneavoastră (cea a conținutului) — ci și prin cea a modului cum cititorul intră în contact, de la prima privire, cu ziarul. Medici, psihologi, specialiști în artele grafice își pun cu seriozitate întrebări cu referire la format, literă și ilustrațiile folosite, la modul cum acestea își exercită influența asupra cititorului, a gusturilor și preferințelor sale. Credeți că...*

— Cred că aceasta ar putea forma obiectul unei alte discuții, al unor discuții pe plan mai larg, care ar putea releva nu numai modul cum se petrec diversele reacții ale publicului „consumator“ de mijloace de comunicare de masă, dar și unele sugestii și soluții care se cer absolut avute în vedere — pentru ochi și urechi, pentru toate simțurile omului care ascultă, privește, citește.

C. V

CU FRANÇOIS RICHAUDEAU DESPRE... LECTURA RAPIDĂ, O LECTURĂ EFICACE

DE CE citim repede sau încet? A citi rapid este o însușire, o manifestare a superficialității sau o artă?

Iată răspunsurile date unui redactor al revistei „Express” de către François RICHAUDEAU, unul din promotorii metodei de lectură rapidă, autor al unor volume ce s-au bucurat de un mare succes în Franța*).

— Ce este lectura rapidă?

— În primul rând, o lectură eficientă. Un cititor lent reușește să citească circa 10 000 de cuvinte pe oră, unul mediu — 25 000 de cuvinte. Personal, cunosc „supercititori” care ating 80 000 pînă la 100 000 de cuvinte pe oră. Or, experiențele efectuate în laborator dovedesc că tocmai cititorii rapizi sînt cei care înțeleg și rețin cel mai bine.

— Și, totuși, în mod obișnuit există tendința de a crede invers.

— Adevărat, dar este o părere greșită. Filozoful Alain — care s-a preocupat, între altele, și de problema lecturii — compara citirea lentă cu descifrarea progresivă a unei fețe, din care mai întîi vezi ochii, apoi buzele și la sfîrșit bărbia. În realitate, cînd privești fața cuiva, percepția este globală. Același lucru se petrece și în cazul lecturii. Adesea, un cititor lent nu-și mai amintește începutul frazei. Dimpotrivă, cititorul rapid stăpînește în-lănțuirea cuvintelor, a frazelor. Bineînțeles că acest lucru nu este posibil decît cu condiția menținerii

unui anumit ritm, a unei anumite viteze de lectură.

— Din moment ce toți învățăm să citim în școală, de ce nu putem fi toți cititori rapizi?

— Deoarece în acest domeniu nu există decît autodidacți. În școală nu învățăm să citim în gînd și repede, ci repetăm textele cu voce tare, pe cînd în viață, aproape în majoritatea cazurilor, lectura este silențioasă și fiecare se descurcă cum poate.

— Lectura rapidă depinde și de gradul de inteligență?

— Nu, nu este obligatoriu. Firește, din punct de vedere statistic, oamenii inteligenți, cultivați citesc mai repede decît ceilalți. Dar mi s-a întîmplat ca printre subiecții pe care i-am studiat, să fie și doi profesori de istorie medie, avînd studii identice. Ei bine, primul citea de trei ori mai repede decît cel de-al doilea. Evident, există un număr redus de cititori pe care, i-aș numi fenomenali; printre ei — defunctul președinte al Statelor Unite, Kennedy. În linii generale însă, rapiditatea lecturii este o problemă de formație.

— Oare un cititor lent se poate „recicla”?

— Categoriec, da. În trei sau patru luni, oricine dintre noi își poate dubla viteza de lectură, cu condiția de a studia o oră sau două pe zi.

Cu cititorul lent se întîmplă un fenomen destul de simplu: el nu se poate dezvăța de lectura orală și vocalizează. Mai precis, atunci cînd citește, buzele i se mișcă imperceptibil sau coardele vocale vibrează ușor. „Fasciculul” său vizual rămîne deci aservit ritmului articulației orale. Or, din motive fiziologice, nu putem pronunța mai mult de 10 000 cuvinte pe oră. Trebuie deci

ca cititorul lent să fie deconectat și circuitul său subvocal indirect să fie înlocuit printr-un circuit care leagă direct ochiul de creier. Aceasta se poate obține printr-un antrenament constînd în exerciții diferite.

— Dar ochiul nu este mai mult sau mai puțin rapid, în funcție de individ?

— Nu. Ochiul cititorului lent se comportă în același fel ca și acel al cititorului rapid. El nu activează continuu, ci se fixează — imobil — un șfert de secundă, apoi pivotează în intervalul a patruzeci zecimi de secundă, înainte de a se fixa din nou.

Totuși, ochiul cititorului rapid decodifică secvențe de semne mult mai lungi. Poți fi, de pildă, foarte miop și totuși să citești foarte repede. Nu este vorba de o problemă oftalmologică, ci mentală.

— Există vreă diferență între lectura rapidă și lectura selectivă?

— Desigur. Lectura rapidă este integrală, adică ea cuprinde citirea tuturor cuvintelor și paginilor unui text. În cazul lecturii selective nu citim decît anumite cuvinte. Este o lectură, am putea numi-o, în „mozaic”. Ea este aplicabilă mai cu seamă în cazul textelor informative, în care nu este absolut necesar să citești totalitatea cuvintelor.

— Lectura selectivă nu cere totuși o cunoaștere anticipată a subiectului?

— Nu. Este o chestiune de antrenament. De exemplu, reperajul care intervine în lectura selectivă poate fi comparat cu un radar care „mătură” pagina. Cînd căutăm un număr în cartea de telefon, folosim reperajul. În pagina respectivă nu citim numele tuturor abonaților, ci numai acela care ne interesează.

— Cum poate fi definită lectura rapidă? Agreabilă, utilă sau indispensabilă?

— Ținînd seama de cantitatea enormă de informații pe care le primim zilnic, lectura rapidă va deveni — după părerea mea — în scurtă vreme indispensabilă.

— Care sînt, după părerea dumneavoastră, cei mai buni, cei mai dotați cititori?

— Cei care practică lectura flexibilă, adică știu să-și adapteze viteza exigențelor. De altminteri, încă din secolul al XVI-lea, Francis Bacon scria: „Anumite cărți trebuie degustate, altele înghițite, iar asupra altora trebuie să te apleci cu reculegere și să meditezi”.

*) „LA LISIBILITÉ” de François Richaudeau, Ed. Denoel — Paris.

„LECTURE RAPIDE” de François Richaudeau și Michel și Françoise Gauguelin. Ed. Marabout — Paris.

Ziarul județean este și organ al consiliului popular

AM URMĂRIT de la începutul anului curent, de când lucrez în redacția ziarului „Crișana”, modul în care sînt abordate în presa locală probleme ale construcției de stat. Am constatat însă că deși ziarele județene sînt și organe ale consiliilor populare, probleme ce interesează activitatea acestora sînt insuficient tratate. Cînd afirm acest lucru, am în vedere importanța consiliilor populare ca organe locale ale puterii de stat și a comitetelor lor executive ca organe ale administrației de stat, în contextul îndeplinirii funcțiilor statului.

Funcția economico-organizatorică și cultural-educativă a statului se exercită pe plan local prin intermediul acestor două forme fundamentale de activitate, în cadrul cărora sînt încadrate organele puterii și cele ale administrației. Ele sînt cele care se ocupă de buna gospodărie a resurselor materiale și de muncă, de dezvoltarea forțelor de producție și diversificarea economiei locale, de creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului, de asigurarea respectării legalității socialiste, libertății și demnității omului; ele desfășoară o largă muncă de educare a maselor în spiritul devotamentului față de patrie și cauza socialismului. Întreaga activitate a consiliilor populare se întemeiază pe principiile democrației socialiste, ale muncii și conducerii colective. Și, ceea ce e deosebit de important, ele vin în raporturi directe și nemijlocite cu cetățenii.

Conferința Națională și Congresul al X-lea al P.C.R. au pus în fața acestor organe sarcini de mare răspundere; hotărîtor pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite, pentru progresul rapid al societății în toate domeniile este modul în care orga-

nele de stat își îndeplinesc sarcinile ce le revin. În condițiile create prin lărgirea sferei de atribuții a consiliilor populare, a crescut considerabil volumul sarcinilor cărora trebuie să le facă față.

Din aceste considerente se degajă și necesitatea unei abordări mai largi în presa locală a problemelor teoretice și practice ce se ridică în activitatea acestor organe, dezbaterile lor la un nivel înalt cu concursul și colaborarea tuturor factorilor de răspundere. Poate că ar trebui învinsă și o anumită rutină în tratarea problemelor, care se limitează la cîteva obiective tematice cum ar fi sesiunile și ședințele, întrecerile patriotice, probleme edilitar-gospodărești; apoi folosirea limitată a unor genuri gazetărești, prezentarea unor materiale de cele mai multe ori cu colaborarea lucrătorilor de la consiliile populare, sub forma unor rapoarte, situații, procese-verbale sau dări de seamă.

EFICIENȚA MUNCII și a activității organelor locale este condiționată în mare măsură de stilul și metodele lor de muncă, de modul cum sînt antrenate masele la îndeplinirea politicii partidului și statului pe raza lor teritorial-administrativă, de participarea lor la conducerea treburilor de stat și obștești. Cîte obiective tematice nu pot constitui aceste probleme? Deciziile comitetelor executive și hotărîrile consiliilor populare reprezintă, ca să spun așa, haina juridică ce îmbracă activitatea lor; calitatea acestora condiționează și ea eficiența activității organelor locale. Apoi problemele modului în care consiliile populare sprijină activitatea organelor obștești de influențare și jurisdicție, aplicarea și respectarea

principiilor centralismului democratic, a muncii și conducerii colective, oferă presei un cîmp larg. Acestea toate, împreună cu sarcinile și atribuțiile prevăzute în legea de organizare și funcționare a consiliilor populare, ar putea constitui tot atîtea obiective tematice.

Alegerea obiectivelor nu este, desigur, singurul lucru; modul de abordare și prezentare a problemelor, genurile gazetărești au și ele o importanță deosebită. Fără teama de a greși, putem afirma cu convingere că și aici se poate face o prezentare atractivă în forme diferențiate, se pot utiliza toate genurile gazetărești, începînd cu texte informative, relatări și continuînd cu interviuri, articole, analize, comentarii, sinteze etc.

Într-un articol publicat în nr. 1 din acest an al revistei „Presa noastră” — exprimîndu-mi părerea despre pregătirea și perfecționarea gazetarului modern — arătăm că îmi fac o profesiune de credință din a afirma că ziaristul nu trebuie să fie doar un fotograf al realității; el trebuie să fie un deschizător de drumuri, un specialist în domeniul de care se ocupă, capabil să găsească singur sau împreună cu alți specialiști soluții problemelor ce se ridică în acest sector de activitate. El trebuie să fie la curent, în cazul nostru, cu problemele ce privesc consiliile populare, să cunoască actele normative ce le reglementează activitatea, discuțiile ce se poartă, literatura de specialitate. În acest fel, făcînd o analiză a unor probleme ce se ridică în activitatea consiliilor populare, prin consultarea cu specialiști și lucrători din organele respective, să propună — în tratarea acestora — soluții, să dea sugestii, să se manifeste ca un factor de progres, animat de suflu înnoitor.

DESIGUR, problematica organelor locale de stat, a activității acestora și tratarea lor în presă nu se poate rezuma la o succintă prezentare. Colegii de la alte redacții județene care se ocupă, în mod special de astfel de probleme, vor avea desigur și alte păreri și propuneri, vor găsi alte modalități și alte forme pentru abordarea mai largă în coloanele presei locale a problemelor ce interesează organele locale ale puterii și administrației de stat.

Alexandru NEGRU
redactor la ziarul
„Crișana“

PENTRU A FACE cât mai plăcută șederea vizitatorilor pe acest vast teritoriu al vacanței estivale care este litoralul Mării Negre, pentru a-i conecta la diversele manifestări culturale-artistice, științifice, sportive, pentru a realiza mai cu seamă un permanent dialog oaspeți-gazde legate de buna desfășurare a vacanței, ziarul „Dobrogea nouă” a luat inițiativa tipăririi unei ediții speciale intitulată „Litoral — Informație de seară”.

Beneficiind de o frumoasă ținută grafică, ușor de minuit la lectură datorită formatului, „Litoral” s-a impus încă de la primul număr ca o necesară prezență estivală, ca o carte de vizită a litoralului românesc. Conceput ca un ghid cotidian al manifestărilor, din toate domeniile, ediția specială și-a propus ca deziderat major oglindirea vieții de zi cu zi a litoralului, în coloanele ei înscriindu-se informații utilitare, sfaturi practice, medicale, posibilități și mijloace de distracție și agrement, programele manifestărilor artistice și sportive, umor, rubrici dedicate modei, gastronomiei.

Nu lipsesc de asemenea informațiile interne și externe, iar în ultima perioadă s-au adăugat rubrici noi printre care menționăm „Mesaje personale”, „Vă îndreptăm

pașii spre muzee”, „Radiograme” (unde se găsesc azi vasele românești), „Ghișeu de informații”.

„Litoral — Informație de seară” a devenit astfel în scurtă vreme un bun sfătuitor al vizitatorilor minunatului țărm românesc, facilitând cunoașterea diferitelor aspecte din viața atât de bogată a stațiunilor litoralului. Găsind concentrate în cele patru pagini informații pe cât de diverse pe atât de utile, turistul rezolvă cu operativitate „micile” probleme ale vacanței.

Utilitatea apariției unei asemenea ediții speciale s-a dovedit și prin dublarea în mai puțin de o lună de la apariție a tirajului, o mie de exemplare difuzându-se în Gara de nord din... București.

Consemnând apariția acestui Supliment editat de „Dobrogea nouă”, vom reține — se pare că aceasta este și-n atenția redacției — unele minusuri și slăbiciuni, ca și posibilitatea evitării lor printr-o mai inventivă prezentare a obiectivelor turistice, a „curiozităților” despre așezările din apropierea litoralului, printr-un evantai mai larg de declarații ale turiștilor străini, cât și printr-o calitate tot mai aleasă a rubricilor și textelor de informație (internă, locală, externă).

SPECIALIZARE-DA, DAR ÎN CE DIRECȚIE?

MAI DEMULT, am participat la o interesantă dezbateră profesională a ziariștilor de la „Informația Bucureștiului”. Tema pusă în discuție: „Calificarea și specializarea ziaristului”. Precum se vede, o problemă despre care s-a discutat și acum 20 de ani și — probabil — se va discuta și peste 20 de ani. O reiau și eu în aceste rânduri, deoarece în urma înființării ziarelor județene numărul colegilor de breaslă a sporit. În aceste redacții — și nu numai în acestea — o pondere mai însemnată o au tinerii veniți din alte activități sau chiar de pe băncile școlilor. Ca atare, interesul pentru calificare și specializare în ziaristică e mai mare ca altădată. De altfel, după câte cunosc, în numeroase redacții această problemă constituie deseori subiect de dezbateri în ședințe. Se emit idei, păreri, sugestii, se fac propuneri și, în unele cazuri, se iau măsuri pentru materializarea lor.

În ceea ce mă privește, o să mă rezum să redau cât mai fidel, în cele ce urmează, ideile care s-au desprins din discuțiile purtate la ziarul bucureștean pomenit, în redacția căruia lucrăm pe atunci.

Ca la orice dezbateră vie, antrenantă și aici s-au „ciocnit” păreri, opuse mai mult sau mai puțin. Se părea chiar că s-au format două „tabere”, a tinerilor și a bătrânilor. Se părea numai, căci în redacție nu sînt, de altfel, bătrîni, ci predomină tinerii și în special tinerețea. Dar deosebiri de păreri au fost și între cei mai tineri, și între cei mai în vîrstă.

Prima idee lansată aparține unui coleg mai tînăr care — nu întîmplător — susținea că ziaristul trebuie să fie un bun specialist — sau măcar să tindă a deveni — într-un domeniu de activitate materială sau spirituală. Adică, exemplifica dînsul, reporterul care are îndatorirea de a scrie despre „turismul pe roate” trebuie să fie un bun automobilist, să cunoască toate mărcile de mașini, să știe să le conducă și să le repare, să cunoască — ca un ghid

L. SCHIFFER

Însemnări ≡ Însemnări ≡ Însemnări ≡

desăvârșit — toate traseele pe care se poate practica acest sport. Fi-rește că reporterul respectiv trebuie să cunoască și câteva limbi străine pentru a putea fi la curent cu lite-ratura de specialitate din întreaga lume.

Evident, în fața unui astfel de reporter, jos pălăria! Constatăm însă că un ziar nu publică decât cel mult un singur articol pe săp-tămîină despre „turismul pe roți”, și despre turism în genere. Se pu-ne întrebarea dacă acest reporter poate fi mulțumit cu o astfel de productivitate. Desigur că nu, nici el și nici conducerea redacției. Ca urmare, el e nevoit să mai scrie și despre „altceva”. Și în acest „alt-ceva” sînt îngemănate, de obicei, mai multe domenii de activitate. E deci foarte greu — după mine, im-possibil — ca un reporter — nu ne referim la genii — să fie specialist de primă clasă în 5—6 meserii. Acest lucru este imposibil astăzi de-oarece știința și tehnica progre-sează în ritm alert, furnizînd un volum enorm de informații. Pentru a cunoaște aceste informații — și un specialist de primă clasă trebuie să le cunoască — se cere timp. Cînd să mai scrii pentru ziar?

DE ALTFEL, ideea cu tehniciza-rea ziaristilor a fost experimentată cu ani în urmă în unele redacții. Au fost aduși la ziare unii din șefii promoțiilor: ingineri specializați în construcția de mașini, metalurgie, zootehnicieni, agronomi, arhitecți. Firește, nici un ziar n-a avut posi-bilitatea să-și asigure cite un spe-cialist în fiecare meserie, căci sînt câteva sute. Au rezultat două „ne-gative”: zootehnicianul, nevoit să scrie și despre cultivarea cerealelor, și despre organizarea muncii în co-operativă, și despre relațiile între producătorii agricoli și beneficiarii produselor, domenii în care el s-a simțit dintr-odată pe un teren stră-in; apoi s-a văzut pus în situația că nu mai dispune de timpul nece-sar și de condiții adecvate — prac-tică, studiu — pentru a-și ridica ni-velul cunoștințelor în zootehnie. Ur-marea: ori a rămas zootehnicist, re-nunțînd la ziaristică, ori s-a „făcut” ziarist, renunțînd la zootehnie. E drept, în redacții au rămas unii specialiști în diverse sectoare, dar au devenit ziarisți. La ei, procesul descalificării în meseria dobîndită pe băncile facultății continuă — și se va accentua. Nu e rău atît timp cît ei se specializează în profesiu-neea de ziarist.

Ce reiese din cele spuse pînă a-cum? Specializarea în diverse pro-fesii nu poate să atingă nivelul cel mai înalt în presă. Atunci, în ce să se specializeze ziaristul, căci fără specializare nu se poate. Răspunsul e unul singur: în ziaristică. Dar cum? Aici, e aici. Poți fi ziarist, specialist în cronici de film și tea-tru, în reportaj sau anchetă, poți fi foiletonist, comentator de politică externă sau un harnic redactor de informații cotidiene. În toate ace-s-te specialități o diplomă de inginer nu strică, însă ea — mai bine zis cunoștințele respective — nu poate fi temelia de pe care să clădești edificiul creației ziaristice. E una să fii inginer într-o ramură oare-care și, în această calitate, să dis-cuți cu alt inginer din aceeași breaslă de la egal la egal. E alta însă să fii ziarist (inginer) și să dis-cuți (și să analizezi) cu alt inginer (de profesie inginer) problemele ce se pun în domeniul respectiv de activitate. Inginerului care practică meseria în breasla sa, i se cere să fie la curent cu tot ce e nou în do-meniul său. Ție, însă, ca ziarist, și

se cere în primul rînd să dispui de un înalt simț de sesizare, să-ți dai seama de ceea ce e mai important în respectiva ramură de activitate, să poți face corelări între diverse aspecte și probleme, care pot scăpa omului de strictă specialitate. E de la sine înțeles că în unele cazuri trebuie să apelezi la cunoștințele o-mului de înaltă specializare, și ast-fel cu ajutorul lui să întocmești un articol, care n-ar putea fi realizat de ziarist, dar care să nu fie mai prejos de cunoștințele specialistului.

DECI, SPECIALIZARE. Speciali-zare și ziaristică și policalificare — elementară, aș zice — în ramu-rile de care te ocupi. Trebuie spus însă că și calificarea — specializa-rea — în ziaristică are mai multe direcții. Te specializezi în redacta-rea unei rubrici permanente (desfășurarea campaniilor agricole, bună-oară) sau într-un gen gazetăresc — foiletonul satiric, de pildă. E o diferență și între aceste... direcții. Dar despre asta și despre alte as-pecte, cu alt prilej.

D. TĂRNAUCEANU

RECLAMĂ SAU INFORMARE?

DE LA ÎNCEPUT vreau să pre-cizez că nu intenționez să stabilesc etimologia cuvîntului reclamă, nici să discut asemănarea sau deosebirea dintre denumirile des folosite: Reclamă sau... Informare. Nu! Voi reaminti doar (și asta ca o intrare în subiect) că Reclama s-a născut o dată cu... sau imediat după ce a apărut comerțul, schimbul de pro-duse între oameni. De la reclama făcută primitiv — laudarea, prin țiguri, cu glas tare a mărfurilor; așezarea la vedere a unor exempla-re, cu grijă executate; scrijelirea în piatră sau în tăblii de lemn a unor desene însoțite de sloganuri și pînă în zilele noastre cînd dispunem de metode moderne și variate — în primul rînd de presa scrisă și vor-bită — a trecut multă vreme și ea (reclama) este la fel de necesară și actuală. Probabil că va trăi atîta timp cît va trăi și ceea ce i-a dat „viața” produsul.

Cele spuse pînă aici sînt destul de cunoscute. Ce m-a făcut atunci să abordez un asemenea subiect? Mulți dintre confracții noștri se lasă

adesea prinși, nejustificat, (mi se pare mie) de tentaculele unei dile-me din care caută să scape „ono-rabil” atunci cînd este vorba să acorde găzduire unor reclame în paginile ziarelor. Nu o dată ne ajung la ureche etichetări ca: „Reclama este specifică doar co-merțului capitalist” sau „Reclama își află locul numai acolo unde există concurență”. Alții susțin că reclama nu-și justifică existența deoarece un produs bun se impune de la sine. În fine, unii mai îngă-duitori recunosc necesitatea recl-me și a prezenței sale în paginile ziarelor dar cu o condiție: să i se schimbe denumirea. Să i se spună oricum: Informare... publicitate (mare sau mică) dar numai recla-mă nu!

Cred că în primul rînd trebuie înlăturată o confuzie. Reclama ur-mărește scoaterea în evidență a că-lităților produsului în curs de apa-riție sau existent deja pe piață, în timp ce informarea este mai mult o atenționare asupra unei apariții, fără descrierea unor amănunte. Ea

se poate referi tot atât de bine la deschiderea unui nou magazin ca și la punerea în scenă a unei piese de teatru sau la deschiderea unei expoziții. De reținut însă este faptul că și informarea se transformă în reclamă din momentul în care subliniază calitățile piesei de teatru sau ale tablourilor expuse în expoziția respectivă.

În legătură cu etichetările amintite mi-aș îngădui să spun că reclama este extrem de utilă, în măsura în care ajută la stîrnirea unei „conurențe” între unitățile noastre producătoare de bunuri, influențînd în mod pozitiv calitatea produselor.

Pentru acei care pretind că un produs bun se impune de la sine aș avea o întrebare: Dacă un produs este foarte bun dar necunoscut încă, de unde cunoașterea calităților sale?

Ceea ce merită însă o atenție deosebită și o lămurire grabnică nu este problema denumirilor, ci problema eficacității reclamei pe care o facem (sporadic) în presa noastră. Avem destule motive să ne plîngem de o slabă prezentare, neconvingătoare.

Ca să determinăm pe cineva să-și cumpere un costum de haine executat la Fabrica — să zicem — „București” — nu ajunge un desen, destul de palid, însoțit de o și mai palidă invitație la cumpărarea lui. Prezentarea unei mașini de spălat rufe (desen reușit de altfel), însoțită de un text care ne atrage atenția că avem în fața ochilor o mașină de spălat și atât, nu va convinge pe nimeni s-o cumpere numai pentru că se numește „Alba Lux”. Printre reclamele din ziare se mai strecoară unele care sună cam așa: „Cea mai bună pastă de dinți este „Menta”. La fel de bune sînt și: Cristal, Doina, Chlorodont etc.

Dacă toate sînt la fel de bune (rafturile magazinelor sînt pline cu tuburi de pastă de dinți de toate felurile), la ce bun reclama? Există în mod sigur niște proprietăți care diferențiază o marcă de alta. Beneficiarul trebuie convins că reclama poate interesa numai dacă e făcută la „marcă” și nu la produs în general.

FĂRĂ A FACE concesiile gustului indoielnic și fără a exagera în didacticism sau în subtilități, realizînd reclame convingătoare pentru produse cu reale calități, ziarele noastre pot și trebuie să sprijine și pe această cale comerțul socialist.

Sin ARION

RADIO - VACANȚA

RADIO-VACANȚA, un nume care și-a cîștigat în cei cîțiva ani de existență simpatia ascultătorilor români și a turiștilor veniți de peste hotare.

Radio-vacanța, postul care adaugă la soarele litoralului nostru, la tot ceea ce organismele noastre de turism pun la dispoziția vizitatorului, agrementul unor programe concepute pentru a furniza noutăți din țară și din lumea întreagă, pentru a difuza informații utilitare și variate programe muzicale.

Transmise în cinci limbi — română, germană, engleză, rusă și franceză — emisiunile Radio-vacanței se desfășoară între orele 9—14,00 și 17,00—19,00. Trei buletine de știri, difuzate compact în cele cinci versiuni, prezintă sinteze ale actualității interne, internaționale ca și ale actualităților de pe litoral.

Programele de tip poștă muzicală ne permit să răspundem miilor de cereri ale ascultătorilor, care doresc uneori ca anumite melodii să fie însoțite de mesaje personale. Alte cinci programe zilnice, în limbile de emisie, includ interviuri cu vizitatorii, radio-reportaje de la principalele activități organizate pentru turiști, aspecte inedite etc. O emisiune muzicală zilnică, intitulată „Muzica litoralului”, include înregistrări de la restaurantele, dansingurile și discotecile din stațiunile litoralului.

Radio-vacanța este în același timp un post experimental unde tinerii redactori și reporteri se perfecționează sub îndrumarea unor specialiști cu experiență în tehnica, uneori dificilă dar întotdeauna atrăgătoare, a lecturii la microfon, „pe viu”, a transmisiei în direct și a conversației bi sau trilingve.

Cît despre eficiența postului, aminteam mai sus despre marile număr de scrisori pe care le primim zilnic la redacție. Acest număr a sporit an de an și ceea ce ni se pare important este și creșterea numărului scrisorilor pe care le primim de la vizitatorii de peste hotare.

Un alt element demn de reținut îl constituie faptul că primim zilnic la redacție vizita a numeroși turiști

străini. Aceștia vin fie pentru a transmite mesaje, fie pentru a solicita melodii, sau pur și simplu pentru a exprima aprecieri pozitive despre programele noastre. Numeroși sînt și ziarisții de peste hotare care au formulat în fața microfonului Radio-vacanței, sau în presa din țara respectivă, interesante opinii despre acest post. În esență, ei constată originalitatea ideii de a se crea un post de radio cu profil turistic-estival, după cum socotesc că programele transmise sînt la nivelul exigențelor ascultătorilor. Citez în acest sens aprecierile pozitive ale postului de radio Köln, ale celor de la radio Lausanne, Bruxelles, Varna, Viena etc. Săptămînalul elvețian „Weltwoche” sublinia în cadrul unui reportaj „...Radio-vacanța este o mare reușită.”

CU CONCURSUL NOSTRU, colegii de la posturile de radio amintite au difuzat radio-reportaje sau transmisii în direct. (Notez între altele transmisia de la Mamaia pentru emisiunile belgiene de expresie flamandă, transmisia făcută de o echipă de la radio Viena, radio reportajele difuzate de postul de radio Köln).

De remarcat că Radio-vacanța și-a îmbunătățit anul acesta programele utilitare difuzînd zilnic pe lângă buletinele meteorologice, sfatul medicului, indicații pentru automobilisti, recomandări de trasee turistice interesante din întreaga țară.

Pentru turiștii veniți prin intermediul diferitelor firme turistice din străinătate, Radio-vacanța a organizat și organizează audiții de muzică populară însoțite de explicații într-una din limbile de emisie și „cărți de vizită muzicale” pentru melomani, care prezintă instrumente tipic românești.

RADIO-VACANȚA e încă tînără și dacă colectivul ei își propune să-și mențină tinerețea în sensul prospețimii, al zîmbetului, strădania se îndreaptă în egală măsură spre continua înlăturare a tot ce poate fi improvizatie sau stîngăcie.

L. SĂRĂȚEANU

TERMENUL TEHNIC ÎN PRESĂ

Magdalena POPESCU-MARIN

INTR-UN articol anterior, publicat la această rubrică, arătam cum un eveniment cu totul deosebit în viața unei țări — cum a fost cazul inundațiilor la noi — se reflectă și pe plan lingvistic, în presă, prin frecvența folosire a unor cuvinte din aceeași sferă semantică, prin punerea în circulație a unor termeni din fondul pasiv al vocabularului, prin dotarea altor cuvinte cu noi accepțiuni, în fine, prin apariția unor formații noi, menite să denumească noile realități.

Un alt fenomen frecvent întâlnit în limba presei cu prilejul evenimentului de care vorbeam mai sus a fost răspindirea unor termeni tehnici foarte specializați, mai ales din domeniul hidrotehnicii și al construcțiilor.

Întrebuințarea cuvintului rar (cu circulație limitată la un domeniu tehnic restrâns) în presă, care este destinată unor categorii foarte variate de cititori, prezintă avantaje și dezavantaje.

Se știe că termenul tehnic denumește un obiect, o acțiune, o calitate etc. fără posibilitate de echivoc, în general. În afară de precizia semantică prin utilizarea termenului specializat, enunțul câștigă prin concizie pentru că termenul tehnic înlocuiește de obicei o perifrază. Dar intervine dificultatea necunoașterii sensului exact al cuvintului de către marea majoritate a cititorilor presei și din această cauză cele două avantaje de care vorbeam devin inoperante pentru cei mai mulți.

Cuvântul tehnic poate fi însă răspândit și înțeles prin utilizarea lui în contexte clare fiind precedat sau urmat de explicații. În această situație sensul poate fi ușor dedus și în acest fel termenul specializat încetează de a mai fi numai un bun al unor specialiști.

Pe baza limbajului tehnic, limba comună s-a îmbogățit cu numeroase cuvinte. Acum sint la îndemina tuturor termenii ca *fundatie* sau *terasament* alături de *temelie* ca și *dig* sau *baraj*, pe lângă *stăvilă*. Vorbitorii nu mai simt că au de-a face cu termeni tehnici, ci cu cuvinte din patrimoniul limbii comune.

ÎN ULTIMA VREME, prin frecvența apariției în presă, a devenit cunoscut cuvântul *coronament*. S-a vorbit mult de „suprainălțarea“ coronamentului unor diguri, baraje etc. Este interesant de observat că termenul *coronament* a fost înregistrat mai întâi cu sensul cu care este utilizat în arhitectură: „Ornament care termină partea superioară a unei clădiri sau a unei mobile“. Așa apare explicat în Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea românească“ al lui I. A. Candrea și Gh. Adamescu, apărut între 1926—1931. Un dicționar relativ recent (Dicționarul limbii moderne) adaugă însă și sensul cu care termenul s-a răspândit în presa din ultima vreme: „Partea superioară a unui chei, a unui dig, a unui zid de sprijin“. Sensul cuvântului poate fi dedus într-un fragment ca cel pe care-l reproducem: Sus, pe CORONAMENTUL barajului, inginerul... *dă explicații privitoare la realizarea acestui monumental zid ridicat în calea apelor* („Scinteia“, 15.V.1970, p. 1/5).

Poate fi sesizat sensul cuvântului *autoclavizat* în imbinarea *beton autoclavizat* prin raportare la cuvântul care i-a servit ca bază și care este mai cunoscut: *autoclavă* (Termenul în discuție apare într-un titlu din „Scinteia“ din 14.VI.1970, p. 3/4: *Materiale din beton celular autoclavizat*.) Beton autoclavizat este, după explicația dată de Lexiconul tehnic român, seria nouă, acela a cărui întărire a fost accelerată prin încălzire cu ajutorul aburului în autoclave speciale.

Se întrebuințează des în articolele de ziar privitoare la inundații familia de cuvinte *deversa*, *deversare*, *deversor* (numai acesta din urmă înregistrat în Dicționarul limbii moderne). Sensul acestora poate fi dedus numai în cazul în care unul dintre ele este cunoscut. Poate că cititorii fac o legătură și cu verbul vechi românesc *vârșă* cu care se stabilește o apropiere formală și semantică.

Prezentăm câteva citate conținând termenii respectivi: *Lotrul A DEVERSAT peste BATARDOU* („Scinteia“, 13.VI.1970, p. 2/6); *S-a indicat*

DEVERSAREA lentă a apei din barajul hidrotehnic de la Firiza (ibidem, p. 2/4); *Pină aici este folosită rețeaua de pe canalul de DEVERSARE*. („România liberă“, 4.VII.1970, p. 5/6); *Au fost deschise imediat cele patru DEVERSOARE de siguranță și peste baraj au început să se reverse 460 de litri de apă pe secundă*. („Scinteia“, 15.V.1970, p. 2/2). Din ultimul citat putem deduce că *deversor* este o deschizătură în partea superioară a unui perete care barează un curs de apă, făcută cu scopul de a asigura scurgerea surplusului (vezi definiția din Dicționarul limbii moderne). Acțiunea apei prin *deversor* este *deversarea*. Totuși în citatele care conțin cuvintele *deversa*, *deversare*, acestea din urmă ar trebui explicate. În primul citat din serie înțelegerea textului se complică și prin prezența lui *batardou* (construcție provizorie constituită dintr-o împrejmuire etanșă executată lângă malul sau în mijlocul unei ape pentru a se crea un spațiu uscat în vederea unor lucrări de construcție).

VOM MAI CITA câteva termeni, foarte specializați, din domeniul construcțiilor a căror prezență în presă ar cere, după părerea noastră, și explicarea lor: *dală*, *sfert de con*, *palplanșă*: *Realizat din DALE și structuri succesive de beton... barajul de pe Cigher...* („Scinteia“, 7.VII.1970, p. 1); *Din amîndouă capetele au fost smulse cu violență așa numitele SFERTURI DE CON* (e vorba de un pod) („România liberă“, 4.VII.1970, p. 5/6); *La lumina torțelor, înfipte printre PALPLANȘE, numeroși soldați... lucrează la refacerea digului...* *În plină noapte sînt transportați saci cu pămînt și PALPLANȘE, se execută lucrări de supraînălțare a digului...* („Scinteia“, 13.VI.1970, p. 1/3, 4).

Contextul nu ne ajută să aflăm că *dală* este numele unei plăci subțiri construite dintr-un material dur, *sfertul de con* este o construcție specială la capătul unui pod, avînd această formă și că *palplanșă* este o piesă de lungime mare care se folosește la executarea unor pereți de susținere a săpăturilor ș.a.m.d.

Punem la îndoială oportunitatea folosirii în publicistică a unor termeni ca cei citați mai sus, deoarece prezența lor constituie un impediment în înțelegerea deplină a textului.

FĂRĂ SĂ FIM din principiu împotriva uzitării cuvintului tehnic în presă, credem că alegerea și plasarea lui în context trebuie să fie făcută cu deosebită prudență.

UN „MIC ARTICOLAȘ“

CUM SCRIM

CU OARECARE vreme în urmă, întrebându-mă dacă „un orașel poate fi mare“, semnalăm în „România literară“ unele expresii nepotrivite (socoteam eu) cuprinse în traducerea în românește a volumelor lui Ilya Ehrenburg „Oameni, ani, viață“.

Am mai avut apoi neplăcerea să mă poticnesc de același inconvenient în traducerea cărții lui H. C. Andersen „Povestea vieții mele“ din care — cer scuze — citez: „mica grădiniță“ (pag. 24), „mic orașel“ (pag. 70), „mic dulăpior“ (pag. 102), „mic orașel“ (altul decât... cel precedent!) (pag. 137), „micile lor cămăruțe“ (pag. 138), „un pomișor mic“ (pag. 147), „mic colțisor“ (pag. 149), „mic articolaș“ (pag. 162).

Și din nou în traducerea volumului „Arde Parisul?“ de Lapierre-Collins, am subliniat aproape fără să vreau: „micul delușor“ (pag. 38), „mica ei căsuță“ (pag. 110), „o mică insuliță“ (pag. 263), „micului orașel“ (pag. 341), „micul sătuc“ (pag.

342), „săculețul mic“ (pag. 344), „căsuțelor mici“ (pag. 350), „mici stegulețe“ și „stegulețele mici“ (pag. 368).

Dar iată că se întîlnesc construcții asemănătoare nu numai în traduceri, ci — și parcă din ce în ce mai des — în texte scrise direct în română. O fi, cumva, o modă?

Notațiile lui Neagu Rădulescu „Jurnalul unui caricaturist“ încep, în numărul din 15 mai 1970 din „Săptămîna culturală a Capitalei“, astfel: „1970. În micul orașel (sublinierea mea) german Weimar...“. Iar în numărul din 7 iulie 1970 al ziarului „România liberă“, la pagina 5, într-o notă cu titlul „Furtuni puternice și revărsări în județele Argeș și Olt“ se aflau „rîulețe mici și liniștite“...

AȘ DORI să cunosc părerea specialiștilor în ce privește tendința de a... miniaturiza micimile.

M. MIRCU

NOTĂ

Îmbinările de cuvinte criticate în articolul de mai sus sînt, la prima vedere, exemple tipice de pleonasm. Fără îndoială, în vorbirea îngrijită, diminutivul (substantivul derivat cu un sufix diminutiv), nu are nevoie de asocierea adjectivului mic pentru a reda ideea de diminuare.

În unele limbi diminutivele se formează analitic mai frecvent decât în română. De exemplu în engleză și chiar în franceză se asociază adjectivul care înseamnă „mic“ cu substantivul, care nu conține, bineînțeles, un sufix diminutiv: *a little house, une petite maison* trebuie traduse cu „o căsuță (eventual o casă mică) și nu „o căsuță mică“, ceea ce constituie o greșeală de traducere.

În română este mai rară modalitatea de a reda diminuarea prin *mic + substantiv*; la noi este u-

zual procedeul diminutivării prin sufix (*o căsuță, o căscioară*).

Există situații cînd substantive derivate cu un sufix diminutiv nu mai sînt simțite de vorbitori ca exprimînd în mod suficient ideea de „micime“. Așa se explică de ce unele substantive primesc două sufixe de diminutiv. De exemplu: *trup: trupșor-trupșorel, mie: mielușă-mielușică*.

Mai rar, această idee de diminuare este întărită prin adăugarea adjectivului *mic* pe lângă un diminutiv. Este un mijloc stilistic de a sublinia, de a insista asupra unei idei. Așa se explică apariția construcției în discuție (*mic + diminutiv*) și în textele originale. Negreșit, oricît abuz în această direcție nu trebuie încurajat.

M. P.

CALENDAR — septembrie

1970

1	1930	— A murit actorul Aristide Demetriad (n. 1872)
1	1940	— A murit Constantin Popovici, militant al mișcării muncitorești (n. 1876)
2	1950	— A murit Traian Vuia, precursor al aviației moderne (n. 1872)
5	1850	— S-a născut medicul și chimistul român Constantin I. Istrati (n. 1918)
2 (-21)	1970	— A 5-a ediție a Festivalului și Concursului Internațional „George Enescu“, București
7	1830	— S-a înființat la Paris prima agenție diplomatică a Principatelor Unite
10	1940	— Partidul Comunist Român a publicat documentul „Punctul nostru de vedere“ prin care lua atitudine împotriva dictatului de la Viena
13		— Ziua pompierilor din Republica Socialistă România
13	1965	— A murit Mihail Macavei, militant al mișcării muncitorești din România (n. 1882)
14	1895	— A fost inaugurat podul de peste Dunăre de la Cernavodă, creație a inginerului A. Saligny
17	1875	— S-a născut publicistul român Victor Anestin (m. 1918)
17	1900	— S-a născut Ion Fonaghi, militant al mișcării muncitorești din România (m. 1929)
18	1895	— S-a născut Leonte Filipescu, militant al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1922)
20	1920	— A murit Ion Sion, militant al mișcării muncitorești din țara noastră (n. 1880)
20	1946	— A apărut revista „Contemporanul“
21	1944	— A apărut primul număr legal al ziarului „Scinteia“
21	1940	— A murit publicistul socialist Iosif Nădejde (n. 1879)
26	1910	— S-a născut Vasile Vilcu, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, vicepreședinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

DEFINIREA PROFILULUI ZIARULUI LOCAL

Ion ȘINCA

I. Presa județeană, parte distinctă și importantă a presei române

ÎN PEISAJUL ACTUAL al presei române, ziarele județene ocupă un loc de prim ordin. Apariția lor a fost determinată de importante sarcini politice, ideologice, economice și sociale pe care și le-a propus Partidul Comunist Român. Presa județeană, ca parte distinctă a presei din țara noastră, este un principal instrument de propagandă al partidului, în lupta pentru edificarea socialistă a României.

Măsurile luate de către partid pe linia dezvoltării și modernizării presei au dat o amploare fără precedent, în țara noastră, presei locale. În prezent, apar, ca organe ale comitetelor județene de partid și ale consiliilor populare județene, 43 de cotidiene și 11 săptămânale, cu un tiraj total la o apariție de 1 259 000 de exemplare. Pentru a ilustra mai pregnant dezvoltarea pe care o cunoaște presa locală, vom folosi următoarele date:

În 1960, tirajul presei locale a fost de 455 500 de exemplare la o apariție; în luna iunie a anului 1970

tirajul comandat la o apariție a fost de 1 259 540 de exemplare. În ultimii zece ani, tirajul presei centrale s-a menținut, în general, la același nivel (2 141 600 de exemplare în 1960 și 2 330 800 de exemplare în iunie 1970); în aceeași perioadă, tirajul presei locale a crescut de 2,7 ori. Evident, acest proces nu poate fi judecat în afara tendințelor existente pe plan mondial, în afara contextului evoluției și diversificării presei mondiale. Astăzi, când omnia este martora unei adevărate explozii informaționale, când mijloacele de comunicare și de influențare în masă au luat proporții impresionante, când radioul, publicitatea luminoasă se află într-o aprigă competiție cu presa scrisă, publicațiile locale nu numai că nu sînt strivite, nu sînt sufocate, dar se pare că au cele mai adecvate arme de a rezista concurenței, de a-și impune necesitatea; de aici — o adevărată perioadă de înflorire, ale cărei aspecte concrete și cauze nu

sînt nici pe departe lipsite de interes.

Iată câteva exemple. Franța a fost prin excelență o țară cu o viață politică puternic centralizată iar organizarea presei n-a făcut excepție de la această caracteristică. Cu atît mai semnificativă este evoluția raportului dintre ziarele locale și cele centrale în ansamblul presei franceze. La Paris apar 14 cotidiene, dintre care 9 sînt ziare de dimineață și 5 de seară. În provincie apar 108 cotidiene, 81 fiind ziare de dimineață, iar 27 ziare de seară. Tirajul ziarelor provinciale de dimineață este de 7 066 000, în timp ce al ziarelor pariziene cu aceeași oră de apariție este de 2 385 000 exemplare. Sînt orașe (Rennes, Lyon, Grenoble, Lille, Bordeaux) în care apar cotidiene cu un tiraj mai mare decît al cunoscutelor cotidiene „Le Monde“, „Le Figaro“, „L'Humanité“. Pătrunderea presei provinciale la 1 000 de locuitori este de aproape 100 de ori mai mare față de cea a presei pariziene.

În S.U.A. nu există ziar central în accepția proprie a cuvântului; s-ar putea răspunde că distanțele împiedică sau îngreunează apariția unor astfel de publicații. Este adevărat, dar iată că avem de-a face cu un proces interesant, caracterizat prin dezvoltarea presei din suburbii, în dauna ziarelor din marile centre. În New-York, spre exemplu, existau, la începutul secolului, 15 cotidiene. În prezent numărul lor a scăzut la 5, în timp ce în suburbiile acestei mari metropole apar 40 de cotidiene.

Și într-o seamă de țări socialiste întâlnim fenomenul scăderii decalajului dintre presa centrală și cea locală. În R. P. Polonă, ziarele din marile centre provinciale au același tiraj ca și ziarul central „Tribuna Ludu”. În R. D. Germană, tirajul ziarelor din Leipzig și Dresda reprezintă, pentru fiecare în parte, jumătate din tirajul organului central de partid.

Analizând aceste date, se desprinde ușor concluzia unui câștig evident înregistrat de presa locală în competiția cu presa centrală și cu celelalte mijloace moderne de comunicare în masă. Ce factori au permis și au favorizat presa locală mondială în dezvoltarea sa?

În primul rând, ea a ținut seama de cerințele omului modern de a fi informat operativ, sistematic și sintetic cu cele ce se întâmplă în lume, dar un rol hotărâtor îl are ancorarea în problemele locale, specifice, informația utilă locuitorului unei anume localități sau ținut. Luând ziarul, cetățeanul oricărui oraș știe ce s-a întâmplat în viața publică, ce este nou în magazinele locale, ce mărfuri au sosit și cu ce prețuri, care sînt serviciile la care poate apela, de ce prestații poate beneficia.

Nu mai puțin important este și faptul că ziarele locale asigură cititorilor o deservire culturală pentru toate gusturile și preocupările, pentru toate preferințele. Informația utilitară, investigarea vieții politice și sociale locale au permis presei locale să se impună în concurență cu radioul și mai ales cu televiziunea, instituții cărora, în mod inevitabil, le scapă elementele locale, specifice unor regiuni sau localități.

NE-AM REFERIT MAI SUS la tendințe de netăgăduit, tendințe firești, determinate de viața politică actuală, de revoluția tehnico-științifică, de importanțele prefaceri social-politice pe care le cunoaște în prezent omenirea. În studierea pro-

blemelor presei noastre și ale dezvoltării ei de viitor, nu putem face abstracție de această evoluție. Discutînd despre perspectivele presei locale din țara noastră, pe drept cuvînt însuflețitoare pentru lucrătorii ce-și consacră forțele realizării ei, desprindem, desigur, elemente specifice, caracteristice dezvoltării României socialiste. Garanțiile evoluției viitoare sînt în primul rînd înfăptuirea politicii științifice și clarvăzătoare a partidului, menită să ducă România pe culmile civilizației și progresului, efervescenta viață politică pe care o cunosc județele, amploarea gîndirii și practicii economice în toate localitățile, maturizarea spirituală a cititorului. Prefigurarea viitorului, a perspectivelor presei locale trebuie făcută în contextul dezvoltării și modernizării continue a presei din țara noastră, proces conștient, condus de către partid, constituind o parte componentă a dezvoltării permanente a vieții noastre social-politice.

Presa locală se dezvoltă conform principiilor generale ale presei noastre de partid. Prin întreaga sa activitate presa își afirmă în mod deschis partinitatea. Principala cerință a spiritului de partid, a partinității este principalitatea ideologică, fermitatea și claritatea liniei politice a organului de presă. Principiul fundamental și totodată condiția sine qua non a îndeplinirii cu succes a sarcinilor ce revin presei este conducerea ei de către partid. Aceasta înseamnă imbinarea într-un tot organic a conducerii ideologice și politice a ziarelor cu conducerea organizatorică a acestora.

Este știut că sarcinile și profilul general al presei județene au fost definite prin hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la înființarea de cotidiene și gazete săptămînale în toate județele țării.

Călăuzindu-se permanent după principiile generale care guvernează activitatea presei noastre de partid, presa locală are o seamă de funcții și sarcini specifice. În paginile lor, ziarele județene popularizează pe larg politica partidului, oglindesc lupta oamenilor muncii pentru înfăptuirea acestei politici, își manifestă rolul organizator prin acțiuni pe care le inițiază, prin urmărirea eficacității întregii lor activități publicistice. Ele au îndatorirea de a fi o tribună a experienței înaintate, promotori activi a tot ce este nou, avansat. Ziarele trebuie să practice sistematic în paginile lor largi schimburi de opinii în proble-

mele activității de partid, ale construcției de stat, economice, cultural-educative, ca și în alte probleme de interes obștesc.

Nu este mai puțin important rolul presei locale în descoperirea noului, a creației locale valoroase. Presa locală, ziaristii care o scriu trebuie în primul rînd să detecteze și în al doilea rînd să conecteze la rețeaua de înaltă tensiune a socialismului resursele generatoare de energie umane, de inițiative, de experiențe, de idei.

Ziarele locale sînt un instrument al organelor județene de partid în aplicarea în viață a politicii partidului. Formele concrete, acțiunile întreprinse pe plan local, inițiativele, măsurile practice pentru înfăptuirea directivelor, a sarcinilor și a indicațiilor de partid poartă amprenta coordonatelor generale ale politicii partidului, dar îmbracă și forme originale, dictate de condițiile locale. Acțiunile întreprinse de organele județene de partid, activitatea acestora ajung la membrii de partid, la toți oamenii muncii și prin intermediul ziarului. De aici, necesitatea unor preocupări tematice complexe, în măsură să ofere cititorilor o imagine cuprinzătoare a vieții politice, economice, sociale și culturale a județelor în care apar.

Modul concret, specific de abordare, de tratare, de prezentare a problematicii județului constituie o notă caracteristică a presei locale, o trăsătură definitorie, care o deosebește pregnant de presa centrală, îi conferă originalitate, un timbru propriu. Un ziar central, publicînd un articol despre un domeniu sau altul din județ, se preocupă de ceea ce are trăsături comune cu domenii similare din toată țara, urmărește ceea ce este general în forma de manifestare a fenomenului analizat, ceea ce este instructiv pentru cititorul din toate județele. În schimb, ziarul local, concretizînd un aspect sau altul, îl analizează în contextul relațiilor sale cu alte aspecte din viața județului, cu alte instituții locale, subliniază consecințele lui, are posibilități nelimitate să urmărească problemele ivite pînă la rezolvarea lor finală. Un ziar central, oricît de temeinic ar analiza un fenomen, avînd în vedere masa de cititori cărora i se adresează și care sînt răspinși pe teritoriul întregii țări, nu poate intra în toate detaliile importante, cu implicațiile și consecințele lor, așa cum o poate face ziarul local. Deci funcția de concretizare, de oglindire detaliată a ceea ce este caracteristic, semnificativ și instructiv

DEFINIREA PROFILULUI ZIARULUI LOCAL

este prin excelență o funcție a presei locale.

UN DOMENIU INEPUIZABIL, cu vaste posibilități de afirmare a capacității publicistice a ziarului, îl constituie *activitatea economică*, activitatea desfășurată pentru dezvoltarea continuă și multilaterală a forțelor de producție pe teritoriul județelor respective.

Detectarea și generalizarea experienței înaintate, popularizarea frunțășilor în producție, a figurilor înaintate din economia județului, criticarea principală și fermă a neajunsurilor, a anomaliilor, nominalizarea factorilor care se fac direct răspunzători de neajunsurile sesizate, iată câteva direcții în care cele mai multe avantaje sînt de partea ziarului local, față de oricare ziar central, datorită în primul rînd posibilităților mult mai largi de cunoaștere, de contact nemijlocit cu colectivele de oameni ai muncii, de urmărire în timp a unor probleme.

Un alt domeniu în care ziarul își poate asigura maxima adeziune a cetățenilor îl constituie viața politică și socială a județului. Necesitatea prezentării pe larg, a comentării vieții politice locale, a prezentării *conținutului* ei și nu a aspectelor formale, cu caracter protocolar, este un deziderat pentru îndeplinirea căruia au fost create ziarele locale.

Ziarul este și un factor de dinamizare și stimulare a vieții spirituale a județului. Aici, de asemenea, el este în elementul lui, avînd obligația să facă din viața cultural-artistică, științifică, de creație a județului un cadru efervescent, un mijloc de afirmare și de propulsare a tot ceea ce e valoros, a ceea ce e nou. Din acest punct de vedere, ziarele locale trebuie să joace rolul unor adevărate instituții de cultură, să fie fermenți ai vieții spirituale, liant a tot ceea ce înseamnă valoare intelectuală, forță de creație în județul respectiv.

Dar ceea ce face ca presa județeană să fie imbatabilă în competiția mărturisită sau nu cu presa centrală este existența în paginile ei a informației locale. Cetățeanul, indiferent de gradul de cultură, indiferent de preocupări și profesie, dorește să găsească permanent în ziar tot ce îl interesează: de la mersul autobuzelor și pînă la filmele programate la cinematografe, de la noile mărfuri din magazine și pînă la farmaciile de serviciu, de la locurile turistice și monumentele de artă, pînă la adresele și orarul de funcționare a serviciilor publice, de la numele elevilor absolvenți ai

examenului de bacalaureat și pînă la numele celor promovați în funcții de stat și economice cu care cetățenii au cele mai dese contacte.

Pentru exercitarea acestei funcții, ar fi, poate, necesar să reconsiderăm rolul corespondentului voluntar în condițiile presei locale. Aici nu credem că are importanță numărul, ci calitatea corespondenților. Fără un activ de oameni bine informați în orice moment, oameni cu relații, operativi, care să scrie ziarului, să-l anunțe despre evenimentele importante, ziarul nu-și poate îndeplini funcția sa informativă. Grupe de corespondenți pe comune, pe centre de localități, pe orașe, pe mari unități industriale ar constitui o formă organizatorică potrivită pentru activitatea ziarului. Pentru informarea sa, ziarul are posibilități nelimitate și, în același timp, deosebit de valoroase. Folosirea instituțiilor județene, solicitarea aparatului de partid și de stat nu numai pentru noutăți, ci și pentru acțiuni publicistice de anvergură — anchete, sondaje, cercetări — pot oferi redacției piste și concluzii dintre cele mai valoroase.

Am amintit câteva din trăsăturile caracteristice care definesc categoria de presă locală și îi determină specificitatea în raport cu presa centrală.

Presa locală are și avantaje, dar și dezavantaje față de publicațiile centrale. Unele avantaje au fost schițate mai sus; altul — prezența în miinile cititorului înaintea presei centrale — este de asemenea demn de luat în seamă. Informațiile politice interne pe plan central și local, evenimentele politice internaționale îi sînt oferite cititorului de către ziarele județene, în marea majoritate a cazurilor, înaintea presei centrale. Desigur, există publicații ale căror condiții tehnice de apariție fac să nu se valorifice acest important „atu“, difuzarea realizîndu-se, uneori, în urma ziarelor centrale. După cum se știe, este un domeniu în care se fac importante eforturi, perspectiva apropiată fiind eliminarea completă a unor astfel de situații. Nu se pot contesta, în aceeași ordine de idei, și realități care handicapează presa locală: o oarecare solicitare mai mare a redactorilor — avînd în vedere numărul mai mic al lucrătorilor unui ziar local în comparație cu unul central, — unele lipsuri temporare privind posibilitățile de înzestrare cu mijloace tehnice — aparate foto în

număr mai mare, magnetofone etc., — unele neajunsuri în ceea ce privește documentarea cu publicații externe și interne, unele informații primite cu întârziere etc.

Dar, în bună parte, acestea sînt anihilate de principalul avantaj — care constituie și principala trăsătură specifică a presei locale — operativitatea.

Au fost enunțate cîteva principii, sarcini și funcții ale presei locale, au fost schițate coordonatele în care-și desfășoară activitatea. Dar publicistica ziarelor județene nu poate fi ruptă nici un moment de contextul vieții noastre politice și sociale de ansamblu; specific local nu înseamnă nici pe departe izolarea între hotarele județului. Principalele evenimente politice interne pe plan central, realizările economice, sociale, spirituale cu semnificații profunde trebuie să-și găsească locul în paginile gazetei locale. Prezentarea amplă și totodată detaliată a vieții județelor trebuie făcută în strînsă îmbinare cu prezentarea vieții întregii noastre țări.

Au fost prefigurate și perspectivele presei noastre județene. Dar pentru a atinge această perspectivă, sau mai exact *pentru a o apropia*, redacțiile au datoria de a gîndi și acționa și ele în perspectivă. Factorii de conducere ai redacției ar trebui să vadă deosebit de atent ziarul de azi și cel de mâine, dar încă și mai atent să contureze profilul, cadrul, forma și conținutul ziarului care va apare în perspectivă. Evident, în acest sens sînt necesare unele acțiuni concrete, imediate. În primul rînd, este necesară o solidă, temeinică și științifică politică de cadre. Ziariștii care vor edita în viitor presa locală trebuie depistați, descoperiți, formați de pe acum. Talentul și competența, orizontul de cunoștințe, calitățile moral-politice, dragostea față de județ și dorința de a face o gazetărie vie, dinamică sînt criterii pe baza cărora să fie aleși oamenii. Și cu redactorii actuali se impune o perseverentă muncă de perfecționare, de ridicare neconținută a măiestriei gazetărești, a competenței profesionale.

ÎN SFÎRȘIT, trebuie să ne gîndim și la construirea redacției avînd în vedere perspectivele. Organizarea internă trebuie să fie în măsură să răspundă condițiilor în care se desfășoară și se va desfășura activitatea ziarelor, cerințelor actuale și de viitor.

II. Coordonate ale personalității fiecărui ziar

CATEGORIA de presă locală cuprinde totalitatea ziarelor cotidiene și săptămânale care apar în cele 39 de județe ale țării. Tuturor organelor de presă ale comitetelor județene de partid și ale consiliilor populare județene le sînt, așadar, proprii trăsăturile presei de partid, în general, avînd totodată caracteristicile la care ne-am referit. Dar categoria de presă locală presupune existența a 43 de cotidiene și a 11 săptămânale, fiecare cu o personalitate distinctă, cu un profil propriu, cu trăsături definitorii care le sînt specifice fiecăruia în parte și le deosebesc, totodată, de fiecare dintre celelalte.

Ziarele locale acționează într-o diversitate de zone geografice, cu o structură economică, socială, spirituală extrem de bogată, complexă și în același timp diferită de la un județ la altul. Viața noastră politică, socială, economică se desfășoară după legi și coordonate generale, valabile pentru întreaga țară, decurgînd din politica profund științifică a partidului nostru, din legitățile care guvernează întreaga noastră activitate. Dar aceasta nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune o multitudine de forme și aspecte concrete, de detalii specifice, determinate de existența unor condiții materiale strict individualizate, de tradițiile existente și de modul în care aceste tradiții sînt continuate, conservate și dezvoltate în condițiile societății socialiste. Generalul se manifestă prin particular, fără nici o contradicție între cadrul de ansamblu și formele în care se materializează acest ansamblu în fiecare județ, localitate, unitate administrativ-teritorială. Se cere, așadar, să fie studiate și cunoscute condițiile proprii județului respectiv în care se desfășoară viața socială în multiplele ei laturi. Este firesc ca aceste laturi, domenii ale vieții societății socialiste — unitare în ansamblu — să imprime, să determine, în sfera generală a noțiunii de presă locală, personalitatea individuală a fiecărui ziar județean. Se relevă, deci, ideea de ziar ca produs, ca reflectare a locului în care apare. Este necesar să se aibă în vedere însă și acțiunea, influența ziarului asupra condițiilor locale. Apare evidentă, așadar, existența unui proces de interdependență, de condiționare reciprocă între cadrul județului și personalitatea ziarului.

Specificitatea problematicii de ansamblu a ziarului, determinată o-

biectiv de existența unor sectoare economice, de ponderea lor în viața județului, conturează de la început direcțiile principale ale activității sale publicistice. Desigur, nu există județ în care industrializarea să nu-și fi pus amprenta asupra vieții economice; nu există, deci, nici ziar local căruia să nu-i fie impusă de realitate prezența în coloanele sale a problemelor industriei. Aceste coordonate fundamentale capătă expresii diferite în județe diferite. Într-unul ponderea o deține metalurgia, în altul ramura extractivă, forestieră, industria ușoară, în altele au preponderență industria constructoare de mașini și industria chimică. Implică această realitate a repartizării și evoluției forțelor de producție pe teritoriul țării o abordare adecvată a problematicii economice? Da, dar nu o abordare formală, cum e înțeleasă încă de unele organe locale de presă.

Desigur, este firesc, ca dominînd în economia județului industria forestieră sau chimică, acestea să fie prezente cu preponderență în ziar. Același lucru este valabil și în ceea ce privește agricultura, cu diferitele ei sectoare cu greutate mai mare sau mai mică într-un județ sau altul. Apare însă extrem de opacă și de simplistă concepția că prezența cantitativă în paginile ziarului a domeniului industrial dominant rezolvă automat îndatorirea de a aborda în mod specific problemele economice. Nu a scrie des despre ramura preponderentă înseamnă eficiență, ci a scrie *atunci cînd este necesar* și mai ales despre ceea ce este necesar, a aborda aspectele esențiale și de cea mai acută stringență, a dezbate, a pune în discuția opiniei publice și a duce pînă la rezolvarea finală obiectivele urmărite. Se impune ca noțiunea de specific, de personalitate a ziarului județean să capete adevăratul și bogatul ei conținut, în sensul abordării problemelor majore, pornind de la interesele economiei naționale, și implicit ale județului. Specificitatea merge și mai în adîncime: pornind de la aceeași ramură, siderurgia să spunem, reprezentată deopotrivă la Galați, Reșița sau Hunedoara, se pun chestiuni specifice, legate de gradul de tehnicitate al instalațiilor, de gradul de calificare a forței de muncă, de relațiile de cooperare, de complexitatea procedurilor tehnologice, de procesul de aprovizionare. Această diferențiere este valabilă pentru toate ramurile industriei și

ale agriculturii. De la ea ar trebui să pornească redacțiile în conturarea personalității ziarelor lor pe plan economic.

Realitatea invederează necesitatea unei cunoașteri profunde, științifice și de conținut a structurii economice a producției industriale și agricole a județului, și prin prisma realităților concrete, corelate cu cerințele generale, trebuie abordată problematica economică.

Tematica economică este indisociabil legată de făuritorii producției materiale, de gradul lor de calificare, de structura profesională a forței de muncă. Este și aceasta una dintre coordonatele esențiale care pot defini și determina personalitatea ziarului. Pornind de la această cerință de bază a presei, de reflectare și de dinamizare a activității economice, acestea impun ziarului atît particularitățile, cît și greutatea specifică, nivelul de tratare a problemelor economice vizînd atît aderența cititorilor, cît și stimularea lor pe planul educației economice și profesionale.

De aceea, fără o cunoaștere a structurii forței de muncă, a gradului competenței ei economice, profesionale, nu poate fi vorba de o reală personalitate a ziarului în concordanță cu necesitățile reale care-i solicită intervenția și, deci, de o reală eficiență a activității acestuia în domeniul vast, complex și multilateral al economiei socialiste.

O ALTĂ COORDONATĂ generală a noțiunii de presă locală, dar cu reverberații directe, nemijlocite în conturarea individualității ziarului, o constituie viața politică a județului.

Spiritul înnoitor promovat de Congresul al X-lea al partidului, mutațiile de ordin calitativ în organizarea și conducerea activității de partid, a organelor puterii de stat, în participarea maselor la întreaga viață socială a țării, procesul de adîncire continuă a democrației socialiste determină obiectiv o efervescență a vieții politice din fiecare unitate administrativ-teritorială, din toate localitățile patriei.

Crearea Frontului Unității Socialiste, a consiliilor oamenilor muncii de diferite naționalități evidențiază și mai puternic cerințele creșterii rolului conducător al partidului în toate compartimentele activității sociale, impunînd în problematica și modul de abordare de către redacții a muncii de partid cerințe net superioare.

DEFINIREA PROFILULUI ZIARULUI LOCAL

Compoziția organizației județene de partid, repartizarea forțelor acesteia în diferitele sectoare, competența organelor și a organizațiilor de partid, cerințele întăririi numerice și calitative a organizațiilor de partid în anumite ramuri existente în județ, ale nivelului ideologic și de cultură al comuniștilor etc., iată tot atâtea aspecte care, oglindite concret dar în ceea ce au ele esențial, pot contura clar fizionomia și eficiența ziarului ca organ al unui anume comitet județean de partid. Activitatea consiliilor populare, a organizațiilor obștești, cu realizările și deficiențele respective, înfățișată în ziar prin prisma îndatoririlor ce le revin în condițiile concrete, ale localităților și județului, contribuie de asemenea substanțial la profilul ziarului respectiv.

Aceasta presupune, pe lângă efortul de investigare a realităților locale, de descifrare și discernere a esențialului de neesențial, cunoașterea profundă a politicii partidului, a documentelor de partid, a ideilor și indicațiilor de înaltă valoare teoretică și practică date de către conducerea superioară a partidului.

Această politică, aceste indicații capătă concretizare în viața politică și socială a unui județ nu în același ritm, nu cu aceeași cadență, ci în funcție de gradul de competență al organelor și cadrelor de partid, în funcție de operativitatea, capacitatea de informare și mobilizare a maselor. În acest domeniu trebuie permanent urmărită oglindirea activității de conținut, a metodelor și a stilului de muncă al organelor și organizațiilor de partid, pentru că aici se manifestă originalitatea și spiritul creator, contribuția organizațiilor de partid la înfăptuirea politicii partidului. Aspectele care formează teme și subiecte pentru articole din acest vast domeniu de activitate, *numai aparent sînt asemănătoare în toate județele*; redacția are datoria să facă efortul de a desprinde din tema generală și chiar din faptul de viață oglindit ceea ce constituie într-adevăr elementul original, propriu aceluia loc.

ÎN ACEEȘI VIZIUNE se cere gîndită și tratată activitatea organelor locale ale puterii de stat, privind-o prin prisma eficienței în atragerea maselor la conducerea treburilor obștești, la gospodărirea localităților, participarea organizațiilor de masă la înfăptuirea politicii partidului. Activitatea primarului, a consiliului popular comunal, spre exemplu (aceeași în esență, reglementată de legi și acte normative valabile pentru întreaga țară) im-

bracă forme de o deosebită concretețe în fiecare localitate, în fiecare zonă geografică.

Se operează, deci, cu idei, noțiuni, valori morale care, activate, capătă echivalență materială. Tocmai cunoașterea efectivă și de conținut a acestora la scara organelor și a organizațiilor de partid, a organelor de stat, a organizațiilor obștești poate da garanția abordării eficiente a vieții politice a județului și, în același timp, poate conferi personalitate ziarului. Cunoașterea dusă de la analiza cazului la aceea a fenomenului și de aici la esența lui, urmată de acțiunea sistematică a ziarului pentru generalizarea a ceea ce este concret relevant în activitatea politică, sau pentru curmarea unor neajunsuri, sînt determinante ale profilului specific, ale personalității distincte a unui ziar.

O notă aparte în tratarea activității politice înscriu, în cadrul presei locale, ziarele din județele cu populație aparținînd naționalităților conlocuitoare. Educația patriotică, spiritul militant pentru întărirea continuă a frăției în muncă și viața între populația română și cea de alte naționalități au, firește, altă pondere în paginile acestor ziare decît în alte publicații județene. Dar aceasta nu este totul. Notă distinctă a unui ziar față de altul, dintr-un alt județ cu populație de asemenea aparținînd naționalităților conlocuitoare, impune cunoașterea temeinică a tradițiilor specifice, a structurii demografice, concrete, a structurii acestei populații și în funcție de aceste date se cer găsite forme specifice, direcții de acțiune, accente tematice. Iată, așadar, încă o determinantă a profilului propriu, a timbrului specific care conferă ziarului originalitate și audiență la cititori. Este necesar să se sublinieze cu toată seriozitatea faptul că unele ziare din asemenea județe nu înțeleg cu toată claritatea cerințele specifice ce li se impun, nu asigură echilibrarea necesară a problemelor generale cu cele specifice.

Alături de cadrul economic și politic, în conturarea profilului fiecărui ziar la loc de prim ordin se înscrie problematica social-cetățenească a județului. Traiul omului, nevoile sale, împlinirile și neajunsurile de ordin material și spiritual constituie pentru ziar o sursă de maximă importanță a notorietății sale publice, a pătrunderii la cititori, în ultimă instanță a *eficienței* sale.

Dacă problemele social-cetățenești — de la aprovizionarea populației cu bunuri de consum, deservirea

comercială, asistența sanitară, relațiile publicului cu organele de stat și pînă la informația utilitară diversă — sînt parte componentă a tematicii fiecărui ziar, apoi ponderea acestora într-un ziar sau altul poate fi apreciată ca o premisă a specificului, a personalității sale. Nici aici, însă, aspectul cantitativ nu reprezintă esențialul. Poate că nici un alt domeniu nu oferă ziarului în asemenea măsură prilejul de a fi exponent al opiniei publice față de neajunsurile existente în diversele sectoare ale activității publice.

Și în acest vast domeniu de activitate pentru ziar, cerințele specifice ale județului, structura populației sînt elemente de la care trebuie pornit.

Sondarea sistematică a opiniei publice se soldează cu valoroase concluzii pentru redacție, cu un bogat volum de idei și sugestii pentru acțiuni gazetărești; asemenea sondaje, cînd sînt bine organizate, permit descoperirea acelor fapte și fenomene care pot fi — și de regulă sînt — proprii localităților respective, care implică cer soluții, cer modalități specifice de tratare și rezolvare. Nu este oare o anomalie faptul că, în prezent, studiind prezența în paginile unor ziare a problemelor deservirii la sate, nu poți să-ți dai seama de ponderea agriculturii, a satului, *deci*, în ansamblul vieții județului? Sau este oare firesc să apară anchete pe teme de circulație la fel de frecvent în ziarele ale căror județe au 2—3 orașe și cel mult două artere rutiere importante? Ne aflăm în fața unui domeniu în care eforturile de loc laudabile de a copia presa centrală au operat evidente uniformizări tematice și de formulă publicistică. Nu este deloc dificil să ne dăm seama că, în realitate, avem de-a face cu tărîmul celor mai largi posibilități de diversificare, de mulare a preocupărilor ziarului pe cerințele, pe nevoile reale ale cititorilor săi. Există, desigur, necesitatea de nețîgăduit de a îndrepta eforturile și în domenii de pionierat, adică de a crea, *de a impulsiona apariția unor necesități*, devenite atribuite ale civilizației și orizontului spiritual al omului modern. Aceasta trebuie să se facă însă conștient, în forme adecvate, nu calchiînd problematica unor organe de presă pentru care aceste probleme constituie cerințe imperioase ale prezentului.

VIATA CULTURALĂ, profilul spiritual tot mai bogat al cetățeanului zilelor noastre își găsesc un

cîmp larg de afirmare și stimulare în presă și prin presă. În acest domeniu vast, complex, ziarele își pot consacra și defini individualitatea proprie pornind de asemenea de la cadrul concret al județului. Există centre cu puternică activitate culturală, cu instituții de cel mai înalt nivel artistic, științific, cultural, cu o intelectualitate dezvoltată, calitativ și numeric. Sînt însă și județe lipsite de asemenea condiții. Ponderea în ziar a activității culturale diferă, desigur, pornind de la aceste condiții. Dar, subliniem și de data aceasta, nu numai cantitatea, volumul și numărul de articole sau rubrici conferă ziarului personalitate, ci modul în care știe să reflecte realitățile și cerințele nivelului de cultură al majorității cititorilor. Ancorarea în fenomenul cultural asigură specificitate, personalitate ziarului în măsura în care exprimă o atitudine activă în toate domeniile de investigație.

În județele unde gradul de cultură — expresie și a structurii populației — este mai scăzut, unde lipsesc instituții de cultură, ziarul este chemat să suplinească asemenea neajunsuri de moment, prezentînd activ fenomenul cultural general, în toate compartimentele sale. Se cere însă o pătrundere în adîncime a fenomenului cultural, bazată pe o reală competență profesională.

Pagini de cultură publică toate ziarele. Structura acestora este necesar să difere însă de la un județ la altul, de la o localitate la alta. Ziarele care apar în județe fără periodice literar-artistice au obligații evident mai mari în ceea ce privește stimularea creației originale. Dar oare ziarele din centre cu publicații literare sînt scutite de sarcina stimulării creației originale, de analiza publicațiilor care apar în centrele respective, în ultimă instanță de influențarea pozitivă a conținutului, a orientării creației? Evident că nu. Dimpotrivă, bogăția vieții intelectuale a unui județ creează obligații cantitativ și calitativ sporite organelor de presă respective. Fenomenul cultural se manifestă

într-o bogăție imensă de forme. Caracterul concret-original, trăsăturile care-l definesc față de fenomenul din alte zone geografice, este necesar să fie descoperite și înfățișate de către ziarul județean.

STUDIUL ZIARELOR locale scoate la iveală unele anomalii ce-și au originea în neînțelegerea obligațiilor pe care le au în oglindirea vieții culturale. Ce altceva decît refuz de a se ancora în realitățile județului dovedesc acele ziare care, deși apar în localități fără institute de învățămînt superior, analizează sau prezintă cu perseverență cursuri universitare, sau acelea care prezintă cărți tehnice destinate unor ramuri și profesii inexistente sau cu pondere foarte mică în județele respective? Cum poate fi interpretată prezentarea masivă a vieții culturale a Capitalei, în dauna celei a localităților din propriile județe, decît ca o neglijare a sarcinilor specifice, izvorită din insuficiente eforturi în cunoașterea problematicei locale?

Sau cum poate fi explicată activitatea acelor ziare care, apărînd în județe cu o masivă populație agrară, publică extrem de rar o recenzie de carte agricolă, nu se preocupă de creșterea gradului de cultură profesională a lucrătorului din agricultură?

Un cîmp deosebit de fertil pentru dezvoltarea personalității ziarului o constituie oglindirea turismului, a activității stațiunilor balneoclimaterice, a frumuseților locurilor și localităților din județul în care apare. Sezonul estival la mare este deosebit excelent, cu resurse publicistice inepuizabile, al ziarului constănțean. Frumusețea, pitorescul și confortul localităților de pe Valea Prahovei, vizitate în tot timpul anului, pot fi cel mai bine prezentate de către ziarul prahovean. Deservirea, informația utilitară necesară oaspeților acestor localități sînt obligații care revin ziarelor în raza de răspîndire a cărora se află astfel de localități. Dar pînă acum activitatea publicațiilor în acest domeniu

s-a desfășurat la întîmplare. Că așa stau lucrurile, o dovedește următorul fapt: în stațiuni și pe litoral în plin sezon estival, tirajele ziarelor locale scad, cînd ele ar trebui să fie un ghid de neînlocuit și, ca atare, deosebit de solicitate.

Discuțînd despre profilul propriu al ziarului local, nu putem eluda o realitate: faptul că în prezent și, probabil, într-o perspectivă de cîțiva ani, organele de presă din unele județe au o apariție săptămînală. Trebuie să fie aceste ziare *altceva* decît cotidienele din celelalte județe? Pe plan teoretic, răspunsul se impune de la sine — fiind de-acum un loc comun al teoriei presei că publicația periodică se structurează conform legilor ei proprii; numai că răspunsul oferit de numeroase colecții nu este atît de categoric!

Dintr-o înțelegere greșită a necesității de a promova actualitatea în ziar, cele mai multe săptămînale înghesuie în pagini informații adunate în preziua tipăririi, fără nici cel mai mic efort de a elabora o informație *sintetică*, de a profila anumite zone din ziar care să prezinte cititorului *săptămîna* din județul respectiv în ceea ce a avut ea nou, caracteristic, interesant. Mai grav este faptul că însăși intervenția publicației în problemele economice, sociale, cultural-științifice se face cu mijloacele cotidianului, adică prin articolul obișnuit, prin raidul care — de cele mai multe ori — este depășit la data apariției. Lipsesc articolele de sinteză, anchetele care să depășească factologia, să stăruie asupra unor probleme majore, să scoată la iveală concluzii, piste de acțiune pentru organele și forurile de resort. Lipsesc formele de intervenție specifice săptămînalului prin perenitatea lor; lipsește știința de a „concura” presa cotidiană care sosește în județ cu armele caracteristice publicațiilor periodice; lipsește capacitatea de a folosi răgazul de o săptămînă dintre apariții pentru întărirea *competenței* intervențiilor publicației, pentru înmagazinarea de substanță, a unei cit mai mari cantități de

DEFINIREA PROFILULUI ZIARULUI LOCAL

profesionalitate în elaborarea fiecărui material în parte, ca și în echilibrarea cit mai atentă a numărului în ansamblu. Și, nu în cele din urmă, lipsește *comentariul*. El determină faptul brut să-și depășească condiția de știre, el permite redacției să stabilească și să întrețină dialogul cu cititorul *pe toată perioada dintre apariții*, el face dintr-un număr al publicației un punct de referință, un element necesar pînă cînd alt număr vine să-ia locul.

SE IMPUNE UN EFORT de diferențiere față de ziarele cotidiene și în ceea ce privește publicarea materialelor oficiale. Aici, evident, s-au luat de la bun început o serie de măsuri; nu toate documentele sau textele oficiale din sursă centrală sau locală care apar în presa cotidiană, centrală sau locală, sînt publicate de săptămînale. Cu toate acestea, două aspecte grevează încă asupra acestora din urmă: ele publică — încă — texte oficiale care ar putea fi înlocuite mult mai eficient de *comentarii proprii* și, în al doilea rînd, scapă din vedere problematica acelor documente de partid și de stat pe care nu le-au publicat, foarte puține dintre aceste documente fiind marcate prin articole redacționale, prin interviuri operative cu personalități sau factori de răspundere din județ menite să sublinieze elementele specifice, să privească problematica documentului respectiv prin prisma realităților județului. Un săptămînal nu este condamnat aprioric — prin formula sa de apariție — la inactualitate; el poate fi mai actual decît un cotidian prost făcut, după cum poate deveni inactual, anacronic, îmbrăcînd haina cotidianului ideal,

datorită faptului că devine altceva — anume un *ziar de o zi care se străduiește să trăiască o săptămîină*.

PERSONALITATEA unui ziar este strîns legată de capacitatea sa organizatorică. Un ziar cu o solidă rețea de colaboratori și-a asigurat implicit o premisă importantă a personalității sale, a competenței, a capacității de informare. La fel se vor petrece lucrurile și cu un ziar care are o judicioasă rețea de corespondenți voluntari. Dar acestea nu reprezintă decît o fațetă a capacității organizatorice. Altele, de o verificată eficacitate, sînt acțiunile publicistice cu ecou, perseverența cu care este urmărită finalizarea unor obiective. Polarizarea în jurul redacțiilor a unor cenacluri literare, spre exemplu, constituie și ea o componentă a individualizării ziarului, a partiturii proprii în concertul general al presei.

Pentru a putea îndeplini toate aceste sarcini *specifice*, se impune cu evidență necesitatea unei organizări specifice a redacției ziarului județean *în general*, diferențiat deci de ziarul central, și — mergînd mai departe cu diferențierea — a fiecărei publicații locale în parte. Întrucît este vorba de o infinitate de nuanțe și accente în reflectarea și influențarea realităților din județe, considerăm că rețelele universal-valabile în acest domeniu sînt sortite eșecului; se desprind, totuși, cîteva *idei* privind organizarea și structura redacțiilor care merită luate în discuție. Astfel, una din primele preocupări ale conducerii ziarului trebuie să conste în asigurarea unor secții, grupuri de redactori sau ziarîști (responsabili de rubrică) cu calificarea necesară *investigării acelor domenii cu pondere*

însemnată în viața economică, socială și cultural-științifică a județului. Nu credem că trebuie insistat mult asupra acestei necesități, întrucît fiecare redactor-șef a resimțit dificultățile abordării problemelor specifice ale agriculturii sau învățămîntului superior, de exemplu, prin intermediul unor oameni ale căror cunoștințe sărace, rudimentare îi situează la periferia problematicii din domeniile respective.

În al doilea rînd, la numărul mic de oameni existenți în schema ziarului județean, se impune o eliminare completă a verigilor intermediare; sistemul de organizare trebuie să facă din oamenii cu cea mai mare calificare (de regulă, șefii de secție) *condeie antrenate nemijlocit în elaborarea de articole, prezențe efective în paginile ziarului*. Îmbinarea organizării pe secții — acolo unde complexitatea unui anumit domeniu impune existența secției — cu rubricile sau domeniile de care se ocupă *un om*, ar trebui, poate, luată în discuție.

ÎN SFÎRȘIT, secretariatul ziarului județean trebuie să-și adecveze munca numărului mic de oameni, întărindu-și pirghiile proprii de culegere a informațiilor, stabilindu-și legături proprii, organizîndu-și propria rețea de colaboratori, concomitent cu toate celelalte atribuții ce-i revin de drept. O discuție specială merită repartizarea sarcinilor în conducerea redacției; ne limităm aici la a aminti că, în cadrul unei consfătuiri cu conducerile ziarelor locale, s-a stabilit necesitatea ca redactorul șef adjunct să acopere *în practică* toată acea zonă de preocupări, sarcini, atribuții care la un ziar central constituie sfera de activitate a secretarului general de redacție.

UN OSTAȘ LA DATORIE

Colonel Radu OLARU

Redactor șef al ziarului „Apărarea patriei“

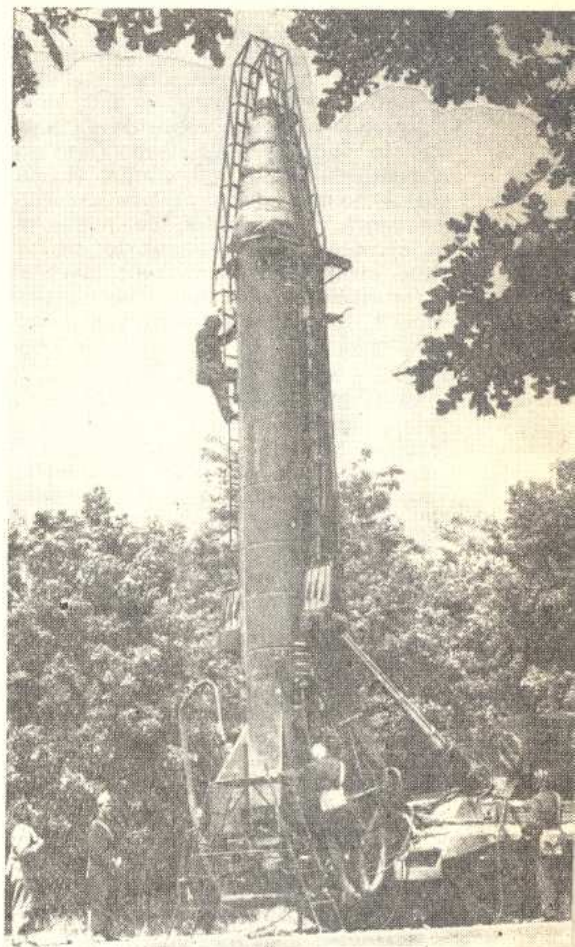
SĂPTĂMÎNALUL „Apărarea patriei“, organul central al Ministerului Forțelor Armate, a împlinit un sfert de veac de existență. Încadrat încă de la primul său număr în detașamentul de nesecată energie și de pasionată combativitate politică, ideologică și etică a presei comuniste, în ale cărei coordonate s-a integrat organic, ziarul „Glasul armatei“, devenit ulterior „Apărarea patriei“, a răspîndit cu fidelitate cuvîntul partidului în rîndul maseilor de soldați, subofițeri și ofițeri ai armatei române, a dat expresie voinei acestora de a sluji cu abnegație poporul.

Răsfoind colecțiile din perioada asprelor bătălii de clasă a anilor '45, '46, '47, încercăm un profund respect pentru principialitatea, consecvența și înflăcărea cu care ziarul explica, zi de zi, caracterul, conținutul și menirea armatei de tip nou pe care o făcea Partidul Comunist Român.

În etapa socialistă a revoluției, pe fundamentul ofensivei pe toate țărimurile edificării noii orînduirii sociale și de stat, partidul a intensificat și a definitivat procesul încheierii armatei populare. Îndeplinindu-și sarcina sa patriotică, „Apărarea patriei“ a însemnat, în noua perioadă, o prezență activă în toate domeniile implicate de acest proces. Ziarul a subliniat, consecvent și convingător, rolul conducător al

partidului în construcția militară, reliefind adevărul că în acesta rezidă izvorul nesecat al tăriei forțelor noastre armate. În paginile sale au dobîndit un spațiu tot mai larg și o tratare mereu mai aprofundată problemele ce se puneau în fața organelor și organizațiilor de partid, din armată, a comuniștilor care se manifestau plener în toate compartimentele de activitate, popularizînd și explicînd linia partidului, desfășurînd cuprinzător munca politico-organizatorică pentru înfăptuirea ei, îmbinînd cuvîntul cu fapta comunistă. O pondere importantă au dobîndit materialele ideologice și culturale care au adus o contribuție efectivă la adîncirea convingerilor socialiste și înarmarea marxist-leninistă a personalului forțelor armate. Prin mijlocirea coloanelor ziarului nostru de-a lungul anilor, s-au adresat militarilor forțelor noastre armate o pleiadă de personalități marcante ale țării: reprezentanți de seamă ai vieții politice și sociale, conducători din economie, literați străluciți, savanți de prestigiu.

PUBLICISTICA pe care a promovat-o ziarul „Apărarea patriei“ este străbătută ca un fir roșu de un puternic și cald suflu patriotic. Reporțajele pline de sinceritate, realizate deseori cu colaborarea unor talentați gazetari din presa

noastră centrală, au înfățișat cititorilor militari impresionantul tablou al țării în plină transformare. Campaniile de presă desfășurate în vederea încadrării militarilor lăsați la vatră pe șantierul industrializării sau în procesul de transformare socialistă a agriculturii constituie pagini pe care colectivul redacțional le păstrează la loc de cinste în patrimoniul său.

Au fost cultivate cu grijă și prețuite tradițiile luptei seculare a poporului român pentru eliberare socială și națională, au fost înfățișate cu căldură figurile luminoase ale istoriei naționale, ale mișcării muncitorești, eroii comuniști și uteciști din ilegalitate. Multe evocări cu adevărat răscolitoare au zugrăvit participarea armatei române, alături de armata sovietică, la războiul antihitlerist, faptele de vitejie ale ostașilor și ofițerilor români care s-au jertfit pentru eliberarea și independența patriei, pentru cauza zdrobirii fascismului.

În deplină consonanță cu acest univers de idei și sentimente, cu vibrantul mesaj patriotic, ziarul a primit cu răspundere sarcina de a contribui la educarea armatei noastre în spiritul politicii profund internaționaliste a partidului și statului nostru, de a cultiva cu consecvență solidaritatea cu popoarele și armatele țărilor socialiste, cu forțele progresiste și revoluționare de pretutindeni, cu popoarele care-și apără dreptul la existență și o viață liberă.

Climatul de înaltă exigență și activitate creatoare, spiritul principal, curajos, promovată de Congreșele al IX-lea și al X-lea ale P.C.R. au însemnat și pentru colectivul nostru o declanșare a efervescenței, a emulației colective materializate în creșterea calitatii, în lărgirea ariei tematice, sporirea combativității, împrăștierea modului de reflectare a vieții, apropierea de realitatea din unitățile militare, modernizarea publicisticii. „Apărarea patriei“, care din februarie 1965 a devenit săptămânal, învățând din experiența presei noastre și îndeosebi a „Scînteii“, a întreprins o serioasă acțiune pentru mai buna definire a profilului său.

Sarcinile puse în fața presei de Congresul al X-lea al partidului, în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la aniversarea ziarului „Scînteia“, dimensionează în fața noastră un vast program de activitate creatoare, exigențe superioare pentru îndeplinirea cărora facem eforturi neslăbite. Sărbătorirea semicentenarului Partidului Comunist Român va fi întâmpinată de întregul colectiv redacțional cu o puternică mobilizare a capacității sale creatoare în vederea îmbogățirii conținutului de idei și îmbunătățirii calității publicistice a materialelor, a creșterii puterii lor de pătrundere și influențare în rîndul cadrelor și ostașilor armatei noastre.

Considerăm că este datoria noastră de partid cea mai înaltă să-i ajutăm pe cititorii noștri să cunoască cît mai temeinic politica marxist-leninistă internă și internațională a partidului, să explicăm cu pasiune în paginile ziarului sensul, rațiunea, semnificațiile măsurilor întreprinse de partid pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul României. Cu mijloace gazetărești diverse, ziarul va dezbate sistematic sarcinile puse de partid în fața armatei, atît în ce privește capacitatea sa combativă, cît și în domeniul contribu-

ției la dezvoltarea economiei naționale.

Coloanele ziarului nostru vor găzdui mai sistematic, mai operativ inițiativele și acțiunile întreprinse în vederea realizării sarcinii trasate de comandantul nostru suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca toate unitățile militare să obțină în acest an calificativul „bine“.

Colectivul nostru redacțional se angajează ca, valorificînd la maximum mijloacele specifice de care dispune, să transforme paginile ziarului „Apărarea patriei“ într-o adevărată tribună de dezbateri captivantă a problemelor politice, militare, sociale și etice care preocupă pe militarii forțelor noastre armate, să extindă contribuția la perfecționarea multilaterală a cadrelor militare, la formarea și consolidarea conștiinței socialiste a personalului armatei. Atrăgînd cercetători și practicieni competenți, vom oglindi cu mai multă competență fenomenele și procesele legate de actuala revoluție tehnico-științifică, mutațiile pe care le determină, în diferitele laturi ale gîndirii militare, cerințele noi pe care le ridică atît în fața cadrelor, cît și a ostașilor, subliniind de fiecare dată că rolul hotărîtor în luptă l-a avut, îl are, îl va avea și în viitor omul, căruia trebuie să i se acorde atenția principală.

Armata noastră este legată prin mii de fire de popor. Concepția partidului nostru despre pregătirea întregului popor în vederea apărării patriei sudează și mai puternic această unitate. Considerăm că este o datorie de onoare a ziarului nostru militar să contribuie prin toate mijloacele pe care ni le oferă publicistica la întărirea și mai puternică a acestei coeziuni organice pentru că numai în indisolubilă unitate cu clasa muncitoare, cu tărînimea, cu intelectualitatea, sub conducerea partidului, armata își poate îndeplini îndatorirea sa primordială de a apăra munca pașnică a poporului român, libertatea și independența patriei. Oglindind pe larg activitatea de instruire a gărzilor patriotice, a detașamentelor tineretului, conlucrarea lor strînsă cu unitățile militare, oglindim preocupările partidului nostru pentru pregătirea poporului în vederea apărării.

Minunatele fapte săvîrșite de ostașii țării pe frontul apelor, în această primăvară năprasnică, au înaripat condeiele ziariștilor militari; paginile realizate în acele zile, cre-

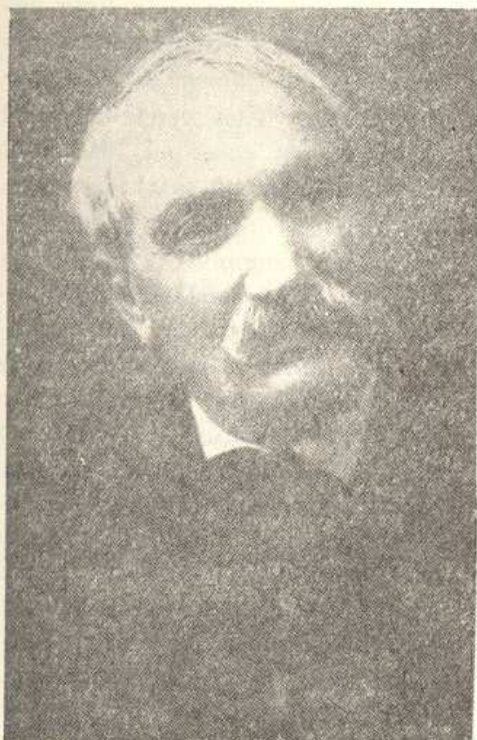
ionate nu o dată pe genunchi, între două curse ale autoamfibiei sau la marginea unui dig proaspăt înălțat și transmise operativ la redacție, se înscriu printre cele mai reușite din istoria de 25 de ani a ziarului.

Vom considera și pe viitor, ca unul din mijloacele hotărîtoare de păstrare permanentă a contactului cu viața din armată, legătura strînsă a ziarului cu cititorii. Prin coloanele sale, prin intermediul unor pagini speciale, ale unor rubrici permanente, ziarul se va strădui să înlesnească cititorilor săi un permanent și rodnic schimb de opinii, idei și sugestii pentru ridicarea nivelului activității în cele mai diverse domenii din unități și subunități.

Acum, cînd privim în urmă la drumul pe care l-a străbătut „Apărarea patriei“, putem afirma cu toată tăria că tot ce am izbutit să realizăm pe tărîmul presei militare, împreună cu colegii noștri de la celelalte publicații, datorăm conducerii de partid, îndrumărilor pe care le-am primit, faptului că am fost animați de voința de a duce la bun sfîrșit sarcinile trasate de partid.

Sîntem conștienți în același timp că în activitatea noastră există încă scăderi, rămîineri în urmă, dar că muncind fără preget, necruțîndu-ne eforturile, vom fi în stare să le înlăturăm. Socotim că cea mai bună răsplată a acestor eforturi stă în aceea de a fi citați, de a constitui pentru militari un interlocutor apropiat.

CONFERIREA distincției Ordinul „Apărarea patriei“ clasa I-a cu prilejul aniversării a 25 de ani de la apariția primului număr al ziarului, acordarea unui mare număr de ordine și medalii lucrătorilor redacției constituie pentru noi încă o dovadă a prețurii de care se bucură presa militară din partea conducerii de partid și de stat, dar în același timp și un îndemn, un comandament exigent pentru activitatea viitoare. La jubileul ziarului, ne angajăm solemn să facem tot ce ne stă în putință încît cuvîntul scris în „Apărarea patriei“, care va fi întotdeauna cuvîntul partidului, să ajungă la sufletul cititorilor noștri militari, înaripîndu-i la munca lor nobilă și eroică închinată înfloririi și apărării patriei noastre dragi — Republica Socialistă România.

MEȘTERUL CUVÎNTULUI SOCIALIST

de I. FELEA

I-AM RECITIT de curînd unele articole, scrise în 1893, în 1895, în 1919—1920, în 1931—1935, și chiar în 1945, cu puțin timp înainte ca mîna-i mare, cu zvicniri de adîncă dragoste pentru oameni, să devie inertă. Era o zi fierbinte de 28 iulie 1945, cînd prietenii și tovarășii lui l-au dus, cu steagul roșu, la locul de veci. Avea 72 de ani.

Curios : încep să scriu despre doctorul L. Ghelerter cu cifre, așa cum începuse el scînteietoarea sa publicistică socialistă, făcînd elogiul statisticii. Prin statistică se putea dovedi că muncitorii și țărani duceau un trai mizerabil în comparație cu cei care erau stăpînii mijloacelor de producție. Marea masă a oamenilor dormea în bordeie, pe cînd cei puțini, dar cu avere, locuiau în case mari, cu acareturi.

Încă în 1895 el pleda pentru folosirea statisticii în scrisul combativ. Sub titlul de „Statisticile“ (6 ianuarie 1895) el amintea în „Lumea

nouă“ că întotdeauna clasa muncitoare pretindea înființarea de birouri de statistică și trăgea învățăminte din rezultatele activității lor. El cerea lui Petre Carp, ministrul industriei și comerțului, ca rezultatele lucrărilor biroului de statistică de pe lîngă ministerul pe care-l conducea „să fie puse și presei la îndemînă“. Dealtminteri și celelalte ministere ar trebui să ia măsura „de a trimite ziarelor toate publicațiunile de atare natură pe care ele le elaborează“. Pe bază de statistică, dr. Ghelerter a scris articolul „Cine plătește și cine se folosește“ („Lumea nouă“ din 11 ianuarie 1895). El dovedea, cu cifre oficiale, că masele populare duceau tot greul veniturilor statului, iar cheltuielile statului burghez mergeau către cei avuți. Pe bază de statistică el demonstra că marea majoritate a populației plătea impozite grele („Lumea nouă“ din 12 ianuarie 1895) : „Populațiunea ru-

rală“, „Impozitul și dreptul de vot“. Sub titlul de : „Să vorbească cifrele!“, iscălit Păcurariu („Lumea nouă“ din 19 noiembrie 1894), dr. L. Ghelerter prezenta o serie de cifre extrase din „Monitorul oficial“. El demonstra prin gruparea cifrelor, cu scurte comentarii de pe pozițiile ideologiei clasei muncitoare, că „o mînă de oameni stăpînesc țara, că și-au monopolizat dreptul de vot“ și înarmați cu privilegiul și prerogativa de a poseda pentru ei singuri Corpurile legiuitoare, făuresc legi în „numele țării întregi“. În legătură cu problema țărănească, el a dovedit, pe bază de statistici, „cît de derizorie e proprietatea mică, cîtă mizerie, cîtă durere, cîtă apăsare economică îndură în mica sa proprietate cu tot, țărănimea românească“ („Lumea nouă“ din 17 ianuarie 1895).

Pe bază de statistică a scris în „Calendarul muncii“ din 1925, sub modestul titlu „Note statistice“, că

după primul război mondial, țara noastră devenise o țară industrială. Recordul îl ținea industria metalurgică cu „cea mai mare concentrare de lucrători de fabrică“. În acele „Note statistice“, doctorul spunea că a dat precădere datelor relative la industrii, datorită faptului că „toate criticile îndreptate împotriva socialismului se refereau cu deosebire la lipsa elementului ei de bază, a proletariatului industrial“. De aici și concluzia sa, firească, în privința industrializării: „România de după război nu mai este țara eminentă agricolă. În mijlocul pădurilor și marilor șesuri agricole, la poalele munților nenumărate insule industriale au devenit oazele de împropătare ale avuției naționale“ („Iașul socialist“ din 22 mai 1926).

PASIONAT al statisticii, devenise un pasionat al cuvîntului avîntat, scris și vorbit. Cifrele îi dezvăluiau realitatea crudă a exploatării. Trecute prin gîndirea sa creatoare, învelite în talentul său apreciat în mod deosebit și de savantul Nicolae Iorga, unele articole sînt adevărate poeme. Altele sînt portrete măiestru întocmite, care conturează o perioadă, o acțiune, o figură proeminentă în gîndire și faptă. Datorită pasiunii sale pentru cifra care înfățișează faptul concret, împletit cu convingerile sale ferm socialiste și a practicii sale medicale, ne-au rămas multe, foarte multe articole de antologie. Sute și sute de articole a publicat dr. L. Ghelerter în „Munca“, „Lumea nouă“, „Lumina“, „România muncitoare“, „Lupta“, „Social-democrația“, „Iașul socialist“, „Socialismul“, „Proletarul“, „Libertatea“. A scris nu numai articole, ci și reportaje. Sub formă de corespondență specială a ziarului „Lumea nouă“, el a publicat un exemplu de reportaj intitulat: *Mahalalele Iașului* (29 ianuarie 1895).

În cîteva rînduri introductive autorul înfățișă cartea de vizită a fostelor mahalale: „În mahalalele Iașului întilnești adesea case neîngrădite, unde nu sînt străzi ci numai trecători, unde înoți în noroaie la vreme de ploaie, unde te lovești de parii din mijlocul drumului la vreme de noapte, unde numai în nopțile cu lună e lumină și unde se consumă apă adusă cu sacalele de afară din oraș“. Un tablou veridic, deloc idilic, se perindă în fața ochilor cititorilor. Starea higienică? La mahala „rămășițele boierilor se toarnă în nasul mușicilor“. Apoi, cu adîncă mîhnire și revoltă reținută: „Mi-e rușine ca ieșan să mai vorbesc de starea de iluminare a mahalalelor și să mai vorbesc de lipsa de apă“.

Creșterea calitativă a publicisticii d-rului L. Ghelerter se datorește în primul rînd idealului său socialist, pasiunii sale pentru documentare, pentru cunoașterea aprofundată a vieții și luptei clasei muncitoare. Era medic, intra în casele cu lut pe jos, cu ochiuri de geam, iar aer venea în odaie cît ușa putea fi deschisă. Dr. L. Ghelerter se alăturase clasei muncitoare în lupta ei pentru o altă orînduire, socialistă. „La popasuri — scria Tudor Arghezi în „Bilete de papagal“ din 23 noiembrie 1928 — el a ridicat cîte o fințînă și e cel mai adevărat gen de monumente, zidite de hărnicia îndrăgostită a medicului celui fără de arginți, moldovean“. Poetul *cuvîntelor potrivite* amintea, în graiul lui de mare poet, de una „din inițiativele asociate“ ale medicului socialist L. Ghelerter: „Iubirea de oameni“. „Altcineva i-ar fi zis sanatoriu, policlinică, spital, ca să deștepte în bolnav un resentiment, evocator de imagini. Iubirea de Oameni atenuează contactul și-l învîluie cu o aripă a speranței. Omul e

mic și trebuie iubit și în lipsa duhovnicului, care l-a izgonit din ușa bisericii, el are nevoie de un refugiu părintesc. Pace vouă: Doctorul stă în poarta casei cu leacuri și zice: lăsați oamenii să vie la mine“.

Publicistica doctorului L. Ghelerter este un exemplu de modul cum se poate folosi condeiul în răspîndirea ideilor marxiste. Sub iscălitura de Mihai Văleanu, dr. Păcurariu, sub numele său propriu sau fără nici o iscălitură, el scria cînd duios ca un părinte, cînd scilpitor și pătruns de adîncă cugetare. Articolele sale din „Socialismul“ (1920) pot fi date drept pildă de modul cum se îmbinau la el, armonios, ideile militantului socialist de stînga cu grija față de om a medicului socialist.

Dr. L. Ghelerter mînuia genul satiric în polemicile sale de presă. În legătură cu veniturile unei fițiici din Moldova, intitulată „Desperarea“, el scria: „Cînd comerțul merge bine, merge și „Desperarea“. Mai avea și reclame. De pildă: „Firma *La vaca cu vițelul de lapte* procură brînzeturi, delicatose și altele. *Recomandatul hăinar cu stofe din materie de pantaloni* procură straie“ („Evenimentul literar“, din 17 ianuarie 1894). El cerea ca „Lumea nouă“ să conțină materiale din care muncitorul să aibă ce învăța. „Reporterii ziarului se întind în lungi coloane de petit asupra celor mai neînsemnate fapte. Întreaga pagină a 2-a și a 3-a e acoperită de o serie întregă de violuri, omoruri, adultere, chițibușerii și combinații politice fără de nici-un rost“.

Dr. L. GHELERTER rămîne în paginile glorioasei noastre mișcări muncitorești nu numai ca un militant de seamă, dar și ca un mare publicist, un meșter al cuvîntului scris.

BIBLIOGRAFIE

MĂRTURIE a unei activități publicistice desfășurate, pentru cea mai mare parte a articolelor, între anii 1927 și inclusiv 1933, „Memorial de ziaristică“, vol. I, apărut recent în Editura „Minerva“, întregește — așa cum arată însuși autorul în cuvântul ce prefațează ediția — „pe de o parte o carieră scriitoricească într-un plan mai puțin cunoscut, să zicem, de critică socială, iar pe de alta, prin aceasta chiar, se adaogă unuia din capitolele istoriei contemporane, așa cum s-a reflectat el în sensibilitatea unui spectator al ei, independent și cit mai obiectiv cu puțință“.

A fost, de asemenea, în intenția autorului ca publicând acest memorial de ziaristică să se alăture astfel unor scriitori ale căror nume se înscriu într-o lungă și glorioasă tradiție a ziarismului de sorginte scriitoricească — printre care citează în aceeași prefață, limitându-se exclusiv la secolul nostru, pe Nicolae Iorga, Oct. Goga, T. Arghezi, N. D. Cocea, Gala Galaction, M. Sadoveanu, Victor Eftimiu, Ion Vinea, Ion Pas, Camil Petrescu, Cezar Petrescu, G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu, Șerban Cioculescu, Geo Bogza, Zaharia Stancu, Tudor Teodorescu-Braniște, Eugen Jebeleanu, Demostene Botez — prilejuind cititorului, în cazul în care n-a fost contemporan cu epoca, cunoașterea ei sau o confruntare cu propriile

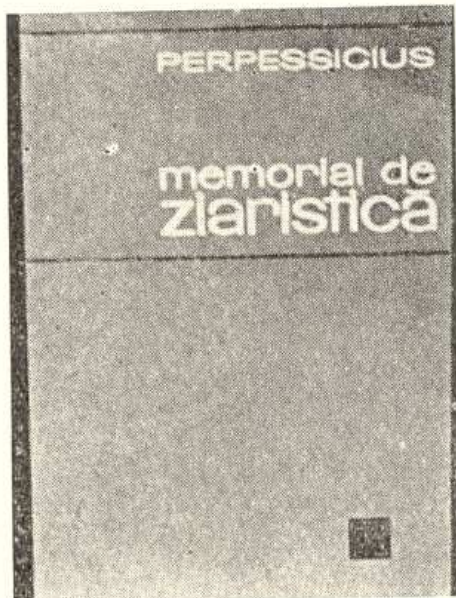
CONTRIBUȚIE la istoriografia și critica noastră literară, cartea lui D. Micu „Început de secol“, de curând apărută în editura Meridiane, reia îmbogățind, sintetizând și sistematizând problematica unor lucrări anterioare : „Literatura română la începutul secolului XX“ și „Istoria literaturii române 1900—1918“.

Cartea este alcătuită din două părți. Prima prezintă „Reviste, grupări și curente literare“, fiind o documentată monografie a momentului social-politic care alcătuiește cadrul mișcării literare din primii 20 de ani ai secolului nostru.

În partea a doua, „Scriitorii“, autorul prezintă concise portrete literare cu sumare date biografice ale tuturor scriitorilor care au participat la această mișcare literară. Printre ei apar nume cunoscute : N. Iorga, G. Ibrăileanu, O. Goga, G. Topîrceanu, C. Hogaș, G. Bacovia, I. Minulescu, P. Cerna, dar și o serie de nume de care istoria literaturii române s-a ocupat pînă acum mai puțin : Sandu Aldea, Spi-

puncte de vedere, în cazul în care a trăit-o.

Ceea ce se impune de la început atenției cititorului, chiar la o simplă răsfoire, este aria largă de cu-

prindere tematică a articolelor (grupate după problematica abordată în : politice, victime de război, edilitare, salariați și pensionari, școala, pacifism, presa, academie, Ardealul, litere și cultură, arte, Varia), fapt ce atestă o prezență activă a autorului în viața socială a epocii și nici de cum o limitare la

ridon Popescu, B. Nemțeanu, I. M. Rașcu, D. Nanu ș.a.

Autorul folosește un criteriu de grupare inedit, prin încadrarea scriitorilor în ambianța spirituală cu care au venit în contact la diferite reviste unde au colaborat, renunțând la procedeul de grupare pe genuri sau curente literare spre a evita formarea unei imagini monocromatice a personalității lor. Astfel, au fost luați în considerație scriitori aparținând „ambianței Semănătorului și a Vieții românești“, „ambianței simboliste“, „ambianței vechilor și noilor Convorbiri“ și „ambianței socialiste“.

Pentru epoca pe care o abordează, epocă „prin excelență ideologică“, „Început de secol“ are meritul de a fi o lucrare completă ; chiar și acei scriitori care n-au putut fi încadrați prin clasificare, conform criteriului ales de autor, sînt discutați în capitolul intitulat „Scriitori negrupați“.

IMPORTANTĂ și valoroasă în primul rînd pentru istoriografia și

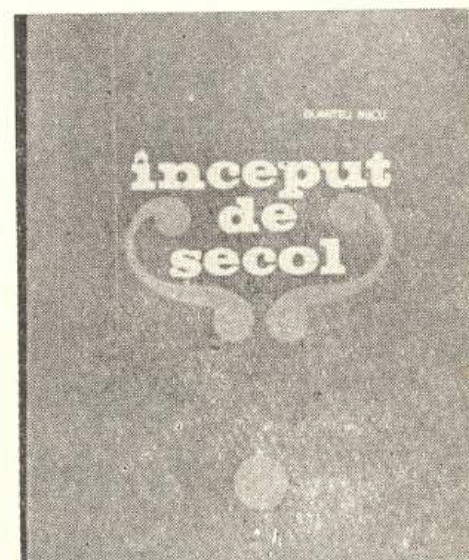
domeniul strict cultural cum poate ne-am fi așteptat cunoscîndu-i formația.

Cele aproape 150 articole strînse în acest prim volum aduc cititorilor imaginea unei întregi epoci (1917—1933). Perpessicius gazetarul nu se sfiște a-și exprima opinia în legătură cu evenimentele la care este martor și aceasta într-o vreme în care „a fi ziarist în concepția d-lor antreprenori de publicitate înseamnă a fi un predestinat la slugărnice guvernamentală, la agramatism...“ (Catehismul ziaristului).

Fidel concepției că „nu se poate vorbi de un catehism al ziaristului, care să nu înceapă cu imperatiul libertății absolute a presei...“, va afirma în același articol : „Doar-mi fiecare cum își așterne, de-și așterne spini — pe spini, scria Heliade Rădulescu, în cunoscutele-i pledoarii pentru libertatea presei. Și ziua de astăzi arată cită dreptate avea“, demonstrînd prin aceste cuvinte crezul înaintat al celui ce-și asumă responsabilitatea afirmațiilor sale.

CUVINTELE ACESTEA, incredințate tiparului în anul 1928, ca și multe altele ce se dezvăluie la o parcurgere a fiecărui articol, capătă pentru cititor (și am în vedere în primul rînd cititorul gazetar) o rezonanță deosebită, invitînd la o lectură atentă.

Milena COMARNESCU

critica românească, cartea reprezintă un instrument util de lucru pentru toți acei care sînt interesați de publicistica noastră literară, de perioada extrem de controversată de la începutul secolului al XX-lea.

A. ANGHIEL

ROD AL UNOR laborioase investigații asupra principalelor reviste literare românești din secolul al XIX-lea („Dacia literară”, „Propășirea”, „Revista română”, „Convorbiri literare”, „Literatorul”, „Vatra” și „Vieața”), volumul de față, realizat de un grup de cercetători ai Institutului de istorie și teorie literară „G. Călinescu”, sub conducerea lui Paul Cornea, constituie o remarcabilă contribuție la cunoașterea istoriei presei noastre în general și a celei literare în special, care în ultima vreme a devenit „un obiect de studiu metodic”, concretizat printr-o serie de lucrări semnificative.

Spre a situa lucrarea de față în contextul disciplinei, considerăm necesar să consemnăm câteva dintre lucrările monografice valoroase apărute pînă acum în literatura de specialitate. Remarcăm, în primul rînd, *Bibliografia analitică a periodicelor românești* (3 volume) de I. Lupu, Nestor Comariano și Ov. Papadima (1966), *Bibliografia generală a etnografiei și folclorului românesc* (vol. 1), alcătuită de un grup de autori sub conducerea lui Adrian Fochi (1969), *Presa literară românească* (2 vol.) de Ion Hanțiu (1969), *Foaie pentru minte, inimă și literatură* de George Em. Marica (1969), *Presa muncitorească și socialistă din România* (vol. 1/1865—1887 și vol 2/1870—1900) (1969), *Contribuții la istoria presei române de Const. Antip* (1965) (o încercare de istorie a presei românești, de la începuturi pînă în zilele noastre), precum și numeroase studii apărute în reviste și diverse publicații de specialitate. Menționăm în această privință studiile despre începuturile presei românești realizate de Dan Simionescu (*Primul ziar tipărit pe pămîntul patriei noastre*, în *Studii și materiale de istorie medie*, nr. 1/1956) și C. Ciuchindel (*Despre începuturile presei românești*; *Curier de Moldavie*, în *Limbă și literatură*, 1956).

Examinînd cu atenție și minuțiozitate presa noastră literară din secolul al XIX-lea, autorii volumului „Reviste literare românești din sec. al XIX-lea” ajung la concluzia că publicînd literatură, pedagogie, istorie și politică într-un „conglomerat indisociabil”, cu deosebire în prima parte a secolului trecut, aceasta (presa) „și-a depășit funcția pur beletristică”, devenînd un „or-

gan politic și cultural”, care a supliniț lipsa altor instrumente de cultură.

Mergînd pe linia unor preocupări tradiționale, autorii prezentului volum monografiază în 430 de pagini cele mai reprezentative reviste literare românești din secolul trecut: „Dacia literară”, „Propășirea”, „Revista română”, „Convorbiri literare”, „Literatorul”, „Vatra” și „Vieața”, realizînd o descriere sistematică a acestor publicații; o mare atenție este acordată laturii biografice a revistelor analizate: „antecedentele, componența colaboratorilor, influențele primite, ecoul în epocă, schimbările de regim redacțional etc.”

În ceea ce privește organizarea metodică a materialului, principiul care a stat la baza lucrării este cel cronologic.

Contribuțiile independente ale cercetătorilor (George Munteanu pentru „Dacia literară”, Paul Cornea pentru „Propășirea”, Stancu Ilin pentru „Revista română”, Rodica Florea pentru „Convorbiri literare”, Marin Bucur pentru „Literatorul” și Teodor Virgolici pentru „Vatra” și „Vieața”) sînt deosebit de valoroase pentru formarea unui instrument de lucru util, deopotrivă, istoricului literar cit și ziaristului.

LUCRARE DE ANALIZĂ, volumul „Reviste literare românești din secolul al XIX-lea” urmărește o pătrundere adîncită în complexitatea problemelor ce le ridică materialele publicate în aceste reviste. Publicarea lui ne pune în relație nemijlocită cu rolul pe care l-a avut presa în mișcarea noastră literară din veacul trecut.

Dumitru LAZĂR

MARIOARA TĂNASE

La 27 iulie 1970, s-a stins din viață una dintre cele mai apreciate cîntărețe de muzică populară — Marioara Tănase.

A reprezentat cu prestigiu cîntecul nostru popular în țară și peste ho-

tare, fiind în același timp o pasionată culegătoare de folclor. În nenumărate rînduri a răspuns cu plăcere invitației Casei Ziariștilor, prezentînd programe de aleasă țînută, obținînd elogiase aprecieri.

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union
of the Socialist Republic of
Romania

XVth Year nos. 7—8 (171—172)
July — August 1970

CONTENTS

ROMANIAN PRESS DAY 1970
Editorial: Passion, Energy and Dynamism (1—2) Telegram addressed to the C.C. the Romanian Communist Party to Comrade Nicolae Ceaușescu (3); Festive Meeting at Journalists House in Bucharest (4—5); Exhibition of Romanian Militant Graphics (2) ★ **PAGES OF HISTORY** Dr. **Olimpiu Matichescu**: From the Glorious Biography of the Newspaper "Scinteia" (6—8) Colonel **Octavian Răuță** (Retd): The Transmissions of the Army in the Days of the August 1944 Insurrection (9—10) ★ **INTERNATIONAL INQUIRY** What Virtues Journalism (III) Replies from Dr. **H. Herbell** (German Democratic Republic), **Shiro Nozaki** (Japan) and **Adolphe Yanga** (Camerons) (11—14) ★ **STUDIES AND RESEARCH** Dr. **Pavel Câmpeanu**: How We Inform Ourselves (15—18); **Stelian Diaconu**: The Effect of the Economic Column (II) (18—24) ★ **WORKSHOP** **George Cuibuș**: The Interview, a Dialogue or Verbal Duel? (25—27) ★ **TELEVISION** **Felicia Antip**: Preaching in the Desert (28—30) ★ **THE JOURNALIST'S CHRONICLE** **Victor Birlădeanu**: A Fruitful Expedition Among Stars (30—31) **Iulius Bachem** (Federal Republic of Germany): Aphorisms on Journalism ★ **DISCUSSION ON LAYOUT** **N. Vereș** ("Năzuința", Sălaj): Between Common and Specific Factors; **Florian Bratu** („Zori noi“, Suceava): The Functionality of Each Element; **Cornel Huțanu** („Vremea nouă“, Vaslui): At the Risk of Repeating Onself (36—42) ★ **ROMANIAN JOURNALISTS ABROAD** * * * Symposium of Economics Correspondents; **H. Dona**: International Discussion on Professional Ethics; **Eugen Florescu**: UNESCO and the Problems of Youth; Colonel **Mihai Apostol**:

NOTRE PRESSE

Revue de l'Union des Journalistes
de la République Socialiste
de Roumanie

XVe ANNÉE Nos 7—8 (171—172)
juillet — août 1970

SOMMAIRE

LA JOURNÉE DE LA PRESSE ROUMAINE — 1970 ★ Editorial: Passion, énergie, dynamisme (1—2); Telegramme adressée au C.C. du Parti Communist Roumain, au camarade Nicolae Ceaușescu (3); La réunion solennelle de la Maison des Journalistes de la Capitale (4—5); Exposition de graphique militante roumaine (2) ★ **PAGES D'HISTOIRE**: Dr. **Olimpiu Matichescu**: La glorieuse biographie du journal „Scinteia“ (6—8) Colonel de réserve **Octavian Răuță**: Les transmissions de l'armée pendant l'insurrection du 23 Août 1944 (9—10) ★ **ENQUETE INTERNATIONALE - QUELLES VERTUS ATTRIBUEZ-VOUS A LA PROFESSION DE JOURNALISTE?** (III) Répondent Dr. **H. Herbell** (R.D.A.); **Shinroku Nozaki** (Japon); **Adolphe Yanga** (Cameroun) (11—14) ★ **ETUDES, RECHERCHES** Dr. **Pavel Câmpeanu**: La manière dont nous nous informons (15—18); **Stelian Diaconu**: Comment est accueilli la rubrique économique (II) (18—24) ★ **ATELIER** **George Cuibuș**: L'interview — dialogue ou duel verbal? (25—27) ★ **T.V. Felicia Antip**: Prédications dans le désert (28—30) ★ **CHRONIQUE DU JOURNALISME** **Victor Birlădeanu**: Une fructueuse expédition parmi les étoiles (30—31); **Iulius Bachem** (R.F.A.): Aphorismes sur le journalisme (32) ★ **DEBAT AU SUJET DE LA PRÉSENTATION GRAPHIQUE** **N. Vereș** („Năzuința“-Sălaj): Entre les facteurs communs et les facteurs spécifiques; **Florian Bratu** („Zori noi“-Suceava): Le caractère fonctionnel de chaque élément; **Cornel Huțanu** („Vremea nouă“-Vaslui): Au risque de parcourir des terrains très fréquentés (36—42) ★ **JOURNALISTES ROUMAINS A L'ÉTRANGER** * * * Symposium des journalistes économistes; **H. Dona**: Problèmes d'éthique professionnelle soumis à un débat international; **Eugen Florescu**: L'U.N.E.S.C.O. et les problèmes de la jeunesse; Colonel

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики
Румынии

Год XV, № 7—8 (171—172)
июль — август 1970 г.

СОДЕРЖАНИЕ

ДЕНЬ РУМЫНСКОЙ ПЕЧАТИ—1970. Редакционная статья: Телеграмма Центральному Комитету РКП товарищу Николае Чаушеску (3); Стрость, энергия динамизм (1—2); Торжественное собрание в бухарестском Доме журналистов (4—5); Выставка румынской воинствующей графики (2) ★ **СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ.** Др. **Олимпиу Матическу**: Из славной биографии газеты „Скынтейя“ (6—8); Полковник в отставке **Октавиан Рăуцэ**: Части связи армии в дни вооруженного восстания 23-го августа 1944 г. (9—10) ★ **МЕЖДУНАРОДНАЯ АНКЕТА: КАКЩЕ ДОБРОДЕТЕЛИ НАХОДИТЕ ВЫ У ПРОФЕССИИ ЖУРНАЛИСТА?** (III). Отвечают: Др. **Г. Гербел** (ГДР); **Широку Нозаки** (Япония); **Адольф Янга** (Камерун) (11—14) ★ **ИССЛЕДОВАНИЯ.** Др. **Павел Кымпиану**: Как мы информируемся? (15—18); **Стelian Diaconu**: Как воспринимается экономический раздел (II) (18—24) ★ **МАСТЕРСКАЯ.** **Джордже Куйбуш**: Интервью — диалог или словесный поединок? (25—27) ★ **ТЕЛЕВИДЕНИЕ.** **Фелиция Антип**: Тщетные проповеди (28—30) ★ **ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТА.** **Виктор Бырлăдеану**: Плодотворная экспедиция среди звезд (30—31) **Юлиус Бахем** (ФРГ): Афоризмы о журналистике (32) ★ **РАЗГОВОР О ГРАФИЧЕСКОМ ОФОРМЛЕНИИ.** **Н. Вереш** („Нăзуинца“ — Сэлаж): Между общими и специфическими факторами; **Флорин Брату** („Зорь ной“ — Сучава): Функциональность каждого элемента; **Корнел Хуцану** („Время ноуэ“ — Васлуй): Рискуя идти по протоптаным следам (36—42) ★ **РУМЫНСКИЕ ЖУРНАЛИСТЫ ЗА РУБЕЖОМ.** * * * Симпозиум журналистов экономистов; **Х. Дона**: Вопросы профессиональной этики в международной дискуссии; **Еу-**

CONTENTS

Exchange of Experience on Patriotic and Internationalist Education; **G. Brătescu**: Road Safety and Journalism (43—47) ★ **INTERVIEWS** with **Alain Chanel** about Journalese, Retraining and Press Studies, with Prof. Dr. Docent **Emil Crăciun** about The Hygiene of Newspaper Readers, and with **François Richaudeau** about Rapid Reading (48—51) ★ **NOTES A. Negru**: The County Paper is also the Organ of the People's Council; **L. Schiffer**: "Litoralul"—an Evening Paper; **D. Tărnăuceanu**: Specialization? Yes! But in What Direction? **Sin Arion**: Advertisement or Information?; **L. Sărățeanu**: Radio Holidays (52—56) ★ **HOW WE WRITE** **M. Popescu-Marin**: Technical Terms in the Press; **Marius Mircu**: A Small "Tiny" Article (56—57) ★ **VIEWS Ion Sinca**: Defining the Profile of the Local Paper (58—64) ★ **ANNIVERSARIES** Colonel **Radu Olaru**: "Apărarea Patriei" XXV (65—66) ★ **CALENDAR I. Felea**: A Master of the Socialist Word (67—68) ★ From the Activity of the Journalists' Union ★ At Journalists's House ★ Guests from Abroad (32—35, 42); Bibliography (69—70).

SOMMAIRE

Mihai Apostol: Echange d'expérience sur les problèmes de l'éducation patriotique et internationaliste; **Gh. Brătescu**: La sécurité routière et le journalisme (43—47) ★ **INTERVIEWES** Avec **Alain Chanel**: sur le "Journalisme", le recyclage et les études de presse; Avec le professeur Dr agrégé **Emil Crăciun** sur... l'hygiène du lecteur de journaux; Avec **François Richaudeau** sur la lecture rapide (48—51) ★ **NOTES A. Negru**: Le journal départemental est aussi l'organe du conseil populaire; **L. Schiffer**: "Littoral — information du soir"; **D. Tărnăuceanu**: Spécialisation, oui! Mais dans quelle direction?; **Sin Arion**: Réclame... ou information?; **L. Sărățeanu**: "Radio-Vacances" (52—56) ★ **COMMENT ECRIVONS-NOUS?** **M. Popescu-Marin**: Le terme technique dans la presse; **Marius Mircu**: Un "petit papier" (56—57) ★ **OPINIONS** **Ion Sinca**: définition de la structure du journal local (58—64) ★ **ANNIVERSAIRES** Colonel **Radu Olaru**: "Apărarea Patriei" (La Défense de la Patrie) — XXV (65—66) ★ **CALENDRIER** **I. Felea**: Le maître de la parole socialiste (67—68) *** De l'activité de l'Union des Journalistes *** A la Maison des Journalistes *** Hôtes étrangers (32—35, 42); Bibliographie (69—70).

СОДЕРЖАНИЕ

Михай Апостол: ЮНЕСКО и вопросы молодежи; Полковник **Михай Апостол**: Обмен опытом по вопросам патриотического и интернационального воспитания; **Г. Брăтеску**: Дорожная безопасность и газетное дело (43—47) ★ **БЕСЕДЫ**. **Ален Шанель** о "Журнализм"-е, повторной циклизации и исследованиях о печати; **Эмил Крăчун** о... гигиене газетного читателя; **Франсуа Ришодо** о быстром чтении (48—51) ★ **ЗАМЕТКИ**. **А. Негру**: Уездная газета является и органом народного совета; **Л. Шиффер**: "Литорал — вечерняя информация"; **Д. Тăрнăучану**: Специализация, да! Но в каком направлении? **Син Арюн**: Реклама... или инмирование? **Л. Сărățeanу**: "Радио-Каникулы" (52—56) ★ **КАК МЫ ПИШЕМ**. **М. Попеску-Марин**: Технический термин в печати; **Мариус Мирку**: "Маленькая статейка" (56—57) ★ **МНЕНИЯ**. **Ион Шинка**: Определение профиля местной газеты (58—64) ★ **ГОДОВЩИНЫ**. Полковник **Раду Олару**: Газета "Апăраря Патрией" — XXV (65—66) ★ **КАЛЕНДАРЬ**. **И. Феля**: Мастер социалистического слова (67—68) ★ Из деятельности Союза журналистов ★ В Доме журналистов ★ Гости из-за рубежа (32—35, 42) ★ Библиография (69—70)

PENTRU
VARA
'70

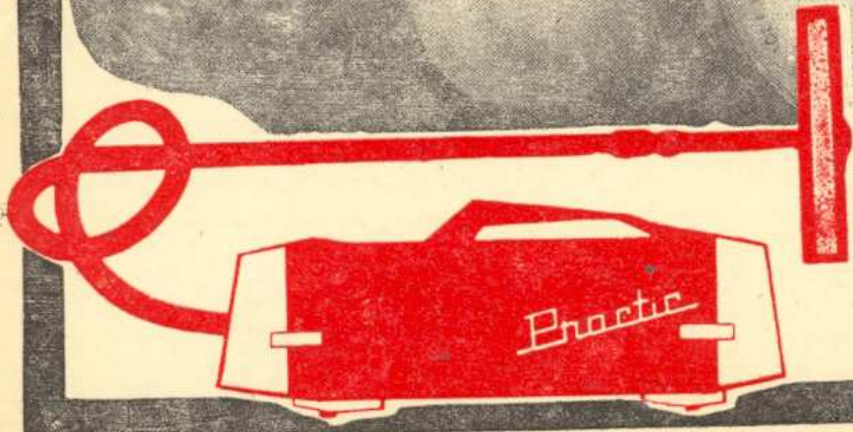
o gamă variată
de sortimente și mode-
le vestimentare, ele-
gante și moderne, din
țesături fine, neșifona-
bile, în cele mai plăcute
culori.

CU ASPIRATORUL
DE PRAF

PRACTIC

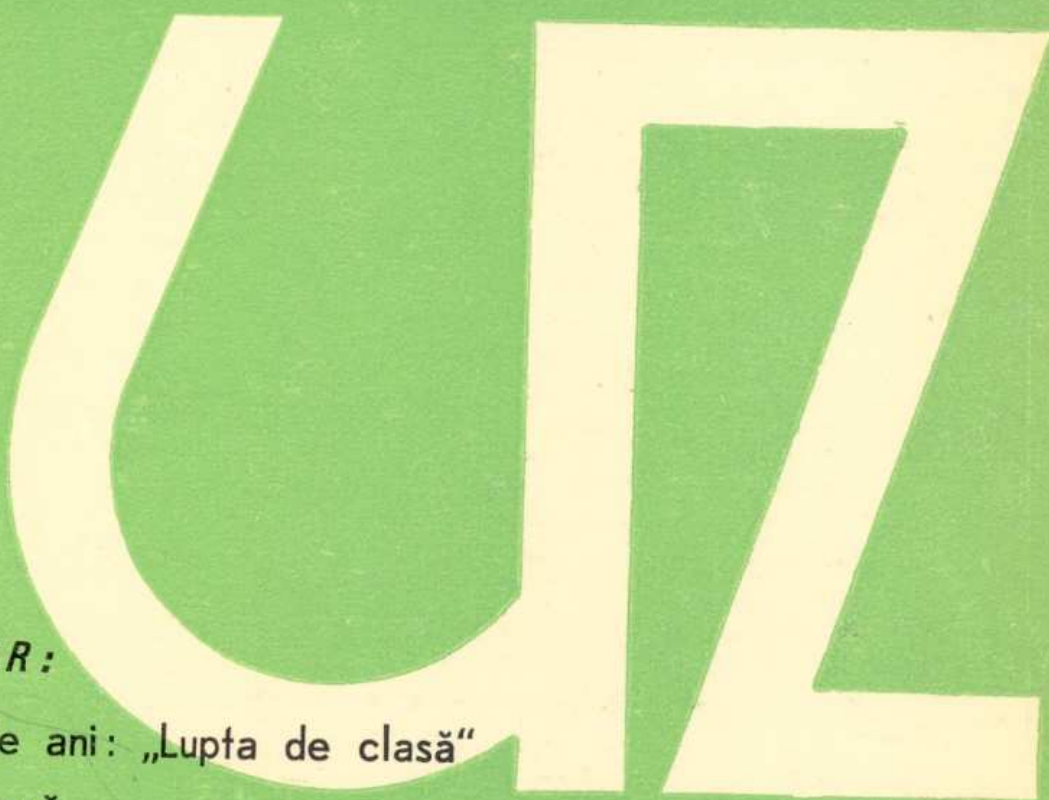
IN NUMAI
10 minute
AM REZOLVAT
PROBLEMA
CURATENIEI

PRET de VINZARE 785 LEI
Practic

P. 11. 583.
Revista
Uniunii
ziariștilor
din
Republica
Socialistă
România

presa noastră

DIN SUMAR:

- * Tînără la 50 de ani: „Lupta de clasă“
- * Calitatea în presă
- * Relația ziar—carte politică, o octavă mai sus!
- * Plastica rîsului — gen publicistic major
- * O permanență de cel mai larg interes public: învățămîntul
- * Stilul comunicării de masă, stilul nostru
- * T. V., unde-ți sînt comentatorii?
- * V. Anestin și H. M. Stanley

Proletari din toate țările, uniți-vă!

PRESA NOASTRĂ

Revista Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România
ANUL XV nr. 9 (173) septembrie 1970

SUMAR:

SEMICENTENARUL REVISTEI „LUPTA DE CLASĂ“

Cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu la solemnitatea acordării unor înalte distincții revistei „Lupta de clasă“ și lucrătorilor din redacția ei

Adunarea festivă de la Casa Scînteii

Cuvîntarea tovarășului Ștefan Voicu, Erou al Muncii Socialiste, redactor șef al revistei „Lupta de clasă“

* * * Ziua solidarității internaționale a ziaristilor (1—11)

OPINII :

Ing. Dumitru **NICULESCU**: Puternică prezență social-militantă, în lupta pentru calitate: **PRESA !** (13—16)

Prof. dr. ing. Valter **ROMAN**: Presa și cartea politică (17—18)

A. **BARANGA**: Caricatura și cîteva probleme ale genului (19—20)

Al. **POPESCU**: Probleme ale învățămîntului în presă (21—22)

Acad. Al. **GRAUR** Stilul presei — mijloc esențial al comunicării de masă (23—24)

Felicia **ANTIP**: Unde ne sînt comentatorii ? (25—26)

CRONICA PUBLICISTICII

Victor **BÎRLĂDEANU**: Tineretul — obiect de meditație pentru prestigioase spirite ale contemporaneității (27—28)

DIN ACTIVITATEA PROFESIONALĂ A UNIUNII ZIARIȘTILOR: Vasile **RAUSSER**, Ion **CHIȚU** și Al. **GÎNJU** — despre activitatea și proiectele unor asociații și cluburi — Oaspeți de peste hotare (29—31)

DEZBATERI

Gh. **CÎRSTEA**: Profilul ziarului județean — noțiune cu conținut dinamic (36—37)

Fl. **BRATU**: O problemă cu multe fațete (38—39)

Petre **DRĂGULEA**: Trei condiții inseparabile (37—38)

PUBLICISTICĂ ȘI PUBLICIȘTI

I. **FELEA**: VICTOR ANESTIN — un pasionat popularizator al științei (39—40)

Eugen B. **MARIAN**: Henry Morton STANLEY (41—42)

CUM SCRITEM

Luiza **SECHE**: Formații lexicale noi în presa noastră (43—46)

* * * Agenda lunii următoare — octombrie 1970 (32)

Redactor șef
PETRE CONSTANTINESCU
ÎN COLEGIUL DE REDACȚIE :

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretar general de redacție), **C. N. Constantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Calea Victoriei nr. 163
Telefon : 15.21.02

SĂRBĂTORIREA SEMICENTENARULUI

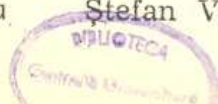
REVISTEI „LUPTA DE CLASĂ”,

Cuvîntul tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU cu prilejul solemnităţii de la Consiliul de Stat

Doresc ca în numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al Consiliului de Stat şi al guvernului să adresez calde felicitări întregului colectiv al revistei „Lupta de clasă”, atât pentru

înalta distincţie primită cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la apariţia primului ei număr, cât şi pentru titlul de „Erou al Muncii Socialiste” acordat tovarăşului Ştefan Voicu, vechi militant al partidu-

lui nostru, pentru distincțiile conferite celorlalți tovarăși, membri ai acestui colectiv.

Hotărîrea Comitetului Central de a acorda această înaltă distincție revistei „Lupta de clasă” are, într-adevăr, o semnificație deosebită; aceasta constituie o subliniere a faptului că în toți anii existenței sale — atît în ilegalitate, cît și în perioada de după 23 August — revista și-a adus contribuția prețioasă la răspîndirea ideilor marxist-leniniste în țara noastră, la înarmarea activului și a membrilor de partid cu cunoștințe teoretice, la răspîndirea concepției materialist-dialectice despre viață și societate.

Desigur, este greu de făcut un bilanț cuprinzător al activității de 50 de ani a acestei reviste, mai cu seamă că ea a apărut, cum se știe, în condiții destul de grele; chiar și după 23 August revista a trecut prin diferite faze de dezvoltare și nu se poate spune că munca și conținutul său au fost ferite de unele influențe, mentalități, stări de lucruri care s-au manifestat în trecut și în partidul nostru, în mișcarea revoluționară. Făcînd însă un bilanț general al activității revistei, trebuie să spunem că ea a reușit să contribuie la activitatea ideologică și de construire a socialismului dusă de partidul nostru. Conferirea acestei înalte distincții și a decorațiilor acordate tovarășilor care lucrează în redacția „Luptei de clasă” constituie o apreciere a muncii depuse pînă acum, a rezultatelor obținute de colectivul revistei. Aceasta constituie totodată un îndemn de a munci mai bine, de a organiza mai judicios activitatea, de a face ca revista să-și îndeplinească în condiții și mai bune sarcinile mari ce îi revin.

Este un adevăr de necontestat că dezvoltarea operei de edificare socialistă în țara noastră, construcția socialistă în general, procesul de transformare revoluționară a societății ridică noi și noi probleme. Fără a sesiza în permanență noul, fără a aborda cu curaj și, în același timp, în mod

principial, fenomenele pe care le ridică viața, schimbările revoluționare din viața societății, nu se poate concepe rezolvarea acestor probleme, îndeplinirea cu succes a sarcinilor construcției ideologice. De aceea, partidul nostru acordă o atenție deosebită muncii ideologice, analizei continue a transformărilor care au loc în societatea noastră și în lume, urmărind, prin aceasta, să înarmeze activul de partid, întregul popor cu o orientare justă în opera de edificare a societății socialiste, în lupta pentru a contribui la unirea și întărirea forțelor revoluționare, antiimperialiste, la promovarea colaborării și păcii în lume. În acest spirit, noi considerăm că „Lupta de clasă”, ca organ teoretic al partidului — împreună, desigur, cu celelalte publicații și multiplele noastre mijloace de activitate ideologică și de propagandă — trebuie să-și îmbunătățească și mai mult activitatea, pentru a răspunde în condiții mai bune cerințelor puse de conducerea partidului, de viață, de însăși dezvoltarea societății noastre.

Comitetul Central al partidului nostru are convingerea că colectivul „Luptei de clasă”, toți comuniștii din domeniul activității ideologice vor depune eforturi și mai mari pentru a-și ridica în permanență nivelul de cunoștințe, pentru a studia ei înșiși continuu și a înțelege mai bine ceea ce este nou în societate, spre a putea reflecta aceste transformări atît în revista „Lupta de clasă”, cît și în celelalte publicații, în întreaga noastră activitate ideologică; să facem ca toate aceste mijloace de propagandă să constituie un puternic sprijin al partidului, să devină un factor însemnat în ridicarea continuă a nivelului muncii întregului nostru partid. Avem convingerea că pe acest drum colectivul revistei „Lupta de clasă” va aduce în continuare o contribuție prețioasă.

Doresc să vă urez tuturor mari succese în activitatea viitoare și multă sănătate.

SOLEMNITATEA ÎNMÎNĂRII UNOR ÎNALTE DISTINCȚII

LA 3 SEPTEMBRIE a.c., în cadrul unei solemnități la Consiliul de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a înmănat ordinul „Steaua Republicii Socialiste România”, clasa I, conferit revistei „Lupta de clasă”, organ teoretic și politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea mișcării muncitorești, la activitatea revoluționară a Partidu-

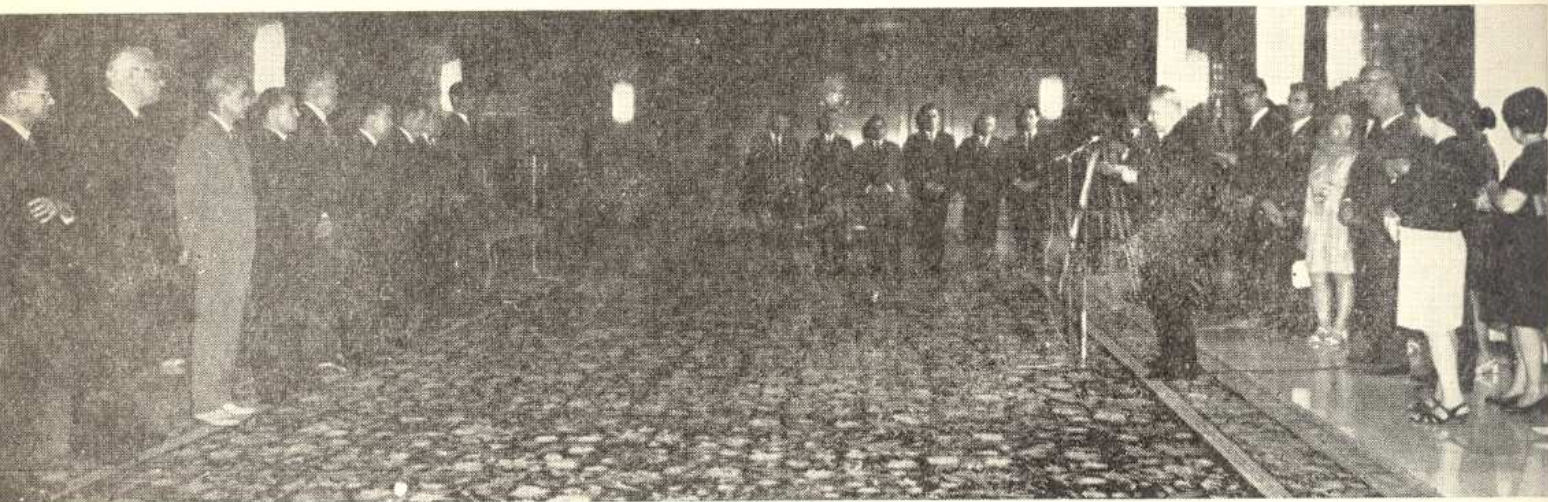
lui Comunist Român, la opera de edificare a socialismului, la împlinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la activitatea ideologică, teoretică și de educare marxist-leninistă, cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la apariția primului număr al revistei.

La solemnitate au participat tovarășii Emil Bodnaraș, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Gheorghe Rădulescu, Virgil Trofin, Ilie Verdeș, Dumitru Popescu, Miron Constantinescu, Constantin Stătescu, secretarul Consiliului de Stat, membri

ai C.C. al P.C.R., vechi militanți ai mișcării noastre muncitorești, colaboratori ai revistei, redactori șefi ai unor ziare centrale.

În cadrul aceleiași solemnități, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmănat titlul de „Erou al Muncii Socialiste” și medalia de aur „Secera și ciocanul”, conferit tovarășului Ștefan Voicu, redactor-șef al revistei „Lupta de clasă”, pentru merite deosebite și activitate îndelungată în mișcarea muncitorească, pentru contribuția adusă la lupta împotriva fascismului, la împlinirea revoluției

populare, a operei de construire a socialismului, la activitatea politică și ideologică a Partidului Comunist Român.

De asemenea, au fost înmânate ordinul „Meritul Cultural”, clasa I, tovarășului Nestor Ignat, „Ordinul Muncii”, clasa a II-a, tovarășului Ion Mitran, ordinul „23 August”, clasa a III-a, tovarășului Paul Radovan, redactori-șefi adjuncți ai revistei, Henrietta Vaserman, șeful secției economice: Ordinul Muncii cl. a II-a, Petru Berar, șeful secției filozofie: Meritul Științific cl. a III-a, Ileana Vrancea, șeful secției literatură: Meritul Cultural cl. a III-a, Liviu Melinte, redactor: Ordinul Muncii cl. a II-a, Cornel Almășan, redactor: Ordinul Muncii cl. a III-a, Silvia Preda, secretară: Ordinul Muncii cl. a III-a, Elena Ivanovici, dactilografă: Ordinul Muncii cl. a III-a, Vasilica Stoleriu, dactilografă: Ordinul Muncii cl. a III-a, Elena Cătălinoiu, dactilografă: Medalia Muncii, Ioana Ciobanu, dactilografă: Medalia Muncii.

★

Mulțumind în numele celor decorați, tovarășul Ștefan Voicu a spus: Înaltele distincții acordate unor lucrători din redacție și, mai ales, înobilarea cu cel mai înalt ordin al Republicii noastre socialiste a revis-

tei la care lucrăm, cea mai veche publicație comunistă din țară, reprezintă pentru noi, cei din redacție, nu numai o înaltă cinstire, dar și un imbold, o obligație de a fi demni de această înaltă cinstire acordată de partid.

În continuare, vorbitorul a spus: Vă mărturisim, tovarăși, că pentru noi constituie o mare satisfacție și capătă caracterul unei importante semnificații înmînarea distincțiilor personal de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și, implicit, desigur, prezența sa la această solemnitate. Secretar general al partidului nostru, conducător al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este, totodată — să-mi fie îngăduit să spun — propagandist și om de investigație teoretică, promotor și protagonist al unei intense și creatoare activități ideologice.

Se poate spune că în cîmpul ideologic, în care ani de zile a domnit — să nu ne fie cu supărare — un aer oarecum stătut, rînced, de citatomanie, de repetare a unor formule gata „omologate”, de evitare a cercetării noului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus un curent puternic de aer proaspăt, a pus cu îndrăzneală, cu înaltă principialitate marxist-leninistă, problemele noi ale dezvoltării societății noastre, ale

mișcării comuniste mondiale, ale lumii contemporane; el a stimulat întreaga noastră viață ideologică, gîndirea social-politică prin critică severă, dar dreaptă, prin îndrumarea atentă și prin exemplul personal de sesizare și aprofundare teoretică a noilor fenomene, prin legarea strînsă a conceptelor ideologice de practica construcției noastre socialiste, de cerințele dezvoltării sistemului mondial socialist, de fenomenele noi ale lumii contemporane, ale procesului revoluționar mondial.

Vă încredințăm, tovarăși, că înalta cinstire pe care conducerea partidului și statului ne-a acordat-o astăzi constituie pentru noi, cei din redacția „Lupta de clasă”, un puternic imbold pentru ridicarea permanentă a nivelului nostru ideologic și politic, ca o condiție hotărîtoare pentru a situa în permanență ținuta ideologică a revistei la înălțimea exigențelor partidului.

A luat apoi cuvîntul tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU.**

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți conducători de partid și de stat s-au întreținut apoi într-o atmosferă caldă, tovarășească cu cei decorați.

ADUNAREA FESTIVĂ DE LA CASA SCÂNTEII

ÎN SALA DE MARMURĂ a Casei Scînteii a avut loc, la 3 septembrie a.c., adunarea festivă consacrată împlinirii a 50 de ani de la apariția primului număr al revistei „Lupta de clasă“, organ teoretic și politic al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

La festivitate au luat parte tovarășii Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Dumitru Popescu, Leonte Răutu, Miron Constantinescu, Mihai Gere, membri ai C.C. al P.C.R., activiști de partid, vechi militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră, colaboratori ai revistei, oameni de cultură, ziariști din presa centrală și de la diverse publicații.

Adunarea a fost deschisă de tovarășul Ștefan Voicu, membru al

C.C. al P.C.R., redactor-șef al revistei „Lupta de clasă“, care a vorbit despre activitatea desfășurată de revistă de-a lungul celor 50 de ani. (Textul cuvîntării este publicat în corpul revistei).

În continuare, a luat cuvîntul tovarășul Alexandru Ionescu, redactor-șef al ziarului „Scînteia“.

Aniversarea pe care o cinștim azi, a spus vorbitorul, dobîndește o semnificație cu atît mai profundă cu cît are loc pe fundalul pregătirilor pentru sărbătorirea gloriosului semi-

centenar al partidului. Stagiul publicistic de jumătate de secol pe pozițiile marxism-leninismului oglindecște tradițiile vechi și bogate ale mișcării revoluționare din țara noastră; sîntem îndreptățiți să-l consemnăm ca o ilustrare grăitoare a atenției primordiale pe care partidul nostru a acordat-o în decursul întregii sale existențe activității ideologice, răspîndirii în mase a ideilor revoluționare ale socialismului.

Dacă ar fi să descifrăm trăsăturile distinctive ale articolelor din

colecția revistei, vom constata că prin ele trec ca un fir roșu fidelitatea neabătută a partidului nostru față de principiile marxism-leninismului, dragostea sa neabătută față de patrie, atașamentul la ideile internaționalismului.

Aducînd un salut din partea Prezidiului Academiei de Științe Sociale și Politice, tovarășul Miron Constantinescu, președintele Academiei, a spus: Rezultatele pe care revista dumneavoastră le-a obținut în sprijinirea eforturilor poporului nostru pe calea industrializării socialiste, a cooperativizării agriculturii, a generalizării relațiilor socialiste de producție în economia națională, în lupta pentru transformarea ideologiei marxist-leniniste în ideologia dominantă în țara noastră, pentru avîntul științei și culturii și legarea lor de cerințele vieții, de interesele majore ale poporului, au situat-o la loc de cinste.

Academia de Științe Sociale și Politice vede în revista „Lupta de clasă“ o publicație militantă, o tribună înaintată de promovare a ideologiei marxist-leniniste și a politicii partidului nostru, o armă de preț în lupta pentru întărirea politică și organizatorică a rîndurilor partidului nostru, pentru generalizarea teoretică a fenomenelor economice, sociale și politice.

În numele comuniștilor, al tuturor lucrătorilor din Uzina de utilaj chimic „Grivița Roșie“ din Capitală, a adresat felicitări colectivului redacției revistei „Lupta de clasă“ tovarășul Constantin Zamfir, secretarul comitetului de partid, care a spus printre altele:

Pentru noi cei ce lucrăm în fabrici și uzine, revista „Lupta de clasă“ constituie, împreună cu celelalte ziare și publicații de partid, un prețios sprijin în activitatea ce o desfășurăm în vederea propagării

politicii interne și externe a partidului nostru, a ridicării conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a mobilizării lor în ampla operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Luînd cuvîntul în numele Uniunii ziaristilor, al redacției „Contemporanul“, tovarășul George Ivașcu a spus:

Apariția „Luptei de clasă“ în 1920 se înscrie într-un context larg de aspirații și revendicări ce cuprinsese societatea românească recent ieșită dintr-un război care adusese atîtea prefaceri în lucruri și conștiințe. Alături de „Lupta de clasă“, o serie de alte publicații își afirmau ferm voința de a continua, pe o treaptă nouă, tradițiile revoluționare antebelice.

Referindu-se la seria legală a „Luptei de clasă“, vorbitorul a subliniat că colecția acestei noi serii va trebui să rămînă pentru istoricul viitor una din sursele de reconstituire a climatului unui sfert de veac de edificare, în condiții atît de complexe, a României socialiste.

A vorbit apoi tovarășul Ion Mitran, redactor șef adjunct al revistei „Lupta de clasă“, care a spus: Redacția „Luptei de clasă“, sub conducerea directă a Comitetului Central, este conștientă de eforturile și mai mari ce trebuie să le depună pentru a se situa permanent la înălțimea încrederii acordate, a sarcinilor puse de partid presei, muncii ideologice. Vorbitorul a arătat că întregul colectiv al redacției se angajează în fața conducerii partidului să muncească neobosit pentru ca paginile revistei, oglindind multilateral activitatea a partidului în conducerea societății, politica sa internă și externă, să fie totdeauna la nivelul valorii și dinamismului caracte-

ristice acestei politici, al prestigiului ei recunoscut în lumea de azi.

În încheierea adunării s-a dat citire telegramei pe care colectivul revistei „Lupta de clasă“ a adresat-o Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**.

Asigurăm Comitetul Central — se spune în telegramă — că sintem conștienți de îndatoririle mari și complexe ce ne revin în lumina în-suflețitoarelor obiective și sarcini trasate de Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român în vederea edificării în patria noastră a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Vom milita și de acum înainte pentru a face larg cunoscut fundamentul teoretic al politicii interne și externe a partidului și statului nostru.

Pentru noi, cei care lucrăm pe frontul ideologic, activitatea practică și teoretică, profund creatoare pe care o desfășurați dumneavoastră, tovarășe Ceaușescu, în fruntea partidului și statului, reprezintă un mobilizator îndemn, un strălucit exemplu de înaltă principialitate marxist-leninistă în sesizarea și aprofundarea noilor fenomene care apar în evoluția societății noastre socialiste, a lumii contemporane, a procesului revoluționar mondial.

Înalta distincție care a fost acordată revistei „Lupta de clasă“, aprecierile pe care le-ați rostit cu acest prilej, indicațiile privind munca de viitor constituie pentru noi, ca și pentru întreaga presă, un imbold și un prețios sprijin în perfecționarea activității teoretice și publicistice.

Tovarășii,

Este pentru mine deosebit de plăcut să exprim, de la primele cuvinte, marea bucurie și satisfacție a colectivului nostru de redacție că ziua de astăzi, aniversarea a 50 de ani de la apariția primului număr al revistei „Lupta de clasă“, a devenit pentru noi o adevărată sărbătoare, în primul rând datorită faptului că publicația noastră a fost onorată cu cel mai înalt ordin al patriei noastre — Ordinul „Steaua Republicii Socialiste România“, cl. I.

Acesta este pentru noi un moment emoționant. Cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul înmînării înaltei distincții, constituie pentru colectivul de redacție al „Luptei de clasă“, care cuprinde și pe cei care asigură apariția publicațiilor „Munca de partid“ și „În ajutorul propagandiștilor“, un puternic imbold în muncă, o călăuză în activitatea noastră ideologică și politică. Înalta cinstită pe care conducerea partidului o acordă revistei „Lupta de clasă“ ne obligă, pe noi cei ce lucrăm în colectivul acestei redac-

Cuvîntul tovarășului ȘTEFAN VOICU

REDACTOR ȘEF AL REVISTEI
„LUPTA DE CLASĂ“

EROU AL MUNCII SOCIALISTE

ții, să depunem toate eforturile pentru ridicarea permanentă a nivelului nostru ideologic și politic, ca o condiție hotărîtoare pentru a situa continuu nivelul ideologic al revistei la înălțimea cerințelor și exigențelor științifice ale politicii interne și internaționale a partidului, să ne pătrundem de spiritul creator marxist-leninist al partidului, al conducerii noastre de partid. Numai așa vom putea răspunde cu bine încrederii pe care ne-o acordă partidul, încredințându-ne grelele sarcini pe care le avem de îndeplinit pe frontul gîndirii social-politice marxist leniniste, al dezvoltării conștiinței socialiste, în opera vastă de realizare a mărețului program elaborat de partid pentru propășirea continuă a poporului român, pentru triumful construcției socialiste și comuniste în patria noastră.

Tovarășii,

În luna mai a anului viitor se vor împlini, după cum se știe, 50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, eveniment care a însemnat o cotitură istorică în

dezvoltarea mișcării muncitorești revoluționare din țara noastră, a ridicat pe o treaptă superioară lupta dusă de clasa muncitoare, de masele largi ale poporului, pentru eliberarea socială și națională, pentru făurirea României libere și independente, a României socialiste.

Un rol de mare însemnătate în activitatea ideologică și organizatorică în vederea creării Partidului Comunist Român l-a avut revista „Lupta de clasă“, apărută la 1 iulie 1920, ca publicație a secției București a partidului socialist, a aripei de stînga din acest partid, cu obiectivul principal de a acționa pentru transformarea partidului socialist în partid comunist. Astăzi, cînd sărbătorim o jumătate de veac de la apariția revistei, Partidul Comunist Român, călît în lupte grele, glorioase, reprezintă forța conducătoare a societății românești, este urmat cu devotament și încredere de întregul popor, în vasta activitate creatoare pentru îndeplinirea mărețului program de înflorire multilaterală a patriei noastre socialiste, elaborat de Congresul al X-lea al partidului.

Revista „Lupta de clasă“ avea să ocupe, de-a lungul deceniilor un loc de seamă în procesul de clarificare și maturizare ideologică, de consolidare politică și organi-

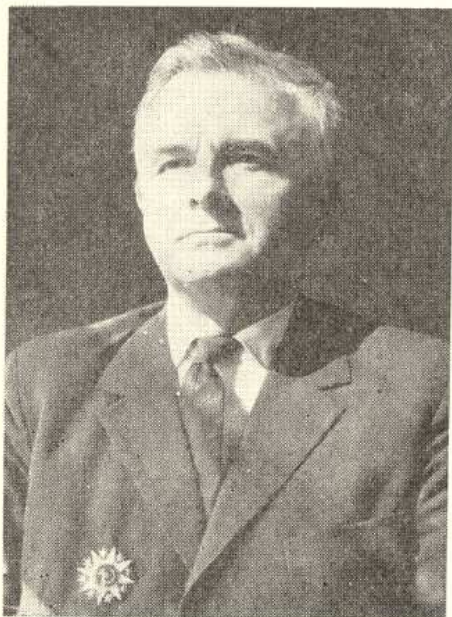
zatorică a partidului, ca detașament de avangardă marxist-leninistă a clasei noastre muncitoare.

În cei douăzeci de ani de ilegalitate a partidului, apariția revistei a fost întreruptă de patru ori, pe perioade mai lungi sau mai scurte, din cauza teroarei exercitate de guvernele burghezo-moșierești. Cu prețul vieții și libertății lor, sute și mii de comuniști au redactat, au tipărit și difuzat din om în om revista, camuflată în coapse cu titluri false, pentru a înșela vigilența agenților de Siguranță. Între colaboratorii revistei „Lupta de clasă“ din anii ilegalității se numără fruntași ai mișcării noastre comuniste ca Elena Filipovici, David Fabian, Alexandru Dobrogeanu-Gherea, Gheorghe Moscu-Bădulescu, Alexandru Nicolau, Lucrețiu Pătrășcanu și alții.

În anii premergători celui de-al doilea război mondial, ani de covârșitoare însemnătate pentru soarta României, Partidul Comunist Român a dus o luptă eroică pentru salvarea intereselor poporului și progresul societății românești, pentru unirea tuturor forțelor democratice, patriotice, în scopul zdrobirii fascismului intern, pentru apărarea independenței și ființei naționale a României, amenințate de cotropirea hitleristă.

Activitatea plină de abnegație, pentru cauza poporului muncitor, pentru cauza patriei, desfășurată de partidul comunist în acei ani de mari înclăstări sociale și bătălii politice, n-a fost ferită de slăbiciuni, neajunsuri și greșeli, care s-au reflectat, desigur, și în paginile revistei „Lupta de clasă“. Esențial este însă faptul că forțele sănătoase ale partidului, unitatea comuniștilor legați de mase și acționînd în plină vîltoare a realităților social-politice, îmbinînd munca legală cu cea ilegală, nu s-au abătut nici un moment de la obiectivul lor principal: mobilizarea tuturor forțelor democratice, progresiste, patriotice pentru eliberarea națională și socială a poporului român.

Lupta eroică a clasei noastre muncitoare, a partidului ei comunist, în perioada ilegalității, luptă la care revista „Lupta de clasă“ a participat din plin, a întărit autoritatea politică și experiența partidului, a contribuit la maturizarea sa ideologică și organizatorică. Aceasta a permis ca în timpul războiului hitlerist, în condițiile creșterii rezistenței antifasciste a poporului și ale loviturilor zdrobitoare date pe front armatelor germane de către armatele sovietice, de către celelalte puteri antihitleriste, partidul comunist să coali-

NESTOR IGNAT
redactor-șef adjunct
„Meritul Cultural“
clasa I

ION MITRAN
redactor-șef adjunct
„Ordinul Muncii“
clasa a II-a

PAUL RADOVAN
redactor-șef adjunct
Ordinul „23 August“
clasa a III-a

zeze cele mai largi forțe sociale, patriotice, democratice, cadrele militare și armata, să organizeze și să conducă în august 1944 glorioasa insurecție armată, începutul revoluției populare care a deschis poporului român drumul spre victoria revoluției socialiste.

După cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și aliații ei, revista „Lupta de clasă” a reapărut, în anul 1948, continuând a fi, în noile condiții, o tribună de luptă a partidului, pe plan teoretic și politic.

Răsfoind astăzi colecția revistei din anii luptei clasei muncitoare, a poporului muncitor, pentru înlăturarea dominației claselor stăpînitoare și a imperialismului străin, răsfoind colecția revistei din anii revoluției și construcției socialiste, avem în față vastul tablou al marilor bătălii de clasă, al complexelor probleme tactice și strategice, vasta sferă de preocupări social-politice și ideologice ale Partidului Comunist Român în opera istorică de organizare și conducere a luptei pentru cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare și aliații ei, pentru transformarea revoluționară a societății și făurirea omului nou, omul orînduirii socialiste.

Paginile revistei au reflectat pas cu pas desfășurarea procesului re-

voluționar din România, aplicarea creatoare de către partidul nostru a legilor generale de dezvoltare a societății și de construcție socialistă la particularitățile țării noastre, contribuția Partidului Comunist Român la îmbogățirea experienței mișcării comuniste și muncitorești internaționale, la îmbogățirea tezaurului teoretic al marxism-leninismului.

Cu deosebire în ultimii ani, după Congresul al IX-lea al Partidului, care marchează începutul uneia dintre cele mai fertile perioade ale construcției socialiste prin dezvoltarea rapidă a forțelor de producție, perfecționarea relațiilor de producție, adîncirea democrației socialiste, atenția acordată de partid, de conducerea sa, activității teoretice, gîndirii social-politice marxist-leniniste au insuflat întregii vieți ideologice a partidului, a țării, un spirit innoitor și cutezanță, îndemnul la o permanentă confruntare a teoriei cu practica, la permanența căutare și descifrare a noului în lumina concepției materialist-dialectice.

Pentru noi, cei ce lucrăm pe frontul ideologic, constituie un strălucit exemplu activitatea teoretică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, conducător al partidului și statului, dar totodată *propagandist*,

promotor și protagonist al unei intense și creatoare activități ideologice.

Se poate spune, cu mina pe inimă, că în cimpul ideologic, ca și în toate celelalte sfere ale activității de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus un vînt puternic de aer proaspăt, a pus cu îndrăzneală, cu înaltă principialitate marxist-leninistă, probleme noi ale dezvoltării societății noastre, ale mișcării comuniste mondiale, ale lumii contemporane, a stimulat întreaga noastră viață ideologică, gîndirea social-politică prin critică severă, dar dreaptă, prin îndrumarea atentă și prin exemplul personal de sesizare și aprofundare teoretică a noilor fenomene, prin legarea strînsă a conceptelor ideologice de practica construcției noastre socialiste, de cerințele dezvoltării sistemului mondial socialist, de fenomenele noi ale lumii contemporane, ale procesului revoluționar mondial.

Ideologia socialistă își poate îndeplini menirea deschizînd orizonturi, situîndu-se la înălțimea marilor cuceriri ale gîndirii contemporane, în toate sferile activității.

Sărbătorind aniversarea a 50 de ani de la apariția „Luptei de clasă” și pregătindu-ne pentru aniversarea semicentenarului partidului, revista noastră, în cadrul in-

HENRIETTA VASERMAN
șeful secției economice
„Ordinul Muncii”
clasa a II-a

PETRU BERAR
șeful secției filozofie
Meritul Științific
clasa a III-a

ILEANA VRANCEA
șeful secției literatură
„Meritul Cultural”
clasa a III-a

tensificării generale a activității pe frontul ideologic, trebuie să reflecte mai puternic, pe plan teoretic, trăsăturile etapei actuale a construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, să abordeze cu mai multă profunzime problemele privind dezvoltarea tot mai puternică a bazei tehnico-materiale a societății socialiste, particularitățile actuale ale procesului de perfecționare a relațiilor de producție socialiste și, în general, a relațiilor sociale, în direcția afirmării înaltelor principii ale echității și dreptății sociale, ale umanismului socialist.

Ne revine sarcina de a contribui la aprofundarea teoretică a problemelor legate de dezvoltarea democrației socialiste, de perspectivele sociale deschise prin participarea activă, mereu mai largă, mai directă a maselor la conducerea economiei și a întregii vieți sociale. Conducerea partidului nostru a atras atenția lucrătorilor de pe frontul ideologic asupra importanței pe care o capătă de acum înainte studiul atent al dinamicii raporturilor dintre clasele și păturile sociale de azi, a conținutului unității social-politice a popoului nostru și a omogenizării societății

noastre, a caracteristicilor și rolului națiunii socialiste — cadrul social în care are loc acum și multă vreme de aici înainte procesul dezvoltării sociale, analiza profundă a esenței și funcțiilor statului socialist, al dialecticii sale și a noilor fenomene, a contradicțiilor și tendințelor care apar în evoluția obiectivă a societății noastre spre crearea premiselor ce vor permite trecerea la comunism. Capătă o însemnătate tot mai mare generalizarea uriașei experiențe teoretice și practice acumulate de partid în munca de conducere a societății noastre, pentru a obține astfel o tot mai deplină stăpânire a mersului fenomenelor sociale, întărirea continuă a rolului conducător al partidului.

Intre politica internă și cea internațională a partidului și guvernului există o unitate deplină. „Lupta de clasă“ a oglindit permanent spiritul profund internaționalist care a animat întotdeauna partidul nostru comunist, mișcarea revoluționară muncitorească din România. În același spirit, revista noastră trebuie să trateze mai amplu problemele internaționale printr-o temeinică analiză a principiilor de bază ale politicii parti-

dului nostru, politică îndreptată spre refacerea și întărirea unității țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, spre unirea tuturor forțelor democratice antiimperialiste, spre intensificarea activității internaționale menite să asigure securitatea și pacea omnirii, în interesul suprem al cauzei socialismului și progresului social.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al X-lea Congres al partidului, rolul activității ideologice, al muncii de propagandă este de a stimula gândirea politică vie a oamenilor și a dezvolta conștiința socialistă a maselor, de a le ajuta să-și explice desfășurarea evenimentelor și să dobândească o perspectivă clară, pe baza concepției marxist-leniniste, asupra dezvoltării societății contemporane, să participe activ la înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului.

Pornind de la premisa esențială că teoria marxist-leninistă nu reprezintă o colecție de dogme și citate, de canoane atemporale și imuabile, că adevărurile generale ale marxismului se manifestă în forme particulare conform condițiilor istorice concrete în neconținutul lor devenire și transformare, este

LIVIU MELINTE
redactor
„Ordinul Muncii“,
clasa a II-a

CORNEL ALMĂȘAN
redactor
„Ordinul Muncii“
clasa a III-a

SILVIA PEDA
secretară
„Ordinul Muncii“
clasa a III-a

imperios necesar să tindem spre reflectarea mai complexă a lumii contemporane, spre redarea mai complexă și nuanțată a tendințelor generale și momentelor specifice în dezvoltarea materială și spirituală a societății. Abordarea problemelor naționale și internaționale ale revoluției și construcției socialiste, studiul noilor aspecte și contradicții din evoluția capitalismului contemporan, al implicațiilor economico-sociale și general-teoretice ale revoluției tehnico-științifice, analiza filozofică a problematicii istorice și umane, a mutațiilor adânci care se produc în toate sferile existenței și conștiinței, sînt de natură să determine prezența publicisticii teoretice și deci și a revistei noastre în plin cîmp al creației științifice, așa cum cere partidul.

Conducerea partidului a creat, mai ales în ultimii ani, un climat propice confruntărilor fructuoase de idei, de pe poziții ideologice marxist-leniniste.

Epoca noastră se caracterizează printr-o excepțional de intensă confruntare a opiniilor și, credem că, revistei noastre mai mult decît tuturor celorlalte publicații, îi revine obligația de a manifesta

interes și receptivitate față de tot ce este viu în realitățile și practica socială, în știință, ideologie, cultură, de a-și face simțită prezența activă, combativă în marile dezbateri ideologice ale lumii contemporane, de a face mai bine cunoscută contribuția creatoare a partidului nostru la clarificarea acutilor probleme ideologice ale contemporaneității, de a afirma în dialogul cu curentele de gîndire nemarxiste, dar progresiste, spiritul militant al ideologiei noastre, pe calea argumentelor teoretice și faptice, bogate, de idei care au puterea de a convinge că practica și ideologia marxist-leninistă sînt singure în măsură să răspundă problemelor sociale fundamentale ale zilelor noastre și ale viitorului omenirii.

Totodată, rămîne clar pentru noi că dialogul fertil cu curentele filozofice și ideologice actuale nu înseamnă cituși de puțin concesii și toleranță față de ideologia burgheză, ci, dimpotrivă, cere din partea noastră combaterea argumentată a idealismului și iraționalismului, fermitate și intransigență, spirit ofensiv împotriva oricăror influențe sau infiltrații ale ideo-

logiei străine, împotriva oricăror concepții retrograde, anticomuniste.

Timp de 50 de ani revista „Lupta de clasă” a militat cu consecvență, alături de întreaga presă de partid, pentru înfăptuirea politicii partidului, care întruchipează interesele fundamentale și cele mai înalte aspirații ale poporului român, cerințele de progres ale patriei, ideile mărețe ale socialismului și comunismului, ale păcii și progresului umanității.

La această aniversare, în preajma împlinirii unei jumătăți de secol de la crearea Partidului Comunist Român, colectivul redacției „Lupta de clasă”, din care fac parte și tovarășii care redactează publicațiile „Munca de partid” și „In ajutorul propagandiștilor”, asigură conducerea partidului, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, că nu va precupeți nimic pentru ca revista să-și îndeplinească cu cinste misiunea ce-i revine să răspîndească larg cuvîntul, ideile partidului, să contribuie cu toate forțele sale la înfăptuirea politicii partidului îndreptată spre făurirea unei Româнии prospere, spre viitorul comunist.

ELENA IVANOVICI
dactilografă,
„Ordinul Muncii”,
clasa a III-a

VASILICĂ STOLERIU
dactilografă,
„Ordinul Muncii”,
clasa a III-a

ELENA CĂTĂLINOIU
dactilografă,
„Medalia Muncii”

IOANA CIOBANU
dactilografă,
„Medalia Muncii”

ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A ZIARIȘTILOR

MARCĂM și în acest an — 8 septembrie — Ziua solidarității internaționale a ziariștilor, o zi anume aleasă de obșteea jurnalistică internațională a ziariștilor, care, simbolizând eroica jertfă a lui Julius Fucik, în numele celor mai înalte idealuri umane, luminează sensul solidarității internaționale a tuturor jurnaliștilor aflați cu gândul și cu fapta în slujba păcii și progresului omenirii.

PENTRU ZIARIȘTII din țara noastră solidaritatea cu minuiitorii cinstiți, progresiști, ai condeului din lume are un sens cu deosebire activ. Pentru ziariștii români nu există îndatorire mai înaltă decît aceea de a acționa în spiritul ideilor și politicii partidului și statului nostru de promovare și respectare în viața internațională a principiilor — confirmate de viață ca singurele juste — suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale respectării dreptului fiecărui popor de a-și hotări singur soarta conform cu interesele și aspirațiile sale legitime. În acest spirit ziariștii din România socialistă reafirmă solidaritatea lor cu ziariștii progresiști și democrați de pretutindeni, în lupta pentru independență națională și progres social, în exercitarea profesiei de ziarist pentru afirma-

rea celor mai nobile aspirații ale umanității.

Presă din țara noastră exprimă ferm, prin activitatea sa, solidaritatea frățescă cu poporul vietnamez, cu eroicii ziariști din Vietnam, sprijină cu tărie lupta dreaptă a popoarelor din întreaga Indochină, pronunțându-se energic pentru încetarea agresiunii imperialiste americane și retragerea trupelor străine din această zonă, pentru respectarea dreptului sacru al popoarelor vietnamez, khmer și laoțian de a-și hotări soarta în mod liber, fără nici un amestec din afară.

Ziariștii din România socialistă exprimă, cu sinceritate și prietenie, solidaritatea deplină cu lupta ziariștilor progresiști și democrați din diferite țări unde, prin încălcarea libertății presei, prin acțiuni represive, nedrepte, ziariștii cinstiți sînt opriți să-și exercite profesiunea în spiritul și în slujba idealurilor păcii și progresului, sînt persecutați, întemnițați pentru poziția și vederile lor juste, înaintate.

Ziariștii români au acordat și acordă în mod susținut sprijinul lor multilateral colegilor de breaslă de pretutindeni. La rîndul lor, în lunile grele ale inundațiilor ce au avut loc în România în lunile mai-iunie 1970, ziariștii români au apreciat, la înalta lor valoare umană, manifestările de solidaritate și prietenie

ale colegilor de peste hotare.

În sprijinul ideilor solidarității și cooperării, Uniunea ziariștilor din Republica Socialistă România își dezvoltă legăturile pe plan internațional. Se dezvoltă schimburile și vizitele reciproce de ziariști, efectuate pe baza convențiilor de colaborare bilaterale încheiate între Uniunile de ziariști, pe bază de înțelegeri interredacționale. Uniunea ziariștilor din țara noastră colaborează activ cu organizațiile membre ale O.I.Z., participă la diferitele manifestări cu caracter de schimb de experiență în domeniul ziaristicii. La toate aceste manifestări, reprezentanții ziariștilor din țara noastră și-au dat și își dau aportul pozitiv la mai buna cunoaștere și colaborare reciprocă, la afirmarea cu consecvență, în practică, a ideilor de pace, libertate și progres social de care este insuflărit întregul nostru popor.

DE ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE a ziariștilor, ziariștii din țara noastră, Uniunea ziariștilor din România, transmitînd salutul lor fierbinte Organizației Internaționale a Ziariștilor, organizațiilor membre ale acesteia, tuturor ziariștilor progresiști din lume, au exprimat cele mai sincere felicitări, urarea fierbinte de a ridica pe trepte tot mai înalte nobila misiune a ziaristicii progresiste militante.

PUTERNICĂ PREZENȚĂ SOCIAL-MILITANTĂ ÎN LUPTA PENTRU CALITATE: PRESA!

Ing. DUMITRU NICULESCU
Inspector general de stat

CALITATEA PRODUSELOR, atribut esențial al civilizației moderne, este o noțiune deosebit de complexă, iar ridicarea continuă a nivelului ei se impune cu necesitate și angajează răspunderi în întreaga economie națională, de la muncitor și pînă la ministru.

Problema calității formează obiectul atenției specialiștilor din cele mai dezvoltate țări ale lumii, în care au fost create institute de studii ale calității, asociații naționale și internaționale în scopul stabilirii unor baze teoretice precum și a unor criterii comune de definire, realizare și recunoaștere a acesteia.

În această lumină, și în țara noastră problema calității produselor a fost ridicată la rangul de politică de stat, în toate verigile economiei naționale.

La Congresele al IX-lea și al X-lea precum și la Conferința Națională a partidului s-a subliniat, cu pregnanță, importanța problemei calității. În ansamblul de măsuri luate pe această linie se încadrează Legea privind asigurarea și controlul calității produselor și Decretul privind organizarea și funcționa-

Pornind de la faptul că procesul de organizare a sistemului național de asigurare și control al calității produselor, în lumina legislației noi este în curs pe o largă diversitate de probleme — de la cele pur organizatorice și tehnice pînă la cele de conștiință socială — avînd o amploare atotcuprinzătoare, la scara economiei naționale, la scara întregii noastre societăți — poziția opiniei publice, a maselor largi de producători și

consumatori, față de aceste eforturi devine determinantă pentru rezultatul urmărit.

Cum procesele de opinie publică nu pot fi reflectate, orientate și dezvoltate în direcția interesului social major, fără presă, fără mijloacele moderne de comunicare de masă, apare, cu evidență, însemnătatea conlucrării dintre organele de stat însărcinate cu controlul calității produselor pe de o parte, și presă, ziariștii specializați în pro-

rea Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor, organ menit să înfăptuiască — împreună cu ministerele și alte instituții centrale — politica partidului și statului în domeniul calității produselor și al controlului tehnic al acesteia.

Folosind în mod just condițiile tehnico-materiale ce li s-au creat, mare parte din întreprinderile din țara noastră au obținut rezultate însemnate în domeniul calității produselor. Tot mai multe mărfuri românești se bucură de prestigiu pe piețele externe. Calitatea înaltă a produselor reprezintă valorificarea superioară a muncii sociale, satisfacerea necesităților tot mai complexe, mai variate și mai exigente ale economiei naționale, competitivitate pe piețele externe și creșterea continuă a nivelului de trai al populației.

Totodată, perfecționarea neconținută a calității produselor asigură condițiile necesare participării țării noastre la circuitul schimburilor mondiale de valori materiale.

blemele economiei naționale, pe de altă parte.

Desigur, această conlucrare a existat, organele de presă au fost mereu prezente în problemele luptei pentru calitatea produselor și a producției, organizînd acțiuni și publicînd materiale privind aspectele esențiale organizatorice, tehnice, de dotare a întreprinderilor, ale calificării lucrătorilor, pe diferitele aspecte economice, sociale, ale calității produselor, într-un cuvînt,

privitor la aproape toate laturile activității sociale de asigurare și control al calității.

Apreciez că **materialele publicate în presă au constituit un ajutor deosebit, indispensabil pentru perfecționarea activității întreprinderilor producătoare cit și a Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor.** Cîteva exemple vor da substanță concretă acestei aprecieri.

De pildă, problemele analizate în articolul „**Exigența și răspunderea colectivului și-au spus cuvîntul**” (semnat de Ion Nistor) din grupajul „**Adunările generale ale salariaților din întreprinderi: Dezbateri fructuoase, constructive, concretizate în măsuri practice**”, publicat în nr.-ul din 25 iulie a.c. al ziarului „Scînteia”, vizînd o gamă largă de aspecte ale organizării producției și a muncii, ale situației utilajelor, pregătirii cadrelor și alte probleme determinante pentru calitatea produselor, prezintă interes deosebit nu numai pentru colectivul de muncă și conducerea întreprinderii respective (Fabrica „Mondiala” din Satu Mare) ci și pentru activitatea altor întreprinderi cît și a Inspectoratului General de Stat.

De asemenea, probleme importante și actuale au fost abordate în articolul „**Costurile licențelor sînt în relație directă cu termenul asimilării**” (semnat de N. Mocanu), publicat în ziarul „Scînteia” din 24 iulie a.c., articol venit la timpul cel mai potrivit în ajutorul nostru deoarece Inspectoratul General de Stat se afla atunci la începutul unei acțiuni largi de control pe aceeași temă, acțiune în curs de desfășurare și în prezent, prin brigăzi complexe.

În deplină concordanță cu problemele de actualitate ale Inspectoratului General de Stat au fost și articolele publicate în ziarul „Scînteia” sub titlurile: „**Serviți garnituri la masa tratativelor**”, din 13 mai a.c. (în care sînt scoase la iveală neajunsurile existente la uzina „Electroputere” din cauza garniturilor de cauciuc pentru etansarea transformatoarelor de forță produse de Fabrica de articole tehnice de cauciuc din Brașov); „**Cămașa cu guler tare nu merge de multe ori la apă**”, din 14 august a.c. (referitor la calitatea necorespunzătoare a inserției de guler de cămași); „**Mobilă brutalizată**”, din 11 mai a.c. privind modul neatent în care se face ambalarea și transportul mobilei (semnat de Al. Mureșan); „**Să n-ajungă**

ghem firele incurcate” (în care la 27 august a.c. se critică deficiențele serioase existente la Fabrica de tricotaaje din Sighetul Marmației); „**Record lipsit de glorie**”, publicat la 2 iulie a.c. (cu privire la procentul de rebuturi foarte ridicat și în creștere în comparație cu perioadele anterioare, înregistrat la Uzina de autocamioane din Brașov).

Un interes deosebit a prezentat articolul „**STASS-ul să vedem cum se respectă**” (semnat de D. Tabacu), publicat în ziarul „România liberă” la 4 septembrie a.c., precum și ancheta „**Bătălie pentru calitate**”, realizată de Const. Amariței și M. Radian) în același ziar, la 21 iulie a.c., privitor la folosirea metodelor statistico-matematice de control al calității.

Exemple de asemenea materiale care ne-au ajutat în activitatea noastră pot fi date multe, atît din presa centrală cît și cea locală: din ziarele „Munca”, „Scînteia tineretului”, „Neuer Weg”, „Elöre”, „Făclia”-Cluj, „Tribuna Sibiului”, „Înainte”-Dolj, „Drum nou”-Brașov, „Dobrogea nouă”, revistele „Viața economică”, „Probleme economice” și multe altele.

Ar fi fost foarte util dacă în materialele publicate se tratau — și nici azi nu este tîrziu — și problemele relațiilor dintre controlori și controlați, aspecte privind necesitatea sporirii fermității în obligare a celor vinovați de producerea unor mărfuri cu deficiențe calitative, la suportarea pagubelor pe care le-au produs în acest mod (bonificații plătite în valută beneficiarilor externi, cheltuielile ocazionate de remedierea deficiențelor — inclusiv prin operații „service”, rebuturi etc.).

O apreciere completă mă obligă să mă refer și la unele cazuri în care materialele publicate în presă, deși interesante prin problematica abordată, nu au reușit să pună în evidență aspectele esențiale, cu influențe directe, hotărîtoare, în asigurarea calității produselor. Alteleori, modul în care au fost prezentate unele probleme nu a corespuns pe deplin stării de fapt ori reglementărilor în vigoare.

Astfel, în articolul „Costurile licențelor sînt în relație directă cu termenul de asimilare”, la care m-am referit și mai sus, este pusă în discuție o problemă deosebit de importantă cu implicații serioase, dintre care unele au fost bine scoase în evidență de autorul articolului (N. Mocanu). Este adevărat

că — așa cum relevă autorul — lipsesc unele utilaje, respectiv din 106 mașini lipsesc 10, dar nu este just să se reducă totul la această cauză exterioară întreprinderii, ci credem că ar fi fost mai bine ca autorul să fi relevat mai accentuat cauzele interne generatoare ale situației criticate. Dintre aceste cauze menționăm că din cele 96 de mașini existente, numai 13 erau amplasate la locurile prevăzute în planul de amplasare; că peste 60 de mașini-unelte care au precizia corespunzătoare au fost echipate cu scule de calitate inferioară și ascuțite necorespunzător, astfel că realizau piese cu abateri mari față de prevederile licenței, că întreținerea mijloacelor de măsurare era necorespunzătoare: din 8915 aparate existente, 385 erau defecte și nereparate, 2500 neverificate, iar o serie de instalații complexe de măsurat nu fuseseră puse în funcțiune; că transportul pieselor între operații se făcea în mod necorespunzător din care cauză multe se deteriorau; că disciplina tehnologică nu era respectată, muncitorii nu erau instruiți și supravegheați, constatîndu-se pînă și cazuri în care introduceau șurubelnite în orificii filetate, mutînd filetul; că factorii de conducere din întreprindere au acordat cu ușurință derogări de la documentația de licență (în primele 8 luni peste 450 derogări). asemenea cauze de ordin intern și subiectiv, constatate de organele Inspectoratului și localizate la nivelul întreprinderii, sînt încă multe.

În articolul „**Din vid apar golurile în folosirea capacităților de producție?**”, publicat în ziarul „Scînteia” la 29 martie a.c., sînt arătate o serie de deficiențe grave existente la uzina „Strungul”-Arad: reparații accidentale frecvente, reparațiile de întreținere nu se fac la termenul prevăzut ci la avizul secțiilor de producție care adeseori nu au interes să intre în reparație cu utilajul, mai ales cînd sînt în urmă cu planul etc. Ce s-a arătat în articol este exact, dar nu suficient. La uzina respectivă, în primul trimestru al acestui an s-au respins pentru remedieri 49 de strunguri tip SN 320 și s-au interzis la export alte 8 bucăți din loturile de produse prezentate la control în vederea livrării la beneficiari străini, deoarece erau necorespunzătoare calitativ. Tot în trimestrul I

a.c. au fost introduse în fabricație noile tipuri de strunguri din familia SN 500, însă datorită numeroaselor deficiențe de calitate, Inspectoratul General de Stat nu a avizat la export nici un strung din cele 220 executate în luna martie a.c. La uzina respectivă, organele Inspectoratului General de Stat au constatat numeroase și grave deficiențe calitative aproape la toate tipurile de strunguri — atât pe fluxul de fabricație cât și la probele finale — care afectează serios îndeplinirea planului de producție și de export. **Deficiențele constatate de organele de control au fost menționate în procesele verbale de respingeri sau interziceri la export, existente și la întreprinderi (ca de altfel la toate întreprinderile la care se efectuează controale) și apreciem că cercetarea conținutului acestora de către ziariști, le poate oferi informații foarte importante în raport cu obiectivele urmărite, care le-ar permite o mai temeinică abordare și tratare a acestora.**

Alt exemplu, de această dată cu un caracter întrucâtva mai deosebit, mai delicat: în ziarul „Scînteia” din 6 august a fost publicat articolul „Chimiștii mureșeni își consolidează tradiția” (semnat de Lorand Deaki), arătându-se că „...procesului de producție a azotatului de amoniu i-au fost aduse în ultimul timp numeroase îmbunătățiri, în toate fazele de fabricație, care fac ca produsul realizat să răspundă exigențelor beneficiarilor interni și externi”. Aceasta este opinia autorului articolului. Să confruntăm această apreciere cu constatările organelor de control al calității: **ÎN LUNA IULIE a.c., circa 90% din mărfurile respinse a reprezentat azotatul de amoniu livrat de Combinatul de îngrășăminte azotoase Tg. Mureș și Combinatul chimic Făgăraș pentru deficiențe de calitate. În luna august, la Combinatul din Tg. Mureș, la același produs, au fost respinse aproape 2 mii tone și s-au interzis la export peste 600 tone.**

Am citat și combinatul din Făgăraș, în intenția de a ne referi, în spiritul aprecierilor de mai sus, și la articolul „Adunările generale

ale salariaților din întreprinderi — **Combinatul chimic Făgăraș, înaltă responsabilitate pentru valorificarea rezervelor interne**”, semnat de N. Mocanu și apărut în ziarul „Scînteia” din 26 iulie a.c. Pe același ton și de aceeași manieră cu enunțul titlului este și conținutul articolului, cu toate că, la acest combinat, în afară de respingerile amintite mai sus s-au primit, în luna august a.c., reclamații întemeiate privind calitatea necorespunzătoare a unei cantități de 721 tone azotat de amoniu exportat. **Înfrumusețarea, prezentarea colorată a unor situații nu este în folosul nimănui, nici măcar în interesul celor lăudați fără temeii.**

Mă simt dator cu o explicație: **am dat atât de multe exemple de articole publicate în „Scînteia” deoarece, spre lauda ei, ea s-a ocupat cel mai mult de problemele care ne interesează aici, în întregul concert al presei noastre.**

În unele materiale publicate în presă transpare lipsa de informații de presă obținute sau verificate la nivelul Inspectoratului General de Stat, ceea ce a dat uneori naștere la confuzii ce puteau fi lesne evitate în avantajul scopului urmărit, al opiniei publice.

Astfel, în ziarul „Scînteia” din 8 septembrie a.c. la rubrica „Contraste” sub titlul: „Pe micul ecran e loc destul”, se afirmă că „Inspectoratul General de Stat pentru Controlul Calității Produselor și-a organizat activitatea pe alte „programe” întârziind recepționarea unui însemnat lot de televizoare”. Este vorba de o confuzie izvorâtă, probabil, din necunoașterea de către semnatarul materialului respectiv, a atribuțiilor și sarcinilor legale ale Inspectoratului General de Stat. Este o certitudine că autorul nu știa că 96% din televizoarele produse prezintă defecțiuni înainte de vânzare, iar 81% din televizoarele vândute se defectează în perioada de garanție (6 luni), deoarece dacă el cunoștea această situație, ar fi tras la răspundere pe directorul fabricii și chiar pe direc-

torii din minister pentru faptul că fiecare televizor trebuie să fie reparat (în medie) de 1,77 ori de la banda de fabricație pînă la ieșirea din garanție.

Sînt de părere că este necesar ca presa să reflecte mai concret și mai incisiv răspunderile conducătorilor întreprinderilor, ale centralelor și ale ministerelor pentru încălcarea prevederilor din Legea privind asigurarea și controlul calității și anume:

1) punerea în fabricație, a unor produse neomologate, ceea ce are ca rezultat documentații tehnice (constructive și tehnologice) conținând deficiențe;

2) punerea în fabricație a unor produse fără pregătire tehnologică corespunzătoare, constînd din:

a) verificarea dacă mașinile unelte, instalațiile, au precizia cerută de cîmpul de toleranțe admis prin documentațiile tehnice;

b) dotarea muncitorilor cu scule corespunzătoare, cu care să poată realiza calitatea prescrisă în normele de timp date;

c) aprovizionarea cu materii prime și materiale de calitate necesară (verificate înainte de introducerea pe flux), în mod ritmic și la timp;

d) dotarea muncitorilor cu aparate de măsură și control pentru a putea verifica operativ calitatea lucrărilor pe care le efectuează;

e) asigurarea unei circulații corespunzătoare a pieselor pe flux (în continuare); izolarea rebuturilor de piesele bune pentru ca la montaj să nu se monteze piese rebutate;

f) transportul și depozitarea în condiții corespunzătoare a materiilor prime și produselor finite;

g) preocuparea insuficientă pentru calificarea muncitorilor și în general pentru „cultura producției”.

Sînt dese cazurile de încălcare a legilor țării noastre, de către acei care procedează astfel:

1) nu recepționează materiile prime, materialele și componentele aprovizionate se introduc direct în procesul de fabricație și se achită

facturile furnizorilor automat; nu se folosește astfel puterea pe care o are indicatorul producției marfă — vindută și încasată pentru a obliga pe furnizori să livreze marfă de calitate; contractele trimise de beneficiari nu prevăd obligații calitative pentru furnizori, conducerile întreprinderilor nu controlează munca sectorului de aprovizionare;

2) nu evidențiază rebuturile, remanierele, bonificațiile iar pagubele nu se recuperează de la vinovați; astfel nu se aplică principiul remunerației după cantitatea și calitatea muncii;

3) nu trag la răspundere pe cei care nu repară la timp mașinile, utilajele, aparatele de măsură și control etc.; se încalcă astfel prevederile legii privind gospodărirea mijloacelor materiale puse la dispoziția întreprinderilor;

4) acordă un număr exagerat de calități, și astfel nu se sprijină autoritatea CTC-ului din fabrici, încalcându-se prevederile legii calității etc.

Apreciez că procesul de perfecționare a reflectării prin presă a noilor dezvoltări a sistemului de control al calității produselor, producției și a serviciilor în economia națională impune organizarea colaborării permanente, operative și de perspectivă, între Inspectoratul General de Stat și presă, în forme care să contribuie într-o tot mai mare măsură la îndeplinirea sarcinilor sociale din acest domeniu.

În ce o privește, conducerea Inspectoratului General de Stat pentru Controlul Calității Produselor ia în considerare măsuri corespunzătoare acestei necesități: **crearea unui nucleu de presă în aparatul central care să informeze operativ pe ziariști și să rezolve problemele ridicate de ei, iar periodic să organizeze conferințe de presă în vederea ținerii la curent a ziariștilor cu principalele probleme, sarcini și rezultate obținute, precum și acțiunile ce se vor desfășura etapă cu etapă în sistemul național de control al calității.**

Pe plan local, aceste sarcini urmează să fie rezolvate prin grija organelor noastre din județe.

Profitând de prilejul oferit de revista „Presă noastră“ doresc să schițez, informativ, sarcinile noastre principale în etapa actuală.

Ne preocupă, în primul rând, problemele de natură organizatorică legate de stabilirea și buna dezvoltare a relațiilor concrete cu întreprinderile (comitetele de direcție, compartimentele C.T.C.), de atragerea sistematică a interesului organizațiilor de partid și obștești din unitățile economice pentru sprijinirea concretă a rezolvării problemelor privind calitatea, observarea atentă și reflectarea procesului de selecționare a cadrelor pentru sistemul de control al calității produselor, ridicarea nivelului profesional al acestora.

În această perioadă au loc adunările generale ale salariaților din întreprinderi în care sînt dezbătute cifrele de plan pentru cincinalul următor (1971—1975). Ne preocupă analizarea atentă și aplicarea fermă a măsurilor prevăzute în programul de îmbunătățire a calității. Pe baza rezultatelor obținute în activitatea de pînă acum și a experienței acumulate, colectivele de lucrători din întreprinderi pot găsi mijloacele pentru îndeplinirea cerințelor privind ridicarea nivelului calității produselor.

S-au luat măsuri pentru efectuarea controlului asupra calității tuturor produselor destinate atât exportului cît și pieței interne. Pe parcurs, în funcție de concretizarea și definitivarea problemelor organizatorice, se va trece și la controlul calității serviciilor, prestațiilor și lucrărilor efectuate de unitățile industriei locale și meșteșugărești, începîndu-se cu depanările la bunurile de folosință îndelungată (radioreceptoare, televizoare, mobilă ș.a.).

Într-o etapă următoare se va trece la controlul modului cum este asigurată menținerea calității în locurile de depozitare din sectorul

circulației mărfurilor, deoarece, în multe cazuri, produsele se depreciază calitativ datorită transportului, manipulării și depozitării necorespunzătoare.

În domeniul metrologiei, se va urmări ca organele Inspectoratului General de Stat să se ocupe de problemele majore cum sînt dotarea industriei cu aparate de măsură și control și menținerea acestora în stare de funcționare și la precizia necesară; să nu se admită punerea în funcțiune a instalațiilor dacă nu sînt echipate cu aparatură de măsură și control necesară realizării tehnologiilor proiectate, deoarece, nu se poate concepe o conducere științifică a proceselor de fabricație fără efectuare de măsurători de parametri calitativi.

Urmărim, în această etapă, îmbunătățirea și sporirea eficienței activității de control dezvoltînd metoda acțiunilor desfășurate prin brigăzi complexe (la care pot lua parte și ziariști, dacă doresc, ceea ce ar fi foarte bine) precum și extinderea metodelor de control statistico-matematic. Se va spori fermitatea în tragerea la răspundere — disciplinară, materială și penală — după caz, — a celor care se fac vinovați de păgubirea avutului obștesc în executarea sau acceptarea de produse necorespunzătoare, sau prin oricare alt mod. Va fi solicitată tot mai mult răspunderea conducătorilor de întreprinderi.

În toate acțiunile noastre, **accentul principal va fi pus pe prevenirea deficiențelor și neajunsurilor care pot duce la diminuarea calității deoarece în acest domeniu, ca în atîtea altele, faptele economice negative sînt cel mai adesea ireversibil păgubitoare.**

Am convingerea că buna colaborare dintre Inspectoratul General de Stat și presă va fi fructuoasă, cu rezultate pozitive în ce privește îndeplinirea sarcinilor stabilite de conducerea partidului și statului nostru cu privire la asigurarea și controlul calității produselor.

PRESA

ȘI

CARTEA POLITICĂ

Prof. dr. ing. VALTER ROMAN
directorul Editurii politice

UNA DINTRE laturile componente ale procesului dezvoltării multilaterale a patriei noastre socialiste o constituie, după cum se știe, munca politică-ideologică și educativ-culturală în vederea creșterii permanente a gradului de conștiință al tuturor oamenilor muncii, însușirii de către fiecare cetățean a concepției științifice despre lume și viață, condiție a participării active la opera constructivă a întregului popor, a fructificării cu o eficiență mereu sporită a cunoștințelor profesionale de specialitate în orice domeniu de activitate. „In concepția noastră — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — educația socialistă, conștiința socialistă implică atit cunoașterea temeinică a ceea ce este valoros în domeniul culturii, științei și tehnicii contemporane, stăpânirea deplină a profesiunii, cit și însușirea concepției filozofice despre lume și societate a partidului nostru — materialismul dialectic și istoric — formarea unei atitudini cetățenești înaintate. Acestor cerințe fundamentale, care se condiționează și se influențează reciproc, trebuie să le răspundă astăzi — în condițiile societății mo-

derne — întreaga muncă de educație desfășurată de partidul și statul nostru“.

Spre acest țel sint chemate a-și îndrepta eforturile convergente multiplele mijloace ale activității ideologice și de propagandă, între care presa, ca exponent al opiniei publice înaintate, ocupă un loc de mare cinste și, totodată, de înaltă responsabilitate. În informarea multilaterală pe care presa o oferă cititorilor în problemele politice și ideologice, o formă eficace o constituie prezentarea și comentarea cărții politice, a literaturii economice, filozofice, sociologice, istorice, etice, estetice, care abordează, prin excelență, aspectele variate ale construcției socialiste, realitățile societății noastre, contribuie la educarea în spiritul socialismului a maselor, la promovarea a ceea ce este nou, a unor rezolvări teoretice și practice în diferite domenii ale vieții materiale și spirituale. Pe același plan al importanței politico-ideologice se impun atenției operele clasicii marxism-leninismului, lucrările destinate învățămîntului de partid și de stat.

În ultimul timp, în paginile ziarelor și revistelor noastre preocu-

parea pentru prezentarea cărții social-politice a devenit tot mai evidentă. Deosebit de binevenită este inițiativa ziarului „Scînteia“ de a publica o pagină săptămînală a cărții, în coloanele căreia literaturii social-politice îi este acordat locul cuvenit. De asemenea, ziarele „România liberă“, „Munca“, „Scînteia tineretului“, revistele „Lupta de clasă“, „Probleme economice“, „Viața economică“ ș.a. au publicat mai frecvent recenzii, prezentări, note de lector, au semnalat cu mai multă regularitate apariția diferitelor titluri cu conținut social-politic.

Cu toate acestea, o privire retrospectivă ne face să considerăm că există încă lacune în această privință, spații neacoperite. Nu este vorba numai de aspectul publicitar — de loc neglijabil — dar și de modalitățile multiple pe care prezentarea cărții politice le poate prilejui în dezbateră combativă, dinamică și convingătoare a unor idei, concepții, soluții etc. De pildă, în perioada ianuarie—iulie 1970, au apărut numai în Editura politică peste 60 de titluri cu conținut social-politic. În acest răstimp, ziarul „Scînteia“ a publicat 4 recenzii și 10 prezentări; „România li-

beră" — două recenzii, 5 prezentări; „Scînteia tineretului" — o recenzie și 4 prezentări; revista „Lumea" — o recenzie și 3 prezentări; „Contemporanul", — săptămînal politic, social, cultural — a publicat o singură recenzie, iar punerea în dezbatere în coloanele revistei a unor termeni din „Dicționarul de estetică", aflat în pregătire la Editura politică, mai este încă și astăzi așteptată. „România literară", la rubrica „Noutăți în librării", semnalează tot mai rar apariția unor titluri social-politice. Este o revistă de literatură beletristică, dar, mîr-turisim a nu vedea cu ce ar împietă acest specific anunțarea apariției unor cărți politice, ca să nu mai vorbim și de locul pe care și l-ar găsi în paginile revistei recenzarea, din cînd în cînd, a unor lucrări originale de filozofie, etică sau estetică. Cele câteva date de ordin statistic enunțate pot ridica obiecții. Exactitatea lor poate fi contestată, caracterul lor concludent — pus în discuție. Nici nu urmărim o demonstrație cifrică. În acest domeniu ea ar avea multe șanse să rămînă formală. Dar cifrele — cu oricîte rezerve — ajută la ilustrarea unei concluzii: că în informarea asupra literaturii social-politice presa a făcut pînă acum încă prea puțin, că este necesară o sporire a atenției în această privință, dat fiind rolul cărții politice în explicarea și însușirea politicii partidului, în dezvoltarea conștiinței politice a maselor.

DESIGUR CĂ lipsa de spațiu sau „epuizarea" actualității unor titluri sînt argumente care, de la caz la caz, au deplină valabilitate. Nimeni nu poate cere ca prezentarea cărții politice să ocupe primul loc pe agenda zilnică de sarcini, atît de încărcată a redacțiilor. Nici ca acestea, cedînd insistenței unor editori, să facă publicitate ori-cărui titlu. Dar, în limita posibilităților, credem că se poate realiza mai mult, o mai bună valorificare a acestor posibilități, o mai apropiată conlucrare între redacțiile de presă și edituri în vederea scopului comun urmărit.

În aceeași ordine de idei, ne-am exprima părerea că, în general, re-

cenizarea unei cărți — nu simpla ei prezentare — nu este condiționată în mod absolut de momentul apariției lucrării respective în librării. Este, fără îndoială, de dorit ca apariția să fie urmată imediat sau cît mai apropiat de recenzare. Dar credem că o recenzie poate, cu aceleași valențe de eficiență, relua analiza unei cărți, la cîtva timp după apariție, mai ales în cazul unor lucrări cu incontestabile implicații de valoare — și ne referim în special la lucrări originale — în dezbaterăa unor aspecte social-politice sau ideologice. Se manifestă aici, după părerea noastră, ceva asemănător prejudecății potrivit căreia valoarea unei cărți este apreciată exclusiv după rapiditatea cu care își epuizează tirajul în librării. „S-a epuizat în două zile" tinde să devină formula de consacrare valorică definitivă a unei cărți. Nu numai că nu avem nimic împotriva, dar subscriem în totul la valabilitatea multiplă a acestui criteriu, cu atît mai mult cu cît epuizarea rapidă și, de multe ori, insuficiența tirajelor este și cazul a numeroase titluri social-politice. Absolutizarea poate duce însă și în acest domeniu la denaturări. O carte cu adevărat valoroasă poate uneori să nu se impună imediat, valoarea ei să fie recunoscută abia după cîtva timp și, mai cu seamă, ea își păstrează valoarea. Este de aceea cu atît mai necesară publicarea unor recenzii care — păstrînd o riguroasă selectare — să contribuie la cunoașterea, la relevarea importanței unor asemenea lucrări.

În 1968, a apărut în Editura politică — pentru a ne referi la un singur exemplu — volumul Marx-Engels „Scrieri din tinerețe", cuprinzînd lucrări traduse pentru prima oară în limba română. Cu riscul (și dorința) de a greși, nu ne putem aduce aminte a fi citit, în răstimpul care a trecut, o recenzie — fie și modestă — a acestei lucrări în coloanele presei noastre zilnice sau periodice, nici în ale celei de specialitate. Exemplul s-ar putea repeta cu alte numeroase lucrări — originale sau traduse

— din domeniul social-politic. În schimb ne amintim a fi întîlnit, nu prea demult, prezentarea, în paginile unui ziar de după-amiază, a unei lucrări de literatură de divertisment, în care autorul își exprima prima în încheierea celor cîteva rînduri de superlative, părerea că respectiva apariție constituie „un act de cultură". S-ar putea spune că alăturarea acestor exemple este fără legătură. S-ar putea. Dar, din păcate, nu ne-am putut împiedica, vrînd-nevrînd, printr-o asociere de idei, să le alăturăm.

Prezența cărții politice în paginile presei este — în condițiile societății noastre — un mijloc de mare eficiență în orientarea opiniei publice, în răspîndirea ideologiei socialiste, în combaterea concepțiilor străine și a mentalităților înapoiate, o contribuție de seamă la cunoașterea aprofundată și însușirea politicii marxist-leniniste, interne și externe, a partidului nostru. Folosind forme variate, originale și atractive ale publicisticii (uneori chiar publicarea anticipată a unor fragmente din lucrări aflate în curs de apariție) presa dispune de o mare diversitate de posibilități în vederea informării și îndrumării cititorului asupra literaturii social-politice menite a-l ajuta în cunoașterea și înțelegerea noilor fenomene și procese din viața socială internă și internațională.

Totodată, presa poate avea și pe această cale un aport tot mai însemnat în dezbaterăa unor probleme de stringentă actualitate ale vieții social-politice și cultural-științifice, în stimularea activității creatoare în domeniul științelor sociale.

AVEM CONVINGEREA că aria mereu mai largă a literaturii social-politice din țara noastră, conținutul ei tematic tot mai bogat își vor găsi oglindirea corespunzătoare, mai marcată, în paginile presei zilnice și periodice.

AUREL BARANGA :

CARICATURA ȘI CÎTEVA PROBLEME ALE GENULUI

A DEVENIT un loc comun sublinierea importanței, de altminteri de nimeni contestată, a caricaturii, ca gen publicistic de eficiență majoră și imediată. A ajuns, de asemenea, o banalitate reliefarea faptului că arta respectivă a fost slujită la noi de semnături ilustre. Și, în sfârșit, este binecunoscut felul cum a fost dezvoltată această modalitate de expresie în ultimul sfert de veac de o pleiadă de talente remarcabile.

Am repetat toate aceste adevăruri pentru ca să putem aborda în deplină libertate de conștiință, un altul nu mai puțin evident : caricatura noastră traversează o perioadă, nu de criză, dar de controverse,

nu întotdeauna fertile. Realitatea relevată e validată de date controlabile : ziarele publică desene satirice tot mai rar. În celelalte publicații, cu excepția „Urzicii“, bineînțeles, nu le mai întâlnești deloc. Explicația acestei regretabile absențe nu poate fi de ordin organizatoric. Nu ne putem consola cu ideea unei momentane și deci pasagere lipse de interes din partea celor ce conduc gazetele noastre. Avem sentimentul că lipsurile sînt mai profunde, cu rădăcini împlîntate în trecutul apropiat al genului.

A fost o epocă, a deceniului șase — asta ca să admitem și noi o periodizare aproximativă

— cînd a dominat o înțelegere unilaterală și schematizatoare cu privire la conținutul și forma caricaturii.

Se înțelegea prin caricatură „majoră“, „militantă“, „angajată“ sau „politică“ un desen, o ilustrație servită de un text explicit, în timp ce caricatura, ca formă a umorului, era expedită, cu o superioară îngăduință, în domeniul „caricaturii albe“.

Nu știu cum s-a încetățenit expresia, dar așa se făcea diferența : ilustrația de viziune naturalistă, „serioasă“, deci respinsă de orice urmă a hazului, se pretindea purtătoare a unui mesaj militant, în timp ce la polul opus se situa umorul

„alb“, vădov de idee. Concu-
binajul acesta pseudo-artistic
a durat ani de zile, spre pagu-
ba și a artiștilor noștri atât de
înzestrați, și a cititorilor, atât
de dornici să degusteze deliciale
reale ale caricaturii autentice.

Cînd schema a fost abolită, ca
în orice proces de revizuire a
unor temporare erori, și-au
făcut apariția exagerări dău-
nătoare. Prima serie de greșeli
a purtat asupra fondului de
idei cu care este firesc să se
încarce o caricatură de calita-
te. Din pricina faptului că ani
de zile au fost folosite, pînă la
tocire și sațietate, aceleași e-
terne teme, s-a declarat un
război *temei* ca atare. Poate
că nicăieri mai bine ca în acest
domeniu nu este mai potrivită
metafora cu copilul svîrlit
o dată cu apa și copaija respec-
tivă. Fiindcă desenele, ilustra-
țiile, numite vreme îndelunga-
tă în chip eufemistic „*carica-
tură*“, utilizaseră pînă la uzu-
ra cea mai absolută o temati-
că — o tematică justă, de reală
necesitate socială, dar de multe
ori servită mecanic, pe calea
poncifului, a stasului și a unei
simbolistici acreditate — unii
dintre artiștii noștri plastici au
încercat o adevărată alergie la
orice tematică, desenul „*alb*“
trecînd subit pe planul tuturor
prestigiilor.

S-a mai petrecut un fapt, de
data aceasta din domeniul ex-
presiei formale: necesitatea eli-
berării caricaturii din chingile
sterilizatoare ale desenului na-
turalist a asimilat desenul

satiric cu omologul său occi-
dental, pînă la acel punct de
confuzie în care de la *ilustra-
ția veristă* s-a naufragiat în
schița cea mai *sumară*, în pe-
rimetrul căreia cu greu mai
poate să încapă o idee. Umor-
ul absurd a început să-și exer-
cite, în deosebi asupra tinerilor,
seducțiile nu întotdeauna
fericite. Atîta vreme cît logica
absurdului este pusă în servi-
ciul unui mesaj, vezi, de pil-
dă, dramaturgia lui Eugen Io-
nesco, rezultatele obținute pot
fi dintre cele mai interesante.
Atunci însă cînd aceeași logi-
că este folosită ca un scop *în
sine*, absurdul se poate lesne
transforma în *absurditate*, cu
toate consecințele ce derivă
dintr-o asemenea metamorfoză.

CA SĂ REVENIM deci la u-
nele aspecte privind greutăți-
le actuale ale caricaturii noas-
tre, se cuvine să privim situa-
ția cu luciditate și să convenim
că vinovate nu sînt condițiile
organizatorice sau administrative,
ci probleme de natura crea-
ției artistice propriu-zise, și
dintre care unele au și început
să marcheze stadiul clarificări-
lor. Și ca să fie limpede pentru
ce pledăm, ne vom formula nu
dezideratele, ci speranțele, pe
puncte :

1) Nu se pune chestiunea re-
venirii la ilustrația de odinioară,
schemă nu rareori precară
a unei teme derizoriu slu-
jită, dar nici nu putem fi de
acord cu o „*caricatură*“ — sîn-

tem obligați la ghilimele —
lipsită de orice încărcătură de
idei, pe motivul... că tematica
și umorul sînt categorii anti-
nomice. Istoria genului — și
nu vom face nici un fel de tri-
miteri savante — e o infirma-
re categorică a unei asemenea
poziții, nu numai desuet apo-
litică, dar în divorț declarat
cu principiile artei.

2) Pentru ca genul să-și fa-
că din nou simțită influența și
autoritatea, trebuie, dimpotri-
vă, să ancoreze cu toată forța
sa de impact în viață, și să
descopere acel punct de con-
fluență unde *Ideea* se întîlnește
organic și convingător cu forța
satirică. La acel punct se va afla
prezent și umorul, acea expresie
a bucuriei umane, pedepsi-
toare a răului, a vechiului, a ri-
dicolului, a tuturor formelor de
gîndire sau de existență cîte a
condamnat condiția umană în
marșul ei neconținut ascendent
prin Istorie.

3) La acel punct își aduc a-
luviunile fertile inovațiile con-
temporane fiindcă găsesc acolo
temelia cuceririlor pe care
ni le-au lăsat ca moștenire îna-
înțașii noștri.

4) La lampa unei asemenea
sinteze, caricatura nu va mai
opera disociații arbitrare de
felul celor mai sus evocate, ci
va folosi toate armele sale în
scopul realizării unei arte ca-
re abia de aici înainte e che-
mată să-și aducă, zi de zi, sub-
stanțialul și mereu proaspătul
ei aport creator.

PROBLEMELE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ÎN PRESĂ

AL. POPESCU

- Cum sînt prezente principalele probleme ale școlii în unele ziare centrale
- Exigențe calitative neacoperite
- Profesoratul — activitate publică. Critica principială la adresa cadrelor didactice nu subminează prestigiul profesoral

cadru generalizarea învățămîntului de 10 ani și perfecționarea învățămîntului liceal — elemente de bază ale programului de pregătire a cadrelor în strînsă legătură cu dezvoltarea economică și socială — a reținut o bună parte din preocupările pe acest tărîm ale redacției. Au fost analizate problemele organizării noilor clase ale școlii de 10 ani și ale profilării activității practice a elevului din aceste clase. „Cum se pregătește debutul școlii generale de 10 ani“, „Spre ce meserie se va îndrepta absolventul școlii de 10 ani? Organizarea teameinică a practicii în producție din primele zile ale anului școlar poate transforma această întrebare în certitudine“, „Il ajută școala pe elev să-și aleagă cea mai bună meserie?“, sînt doar cîteva din titlurile ce se pot cita în această ordine de idei.

PROBLEMATICA actuală, complexă, a calificării noilor contingente de oameni ai muncii de toate categoriile și-a găsit, de asemenea, frecvent loc în paginile ziarului. Au fost dezbătute sistematic problemele duratei învățămîntului profesional și formelor de pregătire în producție a viitorilor muncitori, asigurării noilor promoții de specialiști și tehnicieni necesari diferitelor ramuri economice, creării unei baze materiale corespunzătoare prin utilizarea eficientă a investițiilor. Unor articole — „Învățămîntul profesional nu poate progresa pe suportul șubred al improvizărilor“, „O cerință a economiei naționale — pregătirea noilor promoții de subingineri“, „Practica —

extins atenția a numeroși cititori de diverse preocupări în viața lor cotidiană asupra acestui compartiment de mare însemnătate al vieții noastre sociale. Corespondența primită în redacție este argumentul cel mai la îndemînă și, totodată, cel mai concludent pentru sublinierea acestui fenomen din viața noastră publică.

Fîresc, în ultimii ani au apărut și o seamă de forme specifice de abordare a problematicei școlare: ancheta pedagogică, tribuna pedagogică ș.a., iar unele publicații județene consacră periodic pagini speciale vieții școlare. Cred că se remarcă și faptul că îndeosebi marile cotidiene centrale abordează problemele de învățămînt cu o adresă diferențiată în funcție de specificul lor. Cel ce răsfoiește, bunăoară, colecția „Științei“ observă că în perioada care a trecut de la Congresul al X-lea al partidului, tratarea problemelor de învățămînt a fost concentrată pe dezbaterile și aplicarea principalelor obiective privind perfecționarea învățămîntului de toate gradele stabilite în documentele Congresului. În acest

PUBLICISTICA românească reține tot mai frecvent atenția asupra problematicei complexe a instrucțiunii noastre publice. După un calcul logic, cititorii potențiali ai articolului axat pe această temă însumează, desigur, mai multe milioane. Calculul acesta pornește de la faptul că în prezent fiecare al cincilea om din cei 20 de milioane de locuitori ai țării este cuprins într-o formă de învățămînt și pentru bunul mers al școlii manifestă interes cel puțin una sau două persoane din preajma fiecărui elev sau student, precum și de la faptul că astăzi corpul didactic reprezintă cam 1 la sută din numărul total al cetățenilor. La acceptarea unor asemenea estimări concură însăși o constatare: antrenarea opiniei publice la elaborarea Directivelor C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, document de mare însemnătate teoretică și practică, care a elaborat soluția românească a organizării învățămîntului în condițiile accelerării progresului științific contemporan, a determinat un interes peren pentru problemele școlii, a

«cenușăreasa» învățămîntului profesional — care, sugerează chiar prin titluri o arie majoră de preocupări, li s-a alăturat de curînd o suită de articole care a debutat prin „Universul de seră al liceelor agricole” și a continuat prin ancheta: „Cartea elevului din școala agricolă”, „masa rotundă”: „Teoria și practica în echilibru precar la liceele agricole”, articolul „Absolventul liceului agricol și locul său în producție”, discuția organizată la redacție cu reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului și Ministerului Agriculturii și Silviculturii relatată sub titlul „Primatul practicii — la baza formării viitorului specialist”.

Opinii, articole de analiză și anchete au fost consacrate, de asemenea, străduințelor de a ridica pe un plan superior cercetarea pedagogică cu profil universitar, de a moderniza instrumente fundamentale ale procesului de învățămînt din școala superioară (planuri, programe, cursuri), de a perfecționa predarea științelor sociale, de a folosi plenar coordonatele democratismului universitar. Între intervențiile amintite, cele care au stîrnit un ecou mai larg, în bună parte aparținînd unor prestigioși oameni de știință și cultură, cităm articolele: „Funcția reală a științelor sociale: sînt necesare perfecționări în mecanismul selecționării și promovării valorilor autentice”, „Stimularea gîndirii creatoare, ca instrument al investigației universitare”, „Consiliul profesoral în miezul vieții universitare”, „Climatul de autentică dezbatere universitară”, „Perfecționarea cursurilor — obligație de prim ordin a învățămîntului universitar”. Menționăm, de asemenea, și o seamă de anchete pedagogice care au încercat să formuleze răspuns la preocupări de larg interes, printre care: „Lucrarea de diplomă — de la bilețelul norocos la un examen de prestigiu”, „10 000 de doctoranzi și tot atîtea promisiuni științifice... dar cîte își găsesc confirmarea?”

Totodată, pornind de la dezideratul — frecvent subliniat în documentele de partid — sporirii valorii educative a întregului proces de învățămînt, ziarul a militat pentru extinderea și îmbogățirea orizontului politic și filozofic al tinerilor, propagarea mai intensă a idealurilor socialiste. Lărgirea și substanțializarea atribuțiilor organizațiilor de partid din școli și facultăți.

EVIDENT, recurgînd la o asemenea enumerare, nu încercăm decît să demonstrăm ideea de început a articolului de față. Pentru că în rîndurile de față nu ne-am propus o analiză a conținutului articolelor amintite, căroră li se alătură în mod firesc cele înserate în „România liberă”, „Știința tineretului” și alte ziare care urmăresc constant viața școlară, reflectînd-o nu o dată prin articole de real și mare interes. În tot cazul, o retrospectivă a modului în care un ziar sau altul urmărește problematica școlară, ar evidenția și unele domenii mai puțin investigate. Valorificarea superioară a potențialului științific specific învățămîntului superior, de pildă, oferă interesante teme de dezbatere cum sînt: modernizarea formelor de activitate cu studenții, pregătirea specialistului în domenii prioritare, contribuția forurilor de conducere universitară la promovarea și aplicarea celor mai noi cuceriri tehnico-științifice, îmbinarea strînsă între pregătirea teoretică și cea practică. De asemenea, mi se pare să se cere continuată și îmbogățită tratarea unor teme majore ca legătura școlii cu viața, cu practica socială, în cuprinsul căreia problemele policalificării și reciclării, ale sporirii eficienței economice a formării cadrelor, ale pregătirii mai directe a tineretului, din toate formele de învățămînt, pentru viața socială, ocupă un loc important. Și, în general, poate că ar trebui să rețină atenția noastră în mai mare măsură căile prin care se pot înlătura manifestările scolasticii, prezente încă pe alocuri, metodele și practicile pedagogice care împiedică dezvoltarea gîndirii reducînd în fond procesul de învățămînt la memorarea mecanică a unor date și fapte și care, în final, formează o falsă imagine despre pregătirea tinerilor.

Desigur, există și exigențe calitative pe care încă nu le acoperă, în multe publicații articolul pe teme de învățămînt. Este destul de frecvent — îndeosebi în presa județeană — articolul specios care nu depășește sfera de interes a unei anume categorii sau alta a profesorilor sau în care se analizează probleme limitate la preocupările unei anume unități școlare. Se pare, de asemenea, că dobîndește uneori pe nedrept dreptul la lumina tiparului și articolul care vehiculează idei cunoscute și răscunoscute, expuse uneori foarte aproape de litera tratatelor de pe-

dagogie și lipsite de un material factual convingător. Poate că asemenea neajunsuri și multe altele care există, s-ar depăși mai devreme dacă ar exista mai mulți ziaristi specializați în acest domeniu. Pentru că, poate, ar trebui să acceptăm opinia celor care susțin că nu este suficient ca cineva să dețină o diplomă universitară — chiar de profesor — pentru a fi specialist și în acest domeniu. Viața școlară este complexă, diversă, din ce în ce mai complexă și este firesc să existe ziaristi care i se consacră. Nici azi, dar îndeosebi mîine, sarcinile presei în domeniul tratării problemelor școlare nu vor putea fi realizate întocmai de oameni care cunosc viața școlară doar în genere.

Și, în final, o chestiune nu o dată dezbătută. Unii profesori și chiar foruri de învățămînt afirmă că anumite critici publice făcute la adresa unor cadre didactice care nu-și fac cum trebuie datoria, subminează prestigiul școlar. „Află copiii și nu e bine” — apreciază ei, pornind de la rațiuni pedagogice cît se poate de certe. Într-adevăr, nu e bine! — adăugăm noi. Dar copiii află și din alte surse cînd dascălii lor comit fapte reprobabile și oare nu e mai bine dacă află nu numai de săvîrșirea lor, ci și despre atitudinea intolerantă a societății față de ele? Noi apărăm și trebuie să apărăm adevăratul prestigiu profesoral, să-l ferim de înțepăturile unor critici de dragul criticilor, dar dezavuăm falsul prestigiu profesoral. Pentru că profesoratul este o activitate publică și numai cel ce nu o onorează încearcă să-și apere autoritatea ascunzîndu-se de privirea altora.

IATĂ, AȘADAR, doar citeva considerații despre permanența școlii în viața presei. Ele sînt, desigur, mult mai complexe decît și-au propus considerațiile de azi. P.S. Nu ne-am propus să discutăm despre publicațiile de specialitate, „Gazeta învățămîntului” și „Colocvii”. Am făcut-o cu alt prilej și de atunci mare lucru nu s-a schimbat. Așteptăm. „Orizont” — în plin progres poate că ar merita considerații aparte.

STILUL PRESEI — mijloc esențial al comunicării de masă

Acad. AL. GRAUR

SE ȘTIE că în orice limbă se întâlnesc diferite stiluri, adică feluri speciale de a vorbi sau de a scrie, de la stilul individual, pe care îl remarcăm mai ales la scriitori, pînă la stilul unei ramuri de activitate și chiar al mai multora la un loc, de exemplu vorbim de un stil administrativ, de un stil științific, deși fiecare specialitate în administrație sau în știință se deosebește de celelalte și prin limbaj: diferă formele de plural ale unor substantive, se dau alte înțelesuri aceluiași cuvinte, apar alți termeni, specifici, se creează alte îmbinări de cuvinte, și, în ansamblu, diferă atitudinea față de modul de exprimare.

Există un stil al presei? Fără îndoială. Este drept că în ziare și în reviste se scrie în foarte multe feluri, dar nu e mai puțin adevărat că, luată în ansamblu, presa are caracteristicile ei, care o deosebesc de literatura beletristică, de textele științifice și așa mai departe. Care sînt aceste caracteristici? Pe cîte știu, ele n-au fost niciodată prezentate în chip sintetic și mai ales nu s-a încercat niciodată o diferențiere față de alte stiluri. De aceea notele care urmează au mai mult caracter de deschidere a discuției decît de rezolvare a problemei.

Nu încapă îndoială că stilul presei aparține limbii literare, adică este îngrijit și, pe cît posibil, corect. Are însă și implicații familiare, care lipsesc din publicațiile de matematici sau de chimie. Se va zice: și în romane sau în poeme găsim uneori expresii familiare; desigur, dar e vorba acolo de formule care cir-

culă în limba scrisă, pe cînd în ziare vom găsi și crîmpeie de limbă vorbită. Atunci poate stilul presei se confundă cu cel al teatrului? Nicidecum. O piesă bună trebuie să fie în întregime potrivită pentru exprimarea orală, ceea ce nu e cazul majorității articolelor de ziar.

Se mai adaugă faptul că stilul trebuie să difere de la o rubrică la alta: altfel se prezintă o solemnitate decît o întîlnire sportivă, altfel un reportaj de pe un șantier decît unul de la un institut de cercetări filozofice, în pagina a doua a unui ziar se adoptă alt ton decît în articolul de fond și așa mai departe. Toate acestea nu ne împiedică să vorbim de un stil al presei, după cum afirmăm că vorbim cu toții aceeași limbă, deși e colorată după regiuni, după profesii etc.

DOUĂ TRĂSĂTURI mi se pare că merită să fie în special relevante: 1. nici un fel de producție scrisă sau vorbită nu se adresează unui public atît de larg ca presa (de fapt aceasta ajunge la absolut toată populația țării, mai ales dacă, așa cum cred că e just, includem radio-difuziunea și televiziunea), prin urmare în presă trebuie urmărit ca fiecare cuvînt să fie clar înțeles peste tot; 2. nicăieri spațiul nu este atît de îngust și nu trebuie făcută atîta economie de cuvinte ca în presă.

În ce privește prima trăsătură, se cuvine să relevăm că, dacă vrei să fii înțeles de toți și peste tot, ești obligat să nu exprimi prea multe lucruri noi și mai ales într-o formă

prea nouă. În ce privește pe cea de-a doua trăsătură, există pericolul ca scurtimea să ducă la obscuritate. Un redactor cu experiență știe să evite ambele excese.

În ultimul timp s-a discutat mult dacă limba trebuie studiată în devenirea ei sau așa cum se prezintă într-o anumită fază: diacronie sau sincronie? Răspunsul corect este, fără îndoială, că cele două atitudini trebuie îmbinate. Dar se pune oare problema și pentru stilul presei? Diferă acesta de la o perioadă la alta? Categoriec că da. Urmăresc limbajul ziarelor de 50 de ani și pot să afirm că în acest timp s-au produs schimbări simțitoare, ceea ce nu poate decît să ne bucure.

Este deci bine să ne abatem de la normele stabilite? Am avut în trecut publicații care considerau ca o catastrofă faptul că unele moduri de exprimare se schimbau. Chiar zilele trecute am citit într-un ziar francez un articol în care se afirma că franceza se strică, deoarece unele formule din limba vorbită pătrund în cea scrisă. Dar trebuie să ne gândim că limba, fie că vrem, fie că nu, oglindește viața iar realitățile se schimbă neconștient, silind limba să se adapteze mereu. Viața înseamnă schimbare, deci limba trebuie să se schimbe. Evident, există și schimbări în rău, dar nu le putem condamna pe celelalte.

Să mai adăugăm că transformările suferite de limba presei în ultimele decenii se explică și prin alt considerent decît acela că acum trebuie prezentate alte realități: îmbunătățirea muncii în domeniul

publicisticii, ridicarea nivelului cultural al celor care scriu și mai ales al cititorilor, care impune perfecționarea redactării. Publicul nostru este astăzi deosebit de pretentios. Primesc adesea scrisori, cu sau fără tăieturi din publicații, pentru a mi se semnala greșeli de formulare. Faptul că autorii scrisorilor n-au totdeauna dreptate nu e important: principalul e că lumea e atentă la felul cum se scrie și că obligă la perfecționare.

Și nu trebuie să ne îndoim că se poate perfecționa. Deși, repet, se scrie astăzi infinit mai bine decât acum 30 de ani, totuși greșeli se mai strecoară, între altele pentru că ele se produc în diversele sectoare de activitate, de unde presa le adoptă: *aniversarea a 90 de ani de la moartea lui Alexandri*, în loc de *a 90-a aniversare a morții*; *marfă vîndută și încasată* (cum se poate încasa o marfă?) și multe altele de acest fel. Deși, cum spuneam, e necesar să se scrie scurt, rareori se spune că un vorbitor a comunicat ceva fără să se înceapă cu *luînd cuvîntul, cutare a spus* (ca și cum s-ar putea vorbi și fără a lua cuvîntul).

Eliminarea expresiilor greșite, învechite, neliterare este de mare importanță nu numai pentru cei care scriu, ci mai ales pentru cititori: grație faptului că presa tratează despre toate specialitățile, că ajunge în toate mîinile și că e un intermediar între limba scrisă și cea vorbită, ea contribuie în cel mai înalt grad la ridicarea nivelului celor cu puțină învățatură, ceea ce înseamnă, printre altele, și cultivarea limbii, și, pe de altă parte, este un puternic instrument de unificare a limbii pe plan național. Ba, chiar și pe plan internațional: toți termenii noi, în știință, în tehnică, în politică și așa mai departe sînt imediat adoptați de presă, radio și televiziune și răspîndiți, aproximativ în aceeași formă, în toate limbile de cultură ale lumii. Presa are un mare rol în răspîndirea scrierii exacte a numelor de persoane și de locuri din străinătate, iar radiodifuziunea și televiziunea pentru pronunțarea corectă a acestor nume. Și aici se pot face rezerve asupra unor cazuri speciale. Pentru a da un singur exemplu: de ce la televiziune toți anunțătorii, de-a lungul mai multor luni, au pronunțat numele

Rocambole cu *e* final, cînd le-ar fi fost de-ajuns să asculte o singură dată personajele din film, pentru ca să constate că *e* nu trebuie pronunțat?

Spuneam că nu cunosc nici un studiu de ansamblu asupra stilului presei; unele studii de amănunt s-au publicat însă, în primul rînd în „Presa noastră” și în „Limba română”. Ar trebui, bineînțeles, făcut mai mult. Limba presei ar fi un bun subiect pentru o teză de doctorat, ba chiar pentru mai multe. Ar fi necesar să se cerceteze unele aspecte ale scrisului de azi și rezultate interesante ar da și o comparație cu formele corespunzătoare din trecut. Desigur, s-ar putea semnala aspecte gramaticale, iar studierea lexicului ar duce la concluzii din cele mai importante. Astfel de cercetări ar ajuta pe de o parte la îmbunătățirea stilului presei, pe de altă parte la îmbogățirea dicționarilor și la dezvoltarea gramaticii istorice.

AR FI FOARTE UTIL dacă, într-o instituție de învățămînt sau într-un institut de cercetări, s-ar forma un colectiv care să-și ia sarcina unor studii de felul acesta.

Primele slove
Foto: Petre
Dumitrescu
(Agerpres)

UNDE NE SÎNT COMENTATORII?

FELICIA ANTIP

NOI, CRONICARII de politică externă, sîntem frecvent invitați la reuniuni cu auditori din cele mai diverse medii pentru a răspunde la întrebări despre evenimentele care au loc în lume. Întîlnim, de fiecare dată, o curiozitate nesățioasă care pornește de la o informare aproape surprinzător de bună și vrea să meargă mai departe, mai în profunzime. Oamenii vor să știe nu numai „cum“ ci și „de ce“ și mai ales „încotro“.

Noi, telecronicarii, știm că în toate țările cu o televiziune dezvoltată, principalul punct de atracție îl constituie emisiunile politice. „Cinci coloane în pagina întîi“, emisiunea susținută la televiziunea franceză de comentatori de mare prestigiu ca Pierre Desgraupes (actualmente directorul informațiilor televizate pe canalul 1), Pierre Lazareff, Pierre Dumayet și Igor Barrère, devenise la un moment dat atît de populară încît golea literalmente teatrele, restaurantele, cinematografele. Directorii teatrelor pariziene au intervenit pe lângă O.R.T.F. solicitînd ca emisiunea să fie programată marți, adică în ziua lor de relăche. „Cinci coloane în pagina întîi“ a fost înlocuită de „Panorama“, cu un succes aproape egal. În Republica Federală a Germaniei, oamenii stau duminică dimineața acasă pentru a asculta dezbaterile despre proble-

mele internaționale la ordinea zilei la care participă, ca invitați ai realizatorului emisiunii, gazetari de prestigiu din mai multe țări. Nu mai repet ceea ce scriam în numărul trecut despre cele mai cuprinzătoare și mai urmărite emisiuni politice: cele ale televiziunii americane, care bat în materie de audiență toate recordurile.

Noi, telespectatorii, prețuim tot mai mult ceea ce ne dau televiziunile: o informație amplă, operativă, vie, în care imaginile sînt cu-adevărat ale zilei, iar comentariile cu-adevărat ale imaginii. Sîntem fascinați de îndrăzneala unor secvențe ca interviul cu Joan Baez, adus pe micul ecran — ca și întîlnirea, nu mai puțin edificatoare, cu cîntărețul spaniol Paco Ibanez — de „Studioul N“. Aplaudăm excelentul profesionalism al unor documentare externe cum a fost filmul despre Organizația Națunilor Unite, semnat de Eugen Preda.

Iar, la urma urmelor, ne reunim într-o ședință de lucru, noi cu noi, și ne întrebăm:

Cum răspunde televiziunea română dorinței firești a opiniei publice de a înțelege sensul evenimentelor și dedesubturile lor, care este spațiul de emisie consacrat comentării competente a faptelor vieții internaționale?

CARE ESTE, la noi, echivalentul popularelor emisiuni de dezbateră politică de la televiziunile străine?

Să reprezinte oare emisiunea „Cadran“ sinteza săptămînală a faptelor și informațiilor oglindite, seară de seară, în teledjurnale?

Niciuna dintre aceste întrebări nu poate primi la jumătatea lunii august, cînd scriu acest articol, un răspuns mulțumitor. După un debut promițător (promițător nu înseamnă, desigur, desăvîrșit, înseamnă exact ceea ce înseamnă), „Cadranul“ a adoptat o formulă stereotipă, la fel de departe și de ceea ce așteaptă telespectatorii și de ceea ce s-ar putea realiza. Nouă emisiuni din zece au aproximativ următoarea schemă: un interviu din seria „despre cooperarea internațională și securitatea europeană“; un reportaj (îndeobște economic sau cultural) dintr-o țară socialistă; un comentariu despre un eveniment periferic al actualității internaționale; un documentar fie atemporal, fie legat de o aniversare. Sărăcia sumarului iese și mai mult în evidență atunci cînd comparăm titlurile lui cu cele prezentate — în aceleași săptămîni — de revista „Lumea“ sau de paginile externe ale revistei „Flacăra“. „Cadranul“ are aspectul unei culegeri de editoriale. Ai adesea impresia că televiziunea a rezervat acest colț al pro-

gramelor ei diverselor obligații mai mult sau mai puțin protocolare.

Nu tot ceea ce face parte din „Cadran“ este neinteresant. Apar, uneori, personalități pe care banalitatea întrebărilor nu le inhibează și care ne spun lucruri inedite, demne de a fi ascultate. O parte dintre comentarii invitați sînt buni specialiști într-un sector sau altul al vieții internaționale și vorbesc competent despre evenimentele din sectorul lor. Documentare sînt în-săilate cîteodată pe filme de televiziune străine bine făcute. Dar concepția însăși a emisiunii este deficitară și, atîta timp cît se va rămîne la ea, „Cadranul“ va fi un punct slab al televiziunii, iar dezbaterile problemelor internaționale doar un deziderat, nu un fapt.

Nu pun sub semnul întrebării calificarea profesională a redactorilor „Cadranului“, deși unii dintre ei se mai află în situația (am mai văzut-o doar la emisiunea „Revista revistelor“) de a citi, cu aplicație, și singura întrebare sau cele două întrebări tip ale unui „interviu“. Mai mult însă decît orice alt gen de emisiune, „Cadranul“ are nevoie de unul sau doi gazetari de mare prestigiu, în măsură să conducă o discuție vie, captivantă, pe orice temă internațională la ordinea zilei și, bineînțeles, să aleagă cele mai importante probleme la ordinea zilei, subiectele aflate în centrul atenției generale. Să nu existe oare printre ziariștii români oameni care îmbină o personalitate atrăgătoare, capacitatea de a vorbi pertinent, cu duh și prezență de spirit cu o cunoaștere temeinică, aprofundată, a problematicei externe? Îmi cunosc destul de bine colegii externiști precum și pe gazetarii cu funcții de conducere care, călătorind mult prin lume, au ajuns să-i înțeleagă temeinic problemele, pentru a nu accepta un asemenea punct de vedere denigrator. M-am mirat totdeauna de ce unii dintre cei mai competenți specialiști sînt ignorați de televiziune, iar alții sînt invitați prea rar și doar pentru a citi cite o cronică sumară, departe de ceea ce ar putea să facă dacă ar fi lăsați și antrenați să devină și oameni de televiziune.

CÎND SPUI sau scrii lucruri de genul celor de mai sus, și se opune

de obicei o obiecție pe care vreau s-o discut deschis. Nu se poate, se afirmă, problematica internațională este prea delicată și prea complexă pentru a fi dezbătută neînhibat la postul național de televiziune. Orice cuvînt rostit în acest cadru trebuie cîntărit de o mie de ori și deci scris și citit, altminteri ne putem trezi cu cine știe ce neplăceri diplomatice sau de altă natură. Mă înscriu în fals împotriva unei asemenea aserțiuni care trădează nu un înalt spirit de responsabilitate politică, așa cum ar vrea să dea impresia, ci, dimpotrivă, fuga de răspundere a celui care nu se mișcă cu siguranță pe un teren dat. Schematismul „Cadranului“ decurge, cred, în primul rînd, din superficialitatea cu care este abordat inepuizabilul domeniu al vieții internaționale. Se întrevește, permanent, spaima de a nu spune cumva mai mult decît „ceea ce s-a mai spus“. În paginile presei noastre se desfășoară o dezbateră reală a problemelor externe, dar televiziunea nu contribuie la ea cu nici un argument nou, cu nici o informație inedită. Evident, participarea la o asemenea dezbateră implică o excepțională cunoaștere și pătrundere a miezului problemelor, aici nu se pot face experiențe, nu este cazul să se dea cuvîntul unor oameni care abia încep să ia contact cu ele sau care cochetează de mult cu ele fără să le înțeleagă însă cu-adevărat.

Este, aici, un prag care trebuie trecut o dată pentru totdeauna. Nu se mai poate rămîne pe linia minimei rezistențe, nu se poate pluti la nesfîrșit în generalități, amănuntul concret, semnificativ rămînînd rezervat doar pentru ilustrarea unor teme ele însele nesemnificative. Interesul opiniei publice pentru ceea ce se întîmplă în lume merită să fie stimulat, cultivat. Este chiar o datorie politică de prim ordin. Televizorul și-o îndeplinește din ce în ce mai bine. Alte emisiuni — am numit „Studioul N“, dar nu e singura — își aduc și ele contribuția. „Cadranul“ pare însă a se fi retras din competiție. Unde sînt convorbirile în cadrul cărora un om politic urma să răspundă întrebărilor concentrice ale mai multor ziariști (așa cum s-a procedat o dată cu George Macovescu)? Unde

sînt dezbaterile în cadrul cărora un „moderator“ (denumire uzuală în terminologia altor televiziuni) pune întrebări unui grup de invitați, invitîndu-i la o controversă, pentru a oferi telespectatorilor o viziune multilaterală asupra unei probleme de mare interes? În zilele de debut ale „Cadranului“ mi s-a spus că ele vor intra în obișnuință. A dispărut pînă și „Poșta Cadranului“, cînd, cu puțină imaginație și cu ceva mai multă pricepere s-ar fi putut merge pînă la organizarea unei emisiuni de tipul „Mai aveți o întrebare?“. Afirm categoric că aproape nu există întrebare de politică internațională care să nu poată căpăta un răspuns corect și lămuritor. Îmi întemeiez această afirmație pe un pariu cu mine însămi pe care l-am cîștigat. Din toamna anului 1963 pînă în vara anului 1969 am susținut „Poșta redacției“ în revista „Lumea“. Practic, nici una dintre scrisorile primite nu a rămas fără răspuns. Iar toate răspunsurile au fost inserate în revistă. Așadar știu prea bine că se poate.

Molcom, monoton, oficios, plicticos, „Cadranul“ își umple jumătatea de oră săptămînală. Fără dezbateri. Fără reportaj politic. Fără adevărate anchete internaționale. Fără nerv. Fără pasiune. Cîteodată, alte emisiuni îl împing afară din program, dar n-am auzit ca telespectatorii să se plîngă. Nu-l mai așteaptă. Nu-l mai caută. De curînd am ascultat un „Cadran“ onorabil: un bun comentariu despre încetarea focului în Orientul Mijlociu, un impresionant documentar despre Hiroshima. Pasăre rară. Și totuși încă nu ceea ce ar trebui să fie.

POATE CĂ, într-o bună zi, sub un nume nou, pentru a atrage atenția telespectatorilor care și-au pierdut încrederea în „Cadran“, televiziunea va face în sfîrșit saltul de la improvizație, de la acoperirea „de serviciu“ a unor obligațiuni, la rezolvarea competentă a acestei importante cerințe și va acorda dezbaterii temelor de politică externă un loc, dacă nu egal cu cel al sportului, măcar comparabil cu cel deținut de muzica simfonică.

TINERETUL

obiect de meditație pentru prestigioase spirite ale contemporaneității

VICTOR BÎRLĂDEANU

ROD AL UNEI pasionate anchete internaționale pe tema enunțată chiar din titlu, cartea lui Carol Roman „Mărturii despre tineri și tinerețe” reunește între copertile sale nu mai puțin de treizeci și două de personalități marcante din cele mai felurite țări, situate pe aproape toate continentele, personalități ce întruchipează, prin numele lor ilustrative pentru diferite domenii ale cunoașterii și acțiunii, un soi de chintesență intens grăitoare a spiritualității contemporane.

Întii de toate, se cuvine semnalat — ca un titlu de autentică mândrie pentru presa românească de astăzi și pentru slujitorii ei — că aceste substanțiale mărturii, culese prin osîrdia tenace a unui talentat coleg al nostru de condei și pasiune gazetărească, au apărut, înainte de a fi strinse în volum, în paginile dinamicului ziar care a devenit, mai ales în ultimii ani, „Scînteia tineretului”. Însuși faptul că un număr atît de mare de personalități, care nu numai că sînt celebre dar au și timpul la maximum drămuț, și-au

rupt minute sau chiar ore prețioase spre a răspunde — și, cel mai adesea, nu formal, nu de complezență, ci cu profunzimi de gîndire și revelații de biografie de-a dreptul senzaționale — unor întrebări ale unui ziar românesc de tineret, demonstrează, pe fundalul autorității internaționale tot mai înalte a României socialiste, creșterea incontestabilă a prestigiului presei noastre dincolo de granițele țării.

Evantaiul domeniilor de activitate pe care le prezintă personalitățile cuprinse de anchetă este de o impresionantă diversitate: de la politică (Indira Gandhi, Urho Kekkonen, Isabelle Blume, Agostinho Neto, S. M. Budionnii, Miron Constantinescu, Mircea Malița), pînă la știință (Christian Barnard, Henri Coandă, André Lwoff, J. C. H. Gerretsen, Anastasios Orlandos, Arne Tiselius), de la literatură (Mulk Raj Anand, Yașar Nabi Nayir, William Saroyan), pînă la variile tărîmuri ale artelor (Alicia Alonso, Louis Armstrong, Maurice Chevalier, Kanjuro Fujima, Yehudi Menuhin, Ionel Perlea,

Anthony Quinn, Camille Schmit, Virginia Zeani-Lemeni), de la publicistică (însuși prefațatorul cărții, Mihnea Gheorghiu, apoi Art Buchwald, Danilo Dolci), la sport (faimosul portar Lev Iașin) și la acțiunea concretă pentru a sparge barierele necunoscutului și a duce mai departe cunoașterea umană (Gherman Titov, Thor Heyerdhal, Francis Chichester).

Definitiv pentru structura interioară și, implicit, pentru valoarea răspunsurilor la această anchetă este gradul de concretețe, faptul că majoritatea lor nu sînt numai niște sfaturi pedagogice, mai mult sau mai puțin disimulate, ci — în primul rînd și înainte de orice — împărtășirea unei bogate și profund semnificative experiențe de viață. Firește, o experiență de viață filtrată prin discernămintul unei lucidități scrutaătoare, unei înțelepciuni penetrante, capabilă să disocieze și să releve, din cele mai aparent banale detalii, sensurile majore ale destinului uman.

Numitorul comun al tuturor acestor spovedanii l-aș putea caracteriza lapidar astfel: viața trăită plinar, cu maxima intensitate a energiilor lăuntrice, a gândirii și simțirii.

SENTIMENTUL care te cuprinde urmărind aceste formidabile derulări de biografii este acela de uimire în fața atîtor neașteptate și emoționante fațete ale umanului. Oamenii aceștia își trăiesc existența cheltuindu-se integral, fără rezerve, cu o efervescență și o neliniște creatoare care le prelungesc tinerețea pînă la vîrsta senectuții. Dacă pentru celebrul navigator solitar sir Francis Chichester nenumăratele peripecii biografice sînt pe deplin firești, justificînd semnificația înaltă a noțiunii de „aventură” pe care i-o atribuie el însuși, și conferind totală acoperire aforismului cu care își încheie destăinuirea — „Atunci cînd omul arde, cînd se consumă cu carbu-rație maximă, atunci se simte tînăr, rămîne tînăr și trăiește ca un tînăr” — pentru un ilustru matematician ca J. C. H. Gerretsen, director al renumitului Institut de matematică din Gröningen, om pe care nu-l poți concepe decît în solitudinea cabinetului de lucru, biografia bogată în peripecii dintre cele mai dramatice, izvorîte din participarea sa activă la rezistența antifascistă a poporului olandez, apare cumva ca imprevizibilă, fiind aureolată însă de profunde și luminoase semnificații.

Mi se pare relevant faptul că, vorbind despre tema propusă, cei mai mulți dintre interlocutorii prin corespondență ai lui Carol Roman statornicesc un soi de punte imaginară, dar extrem de consistentă, între trecut — în fond, între tinere-

țea lor — și viitor, adică tinerețea generației care abia mai zburdă în jocurile nevinovate ale copilăriei. De altminteri, marea balerină cubaneză Alicia Alonso exprimă cît se poate de explicit acest lucru: „Referindu-mă la tinerețe, îmi exprim gîndurile mele despre viitor — al țării mele, al continentului pe care trăiesc, al întregii noastre lumi contemporane”. Grija pentru dezvoltarea sănătoasă, armonioasă a tineretului se dovedește astfel a fi, în realitate, grija pentru însuși viitorul omenirii.

Unele dintre personalitățile proeminente care au răspuns anchetei pun un accent vrednic de menționat pe forța dinamizatoare a idealului. În vibrantele pagini pe care le închină tineretului marele violonist Yehudi Menuhin și care se intitulează atît de sugestiv „Dacă aș avea din nou vîrsta de 18 ani...”, există o cugetare la a cărei lectură aș dori ca fiecare dintre tinerii cititori ai cărții să palpate de emoția profund omenească pe care am simțit-o eu însumi: „Dacă aș avea 18 ani, aș dori, realmente, să fiu îndrăgostit și să mă dedic unei cauze. Aș dori, de asemenea, să amintesc că numai atunci cînd cineva este gata de sacrificiu în apărarea unei cauze, numai atunci poate să pretindă aceeași atitudine în situația cînd el însuși are nevoie de dragoste, ajutor și respect”.

Bogăția și densitatea ideilor vehiculate de această carte sînt demne de un elogiu special, plasînd-o la interfe-nența confesiunii memorialistice cu eseul filosofic, sociologic, etic. Există în răspunsurile la anchetă unele idei care vor suscita, sîntem convinși, dezvoltări ulterioare de mare pregnanță. Aș vrea să subliniez în deosebi reflecțiile profunde

cu privire la destinele tineretului în lumea modernă pe care le împărtășește prof. univ. Miron Constantinescu, președintele Academiei de științe sociale și politice din Republica Socialistă România. Spi-cuiesc din concluziile acestor reflecții: „...Una dintre rezervele interne ale perfecționării vieții sociale o constituie valorificarea optimală și efectivă a potențialului uman pe care-l reprezintă succesiunea generațiilor. Această direcție fundamentală a progresului social își găsește promotorul în efortul perseverent al conducerii partidului nostru de a asigura instituțional, prin dezvoltarea consecventă a democrației socialiste în toate domeniile vieții sociale și de stat, continua punere în valoare a capacităților fiecărei generații în conformitate cu aptitudinile, aspirațiile și mentalitatea ei proprie. O asemenea strategie de valorificare optimală și efectivă a fiecărei generații necesită un studiu atent, o grijă permanentă de depistare a modalităților celor mai corespunzătoare de instruire, educare și orientare a tuturor membrilor noilor generații, în așa fel încît să poată aduce, în diferitele compartimente și pe diferitele trepte ale activității sociale, o contribuție maximală la opera colectivă de proiectare, conducere și realizare a societății socialiste, comuniste în țara noastră”.

IN ANSAMBLU, ca și în amănunte, avem de-a face cu o lucrare ce prezintă un deosebit interes pentru toți cei preocupați de rosturile tineretului în contextul lumii de azi și de mîine, o lucrare ce ocupă de pe acum un loc original în tot mai bogata producție editorială cu caracter publicistic.

Din activitatea profesională a Uniunii ziaristilor

ASOCIAȚIILE ȘI CLUBURILE GAZETARILOR — FORME VIABILE DE PERFECTIONARE PROFESIONALĂ

INCADRÎNDU-SE în efortul general al Uniunii ziaristilor de a contribui la perfecționarea profesională a gazetarilor, asociațiile și cluburile pe specialități gazetărești (politică externă, economie, știință și tehnică, sport etc.) și-au propus încă de la înființare — pe de o parte să informeze ziaristii în cadrul unor întâlniri periodice cu factori de răspundere din conducerea de partid și de stat despre principalele obiective din diverse domenii de activitate pe o perioadă mai îndelungă — iar pe de alta, să faciliteze prin dezbateri pe probleme de teoria și practica presei schimbul de experiență între cei ce abordează în scris aceleași domenii. Asemenea acțiuni cum au fost, de exemplu, întâlnirile

din anul acesta cu tovarășii Maxim Berghianu, membru al Comitetului executiv al C.C. al P.C.R., președintele Comitetului de stat al planificării, care a abordat în expunerea sa unele aspecte ale activității de planificare și conducere a economiei naționale, Cornel Burtică, ministrul comerțului exterior, care a vorbit despre „Obiectivele actuale și de perspectivă ale comerțului exterior românesc” (Clubul ziaristilor economiști), Ștefan Andrei, prim adjunct al șefului secției internaționale a C.C. al P.C.R. care a expus „Unele aspecte ale activității internaționale a P.C.R.”, Nicolae Ecobescu, adjunct al ministrului afacerilor externe cu expunerea despre „Dezarmarea în contextul internațional actual”

(Clubul ziaristilor de politică externă) — s-au bucurat de un real interes din partea membrilor cluburilor, dovedindu-se o formulă eficientă de informare profesională.

Tot atât de interesante și utile s-au dovedit dezbaterile, la care gazetarii au pus în discuție probleme actuale ale filmului de turism (Asociația ziaristilor și scriitorilor de turism), relația sportiv-cronicar-public (Asociația presei sportive) sau calitatea fotografiei de presă (Asociația fotoreporterilor).

În pragul ultimului trimestru al acestui an redacția revistei „Presa noastră” s-a adresat unora dintre președinții de asociații și cluburi pentru a afla ce acțiuni vor fi organizate pînă la sfîrșitul anului 1970.

CLUBUL ZIARIȘTILOR ECONOMIȘTI

Prof. dr. **VASILE RAUSSER**, președintele Clubului ziaristilor economiști, redactor șef al revistei „Probleme economice”, după ce a precizat că în acest trimestru, în cadrul întâlnirilor și dezbaterilor vor fi abordate principalele aspecte ale activității economice legate de încheierea cincinalului actual și pregătirea pentru noul cincinal 1971—1975, a concretizat unele dintre acțiunile ce vor avea loc.

Astfel, între altele, va avea loc o întâlnire cu tovarășul Virgil Actarian, prim vicepreședinte al

C.S.P., care va răspunde întrebărilor ziaristilor legate de noua lege a contractelor economice, lege cu vaste implicații de ordin economico-social, a cărei cunoaștere detaliată este indispensabilă gazetarilor economiști pentru o informare eficientă a opiniei publice.

„Noul sistem de finanțare și creditare” va fi tema unei a doua conferințe de presă cu participarea unor cadre conducătoare din acest domeniu.

Aceste manifestări pe teme larg cuprinzătoare, vor prilejui apro-

fundarea profesională a unor probleme economice de primă însemnătate, care se află în centrul politicii economice a partidului, cum sînt, de exemplu: reducerea cheltuielilor materiale de producție, îmbunătățirea calității produselor, utilizarea rațională a forței de muncă, realizarea ritmică, strict conjugată a planurilor de producție, sporirea eficienței tuturor activităților din economia națională ș.a.

În cadrul unei conferințe de presă tovarășul Petre Blajovici, președinte al Comitetului de stat pentru economia și administrația locală, va vorbi despre probleme ale sistematizării orașelor și satelor.

Ne-am propus, de asemenea, o dezbateră despre modul de tratare în presă a aspectelor calitative ale activității economice, dezbateră pe care am putea-o organiza, în colaborare cu revista „Presa noastră” și la care ne propunem să invităm

și colegi de la ziarul județene, lărgind astfel și mai mult cadrul acestui schimb de opinii într-o problemă majoră a presei noastre.

Clubul nostru se va preocupa și în acest trimestru de trimiterea prin Uniunea ziaristilor a unor grupuri de ziaristi economiști care, ca și alți gazetari specializați în alte domenii — ca știință și tehnică, cultură etc. — să facă un schimb de experiență cu colegi din străinătate pentru documentare și informare.

CLUBUL ZIARIȘTILOR DE ȘTIINȚĂ ȘI TEHNICĂ

ION CHIȚU, președintele clubului ziaristilor de știință și tehnică, redactor șef al revistei „Știință și tehnică”, aprecia că dată fiind revoluția tehnico-științifică la care asistăm, în domeniul gazetăriei tehnico-științifice se pun probleme profesionale mai deosebite. Explozia informațională este o realitate. O dată la 7 ani are loc dublarea cunoștințelor omenerii, o dată la 10 ani se dublează numărul publicațiilor tehnico-științifice. După o statistică a O.N.U. anual se publică cca 30 milioane volume care conțin lucrări științifice. La congrese, în domeniul tehnico-științific se pun în dezbateră anual peste 250 000 lucrări de specialitate, studii, dări de seamă iar în revistele de specialitate apar peste 5 milioane studii, care conțin propuneri de îmbunătățiri tehnico-științifice. Știința, în ansamblu, proliferază rapid, apar discipline de graniță numeroase, precum ramuri noi ale tehnicii.

În fața unei asemenea avalanșe de informație, gazetarul — a cărui datorie este să fie la curent cu tot ceea ce este nou în domeniul în care are sarcina de a informa pe alții — simte nevoia, ca într-un cadru organizat, să discute și să ajungă la concluzii în ce privește discernarea a ceea ce este important a fi adus la cunoștința publi-

cului cititor, precum și mijloacele publicistice cele mai potrivite pentru realizarea comunicării largi de masă a problemelor acestui vast domeniu de activitate socială.

De aceea menirea clubului nostru este de a ține la curent pe gazetari cu ceea ce este nou și esențial și deci demn de a fi popularizat, fie că este vorba de știința și tehnica românească, fie de cea mondială. În acest spirit, de la înființare și pînă astăzi, am căutat să ne organizăm acțiunile și ținînd cont de aceleași exigențe ne gîndim să desfășurăm mai departe acțiuni vizînd aducerea unui plus de informație cu care fiecare gazetar trebuie să fie înarmat. De aceea ne propunem: să organizăm curînd o întîlnire cu conducerea C.N.C.S. în scopul informării gazetărilor despre implicațiile noii organizări a C.N.C.S. *asupra dezvoltării și valorificării sociale a cercetării științifice.*

Un eveniment tehnico-economic deosebit de important — primul Tîrg internațional al constructorilor de mașini care se va deschide la București la începutul lunii octombrie, ne va prilejui o conferință de presă, la care vom invita pe principalii organizatori ai „Tîrgului internațional — București '70” pentru a cunoaște direct, de la sursa cea mai autorizată în mate-

rie, cum este apreciat gradul de tehnicitate al produselor românești prezentate în expoziție, corelat cu ceea ce s-a făcut pe plan mondial. Ne gîndim să organizăm această acțiune împreună cu Clubul ziaristilor economiști.

O masă rotundă cu specialiști în domeniul biologiei, avînd ca temă „Marile înfăptuiri ale geneticii contemporane”, credem că va suscita un larg interes în rîndurile membrilor clubului, în legătură cu sarcinile calitative cuprinse în cele două programe naționale privitoare la dezvoltarea intensivă a agriculturii noastre.

Tot în colaborare cu Clubul ziaristilor economiști, ne-am propus un simpozion la care să invităm și miniștri de resort, alte cadre conducătoare, specialiști din domeniul construcțiilor de mașini și în cel al energiei, în cadrul căruia să dezbaterăm „Anticipările tehnico-științifice asupra marilor obiective industriale ale cincinalului 1970—1975”, punînd accentul pe problemele ridicate de gradul de automatizare și folosirea calculatoarelor electronice pentru conducerea proceselor de producție.

AL. GÎNJU, președintele Asociației fotoreporterilor, șeful secției foto Agerpres :

Aceste ultime luni ale anului 1970 dobîndesc pentru membrii asociației noastre semnificația unui bilanț al reușitelor fotografiei de presă. Fac această afirmație gîndindu-mă la cele două expoziții

ASOCIAȚIA FOTOREPORTERILOR

internaționale la care vom participa cu lucrări selecționate, dintre cele mai reprezentative. Expoziția „Interpress-Foto“ de la Praga și „World Press Photo“ de la Haga, ambele în această toamnă.

O idee la care ne-am gîndit mai de mult dar pe care n-am reușit încă s-o materializăm este o consfătuire cu fotoreporterii din întreaga țară la care ne propunem să invităm și reprezentanți ai Ministerului Industriei Chimice, Centralei Poligrafice, secretari generali de redacție, pentru a dezbate problema factorilor care concură la realizarea unei fotografii de presă de mai înaltă calitate, la nivelul exigențelor actuale ale presei.

În cadrul „atelierului de creație“ — manifestare devenită tradițională — vom lua în discuție, lunar, lucrări ale colegilor noștri, membri ai clubului.

Inițiativa mai veche a unor schimburi de experiență între fotoreporterii din Capitală și cei de la diverse redacții județene va fi prezentă, pe agenda acțiunilor viitoare vom pune accent pe trimiterea unor fotoreporteri cu experiență care să ajute, timp de câteva zile pe colegii din provincie.

Și pentru că sintem la capitolul schimburi... menționăm că în acest ultim trimestru împlinim un vechi deziderat al fotoreporterilor: realizăm primul schimb de experiență cu colegii din alte țări.

Deși pregătirea unei a treia expoziții de fotografie într-un singur trimestru poate părea o încercare temerară, cred că vom reuși ca în ultimele zile ale anului care începe cîncinalul să organizăm o expoziție pe care o vom intitula probabil „Cîncinalul văzut de fotoreporteri“, care va fi o retrospectivă în imagini a realizărilor poporului nostru, din ultimii ani.

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

LA INVITAȚIA Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România, în cursul lunii septembrie ne-au vizitat țara: Gusman Herman, publicist, profesor de investigații sociale la Universitatea națională din Mexic, cu soția, Olga Navia și Izabela Elgazi, publicistă și folcloristă din Columbia.

Tot în luna septembrie a.c., o delegație oficială de ziaristi din R. P. Albania a răspuns vizitei unei delegații române. Din delegație au făcut parte: Patri Costuri, membru în Biroul Uniunii ziaristilor albanezi, și Savdic Leka, redactor la revista „Albania azi“.

Aflat în țara noastră ca invitat al I.R.R.C.S., W. K. Norbert Schmelzer, președintele fracțiunii catolice a Parlamentului olandez, președinte al Comisiei de politică externă a Parlamentului, a fost primit luni, 31 august a.c. la Uniunea ziaristilor de Ioan Stănculescu, secretarul Uniunii. La întîlnire au fost prezenți redactori din presa centrală, televiziune, revista „Lumea“ și „Viața economică“, cu care oaspetele s-a întreținut despre probleme ale activității Uniunii ziaristilor și presei române.

● Joi 3 septembrie a.c., o delegație de ziaristi austrieci alcătuită din Peter Klar (Volsblatt) Otto Janitschek (Volksstunde), d-na Siegrid Löffler (Die Presse), Wolfhart Krainer (Kleine Zeitung), Heinz Kuszner (Arbeiter Zeitung), Oscar

Meyer (A.P.A.), Manfred Lenhardt (Kurier), aflați în țara noastră într-o vizită de documentare, s-au întîlnit la sediul Uniunii ziaristilor cu membrii delegației de ziaristi români care ulterior au vizitat Austria.

Tot în luna septembrie au mai fost primiți de conducerea Uniunii ziaristilor :

● Mogens Kay Larsen, ziarist consilier la institutul danez Danemarca.

● Sepalainen Uolevi — de la ziarul social democrat „Soumen“ din Finlanda — oaspete al ziarului „Scînteia“.

● Henric Paslansky, redactor șef al ziarului „Noviny Rzeszowski du Rzeszow“ (în schimb cu „Neuer Weg“).

ÎN VIZITĂ LA UNIUNEA ZIARIȘTILOR

A G E N D A

OCTOMBRIE 1970

1	1960 — Proclamarea independenței Camerunului	8	In Cuba se sărbătorește Ziua luptătorului eroic (cu prilejul aniversării morții lui Ernesto Che Guevara, 8.X.1967)	17	1920 — A murit publicistul american John Reed, unul dintre fondatorii Partidului Comunist din S.U.A. (n. 1887)
1	1961 — Proclamarea Republicii Federale Camerun			18	1941 — A apărut, în condiții ilegale, primul număr al ziarului „Borba”, organ al Uniunii Socialiste a Poporului Muncitor din Iugoslavia, U.S.P.M.I. (fondat la 19.II.1922)
1	1949 — Proclamarea Rep. Populare Chineze	9	1962 — Proclamarea independenței Ugandei		
1	1949 — A fost creată Agenția China Nouă (Hsinhua)	9	1963 — Proclamarea Republicii Uganda	18	1945 — A fost creată Agenția polonă de presă (PAP)
1	1960 — Proclamarea independenței Ciprului. Sărbătoare națională	9	Ziua solidarității cu poporul peruvian și a luptei pentru apărarea bogățiilor naționale împotriva imperialismului (hotărâre adoptată la Conferința sindicală latino-americană, Lima, septembrie 1969)	19—24	1970 — Se întrunește a 25-a Sesiune (jubiliară) a Adunării Generale a O.N.U.
1	1960 — Proclamarea independenței Nigeriei			21	Ziua tineretului în Cuba
1	1963 — Proclamarea Republicii Nigeria. Sărbătoare națională			21	Ziua internațională de luptă împotriva războiului
2	1958 — Proclamarea independenței Guineei. Sărbătoare națională			24	1945 — A intrat în vigoare Charta Națiunilor Unite — O.N.U.
3—12	1970 — Se desfășoară al doilea raliu automobilistic asiatic	10	1945 — A fost creat Partidul Muncii din R.P.D. Coreeană	24	Ziua Națiunilor Unite
3	1965 — A apărut ziarul „Granma”, organ al C.C. al P.C. din Cuba (creat prin fuziunea ziarelor „Hory” și „Revolucion”)	11	1970 — Se sărbătorește Ziua petroliștilor în R.S. România	24	1964 — Proclamarea independenței Zambiei
3	1945 — A fost creată Federația Sindicală Mondială, F.S.M. (la primul Congres Mondial al Sindicatelor — Paris)	12	1970 — Ziua armatei în Polonia	25	Ziua Forțelor Armate a Republicii Socialiste România
5(9)	1970 — Vizita oficială a primului ministru al Turciei, Suleyman Demirel, în R.P. Bulgaria	12	1945 — Proclamarea independenței Laosului	26	1955 — Proclamarea suveranității și neutralității permanente a Austriei. Zi națională
5	Se sărbătorește în R.P. Bulgaria Ziua poeziei	13—24	1970 — Se organizează la București prima ediție a Tîrgului internațional	26	1955 — Proclamarea Republicii Vietnamului de Sud
5	1908 — Proclamarea independenței Bulgariei	13—15	1970 — Se desfășoară la Budapesta o sesiune de marketing cu tema: produsele petrochimice, materia primă europeană, piețe și tendințe	28	1918 — Proclamarea independenței Cehoslovaciei
6(13)	1970 — Vizita președintelui Franței, Georges Pompidou, în U.R.S.S.	15	1914 — S-a născut regele Mohammed Zahir Khan Sar al Afganistanului. Sărbătoare națională	28	1970 — Va fi deschisă la Buenos Aires o expoziție internațională de jucării
6	Ziua armatei în R.S. Cehoslovacă	16	Ziua aviației în R.P. Bulgaria	28	1923 — Proclamarea Republicii Turcia. Sărbătoare națională
7	1949 — Proclamarea Republicii Democrate Germane	16	1945 — A fost creată Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, F.A.O.	30	1920 — A fost creat Partidul Comunist din Australia
				31	Ziua tărânimii în Italia (proclamată în memoria țărănilor dijmași uciși de poliție în 1949 în Calabria)

C A L E N D A R

OCTOMBRIE 1970

2	1910 — A murit naturalistul și medicul Dimitrie Grecescu (n. 1941)	16—21	1945 — A avut loc prima Conferință națională a P.C.R.		xecutiv al C.C. al P.C.R., ministrul muncii
3	1895 — S-a născut poetul S. A. Esenin (m. 1925)	20	1920 — Incepe greva generală a muncitorilor din România	26	1860 — A fost înființată Universitatea din Iași
6	1895 — S-a născut matematicianul Octav Mayer (m. 1966)	23	1945 — A murit geograful Constantin Brătescu (n. 1882)	26	1820 — S-a născut Gheorghe Costaforu, om politic român, primul rector al Universității din București (m. 1876)
6	1895 — S-a născut scriitorul Ion Pas	24	1920 — A murit H. Aroneanu, unul dintre organizatorii cercului socialist „România muncitoare” din Bacău (n. 1880)	28	1965 — A murit pictorul Lucian Grigorescu (n. 1894)
7	1910 — S-a născut scriitorul Eusebiu Camilar (m. 27.VIII.1965)				
15	1950 — A luat ființă Uniunea Artiștilor Plastici	25	1920 — S-a născut Petre Lupu, membru al Comitetului E-	31	1820 — S-a născut pictorul Gheorghe Tattarescu (m. 1894)

ECOURI LA

„DEFINIREA PROFILULUI ZIARULUI LOCAL“

PROFILUL ZIARULUI JUDEȚEAN noțiune cu conținut dinamic

GH. CÎRSTEA
redactor șef al ziarului
„Orizont“-Vilcea

ESTE cît se pote de binevenită publicarea în revista noastră, a ziaristilor, articolul tovarășului I. Șinca, despre profilul presei locale („Presa noastră“ nr. 7—8/1970, pag. 58—64), articol ce conține generalizări deosebit de utile, într-o primă încercare de acest fel la mai puțin de 3 ani de la crearea actualului dispozitiv al presei locale județene. Tocmai de aceea, a vorbi despre criteriile personalității ziarului județean, în general despre profilul său, este, după părerea mea, o inițiativă aproape temerară, în aceasta constînd, cred eu, unul din meritele articolului respectiv.

Un alt merit al său, pe care îl socotesc deosebit de important, este că stîrnind interesul nostru asupra problemei, asupra dezbaterei ei concentrate pe baza experienței redacțiilor locale, va scoate la iveală un evantai larg de puncte de vedere, care, toate la un loc, vor da un amplu fond de idei necesare dezvoltării muncii noastre, dezvoltării personalității fiecărui ziar.

Firește, prin particularitățile lor geografice, economice în special, sociale și spirituale, județele țării diferă unul de altul, fiecare reprezentînd în felul său o unitate de

viață socială complexă și de aceea o unitate teritorial-administrativă distinctă. Nu atît în mozaicul acestor sectoare de viață, mai mult sau mai puțin stabil, pe perioade de luni și uneori de un an-doi, rezidă sursa criteriilor profilului, personalității ziarului județean, cît în mișcarea lor vie, în dinamica problematicii dezvoltării lor complexe materiale și umane, sector cu sector, precum și în ansamblul lor. Este evident că într-un județ cu un înalt grad de industrializare, problemele vieții și activității oamenilor muncii din industrie, trebuie să imprime, în profilul economic ca și în cel general al ziarului, o puternică amprentă industrială precum și tentele vieții sociale urbane foarte variate ca ton, intensitate și strălucire, în toate preocupările extraeconomice ale ziarului, de la cele politice, sociale și culturale, pînă la cele de educație și învățămînt și chiar de sport.

Este de asemenea evident că structura socială a unui județ — și de aici, implicit, structura maselor de cititori ai ziarului, definite prin necesitățile lor specifice informaționale, politice, economice, culturale, sociale etc. — structură generată de structura material-economică a județului, de gradul său de dezvoltare multilaterală modernă, constituie un criteriu esențial de proiectare a profilului ziarului județean, dar numai un criteriu general, și de aceea insuficient.

Pornind de la acest criteriu general trebuie găsite permanent acele fluctuații ale vieții care dau însă și dinamica vieții sociale, din care ziarul trebuie să-și constituie și să-și reconstituie permanent obiectivele pe termene medii și lungi, sarcinile pe termene scurte, tematica fiecărui număr, în așa fel încît reflectînd procesele reale, vii, din județ, ziarul să atragă interesul cititorilor, și, pe această bază, să-și poată realiza funcția sa socială, în slujba intereselor socialiste ale poporului nostru, în slujba înfăptuirii cu fermitate și claritate a liniei politice a partidului.

ÎNTR-O ASEMENEA viziune, profilul ziarului local trebuie de-

finiit ca un mozaic de obiective și sarcini specifice, dar un mozaic ale cărei componente principale și secundare se află în continuă mișcare, în continuă schimbare, dînd îmbuchetări tematice — dacă se poate spune așa — corespunzătoare raportului concret — și el schimbător în funcție de viață — dintre diapazonul necesității dezvoltării exprimat de linia politică generală a partidului și concertul fenomenelor vieții sociale locale.

Pentru realizarea acestui concept de profil o trăsătură esențială a personalității unui ziar trebuie să o constituie combativitatea sa, care nu poate să conștie în articole de senzație, în articolele „bombă“ și nici în violența de limbaj, ci în corespondența deplină dintre tematica sa și nevoile vieții sociale, precum și în argumentele care se aduc pentru a demonstra și a convinge masele asupra necesității acțiunii sociale unitare, într-o situație dată, într-un domeniu sau altul de activitate. Un asemenea concept de profil și un asemenea concept de combativitate, ne străduim să realizăm în ultimul timp la gazeta noastră. A fi combativ, înseamnă a merge cu acțiunea pînă la capăt, pînă la rezultatul dorit. Pînă nu de mult „uitam“ pur și simplu de problemele abordate critic în ziar. Ne mulțumeam să consemnăm eficiența unui articol la rubrica „Pe urmele materialelor publicate“. Dar nici aceasta n-o făceam consecvent deoarece nu toate unitățile răspundeau la critică. În ultimul timp am introdus în secții caiete de eficiență și fiecare redactor este obligat ca în decursul a 30 de zile să revină asupra unui articol critic, să urmărească aspectele criticate în ziar pînă cînd lucrurile intră pe un făgaș bun.

Județul nostru are un pronunțat caracter industrial, în continuă creștere, cu o mare diversitate de probleme și aspecte. Și, oricît am vrea, spațiul grafic al ziarului nu ne permite să ne ocupăm de toate.

Și poate că nici nu este necesar. Oricum, s-a pus problema — și ne străduim s-o rezolvăm cît mai bine — de a selecționa acele probleme ale industriei care pot juca un rol de verigă principală, un rol determinant în rezolvarea multor altor probleme și aspecte subordonate.

Din multitudinea problemelor economice, ziarul și-a propus și urmărește sistematic problema utilizării integrale a timpului de lucru, ca problemă principală care include și rezolvă multe alte probleme, cum sînt ridicarea indicelui de utilizare a utilajelor și instalațiilor, îngrijirea corectă a acestora, organizarea judicioasă a muncii și a locului de muncă, aprovizionarea bună cu cele necesare muncii, asistența tehnică corespunzătoare, creșterea nivelului de calificare, disciplina muncii și multe altele. După Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1969, am inițiat rubrica „Radiografia timpului de lucru“, rubrică de cursă lungă, unde am abordat pînă acum o arie largă de probleme: rolul maistrului în organizarea producției, randamentul muncii în raport direct proporțional cu calificarea oamenilor, respectarea ciclului de reparații la mașini, asistența tehnică pe schimburi, probleme privind respectarea tehnologiei de producție ș.a.

În profilul agricol, prin relieful său, prin cele peste 100 000 hectare finețe și pajiști naturale de care dispune, județul Vilcea are mari posibilități în creșterea animalelor. După elaborarea Programului național privind dezvoltarea zootehniei, biroul Comitetului județean de partid a luat o hotărîre cuprinzînd sarcini foarte precise pentru unitățile agricole. În lumina lor am organizat o masă rotundă la care am invitat specialiști, președinți de C.A.P., brigadieri, crescători de animale. Concluziile ei au fost publicate într-o pagină de ziar. Din această dezbateri s-a născut rubrica „Zootehnia — o comoară insuficient explorată“, care populari-

zează experiența înaintată a cooperativelor agricole care au obținut cea mai mare producție de lapte pe cap de vacă furajată, cea mai mare cantitate de lînă pe cap de oaie etc., menținînd în atenția sectorului zootehnic necesitatea asigurării bazei furajere și a ridicării nivelului de calificare al oamenilor care lucrează în zootehnie, a generalizării metodelor și experienței lor pozitive exprimată în măsuri concrete de organizare a muncii în fiecare unitate zootehnică. Unități și sectoare zootehnice s-au redresat, firește în primul rînd ca urmare a măsurilor luate de Comitetul județean de partid, a muncii organizatorice desfășurată în această direcție; dar rubrica deschisă în ziar a suscitât mult interes, lucru reflectat în numărul mare de scrisori primite la redacție, de la specialiști, secretari ai comitetelor comunale de partid, președinți de C.A.P.

Profilul ziarului județean trebuie să exprime particularitățile cu mare stabilitate ale județului, și, de aceea, să găsească modalități proprii și mereu noi de tratare a problemelor derivate din ele. Astfel, prin natura sa de un pitoresc neasemuit, dominat de dealuri și munți, prin stațiunile sale de odihnă și cură — Govora, Călimănești, Olănești, Ocnele Mari — prin numărul impresionant de monumente istorice și naturale — peste 300 — județul Vilcea cunoaște o mare afluență de turiști, cu alte cuvinte o populație pasageră, în continuă schimbare, față de care, atîta timp cît se află în județul nostru, avem datoria de onoare de a nu-i refuza, ci dimpotrivă, de a-i recunoaște și reflecta nevoile materiale și spirituale. Iată de ce rubrica noastră „Curier balnear“ a apărut în tot timpul sezonului estival de trei ori pe săptămînă — marțea, joia și duminica. Pentru a o face cît mai atractivă am folosit aproape toate genurile gazetărești: de la informația proaspătă privind tot ce e

nou în dezvoltarea și modernizarea stațiilor, pînă la interviurile luate diferiților oameni ai muncii veniți în stațiile de odihnă și tratament. În folosul maselor de cititori permanenți ai ziarului, am profitat de prezența unor personalități de frunte, aflate în stațiile de cură și odihnă, obținînd interviuri și articole care au adus ziarului un mare plus de idei și informații cu privire la probleme de mare interes general. Faptul că unii dintre ei, destul de numeroși, s-au adresat ziarului din inițiativa lor și au dialogat cu ziarul, a fost pentru noi dovada cea mai bună că rubrica aceasta se citește cu folos.

CONCEPTUL DE PROFIL propriu, distinct, al ziarului local, nu trebuie să excludă preocupările pentru acele probleme ale vieții care nu variază și nici nu prea pot varia — prin natura lor — de la județ la județ.

Să ne oprim la problemele de etică. Aici variația se poate referi doar la formula publicistică, adoptată de fiecare, în funcție — în principal — de nivelul general de cultură și sensibilitate al cititorilor fiecărui ziar. O asemenea rubrică, din păcate abandonată de ziar la numai două luni de la prima apariție, se intitula „Un fapt pe zi“, cuprinzînd un cursiv, de cel mult două pagini dactilografiate, care trata un fapt cu semnificație socială, etică, din viața unui colectiv, sau a unui om. Mulți cititori și corespondenți ne-au reproșat, după aceea, lipsa ei din ziar. O vom relua, dar astăzi problemele de morală, de etică, cu implicații adînci în viața oamenilor, le grupăm săptămînal într-o pagină intitulată „Oglindă pentru psihologia umană“, care apare în fiecare vineri

și la realizarea căreia își dau, de regulă, concursul cei mai buni redactori.

După părerea mea, un mijloc, un filon bogat de specificizare a profilului ziarului local, este masiva și justa folosire a scrisorilor oamenilor muncii adresate ziarului. Ele joacă un rol de prim ordin în informarea operativă a ziarului. Aceasta a fost, de altfel, și fundalul social-uman care ne-a permis și ne-a determinat să trecem la crearea unor posturi de corespondenți în toate localitățile și marile întreprinderi. Pînă în prezent am înființat asemenea posturi în toate orașele județului și acțiunea continuă acum la sate. Ziarul întreprinde cu ajutorul lor anchete, raiduri și este informat mai bine cu noutățile din localități. O inițiativă eficientă este valorificarea scrisorilor oamenilor muncii la rubrica „Să discutăm în trei“: corespondentul din rîndurile oamenilor muncii, al cititorilor, unitatea de unde sînt sesizate faptele și redacția. Practic, după ce o scrisoare sosește la redacție, redactorul o cercetează la fața locului, dă cuvîntul celor în drept să răspundă și apoi trage concluziile. Cele mai multe articole de acest fel au avut eficiență imediată, în fapt, au adus și întrețin, ori de cîte ori le folosim, suflul autentic al vieții în ziar, ceea ce îi sporește forța de pătrundere în mase.

În planul profilului specific, propriu al ziarului local, ar fi multe de discutat despre problemele culturale, dar spațiul unei asemenea luări de cuvînt nu-mi permite să mă ocup decît de una, pe care o socotesc foarte importantă.

Cred că ziarul local trebuie să fie un mijloc activ de popularizare a principalelor mijloace de cultu-

ralizare, în special a cărții, de toate genurile (beletristică, politică, științifică și de popularizare a științei, profesională etc., etc.), deoarece în aceste domenii nici un efort al ziarului nu se poate substitui cu succes operei de cultură pe care o poate face cartea, cu spațiul său larg, cu exhaustivitatea proprie ei.

Din păcate, pînă în prezent nu am făcut toate acestea, limitîndu-ne doar la cîte o cronică literară pe săptămîină (despre cărți nou apărute în librăriile județului) și — la două săptămîni — o pagină de ziar intitulată „Orizont literar și artistic“.

Personalitatea unui ziar nu este, se înțelege, dată numai de rubrici. Dar dacă cititorul se obișnuiește cu o rubrică, o gustă, o citește cu interes, ea poate da o notă distinctă ziarului, poate contribui la dezvoltarea personalității sale. Neajunsul nostru cel mai mare constă în faptul că unele rubrici sînt abordate sporadic, iar altele, deși bune, au fost abandonate.

INTR-UN ENUNȚ scurt, sintetic, — după părerea mea — personalitatea ziarului local se concretizează prin eforturile creatoare ale întregului colectiv redacțional de a milita pentru transpunerea în viață a liniei politice a partidului, în expresia ei concretă de aplicație la viața și particularitățile județului în care și pentru care se face ziarul. Cu cît se realizează mai bine acest deziderat, cu atît ne apropiem mai mult de ceea ce numim profil propriu. Cum întreaga politică a partidului nostru e pătrunsă de un puternic spirit novator, presa de partid și fiecare ziar în parte trebuie să contribuie creator la înfăptuirea ei în aria teritorială de difuzare a ziarului.

O PROBLEMĂ CU MULTE FAȚETE

FLORIN BRATU

redactor șef al ziarului
„Zori noi”—Suceava

ÎN LUMINA cuvântării tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea festivă consacrată împlinirii a 25 de ani de la apariția primului număr legal al ziarului „Scînteia”, presei îi revin sarcini deosebite, iar cum ziarele locale ocupă un loc distinct în ansamblul presei noastre, a vorbi despre profilul ziarului județean este un lucru cit se poate de util. Aceasta nu înseamnă însă că în contextul unui articol poate fi elucidată multitudinea de aspecte concrete care derivă din însăși condiția particulară a fiecărui ziar local.

Punctînd, doar, cîteva aspecte ale temei în discuție (apreciez inițiativa revistei Uniunii noastre de a găzdui această dezbatere), aș începe prin a arăta că profilul ziarului local poate fi efectiv realizat în primul rînd și în cel mai ridicat grad, prin competența cu care abordează problemele vieții sociale locale, de temelnicia cunoașterii multiplelor fațete ale realității politice, economice, sociale și culturale din județ. Desigur, afirmația se bazează pe însăși orientarea dată de conducerea de partid și de stat de a se pune accentul, în întreaga muncă de partid, pe rezolvarea problemelor deosebite ale prezentului, în lumina perspectivei dezvoltării multilaterale. Pe bună dreptate, în articolul său, tovarășul Ion Șinca sublinia necesitatea unor preocupări tematice complexe, în măsură să ofere cititorilor o imagine cuprinzătoare și activă a vieții politice, economice,

sociale și culturale a județului în care apare ziarul respectiv.

La Suceava, fără a se neglija celelalte sectoare, eforturi deosebite sînt dirijate și concentrate pentru buna desfășurare a activității în sectorul forestier, acesta avînd o pondere deosebită în ansamblul economiei județului: locul I pe țară, ca suprafață și volum de producție — respectiv 34,4 la sută la exploatarea și prelucrarea lemnului și 13,4 la sută la celuloză și hîrtie. Așa se explică și permanența rubricii ziarului „Zori noi” intitulată „Cum sporii caratele aurului verde?”, susținută de redactorul nostru specialist în economia forestieră, cu sprijinul larg al colaboratorilor din acest domeniu.

În același context se înscrie și spațiul însemnat pe care ziarul nostru îl rezervă în prezent problemelor agrare, cu toate că, la prima vedere, faptul ar putea surprinde, județul nostru nefiind comparabil cu — să zicem — unele județe din sudul țării. Totuși, orientarea noastră decurge dintr-o realitate obiectivă: mari suprafețe agricole se află în zona submontană, unde, datorită ploilor abundente din primăvară și toamnă, companiile agricole se desfășoară anevoios, iar ziarul nu poate, în nici un caz, să rămînă indiferent față de soarta recoltei.

Aș aminti, de asemenea, și faptul că, dat fiind numărul mare de muncitori forestieri și mineri, iar activitatea comercială, în ansamblul ei,

are anume caracteristici în zona montană, conducerea redacției a considerat necesar să organizeze o serie de consfătuiri cu populația cu privire la exigențele ei față de rețeaua comercială precum și, în genere, față de unitățile de deservire. Pornind de la utilitatea acestora, am extins organizarea unor astfel de consfătuiri și în zona de șes, precum și pe alte teme, cum ar fi — de pildă, — calitatea și diversitatea deservirii populației prin unitățile cooperăției meșteșugărești.

Nu este o noutate afirmația că informația locală dă nerv, dă viață ziarului județean și că, astfel privind lucrurile, a asigura zilnic o informație de calitate nu este nicidecum un lucru nici simplu și nici ușor. De aici apare necesitatea ca redacția să aibă „antenele” ei în tot cuprinsul județului, „antene” bine ancorate în realitățile localităților. Pornind de la utilitatea unor asemenea ajutoare din afară, încă de anul trecut am reactivat o serie de vechi corespondenți ai ziarului — se înțelege, dintre cei mai buni — din diferite domenii ale vieții economice și social-culturale. Inutil a mai spune că aportul lor la strădania noastră de a informa larg și operativ cititorii se dovedește a fi deosebit de prețios. În atenția noastră stă organizarea, în perioada imediat următoare, cu ajutorul comitetelor orășenești de partid, a unor grupuri de corespondenți. Proce-

dăm astfel, cu atât mai mult cu cât ziarul nostru a înregistrat, cu mai mulți ani în urmă, o frumoasă experiență, activitatea subredacțiilor voluntare de atunci fiind, pe bună dreptate, foarte apreciată.

ÎN CONTINUAREA acestor rînduri, care se vor o modestă contribuție la definirea profilului ziarului local — pornind de la propria noastră experiență — aș exprima opinia (formulată, de altfel, de numeroși cititori, cu prilejul sondajelor efectuate de noi) că realizarea unui specific local nu înseamnă, în nici un caz, ruperea de ceea ce este deosebit pe plan național și mondial. Cititorul dorește să fie informat multilateral, iar cerința lui trebuie onorată și nu oricum. Acesta este criteriul după care, chiar în contextul primei pagini, ziarul „Zori noi” publică rubricile „Notes” (informații din județ), „Telex” (informații din țară), „Lumea” (comentarii, note pe probleme ale situației internaționale, ale realităților din diferite țări ale globului). În pagina a III-a, pe ultimele coloane, inserăm, de asemenea, cu bune rezultate, rubrica „Orizont — pe întinsul patriei”, cuprinzînd reportaje din diferite județe, despre mari unități industriale sau despre problemele social-culturale ale țării.

Consider, totodată, că un ziar județean nu procedeză bine dacă, atunci cînd e cazul, nu „se bate” pentru problemele locale, pînă la rezolvarea acestora, chiar dacă e nevoie să apeleze la sprijinul celor mai înalte foruri tutelare. Aș aminti, în acest sens, materialele de intervenție adresate direct Ministerului Industriei Construcțiilor, prin coloanele ziarului, în legătură cu unele întârzieri la investițiile de la uzina de utilaje și piese de schimb; cum răspunsul liniștitor al ministerului nu s-a confirmat integral pe teren, nu ne-am sfiit să revenim în același mod — de această dată cu rezultatele scontate. La fel am procedat, de curînd, față de Ministerul Industriei Alimentare, obligați de o situație similară, ivită la fabrica de spirt din Rădăuți.

A ÎNȚELEGE și a defini profilul ziarului local, a-l realiza cu mijloacele cele mai potrivite este o datorie permanentă a colectivelor redacționale, în eforturile lor de a oferi publicații interesante, în măsură să fie principale instrumente de propagandă ale partidului în opera de edificare socialistă a țării.

DESPRE PREZENTAREA GRAFICĂ

TREI CONDIȚII INSEPARABILE

PETRE DRĂGULEA

redactor șef al ziarului
„Drum nou” — Brașov

- **Dați-ne arhitecți, plătim bine !**
- **Postul de secretar de redacție — un post de emulație**
- **Adevărata gramatică a prezentării**
- **Mimetismul, o practică amenințătoare și dezarmantă**

DESENUL GRAFIC al ziarelor județene nu este un subiect inedit, a mai fost pus de revista „Presa noastră” pe masa de disecție a criticii, dar paleativele administrate nu l-au urnit din punctul mort; prezentarea continuă să ducă o viață palidă, monotună, inexpressivă în coloanele ziarelor. Și poate o să mai vărsăm multă apă în mare, fără să se schimbe ceva în nivelul graficii.

„Avem nevoie de arhitecți inspirați, vizionari care să schimbe fațada ziarelor, să stăpînească bine termenii moderni ai desenului grafic!” se aude, în presa județeană. Dar acești arhitecți inspirați nu trăiesc în Olimp sau în Parnas, sînt muritori, cu o existență concretă. Unde-i găsim atunci? Dați-ne adresa, plătim bine! Sînt întrebări ale celor care vor să aibă ceva fără să investească nici un trivaliu. Arhitecții ziarelor nu se cumpără, cresc și se formează la școala presei. Dar cine să descopere aceste talente, care

se lasă greu găsite? Nimeni altul decît colectivul. O asemenea plantă complexă se dezvoltă sub ochii acestui mare pedagog care este colectivul redacției. Se întimplă ca o asemenea plantă să refuze solul secretariatului de redacție, reclamînd că acolo se claustrează, nu are oxigen, se vestejește, se ofilește ca ziarist, moare spiritual. Reticența nu trebuie luată în nume de rău. E nevoie să se schimbe climatul de muncă și atunci apar stimulenții, dispăre reținerea. Postul de secretar de redacție trebuie să fie un loc de emulație, de concurență. Cum se poate crea un asemenea climat de competiție? Simplu. Rotînd pe la secretariat un număr cît mai mare de redactori și creînd condiții secretarilor de redacție să păstreze contactul cu pulsul vieții, să-și exerseze în continuare talentul ziaristic. Le menținem astfel proaspăt entuziasmul, prevenind sclerozarea. Pentru că aceasta pîndește ca un șarpe din iarbă, gata să le inoculeze veninul plafonării, închistării, șablonului, săucidă în ei noul, dorința de autodepășire. Secretarul de redacție trebuie să fie un partizan îndrăzneț al schemelor grafice noi, fără extravaganta, un veșnic nemulțumit, un însetat de a cunoaște ce este deosebit în grafica altor publicații din țară și de peste hotare. Să scuture zilnic praful automulțumirii care se așează comod și imperturbabil adesea pe munca lui.

Desenul grafic este o adevărată gramatică; dacă nu-i stăpînești morfologia și sintaxa, riști să faci o compoziție inexpressivă, fără elocvență. Adesea în grafica ziarului se

pornește de la niște scheme mentale, de la un joc imaginativ de linii, făcându-se abstracție de carnea tematică a gazetei, de problematica portofoliului, de genurile publicistice și rubricile secțiilor. Substanța ideatică se toarnă aprioric în forme. Și atunci, în stil procustian, se încearcă să se taie, să se amputeze arbitrar din articole, pentru a fi comprimate într-un spațiu tipografic strîmt sau se dă mină liberă tipografului „să scrie”, introducînd dursușuri pentru a completa spațiile libere. Arhitectura ziarului o dictează tematica, conținutul de idei, problematica. Dacă le ignorăm, riscăm să croim ziarului o haină grafică neconvingătoare, ștearsă. Iată de ce secretarul de redacție nu trebuie să aibă numai viziune estetică ci să fie un om cu discernămint critic, cu solide cunoștințe politice și ideologice, în stare să aprecieze în mod judicios dispunerea în pagini

a portofoliului de fapte și idei.

AȘA AR TREBUI să se întîmple. Dar deocamdată nu deținem secretul secretarului de redacție ideal. Ne facem treaba cu ce există, cu ce avem. Numai că în acest comandament al redacției s-a arborat amenințător și dezarmant ca un principiu de muncă: mimetismul grafic. E mai ușor să faci ca oile lui Panurge, să imiți arhitectura altor ziare decît să te bați pentru originalitate, pentru o personalitate grafică și tematică elevată. Nu trebuie să ne închinăm în fața pastîșei. Să o respingem și, printr-o gîndire activă și o imaginație fecundă, alimentată cu cunoștințe mereu noi, să lărgim căile spre o grafică vie, să învingem piedicile pe care ni le pune rutina și conservatorismul.

Ar fi de bun augur ca, prin Uniunea ziaristilor, să se organizeze cu secretarii de redacție un curs de prezentare, de scurtă durată, 1—2 săp-

tămîni. Ar fi un prilej ca ei să-și lărgescă cunoștințele de specialitate, cu care apoi să opereze în alcătuirea unei grafici expresive, vii, interesante.

Poți fi un strălucit secretar de redacție, dacă nu ești ajutat de tehnica tipografică, geniul tău rămîne anonim, lîncezește. Este o chestiune independentă de redacție, întrucît materialul tipografic nu este proprietatea acesteia. Fără să se facă abuz de ilustrație, de „negative”, deci de un fard încărcat de linii, fotografii, poți obține o grafică convingătoare dacă dispui și de o înzestrare materială corespunzătoare, diversă.

ÎN CONCLUZIE, „aes triplex” a unei grafici este *măiestria secretarului de redacție, problematica fiecărui număr, folosirea tehnicii tipografice*. Lipsa unuia din factori alterează totul, inclusiv aspectul grafic.

Unde-o fi? Foto: Deak Francisc („Năzuința” — Zalău)

VICTOR ANESTIN

UN PASIONAT POPULARIZATOR AL ȘTIINȚEI

de I. FELEA

VICTOR ANESTIN s-a născut la Bacău în ziua de 17 septembrie 1875, pe când tatăl său, Ion Anestin, actor cu faimă în epocă, se afla în turneu. Sint de atunci 95 de ani. În scurta sa viață (a trăit numai 43 de ani) Victor Anestin s-a distins ca un pasionat popularizator al științei.

Încă din copilărie nutrea o dragoste puternică pentru știință, mai ales pentru astronomie. Citind pe Camille Flammarion, a fost captivat de studiul cerului, căruia i s-a dedicat, înarmat cu o voință de fier. Avea 17 ani când terminase cursurile liceale la Craiova, începute la Sf. Sava din București. Neavînd posibilitatea să urmeze studiile universitare fără grija pîinii zilnice, pleacă totuși la București unde, muncind din greu, îndurînd mari privațiuni, a putut frecventa, în orele libere, timp de doi ani, facultatea de litere. Ca să poată trăi, a fost pe rînd corector, secretar de redacție, redactor. A lucrat la vreo 30 de ziare. Spinoasă era, în acei ani, munca ziaristului care vroia să trăiască numai din profesiunea lui, să facă reportaje pe teme care nu aveau contingență cu preocupările sale. Într-o vreme scria chiar la cronica modei. În schimb, ținea

mult să i se publice cîte o cronică științifică. Dar pentru asemenea „materiale“ nu primea nici un fel de onorar. Trebuia să le redacteze în timpul liber...

În anii 1907—1908 îl întîlnim ca redactor la „Dimineața“ și „Adevărul“. Aici a putut, din cînd în cînd, să scrie și despre unele „fapte diverse“, care-l interesau îndeaproape. La începutul anului 1907, de pildă, lucrătorii tipografi de la ziare porniseră o acțiune pentru o zi de repaos pe săptămîină. Patronul „Universului“ nu vroia să accepte cererea justă a muncitorilor. S-a pornit un boicot împotriva ziarului. Victor Anestin scria, sub titlul : „Într-o chestie profesională“ : „Muncitorii au dreptul să nu mai citească un ziar care nu le este prieten“ (Dimineața, 13 ianuarie 1907). La rubrica „Anchetele ziarului „Dimineața“ el a scris o serie de reportaje sub titlul „Sărăcii în haine negre“ (19 iunie, 1907) în care nota cu amărăciune : „Subiectul anchetei mele nu este vesel. Am făcut multe alte anchete, care poate au amuzat pe unii cititori ai ziarului nostru. Am vorbit de tinerii și tinerele care caută aventuri galante... Subiectul

anchetei mele este însă de astădată grav“.

Cît timp a lucrat la „Universul“ a fost nevoit să traducă romane pentru rubrica foileton (cum se numeau pe atunci seriarele) ; în plus, pentru același salariu ridicol, i se pretindea să scrie la „Universul literar“ și „Veselia“. Pasionat răspîditor al științei, el s-a oferit să redacteze, suplimentar și absolut gratuit, „Ziarul științelor populare“, al cărui tiraj — datorită talentului și competenței sale — a crescut de la 4 000 la 20 000 exemplare, atrăgînd astfel o creștere substanțială a veniturilor ziarului. Dar acest „amănunt“ nu-l interesa pe modestul și blajinul Victor Anestin !

Deși avea o constituție șubredă, ziua muncea în redacții și în tipografii, iar noaptea studia. El își însușise astfel în cîțiva ani o vastă cultură în diferite domenii. Cunoștea bine literatura universală. Traduse *Hamlet* și *Othello*. Începu să popularizeze ultimele cuceriri din domeniul aviației, electricității, geologiei, radioactivității. Mai presus de toate, îl pasionau problemele Universului. Pentru a citi în original lucrări de astronomie, învățase limbile rusă, italiană, spaniolă, sue-

deză. Cunoștea foarte bine engleza, franceza și germana. Din modestul sau salariu a reușit să-și întocmească cea mai completă — pentru acea vreme — bibliotecă de astronomie din România, fiind în corespondența cu Camille Flammarion, Berberich, Brenner, Lowen și cu alți astronomi celebri, care urmăreau cu multa simpatie activitatea sa modestă, aceștia i-au trimis lui Victor Anestin, în mod gratuit, aproape 3000 de volume.

A SCRIS vreo 20 de broșuri originale despre astronomie și a tradus alte aproape 30 cu același subiect. L. Florin, un alt sirguincios popularizator de știință, militant al mișcării noastre muncitorești, scria următoarele, în 1921, în broșura „Un apostol al științei: Victor Anestin”: „Broșurile lui se citeau cu un viu entuziasm; niciunul, însă, din mii de cititori nu și-ar fi închipuit că autorul acestor drăgălașe descrieri era atât de sărac, încât a trebuit să-și vînda și lucrurile din casă pentru a putea trăi și scrie”.

Victor Anestin a trăit, cum arătam și la început, puțin. La 5 noiembrie 1918, la vârsta deplinei maturizări fizice și spirituale, a închis ochii, sărac și ignorat de oficialități. Dar cât de mult a realizat el în scurta sa viață numai din dorința fierbinte de a contribui la ridicarea nivelului cultural al muncitorilor și țăranilor!

Fără observator astronomic, fără o lunetă perfecționată, Victor Anestin a făcut multe observații originale, cu un modest „ocel” pe care și l-a instalat pe acoperișul locuinței sale. Elaborînd un studiu original cu privire la curioasa lumină cenușie a planetei Venus, el a fost solicitat să facă o comunicare într-o ședință a Academiei Române. Comunicarea i-a fost apoi publicată în revista „L'Astronomie” a lui Flammarion, în „Monthly Register” din America și reproducă în Buletinul

Societății Astronomice din Mexic. În 1910, Anestin a colaborat la revista „English Mechanic” din Londra. În 1912, profesorul A. W. Bickerton, de la Universitatea din Cambridge, într-un studiu asupra „Noii Astronomii”, a citat rezultatele la care a ajuns Victor Anestin cu privire la distribuția stelelor variabile, față de Calea Laptelui. Totuși, notează L. Florin în 1921: „...se vor găsi încă mulți, care să nu-i acorde, nici acum, cînd au trecut trei ani de la moartea lui, titlul de „om de știință”, pentru că sârmanul astronom nu avea diplomă!”.

Mai presus de toate, Victor Anestin era un pasionat popularizator. El nu se mulțumea să cerceteze, să studieze și să-și desfășoare activitatea printre oamenii de știință. Marea sa pasiune era să răspundească printre oamenii simpli luminile științei, străduindu-se să fie cît mai mult pe înțelesul lor. Pentru aceasta, în 1912 a înființat, împreună cu profesorul Istrati, fost președinte al Academiei Române, o Universitate Populară la București. Bucurie mare avea Anestin cînd vedea cum vin muncitorii, seara, după lăsarea lucrului, ca să li se vorbească despre „Cum să înveți stelele”, despre comete și eclipse, despre „Viața și invențiile lui Edison”, „Minunile naturii” etc. În 1913 a înființat, împreună cu prof. Țițeica, societatea „Prietenii științei”. La cursurile organizate de societate participau aproape 1000 de audienți, dintre care majoritatea erau muncitori. Ei au ascultat cu multă atenție conferința lui Anestin „Știința și morala”, în cadrul căreia le-a arătat că știința înobilează pe om și creează caractere.

Îl prețuiau oamenii de știință, îl stimau și-l iubeau muncitorii. Statul burghez s-a purtat, însă, cu el în mod vitreg. În 1915 a fost nevoit să-și vîndă la anticari, pe un preț de nimic, aproape întreaga sa bibliotecă. A fost nevoit să se mute

într-o cămăruță a unei tipografii din strada sfinții Apostoli. Era mulțumit că avea lumină electrică, el care citise mii și mii de volume la lumina unei lămpi cu gaz. Singurele cărți ce-i rămăseseră din vasta sa bibliotecă erau cele 30 de volume ale Enciclopediei engleze Nelson. Continua să lucreze, ziua și noaptea. A înființat la Cîmpina biblioteca „Știința pentru toți” din care au apărut 12 volume. Ținea conferințe la „Prietenii științei”, la liceul „Lazăr”, în sala sindicatelor muncitorești, pretutindeni unde știința era prețuită.

A venit primul război mondial. Armata Kaizerului a invadat țara. Bolnav, Victor Anestin a rămas în București, fără nici un mijloc de trai. În noaptea de 5 noiembrie 1918, cînd ocupații încă nu părăsiseră definitiv România, el s-a stins din viață, aproape uitat. La înmormîntarea din ziua de 7 noiembrie 1918, o zi tristă și ploioasă, au fost de față cîțiva prieteni și un lucrător tipograf, cursant al Universității Populare...

ÎN „CALENDARUL MUNCII” pe anul 1916 se află un articol al lui Victor Anestin, intitulat „Povestea Lunei”. *Mulți se vor mira — scria Anestin — cînd afirmăm că cunoaștem Luna, satelitul nostru, mai bine decît cunoaștem planeta ce ne servește de locaș și cu toate acestea lucrul e perfect adevărat... Pămîntul nostru văzut din Lună se arată... ca o Lună enormă, care se învîrtește în jurul ei în 23 de ore, prezentînd cînd cele două Americi, cînd Europa cu Africa, cînd Asia cu Australia și Oceanul Pacific”. El își încheia articolul cu constatarea că nici un om n-a contemplat pînă atunci pămîntul nostru din Lună. Priveliștea ar fi instructivă, deoarece ne-am încredințat „ce mic e globul ce ne poartă, iar patimile omenești ne-ar părea prea mari și fără rost”.*

HENRY MORTON STANLEY

de EUGEN B. MARIAN

- **Unde a debutat ca ziarist cunoscutul explorator.**
- **Calități de reporter, ascunse sub apăsarea faptelor, în vârtejul evenimentelor.**
- **O reconstituire biografică din care se desprinde chipul lui Stanley : reporterul, geograful, studiosul umanist.**

„VINTUL în rafale a împins vasul nostru spre stîncile de lingă coastă. În ciuda eforturilor depuse de întregul echipaj, nu a putut fi împiedicat naufragiul. Am fost salvați în curs de două ore. Ne aflăm în prezent la Barcelona“.

Această corespondență, lapidară ca o depeșă, în care fiecare cuvînt are încărcătura lui de informație și însăși desfășurarea frazei urmează matematic firul faptelor, a marcat debutul în presă al omului de acțiune care, prin spiritul lui întreprind și perseverența, niciodată descurajată, avea să inaugureze înlăturarea unei mari pete albe de pe harta continentului african și să „demonteze“ multe false mistere din Congo : Henry Morton Stanley.

Dacă vom încerca să trasăm evoluția lui în cariera de reporter și corespondent special, vom ajunge, în mod inevitabil, la o înțelegere mai profundă a caracterului exploratorului, aflat în gestație și discernabil de-a lungul multor etape ale activității condeierului.

Dar, fie din cauză că inițial eroul acestor edificatoare inițieri și aventuri în presă subestima aportul lui personal, lăsîndu-se modest în umbra relatărilor faptului nud, a documentului, fie că — prins în vârtejul lor — i-a lipsit timpul material pentru a le alcătui o cronică mai amplă, în cunoscuta autobiografie a lui Stanley paginile

dedicate acestor episoade apar cu exagerată sîrgincenie. A fost necesar un efort de reconstituire depus cu pietate și sîrguință de către soția sa, pentru ca amintirea lor să nu pălească sau să piară.

După recitirea acestor note, uneri de-a dreptul sumare, strict consemnate, cum apare chipul ziaristului, în ce măsură se prefigurează, se lasă ghicit viitorul explorator ?

La o analiză lucidă, exploratorul se lasă intuit într-o măsură surprinzătoare de mare, încît ești ispitit să te gîndești că lipsește doar întîmplarea catalizatoare pentru a decide mutația.

Stanley se dezvăluie — în reportaje, notele de călătorie sau articolele „de culoare“ — ca un observator imparțial, care izbutește să stăpînească evenimentele în mijlocul cărora se află. Deși nu se știe cum sau de ce a îmbrățișat pentru 7 ani (între 1863, cînd împlinise 25 de ani, și 1869) profesia de ziarist (nici măcar mobilul material nu poate fi pus în joc), materialele de presă care ni s-au păstrat neconvîng că în acest tînră marină, soldat, telegrafist, reporterul era „leul care doarme“.

„PRIMA CORESPONDENȚĂ, amintită mai sus, i-a adus din partea unui clarvăzător „vinător de talente“, un angajament permanent la un ziar newyorkez. Ritmul impus de concurența profesională, egoismul lipsit de scrupule îl împiedică să aibă cea mai mică respirație necesară pentru a-și face ucenicia, îi interzic șansa unui mentor. Totuși, treptat, debutantul asimilează mai mult decît „abece-darul“ meseriei și își formează chiar un cod etic propriu*). Poruncile

*) *Chiar dacă în anii de maturitate, activitatea dusă pe plan politic de Stanley, devenit ministru al coloniilor, l-a dus în situații care ignorau un asemenea cod etic, ea nu știrbește calitățile și consecvența inițială a ziaristului.*

sale ar putea fi formulate astfel : să scrii așa cum ești citit de un cititor întîmplător ; să ai un stil clar și viguros, fără a cădea în capcana efectului, fără goana după senzațional ; să ai în centrul atenției mai puțin ideile și mai mult oamenii, acțiunile lor oferind poarta directă către descoperirea mobilurilor. În această manieră este redactat și faimosul său reportaj descrind atacul — al cărui martor ocular fusese — dezlănțuit de forțele federale împotriva fortului Fisher din Carolina de Nord, în plin război de secesiune, în 1864. Vuetul și larma bătăliei, zgomotele și mirosurile dau un caracter pregnant, stereoscopic acestor puține rînduri. Ele poartă mai acuzator întipărite furia și clocotul absurd al războiului decît diversele rapoarte argumentate scrise de pacifiști convinși.

Dragostea nepotolită pentru nou-tate, spiritul de aventură, care îl împingeau pe tînrul Stanley în cele mai periculoase locuri, își găsiseră cea mai salutară canalizare. Ca un rezultat firesc, corespondențele sale de front încep să fie reproduse de ziare din lumea întregă, indiferent de coloritul lor politic.

După restabilirea păcii, reputația dobîndită de tînrul ziarist se confirmă. El devine un fel de precursor al „reporterului sburător“, Egon Erwin Kisch. „Boston Herald“ îl trimite în 1866 în Turcia : Stanley este atras de săpături arheologice, dar și de eventualitatea unor răsturnări politice... Este bine plătit, ceea ce nu-i schimbă cu nimic moderația și sobrietatea educației presbiteriene : „Mă ferece de nebuniile și extravagantele care i-au ruinat pe mulți băieți buni și de talent din profesia noastră“ (între „extravagante“ intrînd și popasurile îndelungate în tovărășia multicolorelor sticle de alcool).

Treptat, entuziasmului juvenil, farmecului amintirilor clasicizante din anii de studii, fascinației exotice a

peisajelor întilnite li se substituie o veritabilă independență de spirit. Judecăți de valoare — la fel de precise, reci — își fac locul, iar portretele umane sînt însoțite de documentate determinări ale fundalului social. Călătoria aceasta pe meleaguri unde nu pătrunsese încă nici un ziarist european, cu atît mai puțin american, ni-l arată pe deplin stăpîn pe mijloacele sale și echilibrat în aprecieri. Nici măcar faptul că un ghid șarlatan îi rătăcește într-un mediu unde ajunge să fie maltratat, aruncat pe nedrept în temniță, nu-l face să aibă o izbucnire personală. Relatările sale nu sînt cu nimic subiectivizate de aceste peripeții personale, și băstinașii nu sînt tratați global și uniform ca niște sălbatici xenofobi și arierăți, ci, la fel ca orice alți oameni mijlocii, doar ușor influențabili și amăgiți, dar gata să-și revizuiască greșala.

Este un exemplu pe care, din păcate, cam prea puțini confrăți actuali ai lui Stanley îl mai respectă cu consecvență și, totodată, o trăsătură căreia avea să-i fie credincios exploratorul, dornic să umanizeze, să stabilească asociații posibile și repere.

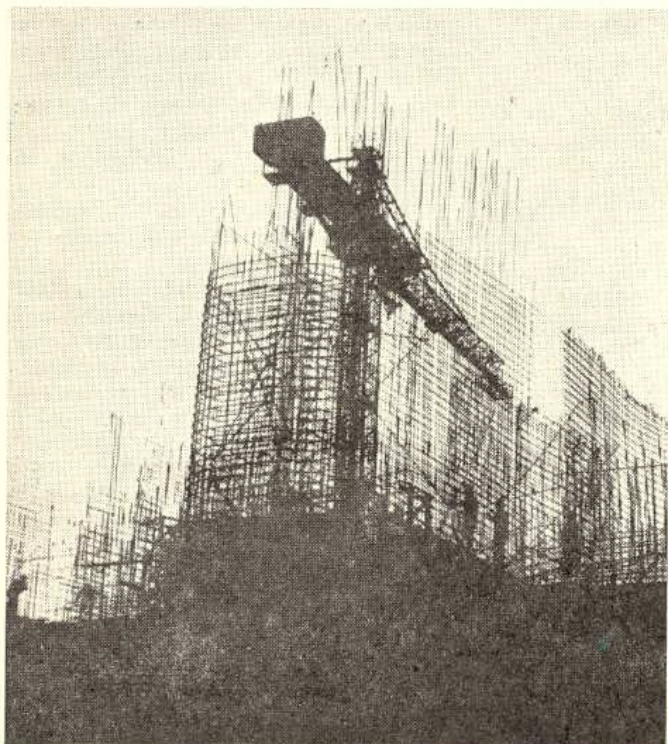
PE ACEEAȘI LINIE, de căutare a înțelegerii reale, se situează și ac-

tivitatea de corespondent special dusă de Stanley în timpul expediției în Missouri de nord-vest, Kansas și Arizona, state unde se căutau modalități și soluții pentru încheierea unui tratat de pace durabil cu triburile de indieni, în 1867. Urmărind negocierile și dezbaterile comisiunii de pace, Stanley scrie în paginile cotidianului „The Missouri Democrat” articole și reportaje oglindind o orientare pozitivă, apropiere de doleanțele triburilor, revendicînd condiții minime pentru a-și păstra o anumită autonomie și modul de viață, pentru a înlătura pericolul — în multe cazuri neevitat — de a fi absorbiți în mod mecanic și nivelați inexorabil de tăvălugul procesului de americanizare; adică de industrializare. Ziaristul e mișcat de patosul și de tragica demnitate a indienilor Cheyenne, Comanși. Chiar dacă scrie brutal: „Nu li se poate rezerva jumătate de continent pentru pășuni și bizoni”, Stanley recunoaște că un compromis constructiv e posibil și imperios, că „indienii sînt mult mai buni decît noi”.

Reportajele și informațiile publicate de el ulterior în „Chicago Republican”, „The Tribune”, „The Times” îl duc la apogeul carierei: răspunde de un „serviciu” de știri operative, „pe fază”, în exclusivitate,

pentru „New York Herald”, condus modern de Gordon Bennett. Campania din Abisinia, expedițiile arheologice de la Atena (dinaintea „erei” Schliemann), de la Alexandria, urmărirea dedesubturilor politice din Spania abia ieșită din război civil, interviurile cu personalități de obicei rigide, excesiv de discrete — sînt cîteva din succesele repurtate în această scurtă dar bogată carieră. Energia, calitățile de organizator, capacitatea de a realiza coeziunea, stimularea spiritului de echipă, calități pe care decenii de explorare le-au dus la maturizare eficientă, se manifestă activ din această perioadă.

STANLEY A DAT astfel, fără nici o premeditare și suficiență, o lecție de viață admirabilă. Între reporterul dedicat explorării umane și definirii documentare, cu mare economie de mijloace, a oamenilor și locurilor, și geograful dăruit stabilirii exacte a reperelor științifice dintr-un ținut nou pentru oamenii albi, nu există fisuri. După cum astăzi, cu tot respectul pentru caracterul atractiv și viu al unui reportaj, al unei corespondențe, poate să fie micșorată mult distanța dintre reporter și sociolog, dintre corespondentul special și studiosul umanist.

Porți de fier

Foto: *Emilian Plecan* (Scnteia tineretului)

FORMAȚII LEXICALE NOI ÎN PRESA NOASTRĂ

LUIZA SECHE

PROBLEMA neologismelor, fie împrumuturi recente, fie formații create cu ajutorul mijloacelor proprii ale limbii (derivare sau compunere) este și va fi mereu actuală, deoarece în fiecare moment — indiferent de condițiile istorice date — o limbă se găsește, prin însăși natura ei de fenomen în continuă transformare, în situația de a folosi cuvinte noi menite să satisfacă nevoile de comunicare ale vorbitorilor, care își înmulțesc mereu cunoștințele, ca rezultat firesc al progresului material și spiritual. În legătură cu această situație obiectivă, există un acord total între specialiști și oamenii de cultură. Divergențele de păreri apar atunci când urmează să se delimiteze proporțiile fenomenului, să se analizeze accesibilitatea acestor cuvinte noi și încadrarea lor în sistemul limbii. Presa noastră — cuprinzând numeroase articole cu conținut foarte variat — mișună de neologisme și, tocmai de aceea, preocuparea pentru continua îmbunătățire și perfecționare a mijloacelor de exprimare, ca și grija pentru cultivarea limbii naționale ar trebui să constituie o sarcină permanentă a redacțiilor publicațiilor noastre. Goana după „originalitate“ cu orice preț pe care o manifestă unii mînuitori ai condeielor, utilizarea formelor bizare, a frazelor cu construcții stufoase al căror înțeles cititorii abia îl ghicesc sau îl deduc din contexte mai largi, trebuie să dea de gîndit celor ce răspund de aceste publicații. Articolele de critică literară, mai ales, sînt greu de urmărit nu atît prin caracterul abstract, al conținutului lor, cît din cauza formei în care sînt prezentate. Unii critici literari sau reporteri, sub pretext că numai așa pot să înfățișeze cele mai adînci subtilități

artistice, își îmbracă ideile într-o haină străină și, în acest fel, creează în permanență cuvinte noi. Din parcurgerea paginilor revistelor noastre sau din audierea emisiunilor de la radio sau de la televiziune se poate ușor constata că multe dintre inovațiile lingvistice care se găsesc în aceste articole sau emisiuni sînt terminate nu de nevoia de a exprima noțiuni sau idei noi, ci din dorința autorilor de a vorbi altfel decît ceilalți oameni pentru a da impresia că spun lucruri extraordinare. Din pricina adoptării unui limbaj prețios, ermetic, uneori argotic sau cu supărătoare deficiențe gramaticale, a folosirii cuvintelor vagi, aproximative, echivoce, a metaforelor sau a termenilor „subțiri“, emfatici etc., claritatea expunerii este considerabil redusă. Firește, nu încercăm să acredităm ideea că presa noastră trebuie să utilizeze un limbaj simplist, monoton, sec, dar originalitatea și frumusețea unui stil nu trebuie căutate în strangularea normelor limbii, în adoptarea unor barbarisme sau a unor creații personale năstrușnice. Ziaristii noștri — scriitori, critici, reporteri, corespondenți etc. — trebuie să cumpănească bine fiecare cuvînt înainte de a-i da drept de circulație sub semnătura lor. Introducerea neologismelor în vocabularul limbii noastre se impune prin forța lucrurilor: nu poți vorbi de o invenție recentă, de o descoperire în domeniul tehnicii, medicinei, științei în genere, fără să recurgi la o terminologie nouă, la denumiri preluate din alte limbi sau la cuvinte ori sensuri noi formate pe baza unor cuvinte mai vechi, existente în limbă. Este nu numai recomandabilă, ci chiar necesară folosirea neologismelor care denumesc tehnici noi, pro-

cese științifice, literare sau artistice; în același timp, neologismele reprezintă un mijloc de îmbogățire a limbii și o modalitate de popularizare a acestor procese sau fenomene. Pentru ca aceste cuvinte să-și poată îndeplini misiunea lor însăși, trebuie să se înfățișeze într-o formă accesibilă, limpede și corectă, în așa fel încît cititorii să le înțeleagă, să le asimileze și să le integreze fondului vocabularului românesc. Utilizarea neologismelor, externe și interne, depășește uneori limita cuvenită; sînt folosite împrumuturi sau create formații noi în exces, fără nici o restricție, fără nici un spirit de discernămint, prin forțarea limbii literare, numai din dorința de a fi originale, neobișnuite, „novatoare“.

ÎN CONDIȚIILE extraordinarei creșteri a lexicului modern, creșterea în parte obiectivă și necesară — după cum am mai spus — se pun două probleme esențiale:

1. Cine se ocupă de acest lot masiv de cuvinte noi, adică cine înregistrează, glosează și integrează acești termeni în vocabularul uzual al limbii noastre?

2. Cine hotărăște scrierea și pronunțarea lor, asimilarea la sistemul nostru fonetic și — în ultimă instanță — acceptarea lor printre celelalte cuvinte românești?

Dicționarele mai vechi¹ nu le puteau prevedea și, în consecință, aceste cuvinte nu figurează în inventarul lor; cele mai recente² nu le-au găsit suficient de „românești“ pentru a le trece în coloanele lor sau pur și simplu au fost depășite de rapiditatea apariției acestor cuvinte, iar un alt for ori o altă publicație de tip lexicografic — care să se preocupe de „ținerea la zi“ a

acéstui material lexical crud — nu există. Atunci? Atunci aceste cuvinte sînt lăsate la voia întîmplării, ele circulă în publicațiile noastre, mai ales în presă, la radio și la televiziune, sînt amestecate printre celelalte cuvinte, uneori — cînd autorii sînt mai conștiințioși sau mai prudenți — ele sînt notate cu ghilimele și însoțite de un soi de explicații în paranteză, în cursul articolului sau la subsolul paginii, alteori sînt îngropate în text fără nici o mențiune asupra formei sau semnificației lor, dînd friu liber imaginației cititorului neavertizat să le raporteze la termeni identici sau asemănători din alte limbi, să facă false analogii sau asociații, să le dibuiască sensul sau — cel mai adesea — să sară peste ele și să-și continue lectura făcînd abstracție de prezența lor în contextele respective. Nu există ziar sau săptămînal politic, social, cultural, sportiv etc. în care să nu întîlnim acest gen de cuvinte; într-un fel, ele fac parte din specificul scrisului contemporan. Dacă „moda” trebuie condamnată și — în orice caz — limitată, sînt situații în care aceste formații recente trebuie acceptate, iar cele înveșmîntate în haine străine strîmte, fără corespondente în limba noastră, trebuie „românizate”, ele fiind necesare. Nu mai vorbim de cuvintele care reflectă acumulările și achizițiile legate de creșterea vieții noastre economice și care, în mod greșit, au fost omise chiar în Dicționarul limbii române al Academiei (literele M și O) recent apărut. Politica dusă de autorii dicționarelor noastre prestigioase de a selecta științific aceste cuvinte este, în general, justă și motivată, dar — după modesta noastră părere — sîta ar trebui să fie mai puțin deasă, astfel încît cernerea lor să fie mai bine, mai realist și mai modern orientată. S-a dovedit (și mersul înainte al societății confirmă afirmația noastră) că multe cuvinte neinventariate de dicționarele noastre foarte recente au și devenit bunuri lexicale comune, intrate în fluxul uzual al vorbitorilor (*melană, maser, compusele cu mini- sau maxi-, mizanscenă, muziorama* etc.). Problema cea mai dificilă rămîne totuși aceea a cuvintelor care fac parte din masa vocabularului, cuvinte pe care le întîlnim zilnic și care nu figurează în nici o lucrare lexicografică.

ÎN RÎNDURILE ce urmează vom încerca, prin unele exemplificări spicuite din presă, să grupăm materia-

lul neologic în trei mari categorii, să facem unele considerații pe marginea acestor exemple și să sugerăm unele soluții:

A) cuvinte relativ frecvente care nu au șanse să intre în masa vocabularului nostru. Este vorba de expresii străine, scrise cu grafia străină proprie limbii din care provin sau adaptate precar la sistemul nostru ortografic și care au pătruns în limbă, în cele mai multe cazuri nu dintr-o necesitate obiectivă, ci dintr-un fel de „entuziasm” stilistic sau dintr-o extravaganță scriitoricească: **ALL RIGHT** (*All right!* Plătesc, angajez, cumpăr, patronez! M. 668/1970,5)³, **ASTROFLASH** (*Astroflashul*, creierul electronic care ghicește viitorul. F 31/1970,23), **BOX-OFFICE** (*Era să piardă... supremația pe lista box-office-ului.* F 49/1969, 17; *E ridicol să-ți măsoari în box-office starea ta de spirit, părerea ta despre tine însuși.* F 31/1970,17; *Această fată înaltă... a amenințat însă serios box-office-ul Elizabeth Taylor.* F 32/1970,16), **BUNGALOW** (*În preajma hanului a fost amenajat un bungalow.* IB 5272/1970,3; *A-ți cîștiga bungalow-ul duce la a-ți pierde sufletul.* CIN 7/1970,13), **BUSSINESS** (*Bussinessul este incompatibil cu pierderea de timp.* M 668/1970, 5), **BY NIGHT** (*Tururile Tokioului „by night” includ în mod obligatoriu... un fragment de spectacol Noh sau Kakubi.* F 32/1970,23), **CLOU** (*Clou-ul microstagionii îl vor constitui cele trei reprezentatii ale Teatrului academic.* F 31/1970,4), **EXPLOIT** (*„Exploit”-uri de acest gen sînt practicate frecvent de italieni.* C 32/1970,5), **CHALLENGE** (*Competițiile dotate cu trofee challenge.* F 20/1970,21), **FAIR-PLAY** (*Există un premiu internațional Fair-play.* C 20/1970, 1; *Cu un evantai atît de larg de sensuri, fair-play-ul, englezesc avea toate șansele să facă o carieră internațională.* ib.), **FANS** (*O glorie a secolului nostru care avea mai mulți „fans” decît Elvis Presley.* F 31/1970, 27), **FILM-FLASH** (*Film-flash*, alcătuit dintr-o suită de povestiri, glume, caricaturi. F 33/1970, 16), **GADGET** (*Viața e plină de gadget-uri.* CIN 7/1970, 21; *Gadget-urile se înmulțesc vertiginos.* CIN 7/1970, 22), **GLAMOUR** (*Un eveniment cu totul singular: un refuz de glamour în beneficiul calităților interioare.* CIN 7/1970, 31), **GLOB-TROTTEUR**⁴ (*„Cei mai snobi și mai exigenți glob-trotteuri găsesc aici hoteluri de prim rang.* S 8507/1970, 1), **HAPPY-END** (*Drama nu se poate*

dezlega decît printr-un **happy-end**. FEM 8/1970, 36), **HOBBY** (*ca și muzica, pictura poate fi un hobby pentru cei care-și exercită profesiunea în alte domenii.* F 32/1970, 31), **HOLocaust** (*Supraviețuirea după holocaustul din 1945 părea să fi fost plătită cu complexul toleranței acordate de învingători.* S 8503/1970, 6), **INSERT** (*Profund melodramatic prin inserturi ce vor funcționa pe post de contrapunct comic.* CIN 7/1970, 19), **MASCALZONERIE** (*Risi ne lasă să ridem în voie de „mascalzoneriile” personajelor sale.* F 33/1970, 16), **MASS-MEDIA** (*Revista... trebuie să țină pasul cu variété-ul modern, cu „mass-media”.* F 32/1970, 21), **NEW-LOOK** (*Astăzi se „poartă” fata modernă... new-look.* CIN 7/1970, 35), **PARKING** (*Braseria cu terasă, parkingul... completează fericit această mică așezare.* IB 5272/1970, 3; cf. **CAMPING**, **IAHTING**, **PRESSING**), **PONCIF** (*Lucrînd fără spaima poncifilor.* C 30/1970, 4), **POLICIER** (*Există chiar în ultimele noastre „policier” — o tatonare... a terenului misterios a hipnozei.* CIN 7/1970, 22), **PRONOSHOPS** (*Astăzi se numără cu sutele magazinele cu un nume profil pornoshops.* S 8269/1969, 4), **RAISON-NEUR** (*Calitățile sale de „raisonneur” asupra naturii umane.* F 32/1970, 31), **RIOKAN** (*Tragem la un „riokan”, un mic hotel tradițional japonez.* S 8509/1970, 6; *Le-am regăsit, ca pe un ceremonial, în toate riokanele unde am locuit ulterior.* ib.; cf. F 32/1970, 23), **SAKE** (*Se bea saké, bere de Saporu.* S 8503/1970, 6; *Se mîncă pește crud si tempura cu saké.* F 32/1970, 23), **SAUNA** (*Un complex arhitectonic... piscină, patinoar, sauna etc.* CIN 7/1970, 20), **SHOW** (*Mult așteptatul „show” Puiu Călinescu.* F 31/1970, 21; *Show-ul Lizzei Minnelli la Paris s-a bucurat de... succes.* F 32/1970, 17; *Udo Jürgens a dat un show pentru animarea atmosferei.* CIN 7/1970, 20), **SINOPSIS** (*„Vin apele” este titlul provizoriu al scenariului... după un larg sinopsis.* CIN 7/1970, 9), **SMOG** (*La New York, smog-ul a fost însoțit și de un alt neajuns.* S 8507/1970; 6; *Asaltul smog-ului la New York, ib. : Era acest „smog”... tributul pe care-l plătea o țară faptului de a păși prima pe calea dezvoltării moderne industriale.* F 33/1970, 29), **SPEIȘAL MASAJ** (*Localurile cu gheise și riokanele cu speișal masaj.* F 32/1970, 23), **STANDING** (*Principalul autor... își are standingul său.* F 32/1970, 21), **STORY** (*Sînt convins că story-ul este... sin-*

gurul lucru cu care-l poți captiva pe spectator. C 32/1970, 5), **TATAMI** (Mers mărunț pe tatami. F 32/1970, 23; Ne așezăm stînd turcește, pe tatami, rogojini dense, moi, răcoroase, împletite din pai de orez. S 8503/1970, 6; Patul se așterne direct pe tatami. ib.), **TEAM** (Pachidermul „team“ camionul de proporții gigantice... S 8503/1970, 6), **TEAMSTER** (Tentația traversării „pe roșu“ se poate solda, în cel mai fericit caz, cu un urlet al teamsterului. S 8503/1970, 6), **THRILLER** (Thriller-ul, în totdeauna popular în țările de limbă engleză, a suferit o ușoară modificare. C 7/1970, 20; Un film strălucitor, un thriller trepidant, tare, ib);

B) cuvinte care nu au corespondente în limba noastră și care prin ridicata lor frecvență au devenit bunuri lexicale românești. Problema care se pune în legătură cu acești termeni este aceea a fixării „oficiale“ a scrierii lor, a glosării corecte și a înregistrării lor în dicționare: **ANGOASĂ** (Angoasa oamenilor care nu mai pot îndura războiul. F 31/1970, 17; cf. **angoasant**: Maturul sofisticat de ifosele unei literaturi **angoasante**. FEM 8/1970, 36), **ANODIN** (E o simplă, **anodină** răceală. M 668/1970, 5; Fusesec socotit **anodin**. ib.), **BOSSANOVA** (Scurt program de **bossanove**. C 30/1970, 4), **CAFÉ-CONCERT** (Cîntărețele de **café-concert**. M 668/1970, 5), **COCA-COLA** (Acest Eden cu **coca-cola**. CIN 7/1970, 20), **COUPÉ** (Recentul **coupé** cu Napoleon și Fouché și Napoleon și Sf. Elena. C 30/1970, 2), **COW-BOY** (Cow-boy-ul de la miezul nopții. CIN 7/1970, 5), **HIATUS** (Terifiantul ceas alfa, **hiatus** de vitalitate care devastează biologicul. M 668/1970, 5), **HIPPIES** sau **HIPPY** (Copenhaga este invadată de **hippies**. S 8262/1969, 4/2; Renunțarea la fanteziile **hippy**, la amestecurile folclorice. F 31/1970, 27; Fostul maglagambist, astăzi **hippy**. F 32/1970, 21), **LAMENTO** (Neplăcută succesiune de **lamento-uri**. CIN 7/1970, 5), **LASER** (Simpaticul domn R folosește lentile dezvoltante și **lasere** cu săgeți fulgerătoare. CIN 7/1970, 22), **LUPON** (Venise vremea blănurilor artificiale: **urson**, **lupon**. M 668/1970, 1), **MALEFIC** (Este un an **malefic**. S 8503/1970, 6), **MANAGEMENT** (Cuvinte cu care ne-am îmbogățit vocabularul „**management**“ și „**marketing**“. F 31/1970, 14), **MARIACHIS** (Orchestra de **mariachis**. F 33/1970, 18), **MARKETING** (F 31/1970, 14), **MEGALOPIS** (Kyoto, Kobe și Osaka formează **megalopisul** sudic... triptic urbanistic contopit prin extensiune într-o gigantică metropolă. S 8503/

1970, 6; Kiuki — **megalopisul** sudic. ib.), **MELANĂ** (Melana... întrece cele mai bune soiuri de lînă. M 668/1970, 1; Firele de **melană**... echivalează cu lînă tunsă de pe aproape zece milioane de oi, ib.), **MICLITRAJ** („Honda“ mică marcă celebră de motociclete, scutere și automobile de **mic-litraj**. S 8503/1970, 6), **MI-GROSIST** (Pescari, care l-au prins în plasă, angrosiștii, **mi-grosiștii**, tarabagii. F 32/1970, 23), **MINUTAJ** (Ar fi extrem de utilă practica **minutajului**... pînă la secundă. F 32/1970, 31), **MIZANSCENĂ** sau **MISANSCENĂ** (O situație schimbată, o **mizanscenă** altfel imaginată. F 31/1970, 17; Caracterul quasi-popular al **mizanscenelor** sînt amprente de stil. C 30/1970, 4), **MUZICORAMA** (Muzicorama TV. M 668/1970, 6), **NIMFETĂ** (Gillian-Hills... a fost una dintre cele două „**nimfete**“. C 32/1970, 5), **PICTOGRAMĂ** (Erau necesare mai puțin de 200 de **pictograme** [=panouri mici cu inscripții] sau panouri sugestive. F 31/1970, 32), **PLANETARIUM** (E un complex arhitectonic de 22 etaje... restaurante, cabarete, **planetarium**. CIN 7/1970, 20), **PLAY-BACK** (Inginerul de sunet, scăpat de comanda „**Play-back**“, înregistrează. CIN 7/1970, 19), **PRIMPLAN** sau **PRIMPLAN** (Din **prim planurile** feței se naște o imagine poetică. CIN 7/1970, 34; Nu orice prietenie suportă **prim-planul**. CIN 7/1970, 13), **RELON** (Fibrele de **relon** și-au dobîndit în scurtă vreme o bună apreciere. M 668/1970, 1; Primele fire de **relon** luau drumul cumpărătorilor. ib.), **ROCK** sau **ROCK-AND-ROLL** (Cîntărețul Bob Dylan a lansat un cîntec pe fond de **rock**. S 8262/1969, 4; Datorită unor spectatori prea înfierbîntați la un spectacol de „**rock**“..., poliția a intervenit pentru restabilirea ordinii. F 32/1970, 29; Veneau foarte bine după avalanșa **rock-and-roll-urilor**. M 667/1970, 4), **SARDONIC** (Tratează acțiunea cu un soi de detașare **sardonică**. CIN 7/1970, 29), **SEXY** (Cele mai ieftine filme comerciale, fie... polițiste, **sexy** sau **westernuri**. CIN 7/1970, 27), **SLOGAN** (Dacă năravul tergiversărilor continuă, la ce mai servesc atunci **sloganele** publicitare? IB 5272/1970, 1), **SUSPENS** sau **SUSPENSE**, **SUSPENSIE** (Crează în sală un cu totul altfel de **suspens**. CIN 7/1970, 22; **Suspensul** filmului se mută imperceptibil din zona acțiunii în cea a atmosferei. ib. 33; Filmul pierde orice urmă de **suspense**. ib. 35; Atmosferă de abis și **suspensie** a Iadului Verde. M 668/1970, 5; Iată dilema autorilor și

suspensia dramatică. CIN 7/1970, 23), **ŞLAGĂR** (Prezența scenică a interpreților de **şlagăre**. F 32/1970, 21), **TERGAL** (Venise vremea faimoaselor fuste de **tergal**. M 668/1970, 1), **TERILENĂ** (Teromul, frate bun cu **tergalul** și **terilena** de fabricație străină. M 668/1970, 1), **TEROM** (ib.; Marca **terom** a cîștigat repede o bună reputație, M 668/1970, 2), **URSON** (Vremea blănurilor artificiale **urson**, lupon. M 668/1970, 1), **VARIETÉ** (Revista... trebuie să țină pasul cu **variété-ul** modern. F 32/1970, 21), **WEEK-END** (A munci cu devotament... fără concediu legal de odihnă și uneori fără **week-end**. S 8503/1970, 6; Sfirșitul primei săptămîni a tratativelor... a fost marcat printr-un **week-end** activ. ib.; Plecăm în **week-end**. C 7/1970, 20), **WESTERN** (Va începe în curînd realizarea la Mexic a unui rol într-un **western**. M 668/1970, 4; Exagerări de limbaj ale tipului de film negru-polițist, ale **westernului**. CIN 7/1970, 10; Reluat în pauzele filmării... în satul — **western** italian din exteriorul studioului. F 31/1970, 17, cf. F 33/1970, 17), **YÉ-YÉ** (Arii de vals și de tango... după avalanșa **rock-and-roll-urilor** și **yé-yé-urilor**. M 667/1970, 4) etc.;

C) formații noi create (cu ajutorul prefixelor, sufixelor sau elementelor de compunere din cuvinte vechi) sau adaptate mai mult sau mai puțin corect după cuvinte străine: **ASTROBOT** (Astrorobotii... lipșiți de suflet. C 30/1970, 10), **COMETIC** (Apar și dispar **cometic** pe cerul populat cu stele cîntătoare. FEM 8/1970, 37), **COSCENARIST** (Robert Hossein este regizor și **coscenarist** împreună cu Claude Desailly. F 31/1970, 17), **COSMOROBOT** (Cosmrobotul va fi obligat să străbată cel mai periculos... perimetru astral. C 30/1970, 10), **DEGRINGOLA** (Telecinerecitalul... s-a îmbolnăvit de insolatie, **degringolind** într-o neplăcută succesiune de **lamento-uri**. C 32/1970, 5), **DIALOGHIST** (Ne lipsesc... **dialoghiștii**. CIN 7/1970, 9, cf. 30), **ECHIVOCITATE** (Renunțarea la ambiguitate, **echivocitatea** de sensuri în spectacol în favoarea univocității. C 30/1970, 4), **EXPERIMENTALISM** (Acest gen ar fi împins spre **experimentalism**. CIN 7/1970, 10), **FUTUROLOGII** (În țara celor mai desăvîrșite creiere electronice, a celei mai ambiționate **futurologii**. S 8503/1970, 6), **POLISPECIALIZAT** (Personalul este **polispecializat**, fiecare tehnician putînd trece de la un utilaj la altul. S 8503/1970, 6), **PREEXPO-**

ZIȚIE (Se pregăteau **preexpozițiile** standurilor noastre de la tradiționalele târguri. F 33/1970, 4), **PREIMPRIMAT** (Direct sau **preimprimat**, totul e dinainte aranjat. F 33/1970, 22), **PREINREGISTRARE** (Cheltuielile... implicate de o **preinregistrare**. F 31/1970, 14 ; cf. **preselecție**), **PROZIST** (Baletul ca și ceilalți interpreți, fie ei cîntăreți sau „**proziști**“, formează un tot. F 32/1970, 21), **SCE-NARISTIC** (Structura peisajului **sce-naristic**. CIN 7/1970, 10 ; Ce direcții promovează... redacția în creația **sce-naristică**. ib), **STELAJ** (încălțămîntea se depune într-un **stelaj**, la intrare. S 8509/1970, 6), **STEREOSCAN** (Procedeu de microscopie electronică, **stereoscanner**. F 32/1970, 19), **STIPLEX** (Au fost executate... pe **stiplex**. F 31/1970, 22), **SUBTEXT** (Zimbește abia simțit, dar cu **subtext** F 32/1970, 12), **ȘANTAGIST** (Cei zece asasinați erau cu toții foști pușcăriși, tîlhari sau **șantagiști**. IB 5272/1970, 1), **VE-DETARIAT** (Timp de zece ani a urcat treptele **vedetariatului**. FEM 8/1970, 37), **VELEITAR** (Respectiva literatură se vedește... **veleitară**. RL 8030/1970, 2/3) etc.

DIN SUMARA prezentare de mai sus, care nu reprezintă decît o infimă exemplificare a ceea ce se petrece în vocabularul nostru contemporan și care ar putea fi cu ușurință lărgit, desprindem următoarele concluzii :

1) Numărul formațiilor neologistice, fie necesare sau inutile, fie corecte sau incorecte, fie dorite sau nedorite, fie românizate sau neromânizate, glosate sau neglosate, înțelese sau opace etc., este extrem de mare și el continuă să crească mereu ca urmare firească a faptului că viața noastră este din zi în zi mai bogată, mai complexă, mai variată. Se scrie mult și complicat și există o tendință generală de amplificare, metaforizare, o nestăvilă sete de „originalitate“ și o evidentă desconsiderare a formei în care sînt îmbrăcate ideile.

2) Neexistînd o instituție sau măcar un colectiv care să urmărească, să adune, să selecționeze, să decidă

asupra scrierii, pronunțării, glosării corecte și — în ultimă instanță — a acceptării acestor cuvinte în masa vocabularului românesc, prezența lor apare haotică, inconsecventă, îndoienică și întimplătoare. Oscilațiile de scriere (și de pronunțare) sînt o dovadă grăitoare a anarhiei care caracterizează adaptarea acestor neologisme la specificul limbii noastre (ex. **suspens, suspense, suspensie**).

3) Sarcina „grădinaritului“ acestor formații, a stabilirii științifice a formei lor corecte și a semnificațiilor exacte, a examinării și a cîntării măsurii în care unele dintre ele sînt sau nu apte să intre în dicționarele de uz curent sau chiar în cele academice, ca și a găsirii unei soluții rapide, pentru ca, independent de înregistrarea lor în inventarele noastre lexicale, ele să se bucure de atenția specialiștilor lexicografi, fie în rubrici speciale la unele reviste de mare circulație, fie în suplimente la unele săptămînale culturale, fie la sectorul de lexicologie al Institutului de lingvistică al Academiei sau în redacțiile editurilor se impune de la sine. Important este ca, fără să se dea verdictul definitiv în privința destinului acestor formații, noi, vii, sugestive, cele mai multe internaționale și necesare stilului gazetăresc, ele să fie preluate de specialiști, analizate, definite și făcute apte de a purta marca „bun de difuzat“. Spre deosebire de atitudinea pe care o au Dicționarul Academiei sau alte dicționare în ceea ce privește întocmirea listei de cuvinte, poziția

cercetătorilor trebuie să fie mai elastică, mai receptivă, mai „indulgentă“. Criteriul selector trebuie să fie axat nu pe pronosticarea destinului acestor formații, a dezvoltării unor sensuri sau derivate noi sau a rămîinerii lor definitive în limbă, ci a preluării lor așa cum sînt și a examinării lor, astfel încît, chiar în condițiile unei existențe efemere și, din punct de vedere normativ, nerecomandabile, să se bucure de atenția cuvenită, să fie prezentate într-o ținută îngrijită, corectă, românească, să fie glosate, făcute accesibile și tratate ca o realitate pe care nimeni nu o poate contesta, ci numai supraveghea și, într-o oarecare măsură, dirija. Rezerva sau, mai bine spus, desconsiderarea totală de către specialiști a acestor cuvinte, ca și refuzul de a le primi nu este poziția cea mai indicată și nici garanția că limba se va conform unor directive puriste. Dintotdeauna, poporul și mersul înainte al vieții noastre au fost acelea care au hotărît pînă la urmă, iar selecția impusă de necesități, modul în care s-au subordonat specificului limbii noastre, ca și utilizarea lor corectă le-au decis soarta.

CEEĂ CE SE IMPUNE este atenție, măsură, receptivitate, realism și, în general, atitudine modern-științifică. Limba vie se conduce după legi proprii ; în același timp însă, trebuie să existe o grijă permanentă din partea instituțiilor oficiale și a tuturor oamenilor de cultură pentru cultivarea și înfrumusețarea limbii noastre naționale.

¹ Lazăr Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române* (1930) ; I. — Aurel Candrea — Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*, (1926—1931) ; August Scriban, *Dicționarul limbii românești* (1939).

² *Dicționarul limbii române literare contemporane*. I—IV (1955—1958). *Dicționarul limbii române moderne* (1958), Florin Marcu-Constant Maneca, *Dicționar de neologisme* (1961, 1966) ; *Dicționarul limbii române*. Serie nouă. (M, O), 1965—1969.

³ În cursul articolului am folosit următoarele abrevieri : C = Contemporanul, CIN = Cinema, F = Flacăra, FEM = Femeia, IB = Informația Bucureștiului, M = Magazin, RL = România liberă, S = Scînteia.

⁴ Forma din citatul de mai sus este greșit redată în limba română. Cuvîntul este de origine engleză (*globe-trotter*, pl. *globe-trotters*) și are sensul de „persoană care călătorește prin lume“ ; cu aceeași formă, termenul apare în dicționarele franțuzești recente.

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union
of the Socialist Republic of
Romania

XVth Year, No. 9 (173)

September 1970

CONTENTS

THE SEMICENTENARY OF THE REVIEW "LUPTA DE CLASĂ"
Speech by Comrade **Nicolae Ceaușescu** at the Festivity at which High Distinctions were Awarded to "Lupta de clasă" and to Members of its Staff. Festive Meeting at Scînteia House. Speech by Comrade **Ștefan Voicu**, Hero of Socialist Labour and Editor in Chief of "Lupta de clasă" (1—11) ★ **The Journalists' International Day of Solidarity** (12) ★ **VIEWES** Eng. **Dumitru Niculescu**: A Powerful Social Militant in the Struggle for Quality — **THE PRESS!** (13—16); Prof. Dr. Eng. **Valter Roman**: The Press and Political Books (17—18); **A. Baranga**: Cartoons and Some of their Problems (19—20); **A. Popescu**: Educational Questions in the Press (21—22); Academician **A. Graur**: The Style of the Press — an Essential Means of Mass Communication (23—24); **Felicia Antip**: Where are Our Commentators? (25—26) ★ **THE JOURNALIST' CHRONICLE**: **Victor Birlădeanu**: Youth, a Subject of Meditation for the Best Minds of our Time (27—28) ★ **FROM THE PROFESSIONAL ACTIVITY OF THE JOURNALISTS' UNION**: **Vasile Rausser, Ion Chițu** and **A. Ginju** on the Activity and Plans of several Associations and Clubs (29—31) ★ **Guests from Abroad** (31) ★ **DISCUSSIONS**: **G. Cirstea**: The Profile of the Coun-

NOTRE PRESSE

Revue de l'Union des Journalists
de la République Socialiste
de Roumanie

XVe année N° 9 (173)

Septembre 1970

SOMMAIRE

LE CINQUANTENAIRE DE LA REVUE „LUPTA DE CLASĂ” (LA LUTTE DE CLASSE): Le discours prononcé par le camarade **Nicolae Ceaușescu** à la solennité de la remise de hautes distinctions à la revue „La lutte de classe” et au personnel de la rédaction de celle-ci. La réunion solennelle de la Maison de la Scînteia. Le discours du camarade **Ștefan Voicu**, Héros du travail socialiste, rédacteur en chef de la revue „La lutte de classe” (1—11) ★ **La Journée de la solidarité internationale des journalistes** (12) ★ **OPINIONS**: Ing. **Dumitru Niculescu**: La presse — une presence sociale militante marquée dans la lutte pour la qualité (13—16) Professeur Dr. ing. **Valter Roman**: La presse et le livre politique (17—18); **A. Baranga**: La caricature et quelques problèmes du genre (19—20); **Al. Popescu**: Problèmes relatifs à l'enseignement dans la presse (21—22); **Al. Graur**, de l'Académie: Le style de la presse — moyen essentiel de communications avec les masses (23—24); **Felicia Antip**: Où sont nos commentateurs? (25—26) ★ **LA CHRONIQUE DU PUBLICISTE**: **Victor Birlădeanu**: La jeunesse, objet de méditation pour des esprits prestigieux de la contemporanéité (27—28) ★ **DE L'ACTIVITÉ PROFESSIONNELLE DE L'UNION DES JOURNALISTES**: **Vasile Rausser, Ion Chițu** et **Al. Ginju** — au sujet de l'activité et des projets de plusieurs associations et clubs (29—31) ★ **Hôtes de l'étranger** (32) ★ **DÉBATS**: **Gh. Cirstea**: La physionomie du journal départemental — notion au contenu dynamique (33—35); **Fl. Bratu**: Une problème aux

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики
Румынии

Год XV № 9 (173) сентябрь 1970г.

СОДЕРЖАНИЕ

50-ЛЕТИЕ ЖУРНАЛА „ЛУПТА ДЕ КЛАСĂ” Речь товарища **Николае Чаушеску** на торжестве вручения высоких наград журналу „Лупта де класă” и работникам его редакции. Торжественное собрание в Доме Скынтейи. Речь товарища **Șтефан Войку**, Герой Социалистического Труда, главный редактор журнала „Лупта де класă” (1—11); ★ **День международной солидарности журналистов** (12) ★ **МНЕНИЯ** Инж. **Думитру Никулеску**: Могучее социально-активное присутствие в борьбе за качество — **ПЕЧАТЬ!** (13—16); Проф. др. инж. **Валтер Роман**: Печать и политическая книга (17—18); **А. Баранга** Карикатура и несколько проблем жанра (19—20); **Ал. Попеску**: Вопросы просвещения в печати (21—22); Акад. **Ал. Граур**: Стиль печати — существенное средство массового сообщения (23—24); **Фелиция Антип**: Где наши комментаторы? (25—26) ★ **ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТА** **Виктор Бырлядану**: Молодежь — предмет размышлений для авторитетных умов нашего времени (27—28) ★ **ИЗ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОЮЗА ЖУРНАЛИСТОВ** **Василе Рауссер, Ион Кицу** и **Ал. Гынжу** — о деятельности и замыслах некоторых ассоциаций и клубов (29—31); ★ **Гости из за рубежа** (31) ★ **ДИСКУССИИ** **Г. Кыретья**: Профиль уездной газеты — понятие с динамическим

CONTENTS

ty Paper — a Dynamic Notion (36—37); **F. Bratu**: A Problem with many Facets (38—39); **Petre Drăgulea**: Three Inseparable Conditions (37—38) ★ **JOURNALISM AND JOURNALISTS**: **I. Felea**: A Passionate Populariser of Science — VICTOR ANESTIN (39—40); **Eug. B. Marian**: Henry Morton STANLEY (41—42); **HOW WE WRITE**: **Luiza Seche**: New Lexical Formations in our Press (43—46) ★ Agenda for October 1970 (32).

SOMMAIRE

multiples facettes (36—37); **Petre Drăgulea**: Trois conditions inséparables (37—38) ★ **JOURNALISME ET PUBLICISTES**: **I. Felea**: Un vulgarisateur passionné de la science — VICTOR ANESTIN (39—40); **Eug. B. Marian**: Henry Morton STANLEY (41—42) ★ **COMMENT ÉCRIVONS — NOUS ?** **Luiza Seche**: Formations lexicales nouvelles dans notre presse (43—46) ★ L'Agenda du mois prochain — Octobre 1970 (32).

СОДЕРЖАНИЕ

содержанием (33—35); **Фл. Брату**: Многогранная проблема (36—37); **Петре Дрэгуля**: Три неразделимых условий (37—38) ★ **ПУБЛИЦИСТИКА И ПУБЛИЦИСТЫ** **И. Феля**: Страстный популяризатор науки — Виктор Анестин (39—40); **Еудж. Б. Мариан**: Генри Мортон Стэнли (41—42) ★ **КАК МЫ ПИШЕМ** **Луиза Секе**: Новые словесные формации в нашей печати (43—46) — Справочник следующего месяца — октябрь 1970 г. (32)

Studiu

Foto: Gheorghe Vințilă (Agerpres)

UN INSTRUMENT DE LUCRU

STRICT NECESAR

FIECĂREI REDACȚII!

FIECĂRUI ZIARIST PROFESIONIST !

FIECĂRUI COLABORATOR ȘI CORESPONDENT DE PRESĂ!

TUTUROR CELOR CE ÎNDRĂGESC PROFESIA DE ZIARIST!

PRESA NOASTRA

REVISTA
UNIUNII ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA
SOCIALISTĂ ROMÂNIA

unica publicație
românească specializată
în probleme de presă

vă oferă

- Informații despre activitatea curentă a Uniunii ziaristilor, filialelor sale județene și asociațiilor profesionale ale ziaristilor ;
- Studii, cercetări și dezbateri privind :
 - perfecționarea profesională a diferitelor categorii de lucrători din presă: redactori, fotoreporterii, secretarii de redacție, documentariști etc.;
 - teoria și practica presei;
 - istoria presei române și străine;
 - sociologia comunicării de masă ;
 - organizarea și igiena muncii în presă;
 - generalizarea experienței publicistice moderne a presei, radioului, televiziunii, filmului de actualități și documentar ;
 - problemele publicațiilor specializate: departamentale, studențești, uzinale etc. ;
 - organizarea serviciilor de presă din instituțiile și organizațiile socialiste, de stat și obștești;
 - tradiție și inovație în publicistica românească și străină;
- Bibliografie, Calendar și Agendă de presă.

Costul unui ABONAMENT ANUAL: 60 lei

Abonamentele pe anul 1971 se fac:

- direct, prin mandat poștal, pe adresa redacției — Calea Victoriei 163, Sectorul 1, București;
- la responsabilii cu difuzarea revistei, de la filialele județene ale Uniunii ziaristilor;
- la responsabilii cu difuzarea revistei, din redacțiile ziarelor centrale și județene;
- la oficiile poștale și la oficiile de difuzare a presei.

P. II 582.

REVISTA
UNIUNII
ZIARIȘTILOR
DIN
REPUBLICA
SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

PRESA NOASTRA

NR. 10 (174) OCTOMBRIE 1970

DIN SUMAR:

- * Presa militară în publicistica noastră
- * Invitație la o dezbatere: „Ziaristica și literatura“
Ecuatie, inecuatie sau altceva?
- * Umoroterapia — o noutate!
- * T. V.: Cultură pentru cei puțini?
- * Incursiune în universul miturilor de celuloid
- * Reflectarea fenomenului cultural exclude diletantismul
- * Igiena muncii ziaristului — obiect de cercetare științifică
- * Foileton: Demisia urlicului
- * Curs de stenografie pentru ziařiști: prima lecție din 20

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

GENERAL MAIOR CONSTANTIN ANTIP, FELICIA ANTIP, ST. ARDELEANU, L. BĂCIUCU, V. BÎRLĂDEANU, CRĂCIUN BONTA, ION CENUȘE, PROF. UNIV. S. CIOCULESCU, M. COMARNESCU, C. R. CONSTANTINESCU, C. DARIE, CIK DAMADIAN, ACAD. VICTOR EFTIMIU, ION IACOȘ, ACAD. ION JALEA, GH. LAVRIC, ACAD. AL. PHILIPPIDE, CAROL ROMAN, IRENE SOARE, MATEI SOCOR, A. SOCACIU, ȘTEFAN TITA, DR. LIA ZOTOVICI.

Proletari din toate țările, uniți-vă!

P R E S A N O A S T R Ă

Revista Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România
ANUL XV nr. 10 (174) octombrie 1970

SUMAR:

DE ZIUA FORTELOR NOASTRE ARMATE

General maior **Constantin Antip**: Presa militară — componentă a publicisticii comuniste românești (1—4)

DEZBATERI DESPRE ZIARISTICĂ ȘI LITERATURĂ

Acad. **Al. Philippide**: Ziaristica și literatura (comunicare la ședința Secției de literatură și arte a Academiei Republicii Socialiste România) (5—7)

Acad. **Ion Jalea**, prof. univ. **Șerban Cioculescu**, **Matei Socor**: Discuții pe marginea comunicării (7—8)

SUBLINIERI

Gh. Lavric: Gazetele în limba germană — prezențe active în publicistica locală (9—12)

DEZBATERI DESPRE PROFILUL ZIARULUI JUDEȚEAN:

Crăciun Bonta: Să reflectăm dinamismul vieții (13—14)

Ion Cenuse: „Viața nouă” — Galați și profilul ziarului local (15—16)

Lazăr Băciucu: Profilul ziarului este dat de oamenii care îl realizează (17—18)

OPINII DESPRE CARICATURĂ

Cik Damadian: Umorul este o necesitate? (19—20)

DIN VIAȚA FILIALELOR

M. Comarnescu: Filialele Timiș și Dolj în paralelă imposibilă (21—22)

St. Ardeleanu: O valoroasă inițiativă a filialei Brașov (23)

OPINII T. V.

Felicia Antip: Cultură pentru cei puțini (24)

CRONICA PUBLICISTICII

Victor Birlădeanu: Incursiune în universul mișturilor de celuloid (25—26)

Cornel Radu Constantinescu: Carențe ale informației culturale (27—28)

STUDII ȘI CERCETĂRI

Dr. **Lia Zotevici**: Igiena muncii ziaristului (I) (29—32)

FILE DE ISTORIE

Ion Iacoș: Pregătirea grevei generale din octombrie 1920 oglindită în presa vremii (33—36)

FOILETON

A. Socaciu: Demisia urlicului (37—38)

MERIDIANE

Carol Roman: La Lyon, pe urmele artei tipografice (39—40)

CALEIDOSCOPI ZIARISTIC

Acad. **Victor Eftimiu**: Amintiri... (41)

C. Darie: Întimplări anecdotice (42)

Stefan Tita: Renghiurile greșelilor de tipar (43)

Fotografia-document (43)

Prof. **Irene Soare**: Curs de stenografie prin corespondență pentru ziaristi. — Lecția I. (44—48)

Redactor șef

PETRE CONSTANTINESCU

ÎN COLEGIUL DE REDACȚIE:

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretar general de redacție), **C. N. Constantinlu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestleni**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Calea Victoriei nr. 163
Telefon: 15.21.02

PRESA MILITARĂ COMPONENTĂ A PUBLICISTICII COMUNISTE ROMÂNEȘTI

General-maior CONST. ANTIP

25 OCTOMBRIE, Ziua forțelor Armate, constituie nu numai o sărbătoare solemnă ci și un prilej pentru ostașii țării de a raporta partidului și poporului rezultatele obținute în îndeplinirea sarcinilor de onoare încredințate. Realizările cu care armata noastră, pe bună dreptate, se mîndrește, încorporează și roadele activității desfășurate de presa militară.

Evaluînd drumul parcurs pînă acum de presa militară, creată de partid în procesul făuririi armatei populare, constatăm cu satisfacție că ea s-a afirmat ca o parte integrantă a presei comuniste din România, care și-a făcut un titlu de onoare din slujirea cu devotament a idealurilor Partidului Comunist Român, a intereselor supreme ale națiunii noastre socialiste. Publicațiile militare — „Apărarea patriei“, „Munca politică în Forțele Armate ale Republicii Socialiste România“, „Viața militară“, revistele de specialitate sau gazetele ostășești — ocupă un loc de seamă

în ansamblul muncii politice din armată, militînd pentru promovarea liniei generale a Partidului Comunist Român, a politicii de întărire a capacității de apărare a patriei și a concepției sale în domeniul militar. Instrumente eficiente în mîna comandanților, organizațiilor de partid, a tuturor cadrelor în conducerea, organizarea și desfășurarea procesului instructiv-educativ, publicațiile militare și-au sporit permanent autoritatea în viața unităților, influența asupra militarilor pentru îndeplinirea îndatoririlor ostășești și civice.

Rolul ce revine armatei în ansamblul sistemului de apărare a cuceririlor revoluționare ale poporului, a independenței și suveranității patriei, dinamica activității militare și exigențele ei reclamă perfecționarea continuă a presei din armată. În orice domeniu — economic, politic, social, științific, cultural — perfecționarea este în primul rînd o problemă de conținut. Ziariștilor din forțele armate le este

limpede că o îndatorire primordială a presei militare o constituie îmbogățirea conținutului de idei — politic, ideologic, științific, de specialitate —, dezvoltarea rolului ei educativ, sprijinirea mai eficace a activității complexe de formare a unor militari integri, militanți pentru cauza partidului și a poporului, luptători de nădejde, stăpâni pe știința și arta militară, pe măiestria armelor.

Trasînd programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, Congresul al X-lea al partidului a pus și în fața presei sarcina de a-și amplifica contribuția la realizarea mărețelor obiective ce stau în fața poporului, de a-și dezvolta forța de înriurire asupra maselor. Pentru presa militară aceasta înseamnă o chemare pentru sporirea competenței în abordarea problemelor privind întărirea capacității

de apărare a patriei, a puterii combative a armatei, o tratare mai profundă a sarcinilor mereu mai complexe ale marilor unități și unităților, o investigare mai atentă a realității vieții ostășești.

Politica partidului și viața, cu pulsul ei dinamic, reprezintă izvorul forței întregii noastre prese. Sub acest aspect apare evidentă sarcina presei militare de a pune și pe mai departe în centrul preocupărilor ei popularizarea principiilor promovate de partid, sublinierea caracterului creator, novator, al politicii marxist-leniniste a partidului, a suportului teoretic și științific al măsurilor adoptate, pentru a determina înțelegerea temeinică a acestora și, totodată, a stimula o confruntare rodnică de opinii privind modalitățile de aplicare a concluziilor și sarcinilor ce se desprind pentru activitatea practică

a armatei. Mă gândesc, de pildă, la bogăția de idei cuprinsă în documentele de partid privind politica de apărare ca o componentă esențială a operei de edificare a socialismului, măsurile concrete luate pentru realizarea dezideratului clasicilor marxism-leninismului cu privire la înarmarea întregului popor, concepția referitoare la raportul dintre om și tehnică, la rolul hotărâtor al omului în luptă, mai ales în condițiile de azi când, în cazul unui război, nu numai armata, ci toți cetățenii țării trebuie să fie gata de a lupta pentru patrie, deoarece un război antiimperialist, de apărare, așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul expus la Congresul al X-lea, nu poate fi decât un război popular, iar victoria se va obține nu numai pe frontul de luptă, ci prin lupta generală a întregului popor.

Lămurirea fenomenelor legate de mutațiile pe care ritmul actual al dezvoltării sociale și revoluția științifico-tehnică le determină în diferite laturi ale teoriei și practicii militare, ale pregătirii cadrelor și trupei — iată un alt domeniu larg de activitate pentru publicațiile militare.

Cadrele trebuie să găsească în paginile presei destinate lor răspunsuri *calificate* la multiplele probleme pe care le pune la ordinea zilei ridicarea capacității de luptă a armatei, înzestrarea ei cu tehnică modernă, dezvoltarea științei și artei militare. Presa are datoria de a se afirma ca un *puternic mijloc de informare și instruire a cadrelor*, de înarmare a acestora cu tot ceea ce este mai prețios în sfera *cunoașterii umane*, de stimulare a *gândirii originale*, de fertilizare a inteligenței, a capacității lor *creatoare*.

În același timp, presei i se cere să devină în mai mare măsură o tribună a generalizării *experienței pozitive*, a inițiativelor valoroase în pregătirea de luptă și politică, în întărirea ordinei și disciplinei regulamentare, să înlesnească un viu schimb de opinii privind perfecționarea instruirii și educării trupelor.

În concordanță cu cerințele puse de partid, din coloanele publicațiilor din armată trebuie să se degaje *intransigența comunistă față de neajunsuri, de rutină*, față de atitudinile care contravin normelor societății noastre socialiste, spiritului în care partidul nostru educă armata populară.

Rezultă implicit din notațiile de mai înainte, marele rol al presei în ridicarea conștiinței socialiste a militarilor, cultivarea trăsăturilor moral-politice, înaintate, a unei înalte răspunderi față de împlinirea datoriei. Aceasta presupune, ca o cerință, *înfățișarea în toată amploarea a muncii organelor și organizațiilor de partid, a activității pe care o exercită asupra îmbunătățirii stilului și metodelor de muncă la toate eșaloanele, preocuparea pentru asigurarea climatului partinic necesar pentru îndeplinirea sarcinilor unităților și subunităților.*

Comandanții și activiștii de partid sînt îndreptățiți să pretindă mai mult ajutor din partea presei pentru *ridicarea nivelului teoretic, a combativității și eficienței învățămîntului politic, a întregii activități de propagandă.* Nici un efort nu trebuie considerat prea mare cînd e vorba de explicarea politicii interne și externe a partidului nostru, a concepției sale despre lume și viață, fundamentul trainic al dezvoltării convingerilor comuniste, al patriotismului înflăcărat și internaționalismului consecvent.

Întîmpinarea semicentenarului gloriosului nostru partid comunist constituie pentru publicațiile militare un prilej de a publica materiale inspirate, care să evoce tradițiile luptei eroice a comunistilor, acțiunile istorice ale partidului pentru triumful revoluției și construcției socialiste, să arate caracterul creator al politicii

partidului în domeniul construcției militare, vasta muncă pentru făurirea armatei populare.

Mai amplu și mai emoționant se cere zugrăvit în paginile presei, *nu numai a celei militare*, chipul ostașului zilelor noastre. Indiferent dacă se scrie despre pregătirea de luptă, despre viața de partid, despre gospodărirea bunurilor armatei sau întreținerea tehnicii de luptă să nu se uite nici o clipă că înapoia calificativelor, a procentelor, a cifrelor stau întotdeauna oamenii.

Se știe că ostașii țării, răspunzînd chemării partidului, și-au făcut cu prisosință datoria în marea luptă de pe frontul apelor din primăvară. Despre eroismul lor presa a scris sute de pagini vibrante. Dar ziarele și revistele trebuie să înfățișeze pe eroii armatei noastre de azi, pe comuniștii și uteciștii care au cucerit stima și admirația poporului, nu numai în împrejurări excepționale, ci și în condiții normale, muncind cu dăruire în poligoane, în tancodroame, în aplicații pentru a-și însuși meseria armelor sau participînd la înălțarea a numeroase obiective care împodobesc harta economică a țării.

Legătura indestructibilă dintre armată și popor, atît de elocvent ilustrată în lupta împotriva inundațiilor, constituie o temă generoasă pentru gazetari. Îmi permit să observ, însă, că și în presa militară și în cea centrală — se simte nevoia acordării unui spațiu mai larg acțiunilor comune de pregătire a gărzilor patriotice, detașamentelor de pregătire militară a tineretului și unităților armatei.

Cele cîteva notații de mai sus nu epuizează nici pe departe problematica ce stă în fața presei militare. Redacțiile din armată sînt hotărîte să abordeze cu competență gama largă a tematicii vieții militare, în maniere publicistice interesante, să întărească contactul cu realitatea din unități, să strîngă legăturile cu colaboratorii și cititorii. Ele sînt animate de dorința ca, prin mobilizarea tuturor eforturilor și energiilor, să cucerească noi aliniamente.

Marti, 13 octombrie 1970 a avut loc în aula Academiei R. S. România ședința plenară a secției de literatură și arte în cadrul căreia acad. Al. Philippide a prezentat comunicarea: „Ziaristica și literatura”. În continuare au luat cuvântul acad. Ion Jalea, artist al po-

porului, președinte de onoare al Uniunii Artiștilor Plastici din R. S. România, prof. univ., doctor docent Șerban Cioculescu, membru corespondent al Academiei, Matei Socor, membru corespondent al Academiei ș.a.

Publicarea în revista noastră a comunicării „Ziaristi-

ca și literatura” și a discuțiilor care au urmat, de cert interes profesional și general pentru ziariști și ziaristică, poate constitui un fertil punct de plecare într-o dezbatere pe care revista noastră va putea s-o reflecte în coloanele ei și la care își invită cititorii.

ZIARISTICA ȘI LITERATURA

acad. AL. PHILIPPIDE

ZIARISTICA și literatura s-au manifestat multă vreme pe terenuri deosebite. A fost o vreme când se credea chiar că între ele n-ar putea să existe nici o apropiere, nici o înrudire. Acest lucru îl afirmau atît ziariștii cît și scriitorii. Mai ales aceștia din urmă. Presa și literatura erau, după părerea multora, două activități care se excludeau una pe alta. Între ele se părea că există o contradicție absolută.

Este evident că se poate spune, cu destulă dreptate, că între ziaristică și literatură există deosebiri adînci. Mai întîi, în ce privește natura lor. Literatura este artă. Așadar este un joc al spiritului, care, în primul rînd, trebuie să placă. Orice literatură trebuie să aibă acest caracter. De abia după ce această condiție este satisfăcută, poate fi vorba de celelalte atribute ale literaturii. De abia după ce constat că un roman este bine scris,

încep să apreciez conținutul lui moral, social, sufletesc. O literatură, oricîtă valoare socială, morală, sufletească ar cuprinde, dacă nu este bine scrisă, nu-și îndeplinește scopul. Conținutul ei, în acest caz, poate fi foarte interesant, foarte important din tot felul de puncte de vedere, dar nu mai este literatură. (Asta nu înseamnă însă că dacă o literatură este numai bine scrisă, este perfectă. Este doar citibilă și atît. O astfel de literatură este cea mai banală dintre literaturi, dar este literatură.)

Ziaristica nu este artă. Nu este un simplu joc (cel puțin în esența ei). Ea nu tinde numaidecît să placă. Ziaristica purcede din altă nevoie. Nevoia de informație. Așadar ea satisface curiozitatea socială a individului. Și prin asta îndeplinește o funcție socială. Este un aliment spiritual de care omul în societate nu se poate lipsi. Cîți oa-

meni sînt care n-au citit o carte de literatură în viața lor, dar care nu se simt bine dacă nu-și citesc ziarul în fiecare dimineață! Este clar că, aici, scopul pe care-l urmărește ziaristica este cu totul altul decît acela pe care-l urmărește literatura.

Și mai este ceva. Dacă o primă condiție de existență a literaturii este să fie bine scrisă, ziaristica cere și ea aceeași condiție. Cu o singură deosebire (destul de delicată și care trebuie notată cu prudență): a scrie bine în literatură și a scrie bine în ziaristică sînt două lucruri care nu se potrivesc întotdeauna între ele. Stilul literar nu coincide cu stilul ziaristic. Un articol de ziar scris numai literar este un articol mediocru, după cum mediocră este o bucată de literatură scrisă numai gazetărește. Stilul ziaristic cere cîteva calități de care literatura nu are nevoie numaidecît. Cere în primul rînd precizie și repeziciune. Stilul ziaristic este sti-

lul care se poate învăța, care se poate deprinde. Stilul literar nu se învață niciodată. El se creează pe sine, mereu nou și original cu fiecare scriitor.

Talentul ziaristului nu se confundă cu talentul scriitorului. Talentul ziaristului este făcut din inteligență și pricepere și din multă dibăcie. La toate acestea se adaugă rutina scrisului zilnic, fără de care, de altfel, activitatea ziaristică nici nu se poate închipui. Pentru că ziaristica este, în mare măsură, o profesiune.

Tendința pe care de vreun secol încoace și în chip tot mai accentuat în epoca noastră o are literatura de a deveni o profesiune, apropiie tot mai mult pe scriitor de ziaristică. Se cunosc cazuri de scriitori care duc strălucit această dublă activitate. Foarte rar, însă, aceste două activități se confundă. Ele rămân întotdeauna pe planuri diferite. Totuși, la scriitorii ziarști, opera literară nu scapă de infiltrații ziaristice, cum este și natural. Iar ziaristica scriitorilor este întotdeauna colorată cu literatura. Exemple se pot găsi multe.

Cine câștigă din această colaborare? Ziaristica sau literatura?

Tocmai din pricină că stilul ziaristic se poate învăța, un scriitor poate deveni ziarist, dacă își dă osteneala. Un ziarist, însă, dacă nu este deja scriitor, cu greu poate deveni scriitor adevărat. Istoria literară cunoaște destule cazuri de scriitori trecuți la ziaristică și care au continuat să fie scriitori. Mari ziarști care să fi devenit scriitori sînt mai puțini. Că sînt ziarști din vocație, asta e sigur. E sigur de asemenea că, să înveți să scrii versuri sau să compui romane este cu neputință. La citeva universități din lume se predau cursuri de ziaristică; există școli de ziaristică. După cum se știe însă, a dat greș și n-a mai putut continua o școală cu cursuri și examene pentru predarea artei de a compune romane și de a scrie versuri, din care să iasă poeți cu diplomă și doctori în navelă.

De obicei, pentru a demonstra foloasele pe care le aduce literaturii ziaristica, se pledează cam așa: ziaristica pune pe scriitori în contact direct și continuu cu o viață reală, cu viața de toate zilele; le îmbogățește imaginația cu fapte; le ascute spiritul de observație; le disciplinează talentul; și așa mai departe.

Aceste afirmații cuprind oarecare adevăr. Este adevărat că ziaristica poate îmbogăți imaginația unui scriitor cu anumite fapte care se pot afla numai în culisele sălilor de redacție. Să admitem chiar că i-ar ascuți spiritul de observație și că l-ar pune în contact cu viața reală (deși acest contact cu viața reală îl poate avea din belșug și în altă parte decât în sălile de redacție). Toate acestea sînt foloase. Infiltrațiile ziaristice în literatură se întind în altă direcție.

Activitatea ziaristică la un scriitor nu-i poate știrbi puterea de creație. Dar i-o poate modifica. Rutina scrisului zilnic îl obligă să privească viața ziaristic. Adică să privească repede, să caute în viață aspecte *frapante* și să prețuiască în primul rînd actualitatea, în dauna duratei și fără să aștepte ca să se formeze o perspectivă oarecare în timp, absolut necesară creației literare. El se obișnuiește să gîndească repede, chiar prea repede, să asimileze în viteză și să reproducă imediat ce a asimilat. Transformarea interioară se face în grabă. Scriitorul ziarist observă de obicei bine, dar nu observă tot. Și mai ales nu adîncește lucrurile prea mult. Meditația îndelungată îi este interzisă. N-are timp pentru asta. Rutina ziaristică se întinde și în literatură.

De aici tendința de a scrie literatură în grabă, ca și articolele de ziar. Este un fapt de care scapă foarte puțini.

Este clar că aici literatura nu are mult de câștigat. E firesc ca balanța să nu poată sta multă vreme în echilibru. Și, potrivit legii confortabile a celui mai mic efort, este firesc ca rutina ziaristicii să domine la un moment dat creația literară.

Un punct de contact între ziaristică și literatură îl oferă reportajul. Și nu numai, cum s-ar putea crede, marele reportaj senzational și care este hotărît literatură. Orice reportaj, de la faptele diverse pînă la impresiile de călătorie. Este singurul aliment sănătos, limpede, nefalsificat, care poate hrăni pe scriitor. În ultimii ani reportajul a fost practicat de mulți scriitori. Este aproape singurul profit adevărat pe care îl poate avea literatura de pe urma ziaristicii.

Scriitorul nu poate să profite de pe urma ziaristicii decât dominînd-o, uzînd de ziaristică, fără să se lase uzat de ziaristică.

Ar fi interesant de cercetat și de stabilit, măcar în linii generale,

felul în care, de-a lungul vremii, s-au măsurat între ei ziaristii și scriitorii. Ar fi de citat și de comentat, în această privință, părerile unor autori iluștri. Dintre aceștia voi aminti aici pe Honoré de Balzac. Balzac a fost un admirabil foilonist, un ziarist excelent, și a avut vreme ca, pe lângă gigantica lui producție literară, să scrie sute și sute de articole despre tot felul de lucruri, de la cronica literară pînă la faptul divers, de la viața cărților pînă la viața străzii, de la portrete ale scriitorilor pînă la crochiuri ale oamenilor feluși care se mișcă și lucrează într-un oraș. A compus de exemplu un *Mic dicționar critic al firmelor din Paris*, o *Filozofie a funcționarului*, o *Istorie și filozofie a bulevardelor pariziene*, un *Cod al oamenilor de treabă*, un șir de alte *Fiziologii*, a *Țigării*, a *Rentierului*, a *Grizetei* și a atîtor altora. Toate acestea scrise cu vioiciune, cu o precizie a detaliilor și totodată cu o raportare continuă la o idee generală, în care se simte, pînă la cea mai scurtă frază, imaginația și colosala putere de observație a scriitorului mare. Pretutindeni, în sutele sale de articole, Balzac dă dovadă din belșug că avea cele două calități de bază pe care un personaj din romanul său *Iluzii pierdute*, le atribuie unui bun ziarist și anume: *le brillant et la soudaineté de la pensée*, adică strălucirea și caracterul de neașteptat și de neprevăzut al gîndirii.

Traduc astfel destul de aproximativ cuvîntul *soudaineté*, rar întâlnit în scrisul francez, și care exprimă caracterul unui lucru venit deodată, fără pregătire aparentă, adică tocmai ceea ce constituie una dintre însușirile de bază ale spiritului ziaristic și ale stilului ziaristic. Intră de asemeni în această *soudaineté de la pensée*, în acest fel de-a gîndi repede și neprevăzut, un element de *surpriză*, necesar neapărat scrisului ziaristic și care este absolut necesar, după părerea mea, și scrisului literar. Iată așadar și aici un alt punct sigur de contact între ziaristică și literatură: cultivarea surprizei. Balzac nu numai că a scris articole de gazetă dar a și consacrat ziaristicii o lucrare întregă de peste șaptezeci de pagini format mare, intitulată *Monografia Presei pariziene*. În scrierea aceasta, un scriitor înzestrat și cu spirit ziaristic expune cu pătrundere și cu haz, psihologia ziaristului, nu fără șfichiuri satirice. Este aici ceea ce, mult mai tîrziu, pentru critică, a fă-

cut Albert Thibaudet în a sa *Physiologie de la critique*. Balzac, cu seriozitate mucalită, face o clasificare a ziaristilor după modelul clasificărilor din științele naturale, cu genuri, subgenuri, familii, varietăți ș.a.m.d., subdivizînd, de exemplu, genul publicist în mai multe subgenuri: pamfletarul, articularul de fond, autorul convins, culegătorul de fapte diverse și, între alți mulți, *le rienologue*, adică *nimicologul*, specie desigur des întîlnită, și din scrisul căruia Balzac dă mostre amuzante. Lucrarea, scrisă în 1843, are și astăzi și va avea probabil mereu, o valoare de cunoaștere a fenomenului

lui ziaristic și merită să fie citită, și chiar studiată, și de ziaristi și de scriitori.

De pe urma viețuirii împreună cu literatura, ziaristica n-a pierdut niciodată. Intrarea scriitorilor în ziaristică înseamnă pentru aceasta o ridicare a nivelului scrisului. De cînd, la noi, urmînd o strălucită tradiție, aceea a lui Caragiale și a lui Eminescu, scriitorii au început să facă ziaristică, calitatea stilistică a ziarelor s-a îmbunătățit. (Că mai sînt lucruri de făcut în această direcție și că la noi a scrie frumos și bine este încă o noțiune puțin clară

chiar pentru unii scriitori — aceasta este altă chestie, care cere și merită considerații speciale.)

În orice caz vechea credință că între ziaristică și literatură ar exista contradicții și incompatibilități absolute nu mai are curs. A fost o prejudecată ivită pe vremea cînd literatura nu era considerată ca o profesiune. Lucrurile s-au schimbat cu desăvîrșire în această privință. De pe urma acestei schimbări, literatura și ziaristica apropiindu-se între ele nu pot decît să ciștige.

Dar poate că mai mult ziaristica decît literatura.

DISCUȚII

Acad. ION JALEA

Comunicările președintelui nostru sînt totdeauna foarte interesante, pentru că domnia sa are o minte foarte frumos mobilată.

Mi-a plăcut foarte mult paralela pe care ați făcut-o între scriitor și ziarist.

Găsesc însă că aprecierile pe care le-a făcut președintele nostru nu se

opresc numai la literatură și gazetărie, ci sînt cîteva adevăruri mai generale. Eu vă mulțumesc pentru această comunicare („Ziaristica și literatura“), care, în fond, este pentru mine un exemplu și un lucru foarte util, cred, pentru toată lumea. Vă mulțumesc încăodată și vă felicit pentru această comunicare.

Prof. univ., doctor docent ȘERBAN CIOCULESCU

membreu corespondent al Academiei

Cred că nu sînt singular în afirmația pe care o fac. Sînt nu numai un foarte fidel cititor al literaturii de imaginație a maestrului Al. Philippide, al poeziei și al prozei sale fantastice, dar i-am citit tot ce a scris ca eseu și considerații despre poezie, despre arte sau despre probleme ale scrisului. În toate acestea domnia sa aduce nu numai o vastă experiență și cultură, dar și o minte care merge direct în miezul lucrurilor și nu ocolește problemele, pentru că eseistica de astăzi, mai ales a celor tineri, se pierde în subtilități nesubstanțiale. Or, maestrul Philippide spune lucrurilor pe nume, le spune direct și disociază totdeauna în modul cel mai temeinic. Așa că toate disocierile, apropiările și deosebiri între ziaristică și literatură făcute de d-sa sînt extrem de juste.

Eu aș adăuga un singur lucru în legătură cu reportajul:

Într-un moment în care poezia se agită enorm pentru a deveni anti-poetică, și reușește, din nefericire, prea mult, poezia se refugiază, în mod bizar, în reportaj. Reportajul

devine liric, caută forme poetice ale entuziasmului. Mai ales în legătură cu construcția socialistă, cu prefacerile din țara noastră, reportajul obține mult mai ușor entuziasmul decît poezia, o face cu mai multă convingere, cu mai multă libertate de mișcare, cu mai multă căldură. Fără îndoială că aceasta nu înseamnă că trebuie căutată cu exclusivitate poezia în reportaj, însă se găsește mai ușor decît în poezia care se recomandă ca atare. Bunăoară, unul dintre cei mai talentați poeți de astăzi, dintre cei tineri, Nichita

Stănescu, își intitulează ultimul volum „În dulcele stil clasic“. Or, am citit; nu este nimic dulce și nimic clasic în acest volum, adică formele sînt moderne și dulceața e amară.

Toată această poezie modernă este o poezie depresivă, este o poezie existențialistă. Existențialismul a năvălit și la noi.

Acad. Al. Philippide: Cu întîrziere.

Prof. Ș. Cioculescu: Cu întîrziere, dar avem și precursori, pentru că dacă Cioran a ajuns unul din maestrilor existențialismului francez, noi să nu uităm că „Pe culmile disperării“ a scris-o în 1933, cînd a fost premiata, și cînd în Franța, Sartre nu debutase încă, existențialismul francez nu exista.

Prin urmare, noi avem și un existențialism autohton, cu repercuiții după 40 de ani, care nu se mai întemeiază filosoficește, ci pe un dezgust de viață înainte de a fi trăit. Este aproape un fenomen asemănător cu eminescianismul pe care l practica scriitorii tineri, fără experiența vieții, și care erau disperați

pentru că era la modă disperarea.

„În dulcele stil clasic“ este o poezie a descompunerii morale, fără îndoială făcută de un om talentat, cu mijloace ludice de cele mai multe ori. Faptul acesta arată că experiența depresivă nu este chiar atât de mare, pentru că omul disperat nu se mai joacă. Jocul este apanajul copilăriei, și cine și la vârsta adultă se joacă, înseamnă că a rămas copil sau tânăr, a păstrat ceva din suflul copilăriei.

Acad. Al. Philippide : Și e încă poet.

Prof. Ș. Cioculescu : Aceasta era observația pe care am vrut s-o fac.

În ceea ce privește marii scriitori care au fost și mari gazetari, a murit foarte recent François Mauriac, care își publica săptăminal în „Figaro Littéraire“ un articol de două pagini și noi știam dinainte ce va spune în ele — că va fi gaullist și catolic — și deși nu ieșea niciodată din cele două teme, era totdeauna interesant, pentru că talentul biruie

toate dificultățile, când este aliat și cu sinceritatea și cu dorința de a comunica, de a fi persuasiv.

Deosebirea esențială între literatura de astăzi și gazetărie este că gazetăria nu și-a trădat esența sa comunicativă, câtă vreme literatura se înverșunează de a fi necomunicativă. Fără îndoială, comunicativitatea poeziei și a creației de imaginație, a literaturii de imaginație, nu trebuie să fie o comunicație de aceeași speță cu cea gazetărească, adică pur informativă sau demonstrativă, dar o comunicativitate trebuie să existe. De aceea, dacă un scriitor de astăzi ar fi obligat să facă și gazetărie, cred că i-ar folosi acest lucru; ar fi o școală de claritate și de comunicativitate, s-ar reînnoia scopul permanent al literaturii și al artei, care este în definitiv de a înfrumuseța această existență, nu de a o urîți, și de a da sufletului omenesc o delectare superioară; or, delectarea superioară nu poate să o dea uritul, care este corolarul de-

presiunii și al obscurității. De fapt aduc o scuză acestei literaturi: și în Occident, literatura a rupt punțile cu publicul, artele plastice la fel, muzica la fel. Un critic de artă francez care a venit la noi acum 2 ani a și spus: Aceasta este o estetică a uritului. Estetică a uritului, într-un fel era și aceea a romantismului, însă romantismul nu uita să folosească antiteza și uritului să-i dea valori poetice, câtă vreme acum uritul este urit curat. Dacă prin cuvântul „urit“ se înțelege și plictiseala, nu numai antonimul frumosului, acest urit al stilului cel nou este și un urit al plictiselii.

Vă mulțumim pentru substanțiala comunicare despre „Ziaristică și literatură“, în care niciuna dintre frazele dv. nu era lipsită de un adevăr axiomatic. Ați reușit să faceți acest lucru. Și dacă au fost printre noi spirite geometrice, cred că au fost încântate. Și eu sint puținel geometric, și am fost încântat.

MATEI SOCOR

membru corespondent al Academiei

Ascultându-vă m-am gândit cât de binevenită a fost comunicarea dv. atât ca idee cât și ca tratare măiestrită.

Problema își are rezonanțele ei și în muzică. Deși se vorbește, și pe drept cuvânt, de specificul artelor, și, deși se analizează fenomenul artistic în domeniul fiecărei arte ținând seama de specificul ei, încă odată se dovedește că există elemente comune în diferitele arte. Se poate face o disociere sau paralelă, o confruntare între maniera ziaristică și maniera literară sau modul ziaristic și modul literar al unei producțiuni scrise.

Există și în muzică nevoia de a face o asemenea confruntare. Sint genuri muzicale în care actualitatea

imediată, afirmarea ei într-un mod frapant, chit că este declarativ și superficial (poate nu întotdeauna în sensul cel mai pejorativ al cuvântului), se face simțită și există o muzică în care, fără o meditație îndelungată, fără o căutare și găsire a unor adevăruri de adâncime greu sondabilă la repezeală, producțiunea respectivă nu poate aspira la o apreciere de valoare favorabilă. De a'ci trebuie să deduc că există o paralelitate între deosebirile de care vorbesc în muzică și deosebirile de care ați vorbit în literatură.

Mă gândesc la o producțiune destul de numeroasă de cîntece de masă și la muzica ușoară. Excluzînd ceea ce este vulgar și trivial (după cum și în ziaristică există „rienologi“, există și în muzica ușoară sau în muzica de masă, poate mai mulți, (n-am făcut o statistică și nu știu dacă s-ăr putea face una), excluzînd deci din capul locului producțiunea care s-ar încadra în „rienologie“ și acceptînd să discut numai despre producțiunea acelor cîntece de masă sau de muzică ușoară care nu sint vulgare și triviale, dar sint inteligibile de la prima auditiie și reținute de oameni nefamiliarizați cu forme mai complexe muzicale, cred că această întregă producțiune îndeplinește un rol social, care nu este ne-artistic și în același timp o compozi-

ție simfonică sau de cameră, care este departe de a fi înțeleasă, și încă de prima dată de publicul larg, cîteodată chiar de un public mai avizat, poate încet, încet să dovedească profunzimea sentimentelor și gîndirea muzicală a cuiva.

Fără îndoială că ambele ramuri ale muzicii sint necesare socialmente și chiar interferența anumitor calități ale unei ramuri în cealaltă poate da loc la noi evoluții. Întrebarea este în ce măsură se petrece, sau nu, această interferență, sub ochii noștri, și cu ce rezultate. Dar aceasta nu se poate discuta decît exemplificînd. Dv. poeții și prozatorii puteți să citiți versuri și toată lumea înțelege că argumentul dv. este întemeiat. În muzică procedura este mai greoaie.

Aceste sumare observații care coincid în domeniul muzicii cu ceea ce ați spus dv. în domeniul literaturii, am simțit nevoia să le fac.

Acad. Al. Philippide : Vă mulțumesc foarte mult pentru participarea dv. foarte călduroasă, și toate intervențiile făcute după comunicarea mea constituie, prin amploare și adâncime, o nouă serie de comunicări ale acestei ședințe, ceea ce doresc să se repete la fiecare ședință a noastră.

GH. LAVRIC

GAZETELE IN LIMBA GERMANĂ, PREZENȚE ACTIVE IN PUBLICISTICA LOCALĂ

DE LA ÎNCEPUTUL anului 1968, o dată cu reorganizarea teritorial-administrativă, în rețeaua presei locale, alături de cotidianul central „Neuer Weg“, au apărut în țara noastră alte trei publicații în limba germană. Profilul lor este diferit: „**Neue Banater Zeitung**“, cu apariție cotidiană, în 8 pagini, este organ al Comitetului județean al P.C.R. Timiș, fiind difuzat și în județele Arad și Caraș-Severin; „**Hermannstädter Zeitung**“-Sibiu, cu apariție săptămînală, în 12 pagini, cu profil de organ județean de partid; „**Karpaten Rundschau**“, editată de Comitetul județean P.C.R. Brașov, este revistă săptămînală cu profil social-politic-cultural, cu un număr sporit de pagini, destinată cititorilor de limbă germană din întreaga țară.

Redacțiile acestor publicații se

străduiesc ca, potrivit profilului lor și specificului județelor în care apar, să corespundă scopului major pentru care au fost create, să oglindescă cu pregnanță participarea maselor de cetățeni români de naționalitate germană la înfăptuirea politicii partidului și statului nostru. În acest scop, redacțiile utilizează mijloace publicistice tot mai eficiente: articole, reportaje, anchete, note, rubrici și interviuri cu personalități din diverse domenii și de diferite naționalități; colectivele acestor gazete reușesc să-și asigure colaborarea unui număr însemnat de activiști de partid și de stat, de oameni de știință și cultură, de cadre din învățămînt și economie, îndeplinind sarcina majoră pentru care au fost create.

biu. În coloanele revistei „**Karpaten Rundschau**“, care de regulă publică extrase din documente de partid și de stat, cuvîntări ale conducătorilor noștri, popularizarea acestora se face prin ample articole explicative, care pun în temă pe cititori cu conținutul și sensul hotărîrilor și măsurilor adoptate. În paginile gazetelor, un spațiu larg este afectat problemelor specifice populației germane (șvăbești, săsești), istoriei, tradițiilor, obiceiurilor, folclorului, învățămîntului, activităților artistice în limba germană, arhitecturii. Aceste probleme sînt tratate în spiritul legăturilor istorice, prieteniei frățești, al colaborării în strînsă unitate a oamenilor muncii români, germani și de alte naționalități, în spiritul patriotismului socialist, la înfăptuirea politicii partidului de edificare multilaterală a socialismului în România. Revista „**Karpaten Rundschau**“ publică în fiecare număr cîte o pagină intitulată „**Heimatkunde**“ (cunoașterea patriei), continuă suita de articole intitulată „**Contribuții la istoria patriei**“, prezintă cărți de istorie apărute sau în pregătire la edituri; în nr. 13 — 1970 redactorul șef, Eduard Eisenburgher, semnează articolul „**Fii egali ai familiei noastre socialiste**“ consacrat consfințirii de însăși rea-

In actualitatea politică

Prezența activă în actualitatea politică reprezintă un obiectiv major. Gazetele publică la loc de frunte documentele și cuvîntările conducătorilor de partid și de stat, ecouri din rîndul populației germane. „**Hermannstädter Zeitung**“, după

apariția unor asemenea documente, obișnuiește să publice unele colaborări semnate de activiști de frunte a vieții politice, economice și sociale, care tratează problemele și sarcinile actuale, cu aplicație la condițiile concrete ale județului Si-

litatea vieții noastre sociale, a rezolvării problemei naționale în țara noastră, pe baza înfăptuirii politicii marxist-leniniste a partidului.

Din lectura celor trei gazete rezultă o preocupare pentru a reliefa sau sublinia multiplele aspecte privind înfrățirea poporului român cu naționalitățile conlocuitoare. Cea mai bună mărturie este însăși prezentarea muncii zilnice a lucrătorilor din uzine și a cooperătorilor români, germani și de alte naționalități, a rezultatelor acestei munci (mai ales în informații, articole și reportaje). Edificatoare este redarea eforturilor comune depuse în lupta împotriva calamităților naturale, sublinierea solidarității oamenilor muncii în acele clipe, ceea ce constituie o contribuție deosebită în promovarea ideii de înfrățire. Merită să fie relevat în mod deosebit săptămânalul „Hermannstädter Zeitung“ pentru felul în care colectivul redacțional a înțeles să oglindească situația din timpul inundațiilor. Reportaje, relatări, fotografii, pagini speciale de la trimișii redacției au

reușit să înfățișeze cititorului lupta plină de abnegație, eroismul oamenilor, înclăstarea și hotărârea lor de a învinge vitregia naturii, încrederea în cuvântul partidului, al tovarășului Ceaușescu, ferma lor convingere că măsurile luate de partid vor duce în final la normalizarea vieții. Ziarul înfățișează pe larg, avântul ce a cuprins toate colectivele de muncă din industrie și agricultură în munca de refacere. S-au publicat în mod curent sfaturi ale specialiștilor pentru reconstruirea caselor sinistrate, redarea în cultură a pământurilor calamitate, experiența dobândită pe acest plan prezentând o valoare inestimabilă. Este o cerință pe care însăși redacția și-a pus-o ca apariția acestor categorii de articole, reportaje, interviuri, portrete de oameni fruntași, din diferite localități și locuri de muncă, din viața de familie și obștească a populației române și de alte naționalități să aibă o frecvență constantă pentru a asigura astfel un echilibru tematic mai bun, printr-o prezentare mai vie, mai dinamică a activității multilaterale a întregului nostru popor.

Banat, precum și paginilor consacrate femeilor, studenților, elevilor și mai ales suplimentelor umoristice în dialect șvăbesc „Pipasch“ (Macul), care se bucură de o apreciere unanimă. Merită de asemenea să fie menționată rubrica intitulată „fotografii-document“ în care sînt prezentate motive arhitecturale, porțiuni naționale, meșteșuguri din Banat.

Pentru oglindirea vieții locale, pentru oglindirea mutațiilor care au loc în viața diferitelor categorii de cetățeni, revista „Karpaten Rundschau“ publică o pagină specială de reportaje. Astfel, s-au publicat citeva reportaje bune din viața satului (comuna Giarmata-Timiș, comuna Sintana-Arad și citeva sate din județul Satu-Mare) și o serie de reportaje din întreprinderile industriale, în care au fost prezentați oamenii cu preocupările lor diverse, în muncă, în viața obștească, în familie.

În scopul unei tratări sistematice, cu continuitate și eficiență, a problematicii locale deosebit de diversă, redacțiile caută o profilare și rubricizare a paginilor. Periodic se organizează întâlniri cu cititorii din diferite centre municipale, orașenești și comunale în legătură cu materialele publicate, sondaje cu privire la gradul de accesibilitate și de popularitate al unor pagini, rubrici sau categorii de articole. De obicei, cu aceste ocazii, se organizează serbări populare, cu concursul Consiliilor oamenilor muncii de naționalitate germană, se discută și despre reînnoirea abonamentelor, se dau răspunsuri întrebărilor puse de cititori.

Atenție cuvenită specificului local

Prezența activă a gazetelor în actualitate presupune și ancorarea permanentă în specificul local, firește, cu accent pe aspectele esențiale, definitorii pentru județul respectiv. Astfel „Neue Banater Zeitung“ și „Hermannstädter Zeitung“ își afirmă profilul de organe locale de partid, tematica lor fiind legată aproape în exclusivitate de problematica județelor în care apar. Ziarul de la Timișoara, cu un pronunțat caracter informativ (în care interviul, reportajul și mai cu seamă informația ocupă locul principal), prezent la zi cu evenimentele locale, se ocupă în ultimul timp și de unele aspecte majore din județul Arad. Demnă de semnalat este și modalitatea de a începe reflectarea unor evenimente locale prin publicarea unei știri, apoi a unei relatări mai ample și în final a unui material de analiză pe aceeași problemă, ceea ce asigură o anumită continuitate în tratarea anumitor teme, ține trează atenția cetățenilor.

Un loc important în oglindirea specificului local, în afara tematicii economice, revine și materialelor

pe teme culturale, ciclului de însemnări referitoare la istoria orașului Timișoara sau la semnificația unor monumente din istoria Banatului, rubricii de prezentare a unor figuri de medici, literați, artiști, pictori de diferite naționalități, din

Eficiență sporită în tratarea problemelor economice

Din consultarea atentă a colecțiilor, din discuțiile cu cititorii, cu înseși colectivele redacționale respective s-a desprins că — pe lângă realizările pozitive de pînă acum — există încă un larg și fertil teren de afirmare jurnalistică ce-și revendică realizarea. Tratarea problemelor economice nu se ridică încă la nivelul de eficiență cerut. Este un fapt că în coloanele cotidianului „Neuer Banater Zeitung“ sau în ale săptămânalelor de la Brașov și Sibiu, au apărut un număr însem-

nat de articole și interviuri despre organizarea științifică a producției și a muncii, ridicarea calificării cadrelor și îndeosebi despre utilizarea timpului de lucru, acțiunile de reducere a consumurilor specifice, a consumului de metal, a consumului de material lemnos. La „Hermannstädter Zeitung“ există însă unele deficiențe de fond în reflectarea problemelor economice. Analiza cauzelor fenomenelor negative semnalate rămîne încă la suprafață. Să ne referim doar la articolele care au

tratat, în coloanele ziarului „Neue Banater Zeitung“ despre ritmul de îndeplinire a planului de către Trustul de construcții din Timișoara. În aceste articole, în loc să se analizeze cauzele unor fenomene negative — în 1969 industria județului Timiș nu-și realizase sarcina de creștere a productivității muncii — sînt prezentate o serie de fapte, unele fără semnificație socială, după care urmează vechea schemă „mai sînt și unele lipsuri“. În general, se manifestă tendința de a „rezolva“ problemele economice doar prin utilizarea interviului și reportajelor, diminuînd în felul acesta analiza în adîncime a fenomenelor economice.

Calitatea aprecierilor critice necesită o substanțială îmbunătățire, în sensul sporirii eficienței articolelor publicate. Sînt cazuri cînd observațiile critice care se fac în unele articole apărute în gazetele de la Sibiu și Timișoara se rezumă la constatări, în legătură cu care factorii răspunzători nu sînt nominalizați, nu li se solicită răspunsuri și, mai ales, măsuri.

Socot că gradul de accesibilitate al unor categorii de materiale economice poate fi ameliorat. Articolele pe teme industriale sau agricole din pagina de profil a revistei „Karpaten Rundschau“ au uneori un caracter prea „teoretic“, alături de prea narativ, didacticist-explicativ, nu ridică probleme, nu iau atitudine. Poate și din această cauză, după cum rezultă dintr-un recent sondaj al redacției, articolele pe aceste teme nu captează îndeajuns interesul cititorilor. Articolele ar cîștiga mai mult ca nivel și eficiență dacă ar cuprinde mai multe exemple, dacă ar scoate în evidență experiențe noi, ar viza mai direct unele unități și dacă la redactarea lor ar fi atrași mai des specialiști, lucrători cu experiență din domeniile respective (principalele articole sînt semnate în special de redactorii publicațiilor amintite) și dacă s-ar utiliza în special ancheta în investigarea realității economice, sau dacă s-ar deschide unele dezbateri care să dureze o perioadă mai îndelungată, în stare să scoată la iveală cauzele și soluțiile problemelor, greutăților și neajunsurilor.

În oglindirea aspectelor economice ziarul „Neue Banater Zeitung“ manifestă o anumită unilateralitate tematică. Este adevărat că industria ușoară are o pondere însemnată în economia județului și ziarul i-a acordat acesteia spațiile cele mai

largi. Ceea ce nu scuză însă abordarea sărăcăcioasă chiar și a problemelor specifice acestor întreprinderi. În ziar apar destul de rar anchete, analize pe tema calității produselor, productivității muncii, realizarea beneficiilor planificate. Lipsesc intervențiile operative asupra îndeplinirii principalilor indicatori calitativi ai planului.

După părerea mea, problemele agriculturii — prin însuși specificul zonelor geografice unde apar, al experienței și priceperii agricultorilor din această parte a țării — se impun a fi prezentate în cele trei publicații la un nivel mult mai ridicat. „Hermannstädter Zeitung“ reflectă problematica agricolă cu competență și într-o gamă publicistică variată, eficientă. În coloanele revistei „Karpaten Rundschau“ ar trebui să apară mai des articole care să dea o privire de ansamblu asupra unor ramuri ale agriculturii (nu numai cu prilejul apariției unor documente oficiale). „Neue Banater Zeitung“ întreprinde multe acțiuni pentru popularizarea experienței

înaintate în agricultură; este drept, în Banat există unități agricole cooperatiste și de stat foarte bune, dar mai sînt și altele care mai au cîte ceva de învățat și au nevoie de sprijinul activ al presei. Gazetele de la Sibiu și Timișoara sînt chemate să publice mai multe articole orientative, sintetice, de exemplu, asupra agriculturii județelor respective, asupra unor ramuri și domenii specifice.

Creșterea eficienței în tratarea multiplelor aspecte ale economiei aduce pe prim plan obligația redacțiilor de a urmări mai îndeaproape ecoul unor articole, necesitatea de a reveni pe urmele anumitor probleme ridicate anterior pentru a informa opinia publică asupra măsurilor luate, asupra schimbărilor survenite în unele domenii ale vieții economice (industrie, agricultură, comerț etc.). Experiența acumulată pînă în prezent, în activitatea publicistică, ne sporește convingerea în reușita gazetelor și în acest domeniu.

Pe treptele culturii

Fenomenul cultural se bucură de o atenție deosebită în coloanele publicațiilor amintite. Gazetele acordă mult spațiu ogîndirii problemelor culturii, artei, științei. Cu puține excepții — asupra lor vom reveni — există o orientare justă. Se prezintă pe larg manifestările culturale ale populației române, germane și de alte naționalități. Este consemnată prompt apariția unor cărți noi. Gazetele oferă spațiu corespunzător autorilor de limbă germană. Revista „Karpaten Rundschau“ publică traduceri din literatura română contemporană și din creația scriitorilor celorlalte naționalități. Apar articole consacrate vieții și operei unor personalități ale culturii din țara noastră, se popularizează și se pune în discuție activitatea unor instituții de cultură din Timișoara, Brașov, Sibiu. Fiecare publicație și-a asigurat colaborarea celor mai reprezentative personalități din domeniul culturii, cu deosebire din rîndul populației germane.

Dar în popularizarea creației originale, redacția timișoreană se rezumă, bunăoară, la autori bănățeni. În informațiile culturale redacția

caută parcă în mod voit să evidențieze numai elementul local, ceea ce reflectă o anumită atitudine de închistare provincialistă, ducînd la o informare unilaterală a cititorilor. Revista „Karpaten Rundschau“ publică mai rar articole de orientare în problemele culturii și învățămîntului. Diferitele aspecte literare și artistice pot fi prezentate nu numai constatativ, ci printr-o atitudine clară a redacției. Fenomenul cultural de ansamblu nu trebuie rezumat în coloanele revistei mai mult la creația literară, la reproducerea unor fragmente din literatura universală, fără o prezentare prealabilă, de calitate, a autorilor respectivi. În arta plastică, se constată lipsa unei informări sistematice și permanente, iar creația muzicală, activitatea teatrelor sînt înfățișate sporadic. De asemenea, mișcarea cultural-artistică de amatori, care are o largă bază de masă, trebuie să dețină ponderea cuvenită în publicația din Brașov, nu numai în relațiile despre manifestările organizate de „Karpaten Rundschau“, ci pe un plan mult mai larg. Este evident, totodată, că revista are mult mai multe posibilități de a contribui la

educarea estetică a cititorului, prin organizarea unor dezbateri largi, iar discuțiile, de felul celei organizate la Brașov cu participarea poetei Ana Blandiana, pot căpăta o frecvență constantă.

Evitarea unilateralității în tratarea problematicii culturale nu a fost peste tot rezolvată. Gazeta „Hermannstädter Zeitung“ a acordat, într-o anumită perioadă, o atenție exagerată unor laturi ale activității teatrului local, unor literați și artiști plastici. În același timp, activitatea Universității populare, a Școlii populare de artă, a caselor de cultură și a formațiilor de artiști amatori era mai puțin oglindită, iar în ceea ce privește repertoriul unor formații, gazeta nu manifestă suficiență exigentă. Firește, gazeta poate înregistra mult mai multe realizări și în direcția valorificării creației originale locale, în lumina unei angajări mai directe a acesteia în actualitate, în selectarea și publicarea celor mai semnificative lucrări.

Fără îndoială, problematica socială și etică își găsește reflectarea în aceste publicații în forme variate: articole, anchete, reportaje, note, raiduri. Materialele abordează aspecte diverse, se prezintă exemple negative și pozitive, autorii iau poziție față de deficiențele semnalate. Merită evidențiate paginile pe teme specifice tinereții care apar în „Hermannstädter Zeitung“. Calitatea, ținuta lor publicistică este însă diferită. Nu întotdeauna adresa

lor este precisă. Notele cetățenești care apar în coloanele revistei „Karpaten Rundschau“ sînt uneori insuficient de realizate publicistic, fără nerv, axate pe teme uneori insignifiante („Nu călcați iarba!“ — de pildă).

„Neue Banater Zeitung“, care are însemnate realizări în oglindirea problemelor cetățenești și sociale, prezintă neajunsuri, mai cu seamă în privința modalității de abordare a aspectelor educative. Au fost situații cînd maniera de tratare a acestor teme, situîndu-se la suprafața lucrurilor, friza ridicolul. Conducerea ziarului ar trebui să vegheze mai mult asupra orientării tematicе a acestor rubrici, asupra caracterului lor instructiv-educativ (pagina pentru femei care se rezumă la sfaturi culinare, medicale, modă, curiozității; pagina pentru studenți). O atenție specială se cere acordată structurii tematicе a paginilor pentru elevi; pînă nu de mult, locul principal în coloanele acestor pagini îl ocupau încercările literare ale unor tineri liceeni în care predomina un lirism desuet. (Amintim: „Căința ucigașului“. Toată povestea mizează pe efecte „tari“: într-un local un client bea mult, începe să facă scandal, are remușcări puternic exteriorizate, culminînd cu strigătul că este un ucigaș. Pînă la urmă, omul își omorîse... canarul la care ținea mult, dar pe care îl invidia pentru faptul că... cînta frumos!)

trie și agricultură), o singură pagină socială și o discutabilă pagină de actualitate internă.

Într-o proporție ceva mai redusă, o asemenea manieră de întocmire a numerelor de gazetă se observă și la „Hermannstädter Zeitung“ unde — în ultima perioadă — exista o anumită discrepanță între spațiul acordat problemelor de bază (economice și sociale) și cel afectat materialelor de divertisment (paginile de etnografie și pagina de magazin).

Legat de conturarea unui profil corespunzător specific cotidianului, la redacția ziarului „Neue Banater Zeitung“ trebuie să se acorde mai multă atenție dozării materialelor în funcție de caracterul și importanța lor pe pagini. Reflectarea unor probleme de actualitate politică, ceea ce încă se face succint, se paginează obscur, în dezavantajul informării largi a cititorului.

Împărțirea spațiului gazetelor pe multe rubrici fixe, ceea ce reprezintă, de regulă, cîte o pagină întreagă și păstrarea lor chiar și în proporții de numai 90% creează (după un anumit timp) o impresie de monotonie, de rigiditate față de cursul vieții, la problemele actualității.

Adîncirea profilului fiecărei gazete presupune lărgirea (mai mult decît pînă în prezent) a schimbului de opinii, promovarea unui dialog viu și permanent pe probleme de fond. Actualmente, dacă ne referim numai la revista „Karpaten Rundschau“, pagina „Părerii și opinii“ îmbrățișează o problematică minoră, cele mai multe scrisori ale cititorilor elogiînd revista, unele articole și o serie de autori.

Experiența publicistică dobîndită de ziaristii celor trei gazete, pregătirea lor multilaterală, sînt o garanție pentru activitatea colectivelor respective de a ridica la un nivel superior întreaga muncă gazetărească. Totul depinde de felul în care conducerile publicațiilor vor determina o planificare corespunzătoare a activității imediate și de perspectivă, depinde de capacitatea de a asigura, în redacții, cadrul necesar și organizat pentru a înlesni participarea fiecărui gazetar la conceperea și realizarea efectivă a numerelor de ziar sau revistă. De altfel, asupra acestor reușite nu avem nici o îndoială, ci dimpotrivă.

Delimitarea și adîncirea profilului

Din analiza cuprinsului gazetelor amintite și a modalităților publicistice folosite de redacțiile respective se degajă o concluzie principală: apreciînd valoarea elementelor de experiență pozitivă obținute, colegiile de redacție au obligația — cred eu — să ia în considerare cu mai multă pregnanță centrarea precisă a profilului, în sensul delimitării și adîncirii lui; prin asigurarea echilibrului tematic și a unei mai judicioase gospodăririi a spațiului. Practica a pus în evidență necesitatea dozării, la ponderea cuvenită, cu mai multă pricepere, a textelor de actualitate politică, economică, social-culturală, imbinarea lor potrivit acestui profil, cerințelor cititorului. De exemplu, fără a intra în prea

multe amănunte, în cele 16 pagini ale revistei „Karpaten Rundschau“, problemele economice, cetățenești și educative ocupă un loc cam restrîns. În aceste condiții, nu se poate asigura un echilibru corespunzător între domenii, nu se răspunde pe deplin dezideratului de revistă social-politică și culturală. Patru pagini conțin „Diverse“ (două pagini magazin — „De aici, de colo, pentru mic și mare“, pagina „de gîndit, de citit“ — jocuri distractive, „ultima pagină“ — pagină cu materiale din lumea largă), la care se mai adaugă încă 6 pagini pe probleme culturale. În opoziție cu aceasta, în structura tematică a paginilor revistei, găsim o singură pagină afectată problemelor economice (din indus-

SĂ REFLECTĂM DINAMISMUL VIEȚII

CRĂCIUN BONTA

redactor șef
al ziarului „Flacăra roșie” Arad

AȘ DORI, dacă îmi este îngăduit, ca în intervenția mea să fac, de la bun început o precizare: discuția despre profilul ziarului local, departe de a fi o abordare temerară, nu este nicidecum nouă. Consider absolut necesară o asemenea subliniere, nu de dragul de a fi oarecum în dezacord cu unii dintre confrății de breaslă, ci pentru a ne putea stabili cât mai corect punctul de plecare și — cunoscând de unde am pornit — să putem urmări cu deplină claritate drumul ce-l avem de parcurs, aria și obiectivele dezbaterii noastre.

Dar, n-aș vrea ca făcând aceste afirmații să se înțeleagă cumva că minimalizez inițiativa revistei „Presă noastră”. Nicidecum. Găsesc această discuție deosebit de utilă nu pentru ineditul ei, ci pentru stringenta ei actualitate. Apreciez de asemenea, condițiile în care și-a luat startul dezbateră, prin publicarea materialului semnat de tovarășul Ion Șinca, articol scris cu multă competență și care își propune nu numai să definească principalele coordonate ale ziarului județean, dar — lucru foarte important — jalonează unele modalități concrete pentru stabilirea profilului propriu al gazetei locale.

Pornind de la aceste considerente, voi încerca să prezint câteva din preocupările colectivului nostru îndreptate spre găsirea căilor care conduc spre conturarea profilului și personalității ziarului județean „Flacăra roșie” din Arad.

Sint întrutotul de acord cu sublinierea unei idei majore cuprinsă în articolul publicat de „Presă noastră” cu prilejul inaugurării prezentei dezbateri, idee care atrage atenția că domeniul economic este sursa nepuizabilă de afirmare a capacității publicistice a ziarului. Adevărul acesta mi se pare axiomatic. Noi, ziaristi arădeni, trăim și muncim într-un județ unde industria cunoaște o puternică și complexă dezvoltare iar agricultura — o veche îndeletnicire pe aceste meleaguri — se află într-un vizibil proces de modernizare. Iată de ce, tratarea problemelor economice trebuie să fie cheia de boltă a activității noastre redacționale. De altminteri, chiar și din felul cum am tratat în ultimii doi ani problemele economice, se poate constata tendința spre conturarea unui profil propriu al gazetei noastre. Paginile economice pe care le publicăm de multă vreme înfățișează în bună măsură problemele cele mai ardente, specifice județului Arad. Firește, despre modalitățile publicistice pe care le-am folosit în tratarea problemelor industriale și agrare s-ar putea discuta. Vreau însă să subliniez că atenția noastră a fost concentrată asupra unor obiective care au un cuvânt greu de spus nu numai în economia județului, ci și în economia națională. Am în vedere marile uzine de interes republican — Uzinele de vagoane, Uzina de strunguri, Combinatul textil, Combinatul de industrializare a lemnului cât și unitățile agricole socialiste care furnizează

județului și țării mari cantități de produse agroalimentare.

Din cele afirmate, s-ar putea conchide că în tratarea domeniului economic ne-am situa la înălțime. Din păcate, nu e tocmai așa. De ce? Pentru că nu întotdeauna am scris *atunci când era necesar* și mai cu seamă *despre ceea ce era necesar*, despre cerințele stringente aflate la ordinea zilei. De aici se desprinde o idee de seamă, anume aceea că fără un ascuțit spirit de prevedere, de sesizare și clarviziune, nu e cu puțință conturarea unei personalități proprii a gazetei și nu se poate conta pe intervenții care să se soldeze cu o eficiență vizibilă. Oamenii trebuie să simtă că ziarul local — cu care ei au o legătură nemijlocită în fiecare zi — intervine cu promptitudine în cele mai ardente probleme, că el se află prezent în tumultul vieții care pulsează pe cuprinsul județului lor.

După cum bine se cunoaște, Aradul este și un puternic centru cultural. În anii socialismului, grație politicii înțelepte a partidului nostru, Orașul de pe Mureș cunoaște o bogată viață spirituală. În tratarea acestor preocupări am pornit de la considerentul că trebuie să împlinim setea de frumos a cititorilor noștri cu prezentarea activității cultural-artistice specifice județului Arad. Prin ce modalități realizăm acest deziderat? În primul rând prin publicarea săptăminală a unei pagini culturale, în care își găsesc loc articole despre fenomenul creației artistice, producții ale cenaclu-

rilor literare din Arad, și din cele șapte orașe ale județului. Independent de această preocupare, pentru a suplini absența unei reviste literare la Arad, ziarul nostru editează periodic suplimentul „Cariatide”, care se bucură de o bună apreciere în rândul cititorilor, în-deosebi al oamenilor de cultură.

În ultima vreme, explorăm un teren care mult timp — din vina noastră — n-a intrat în aria preocupărilor redacționale. Este vorba despre valorificarea comorilor folclorice deosebit de bogate și de interesante și — așa zice — puțin cunoscute din vatra Aradului. Consider că prin tratarea unor asemenea probleme ne apropiem tot mai mult de închegarea unui profil propriu al ziarului nostru.

Profilul ziarului local nu poate fi conceput fără o legătură organică cu toți acei care-i pot furniza

prospețimea faptelor, a evenimentelor ce au loc pe cuprinsul întregului județ. Iată de ce, salut ideea enunțată în opiniile tovarășului Ion Șinca privitoare la reconsiderarea rolului corespondentului voluntar. Firește, nu mă gândesc la conceperea activității corespondentului voluntar așa cum se făcea ea în urmă cu 10—15 ani. În condițiile de astăzi, ziarul județean este obligat să ridice activitatea corespondentului voluntar la exigența pe care o reclamă publicistica zilelor noastre. Aceasta înseamnă să nu alergăm după un număr cit mai mare de scrisori, ci să găsim forme și procedee cit mai variate de valorificare a celor mai prețioase date pe care ni le furnizează oamenii muncii. În urmă cu ani, ziarul „Flacăra roșie” a avut o bună tradiție în acest sens. Și în prezent

avem în orașele județului cinci subredacții voluntare, dar — de ce să n-o recunoaștem? — unele dintre ele figurează doar pe hirtie. Sintem hotărâți ca în cel mai scurt timp să le reactivizăm.

Am încercat în rîndurile de mai sus să-mi aduc modesta contribuție la sublinierea unor coordonate pe care le reclamă profilul și personalitatea ziarului la care lucrez. Nu știu însă în ce măsură s-a desprins din intervenția mea o idee cardinală și pe care aș vrea, în încheiere, să subliniez: ziarul local este și trebuie să fie instrumentul politic principal al Comitetului județean de partid, care prin reliefaarea particularităților locale să exprime interesele generale ale societății noastre socialiste, interese pe care le slujește cu înțelepciune și nețărmurit devotament Partidul Comunist Român.

CALENDAR: NOIEMBRIE 1970

1 1954	Declanșarea luptei armate a poporului algerian pentru eliberarea țării de sub dominația colonială. Sărbătoare națională a Algeriei.	13 1960	A avut loc în Guatemala răscoala armată sub lozincă restabilirii cuceririlor democratice ale revoluției din 1944—1954 (13—16).	22 1950	A fost creat Consiliul Mondial al Păcii, în baza hotărârilor celui de-al doilea Congres mondial al a partizanilor păcii de la Varșovia.
1	„Ziua presei” în R.P.D. Coreeană (în 1945 a apărut primul număr al ziarului „Nodon Sinmun”, organ al C.C. al Partidului Muncii din Coreea).	14 1935	S-a născut regele Hussein al Iordaniei.	25 1895	S-a născut președintele Republicii Socialiste Cehoslovace, Ludvik Svoboda.
2 1950	A murit scriitorul George Bernard Shaw (n. 26.VII.1856).	15 1889	Proclamarea Republicii Federative Brazilia. Sărbătoare națională.	25	Zi internațională de solidaritate cu popoarele arabe (Hotărâre adoptată de Conferința internațională în sprijinul popoarelor arabe — Delhi, 11—14 XI.1967).
2 1930	Incoronarea împăratului Etiopiei Haile Selassie I. Sărbătoare națională a Etiopiei.	15 1670	A murit marele pedagog Jan Amos Komensky (Comenius) n. 28.III.1592).	26 1924	Proclamarea Republicii Mongole. Sărbătoare națională a Republicii Populare Mongole.
3 1903	Proclamarea independenței statului Panama. Sărbătoare națională.	15	„Ziua mobilizării internaționale împotriva războiului din Vietnam” (Hotărâre adoptată de Comitetul internațional de coordonare pentru Vietnam — 10 oct. 1969, Stockholm).	27 1895	A murit scriitorul Alexandre Dumas-fiul (n. 1824).
4	„Ziua forțelor armate și a combatanților” în Italia.	17	„Ziua internațională a studenților” (în 1946 a fost creată Uniunea Internațională a Studenților).	28 1880	S-a născut poetul A. A. Blok (m. 1921).
4 1955	A murit pictorul francez Maurice Utrillo (n. 26.XII.1883).	18	Aniversarea, în Irak, a revoluției naționale din 1963. Sărbătoare națională.	28 1960	Proclamarea independenței Mauritaniei. Sărbătoare națională.
7 1930	A fost constituit Partidul Comunist din Filipine.	18	Sărbătoare națională a Marocului (urcarea pe tron a regelui Mohammed al V-lea, tatăl actualului rege Hassan al II-lea).	28 1820	S-a născut Friedrich Engels (m. 5.VIII.1895).
7 1917	Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.	18 1917	Adoptarea Constituției în Monaco. Sărbătoare națională.	28 1812	Proclamarea independenței Albaniei.
9 1953	Proclamarea independenței Cambodgiei.	19 1900	S-a născut scriitoarea Anna Seghers.	29 1944	Eliberarea Albaniei de sub jugul fascist. Sărbătoare națională.
10	„Ziua Eroilor” în Indonezia (în amintirea patrioților căzuți în lupta pentru libertatea, independența și suveranitatea țării).	19	„Ziua artileriei” în U.R.S.S.	29 1966	Proclamarea Republicii Burundi.
10	„Ziua presei” în R.P. Mongolă. În 1920 a apărut primul număr al ziarului „Unen”, organ al Partidului Popular Revoluționar Mongol.	20	„Ziua Revoluției” în Mexic. A început revoluția burghezodemocratică din 1910—1917.	29 1945	Proclamarea republicii în Iugoslavia. Sărbătoare națională.
10	„Ziua miliției” în U.R.S.S. (înființată în 1917).	20 1910	A murit scriitorul rus L. N. Tolstoi (n. 9.IX.1828).	29 1835	S-a născut președintele republicii Libéria, William Vacararat Shadrach Tubman.
10	„Ziua Mondială a Tineretului” (în 1945 a fost constituită Federația Mondială a Tineretului Democrat, F.M.T.D.).	20 1945	A început, la Nürnberg, procesul criminalilor de război hitleristi.	30 1900	A murit Oscar Wilde, poet dramaturg și scriitor (n. 1856).
11 1968	Proclamarea Republicii Insulelor Maldive (fost protectorat britanic).	22 1890	S-a născut Charles André de Gaulle.	30 1966	Proclamarea independenței insulei Barbados. Sărbătoare națională.
11	„Ziua veteranilor” în S.U.A.	22	„Ziua țăranului” în Republica Democrată Germană.	30 1945	A fost creată, în Italia, agenția de presă ANSA.
12 1840	S-a născut Auguste Rodin, sculptor și grafician (m. 17.XI.1917).	22	„Ziua Armatei” în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia.	30 1835	S-a născut scriitorul Mark Twain (m. 1910).
		22 1943	Proclamarea independenței Libanului.	30 1967	Proclamarea independenței Republicii Populare a Yemenului de Sud.

ION CENUȘE

redactor șef al ziarului
„Viața nouă”-Galați

„Viața nouă”-Galați și profilul ziarului local

DESIGUR CĂ, străduindu-se să devină un instrument dintre cele mai eficiente al comitetului județean de partid în desfășurarea politicii partidului în toate domeniile de activitate, fiecare colectiv al unui ziar local își pune, implicit, drept deviză a muncii sale de zi cu zi, realizarea acelei note caracteristice, trăsături specifice a gazetei proprii care o deosebesc nu numai de un ziar central, dar și de „suratele” sale din celelalte județe. În această privință consider că nu există redacție care să nu fi întreprins ceva, să nu se „zbată” pentru ca publicația respectivă să îmbrace forma originală, dictată de condițiile locale, de configurația social-economică a unității teritorial-administrative în care acționează.

Articolul semnat de tovarășul I. Șinca în ultimul număr al revistei noastre, cuprinde foarte multe elemente prețioase, demne de o dezbateră profesională cu toți lucrătorii din presa județeană, deși la prima vedere s-ar părea că o parte din problemele enunțate nu constituie noutăți pentru gazetarii cu vechi state de serviciu la ziarul local.

Atu-urile ziarelor locale în competiția cu cele centrale — posibilități sporite de adâncire a investigației, ancorarea în problemele locale specifice, o tratare în detaliu semnificativ-social, a tematicii utilita-

re-cetățenești, ajungerea la cititor înaintea gazetelor centrale ș.a. — sînt într-adevăr evidente. Dar aceste atu-uri „în sine”, fără o valorificare deplină și în cunoștință de cauză a condițiilor locale, a diversității și complexității zonei geografice respective, nu pot conduce la ceea ce numim personalitatea publicației județene.

Ca și celelalte ziare din țară, „Viața nouă”-Galați face eforturi vizibile pentru ca prin tematică, mod de abordare a problemelor și formă grafică să-și creeze o fizionomie proprie. Ducem această bătălie de multă vreme, dar ea a căpătat un caracter mai organizat în ultimii 4—5 ani.

DUPĂ PĂREREA MEA, în munca pentru realizarea personalității ziarului trebuie să se pornească — o dată criteriile fiind cunoscute — de la oamenii care îl scriu, de la modul cum este organizată redacția. În ultima vreme în redacția noastră a avut loc o puternică infuzie de tinerețe prin depistarea și aducerea în redacție a unor cadre talentate, pregătite, cu dragoste pentru meseria de gazetar. Punînd acești oameni să lucreze alături de ziaristi cu experiență îndelungată, îndrumîndu-le permanent pașii, am reușit în scurt timp să facem din ei reporteri și redactori de „mîna in-

tii”. În acest fel am creat un colectiv bine încheiat din punct de vedere al competenței profesionale și totodată cu dragoste pentru gazeta la care lucrează. Apoi am făcut o mai bună organizare a redacției avînd în vedere particularitățile și specificul activității economice, social-culturale și politice din județul Galați. Secțiile noastre redacționale (avem cinci: viața de partid, industrie-construcții, agrară, cultură-învățămînt, probleme cetățenești) nu se deosebesc, cred, ca număr și profil de cele ale majorității ziarelor locale; în plus am creat un cuplu de reporteri care scriu reportaje la zi și se ocupă de problemele de etică. Am considerat absolut necesară o anumită specializare a redactorilor din secțiile economice pe sectoarele cu o mare pondere în ansamblul industriei sau agriculturii județului. Aceasta ne ajută, de pildă, să abordăm cu mai multă competență și operativitate problemele mari și specifice de pe platforma Combinatului siderurgic gălățean. Un redactor din secția industrie-construcții — Gheorghe Teodorescu — a primit „girul” colegiului ziarului de a se ocupa exclusiv de întregul complex de activități de pe platforma Smîrdanului. Acesta a asistat la istoricul eveniment al escavării primei cupe de pămînt pentru temelie actualului combinat,

a fost martor activ al construirii imensului laminor de tablă groasă, a furnalelor și oțelăriei, a fabricii de oxigen ș.a.m.d. El trăiește și muncește câteva ore aproape zilnic în secțiile combinatului, pe șantiere, participă la analizele din comitetul de partid al C.S.G. și la principalele ședințe ale comitetelor de direcție. Toate acestea i-au permis să analizeze temeinic și în adâncime complexe probleme ale constructorului — Întreprinderea de construcții metalurgice siderurgice Galați — cit și ale beneficiarului — Combinatul siderurgic Galați — și să scrie articole, anchete, reportaje și informații în cunoștință de cauză. Desigur că având un redactor specializat în probleme de construcții siderurgice și siderurgie, aceasta nu înseamnă că alți tovarăși din redacție „nu au voie” să scrie despre combinat. Dimpotrivă. Redactori și reporteri din secțiile viață de partid, cultură, de la reportaj-anchete sînt mereu prezenți în coloanele ziarului cu articole din activitatea de pe platforma C.S.G. Rubrici și acțiuni susținute pe parcursul unei perioade de 1—2 ani și chiar mai mult — „Pulsul șantiereilor C.S.G.”, „Producția Combinatului siderurgic gălățean la nivelul tehnicii cu care este dotat”, „Noile laminoare înainte de termen în funcțiune !”, „Activitatea siderurgistilor racordată la ritmul sporului de oțel”, și altele — au primit aprecieri pozitive din partea conducătorilor celor două mari întreprinderi de pe platforma Combinatului pentru problematica plină de conținut abordată precum și pentru ajutorul dat în vederea dinamizării sectoarelor rămase în urmă.

UN LOC IMPORTANT în conturarea personalității ziarului îl ocupă nivelul de tratare, aderența la cititor a problemelor de educație, de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste la masele de oameni ai muncii. Ținînd seama că Galațiul a devenit în ultimii ani un centru de atracție pentru foarte mulți tineri din toate colțurile țării, și nu numai pentru ei, că la Combinat și în majoritatea celorlalte întreprinderi gălățene ponderea mare a salariaților o reprezintă tineretul și avînd în vedere că Galațiul este totodată și un centru universitar, ziarul nostru a pornit o largă acțiune menită să vizeze în principal chestiunile legate de preocupările tineretului, de educarea și pregătirea sa pentru viață. Primele anchete

sociale publicate sub titlul generic „Cine ești dumneata, tinere gălățean?” au avut un larg ecou în rîndul tinerilor, al părinților acestora și tovarășilor de muncă vîrstnici, ceea ce ne-a determinat să lărgim cadrul acțiunii și să o permanentizăm.

Un cîmp infinit de afirmare a personalității ziarului local îl oferă tematica culturală și de învățămînt. Bogata activitate spirituală a județului nostru, existența unor prestigioase instituții de artă și cultură — teatre, muzee, biblioteci, case de cultură, cămine culturale — de creație originală locală și a unei largi mișcări artistice de amatori, obligă ziarul să acorde o grijă deosebită tratării în profunzime a fenomenului cultural. Paginile „Orizont cultural” prezente săptămînal în ziar — și nu numai acestea — oglindesc realitățile vieții culturale de la noi, stimulează creația originală, mai ales pe cea a tinerilor ce fac parte din cenaclul literar de pe lângă redacție. Alegem cu discernămint cărțile pe care le recenzăm, analizăm cu regularitate orice nouă premieră a teatrelor și publicăm săptămînal cite una-două cronici cinematografice în care ziarul ia atitudine combativă față de producțiile submediocre și evidentiază acele filme ce se recomandă prin conținut și valoare artistică. Avem mereu în prim-planul preocupărilor cunoașterea și valorificarea folclorului local, a moștenirii culturale. Ziarul și-a adus contribuția directă la descoperirea costumului național specific zonei etnografice a Covurluiului ca urmare a unei anchete organizată în rîndul bătrînilor satelor și al culegătorilor de folclor.

Sîntem totodată conștienți că avem compartimente ale vieții spirituale și științifice pe care le abordăm încă sporadic, pe campanii (de exemplu activitățile cultural-educative de la sate) sau fără o analiză mai temeinică.

În căutările noastre pentru crearea personalității ziarului, pentru originalitate în tratarea problematicii generale am inclus și pagina externă. Aici, însă, sîntem încă sclavii materialului destul de redus ca volum și nu întotdeauna de calitate pe care ni-l pune la dispoziție Agerpres-ul.

În dialogul nostru cu cetățenii pe teme cetățenești căutăm să fim în actualitate, mai ales, să ne ocupăm de acele probleme care într-o pe-

rioadă sau alta „frig la degete” — cum se spune. A fost, de pildă, o vreme cînd unitățile cooperației meșteșugărești din Galați se remarcă printr-o proastă deservire, cînd unii angajați ai acestora practicau abuzuri și furtușaguri. Articolele, raidurile și anchetele combative, publicate cu o mare frecvență, au tras semnalul de alarmă după care au fost luate măsuri organizatorice culminînd cu schimbarea din funcție a președintelui Uniunii județene Galați a cooperativelor meșteșugărești.

Facem eforturi vizibile și pentru o tratare mai competentă a problemelor vieții interne de partid și construcției de stat, pentru depășirea punctului critic în care se află în general presa locală cu informația utilitară. În ceea ce privește informația de pagina întii, un mare handicap îl constituie pentru ziarul local faptul că nu s-a găsit soluția anunțării sale încă din cursul dimineții în legătură cu materialele oficiale centrale și alte documente ce urmează a fi transmise prin telex. Sînt foarte frecvente cazurile cînd aflăm despre eventualitatea transmiterii unor asemenea materiale seara tîrziu, deși cotidienele centrale cunosc acest lucru din primele ore ale dimineții. În asemenea cazuri redacția se vede nevoită să amîne pentru a doua zi intrarea unor informații locale deosebit de utile, pentru că o eventuală strămutare a acestora într-o pagină de interior, la o oră destul de înaintată, aduce după sine — ținînd seama de condițiile tipografice — perturbarea procesului de tipărire și pierderea primelor trenuri de expediere a gazetei.

ÎNCHEIND aceste opinii personale pe marginea articolului: „Definirea profilului ziarului local”, îmi dau seama că ar fi fost mai eficient să mă limitez la o singură latură a problemei. Aceasta m-ar fi scutit de tratarea destul de neconvingătoare, poate, a aspectelor abordate cu privire la personalitatea gazetei județene. Cred însă că nu e tîrziu ca redacția revistei „Presa noastră” să solicite colegilor din țară să scrie despre cîte o latură sau coordonată generală a noțiunii de presă locală și despre modul cum se materializează ea în coloanele ziarelor respective. Din această dezbatere avem și am avea și mai mult de cîștigat toți cei care lucrăm în presa locală,

PROFILUL ZIARULUI ESTE DAT DE OAMENII CARE ÎL REALIZEAZĂ

LAZĂR BĂCIUCU

redactor șef al ziarului
„Viața Buzăului“

ARTICOLUL „Definirea profilului ziarului local“, semnat de tovarășul Ion Șinca, care a apărut în nr. 7—8/1970 al revistei „Presa noastră“, cheamă la meditație. La capătul lecturii, cu greu credeam că se mai poate adăuga ceva privitor la această problemă. Și totuși, profilul oricărui ziar — central sau local — mi se pare a fi chestiune mult mai complexă. Afirmind că profilul gazetei noastre își are izvorul în obiectivele politice, economice, social-culturale pe care le urmărește Comitetul județean de partid, în sugestiile și cerințele cititorilor nu am spus totul și nici o noutate. Important mi se pare faptul că profilul ziarului, personalitatea lui sînt date și de modul în care este organizată redacția, de cadrele care îl realizează, de capacitatea acestora de a înțelege și reuși să pătrundă în profunzime sarcinile pe care le au de îndeplinit organele locale de partid și de stat.

Din acest punct de vedere, de la bun început ne-am dat seama că gazeta „Viața Buzăului“ se află, ca și celelalte ziare de categoria sa, într-o competiție directă cu presa centrală și că ea va fi viabilă dacă va avea un profil al său, dacă va reuși să oglindească sintetic, obiectiv și operativ tot ceea ce se petrece, în primul rînd în județul nos-

tru, în țară, pe meridianele globului. În funcție de aceste cerințe, de cerințele unei gazete moderne am organizat redacția — pe secții și rubrici — preocuparea întregului colectiv fiind de a asigura ziarului o apariție normală, la un nivel publicistic corespunzător.

Dar apariția la timp a ziarului nu depinde numai de redacție, ci și de tipografie. Deocamdată, pentru că ziarul se tipărește la Ploiești, în-tîmpinăm unele greutăți. Ele vor fi însă înlăturate într-un viitor apropiat, la Buzău aflîndu-se în stadiu de finisare clădirea noii tipografii.

Cît privește problema asigurării unui ziar cît mai echilibrat, la un nivel publicistic corespunzător etapei actuale, din sondajele de opinie făcute ne-am dat seama că cititorii doresc să fie informați la vreme cu o tematică foarte diversă. Deviza care ne călăuzește în întreaga activitate este ca fiecare cititor să găsească în coloanele ziarului ceea ce-l interesează.

Avînd această deviză, e firesc ca la întocmirea planurilor trimestriale, a graficelor săptămînale sau a machetelor să ne întrebăm: în ce măsură sînt surprinse problemele majore pe care le ridică viața? Ce specific are ziarul, cui se adresează și prin ce se impune el? Ce-l diferențiază de celelalte ziare? Este

munca de concepție organizată de așa manieră încît ziarul să răspundă cerințelor și imensei diversități de gusturi ale cititorului?

În acest context, o atenție deosebită acordăm planificării muncii. Planul general al ziarului, de care se ocupă cu competență și răspundere secretariatul de redacție, este o sumă de idei ale întregului colectiv, o sumă de idei concentrate de fiecare redactor sau de fiecare secție, pe baza unei largi consultări a factorilor de răspundere și a oamenilor muncii. Din felul cum este alcătuit planul se conturează și profilul ziarului. Cum e și firesc, un loc central am acordat și acordăm problemelor economice (la noi secția economică se ocupă de problemele de industrie, agricultură și construcții), asigurîndu-se o continuitate în tratarea lor. Cînd spun „loc central“ am în vedere amplasarea lor în paginile ziarului și nu spațiul, întinderea articolului. (Subliniez acest lucru pentru că important nu este spațiul pe care-l rezervă unei probleme, ci cu ce ocupi acest spațiu, ideile care se desprind din articolul respectiv.) Analizele economice care apar în ziarul nostru surprind în reflector laturi esențiale ale procesului productiv din unitățile industriale și agricole, cum ar fi realizarea planului de

producție, dar și planurile la diverși indicatori principali — prețul de cost, productivitatea muncii, producția marfă vândută și încasată, calitatea produselor etc. Analizele pătrund în detalii și nu o dată sînt vizate și unele unități — mai ales centralele industriale și ministerele de resort — care nu se află pe teritoriul județului nostru. Urmărim cu atenție ecoul articolelor publicate și revenim ori de cîte ori este nevoie, pînă la eliminarea deficiențelor semnalate, combativitatea fiind o caracteristică definitorie a presei comuniste, o trăsătură esențială a personalității ziarului.

În ciuda faptului că la unii gazetari circulă ideea conform căreia articolul de analiză ar fi un gen depășit, la noi acesta, dacă este bine scris, constituie piesa de greutate a ziarului, deoarece prin intermediul lui se generalizează experiența înaintată, sînt popularizați frunțașii, sînt scoase la iveală neajunsurile și soluțiile lor. Acesta capătă și mai multă forță atunci cînd critica este făcută direct, la om, mergîndu-se pe filieră pînă la principalii vinovați. Cel ce va răsfăia ziarul nostru va avea posibilitatea să găsească astfel de analize în deschiderea fiecărui număr, folosindu-le la declanșarea unor acțiuni organizatorice — „Investițiile, baza producției viitoare“, „20 de ari de lucernă irigată pentru fiecare vacă în producție“, „700 de litri de lapte la 100 kg greutate vie“ — care s-au bucurat de o bună apreciere în rîndul cititorilor și specialiștilor. Fiecare dintre aceste inițiative a fost temeinic pregătită, la încheierea ei s-au tras concluziile necesare. Aș vrea să subliniez faptul că acțiunile pe teme zootehnice nu au primit, la început, adeziunea unor specialiști de la Direcția agricolă județeană, pe parcurs fiind evidentă schimbarea de optică. După o largă consultare cu oamenii muncii, cu specialiștii care lucrau în acest sector sau cu cei de la Ministerul Agriculturii și Silviculturii a fost stabilit un obiectiv concret pentru dimensionarea eforturilor fiecărei unități agricole, ajungînd la concluzia că ele răspund unor cerințe actuale și de perspectivă ale zootehniei.

Tot pe baza unor articole de analiză realizăm și cele două pagini economice pe care le publicăm lunar. Articolul de analiză ar trebui repus în drepturile sale de către toate gazetele. El va cîștiga în greutate dacă se va renunța la șablonul după care este construit — reali-

zări, lipsuri, sarcini. Din acest punct de vedere mai avem de lucru și noi foarte mult. Ne preocupăm să facem din fiecare articol o piesă de investigație în cele mai diverse zone, care să coreleze diferite aspecte și fenomene ale vieții ideologice, politice, economice, sociale și culturale.

Sîntem conștienți că avem datoria să-i oferim cititorului articole în care el să găsească ceva interesant, ceva care să-l oblige la reflecție. Domeniul problemelor cetățenești este terenul cel mai fertil pentru astfel de materiale. Noi încercăm să cuprindem — uneori cu rezultate bune — o largă sferă de activitate, de la gospodărirea orașelor și comunelor pînă la educarea cetățenească și patriotică, de la aprovizionare și desfacere pînă la circulație și modul de prezentare a mărfurilor. Avem în vedere de fiecare dată multitudinea de teme din viața socială. Ne-am convins din practică că nu articolele „tari“, de senzație sînt cele care se citesc cu interes, ci anchetele care au la bază o largă și profundă analiză a fenomenelor, care pun în valoare conținutul social, uman și moral al faptelor, al realităților noastre, al contemporanilor noștri.

Pornind de la particularitățile județului nou înființat — lipsa unei reviste literare, a unor instituții de cultură prestigioase și mai ales absența formațiilor profesionale în stare să stimuleze și să orienteze mișcarea artistică de amatori, am considerat de datoria noastră să organizăm activitatea secției culturale de așa manieră încît să contribuie la dinamizarea vieții spirituale locale. Ca urmare, pe lângă cele șapte suplimente istorico-literare realizate, ziarul a rezervat un spațiu important dezbaterii și oglinzirii diverselor aspecte legate de viața spirituală a județului, în acest sens fiind afectate rubrici la cadrul cultural, iar duminica o pagină de literatură. Ziarul înserează lunar două pagini dedicate școlii și una profilată pe probleme de istorie. Timp de aproape doi ani de zile am publicat, în fiecare joi, cîte o pagină de reportaj monografic dedicată fiecărei comune din județ, pe care ne gîndim să le adunăm între copertile unui volum. Articolele sînt, în general, legate de analiza fenomenului social-cultural din județ. Chiar și cele care apar la paginile magazin.

Din inițiativele ziarului cu larg ecou în județ, menționăm dezbate-

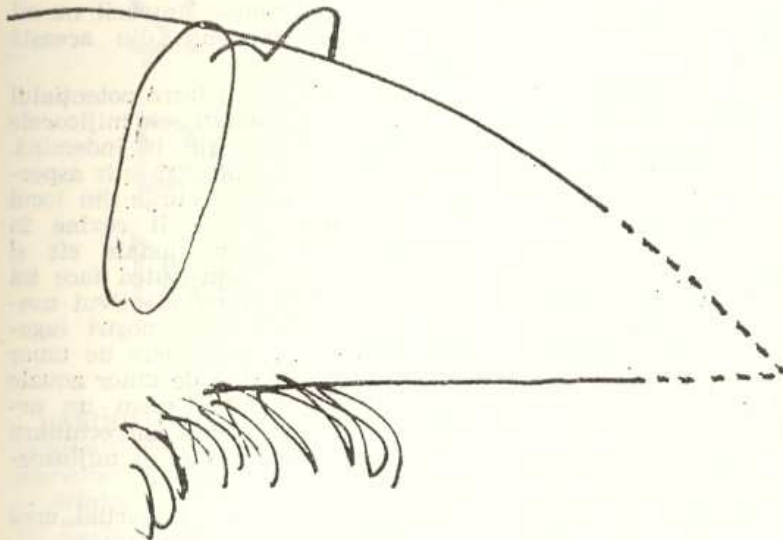
rea privind „Climatul spiritual al orașului“ la care au participat oameni de cele mai diverse profesii; ciclul de articole în care am susținut înființarea unei stagiuni permanente teatrale în municipiul Buzău, cu participarea unor formații profesionale din Capitală și din alte orașe; alcătuirea unor formații artistice la nivelul cerințelor actuale: ansamblul folcloric, teatrul popular, orchestra simfonică, muzeul județean de artă plastică. În scopul stimulării și accelerării punerii în practică a acestor legitime deziderate ale oamenilor muncii din județ, Filiala Buzău a Uniunii zariștilor a inițiat expoziții de artă plastică (Ion Gheorghiu, Ion Pacea, C. Piliuță, Ligia Macovei, Marcela Codrescu, R. Iosif, Schweitzer-Cumpăna, un interviu grafic cu 16 sculptori etc.), a organizat un cenacul de literatură care-și ține ședințele în fiecare joi, a participat activ la organizarea unor concursuri de muzică ușoară și populară, fiind totodată coautor la importante inițiative culturale (de exemplu, deschiderea primei Tabere de sculptură din țara noastră la Măgura — Buzău).

În ciuda unor dificultăți inerente, cauzate de opoziția forurilor culturale locale, care la început vedeau asemenea acțiuni irealizabile, majoritatea inițiativelor susținute de ziarul nostru și-au găsit concretizarea.

Sînt întrutotul de acord cu tovarășul Ion Șinca cînd subliniază că specific local „nu înseamnă nici pe departe izolarea între hotarele județului“. Și în ziarul nostru își găsesc loc principalele evenimente care au loc pe plan central. Ar fi ideal însă dacă acestea ar fi transmise cu mai multă operativitate, iar unele relatări ar căpăta mult mai multă forță dacă ar fi prezentate de redactorii ai ziarului. În timpul calamităților din primăvara acestui an noi am realizat astfel de reportaje, care au avut ecou în rîndul cititorilor.

Aș vrea să închei reluînd afirmația că profilul ziarului este dat nu numai de sarcinile ce stau în fața județului, ci și de oamenii care îl realizează, de colaboratorii și corespondenții pe care-i are. Dacă aceștia se străduiesc să pună stavilă lucrurilor neinteresante, șablonului și rutinei, dacă fac loc inițiativei și gîndirii creatoare, cu siguranță realizează un ziar modern, cu personalitate, cu un profil care să corespundă exigențelor cerințe ale cititorilor.

UMORUL ESTE O NECESITATE ?

*este to cik
Bucuresti 1970*

CIK DAMADIAN

Participam recent, împreună cu Nell Cobar, la o întrunire internațională, cu prilejul decernării premiilor celui de al 2-lea Salon al umorului din Skoplje.

La un banchet oferit în cinstea participanților, primarul orașului ne povestește cum în 1967, imediat după cutremur, printr-un gest de solidaritate, toate țările din lume au contribuit la reconstruirea orașului. Aveam absolut tot ce era necesar pentru a ne apuca de treabă — spunea el — și totuși ne lipsea ceva extrem de important, rîsul.

A discuta în jurul problemelor dezvoltării caricaturii noastre fără a clarifica și fundamenta caracterul ei „necesar” mi se pare similar cu a bate apa în piua.

Propun revistei „Presa noastră” o masă rotundă care să întrunească pe lângă noi și un psiholog, un sociolog și un medic fiziolog.

Am fost tentat să adaug la lista de mai sus și un chimist sau, și mai bine, un biochimist. Ar fi fost

o anticipare. Cum însă în zilele noastre cele mai fantastice anticipări în domeniul romanelor științifico-fantastice sînt depășite de realitate cer permisiunea de a face o banală reflecție asupra unui viitor foarte apropiat.

Atunci cînd simți că o roțiță din complicatul mecanism al organismului tău a început să scîrție, fugi repede la medic. Acesta nu se pronunță pînă nu-ți faci mai întîi analizele de rigoare: V.S.H., colesterolul, hemograma sau mai știu eu ce!

De fapt poate cea mai importantă analiză nu ți-o prescrie nici un doctor. Nu ți-o prescrie pentru simplul fapt că nu s-a inventat încă. Miine, cu ajutorul acestei analize vor putea fi salvați foarte mulți oameni. Foarte multe tragedii vor putea fi evitate.

Dar despre ce este vorba ?

E vorba de stabilirea quantumului de umor al fiecărui virtual pacient. Spun virtual deoarece nu

mă îndoiesc că vom avea la îndemînă probabil un aparat foarte simplu de manipulat, ceva cam între un termometru obișnuit și un aparat de luat tensiunea, cu ajutorul căruia vom ști în fiecare zi cum stăm cu „umorul”.

În acest context ar fi firească o asociere între reușita acțiunilor noastre cotidiene și oscilațiile în limita normală a procentului nostru de umor. O scădere a quantumului nostru de umor ne-ar determina pe de altă parte la măsuri drastice, cum ar fi un concediu de odihnă, dublat de un tratament substanțial de umoroterapie.

Astăzi, cînd nimeni nu mai poate nega importanța factorului psihic în domeniile fiziologiei și patologiei omului, rîndurile de mai sus nu mai au nici măcar pretenția de a depăși limitele unei fantezii mediocre. Umorel se va dovedi a fi poate cel mai sensibil seismograf al psihicului nostru. Așa cum păsările presimt ploaia și cutremurele —

fapt care va determina probabil introducerea sui generis a bionicii în activitatea institutelor meteorologice în vederea perfecționării prognozei „timpului probabil” — tot așa și umorul, în mod firesc, își va câștiga locul său original în profilaxie și terapeutică.

„Cataclismele” organismului nostru vor putea fi prevenite prin semnalele celui mai subtil factor de echilibru psihic, umorul. Câte certuri, divorțuri, scandaluri ar putea fi evitate! Sinuciderile? N-ar mai avea nici un temei. Nu ar fi de mirare să constatăm influențe faste chiar și în domeniul relațiilor internaționale!

Dar, la urma urmelor, care este obiectul umorului?

De la faptul divers și comicul de situații, de la aspectele sociale și etice, el include tot inventarul problemelor de esență ale existenței! De la simplul joc al umorului în sine, care generează buna dispoziție, până la satiră, cu infinite nuanțe intermediare, înglobând umorul liric și epic, folosind de la caz la caz bonomia, ironia sau sarcasmul, de la simplul gag grafic la umorul negru, de la panseul naiv la ideea profundă care poate fi prilej de meditație! De la râsul visceral până

la zîmbetul subtil, apanaj al supremei înțelepciuni, toate mijloacele pot fi folosite. Dar atunci ce anume nu intră în sfera categoriei comicului? Tragicul! Tragicul neagă mișcarea! Comicul în acest sens este specific vieții. Se spune că animalele nu rîd fiindcă nu au conștiința existenței lor.

Nu întâmplător caricatura este genul cel mai accesibil și de aceea cel mai popular, al artei. În caricatură publicul regăsește fără dificultăți, oglindirea propriului său optimism. Tocmai în acest sens umorul unei națiuni are valoarea certificatului de sănătate al națiunii respective. Întrebarea pe care îndrăznim să ne-o punem este următoarea: poate oare caricatura noastră reprezenta valoarea unui asemenea certificat? Bineînțeles mă refer la caricatura noastră nu în potențialul ei, ci așa cum ea se manifestă în presa de mare tiraj, în tipăriturile noastre și în expoziții.

Invit pe fiecare cititor să-și pună această întrebare. Eu unul mă voi mărgini să fac o constatare și anume că la noi profesiunea de caricaturist are tendința să dispară. Eu însumi, cu toate că particip în

fiecare an la expozițiile internaționale din Montreal, Bordighera (Italia), Heist (Belgia), Lubljana etc., public desene în presa noastră și în străinătate (mi-au apărut desene în peste 20 de țări), nu mă pot considera un profesionist, întrucît nu-mi pot asigura existența din această activitate.

Există un decalaj între potențialul caricaturii românești și mijloacele concrete care ne sînt la îndemînă. Potențialul ei însumează atît aspectul calitativ, care decurge din locul foarte onorabil care îi revine în confruntările internaționale cît și cantitativ (adică am putea face tot așa de bine față cu efectivul nostru situației confrăților noștri iugoslavi care au trei reviste de umor și peste trei saloane de umor anuale dotate cu premii). Cerem un arbitru pentru a stabili un echilibru just între potențialitate și mijloacele aferente.

Și singurul arbitru imparțial, cred eu, poate fi doar „necesitatea”.

De ce să ne mulțumim cu a ne despărți rîzînd de trecut?

Risul înseamnă nu numai capacitatea de a te elibera de trecut dar și capacitatea de a cuceri viitorul.

Să ne apropiem rîzînd de viitor!

AGENDA EVENIMENTELOR

NOIEMBRIE 1970

2 Retuarea convorbirilor (a 33-a ședință de lucru) dintre reprezentanții U.R.S.S. și S.U.A. privind limitarea cursei înarmărilor strategice — (Helsinki, Finlanda). 2 Vizita oficială în Republica Populară Polonă a ministrului afacerilor externe al R.F. a Germaniei, Walter Scheel. Se preconizează intrarea într-o fază finală a tratatelor dintre delegațiile celor două țări pentru realizarea unui proiect de acord privind normalizarea relațiilor. 2 Deschiderea lucrărilor celui de-al V-lea Congres al Partidului Muncii din Coreea. 2 (3) Vizita oficială în Canada a primului ministru al Israelului, Golda Meir. 3 Alegeri legislative parțiale în Statele Unite ale Americii pentru înnoirea componentei celor două camere ale Congresului — Senatul și Camera Reprezentanților. 6 Sesiunea de toamnă a Adunării Uniunii Europei Occidentale (Paris).	10 (16) Vizita oficială în Italia a ministrului afacerilor externe al U.R.S.S. — Andrei Gromiko. 14 (15) Alegeri parlamentare în Republica Democratică Congo (K). 15 Scrutin parlamentar în Brazilia pentru înnoirea componenței celor două camere ale Congresului Național și alegerea consilierilor municipali. Scrutinul se va desfășura în baza unei reforme privind reorganizarea celor două partide legale de guvernămînt și de opoziție și aplicarea unei noi legislații electorale. 21 (24) A 63-a Conferință generală a Federației Internaționale de Aeronautică (Delhi, India). Participă reprezentanți a circa 70 de țări. 23 Deschiderea celui de-al X-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar. 25 Congresul extraordinar al partidului de opoziție din Republica Federală a Germaniei — Uniunea Creștin-Democrată — privind elaborarea unui nou program politic.	<p>30 Începerea lucrărilor Congresului Partidului Socialist din Japonia.</p> <p style="text-align: center;">ÎN CURSUL LUNII NOIEMBRIE
VOR MAI AVEA LOC:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Reuniunea premierilor țărilor nordice. — Convorbiri ale reprezentanților celor patru mari puteri (a 9-a întrînire) în problema Berlinului occidental, Bonn (începutul lunii). — Congresul Partidului Radical din Franța. — Conferință a Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură — F.A.O. — cu ocazia aniversării a 25 de ani de la înființare (16 octombrie 1945). — Alegeri prezidențiale și legislative în statul Coasta de Fildeş. — A 9-a Conferință de solidaritate a țărilor afro-asiatice (Tripoli, Libia). Conferința precedentă a avut loc în Ci-pru în 1967. |
|---|---|---|

FILIALELE

TIMIȘ

ȘI

DOLJ

ÎN PARALELĂ IMPOSIBILĂ

DIN

VIAȚA

FILIALELOR

JUDEȚENE

ALE

UNIUNII ZIARIȘTILOR

LĂSÎND ÎN URMĂ perioada începutului de drum ca și greutatele inerente acestuia, câteva filiale — printre care citam cu un alt prilej Filiala Brașov iar acum, filialele din Timișoara și Craiova — și-au găsit un făgaș propriu. Fapt demn a fi consemnat, ținând seama de aportul pe care îl pot aduce filialele Uniunii ziaristilor la perfecționarea profesională a gazetarilor de la publicațiile județene, la dezvoltarea spiritului de emulație în activități extraredacționale menite să lărgescă orizontul cultural-educativ al gazetarilor.

La Timișoara, o discuție cu președintele, D. Mărgineanu și secretarul filialei, P. Stăncioiu, a scos în evidență o preocupare deosebită a conducerii filialei pentru realizarea unei activități orientată, e drept, poate în mod prea unilateral către o mai bună cunoaștere și informare a gazetarilor cu problemele actuale ale județului în domeniul economiei, agriculturii, ale muncii ideologice, activității cultural-educative de masă — și prea puțin către o activitate proprie, culturală. E drept, au fost dezbătute și unele teme culturale dar ceea ce a lipsit au fost acțiunile culturale, la care, alături de gazetari și familiile lor, să fie antrenati și membri ai filialelor Uniunii scriitorilor, artiștilor plastici sau Asociației oamenilor de teatru, fapt care ar fi putut avea urmări pozitive în realizarea unei legături mai strânse între aceste categorii de intelectuali, dintr-un oraș cu atât de largi resurse spirituale. Desigur, lipsa unui local adecvat unde să se desfășoare asemenea întâlniri poate constitui o piedică, deși nu de netrecut. Amenajarea unei săli, poate prea puțin

încăpătoare — după cum în firească dorință de mai bine afirmă interlocutorii mei — dar oricum o sală, în care sînt câteva mese de șah, o masă de biliard și ping-pong, un televizor și un pik-up, precum și organizarea unui bufet cu un sortiment, deși restrîns de preparate, totuși suficient pentru a scuti redactorii să părăsească redacția la ora micului dejun, sînt fapte pozitive, grăitoare pentru grija conducerii filialei cu sprijinul Comitetului de sindicat al lucrătorilor din presă Timiș — pentru a pune la dispoziția membrilor filialei un loc de destindere.

Merită de asemenea a fi relevate inițiativele de a organiza cursuri foto și dactilo pentru redactori, dar mai ales modul de rezolvare a părții practice a acestor cursuri. Ideea de a repara mașinile de scris scoase din uz pentru a le pune la dispoziția celor ce învață dactilografia, ca și găsirea a două mici încăperi la subsol pentru amenajarea unor ateliere foto, folosite exclusiv de cei ce vor să facă fotografiile operate în teren de ei — ni se par demne de a fi reținute și de alte filiale ca soluții posibile pentru rezolvarea problemei învățării dactilografierii ca și a minuirii aparatului foto, care, alături de cunoașterea conducerii auto, a stenografiei, sînt componente indispensabile ale pregătirii ziaristului modern.

Menționînd sprijinul constant din partea Secției de propagandă a Comitetului județean Timiș al P.C.R., care a înlesnit conducerii filialei organizarea unor întâlniri cu secretari ai Comitetului județean, pe secții, precum și întâlniri cu lectori ai Comitetului Central, veniți în Timișoara, interlocutorii au schițat și

programul viitoarelor activități ce vor fi desfășurate pînă la sfîrșitul acestui an.

Planul de viitor oglindește aceeași orientare aproape exclusivă către acțiuni cu caracter profesional — ceea ce, repet, este un fapt pozitiv, deși ar fi necesar un echilibru în raport cu acțiunile cultural-educative.

Astfel o discuție cu secretarul cu problemele organizatorice despre sarcinile ce revin lucrătorilor din presă în lumina măsurilor elaborate de Biroul Comitetului județean al P.C.R. Timiș, privind sporirea eficienței articolelor publicate în presă, sporirea combativității și a răspunsurilor la semnalele critice, va prilejui o dezbateră pe marginea problemei eficienței articolelor critice publicate în ziarele și revistele din Timișoara.

O masă rotundă cu reprezentanți ai Oficiului de control al mărfurilor — Timiș și conducători ai întreprinderilor „Electromotor“ și Uzinelor mecanice „Timișoara“ despre modul de aplicare a prevederilor din legea cu privire la calitatea produselor, va aduce în dezbateră o altă problemă de actualitate ce trebuie să stea în centrul atenției presei.

Cu prilejul împlinirii a 25 de ani de la înființarea Teatrului de stat din Timișoara, filiala va fi gazda unei discuții — la care vor fi invitați conducători ai teatrelor, regizori și critici — avînd ca temă „Retrospectiva și perspectiva în noua stațiune“.

O altă acțiune cu caracter cultural este conferința dirijorului Remus Georgescu despre „Prestigiul muzicii românești peste hotare“. Invitarea unor cîntăreți ai Teatrului

de operă care să illustreze muzical conferința ar spori desigur interesul membrilor filialei pentru asemenea manifestări.

Aceste câteva acțiuni — la care se adaugă schimburi de experiență cu alte filiale — spicuite dintr-un plan mai amplu, dau imaginea unei strădanii de a menține ștacheta activității Filialei Timiș la un nivel bun — cu care de altfel această filială ne-a obișnuit — dar nu și a unui efort suplimentar în vederea găsirii a noi și mai atractive formule de desfășurare a vieții filialei.

O IMAGINE retrospectivă asupra activității filialei noastre, desfășurate în ultima vreme — afirmă Al. Firescu, secretarul Filialei Dolj a Uniunii ziariștilor — deslușește trei direcții importante de acțiune și tot atâtea obiective esențiale: preocupări în sprijinul perfecționării profesionale a gazetarilor, statornicirea unui climat instructiv dar în aceeași măsură agreabil de petrecere în comun a timpului liber și înscrierea inițiativelor și reușitelor filialei în peisajul spiritual al Craiovei.

Sînt prezente în retrospectiva activității acestei filiale întâlniri cu prim-secretarul Comitetului județean Dolj al P.C.R., tovarășul Constantin Băbălău, membru al C.C. al P.C.R., cu secretari ai Comitetului județean, întâlniri care au menirea de a informa pe gazetarii craioveni despre problemele actuale ale județului Dolj; apar la rubrica „activități realizate” discuțiile purtate de către membrii filialei pe diverse teme de actualitate cu economiști, oameni de cultură și artă, cadre universitare; sînt prezente de asemenea și dezbateri menite să ridice nivelul calitativ al activității publiciste, în cadrul cărora au fost puse în discuție probleme de însemnătate fundamentală ca „Reflecția spiritului de partid în articolele publicate în ziarul „Înainte” sau „Cum promovăm spiritul combativ, eficiența criticii” precum și o serie de manifestări menite să asigure un climat cultural pe măsura exigențelor. S-a desfășurat o sesiune de comunicări din istoria presei oltene, sînt vizionate periodic filme în avanpremieră, sînt organizate seri distractive la care participă ca invitați actori ai Teatrului național. În colaborare cu consiliul județean al U.G.S.R., a fost organizată o întâlnire cu realizatorii de la Studioul „Al. Sahia” în cadrul căreia s-a discutat despre reportajul cinematografic stabilindu-se o modalitate de colaborare cu gazetarii craioveni

care s-au angajat să scrie comentariile pentru filmele documentare care se fac în Oltenia.

O activitate generală mai variată, avînd tendința de cuprindere a tuturor laturilor pe care viața unei filiale le include, încercarea meritorie de a nu se lăsa handicapați de absența unui club, în ansamblu, tendința manifestă de a împleti utilul cu plăcutul, sînt concluzii ce se impun chiar la o privire sumară asupra acțiunilor desfășurate pînă acum în cadrul Filialei Dolj.

În ceea ce privește agenda activităților trimestrului patru al anului se poate remarca preocuparea constantă a conducerii filialei de a găsi forme în egală măsură interesante și atractive deși se pare că în balanța manifestărilor preconizate talerul celor cu caracter cultural-educativ se înclină poate prea mult.

Astfel tema „Îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe anul 1970 — imperativ esențial al activității economice” va face obiectul unei întâlniri a gazetarilor craioveni cu ing. Const. Tudor, secretar al Comitetului județean Dolj al P.C.R. O masă rotundă cu participarea conducătorilor de centrale industriale și combinate aflate la început de drum epuizează partea de informare despre problemele actuale ale județului.

Dintre celelalte, deosebit de utilă și plină de interes ar putea fi dezbaterile pe tema „Răspunderea pentru cuvîntul tipărit sau despre obiectivitatea documentării și probitatea profesională”, dezbateri la care va fi invitat procurorul șef al județului, Alex. Palade.

Vor fi continuate întîlnirile cu cititorii, intrate deja în tradiția ziarului „Înainte”.

În colaborare cu C.S.C.A. al județului Dolj și Centrul de cercetări al Academiei de științe social-politice, filiala Dolj, filiala Uniunii ziariștilor va tipări o „Monografie a presei oltene”. Au și început să fie publicate, săptămînal, fragmente din această monografie.

O gală de filme documentare cu realizări ale membrilor cinecluburilor — urmată de o discuție despre reportajul cinematografic, un cenaclu literar bilunar, ale cărui ședințe vor fi conduse pe rînd de cite o personalitate marcantă, o dezbateri despre „Folclorul doljan — tradiție și continuitate” urmată de prezentarea unui spectacol — manifestare organizată în colaborare cu Casa creației populare, tradiționalul meci artiști-gazetari care, ca în fiecare an, va avea loc într-una din duminicile lunii octombrie, completează

proiectele de activitate a filialei în ultimul trimestru al acestui an. O mențiune specială pentru inițiativa lăudabilă a unui curs de stenodactilografie ca și de limbi străine (pentru început, franceză și rusă).

★

O PRIMĂ concluzie ce decurge din încercarea de a pune în paralel activitățile a două filiale, cu aproximativ aceleași posibilități este aceea că fiecare dintre filialele vizitate a știut să găsească forme proprii de organizare și realizare a dezideratelor cărora trebuie să le răspundă, de unde și ideea imposibilității de a stabili o paralelă între ele. Constatare ce nu poate fi decît îmbucurătoare atît pentru cei în cauză cît și pentru cel ce o consemnează oferind-o spre lectură celor interesați.

Cu toate acestea, o oarecare lipsă de dozaj în stabilirea ponderii acțiunilor cu caracter informativ și profesional față de cele cultural-educative, nu poate trece neobservată la ambele filiale — e drept în sensuri contrarii — fapt care ar putea să îndemne cele două conduceri la reflecții și remedieri viitoare.

În ceea ce privește lipsa unui local corespunzător pentru un club unde să poată fi desfășurate acțiunile filialei, credem că o mai statornică preocupare în a solicita sprijin organelor județene în drept să rezolve problema aceasta, nu poate rămîne fără ecou favorabil, dovadă reușitele filialelor Brașov și Bacău. Pînă atunci soluția practică de Filiala Dolj — deși imposibil de perpetuat la infinit! — de a găsi mereu o altă gazdă pentru manifestările sale, rămîne o posibilitate ce ar putea fi folosită și de alte filiale aflate în aceeași situație. Cum aceasta nu poate fi decît o rezolvare de moment în așteptarea unui spațiu corespunzător, poate un început de soluționare l-ar constitui și încercarea de a stabili relații mai strînse cu filialele Uniunii scriitorilor și artiștilor plastici (acolo unde ele există), încît unele manifestări să poată fi găzduite în sediile acestora.

Trecerea în revistă a activității celor două filiale și concluziile ce se degajă din aceasta sînt revelatoare în ceea ce privește viabilitatea filialelor Uniunii ziariștilor și rolul lor în perfecționarea profesională a gazetarilor din presa locală, fapt cu implicații pozitive în efortul redacțiilor de ridicare continuă a calității publicațiilor.

MILENA COMARNESCU

VALOROASĂ INIȚIATIVĂ
A FILIALEI BRAȘOV:UN VOLUM DE STUDII
DESPRE „GAZETA TRANSILVANIEI”

A APĂRUT recent un interesant volum de studii intitulat „130 de ani de la apariția „Gazetei de Transilvania”. Volumul reunește materialele prezentate în cadrul sesiunii jubiliare consacrată acestei aniversări, organizată din inițiativa Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România — Filiala Brașov.

Sesiunea, care a avut loc la 14 aprilie 1968, a fost organizată în colaborare cu comitetul județean pentru cultură și artă Brașov și s-a bucurat de participarea unor oameni de știință de la Institutul de istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Republicii Socialiste România.

În fruntea volumului se află un mesaj al academicianului Andrei Oțetea, „Omagiu Gazetei”, în încheierea căruia se spune: „Ca fost elev al liceului „Andrei Șaguna” din Brașov și cititor entuziast al „Gazetei Transilvaniei”, la care au colaborat atîția din foștii mei profesori, mă asociez din toată inima omagiului adus bătrînelui Barițiu, Mureșenilor și tuturor celor ce au contribuit la înființarea, menținerea și dezvoltarea foilor brașovene”.

În prefața volumului, prof. Ioan Ghiran, președintele comitetului județean pentru cultură și artă, consemnează: „Prezentul volum omagial, consacrat aniversării a 130 de ani de la apariția „Gazetei de Transilvania”, reprezentînd o valoroasă inițiativă, a văzut lumina tiparului datorită sprijinului și atenției deosebite, acordată de forurile locale de partid și de stat, pe linia valorificării critice a moștenirii culturale a Brașovului”.

Volumul cuprinde 10 studii care aduc un important fond de informații cu totul noi despre istoricul ziarului brașovean „Gazeta Transilvaniei” și a suplimentului său literar „Foaie pentru minte, inimă și literatură”.

Este demonstrată marea contribuție a presei românești din Brașov la lupta pentru eliberarea națională și socială a românilor transilvăneni, înfăptuirea unității statale și desă-

virșirea procesului de înfăptuire a acestei unități, pentru înfrățirea dintre naționalitățile Transilvaniei.

Vasile Netea semnează lucrarea „Primii colaboratori ai foilor de la Brașov, contribuții directe, reproduceri”, un fragment din monografia „George Barițiu și contemporanii săi”; iar Dan Berindei este autorul unui studiu intitulat „Gazeta Transilvaniei și Unirea Principatelor”.

Ziaristul brașovean Ștefan Petraru este autorul studiului „Gazeta Transilvaniei, tribună de luptă pentru desăvirșirea unității statale”. Contribuția dr. Aurel Mureșianu în conducerea, scrierea și editarea „Gazetei”, sprijinul pe care ziarul brașovean l-a adus mișcării memorialiste, fac obiectul unor lucrări semnate de profesorii Mircea Băltescu și Emil Micu.

Volumul mai cuprinde studii semnate de profesorul emerit N. Niccoară („Gazeta Transilvaniei” în timpul primului război mondial și al desăvirșirii statului unitar român”), prof. Ilie Moruș („Gazeta” și începuturile teatrului românesc în Transilvania”) și alții.

În încheierea recenziei consacrată volumului, publicată în revista „România literară”, se apreciază: „Autorii acestei culegeri, fără să-și fi propus acest lucru, au realizat în mare măsură o monografie a „Gazetei de Transilvania”, în orice caz, de la aceste studii, bazate pe documente, multe necunoscute, pe investigarea arhivelor brașovene, pe seriozitatea cercetării, trebuie să pornească viitorul monografist” (nr. 37, din 10.IX.1970, pag. 12).

La rîndul său, dr. Emil Poenaru în recenzia asupra volumului pe care vi-l prezentăm, publicată în revista „Astra”, scrie printre altele: „Adevărate sinteze riguroase, întemeiate pe date inedite sau mai puțin cunoscute sînt: articolul „Dr. A. Mureșianu și Gazeta Transilvaniei”, semnat de prof. Mircea Băltescu, studiul lui Ștefan Petraru „Gazeta Transilvaniei”, tribună de luptă pentru desăvirșirea unității statale” și studiul lui Mircea Gherman „Date

și fapte privind activitatea lui Iacob Mureșianu la „Gazeta Transilvaniei” (nr. 9 (52), septembrie 1970, pag. 3).

Cartea a fost solicitată și în străinătate și în mod deosebit pentru bibliografia UNESCO.

Organizarea sesiunii științifice jubiliare de comunicări al cărei rezultat este și volumul deosebit de prețios al secției de propagandă a comitetului județean de partid Brașov (șeful secției, ziaristul Dumitru Cristea, șeful sectorului presă, ziaristul Alexandru Roșca și al conducerii Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România. La finalizarea acestei valoroase inițiative, organizarea sesiunii jubiliare, și-au adus un aport important Petre Drăgulea, redactor șef al ziarului „Drum nou”, președintele filialei Brașov a Uniunii ziaristilor (care a prezentat și expunerea de deschidere la sesiunea de comunicări științifice a cărei prezentă în volum ar fi fost deosebit de interesantă) și Traian Catincescu, secretarul filialei Uniunii ziaristilor.

Filiala din Brașov nu debutează acum, ci are deja o bogată experiență în organizarea unor sesiuni științifice și simpozioane privind atît problemele de istorie a presei cît și de teoria presei și altele privind publicistica noastră actuală. Ea se află însă la primul volum care sintetizează o parte din rezultatele activității sale. Se pregătesc în perspectivă noi obiective ale activității editoriale: broșuri și volume de istoria și teoria presei, un volum de reportaje ale ziaristilor brașoveni și altele.

ȘTEFAN ARDELEANU

Notă: Volumul a fost realizat la Întreprinderea poligrafică din Brașov. Acesta se află în prezent în librăriile brașovene. Prețul 15 lei. Ziaristii care doresc să și-l procure se vor adresa la: Filiala Brașov a Uniunii ziaristilor, str. Mihail Sadoveanu nr. 3, telefon 1.20.29.

CULTURĂ

PENTRU CEI PUȚINI

de FELICIA ANTIP

AVEA OARE nevoie televiziunea noastră, în stadiul ei actual de dezvoltare, de un al doilea program? Mă tem că nu. Inițierea lui a fost, aș zice, un act de bravadă: alții au, de ce să n-avem și noi? Alții pot, de ce să nu putem și noi? Și a apărut programul 2. S-a născut cu o malformație congenitală: nu cuprinde decît o parte neînsemnată a țării, Bucureștiul și împrejurimile, cu o întâmplătoare prelungire spre Brașov. Orice emisie pe acest program reprezintă pentru Iași, pentru Cluj, pentru Timișoara, pentru Constanța și pentru tot restul țării cam cît o emisie de la Tokio sau de la Los Angeles, adică nimic.

E greu să gospodărești un program atît de neeconomic, care cere, pe oră de emisie, același efort de creație ca și programul care poate fi recepționat de toți. Vom face din el un program eminamente cultural — au decretat mai marii televiziunii — pentru ca atunci cînd condițiile tehnice ne vor permite să-l difuzăm pe întreg cuprinsul țării, să aibă faima unui program elevat. Dar această frumoasă intenție de a sluji cultura se transformă în practică într-un imens deserviciu adus culturii. Pro-

gramul 2 a devenit un fel de ser-tar închis în care sînt ascunse cele mai interesante inițiative ale televiziunii. Poeții își spun poeziile pe programul 2. Teatrul secolului XX e exilat pe programul 2. Muzica simfonică poate fi ascultată aproape numai pe programul 2. Filmele care solicită participarea intelectuală a telespectatorului sînt rezervate programului 2. Dintr-o singură lovitură se interzice accesul la aceste manifestări imensei majorități a telespectatorilor. Unele dintre ele, ni s-a explicat o dată, de pildă piesele de teatru care se vor bucura de succes în rețeaua programului 2, vor fi difuzate ulterior și pe programul 1. Dar numai unele. Niciodată emisiunea Poesis. Niciodată Seara melomanului. Practic vorbind, aceste emisiuni nici nu există. Ser-tarul în care sînt consemnate are o încuietore trucasă și interzice într-un mod subtil accesul la ele și telespectatorilor din zona pro-

gramului 2: ele sînt prezentate la concurență cu emisiunile de cea mai mare popularitate. Cînd nu e anulată ca eficiență de serialul de sîmbătă seara, emisiunea Poesis este ascunsă în spatele Teleenciclopediei. Cine îl alege pe Jean-Paul Sartre trebuie să renunțe la Ginger Rogers. Drumul spre cultură devine o Golgotă. Trebuie să ai tăria de a rezista unor ispite cărora le cedează aproape toți telespectatorii și brutalitatea necesară pentru a închide gura tuturor membrilor familiei inclinați spre programul de mai mare popularitate dacă vrei — chiar bucureștean fiind — să urmărești o emisiune de cultură.

Formal, televiziunea își indeplinește planul la capitolul cultură. În realitate totul e un bluf, o păcăleală. În loc să ne imbie, să ne atragă spre emisiunile la care ea însăși ar trebui să țină cel mai mult, face din ele simple titluri înscrise în programul tipărit. Pentru Ana Blandiana, pentru Ștefan Augustin Doinaș, e dureros și oarecum insultător să-și citească versurile în fața nimănui. Pentru rosturile educative ale televiziunii este inadmisibil. Din program cultural, canalul 2 se transformă în alibi anticul-tural.

Incursiune în universul miturilor de celuloid

VICTOR BÎRLĂDEANU

EXISTĂ locuri comune care parcă abia așteaptă să fie contrazise, dezmințite, spulberate, așa cum există mutre care cer cu insistență palme. Printre platitudinile de aere de cetate inexpugnabilă se află și faimosul dicton: „Cunoașterea destramă misterul“.

A apărut recent o carte de remarcabilă penetrație psihologică, sociologică, estetică și de strălucită ținută publicistică, al cărei principal merit constă, după opinia mea, tocmai în a demonstra, cu supremul argument al talentului, că autenticii, viguroșii pași ai cunoașterii, făcuți pe temeiul unei investigații aproape exhaustive, nu numai că nu usucă pământul din calea lor, nu numai că nu alungă vraja orizonturilor explorate, dar le amplifică farmecul, redimensionându-le contururile. Mă refer la volumul Ecaterinei Oproiu „Un idol pentru fiecare“ („Mituri și anti-mituri“), epuizat scurtă vreme după apariție (ar trebui, poate, întrebată mai răspicat Editura Meridiane de ce acordă tiraje atât de mici cărților destinate, cu evidență săritoare în ochi, succesului de librărie!).

Substanța bogată și densă a acestei cărți nu se lasă cu ușurință încorsetată într-o formulă definitorie. De altminteri, autoarea, manifestând o vădită predilecție pentru formulele aforistice de o rară incisivitate și virulență, se refuză aproape programatic și ostentativ *formulei* unice, atotcuprinzătoare. Și, totuși, dacă ar fi să comparăm cu ceva arta Ecaterinei Oproiu, am asemui-o cu minuția ceasornicarului, care de-

montează cu migăloasă precizie fi-nele resorturi și mecanisme pentru a recompune apoi, din piese aparent dispartate, subtilul angrenaj în care

**„UN IDOL
PENTRU
FIECARE“
de
ECATERINA OPROIU**

vibrează ireversibilele și fascinantele cadențe ale Timpului.

Nimic nu scapă din raza vizuală a autoarei. Împrumutându-și instrumentele de investigație din arsenalul metodelor moderne psiho-sociologice și realizând, pe plan publicistic, o sclipitoare simbioză de mare reportaj, anchetă, eseu, Ecaterina Oproiu ne dăruiește, prin cartea sa, nu numai un pătrunzător tablou istoric al evoluției miturilor moderne ale spectacolului, nu numai o analiză pe multiple fațete a unui fenomen adinc grăitor pentru anumite stări de lucruri și stări de spirit ale lumii contemporane (căci cartea are, și caracterul unei excepționale *exegeze științifice*), dar mai ales imaginea exactă, intensă, tulburătoare a unei *tensiuni emoționale* specifice. O tensiune cu multiple

și profunde cauze, în deosebi de ordin social, și care se traduce, pe planul cotidianului, în acea furi-bundă ahtiere a mulțimilor de toate virstele și de ambele sexe după artificialele faime ale paradisurilor de mucava și celuloid.

Trasind în tușul scăpărător al metaforelor memorabile traiectoria captivantă a instituției vedetariatului, de la începuturile sale (și mulți vor afla cu surprindere că primul actor de film care a impus onorarii fabuloase — firește, pentru epoca respectivă — n-a fost Chaplin, ci Max Linder), de la Adolf Zukor, „acel care avea să industrializeze forța mitică a vedetei“, „Ford-ul cinematografiei americane“, pînă la formele de ultimă oră pe care le îmbracă această instituție universală a anilor 60—70 — televiziunii, idoliilor chitarelor, manechinele marilor case de modă — Ecaterina Oproiu nu se mulțumește cu acest panoramic larg, impetuos prin epocă, ci efectuează și o secțiune transversală, disecind cu comprehensiune și maliție lucidă întreaga complexitate a condițiilor care generează fenomenul.

Unul dintre cele mai reușite capitole ale cărții, sugestiv intitulat „Omul — un animal adorator“, reprezintă o autentică demonstrație de virtuozitate a argumentării, desfășurată în ritmul alert al definițiilor gravate în apă tare: „Fanaticii sînt partea cea mai candidă a publicului. Ei sînt sau se poartă ca și cum ar fi îngerașii fără prihană, care cred că tot ce zboară se mîncă și tot ce strălucește-i aur. Ei sînt pui-

șorii predestinați să înghită fără murmur, ba chiar cu un soi de voluptate, scornelile cele mai umflate, legendele cele mai cusute cu ață albă...". Într-un montaj de o vivacitate de-a dreptul sufocantă, autoarea mixează febril scene relatate cu o rar atinsă vervă reporterească, extrase expresive din presă, date și cifre relevante, obținând un straniu efect de concomitență apropiere și distanțare care, ajutând înțelegerea genezei pasiunilor dezlănțuite, devoratoare ale mulțimilor de „fani“, o plasează în contextul moral al occidentului zilelor noastre, cu fragilitatea miturilor ce-l animă, cu reala angoasă în fața seismelor ce-i convulsionează periodic temelile.

Meritul fundamental al cărții „Un idol pentru fiecare“ constă tocmai în faptul că nu se mulțumește numai cu demontarea mecanismului marelui business, care se află mai totdeauna în spatele idolilor propulsați pe arena publică, că nu-și propune exclusiv disecarea afacerilor fabuloase ce însoțesc de la începuturi instituția vedetariatului (deși și în această privință autoarea aduce un bagaj impresionant de date și fapte încărcate cu o mare forță de convingere), ci că încadrează fenomenul idolatriei moderne într-un studiu riguros de psihologie socială.

Bogăția și varietatea mijloacelor de investigație folosite, capacitatea de a le valorifica optim pe planul eficienței publicistice, se văd mai

ales într-un mic subcapitol, poate mai puțin spectaculos decît celelalte, dar profund revelator pentru una din modalitățile predilecte ale Ecaterinei Oproiu: profilul psihologic cu ample reverberații sociale. În „Idolul undelor hertziene“, autoarea dezvăluie cu pregnantă acuitate apariția aproape intempestivă a mitului radiofonic al lui Mémie Grégoire, „curierista inimilor“ la Radio Luxemburg, femeia a cărei celebritate a atins și chiar depășit pe a unor vedete ale muzicii ușoare. După succinta descriere a carierei fulgerătoare a acestei „doamne onorabile aflate în ultimele sute de metri pe traseul dintre 40 și 50 de ani“, Ecaterina Oproiu surprinde, într-una din acele formule-șoc specifice, esența fenomenului întruchipat de această vedetă sui-generis: „Triumful doamnei Mémie Grégoire este triumful singurătății. Gloria ei se înalță pe singurătatea insului în mijlocul mulțimilor. Voga ei este umbra unei lumi solitare. Toți tipă, dar nimeni nu aude pe nimeni“.

Fără îndoială că, printre explicațiile succesului acestei cărți pasionante, la loc de frunte se cuvine plasat stilul autoarei, unul dintre cele mai personale, mai lesne recunoscutibile, în peisajul publicisticii noastre actuale. E un stil, aș spune, calcat după trepidațiile lumii în care trăim, un stil în care transpar ritmurile obsedante ale erei cosmice, un stil care ține, seamă, cu un

exemplar respect pentru cititor, de exigențele de cunoaștere rapidă, multilaterală și profundă a realității, exigențe atât de caracteristice omului modern. În clocotul incandescent, în revărsarea febrilă, tumultoasă a frazei, cititorul se recunoaște, în fond, pe sine însuși și cadențele vieții sale cotidiene.

Greu, nespuse de greu îți poți rezuma impresiile cu privire la o carte atât de substanțială, cu atâtea carate de inteligență științifică pe fiecare centimetru pătrat de literă tipărită. Rămîne numai să subscriem integral la una din prețioasele concluzii cu care Ecaterina Oproiu își încheie volumul: „O anume pedagogie acră a confundat ani de zile frivolitatea cu un tip de vioșie juvenilă, mai zurbagie și mai zgomotoasă. Ani de zile, în numele combaterii frivolității, s-a mutat discuția pe terenul unor dileme false: cu bucle sau cu breton? E cazul, din ce în ce mai mult e cazul să risipim această înțelegere frivolă, sumbru frivolă, a noțiunii de frivolitate, pentru că, înainte de a fi „bucle sau breton“, frivolitatea este iresponsabilitatea gândirii și a gestului. Un climat de seriozitate — și seriozitatea înseamnă în primul rînd muncă, muncă, muncă — va da prezenței acestor vedete ale ecranului și ale frumosului cotidian o pondere mai firească în viața adolescenților și a celor ieșiți din adolescență“.

ÎN 1971 NICI O REDACȚIE!

NICI UN ZIARIST PROFESIONIST!

NICI UN CORESPONDENT!

NICI UN COLABORATOR AL PRESEI!

NICI UN ASPIRANT LA PERFECȚIONARE ÎN ZIARISTICĂ

NU SE POATE LIPSI DE ABONAMENT

LA REVISTA

„PRESA NOASTRA“

CARENȚE ALE INFORMAȚIEI CULTURALE

CORNEL RADU CONSTANTINESCU

SE AFIRMĂ adesea că opera de artă nu este subordonată gustului public. Dar nici indiferentă față de acesta, așa adăoga. Prin elevația semnificațiilor sale, prin mereu mai exigentele sale rigori formale opera de artă invită permanent, în „flux continuu“, la emancipare spirituală. Acceptarea și înțelegerea unei opere novatoare rămâne de cele mai multe ori un deziderat teoretic, căruia numai timpul (adesea un prea îndelungat timp), îi oferă împlinire concretă. Multe din dramele unor culturi (ne referim în egală măsură la creator și creații) izvorăsc și din această „receptare întârziată“. Este clar că dincolo de efortul creatorului de a-și explicita propriile intenții, trebuie să se interpună masiv efortul unui factor „mediator“, care nu poate fi decît critica de artă și ziaristica specializată. Dacă am adăoga la aceasta situația valorilor considerate de istoria artelor drept „clasice“, — a căror evaluare exactă prin prizma publicului contemporan nu este una din cele mai puțin delicate și dificile operațiuni — încă n-am epuizat interesul ziaristicii noastre pentru domeniul discutat, rațiunea existenței sale în coloanele cotidienele și periodicelor noastre de cultură.

Cultivarea unui public, fără o sistematică cultură artistică, deficitar pentru unele categorii, — așa cum tot presa remarcă, — încă din perioada Școlii generale sau a li-

ceului, perfecționarea și desăvîrșirea unei educații artistice, ca parte integrantă a educației sociale, se impun, cred implicit, ca unele din importantele acțiuni ale presei.

Privind în ansamblu, și pe perioade mai îndelungate de timp se poate observa că *informația de artă* se rezumă în special la *cronici*, privind manifestări expoziționale, la zi, și numai în prelungirea lor, *interviurile* cu personalități ale artei românești, *atelierile* (șantierul de creație), și *informația* succintă, propriuzisă privind fenomenul artistic de la noi și de aiurea. Și toate acestea în condițiile, în care, în economia paginilor de cultură, plastica (ca și muzica de altfel) ocupă un spațiu meschin în raport cu literatura, teatrul sau filmul. Ele par un soi de lux pe care și-l îngăduie din timp în timp gazetele, un fel de obligații în planul culturii pe care le onorezi într-un fel sau altul, dar cu evidentă lipsă de interes. La stereotipia și sărăcia formelor publicistice prin care se abordează domeniul, la spațiul extrem de redus (vizibil la orice analiză comparativă) se adăogă criteriul *evenimentului*, al fortuitului la urma urmelor, adică tocmai ceea ce face ca totul să graviteze în jurul cronicii, și a faptului expozițional la zi. Din cronici însă, asupra calității cărora vom insista mai târziu, publicul, cititorul, nu poate reconstitui esența, sensurile, direcțiile de afirmare ale

fenomenelor artistice contemporane. Lipsesc în consecință amplele și consecvente articole analitice care să lumineze, evident dintr-o perspectivă critică, îndrăznelile, ciști-gurile dar și limitele anumitor formule artistice contemporane, care să facă noul vocabular artistic înțeles. Lipsește mai ales o *dezbateră activă de idei* în jurul noilor modalități, adică tocmai disecarea lor în plan filozofic, estetic, dintr-o perspectivă care să ne fie proprie, dezbateră care nu se poate realiza prin firave și generale aserțiuni, minate de o expunere plată și descriptivă, uneori de o adulație snobă și infantilă, vădind cel puțin o *necunoaștere reală și de profunzime* a fenomenelor discutate. Mai clar. În comentarea unor noi tendințe (fie că e „informalul“, fie că e „arta obiectuală“, sau „cinetică“ etc., etc.), aceste materiale ne prezintă mai mult sau mai puțin *trăsăturile lor stilistice*, adică latura exterioară a afirmării lor, rupându-le de un context istoric și geografic și o finalitate estetică. Mi se pare firesc ca un cititor, fie el și cult să întâmpine dificultăți în înțelegerea unei noi forme de artă, să se întrebe unde stă nu numai motivația estetică, dar și psihologică și sociologică a unui asemenea „transplant“.

Este firesc să ne întrebăm, deci, nu numai ce prezentăm dintr-un domeniu atât de complex, ci și *cum*

prezentăm. Cronicile (ne vom referi la ele pentru că ele formează totuși *baza*) sînt de cele mai multe ori, chiar atunci cînd nu vizează „Saloane“ cu cîte 400—500 de expozanți, o înșiruire seacă de nume și titluri, un soi de cronici-pomelnice în care excelează mai ales un ziar ca „Informația Bucureștiului“, care are ambiția ca în 2—3 file dactilo să prezinte cîte șapte, opt și zece expoziții. Și nu știu cît va fi cititorul de îmbogățit, fie dintr-o înșiruire cazonă de nume, cărora li se mai adaogă după gust și inspirație calificative de „liric“, de „subtil armonist“, de „dêlicat colorist“ etc., etc. În afara acestui fapt trebuie luat în considerație limbajul critic propriu-zis, care nu întotdeauna folosește cu proprietate *terminii*, și care nu rare ori este mai ermetic și mai prețios decît opera la care se referă. Sistemul acesta, al „referirilor în gol“, care țin parcă să demonstreze mai mult „pertinența“ semnatarului și mai puțin valoarea operei, mi se pare o practică periculoasă, asupra căreia redacțiile au datoria de a interveni oportun.

Ținuta unei cronici trebuie judecată conform cu capacitatea sa analitică, de decantare valorică, din rîndul cărora ar trebui excluse tipul de „cronichete“ ale „Săptămîinii culturale“, care într-un ton de reclamă, într-o efuziune de neînțeles prezintă toate expozițiile ca pe manifestări de valoare. Atunci cînd nota strict informativă este însoțită de aprecieri valorice, oricît ar fi ele de succinte n-ar trebui să uităm că

ele angajează, și că detașarea critică, *selecția* se impune și unei publicații care își propune ca pe timp de o săptămîină să îndrepte publicul către o manifestare sau alta. La toate acestea se poate adăoga pe plan general o necesitate evidentă de a împropăta formele, genurile publicistice prin care se face informația de artă, și asta nu de dragul schimbării ca atare, ci tocmai din nevoia cuprinderii mai exacte și nuanțate a domeniului; de a oferi, dincolo de forme, informația *în timp util*, căci nu rareori diverse materiale, și încă cronici (care apar după închiderea expoziției), apar cu o întîrziere care pun sub semnul întrebării rațiunea publicării lor.

O problemă aparte, care ar putea constitui, prin aspectele sale prea accentuat negative, o amplă dezbatere în presă ca și în cadrul Uniunii ziariștilor este *informația de artă în publicațiile din provincie*. Vizitînd numeroase filiale ale U.A.P. (Uniunea artiștilor plastici) din provincie, am putut constata că fenomenul plastic local, și nu numai cel local, este prezentat insuficient, într-o notă vădită de diletanțism, care ne poate oferi nu rareori exemple de-a dreptul hilare. Numai așa se explică un nepermis decalaj informațional, un decalaj care explică, dar nu justifică tendința artiștilor de a „pătrunde“ în presa centrală. Redacțiile cotidienele județene ar fi bine să aibă în vedere că selectarea colaboratorilor este prima și elementara măsură în asigurarea unei ținute și a unei

probități profesionale, redacții care pot fi anunțate pe această cale că secția de critică a U.A.P. numără peste 40 de critici de artă, niciodată sau accidental utilizați în acest scop. Un alt aspect negativ este și cel al „patriotismului local“. Rarele materiale solicitate privesc creatori din regiune sau născuți în regiune, în jurul creației cărora se acceptă orice diluată divagație eseistică, carență pe care o au în egală măsură și revistele de cultură din provincie.

Dincolo de aceste observații care privesc în primul rînd principii (evident conturate după o mai îndelungată frecventare a presei), se impune remarca că acest domeniu — căruia Uniunea de specialitate (U.A.P.) nu îi răspunde în chipul cel mai fericit prin revista „Arta“, „o revistă-mauzoleu“ cum o numea un critic (excelentă grafic, dar fără să reflecte dinamic fenomenul plastic, cu mari întîrzieri în apariție, și cu un „public“ în general prea specializat), ca și prin pana criticii, care trebuie să abordeze faptul de artă și prin prizma educației artistice a publicului trebuie să stea în atenția presei cotidiene și de cultură, singurele care pot suplini *acum*, absența unei *reviste de artă* adresată în special celui mai larg public. Dar orice discuție realistă privind îmbunătățirea situației trebuie să se refere nu la o formă sau alta, ci la o viziune de ansamblu, la conturarea unui scop din perspectiva căruia se poate aborda domeniul, și găsi firesc, căile cele mai eficiente de realizare.

ABONAMENTUL ANUAL LA REVISTA

„PRESA NOASTRĂ“

VĂ ASIGURĂ REVISTA LA DOMICILIU

IGIENA MUNCII ZIARISTULUI

(I)

dr. LIA ZOTOVICI

Rezultatele cercetării întreprinse în anii 1969 — 1970 de Institutul de igienă și sănătate publică București, privind oboseala și profilaxia ei, la ziariști

ESTE UTIL să facem de la bun început o caracterizare generală a problemei oboselei, permițând astfel celor cărora li se adresează aceste rânduri să aprecieze cât mai realist sensul și dimensiunile datelor relevate de cercetarea noastră în aria activității de presă.

Oboseala este în aceeași măsură o problemă de cercetare științifică, o realitate umană a efortului de adaptare la ambianța modernă aflată în continuă și rapidă transformare, precum și o trăire inconfortabilă a celui care îi este supus.

Discuțiile ample care se poartă pe tema oboselei în literatura științifică — fie ea medicală, psihologică sau sociologică — depășesc cadrul strict determinat al anumitor profesii sau locuri de muncă cu potențial de suprasolicitare a organismului omenesc. Cauzalitatea multiplă a oboselei în lumea contemporană este de-acum un fapt cunoscut și acceptat. Ea se înfățișează ca un context complex de factori de natură variată — biologică, psihologică, profesională, socială.

În accepția curentă, oboseala este o stare care intervine în organism, ca urmare a unei activități

exercitate un timp mai îndelungat sau cu o mare intensitate. Această stare se manifestă subiectiv printr-o senzație de indispoziție și se obiectivează în scăderea disponibilităților funcționale ale organismului și în nevoia de odihnă. Prima semnificație a stării de oboseală este sensul ei fiziologic, natural. Ea se înscrie ca un eveniment cvasi-normal, cu caracter temporar și reversibil în ciclul muncă-repaus. Alternarea activității cu repausul, ca și alternarea veghii cu somnul, este expresia unui ritm biologic. Această periodicitate constituie doar unul din nenumăratele aspecte ale ritmicității proceselor fiziologice; căci o regularitate în succesiunea momentelor de muncă și repaus se percepe atît în activitatea tuturor organelor și sistemelor, luate în parte cît și în organismul luat în întregime. Ritmurile funcțiilor fiziologice sau **bioritmurile** exprimă pe de o parte adaptarea organismului la condițiile mediului înconjurător, cu care el se află în continuă interacțiune, iar pe de altă parte reprezintă un element de stabilitate, de siguranță a desfășurării normale a activității organismului. Revenind la fenomenul oboselei, putem spune că el constituie

o reacție globală a organismului, care interesează întregul său echilibru, prin intermediul principalelor sisteme funcționale de reglare — sistemul nervos central și sistemul endocrin. Procesele fine de reglare de care este capabil organismul, permit adaptarea la permanentele variații și solicitări cărora le este el supus în condițiile activității. Cînd solicitările prelungite sau intense depășesc limitele capacităților adoptive, senzația de oboseală intervine ca un semnal de alarmă care indică necesitatea trecerii în repaus. În acest sens oboseala poate fi înțeleasă ca o funcție **autoreglatoare** în organism, cu rol de protejare a acestuia.

Este util să reținem acest fapt deoarece **oboseala rămîne un fenomen fiziologic atîta timp cît ea se compensează printr-un repaus adecvat**. Ajunși aici, ținem să insistăm asupra acestui aspect. Faptele despre care am vorbit le-am descris într-un mod lapidar, oarecum linear și prin relații simple, care nu reflectă în întregime importanța problemei oboselei. Doar dacă le integrăm în caracteristicile muncii și vieții moderne, vom putea aprecia pe deplin dimensiunile actuale ale acestei probleme. Desfășurarea vieții este marcată astăzi

de revoluția tehnico-științifică și de raționalizarea modernă a muncii, care are numeroase și pronunțate implicații sociale și particulare umane. În mod necesar activitățile de cele mai felurite naturi se desfășoară intensiv, susținut, zilnic, adeseori într-o alternare continuă de schimburi de muncă în cele 24 de ore, condiția de eficacitate fiind dominantă. În aceste condiții, **problema reproducției zilnice — ca și în termenul vieții active — a forței de muncă, de creație, care reprezintă elementul viu și primordial al forțelor de producție, se situează pe un plan principal în cercetarea muncii.** Putem spune că științele muncii devin în același timp științe ale repausului, cu atât mai mult cu cât omul nu este încă pe deplin pregătit să urmeze cu un pas egal dezvoltarea tehnicii. Cu precădere se subliniază actualmente problema adaptării omului la modificările ambianței de muncă și de viață aflate într-o transformare continuă și rapidă. În acest cadru se inseră problema oboselii umane, cu echivalențele ei nu numai fiziologice, ci și psihologice, sociale, economice și cu potențialul ei posibil-patogen, datorat cumulării în timp a efectelor sale. Lumea modernă poartă în sine un context de factori de naturi variate care pot juca fie un rol cauzal, fie unul de condiție favorizantă, în instalarea și adâncirea fenomenului de oboseală.

Unii dintre acești factori aparțin actualului muncii în sine sau ambianței în care ea se desfășoară: solicitarea psihică și senzorială mare, ritmul rapid sau activitatea neritimică, sau prelungirea duratei muncii printr-o organizare defectuoasă, lipsa unei îmbinări raționale a muncii cu pauza pentru odihnă; discordanțele mediului fizic în care se exercită munca (zgomot, iluminat sau ventilație deficiente etc.), responsabilitatea crescută pentru produsul muncii; rigorile impuse de munca în schimburi alternante sau de serviciul de noapte periodic. Adeseori îmbinarea mai multor factori de solicitare face ca munca să se exercite într-un climat de tensiune și neliniște, cu mare cheltuială de energie nervoasă. **O trăsătură principală a muncii în societatea modernă este cerința de introducere în activitatea profesională a unor ca-**

pacități individuale din ce în ce mai mari și asimilarea continuă a unei tot mai mari mase de informații.

Dar factorii care intervin în declanșarea oboselii nu sînt apanajul exclusiv al unei situații de muncă. În aria vieții contemporane se conturează un număr de influențe care se exercită asupra potențialului de muncă al individului; insuficiența condițiilor de odihnă în mediul familial, sarcinile casnice mari, deplasările zilnice lungi între domiciliu și locul de muncă în condițiile aglomerării din centrele urbane ș.a. restrîng disponibilitatea omului pentru muncă prin efectul de cumulare a oboselii de natură extraprofesională. Mai mult decît atât, adaptarea omului la muncă, știința sa de a-și folosi în deplinătatea posibilităților sale capacitatea de muncă de care dispune, depind în mare măsură de capitalul biologic și psihologic intrinsec individului. Vîrsta, starea de sănătate, aptitudinile, motivația, interesul și satisfacția pe care i-o procură o anumită muncă, nivelul de cultură generală sînt alți factori care intervin la un moment dat în realizarea echilibrului între capacitatea de muncă și această stare umană care este oboseala.

Acum, cînd vorbim de însemnătatea condiției umane, revenim iarăși la aspectul arătat deja ca fiind în strîns raporturi cu problema oboselii și anume: repausul. **Adeseori omul se angrenează într-un ritm al vieții, în totalitate nefiziologic, din care lipsesc timpul liber și destinderea reparatoare. Se pierde din vedere că un repaus bine organizat este motorul veritabil al oricărei activități, fiind o necesitate vitală, care face parte din posibilitatea de adaptare activă la exigențele complexe ale muncii și la mișcarea ei progresivă permanentă.** Lipsa repausului rațional caracterizează de obicei un regim de viață defectuos, căruia i se adaugă adeseori condiția fizică slabă, creată sau întreținută de sedentarism, de alimentația nerațională (tendința la excese alimentare sau orar dereglat, neechilibrat, al meselor) abuzul de cafea, tutun și medicamente sedative.

Acești factori constituie ceea ce se poate numi o proastă igienă a vieții, element care contribuie cu pondere mare la instalarea oboselii și prezintă un teren prielnic dezvoltării a numeroase tendințe mor-

bide (boli digestive, hipertensiune arterială, afecțiuni coronariene, diabet, gută, obezitate etc.).

Iată, așadar, trama complexă cauzală în care se înscriu discuțiile privitoare la caracteristicile, evoluția și delimitarea fenomenului de oboseală.

STATISTICILE numeroase întreprinse în lume în ultimele două decenii pe tema frecvenței de apariție a stărilor de oboseală la grupuri mari de subiecți, cu profil socio-profesional variat, dau cifre elocvente. Nu este momentul acum să le cităm. Ele indică prezența crescîndă a unei simptomatologii de oboseală, cu manifestări generale nespecifice, adeseori minore, dar persistente, pe de o parte, iar pe de altă parte amplificarea frecvenței tulburărilor de tipul nevrozelor constituite și al bolilor de uzură digestive și cardio-vasculare în special.

Analiza anumitor date în contextul cauzal oferit de condițiile în care ele apar, a sugerat noțiunea de **oboseală cronică a vieții moderne**, descrisă ca o **patologie reacțională a lumii moderne ce ține nu numai de o situație de muncă ci și de un mod de viață.** Această oboseală se caracterizează ca o stare care nu este încă de domeniul psihiatriei și datorită acestui fapt i se dă uneori numele de **pseudo-nevroză**. Ea poate rămîne o fază reversibilă, cu o durată ce poate fi estimată de la cîteva luni la cîteva ani, dar care poate evolua spre aprofundare, spre dezechilibrarea personalității și spre intrarea în **nevroză adevărată**.

Există situații profesionale în care s-au identificat sindroame de oboseală nervoasă cronică și nevroze de muncă, ca fenomen de grup, determinat cu precădere de solicitări profesionale specifice, bine definite. S-au izolat astfel: **nevroza telefonistelor și a telegrafistilor, nevroza mecanograferilor, oboseala mecanicilor de aviație, oboseala piloților de pe avioanele cu reacție, maladia cadrelor de conducere etc.** O seamă de statistici mai recente efectuate de către mari societăți de asigurare din S.U.A. și unele date ale morbidității semnalate de către O.M.S. au indicat progresia îngrijorătoare a nevrozelor la ziariști și, în general, a bolilor de uzură. De pildă, în urma unei anchete exhaustive întreprinse de societatea americană de

asigurări de viață „Metropolitan Life” — foarte interesată în stabilirea criteriilor necesare aprecierii longevității diferitelor grupuri socio-profesionale (etc.), în vederea așezării primelor de asigurare ce trebuie plătite de asigurați — s-a văzut că între profesiile intelectuale, profesia de ziarist apărea pe ultimul loc la longevitate, întrunind cele mai ridicate nivele de morbiditate la principalele grupe de afecțiuni de uzură, ceea ce justifică pe deplin titlul informației apărute în presa americană: „Dacă vrei să trăiești mult, nu vă faceți zariști!”.

Numeroase date statistice publicate în țările dezvoltate atestă situații similare, atrăgând atenția asupra urgentei elaborării a unor măsuri profilactice complexe.

Este evident faptul că această situație — resimțită în mai toate țările cu presă dezvoltată — constituie în mare măsură o caracteristică a profesiunii de ziarist; totodată remarcăm că cercetările întreprinse pînă acum în alte țări lasă deschisă perspectiva elaborării profilaxiei specifice, capabilă cel puțin să restrîngă sensibil, dacă nu să lichideze chiar, cauzele acestei situații.

În acest cadru, din inițiativa Uniunii zariștilor și a revistei sale „Presa noastră”, s-a trecut la investigarea sistematică a acestui fenomen, ce părea că are și la noi în țară o evoluție de masă, investigare care va permite analizarea aprofundată a relațiilor de la cauză la efect și discriminarea ponderii diversilor factori ai contextului de cauzalitate multiplă. În acest spirit, în cadrul unor cercetări mai largi privind igiena muncii intelectuale, un colectiv al Laboratorului de ergonomie din Institutul de igienă și sănătate publică București (șef laborator dr. Rosin ELIAS; colectiv de cercetare: dr. Lia ZOTOVICI, dr. Rodica MATEESCU, asist. socială Liana GRIGOROVICI și asist. medicale Fl. GĂINĂ și Melania MECOTĂ) a întreprins o cercetare privind caracteristicile solicitărilor și ale oboselii nervoase în activitatea ziaristică.

Din punct de vedere practic, interesul acestei cercetări este centrat asupra determinării riscului de imbolnăvire neuropsihică și a originilor sale precum și pe obținerea unor date solide și reprezentative, care să permită orientarea rațională a măsurilor profilactice.

Într-o primă fază a acțiunii noastre, investigațiile s-au efectuat pe mai multe planuri:

a) analiza activității de presă și conturarea solicitărilor ei specifice;

b) analiza morbidității pe cauze de boală la un număr de 450 fișe medicale de policlinică;

c) analiza datelor socio-profesionale și a stării de sănătate la un grup de 150 zariști din presa cotidiană compus din femei (38%) și bărbați (62%), cu vârste între 20 și 60 de ani și vechime profesională de la 6 luni pînă la 35 de ani;

d) analiza simptomatologiei oboselii la grupul sus citat.

Deși în ultimii 20 de ani condițiile de muncă în presă, inclusiv în tipografie, s-au îmbunătățit mult, în raport cu trecutul, sub toate aspectele — clădiri adecvate, dotări tehnice moderne, mijloace de protecția muncii, asistență medicală etc. — totuși, ziaristica — avînd un rol aparte în lumea noastră, în lumea modernă — este încă și astăzi, la noi, o profesiune cu un înalt coeficient de uzură, ce poate fi redus în continuare prin măsuri adecvate vizînd mai ales acele cauze a căror acțiune poate fi diminuată sensibil sau chiar eliminată.

Ziaristul se găsește în miezul unui aflux informațional fiind supus unei solicitări sociale dinamice, complexe și intense. În profesia sa, cu caracter permanent cognitiv și adeseori creator, i se solicită o gândire suplă, mobilă și îndeosebi o mare capacitate de discernămint, atenție, memorie, capacitatea de adaptare la diversitatea problemelor și la evenimentul neprevăzut, și o conștiință clară a răspunderii, cu mare conținut social, pentru cuvîntul scris, cu tot cortegiul de solicitări afective care se leagă de aceste condiții.

Analiza caracteristicilor și a modului de desfășurare a muncii zariștilor ne-a permis calificarea ei drept o muncă de mare uzură și evidențierea unui important număr de factori stresanți în ambianța de muncă. Unul dintre momentele solicitării celei mai intense și complexe este scoaterea ziarului, materializat în atmosfera de tensiune și neprevăzut, în obligația de a lua decizii de situație care incumbă un grad mare de responsabilitate, în lucrări la zi și în activitatea de control a paginii de ziar efectuate într-un ritm alert, sub presiunea timpului. Efectele acestei faze de activitate sînt potențate

de exigențele muncii de noapte în tipografie, care se suprapun momentului critic de încheiere în graficul orar al ediției, pe de o parte, iar pe de altă parte, de către deficiențele tehnice și organizatorice ale activității din tipografie (nivel tehnic scăzut al unor utilaje, insuficiența calificare a unei părți a personalului din tipografie, folosirea tineretului în curs de calificare la culegerea textelor, spații de lucru necorespunzătoare activității intelectuale a personalului redacțional din componența echipelor de tipărire a ziarului etc.). Privite în timp, condițiile activității ziaristului dovedesc o inegalitate a solicitărilor cu faze de muncă în asalt, în regim de efort de vîrf, adeseori epuizant. Munca redacțională însăși este grevată de deficiențe tehnice care impun amplificarea artificială a eforturilor precum și creșterea suplimentară a presiunii psihologice determinată de criza de timp. O asemenea deficiență de ordin tehnic este starea precară a serviciilor interne de documentare (dotare, organizare, fișiere tematice, modalități de utilizare, timp de găsire etc.) care — în mod surprinzător în raport cu caracteristicile definiției ale muncii de presă — nu corespund în nici o măsură tehnicilor moderne, operative, din acest domeniu.

De asemenea se constată, adeseori, deficiențe de ordin organizatoric intern, ce se manifestă în planul suprasolicitărilor și al oboselii excesive, mai ales de pe urma lipsei de suficientă preocupare — la nivelul conducerii redacției și secțiilor redacționale — pentru repartizarea echilibrată a sarcinilor, pentru folosirea rațională a cadrelor.

În acest cadru de suprasolicitări complexe, deplasările multiple și inevitabile, zilnice, la obiectivele din teren efectuate în condițiile de relativ mică viteză și adesea de inconfort, ale transportului urban public, constituie la rîndul lor agravante ale cauzelor de oboseală specifică.

Prelungirea investigațiilor noastre în viața extraprofesională a subiecților a dezvăluit perturbări ale vieții lor particulare, în mare măsură complementară modului de desfășurare a activității profesionale. Orarul de muncă, dezmembrat cotidian și săptămînal — o dată în funcție de necesitățile serviciului la ziar, iar în al doilea rînd în funcție de evenimente — este, destul de des, în discordanță

cu un program normal de viață familială. Acest fapt la care se adaugă prelungirea timpului de muncă, se soldează cu restrângerea posibilităților de odihnă, de recuperare a energiilor consumate. De aceste condiții se leagă lipsa de stabilitate a repausului care variază în funcție de împrejurările zilnice, de criza profesională de timp. Astfel alterarea repausului se manifestă atât în durata lui cât și în calitatea sa.

Acest fond al ambianței de muncă și viață — pus în evidență de analiza activității de presă pentru stabilirea solicitărilor ei specifice — s-a reflectat ulterior în datele culese prin investigația asupra stării de sănătate, în general, și a manifestărilor de oboseală în particular. Constatările obținute în prima fază de prospectare a problemei au putut fi ordonate într-o seamă de aspecte.

Analiza morbidității, efectuată pe grupe de boli și sprijinită pe consultarea a 450 de fișe de policlinică, a indicat următoarea ordine de frecvență a principalelor tendințe morbide urmărite: afecțiuni psihice cu caracter de nevroză 45,75%, afecțiuni digestive — 39%, afecțiuni cardio-vasculare — 11,25%. Subliniem că frecvența nevrozelor și a afecțiunilor digestive ocupă primele locuri în gama generală de frecvențe a morbidității lotului cercetat, — 450 fișe de policlinică.

Analiza stării de sănătate a grupului de 150 de ziariști relatează

cifre semnificative privind frecvența afecțiunilor psihice cu caracter de nevroză (67% cazuri la femei și 49% cazuri la bărbați). **Corelarea acestor două grupe de afecțiuni a pus în evidență existența unei relații verificate statistic, exprimată prin frecvența semnificativ mai mare a tulburărilor digestive la subiecții cu istoric de nevroză, decît la cei fără nevroză.**

Investigarea manifestărilor subiective curente ale oboselei care apar pe parcursul activității profesionale, a indicat prezența lor constantă, zilnică, în 92% cazuri la femei și în 81% cazuri la bărbați. Aprofundarea anchetei clinice a arătat că 88% din femei și 68% din bărbați afirmă un disconfort funcțional alcătuit dintr-o îmbinare de tulburări de somn, psihoafective, sensitivo-senzoriale și neurovegetative. **Acest context de tulburări funcționale cu caracter nespecific îl întâlnim atât la subiecții care trăiesc o stare de nevroză autentică prin diagnostic medical cît și la acei care recunosc doar existența unui comportament de oboseală, fără a-i acorda subiectiv o gravitate deosebită.**

Corelarea frecvențelor globale ale simptomelor de oboseală cu vechimea profesională a evidențiat o relație pozitivă semnificativă din punct de vedere statistic între aceste două elemente, exprimată prin creșterea frecvenței manifestărilor de oboseală în raport cu vechimea profesională. De asemenea semnificativă se adevărește o

altă relație, care, urmărită mai îndeaproape și verificată, poate deschide o perspectivă de interes în interpretarea finală a datelor noastre, și anume: **numărul cel mai mare de nevroze se găsește la subiecții care au intrat în presă la vîrste sub 25 de ani.**

Aceste date și relații obținute în cercetarea noastră indică contextul de solicitări profesionale și implicațiile sale în regimul de viață al subiecților, ca favorabil instalării unor dezordini psiho-somatice sub imperiul oboselei, pe care se grevează frecvența crescută a unei morbidități de uzură de natura nevrozelor și a anumitor afecțiuni digestive.

FAZA A DOUA și ultima a cercetării noastre urmărește să aprofundeze semnificația acestor date, prin investigarea amănunțită a legăturilor factorilor de solicitare critică cu semnele de dezadaptare exprimate în comportamentul de oboseală pe de o parte, și cu evoluția către cronicizare și intrare în teren net patologic pe de altă parte; de asemenea vom încerca aprecierea ponderii diversilor factori incriminați în instalarea, persistența și adîncirea sindromului de oboseală, pentru a încerca să deslușim, în final, complexul de măsuri individuale și colective de prevenire a oboselei patologice și de adaptare activă la exigențele activității profesionale din presă.

Despre toate acestea însă, într-un articol viitor.

În 1971

ABONAMENT LA REVISTA

„PRESA NOASTRĂ”

UNICA PUBLICAȚIE ROMÂNEASCĂ

SPECIALIZATĂ ÎN PROBLEMELE ZIARISTICII

Pregătirea grevei generale din octombrie 1920 oglindită în presa vremii

ION IACOȘ

GREVA GENERALĂ din octombrie 1920, punctul culminant al mișcării greviste din anii avântului revoluționar, a reprezentat cea mai mare ridicare la luptă a proletariatului român de pînă atunci pentru dreptate socială și libertăți democratice, avînd o profundă semnificație politică pentru destinele clasei muncitoare, ale poporului român.

Desfășurată la capătul unei puternice mișcări greviste din anii 1919—1920, cînd s-a acumulat o bogată experiență revoluționară, marea confruntare de clasă din toamna anului 1920 a cuprins pentru prima oară întregul proletariat industrial din țara noastră în lupta împotriva claselor exploatoare. Prin amploarea și combativitatea sa revoluționară, prin ridicarea unitară a unei imense mase muncitorești la luptă, greva generală a fost cel mai important moment din istoria luptelor de clasă revoluționare de pînă atunci din România. Marea bătălie de acum cinci decenii a zguduit puternic însăși temelia regimului burghezo-moșieresc. În timpul grevei generale „clasa muncitoare s-a afirmat ca o forță națională în stare să-și asume rolul de conducător al întregului popor în lupta pentru transformarea revoluționară a so-

cietății, să conducă destinele întregii națiuni”¹. Problema grevei generale a fost ridicată de masa covârșitoare a membrilor partidului socialist și a sindicatelor încă din primăvara anului 1920. Dezbaterile în jurul acestei chestiuni, ca și numeroasele greve generale pe ramură, orașe și regiuni din vara aceluiași an, au intensificat și accelerat procesul de cristalizare a pozițiilor și tendințelor din rîndurile conducerii mișcării muncitorești². În fruntea celor care se pronunțau pentru greva generală, mai ales după ședința comitetelor organizațiilor sindicale și de partid din iulie 1920, și care duceau muncă de pregătire și organizare a acesteia se aflau militanții căliți în focul luptelor revoluționare: Gheorghe Cristescu, Gh. M. Vasilescu-Vasia, Pandeale Becheanu, Teodor Iordăchescu, Gh. Niculescu-Mizil, Ilie Moscovici, P. Constantinescu-Iași, Leonte Filipescu, Alecu Constantinescu, Gh. Teodorescu, C. Popovici, Ion Pas, Lazăr Măglașu, Ion Grigorescu, Ion Burcă, Dumitru Grofu, V. Anagnoste (București), Eugen Rozvan (Oradea), D. Stoiculescu (Galați), Coloman Müller, Traian Novac (Timișoara), Gh. Mamina, Carol Barta (Brașov), Gheorghe Tănase, Zaharia

Tănase (Iași), M. Cruceanu, C. Nicolcescu (Craiova), Ioan Elena (Tr. Severin), Andrei Ionescu, N. Rogobete (Constanța), Iosif Ciser, Gh. Mogoșan, (Valea Jiului), Dr. H. Aroneanu (Bacău), Gh. Russ, Ion Groza, Tiron Albani (Cluj), Iancu Iliescu (Piatra Neamț), C. Mănescu, G. Ungvar (Ploiești). Concomitent cu afirmarea acestor poziții înaintate, unii lideri social democrați, I. Flueraș, I. Jumanca, G. Grigorevici, I. Pistiner, Toma Dragu, M. Bălineanu și alții s-au pronunțat împotriva grevei generale, unii dintre ei direct, alții într-o formă mai voalată, dar, în esență, situîndu-se pe aceeași poziție de negare a acțiunilor hotărîte, intransigente³. În desfășurarea acțiunii, confruntarea de opinii va căpăta un caracter mai ascuțit, unele influențe ale concepțiilor reformiste resimțindu-se asupra tacticii și lozincilor de luptă din timpul grevei generale.

Programul de revendicări elaborat de Consiliul general al partidului socialist și al sindicatelor, împreună cu delegații tuturor organizațiilor regionale muncitorești, intru-niți la 10—11 octombrie 1920, în București, cunoscut și sub denumirea de **Ultimatumul muncitorimii către guvern** a fost documentul

care a stat la baza declanșării grevei generale, a justificării acestei acțiuni muncitorești pe multiplele ei planuri.

În jurul programului de revendicări înscrise în memoriul înaintat guvernului și a hotărârii organelor centrale muncitorești de a declara greva generală, la cererea insistență a maselor muncitorești, în cazul că autoritățile guvernamentale nu vor lua în discuție aceste revendicări, s-au făcut numeroase considerații de ordin general sau altele de strictă argumentare a justeței luptei proletarietului. Întreaga campanie propagandistică inițiată de organizațiile muncitorești, de presa socialistă a timpului urmarea un dublu scop: pe de o parte să mențină trează conștiința de clasă și a datoriei, în rindurile muncitorilor, pentru pregătirea lor în vederea grevei generale, iar pe de altă parte, pentru edificarea opiniei publice asupra justeței cauzei pentru care se ridică clasa muncitoare la luptă. Acest fapt demonstrează încă odată capacitatea largă de influențare pe care o aveau partidul socialist și sindicatele, nu numai în rindurile proletarietului, ci și în ale celor mai largi categorii sociale care, după cum vor dovedi evenimentele, se vor alătura într-un fel sau altul, mișcării greviste. Se poate constata că organele de presă socialiste și muncitorești: „Socialismul”, „Muncitorul căilor ferate”, „Lupta socialistă”, „Minerul”, „Arbeiter Zeitung”, „Îmbrăcămintea”, „Tribuna socialistă”, „Marosvölgy Munkás”, „Metalurgistul”, „Cuvîntul socialist”, „Erdelyi Népszava”, „Ceferistul din Ardeal”, „Viața socialistă”, „Tineretul socialist” și altele, în unanimitatea lor, au exprimat, cu mici deosebiri de păreri, acordul conștient și hotărît pentru greva generală, pentru găsirea formelor și mijloacelor de acțiune care să ducă la satisfacerea revendicărilor maselor muncitoare în marea confruntare socială de acum cinci decenii⁴.

Pornind de la starea economică precară în care se găseau mii și mii de oameni ai muncii, limitați în drepturile lor politice, lipsiți de cele mai elementare libertăți cetățenești (limitarea dreptului de întrunire, îngrădirea prin cenzură a libertății scrisului, intervenția autorităților militare în situațiile care erau de competența celor civile), ziarul „Socialismul” a dezbătut în fața opiniei publice întreaga situație economică și politică generală a maselor muncitoare argumentînd dreptatea cauzei pentru care muncitorii se ridicau la luptă prin greva gene-

rală. „Minată de nevoile ei — scria oficiosul socialist — clasa muncitoare pornește din nou la luptă și, cu voia sau fără voia clasei stăpînitoare, va impune mărirea salariilor”⁵.

Urișul tumult revoluționar din acele zile, larga dezbateră în jurul revendicărilor economice și politice care interesau în cel mai înalt grad clasa muncitoare, poporul român, constituiau expresia înaltului grad de conștiință revoluționară la care ajunsese mișcarea noastră muncitorească din acel an.

MEMORIUL de revendicări al organizațiilor muncitorești înaintat guvernului s-a impus atenției opiniei publice, încît toată presa burgheză democratică, ca și cea reacționară a comentat de pe poziții de clasă și în funcție de interesele ce le aveau fiecare, natura cerințelor muncitorești, mobilul care a determinat Consiliul general al Partidului socialist și Comisia Generală a sindicatelor să recurgă la greva generală, armă de luptă neutilizată pînă atunci în România în forma și amploarea ce se anunța. Ziarele de orientare democratică „Chemarea”, „Adevărul”, „Dimineața”, „Luptătorul”, „Lumea”, „Neamul românesc”, în redacțiile cărora se aflau elemente apropiate de interesele muncitorimii, unele legate prin activitatea ce o desfășoară în însăși mișcarea socialistă, au exprimat în genere solidaritatea lor cu lupta muncitorimii. De pildă, ziarul „Chemarea”, care apărea sub direcția lui N. D. Cocea și la care colaborau Ion Vinca, Andrei Braniște, Tudor Teodorescu-Braniște și alții, a publicat în perioada 12—31 octombrie, număr de număr, articole în favoarea organizațiilor socialiste, informînd opinia publică despre situația reală în care se găsea clasa muncitoare⁶. „Fără îndoială — scria „Chemarea” — lipsurile sînt mari în epoca actuală și greutatea vieții au ajuns aproape insuportabile pentru muncitori. Din toate restricțiile impuse societății de conjunctura împrejurărilor defavorabile, astăzi, ca și întotdeauna, proletariatul își are partea leului. Nu va crede nimeni că exagerăm cînd spunem că în mai toate casele muncitorești lipsesc lemnele în ajunul iernii, lipsește piine, lipsește carnea, legumele, îmbrăcămintea și aproape tot ceea ce e strict necesar vieții de toate zilele”⁷. În aceeași ordine de idei, pot fi menționate numeroase articole apărute și în alte ziare de mare tiraj, care, mergînd în general pe linia sprijinirii acțiunilor muncitorești, exprimă opinii contra-

dictorii privind natura revendicărilor incluse în memoriul. Într-un interviu acordat ziarului „Adevărul” și reprodus în mare parte de ziarurile „Chemarea”, „Dimineața” și „Universul”, dr. N. Lupu spunea: „Examinînd cererile muncitorilor se vede că ele sînt profund umane și drepte și de mult trebuiau satisfăcute... Condițiile de trai, — continua să constate N. Lupu — sînt fără îndoială excesiv de grele și găsese foarte justificate cererile formulate”⁸. În articolul „Justificarea grevei generale”, N. D. Cocea reluînd firul discuțiilor pe marginea memoriului de revendicări scria: „Am spus și am documentat la vreme, cu cifre și date precise, că cererile partidului socialist sînt deplin întemeiate”⁹.

DEOSEBIT DE INTERESANTE declarații face și dr. Petru Groza, ministrul comunicațiilor în Consiliul Dirigent, atunci cînd combate aserțiunile presei reacționare după care revendicările muncitorimii și acțiunile greviste ce s-au desfășurat și aveau să se mai desfășoare nu ar fi avut, chipurile, cauze reale. Într-una din cuvîntările sale dr. Petru Groza, pe baza studiilor și investigațiilor făcute cu privire la viața socială și economică din Transilvania, a declarat: „Am constatat că, cauza principală a nemulțumirii ceferiste nu e de natură iredentă”. Această declarație, scria „Ceferistul din Ardeal”, este „constatarea cinstită și curajoasă a unui personaj în poziție responsabilă, care a fost în stare să pătrundă a-dine lucrurile și a descoperit adevărata cauză a nemulțumirilor care de fapt există” și ea era de natură economică¹⁰. Nemulțumirea muncitorilor era generală, indiferent de naționalitate, toți erau la fel de exploatați, de aceea și unitatea în luptă a fost trainică și puternică. „Nouă ne dă completă satisfacție faptul că s-a găsit un om curajos, cu ochii deschiși, cu sufletul tare — scria gazeta ceferistă referindu-se la dr. P. Groza — forul cel mai principal, care a îndrăznit să spuie adevărul, adevăr care ne justifică pe noi și convingerea noastră”¹¹. La rîndul său, N. Iorga, într-un interviu acordat presei se referea la atitudinea loială a conducătorilor socialiști, care au știut să formuleze revendicări juste, pe măsura nevoilor muncitorimii. „Intorcîndu-mă din Ardeal — spunea marele savant — l-am văzut pe socialistul Ciser. Am regăsit într-însul același om de bun simț pe care l-am cunoscut mai de mult”¹².

Spre deosebire de presa socialis-

tă, care exprima clar și fără echivoc, consecvent și hotărât aspirațiile muncitorești, ziarele burgheze reacționare exagerau natura politică a revendicărilor muncitorești, susținând că ele ar afecta, chipurile, ordinea de stat, că „ar ascunde apetitul de putere al socialiștilor”¹³, care propagă afilierea la Internaționala a II-a¹⁴ și multe altele¹⁵.

După înmînarea memoriului de revendicări către guvern, în rîndurile muncitorimii a început pregătirea nemijlocită pentru greva generală. Secțiunile partidului socialist, sindicatele au organizat, în zilele de 13—20 octombrie 1920, zeci și sute de adunări, unde vorbitorii, militanții socialiști și comuniști, au subliniat semnificația acțiunii întreprinse, s-a făcut apel la solidaritate și unitate, muncitorimea în unanimitate ei exprimîndu-și adevărată la grevă.

Întreaga presă socialistă, organizațiile muncitorești politice și sindicale și-au concentrat eforturile pentru ca pregătirea grevei să decurgă sistematic și în liniște, în scopul evitării provocărilor de pe urma căroră autoritățile, de regulă, izbuteau să aresteze noi cadre, pentru ca fiecare muncitor să fie conștient de menirea mării ridicări la luptă, accentuînd astfel asupra solidarității indestructibile de clasă. Ridicarea proletariatului român la luptă reprezenta nu o simplă acțiune revendicativă ca atîtea altele ce mai avuseseră loc, ci „lupta cea mai mare pe care a dus-o vreodată. Din această luptă ea (muncitorimea — n.n.) va ieși, ea va trebui să iasă victorioasă, pentru că dreptatea este de partea ei”. Greva generală de atunci era socotită „greva muncii împotriva parazitismului, greva flăminzilor împotriva imbuibaților, greva cinstei împotriva necinstei și a jafului”¹⁶.

Campania propagandistică se impunea cu atît mai virtuos, cu cît presa guvernamentală și cea pusă în slujba claselor exploataatoare, căutau prin numeroase articole, interviuri, comentarii să justifice poziția guvernului Averescu de tergiversare a rezolvării problemelor muncitorești, să provoace ostilitate în opinia publică și să o îndrepte împotriva organizațiilor muncitorești sub motivul că prin greva ce o puneau la cale ele vor face ca „populația să sufere”, că „viața economică a țării va fi stînjinită” și ca atare greva va fi „o calamitate neprevăzută”¹⁷. Documentat, presa socialistă a demascat aserțiunile și exagerările foilor burgheze, arătînd, în mod just că „Neamul nu suferă

cu prilejul grevei, ci luptă și nădăjduiește. El își așteaptă salvarea și știe, că lupta noastră e lupta sa”¹⁸. Pentru a prezenta lucrurile în adevărata lor lumină și a defini caracterul grevei generale, faptul că ea se datorește exclusiv atitudinii autorităților guvernamentale, Comisia generală a sindicatelor a editat și difuzat manifestul „Către opinia publică”, în care se spunea: „Lupta noastră nu este pentru noi, ci pentru toți și în interesul tuturor... Departe de a fi un gest de dușmănie contra locuitorilor țării, cum vrea să spună presa politicienilor interesați, greva generală a muncitorilor din România este actul eroic al unor cetățeni care nu doresc decît liniștea internă prin domnia legilor”¹⁹. Printr-o astfel de viziune era prezentată greva generală opiniei publice, tuturor oamenilor de bună credință, ca o acțiune menită să impună, în acea vreme, restabilirea drepturilor și libertăților democratice, să asigure dezvoltarea României pe drumul progresului social, o viață umană pentru membrii societății.

IDEEA DECLARĂRII grevei generale a stîrnit ample discuții dincolo de baricadă, unde, de pe poziții diferite, ziare și personalități politice au comentat, sub cele mai diverse aspecte, modalitatea desfășurării acestei mari acțiuni muncitorești, consecințele sale economice și politice. Date fiind împrejurările istorice, faptul că numeroase acțiuni din anii avîntului revoluționar demonstrau capacitatea de luptă a proletariatului și ținînd seama că în vara anului 1920 marile greve demonstrative pe ramuri industriale și pe orașe erau semne ale unor lupte noi și de mari proporții, că evenimentele se precipitau și nu se știa pînă unde și cum vor evolua ele în timpul grevei, toate acestea au pus numeroase semne de întrebare partidelor și grupărilor burgheze. „Simpla anunțare a grevei generale — scria „Izbinda” — a produs tulburare”, care, după cum menționează același ziar, s-a resimțit imediat, căci „leul nostru a suferit o nouă scădere, prețurile pe piață au sporit și condițiile de viață s-au îngreuiat în câteva luni”²⁰. Un alt ziar și mai alarmat de situația creată scria „Ne aflăm în fața unui fapt foarte grav și a unei amenințări care poate dîntro zi pe alta să aibe consecințe incalculabile”²¹. Alte organe de presă burgheze recomandau guvernului să întreprindă o acțiune mai largă de regrupare a forțelor în vederea

stăvilirii avîntului de luptă al maselor muncitoare, „cuprinse de bolșevism”²²; ele căutau să „tempezeze” atitudinea ostilă de pînă atunci a opoziției, chemînd-o să dea sprijin guvernului²³. Reconcilierea forțelor burghezo-moșierești este tipică în asemenea împrejurări, tendințele de regrupare a reacțiunii scoînd în evidență tocmai teama lor de lupta maselor. Surprinzînd acest fenomen, ziarul „Socialismul” scria în acele zile, că „frontul averescano-brătienisto-marghilomanist contra muncitorimii e încheiat și tancurile și mitralierle au luat poziție contra grevei generale”²⁴. Un alt ziar al vremii scria că în fața grevei generale pe care Partidul socialist și Sindicatele muncitorești au anunțat-o „liberalii, conservatorii, făzlăuanii și vintileștii și-au dat o mină prietenă și tremurîndă”²⁵.

Hotărîrea muncitorilor de a declara greva generală pentru impunerea revendicărilor politice și economice de mare stringență, a devenit realitate la 20 octombrie 1920. La semnalul dat de Partidul socialist și Uniunea generală a sindicatelor, clasa muncitoare de pe întreg cuprinsul țării a răspuns prin părăsirea generală a lucrului. Presa democratică exprima, în ultim moment, cuvinte calde de salut și îmbărbătare muncitorimii: „Cît zețarii mai culeg încă, și cît rotativele mai tipăresc — scria „Chemarea” — să adresăm un ultim salut aurorii superbe, roșii, aurorii socialiste de libertate și de justiție socială, pe care o reprezintă greva generală”²⁶. Manifestul Comitetului Executiv al Partidului socialist și al Comisiei generale a sindicatelor, intitulat sugestiv: „Trăiască greva generală!”, relata în termeni concizi și mobilizatori: „De azi, toată muncitorimea de la un capăt la altul al țării, a intrat în grevă. ...Muncitorimea din România a intrat azi în lupta cea mai mare pe care a dus-o vreodată. Din această luptă ea va ieși, ea va trebui să iasă victorioasă, pentru că dreptatea este de partea ei... Trăiască greva generală! Trăiască socialismul!”²⁷.

EXPERIENȚA GREVEI generale pentru lupta revoluționară a proletariatului român depășește cadrul unor acțiuni revendicative, ea se răsfrînge asupra întregului mers de dezvoltare a societății românești. Procesul de clarificare ideologică din rîndurile partidului socialist se intensifică, are loc o cristalizare mai profundă a ideilor, o delimitare a pozițiilor, se trece în etapă nemijlocită a procesului final de transformare a partidului socialist în partid

comunist, principalul învățămînt desprins din greva generală. Tocmai acest fapt l-au avut în vedere un grup de socialiști, atunci cînd au declarat că, în ciuda slăbiciunilor proprii, a terorii autorităților burgheze, „greva a reușit. Ea ne-a arătat, că cei eiști gași de idealul socialist, pot fi ingenunchiași pentru mo-

ment, dar nu înfrinși!”²⁸. Într-adevăr, muncitorimea n-a fost înfrîntă, ea s-a recules, și-a strîns rîndurile pentru făurirea măreșului stat major, care s-o conducă în lupta pînă la victoria finală. Și acesta a fost Partidul Comunist Român, creat la congresul din mai 1921, care în po-fidă greutășilor și furtunilor ce le-a

avut de înfruntat și de invins, a reușit să conducă poporul român pe drumul luptelor deschise contra exploatașilor, pentru înfăptuirea insurecșiei nașionale din august 1944, pentru construirea societășii socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

¹ NICOLAE CEAUȘESCU — România pe drumul desăvirșirii construcșiei socialiste, I, Editura politică, București, 1968, p. 352.

² Greva generală din România 1920, Editura politică, București 1960. A se vedea și studiile publicate în revista „Anale” nr. 3, 4, și 5/1960, în „Studii” nr. 5/1960, „Revista arhivelor” nr. 2/1960.

³ „Anale” nr. 5/1965.

⁴ „Socialismul”, an XIV, nr. 234 din 18 octombrie 1920; a se vedea articolele publicate în ziarele: „Muncitorul căilor ferate” nr. 36 din 20 octombrie 1920, „Tribuna socialistă”, anul XVI, nr. 41 și 42 din 10 și 17 octombrie 1920; „Maros-völgy Munkás”, an. I, nr. 7 și 8 din 16 și 21 octombrie 1920; „Metalurgistul” an. I, nr. 7 din 15 decembrie 1920; „Gewerkschaft” an. I nr. 10 și 11 din 20 octombrie 1920; „Minerul” an. II, nr. 19 și 20 din 24 septembrie și 15 octombrie 1920 și nr. 6 din 15 iunie 1921; „Erdely Népszava” an. I, nr. 88, 89, 90 și 91 din 18, 19, 20, 21 octombrie 1920; „Imbrăcămîntea” an. I, nr. 14 din 15 octombrie 1920.

⁵ „Socialismul” anul XIV, nr. 234, din 18 octombrie 1920.

⁶ „Muncitorimea în ajunul grevei generale” („Chemarea”, an. III, nr. 488 din 13 octombrie 1920).

⁷ „Chemarea”, an. III, nr. 490 din 15 octombrie 1920 („Greva generală”).

⁸ „Adevărul”, an. XXXIII, nr. 11215 din 21 octombrie 1920.

⁹ „Chemarea”, an. III, nr. 496 din 22 octombrie 1920.

¹⁰ „Ceferistul din Ardeal”, an. II nr. 11 din 15 iulie 1920.

¹¹ Ibidem.

¹² „Adevărul”, an. XXXIII, nr. 11217 din 23 octombrie 1920.

¹³ „Renașterea română” nr. 496 din 14 octombrie 1920.

¹⁴ „Universul” nr. 253 din 20 octombrie 1920.

¹⁵ „Îndreptarea” nr. 239 din 19 octombrie 1921; „Steagul” nr. 789 din 20 octombrie 1920; „Avîntul” nr. 293 din 14 octombrie 1920; „Izbînda” nr. 638 din 18.X.1920.

¹⁶ „Socialismul”, an. XIV, nr. 237 din 22 octombrie 1920.

¹⁷ „Izbînda”, an. II, nr. 634 și 638 din 14 și 18 octombrie 1920; „Steagul” an. III, nr. 789 din 20 octombrie 1920; „Mintuirea” an. II, nr. 545 din 22 octombrie 1920.

¹⁸ „Socialismul” an. XIV nr. 236 din 20 octombrie 1920.

¹⁹ Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R., cota D. IV—5.

²⁰ „Izbînda”, an. II, nr. 638, din 18 octombrie 1920.

²¹ „Universul”, an. XXXVIII, nr. 253 din 20 octombrie 1920.

²² Ibidem.

²³ „Mintuirea”, an. II, nr. 545 din 22 octombrie 1920; „Fără a apăra guvernul și fără a-i găsi cea mai mică justificare a prezenșei lui la cîrmă, ne găsim totuși alătura de el în lupta cu mișcarea socialistă” („Steagul” nr. 789 din 20 octombrie 1920).

²⁴ „Argus”, an. XXXIII, nr. 11214 din 20 octombrie 1920.

²⁵ „Chemarea”, an. III, nr. 496 din 22 oct. 1920.

²⁶ Ibidem.

²⁷ „Socialismul”, an. XIV, nr. 237 din 22 octombrie 1920.

²⁸ Arhiva I.S.I.S.P., cota A, inv. 26.

ÎN 1971

ABONAȘI - VĂ

LA REVISTA

„PRESA NOASTRĂ”

DEMISIA URLICULUI

A. SOCACIU

IN VECINĂTATEA redacției „Trompeta”, într-un vad foarte aglomerat, și-a găsit loc ideal urlicul nostru, care ne mintuiește 30 la sută din tiraj. Lumea-i spune „Cocoșul cu bonetă”, fiindcă urlicul începe să cînte odată cu cocoșii; „Ia la tata, ia la tata! Caldă de la rotativă!” In cap poartă o bonetă albastră pe care scrie cu litere aurite „Trompeta”.

Îl cunoaște toată suflarea orașului și — mărturisesc sincer — soarta multora din edițiile locale ale „Trompetei” stă în gura „Cocoșului cu bonetă”, care, intuind gustul opiniei publice locale, știe ce titluri să propage în eter: „Cine ne bate cuie-n talpă!”, „Chitarele melancolice din Valea Morții!”, „Un deget pe buton la ora X!”, „O diferență prea mică pentru un asediu cu 24 șuturi, 3 bare și 24 cornere!”.

Titlurile pe care, din diferite motive lingvistice, sau de mărime, nu le poate memora, „Cocoșul cu bonetă” le retușează după criterii pur practice, folosind un lexic original: „Adamache a fiert-o în Mexic!”, „Zulangiul de la poștă a fost priponit!”, „Cu mîna pe față, cu „Dacia“-n Olt!”.

Și lumea se-mbulzește la „Cocoșul cu bonetă”, ca ghilimelele-n „Trompeta” după apariția foiletonului lui Sergiu Fărcășan. Pe la ora nouă, 30 la sută din tirajul „Trompetei” s-a epuizat și urlicul se duce acasă să facă oră de vocaliză, pe bază de ouă crude...

Ei, dar ce nu știți dv. despre „Cocoșul cu bonetă” e că acest urlic atît de popular, atît de îndrăgit în orașul „Trompetei”, are un dușman de moarte, care și-ar da salariul pe doi ani și pe de-asupra și acordul, numai să-l știe mut ca pămîntul. Pe acest invederat vrăj-

maș al urlicului îl cheamă Ion Papanas și e redactor II tocmai la ziarul „Trompeta”. Dimineața, cînd Papanas îl aude pe „Cocoșul cu bonetă” debitînd concertul la zi, îl apucă toate celea; fața i se preschimbă într-o vinătă, părul să i se facă măciucă, ochii îi ies din orbite ca două cocoloașe, picioarele i se-nmoale ca plastilina. Și așa o ține Papanas pînă ce urlicul a vîndut ultimul număr din „Trompeta”.

Atunci își revine din sfîrșeală și aleargă ca zălud, ca să-i țină calea „Cocoșului cu bonetă”.

— Ce-ai cu mine, cocoșel? — se tinguie Ion Papanas. De ce mă omori cu zile? Ce ți-am greșit, de mă ții în acest groaznic anonim?

— Eu n-am cu nimeni nimic. Îmi vînd foile și-mi vād de-ale mele.

— De cinci ani, de cînd urlicești, nu ți-a sărit în ochi măcar un titlu de-al meu? Curată discriminare! Încă nevastă-mea îmi zice: „Bine mă Ionele, nu te strigă și pe tine zarva asta de cocoș? Gîndești că nu scrii la „Trompeta”, ci la o gazetă de pe planeta Venus”. Zi că n-are dreptate.

— Poate că nu-ți potrivești dumneata titluri mai bătătoare la ochi.

— Pe dracu! Păi pe pagina-nțîia de azi nu te-a mormit titlul pe care l-am pitrocit trei ceasuri încheiate? Auzi ce isteț sună: „În timp ce vacile de la C.A.P. Stupu sînt în carne bună și foarte corpolente, de ți-i mai mare dragul, vacile de la Bodeni sînt numai piele și oase, de te miri cum mai rezistă la diversele maladii”. Ce zici de el?

— Isteț, da-i prea lung. Eu nu-s actor, is urlic. La mine intră greu, iese ușor. Pînă-l învăț, m-apucă toți dracii. Și pînă ce strig un titlu de ăsta, vînd cinci numere și-mi aprind și-o țigare.

— Mă persecuți, cocoșel.

— Cum zic, mai scurt tovarășe Papanas, că-mi încarci gura prea din cale afară și-ți încurc strofele de nici dracu' nu le mai dă de rost!

Ion Papanas scoate din buzunar o foaie de hîrtie, pe care i-o întinde urlicului.

— ăsta-i titlul meu de mîine. Ai timp să-l înveți. Țin mult la el, fiindcă mi-a atras elogiile colegiului de redacție. Ascultă ce titlu săltăreț, colorat: „50 de scroafe de la C.A.P. Pădureni, față tot cîte 0,8 la sută purcei, deoarece medicul veterinar de circumscripție, Istrate Mitruț nu ia măsuri imediate de combatere a sterilității infantile în sectorul porcine”. Dacă mi-l cînti, cum ai cîntat alaltăieri titlul ăla cu bărbosul de Manson, îți cumpăr stocul de retur pe-o lună.

— Mi-oi da silința să-l învăț, dar nu garantez că nu iese vre-un carambol. Cum zic, stau cam pe drojdie cu memoria. Cîte titluri am băgat la bostan în cinci ani de urliceală, mă mir cum de n-am ajuns încă la balamuc. Că eu cînd vînd „Trompeta”, fac patru operațiuni de-o-dată — ca Napoleon — cu gura momesc cumpărătorul, cu o mîna îi dau foaia, cu cealaltă îi iau biștarii și cu ochii-s în patru la cei care se autoservesc.

— Dimineața voi sta la geam să te-aud...

— Și eu numai cu un ochi voi sta în patru la zulangii; cu celălalt tot la dumneata.

Și dimineață, în timp ce Ion Papanas își scoate capul pe gearmul de la etaj, „Cocoșul cu bonetă” strigă cît îl ține gura: „Scroafele lui Mitruț din Pădureni față tot cîte 0,8 la sută! Ia purceaua! Ia sterila! Ia infantila!”

Și teancul de „Trompete“ se topește văzînd cu ochii.

Papanaș auzindu-și prelucrat titlul în chip atît de monstruos, își smulge părul din cap, țopăie, urlă și coboară treptele ca un bolid. Își taie pîrtie cu coatele printre cumpărătorii care asaltează toneta „Cocoșului cu bonetă“.

— Ce-mi făcuși, cocoșel? Mi-ai asasinat titlul!

— Ia porceaua! Ia sterila! Ia infantila!

— Erată! Cer erată!

— Dau erată! Dacă fată!

Cînd e-n exercițiul funcțiunii „Cocoșul cu bonetă“ nu vede, nu aude. Strigă și-mparte „Trompetă“, refuzînd orice dialog care lovește în dever. Așa că Ion Papanaș se retrage din viltoare, deprimat total de incompetența profesională a urlicului.

Îl așteaptă însă la colț pînă-și termină zgomotoasa-i slujbă, ca să-l admonesteze în particular.

— Cum îți permiți cocoșel să atentezi la integritatea titlurilor mele? Află că secretarul nostru de redacție, ascultîndu-te, de indignare

a vrut să sară pe geam, să te mănince cu bonetă cu tot.

— V-am spus că stau șubred cu memoria și că titlurile astea lăbărțate, ca plăcintele de Bran, nu mai încap în dovleac.

— Să zicem că te iert. Cu o condiție însă. Mîine dimineața îți dau prilej de reabilitare, cu un titlu pe-antîia, în cercevea. L-am concentrat la maximum, ca să-ți vin în ajutor. Ascultă-l și bagă-l la vasilcă, integral: „Îngrășarea la trup și sporul în greutate al batalilor nu se realizează de la sine, prin bunăvoința ciobanilor, ci este un proces care trebuie să găsească ecou și la consiliile de conducere ale C.A.P., specialiștii de la U.J.C.A.P. și Direcția agricolă, care...“

— Mare, lung, nu intră! Știi ce, tovarășe Papanaș? Fă din articol titlu și pune titlul ăsta ca articol, poate-s în ciștig și eu, și mata, și cititorul. Ce zici?

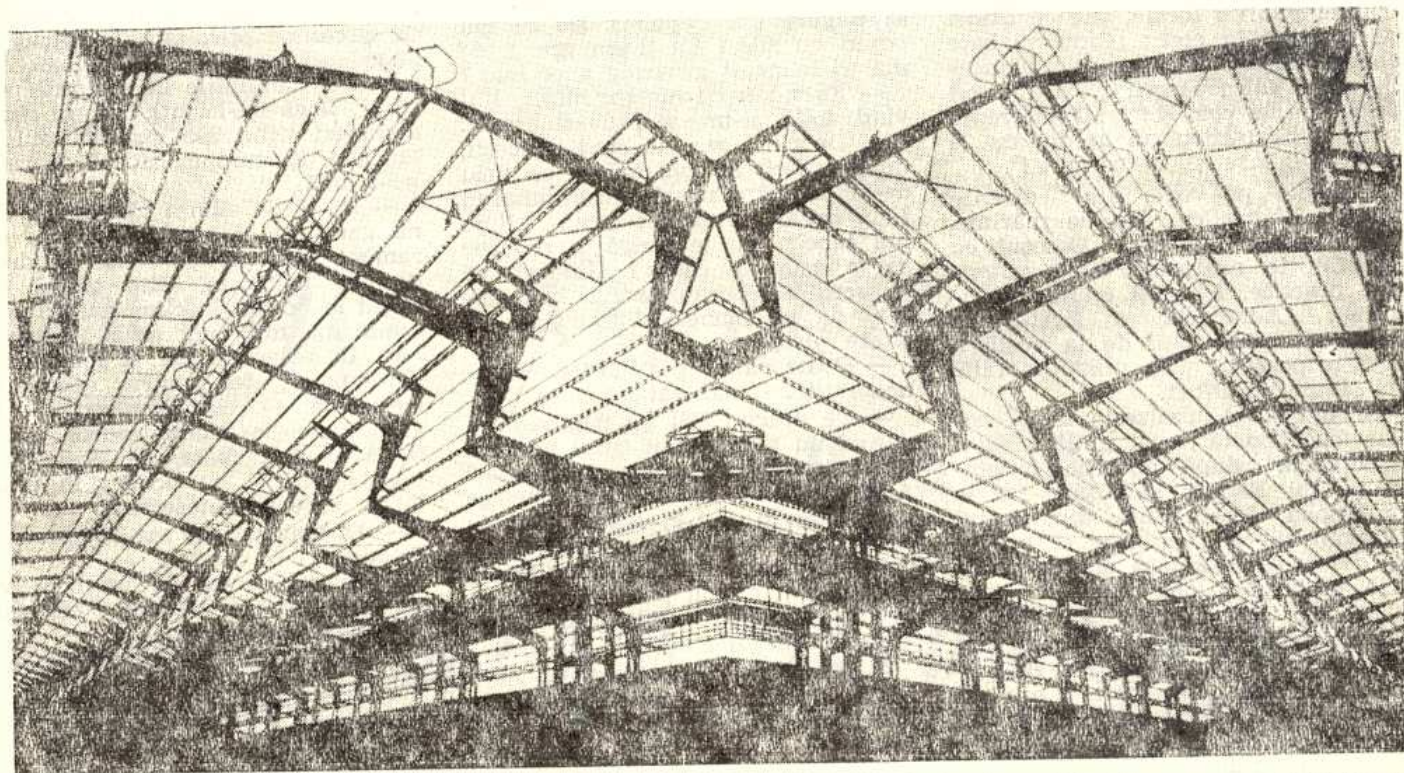
— Dumneata ești urlic, nu te pricepi la tainele redactării. Ia-l cum ți-l dau și-l învață cum l-am rînduit eu. Și dacă mi-l stîlcești și pe ăsta, înseamnă că mă sapi la auto-

ritate și atunci schimb foaia: îți răstorn toneta și te dau și-n judecată pentru infracțiunea de uzurpare de titlu fals. Atît!

„Cocoșul cu bonetă“ e un tip docil, nu-i intră în fire să se contreze cu cei care scriu „Trompetă“. E conștient cît de chinuit se naște un titlu, pe care el, urlicul, nu-l poate nici măcar învăța pe de rost. Pleacă deci, promițînd că-l va repeta și-n somn. Dar dimineața, la strigare, Ion Papanaș se prăbușește într-un fotoliu și-și blesteamă ziua cînd a rotunjit primul titlu din „Trompetă“. Secretarul de redacție, în culmea indignării, telefonează la P.T.T.R. cerînd concedierea imediată a urlicului, pentru culpa de lessecretariat...

De prisos însă: „Cocoșul cu bonetă“ își prezentase demisia, pe baza unei indicații medicale, potrivit căreia era amenințat de o iminentă zdruncinare a memoriei...

Drept urmare „Trompetă“ înseamnă la mica publicitate un anunț lapidar: „Căutăm urlic, cu studii superioare (de preferință artă dramatică, secția declamatorie). Asigurăm bonetă...“

„PĂIANJENUL DE OȚEL“

Foto: ARCADIE OSMULCHEVICI Redacția publicațiilor pentru străinătate

CAROL ROMAN

LA LYON, pe urmele artei tipografice

DOUĂZECI DE SECOLE de istorie — e ceva! Un asemenea trecut — dacă vreți, chiar și numai în sens strict *temporal* — ar fi putut să dărime Lyonul mai aprig decât orice calamitate; pentru că nu puține sînt cazurile cînd vestite orașe ce-și trag originile încă din vremurile Imperiului roman au dispărut de pe hartă or, în situații mai bune, s-au transformat, mai cu seamă în ultimul secol, în formidabile cimitire de „souvenir“-uri, de pe urma cărora trăiesc zeci și chiar sute de oameni, respectivele urbe devenind complet insensibile în fața timpurilor prezente.

Ceea ce nu este cazul orașului Lyon care, dimpotrivă, dovedind o surprinzătoare tinerețe de forțe trece cu „brio“ examenul permanent al exigențelor vieții moderne. Se produce o ambianță armonioasă între trecut și prezent și transformă Lyonul în „cel mai tînăr dintre bătrînele orașe ale Europei“ — după cum sună butada preferată a primarului său, dl. Jean Lacoste, om de cultură și de acțiune, deopotrivă.

Parcurgînd orașul te invadează tentațiile... în sensul strict al numeroaselor subiecte pe care le-ai putea aborda în scris. Vestigiile capitalei Galiei romane... renumită patrie a meșterilor mătăsii... locul de baștină al neînfricatului Pantagruel, fiu literar al genialului Rabelais... capitală recunoscută a gastronomiei...

Din acest univers terestru, plin de culori și sensuri, voi alege doar momentul de reculegere pe care-l

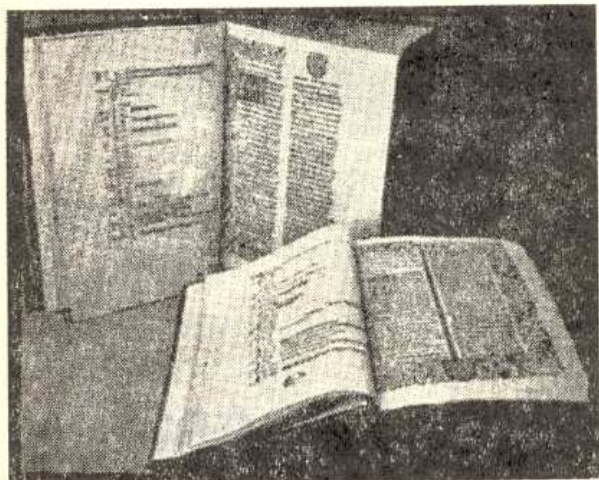
prilejuiește întîlnirea cu celebra Biblie a lui Gutenberg, realizare excepțională, ferită magistral de dinții Timpului.

Reculegerea de care amintesc rezultă cu evidentă pentru orîșicine, are un sens strict ateu, exprimînd admirația umană în fața operei unui om genial care chiar dacă nu are paternitatea artei imprimeriei în sensul larg, este titularul

primei tipografii cu litere mobile din metal. Acest unicat renumit l-am găsit la „Muzeul Imprimeriei și al Băncii“, instalat într-un vechi hotel de pe strada Poulaillerie, datînd din secolul XV, în care în secolul următor s-a aflat primăria orașului. Muzeul este socotit a fi, deopotrivă, un instrument didactic de învățămînt și de cultură, atît pe plan tehnic cît și estetic.

Muzeul Imprimeriei și al Băncii

Prima biblie lioneză confruntată cu manuscrisul (Neumeister, 1484)

Secțiunea dedicată artei imprimeriei deține o seamă de unicate faimoase: manuscrise cu o caligrafie de invidiat, incunabule albite de vremi, prese greoaie din secolele XVII și XVIII. Alături de acestea viețuiesc — pilduitoare pentru civilizația scrisului și a televizorului — papirusuri, foi de palmier, tăblițe de lut, 2200 de suluri de pergament și o bogată informație, inedită deseori, asupra apariției și dezvoltării artei imprimeriei... Încît nu poți rezista tentației și parcurgi pe îndelete această comoară informațională despre o meserie aflată la infrastructura îndeletnicirilor noastre gazetărești.

Cîteva mărturii istorice atestă faptul în general acceptat că chinezii sînt inventatorii recunoscuți ai imprimeriei. Începînd din secolul VI e.n. în China s-a realizat un progres decisiv prin folosirea unor peceți gravate nu în adîncime ci în relief, în sens invers, capabile să creeze pe un fond alb, o imprimare corectă. Pe de altă parte, xilografia sau gravura în lemn erau larg răspîndite în epoca Su-ei (secolele VI—VII e.n.) în principal pentru editarea unor calendare astrologice populare. În Muzeul din Lyon se află expusă o fotocopie după cea mai veche carte imprimată cunoscută pînă în ziua de azi — un text budist din anul 868, al cărui origi-

nal se păstrează la British Museum din Londra. Perfecționarea acestui mod de imprimare cu caractere mobile îi aparține lui Pi Cheng, care a trăit în secolul XI e. n.

O seamă de exponate atestă faptul că invenția chineză s-a răspîndit în Europa, pînă în Flandra, prin intermediul mongolilor și al arabilor. Coster (1370—1439) din Harlem imprima texte și chiar imagini prin mijlocirea unor bucăți de lemn gravat. Deci Gutenberg fără să fie inventatorul caracterelor mobile este totuși părintele tipografiei, adică al imprimării cu caractere din metal agățate într-o matrice și aplicate pe hîrtie prin intermediul unei prese de imprimat.

Biblia lui Gutenberg întilnită în muzeu, realizată în anul 1450 la Maiența, are 42 de rînduri pe o pagină, fără să fie datată. Această artă a impresionat omenirea. O seamă de mărturii atestă că imprimeria s-a răspîndit rapid în Germania, în special la Strasbourg (1460), la Bamberg (1461), Ulm, Bâle, Augsburg, Köln. În aceeași perioadă se deschid imprimerii în Italia — la Roma în 1464, la Veneția în 1469. În Spania către anul 1500 lucrau deja 26 de meșteri și lucrători tipografi germani. Fotocopii, tipărituri medievale și utilaj primar tipografic sînt mărturia unei adevărate invazii a artei tipografice ce a cuprins

Europa acelor timpuri. Tipografiile se deschid, după cum urmează: La Londra în 1477, la Oxford în 1478, în țările scandinave în 1482, la Constantinopol în 1490, în Mexic în 1550, în America de Sud în 1586, în America de Nord în 1640.

Meșteșugul tipografiei devine o Artă. O seamă de lucrări ce aparțin lui Martin Krautz sau Ulrich Gering, realizate în atelierele tipografiei din incinta bibliotecii din Sorbona, pe atunci condusă de Guillaume Fichet, impresionează prin finețea caracterelor, prin calitatea desăvîrșită a imprimării. O galerie de fotografii prezintă familiile cele mai celebre de artiști ai imprimeriei europene: Aldes, Giunti, Elsevier și într-o epocă ceva mai recentă, Didot, Bodoni, Baskerville, Breitkopf. Aceste înșiruri ne aduc aminte de denumirea curentă a unor caractere de literă folosite în tipografiile noastre!

Tehnica imprimeriei a rămas multă vreme neschimbată fiind revoluționată abia în secolul trecut ca urmare a unor invenții și în mod special a linotipului americanului Mergenthaler. Muzeul prilejuiește o interesantă trecere în revistă și a preocupărilor moderne de a îmbunătăți străvechea artă a imprimeriei prin diverse procedee fotomecanice, care suprimă folosirea caracterelor grele de plumb. Dintre acestea, cel mai răspîndit este „lumitypul“, o mașină tipografică care a renunțat complet la plumb, fiind înzestrată în schimb cu un sistem fotomecanic evoluat.

Muzeul vizitat la Lyon se numește „...și al Băncii“. Alăturarea nu este întîmplătoare. Și poate că una dintre cele mai desăvîrșite ipostaze ale artei imprimeriei aveam s-o întîlnesc peste cîteva zile într-un cabaret original din Cartierul Latin denumit „al Bancnotelor“. În acest cabaret, fiecare vizitator străin este rugat să lipească bine, cu un clei special, pe pereți, o bancnotă din țara sa. Unele peste altele bancnotele, realizări splendide ale artei imprimeriei, alcătuiesc un decor inedit și vesel.

Incepînd cu acest număr, pornește la drum — în paginile revistei noastre — o nouă rubrică: CALEIDOSCOP ZIARISTIC. Intenționăm să cuprindă scurte amintiri — de preferat sub formă anecdotică — manuscrise inedite, cugetări, epigrame, întâmplări demne de a fi rememorate, din presa de ieri și de azi; de asemenea fotografii document — reunind figuri de gazetari progresiști din trecutul presei românești.

Ne dăm seama că noua noastră rubrică va putea deveni tot mai atractivă și mai interesantă doar cu concursul dv., stimați cititori și colegi, de aceea vă invităm să ne trimiteți sugestii și mai ales materiale, pentru care vă mulțumim anticipat.

POVEȘTEȘTE: acad. VICTOR EFTIMIU

IN ACELE VREMURI grele pentru mine, era prin 1906, n-aveam de ales, cum aleg debutanții de azi, care își prețuiesc atât de stratosferic „geniul”, încît măsoară cu astrale cumpeni, și cu pretenții jupiteriene orice însărcinare pe care le-o oferi, ca să-și cîștige prin condei, începutul existenței.

La șaptesprezece ani, eram ajutor de corector de noapte la „Adevărul”. Unica retribuție: libertatea de-a dormi pe biroul redacției, pe-o saltea de ziare, între orele 4 și 7 dimineața, cînd se făcea o pauză între ediții.

Ajutor de reporter, onorific, m-am remarcat prin relatarea cîtorva crime din jurul Bucureștilor și am devenit colaboratorul șefului meu la traducerea în fascicole a unui roman „Marchiza blestemată”, care se tipărea în pavilionul tipografic al „Adevărului”, din expoziția aflată în Parcul Carol I (1906) astăzi Parcul Libertății.

Cele șaisprezece pagini ale fascicolei erau plătite cinci lei din care eu luam jumătate, cu obligația de a face traducerea integrală. Fericirea n-a ținut prea mult: romanul ajungea

spre final, vertiginos. L-am lungit dincolo de intențiile autorului, inventînd multe fapte noi personagiilor, prin propria mea imaginație. Cu vreo zece fascicole l-am lungit...

Prima sumă importantă pe care am avut-o în palmă au fost 14 lei de argint, leafa pe o săptămînă la „Cronica” lui Toma Basilescu, un cotidian, a cărui redacție era în strada Cazarmii. (Scriam și acolo, multe și de toate.) Cînd am luat leafa primei săptămîni — nu-mi venea să cred. Mutam banii dintr-un buzunar în altul, îi mai număram o dată și iar îi treceam în altă mîină. Mi-e foarte vie, în amintire — nu știu de ce mi-a rămas atât de precis acel moment și acel peisaj, — o numărătoare extaziată, făcută în piața Sfintu Gheorghe, lingă magazinul de fierărie „Radu Gologan”. Ce euforie!

Pe urmă am fost corector de noapte la „Epoca”. Lucram pînă-n zori, iar pe la patru dimineața plecam la poștă, pe niște vișore cumplite, să iau ultimele telegrame ale agenției Havas, și le aduceam înapoi la tipografia din strada Academiei,

Victor Eftimiu în anii în care s-au petrecut faptele pe care le povestește

cam pe unde este acum un restaurant lângă hotelul Union.

La „Epoca“ eram destul de bine plătit — aveam cinci lei pe noapte — dar n-am putut rămâne mult, fiindcă m-am îmbolnăvit de gălbănare. Acolo l-am cunoscut pe gazetarul Timoleon Pisani, care era director și m-a văzut o singură dată când m-a sfițuit să scot afară litera l de cite ori era adăogată la D.

— Acest l e inutil. Ajunge „d. Nicu Filipescu“ — nu trebuie scris „dl. Nicu Filipescu“ — mi-a recomandat d. Pisani și de atunci i-am urmat sfatul cu sfințenie.

Cam în același timp apărea la București „Bibiloiul“, o revistă „galantă“, tipărită pe hirtie roșie, care se vindea foarte bine. Revista n-avea redactor. Cele șaisprezece pagini erau alimentate de colaborarea cititorilor trimisă prin poștă.

Hotărît să facă sacrificii pentru a-și îmbunătăți „Bibiloiul“, editorul mă însărcină cu redactarea lui, în schimbul a cinci lei săptămînal. M-am pus pe treabă cu juvenil devotament și ardore, scriind întreaga foaie, temperînd ținuta ei prea „galantă“, făcînd corecturile, alegînd ilustrații din revistele străine de specialitate, în frunte cu „La vie parisienne“.

Dar pe măsură ce „îmbunătățeam“ revista, tirajul scădea. Editorul mă amenința cu suprimarea „Bibiloiului“ și începu, în prealabil, să-mi reducă la trei lei salariul săptămînal.

Descurajat, n-am mai scris, n-am mai tradus nimic. Dădeam la tipar proza vulgară și versurile scrîntite ale colaboratorilor externi, fără să le mai îndrept, fără să le mai citesc măcar și fără să mai fac corecturile. „Bibiloul“ redeveni tipăritura oribilă, cu text idiot, cu greșeli gramaticale și cu litere sărite, cu rînduri amestecate, cu clișee năclăite... Și tirajul începu să crească...

Morala fabulei

În anii cînd conducea „Cuvîntul liber“, revistă de curajoasă atitudine antifascistă, Tudor Teodorescu-Braniște era adesea vizitat de tineri debutanți care aduceau spre publicare tot felul de articole, note, comentarii. Textele bune, evident, vedeau lumina tiparului, uneori cu o promptitudine care uimea pînă și pe autorii lor. Dar multe manuscrise, considerate necorespunzătoare, luau și drumul coșului de hirtii.

S-a întîmplat o dată ca printre aceste manuscrise nepublicabile să se afle o poezie semnată de un tînr care, inchipuindu-și că poate să influențeze opinia directorului amintindu-i că îi este rudă, s-a prezentat personal la redacție. Braniște l-a primit politicos, i-a oferit o țigară și i-a comunicat cu părere de rău de ce nu s-a publicat poezia. Cînd tînrul i-a amintit de rube-

denie, Braniște i-a răspuns zîmbind:

— Dragul meu, tata a fost ani de zile directorul unei școli primare la Pitești. Avea o reputație de dascăl sever, dar drept. Cînd un elev știa carte, lua notă mare. Cînd însă nu, tata nu sta la discuție. Poate că n-ai să crezi, tinere, dar pe unul din frații mei, care nu se împăca deloc cu aritmetica, nu s-a sfiit să-l lase repetent. Mai mult chiar: cînd în anul următor acesta, punîndu-se serios pe învățatură, a obținut asemenea note încît i s-ar fi cuvenit chiar un premiu, tata abia s-a hotărît să-i dea o mențiune, considerînd că un elev care repetă clasa și care deci cunoaște în bună măsură materia predată, are în orice caz un mare avantaj față de colegii săi. Cum aș putea să procedez altfel decît am învățat de la tata? Mai repetă și dumneata încercarea de poezie... Poate că pînă la urmă...

Adresant... necunoscut

Către sfîrșitul secolului trecut, a apărut la Fălticeni, sub conducerea lui Artur Gorovei, o revistă de folclor: „Șezătoarea“. Dornic să-și asigure colaborarea a cit mai multe personalități, Gorovei a înscris de la început printre abonații onorifici și pe marele folclorist sucevean Simeon Florea Marian.

Primind primul număr al revistei, S. Fl. Marian s-a grăbit să-i trimită lui Gorovei o scrisoare de elogii, însoțită de un articol pentru revistă, în coloanele căreia problemele de etnografie și folclor ocupau un loc de frunte. Expediată pe adresă: Direcțiunea revistei „Șezătoarea“, scrisoarea n-a ajuns la destinație, în Fălticeni. Din vina poștei sau poate din neatenția expeditorului, plicul a poposit la Botoșani, la

sediul unei asociații feminine de binefacere, asociație ce-și desfășura activitatea sub denumirea „Șezătoarea“. Deschizîndu-l, onorabilele doamne din comitetul asociației au constatat, desigur, eroarea, dar nimeni nu s-a învrednicit să îndrume corespondența spre destinatarul real. Drept care, Arthur Gorovei a rămas multă vreme supărat că S. Fl. Marian n-a dat nici un semn după apariția revistei, iar acesta, la rîndul lui, că trimițînd articolul, directorul nu numai că nu i l-a publicat, dar nici măcar nu i-a adresat un cuvînt explicativ de răspuns.

Intîmplarea s-a lămurit abia după cîțiva ani, cînd cei doi cărturari s-au întîlnit la Suceava.

C. DARIE

RENGHIURILE GREȘELILOR DE TIPAR

Greșelile de tipar au prilejuit și uneori continuă să prilejuiască cele mai năstrușnice surprize.

Evident, fără voia colaboratorilor noștri de preț, tipografii. Dar în ritmul viu al apariției unui cotidian sint aproape inevitabile.

Imi amintesc de unele greșeli de tipar, remediate la vreme și care prin insolitul lor ar fi avut cele mai ilariante efecte.

Lucrînd în redacția ziarului A. trebuia să relatez despre cuvîntarea pe care un ilustru personaj a rostit-o la înmormîntarea unui binecunoscut actor.

După ce sintetizasem în cîteva fraze conținutul cuvîntării, am încheiat relatarea cu propriile cuvinte ale vorbitorului :

„Dormi, prietene, dormi în pace !“

Ei bine, cum credeți c-a apărut în șpalt :

„Dormi, prietene, dormi în paie !“

Paie în loc de pace...

Altădată, într-un reportaj liric înfățișam viața unui celebru pictor retras la țară să creeze în plină natură.

Și într-o frază scriam următoarele :

„Maestrul I. e fericit : poiana a devenit muza care-i inspiră penelul !“

Greșeala de tipar a jucat și de data aceasta o farsă nebănuită, care l-ar fi făcut pe maestru să se supere definitiv pe redacție.

Iată fraza respectivă :

„Maestrul I. e fericit : joiana a devenit muza care-i inspiră penelul !“

Vă-nchipuiți, Joiana în loc de poiana...

În sfîrșit, una din cele mai boacâne și mai amuzante greșeli de tipar s-a produs cu ocazia vizitei făcute în țara noastră de către ministrul poștelor al unui staț prieten. Ministrul era o femeie, una dintre primele

femei, pe vremea aceea, ajunsă într-un post de mare răspundere.

Evenimentul avea așadar o dublă semnificație pe care țineam s-o subliniez cu toată amplexarea cuvenită.

De aceea scrisesem un articol pe două coloane cu următorul titlu :

„Doamna X, prima femeie ministru al poștelor ne vizitează țara !“.

Ce m-aș fi făcut dacă la corectură n-aș fi observat această enormitate :

„Doamna X, prima femeie ministru al poștelor ne vizitează țara !“

În loc de ministrul poștelor, ministrul poșetelor... Și gîndiți-vă, pe de-asupra era vorba și de o femeie...

ȘTEFAN TITA

FOTOGRAFIA-DOCUMENT

Mihai Carp (stînga) — Mihail Sadoveanu (mijloc) — Tudor Teodorescu-Braniște (dreapta) — trei condeie ilustre ale presei românești din prima jumătate a secolului nostru, trei prietenii sudate în împrejurări diferite. În 1906, Mihai Carp face parte din grupul colaboratorilor „Vieții românești“ care, din îndemnul lui Ibrăileanu, îl însoțește pe marele scriitor într-o excursie prin împrejurimile Fălticeniilor și-l determină să rămînă strîns legat de redacția revistei ieșene. Trei decenii mai tîrziu, în 1936, Tudor Teodorescu-Braniște, în plină campanie de presă împotriva curentelor reacționare de dreapta, îi propune lui Mihail Sadoveanu — și acesta acceptă fără rezerve — să preia împreună conducerea ziarelor „Dimineața“ și „Adevărul“.

Iată-i fotografiați la București, în 1945, în mijlocul mai multor ziariști, cu prilejul unei recepții de presă.

ÎNVĂȚAȚI STENOGRAFIA PRIN CORESPONDENȚĂ

Curs predat de
prof. IRENE SOARE
membră a Societății internaționale de stenografie

Lecțiile de stenografie, în număr de circa 20, ce urmează să apară în paginile revistei „Presa noastră” folosesc un sistem din grupa geometrică, literele alfabetului fiind re-

date prin linii cercuri și fracțiuni de cercuri de diferite mărimi, așezate în anumite poziții. În ceea ce privește vocalele, ele se notează stenografic numai în anumite cazuri.

RECOMANDĂRI NECESARE

Baza acestui sistem este metoda Stahl, căreia i s-au adus unele modificări.

Scrierea aceasta este absolut fonetică și nu se ține seama de reguli de ortografie; literele sînt strîns legate unele de altele, neexistînd niciun fel de întrerupere în cuprinsul unui cuvînt.

Se atrage în mod deosebit atenția că stenografia, spre deosebire de alte discipline, nu se poate însuși decît prin exerciții numeroase și permanente, deoarece stenograful trebuie să ajungă să acționeze în mod reflex.

Fiecare lecție a acestui curs inițiat de revista „Presa noastră” va cuprinde: a) o parte explicativă „teoretică”; b) o stenogramă, pe care elevul va trebui s-o descifreze după indicațiile date, folosind în același timp și un tabel de cuvinte stenografice, un fel de „dicționar stenografic”; c) un text dat în alfabetul obișnuit, care va trebui transcris în semne stenografice.

După descifrarea stenogramei de către cursant, aceasta va fi rescrisă de către acesta, după model, de 15—20 de ori. Apoi zilnic cursantul va face, cel puțin o oră, exerciții de scris cu semne stenografice precum și de lectură a materialului stenografiat.

În ceea ce privește textul dat în alfabet obișnuit cursantul îl va transcrie în semne stenografice o singură dată; și îl va păstra pentru a-l confrunța cu stenograma textului respectiv ce va fi publicată în revistă în cadrul lecției următoare, creîndu-se astfel cursantului posibilitatea de a-și constata greșelile și de a le corecta în viitor prin exerciții de scriere corectă a stenogramei, prin copiere și dictare de cît mai multe ori, în cadrul antrenamentului zilnic. De asemenea, în lecția următoare va apare și cheia, pentru exercițiul nr. 1 din lecția precedentă.

În fiecare din lecțiile rezervate însușirii alfabetului se vor arăta cîteva semne noi cu care vom combina o serie de cuvînte. În aceste

Din cele mai vechi timpuri, din perioada cînd materialul necesar scrisului era foarte costisitor, s-a căutat — pentru a se realiza economii de material — găsirea unor metode de scriere prescurtată și rapidă. În felul acesta s-a ajuns cu timpul la tehnica scrierii cu viteză foarte mare, la stenografie.

În epoca modernă, stenografia folosește în toate sectoarele activității intelectuale, iar în profesiunea de ziarist este un auxiliar absolut necesar. Datorită faptului că se poate scrie cu o viteză de 5—6 ori mai mare decît scrisul obișnuit, ziaristul poate nota cu ușurință răspunsurile unui interlocutor, poate înregistra în minimum de timp comunicările telefonice sau — de cîte ori situații speciale îl obligă — are posibilitatea să scrie cu viteza aproximativă a vorbirii.

Astăzi se folosesc mai multe sisteme de stenografie, sisteme ce se impart în două mari grupe, după forma semnelor folosite: a) grupa în care literele sînt însemnate prin semne geometrice; b) grupa în care literele sînt redete prin semne cursive, reprezentînd fracțiuni ale literelor din alfabetul obișnuit. Sistemele se deosebesc și după felul cum se folosesc vocalele: grupa în care se scrie cu toate vocalele și grupa în care vocalele se scriu numai în anumite situații.

lecții elevul își va însuși tehnica legăturii literelor între ele, făcând exerciții de scris și citit — așa cum am arătat mai sus — precum și un număr de abrevieri convenționale pentru anumite cuvinte.

Intrucât la început nu vom putea dispune decât de un număr mic de semne și, prin urmare, posibilitățile de combinare a lor în cuvinte și în propoziții vor fi foarte limitate, preven pe cursanți să nu se mire dacă vor întâlni în textele date unele propoziții cu conținut neobișnuit. Ulterior, după ce vom depăși această fază de început, textele stenografiate sau de stenografiat din cadrul fiecărei lecții vor fi alese în așa fel încât să conțină cit mai multe cuvinte și formulări utile permanent ziaristului în profesia sa.

Și acum vom trece la prima lecție în care vom lua cunoștință de semnele stenografice, ale literelor p, b, t, d, n, a, ă, o, u formate din linii drepte și literele r și m redată prin cercuri (Planșa I).

Semnul pentru litera b este de două ori mai mare decât cel pentru litera p; la fel este reprezentată și litera d, față de literele t și n. Aceeași proporție o reprezintă și linia care redă literele o, u față de linia care marchează vocala a.

Semnul pentru litera t, format dintr-o linie înclinată, este la fel

cu cel pentru litera n, cu deosebirea că acesta din urmă se trage de jos în sus.

Cînd „n“ va reda prepoziția „ne“, se va scrie foarte mult înclinată, pentru a nu se confunda cu „t“, care are inițial aceeași mărime și înclinare de același sens.

Consoanele redată prin linii drepte și care se pronunță de două ori într-un cuvînt, cu intercalarea unei vocale, se redau prin semnul respectiv tăiat la mijloc printr-o lini-

oară. (A se urmări exemplele în tabelul de cuvinte.)

Articolul hotărît „l“ nu se notează (se va scrie „popor“, „muncitor“, pentru „poporul“, „muncitorul“ etc.).

În stenografie nu există semne de punctuație și nici majuscule. Numele proprii se subliniază, iar cifrele se redau prin cifre arabe, de asemeni subliniate.

Pentru a se marca terminarea unei fraze, se va lua rîndul de la început pentru fraza următoare.

INDICAȚII

În stenografie, ca regulă, nu se scrie niciodată pe foi volante ci numai în caietele de note stenografice.

Pentru formarea scrisului stenografic, exercițiile se vor face pe un caiet liniat de caligrafie, asigurîndu-se în felul acesta respectarea proporțiilor dintre litere și menținerea scrisului pe linia de bază.

Foaia caietului se împarte pe verticală în două, fiecare coloană reprezentînd o pagină. În felul acesta deplasarea mîinii de la stînga la dreapta este mai mică și scrisul mai puțin obositor.

Se va scrie pe prima coloană, apoi pe a doua; a treia și a patra coloană se situează pe fila a doua a caietului ș.a.m.d., căci în stenografie se scrie numai pe pagina de față, adică din dreapta. Cînd se ajunge la sfîr-

șitul caietului, acesta se întoarce, folosindu-l de la sfîrșit spre început, pe paginile rămase albe și devenite astfel pagini de față etc. Aceste operațiuni se fac pentru evitarea confuziilor la descifrare și pentru economisirea timpului necesar scrisului. Pentru formarea scrisului se recomandă ca la început să se scrie încet, evitîndu-se deformarea semnelor și fără a apăsa creionul pe hîrtie deoarece prin apăsare se frînează scrisul, care devine totodată și obositor. Permanent, paralel cu scrisul trebuie făcute și exerciții de lectură a stenogramelor, deoarece un stenograf bun, adică pur și simplu un stenograf, realizează o mare viteză atît la stenografierea propriuzisă cît și la descifrarea stenogramelor sale, altfel randamentul reducîndu-se la jumătate și chiar la mai puțin.

POȘTA REDACȚIEI

Începînd din numărul viitor noua noastră rubrică „Învățați stenografia prin corespondență” va avea POȘTA REDACȚIEI, la care cititorii noștri se vor putea adresa pentru a cere lămuriri suplimentare.

TABEL DE CUVINTE

l = p l = b

/ = t / = d

~ = n _ = a, ă, â, î

— = o o = r

o = m

L = pa

7 = apă

3 = pat

/ = top

/ = dop

L = ban, bun

L = din

⚡ = bandă

ρ = rod

ρ = mod

{ t = baba

7 = udat

1 = nap

/ t = tata

b = barbar

L = ta

⚡ = dat

b = bame

z = notă

p = prima

V = punte

o = am

o = mă

o = om

b = pom

o = mare

b = tare

o = rană

7 = ud, odă

L = adu

L = tu

TABEL DE CUVINTE

]	= apt	o	= mână	q	= timp
L	= du	o7	= rănit	l	= Berta
o	= drum, dorm	l	= bătrîn	e	= oră
7	= nod	8	= armă	t	= umbră
e	= Nero	s	= tren	h	= dinte
p	= probă	b	= preparat	z	= tendon
o	= n-are	b	= pradă	t	= tutun
o	= dă-mi	o	= trădare	<u>ABREVIERI CONVEN-</u>	
h	t = popor	s	= termen	<u>ȚIONALE</u>	
o	= optar	o	= merit, mărît	o	= nou, nouă
o	= patrat	8	= normă	o	= un, o
o	= bidon	o	= temă	o	= este, e
				X	= înmulțit

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union
of the Socialist Republic of
Romania

XVth YEAR, No 10 (174),
OCTOBER 1970

CONTENTS

★ **ARMED FORCES DAY:** Major General Constantin Antip: The Military Press, Part of Romanian Communist Journalism (1—4) ★ **DISCUSSIONS ON JOURNALISM AND LITERATURE:** Academician A. Philippide: Journalism and Literature, a Paper given at the session of the Literature and Arts Section of the Academy of the Socialist Republic of Romania (5—7); Academician Ion Jalea, Professor Ș. Cioculescu and Matei Socor comment on the paper (7—8) ★ **EMPHASIS:** G. Lavric: The German-Language Papers Are Active Factors in Local Journalism (9—12) ★ **DISCUSSIONS ON THE PROFILE OF THE COUNTY PAPER:** Crăciun Bonta: Reflecting the Dynamism of Life (13—14) Ion Cenușe: „Viața Nouă” of Galați and the Profile of the Local Paper (15—16) Lazăr Băciucu: The Profile of the Paper Is Determined by the People Who Publish It (17—18) ★ **VIEWS ON CARTOONS:** Cîk Damadian: Is Humour Necessary? (19—20) ★ **BRANCH ACTIVITIES:** M. Comarnescu: Impossible Parallels between the Branches of Timiș and Dolj (21—22) ★ **S. Ardeleanu:** A Valuable Initiative of the Brașov Branch of the Journalists' Union (23) ★ **TELEVISION OPINIONS:** Felicia Antip: Culture for the Few (24) ★ **THE JOURNALIST'S CHRONICLE:** Victor Birlădeanu: In-cursion into the Universe of Celluloid Myths (25—26) ★ **VIEWS:** Cornel Radu Constantinescu: Shortcomings in Cultural Information (27—28) ★ **STUDIES AND RESEARCH:** Dr. Lia Zotovici: The Hygiene of Journalistic Work (29—32) ★ **PAGES OF HISTORY:** Ion Iacoș: The Preparations for the General Strike of October 1920 as Reflected in the Press (33—36) ★ **FEUILLETON:** A. Socăciu: The Resignation of the Shouter (37—38) ★ **MERIDIANS:** Carol Roman: At Lyons, Centuries of Printing Art (39—40) ★ **JOURNALISTIC KALEIDOSCOPE:** Academician Victor Eftimiu: Memories (41) C. Darie: Events and Their Anecdotes (42) Ștefan Tita: Printer's Errors (43) ★ A Photo Document (43) Prof. Irene Soare: Shorthand and correspondence course for journalists, Lesson I (44—48).

NOTRE PRESSE

Revue de l'Union des Journalistes
de la République Socialiste
de Roumanie

XV ANNÉE, No 10 (174) OCTOBRE
1970

SOMMAIRE

★ **LE JOUR DE NOS FORCES ARMÉES:** Général commandant Constantin Antip: La presse militaire — composante du journalisme communiste roumain (1—4) ★ **DEBATS SUR LE JOURNALISME ET LA LITTÉRATURE:** Académicien A. Philippide: Le journalisme et la littérature (communication faite au cours de la séance de la Section de littérature et d'art de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie) (5—7) Académicien Ion Jalea, Professeur d'université Ș. Cioculescu, Matei Socor: Discussions en marge de la communication (7—8) ★ **PRESENTATIONS:** Gh. Lavric: Les gazettes en langue allemande — présences actives dans le journalisme local (9—12) ★ **DEBATS SUR LA STRUCTURE DU JOURNAL DÉPARTEMENTAL:** Crăciun Bonta: Illustrons le dynamisme de la vie (13—14) Ion Cenușe: „Viața nouă” (Vie nouvelle) de Galați et la structure du journal local (15—16); Lazăr Băciucu: La structure du journal est déterminée par les hommes qui le réalisent (17—18). ★ **OPINIONS SUR LA CARICATURE:** Cîk Damadian: L'humour est-il une nécessité? (19—20) ★ **DE L'ACTIVITÉ DES FILIALES:** M. Comarnescu: Les filiales de Timiș et de Dolj en parallèle impossible (21—22); Șt. Ardeleanu: Une valeureuse initiative appartenant à la filiale de l'Union des journalistes de Brașov (23) ★ **OPINIONS T. V.:** Felicia Antip: La culture au service des peu nombreux (24) ★ **CHRONIQUE JOURNALISTIQUE:** Victor Birlădeanu: In-cursion dans l'univers des mythes en celluloid (25—26) ★ **OPINIONS:** Cornel Radu Constantinescu: Carences relatives à l'information culturelle (27—28) ★ **ÉTUDES ET RECHERCHES:** Dr. Lia Zotovici: L'hygiène du travail du journaliste (29—32) ★ **PAGES D'HISTOIRE:** Ion Iacoș: Les préparatifs de la grève générale d'octobre 1920 reflétés dans la presse du temps (33—36) ★ **FEUILLETON:** A. Socăciu: La démission du hurleur (37—38) ★ **MÉRIDiens:** Carol Roman: A Lyon, à travers des siècles d'art typographique (39—40) ★ **CALEIDOSCOPE JOURNALISTIQUE:** Académicien Victor Eftimiu: Souvenirs... (41) C. Darie: Récits anecdotiques (42) Ștefan Tita: Les ennuis des fautes d'impression (43) ★ **Photo-document (43) Professeur Irene Soare:** Cours de sténographie par correspondance pour journalistes. — I-ère leçon (44—48).

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики
Румынии

Год XV № 10 (174) октябрь 1970г.

СОДЕРЖАНИЕ

★ **В ДЕНЬ НАШИХ ВОЕННЫХ СИЛ** Генерал-майор Константин Антип: Военная печать — составная часть румынской коммунистической публицистики (1—4) ★ **ДИСКУССИИ О ЖУРНАЛИСТИКЕ И ЛИТЕРАТУРЕ** Академик Ал. Филиппиде: Журналистика и литература (сообщение на заседании Отдела литературы и искусств Академии РСР (5—7) Академик Ион Жалеа, профессор Ш. Чокулеску, Матей Сокор: Дискуссии по поводу сообщения (7—8) ★ **ПОДЧЕРКИВАНИЯ** Г. Лаврик: Газеты на немецком языке — активное присутствие в местной публицистике (9—12) ★ **ДИСКУССИИ О ПРОФИЛЕ УЕЗДНОЙ ГАЗЕТЫ** Крăчун Бонта: Отражать динамику жизни (13—14) Ион Ченуше: „Вица ноуă” — Galați и профиль местной газеты (15—16) Лазар Бăчуку: Профиль газеты дан людьми, которые ее осуществляют (17—18) ★ **МНЕНИЯ О КАРИКАТУРЕ** Чик Дамадян: Юмор есть потребность? (19—20) ★ **ИЗ ЖИЗНИ ФИЛИАЛОВ** М. Комарнеску: Филиалы Тимиш и Долж в невозможной параллели (21—22) Ст. Арделяну: Ценное начинание филиала Брашов Союза журналистов (23) ★ **МНЕНИЯ О ТЕЛЕВИДЕНИИ** Фелиция Антип: Культура для немногих (24) ★ **ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТА** Виктор Бърладану: В мире целлулоидных мифов (25—26), ★ **МНЕНИЯ** Корнел Рăду Константинеску: Недостатки культурной информации (27—28) **ИССЛЕДОВАНИЯ** Др. Лия Зотович: Гигиена труда журналиста (29—32) **СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ** Ион Якош: Подготовка всеобщей забастовки в октябре 1920 г. отраженная в печати времени (33—36) ★ **ФЕЛЬЕТОН** А. Сокачиу: Отставка „пискуна” (37—38) ★ **МЕРИДИАНЫ** КАРОЛ РОМАН: В Лионе, по векам типографского искусства (39—40) ★ **ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИЙ КАЛЕЙДОСКОП** Академик Виктор Ефтимiu: Воспоминания... (41) К. Дарие: Анекдотические происшествия (42) **Штефан Тита:** Шалости типографских ошибок (43) ★ **Фото-документ (43) Преподаватель Ирен Соаре:** Заочный курс стенографии для журналистов. Урок первый (44—48)

Oricine este prevăzător nu uită să încheie la ADAS

O ASIGURARE COMPLEXA A GOSPODARIEI

P. II. 583

PRESA NOASTRA

NR. 11 (175) NOIEMBRIE 1970

DIN SUMAR:

- PUBLICISTICA = TALENT, DISCIPLINĂ, PROFESIUNE
- CULTURA REFUZĂ DILETANTISMUL
- RADIO, VERBA VOLANT?...
- GÎNDIREA MODERNĂ
- CARICATURA ÎN MONOLOG
- MATURITATEA PRESEI FILMATE
- STILUL PRESEI ȘI COMUNICAREA SOCIALĂ
- ZIARISTICA — MAREA PASIUNE!
- UN PLUS DE EFICIENȚĂ: STENOGRAFIA

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

EUGEN ATANASIU, DEMOSTENE BOTEZ, ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA,
VICTOR BÎRLĂDEANU, CĂLIN CĂLIMAN, GH. DINU, NICOLAE DRAGOȘ,
I. FELEA, AL. GRAUR, V. HOSSU — LONGIN, JACQUES LÉAUTÉ,
MIRCEA MALIȚA, MAGDALENA POPESCU-MARIN, VASILE NICULAE,
SÎNZIANA POP, DORU POPOVICI, EUGEN TARU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

P R E S A N O A S T R Ă

Revista Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România
ANUL XV nr. 11 (175) noiembrie 1970

S U M A R :

ZIARISTICA ȘI LITERATURA

Sinziana Pop: Publicistica = talent, disciplină, profesie (1—2)

Nicolae Dragoș: Spirit analitic și diletantism în interpretarea fenomenului cultural (3—5)

Doru Popovici—Irina Toma: Diletantism și cronică muzicală (7—8)

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

*** O interesantă inițiativă a clubului ziariștilor economiști (20)

*** Oaspeți de peste hotare (8)

DIN ACTIVITATEA FILIALELOR UNIUNII ZIARIȘTILOR

Milena Comarnescu: Filiala Iași între intenții și împliniri (14)

VERBA VOLANT...?

Valentin Hossu-Longin: Tableta de seară (9—10)

Mircea Malița: Gîndirea modernă este globală (11)

OPINII DESPRE CARICATURĂ

Eugen Taru: Monolog ... dialogat despre caricatură (12—13)

Zoe Dumitrescu-Bușulenga—Carol Roman: Dialoguri despre profesie (15—18)

ANIVERSĂRI: STUDIOUL „AL. SAHIA”

Călin Căliman: 20 de ani de presă filmată (19—22)

STILUL PRESEI — MIJLOC ESENȚIAL AL COMUNICĂRII DE MASĂ

Acad. **Al. Graur:** Între prețios și vulgar (23—24)

Magdalena Popescu-Marin: Individualitatea stilistică a presei (25—26)

LA 150 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI FR. ENGELS

I. Felea — Vasile Nicolae: Engels în presa socialistă și democratică din România (27—29)

Alexandru Negru: Popularizarea legilor — o îndatorire a presei (30)

OPINII T.V.

Eugen Atanasiu: Programul 2, în situația Desdemonei (31—32)

CRONICA PUBLICISTICII

Victor Bîrlădeanu: Pasiunea și rigoarea insolitului (33—34)

CALEIDOSCOPI ZIARISTIC

Demostene Botez: Ziaristica, marea mea pasiune!... (35—36)

Gh. Dinu: Așa am început! (36—37)

... Foto document (37)

N. Stănescu: Pseudojurnalisme (38).

C. Darie: Povestea unei epigrame (39)

Prof. **Jacques Léauté:** Stenografia — un plus de eficiență (41)

Prof. **Irene Soare:** Învățați stenografia prin corespondență (Lecția a II-a) (42—47)

*** Calendar și agendă — decembrie 1970 — (14 și 26)

Redactor șef

PETRE CONSTANTINESCU

ÎN COLEGIUL DE REDACȚIE :

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretar general de redacție), C. N. Constantin, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestleni

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
București, Calea Victoriei nr. 163
Telefon : 15.21.02

PUBLICISTICA

TALENT, DISCIPLINĂ, PROFESIUNE

SÎNZIANA POP

PUBLICISTICA e un domeniu al artei, are rigori estetice ca și literatura. Publicistica este o chestiune de vocație și de talent, este o problemă de disciplină și de profesiune. Publicistica nu se poate judeca în comparație cu literatura și ca literatură, ea nu exclude frumosul ci îl presupune, se condiționează chiar de dezideratul frumosului. Dacă literatura este o devenire, o durată, o judecată de valoare cu forță de generalizare, publicistica consemnează momentul, actualitatea imediată, o judecată de valoare la zi. Literatura presupune selecție, capacitatea transfigurării, însuși actul creației e un simbol. Publicistica presupune întregul. Publicistica poate și trebuie să presupună tot. Una dintre marile frumuseți ale publicisticii este tocmai această așezare în fața realității integrale, această obligație dificilă dar excepțională de a te exprima în legătură cu tot. Una dintre marile satisfacții ale ziaristului este aceea de a avea la îndemână enorma realitate, de a-i bănuși ființa imensă și de-a cuteza totuși să o numească, de-a o supune în câteva pagini de tipar. Materia publicisticii este infinită. În comparație cu literatura șansele ei de incorporare și difuzare în realității sînt mult mai mobile și mult mai largi. Orice scriitor recunoaște libertatea, descătușarea articolului de ziar față de pagina de literatură, fără ca asta să însemne distrugerea rigorilor artei, nu! Publicistica nu este un domeniu fără rigoare ci un domeniu cu alte rigori decît rigorile literaturii, un domeniu cu legi mai labile, mai laxe decît legile beletristice, dar cu legi! Cu canoane! Dacă s-a făcut și se mai face însă publicistică slabă e numai pentru că există această falsă și novică impresie a libertății totale, a scri-

sului la întîmplare, oricum, a polemicii intestine cu ideea de literatură, de disciplină estetică. Foarte fals și foarte periculos. Singura diferență a publicisticii față de literatură din punct de vedere al disciplinei scrisului e așezarea ei sub imperiul altor rigori decît literatura, dar a unor rigori existente, obligatorii, recognoscibile! Iată de ce astăzi, mai mult ca oricînd e necesar să discutăm modalitatea estetică a publicisticii, să acordăm ideii de talent și profesiune în publicistică un loc important. Iată de ce apreciem cu entuziasm îndemnul venit din partea conducerii partidului, acea înaltă concepție a presei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o formula în felul următor :

„Pentru a-și îndeplini misiunea de înaltă răspundere ce-i revine, presa trebuie să-și ridice nivelul de competență, înlăturînd diletantismul și superficialitatea, monotonia și șablonul, promovînd mai activ inițiativa, inventivitatea în lupta pentru înfăptuirea politicii partidului nostru, dezvoltîndu-și capacitatea de a reflecta cu profunzime și operativitate procesele și fenomenele actuale din viața societății noastre”.

Ce înseamnă „nivel de competență” dacă nu profesiune și talent? Dacă nu cultură? Cum ar putea fi altfel abordată tematica publicistică fără emoție și sensibilitate, fără inteligență și devoțiune, fără disciplină, fără acea informare la zi în toate domeniile culturii, ale politicii, și economiei, fără acel fond de cunoștințe care să poată servi drept suport interpretării actualității? Cine mai crede astăzi că realitatea se poate comunica oricum? Cine crede că realitatea se poate schematiza? Că se poate literaturiza?

Cine crede că poate sta ca interpret în fața realității fără a o cunoaște, fără a-i stăpîni teoretic dezvoltării? Această mare îndrăzneală de a interpreta realitatea pentru o imensă opinie publică poate fi îndrăzneala oricui? Cred că ambiția profesionalizării publicistului, ambiția specializării ca pentru o meserie, ambiția informației exhaustive, ambiția culturii, sînt singurele modalități de a concepe publicistica în mod real și logic.

Ce înseamnă talent? Sensibilitate? Inteligență de excepție? Poate da, poate nu, — nu mai pot numi toate virtuțile lui — dar știu sigur că talentul e muncă, talentul e efort, talentul e disciplină a scrierii. Știu sigur, talentul nu e sfîrșitul ci începutul drumului, începem toți prin a avea talent și sfîrșim prin a ne profesionaliza talentul, prin a-l disciplina și a-l supune spre numirea cît mai fidelă, cît mai profundă și mai îndrăzneală a eternității, a omnipotenței realului din care rupem o fărîmă sau o durată, o clipă sau timpul etern. Nu cantitatea de realitate pe care o numești contează și hotărăște talentul, ci cantitatea de disciplină și cantitatea de muncă, cantitatea de talent și de cultură pe care le pui în slujba realității. Fiindcă realitatea nu poate fi concurată, realitatea nu poate fi comparată și măsurată și nici distrusă, nici ignorată și nici reprodusă, realitatea poate fi re-creată, ea poate fi iarăși și iarăși descoperită, contaminată de talent. Acesta este destinul și frumusețea artei indiferent că e vorba de literatură sau de publicistică, acesta este scopul ei: transfigurarea în numele adevărului și a frumosului, trecerea lumii prin filtrul umanității sensibile și inteligente.

DEZBATERE: „ZIARISTICA ȘI LITERATURA”

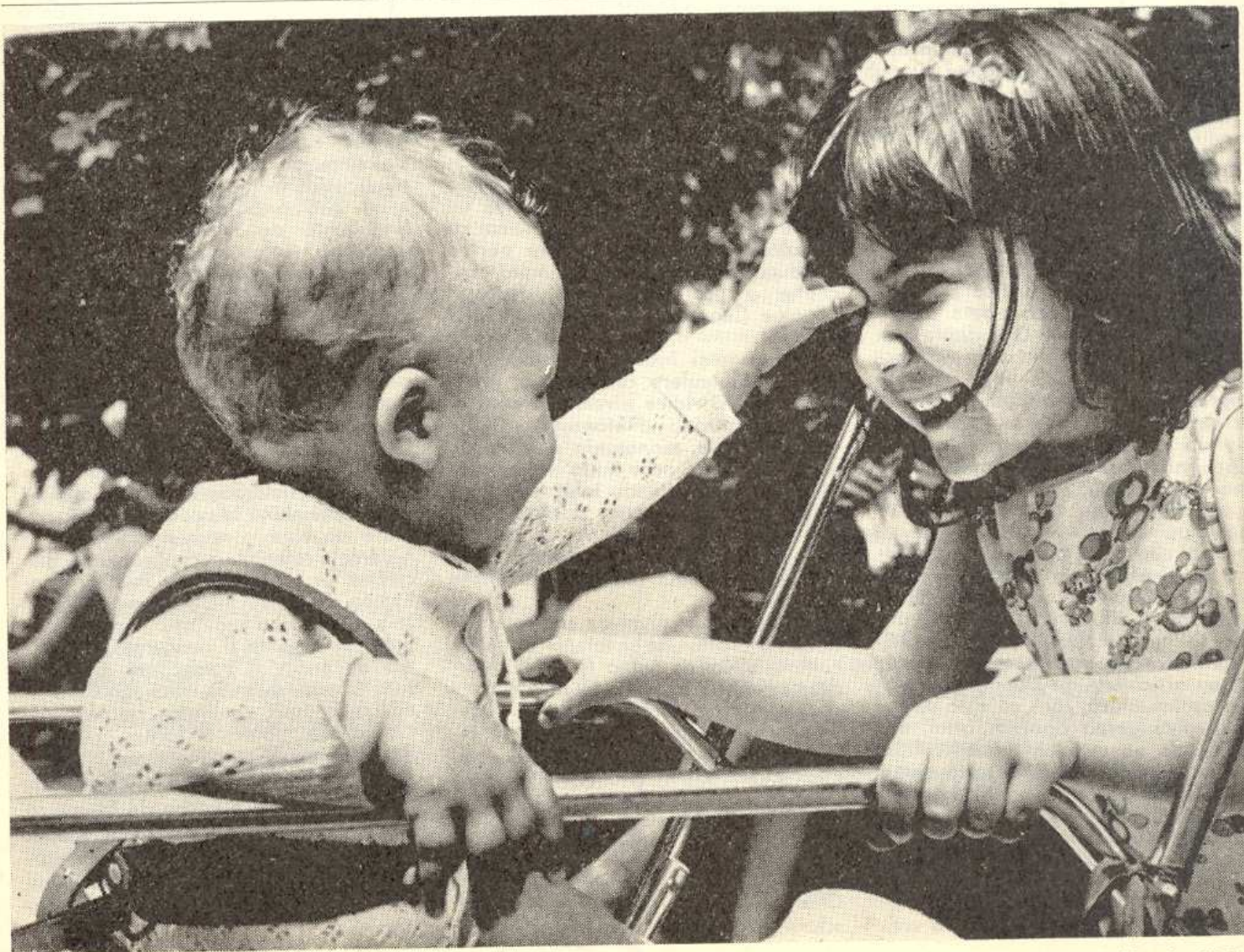
Sînt foarte evidente eforturile presei de a se înnoi. Sînt pe cale de a se contura profiluri publicistice diferite, putem vorbi de pe acum de stiluri în reportaj, stiluri în comentariul de politică internă și externă, stiluri în rubricile de comentariu sportiv și monden. Colaborarea unor scriitori la presa cotidiană a sporit evident prestigiul ziarelor dar dincolo de existența acestor „nume” trebuie să recunoaștem și apariția unor semnături tinere, a unui adevărat front de zia-riști care servește cu eficacitate coloanele presei.

Efortul de înnoire a publicisticii practicate în revistele de cultură și de literatură nu stă nici el mai prejos. Am să numesc din capul locului interviurile poetului Adrian Păunescu, publicate în paginile „României literare” și cronicile Ecaterinei Oproiu din „Contemporanul”. Și într-un caz, și în altul, sîntem în fața unor probe de

sondare excepțională a temei propusă spre dezbatere, în fața unor evidente eforturi de îmbunătățire a genului. Și un autor și altul, în afara talentului și a inteligenței profesionale remarcabile, vădesc o intuiție admirabilă a publicului căruia i se adresează, o considerare a lui reală, potențială, în sensul unei colaborări de maximă exigență pentru ambele părți. Iar din punct de vedere stilistic, dacă întrebările tendențios naive și tendențios agasante ale lui Adrian Păunescu provoacă în cele din urmă o „demascare” totală a interlocutorului, Ecaterina Oproiu rămîne prin excelență o virtuoaasă a comentariului rafinat și subțire, ironic și pătrunzător, o personalitate eminentă modernă, lucidă și tonică.

Exemplele s-ar putea înmulți. Importantă este însă mai ales starea de lucruri pe care o reprezintă, efortul evident de înnoire pe care îl parcurge

publicistica. Cu mai multă exigență din partea autorilor înșiși, dar mai ales din partea redactorilor de ziar, cel mai adesea răspunzători pentru calitatea articolelor care se publică, prin considerarea publicisticii ca o disciplină de muncă și de talent, prin aprecierea reală a publicului cititor și a mesajului care i se comunică, printr-un efort continuu de îmbunătățire a informației, de lărgire a cunoștințelor culturale, publicistica va deveni cu siguranță nu numai mediatorul publicului cu realitatea ultimei ore dar și un mediu propagandistic ideal de înrîurire a opiniei publice. Pentru că nu există publicistică neutră. Sau n-ar trebui să existe. Nu poate să existe o presă albă, fictivă, de complezență. Și nu poate fi oricine mediator al unei ideologii față de opinia publică, ci numai acel individ ale cărui convingeri social-politice și profesionale sînt limpezi și ferme.

„De dragul ochilor tăi!”

Foto: Martin CIOC

SPIRIT ANALITIC ȘI DILETANTISM ÎN INTERPRETAREA FENOMENULUI CULTURAL

NICOLAE DRAGOȘ

CELE CE URMEAZĂ sînt doar o modestă expunere a cîtorva opinii pe care, în perspectiva unui volum de timp mai bogat, autorul și le-ar fi dorit completate și, în unele privințe, mai nuanțate. Credința că pot constitui un punct de pornire pentru o dezbaterie utilă se află la originea publicării lor.

În presa cotidiană, centrală și locală, în revistele social-culturale din principalele orașe ale țării, un loc important îl ocupă dezbaterile complexe ale artei și literaturii, informarea cititorilor asupra principalelor manifestări și tendințe atât din cultura națională cît și din cea universală.

Este evident efortul de a răspunde cît mai autorizat, cu competență și claritate interesului din ce în ce mai larg față de actul de cultură. Aceasta reflectă convingerea că **opera de artă contribuie la formarea și educarea moral-cetățenească, la cultivarea trăsăturilor umaniste, la pregătirea fiecărui individ pentru ca — printr-un cît mai vast orizont spiritual — să poată înțelege în profunzime fenomenele vieții și lumii contemporane. Spre deosebire de perioade mai vechi din activitatea presei cotidiene se poate observa azi, analizînd conținutul paginilor și rubricilor culturale, că acestea sînt mai atent orientate către o problematică de interes major, urmărind ca, atât prin dezbaterile și punctele de vedere cît și prin lucrările artistice promovate să contribuie la influențarea morală a cititorilor, sînd în conștiințe principii superioare de viață, militînd pentru elevarea spirituală a tuturor membrilor societății noastre socialiste.** În presa cotidiană se publică în mod frecvent sub semnătura unor oameni de artă, scriitori,

critici literari, aparținînd tuturor generațiilor, opinii și puncte de vedere ce atestă adeziunea la orientările date de partid dezvoltării culturii noastre socialiste, afirmării tot mai viguroase a literaturii, dramaturgiei, artei plastice și muzicale contemporane. Alături de oamenii de artă români, în coloanele ziarelor și revistelor sînt prezenți în mod frecvent și numeroși scriitori, oameni de artă din rîndul naționalităților conlocuitoare — maghiari, germani, sirbi etc.

Promovarea și comentarea critică a noilor creații artistice, — operație complexă, care implică **competență profesională, o fermă orientare ideologică**, atestate cel mai adesea în coloanele presei noastre — sînt completate prin **preocuparea statornică de a folosi fiecare prilej** (date aniversare, reeditarea operelor sau punerea în scenă a unor lucrări dramatice, analiza manualelor de literatură etc.) **pentru a înfățișa tradițiile progresiste, patriotice ale culturii noastre, pentru a contribui la o analiză științifică a moștenirii culturale, desprinzînd ceea ce este valoros, înaintat, înfățișînd cu obiectivitate și discernămînt limitele ideologice și artistice ale unor lucrări.**

Noul climat de dezvoltare a culturii — datorat orientărilor limpezi date de partid, ideilor generoase cuprinse în cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostite cu diferite prilejuri, îndeosebi la adunările uniunilor de creație, — posibilitățile de afirmare multiplă a creatorilor, indiferent de modalitățile artistice, de stilul creației, preocuparea de a conferi operei de artă un conținut corespunzător realităților noastre sociale, se reflectă pregnant în spiritul constructiv în care sînt abordate problemele majore ale creației, în op-

țiunile tot mai clare pentru acele lucrări care prin mesajul și valoarea lor sînt autentice expresii ale epocii noastre socialiste, pentru acele idei care, prin perspectiva ce o deschide însușirea și aplicarea lor în viața cultural-artistică, pot determina o tot mai puternică afirmare a literaturii și artei originale. În acest context, aș releva **prezența a numeroase inițiative publicistice care datorită modului în care sînt concepute, personalităților ce le susțin și conținutului ideilor exprimate, își află un ecou favorabil atât în conștiința creatorilor, cît și în rîndul marelui public, ajutat astfel să discearnă, să înțeleagă mai bine operele cu care este confruntat, să-și exprime cu mai multă siguranță opțiunile, alitudinile.**

Desigur, înfățișînd, în linii generale, împlinirile, saltul calitativ făcut în ultimii ani în abordarea problematicii complexe pe care o implică acest vast domeniu de manifestare, subliniem în primul rînd orientările juste, eforturile notabile, perspectivele pe care le anticipează realizările de pînă acum, nu odată îndeajuns de pregnante. Pentru că, nu înseamnă a minimaliza ceea ce s-a înfăptuit în discutarea problematicii diverse a artei și culturii, plusul de competență și fermitate ideologică ilustrat de numeroase articole, interviuri și anchete, dacă vom spune că **lipsa de constanță, diferențele de competență și suplețe analitică — detectabile în paginile culturale ale unor ziare — fac să se resimtă încă, în măsură diferită, consecințele diletantismului, ale perspectivei limitate, tributare raportării unilaterale la realitatea spirituală prezentă fără a viza o confruntare mai hotărîtă cu ceea ce am putea anticipa ca**

aparținând durabilului, confirmării în timp.

O problemă esențială pentru eficiența paginilor de cultură o constituie — după opinia mea — stabilirea unui echilibru just, a unui raport corespunzător între **activitatea de informare** asupra manifestărilor cultural-artistice „la zi” — cărți noi apărute, spectacole, concerte, filme, expoziții — și **dezbaterea unor probleme vitale pentru orientarea creației artistice**, pentru apropierea ei tot mai organică de marile probleme ale societății, de viața intensă, diversă, încărcată de fapte și evenimente semnificative. Din acest punct de vedere aș observa că în timp ce **informarea** cititorului asupra manifestărilor cultural-artistice curente se realizează, în cele mai dese cazuri cu o relativă operativitate, dezbaterile și articolele cu caracter teoretic, vizând sinteze, generalizări, atitudini principale față de fenomenul artistic sînt încă apariții cu caracter întâmplător, nu se înscriu într-o continuitate firească, dovedind insuficiente preocupări pentru conceperea și susținerea unei activități de perspectivă, pentru promovarea unor idei, unor puncte de vedere menite să contribuie la instaurarea unui climat de combativitate și fermitate ideologică, filozofică, capabile să stimuleze concentrarea eforturilor oamenilor de artă către o problematică majoră. Publicarea opiniilor, a punctelor de vedere pare a fi devenit uneori mai mult un scop în sine, decît rezultatul unor acțiuni publicistice gîndite în perspectivă, îndreptate către o finalitate precisă, scontînd o eficiență clară atît în planuri teoretice cît și în activitatea practică a unor instituții și factori de cultură. De aici, lipsa de relief și substanță a unora din articolele publicate, senzația de minim efort în generalizarea teoretică, în surprinderea esențialului. De aici, prețiozitățile și vagul unor formulări, menținerea în limitele ineficiente ale unor generalități de mult cunoscute. Nemișlocit legată de aspectele de mai sus, aș menționa și tendința ca multe din articolele de dezbateri, din opiniile exprimate să se păstreze într-un **cadru teoretic aproximativ, abstract, fără referiri concrete la fenomenul cultural contemporan, acceptîndu-se astfel — involuntar, desigur — lipsa de obiect, implicațiile constructive ale unor dezbateri.** Fără a pleda pentru uniformizarea, șablonarea intervențiilor pe probleme ale creației literar-artistice ar fi, cred, util să se reflecteze cu mai multă atenție asupra finalității, ecoului concret pe care-l au articolele publicate. În această direcție orien-

țarea, vizibilă într-o anumită perioadă, către anumite teme de interes major pentru artă și literatură ar avea menirea să rețină atenția asupra lor, să genereze un larg schimb de opinii și să ducă la un climat teoretic ale cărui implicații s-ar putea reflecta, apoi, concret în activitatea editorială, teatrală, în preocupările oamenilor de artă.

Ar fi, de asemenea, de un real sprijin pentru ecoul dezbaterilor pe teme artistice ca în cadrul acestora să fie mai substanțial incorporate, pe îngă punctele de vedere ale creatorilor, părerile și sugestiile cititorilor din cele mai diverse categorii, transformînd astfel coloanele presei cotidiene în veritabile „tribune de dezbateri”, dînd oamenilor de artă posibilitatea să se confrunte direct cu cei cărora le destină efortul lor creator. Într-un asemenea cadru ar putea dobîndi mai multă forță expresivă, un mai puternic ecou discuțiile asupra rolului social al literaturii și artei, raporturilor dintre viață și creație, condiției social-filozofice a eroului, dezbaterile cu privire la mesajul și accesibilitatea operei de artă, asupra unor concepții și tendințe decepționiste dintr-o literatură creată într-un alt cadru social, și receptate citeodată necritic la noi etc. Tematica marginală, articolul care te lasă să-i vezi cuvintele dar este zgîrcit în a-ți propune idei, atitudini, ar deveni, în acest caz, prezențe accidentale; substanța fluctuantă, contradictorie și inegală de la o zi la alta — pe care le mai observăm urmîrind paginile culturale ale unor ziare pe o perioadă mai îndelungată de timp — ar deveni din ce în ce mai mult de domeniul lacunelor deja clasate. Inseși manifestările de improvizat diletantism, de insistent apel la locul comun, de împrumut inexpressiv, ar intra definitiv în teritoriul anacronismelor.

Afirmam, deja, că **informarea** cititorilor asupra evenimentelor cultural-artistice a devenit mai operativă, că gradul de profesionalitate al cronicarilor de specialitate a crescut considerabil. Elementarismul de altădată, limbajul impropriu, aprecierea în cronici a lucrărilor de artă după criterii excesiv subiective au fost în mare măsură înlăturate. Cronicile de specialitate sînt urmărite cu interes; numeroși semnatari ai acestora se bucură de considerație din partea creatorilor și a cititorilor. Aș cita doar cîteva nume întîlnite frecvent în cotidienele noastre — C. Stănescu, Adrian Anghelescu, Natalia Stancu, Nicolae Baltag, Marina Preutu, C. R. Constantinescu, Tudor Stănescu, Florica Ichim, Sorin Movileanu, Emil Vasilescu, Ion

Adam, Viorica Tănăsescu ș.a. (și o fac referindu-mă numai la nume ale unor critici tineri) — care impun adesea prin exactitatea judecăților critice, prin capacitatea de a-și alege mijloacele de expresie dezideratului unei cît mai bune comunicări cu cititorii. **Există, mi se pare, însă și pericolul ca — în redactarea unor cronici literare, cinematografice, plastice etc. — autorii să devină simpli prizonieri ai obiectului analizat, să se piardă în considerații de amănunt, în speculații marginale, tratînd în treacăt problemele de conținut ale creației analizate, mesajul filozofic, ideologic al acesteia.** Obiectivismul unor cronici, pe de o parte, supralicitarea unor elemente de tehnică scriitoricească, pe de alta, în defavoarea sublinierii unor aspecte de conținut ale creației comentate, le diminuează efectul educativ, gradul de comunicabilitate. **Deși, avînd în vedere specificul presei cotidiene, se impune recunoașterea unui specific al cronicii sale de specialitate, sînt încă puternice tendințe de a nu i se respecta rigorile, de a intra în competiție cu cronica din presa literară.** Or, este cunoscut că, prin specificul său, prin volumul tirajului, presa cotidiană se adresează maselor largi de cititori, de unde decurge obligația ca și în redactarea cronicilor literare, plastice, teatrale, muzicale să se evite alambicarea inutilă, să se aibă în vedere asigurarea unei cît mai mari comunicări. Numai astfel cronicile de specialitate a presei cotidiene poate ajuta cititorul în selectarea și orientarea lecturilor, îl poate sprijini în educația estetică, în consolidarea unor autentice și ferme criterii valorice. Simplitatea, potrivnică simplismului, a fost întotdeauna o calitate definitorie a marilor personalități ale culturii, atestînd lecturi vaste, discernămint sigur, conștiință profesională și preocupare constantă pentru utilitatea actului critic. Exprimarea cu claritate și simplitate, într-un limbaj accesibil, a ideilor, a judecăților critice asupra unei cărți sau unui spectacol, nu numai că nu diminuează cu nimic valoarea lor dar, dimpotrivă, le-o sporește prin eficiența spirituală pe care astfel o dobîndesc.

Tot la acest important sector al reflectării fenomenului artistic, mi-aș îngădui constatarea că **nu întotdeauna selecția cărților, a spectacolelor etc. este făcută cu discernămint, că în comentarea lor se evită adesea judecățile de valoare, situarea într-un context cultural mai general.** Selecția cărților, spectacolelor etc., modul de a le analiza ar trebui să se impună

cu mai multă pregnanță ca ilustrări concrete ale ideilor esențiale pentru care se pledează în dezbaterile și punctele de vedere pe mari teme ale creației.

Cred, de asemenea, că presa cotidiană, specialiștii rubricilor de cultură pot face dovada profesionalității lor, a profunzimii pregătirii lor ideologice prin știința cu care sprijină procesul vast, de înaltă responsabilitate și complexitate, al valorificării moștenirii culturale. Se observă că în această direcție preocupările au fost minime. Chiar cu prilejul comemorării anumitor personalități ale literaturii și culturii naționale, articolele publicate au avut un caracter ocazional, de circumstanță în loc să fie folosite asemenea momente pentru o evaluare științifică a contribuției aduse la dezvoltarea culturii, pentru evidențierea creației rezistente, valoroase a autorului prezentat, precum și pentru înfățișarea cu discernământ critic a limitelor unor opere și cauzelor care le-au determinat. Iată de ce consider că prin formele cele mai diverse — de la dezbaterile de principii asupra criteriilor valorificării moștenirii culturale pînă la analiza activității editoriale destinată acestui scop sau la articolele aniversare — în paginile de cultură ale ziarelor, ale unor reviste social-culturale poate fi mai consecvent sprijinită înfăptuirea exemplară a acestui obiectiv de seamă al politicii noastre culturale. În acest fel, printr-o estimare lucidă a valorii operei, a ideilor pe care le integrează aceasta și le comunică, nu numai că venim în întâmpinarea efortului de cunoaștere și înțelegere al destinatarilor muncii noastre dar asigurăm relief și vigoare estetică, ideologică, direcționare clară paginilor de cultură, facem dovada existenței unei veritabile conștiințe a primatului principiilor majore ce guvernează activitatea publicistică în acest domeniu.

Considerațiile de pînă acum, vizînd cu precădere activitatea presei centrale, sînt confirmate în bună măsură și de „propunerile” ce le fac paginile sau rubricile culturale ale presei locale — presă cu o largă sferă de pătrundere. Din motive diverse — între care întîiul este gradul de specializare a ziaristilor pentru domeniul cultural — vom întîlni lacunele amintite mai sus în mai accentuate „exteriorizări publicistice”. Nu mi-am propus exemplificări pentru că ele ar fi într-un fel arbitrar în situația în care intenționăm exprimarea unor realități cu un mai mare grad de cuprindere.

Diletantismul transpare adesea din conținutul și limbajul folosit în articole

le pe teme de cultură. Excesele și atitudinile contradictorii dovedesc labilitate, lipsa de siguranță în aplicarea criteriilor ideologice și estetice. Judecățile de valoare sînt aproximative iar tonul apologetic, nenuanțarea în prezentarea unor creații mărturisesc insuficientul efort pentru ca nivelul teoretic, calitatea comentariilor critice să răspundă exigențelor actuale. Sînt încă numeroase articole, prezentări de cărți în care — datorită carențelor de informare și pregătire teoretică — asistăm la o nedorită „parodiare” a unor modalități analitice consacrate, la o inadmisibilă puținătate atît a capacității analitice cît și a posibilităților de exprimare.

Soluțiile ar fi multiple. Mai întîi o mai riguroasă selectare a ziaristilor destinați secțiilor de cultură. În al doilea rînd, orientarea mai hotărîtă către stimularea vieții spirituale din zonele geografice respective ale țării, renunțarea la ambiția de a concura cu presa literară, cu cotidienele centrale, de a copia — prin teme și modalități — structura paginilor acestora. Am întîlnit la rubricile de cultură ale unor ziare din provincie mai multe interviuri cu personalități din Capitală decît cu personalități (fie și nu atît de puternic afirmate), ale vieții spirituale locale. Și aceasta, mai ales, în unele reviste lunare ce apar în cîteva din județele țării. Așa se explică și interesul restrîns pentru dezbaterile unor probleme specifice, de reală utilitate pe plan local. **Reflectarea realităților și solicitărilor vieții culturale a fiecărei regiuni va duce la o mai bună profilare a fiecărui ziar ori revistă, la înlăturarea tendinței — de fapt altă fatetă a diletantismului — de a imita și concura alte publicații, depășindu-si astfel menirea, atribuțiile și posibilitățile.**

Desigur, un ziar indiferent în ce parte a țării ar apărea nu se poate izola de contextul culturii naționale, nu-și poate sustrage coloanele de la discutarea marilor idei care circulă în epocă. Dar aceasta nu va justifica nicînd interesul scăzut față de problemele social-culturale ale zonei respective, insuficientul efort pentru stimularea activității creatoare a forțelor locale. De semnalat, de asemenea, că literatura promovată în unele cotidiene este adesea sub nivelul exigențelor critice; că prin publicarea unor lucrări cu conținut tributar nu o dată unor „mode” trecătoare, incifrate, cu o calitate artistică de jos nivel, în loc să se contribuie la desăvîșirea operei de educare estetică, la dezvoltarea spiritului de selecție și discernămint, se sporește deruta în fața

pseudocreațiilor datorate „snobismului” de ultimă oră al unor autori fără înzestrare, tristei vanități a epatării.

Asemenea lacune au fost în bună parte estompate în ultimul timp. Se pot aduce însă în continuare perfecționări în scopul unei mai exacte profilări, al unei mai eficiente orientări tematice precum și al ridicării nivelului publicistic, în așa fel încît din paginile culturale să iradieze către cititori idei și atitudini menite să creeze o veritabilă opțiune pentru faptul superior de artă. Numai astfel izul de provincialism cultural, detectabil uneori, fuga după senzațional, eclecticismul tematic și de idei, cantonarea în abstracțiuni și generalități — încă întîlnite — vor putea fi definitiv înlăturate, înlesnindu-se o mai substanțială concretizare a uneia din îndatoririle presei locale: aceea de a se manifesta ca un factor activ de propagare a creației autentice, ca puternică tribună de dezbateri a fenomenelor sociale, culturale pe care le ridică zonele țării aflate într-un dinamic proces de înnoire în cele mai diverse domenii.

Firește, sînt doar considerații impuse de aspecte relativ similare, comune preocupărilor și realizărilor sectoarelor din presă care răspund de reflectarea fenomenului cultural. Acestea li s-ar cuveni adăugate altele, de natură particulară, specifice fiecărei publicații în parte. Pornind de la cunoașterea experienței pozitive ca și de la nominalizarea unora dintre deficiențele cu caracter mai general este posibil să se întreprindă măsuri menite să sporească autoritatea, competența și eficiența dezbaterii complexelor probleme ale literaturii și artei, ale culturii în genere, să sprijine formarea unui om cult, multilateral pregătit.

Așa cum scriam și la începutul acestor puncte de vedere, ele nu vizează definitivul. Dacă s-ar constitui fie și numai în premiza, în pretextul unor confruntări ale multiplelor probleme de care-si leagă izbînda activitatea sectoarelor de cultură ale publicațiilor noastre, propunerea lor atenției ar fi justificată. În definitiv, orice dezbateri își cere un punct de plecare; fără existența lui n-ar fi de imaginat cel de sosire! Între aceste două repere sînt de așteptat noi contribuții, însuși autorul acestor considerații intenționînd — în măsura posibilului — să și le completeze și să le nuanțeze dacă va observa, din coloanele „Presei noastre”, că ele au stimulat o dezbateri animată de spirit realist și de majoră responsabilitate, de pasiunea perspectivei,

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

● La invitația Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România, Kurt Vogel — secretar al Uniunii ziaristilor din R.D. Germană, a făcut o vizită de informare și schimb de experiență în țara noastră, între 28 septembrie și 5 octombrie a.c.

● Cu ocazia primei ediții a Tîrgului Internațional — București 1970, numeroase delegații de ziaristi de specialitate de peste hotare ne-au vizitat țara, în dorința de a se informa asupra celor mai noi realizări ale industriei, științei și tehnicii românești.

Astfel, la invitația Uniunii ziaristilor, au sosit în România:

Din R.S. Cehoslovacă:

O delegație de ziaristi economiști formată din: Jaroslav Hejkal, de la ziarul „Mlada Fronta”, Jirina Cinybulkova — de la Radiodifuziunea din Praga, Vaclav Sramek — de la ziarul „Lidova Democracie”; o delegație de ziaristi specialiști în probleme de știință și tehnică formată din: Frantisek Chudarek, redactor șef la „Technicky Magazin”, Ota Kraus, redactor șef la „Podnikova Organizace”, Vladimir Rimarovič Altmanski — redactor șef adjunct la „Technicke Noviny” din Bratislava.

Din R. D. Germană:

O delegație de ziaristi economiști formată din: Karlheinz Hilbert, redactor șef la revista „Die Wirtschaft”, Manfred Heinzi, șeful secției foto al ziarului „Leipziger Volkszeitung” și Karl Heinz Walter, șeful secției economice a ziarului „National Zeitung” din Berlin.

Din R.S.F. Iugoslavia:

O delegație de ziaristi economiști formată din: Mijo Vlahović — de la Televiziunea din Zagreb și Nicola Barbulov — de la secția română a Radiodifuziunii din Novisad.

O delegație de ziaristi economiști din regiunea Voivodina, formată din: Dragan Djurič — de la Radio Novisad și Lajos Siflis — redactor la ziarul „Magyar Szo” din Novisad.

Din R. P. Polonă:

O delegație de ziaristi economiști formată din: Janusz Zelezic — redactor șef adjunct la „Dolnoslanski Trevglod” din Wroclaw, Irena Dryll — redactor la „Dzienik Lodzski” din Lodz și Jan Fiebig de la „Tribuna Robotnicze” din Katowice.

Din R. P. Ungară:

O delegație de ziaristi economiști formată din: Peter Tokar — redactor șef la revista „Uj Tok”, Istvan Gyulay — redactor șef la „Villag Gazdasag” și Miklos Onodvari de la revista „Magyarorszag”.

● În cadrul schimburilor anuale între Uniunile de ziaristi din România și Polonia, ne-au vizitat țara, timp de 10 zile, o delegație de ziaristi specializați în economie agrară, formată din Kielb Josef — membru în colegiul de redacție la „Chlopska Droga”, Halina Dawda — șefa secției agrare la „Tribuna Ludu” și Czeslaw Kwasny — membru în colegiul de redacție la „Gazeta zielonogorska”.

● Tot la invitația Uniunii ziaristilor, Vera Marinova, șefa secției externe la Uniunea ziaristilor din R.P. Bulgaria, a făcut o vizită de trei zile în România.

● În cadrul programului de colaborare culturală între România și Tunisia pe anul în curs, a sosit în țara noastră ziaristul tunisian Măhmod Fadhel, de la ziarul „La presse de Tunisie”, pentru o vizită de documentare de 12 zile.

● Delegația de ziaristi polonezi formată din Halina Uzyska Dilaverska, șef de secție la agenția „Interpress”, Zbigniew Bozek — șef al secției externe la „Tribuna Robotnicze” și Zbigniew Satala, redactor la revista „Krakowska” din Cracovia, care

la invitația Ministerului Afacerilor Externe au făcut o vizită de documentare în țara noastră, au fost primiți la Uniunea ziaristilor la 31 octombrie a.c., de către vicepreședintele Uniunii ziaristilor — Mircea Rădulescu.

● Au mai fost primiți la conducerea Uniunii ziaristilor:

— **S. A. Chedid** — directorul Biroului de Informații al O.N.U. din București.

— **Vukasin Drobac** — redactor șef al revistei „Kommunist” din Belgrad.

— **Karim Fakhri** — vicepreședintele Sindicatului ziaristilor din Irak.

— **Anwar Abdulah** — de la ziarul „Al Gumhuria” din Republica Arabă Unită.

— **Abdulaye Nidiaye Baudin** — redactor șef adjunct al ziarului „L'Unité Africaine” din Dakar (Senegal).

— **György Andor Aytai** — secretar al Uniunii ziaristilor din Republica Populară Ungară.

● În cadrul schimburilor prevăzute în Protocolul de colaborare pe anul în curs, a sosit în țara noastră o delegație a Clubului ziaristilor de politică externă din R.D. Germană, pentru o vizită de documentare și schimb de experiență.

Delegația este formată din Wielfried Henschke — secretar general de redacție la ziarul „Volksstimme” din Magdeburg, Siegfried Mantel — de la revista „Horizont” din Berlin și Adolf Bismark de la ziarul „Mäkische Volksstimme”. (În fotografie: delegația vizitînd redacția revistei „Lumea”).

Dialog despre

DILETANTISM ȘI CRONICA MUZICALĂ

INVITAT: DORU POPOVICI

GAZDĂ: IRINA TOMA

NE-AM ADRESAT compozitorului și criticului DORU POPOVICI, cu speranța că dubla sa calitate ne va ajuta să disecăm manifestările diletantismului în reflectarea fenomenului cultural în presă, de astă dată a vieții noastre muzicale. Travestit într-un verbiaj tehnicist, alambicat-ermetic, adesea cu totul impropriu, ce se pretinde generat de exigențele muzicii noi, diletantismul însuși ne-a sugerat primul moment al convorbirii noastre:

— **Ce înțelegeți prin muzică nouă?**

— Cunoșcînd, ca și toate celelalte modalități de creație spirituală, o evoluție îndelungată, cu întinse perioade istorice, muzica trăiește și astăzi o permanentă efervescentă și înnoire. Prin muzică nouă înțeleg acea artă sonoră, care exprimă sentimente etern umane, dar prin mijloace de expresie tipice epocii noastre. Modalitățile ei presupun din capul locului o mare plasticitate sonoră, cu înlăturarea efectelor ca scop în sine, o policromie expresivă, iar la toate acestea aș adăuga, ca obligatorie, menținerea conturului melodic, fiindcă muzica nu poate renunța la acest aspect primordial al ei decît cu prețul renunțării la muzică.

— **Ce rol revine cronicii muzicale, ba chiar și rubricii de informații muzicale, în înțelegerea și acceptarea unei opere muzicale novatoare?**

— De extremă importanță! Prezentarea vieții muzicale și analiza fenomenului muzical — în care rolul de prim rang îi revine criticii — trebuie să invite marele public (și nu micul public al inițiaților, care nu-și satisfac prin presa de mare și mediu tiraj nevoia sa de informație și analiză cu privire la manifestările și creațiile muzicale, și cu atît mai puțin falsul public al snobilor care oricum nu e animat niciodată de satisfacții auten-

tic muzicale) nu numai la sala de concert, ci la meditație spre muzică, la formarea aptitudinii și dobîndirea criteriilor necesare pentru înțelegerea operelor muzicale noi, ba chiar și mai puțin noi.

— **Cu alte cuvinte, atribuieți reporterului cultural și cronicarului muzical autentic, o funcție socială aparte în cadrul publicisticii?...**

— Da, pentru că ei realizează, sau trebuie să realizeze prin funcția lor socială, o operă distinctă de cea muzicală, o adevărată proză despre muzică, capabilă prin ceea ce aș putea numi "non-prozaismul" ei, să atragă publicul în primul rînd la lectura despre muzică și fenomenul muzical și, prin aceasta, să pună în mișcare fondul de cunoaștere muzicală al cititorului de ziare, să-l facă receptiv în primul rînd rațional-estetic față de orice muzică bună, pentru ca, pe această cale, să-l ajute să-și lărgească și să-și cultive registrul sensibilității și înțelegerii sale senzorial-estetice.

— **În ceea ce privește mijloacele publicistice ale acestei activități, vă gândiți desigur atît la articole de semnalare a noului în muzică — cu rolul de a întreține, susține și îmbogăți fondul de cunoaștere muzicală al cititorului?**

— Da, dar puteți adăuga foarte bine și avancronica muzicală, care să pregătească și să determine viitorul auditoriu să asculte muzica concertului „care va fi” și nu s-o treacă „cu vederea” (post) cronică, pentru că n-a ascultat-o pe a celui „ce a fost”.

— **În acest fel, avancronica ar fi și o piatră de încercare „sui generis” a competenței cronicarului, sau, altfel spus, o modalitate foarte practică de eliminare a diletantului, incapabil să mai păcălească lumea atunci cînd e pus să emită judecăți despre ceva ce nu s-a produs încă sub ochii sau în urechile cititorilor săi, dar care ar de-**

monstra în viitorul apropiat prin puterea faptului, situația flagrantă a diletantului? Poate că și de aceea se practică astăzi atît de puțin avancronica?!

— Este posibil. Oricum, ea reprezintă, cum ați spus, o piatră de încercare a competenței cronicarului — de încercare a culturii sale muzicale, a contactului său cu fenomenul muzical, și chiar cu publicul său cititor. Avancronica constituie un act de preangajare gravă a cronicarului în relațiile sale atît cu muzica și muzicienii cît și cu publicul.

— **Dînd cronicarului această dublă valență — între muzică și muzicieni pe de o parte, și public, pe de alta — îi atribuieți un rol de traductor?**

— Da, în pofida încărcăturii tehnice a acestui termen. Fiind, neîndoios, sau trebuind să fie, un propagandist al muzicii în relațiile ei cu marele public și un ambasador extraordinar al marului public în relațiile sale cu Muzica și cu muzicienii, cronicarul trebuie să explice — fără a vulgariza! — conținutul și forma operei de artă, a operei muzicale, realizînd primul, poate cel mai larg și mai important act, pe terenul valorificării umane — în sens larg, inclusiv de masă — a parametrilor proprii fiecărei creații pe care o prezintă, o susține sau o respinge.

— **Credeți că valoarea interpretării operei muzicale poate face și ea obiectul avancronicii și nu numai al cronicii?**

— Da, dar cu anumite limite, căci cronicarul nu face prorociri nici măcar pe termen scurt. El trebuie să rămînă cronicar, adică unul care consemnează și interpretează fapte. În avancronică însă, este o obligație a sa să prezinte cel puțin posibilitățile viitorilor interpreți — cînd nu sînt destul de cunoscuți — fie dintr-o cunoaștere proprie, fie citînd alți croniciari de înaltă competență și auto-

ritate. În schimb cronică, nu cunoaște alte limite ale analizei interpretării în afară de limitele cronicarului însuși.

— **Înțeleg că cereți cronicarului de artă, cronicarului muzical, să posede calități deosebite...**

— Înainte de orice o mare dragoste pentru muzică și pentru oameni, căci muzica — iertați-mi truismul — este făcută de oameni pentru oameni. În același rînd, consider că el trebuie să posede o înaltă și dublă calificare profesională: **în muzică și în scrisul despre muzică pentru public.** Această din urmă calitate este puțin înțeleasă și prea puțin satisfăcută, după părerea mea, mai ales în presa din provincie deși nu numai de acolo.

Stilul prețios, alambicat, adesea „literaturizat”, „beția de cuvinte”, termenii de împrumut, adopții sau stilciți „ad-hoc”, fuga de termenii tehnici corespunzători și necesari — ce pot fi, de altfel, explicați — toate acestea nasc un dusman periculos al muzicii și al oamenilor, căci cu asemenea „stil” inaccesibil, neavenit, oamenii, mai ales tinerii, pot fi îndepărtați de muzica valoroasă.

— **Ce simptom vedeți în acest „stil”?**

— Mai mult decît un simptom: sindromul diletantismului sau o mare și foarte semnificativă parte a acestui sindrom. Și nu folosesc întîmplător un termen medical, deoarece diletantismul, cel puțin în prezentarea și analiza fenomenului muzical, al manifestărilor acestei arte, a fost și din păcate a rămas o adevărată plagă a publicisticii noastre.

— **Puteti adăuga și tare morale în tabloul clinic al diletantismului?**

— Evident, în primul rînd lipsa spiritului obiectiv și a curajului autentic în abordarea problemelor creației muzicale, deși ar fi un non sens să cerem diletantului asemenea calități de vreme ce îi este caracteristică lipsa oricărui suport profesional serios. De aceea nu pentru el formulez asemenea cerințe, ci pentru acei cronicari preaălitii profesional care se pun în ipostază de diletanți, manifestînd o înțelegere greșită a respectului datorat maestrilor prin cultivarea tonului apologetic care nu slujește nici muzica, nici publicul și pînă la urmă nici pe maestru. În extremă, „atitudinea slugarnică față de șefi, misterioasă față de egali și tiranică față de subalterni” trebuie condamnată energic și categoric, cu atît mai mult cu cît ea mai poate fi întîlnită în paginile revistelor și ziarelor noastre. Avem modele pozitive suficiente în critica noastră muzicală de azi și din trecut din care se poate învăța ce așteaptă publicul de la cronicarii muzicali.

— **Vă rog să indicați, pentru cititorii noștri, cîteva personalități-model ale cronicii și criticii muzicale românești.**

— În perioada interbelică ne-au oferit o asemenea activitate admirabilă Emanoil Ciomac, George Breazu, Alfred Alessandrescu și alții, în zilele noastre Cornel Țăranu, Alfred Hofman, Iosif Sava, Ada Brumar, Grigore Constantinescu, J.-V. Pandelescu și alții.

— **Răspunsul dv. îmi sugerează întrebarea: distingeți net între cum trebuie scrisă cronică muzicală într-o revistă de specialitate, de pildă „Muzica”, și cea pentru presa de mare tiraj?**

— Nu! Nu găsesc că există granițe ineluctabile. Desigur există și pot exista unele diferențe — funcție de gradul de avizare a publicului căruia se adresează una ori alta. Diferențe de asemenea natură pot exista și între cronicile publicate în ziare locale din județe diferite. Dar aceste diferențe nu ating esența și anume că orice cronică trebuie să fie concisă, directă, accesibilă oricărui om care iubeste arta muzicală. O critică „savantă” și supradimensionată, publicată în indiferent ce fel de publicație, chiar și în „Muzica” nu-și atinge scopul. Cu atît mai puțin cronicile în care confesiunile criticului constituie în vreo măsură — de obicei importantă — substanța cronicii. Țin să observ, în linia dv. de interes, că confesia în critică este un simptom sigur al diletantismului.

— **Ce reproșați în mod deosebit diletanților?**

— Prea marele lor curaj, de fapt fals curaj, adică lipsit de baza pe care o poate da numai competența. Dacă cititorul ar ști că un asemenea „curaj” nu este decît produsul ignoranței autorului său, chestiunea n-ar fi periculoasă ci utilă, în sensul autoeliminării diletantului din cîmpul muzicii prin chiar actul său publicistic. Sînt unii „cronicari” care suferind de un aparent complex al marilor înălțimi, se abțin sistematic să distingă ce este pozitiv de ce nu e, într-o operă muzicală sau într-o interpretare, cu alte cuvinte se abțin pînă și de la o anagajare personală în delimitarea „binelui” de „rău”, ceea ce ar trebui să se pretindă, ca un minim, să apară cu claritate, cu precizie indiscutabilă, în orice cronică. Adeseori din lectura unor cronici nu-mi dau seama dacă, după judecata cronicarului respectiv, a fost sau nu izbutită. În schimb remarc decapitări fără justificare sau elogi fără argumente convingătoare. Nu mai vorbesc de greșelile de învățare, de documentare și...

— **De ce v-ați oprit? Continuați vă rog!**

— ...închipuți-vă că unii scriu asemenea cronici chiar și fără a fi participat la concertul despre care au scris.

— **Ar fi interesant „să recomandați” și cîteva asemenea „modele”.**

— Am destule, dar doresc să păstrez această primă discuție în limitele unui preaviz, să le lăsăm diletanților ceva timp să se retragă singuri, iar dacă nu o vor face, avem tot timpul să-i numim în discuții viitoare.

Și, pentru a preveni „revolta” unor suflete „prea nobile” în legătură cu această promisiune, voi adăuga că diletanții, acești adevărați intruși, nici nu necesită să fie tratați altfel decît cu propria lor măsură.

— **Ce credeți că ar putea face redacțiile pentru îmbunătățirea situației?**

— În primul rînd să acorde atenție, sau o mai mare atenție, cadrelor tinere, foarte bine dotate și pregătite (școala noastră superioară a dat multe asemenea cadre chiar dacă nu au încă nume sonore) și nu cronicarilor superficiali, nepregătiți, avizi să se afirme cu orice preț pe ei înșiși, care în loc să servească arta și publicul, se servesc de ea în dauna publicului.

— **O întrebare personală: ce vă doriți?**

— Presupun că vizați aria problemelor discutate...

— **Desigur!**

— Ca revistele și ziarele să acorde o mai mare importanță fenomenului muzical. Cartea muzicală, cronică discului și mai ales primele audii de muzică românească sînt pe nedrept neglijate. De asemenea doresc ca și televiziunea să acorde o mai mare atenție criticii muzicale, bineînțeles celei de calitate.

— **Considerați că toate manifestările muzicale ne sînt prezentate elogiios?**

— În paginile ziarelor: da!

— **Amănunte?**

— N-am destul loc pentru ele. Aș mai adăuga doar ceva foarte grav: prea adesea redactorii sînt preocupați de „cum” se spune un lucru — dorindu-l cît mai aparte, cît mai... „savant”, — și prea puțin de „ce” se spune. Poate de aceea, autorii sinceri, nesofisticați, ce se exprimă clar, sînt tot mai rar publicați ca să se prefere în schimb alții care „să asigure succesul” ziarului, caracterul „elevat” al acestuia dar nu prin „aurul” lor ci prin „ceasurile de slăbiciune” voalate într-un așa-zis stil „viu”, „colorat”, „personal” etc. Dacă o cronică nu servește adevărul și arta și nu poate constitui un mijloc social de educație, mă poate interesa doar la capitolul „daune”.

VERBA VOLANT...?!

VALENTIN HOSSU-LONGIN

ACUM CÎȚIVA ani se vehicula ideea că „Programul Radio-T.V.” va avea un supliment, sau mai multe pagini, sau cam așa ceva, în orice caz va asigura și tipărirea conținutului anumitor materiale transmise pe calea undelor. Ei bine, s-ar părea că ideea nu a fost prea fericită, din moment ce nu s-a materializat în atita amar de vreme...

Și totuși...

Copil teribil fiind, televiziunea s-a văzut foarte repede luată în seamă, emisiunile și redactorii ei beneficiind de ochiul atent al multor cronicari, exegeți, specialiști ș.a.m.d. Ziare și reviste de specialitate i-au acordat și-i acordă atenție, se iscă (normal!) controverse, unele producții și produse sînt elogiuate, altele criticate, totul făcut în scopul găsirii mijloacelor de îmbunătățire a programelor T.V. Chiar și în coloanele revistei „Presa noastră” s-au purtat (nu o dată) asemenea discuții, bineînțeles „pe profil”, urmărindu-se cuștișul în plan profesional al unei emisiuni, rubrici, teme etc. pentru gazetăria făcută fie scris, fie vorbit, fie văzut.

Fratele mai virstnic, radioul, a încetat, cam de la nașterea camerei de luat vederi, să mai solicite spiritele elevate, ducîndu-și existența într-un anonim aproape desăvîrșit (crainicii sportivi sînt luați în seamă doar de cîte un confrate în ale fotbalului). Singure sondajele periodice ale unui serviciu specializat, mai oferă unele indicii privind preferințele auditorilor. Sigur, nu vom putea și nici nu ne propunem să evidențiem virtuțile și scăderile tuturor emisiunilor de radio, ci încercăm reliefaarea anumitor producții menite să contribuie la cunoașterea valorilor publicistice realizate la microfon.

PENTRU CĂ, trebuie spus, numeroși redactori și colaboratori permanenți ai radioului operează nu numai cu valori de cultură în general, ci, în primul rînd, am spune, cu o bogată și personală încărcătură informativă și emoțională — tocmai

coordonatele unei gazetării de primă mîna. Și pentru că „cuvintele zboară...” vom adăuga considerațiilor noastre și unele texte ce au stat la baza emisiunilor respective, tocmai în ideea că, ce este scris rămîne...

TABLETA DE SEARĂ

ORICE ZIAR care se respectă are, în colectivul său redacțional sau în afara lui, un număr de condeieri de primă mîna, care asigură zilnic (sau aproape) apariția unui articol-eseu, material de înaltă ținută publicistică, așteptat și căutat de cititor, și tocmai de aceea paginat totdeauna „la vedere”. Istoria presei românești a consacrat genul ca atare, eseistica demonstrîndu-și virtuțile, mai ales între cele două războaie, prin condeiele celor mai de seamă oameni de cultură și artă. De cîțiva ani, nu prea mulți, cotidienele noastre au reînnotat firul tradiției, „notațiile eseistice”, cum le numește Dumitru Popescu, în volumul „Biletul la control!”, devenind o oglindă a ceea ce este mai actual și în același timp mai peren în existența diurnă a cetății. Autorii unor asemenea pagini (scriitori, filozofi, ziariști, matematicieni, medici, ingineri) răspund unui imperativ al epocii noastre, al complexului angrenaj al vieții materiale și spirituale, care pretinde interpretare, explicare și susținere. Eseul de această factură se înscrie în ceea ce pretindea George Călinescu de la publiciști: „un articol care nu-i valabil oricînd, nu-i interesant nici zilnic”. O temă de mare actualitate trebuie tratată la un asemenea nivel încît să trezească interesul unui număr cît mai mare de citi-

tori, să devină și să rămînă document al gîndirii și simțirii unei epoci, unei perioade, unui moment.

La radio, acest articol de pagina I poartă supratitlul „Tableta de seară” și se difuzează, fără întrerupere, din 18 mai 1969, durata uneia fiind de 5—7 minute, adică în medie cîte 3 file dactilografiate. Emisiune de sine stătătoare, „tableta” a devenit repede (conform datelor serviciului specializat în sondaje de opinie) una dintre cele mai urmărite, creîndu-și un cerc statornic de ascultători. Care sînt virtuțile acestei emisiuni, ce se poate spune despre ea la un an și jumătate de la apariție?

Concepută ciclic, „tableta” și-a obișnuit ascultătorii cu ideea că fiecare seară a săptămîinii aparține unui autor, întîlnindu-se cu el timp de 2—3 luni în aceeași zi a săptămîinii (periodice sînt și alte emisiuni, difuzate la aceeași oră și pe același program, dar n-au audiența „Tabletei de seară”). Respectată cu strictețe, perioada de 7 zile a dat posibilitate articlerilor să selecționeze cele mai interesante și importante din temele de actualitate, avînd și timpul decantării și elaborării „tabletei” respective; pentru că eseul nu se poate scrie nici în căruță dar nici în avion.

Rigoarea merge mai departe: autorii. Puține sînt astăzi redacțiile care să se mindrească cu colabo-

TABLETA DE SEARĂ

rarea atîtor oameni de cultură, artă și știință ca „tableta“. Scriitori și muzicieni, filozofi și dramaturgi, oameni cu înalte funcții de stat și artiști, ciberneticieni și filologi, medici și istorici, tineri cercetători și academicieni, profesori universitari ș.a.m.d. Lista celor 43 de autori „publicați“ pînă acum cuprinde pe Grigore Moisil, Mircea Malița, Zoe Dumitrescu-Buşulenga, Paul Anghel, Athanase Joja, Constantin C. Giurescu, Radu Beligan, Pius Brînzeu, Octav Onicescu, Eugen Pora ... Cuprinderea atîtor asemenea nume sub același acoperiș creează casei o aură de invidiat, conferă emisiunii respective un titlu de noblețe. Toți acești autori sînt foarte ocupați și din practică personală știu cît de greu este să obții colaborarea unei asemenea personalități, „numele sonore“ interesîndu-se, în primul rînd, de profilul paginii, rubricii, emisiunii precum și — chiar — de ceilalți semnatari. Este un lucru cît se poate de firesc, deoarece mult timp i-am obișnuit să-i solicităm pe asemenea oameni numai în ocazii festive, cu teme șablon și de circumstanță, uitînd de existența lor cel puțin un an, pînă la ediția anuală următoare. Consecințele acestei practici le culegem tot noi, dar ca să n-o recunoaștem spunem că savanții ori sînt inabordabili, ori scriu de așa manieră încît nu înțelege nimeni nimic. Practica din ultimul timp, de la anumite publicații, arată că acești oameni sînt chiar dornici să-și spună părerea într-o problemă sau alta, chiar mult diferită de obiectul strict al profesiei lor. Oameni de o înaltă cultură, unii dintre ei adevărați enciclopediști (chiar în această epocă de mare specializare), își demonstrează prin scrisul lor că iau parte la viața cetății, că nu există teme minore, că strada îi interesează și pe ei, că dinamismul societății noastre socialiste îi preocupă în totalitate, nu numai în unele dintre aspectele lui majore. Numai înțelegînd așa profilul emisiunii sale, redactorul „Tabletei de seară“ a reușit să-i determine pe colaboratori să apară la microfon pentru cîteva minute pe săptămînă. Numai înțelegînd așa, orice ziar poate, și trebuie, să aibe în paginile sale nu „nume sonore“, ci „articole sonore“, scrise la un înalt nivel publicistic, de o deosebită factură intelectuală, despre lucruri care interesează deopotrivă pe savantul-publicist și pe cititor.

Autorii „tabletelor“ vorbesc despre orice, dar nu oricum și nu oricînd. Își spun părerea despre tînăra generație și responsabilitățile ei și adjunctul ministrului de externe, publicistul George Macovescu și medicul Pius Brînzeu și istoricul Ștefan Pascu și dramaturgul Aurel Baranga, și criticul Constantin Ciopraga, fiecare conștient că dezbateră aceasta poate să aducă deservicii dacă nu-i făcută cu sinceritate și competență. Demonstrațiile acestora în planul raționalului, a legăturilor firești între generații, și respectul arătat față de rațional fac din eseurile lor pagini durabile în sfera valorilor publicistice. Văzută din unghiuri atît de diferite, tinerețea apare ca autentică preocupare a societății noastre, generației tinere explicîndu-i-se și greșelile săvîrșite și îndatoririle și drepturile: totul, dar nu de la catedră, nici cu indicații gen „caiet de sarcini“, ci urmărindu-se ca fenomenul dezbătut să fie înțeles, să dea de gîndit ascultătorului, fie vîrstnic, fie tînăr. Eseurile respective, — și ca ele multe altele, pe teme dintre cele mai diverse — nu apelează la formule și citate, marea lor calitate rezultînd din claritate și concizie, — nimic sofisticat, nimic de dragul cuvintelor frumoase.

Subiectele „tabletelor“ se pot împărți în cîteva mari grupe, le-am numi general-valabile, despre artă și despre muncă, despre educație și despre pasiuni, lucruri în fond cunoscut, spuse și de alții și în alte ocazii. Ca să captezi interesul ascultătorului trebuie să vii și cu ceva nou, spus într-un fel deosebit, argumentat, convingător, cu probleme dar și cu soluțiile lor. Și acestea toate în numai 3 pagini. Se poate? Se poate!

Propunîndu-și să vorbească despre „reluarea inimooasei tradiții a șantierelor naționale“, Mihnea Gheorghiu își intitulează „Tableta“ „Virstele omului“. Și începe așa: „Unul din motivele străvechi ale ceramicii și tapiseriei noastre populare este „pomul vieții“, abstractizat într-o simplă și savantă scară, cu un grafic ascendent (m.n. observați cît de firească devine apropierea dintre olărit și grafic, între care sînt mai bine de două milenii) ale cărui ramuri poartă ipotezele unor flori. Cei care vor să citească parabolele arborelui vieții se întrebă, încă, dacă rădăcina și trunchiul robust reprezintă tinerețea omului, iar ramurile de sus maturitatea; și-

atunci unde se situează bătrînețea?“ Dacă titlul și tema sînt, să le spunem, obișnuite, demonstrația, articolul ca atare, este nu numai interesantă, ci și inedită, prin raționalismul folosit și scriitura personală. La fel procedează Aurel Baranga vorbind despre oamenii „deveniți adevărate depozite de ranchiune, de răzbunări rumegate, puncte de venin inumane“, imaginîndu-și pentru aceeaștia „o mașină a uitării“, autorul pleacă de la un mare adevăr: „Componentă fundamentală a rațiunii, dacă nu temelia ei, memoria implică două funcții dialectic contradictorii: ținerea de minte și uitarea. Fără înmagazinarea de experiențe n-ar fi posibilă gîndirea, fără ștergerea lor din amintire n-ar fi posibilă viața“. Puțini se așteaptă, după aceste două fraze, să asculte o incisivă pledoarie împotriva egoismului, brutalității...

Unele „tablete“ sînt însă de strictă specialitate, din domeniul ciberneticii (Edmond Nicolau), al oceanografiei (Eugen Pora), al logicii (Athanase Joja), al etnografiei (Tancred Bănățeanu), al matematicilor superioare (Grigore Moisil), al arheologiei (Emil Condurachi), al muzicii (Constantin Bobescu). Tot scriitura, tot uneltele publicistice fac ideile acestor eseuri pe înțelesul tuturor. Și nu numai atît; ele nu sînt accesibile în detrimentul valorii lor de informare, ci din contră. Ascultătorul ia cunoștință de marile preocupări ale științei contemporane, de descoperiri românești sau străine într-o formă elevată dar nu ermetică, de înaltă ținută intelectuală, nu intelectualistă.

Se poate spune, după un an și jumătate de existență, că „Tableta de seară“ este o Universitate populară, la care profesorii sînt ziariști, iar catedra — microfonul.

Publicăm spre exemplificare una din cele 12 „lecții“ ale ciclului „Trăsături ale gîndirii moderne“ de Mircea Malița: „GÎNDIREA MODERNĂ ESTE GLOBALĂ“.

...ȘI ACUM, o sugestie. Selectînd (în baza oricărui criteriu) sutele de articole-eseu transmise prin intermediul „Tabletei de seară“, se poate tipări cel puțin un volum de înaltă ținută și valoare publicistică, succesul fiind asigurat de numele zecilor de semnatari, intelectuali pentru care condeiul este dacă nu prima, cel puțin a doua vocație, sau pasiune, sau profesie — cum vreți să-i spunem.

GÎNDIREA MODERNĂ ESTE GLOBALĂ

MIRCEA MALIȚA

O primă trăsătură a gândirii moderne, care constă în caracterul ei practic, este ilustrată de științele tehnice. Vrem să ajungem în alte planete, — și de aici decurge șirul nesfârșit de aplicații și noi descoperiri ale științelor fizice și ale tehnicii. Vrem să avem mai multă energie; de aici decurge, în fond, toată știința fizicii moderne. Vrem să avem soiuri mai bune de plante și să vindecăm boli; de aici rezultă, desigur, triumful biologiei experimentale.

O altă trăsătură a gândirii moderne stă în caracterul ei global. Gândirea modernă, fie că se exercită în domeniul cercetării științifice, fie în acela al logicii curente și al vieții de toate zilele, confirmă postulatul dialecticii, postulatul interdependenței universale. Nimeni nu mai vrea să gândească un singur fenomen, considerat izolat. Se pare că, timp de secole, așa a funcționat gândirea omului: ca să înțeleagă ceva, împărțea în bucățele. Infirmitatea aceasta a omului, obligația în care se afla de a sparge în cioburi oglinda imaginii universului pentru a și-o putea însuși, este pe punctul de a fi depășită.

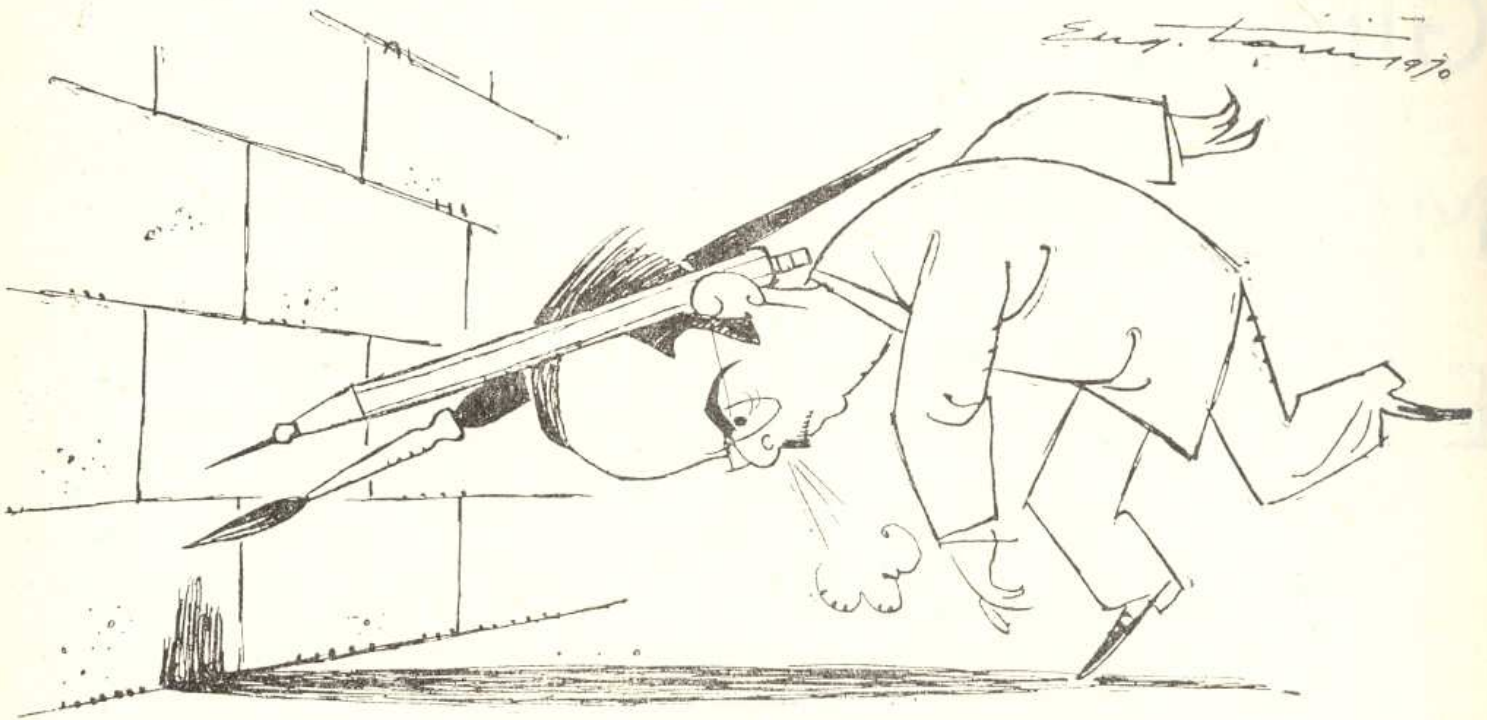
Desigur, capetele filozofice ale omenirii au încercat din totdeauna să cuprindă simultan și unitatea profundă a lumii și infinita ei diversitate fenomenală. *Εν και πάν* (hen kai pan), adică „unul și totul”, spuneau vechii greci. „Tout se tient”, spunea Pascal. Dar demersul analitic al gândirii nu și făcuse încă drumul pînă la capăt și ceasul sintezei **motivate** și clar articulate nu sunase încă: (sintezele lor erau încă goale, — simple sinteze veleitare,

în interiorul cărora totul era o apă și un pămînt). Să ne amintim ce spunea Hegel, vorbind de „absolutul” lui Schelling: că e întunecat și nediferențiat ca noaptea în care „toate vacile sînt negre”. Singurele metode cu care opera gândirea mai veche pentru a cuprinde întregul lumii erau: metoda globală a intuiției, sau metodele aproximative ale speculației metafizice și teologice. Astăzi, gândirea poate în sfârșit fi globală fără a fi obligată să se servească de pseudo-concepte mistificatoare, ci sprijinindu-se pe o clară viziune a detaliilor, pe care le poate apoi integra într-un tot perfect articulat.

Dar a te opri azi la nivelul detaliilor neintegrate în ansambluri larg cuprinzătoare înseamnă a nu fi modern. V-ați gândit oare de ce, chiar în vorbirea curentă, intervine astăzi atît de des cuvîntul „complex”? Problemele sînt „complexe”, activitatea este „multilaterală”, fenomenele sînt „legate”. Niciodată n-au fost atît de frecvente expresiile: „în legătură cu”, „în raport cu”, „în relație cu”, „în condițiile”, „în cadrul”, „în contextul”. În spatele acestor expresii adverbiale stă refuzul minții umane de a gândi fenomenele izolat.

Dacă științele tehnicii ilustrează spiritul practic al gândirii umane la acest sfârșit de secol, exemplul pentru caracterul global îl vom lua de la științele naturii. Ultima știință la modă este ecologia: tentativa de a studia relațiile organismelor cu mediul lor de viață. S-a văzut că în natură nu poți să te atingi de un feno-

men fără a pune în mișcare mii și mii de alte fenomene. Nu vrei să ai vrăbii care să mănînce grîul? Vei avea, în schimb, omizi care să mănînce frunzele pomilor. Nici o știință nu se exprimă mai clar în favoarea interdependenței ca ecologia. S-ar părea că este o descoperire a zilelor noastre. Dar, încă din secolul trecut, Charles Darwin a spus că, în Anglia, cotletele persistă datorită fetelor bătrîne. Raționamentul lui era următorul: fetelor bătrîne le plac pisicile. Pisicile sînt dușmanii șoarecilor. Ai șoarecilor care, lăsați de capul lor, distrug cuiburile de bondari. Dar bondarii sînt principalii polenizatori ai florilor de trifoi, iar trifoiul asigură baza nutritivă turmelor de oi. Iată deci că fără fete bătrîne n-ar mai fi o asemenea abundență de cotlete în Anglia. E o imagine amuzantă a lanțului legăturilor în spiritul interdependenței universale. Dar se pot da și alte imagini. Am putea tot așa de bine să ilustrăm această tendință a gândirii contemporane cu rolul deosebit pe care îl joacă, în filozofia modernă, noțiunea de sistem sau de structură. Ea este tot atît de actuală în lingvistică ca și în studiul funcționării optime a marilor uzine. Baza acestui concept este relația. Ei bine, atît de mult interesează astăzi relația, încît adeseori, datorită ei, se pierde din vedere obiectele care o constituie, elementele care o fac posibilă. Cu evitarea acestei erori, putem spune că sîntem în era sistemelor și că, secular obsedată de parte, gândirea umană dă astăzi preferință totului.

MONOLOG... DIALOGAT DESPRE CARICATURĂ

EUGEN TARU

„PRESA NOASTRĂ” reia după patru ani discuția despre caricatură. Mă întreb recitând cele publicate în acea vreme ce aş mai putea adăuga. Mă întreb... Întrebarea solicită răspuns: Deci dialog. Forma e asigurată: interviu. Se poartă... și e comod: încarci întrebările cu tot ce nu ți-ar veni să spui singur...

— Atunci să începem! Consideri că materialele publicate atunci au avut o consecință practică?

— Nu aş putea pune mina în foc că parțiala reanimare a caricaturii în presă se trage de la această anchetă sau dacă această evoluție era în firea lucrurilor, dar, ar fi neloial să nu recunoaştem: presa, în acești ultimi patru ani a redat în parte acestui gen atît de solicitat de cititor cîte ceva din spațiul convenit. Revistele și ziarele născute între timp în provincie au recunoscut virtuțile genului. Și au avut surpriza să constate cîte forțe locale există atunci cînd sînt stimulate de comanda socială.

— Deci, uraaaa!

— Nu te pripri! Față de tradiția presei noastre situația e încă departe

de a fi multumitoare. Lipsa caricaturii „la zi” pe loc fix în prima pagină — de același caricaturist colaborator permanent, văduvește cotidienele noastre de un supliment de vioiciune. Se pierde posibilitatea căpătării unui „cachet” individual...

— Să nu mai vorbim de individualizare în ceea ce privește presa... Dar continuă!

— Lipsește „Pagina veselă” de sfîrșit de săptămînă în care caricatura era vioara primă. Doar „Informația” mai menține o mini-pagină gustată de public, cu caricaturi — extemporal pe temă dată. Pe ici pe colea mai apar anemice grupări de genuri umoristice... să fie!

— S-a sugerat în paginile revistei de față că o cauză a neutilizării din plin a caricaturii ar fi asaltul „noului val”: caricatura absurdă care ar fi confundată de unii artiști cu caricatura cretină, deci indigestă pentru publicații.

— Valul ajuns la țarm s-a potolit iar pietroaiele lovite de val și-au mai măcinat din duritate. Artiștii au înțeles ce sensuri adînci poate sugera

„umorul absurd” și se străduiesc să le încorporeze imaginilor. Redacțiile s-au învățat (...să nu generalizăm!) să caute aceste sensuri și să nu decreteze „de plano” că publicul nu le poate înțelege. Cititorul trebuie educat prin frecventare. Fără gimnastică cerebrală înțelegerea rămîne letargică, evoluția necesitînd un bombardament continuu al noului.

— Nu se riscă un divorț între artist și public?

— Gradarea judicioasă a evoluției prin informare și educare e marea problemă a politicii culturale. De aceasta depinde continuitatea unui mariaj fericit artist-public.

— Dar excesul de „umor negru”? Numai într-un singur almanah al „Urzicii” am numărat cîteva zeci de caricaturi cu sinucigași, execuții capitale, înmormîntări...

— E un reflex al violenței, al brutalității epocii noastre sosit la noi prin mimetism... Boala care a bîntuit cu furie acum cîteva ani s-a potolit. Umorel negru a devenit mai „café au lait”, perfect digerabil, a intrat astfel ca unul dintre genurile posibile. Gama

OPINII DESPRE CARICATURĂ

umorului s-a lărgit mult și consider acest lucru ca un factor pozitiv. Astăzi avem o pleiadă bogată de caricaturiști de toate vârstele cu care se poate face o orchestrație de mare diversitate. Se poate cînta de la Wagner la Dendrino. Totul e să nu se încurce partiturile... Și să nu se pună trombonistul să cînte la harfă.

— **Cititorii se întrebă de ce unele ziare scriu sub caricatură „desen de...” textul, ideea nu aparține artistului?**

— De un sfert de veac caricaturistii noștri își construiesc singuri ideile și textele caricaturilor lor. În trecut acestea erau servite de majoritatea redacțiilor, caricaturistul realizînd doar desenul propriu-zis. E adevărat că și astăzi artistul are surpriza citeodată să își găsească în pagină textul schimbat. E un prilej de suferință pentru el și de cele mai multe ori și pentru cititor...

— **...Colaboratorul acesta anonim ar trebui să se iscălească alături pentru partea lui de contribuție...**

— Ar fi mai echitabil...

— **Totuși cum explici că o pleiadă atît de dotată de caricaturiști reflectă o prezență oarecum diluată?**

— Caricaturistul are ceva din Don Quichotté. Pornește cu armele fluturînd în vînt să dărîme morile... După multiple cucuie și gifiială reintră cu mînșit în rînd... Și își pierde din farmec...

De cele mai multe ori nu știe de ce un desen i-a fost respins. Bănuiește că a fost prea dur, prea critic. După o serie de respingeri își diluează din virulență și din nou bate la ușa redacțiilor. Observă că desenul gata paginat a fost înlocuit în ultimul moment cu o fotografie. I se explică: pagina era prea critică. Și iar

mai toarnă apă în vin... Se creează un nou gen: caricatura de sertar... O, dacă redacțiile ar fi mai pușin inhibate... ca să spunem așa...

— **De aceea probabil că se semnalează evadarea din gen, caricaturiștii îndreptîndu-se spre alte ramuri ale graficeii.**

— Desigur, o cauză e insuficiența debușeului în presă. Se mai adaugă și utilizarea nejudicioasă a tarifelor. Deși ele sînt stabilite încă din 1953 de cînd salariile au crescut simțitor, redacțiile au scăzut tot timpul cu perseverență remunerațiile. Sînt unele care nu respectă tariful. Nu e de mirare că un caricaturist de talia unui Cik Damadian declară în paginile acestei reviste că nu se poate considera un profesionist, întrucît nu-și poate asigura existența din această activitate.

— **Bine, dar Uniunea Artiștilor Plastici, sindicatul vostru ce face?**

— Merți bine! Deși se știe că numai în ultimul an caricaturiștii au obținut 11 premii la expozițiile internaționale din străinătate...

— **Dintre care 3 le-a obținut interlocutorul meu...**

... tratează caricatura tot ca pe o cenușereasă. Pentru „Salonul umoriștilor” găsește cu greu o „fereastră” între două expoziții. Caricatura nu a fost invitată să ia parte la expoziții în care accentul tematic era militant ca: „25 ani de la 23 August” și nici la cea programată pentru anul viitor „50 de ani de la înființarea partidului”.

Nu se mai organizează expoziții de caricaturi pentru străinătate deși succesul din trecut al atîtor saloane ar trebui să dea de gîndit.

Despre „achiziții” ce să mai vorbim !...

— **În călătoriile prin străinătate am văzut în librării nenumărate albume cu caricaturi desenate de unul sau mai mulți autori. La debite erau expuse zeci de broșuri de umor cuprinzînd texte umoristice însoțite de caricaturi sau broșurile cuprindeau numai caricaturi. Erau evident o marfă de larg consum. La noi, unde avem un public, prin temperament, vesel, receptiv la umor, de ce nu există astfel de produse?**

— Mă întreb și eu! Public solicitator avem, avem artiști pentru toate variantele de la satiră la umor jucăuș...

— **... unii dintre ei trecuți chiar în enciclopediile străine...**

— Să-ți spun un lucru amuzant (amuzament trist!). Singurul album cuprinzînd lucrările caricaturiștilor români a fost comandat editurii „Meridiane” de către Editura „Eulenspiegel” din R.D.G... Pe piața noastră nu se difuzează fiind destinat numai acoperirii comenzii.

— **... Nu se pierde mare lucru, tiparul fiind executat în niște condiții greu de calificat...**

— ...Caricatură tipografică! Nu e însă singurul lucru care nu e în regulă...

— **„Urzica” vă satisface?**

— Nu poate satisface efectiv decît atunci cînd va apare săptămînal, tipărită operativ. Atunci va putea lua parte activă și eficientă la viața noastră cu ritm atît de rapid. Sau, i s-ar putea înîgheba o concurentă...

— **Banda de magnetofon e pe terminate...**

— Tocmai vroiam să trec la autocritică!

— **Nu-i nimic, o să vi-o facă altul!**

AGENDA EVENIMENTELOR DECEMBRIE 1970

- 1 — (6) Recensământul populației în Cehoslovacia
- 1 Recensământ general în Elveția
- 1 Instalarea, în urma alegerilor din iulie 1970, a celui de al 25-lea președinte al Mexicului, Luis Echeverría
- 3 — (6) Tîrg internațional la Zürich
- 4 Congresul Partidului Radical din Franța
- 4 Incep lucrările celui de-al IV-lea Congres al Partidului Comunist din Venezuela
- (30.XI) 6 Sesiunea parlamentului european
- 7 Alegeri pentru Adunarea Națională în Pakistan.
- 9 Deschiderea, la Caracas-Venezuela, a Conferinței ministeriale a Organizației țărilor arabe exportatoare de petrol
- 11 (17) Se desfășoară la Bonn al 3-lea ciclu al Festivalului internațional Beethoven
- 15 Expirarea mandatului forțelor armate ONU în Cipru
- 16 Incep la Haga lucrările Conferinței diplomatice la nivel guvernamental, convocată de Organizația aviației civile internaționale — ICAO
- 20 Încheierea sesiunii de toamnă a Adunării Naționale franceze
- 26 Vizita președintelui R.S.F. Iugoslavia, Iosif Broz Tito în Italia.
- 26 (30) Se desfășoară la Dakar lucrările celei de a 3-a Conferințe a Organizației Panafricane a Tineretului
- Se desfășoară la Bruxelles Sesiunea Consiliului ministerial al N.A.T.O.
- Alegeri parlamentare în Panama
- Vizita ministrului apărării Israelului, Moise Dayan, în S.U.A.
- A V-a Conferință pentru coordonarea cercetărilor vest-europene în spațiul cosmic (la începutul lunii).

DIN ACTIVITATEA FILIALELOR UNIUNII ZIARIȘTILOR

FILIALA IAȘI între intenții și împliniri

INSCRIS SECULAR în coordonatele fundamentale ale geografiei noastre spirituale, Iașul de azi este deopotrivă un centru industrial și cultural tînăr, ce-și menține faima la timpul prezent. Într-un asemenea climat, Filiala Iași a Uniunii ziaristilor — care reunește gazetarii de la „Flacăra Iașului” și Studioul de radio precum și publiciștii de la săptămînalul „Cronica” — se bucură de privilegiul de a putea realiza acțiuni cu caracter profesional și cultural-educativ cu participarea unor personalități din sfere de larg interes ale vieții sociale.

Inercînd să aflăm în ce măsură aceste posibilități au fost „valorificate” am avut o discuție cu conducerea filialei, discuție din care am reținut ca interesante prin tematica lor cîteva activități profesionale, desfășurate sub forma unor întîlniri ale membrilor filialei cu cadre universitare: cu prof. univ. N. Todosia, șeful catedrei de economie politică de la Universitatea „Al. I. Cuza”, care a susținut expunerea „România în circuitul economiei mondiale”, cu conf. univ. dr. I. Nathanzohn — de la Catedra de filozofie a Universității — care a vorbit despre „Mijloace moderne de comunicare în mase”, cu conf. univ. dr. Vasile Ciocîrlan care a expus „Cîteva probleme actuale de sociologie”; Alex. Floareș, directorul cabinetului județean de partid a fost invitat de gazetarii ieșeni pentru a-i informa despre „Probleme actuale în activitatea ideologică și de propagandă în municipiul și județul Iași”.

În luna noiembrie va avea loc o întîlnire între membrii filialei și catedra de filologie a Universității „Al. I. Cuza” care au studiat și vor expune concluziile lor privind „Limba și stilul publicațiilor ieșene”.

Pentru luna decembrie invitatul filialei este Al. Dumitrache — secretar al Comitetului județean Iași al P.C.R. — care va vorbi gazetarilor despre „Județul Iași în viitorul cincinal 1971—1975”.

Exprimîndu-și satisfacția de a avea un nou sediu, corespunzător cerințelor, pentru redacțiile „Flacăra Iașului” și „Cronica”, sediu în care și-a aflat locul și o sală pentru un club al filialei, precum și un bufet pentru redactori, interlocutorii mei din conducerea filialei și-au exprimat speranța ca, beneficiind de sprijinul Uniunii ziaristilor să amenajeze sala astfel încît să poată deveni o adevărată „Casă a presei ieșene”. Astfel, într-un viitor pe care îl dorește cît mai apropiat, Filiala Iași își propune să devină gazda unor întîlniri profesionale lunare ale gazetarilor — nu numai din Iași, ci și din Piatra Neamț, Bacău și Vaslui — intenție demnă a fi consemnată deocamdată doar ca inițiativă binevenită.

Așa cum arată în prezent, sala este folosită numai pentru vizionarea săptămînală a cîte unui film în avanpremieră, manifestare la care se reduce de fapt întreaga activitate culturală a filialei. În așteptarea momentului cînd activitatea „Casei presei ieșene” va fi bogată, ar fi util ca filiala să valorifice condițiile suficiente pe care le are în prezent, pentru organizarea unor dezbateri pe problemele profesiei — care au lipsit în mare măsură din preocupările conducerii ei — precum și pentru organizarea unor activități culturale, răspunzîndu-se astfel nevoilor reale profesional-politice și culturale ale ziaristilor din Iași.

Milena COMARNESCU

DIALOGURI DESPRE PROFESIUNE

INVITAT: ZOE DUMITRESCU-BUȘULENGA
GAZDĂ: CAROL ROMAN

● Ritmul — o caracteristică a jurnalisticii ● Teroarea colii albe... ● Locul medicului diagnostician în... presă ● Gen proxim și diferența specifică în definirea profesiei ● Eseul, o chestiune de gravitate, răspundere și eleganță a condeiului ● Amprenta epocii televizorului și a sateliților ● Va dispărea profesiunea de ziarist? ● Între „cultura logosului” și „cultura imaginii” ● Ce se întâmplă în cealaltă pagină?. Cursuri universitare, gramatică și retorică... ● Secretul lui Escarpit...

— Pentru început, vă solicităm câteva cuvinte despre activitatea dv. publicistică...

— Eu scriu de mult, de aproape 25 de ani... O vreme m-am aflat în afara ariei publicisticii propriu-zise, preferând revistele de specialitate de istoria artelor, de critică de artă — de studii în general. De publicistică am început să mă ocup mai cu seamă după anul 1960. Debutul mi l-am făcut în „Lucefărul” și „Viața românească”, după care am colaborat la „Contemporanul”, „Gazeta literară”, „Secolul XX” etc. Din acest an am intrat în ritm, cu acest cuvânt încercând să sugerez o caracteristică a jurnalisticii în care am dorit să-mi stabilesc

puncte de reper atât profesionale cât și etice. Eu nu sînt un profesionist al jurnalisticii, dar încerc să dau tot ce este mai bun, să realizez propriile mele etaloane în activitatea publicistică.

— O întrebare: de ce scrieți?

— Adevărul e că uneori sînt terorizată de foaia albă din fața mea. Totuși nu încetez de a scrie. Mă strădui să fiu prezentă în ziare ca și în reviste. Aceasta pentru că în toate cazurile mi se pare că este vorba de o îndatorire morală: obligația de a răspunde atunci cînd mi se cere colaborarea, ca și atunci cînd simt nevoia să fiu de față, prin poziția mea, la împrejurări de o mare însemnătate

pentru cetate. Scriu nu numai ocazional în sens exterior, ci și în sens interior. Socotesc că este firească dorința de a fi prezentă în mijlocul tumultului, în mijlocul freazătului constructiv. Acesta mi se pare un lucru absolut esențial din punct de vedere psihologic și social.

— Ce domenii vă alegeți cu precădere?

— După cum spuneam, la începutul activității mele m-am ocupat în exclusivitate de critică și de istorie literară. Acum — și mai cu seamă în ultimii ani, de cînd am intrat mai adînc în viața socială și obștească — abordez chestiuni ce țin de domeniul propriu-zis al publicisticii. Tratez probleme de

cultură generală ca și de o acută actualitate, comentez fapte din viața publică, cărora le extrag semnificații. În ultima vreme am atacat o seamă de teme din domeniul atât de vast al educației tineretului și al eticii socialiste.

— Ce gândești despre ziaristică, în general, ca profesiune, și despre cei ce o practică, ca profesioniști?

— Chiar dintr-un început mi-aș permite o comparație: mie mi se pare că ziaristul trebuie să fie în mijlocul lumii care-l înconjoară aidoma unui medic diagnostician. El trebuie să fie în permanență cu mîna pe pulsul actualității, să știe să cunoască perfect organismul — adică masa, colectivitatea, mediul care determină reacțiile și direcțiile de dezvoltare ale organismului social. El trebuie să fie o prezență sine qua non, pentru că numai așa nu va pierde legătura cu marele ins, cu marele public care-l înconjoară și căruia îi este dedicat; pentru că aceasta este în fond misiunea jurnalistului. Gîndesc că nu poți deveni ziarist, de pildă, dacă ești un mizantrop sau un individualist excesiv. Ziaristul se dăruie în cea mai mare măsură marelui public, maselor, care așteaptă de la el prezență, cuvînt hotărîtor, direcție ș.a.m.d.

— După cîte înțeleg admirati, în general, ziaristul ca prototip profesional. În mod firesc ar urma să vă întreb: socotiți că un om de știință ar trebui să aibă și calitățile unui ziarist?... sau puteți inversa datele problemei.

— Poate că ziaristul ar trebui să aibă și calitățile unui om de știință, cel puțin sub aspectul capacității de a fi palpabil vieții contemporane. El trebuie să posede într-un înalt grad rigoarea științifică în abordarea tuturor subiectelor. Trebuie să slujească adevărului, pentru că în fond aceasta constituie chezașia legăturii sale autentice cu masele. În clipa în care un ziarist începe să trăiască într-o lume pe care si-o construiește singur, pierde masele. Iar acesta este un lucru esențial, fiindcă din cuvînt transpiră poziția etică și rigoarea științifică în abordarea tuturor problemelor, inclusiv a celor așa-zis mărunte, cotidiene.

— În ultima instantă din cuvînt transpiră si adevărul vieții pentru care militezi... După cîte înțeleg, acestea reprezintă virtuți pe care dv. le găsiți profesunii de ziarist...

— Evident. De altfel mi-am și format un prototip al ziaristului ideal. Mi se pare că un asemenea ziarist — așa ar trebui să arate și să trăiască: cu o mare pasiune, inserat în chip absolut în actualitate, dînd dovadă de pro-

fundă rigoare în cercetarea autentică a faptelor. Fără confruntarea continuă cu terenul, nu poate exista ziaristul. Pe lîngă aceasta sînt necesare toate celelalte trăsături: inteligență, spirit de observație și selecție, operativitate etc. Cred că această activitate, înconjurată de atîtea obligații morale și profesionale, este una dintre cele mai pline de răspunderi în vremea noastră.

— Dacă ar fi să dați o definiție acestei profesii cum ați categorisi-o sub raportul gen proxim-diferență specifică?

— Nu m-am gîndit niciodată cum poate să arate genul proxim și diferența specifică în definirea ziaristicii. În orice caz s-ar putea spune ca gen proxim — comițînd o oarecare tautologie — că ziarist este acela care lucrează în domeniul presei, careia își dedică activitatea de zi cu zi, străduindu-se să fie prezent, continuu, în actualitate.

— Cred că vă referiți la cei ce minuesc condeiul...

— Evident, despre ei este vorba. Adică acei oameni care într-un anumit fel, creează, pentru că nu este numai suficient să „activeze” în domeniul presei, ci trebuie, ca de sub pana lor să se nască zilnic producțiuni ziaristice publicate în coloanele presei. Și ca diferență specifică, aș consemna trăsătura: de a pătrunde în plină actualitate, de a se afla și a intra în mijlocul masei de cititori. Ziaristul este — după cum spuneam — un fel de diagnostician. El încearcă să dea răspunsuri la tot felul de întrebări puse într-un anumit moment istoric.

— Ce loc atribuiți eseului în arsenalul ziaristului? Întrebarea porneste de la faptul că folosiți cu predilecție acest gen publicistic.

— Mi se pare că eseul este specie care dă poate cea mai multă pondere de cultură ziaristicii. Adică, în clipa în care un ziarist ajunge la realizarea unui eseu înseamnă că în el există deja sămînța omului de știință. Fiindcă eseul înseamnă mărturia ridicării în zona ideilor; de la chestiunea arzătoare de acută actualitate el se poate proiecta în lumea generalizărilor nuerite, evident, de substanța actualității, a contemporaneității. Apoi, în eseu se vede puterea de confruntare cu ideile. Aici stă piatra unghiulară a ziaristului, în încercarea cea mare de a folosi de virtuțile eseului. Pe acest teren se vede gravitatea, răspunderea și eleganta condeiului — care este indispensabilă — preațirea profesională și, cumva, varietatea lexicală. Foarte multe lucruri sînt legate de prezența eseului în ziaristică.

— Sau, dacă vreți, a ziaristului în... eseistică. Pentru că vorbim de această specie a gazetăriei, aș vrea să vă referiți puțin și la tradiția eseistică a înaintașilor francezi care, după cum cunoaștem din istoria civilizației — nu strict a presei ori a culturii — au jucat un mare rol atât în avansarea unor idei sociale, cît și în căutarea unor soluții la o seamă de probleme pe care le ridică societatea. Socotiți că și în ziua de astăzi eseul încearcă să dea soluții la o seamă de probleme pe care le sesizează cu acuitate opinia publică?

— Ați pomenit de istoria civilizației franceze în care eseul joacă un foarte mare rol. Să nu uităm că însuși Montaigne este creatorul eseului, al marelui eseu în tradiția culturii europene. De atunci încoace rolul eseului a crescut și din punctul de vedere al ponderii sociale, sau mai bine zis a problematicei sociale. Inițial el se adresa mai mult factorului psihologic, dînd explicații cu precădere psihologice. Pe măsură ce înaintăm în secolul XX, un secol de problematică socială prin excelență, eseul îmbracă și el aceeași haină și răspunde, din ce în ce mai mult, acestor necesități. E suficient să enunțăm cîteva nume de mari filosofi contemporani și o să înțelegem de ce aceștia scriu eseu. Îmi vine în minte, de pildă, marele Bertrand Russell care este și publicist, și scriitor, și filosof.

— Sau Jean Paul Sartre...

— Sigur că da... Aceste șomități sînt oameni de formație, evident, filosofică, dar modul lor de prezență în contemporaneitate, adică răspunsul lor la problemele acesteia, este dat prin intermediul eseului. Sigur, în felul acesta eseul are o dezvoltare din ce în ce mai mare și, concomitent, o doză de răspundere, de necesitate de substanță din ce în ce sporită.

— Altfel spus — dar mot à mot — ar însemna că scrierea unui eseu reprezintă încercarea (l'essais = încercare). unui ziarist de a da o replică ori un răspuns la o problemă ridicată de contemporaneitate.

— Acesta este exact sensul eseului. Prezența prin idei, ca răspuns la întrebările ridicate de epocă — întrebări aș zice într-un anumit fel virtuale ori latente, chiar dacă nu sînt puse direct de o situație ori o conjunctură. În orice caz ele sînt puse de dezvoltarea societății într-un moment istoric dat.

— Pentru că ne aflăm în domeniul ziaristicii am vrea să ne spuneți dacă socotiți că a intervenit vreo modificare în activitatea ziaristului în epoca televizorului și a sateliților? Am menționat că ne aflăm în domeniul zia-

risticii și nu al publicisticii, în general. Pentru că ziaristul, după cum știți, o-perează cu faptul de viață, cu informația obținută direct. A intervenit oare, vreun element nou sub raportul conceperii chiar a profesiei?

— Fără îndoială că s-a modificat mult aspectul profesiei de ziarist. Să mă explic: ziaristul de astăzi răspunde sau este pus să răspundă unor obligații enorme informaționale. Acesta este punctul esențial care-l obligă să facă față televiziunii ori informațiilor prin sateliți... Toate acestea tind să-l anihileze dacă ziaristul nu se poate ține la curent cu absolut tot ceea ce se petrece în lume, în momentul în care el scrie. El e constrâns de necesitatea imperioasă, tehnică a momentului, să fie la curent cu absolut tot ceea ce este nou.

— Deci... se află sub tirania informației?

— Nu e vorba de o tiranie informațională propriu-zisă; este vorba de un efort de cuprindere, de un efort intelectual pe care trebuie să-l facă. Aceasta, pentru că nu mă refer prin excelență doar la acumulare, ci, mai cu seamă la o sinteză superioară a informațiilor. Fiindcă material documentar informațional ne pun la dispoziție o seamă de canale — radioul, televiziunea etc. Încît problema aceasta, a strîngerii informațiilor, nu mai trebuie privită cu gravitate. Este drept că ziaristul trebuie să fie la curent cu tot ceea ce este nou; în același timp el trebuie să fie capabil de a opera sinteza. În acest fel se poate ține de-asupra celorlalte mass-media, cum le denumim noi, și a celorlalte mijloace de comunicație vizuală. Ziaristul este astăzi obligat, mai mult ca oricînd, de a participa la „cultura logosului” — cum îmi place să spun. El deține cuvîntul și cuvîntul îl obligă la idee. Și la sinteză.

— Se vorbește mult în această epocă a televizorului de faptul că cuvîntul este tot mai frecvent înlocuit de imagine. Credeți că în viitor va dispărea ziaristul, lăsînd locul său cameramanului sau celorlalți lucrători de televiziune?

— N-aș putea să vă dau un răspuns exact. În general nu-mi plac prezențele riscante... Vă pot oferi, în schimb, un exemplu... De curînd, la o conferință UNESCO la Veneția s-a vorbit foarte mult despre acest lucru pe care-l ridicăți acum. Reprezentanții Indiei au anunțat că ei nu sînt în măsură să alfabetizeze masa lor enormă de populație cu profesori și cu școli. În această situație spuneau că vor recurge la televiziune. Poate, că în acest caz, s-ar rezolva ceva. Nu-mi dau

seama bine de succesul unei asemenea operațiuni menite să înlocuiască pedagogul care formează deprinderea de a ține în mină tocul. Pentru că la urma-urmei nu este vorba de o operațiune strict tehnică... Ei bine, proiectat pe plan, ca să spunem așa, cosmic, proliferarea unei asemenea metode pe tot mai multe planuri ar însemna o înlocuire a „culturii logosului” printr-o „cultură a imaginii”. Eu personal nu pot să subscriu la aceasta. Eu sînt umanist și cred în virtuțile cuvîntului, pentru că cuvîntul reprezintă ideea și gîndirea. Imaginea simplă este poate lipsită de sensuri mai adînci; așa încît nu pot să cred, și nu vreau să cred, că vreodată cuvîntul și-ar putea pierde din pondere și că ziaristica ar putea dispărea. Aceasta depinde enorm și de efortul imens pe care vor trebui să-l facă ziaristii confrunțați cu avantajele sau dificultățile tehnicii moderne.

— În orice caz un public tot mai mare se îndreaptă înspre aparatul de televizor și s-ar părea că, uneori, lasă din mină ziarul. Cred că aici este și o problemă ce derivă și din capacitatea profesională a ziaristului de a ști să facă asemenea ziare care să intereseze publicul, să scoată în evidență tot talentul și dotația naturală și cultivată a respectivului profesionist.

— Fără îndoială, aici stă marea răspundere și obligație a ziaristului de a ști să capteze interesul cititorilor. Este adevărat că televizorul are în plus — pentru, să zicem, un om care vine de la muncă — aparența destinderii, a privirii fără efort. Se presupune că lectura unui jurnal, a unui articol, cere un minim efort intelectual. Și poate că uneori oamenii ezită să-l facă. Și atunci numai o pană autorizată, numai o pană în care științele ideile, în care să se zbată toate ritmurile vieții contemporane, ei bine, o asemenea pană va cuprinde și va atrage cititorul. Și mai îmi permit o idee: și la televizor putem fi ziaristi excelenți. Adică prezența ziaristului la televizor este strict obligatorie.

— Ca emuli ai unei concepții ziaristice, în televiziune, desigur...

— Evident... Cel care se află în fața camerei de luat vederi trebuie să aibă aceeași calitate pe care le are ziaristul. De altfel am remarcat mai cu seamă în ultima vreme că foarte mulți ziaristi sînt atrași în sfera televiziunii.

— Și fac, poate, unele dintre cele mai bune emisiuni.

— Acesta este adevărul!

— O ultimă temă: sînteți pentru un ziarist multidimensional profesional sau înclinați spre o specializare

strictă? Sau — calea de mijloc... Întrebarea pornește de la următoarea constatare: ani de zile, într-un timp ceva mai în trecut, ziaristul apărea ca un cunosător al tuturor problemelor. Același om era „specialist” și în industrie, și în agricultură, și în științe, și în probleme de lingvistică... El își dădea cu părerea în toate. Nu socotiți că este cazul să se continue efortul din momentul de față de a se crea un ziarist specializat într-un domeniu sau poate într-un șir de domenii înlănțuite? Aici apare din nou problema raportului dintre cultura generală și cea de specialitate. Ce opinii aveți asupra acestui subiect?

— Eu ca umanist nu pot să fiu decît pentru calea de mijloc. Nu pot să subscriu la un profil de ziarist absolut de tipul Pico dela Mirandola, plurivalent. În același timp nu pot să accept nici ideea unui ziarist strict specializat, care scos din pagina lui de agricultură, scos din pagina lui literară, scos din pagina lui de politică externă nu mai știe altceva. Esențial este ca el să se mențină în chip absolut la curent cu tot ceea ce se petrece în lume. Aceasta este premisa esențială pentru profesia de ziarist. Și, evident, în cadrul acestei mișcări permanente de informații generale, să se specializeze. Fără specializare nu se mai poate trăi în ziua de azi. În întreaga lume se petrece același fenomen. Peste tot există un ziarist specializat în pagina de politică externă, în cea de agricultură ori de industrie. Dar fiecare dintre ei nu poate ignora ce se petrece în cealaltă pagină.

— Deci, exigențele aflate în fața oricărui specialist-intelectual în genere. El trebuie să fie competent în domeniul său strict de activitate avînd grijă, în continuare, pentru acumularea de informații și de elemente de cultură generală, strict obligatorii pentru a corespunde profesional într-o lume ca a noastră, aflată în miraculoasă transformare.

— De aceea se și vorbește astăzi așa de mult de problema educației permanente, a reciclărilor ș.a.m.d. Acestea sînt noțiuni introduse de necesitățile momentului istoric care este îngrozitor de exigent cu noi toți, și mai cu seamă cu ziaristii. Ei trebuie să se specializeze într-un chip adînc și serios, și în același timp să nu piardă din vedere orizontul lor de cultură.

— Socotiți că ar fi utilă participarea, pe rînd, a unor ziaristi din diferite domenii, la unele cursuri generale de la unele facultăți pentru a-și reevalua potențialul de cunoștințe, pentru a intra în contact cu o seamă de lucrări noi dintr-un domeniu sau altul? Poate aveți și alte sugestii pen-

tru perfecționarea continuă a profesioniștilor acestui tărîm...

— Prima sugestie mi se pare mai pertinentă... Văzînd modurile de exprimare ale studenților mei, ale unor ziarîști mai tineri, consider necesară, din ce în ce mai mult, o pregătire filologică mai substanțială. Poate că acest lucru ar fi necesar pentru masa mare a ziarîștilor... Cred că ar trebui revăzută gramatica și apoi, retorica, știința bunei așezări și a expresivității cuvîntului. Cunoștințe temeinice în aceste direcții reprezintă — după opinia mea — cerințe elementare **strict obligatorii** pentru orice ziarist. Știința cuvîntului nu-i poate scăpa. În fond marii ziarîști ai lumii au fost oameni cu profil de mari scriitori, artiști ai cuvîntului.

— **De altfel, în meseria noastră a fi un ziarist bun înseamnă a spune mult în puține cuvinte. Aici e toată arta...**

— ...dar și marea dificultate. Aici apare opțiunea între economia de mijloace și redundanță. Ziaristul trebuie să opteze întotdeauna pentru economia de cuvinte și nu pentru redundanță. Adică cel care spune mult de tot n-o să spună niciodată foarte bine. Esențial este să știi să spui — și avem cîteva exemple foarte bune de ziaristică contemporană. În „Le Monde”, de pildă, sînt cîteva ziarîști care scriu articole doar din cîteva fraze.

— **Escarpit, de pildă...**

— Da. Celebrul Escarpit, care din două fraze și-a fixat o idee. Și acesta este esențialul, în fond. Așa încît trebuie să ne propunem să izbutim această performanță.

— **La noi Arghezi, mai cu seamă, avea această capacitate.**

— Admirabil de bine, fiindcă era un mare poet, dublat de un mare ziarist... După cum spuneam, marii scriitori au în ei stofă de ziarîști pentru că pornesc de la cuvînt și de la faptul concret; iar ziaristul, la rîndul său, trebuie să țintească ca spre un ideal, înspre marele scriitor.

— **Vă mulțumesc.**

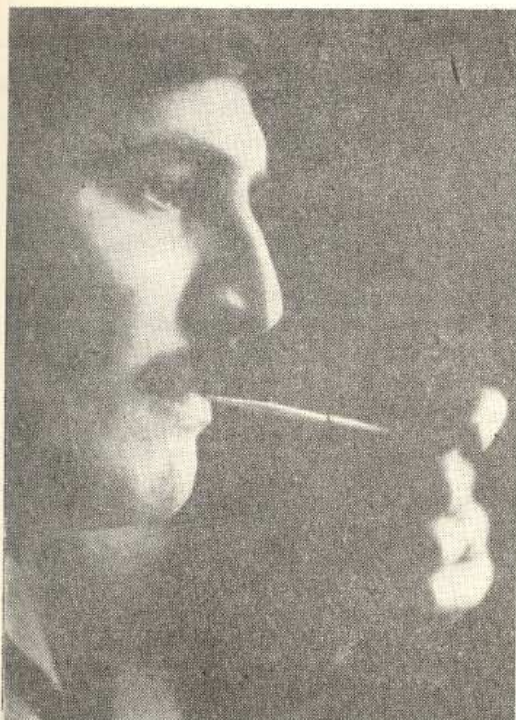
O interesantă inițiativă a clubului ziariștilor economiști

PENTRU INFORMAREA profesională amplă a membrilor săi despre activitatea Centrului de perfecționare și pregătire a cadrelor de conducere din economie (CEPECA) clubul ziarîștilor economiști a inițiat o acțiune deosebit de interesantă și utilă: miercuri 11 noiembrie un grup numeros de ziarîști economiști din presa centrală a făcut o vizită de lucru la sediul CEPECA, unde după ce au ascultat expunerea directorului general al acestuia, ing. Ion Niculescu, despre realizările obținute în cadrul Centrului, de la înființarea sa în 1967 pînă în prezent, precum și despre perspectivele acestuia, au vizitat cîteva din dotările Centrului, printre care laboratorul de televiziune cu circuit închis, unitatea de prelucrare automată a datelor, cîteva săli de curs.

Două zile mai tîrziu, la Uniunea ziarîștilor a avut loc o conferință de presă cu ing. Ion Niculescu, directorul general al CEPECA, ing. Virgil Pascu, expert în probleme de marketing și ing. Ion Tomescu, expert în problemele conducerii generale.

Discuțiile care au avut loc — la care au participat cu întrebări și intervenții numeroși gazetari economiști — au relevat perspectivele activității de pregătire, perfecționare și reciclare desfășurată de CEPECA, precum și măsurile preconizate pentru îmbunătățirea activității generale a Centrului, ținînd cont de experiența acumulată precum și de contextul perfecționării organizării industriei.

În cadrul discuțiilor s-a evidențiat, de asemenea, necesitatea stabilirii unui contact cu caracter permanent, ce urmează a fi realizat, atît prin organizarea unor cicluri de expuneri pentru ziarîști privind conceptele, metodele și tehnicile conducerii moderne cît și prin participarea gazetarilor interesați la unele din programele de pregătire de la CEPECA, astfel încît ziarîștii economiști să poată contribui tot mai bine în viitor, prin activitatea lor regulată de presă, la introducerea metodelor moderne de conducere în economie și în alte sectoare ale activității sociale.

20 DE ANI DE PRESĂ FILMATĂ

CĂLIN CĂLIMAN

ÎN ACEST PRAG de iarnă, în care cinematograful mondial împlinește 75 de ani de existență, cineaștii noștri documentariști serbează, cu justificată mândrie, 20 de ani de presă filmată în România. Se împlinesc, adică, la 1 decembrie, 20 de ani de la înființarea Studioului cinematografic „Alexandru Sahia”, timp în care cineaștii documentariști au scris pe peliculă mii de pagini consacrate celor mai semnificative aspecte din realitatea României socialiste. Mândria cineaștilor documentariști, acum, când au lăsat în urmă două decenii de activitate, este — cum spuneam — bine justificată: multe din filmele lor au reputat importante succese internaționale, documentarul românesc a cucerit galoane de prestigiu, prețioase distincții, la reputele festivaluri desfășurate pe diferite meridiane ale lumii. Venetia, Moscova, Leipzig, Cracovia, Cork, Paris, Edinburg, Oberhausen, Praga, Madrid, Triest, New-Delhi, Rabat, Santiago de Chile — iată doar câteva orașe ale lumii unde filmul documentar românesc a cucerit premii importante de-a lungul anilor. Unul dintre cei mai valoroși autori de filme documentare din lume, „patriarhul” și veșnic tânărul animator al școlii documentarului englez, John Grierson, afirma cu prilejul unei vizite făcute în

România: „M-a uimit nivelul profesional al scurt-metrajelor românești. Am văzut filme de genuri foarte variate și am avut o surpriză plăcută să constat că în acest domeniu, prea adesea bîntuit de diletantism și fanfaronadă, inspirația poetică nu exclude stăpînirea meșteșugului și probitatea artistică”. Iar regretatul critic francez Georges Sadoul scria, după vizionarea unei serii de documentare în țara noastră: „...școala românească de scurt-metraj a devenit pentru mine o realitate vie și captivantă, de care vor trebui să țină seama de acum înainte suporterii acestui gen dificil”.

Poate că tocmai în aceste zile, care marchează împlinirea a două decenii de cinematografie socialistă pe țărmul presei filmate, este cazul să întoarcem privirea înapoi cu mult mai mulți ani în urmă, pentru că, pe cît de adevărat este faptul că istoria documentarului românesc se leagă indisolubil de istoria construcției socialismului, pe atît de real este faptul că această istorie nu s-a clădit pe terenuri virane. În fond, însuși „actul de naștere” al cinematografului românesc este reprezentat prin secvențe de presă filmată. Și asta se întîmpla în vara lui 1897 (!), deci acum 73 de ani, la mai puțin de doi ani după pri-

ma reprezentație cinematografică intrată în istorie (Paris, decembrie 1895): operatorul Menu prezenta atunci un ciclu de „vederi românești” și anume „Tîrgul de la Moși”, „Inundațiile de la Galați”, „Vasele flotei de pe Dunăre”, „Exercițiile marinei terestre”, „Terasa cafenelei Capșa”, „Defilarea militară”... Este cazul, cred, tocmai acum cînd aniversăm încheierea unei importante etape din istoria presei filmate socialiste, să întoarcem privirea spre pionieri. Spre acel filmuleț, păstrat și azi în tezaurul arhivelor, film care consemna, în 1911, pe numai 30 de metri de peliculă, „Întîlnirea din sala Dacia”; secvențe emoționante ale unei manifestații muncitorești de 1 Mai, în care ne apare, concentrată, sublimată, o întreagă epocă... Să ne întoarcem privirea spre succesul incredibil pe care îl înregistra, în 1938, filmul lui Paul Călinescu „Țara Moșilor” la cel mai prestigios festival al timpului, la severa confruntare cinematografică de la Venetia. Am revăzut relativ recent acest film (care ar binemerita să fie difuzat public, eventual în programele televiziunii) și mărturisesc că multe din secvențele peliculei — munca în „cetatea” aururilor de la Roșia, peisajele frigului veșnic din ghețarul Scărișoarei, majestatoasele coloane de bazalt de la Detu-

ANIVERSĂRI: STUDIOUL „AL. SAHIA“

nata, sărbătoarea veche de mai bine de o mie de ani a „tîrgului de fete“ de pe muntele Găina sau, îndeosebi, glasurile autentice ale bătrînilor din partea locului care deapănă amintiri despre... Avram Iancu — toate aceste secvențe ating intensități emoționale maxime. În sfîrșit, referindu-ne la aceeași perioadă a preistoriei filmului documentar românesc, și apropiindu-ne mai mult de zilele noastre, este cazul să ne gîndim la operatorii de film care au consemnat pe peliculă momente unice din istoria patriei noastre. La Ion Cosma și Ovidiu Gologan care, riscîndu-și viața, strecurîndu-se printre gloanțe, au filmat lupta trupelor românești și a detașamentelor patriotice împotriva trupelor hitleriste, la 23 August 1944, în Băneasa... La aceiași operatori care, împreună cu colegii lor C. Dembinski și Ilie Cornea, au însoțit, apoi, trupele românești, pe frontul de vest, pînă în Cehoslovacia... La toți acei mai mult sau mai puțin anonimi cinești care ne-au transmis documente-nestemate despre clocotul acelor ani: marile manifestații democratice din anii '44-'45 (la 8 noiembrie 1945, de pildă, în Piața Palatului, Ovidiu Gologan — cel care avea să se afirme printre cei mai talentați operatori ai filmului românesc, autor, printre multe altele, al imaginii unui film ca „Pădurea spinuraților“ — abia putea să salveze bobinele pe care le filmase, de furia bandelor reacționare care l-au inconjurat și i-au smuls din mînă aparatul de filmat), apoi constituirea primului guvern democratic, prima defilare de 23 August, proclamarea Republicii... Pagini memorabile de istorie care ne-au fost transmise împreună cu fiurul unui început de eră nouă. Pagini de istorie, scrise cu aparatul de filmat, dovezi de netăgăduit privind însemnătatea și forța „presei filmate“.

De ce insistăm asupra unor momente care preced înființarea Studioului „Al. Sahia“? Ies, oare, aceste momente emoționante din cadrul firesc al însemnărilor de față? Nicidecum. În primul rînd pentru că tocmai acești operatori, care ne-au lăsat moșteniri cinematografice atît de prețioase, au constituit primele eșaloane ale „presei filmate“ care-și serbează, acum, două decenii de existență. Și în al doilea rînd, pentru că însăși istoria înființării Studioului „Alexandru Sahia“ începe puțin mai înainte. În anul 1945 un grup de comuniști înființa „Filmul popular“, cu sediul în București, pe strada Scaunelor. După trei ani de activitate, locul acestei societăți era luat de „Cinexfilm“, care, după un an, în martie 1949, devenea „Romfilm“. Momentul de la împlinirea căruia se împlinesc acum două decenii reprezintă „secționarea“ în două a acestei întreprinderi de stat: pe de o parte, un studio de filme „artistice“ denumit — de atunci pînă azi — „București“; pe de altă, un studio de filme documentare, jurnale cinematografice, dublare și sincronizare de filme, denumit — de atunci pînă azi — „Al. Sahia“. Era 1 decembrie 1950. Data aceasta rămîne ca o piatră de hotar în istoria presei filmate românești.

De atunci ritmurile contemporaneiității au pulsat și pulsează viguros în creația documentariștilor noștri, martori activi ai prezentului, prezenți de-a lungul celor 20 de ani pretutindeni acolo unde noul își croia drum sau își sărbătorea victoriile: de pe primul șantier al României pornită pe drumul socialismului, pînă la înălțimea deschisă spre cer a macarelor impunătoare hidrocentrale de pe Argeș, și, apoi pînă la dimensiunile ecluzei uriașe de la Porțile de Fier; de la primele înfăptuiri ale industriei socialiste și pînă la eleganțele ce-

tăți ale chimiei de azi; pe întinsul holdelor, sub ploaia de aur negru a noilor sonde, în încăperile liniștite sau tumultuoase — fie ele laboratoare sau scene de teatru — unde s-au făurit valorile științifice sau culturale ale timpului prezent. Dacă refacem, într-o relativă cronologie — și selectînd desigur, nu numai pentru că însuși timpul a filtrat rocile cinematografice durabile dar și pentru că este imposibil de concentrat în cîteva pagini de revistă o producție cinematografică ajunsă azi la spectaculoasa performanță de a realiza „un film la două zile“ —, dacă refacem, deci, drumul filmului nostru documentar, vom avea în față un tablou panoramic semnificativ al construcției socialismului în țara noastră.

Filme mai vechi și filme mai noi ni se amestecă în memorie, ca într-un veritabil dialog peste ani. Titus Mesaroș consacră cu ani în urmă o trilogie cinematografică impunătoare construcției a hidrocentralei de pe Argeș. În „4000 de trepte spre cer“ — unul dintre cele mai reprezentative filme consacrate principalelor obiective ale construcției socialiste, distins de altfel cu marele premiu al festivalului de la Edinburg în 1963 — metafora avea girul realității: eforturile oamenilor, lupta dusă pe verticală cu stîncile prilejuiau imagini de un patetism vibrant. I-au urmat acestui film altele două din creația aceluiași regizor: „Spre cer“ și „Ultima treaptă“, care au încheiat tripticul, păstrînd astfel, grație memoriei „necruțătoare“ a peliculei, documente artistice rare și tocmai de aceea atît de prețioase privind construcția unuia din impunătoarele edificii ale socialismului. Anii au trecut, cineștii au urmat alte drumuri ale construcției și, iată, astăzi, avem consemnate pe peliculă, adesea tot sub formă de „serial“, momentul con-

ANIVERSĂRI: STUDIOUL „AL. SAHIA“

structiei hidrocentralei de pe Lotru, clipele cele mai importante ale muncii pentru ridicarea barajului de la Porțile de Fier, etapele cele mai reprezentative din construcția combinatului siderurgic din Galați, și cite alte asemenea evenimente...

Filmul documentar românesc a creat în timp și o adevărată geografie cinematografică a țării, cu puține pete albe. Unele filme ale regizorului Ion Bostan, cercetător prolific al florei și faunei țării, și îndeosebi al unuia dintre prețioasele monumente naturale ale României — Delta Dunării, cuprind pe ecran teritorii poetice de mare frumusețe. Cele peste 300 de specii de păsări (dintre care multe foarte rare) care trăiesc în acest „colț de rai” au fost înfățișate într-o serie de scurt-metraje — „Printre pelicani”, „Delta necunoscută”, „Sub aripa vulturului”, „Histria, Heracleea și lebedele” — unele dintre secvențele realizate fiind antologice. Inutil să mai insistăm asupra resurselor virtuale de poezie ale presei filmate.

Cele mai bune documentare românești, produse de-a lungul anilor, indiferent de factura lor de expresie, sînt valoroase tocmai pentru că reușesc să releve pregnant poezia faptelor de viață înfățișate pe ecran. În ultimii ani s-a manifestat, în cadrul documentarului românesc, o aplicare tot mai accentuată spre surprinderea pe peliculă a pulsului viu al cotidianului. Fascinația „cinematografului direct” acționează din ce în ce mai puternic asupra filmului documentar. Observația camerei de luat vederi — cu tot ceea ce implică aceasta: atitudine, analiză lucidă, spirit critic, ironic, detașare, privire obiectivă, cer-

cetare febrilă — a cîștigat adesea, în profunzime. Nu puține (dar din destul de puține) sînt filmele-anchetă care au stîrnit real interes, demonstrînd practic funcția socială activă a filmului în viața de fiecare zi. În filmele sale, Al. Boianiu (secondat, de obicei, de reporterul „specializat” Mihai Stoian) se apropie de oameni, de faptele lor, pentru a le desluși, cu ajutorul viu-graiului, țilcuri ascunse. Astfel au procedat cineasții, mai de mult, în „Cazul D”, încercînd să sondeze universul relațiilor dintre părinți și copii dincolo de crusta aparențelor; la fel au procedat, aceiași, în „Ursul”, mărînd pe firul unui „fapt divers” publicat în presă; la fel au procedat în ancheta „Cînd bărbații devin tați”, sondînd cu umor farmecul ascuns al unor clipe de viață care nu sînt totdeauna la vedere; în sfîrșit, la fel au procedat în „Prietenii de vatră veche”, cel mai recent film al lor, încercînd să reconstituie din amintirile interlocutorilor, istoria, trecutul unui oras (Reșița). Dar acest tandem nu deține în exclusivitate „secretul” filmelor-anchetă. Cu un simț civic acuzat, și cu ironie, Ion Moscu scria pe peliculă, acum cîțiva ani, un adevărat pamflet împotriva neapăsării — „Fabrica de împachetat fum” — denunțînd efectele poluării industriale a atmosferei; mai divers în preocupări, același regizor a utilizat procedeele filmului-anchetă în ipostaze felurite: într-un eficient scurt-metraj despre Centrul de perfecționare a cadrelor de conducere din economie („CEPECA”), sau într-un nostalgic-poetic film despre atmosfera studentiei moldovene („Student la Iași”). Florica Holban, îndeosebi pe teritoriile unei problematici adolescen-

tine, mînuiește de asemenea cu abilitate ustensilele filmului-anchetă. Dacă am insistat în mod special asupra acestui gen (să-i spunem) special al presei filmate este și pentru că, dată fiind experiența fructuoasă a documentarelor mondiale în această direcție, genul are și la noi un viitor frumos. Spațiul nu ne îngăduie, acum, să extindem discuția spre alte specii documentaristice cum ar fi scurt-metrajele de artă, cele etnografice sau de știință popularizată. Să reținem doar niște nume de regizori: Nina Behar (specialistă a „documentarelor de artă”), Dona Barta, Erich Nüssbaum, Zoltan Ternér, Stelian Penu, Mircea Popescu.

Un capitol aparte în existența Studioului „Al. Sahia”, elocvent în privința capacității sale de lucru și de inițiativă, a fost prilejuit, în această primăvară, de „misiunea de campanie” pe frontul apelor dezlănțuite. Mobilizați pînă la cel din urmă operator, cineasții documentariști au dat dovada unor calități profesionale și umane de prim rang. Momente de campanie au mai existat în istoria de două decenii a Studioului „Al. Sahia”. Ne reamintim, de pildă, „momentul” de la sfîrșitul anului 1961, cînd, printr-un efort artistic colectiv, cineasții și-au propus să înfățișeze perioada respectivă din viața satelor noastre dintr-o perspectivă largă, rezultatul acestei investigații concretizîndu-se prin cite un documentar despre fiecare (pe atunci) regiune a țării surprinsă în plin proces de cooperativizare, sau la sfîrșitul acestei etape evolutive. Două din filmele realizate atunci au atras cu precădere luarea aminte a publicului și a criticii: „Puterea piinii” (re-

gizor: Al. Boiangiu) și „Drumurile Crișanei” de Slavomir Popovici. Misiunea (fortuită) de campanie din primăvara acestui an de pe frontul apelor a oferit documentariștilor posibilitatea de a consemna imagini-document deosebit de dramatice, reprezentative. Mirel Ilieșiu a urmărit îndeaproape, în acele zile, chipul Lipovei și al oamenilor ei; filmul său „4 zile dintr-un an” este un excelent eseu poetic despre bărbăție și durere, despre curaj și abnegație. Mulți alți cinești au surprins pagini impresionante din acele zile dramatice în care țara întreagă, ca un om, a pus baraj de voință în calea apelor. David Rău a filmat la Mediaș, Florica Holban a urmărit reacțiile copiilor în fața pericolului apelor, eforturile societății în inițiativa de a-i proteja. „Lista” numelor de realizatori și a titlurilor ar putea mult continua.

Momentul actual de evoluție al filmului documentar românesc și al jurnalelor de actualități cinematografice se caracterizează printr-o mare diversitate de preocupări. Să ne reamintim doar câteva dintre cele mai reprezentative scurt-metraje ale ultimilor doi ani: „De 2x8 minute despre Timișoara” de Mirel Ilieșiu, un portret viabil al orașului de pe Bega; „Prin Vrancea” de Sergiu Huzum, un eseu filozofic despre oamenii locurilor; „Muzeul” de Gabriel Barta, o incursiune printre exponatele muzeelor de artă populară și creatorii acestor frumuseți; „Lumina de pe Lotru” de Erwin Szekler, un film simplu, foarte uman, despre istoria și cotidianul șantierului; „Trimestrul IV” de Oct. Ioniță, filmul unei vacanțe; „Procesul pășirii” de Pavel Constantinescu, primul film dintr-o serie consacrată lui Brâncuși; „Africa 70”, note de călătorie semnate de Pantelie Juțuleasa; „Pe cîmpul alb”, o personală interpretare a istoriei alfabetului semnată de Al. Sîrbu. Și așa mai departe. Filme consacrate bazei economice a țării. Filme de investigație științifică și de popularizare a unor cunoștințe științifice. Filme de anchetă socială și educație cetățenească. Filme despre fenomenul cultural artistic... Filme, filme, filme... N-am citat nici a zecea parte din producția unui an.

La toate aceste mărturii despre fapte și oameni trebuie adăugate numeroasele „reportaje de eveniment” realizate de-a lungul anilor de documentariști și de către autorii jurnalelor de actualități. În septembrie 1966, stu-

dioul aniversa un jubileu: 1 000 de jurnale de actualități. Între timp nu s-a ajuns la o altă cifră asemeni de „rotundă”, dar activitatea reporterilor s-a materializat în „subiecte” de jurnal pe care spectatorii le așteaptă și le urmăresc, săptămînal, cu justificat interes. Peste 20 000 de subiecte au la activ jurnalele cinematografice de actualități. Este o sumă care nu mai necesită comentarii. Operatorii cinematografici au fost și sînt mereu prezenți la cele mai importante evenimente din istoria țării. În fiecare an documentariștii ne-au prezentat în imagini elocvente amplele manifestări populare prilejuite de aniversarea Eliberării sau tradiționala sărbătoare de primăvară a solidarității muncitorilor din lumea întreagă. Operatorii Studioului „Sahia” au filmat numeroase vizite întreprinse de conducători de Partid și de Stat în toate județele țării. Rolul din ce în ce mai important al României socialiste pe arena vieții politice și culturale mondiale a fost adesea subliniat de reportajele (realizate în țară sau peste hotare) consacrate relațiilor externe ale țării noastre. Cineștii au fost și sînt, conștient să desprindă cit mai convingător semnificațiile lui.

Variat ca tematică și stil, documentarul românesc conține astăzi un material cinematografic divers, capabil să exemplifice emulația aflată la baza muncii creatorilor acestui gen artistic. Evoluția genului documentar a dus la cristalizarea unor personalități regizorale cu timbru specific. Recunoaștem relativ ușor efervescența și tenta satirică, spiritul cetățenesc foarte acuzat, proprii regizorului Al. Boiangiu; ne impune elevația stilistică a lui Mirel Ilieșiu, regizor cu preocupări diverse, laureat în 1969 cu „Palme d'or” la Cannes pentru filmul „Cîntecele Renașterii”; o pecete lirică dominantă au filmele lui Gabriel Barta („Și atunci”, „Gara”, „Piinea noastră”), ale lui Doru Segal („Marile emoții mici”, „Tovarășa”) sau ale lui Jean Petrovici (un adevărat maestru al cercetării „faptelor diverse”); o modalitate sobră, cu un patetism adesea vibrant, caracterizează cele mai bune filme ale lui Titus Mesaros. Și așa mai departe. Aria de preocupări tematice a cineștilor s-a lărgit și ea în ultima vreme. Pavel Constantinescu a realizat — de pildă — în R.D. Vietnam două emoționante filme ale durerii: „Copilă-

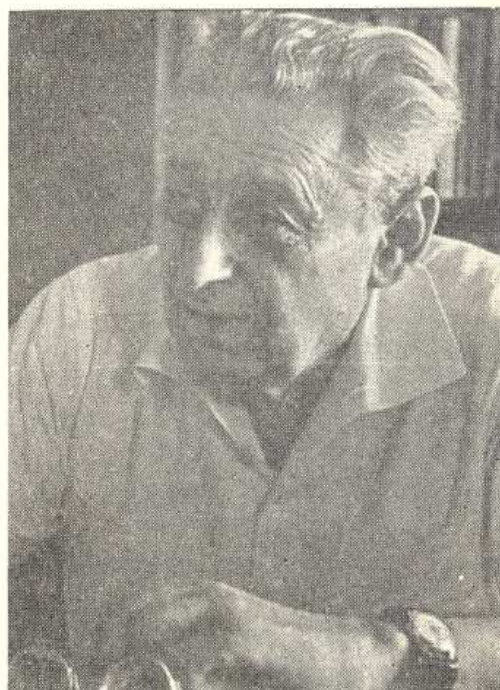
rie furată” și „Hanoiul — de la rășărit la apus”.

Regizori și operatori (nu odată scurt-metrajele românești au reținut atenția pe arena mondială prin imaginile lor de mare concentrație expresivă) se află în prezent într-o etapă de emulație creatoare menită să fructifice și mai pregnant — în stiluri și cu peceti artistice diferite — resursele genului documentar. Sînt încă multe de făcut pentru ca școala românească de film documentar să se afirme ca o realitate vie și indiscutabilă. Dacă, în rîndurile de mai sus ne-am referit (așa cum se obișnuiește la sărbători) îndeobște la succesele presei filmate românești, aceasta nu înseamnă că producția cinematografică este scutită de balast, de pelicule fără forță de convingere. Imaginea de ansamblu a României la „orizontul 70” este reflectată ea, în toată plenitudinea semnificațiilor, de către filmele documentariștilor? Răspunsul nu poate fi tocmai afirmativ. Sînt încă destule filme impersonale, oamenii rămîn încă destul de des în umbra complicatelor lor unelte, nu toate peliculele izbutesc să discearnă fizionomii spirituale interesante, specifice timpului nostru. Categoria filmelor-anchetă rămîne, încă, deficitară, dominată de o problematică periferică, accidentală. Fără a face vreo analogie cu varietatea de gen și mijloace a reportajului literar, se poate preface, neîndoios, autorilor de reportaje cinematografice o mai mare diversitate a mijloacelor de expresie. Adaptată la particularitățile filmului, ar fi foarte utilă, în acest sens, experiența măștrilor publicisticii scrise (ne gîndim, de pildă, la cîteva nume, nu numai de pe la noi: Bogza, Argezei, Ehrenburg, Egon Ervin Kisch, Wurmser), după cum se cere mai organic asimilată experiența marilor documentariști ai lumii (din nou cîteva nume: Vertov, Flaherty, Ivens, Roman Karmen, Grierson). Adesea — pentru că ne referim la „presa filmată” — reportajele cinematografice au tonul și gravitatea unor articole de fond. Este suficient să ne gîndim la genurile publicisticii scrise, pentru a vedea cît de variată poate fi gama modalităților de abordare a realității!

Publicistica în imagini este o ramură pasionantă a documentarului și poate considerabil amplifica dimensiunea și semnificațiile reportajelor realizate de cineștii noștri, obișnuți să înscrie pe peliculă cele mai importante momente prin care trece țara.

INTRE PREȚIOS ȘI VULGAR

Acad. AL. GRAUR

ESTE UN LUCRU bine cunoscut, că, în ciuda unității generale a limbii, în ciuda faptului că ea servește ca mijloc de comunicare și că nu poți comunica dacă nu ești înțeles, sau, cum se zice astăzi mai complicat, dacă emițătorul și receptorul nu folosesc același cod, nu există doi oameni care să vorbească absolut la fel: în graiurile individuale se manifestă diferențele de structură psihică, de experiență a vieții, care e alta la fiecare membru al colectivității și, fără îndoială, acestea nu sînt singurele cauze ale deosebirilor. În fond, lucrul nu are de ce să ne mire: doar știm că nu există două unități absolute identice în nici un domeniu al realității inconjurătoare.

S-a spus de multă vreme că „stilul e omul”, în sensul că însușirile esențiale ale fiecăruia dintre noi își fac drum în structura limbajului pe care îl folosim. În general, diferențierea nu este intenționată și nici măcar nu este observată, mai precis vorbitorul nu simte în graiul său personal deosebiri față de al altora, chiar dacă de multe ori își dă seama că unii dintre cunoscuții săi au particularități de exprimare care le sînt proprii.

Totuși există și diferențieri create intenționat, în primul rînd la scriitori și la oratori. Se consideră, de obicei, și desigur nu fără dreptate, că fiecare scriitor trebuie să-și aibă stilul său propriu, că trebuie să se deosebească de ceilalți nu numai prin conținutul prezentat, ci și prin forma de exprimare. Și tocmai de aceea am susținut, și cred că am convins pe mulți colegi, că nu scriitorii contribuie cel mai mult la schimbarea limbii de vreme ce niciunul din ei nu poate adopta formele create de ceilalți, aceste forme trebuind să rămînă individuale.

Dar, în diverse împrejurări, și oamenii care nu sînt artiști ai cuvîntului simt nevoia de a se diferenția, chiar și fără să și-o mărturisească în mod explicit. Intervine dorința de a se arăta instruit, sau independent, neconformist, și foarte adesea de a-i epata pe ascultători.

Se produc astfel două extreme. Prima dintre ele o constituie limbajul prețios, răspîdit printre cei speriați de cultură; adesea aceștia, tocmai prin termenii pretențioși pe care-i folosesc, își demască ignoranța. Fenomenul e fără îndoială permanent, dar poate astăzi, cînd toată lumea învață, este mai frapant decît în alte timpuri.

Exemple se găsesc în toate domeniile de activitate, dar poate mai izbitoare sînt cele din domeniul comerțului. Iată de exemplu cum se vorbește în restaurante. Nimeni nu mai **mănîncă**, toată lumea **servește**, fiindcă desigur se consideră că **a mîncea** este ceva grosolan. Nu se mai **bea**, ci se **consumă**, iar chelnerul întrebă: **mai preferați puțină pîine?** S-a zis prin saloane **serviți-vă**, ceea ce înseamnă „luați-vă singur”, și se poate înțelege; dar în restaurante nu ne servim singuri; apoi a fost suprimat pronumele reflexiv, înghițit probabil, la persoana a treia, de silaba omonimă cu care începe verbul. **A consuma** e corect folosit acolo unde ne interesează epuizarea materialului, de exemplu **am consumat toate proviziile sau toată cerneala**; dar nu înseamnă în mod special „a bea” și mai ales nu e la locul lui.

În orice caz nu poate lipsi complementul direct acolo unde atenția este îndreptată asupra băutorului.

A prefera se poate folosi cînd ai de ales una dintre mai multe posibilități, deci nu e sinonim cu **a dori**.

Dar se fac astfel de greșeli și în alte părți decât în restaurante. Într-un magazin am văzut inscripția **Solicitați vânzătorului modelul dorit**. Aici s-ar fi putut spune și preferat, dar solicităm numai în raport cu un superior, altfel cerem. La Editura Academiei mi se aduce uneori la semnat un text adresat Prezidiului Academiei și formulat așa: **Vă trimitem raportul pe care ni l-ați solicitat**. În continuare, bineînțeles, refuz să semnez.

În ultimul timp am primit în mai multe rînduri cereri de ajutor, de sprijin, terminate prin **vă salut cu condescendență**. Evident, oamenii nu știu că a condescende înseamnă a coborî din înălțimi eterice pentru a-ți arunca privirile asupra unor oameni neînsemnați, ceea ce mai de mult se numea a catadicsi.

Dar greșelile nu privesc numai nuanțe, aspecte sintactice; de mai multe ori, luîndu-se după o asemănare formală, vorbitorul dă termenilor pompoși cu totul alt sens decât cel real. Astfel se aude în ultimul timp că Academia noastră este o instituție **lucrative**, adică unde „se muncește”, cînd de fapt **lucrative** este „ceea ce aduce cîștiguri grase”; se zice tot așa **vindicativ**, înțelegîndu-se „care vindecă”, în loc de „răzbunător”, **fortuit** cu sensul de „fortat”, în loc de „accidental”, iar în loc de **școlar** sau **școlăresc** se spune acum **scolastic**, termen care, după cum se știe, denumeste o concepție filosofică.

S-ar putea spune că nu e nimic de făcut, cuvintele noi trebuie să se răspîndească și la început e inevitabil ca unele din ele să fie rău înțelese și deci rău folosite. Este adevărat, dar cu un corectiv: ar trebui să lămurim publicul că nu cîștigi nimic în opinia oamenilor instruiți cînd folosești greșit termenii radicali și că, atît timp cît nu te-ai asigurat de înțelesul și de folosirea sintactică a neologismelor, este mult mai sigur să folosești cuvintele tradiționale, care nu au niciun cusur, afară de acela că sînt bine cunoscute de toată lumea.

Există și altfel de prețiozitate, manifestată prin folosirea de cuvinte regionale și arhaice. Nu mă refer la faptul că cineva păstrează elemente din graiul său natal, ci la adoptarea unora din alte graiuri, de care a auzit din cărți. De exemplu unii, fără să fie moldoveni, scriu **ogradă** în loc de **curte**. Alții, sau poate aceiași, fac apel la cunoștințele lor privitoare la textele din secolul al XVII-lea și înlocuiesc pe **tipografie** cu **tiparniță**. Tot ce nu e obișnuit ia ochii celor speriați de cultură. Dar, ca și în cazul neologismelor, și aici se întîmplă să iasă la iveală ignoranța. Într-adevăr, și regionalismele și arhaismele pot fi pronunțate greșit sau folosite cu sensuri care nu le aparțin. Iată două exemple privitoare la accent. Auzim uneori și întîlnim în versuri pronunțarea **molcóm** în loc de **mólcom**; zilele trecute am auzit la televizor **ai-dó-ma** în trei silabe și cu accentul pe **o**, în loc de **a-í-do-ma** în patru silabe și cu accentul pe **i**.

Ajung acum la cea de-a doua extremă în care se cade, la cuvintele grosolane, care provin din argou sau din vorbirea familiară. A fost o vreme cînd băieții marilor capitaliști, dorind să arate că nu se sperie de situația specială a lui papa, își împetriștau vorbirea cu expresii din graiul apașilor și vagabonzilor etc., multe dintre ele fiind de origine țigănească. După eliberare, ele au dispărut, timp de vreo 15 ani am avut impresia că pentru totdeauna. Iată însă că au reapărut, în graiul copiilor actuali care nu știu pe cine mai vor să sperie. Aud pe stradă, în autobuse, cuvinte ca **mișto**, **nasol**, **a se ușchi**, **a se șucări**, **biștari** ș.a.m.d. Și acestea au fost adesea greșit înțelese, de exemplu **hacana** se folosește cu sensul de „aici” dar înseamnă de fapt „acuma”; **șucăr** înseamnă „frumos”, deci nu are nimic de-a face nici cu „a băga de seamă”, nici cu „a se supăra”, sensurile care se dau verbului derivat **a se șucări**. **A se ușchi** înseamnă „a se ridica”, înțelesul deci „a pleca” e oarecum justificat, dar participiul ușchit capătă valoare de „urît” sau „nebun”.

În cazul cuvintelor de acest fel nu e nici o pagubă dacă apar cu alt înțeles decât cel original, căci nu trădează lipsa de cultură. Dar ele sînt compromițătoare prin însuși faptul că sînt rostite. Nu vom spune că sînt mai rele decât alte cuvinte din cauza originii lor țigănești, căci țiganii sînt și ei oameni ca toți oamenii. Dar după cum neologismele internaționale au în jurul lor o atmosferă — justificat sau nu — distinsă, tot așa cuvintele de argou aduc aminte de mediul interlop din care au fost extrase, mediul vagabonzilor, al hoților de buzunare, al oamenilor fără ocupație precisă, în cel mai bun caz fără o ocupație calificată. Pentru mine, ele evocă pe micii vânzători de ziare, pe care îi vedeam acum 40 de ani masați în curtea „Adevărului”, așteptînd să li se deschidă poarta ca s-o rupă de fugă în sus pe Sărindar, înspre Calea Victoriei, țipînd cît îi ținea gura: „Andevăiro, iția patra, tragerea loteria statului!”.

Toate bune, dar asemenea vânzători de ziare nu mai există și în general grupurile dubioase din trecut s-au risipit, copiii actuali nu au avut ocazia să le cunoască. De unde au fost readuse în actualitate expresiile țigănești? Fără îndoială s-au găsit adulți care nu le uitaseră și care le-au transmis celor mai tineri, ca un serviciu de la care s-ar fi putut abține.

Concluziile se impun de la sine: calea de mijloc e fără cusur, să facem deci propagandă pentru menținerea cuvintelor tradiționale, care n-au nicio vină, fără ca pentru aceasta să combatem pătrunderea neologismelor acolo unde e locul lor: pentru a denumi idei noi, pentru a diferenția termenii tehnici, pentru a sublinia anumite nuanțe reale. Dar să le cunoaștem exact înainte de a începe să le pronunțăm. Să nu ne speriem de a vorbi simplu și să nu încercăm să speriem pe alții cu vocabularul nostru savant sau grosolan.

INDIVIDUALITATEA STILISTICĂ A PRESEI

MAGDALENA POPESCU-MARIN

S-A DISCUTAT în literatura de specialitate oportunitatea considerării stilului presei (numit de obicei stil publicistic, deși sfera noțiunii de publicistică poate fi mai largă decât ceea ce se înțelege în mod obișnuit prin presă) ca unul dintre stilurile limbii.

Părerile au fost împărțite, deși cea mai mare parte a cercetătorilor au dat un răspuns afirmativ chestiunii în discuție. Oponenții părerii că presa ar avea un stil propriu susțin ideea lipsei de originalitate a acestui stil. Se neagă în general individualitatea stilului presei pentru că, dată fiind tematica foarte variată a publicațiilor periodice, ele ar fi scrise într-un mod în care ar fi oglindite toate celelalte stiluri ale limbii. De exemplu stilul literaturii artistice, stilul administrativ, cel științific etc.

Dacă limbajul presei este un sumum de stiluri ar însemna că, cel puțin parțial, asemănarea cu unul sau altul dintre stiluri merge pînă la identitate.

Lăsăm la o parte faptul că în presă, de exemplu, se pot publica fragmente de literatură artistică, care, prin forța lucrurilor, sînt scrise în stilul specific beletristicii. Publicarea unor bucăți de literatură beletristică dovedește numai identitatea de scop dintre presă și literatură (pătrunderea ideilor pe care le răspîndesc în masele cele mai largi de cititori), nu și identitatea mijloacelor de exprimare. Literatura în presă e ceva inserat, adăugat, care nu se

poate confunda cu ceea ce este specific presei propriu-zise. Poate puntea de legătură între literatură și presă o face reportajul — entitate caracteristică a presei — pe care unii îl enumeră printre genurile literare, pentru că el folosește procedee comune celor două stiluri: beletristic și al presei.

Nu se poate vorbi de o identitate de scop între stilul presei și cel științific, deși presa este un important mijloc de răspîndire a cunoștințelor științifice. Presa nu-și poate permite să reproducă tratate științifice. Acestea din urmă trebuie să fie prelucrate în modul adecvat presei de masă. Dacă subiectele științifice nu sînt expuse în stilul presei, dacă uneori mai apar articole „pur tehnice”, cu teme legate de specialități restrînse, familiare unui număr mic de cititori, intervine contradicția dintre scopul presei de care vorbeam mai sus și căile de realizare a lui (în speță folosirea unui lexic prea specializat, dintr-un domeniu restrîns de activitate, dăunează înțelegerii textului de către marea majoritate a cititorilor).

Fără îndoială, stilul presei este influențat de celelalte stiluri ale limbii, tocmai prin faptul că nu se confundă cu nici unul dintre ele. În același timp trebuie să constatăm că și celelalte stiluri sînt uneori tributare stilului presei.

O asemănare pregnantă între stilul presei și cel tehnico-științific mi se pare a fi prezența masivă a neologis-

melor. Dar în timp ce presa pune în circulație neologisme, de obicei termeni tehnici din toate specialitățile, în fiecare ramură științifică stilul științific se caracterizează prin utilizarea cuvintelor dintr-o sferă semantică anumită.

Presa adoptă termeni și construcții noi din domeniile cele mai variate, dar și din limbi diferite. Ea oglindește oscilațiile în adaptarea a tot ce este nou. Datorită tentației și chiar necesității de a respîndi informațiile cît mai repede cu putință, ziaristul încalcă adesea regulile gramaticale sau ortografice în vigoare ale limbii. În presă se traduce mult și repede. Aceasta e o poartă de introducere a greșelilor, dar și de îmbogățire a limbii. Din ziare termenii noi pătrund în limba comună. De aici au luat cunoștință (toți cei nespecialiști) de existența unor cuvinte ca **laser**, **sputnic**, **satelit**, **navă spațială**, **modul (lunar sau de comandă)**, **aselenizare**, **amerizare**, **coronament**, **suspens**, **slogan** etc.

În același fel primele noastre periodice au introdus în limbajul comun cuvinte ca **instanță**, **profesor**, **ambasador**, **vot**, **candidat** etc., etc. (vezi Gh. Bulgăr, **Despre limba și stilul primelor periodice românești** în „Contribuții la istoria limbii române literare în secolul al XIX-lea”, vol. al II-lea unde se remarcă și neobișnuita bogăție de neologisme a primelor periodice românești).

S-a demonstrat statistic (vezi Gh. Bolocan, **Unele caracteristici ale stilului publicistic al limbii române literare**, în „Studii și cercetări lingvistice”, nr. 1/1961, p. 35 ș.u.) că în presă apar mult mai numeroase neologisme decît în stilul beletristic. Lucrul pare normal, dat fiind caracterul informațional al presei care cere o terminologie clară, precisă. Ficțiunea, imaginea se pot transmite în literatură prin diverse alte procedee de limbă, fără să fie nevoie de un lexic specializat.

Dacă prin caracterul informațional stilul presei seamănă cu cel științific și ca urmare și prin folosirea masivă a neologismelor, în schimb prin redarea unor fragmente de limbă vorbită stilul presei se apropie mai mult de stilul literaturii artistice. Presa (radio-ul, televiziunea) redă sau ar trebui să redea vorbirea „vie”, directă, neprelucrată; în literatură însă limbajul vorbit este „prelucrat” în scopul urmărit de scriitor. Prin aceasta susținem că nici în această privință nu putem vorbi de identitate, ci de asemănări și deosebiri...

Din punctul de vedere al ogîndirii în presă a limbii vorbite, ca și al efectului contrar, acela al influenței presei asupra limbii vorbite mi se pare convingătoare caracterizarea făcută de acad. Al. Graur în numărul 9/1970 al revistei „Presa noastră”, și anume că presa „e un intermediar între limba scrisă și cea vorbită”.

S-ar mai putea face comparații între stilul presei și stilul administrativ ș.a.m.d. Nu ne propunem acum să epuizăm argumentele în favoarea existenței unui stil propriu al presei. Am enunțat câteva care ni s-au părut mai evidente. Compararea stilului presei cu celelalte stiluri îi demonstrează originalitatea. Asemănare în anumite limite nu înseamnă identitate.

Multe probleme de amănunt, specifice limbajului presei au fost puse în evidență chiar în această revistă la rubrica „Cum scriem”. Gruparea faptelor lexicale, gramaticale, frazeologice apărute de-a lungul anilor ar contribui la descoperirea diferitelor caracteristici ale stilului presei. E o sarcină de viitor.

1	1918	Unirea Transilvaniei cu România	11	1958	Proclamarea Republicii Volta Superioară. Sărbătoare națională
1		Ziua Africii			
1	1945	A fost creată Federația Democratică Internațională a Femelor	12	1963	Proclamarea independenței Kenyei
1	1958	Proclamarea Republicii Africa Centrală	12	1964	Proclamarea Republicii Kenya
1	1960	A murit compozitorul român Ion Vasilescu (n. 1903)	13		„Ziua pionierului” în R. D. Germană (în 1948 a fost creată Organizația de pionieri Ernst Thälman)
2	1935	S-a născut poetul român Nicolae Labiș (m. 1956)	13	1918	A fost reprimată singeros, în Piața Teatrului Național demonstrația muncitorească din capitală
2	1950	A murit pianistul și compozitorul român Dinu Lipatti (n. 1917)	14	1895	S-a născut scriitorul francez Paul Eluard (m. 18.XI.1952)
2		„Ziua forțelor armate revoluționare” în Cuba (la 2.XII.1956 un grup de patrioți conduși de Fidel Castro a debarcat în provincia Oriente, declanșînd lupta de partizani împotriva dictaturii lui Batista; se sărbătorește din anul 1968)	14	1960	A fost înființată Organizația pentru colaborare economică și dezvoltare — O.E.C.D.
4	1870	S-a născut inginerul și matematicianul român Ion Ionescu (m. 1946)	15	1950	Marea Adunare Națională a votat legea pentru apărarea păcii
4	1958	Proclamarea Republicii Dahomey	16	1770	S-a născut compozitorul Ludwig van Beethoven (m. 1827)
5	1845	S-a născut chirurgul român Grigore Romniceanu (m. 1915)	16		„Ziua științei, culturii și artei” în Republica Arabă Unită (se sărbătorește din anul 1954)
5		„Ziua Constituției” în R. P. Bulgaria. Sărbătoare oficială.	18		Sărbătoare națională a Senegalului. În 1962 a fost răsturnat regimul lui Mamadou Dia, fost prim-ministru
5	1870	A murit scriitorul francez Alexandre Dumas-tatăl (n. 24.VII.1802)	20	1960	A fost creat în Vietnamul de sud Frontul Național de Eliberare — F.N.E.
5		„Ziua Constituției” în U.R.S.S. Sărbătoare de stat.	20		„Ziua literaturii” în U.R.S.S.
6	1917	Proclamarea independenței Finlandei. Sărbătoare de stat	22		„Ziua Armatei” în R.S.F. Iugoslavia
7		„Ziua presei” în R. P. Ungară	22		„Ziua Armatei Populare” în R.D. Vietnam
7		„Zi națională de doliu în memoria eroilor” în Cuba. La 7.XII.1896 a murit Antonio Maceo, erou național cubanez.	23 (28)	1955	Au avut loc lucrările Congresului al VII-lea al P.C.R.
8		„Ziua studentului” în R. P. Bulgaria	23		„Ziua Victoriei” în Republica Arabă Unită (1956 — retragerea forțelor armate franceze și engleze din Port Said)
9	1895	S-a născut Dolores Ibarruri (La Passionaria), președinta Partidului Comunist din Spania	24	1951	Proclamarea independenței Libiei. Sărbătoare națională.
9	1961	Proclamarea independenței statului Tanganica	24	1900	A apărut primul număr al ziarului „Iskra”, editat de V. I. Lenin
9	1962	Proclamarea Republicii Tanganica (la 26.IV.1964 s-a unit cu Zanzibarul, constituind împreună Republica Tanzania).	28	1945	A murit scriitorul american Theodore Dreiser (n. 27.VIII. 1871)
10	1910	S-a născut regizorul român Ion Sava (m. 1947).	28	1925	A murit poetul S. A. Esenin (n. 1895)
10	1910	S-a născut cîntăreața Maria Cebotari (m. 1949)	29	1920	A fost creat Partidul Comunist Francez
10		„Ziua drepturilor omului”. În 1948 a fost adoptată „Declarația universală a drepturilor omului”	30	1947	România: abolirea monarhiei și proclamarea Republicii
			30	1870	S-a născut scriitorul I. A. Bassarabescu (m. 1952)
			31	1795	S-a născut Vasile Fabian-Bob, poet român (m. 1836)

ENGELS

în presa socialistă și democratică din România

INCEPUTURILE și dezvoltarea mișcării muncitorești din România sînt strîns legate de pătrunderea și răspîndirea ideilor socialiste, receptate în țara noastră încă în faza lor utopică. Ele și-au găsit o aplicare practică în falansterul de la Scăeni — Prahova, conceput și realizat de Teodor Diamant în anii 1835—1836. Intelectuali cu idei înaintate, aparținînd generației revoluționare de la 1848, ca Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, Ion Ionescu de la Brad, C.A. Rosetti și alții, au manifestat un deosebit interes pentru ideile socialiste, fiind influențați de acestea în activitatea lor.

Aportul durabil, în procesul de organizare și de luptă a clasei noastre muncitoare, l-a avut cunoașterea unor lucrări ale întemeietorilor socialismului științific — Marx și Engels —, care au pătruns în țara noastră încă din primii ani ai activității Internaționalei I. Articole elogioase cu privire la Marx și Engels au apărut în această perioadă într-un mare număr de publicații românești, cum erau: „Românul”, „Familia”, „Albina”, „Gazeta Transilvaniei” etc.

Socialiștii români și-au însușit învățătura marxistă citînd din opera lui Engels, tradusă în românește, încă din timpul vieții marelui colaborator al lui Karl Marx. Presa noastră muncitorească și socialistă și-a adus o însemnată contribuție la popularizarea scrierilor lui Marx și Engels. În „Contemporanul”, „Revista socială”, „Drepturile omului”, „Munca”, „Critica socială”, „Democrația so-

cială”, „Lumea nouă” și în alte publicații socialiste au apărut numeroase articole și studii aparținînd lui Fr. Engels, lucrări românești de interpretare marxistă, precum și relatări privind activitatea lui Engels în fruntea mișcării muncitorești revoluționare internaționale. Ele purtau semnăturile unor militanți de frunte ai mișcării noastre socialiste cum au fost: **Const. Dobrogeanu-Gherea, Ioan Nădejde, Raicu Ionescu-Rion, Panait Mușoiu, dr. Ștefan Stîncă** și alții. Dominante în toate articolele scrise de socialiștii români sînt aprecierile cu privire la rolul învățăturii marxiste ca îndrumător al luptei proletariatului pentru dezrobire, contribuția lui Engels la formularea principalelor teze ale marxismului, prietenia și colaborarea dintre Marx și Engels, precum și înrîurirea pe care marxismul a exercitat-o asupra mișcării noastre muncitorești. Încă la sfîrșitul veacului trecut, socialiștii români au ajuns la înțelegerea necesității aplicării creațiilor noastre, orientîndu-și programele de acțiune în funcție de realitățile social-economice și politice românești.

În paginile publicațiilor socialiste și democratice din România au apărut lucrări ale lui Marx și Engels — unele în întregime, cum au fost „Originea familiei, a proprietății private și a statului”, publicată în revista „Contemporanul” din 1885, altele fragmentar. În România veacului trecut circulau, de asemenea, în volume, lucrări de bază ale întemeietorilor socialismului științific —

Manifestul Partidului Comunist, Capitalul, Situația clasei muncitoare din Anglia, Dezvoltarea socialismului de la utopie la știință, Anti-Dühring etc.

Cunoașterea și aprofundarea lucrărilor lui Marx și Engels au avut o influență decisivă în procesul trecerii pe poziții marxiste a mișcării noastre muncitorești.

Aprecieri cu privire la însemnătatea **Manifestului** și a altor lucrări ale făuritorilor socialismului științific au apărut în mare număr în paginile presei muncitorești. O trăsătură a publicisticii noastre socialiste a constituit-o

promptitudinea și consecvența cu care au pus la îndeajmna clasei muncitoare ideile innoitoare ale învățaturii marxiste.

Astfel, gazeta „Munca” dintre anii 1890—1894 a acordat un deosebit interes creațiilor întemeietorilor socialismului științific, Marx și Engels. Claritatea cu care își expunea Engels teoriile sale impresiona pe cititorii români. Citeodată redacția își manifesta chiar nemulțumirea că nu însera mai repede un material scris de Engels. Publicînd o scrisoare a lui Fr. Engels adresată lui Paul Lafargue, redacția gazetei „Munca” își făcea autocritica, scriind: „Ne pare rău că pînă acum — 15 decembrie 1891 — n-a fost publicată astă scrisoare trimisă de Fr. Engels lui Paul Lafargue încă de la 2 septembrie 1891”.

Activitatea propagandistică, în cadrul căreia un loc de frunte revenea răspîndirii prin presă și alte mijloace a ideilor marxiste, a adus o valoroasă contribuție la crearea, în 1893, a primului partid politic al clasei noastre muncitoare, P.S.D.M.R. În anii activității P.S.D.M.R., organul său zilnic de presă, „Lumea nouă”, a publicat numeroase scrieri ale lui Fr. Engels, în care muncitorii puteau găsi prețioase îndrumări teoretice în lupta lor împotriva exploatării.

La vestea morții lui Fr. Engels, 5 august 1895, „Lumea nouă” a pronunțat un mare adevăr istoric: „Burghezia se va convinge în curînd că numai trupul lui Engels a murit, dar că învățătura lui e vie și va călăuzi spre izbîndă definitivă milioanele de dezmoșteniți, deșteptați la viață de acest mare, neasemănat de mare om”. Cu același prilej, ziarul „Adevărul” scria că Engels este una din cele mai mari figuri ale veacului, o figură care, pe măsură ce anii vor trece, se va mări tot mai mult. Vestea morții lui Engels l-a îndurerat profund pe Const. Dobrogeanu-Gherea. „Ca înaintea fiecărei pierderi imense și ireparabile — scria el atunci — sufletul îți încearcă revoltă amară contra acestor legi imuabile, dar nedrepte, stupide și miserabile ale naturii”. Dar, încheia Gherea: „o viață ca a lui Engels, consacrată întreagă luptei bărbătești, chiar dacă se stinge, chiar prin moarte, chiamă la muncă, la luptă pentru semenii noștri”.

După dezorganizarea vremelnică a P.S.D.M.R., la începutul secolului nostru, clasa muncitoare, avînd în frunte elemente revoluționare, a dus mai departe steagul mișcării socialiste și, în scurt timp, s-au înregistrat însemnate succese pe tărîm organizatoric, ideologic și politic. Un rol important în cadrul procesului de refacere a

mișcării organizate a proletariatului român l-a avut studierea și răspîndirea lucrărilor lui Marx și Engels, precum și a unor scrieri ale lui V.I. Lenin, care au facilitat militanților socialiști români o orientare realistă, conformă cu interesele clasei muncitoare, ale întregului nostru popor.

Se rețipăresc în publicațiile socialiste românești — „România muncitoare”, „Vii'orul social”, „Foaia tinăruului”, „Lupta zilnică” — și în broșuri, lucrări marxiste care mai văzuseră lumina tiparului în anii anteriori și se fac noi traduceri din operele întemeietorilor socialismului științific.

Gazeta „România muncitoare” a reprodus în rezumat unele scrieri ale lui Engels și a inserat în paginile sale comentarii pe marginea acestora. Astfel, au fost reproduse fragmente din lucrarea „Ludwig Feuerbach și sfîrșitul filozofiei clasice germane”, rezumate ale prefetelor întocmite de Engels la „Originea familiei, a proprietății private și a statului”, precum și un mare număr de articole originale de interpretare marxistă.

Reconstituirea, în 1910, a Partidului Social-Democrat din România, „vrednic vîstar al vechii rădăcini socialiste”, a marcat ridicarea pe o treaptă superioară a luptei clasei noastre muncitoare. Acest eveniment a determinat un și mai mare avînt al procesului răspîndirii pe toate căile a operei lui Marx, Engels, Lenin în România și al analizei realităților din țara noastră în lumina învățaturii marxiste. În anii activității P.S.D. continuă publicarea în „România muncitoare”, devenită acum organul de presă al partidului, a unor scrieri ale lui Engels, precum și editarea sub egida Cercului de editură socialistă a unor broșuri cuprinzînd capitole din lucrările acestui mare gînditor socialist.

În această perioadă, alături de C. Dobrogeanu-Gherea, în paginile publicațiilor muncitorești au semnat articole și studii, bazate pe ideile socialismului științific, militanți de seamă ca I. C. Frimu, M. Gh. Bujor, D. Marinescu, dr. C. Racovski, Ecaterina Arbore etc. Ei orientau, prin scrisul lor, masele de muncitori spre însușirea teoriei marxiste, far călăuzitor în lupta de clasă împotriva exploatării capitaliste.

În primele două decenii ale secolului al XX-lea au apărut articole semnate de Engels și în presa muncitorească din Transilvania („Adevărul”, „Votul poporului”, „Voința poporului” etc.).

Izbucnirea primului război mondial a dat prilej socialiștilor români să-și manifeste fidelitatea față de marxism, atitudine izvorîtă din studiul profund pe care l-au făcut ani în șir lucrărilor întemeietorilor socialismului științific, în care au găsit prețioase indicații cu privire la atitudinea social-democrației în eventualitatea unei conflagrații mondiale. Presa noastră muncitorească și în special cotidianul „Lupta zilnică” a publicat extrase din corespondența lui Marx și Engels în care erau cuprinse referiri la problema războiului. Și, într-adevăr, în atitudinea pe care P.S.D. din România a adoptat-o față de primul război mondial, se pot descifra influențele ideilor expuse în scrierile lui Fr. Engels.

După încetarea războiului, în condițiile avîntului revoluționar care a cuprins țara noastră sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, s-a desfășurat o intensă activitate de clarificare ideologică. În aceste împrejurări presa muncitoare a reluat campania de publicare a scrierilor lui Marx și Engels, de relevare a caracterului mereu actual al operelor lor teoretice.

Presă muncitorească din această perioadă, și mai ales „Socialismul”, „Lupta de clasă”, „Iașul socialist”, „Lupta socialistă”, „Tineretul socialist”, a publicat articole sem-

nate de Gh. M. Vasilescu, D. Fabian, T. Iordăchescu etc., în care problemele legate de clarificarea politică și ideologică erau tratate de pe pozițiile marxism-leninismului. Personalitatea, opera și activitatea revoluționară a lui Engels au constituit o preocupare permanentă a presei socialiste. Astfel, ziarul „Socialismul” a relevat intensă activitate desfășurată de Marx și Engels pe tărîmul acțiunii revoluționare practice. În numărul său din 21 noiembrie 1918, la rubrica „Figuri revoluționare”, ziarul releva că, fără a se ignora marea valoare de teoreticieni a lui Marx și Engels, trebuie scoasă în evidență valoarea lor de luptători în fruntea proletariatului internațional. **Marx și Engels, scria „Socialismul”, n-au trăit izolați de viața și frământările clasei muncitoare „ci au luat parte la luptă, în primul rînd, ca soldați ai revoluției”.**

Revista teoretică socialistă „Lupta de clasă”, apărută în iunie 1920, în editorialul primului număr sublinia că își propunea să militeze pentru dezvoltarea conștiinței de clasă a proletariatului, precum și pentru propagarea ideilor socialismului, care, după opinia îndreptățită a revistei, **„este același pe care Marx și Engels l-au așternut acum aproape trei sferturi de veac în Manifestul Comunist”.**

După crearea în 1921 a Partidului Comunist Român, mișcarea muncitorească din țara noastră a intrat într-o etapă nouă, calitativ superioară. Activitatea de răspîndire a ideilor lui Marx, Engels, Lenin în rândurile maselor de muncitori s-a intensificat și mai mult. Prin presa muncitorească, prin broșuri, întruniri și conferințe, ideile marxism-leninismului își croiau drum către aceia cărora le erau destinate. Personalitatea lui Engels, alături de cea a lui Marx și Lenin, este relevată în nenumărate rînduri — mai ales cu prilejul unor aniversări, sau al unor momente importante din viața partidului — în toată marea ei. Articole omagiale la adresa lui Engels, scrise de **Lucrețiu Pătrășcanu, N. Popescu-Doreanu, Al. Dobrogeanu-Gherea, Nicolae Deleanu** etc., precum și unele fragmente din scrisorile sale au apărut în: **„Socialismul”, „Calendarul Tribunei Socialiste”, „Viața muncitoare”, „Cultura proletară”, „Lumea nouă”, „Mișcarea socială”, „Pagini libere”, „Facla”, „Korung”, „Munkàs”, „Arbeiter Jugend”, și, după 1931, în „Scînteia”.**

La împlinirea a 40 de ani de la moartea lui Engels, ziarul „Scînteia”, organul de presă ilegal al Partidului Comunist Român, a publicat un articol comemorativ în care erau reliefate contribuția lui Engels la fundamentarea învățării marxiste, precum și covârșitoarea personalitate a celui comemorat. **Engels, scria „Scînteia”, „mai trăiește între noi. Și nu pentru că comunismul științific trăiește în genere în mintea și inima milioanelor (de oameni), dar și pentru că un întreg șir de probleme concrete ale actualității își găsește dezlegarea în lumina celor stabilite de Engels”.**

Cu același prilej au mai publicat articole comemorative **„Cuvîntul liber”, „Adevărul” și alte organe de presă.**

Materialismul dialectic și istoric și teoria luptei de clasă ca factor motor în evoluția societății omenești, epocale descoperiri ale întemeietorilor socialismului științific, au fost studiate profund și de unele personalități ale științei și culturii românești care, fără să se situeze pe pozițiile ideologice ale marxismului, au recunoscut în numeroase articole, publicate în presa cotidiană sau în reviste de specialitate, marea înrîurire pe care a avut-o învățătura marxistă asupra evoluției științei și culturii universale. În articole și studii semnate de **Virgil Madgearu, Petre Andrei, Pe-**

tre P. Negulescu și de alți oameni de cultură se relevă uriașa personalitate a lui Karl Marx și Friedrich Engels.

În anii grei ai dictaturii militare-fasciste activitatea de aprofundare și răspîndire a scrierilor teoretice ale lui Marx și Engels a fost considerabil îngreuiată de măsurile represive ale autorităților. În aceste condiții, militanții partidului au folosit alte metode pentru desfășurarea propagandei, la loc de frunte situîndu-se studiarea și dezbaterile în colectiv a problemelor cuprinse în lucrările clasicilor marxism-leninismului.

După eliberarea țării, în noile condiții istorice create prin lupta hotărîtă a maselor muncitoare conduse de partid, activitatea de răspîndire a ideilor biruitoare ale lui Marx, Engels, Lenin a fost așezată pe baze noi, științifice. În Editura politică au apărut 103 titluri din lucrările lui Marx și Engels, cu un tiraj total de 2 994 000 exemplare și s-a încheiat traducerea și tipărirea în limba română a ediției a cincea de „Opere complete” ale lui Lenin.

Presă din anii noștri și-a adus și ea o prețioasă contribuție în cadrul procesului de răspîndire în mase a ideilor întemeietorilor socialismului și de relevare a personalității întemeietorilor acestuia. În 1945, la comemorarea lui Engels cu prilejul a 50 de ani de la moartea lui, ziarele **„Scînteia”, „Libertatea” și alte organe de presă au publicat articole omagiale în care erau schițate diferite laturi ale activității marelui conducător al proletariatului internațional.**

În politica sa internă și externă, Partidul Comunist Român se preocupă de aplicarea în mod creator, la condițiile României, a principiilor teoretice ale învățării marxist-leniniste. Succesele obținute de poporul nostru în opera de construire a socialismului stau mărturie politicii consecvente, marxist-leniniste, a partidului și statului nostru. Ele sînt în același timp și o cheazășie a îndeplinirii mărețelor obiective trasate de cel de-al X-lea Congres al P.C.R. în vederea edificării pe pămîntul României a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Personalitatea, opera și activitatea revoluționară a lui Fr. Engels au fost reflectate, pe larg, în publicistica românească. Organele muncitorești de presă au reprezentat un important mijloc prin care au fost cunoscute și răspîndite în România ideile înnoitoare ale învățării marxiste. Ele și-au adus în acest fel un însemnat aport la fundamentarea teoretică și îndrumarea ideologică a mișcării noastre muncitorești. La rîndul lor, referirile privind viața și activitatea lui Engels apărute în publicistica cu orientare democratică din țara noastră demonstrează marea înrîurire pe care marxism-leninismul a exercitat-o asupra unor personalități ale științei și culturii românești. **Indiferent de orientare însă, publicistica românească socialistă și cea democratică au apreciat pe Fr. Engels drept un teoretician genial, un adevărat titan al gândirii umane.**

I. FELEA
Vasile NICULAE

POPULARIZAREA LEGILOR

COORDONATELE în care presa își îndeplinește rolul de formare și informare a maselor, a opiniei publice cuprind și popularizarea legilor. Această sarcină își are sorgintea în comandamentele sociale; proflixia faptelor antisociale, formarea conștiinței juridice a maselor chemate să-și aducă din ce în ce mai mult aportul la întărirea legalității, a ordinii sociale și de drept, — coordonate impuse cu o stringentă necesitate de cerințele dezvoltării societății, ale educării oamenilor muncii în spiritul respectării îndatoririlor cetățenești de către toți cetățenii țării.

Necesitatea popularizării legilor a fost subliniată în hotărârile Plenarei Comitetului Central al P.C.R. din 22—25 aprilie 1968 cit și în cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cadrelor de bază din securitate, miliție, procuratură și justiție. Prin reglementarea juridică a relațiilor sociale, partidul și statul nostru disciplinează fiecare domeniu de activitate, fixează cadrul, ordinea desfășurării activităților specifice sectorului respectiv, astfel încât să corespundă intereselor întregii societăți. „Fiecare membru de partid, fiecare cetățean — se arată în hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1968 — poartă răspunderea pentru faptele sale și are obligația să acționeze numai și numai în conformitate cu legile țării”.

Actele normative se aduc la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în Buletinul Oficial al Marii Adunări Naționale, în cele ale consiliilor populare, în presă, prin prelucrarea lor în adunări populare, în ședințe și prin diferite alte mijloace.

„Este necesară îmbunătățirea radicală a muncii politico-educative de masă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea la

Consfătuirea cadrelor de bază din securitate, miliție, procuratură și justiție, — *luarea tuturor măsurilor pentru a folosi mai bine în acest scop mijloacele de educare de care societatea noastră dispune — radio-ul, televiziunea, presa, cartea, teatrul, cinematografia și celelalte arte, activitatea artistică de masă și altele... În lupta împotriva diferitelor manifestări antisociale rolul acestor mijloace de educare devine hotărâtor și avem datoria să luăm toate măsurile pentru a le folosi în mod cât mai eficient în interesul întregii noastre societăți”.*

Presa constituie unul dintre cele mai eficiente și la îndemână mijloace de popularizare. Omul păstrează ziarul, decupează actul normativ sau articolul ce-l interesează, revenind la el ori de câte ori are nevoie să-l consulte. Îndeplinirea de către presa locală a sarcinii de popularizare a legilor este condiționată de modul și forma în care se desfășoară activitatea de popularizare.

Evident, nu este suficient să publicăm textul unei legi, al unui act normativ în ziar; cu aceasta nu putem spune că s-a făcut totul, că ne-am îndeplinit o sarcină. Este necesar ca, periodic, să se asigure explicarea în fața cetățenilor a legilor, a hotărârilor, a modului în care trebuie acționat pentru respectarea lor.

Sub aspectul modului în care fac popularizarea și a formei de prezentare, majoritatea ziarelor județene folosesc, ca și unele ziare centrale, în afara publicării textului actelor normative, și rubrici ca „Poșta juridică”, „Consultație juridică”, „Juristul ne răspunde” ori „Curier juridic”. Prin acestea se dau răspunsuri la întrebări ale cititorilor. Se pare că nu este suficient să ne limităm la acest gen; s-ar putea folosi și cronicile judiciare în care, una sau mai multe aspecte, prezintă

interes general sau se pretează la comentarii în lumina legilor în vigoare și a interpretărilor date de literatura de specialitate.

La ziarul „Crișana”, am utilizat, cu rezultate bune, „Cronica judiciară” acolo unde am observat că sînt cazuri mai frecvente de încălcări sau încercări de eludare a legii, ori chiar greșita ei interpretare. Așa am procedat, de exemplu, în urma unor sesizări privind activitatea comisiilor de judecată, am publicat articolul „Unele considerații teoretice și practice privind activitatea comisiilor de judecată”. La fel cînd am constatat o greșită interpretare a unor dispoziții a Legii nr. 57/1968 de organizare și funcționare a consiliilor populare cit și a dispozițiilor Legii nr. 1/1970 privind organizarea și disciplina muncii în organizațiile socialiste. Pe această cale se pot explica periodic cetățenilor actele normative cu largă aplicabilitate și de interes general. Tot în ziarul nostru apare rubrica „Breviar juridic”, în care prezentăm și popularizăm periodic actele normative de interes mai larg, nou apărute, comentate și explicate.

E DE LA sine înțeles, că registrul modalităților posibile prin care ne vom putea aduce în viitor aportul la popularizarea legilor, la formarea conștiinței juridice socialiste, la educarea oamenilor muncii în spiritul respectării îndatoririlor cetățenești, poate fi cu mult îmbogățit, dar prima condiție pentru aceasta este, desigur, dezvoltarea și permanentizarea acestei preocupări, cu o însemnătate socială de prim rang, în toate publicațiile centrale și locale.

Alexandru NEGRU
redactor la ziarul „Crișana”
— Oradea

PROGRAMUL 2, în situația Desdemonei

EUGEN ATANASIU

DACĂ, ÎN CHIP IDEAL, orice manifestare demnă de a fi supusă atenției unei critici profesioniste poate exista și fără această critică (autocritica celor ce o creează fiind și ea o reală forță propulsantă) în nici un caz însă critica nu poate apărea înaintea obiectului ei. Nolens volens, actul critic succede manifestarea căreia i se aplică și, prin aceasta, îi datorează existența — datorie recunoscută cel puțin prin estimarea în cunoștință de cauză a efortului și intențiilor delectabile în rezultată. Adevăr util — care s-ar părea că-l cunoaștem dar, mai ales, îl recunoaștem de fiecare dată când punem mina pe condei, el rămîne nu odată o plăcută iluzie. Și, cum zice înțeleptul — nu-ți face iluzii, ca să nu ai deziluzii!

La început a fost televiziunea. Apoi, cu peste un deceniu în urmă, a apărut și la noi critica TV¹⁾. Dezvoltându-se mai întâi unul și apoi al doilea program TV, s-a multiplicat — cum era firesc — și publicistica pe această temă. Mai întâi, telecroniciarii s-au recrutat dintre criticii marelui ecran cu care „cel mic” avea trainice înrudiri. Dar, puțin mai târziu, atracția s-a do-

vedit extrem de profitabilă și pentru alți condeieri. Avem astăzi o critică TV tină, ce e drept, dar prezentă și în cotidiene și în periodice. De remarcat însă, că nu toți telecroniciarii frecventează statornic această direcție critică, pe cînd alții (și acesta e motiv de circumspecție) nici măcar nu au frecventat în trecut alte forme de critică artistică. Absența exercițiului critic specializat, a aprofundării artelor pe care le difuzează TV și din a căror experiență asimilează TV, prezintă un risc ce nu poate fi trecut cu vederea căci, de regulă, duce la lipsa de criterii — opinia criticului improvizat formulîndu-se după o impresie aproximativă, de moment sau, mai adesea, avînd ca reper de exigență absolutul, căci în raport cu el niciodată nu vei greși (cred unii).

Din păcate, se uită mult prea repede că publicarea unor îndrăzneți de opinie fără acoperire, încurajează la supralicitare față de alții sau de sine însuși. Numai astfel îmi pot explica că am putut citi articolul cu titlul „Cultură pentru cei puțini”, (în numărul precedent, tot la această rubrică). Autoarea: Felicia Antip.

Încă de la prima frază, irevocabil, este respinsă apariția și existența programului 2 al TVR. După cum precizează autoarea, împrumutînd termeni din domeniul științei, pe care o abordează uneori, acest program „S-a născut cu o malformație congenitală” (sublinierea autorului.) Intrucît privește rigoarea opiniei-critice, ea tre-

buie susținută și prin exprimare, chiar cînd împrumutăm termenii altor domenii, fără pleonasme. Dar care-i malformația? Că „nu cuprinde decît o parte neînsemnată a țării, Bucureștiul și împrejurimile, cu o întîmplătoare prelungire spre Brașov” și, în consecință, este — de pildă — pentru poeți „dureros și insultător să-și citească versurile în fața nimănui”. Oare așa să fie? Categorie, nu! Dar, intrucît, menirea articolului de față nu este să facă munca telecroniciarului care a scris în necunoștință de cauză, îi voi înștiința pe poeții citați — Ana Blandiana și Ștefan Augustin Doinaș — că au fost informați eronat și că ei au avut un public pe care l-ar fi rîvnit, la vremea lui, și Eminescu²⁾. Un simplu calcul, ne arată — folosind anuarul statistic 1970 — că la finele lui 1969 numai în municipiul București — fără „împrejurimi” și „prelungiri întîmplătoare” — existau tot atîția abonați TV cît în alte 21 de județe ale țării luate la un loc. Vedeți, deci, că programul 2 nu reprezintă, în niciun caz, „Cultură pentru cei puțini”. Lăsam în eventuala griji autocritică a autoarei să calculeze și celelalte zone în care se recepționează programul 2 pentru a-și da singură seama cît de mult greșește atunci cînd scrie că a-

1) Nu din orgoliu profesional, ci numai pentru a-și preciza o continuitate de atitudine și de poziție care-l determină să scrie rîndurile de față, autorul articolului amintește cititorului că a susținut prima cronică TV în paginile presei centrale (1957—58, în „România liberă”). În consecință, opinia sa critică îl angajează personal, nu și instituția la care lucrează în prezent.

2) Programul 2 este recepționat de aproximativ 14% din populația țării după cum s-a arătat în referatul prezentat la ședința Comisiei pentru probleme de învățămînt, știință, cultură și presă a C.C. al P.C.R. din 30 martie a.e.

ceastă cifră de telespectatori nu merită „același efort de creație ca și programul care poate fi recepționat de toți”.

Nu pot decât să constat că opinia a fost improvizată pe o informare superficială. Dacă de-aici nu s-ar merge însă mai departe, ar trebui și aceste rînduri să se încheie. Dar știți cum este uneori în critică: autorul e dispensat, de către sine însuși, de arguție. El susține pe un ton ofensiv ceea ce crede sau i se pare și, dacă cineva nu e de acord cu neadevărul atunci are, firește, libertatea să-l... completeze. Dar, neapărat pe alt ton decât cel folosit de el, adică pe un ton civilizat. Să observăm deci, de unde ar trebui în cazul de față să pornească tonul civilizat. De-acolo, cred, de unde renunțăm la etichetări cum sînt: „un imens deserviciu adus culturii”, „un sertar închis”, „inadmisibil”, „o păcăleală” și „alibi anti-cultural”.

De astădată, ce să mai contraargumentăm? Să reținem atenția lectorului cu cifrele orelor și zilelor săptămînii în care cele două programe sînt comune, acoperind întregul teritoriu? Să reluăm anunțurile din „Programul de radio și TV” ale unor emisiuni de poezie și pe programul I, ale unor piese din secolul XX și pe programul I, sau să socotim cronometrajul muzicii simfonice transmise duminica dimineața sau în cursul săptămînii pe ambele programe astfel încît să dovedim că depășește pe cel al concertului simfonic de sîmbătă seara, prezentat exclusiv pe programul 2? Și asta nu-

mai și numai pentru că, uzînd de libertatea de opinie, cineva a spus invers și inexact.

Merită, cred, să ne oprim totuși asupra conceptului critic despre **a alege**. Pivotalul cererii de suspendare a emisiei pe programul 2 este, ca să zic așa, teoretic. „Drumul spre cultură devine o Golgotă”, susține autoarea și iată de ce: „Cine îl alege pe Jean Paul Sartre, trebuie să renunțe la Ginger Rogers”. E clar, nu? E mai bine să nu ai din ce alege, decât să trăiești dilema alegerii? Ca în paradis, am putea preciza, căci acolo Adam și-a ales o femeie, care de fapt era singura. Atunci unde mai e competiția de interes și calitate pe care o pretind principiile și realitățile vieții noastre?

Și încă la ceva mai merită să ne oprim. La tentația autoarei spre a vorbi în numele „imensei majorități” a publicului, de a fi știutoare a ceea ce este „de cea mai mare popularitate”. Cum este prea bine cunoscut, la noi ca și în lume, pentru a ști ce vrea publicul și cît de răspîndită este o opinie, se întreprind minuțioase și repetate sondaje prin anchete întocmite de către oameni de știință. În TV s-a mers chiar mai departe. În Anglia, de pildă, s-au vîndut telereceptoare dotate cu o mică instalație capabilă să marcheze cu o lovitură sonoră, la postul de emisie, momentul în care telespectatorul schimbă canalul sau închide pur și simplu aparatul. De remarcat deci că se fac mari și pline de fantezie chiar, eforturi pentru a urmări curba preferințelor publice. Cîtă seriozitate profesională mai pot prezenta, în acest caz și în zilele noastre, asemenea presupuneri?

Respectul și răspunderea pentru profesia ce o exercităm cu condeiu ne îndeamnă la informare, la chibzuință în folosirea datelor și estimarea lor.

Dar, presimt că vine o întrebare — veșnică întrebare! — care, în orice caz, nu-l angajează decât pe cel căruia i se adresează: oare, în alcătuirea programului 2 față de programul 1 sau, în general, nu se manifestă și lipsuri?

Să fim bine lămurii: cînd Desdemona făcea tot ce-i sta în puteri ca să-i dovedească maurului dragostea și fidelitatea ei iar acesta (nu discutăm aici și acum, din ce motive) n-a făcut drept răspuns și apreciere decât s-o strîngă de gît, personal, nu mai cred că am mai putea continua dezbătînd dacă nu cumva Desdemona avea și lipsuri, nu numai virtuți...

Programul 2 există spre folosul unui număr de telespectatori ce nu poate fi subapreciat în nicio etapă (nici măcar în „etapa actuală”, cum se exprimă autoarea) și, neîndoielnic, el trebuie să se dezvolte, să capete o tot mai distinctă personalitate, să crească în calitate, să cuprindă un public și mai larg. De altfel, aceasta este și direcția în care se îndreaptă programul 2 — după știința autorului acestor rînduri — astfel încît să poată oferi publicului căruia i se adresează emisiuni de toate genurile capabile să-i solicite atenția și, în ansamblul tuturor emisiilor de pe ambele programe, să-i poată asigura opțiuni reale, potrivit unor gusturi și cerințe intelectuale cît mai diverse, inclusiv cele ale telespectatorilor.

PASIUNEA ȘI RIGOAREA INSOLITULUI

VICTOR BÎRLĂDEANU

EXISTĂ în publicistica modernă un gen care — fiind întrucîtva limitrof cu literatura științifico-fantastică — și-a cucerit, mai ales în ultimii ani, un mare număr de cititori: e vorba de **publicistica insolitului**. Succesul mondial al unei reviste de tipul „Planète” — în pofida criticilor îndreptățite ce se aduc goanei după un senzațional cam ieftin a creatorilor și redactorilor ei — mi se pare profund semnificativ, evidențiind sporirea interesului marelui public pentru investigarea zonelor încă necunoscute ale spațiului și timpului.

Aflat la confluența popularizării științei cu marele reportaj de tentă detectivistică, acest gen a început de o bună bucată de vreme să pătrundă și la noi, devenind teren predilect de manifestare al unor condeie publicistice și literare prestigioase. O realizare demnă de subliniat în acest gen este recenta apariție editorială „**Enigmele miturilor astrale**” de **Victor Kernbach**.

Nu putem să nu remarcăm faptul că autorul acestei cărți de o incontestabilă originalitate și-a exersat ani de-a rândul talentul — concomitent cu o activitate literară prodigioasă, materializată în poeme, romane, tălmăciri din lirică universală — și pe tărîmul jurnalistic militante, atît în calitate de redactor la felurite publicații, cît și ca autor al unor cunoscute volume de structură reportericească (cum e cel închinat meleagurilor băcăuane). Aș spune că, alături de preocuparea sa tot mai accentuată din ultimii ani pentru literatura de science-fiction, tocmai experiența ziaristică, cu nervul ei dinamic, cu vesnica ei deschidere către nou și neobisnuit, l-a călăuzit pe Victor Kernbach spre abordarea îndrăzneță a unei teme atît de tulbu-

rătoare și spre tratarea ei, atît cu competența și răspunderea omului care știe valoarea adevărilor fundamentale, cît și cu pasiunea investigatorului de domenii încă puțin explorate.

Folosind un material documentar de o amploare și o bogăție de-a dreptul uimitoare, autorul cărții „Enigmele miturilor astrale” pledează, cu argumente culese din arsenalul descoperirilor științifice mai vechi sau mai noi, precum și din inepuizabilul tezaur de mituri ale diferitelor popoare, în favoarea tezelor celor mai recente ale paleoastronauticii (ramură a cercetărilor moderne care atribuie anumite forme de civilizație surprinzător de avansate din adîncurile protoistoriei unor populații extraterestre peregrinînd pe astrul nostru din spațiile interstelare și lăsînd în urma lor mărturie, adesea greu de explicat altfel).

Desigur, nu avem competența necesară — și nici nu e cazul în cadrul prezentei rubrici — să apreciem justetea strict științifică a argumentelor înfățișate cu atîta contagioasă forță de convingere de Victor Kernbach. Nu putem însă să nu fim de acord cu o teză esențială a cărții, care, de altminteri, justifică integral întreprinderea cutezătoare de a căuta mai departe adevărul pe acest atît de controversat tărîm: „Condiția umană este a unei ființe raționale în expansiune. Tocmai de aceea, privită în plan cosmic, această condiție nu poate fi unică. Nimic nu poate demonstra singularitatea rațiunii într-un univers unde Pămîntul este una din planetele minore și aspre. Variantele de viață rațională în cosmos nu sînt numai posibile, dar și absolut necesare. De aceea, atît miopia antropocentrismului, cît și infatuarea civilizației tinere omenești,

abia părăsindu-și copilăria și nevrînd să admită forme similare sau superioare de rațiune în jurul ei, în stadiul actual al gîndirii umane sînt atît de puțin jenante. Omenirea încă nu a ajuns să fie un organism planetar real, fiind totuși erodată de războaie, instabilități morale, inegalitate de interese și de alte cusururi primitive care prelungesc peninsula barbariei în marea furtunoasă a luptei pentru cunoaștere”.

Lăsînd de-o parte, cum spuneam, problemele de argumentare științifică ale cărții — nu fără a menționa însă faptul că argumentele se sprijină pe o cantitate de informații adesea impresionantă, precum și pe autoritatea unor savanți de celebritate mondială — ne facem plăcuta îndatorire de a sublinia caracterul ei de pasionant reportaj, învăluit nu o dată într-o aură de subtilă poezie, în perfectă consonanță cu orizonturile temei tratate.

Socot că printre cele mai captivante capitole ale cărții se numără acela consacrat „Monumentelor memoriale”. Autorul ne invită într-o plină de delicii călătorie pe urmele unor misterioase vestigii ale străvechilor civilizații, a căror apariție în zorii istoriei umane a rămas încă pînă astăzi insuficient elucidată. Ipoteza pe care o avansează autorul — pe temeiul unor referințe științifice dintre cele mai prestigioase — și anume că monumente de tipul piramidei egiptene a lui Khufu sau a piramidei mexicane de la Tenayuca, cu ciudatele ei calendare interioare, ar reprezenta nu numai niste morminte grandioase, cum se credea pînă acum, ci și sinteze încifrate ale cunoștințelor științifice moștenite de la enigmaticii paleoastronauți, constituie, după părerea mea, o cale seducătoare spre adevăr.

CRONICA PUBLICISTICII

INTERESANTĂ și fertilă mi se pare însă și încercarea autorului — pornind de la cartea aproape uitată a lui Nicolae Densușianu „Dacia preistorică” — de a descoperi în așa-numitele monumente megalitice de pe cuprinsul pământului românesc urmele unor ancestrale prezențe extraterestre. Apropierile stăruitoare pe care le face Victor Kernbach între asemenea forme monumentale — considerate până acum ca exclusiv opera naturii — cum sînt piscurile Omul și Caraimanul sau Baba Dochia de pe muntele Găina cu invocările stranii din folclorul nostru, mai ales din legendele meleagurilor respective, cuprind — dacă nu adevăruri științifice irefutabile (de altminteri, autorul nici nu emite asemenea pretenții) — cel puțin rodnice motive de reflecție. Pe lângă meritul de netăgăduit de a

aduce în albia acestui torent impetuos care e paleoastronautica o contribuție specific românească, aș vrea să remarc fascinația pe care o exercită asupra autorului aceste mai mult decît bizare apropieri, fascinație care ni se transmite și nouă prin infuziile fermecătoare de lirism. Un exemplu mi se pare concludent în această privință ; „...În satul Căpilna, pe lângă riul Sebeș, o stîncă se ridică, așa cum nota în veacul trecut un călător german care o remarcase, din apele învolburate, îndeajuns de stranie, închipuind statura unui zeu cu brațele încrucișate și umerii aplecați ; și este ciudată continuitatea între acea închinare gravă și mirabilul dans al fetelor din Căpilna, de fapt un mers solemn, în contratimp, pe cîntecul aproape astral și neasemănător cu nimic din folclorul nostru muzical”.

Merită subliniat și faptul că — refuzîndu-se tentației firești de a poezi peste măsură, de a da friu liber exploziilor patetice — Victor Kernbach aliază pasiunii nedisimulate o rigoare pe alocuri chiar ostentativă. Lirismul este, în cele mai multe pagini, nu explicit, nu declamatoriu, ci implicit relatării reportericești, degajîndu-se din însăși țesătura cvasifantastică a multitudinii de fapte înfățișate cititorului (fapte care sînt însă desprinse din documente riguros, verificabile).

O CARTE CA „Enigmele miturilor astrale” conferă publicisticii noastre actuale o notă inedită, situîndu-o și pe această cale în contextul unor preocupări profund semnificative pentru spiritul veșnic neliniștit, mereu deschis spre noi orizonturi de investigație și cunoaștere, al omului contemporan.

„MAMA VRÎNCIOAIA”

Foto : Nicolae Moldoveanu
(„Milcovul” Focșani)

DEMOSTENE BOTEZ:

Ziaristica, marea mea pasiune!..

DACA AM FOST nerăbdător să termin liceul, a fost pentru a avea puțința și libertatea de a scrie la ziare, de a-mi spune părerea asupra problemelor timpului. Mai puțin pentru a lăuda anumite stări de lucruri — căci nu existau care să merite, — ci mai mult pentru a mă năpusti cu violență asupra tuturor nelegiuirilor și ipocriziilor.

Demascarea stărilor de lucruri păcătoase din țara noastră a fost una din pasiunile mele. Temperament pașnic în genere, îmi descărcam nădufurile aglomerate, nu în acte de violență, ci în polemici și pamflet. Am crezut totdeauna în marea putere a presei ca organ eficace de mobilizare a maselor, mai ales într-o vreme ca aceea, cînd nu era nici radio nici televiziune. Am crezut chiar cu precocitate, căci în clasa a 7-a de liceu am scos un ziar. Un ziar de propagandă printre elevii clasei, un ziar electoral. Biblioteca liceului era gospodărită de un grup de 5 elevi din clasele 7 și 8. Printre altele, acesta decidea asupra cărților de comandat. Eram mare admirator al lui Maupassant. Sînt și acum. Dar grupul respectiv refuză să-l comande din puritanism ipocrit. Cum acest grup era ales de clasele respective, am scos ziarul pentru a susține în alegeri un grup mai liberal, mai înțeleghător. Și am izbutit! Am trînit puritanii, și am comandat toată opera lui Maupassant, spre alarmarea celor pe

care-i indigna „Boule de suif”. Increderea mea în puterile presei a devenit astfel aproape religioasă.

Primul ziar-ziar la care am colaborat a fost „Opinia” din Iași, condus de blindul poet C. R. Ghiulea. Ca student la drept, eram și student al marelui antisemit Cuza. Am debutat totuși în „Opinia” cu un atac împotriva lui. Ani după aceea, adversitatea noastră a continuat și în Parlament unde eram amîndoi deputați, dar și în compartimentul expresului de Iași cu care veneam amîndoi la București pentru ședințe.

Colaboram destul de des, fie cu articole, fie cu recenzii de romane franceze, pentru care aveam o mare slăbiciune. Colaborarea mea era însă gratuită. Nu știu dacă în asemenea condiții se mai poate spune că eram „ziarist”. Eu zic că da. Colaborarea mea nu era sporadică. Urmăream cu tenacitate susținerea unui anumit punct de vedere. Eram deci un ziarist politic. Deși în cercul „Opiniei” mă simteam foarte bine, am căutat un orizont mai larg și am început să scriu la „Adevărul” și „Dimineața”, mai întii cronici literare și de artă, apoi articole politice. Dar școala mea „superioară” în asemenea articole am făcut-o la ziarele și revistele lui N. D. Cocea, Arghezi și mai cu seamă Tudor Teodorescu-Braniște. Greu să le enumer, că au fost multe, și mereu au apărut și dispărut. Aveam încă ticuri

de elev de liceu, că semnam și articolele răsplatit, ca în catalog: Botez A. Demostene. Tovarăș de noviciat l-am avut acolo pe Cezar Petrescu, care și el semna la fel, ca în catalogul de la Liceul Național.

Mai departe, cum s-au întîmplat lucrurile cronologic, nu mai țin minte, că au trecut ani mulți. La un timp am colaborat zi de zi, și chiar cu articole de fond, la ziarul „Avîntul” din Iași pe care-l scotea acel băiat sfios și admirabil care se numea Geri Spina. Un ziar foarte bătaios în care, ca o culme, am atacat șefii și politica propriului meu partid din care făceam parte. Dar atac violent, nu sofisticării teoretice. Unul din articole, — mi-aduc aminte, — era intitulat nici mai mult, nici mai puțin de cît „Huo!”, adresat celor care în timpul guvernării lui Vaida, după greva de la Grivița, votaseră starea de asediu, deși erau stele democratice.

„Facla”, „Cronica”, „Bilete de papagal”, „Depesa”, „Cuvîntul liber”, „Jurnalul de dimineață” au fost publicațiile mele preferate. Dar, iarăși, fără un angajament de salariat, deci un fel de ziarist amator din punct de vedere juridic. Am scris apoi la o gazetă de partid așa zis istoric, am și condus-o apoi, pînă ce am trînit ușile și am plecat; am fost colaborator intern la „Timpul”, la „Adevărul” și „Dimineața”, ceea ce înseamnă că

ziaristica m-a atras tot mai ademenitor, pînă ce, la un moment dat fără a renunța la avocatură — vocație de bază — am fost absorbit de ea.

Evenimente numeroase și de mare zguduire socială, ca și împrejurări personale, au determinat în timp, variații în activitatea mea de ziarist, dar, niciodată nu am renunțat definitiv, și una din marile mele satisfacții era să mă așed la birou și să scriu un articol polemic. Nu a fost nici un hiatus. Mii și mii de articole sînt împărțite prin zeci și zeci de ziare, care zac în colecții prin depozitele Bibliotecii Academiei.

Vroind odată să folosesc ceva din articolele publicate într-unul din aceste ziare, cum am intrat în vrafurile lui mi-am dat seama că va trebui să încerc o muncă titanică, și am renunțat. Nici nu ne dăm seama de cantitatea enormă de articole cite se adună dintr-o scriere cotidiană.

Acum, la vîrsta înțelepților, încă mai scriu cu o delectare deosebită, un articol pe zi, uneori din simplă pasiune gratuită, neștiind unde și dacă va fi posibil să apară.

Ibrăileanu, într-o cronică literară asupra unuia din volumele mele de versuri, spunea că sînt „cel mai sentimental poet”. Nu știu ce să spun despre această afirmație, dar e sigur că am suferit mult de o extraordinară sensibilitate și solidaritate umană. Mi-am însușit și le-am suportat ca ale mele, dureri de-ale altora, pe care le-am trăit cu mare mihnire în suflet.

Și totuși ar trebui să spun, că, prin nu știu ce capriciu al contradicțiilor am fost un mare pasionat al polemicii și am exersat ironia ascuțită cu o satisfacție care nu avea în ea nimic sentimental.

Acum cînd o operă literară nouă e hazardat de inițiat și ar constitui un fel de sfidare a inexorabilei condiții umane, cînd pot număra ani ca pentru un nou termen de pensie de cînd nu mai fac avocatură, ziaristica este singura activitate de fiecare zi, și pot spune cu mîna pe inimă (sentimentalul!), că o fac cu plăcere, în continuare de la anul 1913.

Dați-mi astfel voie să mă simt deci în mijlocul dv. ca între confrăți, și ca la mine acasă.

GH. DINU:

Așa am început!

ÎNTR-O DISCUȚIE deunăzi cu un mai tînăr coleg îi spuneam că scriitorii pot deveni de multe ori și inspirați ziarști, pe cînd un eminent gazetar nu poate totdeauna concura la virtutea de scriitor. Exemple se pot da multe. Arghezi, Cezar Petrescu, Ion Vinea, George Călinescu — care, că și Arghezi au abordat cu deplin succes și reportajul, Ion Călugăru, B. Fundoianu, Geo Bogza și mulți alții... Ca să nu mai vorbim de scriitorii străini. Înainte de război suplimentul de duminică al ziarului „Paris-Soir” era scris numai de academicieni care au lăsat, cu tot efemerul genului, pagini de antologie de presă.

Dar pentru că-mi cereți să vă spun cite ceva din activitatea mea de condeier al cotidianului, hai să vă mărturisesc că în redacție am descălecat... din literatură.

Încă din anul 1920, ca orice tînăr contaminat de romantismul adolescenței, am început să public versuri în cotidianul de teatru și artă „Rampa”.

A urmat nu mult după aceea întâlnirea cu Ilarie Voronca, Victor Brauner, Claude Sernet. În anul 1924 scoteam împreună revista de avangardă „75 H.P.”. Eu fiind „redactorul șef”. Ca și la „Punct”, editată de Scarlat Callimachi. Colaborez la „Meridian”-ul lui Tiberiu Iliescu de la Craiova, la „Urmuz”, scos de Geo Bogza la Cîmpina, la „Integral”, tipărit de M. H. Maxy, la „Contemporanul” lui Ion Vinea și mă desfășor la „Unu”. Public două plachete de versuri, poeme în proză, mi se spune că aș reprezenta, cu prietenii numiți mai sus, curentul modernist în literatură din România, cunosc literatura similară a accidentului.

În anul 1934 eram șomer. Un negustor șomer, adică falit. Lăptăria — comunistă și suprarealistă în același timp, — comercialmente dăduse faliment. Mă streacor, tinerel, în redacția ziarelor „Adevărul”

și „Dimineața”. Erau redactori, pe acolo, prietenii Brunea-Fox, I. Ross, și în plină glorie a gazetăriei lor pe care o înobilau cu talentul și cu viziunea lor în presa modernă.

Brunea-Fox îmi împinge un scaun lângă biroul lui și stam numai pe o muche a lui, urmărindu-l cum își scria reportajele pe blocul cu foi mari, cu creionul lui gros ca de dulgher, fumînd țigări „Balto” și alternînd scrisul cu șueta care nu mai înceta.

Biroul era una din boxele culoarului lung, tapetat cu afișele marilor graficieni parizieni Toulouse-Lautrec, Casandre, Colin. Birou în care nu încăpeau decît masa și cele două scaune laterale. Prietenii care ne vizitau luau loc pe prichiciul ferestrei. În fundul culoarului era „sala reporterilor”, ceva mai spațioasă dar ticsită de mese, de colecții de ziare, constelată de mucuri de țigări. Aici lucrau Alexandru Sahia, George Macovescu, Evaen Jebeleanu — cu care mă împrietenisem.

În holul clădirii erau busturile lui Gh. Asachi, Gh. Panu, Alexandru Beldiman și Constantin Mille își aveau portretele în vitrourele încastrate pe pereți.

Nimerisem în redacția celor mai moderne și progresiste ziare din țară, cu o tradiție de etică profesională, conduse de personalități de consecvent prestigiu social: Alexandru Beldiman, Constantin Mille, Constantin Graur, care mi-a fost și mie director și mentor ca al atîtor tineri. Apoi Tudor Teodorescu-Braniste, director și al ziarelor și al revistei „Cuvîntul liber”. Mă streacor ca „secretar general de redacție”, de fapt dar nu numit. Titularul nu avea timp, prea ocupat cu ciubucurile lui de aur. El încasa salariul aferent iar eu eram plătit cu bonuri de colaborare. Tot era bine. Fac de unul singur revista cu sumara supervizare a lui Braniste, a celui admirabil om de o probitate infailibilă.

Îmi aduceau articolele protestatere sau antifasciste colaboratorii din afară: Ștefan Voicu, Ilie Cristea, Ilie Pintilie, Lucrețiu Pătrășcanu, Alexandru Mihăileanu și alții. Gogu Rădulescu făcea Cronica studențească. Scriau Eugen Jebeleanu, George Macovescu, Alexandru Sahia, Alexandru Lăzăreanu... Eu am scris de toate: articole politice, reportaj, cronică literară, cinematografică, plastică.

Campaniile fasciste împotriva presei progresiste se înțețiseră. „Cuvîntul liber” e suspendat.

În anul 1939 la guvern vine partidul Goga—Cuza. Seara redacțiile sînt convocate acasă la Goga, care urma să expună planul de guvernare, programul politic al noului guvern. Sînt trimis eu.

În căsuța bătrînească, cu curte, din strada Puțul de Piatră, de pe

lingă Piața Romană, Goga ne citește proclamația guvernului de netă nuanță fascistă. O ascultăm, ni se dă textul șapirografiat și fugim să-l predăm redacțiilor. Misiunea mea era terminată. Îmi îndeplinisem sarcina, puteam pleca acasă. A doua zi vin, ca de obicei, la redacție. Proclamația nu a mai avut timpul să apară în ziarele la care lucram: în seara în care ne citise proclamația, suspendase ziarele „Adevărul”, „Dimineața” și toate publicațiile care apăreau cu ele. Era prima măsură reacționară

Eram iar șomer.

După un timp mă ia Zaharia Stancu să lucrez la ziarul său „Lumea Românească”. Cu același George Macovescu, cu Sandu Eliad, cu Mihai Pop. E suspendată și „Lumea Românească”. Mă mut la ziarul „Timpul”. Tot cu George Ma-

covescu, cu Miron Paraschivescu, Geo Dumitrescu, Ion Caraion, Mircea Grigorescu.

Aici mă găsește războiul. Devin tehnician — secretar de redacție — și fac parte din redacția ilegală a „României libere”. Din nou cu George Macovescu, cu George Ivașcu, Costin Murgescu, Ilie Zaharia.

Mă opresc aici, cu aceste note răslețe. Doar mi-ați cerut niște scurte amintiri pentru Miscelaneaia dv., de anecdotică istorie a presei progresiste.

Și... „on revient toujours a son premier amour”. M-am întors la literatură. Fără însă să abandonez gazetăria pentru că, așa cum se spune printre ziarisții risipiți pe la alte munci, mirosul de cerneală tipografică mi-a intrat în sînge.

FOTO-DOCUMENT

SÎMBĂTA SÎNGEROASĂ : 24 FEBRUARIE 1945

larna fierbinte a anului 1945 ! La manifestațiile populare care au dus la răsturnarea guvernelor reacționare și instaurarea primului guvern democratic din istoria României moderne, ziarisții comuniști și progresiști s-au aflat în primele rînduri, participînd direct, nu numai prin scrisul lor, la uriașele acțiuni de masă din acea vreme. În fotografie, o coloană de participanți la marea demonstrație de la 24 februarie 1945, cînd Rădescu a ordonat să se tragă în popor.

Între manifestanții din primele două rînduri: Grigore Preoteasa, George Macovescu, Eugen Jebeleanu și Gheorghe Dinu.

PSEUDOJURNALISME

ABONAT = cititor prevăzător care cumpără ziare și de la chioșc...

ACTUALIZARE = o poveste mai veche la care se adaugă „recent” sau „zilele trecute”...

ALINEAT = posibilitate dată cititorului de a și răsufla (sau invers)...

ANCHETĂ = plapumă cu care se învelesc astăzi tot felul de hibridi...

ARTICOL = text în care se spune, uneori, și o idee nouă.

ARTICLER = unul care scrie cu minile și cu capul...

CARICATURĂ = nas, gît, urechi și... o mulțime de explicații în text...

COLABORARE = articol pe care, citeodată, unii îl scriu și altora le crește contul la fisc...

COTIDIAN = publicație care relatează despre ceea ce s-a întâmplat ieri și... săptămîna trecută...

DIFUZARE (A PRESEI) = concurență serioasă a meteorologiei, în materie de precizie...

DOCUMENTARE = cavou cu tipărituri la dispoziția anumitor redacții...

ERATĂ = vai de păcatele noastre!...

FOILETONIST = Nicuță Tănase și încă vreo doi-trei în România...

GAZETAR = ziarist, de neconfundat cu vînzătorul de ziare.

GLOSSĂ = specie jurnalistică cultivată pînă prin zilele lui Al. Mirodan...

INTERVIU = specie a jurnalisticii în care unul vorbește (observă, scrie!) cam neîntrebat...

JURNALISTICĂ = ziaristică = o știință (aproximativ ca și medicina)!

LITERĂ = alfa și omega secretariatelor de redacție...

MACHETĂ = schiță de pagină frumos desenată pentru ședința de la prînz și care se schimbă apoi de cîteva ori pe... noapte...

NUMĂR = (de publicație) = semnal care nu ne lasă să uităm că am îmbătrînit cu o zi, cu o săptămîină, cu o lună...

PLAGIAT = citat nemărturisit sau furt sub o denumire... intelectuală...

RECLAMĂ = o informație foarte elogioasă, dar plătită...

REDACTARE = aceasta este întrebarea!...

REDACTOR = ziarist care n-a devenit încă șef...

REDACTOR ȘEF = cap cit o baniță în care se pot sparge toate oalele...

REPORTAJ = articol cu ajutorul căruia unii tinjesc la analele literaturii...

REPORTER = ziarist iute la picior, la minte și la mînă...

REVISTĂ = publicație făcută cu rostul de a nu plictisi cititorul numai cotidian...

SECRETAR DE REDACȚIE = personajul cel mai iubit și cel mai detestat din redacție...

SENZAȚIONAL = ceva formidabil, sublim, dar care... lipsește cu desăvîrșire...

TITLU = adeseori ceva arhisuficient ca să nu mai aibă nevoie de text...

SUPRATITLU = introducerea titlului...

SUBTITLU = cîrje pentru un titlu anemic...

VIRGULĂ = semn de punctuație pe care unii îl pun obligatoriu între subiect și predicat sau oridecîteori li se întretaie răsufierea...

ZIARIST = ocupație productivă ce nu figurează în Legea Pensiiilor...

N. STĂNESCU

ABONAMENTUL ANUAL LA REVISTA

„PRESA NOASTRĂ”

VĂ ASIGURĂ REVISTA LA DOMICILIU

Povestea unei epigrame

A rămas pînă azi proverbială ușurința cu care Cincinat Pavelescu împoviza, în orice împrejurare, epigramele sale pline de spirit. Și pentru că uneori i se atribuiau sau i se contestau catrene ce aveau largă circulație mai ales în lumea scriitorilor și ziariștilor, Cincinat se vedea obligat să pună lucrurile la punct în coloanele ziarelor sau revistelor la care colabora. Așa s-a întîmplat și cu o epigramă la adresa lui Caragiale. Un critic literar din Constanța afirmase într-un articol din „Adevărul” că paternitatea acesteia o avusese însuși Caragiale și nicidecum Cincinat. Citind opinia acestui gazetar neinformați, Cincinat a publicat în „Brașovul literar”, revistă pe care o conducea în vremea aceea (1933), câteva amintiri despre marele dramaturg de a cărui prietenie și pre-

țuire se bucurase în anii tinereții. Amintind, printre altele, că într-una din seri, în mijlocul unor prieteni, îl entuziasmasse pe Caragiale cu câteva versuri zeflemisitoare, compuse ad-hoc, pe marginea discuțiilor purtate în jurul temei „artă pentru artă sau artă cu tendință”, Cincinat arată împrejurarea în care a creat, cu altă ocazie, catrenul cu pricina: „Ca să-l mai necăjesc pe maestrul Caragiale, pentru care aveam un adevărat cult — mărturisesc Cincinat — i-am făcut în altă seară această epigramă, la care a binevoit să colaboreze și el, modificînd un vers”. Iată epigrama :

Iancu Luca Caragiale
Îți dă berea cu măsură...
Face și literatură...
Însă nu face... parale !

Cincinat nu dezvăluie la care din versuri a intervenit și pînă ilustrului maestru. Cert este că poanta l-a amuzat copios pe Caragiale, care aprecia în mod deosebit umorul tînarului său confrate. Dacă ar fi fost așa cum pretindea colaboratorul din Constanța al „Adevărului”, Cincinat n-ar fi publicat epigrama în volum și în „Flacăra”, pe cînd autorul „Scrisorii pierdute” era încă în viață. „De altfel, — adaugă Cincinat ca argument irefutabil — n-ar fi avut nici un rost din partea maestrului Caragiale această auto-ironie așa de exagerată”, ceea ce pare să dea o indicație cu privire la faptul că lui I. L. Caragiale îi aparținea ultimul vers din catrenul de mai sus.

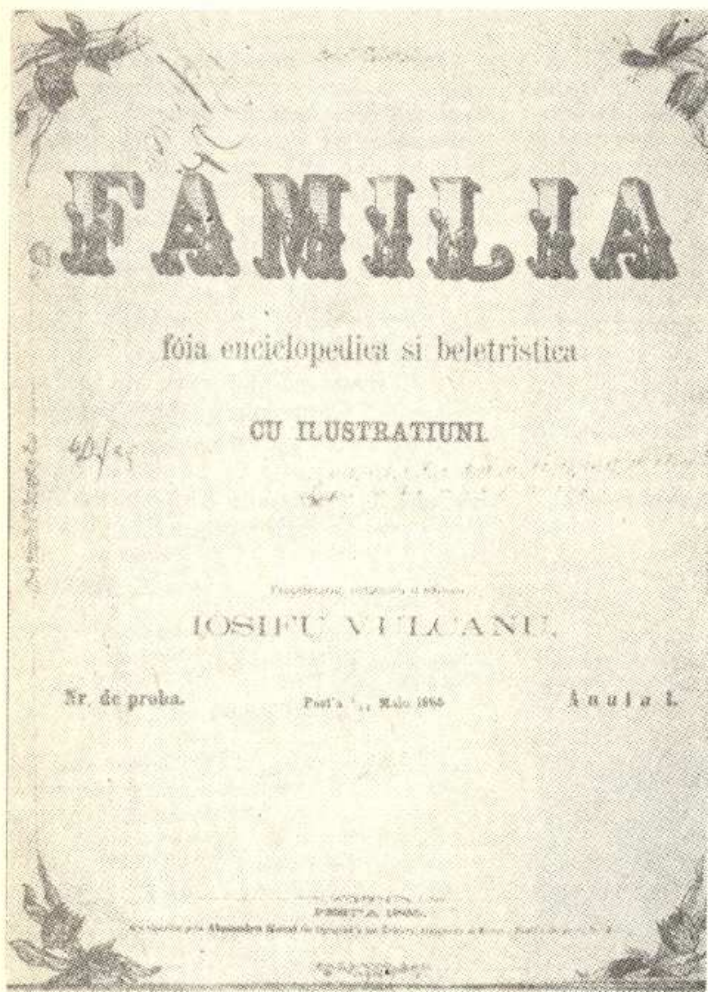
C. DARIE

„CĂUTĂTORII DE SUNET”

Foto : Vintilă Dumitru
(„Zori noi” - Suceava)

NUMĂRUL DE PROBĂ AL REVISTEI „FAMILIA“

Într-o fasciculă publicată de Societatea de științe istorice și filologice din Republica Socialistă România, intitulată „Contribuție la istoricul apariției revistei FAMILIA de la Pesta”, profesorul Drăghici Mărgineanu relevă un lucru interesant — și puțin cunoscut. Înaintea primului număr — tipărit la 5/17 iunie 1865 — (aflat în colecția din Biblioteca Academiei) Iosif Vulcan a mai tipărit un număr de probă, prin care voia să anunțe apariția revistei și totodată să-și asigure prin abonamente fondurile necesare publicării ei. Autorul relevă faptul că în ultima pagină a numărului 1 se găsește o notiță: „Deslegarea Gîciturii din numărul de probă: „Familia”. Deslegarea buna amu primitu de la dómna Siarlota Hentesiu și D. G. Fogarasi” — ceea ce a însemnat o informație valoroasă că a existat un număr de probă al revistei „Familia”. Pornind de la aceasta, prof. Drăghici Mărgineanu — după îndelungate cercetări — a descoperit numărul de probă — care se află acum în colecția sa.

Î n 1 9 7 1

ABONAMENT LA REVISTA

„PRESA NOASTRĂ”

UNICA PUBLICAȚIE ROMÂNEASCĂ
SPECIALIZATĂ ÎN PROBLEMELE ZIARISTICII

Profesor JACQUES LÉAUTÉ

Directorul Centrului internațional
de învățămînt superior
de ziaristică — Strasbourg

După lansarea cursului de stenografie prin corespondență în revista noastră, profesorul Jacques Léauté a avut amabilitatea să ne trimită aceste rînduri călduroase de îndemn și încurajare. În numele cititorilor revistei, îi mulțumim și pe această cale.

REDACȚIA

STENOGRAFIA — UN PLUS DE EFICIENȚĂ!

ZIARISTUL trebuie să capteze, cit mai repede posibil, informația al cărui martor este. Simțurile îi permit să sesizeze multiplele aspecte ale evenimentului. Cu toate acestea există situații în care înregistrarea, oricît de fidelă, a cuvintelor pronunțate de către persoana în prezența căreia se află ziaristul, are o importanță atît de mare încît orice denaturare a sensului lor poate să constituie o sursă de distorsiune în stare să tulbure înțelegerea dintre oameni și uneori chiar dintre națiuni. Înregistrarea magnetică a vocii este un procedeu mult folosit la interviuri. Totuși ea nu constituie decît unul dintre mijloacele de păstrare integrală a cuvîntului rostit, și a cărei folosire nu este totdeauna posibilă. Pe de o parte nu se poate concepe ca ziaristul să devină purtător permanent al unui asemenea aparat de înregistrare. Pe de altă parte, unii interlocutori sînt încă jenați de prezența acestui obiect și din această cauză naturalețea schimbului de idei este compromisă. Niciunul dintre aceste neajunsuri nu există pentru ziaristul care știe stenografie și poate, fără intermediar, să înregistreze, în orice ocazie, discursul interlocutorului său.

Prin urmare, învățarea stenografiei de către ziaristi este, fără nici o îndoială, un mijloc de sporire a eficienței lor în activitatea de presă.

LECȚIA

a II - a

ÎNVĂȚAȚI STENOGRAFIA PRIN CORESPONDENȚĂ

Prof. IRENE SOARE

Această lecție este consacrată însușirii semnelor stenografice formate din linii reprezentând fracțiuni de cercuri cu deschiderea îndreptată în sus, singura deosebire dintre ele fiind mărimea deschiderii. Literele s, ș, z, literele c, ch (din grupele che-chi) și k, precum și literele g și gh (din grupele ghe-ghi) se notează prin câte o fracțiune de cerc cu deschiderea îndreptată în sus, cu deosebirea că :

1) literele s, ș și z se notează cu o fracțiune de **cerc mic** (vezi 1 din tabel);

2) literele c, ch și k se notează cu o fracțiune de **cerc mijlociu** (a cărei deschidere este comparabilă ca mărime orizontală cu înălțimea semnului stenografic pentru litera „p” — vezi 2 din tabel);

3) literele g și gh se notează cu o fracțiune de **cerc mare** (a cărei deschidere este comparabilă ca mărime orizontală cu înălțimea semnului stenografic pentru litera „b” — vezi 3 din tabel).

Pentru a evita reparcurgerea unor trasee parcurse deja (pierderea de timp este **antistenografică !**) precum și deformarea scrisului stenografic și confuziile ce ar putea să se nască din aceasta, este **necesar** ca ori de câte ori întâlnim grupe de litere care conțin și pe cele menționate mai sus, notate stenografic prin cercuri și fracțiuni de cercuri, să respectăm **regula de a se scrie semnele cercuri înăuntrul semnelor fracțiuni de cerc** (vezi spre exemplu 9, 28, 29, 35, 40, 44, 48 etc., din tabel) **cu excepția cuvintelor care încep cu un semn stenografic reprezentat printr-o linie dreaptă, verticală sau oblică trasă de sus în jos** (spre exemplu vezi 66, 81—84, 89—91 etc. din tabel).

* Deși atunci când stenografia se transformă într-un act reflex, se va

scrie numai pe hîrtie neliniată, în faza de învățare este necesar să folosim caiete școlare de caligrafie, care ne ajută să respectăm cu strictețe raporturile de mărime dintre semnele stenografice — **lucru extrem de important!** În acest scop pentru exerciții stenografice vom folosi liniatura din caietul de caligrafie, astfel :

— vom numerota spațiile de pe fiecare filă în grupe de câte 4 spații (1, 2, 3, 4, —1, 2, 3, 4 etc), spațiile notate cu „2” fiind liniile de bază pentru notarea stenografică, iar spațiile 1, 3 și 4 fiind rezervate dezvoltării stenogramei pe verticală.

* Se atrage în mod deosebit atenția asupra menținerii cu strictețe a raportului de mărime dintre semne. Astfel semnele pentru „p”, „t” și „n” vor avea întotdeauna dimensiunea unui spațiu, iar semnele pentru „b” și „d” vor fi de două ori mai mari, adică vor fi trasate pe două spații.

* Deși în stenografie, nu se folosesc semnele de punctuație totuși în exercițiile de față — pentru facilitarea descifrării stenogramelor — vom marca sfîrșitul fiecărei propoziții sau fraze, cu un mic semn de înmulțire (x).

* Semnul format dintr-un punct — care este abrevierea convențională pentru cuvîntul „este” — se plasează întotdeauna de-asupra liniei de bază, la înălțimea semnului pentru litera „p”.

* Pentru litere „u”, se folosește același semn ca și pentru litera „o”, și anume o linie dreaptă orizontală, de două ori mai mare decît aceea care marchează litera „a”.

RECOMANDĂRI

* Înainte de a începe lucrul la o nouă lecție, citiți câteva stenograme scrise de dv., din lecțiile anterioare.

* Se recomandă a se stenografia numai cu creioane bine ascuțite și a-nume creioane de tărie mijlocie.

Observație : Ați remarcat, desigur, că unele cuvinte se pot citi în două sau mai multe feluri, forma potrivită fiind în asemenea cazuri dedusă din context.

* Identificați în teme și exerciții cuvintele și grupele de cuvinte rediate prin abrevierile convenționale, menționate pînă în prezent în tabelele de cuvinte.

* Trebuie să ajungeți să puteți scrie la dictare, în cel mult 5 minute, fiecare exercițiu sau temă, dar nu veți obține acest rezultat decît dacă în prealabil ați scris și citit fiecare exercițiu sau temă în parte, de cel puțin 15—20 ori, așa cum s-a mai recomandat. Este necesar să obțineți prin lucru stenografic individual această viteză, deoarece numai așa veți ajunge în final să stenografiati la dictare cu viteză minimă necesară de 80—100 cuvinte pe minut. Ținînd seama de necesitatea creșterii treptate a vitezei dv. de lucru, numărul de cuvinte de la o lecție la alta va crește cu 10, atît la teme cit si la exerciții, dv. revenindu-vă sarcina de a lucra în așa fel încît, în viitor, să ajungeți să vă încadrați — lecție de lecție, temă de temă — în cele maximum 5 minute de stenograficare după dictare, ceea ce variază nefiind timpul ci cantitatea de cuvinte conținută de exerciții și teme.

Astfel la lecția I exercițiul a avut 09 de cuvinte și tema 112 cuvinte. La lecția de față exercițiul are 110 cuvinte iar tema 120. Respectînd acest mod de lucru, veți ajunge în final să stenografiati cu o viteză de 80—100 cuvinte pe minut, ceea ce va constitui un nivel bun de calificare în stenografie. Succes !

TABEL DE CUVINTE

1	 = s ș z	13	 sîmbătă	25	 săptămînă
2	 = c ch k	14	 Serban	26	 spornic
3	 = g gh	15	 sigur	27	 casă
4	 = sac	16	 sacadat	28	 cum
5	 = sărac	17	 schimb	29	 comun, comuna
6	 = semn	18	 sînt	30	 carne
7	 = s-ar, sare	19	 sîntem	31	 cadru, cădere
8	 = surd	20	 sens	32	 carte, curte, curat
9	 = să-mi	21	 spus, spuse	33	 conducător, conductor
10	 sosit	22	 scris	34	 cuptor
11	 singur	23	 secretar	35	 curînd
12	 scară, secară	24	 sporit, spirit	36	 cunoscut

TABEL DE CUVINTE

37		coborît	49		ghebos	61		arămit
38		castane	50		grabă	62		des, dos, dus
39		capac	51		grămadă	63		despre
40		comisar	52		ars	64		dacă
41		costisitor	53		amic	65		discut
42		gata	54		acum	66		democrat
43		gînd	55		ascuns	67		dramatic
44		grupat	56		acoperit	68		masă
45		grătar	57		armă	69		mașină
46		gazeta, găsit	58		amar	70		mecanic
7		garnitură	59		amărit	71		marinar
48		gumă, ghem	60		amarnic	72		mers, marș

TABEL DE CUVINTE

EXERCITIUL NR. 2

73		marcat	85		primit, permit	ABREVIERI CONVENTIONALE		
74		nas	86		rezumat	97		și
75		nuc, nucă	87		rămîn, român	98		sus
76		noroc	88		recunoscător	99		în
77		mic	89		trecut, tărcat	100		pe de o parte
78		nesigur	90		trecător, tractor	101		pe de altă parte
79		pus, pas	91		trăsnet	102		pe de o parte și pe alta
80		pasăre	92		Timișoara	103		de pildă
81		presă	93		ușe	104		totdeauna
82		persoană	94		ușor	105		totodată
83		prezentare	95		umăr	106		deodată
84		parcurs	96		urmărit	107		deocamdată

EXERCIȚIUL Nr. 2

(Descifrați stenograma de mai jos (și apoi o scrieți de 15—20 de ori)

u · / 1 b x e o x

' e · u u u u x u

· l u x u e · l r

x · y u r l d x

e · o x - a y a e l

b x e t u u e o l

e b x e · u u · e x

y · b f ' e l f x

t - y d x - d r /

- y · e l y e x - l

e y l y x b u e

l · b l x e d e - l u x

e s u · y u e x e f

· u b x - a y u y x

TEMA A II - A

(care trebuie transcrisă în semne stenografice)

S-a urcat deodată pe scară cu un sac pe spate. Totodată a pus basca pe cap cu mina dreaptă. Mătușa are o casă sus pe munte. Masca de gaze este rotundă. Paznicul a păzit bine casa și magazia. Deocamdată a pus un semn în carte. Gara nu este tot-

deauna departe. Cabana este pe po- teca de pe munte. Cascada este re- pede. Șerban este din Timisoara. Este ușor să deschizi ușa din dos. Meca- nicul discută cu un marinar. Otto a a scris o scrisoare superbă. Paguba

este mare. Comisarul s-a urcat în ca- meră. A ascuns sacul cu nisip. Mă duc pe cîmp în zori de zi. Sanda are un mers sacadat. Du-te și te ascunde du- pă casă. Casa are un acoperiș gros din scindură.

LECȚIA A DOUA

(Transcrierea exercițiului I publicat în nr. 10)

Apă, apt, pat, top, bun, bat, dop,
din, nap, tub, după, dat, beton, probă,
brad, pădure, barbă, repede, dinte,
tendon, ton, tutun, rană, rănit. Apa
mare este repede. Podul de beton este

tare. Bradul din pădure este bătrîn.
Otto are mîna rănită de armă. Pri-
ma rană este bine tratată. N-are bani
de tren. Am dat bani pe apă. Baba
este pe drum. Dorm pe punte. Am o

notă bună. Pomul este bine udat. Tata
are topor bun. Proba este dată. Do-
pul este rotund. Bidonul este pătrat.
Dă-mi timp pentru preparat betonul.
Tendonul este tare. A arat pe timp
bun.

Transcrierea temei I publicată în nr. 10

1. / x / . / x b
 / / / x / x / x
 z e l x e / b p x
 v . i b x b = v o x
 e e d x l p = b x -
 / - p l v b l / x
 7 L i / x + . / /

/ x / . i 7 / x b i
 z x / . / x / / / b
 v x / / / / / b x b
 i / / / x / . / . b
 l . l v b . / x / l
 / . l x - / . v b x r
 / l v b p l x o c h x

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union
of the Socialist Republic of
Romania

XVth YEAR, No. 11 (175),
NOVEMBER 1970

CONTENTS

★ **Sinziana Pop** : Journalism — Talent, Discipline, Vocation ★ **Nicolae Dragoș** : THE ANALYTICAL SPIRIT AND AMATEURISHNESS. In the Interpretation of the Cultural Phenomenon (3—5); **Doru Popovici, Irina Toma** : Amateurishness and Musical Reviews (7—8) ★ **FROM THE ACTIVITY OF THE JOURNALISTS' UNION**. An Interesting Initiative of the Club of the Economics Journalists (18); Guests from Abroad (6) ★ **FROM THE ACTIVITY OF THE BRANCHES OF THE JOURNALISTS' UNION**. Milena Comarnescu : The Jassy Branch, Intentions and Their Implementation (14) ★ **VERBA VOLANT... ?!** I. Valentin Hossu-Longin : The Evening Tablet (9—10); Mircea Malița : Modern Thinking Is Global (11) ★ **VIEWS ON CARICATURE**. Eugen Taru : A Dialogued Monologue on Cartoons (12—13) ★ **Zoe Dumitrescu Bușulenga, Carol Roman** : Dialogues on the Profession (15—18) ★ **ANIVERSARIES : THE ALEXANDRU SAHIA STUDIO**. Călin Căliman : Twenty Years of Film Reporting (19—22) ★ **THE STYLE OF THE PRESS, AN ESSENTIAL MEANS OF MASS COMMUNICATION**. Academician Alexandru Graur : Precious and Vulgar (23—24); **Magdalena Popescu-Marin** : The Stylistic Individuality of the Press (25—26) ★ **150 YEARS SINCE THE BIRTH OF FRIEDRICH ENGELS**. I. Felea and Vasile Niculae : Engels in the Socialist and Democratic Press of Romania (29—31) ★ **TV VIEWS** : Eugen Atanasiu : The Second Programme in the Situation of Desdemona (31—32) ★ **THE JOURNALIST'S CHRONIQUE** Victor Birlădeanu : The Passion For and Rigour Of the Unusual (33—34) ★ **JOURNALISTIC KALEIDOSCOPE**. Demostene Botez : Journalism My Great Passion! (35—36); **Gheorghe Dinu** : That's How I Began! (37—38); ★ **Photo Document** (37); ★ **N. Stănescu** : Pseudojournalism (38); **C. Darie** : The Story of an Epigram (40) ★ **Prof. Jacques Léauté** : Shorthand Makes for Higher Efficiency (41); **Prof. Irene Soare** : Shorthand by Correspondence, Lesson 2 (42—47) ★ **Calendar and Agenda**. December 1970 — (14—26).

NOTRE PRESSE

Revue de l'Union des Journalistes
de la République Socialiste
de Roumanie

XVe ANNEE N° 11 (175) NOVEMBRE
1970

SOMMAIRE

★ **Sinziana Pop** : Journalisme=talent, discipline, profession (1—2) ★ **Nicolae Dragoș** : Esprit analytique et dilettantisme dans l'interprétation du phénomène culturel (3—5); **Doru Popovici, Irina Toma** : Le dilettantisme et la chronique musicale (7—8) ★ **ASPECTS DE L'ACTIVITE DE L'UNION DES JOURNALISTES** : Une intéressante initiative du club des journalistes économistes (18); **Hôtes de l'étranger** (6); ★ **DE L'ACTIVITE DES FILIALES DE L'UNION DES JOURNALISTES** : Milena Comarnescu : La filiale de Jassy entre les intentions et les accomplissements (14) ★ **VERBA VOLANT... ?!** : Valentin Hossu-Longin : La tablette du soir (9—10); **Mircea Malița** : La pensée moderne est globale (11) ★ **OPINIONS SUR LA CARICATURE** : Eugen Taru : Monologue... dialogué sur la caricature (12—13) ★ **Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Carol Roman** : Dialogues au sujet de la profession (15—18) ★ **ANNIVERSAIRES : LES STUDIOS „AL. SAHIA“** Călin Căliman : Vingt années de presse filmée (19—22) ★ **LE STYLE DE LA PRESSE-MOYEN ESSENTIEL DE LA COMMUNICATION DE MASSE** : Académicien Al. Graur : Entre précieux et vulgaire (23—24); **Magdalena Popescu-Marin** : L'individualité en ce qui concerne le style de la presse (25—26) ★ **LE 150e ANNIVERSAIRE DE LA NAISSANCE DE FR. ENGELS** : I. Felea-Vasile Niculae : Engels dans la presse socialiste et démocratique de Roumanie (29—31) ★ **Opinions T.V.** : Eugen Atanasiu : Le programme n° 2, dans la situation de Desdémone (31—32) ★ **LA CHRONIQUE DU JOURNALISME** : Victor Birlădeanu : La passion et la rigueur de l'insolite (33—34) ★ **KALEIDOSCOPE JOURNALISTIQUE** : Demostene Botez : Le journalisme, ma grande passion!... (35—36); **Gh. Dinu** : C'est ainsi que j'ai commencé! (37—38); ★ **Document photographique** (37); ★ **N. Stănescu** : Pseudojournalismes (38); **C. Darie** : L'histoire d'une épigramme (40). ★ **Professeur Jacques Léauté** : La sténographie — un surplus d'efficacité (41); **Professeur Irene Soare** : Apprenez la sténographie par correspondance (IIe leçon) (42—47) ★ **Calendrier et agenda** — décembre 1970 (14 et 26).

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики
Румынии

Год XV N° 11 (175) ноябрь 1970г.

СОДЕРЖАНИЕ

Синзиана Поп : Публицистика — талант, дисциплина, профессии (1—2) ★ **АНАЛИТИЧЕСКАЯ НАТУРА И ДИЛЕТАНТИЗМ** : **Николае Драгош** : Понимание культурного явления (3—5); **Дору Попович** : Дилетантизм и музыкальная хроника (собеседник: Ирина Тома) (7—8) ★ **ИЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОЮЗА ЖУРНАЛИСТОВ** : Интересное начинание клуба журналистов экономистов (18); **Гости из за рубежа** (6); **ИЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ФИЛИАЛОВ СОЮЗА ЖУРНАЛИСТОВ** : **Милена Комарнеску** : Ясский филиал между намерениями и свершениями (14) ★ **ВЕРБА ВОЛАНТ... ?!** : **Валентин Хоссу-Лонджин** : Вечерняя таблетка (9—10); **Мирча Малица** : Современное мышление — глобальное (11) ★ **МНЕНИЯ О КАРИКАТУРЕ** : **Еуджен Тару** : Диалогированный монолог о карикатуре (12—13) **ТРУЖЕННИКИ ПЕРА ВЕРНЫ САМИМ СЕБЕ** : **Зое Думитреску-Бушленга** : Диалоги о профессии (собеседник: Карол Роман) (15—18) ★ **ГОДОВЩИНЫ** : **КИНОСТУДИЯ „АЛ. САХИЯ“**. **Кăлин Кăлиман** : 20 лет фильмованной печати (19—22) ★ **СТИЛЬ ПЕЧАТИ — СУЩЕСТВЕННОЕ СРЕДСТВО МАССОВОГО СООБЩЕНИЯ** : **Академик Ал. Граур** : Между ценным и вульгарным (23—24); **Магдалена Попеску-Марин** : Стилистическая индивидуальность печати (25—26) ★ **150-ЛЕТИЕ РОЖДЕНИЯ Ф. ЭНГЕЛЬСА** : **Ион Фея** — **Василе Никулае** : Энгельс в социалистической и демократической печати Румынии (29—31) ★ **МНЕНИЯ О ТЕЛЕВИДЕНИИ** : **Еуджен Атанасиу** : Вторая программа в положении Дездемоны (31—32) ★ **ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТА** : **Виктор Бырлăдеану** : Страсть и строгость необыкновенного (33—34) ★ **ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИЙ КАЛЕЙДОСКОП** : **Демостене Ботез** : Журналистика — моя великая страсть!... (35—36) **Г. Дину** : Так я начинал! (37—38); **Фотодокумент** (37); ★ **Псевдожурнализмы** (38); **К. Дарие** : История одной эпиграммы (40) ★ **Преод. Как Леоте** : Стенография — добавок действительности (41); **Преод. Ирен Соаре** : Заочный курс стенографии (Урок второй) (42—47) ★ **Календарь** — декабрь 1970 г. (14 и 26)

UN INSTRUMENT DE LUCRU

S T R I C T N E C E S A R

FIECĂREI REDACȚII!

FIECĂRUI ZIARIST PROFESIONIST!

FIECĂRUI COLABORATOR ȘI CORESPONDENT DE PRESĂ!

TUTUROR CELOR CE ÎNDRĂGESC PROFESIA DE ZIARIST!

PRESA NOASTRA

vă oferă

- Informații despre activitatea curentă a Uniunii ziaristilor, filialelor sale județene și asociațiilor profesionale ale ziaristilor;

- Studii, cercetări și dezbateri privind :

perfecționarea profesională a diferitelor categorii de lucrători din presă: redactori, fotoreporteri, secretarii de redacție, documentariști etc.;

teoria și practica presei;

Istoria presei române și străine;

sociologia comunicării de masă;

organizarea și igiena muncii în presă;

generalizarea experienței publicistice moderne a presei, radioului, televiziunii, filmului de actualități și documentar;

problemele publicațiilor specializate: departamentale, studențești, uzinale etc.;

organizarea serviciilor de presă din instituțiile și organizațiile socialiste, de stat și obștești;

tradiție și inovație în publicistica românească și străină;

- Bibliografie, Calendar și Agendă de presă.

REVISTA
UNIUNII ZIARIȘTILOR
DIN REPUBLICA
SOCIALISTĂ ROMÂNIA

unica publicație
românească specializată
în probleme de presă

Costul unui ABONAMENT ANUAL: 60 lei

Abonamentele pe anul 1971 se fac:

- direct, prin mandat poștal, pe adresa redacției — Calea Victoriei 163, Sectorul 1, București;
- la responsabilii cu difuzarea revistei, de la filialele județene ale Uniunii ziaristilor;
- la responsabilii cu difuzarea revistei, din redacțiile ziarelor centrale și județene;
- la oficiile poștale și la oficiile de difuzare a presei.

„PETROM”

ÎNTEPRINDERE DE STAT PENTRU COMERȚUL EXTERIOR

- PE BAZA UNEI EXPERIENȚE DE PESTE 100 DE ANI ÎN DOMENIUL INDUSTRIEI DE PETROL DIN ROMÂNIA,
- AVÎND LA DISPOZIȚIE INSTITUTE DE CERCETĂRI ȘI PROIECTARE SPECIALIZATE ÎN TOATE ACTIVITĂȚILE INDUSTRIEI DE PETROL ȘI GAZE
- SPRIJINITĂ PE O PUTERNICĂ INDUSTRIE CONSTRUCTOARE DE UTILAJ ȘI ECHIPAMENT PETROLIER, FOLOSIT ÎN ROMÂNIA ȘI EXPORTAT ÎN TOATE COLȚURILE LUMII,
- DISPUNÎND DE SPECIALIȘTI DE ÎNALTĂ PREGĂTIRE ȘI COMPETENȚĂ PROFESIONALĂ, TEHNICĂ ȘI ECONOMICĂ, PENTRU TOATE CATEGORIILE DE LUCRĂRI DIN DOMENIUL INDUSTRIEI DE PETROL ȘI GAZE,
- FOLOSIND EXPERIENȚA DE PÎNĂ ÎN PREZENT ÎN EXECUTAREA DE CERCETĂRI, STUDII, PROIECTE, LIVRĂRI DE INSTALAȚII COMPLETE, ASISTENȚĂ TEHNICĂ ȘI LUCRĂRI PETROLIERE ÎN STRĂINĂTATE:

pune la dispoziția partenerilor săi o largă gamă de lucrări, servicii și livrări, după cum urmează:

— elaborarea de studii, proiecte și executarea de lucrări privind prospecțiunile geologice și geofizice, explorarea și exploatarea zăcămintelor de petrol și gaze ca și activitățile aferente;

— forajul sondelor de toate categoriile și punerea lor în producție;

— livrarea de instalații complete pentru: prelucrarea petrolului sau rafinării complete, bazate pe cele mai moderne și eficiente procedee tehnologice, cu sau fără acordare de asistență tehnică pentru activități legate de procurement, construirea, montarea, punerea în producție și exploatarea instalațiilor respective;

— livrarea de instalații de depozitare și de distribuție a produselor petroliere inclusiv studiile, proiectarea și punerea în producție;

— extinderea capacităților de prelucrare a rafinăriilor existente;

— formarea profesională a personalului tehnic și operativ al beneficiarului la locul de muncă sau în România, folosindu-se instalații similare celor livrate;

— acordarea de asistență tehnică cu consilieri, experți și personal de execuție pentru toate categoriile de lucrări petroliere;

— construirea de schele, cu toate instalațiile și amenajările, inclusiv toate activitățile aferente pentru producția de petrol și gaze (separatoare, instalații de producție, parcuri de rezervoare etc.);

— proiectarea și construirea de conducte de țifei și gaze și produse petroliere cu instalațiile aferente;

— proiectarea și construirea de ateliere mecanice de întreținere și reparații pentru utilaje, echipamentele și materialul tubular, folosit în industria de petrol;

— participarea, în cooperare, la exploatarea și dezvoltarea zonelor de zăcăminte de hidrocarburi;

— lucrări de cercetare și proiectare, efectuarea de studii și expertize, precum și lucrări de inginerie petrolieră;

— proiectări de instalații pentru prelucrarea petrolului sau de rafinării complete inclusiv instalațiile auxiliare, utilitățile, centralele termoelectrice.

ORICE RELAȚII, INFORMAȚII SAU CERERI DE OFERTE VOR FI ADRESATE

Întreprinderii de Stat pentru comerțul exterior „PETROM” — România

— Bd. Nicolae Bălcescu nr. 22, sectorul I, București —

1.11.585

PRESA NOASTRA

NR. 12 (176) DECEMBRIE 1970

DIN SUMAR:

- MASA ROTUNDĂ A ZIARIȘTILOR LA O. N. U.
- DIALOG DESPRE ZIARIȘTI ȘI ZIARISTICĂ
- CARTEA ÎNVINGĂTOARE
- DILETANTISM ÎN CRONICA DE FILM?
- 71 LA PRIMA ȘEDINȚĂ DE SCHEMA
- VISÎND DESTINUL CARICATURII
- FUNCȚIILE DRAMATICE ALE REPORTAJULUI
- STENOGRAFIA PENTRU ZIARIȘTI (III)

PREZENȚI ÎN ACEST NUMĂR:

VICTOR BÎRLĂDEANU ● N. D. COCEA ● MIHNEA GHEORGHIU ●
AL. GRAUR ● D. LAZĂR ● V. HOSSU-LONGIN ● E. B. MARIAN ●
A. MATTY ● OCTAVIAN PALER ● N. PĂDURARIU ● I. RETEGAN ●
GH. SECUIU ● MIRCEA-HORIA SIMIONESCU ● D. I. SUCHIANU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

P R E S A N O A S T R Ă

Revista Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România

ANUL XV

nr. 12 (176)

decembrie 1970

SUMAR:

* * * Masa rotundă a ziariștilor la O.N.U. (2—3)

DIALOGURI DESPRE PROFESIUNE

Invitat : **Mihnea Gheorghiu**. Gazdă : **Carol Roman** (5—6)

Mircea Horia Simionescu : Pe marginea Salonului cărții 1970. Cartea învingătoare (7—8)

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

* * * Semnarea protocolului de colaborare și schimburi reciproce dintre uniunile de ziariști din R. D. Germană și R. S. România (9)

La filialele județene Brașov, Bacău, Deva (10)

VERBA VOLANT ? !

Valentin Hossu-Longin : „Drumuri prin memorie“ (11—12)

Octavian Paler : Mitul lui Oedip (13)

CULTURA IN PRESĂ

D. I. Suchianu : Diletantism în cronicile cinematografice ? (15—16)

ANCHEȚA INTERNAȚIONALĂ

Eugen B. Marian : Cum ne văd cititorii (17—18)

DEZBATERI : PROFILUL PRESEI LOCALE

Gh. Secuiu : Mișcare perpetuă (19—20)

Ing. I. Retegan : Oglindă a vieții (21—22)

D. Lazăr : „Memoriile“ lui Demostene Botez (23)

OPINII DESPRE CARICATURĂ

Matty : Visam... și d-aia m-am trezit ! (24)

CRONICA PUBLICISTICII

V. Birlădeanu : Funcțiile dramatice ale reportajului modern (25—26)

CUM SCRIEM

Acad. **Al. Graur** : Vocabularul presei (27)

Căpitan de rangul III **N. Pădurariu** : Terminologia militară în presă (28—29)

FOILETON

Sergiu Fărcășan : 71 ține prima ședință de schemă (30—32)

CALEIDOSCOP ZIARISTIC

N. D. Cocca : Texte originale : „Iser“ și „Vara“ ; Fotodocumente (33—35)

Prof. **Irène Soare** : Stenografia pentru ziariști (Lecția a III-a) (36—40)

* * * Agendă și Calendar — ianuarie 1971

(Număr difuzat la 28 decembrie 1970)

Redactor șef

PETRE CONSTANTINESCU

ÎN COLEGIUL DE REDACȚIE :

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretar general de redacție), C. N. Constantinlu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Ios-pescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
București, Calea Victoriei nr. 163
Telefon : 15.21.02

REDACȚIA UREAZĂ CITITORILOR
ȘI COLABORATORILOR REVISTEI

LA MULTI ANI!

Masa rotundă a

CU PRILEJUL sesiunii festive dedicate sărbătoririi a 25 de ani de la crearea Organizației Națiunilor Unite a avut loc la sediul O.N.U. din New York a 9-a Masă rotundă a ziariștilor, organizată de Oficiul Națiunilor Unite pentru informarea publică (O.P.I.).

Dezbaterile acestei tradiționale întâlniri cu ziariștii au avut, de astă dată, o importanță deosebită atât prin tematica globală, privind întreaga activitate a O.N.U. în cei 25 de ani de existență și marile probleme ale Națiunilor Unite în prezent, cât și prin universalitatea și nivelul reprezentativ al participanților.

La invitația secretarului general al O.N.U., U Thant, au luat parte la lucrările mesei rotunde numeroase personalități din lumea presei, radioului și televiziunii, conducători și proprietari de ziare, agenții de presă, societăți de radioteleviziune, redactori diplomatici, ziariști de pe toate continentele — printre care M. V. Zimianin, redactorul șef al ziarului „Pravda”, L. M. Zimiatin, directorul general al agenției TASS, Clifton Daniel, redactor șef adjunct al ziarului „The New York Times”, John W. Macy jr., președinte al Societății de radiodifuziune C.P.B. (S.U.A.), dr. Yvko Pustisek, secretar general al Radioteleviziunii iugoslave, Jean Schwoebel, redactor diplomatic al ziarului „Le Monde” (Franța), Ettore Bernabei, director general al Radioteleviziunii italiene (RAI), Emilio Phillipi, redactor șef al revistei „Ercilla” (Chile), Y. Maeda, președintele Societății japoneze de radio, Negusse Hapte-Wold, director general al Serviciului etiopian de radio, Roedad Khan, director administrativ la Societatea de televiziune din Pakistan, H. A. Hetherington, redactor șef al ziarului „The Guardian” (Anglia), H. J. A. Hofland, redactor șef al ziarului „Algemeen Handelsblad” și „Nieuwe Rotterdamse Courant” (Olanda), A. K. Sen, director general al „Societății indiene de radio”, Sir Robert Madgwick, președinte al Comisiei australiene de radio și mulți alții. Printre invitați s-a aflat și Nestor Ignat, președintele Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România.

Masa rotundă a ziariștilor a fost inaugurată de către secretarul general al O.N.U., U Thant, care a vorbit despre: „Modul de viață — Națiunile Unite: un imperativ istoric”. U Thant și-a exprimat satis-

facția de a putea saluta atîția reprezentanți eminenți ai presei, atât în calitatea sa oficială cât și ca fost ziarist, ca și viul său interes pentru toate ideile ce se vor degaja în cursul acestei treceri în revistă a realizărilor și lacunelor organizației, în vederea întăririi activității O.N.U.

Ocupîndu-se de schimbările petrecute pe glob în acești ani, secretarul general al O.N.U. a spus: „În lumea întreagă răsună proclamarea unor noi cerințe iar oamenii dau glas unui nou imperativ: Libertate pentru toți, justiție pentru toți. Oamenii și națiunile nu se mai împacă cu o lume în care libertățile sînt inegal asigurate și în care există un decalaj crescînd în repartiția bunurilor de consum. Oamenii nu mai acceptă să trăiască într-o lume în care există cetățeni de o clasă superioară, asigurați că se vor bucura de privilegiile existenței și cărora le sînt oferite toate șansele, în vreme ce alții nu sînt decît cetățeni de al doilea sau al treilea rang, condamnați pentru totdeauna să contemple sărbătoarea pe care o reprezintă existența celor privilegiați. De asemenea, națiunile nu mai acceptă să trăiască într-o lume în care unii își impun întregii planete vederile și voința lor, în timp ce alții trebuie să se mulțumească să asculte și să se supună „patronilor” de care depind. La 25 de ani după consemnarea în Cartă a acestui ideal universal de libertate, justiție și de drepturi egale, a venit incontestabil momentul în care el trebuie să capete forța irezistibilă a unei necesități imediate”.

Masa rotundă a fost salutată și de președintele actualei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., Edward Hambro, care a vorbit despre: „Suveranitatea națională și solidaritatea internațională”.

În continuare s-au ținut cîte două ședințe pe zi, fiecare ședință fiind deschisă printr-un amplu referat informativ și de analiză. Referatele au fost făcute de funcționari superiori ai O.N.U. În ordinea ședințelor, **Ralph Bunche**, secretar general adjunct pentru probleme politice speciale, a făcut o expunere despre: „Organizația Națiunilor Unite și menținerea păcii”; **Leonid Kutakov**, secretar general adjunct pentru probleme politice și problemele Consiliului de securitate, despre: „Organizația Națiunilor Unite și dezarmarea”; **Philippe de Seynes**, secretar general adjunct

ziariștilor la O. N. U.

pentru probleme economice și sociale, despre : „A doua decadă privind dezvoltarea“ ; **Paul Hoffman**, director al programului de dezvoltare al Națiunilor Unite, despre : „Rolul asistenței multilaterale în procesul de dezvoltare și funcția programului de dezvoltare al Națiunilor Unite“ ; **I. S. Djermakoye**, secretar general adjunct pentru teritoriile aflate sub tutelă și cele neautonome, despre : „Organizația Națiunilor Unite și decolonizarea“ ; **José Rolz-Benett**, secretar general adjunct pentru probleme politice speciale, despre : „Organizația Națiunilor Unite și drepturile omului“ ; **C. A. Stavropoulos**, secretar general adjunct pentru problemele privind Adunarea Generală, despre : „Organizația Națiunilor Unite și dreptul internațional“ ; **Agha Abdul Hamid**, subsecretar general pentru informare despre : „Organizația Națiunilor Unite și informarea : rolul comunicațiilor de masă pe plan național și internațional“.

Pe marginea tuturor referatelor au avut loc discuții, s-au făcut aprecieri și observații critice, s-au pus întrebări la care au dat răspunsuri, în încheiere, referenții.

Președintele Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România, **Nestor Ignat**, a luat cuvântul la discuția pe tema : „Organizația Națiunilor Unite și drepturile omului“, referindu-se la drepturile omului și drepturile popoarelor, la tratarea unor asemenea probleme în paginile presei, la radioteleviziunea română.

Vorbitorul a subliniat legătura strânsă, interdependența evidentă dintre drepturile omului, pe de o parte, și drepturile tuturor popoarelor, pe de altă parte, la deplina lor dezvoltare economică, politică, socială, culturală. Nu se poate vorbi cu adevărat de înfăptuirea drepturilor omului fără a asigura în același timp drepturile egale ale tuturor națiunilor, mari și mici, drepturile popoarelor la autodeterminare, fără a respecta independența și suveranitatea lor națională, dreptul de a decide ele înșile de propria soartă.

Numeroase națiuni sînt confruntate în lume cu trista realitate a subdezvoltării, ceea ce împiedică realizarea unui drept fundamental al omului : acela la o viață umană.

Nu încapă îndoială că, pentru a asigura respectarea drepturilor omului, se impune să se pună capăt ingerințelor în afacerile interne ale altor state, tentativelor de a sprijini forțele retrograde, de a frîna tendințele democratice, eforturile maselor de a participa la deciziile care privesc destinul națiunii. De aceea, este limpede că nu se poate concepe o realizare completă a drepturilor omului atîta vreme cît există încă vestigiile rușinoase ale colonialismului, politica de spoliere neocolonialistă.

Apariția pe scena mondială a unui mare număr de noi state naționale nu face decît să sublinieze și mai mult importanța politicii de apărare a integrității și suveranității naționale, faptul că problema drepturilor popoarelor, a egalității și libertății lor a devenit azi problema-cheie a vieții internaționale.

În această ordine de idei, vorbitorul a amintit considerațiile și sugestiile făcute de președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea sa rostită la Sesiunea jubiliară a O.N.U., cuvîntare care — după cum se știe — s-a bucurat de un deosebit ecou și de numeroase comentarii. Referindu-se la aceste considerații, **Jose Rolz-Benett**, secretar general adjunct al O.N.U., raportorul temei, a apreciat, în încheiere, că intervenția participantului român la lucrările mesei rotunde a adus o completare justă referatului său.

LUCRĂRILE s-au desfășurat în Sala Consiliului Economic și Social, una din sălile principale ale uriașului edificiu al Organizației Națiunilor Unite. În afara ședințelor, organizatorii mesei rotunde au oferit zilnic ziariștilor prezenți prilejul de a lua contact cu înalți funcționari ai O.N.U., cu personalități marcante ale lumii politice, ale presei internaționale și americane. Participanții au vizitat marele ziar american „The New York Times“, s-au întreținut îndelung cu conducători și membri ai redacției. Ziariștii invitați s-au bucurat de posibilitatea deplină de a urmări toate lucrările sesiunii generale dedicate celei de a 25-a aniversări, ceea ce a completat în mod substanțial schimbul de opinii și bogata documentare a mijloacelor de comunicare efectuată în cursul mesei rotunde de la O.N.U.

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

• În cadrul schimburilor de delegații de ziariști specializați în agricultură, între 1—11 decembrie a sosit în țara noastră o delegație de ziariști din R. D. Germană, alcătuită din Ernst Parchmann — redactor șef la „Schweriner Volkszeitung” — șeful delegației, Heinz Gudad — șef de secție la „Freie Erde”-Neustrelitz și Werner Schieck redactor la „Neues Deutschland”.

• Conform protocolului de colaborare dintre Uniunile de ziariști

din R. S. România și R. P. Polonă, între 26 noiembrie—6 decembrie ne-a vizitat țara o delegație de ziariști polonezi, specializați în probleme sociale. Delegația a fost alcătuită din : Andrej Boguslawski — șef de redacție la radio Varșovia, Irena Sibiga — redactor la „Dziennik Zahodski” — Varșovia și Ianina Krawczyńska — șef de redacție la „Polnik Polski” — Katowice.

• Au fost primiți la conducerea Uniunii ziariștilor : Spas Rusinov,

director general la „Sofia Press”, Asen Neikov, director la Direcția Presei și Relații culturale din Ministerul Afacerilor Externe din R. P. Bulgaria ; Zdenka Frantisek — secretar cu problemele de presă al Ambasadei R. S. Cehoslovace ; Verführ Heinz, comentator al ziarului Handelblath — din R. F. a Germaniei ; Prof. Davor Rodin, prodecan al Facultății de Științe Politice din Zagreb — R. S. F. Iugoslavia.

În 1971

NU UITAȚI

abonamentul

la revista

PRESA
NOASTRA

REVISTA UNIUNII ZIARIȘTILOR
DIN
R. S. ROMÂNIA

Dialoguri despre profesiune

INVITAT: MIHNEA GHEORGHIU
GAZDĂ: CAROL ROMAN

— Publicul larg îl cunoaște și îl apreciază pe prof. dr. docent Mihnea GHEORGHIU, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, renumită pană versată în creația critică și istorică, literară și cinematografică. Aceeași persoană și-a susținut teza de doctorat în fața lui Mihail Ralea, George Călinescu, Tudor Vianu și George Oprescu, a tradus „Sonetele” și cinci piese ale lui Shakespeare, opera poetică a lui Walt Whitman, a realizat scenarii de film, teatru, proză și poezie. Pe noi ne-ar interesa însă ipostaza de ziarist. Când ați debutat în presă?

— Fără să vreau mă văd obligat să-mi amintesc de o epocă romantică: primul an când am venit în București cu scopul de a mă înscrie la Facultatea de Litere și Filozofie. Era o vreme în care grija pentru obținerea surselor de subzistență materială mă determina să am cele mai diferite ocupații, pe atunci comune studenților săraci. Foarte mult timp mi-l consumam dînd meditații particulare... O altă sursă de întreținere îmi era oferită de munca de noapte, făcînd corectură la diverse gazete. Dacă ar fi să indic un anume moment cînd am luat contact cu presa, atunci a fost.

— Ce vîrstă aveați?

— 17 ani... Treceam din adolescență în tinerețe... Am avut șansa de a mă găsi într-un climat ideologic progresist; lupta partidului mi-a oferit posibilități imense de a participa la o seamă de acțiuni îndrăznețe și primejdioase, conduse de comuniști, ceea ce-mi prilejua o imensă satisfacție, în acei ani în care deschideam ochii și trăgeam concluzii fundamentale în legătură cu tot ceea ce se întîmplă în jurul meu. Una din lozincile în care mă încredeam cu toată forța tinereții mele glăsuia: „Lumea trebuie reinventată sau reconstruită”.

— Am dori cîteva nume de publicații la care ați colaborat.

— Am colaborat la „Azi”, „Dacia nouă”, „Adevărul literar”, „Cuvîntul liber”, „Viața Românească” etc., dar în primul rînd — „Cadran”. A fost o revistă studențească deosebit de interesantă pentru acele vremuri. A apărut în toamna anului 1939 și a fost suspendată grabnic de către poliție, după aproximativ un an de existență. În acele timpuri mi-am format o idee mai clară asupra menirii ziaristului și a exigențelor impuse unei asemenea profesiuni de înaltă obli-

gație socială. Atunci m-a atras ziaristul ca prototip al intelectualului umanist, om al vremurilor sale, cunoscător în egală măsură al literaturii și artei, al științelor sociale și politice.

Evident, prin termenul de **redacție** se înțelegea cu totul altceva decît în deceniul '70. Noi, colaboratorii revistei, ne întîlneam acasă la poetul Ștefan Popescu; altădată **redacția** se reunea într-o mansardă modestă din str. Smîrdan în care locuiam cu chirie împreună cu Alexandru Balaci. La „Cadran” mai colaborau cu noi regretatul Victor Iliu și Miron Constantinescu (legătura noastră de partid) cărora li se adăugau colaboratorii permanenți: Mihai Levente, S. Iosifescu, Manea Mănescu, Corneliu Mănescu, Vlădescu Răcoasa, Mihai Dragomirescu, Mircea Tiriung, Dumitru Niță, T. A. Stoianovici.

— Există o specializare strictă, o anume rubricizare?

— Mă faceți să zîmbesc... Cu toți, redactori și colaboratori ai „Cadranului”, scriam despre tot ceea ce preocupa tineretul studențesc și în general intelectualitatea tînă. Era, dacă vreți, o interferență constructivă și vie de condeie, care atacau deopotrivă probleme de artă, cultură, politică socială. Militam fervent de pe pozițiile partidului, în artă, cultură și viața socială. Era momentul de vîrf al asaltului fascismului în România.

— Pentru că tot ne aflăm la capitolul „amintiri ziaristice” ne-ar interesa și cîteva lucruri despre perioada în care ați condus **redacția primei ediții a „Științei tineretului”, în calitate de redactor șef.**

— Îmi amintesc cu plăcere de acei ani... Mai întîi „Știința tineretului” a apărut ca o revistă care întrucîtva a continuat orientarea ideologică a „Cadranului”. „Știința tineretului” a devenit ulterior un cotidian de largă circulație în rîndurile tineretului, care a căpătat specificul și preocupările unei publicații politice, cu obiective precise, ca organ central de presă al **Uniunii Tineretului Comunist**. Mulți dintre colaboratorii „cadraniști” au continuat să colaboreze la ziarul tineretului comunist. De altminteri, la același etaj (al fostei clădiri a „Curentului”) lucra **redacția „Științei”,** avîndu-l în frunte pe tînărul ei redactor-șef, abia ieșit din închisoare, Miron Constantinescu. Era o vreme de mare înfruntare politică, cînd noul regim politic-social instaurat se cerea apărat și

dezvoltat, deopotrivă cu lopata și cu condeiul, și era clipa lozincii „Totul pentru front, totul pentru Victorie”. Amintesc câteva din obiectivele de lucru ale redacției: sprijinirea frontului și reconstrucția țării, democratizarea învățământului, reforma programelor școlare și universitare, eliminarea din educația tinerilor a unor influențe nefaste și reacționare, atragerea în munca didactică a personalităților de frunte ale culturii și științei românești. Aceasta, alături de opera constructivă economică la care era chemat să participe întregul popor. Curajul, competența și sprijinul tovarășesc și prietenesc pe care ni-l dădea nouă, tinerilor ziaristi, conducătorul U.T.C.-ului de atunci, conducătorul partidului și statului nostru de azi, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, ne-a fost de foarte mare folos în acele greie ceasuri de luptă și de veghe.

— **Am dori să ne împărtășiți câteva gânduri în legătură cu activitatea dv. de ziarist-publicist; sensul exact al întrebării vrea să abordeze problema factorului esențial care a determinat trecerea de la realizarea articolului de ziar și revistă la studii, eseuri și contribuții de înaltă ținută științifică și publicistică din domeniul literaturii, teatrului și cinematografului. Dacă nu mă înșel, această aprofundare a activității jurnalistice s-a petrecut la puțină vreme după ce v-ați făcut debutul ca ziarist, în sensul strict al cuvântului...**

— Da, așa este. Ziaristica este un act cultural de opțiune politică: în concepția mea profesia asta îmbină cultura politică cu politica culturală. Formele de expresie diferă. Mă refer la eseu, articol polemic, studiu publicistic etc. Depinde de formația și capacitatea fiecărui ziarist în parte.

Contactul chiar din primii ani cu ziaristi ce erau în același timp oameni de cultură și artă, intelectuali vii, aflați în plin proces de formație, m-a pus în fața unei solicitări deosebit de înalte pe care am încercat s-o trec. Aici au conlucrat virtuțile tinereții, aptitudinea și setea de cultură, și, evident, aș mai adăuga, și acel dram de vocație fără de care orice realizare dintr-un domeniu sau altul nu se poate implini.

În prima perioadă am avut relații de simpatie cu tineri ziaristi, scriitori, filozofi și sociologi care activau în cercurile de avangardă. Mă captase spiritul viu, creativ, nonconformismul, încercarea continuă de a crea și inova. Mă bucură de altminteri faptul de a fi trecut într-o recentă „Antologie” dedicată cercurilor artistice ale publiciștilor și scriitorilor de avangardă, alături de **Sasa Pană, Aurel Baranga, Geo Bogza, Virgil Teodorescu, Gellu Naum**; deopotrivă, m-am aflat în paginile revistelor de cultură și științe sociale de dinainte de eliberare, alături de oameni care azi dețin munci de răspundere în economia și politica statului nostru.

— **Așa stînd lucrurile, ne-am permite să creionăm pentru dumneavoastră tipul de ziarist pe care bănuim că-l agreeți: un om cu condei — condiție a specificității activității sale intelectuale — posedînd o bogată cultură și vaste cunoștințe social-politice...**

— Sinteti pe undeva pe-aproape... Eu mi-aș mai permite un mic adaos întrucît este vorba de prototipul „meu” de ziarist: oroarea de dramatism, și dorul de a vedea pe omul potrivit la locul potrivit și care intră în specificul oricărui intelectual. Eu stimez deosebit de mult o trăsătură pe care aș denumi-o „eficiența actului intelectual”, indiferent că intră în relație un om de artă, un inginer ori un ziarist. E condiția tinereții lui permanente, într-o profesie în care ieri nu mai poate fi azi.

Potrivit vederilor mele, **ziaristul trebuie să fie animat de un veșnic spirit inovator. Mă declar împotriva acelor sociologi care avertizează că tehnica modernă „usucă” sufletul.** Este adevărat că civilizația epocii noastre este în primul rînd un rod al științei și tehnicii și că tehnocrația e o primejdie; însă noi, oamenii, nu putem fi împiedicați să deținem o încărcătură emoțională omenească fără de care am înceta de a mai fi... oameni. Sînt de acord că **ziaristul trebuie să fie un instrument de precizie al sesizării și orientării opiniei publice. Dar, la fel de adevărat este și faptul că el n-are voie să piardă din vedere încărcătura emoțională atît a persoanei sale conștiente cît și a rîndurilor sale, a adevărului său, fiind vorba de un profesionist al condeiului.** Pentru că altfel n-am avea decît să realizăm un soi de computer pe care să-l conectăm la o masă de control din care să curgă kilometri de idei prefabricate.

— **Aveți de făcut vreo remarcă referitoare la presa de astăzi?**

— E drept că se străduie să fie cît mai bună. Uneori izbutește, alteori nu.

Admir atît eșalonul vîrstnic de condeieri cît și detașamentul mai tînăr al breslei; și nu-mi ascund satisfacția, oridecîteori întîlnesc cite un articol bine conceput, în care cuvîntul este viguros articulat și avînd țintă precisă... Nu-mi plac însă acei redactori șefi care îmi aranjează „ediția definitivă” a cite unui articol al meu mai... bine simțit. În mod neîndoios presa de astăzi se străduie să se situeze la înălțimea momentului.

Și totuși, mi-aș permite să fac o remarcă în legătură cu sinceritatea sa desăvîrșită, cel mai perfect liant științific care ferește de orice balmăjeală și de neadevăr. Mi-aș situa această afirmație a mea în contextul indicației dată în cadrul conducerii Frontului Unității Socialiste, de o intervenție a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, care-i obligă pe deputați și pe cei încărcăți cu misiune socială de a răspunde direct și sincer cetățenilor, tuturor oamenilor muncii la orice problemă privind viața publică și viața lor „**arătîndu-li-se ce se poate și ce nu se poate soluționa, explicîndu-li-se cu argumente, cauzele, motivele**”. De aceea, mi-aș permite să sugerez abordarea tuturor chestiunilor privind viața națională cu sinceritate, cu mai mult curaj, după pilda înaltă oferită în permanență de către secretarul general al partidului nostru. Oamenii nu se tem de greutatea, atunci cînd ele se ivesc, dacă le știu dinainte și nu regretă nici înfrîngerile, dacă le cunosc cauzele și au certitudinea că nu se vor mai repeta. Or, astăzi ziaristul are create toate condițiile pentru ca, spre deosebire de trecut, să-și spună cuvîntul clar și răspicat, într-un nedesmințit spirit de partid.

— **În viitor vă propuneți să abandonați ziaristica în folosul preocupărilor didactice și culturale?**

— Nu, evident că nu! Oridecîteori voi avea ceva de spus în fața forumului, o voi face. Condeiul de ziarist nu-l voi părăsi niciodată, oricît de mult aș avea de lucru. Nu de alta dar niciodată ziaristica n-a reprezentat o piedică în munca mea științifică. Dimpotrivă, ele se îmbină de minune. De altfel continui să public, în ziare și reviste, în mod frecvent, altfel mă tem că nici nu ați fi venit să-mi luați acest interviu. Nu?

— **Însăși amabilitatea cu care ați consimțit să ne acordați prezentul interviu ne indică legătura cu breasla noastră. Vă mulțumim.**

CARTEA ÎNVIINGĂTOARE

MIRCEA HORIA SIMIONESCU

PE MĂSURĂ ce se apropie de sfârșitul veacului, omul contemporan, tulburat de marile cuceriri ale științei și tehnicii, de ritmul accelerat al progresului, caută să descifreze, în perspectivă, fizionomia societății viitoare, aspectele concrete ale diferitelor domenii de activitate revoluționate de idei înnoitoare, de fermentării unei gândiri în foarte rapidă prefacere. Conștiința sfârșitului de secol, categoric diferită de cea din alte perioade ale frământății istoriei a umanității, se străduiește să profite de serviciile calculatoarelor electronice și de imensul material informațional care le hrănește, pentru a formula pronosticuri cât mai exacte pentru viitorii 30 de ani și a scade astfel, cât mai mult posibil, procentul de perplexitate a ființei omeneste în fața modificărilor structurale și funcționale ale vieții sociale. Această conștiință umană aprig asaltată, solicitată și adesea traumatizată de noutate a condus chiar la necesitatea constituirii unei noi științe — futurologia — care atrage de pe acum în sectorul său de activitate sute de instituții și mii de cercetători din întreaga lume. Sociologi, filozofi ai culturii, ziariști, dar chiar și biologi, psihologi și psihiatri își îndreaptă acum preocupările lor spre a putea răspunde calificat în ce fel se va desfășura viața omului în anul 2000, străduindu-se să pronunțe diagnosticul cel mai probabil asupra destinului uman.

În ultimul timp, discuțiile în jurul rolului cărții în viața socială au devenit extrem de vii și pasionante și spațiul acordat în reviste și ziare acestei probleme sporește mereu. Tot mai frecvent se vorbește despre decăderea prestigiului și utilității cărții și a lecturii, cărora le amenință funcția mijloacele moderne audio-vizuale (televizorul, casetele cu benzi magnetice oferind posibilitatea reproducerii pe micul ecran a celor mai variate cunoștințe etc.). Cartea nu-și va mai avea curînd rostul — strigă o parte dintre acești futurologi — arătînd că în nu mai tîrziu de 5—10 ani, ne vom lipsi aproape total de pagina tipărită, conectîndu-ne spiritul exclusiv la programele generale televizate dar, mai ales, la programele pe care ni le vom alcătui singuri, după ce ne-am procurat de la chioșc, cu prețuri modeste, benzi cuprinzînd imaginile complexe ale actualității (înlocuitor de ziar), operele dramatizate ale literaturii universale, edițiile cinematografiate ale operelor literare clasice și moderne, lecțiile de limbi străine și toate celelalte cunoștințe ce ne parveneau pînă acum prin intermediul paginii scrise. Un simplu aparat anexat televizorului ne va permite să repro-

ducem, de cîte ori va fi nevoie, peliculele dorite. De pe acum, mari întreprinderi au și trecut la producția casetelor video-auditive, inclusiv unele studiouri cinematografice ale Hollywood-ului, care își văd și ele amenințate existența de noua tehnologie. Specialiștii apreciază că invenția va revoluționa optica omului anilor ce vin mai profund și mai rapid decît a făcut-o la vremea sa descoperirea epocală a germanului Gutenberg.

Pentru cel ce îndrăgește cărțile și cunoaște cît de profundă este înriurirea acestora asupra spiritului omenesc (ca să nu vorbesc despre bibliofil, nobilul maniac al unei culturi ce atinge adevărate performanțe de rafinament) perspectiva unei societăți indifferente față de carte echivalează cu o catastrofă. Din fericire, se aud tot mai multe voci autorizate care se ridică în apărarea cărții. Ele evocă epoca apariției cinematografului, tulburătoare și ea în ce privește ineditul problemelor, cînd se vorbea despre inevitabila dispariție a teatrului în anii imediat următorii invenției lui Lumière. Dar așa cum procesul de standardizare, firește în industrie, n-a afectat teatrul decît spre a-l stimula să-și afle mai bine obiectul și mijloacele specifice, tot astfel mijloacele audio-vizuale, incontestabil revoluționare, nu vor desființa cartea ci îi vor oferi prilejul de a se perfecționa și a inaugura o nouă perioadă de expansiune și definire în concertul instrumentelor culturii. Argumentele PRO sînt numeroase și cartea „La révolution du livre“ a cunoscutului ziarist francez Escarpit, enumerîndu-le și dezbătîndu-le sînt, chiar numai ele singure, convingătoare. Cartea va continua să-și păstreze, ba chiar să-și sporească rolul în viața omului modern, datorită faptului că lectura este una dintre operațiile care întretin cel mai intim ființa noastră spirituală, într-un regim de contacte ce completează aspirația firească a personalității către libertate și auto-desăvîșire. Ca și înbrăcămîntea, cartea va putea suferi modificări de aspect, funcția ei esențială, aceea de a împlini necesități fundamentale (de emancipare a gândirii și gustului estetic, de informare și opțiune, în acord deplin cu ritmul, temperamentul și viziunea asupra vieții fiecărui receptor) rămînd fără concurent, de neînlocuit. Lectura fiind un act esențial de afirmare a libertății individului, cartea își va spori, dimpotrivă, puterea de fascinație, de influențare, de modelare diferențiată a culturilor. Dovadă a încrederii în această putere specifică și cu o mare rază de

acțiune în societatea de mâine este și faptul că experții UNESCO au recomandat organismului mondial ca 1972 să fie declarat anul „Cărții pentru toți”, acțiunea culturală pornind de la realități bine determinate statistic și ținând către țeluri unanim dorite de cei ce concep o politică culturală mai dinamică pentru planeta noastră, nu întotdeauna liniștită.

NU TREBUIA să fii neapărat un cărturar, ca să trăiești intens bucuria unui eveniment cum a fost cel prilejuit de organizarea primului „Salon Național al Cărții”. Inițiativa de a dărui culturii naționale — pe lângă un Salon anual de pictură, altul de grafică sau de artă fotografică, — trebuie salutată cu o deosebită căldură. Ne mindrim cu o activitate editorială la nivelul celor mai civilizate țări ale lumii și, a înfățișa o dată pe an, într-o expunere publică, succesele dobândite în acest domeniu, mi se pare un act firesc și legitim, semn al unei concepții luminate despre cultură, despre rostul ei în edificarea noii societăți socialiste.

Introducerea la primul salon al cărții au făcut-o câteva cifre elocvente: în ultimii 26 de ani s-au tipărit aproape 116 000 de titluri, în limba română și în cele ale naționalităților conlocuitoare, într-un tiraj de un miliard o sută cincizeci milioane exemplare! În ultimii patru ani, media titlurilor editate în cursul unui an depășește 6000 de titluri — ceea ce vorbește de la sine despre varietatea tematică, întinderea ariei de preocupări cărora le răspund editurile noastre. Stimulată de spiritul creator al Congresului al X-lea al P.C.R., activitatea editorială cunoaște în anul pe care l-a reprezentat Salonul un impuls și mai sensibil spre promovarea științei, artei, tehnicii — în cărți reprezentative, de certă valoare. Literatura originală din toate domeniile își găsește în cele 22 edituri create instrumentul receptiv și suplu capabil să investigheze, să cristalizeze și să răspîndească în masele largi de cititori gândirea vie, arta autentică, ideile înnoitoare ale vremii. Să nu uităm, atunci când evaluăm cifrele și eforturile, a recunoaște că una dintre cuceririle cele mai importante ale socialismului în țara noastră se numește gustul mereu deschis, neostoit pentru lectură al tuturor categoriilor de cetățeni ai țării. Cine a umblat prin lume și a intrat în librăriile orașelor cu vechi tradiții de cultură din Europa, poate să-și dea seama la ce grad de interes pentru carte se află publicul nostru cititor, care asaltează standurile, reține din timp cărțile anunțate, își rezervă în buget sume apreciabile pentru volumele bibliotecilor personale. Este impresionant să constăți că aceste cărți sînt citite și recitite, că îndeosebi tînăra generație este la curent cu mișcarea de idei din țară și din lume, că informarea în specialitate este dublată de obicei de o bună frecventare a valorilor culturale generale. Cartea învinge trecătoarea (ireal poate) criză. Sînt motive să credem — o privire asupra standurilor Salonului '70 este lămuritoare — că imaginația, inteligența și experiența editorilor și tipografilor au găsit de pe acum soluții de a întreține și a sporii interesul pentru cartea valoroasă, pentru cartea frumoasă.

DIN MULȚIMEA de titluri și de formate, de specialități și formule grafice oferite de standurile Salonului național al cărții am reținut numeroase volume de publicistică, prezentate în 1970 de către editurile noastre. Pentru un ziarist, receptiv la o gamă variată și largă de produse ale tiparului, dar nu numai pentru el, genul rămîne totuși preferat. Literatura pe teme de actualitate, scrisă nervos și viu, ca

o dezbatere înregistrată fidel în datele problemei și comentată inteligent în sensurile ei, este întotdeauna preferată de cititorul de astăzi, necesarmente ancorat în actualitate, căutînd să dezlege amplele ecuații cu multe necunoscute pe care i le prezintă realitatea dinamică, schimbătoare a vieții contemporane. Trebuie apreciată ca un cîștig de calitate a mișcării noastre editoriale apariția unor cărți cu o problematică umanistă de larg interes, în forme publicistice evaluate, atrăgătoare, de la reportajul cu complexe implicații sociale, la eseu, de la jurnalul de călătorie, la memoria, anchete sociale și anchetele internaționale. Numai simpla enumerare a citorva titluri, cum sînt: *Cronica anului 2000* de Mircea Malița, *Arta de a trăi*, de Ion Biberi, *Vieți interzise* de Mihai Stoian, *De la Porțile de Fier la Poarta Sărutului* de Tiberiu Iliescu, *S.O.S. puhoaiete* de Radu Theodoru, *50 000 de kilometri prin Uniunea Sovietică* de Silviu Podină este în măsură să ne sugereze cit de largă este sfera de preocupări a omului zilelor noastre, căreia editurile înțeleg să le dedice eforturile lor. Ar trebui să adăugăm acestor titluri originale câteva traduceri, printre care *Autobiografie* de Bertrand Russel, *Dosarele secrete ale istoriei* de Alain Decaux, *Germania nazistă* de Enzo Collotti și altele, lucrări cu o problematică de mare actualitate și de un larg interes public.

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, și domeniul literaturii publicistice se va resimți pozitiv în urma măsurilor inițiate de reorganizarea activității editoriale. De pe acum, planurile cuprind un număr mai mare de lucrări de înaltă ținută ideologică și de o calitate artistică remarcabilă. Cum interesul general pentru asemenea gen a fost demonstrat prin însăși epuizarea rapidă a celor mai multe dintre titlurile prezentate în librării și, retrospectiv, în Salonul național al cărții, este de așteptat să urmeze și o preocupare sporită în câteva direcții ce nu ni se par de neglijat. Printre altele, aș crede potrivit să sugerez o mai fermă și mai competentă inițiativă a editurilor „umaniste” în contractarea, prin comenzi de perspectivă, a unor teme mai dificile, oferind autorilor anticipat posibilitatea abordării lor, paralel cu editarea lucrărilor oferite spontan. Rolul de comandă al unor edituri franceze și italiene — le citez pe acestea pentru că le cunosc mai bine, și nu din alte motive — ar putea să ne descopere unele procedee și experiențe demne de fructificat.

În ce privește lucrările elaborate de Academia de științe social-politice, de Institutul pentru cercetarea problemelor tineretului, de alte organisme ce procură material cu caracter publicistic, un obiectiv ce mi se pare a rămîne de atins ar fi scurtarea termenelor de editare în toate verigile. Mai neplăcut decît în alte domenii, întîrzierea apariției aici, după consumarea momentului optim de interes, este echivalentă cu neapariția cărții.

DIN DISPUTA cu noile și „foarte teribilele” mijloace concurente, cartea nu va ieși înfrîntă, cu condiția ca activitatea editorială să-și sporească continuu preocuparea pentru editarea cărții valoroase, de mare interes și cu o ținută grafică corespunzătoare exigențelor în cadrul politicii generale culturale ce întreține și stimulează gustul pentru lectură. Dovezile de pricepere, de ingeniozitate, de bun-gust și de prezentare, etalate prin sutele de exemplare ce și-au avut locul rezervat în standurile Salonului Național al Cărții, ne încredințează că vom avea nu peste multă vreme în bibliotecă noi cărți, de înaltă ținută, din toate sectoarele gândirii omenești, și nu puține cărți izbutite de publicistică.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

VIZITA OFICIALĂ A UNEI DELEGAȚII A UNIUNII ZIARIȘTILOR GERMANI DIN R. D. GERMANĂ

La invitația Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România, timp de câteva zile ne-a vizitat țara o delegație a Uniunii ziariștilor germani din R. D. Germană, alcătuită din Harri Czepuck, președinte și Osmund Schwab, secretar general al uniunii.

În timpul vizitei în țara noastră, oaspeții au fost primiți de tovarășul Dumitru Popescu, membru al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R. La primire au participat tovarășii Bujor Sion, șef de secție la C.C. al P.C.R. și Nestor Ignat, președintele Uniunii ziariștilor din România. Au fost de față dr. Hans Voss, ambasadorul R. D. Germane și Alfred Meyer, secretar al Ambasadei R. D. Germane la București.

Delegația a avut, de asemenea, întreveneri la conducerea Ministerului Afacerilor Externe, la redacția ziarului „Scinteia” și la Comitetul de Radio și Televiziune. Ea a vizitat diferite obiective economice, muzee, cartiere noi de locuințe din Capitală.

La sediul Uniunii ziariștilor, conducerile celor două uniuni de ziariști au avut convorbiri asupra dezvoltării legăturilor lor prietenești.

La încheierea vizitei a fost semnat, de către tovarășul Harri Czepuck, președintele Uniunii ziariștilor germani din Republica Democrată Germană și Nestor Ignat, președintele Uniunii ziariștilor din Republica Socialistă România, Protocolul de colaborare și schimburi reciproce pe anul 1971 între cele două uniuni de ziariști, care prevede următoarele :

— realizarea unor schimburi de delegații oficiale și grupuri de ziariști specializați, pe bază de reciprocitate, pentru schimb de experiență, informare și documentare ;

— realizarea unor schimburi interredacționale pe bază de reciprocitate — pe o durată de 10—14 zile între redacții din cele 2 țări.

De asemenea, în baza înțelegerii intervenite între cele două uniuni de ziariști în anul 1969, partea germană va asigura, și în 1971, posibilitatea ca 5 ziariști din România să urmeze în R. D. Germană cursul de perfecționare în limba germană — partea a II-a, pe timp de 4 săptămâni ; iar partea română va asigura, în schimb, posibilitatea ca 5 ziariști din R. D. Germană să facă o vizită de studii și documentare în R. S. România pe 15 zile.

Pentru o mai bună cunoaștere a preocupărilor și activității fiecărei uniuni de ziariști, cele două părți vor realiza, sistematic, schimb de reviste profesionale, materiale de teorie și practica presei și altele.

În timpul semnării Protocolului de colaborare și schimburi reciproce pe anul 1971 între uniunile de ziariști din Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană.

București, 9 decembrie 1970

DIN

ACTIVITATEA

FILIALELOR

UNIUNII

ZIARIȘTILOR

În întîmpinarea semicentenarului Partidului Comunist Român, Filiala Brașov a Uniunii ziaristilor a inițiat organizarea a trei concursuri pe următoarele teme :

— Din istoricul presei progresiste brașovene

— Viața muzicală a Brașovului

— Ghid turistic brașovean.

Cele trei concursuri de cultură generală, care vor avea loc la clubul presei din localitate, în lunile decembrie, ianuarie și februarie, urmăresc să facă cunoscute unui număr cit mai mare de cetățeni realizările obținute în anii socialismului pe planul dezvoltării presei, muzicii și turismului din județul Brașov, contribuția adusă de oamenii muncii brașoveni la progresul acestor domenii de activitate pe plan național.

Pentru a vă putea face o idee generală despre valoarea conținutului de idei a acestor concursuri, vom da câteva exemple. Pentru concursul „Din istoricul presei progresiste brașovene“, unul din materialele bibliografice va fi volumul „130 de ani de la apariția „Gazetei de Transilvania“, editată de Filiala Brașov a Uniunii ziaristilor, la care și-au adus contribuția personalități de prestigiu : acad. Andrei Oțetea, Vasile Netea, Dan Berindei, Emil Micu, Ion Nicoară, Ștefan Petraru și alții. Se vor dezbate probleme privind „Primii colaboratori ai foilor de la Brașov“, contribuții directe, reproduceri, „Gazeta de Transilvania“ și Unirea Principatelor“, „Gazeta de Transilvania“, tribună de luptă pentru desăvîrșirea unității statale (1867—1877)“, „Date și fapte privind activitatea lui Iacob Mușesianu la „Gazeta Transilvaniei“, precum și diferite materiale din activitatea ziarelor județene.

BRAȘOV

ACȚIUNI CONSACRATE SEMICENTENARULUI P.C.R.

În concursul „Viața muzicală a Brașovului“ întrebările se vor referi la activitatea fondatorului filarmonicii de stat „Gh. Dima“ ; la noua instituție de învățămînt muzical înființată la Brașov ; la festivalul muzicii de cameră, care a avut loc în localitate anul acesta ; la festivalul de muzică ușoară „Cerbul de aur“ etc.

Juriile sînt formate din personalități ale vieții culturale și turistice a Brașovului printre care se numără prof. dr. Emil Micu, directorul muzeului culturii românești din Scheii Brașovului, prof. Ion Lupu, redactor șef al revistei „Astra“, prof. Ștefan Petraru, membru în biroul Filialei, compozitorii Mauriciu Vescan, directorul teatrului muzical „Gh. Dima“ și Petri Norbert, autorul operelor „Trandafirii Doftanei“ și „Tăunul“, prof. Ion Chirilă, directorul Liceului de muzică, Mihai

Teiușan, directorul Oficiului Național de Turism — Filiala Brașov, și alții.

La organizarea celor trei concursuri, filiala a primit un sprijin deosebit din partea tovarășilor Mircea Rădulescu, vicepreședinte al Uniunii ziaristilor, Ioan Stănculescu, secretar al Uniunii ziaristilor, Petre Drăgulea, redactor șef al ziarului „Drum nou“, Dumitru Cristea, șeful secției de propagandă la comitetul județean P.C.R., Alexandru Roșca, șeful comisiei de presă la comitetul județean P.C.R., Eduard Eisenburger, redactor șef al revistei „Karpaten Rundschau“ și Mag Petru, șef de secție la ziarul „Brassoil Lapok“.

Traian CATINCESCU

*secretar al Filialei Brașov
a Uniunii ziaristilor*

SĂRBĂTORIREA FOILETONISTULUI A. SOCACIU

Filiala Uniunii ziaristilor din Brașov și redacția ziarului „Drum nou“ au sărbătorit în seara zilei de 10 decembrie a.c. la Clubul presei din localitate, apariția celui de-al 500-lea foileton satiric al ziaristului și colegului Attila Socaciu.

Ștefan Petraru, membru în Comitetul Filialei Uniunii ziaristilor a vorbit cu acest prilej despre geneza și evoluția foiletonului în diferite timpuri și țări, în publicistica româ-

nească și în presa brașoveană.

Ziaristii Nicuță Tănase, Ion Alexandru Barbu și Petre Drăgulea, redactor șef al ziarului „Drum nou“ au salutat în calde cuvinte activitatea neobosită pe tărîmul ziaristicii combatante a lui Attila Socaciu.

Salutînd această inițiativă, redacția revistei „Presa noastră“ urează colegului brașovean noi succese în activitatea sa.

„Verba

volant“ !?...

de

V. HOSSU-LONGIN

„DRUMURI PRIN MEMORIE“

DE LA ÎNCEPUTUL lui 1968, în fiecare marți, la orele 9,30, se difuzează emisiunea „Atlas cultural“. Din data de 16 septembrie 1969 această emisiune aduce la microfon pe Octavian Paler, ce-și reamintește, pe parcursul a 4—6 minute, peregrinările în Italia, Grecia și Egipt, intitulându-și rubrica „Drumuri prin memorie“, devenită, la scurt timp după prima ei difuzare, cap de afiș al emisiunii.

„Melodia preferată“ se termina, în dimineața aceea, cu un microcital al Amaliei, artista învăluită în mătăsurii negre, preteasă a templelor antice, statuie de sunete dăltuită din valurile și vânturile Mediteranei... Și peste numai câteva secunde, ca un ecou al incantației murmurate zeilor, îl ascultam pe reporterul român mărturisindu-și nedisimulat emoțiile în fața ruinelor de pe Acropole, ce „nu păreau deloc a fi temple mutilate de timp, de ploi și ierburi indiferente, la rîndul lor lapidate de ruinele albe, ci, mai degrabă, provocau senzația că sînt din totdeauna așa, că au fost concepute inițial astfel“ („Fidias atenianul“). Și mi-a părut rău că redactorul emisiunii n-a găsit de cuviință să illustreze reportajele cu melodii ale perimetrului din care autorul își recrea „drumurile“.

★

Transmise cu regularitate de-a lungul unui an și ceva, „Drumurile prin memorie“ se află, în prezent, sub tipar. Pot afirma că viitorul volum este opera rigorilor impuse lui Octavian Paler de specificul „Atlasului cultural“, rubricile sale netrebuind să depășească un număr mic de minute. Fiind vorba de reportaj de călătorie autorul avea de optat, în această situație, ori pentru câteva file de ghid turistic, ori

pentru notații fugare — din viteza trenului — ori pentru altceva... A ales o modalitate foarte puțin întâlnită în sfera reportajului, „uitînd — cum spunea E. E. Baconsky — că genurile literare își au legile lor: volumul „Remember“ acesta îl subintitula „Fals jurnal de călătorie“, explicînd că „aventura s-a consumat în interior, în labirintul unor confruntări și reflexii pe care melancolia exasperată și privirea de gheață n-au încercat să și le dispute“.

Opțiunea poetului Octavian Paler este tranșantă, el realizînd ceea ce numim, în asemenea rare cazuri, reportaje lirice, în care crezul este, de multe ori, expus direct, ca un avertisment sau punere în temă adresate ascultătorilor și viitorilor cititori. Autorul spune: „Îmi dau seama foarte bine că voi vorbi despre o altă Genova, una subiectivă“ („Genova“-I), sau scriînd despre mări: „S-ar putea să le judec greșit, deoarece le gîndesc totdeauna în funcție de munți, în comparație cu munții“ („Mări“), totul în opoziție cu „explicațiile stereotipe și inutile ale ghidului“ („Biblioteca Laurenziana“).

Astfel concepute, reportajele lui Octavian Paler refac nu un itinerar precis, nici chiar o anumită epocă, ci sînt meditații asupra unor fapte și date istorice percepute afectiv, spiritual. Poemele sale în proză refuză imaginile oficiale, sofisticate „la bursa turismului amator de spectacole asumate comod și facil“, pentru a pătrunde în universul spiritual al zonelor investigate. Un tablou, un monument arhitectonic, un vers, strada și oamenii săi sînt numai puncte de plecare spre reflecții spontane, gîndul îl poartă pe autor dincolo de obiectul în sine, realizînd asociații de cele mai multe ori nebanuite. Este un joc al in-

teligenței și al hazardului, totodată, o pendulare perpetuă între trecut și prezent, între erudiție și hoinăreală, subsumate gestului particular, stărilor sufletești cu care contemplă istoria. „Drumuri prin memorie“ nu sînt simple reportaje de călătorie, pentru că autorul lor, poet fiind, nu-și putea permite, în fața măreției locurilor vizitate, să le descrie, să le fotografieze, sensibilitatea sa minîndu-l dincolo de aparențe, „detașat de orice contingentă imediată“. Admirînd Parthenonul spune că: nicăieri nu mi s-a întîmplat să constat mai tulburător cum o linie dreaptă se vede dreaptă tocmai pentru că nu e așa, iluzia devenind și ea material arhitectonic prin corectarea erorilor optice“. După ce explică imperfecțiunile geometrice ale coloanelor, ale întregului ansamblu arhitectonic, conchide: „Aici (geometria) se sacrifică pentru a deveni ea însăși estetică“. Octavian Paler nu se mulțumește nici cu explicațiile ghizilor, cît de rafinați ar fi, nici cu splendorile cărților poștale colorate, nici cu cea mai mare parte din scrierile altor călători care au văzut și descris aceleași locuri înaintea lui. Pentru fiecare lucru în parte își ia permisiunea să-l observe singur, să reflecteze chiar asupra informațiilor de a căror exactitate nu s-a îndoit nimeni. Iată un fragment din „Tivoli singur“: „Villa Adriana, așa cum am înțeles-o eu, nu s-a născut din dorința de-a deschide drumuri spre zări îndepărtate, ci din nevoia de-a le suspenda, de-a aduce revelațiile sub lupă, în captivitate, pentru ca izolarea să fie perfectă, pentru ca memoria să fie transformată în seră și a putea astfel să uite, împăcată, nechinuită de nostalgia. Ceea ce a vrut împăratul Hadrian să construiască nu era un univers de vis, ci o memorie

utopică, edulcorată, recreată după legile visurilor, dindu-și astfel, în ultimii ani ai vieții, iluzia că nu se ferea de gânduri, dimpotrivă, le aducea aproape, însă, ucise în imitații“.

Colindând unul dintre cele mai fabuloase triumfuri ale civilizației universale (Italia-Grecia-Egipt) Octavian Paler nu ne apare niciodată copleșit, strivit de milenarele edificii, de culturile apuse, admirația sa pentru titanii Antichității sau Renașterii nu-l oprește să fie uneori sceptic, alteori neîncredător, totdeauna reflexiv, raportând informațiile livrate la ceea ce vede și simte. Tocmai acest fapt îl salvează pe erudit, salvând în același timp reportajele de a fi pagini de cărți de istorie, de geografie sau de istoria artelor. Include în text versuri, citate din pergamente și inscripții, inserează cifre și nume, reamintește legende și mituri, dar fără pedanterie, numai cât trebuie, cât să-și argumenteze propriile observații, atât cât orice om de cultură își rememorează la fața locului fiind. În reportajele despre Verona și Nil, despre Michelangelo și Pompei, despre Sfinx și Dedal, Octavian Paler poartă balanța farmaceutică între informație și poezie. Piramida în trepte de la Sakkarah i se pare a fi „o imensă floarea-soarelui de piatră“, iar „virful piramidei nu e un punct final. E numai locul unde piatra se transformă în idee“. Evocând mitul lui Oedip, în timpul unei călătorii cu avionul peste întinderile aride ale Greciei sudice, își imaginează măslinii ca pe un fel de bivoli vegetali, încăpăținați și buni, îndurând lumina excesivă lângă ruinele vechilor temple“. Zborul material și realitatea întrezărită prin fereastră îi dau posibilitatea să-și avînte imaginația spre mitologie și cei care au creat-o, realizând unul dintre cele mai frumoase reportaje, în care măsura timpului și spațiului este însăși autorul, organizîndu-și artistic materialul informativ, umanizîndu-l.

Pelegriin, interesîndu-l drumurile, fie ele cît de prăfuite, gările și piețele — cît de aglomerate și gălăgioase — Octavian Paler pornește

în călătorie ca român, reportajele sale despre ținuturi îndepărtate istoric și geografic fiind ale unui om plecat din arcul carpatin. Nu numai în reportajele intitulate „De la Sulmona la Tomis“, „Via Butera nr. 24“ (Bălcescu la Palermó) sau „Columna lui Traian“ autorul își declină originea, prin raportarea la realitățile nord-dunărene, ci în aproape toate ocaziile. Este un procedeu cît se poate de vecni, folosit și de Dinicu Golescu; Octavian Paler confruntă istoria noastră cu a altora, face comparații; el apreciază privesțile și monumentele vizitate avînd în permanență în suflet peisajul și spiritualitatea românească. Datorită acestei prezențe, reportajele sale capătă o a patra dimensiune, spațiul mioritic alăturîndu-se celor italiene, grecești și egiptene, între care găsește, de fiecare dată, apropieri — fie artistice, fie istorice. În această nouă dimensiune, poetul își are un loc bine determinat, sentimentele și trăirile lui fiind puntea de legătură între locurile vizitate și cele foarte cunoscute nouă. Aflat într-un peisaj exterminat de arșiță, spune: „Sentimental, sînt legat de pădurile muntoase, grele și reflexive“, pentru ca în „Cetatea Eternă“ să precizeze: „Îmi vine în minte figura acelui cioban ciudat — Bădea Cîrțan — pornit din drumurile de la poalele Făgărașilor, pe unde am copilărit și eu, ca să se descopere, după săptămîni de mers pe jos, lângă Columna lui Traian (...). Cînd am zărit-o, sufletește nu mai eram în Roma“. De astfel, munții revin aproape obsesiv în reportajele sale, ca o adîncă aducere aminte, indiferent unde s-ar găsi aflîndu-și refugiul în imaginile dense, de forță ale Carpaților: „În clipa aceasta mă urmărește chipul de sfinx enorm, spălat de ploii imemorabile în Bucегii noștri“. Poate nicăieri spațiile nu se anulează ca în timpul vizitei făcute la Sulmona, unde reporterul caută umbra lui Ovidiu. Orașelul nu-i evocă figura marelui poet, ci ținutul Abruzzo, dur și rece, în contrast cu peisajul fastuos, atît de des pomenit de Ovidiu, al Romei. „Și, astfel, pe măsură ce avansam

în clima copilăriei lui Ovidiu, mă îndepărtam de atmosfera operei sale romane — înrudită cu Tibul și Propertiu — și, paradoxal, îl regăseam pe cel din „Tristele“ și „Ponticele“ tomitane. Am crezut întotdeauna că Sulmona și Tomis — așadar locul nașterii și cel al morții — s-au asociat prin hazard în a deveni polii existenței poetului. Amiaza aceea calmă în care hoinăream pe o stradă plină cu magazine de „confetti“ — specialitatea sulmoneză — m-a ajutat să înțeleg ca statuia celui dintîi mare roman-tic european — cum l-a denumit George Călinescu pe Ovidiu — poate să se simtă mai singură în ținutul său natal decît la țarmul Mării Negre“. Finalul reportajului trebuie transcris integral, deoarece numai așa se poate aprecia măiestria cu care Octavian Paler face din călătoriile sale autentice meditații poetice: „Revedeam silueta de bronz atît de bine cunoscută din trecerile mele prin Constanța. În jur e alt oraș, ridicat pe temelii dispărutului Tomis. Dar marea se balansează la fel ca atunci... La Sulmona, statuia lui Publius Ovidiu Naso, ca să-l întruchipeze într-adevăr, tot cu ochii spre Roma trebuie să viseze... Lîngă țarmul pontic, cu complicitatea lunii, marea repetă cadențele din epistolele poetului, devenit timp fizic. Într-o asemenea noapte, nu știu dacă Sulmona n-aude și ea valuri legănate prin somn...“.

Cam acestea sînt „Drumurile prin memorie“, transmise, timp de cîteva minute, în fiecare marți dimineața. Poeme în proză, avîndu-l ca înaintaș pe părintele reportajului românesc, Geo Bogza, ele condensează destinele mai multor civilizații, readuc în actualitate istorii încărcate de semnificații și valori, fac perceptibile realități eterogene; un permanent balans între poezie și reportaj, totul subsumat unei sensibilități artistice nedisimulate. Octavian Paler aduce încă un argument pentru intrarea reportajului pe marea poartă a literaturii, chiar dacă se mărginește să-l scrie pe distanța a 3 pagini, sau poate tocmai de aceea.

MITUL LUI OEDIP

AVIONUL DECOLASE de pe aeroportul din Atena. Marea, obsedată de soare, și coloanele albe de pe Acropole, au rămas jos. Zburam spre sud. Visam la Peloponesul atât de deosebit de părțile septentrionale ale Greciei. Sentimental, sint legat de pădurile muntoase, grele și reflexive, așa că nu-mi explicam tulburarea interioară cu care urmăream drumurile sălbătice printre stinci aride, vegetația exterminată de arșiță, spectacolul acela geografic de un galben seccos și obositor. Poate de vină era gândul că acesta era decorul adevărat al culturii eline adevărate, care, după cum spunea Edouard Herriot, „a dat spiritului echilibrul și armonia unui templu“. Olimpul, văzut acum, e demitizant. Nordul n-a fost nicodată spațiul mitologic preferat de eroii tragici greci contemporani cu victoria de la Salamina. Zeii au vagabondat prin soare, printre măslini secați și prăfoși. Acolo satele erau rare și sanctuarele dese. Măslinii mai mult îi intuiau decît îi zăream, episoade de umbră uscată pe solul pietros. Mi-i închipuiam, însă, cu crengile chinuite, răbdători, un fel de bivoli vegetali încăpăținați și buni, îndurînd lumina excesivă lîngă ruinele vechilor temple. Numai pe asemenea drumuri s-ar fi putut exila Oedip din Teba căutînd pădurea sacră a Eumenidelor unde va recunoaște refugiul promis de Apollo. De sus, de la geamul avionului, necontrazis de repere prea evidente, aveam posibilitatea să cred că Teba, cel mai important polis al Beoției antice, patria lui Pindar, mai există. Dedesubt se despica un defileu strîmt și pustiu. Acolo s-a întîlnit nefericitul Oedip, salvat de păstorii corintieni, cu tatăl său Laios?

Îmi aminteam figura lui Oedip, desenat pe un vas grec la Atena. Nu bătrîn, incapabil să se exileze și de memoria sa, amar și imprecativ, ca Oedip la Colona. Ci tînăr ca Oedip rege, sau mai devreme de-a urca pe tronul Tebei. Athletic, cu părul negru, cu brațele goale, evocîndu-mi mai mult „Mașina infernală“ a lui Cocteau decît pe Sofocle. Era un Oedip ambițios, gata să se măsoare cu Sfinxul și să-l învingă ca să salveze Teba, neștiind nimic din ceea ce avea să se întîmple, nestăpînit, violent și coleric, pregătît să înceapă acea dramatică și istovitoare anchetă din Oedip rege care îl conducea ineluctabil la aflarea paricidului.

Dar drumurile de jos erau altele. Ele îl duceau pe Oedip la Colona, rătăcitor fără somn, mutilat, orb, fiu al soartei sale cum se numește singur. Peisajul grec de la sud de Atena, saturat de soare, de piatră și de măslini uscățivi, aproape că-l ignoră pe Oedip rege. În schimb cărările evazive, apatice ca și fîntinile în amiaza dogoritoare, îl așteptau, parcă, pe eroul nonagenarului Sofocle.

Mi-au trecut prin gînd ultimele versuri ale tragediei rostite de corifeu :

....Și-abia atunci
Vor învăța a fi înțelepți... tîrziu
Tîrziu cînd bătrînețea i-a ajuns“.

Oedip, creionat de Seneca, își proclamă inocența, presimțind totuși confuz adevărul. Al lui Corneille acuză zeii că l-au constrîns să se acopere de atîtea crime. Al lui Voltaire e mai demn decît la Sofocle și Corneille. Sub măslinii Greciei s-a odihnit, însă, călăuzit de Antigona, în drum spre Eumenidele lui Eschil, personajul prietenului lui Pericle. El duce pînă la ultimele consecințe maxima socratică a „cunoașterii de sine“. Maieutica sa se crispează de disperare. Mitul destinului se hrănește, astfel, pînă la urmă din paradox. Căutînd să alunge o îndoială, o transformă în certitudine. El e orb dinainte de-a lua o agrafă din veșmintele mamei sale Iocasta pentru a-și scoate ochii, chiar dacă i s-ar aplica sentința lui Heraclit : „caracterul este destinul omului“. Bătrînul vagabond căruia Teseu îi cunoaște mormîntul în clipa cînd face „cale întoarsă în beznă“ se afla, jos, în decorul său natural, ieșit din paginile lui Sofocle.

Încercam să mi-l imaginez pe Sofocle, la fel de bătrîn, chemat într-o zi la judecata tribunalului. S-a limitat atunci să citească judecătorilor săi o scenă din tragedia pe care tocmai o compunea : Oedip la Colona. Și judecătorii nu numai că l-au achitat, dar l-au escortat pînă acasă în semn de admirație.

Avionul a intrat pe neașteptate în nori. Pe urmă aripile lui s-au incendiat din nou. Dar umbra lui Oedip dispăruse. Atena rămăsese departe, în urmă. Nu se mai vedea. Un drum albicios, mărginit de măslini blînzi și tragici continuă să meargă spre miazăzi. Probabil se ducea la Delfi.

B A C Ă U

CLUBUL PRESEI

Nu a trecut prea mult timp de cînd, în cadrul Filialei Bacău a Uniunii ziaristilor, a fost înființat Clubul presei. Într-o ambianță intimă, colegială, se desfășoară aici, cu regularitate, manifestări deosebit de interesante, atît pe linia perfecționării profesionale, cit și a ridicării nivelului politico-ideologic și cultural al ziaristilor. Aș aminti, de pildă, întîlnirile cu tovarășul Victor Enăsoae, secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R., organizate și sub auspiciile clubului presei. Au fost date, cu aceste prilejuri, indicații și îndrumări prețioase privind activitatea noastră de zi cu zi.

De un real folos au fost și întîlnirile, schimburile de experiență organizate cu alți ziaristi din țară și de peste hotare. În acest sens aș vrea să relev sprijinul substanțial și susținut pe care l-am primit de la conducerea Uniunii ziaristilor în organizarea unor întîlniri cu gazetarii din Capitală și alte redacții din țară. Voi aminti — ca întîlări cu... aldine — întîlnirile cu George Radu Chirovici, de la ziarul „Scinteia” (Ancheta socială — gen major, actual, eficient), cu Valentin Păunescu, de la aceeași redacție (Reporterul sportiv și ...culisele Campionatului Mondial de Fotbal), I. Pavel, redactor șef adjunct al ziarului „Drumul socialismului” din Deva (Organizarea muncii redacționale pentru o cit mai operativă oglindire în ziar a evenimentelor „la zi”).

Întîlniri și discuții pe teme profesionale s-au purtat în cadrul Clubului nostru și cu publiciști din străinătate. Interesante au fost, de pildă, întîlnirile pe care le-am avut cu un grup de ziaristi albanezi. Din

Polonia ne-au vizitat mai mulți ziaristi de la presa cu profil economic. Marian Flejserovicz, secretar general de redacție la „Glos Wielkopolski” din Poznan, a fost oaspetele nostru pentru mai mult timp.

Între acțiunile destinate lărgirii orizontului profesional trebuie amintită, desigur, și conferința de presă despre „Poluarea aerului și apei și problemele majore ale protecției naturii din județele Bacău și Neamț”. În cadrul unor seri de întrebări și răspunsuri, au răspuns întrebărilor noastre personalități ale vieții științifice românești ca prof. dr. doc. Constantin Motas, om de știință emerit, prof. dr. doc. Mihai Băcescu, membru corespondent al Academiei R. S. România, prof. univ. dr. Gh. D. Vasiliu ș.a. După ritmul alert, specific activității în redacțiile noastre, seara, la club, găsești și clipe plăcute, de deconectare. Trebuie amintită, mai întîi, întîlnirea cu scriitorul Cicerone Cernegura, care a citit cîteva pagini „vesele” din romanul său în curs de apariție „Moartea lui Armand din Abanara”. În alte seri au rulat filme.

Nu de mult a fost inaugurat în cadrul Clubului presei o formă originală de manifestări artistice: „Teatrul de cafenea”. Tînrul și talentatul actor Sorin Postelnicu, de la Teatrul dramatic „Bacovia”, a interpretat un monolog, dezvăluindu-și o foarte largă gamă de expresie artistică. Aș mai releva și seara de lecturi umoristice susținută de invitați de la „Teatrul Tineretului” din Piatra Neamț (în frunte Ed. Covali, directorul teatrului, Paul Frindrihan, secretar literar, actorii Boris Petroff, Alexandru Lazăr, Mitică Popescu, Marta

Savciuc, Valentin Urițescu, Constantin Cojocaru). În curs de pregătire se află piesele „Fereastra” și „Cina la vreme de veghe” de George Genoiu și „Adio, doctore...” de Mihail Sabin (piese scurte, de autori locali, interpretate de 2—3 actori de la Teatrul dramatic „Bacovia”).

Clubul nostru a organizat recent „Decada franceză”, realizată cu sprijinul directorului Bibliotecii franceze din București, dl. Louis Truffaut. Pe parcursul a zece zile, obișnuitele seri de club au fost dedicate tradiționalelor relații de prietenie româno-franceze. Au fost proiectate filme și diapozitive despre Franța (imaginile au fost comentate de profesorul de limbă franceză Dumitru Alistar, decanul Facultății de filologie de la Institutul pedagogic Bacău), s-a audiat muzică franceză, a fost organizat un stand cu reviste franceze, precum și o expoziție de imagini fotografice privind urbanistica franceză.

Clubul presei din Bacău polarizează în jurul său nu numai ziaristi, dar și alți reprezentanți ai oamenilor de cultură, de artă și știință, din oraș, din județ și chiar din țară. Cum e o seară la Clubul presei? Veniți și vedeți. Sperăm să vă simțiți bine în mijlocul nostru. Vom vorbi despre treburile gazetărești de fiecare zi, vom mai afla ce e nou în lume, vom ciocni un păhărel... Vă așteptăm!

Ing. Dumitru MITULESCU

redactor șef al ziarului „Steagul roșu” — Bacău
președintele Filialei Bacău
a Uniunii ziaristilor
din R. S. România

Diletantism

În

cronicile

cinematografice?

D. I. SUCHIANU

DILETANTISM ? Aceasta credeți că este învinuirea ce se poate aduce unor cronicari de film ? Ar fi o prea mare onoare. Dacă ei ar fi într-adevăr diletanți, ar însemna că se ocupă de lucruri în care nu se pricep și că prin asta păcălesc lumea ; ar însemna deci că sînt așa de abili încît reușesc să pară ce nu sînt, și că o lume întregă se lasă înșelată. Dacă ar reuși un asemenea tur de forță, ar merita felicități măcar pentru iscusința cu care mistifică cititorii. Dar fiți pe pace. Spectatorul nu e prost. Și mai are un cusur, spectatorul. E cinstit, și cere și altora să fie. El cere cronicari care să-i explice frumusețea lucrurilor. Din două una : sau filmul cuprinde ceva pe care spectatorul nu l-a înțeles, și atunci îi este recunoscător criticului care îi va revela tîlcul pierdut ; sau a înțeles, și atunci s-a legat sufletește de ideea înțeleasă, de problema pe care a priceput-o, dorind să o priceapă mai bine, mai mult. Există grade în puterea și plăcerea de a pricepe. A înțelege înseamnă a lega un lucru de multe altele ; de a găsi, în jurul unui fapt, cît mai numeroase altele ; de a vedea cum se naște o întregă constelație de idei. Spectatorul cere de la cronicar tocmai asta. Cere să-i sporească, să-i înmulțească înțelegerea unor frumuseți pe care și el, cu propriile lui mijloace, le înțelese, dar pe care acum ar vrea să le îmbogățească în cuprindere și cuprins.

Și mai are ceva spectatorul. Atunci cînd nici n-a băgat de seamă semnificația niciunui fapt din poveste, sau, invers, atunci cînd a observat-o, în ambele cazuri el cere cronicarului ca explicațiile lui să nu fie simple păreri, ci demonstrații ; nu afirmații, ci constatări. Cu alte cuvinte, cere pledoarii, argumente, fapte. Ca la tribunal, ca la proces, care așa de mult seamănă cu o poveste de film. În amîndouă este vorba de o dramă. În amîndouă trebuie să fie stabilite, dovedite, vinovății și inocențe. În ambele trebuie descoperit adevărul, adică cum s-au petrecut, cu adevărat, lucrurile.

Ca și avocatul, ca și procurorul, criticul, cronicarul trebuie să aducă dovezi concrete de fapte. La tribunal, ele se numesc corpuri delictive sau „pièces à conviction“, piese doveditoare. Și mai trebuie ceva. În ambele cazuri, acele piese acuzatoare sau absoluitoare trebuie prezentate *cu artă*. Asta e obligatoriu. Atît procurorul cît și avocatul apărării trebuie să fie (și aproape totdeauna chiar sînt) *elocvenți*. Tot astfel (și cu atît mai mult) trebuie elocvență cronicarului care pledează pentru adevărul sau pentru falsitatea faptelor din povestea simțită de el, transmisă, îmbogățită și explicată altora. Da, *elocvență*. Acest cuvînt stîrnește desigur rîsul cînd ne mutăm cu mintea la vreuna din cronicile celor mai mulți din cronicarii noștri. Ei sau scriu incomprehensibil, într-un stil metafizic de țî se strepezesc din-

ții, sau folosesc un limbaj, ce-i drept foarte clar, dar în care nu spun absolut nimic. Laudă sau dezaprobă așa, pe datorie, pe credit. Distribuie iresponsabile epitete, adevărată cascadă de adjective, fără acoperire. Asta fac ei ; asta e unica lor ocupație. Diletanți ? Adică trișori ? Ce bine ar fi ! Căci atunci ei ar fi ceva. Pe cînd neantul n-are nici măcar onoarea imposturii. Din nimic nu poți face nimic, nici măcar bici pentru a „cîștiga“ aceste regretabile „mores“.

Și cînd ne gîndim ce ușoară e sarcina unui adevărat critic cinematografic ! Sărmanul cronicar muzical sau plastic ! Ce greu e pentru el să aducă dovezi de frumusețe sau de ne-frumusețe exprimate în limba străină a cuvintelor ! Cum îl înțelegem că a căutat să se descurce construind o mică panoplie de formule tip (tușă ușoară, paletă bogată, ritm compozițional, efervescență plastică, unghiuri ingenioase, mult aer, căldură, sau invers : tușă nesigură, paletă săracă, răceală, absență de armonie, platitudine compozițională, sau mai știu eu ce), toate aplicabile (cînd cu semnul plus, cînd cu semnul minus) la absolut orice operă. E grea viața criticului plastic sau muzical ! El vorbește alt limbaj decît acel al operelor examinate. Pe cînd cronicarul cinematografic întrebuințează, în pledoaria lui, același limbaj cu opera : limbajul dramei. Limbaj în cuvinte, limbaj în fapte descrise tot în cuvinte. Cît de ușoară îi este

CALENDAR

IANUARIE 1971

cina, cînd însăși natura acelei povești care se numește film îl ajută, îl obligă, aproape că îl forțează să fie deopotrivă onest și iscusit.

O poveste cinematografică se compune din fapte (acțiuni, vorbe, hotărîri, ezitări, încercări, renunțări, catastrofe, izbînzi etc., etc.). Unele mai emoționante, altele mai puțin, altele de loc. Printre ele, există unele a căror desfășurare durează doar câteva clipe, mai puțin de un minut, dar care evocă întreaga poveste. O asemenea scenă-cheie pune în cauză întreaga temă, o atacă sub unghiuri cu totul noi, declanșează o sumedenie de implicații, explicații, aplicații, deslușești lucruri pînă atunci confuze, rezolvă probleme, le lichidează în cu totul altfel decît ne-am fi așteptat. Scurt: există scene de o jumătate de minut despre care să poți vorbi o viață întreagă, de care să-ți aduci aminte amănunțit și peste 30 de ani. Asemenea scene există în filmele bune. Ba chiar din cauza lor un film este bun. Acele scene, de obicei n-avem nevoie să le căutăm, să le găsim. Ne găsesc ele pe noi. Emoția pe care ni-o dau ni-o (cum am spus): *dau*; nu trebuie să o luăm noi. O primim pasiv. După asta, n-avem decît s-o descriem. Să povestim toate gîndurile pe care aceea scenă-cheie le-a slobozit în noi. Și asta se numește: **CRITICA CINEMATOGRAFICĂ.**

Noi spectatorii cerem cronicarului să ne învețe darul de a ne emoționa. Un cronicar adevărat e foarte ușor de recunoscut. Absența lui frecventă ne ajută să-i recunoaștem prezența sa rară. Și să nu mai vorbim de diletantism!! *Ni cet excès d'honneur, ni cette indignité.*

Aș propune ca redacțiile de periodice să fie mai severe și să nu mai publice articole despre cinematograful dacă ele nu conțin dovezi concrete de frumusețe sau de uriciune; de adevăr sau falsitate, de veridicitate sau neverosimilitate. Mă veți întreba de ce la cinematograful să aplicăm asemenea măsuri, iar la alte arte nu? Foarte simplu. Filmul (vorbesc de cel bun) e o dramă și o lecție care îmbunătățește neconținut calitatea sufletească a omului. Efectul binefăcător al lecției pe care filmul cel bun o dă la zeci și sute de milioane de oameni este de o neprețuită valoare morală. Această lecție nu trebuie pierdută. A acapara spațiul tipografic al unei publicații cu acel neant care e proza celor mai mulți critici de film, înseamnă a împiedica pe criticii cei buni să-și desfășoare explicațiile și să contribuie la educarea omului nou care se naște sub ochii noștri.

1	Ziua mondială a păcii	13 1941	A murit scriitorul englez James Joyce (n.2.II.1882).
1 1881	A murit Louis Blanqui, revoluționar, comunist utopic (n. 1805).	15	Ziua armatei în India.
1 1919	A fost constituită Republica Sovietică Socialistă Bielorusă	15	Zi închinată memoriei lui Martin Luther King, fost lider al populației de culoare, asasinat la 4.IV.1968.
1 1804	Proclamarea independenței statului Haiti. Sărbătoare națională.	15	Ziua artileriei în R.S. Cehoslovacia.
1 1944	Proclamarea Republicii Liban.	16 1891	A murit compozitorul Léo Delibes (n. 1836).
1 1956	Proclamarea independenței Sudanului. Sărbătoare națională.	17 1950	A fost creat Partidul Comunist din Bolivia.
1 1959	Victoria revoluției în Cuba. (A fost înlăturat regimul dictatorial al lui Batista). Sărbătoare națională.	17 1961	A fost asasinat Patrice Lumumba, erou național al Republicii Democratice Congo.
1 1962	Proclamarea independenței Camerunului. Sărbătoare națională.	18 1956	A fost creată Armata Populară Națională a R.D. Germane.
1 1966	A fost creată Uniunea vamală și economică a Africii Centrale.	18 1952	Ziua luptei pentru independența Tunisiei.
4 1948	Proclamarea Independenței. Sărbătoare națională.	20 1963	Crearea forțelor armate naționale Mali.
4 1966	A fost adoptată în India „Declarația de la Taşkent” privind problema Cașmirului și relațiile indo-pakistaneze.	21 1921	A fost constituit Partidul Comunist Italian.
5 1921	S-a născut Jean, marele duce al Luxemburgului. Sărbătoare națională.	21 1941	A murit asasinat de legionari luptătorul comunist Constantin David.
5 1921	S-a născut în Elveția, scriitorul Friedrich Durrenmatt.	23 1821	Inceputul mișcării revoluționare condusă de Tudor Vladimirescu.
7 1961	A fost semnată Carta Africană de la Casablanca.	24 1859	Infăptuirea Unirii Principatelor Române prin dubla alegere ca domn a lui Alexandru Ioan Cuza
9 1922	S-a născut Ahmed Seku Ture, președintele republicii Guineea.	25	Ziua internațională de solidaritate cu popoarele arabe.
10 1946	A avut loc la Londra prima sesiune a O.N.U.	26 1950	Proclamarea Republicii India — Sărbătoare națională
10 1951	A murit scriitorul american Sinclair Lewis, laureat al Premiului Nobel (n. 7.II.1885).	28 1946	A fost creată Uniunea ziaristilor din R.D. Germană.
11 1946	Proclamarea Republicii Populare Albania	30	„Ziua martirilor” în India. În amintirea lui Mahatma Gandhi, conducător al mișcării de eliberare a Indiei, asasinat la 30.I.1948).
12 1876	S-a născut scriitorul american Jack London (m. 1916)	31 1968	Proclamarea independenței Insulei Nauru

CUM NE VĂD CITITORII

DACĂ ÎN CLIMATUL presei actuale a dispărut convenția comodă și exagerat de „pitorească”, romanțată fals: „publicul este o hidră cu multe capete, nu poți ști niciodată care e hrana lui preferată”; dacă, prin intermediul sondajelor, al paginilor dedicate scrisorilor și sesizărilor, al discuțiilor și întîlnirilor, profilul cititorului începe să depășească stadiul unei diagrame produse de ordinatoare, nu tot același lucru putem spune despre imaginea exactă a ziaristului în ochii celor care îi urmăresc, uneori zilnic, activitatea profesională.

Cum ne văd cititorii? — este o întrebare sub semnul căreia se nasc încă o serie de incertitudini în maniera de abordare a problemelor, uneori poate chiar în structurarea întrebărilor puse unor interlocutori ocazionali. Între ziaristul paladin fără teamă și prihană, menit să îmbrățișeze cu succes chiar cauze pierdute, între omul-orchestră care poate soluționa rapid probleme personale cărora noi nu le găsim

cheia în viața cotidiană, și profesionistul detașat, pentru care durerile și speranțele altora sînt, în primul rînd, materie primă pentru „materiale” mai interesante, desigur că există loc destul lăsat interpretării și stabilirii unui contur mai realist.

Experiența acumulată într-un domeniu de activitate de rezonanță publică, implicînd relațiile complexe și, totodată, constante contingente cu mass-media și în mod special cu presa, ni s-a părut un criteriu riguros, pentru ca răspunsurile obținute să aibă ponderea și semnificația necesară. În consecință, ca să putem aduce o contribuție cît mai utilă la definirea imaginii ziaristului în ochii cititorilor, la aria pe care ne socotesc obligați să ne mișcăm, sau cum își imaginează viitorul profesiei noastre, ne-am gîndit să adăpostim în aceste pagini dialoguri cu personalități din țară și de peste hotare, cunoscute pentru creația și realizările lor în știință și artă.

TEORETICIAN AI DREPTULUI, versat în subtile dezbateri ale principiilor care reglementează relațiile între state, profesorul **Jean Dupuy**, de la catedra de drept internațional a Facultății din Nisa și secretar al Asociației internaționale din acest domeniu, ne-a formulat lapidar opiniile sale, în calitate de prim interlocutor.

— Care sînt, după dv., posibilitățile și modalitățile de care dispune ziaristul pentru a forma și influența opinia publică?

— Desigur, prin activitatea mea profesională, sînt axat pe problemele internaționale și pot aprecia mai precis aportul adus de presă la cunoașterea și la urmărirea evoluției lor. Dar asta nu înseamnă că nu acord, în calitate de lector, și o atenție susținută modului cum se reflectă în paginile ziarelor problemele de interes național și chiar local. Toate aceste lecturi îmi permit să spun că, după mine, **calitatea-cheie cerută de activitatea unui ziarist este aceea de a sesiza actualitatea** — și, din acest punct de vedere, îmi pare poate una din

din cele mai dificile profesii, în complicata viață modernă. Este asaltat zilnic de atîtea evenimente, încît îmi închipui că devine o mare dilemă, uneori, să îl alegi pe cel mai semnificativ, pe cel destinat să aibă consecințe și o evoluție mai decisivă. Aș spune că, sub ploaia de fapte care se adună strop cu strop, din oră în oră, ziaristul se află în pericolul de a deveni un aventurier al cotidianului. Din tot ceea ce află, un fapt poate furniza o informație de 24 de ore sau, dimpotrivă, să angreneze un întreg lanț de cauzalități, cu vaste implicații.

— Înseamnă că acordați un rol selecției, capacității de a renunța la secundar...

— Da, este o discernere care trebuie să fie făcută sub presiunea urgenței, și tocmai ea acordă ziaristului un rol frumos, emoționant. Mai ales cînd este vorba de judecarea situației internaționale, de semnificația unui act de guvernămînt, unei luări de poziții a unui stat, se presupune nu numai o înaltă conștiință profesională, ci și o solidă informație istorică, științifică

— și mult fler, intuiție, aceasta fiind latura artistică a profesiei, pe lângă cea tehnico-științifică — și dozarea lor este foarte delicată, cere multă luciditate.

Din toate cele spuse de mine, rezultă clar că ziaristul dispune de o mare capacitate de a influența opinia publică, ba chiar îi revine un rol educativ apreciabil. **Ar trebui să fie** — și aici intervine și propria mea experiență la catedră — **un profesor „pentru toate”, dar deloc plicticos, un „domn care dă o interpretare”.** Și acest sens domină aspectul artistic al profesiei, fiindcă forța de influențare depinde mult de modalitățile folosite pentru prezentarea evenimentului discutat, de felul cum situează cadrul, contextul.

Consider deci că ziaristului îi revine o misiune cu atît mai serioasă, cu cît și cititorul este asaltat de același noian de evenimente, dar nu are timpul necesar unei selecții judicioase, cu atît mai puțin să-și procure elementele indispensabile unei aprecieri rapide.

— **Cum ați trasa dv., „portretul-robot“ al unui gazetar ideal?**

— În mare parte, primul meu răspuns stabilește și ceea ce ar intra în „portretul-robot“ al gazetarului aproape ideal..

Ziaristul trebuie să aibă un mare spirit de analiză, să știe cum să folosească un limbaj suplu, lapidar, pentru oameni grăbiți, dar totuși inteligenți, cu un anumit grad de instrucțiune — ca să le ridice nivelul.

În țara mea, Franța, de pildă, unele ziare sînt convinse că exercită această influență, o misiune socială, și este grav dacă se înșeală. Dar chiar și atunci, totul e dacă s-au înșelat fiind de bună credință. Dl. Beuve-Méry, fondatorul lui *Le Monde*, cu care am fost prieten intim, era unul din acești ziaristi.

În trasarea dimensiunilor unei probleme, în definirea unui ansamblu de situații, ziaristul mai trebuie să **țină seama permanent de o realitate: cititorul mediu de astăzi știe mult mai multe decît altădată, se poate deci proceda mai nuanțat.** Totodată, din arsenalul lui profesional nu poate lipsi, pentru multe împrejurări, **darul de a fi și amuzant** — vă mărturisesc din experiența mea de la catedră, că în procesul de instruire a tinerelor generații, această calitate e prețioasă... Așadar, ziaristul e și el un om care **simplifică cu claritate, vulgarizează fără a fi vulgar.**

— **„Străvechea înțelepciune a lui Horațiu rămîne valabilă: omne tulit punctum/qui miscuit utile dulci...”**

— Poate aș defini mai precis: ziaristul este un **traducător** al unor probleme complexe — altfel nu mai are sens noțiunea de opinie publică.

— **Ne-ar interesa și părerea dv. asupra modului în care s-ar putea stabili mai eficient bazele colaborării dintre presă și cititori.**

— Ultimul punct pe care mi-l propuneți este și el rezultanta celorlalte două. Dacă ziaristul cunoaște bine acest improvizat „cod profesional“, cititorul se atașează, devine un adevărat amic, și cred că **pe acest factor activ se poate întemeia cea mai fericită colaborare.** Fiecare cititor, cu preocupări și „hobbies“ particulare, știe precis unde să găsească, în corpul ziarului, genul de lectură și domeniul de informație căutat.

Totul este ca cel care semnează să capete o „cotă personală“, să fie **deținătorul unei reputații întemeiate de expert în domeniul lui**

chiar dacă nu poate fi infailibil. Așa se naște un fel de dialog indirect — uneori subliniat de scrisori de adevziune, de completare a unei anumite opinii exprimate de ziarist — și articolele acestuia încep să pătrundă în cămine ca un cuvînt al unui personaj devenit familiar.

Bonomia energetică, intervențiile la obiect — uneori cu un caracter polemic care împiedică statornicirea autoliniștirii — l-au făcut cunoscut, în ultima vreme, unui public mult mai larg pe prof. univ. **Petru Vancea**, membru corespondent al Academiei de științe medicale, ale cărui excepționale merite științifice au fost încununate anul acesta de alegerea sa ca vicepreședinte al Asociației internaționale de oftalmologia muncii și membru al prestigioasei Academii Leopoldine.

— **Care credeți că ar fi, după dv., trăsătura predominantă, tipică, în activitatea ziaristului?**

— Viața omului se desfășoară, cînd este vorba de timp, în cuprinsul unei zile, al unei săptămîni, al unei luni, al unui an, programat sau nu. Uneori, ea se desfășoară în funcție de viitor, adică de perspectivă istorică, idealuri și speranțe de tot felul.

Paradoxul existenței ziaristului, trăsătura tipică pentru el, este că, deși activitatea lui se desfășoară zilnic, **trebuie să umple conținutul zilei cu evenimente curente din toate domeniile de activitate umană și cu toate problemele de perspectivă, consemnînd chiar aspecte profetice ale spiritului omenesc.** Ca aparat informator, se aseamănă cu istoricul, și cu futurologul iar ca formă de manifestare seamănă cu artistul.

În viața omului, ziua are cea mai mare densitate spirituală și ziaristul este chemat să se miște cu știință și artă în meandrele ei.

Ziaristul trebuie să îmbine în persoana sa istoricul, artistul și vizionarul: analiză spectrală a evenimentelor, descriere, construcție logică și capacitatea de a formula norme și idealuri care să formeze conținutul viitorului.

— **În ce măsură poate fi ziaristul ecoul sau ghidul opiniei publice?**

— Consemnez două poziții: modelarea acestei opinii prin aparatul său de idei și exprimarea opiniei publice ca exponent al acesteia; ziaristul poate avea o funcție de grădinar harnic, prin eliminarea exceselor și imperfecțiunilor și prin cristalizarea adevărurilor produse de conștiința maselor.

Oricît de categorice și de limpezi sînt interesele maselor, formularea lor anonimă nu întrunește întotdeauna criteriile de obiectivitate.

— **Cum vedeți, practic, pregătirea profesională a ziaristului?**

— În ceea ce privește pregătirea intelectuală, repet, că **ziaristul trebuie să fie un om polyvalent**, altfel exercițiul meșteșugului lui devine o treabă dificilă, arta lui fiind caracterizată prin vastitatea cunoștințelor sale. Dacă ținem seama de natura lirică a pamfletului, care aparține genului liric, îl putem compara pe pamfletar cu un scafandru — comparația aparține lui Balzac — care se coboară pînă în străfundurile corpului social, întorcîndu-se încărcat de adevăruri și erori, de murdărie și puritate, arzînd murdăria în cuptorul indignării lui morale. În principiu, orice moralist trebuie să fie un om moral. Numai așa autoritatea sa este eficace. Oameni puri sînt destui, dar lipsa lor de participare la dezbaterile civice îi situează în afara lucrurilor, ei alunecînd naiv peste vicii și virtuți.

Și pentru a sublinia funcțiunea morală a presei, folosesc comparația făcută de un ziarist român: presa seamănă cu gura leului de la palatul dogelui, în care fiecare cetățean putea să arunce o plîngere cuprinzînd un interes personal, o nedreptate personală sau aspecte negative ale vieții colective și ale actelor de guvernămînt — cu deosebirea că astăzi ea dispune de un potențial mai mare de a păstra obiectivitatea necesară.

— **De ce factori credeți că depinde eficacitatea colaborării dintre presă și cititori?**

— Ca să fie eficientă, colaborarea dintre presă și cititor presupune existența a doi parteneri activi.

O colaborare sistematică este greu de realizat, dată fiind complexitatea vieții sociale moderne. **Complexitatea sistemelor de informare cunoscute azi impune formula presei în continuă mișcare, cercetătoare, al cărui centru de greutate stă în aparatul ei.** Bineînțeles, informațiile întîmplătoare trebuie doar să le completeze pe cele sistematice, criteriul de selecționare fiind același: valoarea socială a faptului cercetat, adică semnificația lui, desprinsă din raportarea lui la legile generale care alcătuiesc ansamblul.

Anchetă realizată de

Eugen B. MARIAN

DEZBATERI:

PROFILUL PRESEI LOCALE

MIȘCARE PERPETUĂ

GH. SECUIU

redactor șef al ziarului „Steagul roșu” — Ilfov

OFENSIVA viguroasă, uneori violentă, a frontului științific a înaripat, cu ale ei impulsuri, pînă și cele mai desăvîrșite cuceriri ale gândirii umane, deschizîndu-le căi nebănuite spre perfecționare și progres, iar capacitatea omului de a cunoaște, înțelege și pătrunde în tainele noilor cuceriri a însoțit îndeaproape performanțele științei. Astăzi nu mai simțim nevoia să explicăm detaliat fazele procesului tehnologic de folosire a razelor laserului, nici să descriem fenomenele ce se petrec într-un reactor nuclear. După aselenizarea omului și după ce am văzut roca lunară, ar fi inoportun să mai vorbim despre Lună numai în maniera în care ne-au obișnuit poezii. Trăim, așadar, epoca comunicărilor de mare precizie și concizie, epocă a impetuozității revoluții tehnico-științifice. Astăzi cititorii se află într-o joncțiune permanentă cu tot ce este nou în lume, grație imensului arsenal al mijloacelor de informare care îl însoțesc permanent — acasă, la muncă, pe stradă, la volanul autoturismului etc.

Evident, presa participă cu stăruință la fertilizarea căilor pentru dezvoltarea procesului de înnoiri profunde, proces care nu este scutit deloc de obstacole, uneori vizibile, alteori ascunse și dure. Practici perimate, care frînează vasta activitate pentru modernizare și perfecționare, mentalități care nu se aliniază frontului dominant al moralei noastre socialiste, „poluînd” atmosfera morală dintr-un loc sau altul stînjenesc, de bunăseamă mersul înainte. Ziarul, cu largile posibilități de care dispune, operează

eficient pentru extirparea frinelor din calea progresului, contribuind la crearea unei opinii necruțătoare față de tot ce este perimat și dăunător.

Ziarul „Steagul roșu”, organ al Comitetului județean Ilfov al P.C.R. și al Consiliului popular județean, aflat într-o competiție directă și în același timp stimulative, cu celelalte mijloace de informare în masă: presa centrală, radio-ul, televiziunea etc., și-a cîștigat, prin eforturile depuse de colectivul redacției, un binemeritat credit în rîndurile cititorilor săi de care se simte legat prin multiple fire.

Dezvoltîndu-și particularitățile proprii presei județene, redacția ziarului „Steagul roșu” este convinsă că obiectivul fundamental al activității sale — obiectiv ce se desprinde cu claritate din spiritul profund înnoitor promovat de Congresul al X-lea al P.C.R. în toate sectoarele de activitate — este prezența permanentă și nemijlocită în uzină, șantier, schelă, cooperativă agricolă, întreprindere agricolă de stat, casă de cultură, școală, primărie, institut de cercetări, cenaclu, în organizațiile de partid și de masă, într-un cuvînt în toate verigile activității materiale și spirituale — acolo unde hotărîrile partidului și guvernului, legile țării, se traduc în viață, unde prevederile planului se materializează în produse, acolo unde se edifică trăsăturile morale ale omului nou. Aceasta este, după opinia mea, trăsătura fundamentală a ziarului județean. De aici decurg atributele care-i definesc profilul și îi determină maniera de abordare a problemelor.

Este de la sine înțeles că aria tematică și importanța acordată unui aspect sau altul emană din obiectivele majore ale activității Comitetului județean de partid.

Preocupat de abordarea unor forme publicistice mai atractive și eficiente, forme care să sporească rolul ziarului de instrument de comunicare directă cu cititorii, colectivul redacției a inițiat cîteva rubrici în cadrul cărora a organizat o dezbatere largă, aprofundată, asupra unor probleme de maximă importanță pentru perfecționarea activității din județ. Bunăoară rubrica: „Sînteți mulțumiți de eficiența activității economice din unitatea dv.?” ne-a permis o confruntare fructuoasă de opinii ale cadrelor de conducere din economie, o abordare amănunțită a fenomenelor care mai frînează creșterea eficienței economice în întreprinderi industriale. De asemenea, la rubrica: „Două moduri de organizare și gospodărire a avutului obștesc” pe care ziarul a susținut-o la indicația biroului județean de partid, s-au dezbătut pe larg inițiative valoroase ale unor unități coöperatiste fruntașe, precum și aspectele negative, lipsuri în organizarea muncii, în gospodărirea avutului obștesc, subliniindu-se daunele pe care aceste neajunsuri le aduc unității respective și fiecărui coöperator în parte.

Problemele de importanță deosebită pentru activitatea de educare și pregătire profesională a tineretului și-au găsit loc pentru dezbateri fructuoase în paginile tineretului, publicate periodic de ziar. De asemenea, pentru vasta activi-

MIȘCARE PERPETUĂ

tate culturală ce se desfășoară în județ, începând cu acțiunile organizate de cluburi, cămine culturale, biblioteci și pînă la creațiile literare ale membrilor cenaclurilor se rezervă periodic o pagină intitulată „7 arte”, pagină care, prin maniera sobră și aprofundată în care tratează temele culturale și artistice se bucură de un înalt prestigiu în rîndurile cititorilor.

Lunar, redacția elaborează o pagină de știință în coloanele căreia sînt prezentate rezultate ale institutelor de cercetări ce activează în județul nostru, în special acele creații care au o largă aplicabilitate în unitățile productive, precum și probleme majore ale cercetării științifice aflate în studiul savanților de renume mondial.

În rîndul cititorilor noștri se bucură de aprecieri elogioase materialele publicate în cadrul paginii „La sfîrșit de săptămînă”. Catrene cu dedicații, foiletoane satirice, cronici rimate etc., sînt genuri publicistice care, alături de caricaturi, oferă paginii un plus de atractivitate și, am sublinia noi, un mai ridicat grad de eficiență a criticii care bicuiește usturător unele manifestări negative din activitatea întreprinderilor și instituțiilor din județ.

O activitate deosebit de importantă pentru redacția ziarului nostru și care se întinde pe o largă arie tematică, o constituie munca cu scrisorile și sesizările oamenilor muncii. Lunar primim circa 400 corespondențe, scrisori și sesizări ale cititorilor din județ. O bună parte din acestea se referă la relațiile cetățenilor cu instituții și organizații economice, comerciale, obștești și de stat. Rezolvarea problemelor ridicate în scrisori solicită din partea redacției un volum mare de muncă însoțită de o mare responsabilitate. În ideea de a face această activitate — importantă și voluminoasă

pentru condițiile unui ziar județean — cît mai eficientă, săptămînal publicăm rubrica „Am primit sesizările dv., iată răspunsurile organelor în drept”. Însoțind răspunsurile publicate cu note ale redacției și caricaturi, ziarul ia atitudine combativă față de manifestările de birocratism, de tărăgănare și uneori de dispreț ale unor lucrători din instituții de stat și organizații obștești din județ. Adăugînd la acestea cele publicate la cererea cititorilor, în cadrul rubricii „Curier juridic”, precum și răspunsurile trimise direct unor cetățeni care solicită lămuriri mai detaliate referitoare la aplicarea unor prevederi legale, apar mai pregnant dimensiunile participării ziarului la rezolvarea problemelor cetățenești.

Pe linia legării mai strînse de problemele specifice județului, de cerințele întemeiate ale cititorilor noștri, redacția ziarului „Steagul roșu” este serios preocupată de continuarea și îmbogățirea unor acțiuni care și-au dovedit eficiența și aici am enumera anchetele pe teme cetățenești, mese rotunde — dezbateri pe probleme economice concrete din unitățile industriale și agricole.

Un loc aparte în preocupările redacției pentru perfecționarea propriei activități îl va ocupa tratarea problemelor vieții de partid din județ. Felul în care ziarul s-a ocupat de aceste probleme deosebit de importante, a făcut obiectul unei analize într-o ședință a Biroului Comitetului județean de partid. Aceasta ne-a permis să vedem mai clar necesitatea unor îmbunătățiri substanțiale a modului în care urmează să fie tratată în ziar activitatea multilaterală a organizațiilor de partid din județ. Desigur, eforturile noastre se vor îndrepta, în primul rînd, spre alegerea și selecționarea temelor ce urmează să fie abordate, teme care într-adevăr să-și justifice dezbaterile în ziar, prin importanța politică, socială pe care o au.

În al doilea rînd, materialele publicate să ridice probleme ce merită realmente să fie în atenția organizațiilor de partid, nu cum se mai întîmplă încă: relatări plate, șterse despre unele acțiuni de mică importanță. În același grad ne preocupă oglindirea activității organelor locale de stat. Stilul de muncă al primarilor, al comitetelor executive, în strînsă legătură cu competențele sporite ce le-au fost acordate, va constitui tema dominantă a materialelor din acest domeniu publicate de ziar.

Un sector care se cere substanțial îmbunătățit este cel privind informația, știrea de interes larg cetățenesc; spațiul pe care redacția îl acordă informațiilor de acest gen este nesatisfăcător, atenuîndu-se una din funcțiile de bază ale ziarului, aceea de informare a cititorilor cu noutățile care prezintă real interes pentru cei care cumpără și citesc ziarul. La realizarea acestui deziderat redacția va apela la sprijinul activ al colaboratorilor externi și corespondenților voluntari, întrucît numărul redus al redactorilor ce lucrează la un ziar județean nu va putea să cuprindă vasta arie a informațiilor produsă de viața cotidiană a județului. Paralel, socotind a fi de importanță deosebită maniera în care sînt redactate informațiile, ne preocupăm realizarea lor într-un stil viu de comunicare directă cu cititorul, care să permită sesizarea rapidă și temeinică a importanței și semnificației sociale a faptului relatat.

Ancorată statornic în dinamicul proces de perfecționare a activității ce se desfășoară în toate sectoarele vieții economice, politice, sociale, științifice și culturale, chemată să oglindească în coloanele ziarului acest proces, redacția ziarului „Steagul roșu” este convinsă de necesitatea perfecționării propriei activități și este hotărîtă s-o facă permanent și eficient.

DEZBATERI:

PROFILUL PRESEI LOCALE

OGLINDĂ A VIEȚII

Ing. ION RETEGAN

redactor șef al ziarului „Pentru socialism“ — Maramureș

ZIARUL JUDEȚEAN, prin însăși rolul pe care-l are, ca instrument activ de lucru al organelor locale de partid și de stat, este și trebuie să fie o oglindă fidelă, o cronică vie, autentică, a întregii activități politice, economice, social-culturale care se desfășoară pe teritoriul respectiv. Firesc, problematica specifică județului, ca și inițiativele și modalitățile de abordare a acestora dau fiecărui ziar o notă distinctă, îi modelează un profil propriu, așa zice că-l individualizează în peisajul bogat și divers al presei noastre locale.

Este, indiscutabil, bine-venită inițiativa revistei „Presa noastră“ de a pune în dezbatere — mijlocind, în felul acesta, un fructuos schimb de experiență, de idei, de opinii — chestiuni de o stringentă actualitate privind atributele ce caracterizează personalitatea și profilul presei locale. Luările de cuvânt consemnate în coloanele revistei au insistat, mi se pare, mai mult pe chestiuni de principiu, teoretice — utile, e drept, și acestea — dar cred că în cadrul dezbaterii ar trebui să-și găsească un loc mai larg și aspectele concrete ale modului cum s-a acționat, în fiecare redacție, pentru a scoate din anonimat, din clișeu, profilul ziarului. Mă gândesc, îndeosebi, la acele laturi care privesc viața internă de redacție, la inițiativele, căutările colectivelor redacționale, la investiția de originalitate, de inventivitate ce se realizează pentru definirea și susținerea profilului gazetei. Cred că astfel de chestiuni ar atrage un interes mult mai mare acestor discuții.

În acest context, colectivul ziarului „Pentru socialism“ din Baia Mare, care nu de mult a sărbătorit două decenii de la apariția primului

număr, s-a străduit — în ce măsură a a reușit o pot spune cititorii noștri — să găsească forme și mijloace eficiente de abordare a problemelor specifice județului Maramureș, găzduind, în coloanele sale, inițiative izvorite din munca multoasă a colectivelor din minele, uzinele și fabricile maramureșene, de pe șantiere și ogoare. Ele au avut un larg ecou în mobilizarea oamenilor muncii, a energiilor lor creatoare în acțiunea de valorificare a resurselor locale, a rezervelor interne ale producției, de creștere a eficienței activității economice, și a tuturor activităților sociale.

Nu ne propunem să facem un inventar al tuturor inițiativelor, al „materializării“ lor în coloanele ziarului, al rubricilor permanente, ca și al varietății genurilor gazetărești folosite, ci să reliefăm ideea că Maramureșul fiind un puternic centru minier și al metalurgiei neferoase — domenii în care muncesc peste 30 000 de salariați, — era și este de datoria noastră de a ne îndrepta atenția, cu precădere, spre acest sector important. Ne-am pus întrebarea cum să acționăm, ce modalități să adoptăm pentru ca cititorii să fie cât mai bine informați despre tot ceea ce se petrece în minerit, să generalizăm experiența bună acumulată de mineri, să luăm poziție față de neajunsurile ivite? Desigur, înainte de a porni la investigații, la acțiuni palpabile, am analizat forțele de care dispunem în redacție. Faptul că la secția industrie în specialitatea respectivă aveam un singur redactor, iar aria problemelor era largă, ne-a determinat să întărim secția cu cadre noi, bine pregătite profesional, cu vocație pentru gazetărie. În redac-

ție a fost angajat un specialist — un inginer minier. Având deci doi redactori inimoși, pasionați, ne-am putut permite să trecem la aplicarea citorva inițiative, acțiuni cu ecou în rîndul colectivelor din minerit. Din investigațiile făcute în exploatarea miniere, ca și în urma unor consfătuiri cu specialiști, cu mineri mai vechi în muncă, s-au desprins câteva idei interesante, pe care am căutat să le dezbaterem în coloanele ziarului, să asigurăm continuitatea aplicării lor.

De pildă, ani de-a rîndul multe echipe de mineri nu-și realizau integral, lună de lună, normele. Consecințele nefavorabile, cu multiplele implicații, le cunoaștem. În urma schimburilor de păreri din redacție, am lansat inițiativa: „Toate echipele de mineri cu planul zilnic depășit!“ Măsura a prins viață în colectivele de mineri, la locurile de muncă, s-a dovedit eficientă, viabilă. Era un bun câștigat. De la o etapă la alta lucrurile mergeau mai bine, scăzînd în mod evident numărul echipelor care rămîneau sub plan. Dar, pe parcurs, a apărut un alt fenomen: sporea diluația minereului. Ca urmare, calitatea acestuia scădea. Noi căutări și frământări, confruntări cu realitatea. Și de data aceasta formula s-a găsit. Calitatea producției nu viza însă numai mineritul; era o problemă comună pentru toate domeniile de activitate. În cadrul ședințelor de analize pe întreprinderi, efectuate de Comitetul județean de partid, s-au semnalat unele neajunsuri în privința calității producției. Se înregistrau refuzuri, rebuturi, remedieri, care cîntăreau greu în balanța activității economice. Consultînd o seamă de activiști de partid și

specialiști din unitățile economice, am reținut necesitatea înființării unei rubrici intitulată „Cu fața spre calitate”. Articolele publicate în spațiul ei — tratând despre experiența pozitivă dobândită, luând atitudine față de lipsurile manifestate în domeniul îmbunătățirii calității produselor — au stîrnit o largă dezbateră în colectivele de muncă din minerit, din sectorul forestier, din construcții și altele.

O bogăție cu pondere importantă în economia Maramureșului o constituie sectorul forestier. Răspunzînd unor întrebări majore, puse de documentele de partid în fața unităților din exploatarea lemnului, am lansat inițiativa „Din același volum de masă lemnoasă mai mult lemn de lucru”, care a vizat valorificarea superioară, într-un grad tot mai înalt, a lemnului. Evident, că, în egală măsură, ne-am îndreptat atenția și spre unitățile consumatoare de material lemnos, cum sînt fabricile de mobilă, șantierele de construcții, exploatarea miniere etc. pentru ca, la rîndul lor, să-și conjuge eforturile în scopul economisirii lemnului, valorificării lui superioare.

Ancorindu-ne activitatea redacțională în miezul preocupărilor actuale ale politicii partidului, am hotărît, încă de pe la mijlocul anului, să realizăm periodic pagini consacrate modului cum se îndeplinesc obiectivele din ultimul an al cincinalului, prin intermediul cărora să contribuim la mobilizarea tuturor colectivelor de muncă pentru realizarea exemplară a sarcinilor ce le revin, pentru pregătirea condițiilor optime de desfășurare ritmică a procesului de producție încă din primul an al noului cincinal.

Iată doar cîteva exemple, care, credem, conturează imaginea profilului ziarului nostru privind orientarea în tratarea problemelor economice.

În dorința sinceră, deschisă, de a reliefa aspectele mai pregnante, care frămîntă colectivul redacțional, preocupările sale esențiale, îmi dau seama că am ocolit minusurile cărora le mai plătim tribut. Am ajuns oare la epuizarea tuturor modalităților publicistice de care dispunem? Puteam să fim mulțumiți cu ceea ce am făcut pînă în prezent? Nu este loc pentru mai bine? Am fi nedrepti cu noi înșine dacă ne-am însuși un asemenea punct de vedere, o asemenea apreciere. Nu puține la număr au fost cazurile

cînd ziarul a trecut pe lîngă unele probleme de majoră importanță. În prea mică măsură, în coloanele ziarului și-au găsit oglindirea chestiuni legate de generalizarea experimentării noului sistem de salarizare, de pregătirea și perfecționarea cadrelor, de utilizarea timpului de lucru, de stilul și metodele de muncă ale consiliilor de administrație și ale comitetelor de direcție.

În altă ordine de idei este de subliniat că prin configurația sa geografică, Maramureșul dispune de certe condiții pentru dezvoltarea zootehniei și a pomiculturii. Ziarul nostru militează pentru a determina factorii răspunzători să dovedească o susținută preocupare în direcția sporirii efectivelor de animale, a producțiilor rasei brune de Maramureș — rasă cu calități biologice deosebite, extinsă și în alte zone ale țării — oglindind în același timp strădanile cooperativelor agricole de producție privind dezvoltarea pomiculturii — sursă importantă de venituri bănești.

Pornind de la premisa că cititorii doresc să fie informați multilateral, pentru a le cunoaște dorințele, preferințele, opiniile, am întreprins o seamă de acțiuni organizatorice. Printre acestea se înscriu consfătuirile care au avut loc în municipiile, orașele și comunele principale din județ, la care au participat cadre din economie, reprezentanți ai organizațiilor de partid, conducători ai unor organizații de stat și obștești. În cadrul cărora s-a făcut un viu schimb de opinii privind tematica ziarului, combativitatea și obiectivitatea articolelor critice, grafica ziarului. De altfel, asupra tinutei grafice a ziarului au fost invitați să-și sune nărerea cu prilejul unei dezbateri la redacție și o seamă de artiști plastici, arhitecți din județ. Propunerile, sugestiile, observațiile lor critice au fost de un real folos redacției în elaborarea programului său de lucru în perspectivă, precum și a planurilor săptămînale, privind fiecare număr de ziar.

Izvorul nesecat din care ziarul își reînnoiește permanent prospețimea îl constituie activitatea de zi cu zi a Comitetului județean de partid, a Consiliului popular județean, pe baza cărora ne înaltonăm principalele coordonate în munca noastră. Periodic, în coloanele ziarului sînt prezente articole semnate de activiști cu munci de răspundere din cadrul organelor locale de partid

și de stat, prin conținutul cărora se evidențiază situațiile de fapt existente într-un domeniu sau altul de activitate, prefigurîndu-se totodată și direcțiile principale în care trebuie mobilizate forțele.

Fizionomia spirituală a ziarului nu trebuie să fie îngustată prin acapararea spațiului într-o proporție exagerată de către problemele economice. Spațiul grafic al ziarului trebuie bine gospodărit, oferind cititorilor gama largă a domeniilor de informație. La loc de frunte în profilul ziarului nostru se situează și problemele vieții de partid, ale construcției de stat. Au fost abordate cu mai multă îndrăzneală și consecvență aspecte ale stilului și metodelor muncii de partid, ale propagandei și activității politico-educative de masă. În domeniul propagandei de partid, de pildă, ziarul a sprijinit Comitetul județean de partid în acțiunea de consultare largă a cursanților, a propagandiștilor privind organizarea noului an în învățămîntul de partid. S-a organizat o masă rotundă cu intelectuali din municipiul Baia Mare, cu propagandiști, s-au publicat colaborări semnate de activiști, secretari ai organizațiilor de partid, cursanți, s-au publicat de asemenea anchete și sonde care au ajutat la organizarea mai bună a formelor de studii, la sporirea conținutului de idei, a atractivității învățămîntului de partid. După noua organizare administrativ-teritorială a țării, am apreciat că este oportun să avem în vedere perfecționarea continuă a relațiilor dintre organele județene și cele comunale, orașenești și municipale. În acest scop ziarul a mijlocit în coloanele sale un larg schimb de păreri în cadrul unei rubrici dedicată obiectivului urmărit. Au fost publicate analize și anchete referitoare la modul cum sînt ajutate organele și instituțiile locale din județ în soluționarea unor probleme economice, de comerț, de învățămînt, cultură și altele.

O atenție sporită acordăm cititorilor și dezbaterii unor probleme de larg interes cetățesc. Menționăm în acest sens extinderea și îmbogățirea rubricii „Secvențe maramureșene”, permanentizarea rubricilor „Poșta juridică”, în cadrul cărora cititorii găsesc răspunsuri operative și competente la diverse probleme privind legislația în general și mai ales legislația muncii. De asemenea, prin intermediul „Curie-

Demostene Botez:

„MEMORII“

rului“, cu apariție duminicală, în-
treținem un viu dialog cu cititorii.
Multitudinea problemelor etice, mo-
rale, de larg interes civic și educa-
tiv ne-a determinat ca, săptămînal,
să publicăm o pagină „cetățeneas-
că“, cu o tematică variată, care să
răspundă cerințelor cititorilor.

Fizionomia Maramureșului este
întregită de o viață spirituală tot
mai viguroasă, ce pulsează pe ace-
ste meleaguri. Au cunoscut o con-
tinuă înflorire învățămîntul, cul-
tura, arta, se pun în valoare boga-
tele tradiții ale artei populare și
ale folclorului local — comori de o
inegalabilă frumusețe artistică. Fi-
resc, în paginile de literatură-artă,
„La ora de meditație a școlii“, pre-
cum și în cadrul rubricii „Cultu-
rale“ am căutat să oglindim preocu-
pările existente în aceste domenii,
publicînd creații originale, portret-
și profiluri ale unor condeieri din
județ, iar în ultima vreme — prin
interviurile duminicale publicate —
să reflectăm activitatea creatoare a
artiștilor plastici din județ, a inte-
lectualilor, în întîmpinarea semi-
centenarului creării Partidului Co-
munist Român. Remarcăm, de ase-
menea, editarea periodică a supli-
mentului politic-social „Maramu-
reș“, care răspunde unor cerințe
spirituale ale intelectualității și oa-
menilor muncii din județ. Numele
apărute tratează fenomenul literar,
artistic, folcloric, etnografic din
acest colț al țării, atrăgînd un nu-
măr mare de colaboratori externi
din rîndul celor mai valoroase ca-
dre, care au astfel posibilitatea să-și
afirme talentul, aptitudinile crea-
toare.

Desigur, ar fi multe de spus pen-
tru a defini preocupările colectivul-
ui redacțional, căutările sale pen-
tru a da un profil cit mai propriu
ziarului, a-l face să fie căutat de
cititori, să devină o tribună a ex-
perienței înaintate, de combatere și
prevenire a unor neajunsuri, pen-
tru a sluji scopului pe care-l are
presa de partid.

Așa cum am arătat la început,
dezbaterea din coloanele revistei
este utilă, dar credem că pentru a
spori eficacitatea ei, folositoare ar
fi organizarea unor schimburi de
experiențe, a unor „mese rotunde“
cu cadre din conducerile redacțiilor,
pe zone geografice, în cadrul cărora
să se poată lua cunoștință „pe viu“
de modul CUM se acționează, în
diverse redacții, pentru asigurarea
unei personalități distincte fiecărei
publicații locale.

APĂRUTE recent în Editura „Mi-
nerva“, *Memoriile* lui Demostene
Botez inaugurează o nouă serie de
studii: colecția de „Memorialistică“
care, publicînd lucrări — clasice și
contemporane — de mare însemnă-
tate pentru istoria literaturii și cul-
turii românești, va facilita accesul
cititorilor la valorile neperisabile
ale literaturii noastre, la cunoaște-
rea momentelor și aspectelor impor-
tante din evoluția ei. Seria, va pro-
grama volume — independente și
colective — de evocări, jurnale,
mărturisiri literare, interviuri,
amintiri, note intime, însemnări
zilnice etc., semnate de Titu Maio-
rescu, N. Iorga, Valeriu Braniște,
C. A. Rosetti, Liviu Rebreanu, O.
Goga, T. Arghezi, M. Sadoveanu, I.
Agîrbiceanu, G. Galaction, Ion Bar-
bu, I. Pillat, I. Minulescu, Cezar
Petrescu, Camil Petrescu, I. Vale-
rian, Matei Alexandrescu și alții.

Secționate în trei părți, judicios
proporționate, *Memoriile* lui De-
mostene Botez, înrudite cu jurnalul
„ținut zi de zi, îndeosebi de unii
scriitori“, cuprind relatări și „epi-
soade hotărîtoare pentru formarea
spirituală“ a poetului (copilăria,
școala, mediul din redacția revistei
Viața românească de care Demos-
tene Botez s-a „atașat ca de o mare
familie spirituală“, în sinul căreia
avea să se formeze și să se dezvol-
te ca scriitor).

Conștient că și-a făcut o nobilă
datorie față de toți „marii scriitori
și oameni de cultură“ pe care poe-
tul i-a cunoscut, dar care, acum,
majoritatea, nu mai trăiesc decît în
amintiri, și-a așternut pe hîrtie
amintirile — păstrate multă vreme
în memorie — pe care publicîndu-
le, le-a dat „o viață nouă“. Deci,
„nu dorința de a reînvia un gen li-
terar vechi“ l-a determinat pe poet
să-și scrie *Memoriile*, ci „chemarea
unui prieten la o datorie, față de
cultura noastră“ și, mai ales, față
de unii scriitori de prestigiu pe
care i-a cunoscut și a voit să-i re-
cheme din uitare.

Scrise sub forma unor evocări și
nu a unor fragmente de monogra-
fii sau capitole de istorie literară,
Memoriile lui Demostene Botez nu
vor „servi decît prea puțin istori-
cilor literari“ ci mai mult cititoru-
lui „neprofesionist“, interesat să cu-
noască viața „unei epoci și a unor
oameni care la vremea lor au in-
fluențat adînc cultura românească“,
precum: M. Sadoveanu, Garabet
Ibrăileanu, C. Stere, Calistrat Ho-
gaș, Ionel Teodoreanu, Al. O. Teo-
doreanu, M. Ralea, Al. Philippide,
G. Topîrceanu, Cezar Petrescu, Pa-
nait Istrati, D. D. Pătrășcanu, Oti-
lia Cazimir etc.

Chiar și atunci cînd faptele rela-
tate despre aceste ilustre personali-
tăți nu au calitatea unor revelații
absolute, plăcerea de a le regăsi în
împrejurări inedite rămîne totuși
vie, plină de emoție, pentru că, așa
cum spunea Ibrăileanu, „oamenii nu
mor cu totul, decît o dată cu dis-
pariția celor care i-au cunoscut“. Astfel
că, publicîndu-și *Memoriile*
Demostene Botez face ca multe fi-
guri valoroase ale literaturii noas-
tre să se afle printre noi, aducînd
totodată „un omagiu realismului în
literatură, valorii spirituale pe care
în orice epocă o creează societatea
marilor înaintași“.

Străbătute de un lirism dens,
Memoriile lui Demostene Botez sînt
însoțite de o nețărmurită prospe-
țime. Înclinarea autorului către un
lirism nostalgic și confesiune re-
trospectivă își găsește în *Memorii*
o nouă confirmare.

Aducînd — după Ionel Teodo-
reanu și M. Sevastos — una dintre
cele mai valoroase contribuții la
„cunoașterea momentului de efer-
vescență spirituală marcat de *Viața*
Românească“, *Memoriile* lui De-
mostene Botez oferă cititorului,
deopotrivă ziaristului, posibilitatea
să descopere, în ele, ca într-un ro-
man trăit „oameni care au fost“ și
care vor continua să existe în ini-
mile generațiilor viitoare.

Dumitru LAZĂR-SARAIANU

VISAM... ȘI D-AIA M-AM TREZIT!

MATTY

...VISAM că ori de câte ori deschideam paginile presei noastre cotidiene, îmi aruncam cu înfrigurare ochii pe zecile de desene umoristice, făcute de bravul nostru colectiv de desenatori, cu gândul mai puțin precis de a mă amuza dar și cu ideea foarte clară că poate mai am de învățat câte ceva.

...Visam că așteptam duminica pentru că ea aducea paginile acelea acoperite în întregime de verva noastră a tuturor.

...Visam că muream de curiozitate să vadă cum mi-a apărut desenul pe 4—5—6 coloane (dorința neîmplinită a amărăților care am avut nefericita inspirație de a încerca să existăm din această meserie) și să-l compar cu ale celorlalți.

...Visam că mă bucuram, sau că nu... Și atunci, urmau angajamentele alea sincere cu mine însumi, că data viitoare voi fi mai pe fază, mai spiritual, mai bun.

...Visam că lucram îndirjit toată săptămîna, că mă întreceam cu mine, cu ceilalți și că, uneori, reușeam.

...Visam că revistele săptămînale, bilunare sau lunare, ca prin farmec, se angajaseră într-o tainică întrecere să-și surprindă și să-și delecteze cititorii cu desene umoristice, povești fără cuvinte, comixuri etc.

...Visam că editurile, zgîndărite și ele de această sarabandă de voio-

șie, umor și voie bună, alegeau cele mai bune desene și întocmeau lunar albumașe de umor pe teme date sau numai pe autori...

...Visam că „Salonul umoriștilor“ era un eveniment așteptat cu adevărat de public și de noi: și aveam succese; că veneau ca invitați, marii desenatori umoriști ai lumii; unii ca să ne invite pe la ei, alții, ca să ne întoarcă vizitele. Și ca o atenție, ne aduceau în buzunarele lor, exemplare din presa îndepărtată conținînd desenele noastre, — iar noi, le ofeream în schimb ediții tipărite aici, cu colecții din desenele lor cele mai bune...

...Și mai visam că „Urzica“ arăta altfel — adică așa cum ar trebui — și asta, nu numai ca să țină piept celorlalte surate ale ei din București, Iași, Cluj, Timișoara, Brașov, etc....

...Mai visam că „publicitatea“ televiziunii era așteptată pentru reclamele ei animate de cei mai buni desenatori ai noștri, cu personaje devenite între timp celebre sau cu unele numai, pur și simplu, în curs de devenire...

...Mai visam și emisiuni umoristice desenate și filmate, unele chiar permanente, pe micul și chiar pe marele ecran, exact pe pinza pe care evoluau și genericele amuzante ale filmelor noastre de gen...

...Visam...

...Visam că lumea ne cunoștea, ne iubea, ne aștepta și ne mulțumea.

...Visam că făceam meseria noastră cu drag, că trăiam numai pentru ea și că puteam trăi numai din ea...

...Visam că secretarii de redacție ne căutau și noi nu-i dezamăgeam...

...Visam că ne bucuram de respectul confrăților ziariști fericiți că idei mai dificil de exprimat în scris, le vedeau transpuse în desene, mai repede, mai accesibil, mai direct, mai eficient...

...Visam că cei pe care îi interesau faptele și vorbele eroilor din desenele noastre, (ce fac și ce zic), se interesau și de noi: ce mai zicem? Ce mai facem? Ce-am mai zice să facem?...

...Visam că și noi, umoriștii, reușisem să ajutăm cit de cit la schimbarea unor moravuri; că cei răi deveneau buni, iar cei buni deveneau și mai buni...

...Visam o „Asociație a desenatorilor umoriști“ care să-și vadă singură și bine de gospodăria breslei, cu dragoste și direct, nu prin persane interpușe, fie ele chiar și juridice...

...Și mai visam că, exact acum patru ani, tot revista „Presa noastră“ a făcut o anchetă, exact tot pe problemele caricaturii, care, culmea, erau aproape tot cele de acum. ...Și d-aia ...m-am trezit!!!

FUNȚIILE DRAMATICE ALE REPORTAJULUI MODERN

Cronica

publicisticii

de V. BÎRLĂDEANU

PRECUM DRAMA contemporană a început să împrimute în tot mai mare măsură — și cu verificat succes! — elemente din arsenalul reportajului (vezi, bunăoară, „Cazul Oppenheimer“ sau „Vicarul“), cu egală îndreptățire reportajul modern se folosește nu numai de mijloacele epicii de ficțiune (ca în „Cea mai lungă zi“ sau „Arde Parisul!“), ci și de procedee ce păreau pînă nu de mult atribute exclusiv ale dramaturgiei. O elocventă ilustrare a fertilității acestei simbioze ne oferă unul dintre cei mai harnici și mai talentați exponenți ai reportajului românesc contemporan, Mihai Stoian, cu ultima sa carte apărută în colecția „Enciclopedia de buzunar“: „Război pentru inimă“.

Nu numai tehnica utilizată — o tehnică în multe privințe inedită, bazată pe intercalarea de interviuri în însăși țesătura relativă a reportajului — dar chiar concepția ce a prezidat întreaga alcătuire a cărții mi se pare de esență profund dramatică: în tot timpul lecturii celor peste trei sute de pagini ale acestui volum pasionant, ai senzația că asisti la un viguros schimb de replici pe imaginara scenă a uneia dintre cele mai senzaționale bătălii ale științei zilelor noastre, bătălia pentru salvarea inimii umane. Eroi ai acestei bătălii — fie că sînt medici, imunologi, cercetători din domenii limitrofe ale științelor biologice, fie că sînt „cobaii“ voluntari ai primelor operații de transplant al inimii — dialoghează nu numai prin replicile, schimbate adesea de la distanță, ci și prin argumentele grele de sens ale faptelor povestite în ritm trepidant de autor. De la pagină la pagină simți crescînd tensiunea conflictului fundamental dintre posibilitățile și limitele actuale ale cunoașterii, dintre năzuințele și iluziile omului contemporan cu privire la stăpînirea proceselor biologice.

Dacă ar fi să încerc definirea lapidară a nodului fundamental al acestei coliziuni de energii materiale și morale, aș arăta că e vorba, în fond, de două drame întrepătrunse — una cu caracter cosmic și cu valabilitate etern umană, aceea a strădaniilor disperate ale speciei noastre, în fapt atît de fragilă, de a supraviețui într-un univers de forțe în cel mai bun caz indiferente, dacă nu chiar ostile, iar cealaltă, cu caracter și pregnanță actuale, drama încrederii omului în propriile sale capacități creatoare, capacități cărora vertiginosele progrese ale științei și tehnicii contemporane le-au deschis noi și inepuizabile perspective, dezvăluindu-le, totodată, noi și tragice neputințe.

Unul dintre capitolele ce ilustrează în cel mai înalt grad resursele emoționale încă insuficient explorate ale reportajului dramatic este cel intitulat „O bătălie prea puțin cîștigată“. Desfășurînd pas cu pas în fața noastră filmul luptei pentru salvarea doctorului Philip Blaiberg, omul care a trăit cel mai mult — 593 de zile — cu o inimă transplantată, și întretesîndu-l cu episoade ale bătăliei pentru salvarea americanului Mike Kasperak și francezului Charles Damien Boulogne, autorul realizează, cu mijloace pur reportericești, o autentică *dramă de idei*, o confruntare aproape paroxistică între voința umană și neantul necruțător al morții. Tensiunea acestei formidabile confruntări nu este în nici un caz slăbită, ci dimpotrivă, accentuată prin „oazele“ savant dozate de amănunte aparent lipsite de tangență cu subiectul, cum sînt cele privitoare la comportarea lui Blaiberg înăuntrul și în afara spitalului de la Groote Schuur sau cele care se referă la viața mondenă a faimosului chirurg Christian Barnard, autorul primelor transplanturi cardiace. Mihai Stoian cunoaște bine unele dintre „secretele“ dramaturgiei, mai ales acela care — de la Shakespeare citire, cu bufonii săi exuberanți și insolți — legitimează îmbinarea comicului cu tragicul tocmai spre a sporii funcția cathartică a înclătării omului cu destinul (de data aceasta destinul nu are însă nimic mistic ci reprezintă forțele oarbe ale naturii, ale biologiei, în starea lor cea mai pură și, prin aceasta, cea mai absurdă). O tentă aproape dostoevskiană capătă drama de la Groote Schuur în subcapitolul „Reversul medaliei“ unde — pe temeiul mărturiilor, poate tendențioase, dar în orice caz semnificative, ale Eilenei Blaiberg — este înfățișată așa-zisa „viață dublă“ a omului care a supraviețuit aproape doi ani cu o inimă împrumutată, jucînd în public, demonstrativ, adesea spre a ostentație, rolul însănătoșitului definitiv și irevocabil și tănuind de ochii opiniei publice suferințele inimaginabile ale unui organism iremediabil șubrezit.

Întreaga țesătură a cărții lui Mihai Stoian tinde a furniza un argument convingător celebrei afirmații a lui Robert Jungk, citată de autor tangențial, dar pe care aș fi văzut-o ca epigraf al volumului: „În epoca noastră, oamenii de știință sînt asemănători regilor din antichitate, eroi de tragedie. Dacă Shakespeare ar fi scris „Hamlet“ în veacul nostru, el nu l-ar fi făcut prinț, ci fizician atomist“ (la aceasta ar fi fost de făcut un singur corectiv, extinzînd mult aria științe-

lor ce presupun situarea omului într-un complex dilematic, cu obligația unor opțiuni adesea esențiale). Și dacă vorbeam mai înainte de marea dramă de idei ce se joacă în fața noastră, antrenându-ne adesea nu numai ca martori, ci și ca participanți (aceasta fiind unul dintre meritele principale ale cărții „Război pentru inimă“), trebuie subliniat că dezbateră atinge punctul culminant în capitolul pe care îl consider o autentică placă turnantă a lucrării: „În căutarea unei noi definiții a morții“. Aici replicile personajelor — iluștri savanți, ziariști, filosofi — interesează nu numai prin încărcătura de concretețe faptică precisă (deși autorul știe bine și un alt „secret“ de laborator dramaturgic, acela că nici o înfruntare, oricât de vitală, nu poate pasiona publicul decît în măsura în care depășește sfera abstracției, cufundindu-se în incandescența trăirilor nemijlocite), ci mai ales prin dinamismul înfruntării concepțiilor, pozițiilor, atitudinilor față de una dintre problemele cruciale ale științei moderne: granița dintre viață și moarte. Cu toate că înfruntarea se desfășoară pe teritoriul, în aparență de un calm olimpic, al formulelor pur științifice — fără a avea însă nimic rebarbativ pentru profan — esența ei atinge altitudinile fundamentalelor dileme morale, punînd, de fapt, în discuție însăși responsabilitatea omului de știință contemporan pentru cel mai de preț bun al umanității, viața.

Este vorba, în fond, nu de o dezbateră cu caracter academic despre tanatologie (știința ce se ocupă de definirea condițiilor potrivit cărora poate fi decla-

rat decesul unei ființe oarecare), ci de ceva infinit mai profund și mai dramatic, legat nemijlocit de viitorul transplanturilor de organe: relația dintre donator și primitor sau, mai precis, relația dintre medicul care efectuează transplantul — acel „intermediar esențial al donației“ — și cei doi factori umani care operează. Ciocnirea concepțiilor pe acest teren, ce mai plutește încă în cețurile incertitudinilor, îmbracă forme adesea violente, de un extrem dramatism mai mult decît firesc deoarece vizează înseși semnificațiile principiale ale existenței omenești. La drept vorbind, în spatele terminologiei științifice se reliefează una dintre marile probleme etice ale tuturor timpurilor, aceea a raportului dintre scop și mijloace: întrebarea, de o gravitate paroxistică, ce se degajă din dezbateră — și căreia cartea nu-i oferă un răspuns prefabricat, acesta constituind, de altminteri, un merit al autorului, care se limitează la a stimula continuarea dezbaterii în forul interior al fiecărui cititor — constă în a ști dacă se poate sacrifica conștient o viață de dragul prelungirii, deocamdată iluzorii, a altei vieți.

S-ar putea aminti și alte calități indiscutabile ale volumului „Război pentru inimă“: băgăția materialului documentar, măiestria utilizării acestuia, stilul alert, pregnant, cu adevărat dramatic. N-am insistat asupra lor pentru că țelul explicit al acestor însemnări a fost de a semnala o reușită a publicisticii noastre într-un gen de reportaj — reportajul construit dramaturgic, reportajul-dezbateră, reportajul conflictual — ale cărui exigențe sînt extrem de dificile.

DIN ACTIVITATEA CLUBURILOR ȘI ASOCIAȚIILOR

CLUBUL ZIARIȘTILOR DE POLITICĂ EXTERNĂ

● Incheindu-și activitatea pe anul 1970, Clubul ziariștilor de politică externă a inițiat vineri 18 decembrie 1970 o întâlnire cu *Eugen Pop*, redactor la revista „Lumea“, care, recent întors dintr-o călătorie în Peru și Chile, a prezentat membrilor clubului însemnările sale de

reporter intitulate „*Realități și perspective ale Americii Latine*“.

Expunerea sa, amplă și documentată, vizînd principalele aspecte ale situației economice și social-politice ale celor două țări vizitate, precum și situarea acestora în contextul problemelor comune țărilor

Americii Latine — a fost urmărită de participanți cu viu interes.

Numeroasele întrebări și păreri exprimate au demonstrat interesul gazetarilor pentru asemenea întâlniri care le oferă posibilitatea confruntării propriilor puncte de vedere despre o țară sau alta, cu acelea ale unor martori oculari.

ASOCIAȚIA PRESEI SPORTIVE

● În ultima decadă a lunii decembrie Asociația presei sportive și-a ținut ședința de sfîrșit de an în cadrul căreia Aurel Neagu, redactor șef al ziarului „Sportul“, președintele asociației, a făcut o succintă trecere în revistă a activității desfășurate de A.P.S. în cursul anului 1970.

Inaugurînd *Trofeul Fair-play* al A.P.S. din România, valoroasă inițiativă a Asociației presei sportive, membrii asociației au propus drept candidați pentru primul trofeu pe sportivii Petre Mărmureanu, Cornel Dinu, precum și echipa de fotbal C.I.L. Gherla! Cu majoritate de voturi s-a hotărît decernarea Trofeu-

lui Fair-play al A.P.S. pe anul 1970 tenismanului *Petre Mărmureanu*.

Tot prin vot au fost indicați cei mai buni 10 sportivi din lume pentru Trofeul Asociației internaționale a presei sportive.

În încheiere, au avut loc discuții și propuneri pentru activitatea asociației în anul 1971.

CUM SRIEM

de

Acad. AL. GRAUR

Vocabularul presei

LUNA TRECUTĂ, Magdalena Popescu-Marin se referă la faptul că în presă se folosesc toate stilurile limbii, ceea ce, pentru unii, ar însemna că de fapt presa nu are un stil al său. Autoarea articolului arăta că această idee e greșită. Însuși faptul că în ziare apar elemente din toate celelalte stiluri este suficient ca să putem vorbi de un stil al presei : o unitate care are puncte comune cu toate celelalte unități se dovedește chiar prin aceasta diferită de toate.

Pentru a se înțelege mai bine cum se pot folosi în presă toate celelalte stiluri, mă voi referi la vocabular : este compartimentul cel mai mobil al limbii și în același timp cel mai ușor de analizat.

Am luat cu totul la întâmplare un număr din „Scinteia“ (10 octombrie 1970) și am examinat câteva fraze din pagini diferite. Deosebiri de ton, de atitudine, sar în ochi. Iată primele rânduri din prezentarea vizitei conducătorilor de partid și de stat în două uzine (p. I, col. 1) :

„Oamenii muncii din două importante unități economice... au avut ieri bucuria de a primi în mijlocul lor pe tovarășul Nicolae Ceaușescu — prilej de a raporta succesele dobândite în îndeplinirea sarcinilor ce le revin...“

Tonul este în oarecare măsură solemn, în acord cu evenimentul prezentat. De aceea și vocabularul conține unele cuvinte ușor arhaice : *prilej, dobândite, îndeplinirea*. Nu numai într-un text științific, dar și în vorbirea curentă s-ar fi zis în loc : *ocazie, obținute, realizarea*. Sînt suficiente câteva elemente de acest fel, ca să se simtă că se scrie cu respect și cu sentimentul importanței pe care o prezintă momentul.

Într-o anchetă socială (p. II, col. 5), vom găsi de asemenea cuvinte tradiționale, dar de astă dată dintre cele rămase în stilul vorbit și impregnate de o nuanță de vulgaritate :

„— Icsulescule, bă, vezi că n-ai mai dat de mult plusuri.

— Păi dau acum, tovarășu'...

— Cît ?

— Păi... 8 000 de kilograme.

— Icsulescule, îți faci de cap...

— Da' cît trebuie ?

— Zi și tu 15 000.“

Începînd cu interjecția grosolană „bă“, continuînd cu adverbul familiar „păi“ și cu forma scurată „da“ a adverbului „dar“, cu expresia, de asemenea fami-

liară, *îți faci de cap* și sfîrșind cu formula neliterară „zi și tu“, totul evocă un mediu neinstruit, atent numai la obținerea de cîștiguri, fie și ilicite. Va spune cineva că autorul articolului nu cunoaște limba literară ? Nicidecum, ci tocmai pentru că o cunoaște a putut folosi coloritul pe care l-am semnalat și a caracterizat personajele fără să adauge alte aprecieri. Mai notez că a folosit numele *Icsulescu*, pentru un personaj desconsiderat ; de astă dată a intervenit personal cu acest cuvînt, luat din același mediu vulgar, ca să nu fie silit să scrie numele autentic. De asemenea a luat din realitate forma de vocativ familiară „*tovarășu*“ în loc de *tovarășe*.

Iată deci că elementele tradiționale ale vocabularului pot servi la scopuri opuse : marchează și solemnitatea și vulgaritatea (bineînțeles, nu aceleași cuvinte, ci de fiecare dată altele). Dar în același ziar întîlnim texte pline de neologisme, dintre care unele puțin cunoscute de masa cititorilor. Nici elementele de acest fel nu constituie un tip unitar, și aici vom avea de făcut diferențieri. Iată niște considerații privitoare la cercetarea în domeniile umanistice (p. IV, col. 2) :

„...azi, cînd beneficiem de criteriul limpezii în ceea ce privește valorificarea moștenirii culturale, cînd critica este chemată să discearnă valoarea de non-valoare, să emită judecăți și interpretări de înaltă ținută intelectuală, din perspectiva esteticii marxiste, raportul dintre document și interpretarea lui, contribuția inovatoare se cer estimate la dreapta lor însemnătate.“

Iarăși întîlnim cuvinte care în mod obișnuit nu sînt folosite în vorbirea obișnuită : *ca să discearnă, non-valoare, estimate*. De astă dată sînt termeni care ne transportă în cercurile internaționale ale gînditorilor ; sînt expresii abstracte, tipice pentru intelectuali.

Iată și un material informativ cu privire la industrie (p. III, col. 6) :

„Noile capacități de oxigen, sulfat cromic, bioxid de sulf lichid și oxid de zinc, lărgirea posibilităților existente pe liniile de fabricație a hidrosulfatului de sodiu, hexametafosfatului de sodiu și fosfatului trisodic etc. permit în acest an la Uzina chimică din Valea Călugărească să se obțină un spor important de produse.“

Și aici întîlnim cuvinte noi, internaționale. De unde însă în pasajul citat mai sus termenii speciali erau mai mult sau mai puțin cunoscuți oricărui intelectual, de astă dată, pentru a putea explica

diferitele elemente ale lexicului întrebuițat, este nevoie de cunoștințe de chimie. Sintem în plin vocabular profesional.

În numărul de ziar pe care l-am luat la întâmplare n-am găsit o rubrică sportivă. Am luat un pasaj din numărul următor (11 oct. 1970, p. V, col. 5):

„...nici nu s-au stins bine ecourile „mondialelor“ și unsprezecele tricolor ia startul în campionatul european...”

Constatăm ușor că și aici ne trebuie cunoștințe de specialitate ca să înțelegem de ce e vorba (evident, sînt mai mulți care pricep vocabularul sporturilor de-

cît pe cel al chimiei): *mondialele* = *championatul mondial*, *unsprezecele tricolor* = *echipa națională a României*, *start* = *pornire*.

Se vede astfel că fiecare activitate și fiecare grupare de persoane are în oarecare măsură alt vocabular. Iar presa, care îmbină toate preocupările și se interesează de toate tipurile de oameni, folosește și toate formele lexicale, astfel că, de fapt, vocabularul presei constituie o sinteză și este reprezentativ pentru limbă în ansamblul ei, mai mult decît oricare alt fel de manifestări orale sau scrise. În el se oglindește și evoluția pe care a suferit-o limba, o dată cu societatea pe care o servește.

Terminologia militară în presă

Căpitan de rangul 3
N. PĂDURARIU

PROBLEMELE INTERNAȚIONALE actuale interesează pe toți cetățenii țării. Fiecare este dornic să cunoască — adesea chiar în amănunt — situația politico-militară din lume. Lupta popoarelor pentru libertate, independență și pace, vastele acțiuni antiimperialiste, tratativele în vederea dezarmării generale și totale, pregătirea tineretului pentru apărarea patriei — iată câteva din problemele de mare importanță care se înscriu în această ordine de preocupări.

Mijloace de cea mai largă circulație și totodată cele mai accesibile, care permit oricînd și oricui să se informeze despre evoluția unor probleme cu caracter militar sînt, desigur, presa, radioul, televiziunea. Evident, dacă pentru marele public acestea constituie „informații” ca oricare altele, pentru militari ele au un înțeles special, constituind un element al profesiunii lor, un mijloc de îmbogățire a culturii militare. Ziare și reviste ca „Scinteia”, „Lumea”, „Magazin istoric” consti-

tuie o lectură plăcută pentru orice militar, întrucît ele abordează cu competență probleme politico-militare dintre cele mai interesante, adesea inedite. Tratarea acestora nu se limitează la publicațiile periodice, ci îmbracă și forma unor cărți, scrise pe baza unei documentări vaste, inaccesibile marelui public. Aș cita în acest sens cartea lui Sergiu Verona „Arhive secrete”, care, printre alte calități, o are și pe aceea de a prezenta competent probleme militare deosebit de interesante cu privire la cel de-al doilea război mondial.

Desigur, abordarea unei teme dintr-o specialitate oarecare presupune cunoașterea și folosirea corectă a terminologiei tehnice respective. Dar dacă pentru probleme tehnice generale există o documentație suficientă (cele două ediții ale *Lexiconului tehnic român* și numeroase alte dicționare bilingve și în mai multe limbi), pentru terminologia militară nu există practic nici o lucrare de referință, ceea

ce constituie evident un dezavantaj serios. Mai mult, dicționarele generale sînt foarte sărace în termeni militari, iar explicațiile sînt uneori incomplete sau chiar eronate. De exemplu, *Dicționarul limbii române moderne* cuprinde termeni învechiți (*arhebuză, balimez, brand, flintă, mortier*), neglijînd numeroși termeni de uz curent (*coafă, coifură, desant, hidrolocatie, traversadă* etc.). Explicațiile date cuvîntului *aruncător* sînt incomplete, iar cele date cuvîntului *mortier* nu prezintă practic nici o diferență față de *obuzier*. Termenul *fregată* apare cu explicația valabilă pe timpul navigației cu vele. Explicația dată expresiei *cap de pod* omite esențialul. Figura care însoțește cuvîntul *afet* conține o săgeată care indică doar o parte auxiliară a afetului (numită de militari *fleșă*), parte care nu caracterizează afetul iar la cele mai multe tunuri lipsește.

Există și alte aspecte ale terminologiei militare, care necesită precizări. Citind, de pildă, despre

„bombe de adâncime“, „care blindate“, „contratorpiloare“, „curăţitoare de mine“, „deplasare“, „vriilă“ sau „vase purtătoare de avioane“, vom înţelege că este vorba de *grenade antisubmarine, tancuri, distrugătoare, dragoare, deplasament, vrie* şi respectiv *portavioane*. Cuvântul „mortier“, deşi scos de multă vreme din uz, nu este de neînţeles pentru militari, care vor citi *aruncător*. Tot aşa, dacă despre o navă se spune că a acostat la „chei“, înţelegem despre ce este vorba, deşi termenul tehnic consacrat este *cheu* (cf. *Lexiconul tehnic român*), în timp ce „chei“ poate da naştere la confuzii. „Noduri pe oră“ este o expresie pleonastică şi putem citi mai simplu *noduri*, pentru că prin *nod* se înţelege o *milă pe oră*.

SÎNT ÎNSĂ SITUAȚII când cu toată bunăvoinţa, nu mai putem înţelege despre ce este vorba. Se scrie, de exemplu, despre un *pistol de calibrul 30*. Noi măsurăm calibrul în milimetri însă în cazul de faţă nu putem concepe un pistol cu un asemenea calibru. Tun nu poate fi, pentru că se arată clar că este pistol. Atunci, ce este? Explicaţia constă în aceea că în ţările de limbă engleză se obișnuieşte ca, în loc de milimetri, calibrul armelor de foc să fie exprimat în țoli (pentru tunuri) și în sutimi de țol (pentru puști și pistoale), uneori fără a se mai specifica unitatea de măsură folosită. În cazul de faţă, calibrul 30 reprezintă 0,30 țoli, adică 7,62 mm. Alte „calibre“ de acest gen folosite mai des sînt 45 (= 11,4 mm.) și 50 (= 12,7 mm).

Neînţelegeri apar și în legătură cu denumirea gradelor militare. Gradul de *maior* poartă în limba franceză denumirea de *commandant*, care dacă se traduce prin „comandant“, poate capăta cu totul alt sens. S-ar putea ridica obiecţiunea că, fiind vorba de particularităţi naţionale, noţiunile de acest gen trebuie exprimate ca în limba de origine, pentru a păstra „culoarea locală“. Acest lucru este perfect adevărat și desigur că trebuie respectat în măsura în care

este posibil (de exemplu, pentru gradele folosite în Cuba) mai ales că nici nu se poate face întotdeauna o echivalare perfectă a gradelor din diferite armate (de exemplu, la noi nu există gradul de *general de brigadă*). Sînt însă cazuri cînd traducerea ad litteram a unor termeni străini ar provoca o denaturare a sensului. De exemplu, termenul de *marină englezesc captain* trebuie tradus prin *căpitan de rangul I* (echivalent cu colonelul), nicidecum prin *căpitan*, echivalentul acestuia din urmă (în marină) fiind *lieutenant*. Tot așa, în ierarhia gradelor militare, englezescul *commander* (locotenent-colonel) este mai mare decît franțuzescul *commandant* (maior) și deci nu putem traduce ambele cuvinte prin „comandant“. Rezultă că, pentru a evita confuziile, gradele militare străine trebuie redată într-o formă cît mai apropiată de cea folosită la noi.

Unele confuzii se pot ivi și în legătură cu diferitele categorii de nave și avioane. Citim, de exemplu, că într-un port se aflau într-o anumită perioadă „4 nave de luptă, 5 crucișătoare, 12 distrugătoare și 8 submarine“. De fapt, toate aceste nave sînt *nave de luptă*, așa că cele „4 nave de luptă“ enumerate la început, alături de crucișătoare, distrugătoare și submarine, nu reflectă altceva decît o greșeală de traducere a cuvîntului englezesc *battleship*, care înseamnă *navă de linie*, în timp ce *navă de luptă* se spune *combatant ship, fighting ship* sau *warship*. Termenul englezesc *minesweeper* este tradus uneori cu „vas culegător de mine“ (Cf. *Dicționarul englez-român*, București, 1965) în loc de *dragor*, ceea ce ar putea duce la concluzia că a apărut o nouă clasă de nave, care nu mai *draghează* minele, ci le „culeg“, ceea ce în realitate nu se întîmplă. O neînțelegere similară cu cea arătată pentru navele de linie se produce atunci cînd termenul englezesc *fighter plane* este tradus prin „avion de luptă“ în loc de *avion de vînătoare*. Într-un reportaj am citit despre niște „mari-

nari“ care luptau în junglă; în realitate era vorba despre trupe de *infanterie maritimă* (în engleză *marines*), care uneori apar și sub denumirea necorespunzătoare de „pușcași marini“ (în franceză *fusiliers de marine*).

Nimeni nu poate avea pretenția ca problemele militare din publicațiile de largă circulație să fie tratate cu folosirea riguroasă a celor mai specifice cuvinte și expresii militare. Această pretenție o avem față de presa militară, pe cînd presa de largă circulație trebuie să fie pe înțelesul tuturor. Ca atare, numărul de termeni militari folosiți într-un ziar obișnuit va fi în mod necesar mai mic. Fără a fi redus însă la zero, pentru că nu se poate vorbi de probleme militare fără a folosi și cuvinte specifice. De avut în vedere și funcția educativă a ziarului, care nu numai că *informează* pe cititor, dar îl și *învață*. Nu trebuie deci să ne sfiim să folosim un termen militar (dacă este necesar) pe motiv că este mai puțin cunoscut; dacă este așa îl putem explica în paranteză sau în subsol, în cazul cînd redarea prin perifrază ar fi mai lungă. Grav ar fi dacă în locul unui termen militar s-ar inventa un altul (în procesul de traducere se mai întîmplă și asemenea fenomene). De exemplu, cînd a apărut la noi cuvîntul *sonar*, numai cei care știau englezește sau franțuzește au putut să-și dea seama că de fapt este vorba despre *hidrolocator*. Cuvîntul *logistică* (engl. *logistics*, fr. *logistique*) a apărut de cîtiva ani cu un sens nou, care nu înseamnă altceva decît *asigurare tehnico-materială*, expresie folosită de militari și pe care o poate înțelege oricine, fără a recurge la dicționare străine. (*Dicționarul englez-român* nu înregistrează acest cuvînt).

PENTRU SPORIREA eficienței vastei acțiuni de cultivare a limbii care se desfășoară în țara noastră, este necesar ca termenii militari folosiți în diferite publicații să fie cît mai apropiați de cei care se întrebunțează în armată. Aceasta va adăuga publicațiilor un plus de calitate, în interesul tuturor.

71 ține prima ședință de schemă

SERGIU FĂRCĂȘAN

Aveam niște prieteni care stăruiau ca, în fiecare an, eu să fiu acela care face reportajul de revelion. Sarcină irefuzabilă. Ce poți să-ți dorești mai frumos, decît a sărbători noul an prin muncă? Care om devotat intereselor ziarului n-ar lăsa cu dragă inimă paharul de-o parte, pentru a lua bloc notesul?

Deși mi-e frică să anticipez, se pare că anul acesta m-am ales cu altă misiune. Cu o legitimație specială, am fost autorizat să pătrund în biroul unde anii își dau munca în primire. Sînt cîteva mii de birouri, și în fiecare se întîlnesc cei doi ani din specialitatea respectivă. L-am găsit pe „omienouășuteșaptezecilea al ziaristilor“ așteptînd cu un aer nenorocit:

— Mi-e foame, a declarat el fără ocoluri, și nu știu la ce oră are de gînd 1971 să țină ședința de schemă.

— Ședința de machetă, l-am corectat eu. Ziaristica se modernizează. Schema e un cuvînt urît, înrudit cu schematismul. Machetarism însă nu există — deocamdată. Mache și Lache au murit o dată cu Caragiale. Cei de azi sînt Mache și Lache ai zilelor noastre, cu totul alții, înaintați. După înlocuirea schemei cu macheta, s-a proiectat pentru 1973 și desființarea ședințelor: în loc de ședință, i se va spune consfătuire. Ca să nu pară că durează, i se va spune scurtă consfătuire. De pe acum secretarele sînt instruite să nu mai spună „nu pot să vi-l dau, e-n-tr-o ședință“, ci „ii voi spune că îl căutați imediat ce va termina o scurtă consfătuire“. Vechile ședințe de schemă durau mai bine de o oră, pe cînd acum vom avea SCM — scurtă consfătuire de machetă.

— Și cît va dura?

— Nu e nevoie să îngreunăm textul cu atîtea cifre și amănunte.

Ajunge să precizăm că e vorba de o perfecționare.

— Mi-e foame, a scîncit iar 1970. De ce nu mai vine? La ce oră are de gînd să vină?

— La ora zero, i-am răspuns eu. Oare nu știți atîta lucru? Se aud lovituri de gong, se sting luminile, se sărută oamenii...

— Acea e schimbarea oficială — a răspuns 1970 plictisit — miezul nopții. Durează doar o clipă, țac! cît ai comutat anul. Predarea muncii însă trebuie s-o facem acum, cu zile înainte.

S-a deschis ușa și 1971 a năvălit înăuntru gîfîind.

Și-a scos un creion pixpastos ultramodern — marca „Plyvuzz“ — și un caiet de hîrtie în tiraj limitat, cu copertă cretată și celofanată, care se păstrează de obicei pentru expoziții.

— Ia s'aud! i-a zis el lui 1970. Ce articole îmi lași moștenire în portofoliu?

Pe o voce tremurătoare, 1970 — care îmbătrînea minut cu minut — a început să-i citească portofoliul. Fiecare titlu părea să-i provoace lui 1971 o suferință vizibilă, amestecată cu plictiseala.

— Altă problemă n-a mai găsit? întreba el. Ce l-a găsit să scrie tocmai despre asta?

1970 se ferea să răspundă că el însuși a stăruit ca autorul să trateze acea temă.

— Zice că e interesant, informa el prudent.

— Și cum e?

— Dacă se mai lucrează la el, merge.

Eram pătruns de admirație în fața lui 1970 și mă minunam cum de a izbutit el — într-un an — să prindă atît de bine toate tainele competenței. Într-adevăr, cînd ești întrebant de un material, nu trebuie niciodată

să spui că este foarte bun. Nici foarte prost nu trebuie neapărat, dar totuși la foarte prost riscurile sînt mai mici; întotdeauna va apărea cineva care să-i găsească lipsuri. În cel mai rău caz, se va spune că „nu-i chiar foarte prost“. Un material foarte bun stîrnește sentimentul nedreptății altor secții, altor persoane, e un fel de provocare sportivă, care iscă în colectiv o puternică emulație tovarășească pentru găsirea a cît mai multe găurele, care să arate că materialul nu era chiar atît de grozav.

„Merge, dacă se mai lucrează la el“ e însă răspunsul ideal. O redacție e întotdeauna plină de oameni zeloși, dornici să lucreze. Pe un material de cîteva pagini, care mai trebuie îmbunătățit, pot mânca o piine legiuni întregi de redactori. Dorința de a ajuta un autor să-și îmbunătățească textul — și de a pune sub semnătura lui toate îmbunătățirile care ți-au trecut ție prin minte — stîrnește o atitudine binevoitoare față de acel autor. Oftezi că muncești din cauza lui, dar îți și face plăcere că ți-ai demonstrat utilitatea socială. Am fost cîndva șeful unei secții de artă și visam să-l am în subordine pe Michelangelo și să pot să mă plîng colegilor mei și colegelor întîlnite la bufet:

— Toată noaptea a trebuit să muncesc ca să-i îmbunătățesc lui Michelangelo norișorul de sub picioarele îngerășului. E un băiat talentat Michelangelo ăsta, dar teribil de neglijent și înfumurat. Stă și colorează carnația nu știu cum, după modele nepotrivite, i-am spus să ia exemplu de la Rafael și nu vrea! Nu-ți mai spun, dragă, ce mai trag de la Leonardo da Vinci! Fiecare are cîte o latură bună, dar trebuie să-i amestec, să iau cîte puțin de la fiecare. Frescele îmi vin într-o formă foarte imperfectă și prea mari:

noaptea trecută a trebuit să iau un zid de catedrală și să-l transform într-o ușiță de altar, că nu încăpea în pagină! E adevărat că fusese planificat la proporțiile unui zid, dar nu puteam păstra rigid planurile: de aceea e planul planificat dinainte, ca să-l putem schimba.

Tot ce vă povestesc acum nu e scos din capul meu, ci ciugulit din acest schimb de experiență între ani. Sînt sfaturile pe care i le-a dat 1970 lui 1971, care îl asculta deza-probativ.

— Un material foarte bun — zicea 1970 — pe lîngă că nu este posibil, reprezintă și un act de individualism, o năruire a muncii colective. Un redactor șef adjunct spunea, pe bună dreptate: „Dacă materialul acesta e bun, atunci de ce mi-l mai dai mie la citit? Cum mai îmi justific eu salariul, nivelul, răspunderea cu care sînt investit, dacă las piatră peste piatră din construcția inițială? Eu stau în fiecare zi aici, din zori și pînă în noapte. Forța mea se exprimă tocmai în această forță de a șede. Specialitatea mea nu e nici scrierea de versuri, nici cîntatul la armonică, nici documentarea, nici predarea unor indicații, nici inițierea unor teme noi. Punctul meu forte este figura de victimă care stă de dimineața pînă seara să refacă materiale extrem de proaste. Nimeni din toată redacția nu poate să stea atîta ca mine. Pe unii îi mîncă tălpile să meargă pe teren sau la barul „Triumf” sau să întărească viața de familie, și nimeni — nici măcar două schimburi de portari, puse cap la cap — nu rezistă să stea atîtea ore la rînd. Dacă încep să primesc materiale bune, sînt pierdut. Trebuie să mă reprofilez, să devin mobil, să-mi scot sloiurile de pe obraz, să scap cîte o vorbă bună despre unul sau altul, să trec la niște eforturi de apreciere — cînd da, cînd nu — care mă depășesc. E mult mai practic să zici *nu*, tot timpul *nu*. Orice observații vin, înseamnă că ai avut dreptate. Devii astenic, e drept, dar constai cu mulțumire cum, după o vreme, toți cei din jur devin nevrozați. Între astenie și nevroză se capătă astfel un stil unitar de muncă.

— Aceste metode vor trebui schimbate din temelii! a strigat 1971. Voi face ordine. Iar tonul dumitale, dragă 1970, este de un scepticism rușinos. De ce nu recunoști că situația se poate îndrepta?

— Ba cum să nu recunosc! a răspuns 1970. Tocmai asta voiam să descriu: experiența pozitivă. Spu-

neam că, în timp ce materialele foarte bune — presupunînd că ar putea exista — ar fi o expresie a individualismului și o năruire a muncii colective, cele din categoria „merge, dacă se mai lucrează” sînt un liant al spiritului colectiv, un ciment al solidarității între redactori. „Și tu ai pătimit la materialul acela?” se întrebă ei cu simpatie, întîlnindu-se la bufet.

„Eu i-am băgat exemple concrete” — spune fericit un corespondent din provincie. „Eu i le-am scos, că eu eram cu varianta a treia”, adăugă altul. „Ah, domnule — se amestecă un al patrulea — cînd le-ai scos, de ce nu mi-ai spus și mie unde le-ai aruncat, că am stat la trei noaptea să bag patru exemple la pagina cinci!”

Acest spirit de întîlnirilor și recunoașterilor reciproce dintre conlucrători o caldă putere umană:

— „A ta era fraza aceea care începea cu „nu este întîmplător faptul că...?”

— „Hoțule, mi-ai recunoscut stilul individual, sigur că eu! Dar ia spune, tu ai copiat pasajul acela dintr-un articol publicat de mine în 1963?”

1970 s-a oprit din vorbă, cu ochii aburiți de emoție, și a adăugat:

— Cunosc redactori care au căpătat locuință individuală sau au plecat de trei ori pe an în străinătate datorită calificării deosebite în această direcție: unul, în 11 luni (o lună avusese concediu de odihnă) a adăugat de 523 ori cuvîntul *pasionant* în 124 articole diferite, între care de 81 de ori în titluri sau subtitluri, realizînd astfel cel mai înalt procent de pasiune a anului. Alții luptă încă. Cunosc un tînăr în vîrstă de 24 de ani care a pus pariu că va reuși să obțină ca în ziarul unde lucrează el, mai mult de jumătate din materiale să aibă titluri mai mari decît articolul propriu-zis. Teoria lui este că 1) un material nu poate fi niciodată lăudat și că 2) tot ce poți obține de pe urma unui material este să te alegi cu severe observații critice. Corolarul logic este că interesul suprem în publicarea unui material este să faci citirea lui inutilă. Dacă spui totul din titlu, elimini necesitatea citirii lui și probabilitatea observațiilor. Autorul acestei teorii este combătut de un altul, un adjunct în vîrstă, care nu-i contestă observațiile, dar susține că metoda titlurilor nu e soluția ideală, ci că are el o soluție și mai bună. „Eu — zice el — le recomand tuturor șefilor de secție din subordinea mea să folosească articolele vechi,

care au mai apărut cîndva și n-au fost întîmpinate de observații, ideile vechi, cu care lumea a avut timp să se obișnuiască. Un colaborator, de pildă, mi-a adus un articol cu titlul: „Noutățile transporturilor în anul 1970”. I l-am dat la refăcut, recomandîndu-i un articol pe care îl vizasem spre apariție în 1963, și care era luat dintr-o sursă sigură a anului 1958. Un altul, se apucase să înșire tot ce-i spusese specialiștii, într-o anchetă intitulată: „Cum ați folosit în 1970 calculatorul din raza dumneavoastră de activitate?” Fi-rește, i-am dat în cap cu ancheta lui nătîngă și l-am pus să studieze un articol apărut în 1959 cu titlul: „Importanța folosirii calculatoarelor în economie”. Teoria adjunctului respectiv este că, orice temă ai avea de tratat, trebuie să respecti o anumită înșiruire. De pildă, s-a dat în folosință podul de la Vadul Oii și ai de scris un reportaj despre oamenii care au lucrat acolo și despre caracteristicile podului. Cel mai bun mijloc de rezolvare este alcătuirea unui punctaj care să cuprindă următoarele:

a) Însemnătatea podurilor în viața omenirii. Se vor sublinia în deosebi fapte îndeobște cunoscute: „Este bine cunoscut faptul că podurile au o deosebită însemnătate în viața umanității...”

b) Se vor evita argumente concrete în cadrul acestei introduceri, dar se vor face referiri generale, folosindu-se de cîteva zeci de ori cuvintele *modern* și *pasionant*: „Astfel, viața modernă este de neconceput fără acest domeniu pasionant de activitate care este construcția de poduri și șosele. Se știe, de asemenea, din cele mai vechi timpuri, că Duna este un fluviu de o deosebită însemnătate. Dar curgînd, după cum se știe, ea a pus în fața oamenilor, încă din antichitate, problema trecerii ei...”

c) Se vor evita amănunte despre pod și detaliile sale constructive: „Lucrînd cu pasiune, constructorii au realizat o construcție conformă cu datele tehnicii moderne...”

d) Din cauză că rezultatul poate fi considerat de unii ca fiind de o monotonie și platitudine înspăimîntătoare, se va înviora ansamblul printr-un titlu *revolver*, adică pasionant, presărat de ghilimele, puncte de suspensie și bățuri de exclamație, conform unor foiletoane mai vechi ale aceluiași autor: *De ce are vad... „Vadul Oii”, marea construcție a noului pod de peste fluviul Duna?*

Bietul 1970 se încălzise, se dezlănțuise, prinsese aripi de o deosebită însemnătate, când, subit, tinărul 1971 i-a făcut semn să tacă și s-a întors către mine :

— Tu, bă, ce faci aici ? !

După tonul lui, mi-am dat seama că știa că lucrez în presă.

— Trebuie să scriu un reportaj despre predarea schimbului între ani.

— Alt subiect n-ați mai găsit ?

— E de Anul Nou.

— Să aștepte ! „Presa noastră“, oricum, o să apară după 1 ianuarie. Nu știu de ce trebuie să vă băgați în toate.

— Am înțeles, i-am răspuns eu supus și vioi, pe tonul folosit de soldați în front. Reportajul se amină. Până când ?

— Cîteva zile, a răspuns 1971, cîteva minute, să vedem, să ne mai gândim, pînă rezolv partea cu pensiile voastre și alte cîteva mici detalii. Dacă vrei neapărat să scrii despre ceva, ai atîtea alte subiecte la îndemînă.

— Ca de pildă ! am țipat eu supus, cu carnetul de note larg deschis și creionul îndoit din genunchi, gata de start.

Mi-a dat următoarele indicații, pe care le transcriu textual, pentru că mi se par de mare însemnătate în viața tuturor redacțiilor noastre.

— Noi nu trebuie să repetăm greșelile care s-au produs în cursul anumitor ani, dar nici să aruncăm de-o parte tot ce a fost valoros. Trebuie să scrii despre subiectele cele mai pasionante, de o deosebită însemnătate. De pildă, ca să nu vorbim generalități, ci să fie concret, să scrii despre subiecte concrete și împotriva generalităților, dar să nu fie plicticos, ci deosebit de pasionant. Lucruri după care lumea să se tăvălească pentru a le obține și a le citi, lucruri absolut nemaipomenite, subiecte de o deosebită originalitate, dar care să fie deosebit de bine tratate și ca formă publicistică, cum ar fi, de pildă, o serie de teme actuale, interesante, pasionante. Dar și extraordinar scrise. O noutate mare ar fi să scriem despre oameni. Apoi, în industrie, de pildă, sînt o serie de fenomene industriale. Apoi, atîția care stau prin cafenele. În știință, explorările cosmice s-au învechit, despre ereditate e prea de specialitate, dar sînt atîtea teme pasionante, cum ar fi, de pildă, cele legate, de știință și noile descoperiri

științifice, nu transplanturi, firește, că s-a făcut prea mult caz, dar lucruri absolut senzaționale, nemaipomenite, însă scrise așa cum știu unii scriitori să le scrie prin romane și piese, numai că aici, fiind ajutați de noi, o să fie și mai bine scrise, mai ales că fiecare poate mai mult, mai bine, mai repede, mai scurt, mai pasionant, mai captivant și mai important. Ar fi însă bine, pe lângă aplicarea indicațiilor precise pe care ți le-am dat, să manifesti și ceva inițiativă, că pe urmă te ajut eu s-o scoți la capăt.

I-am șoptit atunci, la ureche, numărul unui an cînd s-a întîmplat ca un articol să apară așa cum fusese scris.

Atunci amîndoi — și 1970 și 1971 — ba încă, pare-se, și vocile altor ani mai vechi s-au unit contra mea :

— Noi nu trebuie să repetăm greșelile trecutului.

Firește, fericirea nu poate fi atinsă brusc, dintr-o dată. Probabil că nici 1971 nu va reuși să le rezolve chiar pe toate. De unde și urarea, în a cărei necesitate cred din tot sufletul și pe care o adresez și cititorului acestor rînduri :

La MULȚI ani !

FILIALA DEVA:

„COLOCVII ZIARISTICE”

Filiala Deva a Uniunii ziariștilor, în colaborare cu Comitetul pentru cultură și artă al județului Hunedoara, a organizat în zilele de 17—20 decembrie „Colocviile ziaristice” — o amplă manifestare politico-profesională și cultural-educativă, ce se înscrie în cadrul acțiunilor inițiate în județul Hunedoara în cinstea aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român.

Oameni ai muncii din întreprinderile și instituțiile municipiului Deva, redactori, colaboratori și corespondenți ai ziarelor hunedorene au audiat expunerile „Întîmpinarea semicentenarului partidului — bogat program de activitate pentru presa hunedoreană”, „Județul Hunedoara la confluența a două cincinale”, au participat la simpozionul „Tradiții progresiste ale presei în județul Hunedoara”, la vernisajul expoziției

„Publicații și tipărituri hunedorene”, s-au întîlnit cu reporterii ai ziarului „Drumul socialismului”, cu redactorii și corespondenții ai presei centrale.

Dr. docent Octavian Floca a prezentat în acest cadru noua secție de arheologie a Muzeului județean Deva. Manifestările cultural-educative ale „Colocviilor” au mai cuprins vernisajul expoziției de pictură, grafică și metaloplastie — V. Mihăilescu (secretar de redacție la ziarul „Drumul socialismului”), o serată literară cu participarea cenaclurilor literare din Hunedoara și Deva, un spectacol folcloric susținut de clubul sindicatelor din localitate, recitalul de umor Liviu Oros-Lucian Radulian, un concert de muzică clasică, un recital de balet.

Duminică, în ultima zi a „Colocviilor ziaristice”, a avut loc o consfătuire cu colaboratorii și cores-

pondenții ziarului „Drumul socialismului” și spectacolul cu piesa „Părinți teribili” de Jean Cocteau, prezentat de Teatrul de stat „Valea Jiului” Petroșani.

La prima lor ediție, „Colocviile ziaristice” au reliefat pe deplin valoarea acestei inițiative. Ele au oferit lucrătorilor din presa hunedoreană prilejul unor întîlniri, în cadrul unor manifestări publice, cu activiștii ai Comitetului județean de partid, cu personalități ale vieții științifice și culturale hunedorene, cu formații artistice profesioniste și de amatori. În același timp, s-a creat un dialog sincer și interesant cu publicul — îndeosebi cu cititorii, corespondenții și colaboratorii ziarului — în cadrul unor valoroase seri culturale, care se integrează în peisajul vieții spirituale a Devei ca elemente noi, primite cu căldură de cetățenii orașului.

Caleidoscop ziaristic

N. D. COCEA:

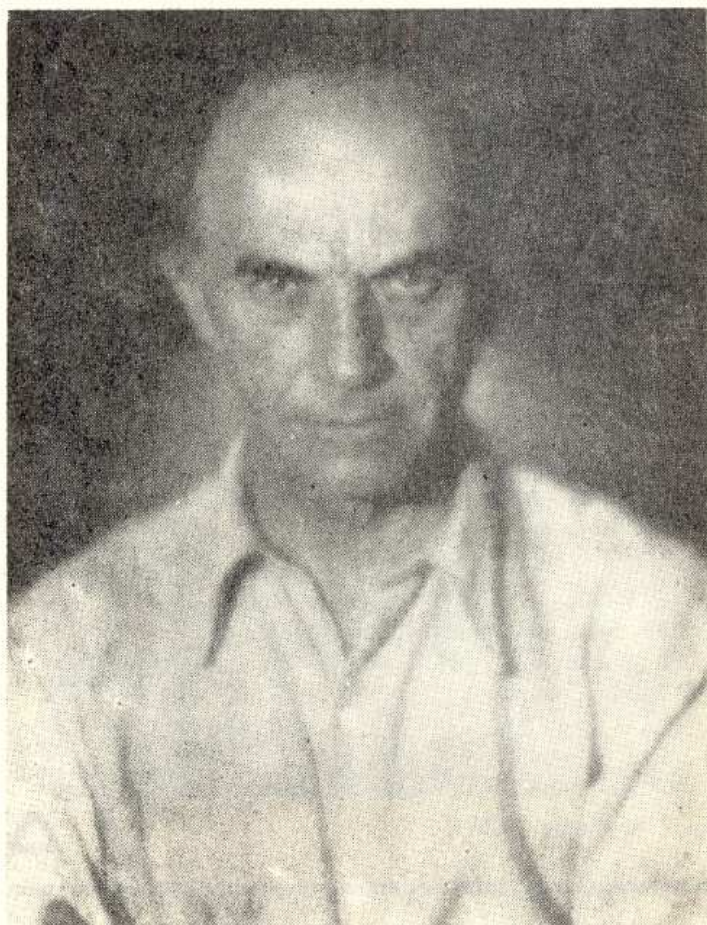
TEXTE ORIGINALE PUȚIN CUNOSCUTE

S-au implinit de curind 90 de ani de la nașterea lui N. D. Cocea. Apariția unei emoționante evocări de George Macovescu („Generația mea de gazetari s-a ridicat în umbra faimei ziaristului Cocea, a reporterului, comentatorului, pamfletarului, cronicarului, a celui care dăduse la începutul acestui veac strălucire și nerv ziaristice române“), a unui articol de George Ivașcu, publicarea unor scrisori ale contemporanilor, în sfârșit — o scurtă emisiune pe micul ecran au reliefat și cu acest prilej personalitatea și opera lui N. D. Cocea.

N. D. Cocea a fost un combatant infocat prezent pe firmamentul primei jumătăți a veacului. Un adevărat atlet al scrisului cotidian (Viața socială, Facla, Era nouă, Reporter, Victoria). Un scriitor care, deși nevrăjit de tentațiile istoriei literare, ne-a pus pe masă cu dărnicie Vinul de viață lungă, Copil de slugă și alte cărți în care talentul i se dezvăluie fără puțință de contestare. Un dramaturg, un mare animator al mișcării teatrale, un activist social cunoscut în țară și dincolo de hotare.

Ne-a lăsat nouă, celor mai tineri dar și celor mai în vîrstă, o nobilă moștenire: amintirea clocotului și dăruirii jurnaliere, a unei atitudini civice înaintate și pline de responsabilitate. Și-n așteptarea marilor cărți de istorie a presei, de valorificare plenară a acestei moșteniri, în paginile cărora N. D. Cocea își are rezervat un binemeritat loc, cunoașterea prodigioasei sale activități publicistice se impune tot mai mult atenției noastre.

Publicăm în acest număr al revistei două manuscrise puțin cunoscute, păstrate, în arhiva familiei.

Ultima fotografie

I S E R

În sfârșit !...

Ați pus mina pe dînsul, el care pune mina în beregata tuturor. Înveseleți-vă, noroadelor; săltați de bucurie, politicianilor, iată-l înfipt pe prima pagină a „Faclei“, ca pe oricare dintre voi. De-acum puteți să-l scărmanați și să vă răzbunați pe el fără teamă.

Iser a pășit în arena publică. Iser vă aparține. Iser și-a scos victimele în volum.

Un șirag întreg de capete tăiate în lung și-n latul paginilor, sculptate, scalpate, scrijălate parcă, nu cu virful creionului inofensiv, ci cu virful cuțitului. Politicieni și artiști, savanți și histrioni, capete seci și

suflete pustii, un adevărat caleidoscop de glorie naționale umflate cu țeava, sparte de stiletul artistului și năclăite în proza viscoasă a comentatorului celor cincizeci de figuri contemporane.

Cînd Iser desenează am totdeauna impresia că prinde o ploșniță omenească între degete, că o strînge și o turtește între două pagini de album sau de revistă, storcînd tot ce e vremelnic într-însa și nelăsîndu-i decît ceea ce e etern în ea : pielea și conturul precis de insectă vorace.

Mîna lui trece peste filele albe, ca fierul plugului, și lasă în urma ei brazde adînci de ură și de vitriol.

Iser nu e un caricaturist, în veche și răsuflată accepție a cuvîntului. El nu rîde, ci arde cu fierul roș sau cu sfîrcul biciului. Și cînd mîngăie, degetele lui rîdîc hîrtia și scurmă pînă la sînge sufletul omesc.

Caricaturistul clasic, caricaturistul părinților noștri și al gîgăuților de azi, de mîine, de totdeauna și de pretutîndeni, era altfel. În fața artei divine, el era ceea ce sînt în literatură epigramiștii, fabricanții de acrostihuri dulcege (...), în fața poeziei care izvorăște din rîuri ca să îmbrățișeze eternitatea. Singura lor intenție, dacă au vreuna e să descrețească fruntea îngustă ca o curea de încins a domnului Burtă-Verde(...)

Iser nu e semenul lor.

De cîte ori vîd o pagină semnată de dînsul, — și de trei ani înapoi le vîd cel puțin odată pe săptămîină pe copertele „Faciei“, mi-aduc aminte de eroul acela al lui Ibsen, al lui Björnson sau al nu știu cîrui alt scriitor nordic, care în toate capetele sculptate de el schița silueta vagă a unei hiene, a unui porc sau al unui alt animal imund. În capetele lui Iser, nu sînt reminiscențe de figuri animalice, dar în fiecare dintre ele trăiește, respiră, triumfă, natura intimă și profundă a omului, a omului cu toate păcatele, dar și cu toate avînturile lui, a omului plămădit din noroi și din lumină, a omului făcut din puroaie, din poftă josnice și din idealuri, a omului de aci și de pretutîndeni, cu gură de om și cu ochi de stele, cu fața roasă ca și sufletul de toate șancărele vieții și pecetluită cu stigmatul eternității.

Pe unde a trecut Iser, parcă au trecut fiarele plugului.

Și cînd îl vîd pe stradele Capitalei, înaintînd greoi și leuș, cu mișcările stîngace și cu statura lui de uriaș rătăcit printre oameni, mi-aduc aminte de animalele puternice și bune cari, de-a lungul țarinelor se întorc de la muncă, nepăsătoare de brazdele răsturnate în urmă și de toată primăvara care va înflori sub pașii lor.

Ca și dînsule, Iser, a tăiat adînc ogoarele artei și se întoarce acum încărcat cu povara celei dintîi recolte imbelșugate.

Ce importă că în volumul acesta de măști contemporane un altul încearcă să se împodobească cu penele lui admirabile. Și de ce ne-am supăra noi pe Iser că sub coada lui s-a înfipt și biziile insistente ca o muscă, „colaboratorul“ Lăcusteanu !

N. D. Cocea — judecător.

V A R A

— Uf !!!...

În cafenelele pustii, pe trotuarele brăzdate cu șuvițe înguste de umbră, la adăpostul copacilor anemici, la șosea, la curse, în casele cu storurile lăsate, pretutîndeni, de dimineața și pînă seara, din piepturile asfixiate, pufăie, ca din foale desumflate un „Uf!“ imens, nesfîrșit, grandios și lamentabil.

Cînd doi inși se întîlnesc la o rîspîntie, amîndoi își scot batistele, își șterg desnădăjduit sudoarea de pe fețe, au aerul că sînt două boțuri de ceară cari se tolesc la soare și-și string mîinile moi, obosite și unsuroase :

— Uf !!!...

— Uf !!!...

Mai încolo, la terasa unei cafenele, turtiți la mesele răslețe, cu brațele atîrnînd în jos, cu ochii pe jumă-

tate închîși, cu figura buhavă, din rotunzimea flască a pîntecelor voluminoase, doi cunoscuți își împărtășesc convingerile :

— Uf !...

— Uf !...

Străbat cu gîndul în casele închise hermetic, în budoarele parfumate, în alcovurile respectabile. Domnul care și-a plimbat în automobil sudoarea corpului, stă întins, suflînd greu, cu fața congestionată, pe cînd doamna, agitată de arșița senzuală a cărnei și de-o digestie laborioasă, răspunde lung visurilor ei imposibile :

— Uf !...

Precum din canalurile cu noroaie stagnante răbufnește și se tîrîie de-a lungul trotuarelor o duhoare insuportabilă, din lumea asta străină muncii, ascunsă

ca un cuib de viermi departe de lumina soarelui, oboșită, sfârșită, asudată mai înainte de a schița un gest de mișcare, din lumea asta stearpă și moartă răbufnește, sub razele soarelui, duhoarei ei de descompunere :

— Uf !...

Vara o omoară.

Vara care aduce în poalele ei lanuri de flori și hambare de grâu, vara care face să tresară în coapsele pământului germenii vieții, vara care scoate din satele pierdute procesiuni nesfârșite de muncitori cu fețele bronzate și cu brațe de fier, vara care deschide darnic zăgazurile cerului, ca să se reverse dintr-insul, ca dintr-un phallus enorm spermul binecuvîntat al

florilor roditoare, vara a ajuns să fie dușmana omului și ucigașa vieții.

Pe cînd în urletul uzinelor se ridică fruntea neînvinșă a muncitorului, pe cînd printre spicele de aur trece șuierînd veselia secerătoarelor, pe cînd totul în lume e numai muncă, numai lumină și numai cîntece, singur burghezul, zdrobit de odihnă, de trîndăvie, de lene, de viață parazitară, simte greutatea covârșitoare a verei și, turtit la mesele cafenelor, scoate din burduful pîntecelui umflat cu țeava, răsuflarea obștească, aiurită, pierdută :

— Uf !...

Nicoară al LUMEI

În camera sa de lucru

Rară clipă de răgaz

AGENDA IANUARIE 1970

Al 23-lea Congres al Camerei Internaționale de comerț (Viena)	15	Se desfășoară la Cairo lucrările Conferinței șefilor de state din R.A.U., Libia și Sudan.	23	Are loc în Kuweit alegeri legislative
4— (9) Incep, la Havana, lucrările celui de-al 7-lea Congres al Organizației Internaționale a Ziariștilor.	19	Se deschide la Geneva Sesiunea Consiliului executiv al O. M. S. (Organizația Mondială a Sănătății)	25—(27)	Se desfășoară la Düsseldorf Congresul Național al partidului UCD—UCS (R.F.G.)
11—(13) Are loc la Londra Conferința partidelor comuniste din țările capitaliste din Europa.			31	Lansarea navei spațiale „Apollo—14”.

LECȚIA

III

STENOGRAFIA PENTRU ZIARIȘTI

Prof. IRENE SOARE

În această lecție, luăm cunoștință, în continuare, de semnele stenografice pentru literele l, f și v, redată prin fracțiuni de cercuri de diferite mărimi și cu deschiderea îndreptată în jos și spre stînga, după cum urmează :

— Litera l, este formată dintr-o jumătate de cerc mic, la fel cu semnul pentru literele s, ș, z, cu deosebirea că este așezat cu deschiderea în jos (vezi 1 din tabel).

— Litera f este formată dintr-o fracțiune de cerc mijlociu, întocmai ca semnul pentru literele c, k, ch, însă cu deschiderea spre stînga (pct. 1 din tabel).

— Litera v este redată printr-o fracțiune de cerc mare, egală cu semnul stenografic, pentru g, gh, cu deosebirea că are deschiderea spre stînga (pct. 2 din tabel).

Grupa de litere fc, cu intercalarea uneia din vocale, se redă prin semnul stenografic format dintr-o linie dreaptă, de mărimea semnului stenografic pentru litera t trasă de sus în jos, însă înclinată spre stînga. (pct. 2 din tabel).

Semnele stenografice formate din cercuri care redau literele r și m se scriu înăuntrul curburii fracțiunii de cerc care marchează litera l, indiferent în ce parte a cuvîntului este plasată aceasta din urmă,

în afară de situația că după litera r sau m, urmează o literă formată dintr-o fracțiune de cerc cu deschiderea în sus sau dintr-o literă redată printr-o linie dreaptă, trasă de sus în jos, în care caz semnele cercuri (r și m) se scriu în afara curburii fracțiunii de cerc care redă litera l (vezi cuvintele de la punctele 11, 30, 64 și 97 din tabel).

Față de fracțiunile de cercuri care marchează literele f și v, cercurile mici și mari care redau literele r și m, se plasează, în toate situațiile, înăuntrul curburii acestora (exemplu : cuvintele de la punctele 20—22, 31, 34, 39, 44 etc.).

TRANSCRIEREA EXERCIȚIULUI NR. 2

Casa este departe de drum. Camera este mare. În cameră este un sac cu secară. Sacul este bine cusut. Ogorul este bine arat.

A sosit cu trenul din Timișoara. Gara este mare. A mâncat mîncare

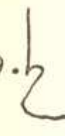

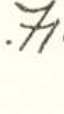

bine preparată. Am spus că singur am dat semnătura. Care este casa și care este masa. Gazda s-a dus repede în Gara de nord. Trenul a sosit tirziu. A trecut prin pădure. A

cumpărat o mașină de tocat carne. A pus carnea crudă pe grătar. Speram să merg pe un drum bun. Am parcurs o potecă scurtă. Am prins un crap cu mîna. Am spart o nucă tare. A mâncat castane crude.

TABEL DE CUVINTE

1. ^ l f	15. } lovitură	29. } frumos	43. } vizita, vast
2.) v fc	16. } luminat	30. } felurit	44. } vameș
3. } lat	17. } libelulă	31. } furtună	45. } vătăf
4. } lapte	18. } lent		46. } vînt
5. ~ lac	19. } legam	33. } factura	47. } vinificat
6. ~ las	20. } fără	34. } forfecat	48. } vultur, valutar
7. ~ l-ar	21. } frate	35. } falsificat	49. } vreme, vierme
8. } l-am	22. } fruct, fract, ferecat	36. } vad	50. } vremelnic
9. ~ lasă-l	23. } faptă	37. } valuri	51. } vacant
10. } larvă	24. } fugar, figură	38. } vapor	52. } vînturat
11. ~ larg	25. } fel	39. } vraf	53. } afară
12. } legat	26. } flori	40. } vagabond	54. } avere
13. } lanuri	27. } folos	41. } valută	55. } adevărat
14. ~ lingură	28. } formă	42. } vindecare	56. } avem

TABEL DE CUVINTE

57. articol	71. mărfar, mărfuri	85. relevant	ABREVIERI CONVENTIONALE
58. balon	72. naval, nivel	86. rectificat	99. de exemplu
59. baltag	73. oferă	87. refac	100. din când în când
60. belșug	74. ofertă, oferit		101. nicidecum
61. carafă.	75. octavă	89. soldat	102. câte vacințe
62. cartelă	76. omologat	90. sfeclă	103. cu atît mai mult cu cît
63. crocodil	77. privit	91. Ștefan	104. cu alte cuvinte
64. colorat	78. privitor	92. sferă, suferă	105. el
65. carnaval	79. prevedere	93. suflet	106. fost
66. cartofor	80. preferat	94. tulpină	107. fi fost
67. desvelit	81. parvine	95. tulbure	108. fel de fel
68. grefă	82. papagal.	96. tăvălug	109. foarte puțin
69. Govora	83. prefac	97. tulumbă	110. foarte mult
70. militar, multor	84. relatare	98. timbru	111. mai puțin

EXERCIȚIUL Nr. 3

Descifrați stenograma de mai jos și apoi transcrieți-o de 15 — 20 de ori

g . p . x . g . i . q . x . n .	l . } . n . d . x . - . o . y . g . -
l . n . x . v . l . o . f .	u . e . i . l . o . l . e . x . y .
l . g . x . 4 . - . l . - . g . w . x .	. - . w . l . o . 2 . x . g . - . > . i .
. } . - . h . l . - . - . l . .	u . } . l . x . . } . - .
l . x . o . l . t . 2 . y .	l . x . v . o . q . u . - . n .
l . h . l . x . . } . - . n .	d . x . - . > . - . l . 2 . x . i .
. l . t . - . u . l . g . x . o .	l . ' . v . h . y . x . - .
l . o . l . x . - . e . x . d . - . h .	w . l . 2 . x . o . l . o . l . x .

STENOGRAFIA PENTRU ZIARIȘTI

TRANSCRIEREA TEMEI II PUBLICATĂ ÎN N° 11

v. e. 4. i. v. v. v.	f. p. l. x. i. v.
l. y. t. - l. h. i. y.	h. - l. b. e. h. v.
v. a. f. x. p. e. v.	- p. z. v. v. p. x.
v. i. a. x. e. l. v.	y. e. e. - e. y.
. g. x. v. - y. l. v.	e. - v. v. v. a.
v. e. x. 4. - l. e.	l. i. y. l. v. v.
. y. x. v. r. t. f. x.	e. y. l. i. v. l. v. x.
z. i. l. / a. i. v.	v. e. v. e. l. v. x.

LECȚIA A III-A

STENOGRAFIATI URMĂTORUL TEXT :

Veta a fost în vizită la Victor. A spus câteva cuvinte și a plecat. S-a vindecat cu praf de lapte. Am văzut în vitrină un vas frumos. Cu ale cuvinte oferta ta este preferată cu atât mai mult cu cât este garan-

tată de fabrică. Din cînd în cînd mă duc vara pe litoral; anul trecut de exemplu am fost la Mangalia. Am plătit o sumă globală pentru el. În livadă sînt fel de fel de fructe. Este foarte puțin adevăr în povestea ta. Papagalul are pene colorate.

Ar fi fost bine să fi plecat cu vaporul. L-a forfecat în diferite feluri. Sfecla este o plantă. Crocodilul este un animal de apă caldă. Vremea nu stă nici de cum pe loc. Vasile umple un vas cu vin alb din recolta de anul trecut.

SUMARELE NUMERELOR APĂRUTE ÎN ANUL 1970

	<u>Nr.</u>	<u>Pag.</u>		<u>Nr.</u>	<u>Pag.</u>
EDITORIALE			V. BIRLĂDEANU		
MIRCEA MANEA			La temelia digurilor a stat și cuvîntul	6	4
Prestigiul ziaristului	1	1	N. ANDRONACHE și C. ARMEANU		
***			Hunedoara în zilele cu 24 din 24	6	5
Cointeresare — răspundere — autoperfecționare	3	1	GALINA BĂDULESCU		
***			Mai pătrunzătoare decît vorbele	6	7
Pentru perfecționarea continuă a programe- lor de televiziune (Cuvîntul de încheiere al tov. Dumitru Popescu la ședința Comisiei pentru problemele de învățămînt, știință, cultură și presă de pe lângă C.C. al P.C.R.)	4	1	CRĂCIUN BONTA		
Ziua Victoriei			Pe două linii (Arad)	6	8
Simpozionul de la Uniunea ziaristilor	5	4	TIBERIU TELCEANU		
***			Contribuție la refacere (Bistrița Năsăud)	6	9
Partinitate, înaltă conștiință profesională	6	1	MIHAI DUMITRIU		
15 August—Ziua presei române			Ziaristica orelor mari	6	10
***			INCZE GAVRIL și IOAN POP		
Pasiune, energie, dinamism	7	1	O bătălie în plină pace (Mureș)	6	12
Telegrama trimisă Comitetului Central al P.C.R., tovarășului Nicolae Ceaușescu, secre- tar general al partidului	7	3	PETRE GIURGIU		
Adunarea festivă	7—8	3	„Ai mincat? Ai apă minerală?”	6	12
Sărbătorirea semicentenarului revistei „Lupta de clasă”			TRANDAFIR MARIAN		
Cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul solemnității de la Consiliul de Stat	9	1	O puternică concentrare de forțe (Alba)	6	14
Solemnitatea înminării unor înalte dis- tinții	9	2	VASILE OANCEA		
Adunarea festivă de la Casa Scînteii	9	5	În sprijiniul refacerii arterei vitale a țării („Lupta C.F.R.”)	6	17
Cuvîntul tovarășului Ștefan Voicu	9	7	PAVEL PÎNTEA		
***			Activ cronicar al luptei pentru producții su- plimentare (Neamț)	6	18
Ziua solidarității internaționale a ziaristilor	9	12	CONST. SÎRBU		
Ing. DUMITRU NICULESCU			Acolo unde nu poți fi banal	6	19
Puternică prezență social-militantă în lupta pentru calitate: Presa	9	13	ȘERBAN SIMEDREA		
MAI—IUNIE 1970—UN EXAMEN DE NEUITAT			Am fost și am văzut	6	20
V. CÂMPEANU			FELICIA ANTIP		
Ziare din județele calamitate	5	2	Forța magică a televiziunii	6	21
IONUȚ ȘOIMARU			DIONISIE ȘINCAN		
La Satu Mare: în prima linie	5	2	Reportajul TV la ceasul bătăliei cu apele	6	23
MIRCEA SIMIONESCU			ARISTIDE BUHOIU		
Imagini dintr-o încăleștare memorabilă	6	2	Din carnetul unui reporter pe frontul apelor	6	24
			VALENTIN HOSSU		
			Am învățat ceva nou	6	25
			CĂLIN CĂLIMAN		
			Misiunea de campanie a studioului „Al. Sahia”	6	26
			AL. GÎNJU		
			De vorbă cu 6 fotoreporteri	6	28

			Ecouri din presa străină despre inundații	6	31

MESE ROTUNDE, ANCHETE, DEZBATERI

Cerințe actuale ale publicisticii agrare

(Participanți : C. Andreescu, I. Badea, Maria Cobuz, A. Costa, V. Ciaușu, I. Dumitru, Gh. Fecioru, A. Frigioiu, Fülöp Ernest, I. Herteș, T. Marcarov, St. Mihai, O. Milea, V. Niță, M. Novac, A. Petronius, Gh. Sasu, N. Simionescu, B. Someșan, V. Tudor)

2 5

Diletantismul în publicistică

**CORNEL RADU
CONSTANTINESCU**

Carențe ale informației culturale

10 27

NICOLAE DRAGOȘ

Spirit analitic și diletantism în interpretarea fenomenului cultural

11 3

**DORU POPOVICI —
IRINA TOMA**

Dialog despre diletantism și cronică muzicală

11 7

**DIN ACTIVITATEA
UNIUNII ZIARIȘTILOR**

Conferință de presă

2 41

Oaspeți de peste hotare

2 45

Conferință de presă consacrată Adunării mondiale a tineretului

7—8 27

Oaspeți de peste hotare

7—8 32

Oaspeți de peste hotare

9 31

Semnarea protocolului de colaborare și schimburi reciproce dintre Uniunile de ziariști din R. D. Germană și Republica Socialistă România

12 9

LA CASA ZIARIȘTILOR

Spectacole

1 14

Conferință de presă

1 35

Spectacole

2 33

Spectacole

3 8

CRISTINA CONSTANTINIU

Seară de muzică ușoară

3 33

Menestrel la curțile dorului

4 23

Expoziția „România în războiul antihitlerist“

6 40

M. SANDU

Seară de iunie

6 40

C. R. CONSTANTINESCU

Expoziție de grafică militantă

7—8 2

Varietăți estivale

7—8 33

Microfon muzical

7—8 33

Serile redacțiilor („Amfiteatru“)

7—8 34

Serile redacțiilor („Muncitorul sanitar“)

7—8 34

MIHAIL GION

Expoziție de pictură

7—8 42

**DIN ACTIVITATEA CLUBURILOR
ȘI ASOCIAȚIILOR**

GH. MITROI

Urmări ale unei mese rotunde (Asociația presei sportive)

2 28

Prezent și viitor în filmul românesc de turism (dezbateri organizată de Asociația ziariștilor și scriitorilor de turism de pe lângă Uniunea ziariștilor)

3 17

Ședință de lucru a Asociației fotoreporterilor

3 23

Presă și valorificarea cercetării științifice (masă rotundă organizată de Clubul ziariștilor de știință și tehnică de pe lângă Uniunea ziariștilor)

3—25

Consfătuire cu tema : „Fotografia de pagina I în presa cotidiană“ (Asociația fotoreporterilor)

4 23

Obiective actuale și de perspectivă ale comerțului exterior românesc (Clubul ziariștilor economiști)

4—24

M. SULIMAN

Relația sportiv-cronicar-spectator (Asociația Presei sportive)

4 43

ȘERBAN SIMEDREA

Prezentul și viitorul în planificare (Clubul ziariștilor economiști)

5 28

SUMARELE NUMERELOR APĂRUTE ÎN ANUL 1970

 Conferință de presă (Asociația ziariștilor și scriitorilor de turism) 7—8 35

Asociațiile și cluburile gazetarilor, forme viabile de perfecționare profesională

(Convorbiri cu prof. dr. Vasile Rausser, președintele Clubului ziariștilor economiști, Ion Chițu, președintele Clubului ziariștilor de știință și tehnică, Al. Gînju, președintele Asociației fotoreporterilor). 9 29

 O interesantă inițiativă a Clubului ziariștilor economiști 11 8

DIN ACTIVITATEA FILIALELOR UNIUNII ZIARIȘTILOR

 Cluj 1 20

 Dolj 1 21

MILENA COMARNESCU
 Brașov (Pe un fâgaș propriu) 1 22

CORNELIU ȘTEFAN
 O filială tinăra în climatul spiritual al județului (Buzău) 2 42

RADIO

Verba volant!?

VALENTIN HOSSU-LONGIN
 Tableta de seară 11 9

MIRCEA MALIȚA
 Gîndirea modernă este globală 11 11

VALENTIN HOSSU — LONGIN
 „Drumuri prin memorie“ 12 11

OCTAVIAN PALER
 Mitul lui Oedip 12 13

CRONICA PUBLICISTICII

VICTOR BÎRLĂDEANU
 Nicuță Tănase și virtuțile umorului vérité 1 13

MARIAN SANDU
 Ce nu cunoaște cititorul (În culisele faptului divers de St. Zidăriță) 1 15

VICTOR BÎRLĂDEANU
 „Psyché“ pe masa de lucru a fiecărui ziarist 2 34

ȘTEFAN PETRARU

„Foaie pentru minte, inimă și literatură“ de George Em. Marica 2 36

VICTOR BÎRLĂDEANU
 Reportajul și navigația 3 24

VICTOR BÎRLĂDEANU
 Să vorbim despre... 4 39

VICTOR BÎRLĂDEANU
 Părăsind empirismul factologic 5 38

VICTOR BÎRLĂDEANU
 O fructuoasă expediție printre stele 7—8 30

VICTOR BÎRLĂDEANU
 Tineretul — obiect de meditație pentru prestigioase spirite ale contemporaneității 9 27

VICTOR BÎRLĂDEANU
 Incursiune în universul miturilor de celuloid 10 25

VICTOR BÎRLĂDEANU
 Pasiunea și rigoarea insolitului 11 33

VICTOR BÎRLĂDEANU
 Funcțiile dramatice ale reportajului modern 12 25

CUM SCRIM

Prof. univ. **D. MACREA**
 Cultivarea limbii 1 17

Acad. **AL. GRAUR**
 Vinătoarea de greșeli 4 21

LUIZA SECHE
 Aspecte ale limbii sportului 5 40

MAGDALENA POPESCU-MARIN
 Cuvinte în actualitate 6 35

MAGDALENA POPESCU-MARIN
 Termenul tehnic în presă 7—8 56

M. MIRCU
 Un „mic articolaș“ 7—8 57

Acad. **AL. GRAUR**
 Stilul presei, mijloc esențial al comunicării de masă 9 23

LUIZA SECHE
 Formații lexicale noi în presa noastră 9 43

Acad. **AL. GRAUR**
 Între prețios și vulgar 11 23

MAGDALENA POPESCU-MARIN
 Individualitatea stilistică a presei 11 25

Acad. **AL. GRAUR**
 Vocabularul presei 12 27

Cpt. rangul 3 **N. PĂDURARIU**
 Terminologia militară în presă 12 28

ECOURI LA ARTICOLE PUBLICATE

E. BEJENARU

Greșeli mai mult sau mai puțin curente (Cum scriem) 1 17

M. PANĂ

Trei observații (Cum scriem) 1 18

AL. FIRESCU

O „programă“ bună („Pregătirea și perfecționarea ziaristului modern“) 1 24

AL. NEGRU

Un meșteșug pasionat („Pregătirea și perfecționarea ziaristului modern“) 1 25

Ing. N. ANDRONACHE

Să nu ne scumpim la târîțe 1 26

VOICU BUGARIU

Definiția ziaristului 3 40

MIHAI MITEA

Perspectivile corespondentului voluntar 3 41

ACTUALITATE EDITORIALĂ

C. DARIE

Publicistica și unele aspecte ale specificului ei... editorial 1 29

MARIAN SANDU

Ce este noua editură „Litera“ 1 31

CAROL ROMAN

Între vocație și militantism (convorbire cu Nhu Phong — directorul editurii pentru literatură și publicistică din R. D. Vietnam) 5 27

EMIL CHENDEA

Concursul „Cele mai frumoase cărți ale anului“ 5 36

Prof. dr. ing.

VALTER ROMAN

Presa și cartea politică 9 17

INSEMNĂRI

MARIAN SANDU

Și... se chema că facem sport 2 29

R. SCHULIMSOHN

Ziarul sau mai bine zis ziarele de duminică 2 40

ȘTEFAN NICOLAE

Pentru o nouă ediție a Dicționarului ortografic 2 41

ALEX. NEGRU

Ziarul județean este și organ al consiliului popular 7—8 52

D. TĂRNĂUCEANU

Specializare — da, dar în ce direcție 7—8 53

SIN ARION

Reclamă sau informare 7—8 54

L. SĂRĂȚEANU

Radio-vacanța 7—8 55

FOILETOANE

SERGIU FĂRCĂȘAN

Sublinoacă dă „greutate“ titlurilor punindu-le în... „ghilimele“ 3 35

A. SOCACIU

Demisia urlicului 10 37

SERGIU FĂRCĂȘAN

71 ține prima ședință de schemă 12 39

CALEIDOSCOP ZIARISTIC

C. DARIE

La debutul lui Eugen Ionescu 1 36

I. MUNTEANU

Au fost primele 1 37

VICTOR EFTIMIU

Amintiri 10 41

C. DARIE

Morala fabulei; Adresant necunoscut 10 42

ST. TITA

Renghiurile greșelilor de tipar 10 43

DEMOSTENE BOTEZ

Ziaristica, marea mea pasiune 11 35

GH. DINU

Așa am început! 11 36

N. STĂNESCU

Pseudojurnalisme 11 38

N. D. COCEA

Texte originale: „Iser“ și „Vara“ 12 33

FOTOZIARISTICA

EUG. IAROVICI

Fotografia industrială de presă 1 32

ECATERINA OPROIU

Mihailopol sau orgoliul ultimilor romantici 2 37

DOCUMENTAR

V. S. PODKURKOV

Din activitatea Uniunii ziaristilor din U.R.S.S. 1 27

STELIAN STREJA

Presa braziliană 1 38

Presa africană în anul 1970 3 42

SUMARELE NUMERELOR APĂRUTE ÎN ANUL 1970

MARIUS MIRCU G. Călinescu ziarist	6 41
IULIUS BACHEM Aforisme despre ziaristică	7—8 32
CURS DE STENOGRAFIE PENTRU ZIARIȘTI	
Prof. IRENE SOARE Lecția I	10 44
Prof. JACQUES LEAUTE (Strasbourg)	11 41
Stenografia, un plus de eficiență	11 41
Prof. IRENE SOARE Lecția II	11 42
Prof. IRENE SOARE Lecția III	12 36
Dezbateri: Caricatura în presă	
AUREL BARANGA Caricatura și câteva probleme ale genului	9 19
CIK DAMADIAN Umorul este o necesitate ?	10 19
EUG. TARU Monolog... dialogat despre caricatură	11 12
A. MATTY Visam și d-aia m-am trezit	12 24
În dezbateri: profilul ziarului local	
ION ȘINCA Definirea profilului ziarului local	7—8 58
GH. CÎRSTEA Profilul ziarului județean — noțiuni cu conținut dinamic	9 33
FL. BRATU O problemă cu multe fațete	9 36
CRĂCIUN BONTA Să reflectăm dinamismul vieții	10 13
ION CENUȘE „Viața nouă“ — Galați și profilul ziarului local	10 15
LAZĂR BĂCIUCU Profilul ziarului este dat de oamenii care îl realizează	10 17
GH. SECUIU Mișcare perpetuă	12 19
Ing. I. RETEGAN Oglindă a vieții	12, 21

Prezentarea grafică a presei

IONUȚ ȘOIMARU Invitație la un dialog mai larg despre prezentarea grafică	3 16
DIMITĂR GHEORGHIEV Probleme centrale ale arhitecturii ziarului	5 23

Discuția despre prezentarea grafică (Participă : N. Vereș („Năzuința“ — Sălaj), Fl. Bratu („Zori noi“—Suceava), Corneliu Huțanu („Vremea nouă“—Vaslui).	7—8 36
PETRE DRĂGULEA Trei condiții inseparabile	9 37

Ziaristica și literatura

Referat : acad. Al. Philippide. Discuții : acad. Ion Jalea, prof. univ. Șerban Cioculescu, Matei Socor	10 5
SÎNZIANA POP Publicistica = talent, disciplină, profesione	11 1

ATELIERUL ZIARISTULUI

MILENA COMARNESCU Cu Ion Băieșu „De la Om la Om“	2 30

Anul internațional al educației	3 8
TIBERIU ISTRATE Ziarul județean și educarea tineretului	
C. AMARIȚEI Două direcții principale (Tratarea problemelor noului sistem de salarizare)	3 11
ȘERBAN SIMEDREA Continuitate, densitate (Tratarea problemelor de salarizare)	3 12
Ing. D. MITULESCU „Colocviu cetățenesc“, intervenție activă în viața cotidiană a județului	3 15
PALL ARPAD Publicistica — o activitate vie, în slujba colectivității	3 26
CAROL ROMAN Dilema conferinței de presă	3 28
GH. LAVRIC Sublinieri privind presa județeană (Împliniri și deziderate)	4 15
MIRCEA ICHIM Numărul de duminică, un examen al secretariatului de redacție	4 19
ALECU R. CRĂCIUN Paginile noastre de duminică	4 20

SUMARELE NUMERELOR APĂRUTE ÎN ANUL 1970

GH. LAVRIC

Redacția județeană și viața ei internă 5 15

IOSIF BĂNYAI

Tematica actuală în preocupările ziarului „Elöre“ 5 50

SORIN HOLBAN

Consfăturile de lucru ale ziarului „Informația Bucureștiului“ 5 22

GEORGE CUIBUȘ

Interviul — duel verbal sau dialog? 7—8 25

AI. POPESCU

Problemele învățămîntului în presă 9 21

GH. LAVRIC

Gazetele în limba germană, prezențe active în publicistica locală 10 9

ZOE DUMITRESCU BUȘU-LENGA — CAROL ROMAN

Dialoguri despre profesiune 11 15

ALEX. NEGRU

O îndatorire a presei: popularizarea legilor 11 30

MIRCEA HORIA SIMIONESCU

Cartea învingătoare 12 7

MIHNEA GHEORGHIU — CAROL ROMAN

Dialoguri despre profesiune 12 5

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

Constituirea de noi filiale județene 1 23

La Galați — Clubul ziaristilor 1 23

MIHAI NADIN

Opinii despre... opinie (Brașov) 5—18

V. ST. POPESCU

Un element nou: cercurile profesionale 5 18

MILENA COMARNESCU

Un nou club al presei (Bacău) 6 39

MILENA COMARNESCU

Filialele Timiș și Dolj în paralelă imposibilă 10—21

ȘTEFAN ARDELEANU

Valoroasă inițiativă a filialei Brașov 10 29

MILENA COMARNESCU

Filiala Iași între intenții și împliniri 11—14

La Filialele Brașov, Bacău, Deva 12 14

STUDII — CERCETĂRI

FRED MAHLEK

Tineret — mass media — educație 1 3

ALEXANDRINA PĂUN — S. CHELCEA

„Ancheta socială“ și „ancheta sociologică“ în presa pentru tineret 1 6

NICOLAE VINȚANU

Informație și integrare 1 8

Dr. docent VICTOR SĂHLEANU

Rolul presei în difuzarea cunoștințelor științifice 1 11

STELIAN DIACONU

Cum este receptată rubrica economică (I) 5 29

P. CÎMPEANU, S. HERȘCOVICI, P. BARON

Telejurnalul 5 34

Dr. PAVEL CÎMPEANU

Cum ne informăm 7—8 15

STELIAN DIACONU

Cum este receptată rubrica economică (II) 7—8 49

Prof. dr. doc.

EMIL CRĂCIUN

Igiena cititorului de ziare 7—8 49

Dr. LIA ZOTOVICI

Igiena muncii ziaristului (I) 10 29

FILE DE ISTORIE

ION LUCA

Presa comunistă și progresistă în etapa luptei hotărâtoare pentru instaurarea puterii populare 3 31

S. STANCIU

Contribuția României la victoria împotriva fascismului oglindită în presa vremii 4 35

Col. AUREL LUPĂȘTEANU

Presa militară românească în războiul anti-hitlerist 5 7

Dr. OLIMPIU MATICHESCU

Din glorioasa biografie a ziarului „Scinteia“ 7—8 6

Col. (r.) OCT. RĂUȚĂ

Transmisiunile armatei în zilele insurecției de la 23 August 1944 7—8 9

ION IACOȘ

Pregătirea grevei generale din octombrie 1920 oglindită în presa vremii 10 33

I. FELEA —

VASILE NICULAE

Engels în presa socialistă și democratică din România 11 27

CALENDAR, ANIVERSĂRI

25 de ani de la apariția ziarelor „Crișana“ și „Faklya“ 1 19

F. PAȘCANU

75 de ani de la moartea lui Ioan Păun-Pincio 1 34

ION PAS

I. Felea la 70 de ani 2 32

I. FELEA

Const. Bacalbașa 2 46

I. FELEA

Const Graur 4 41

Aniversarea ziarelor „Făclia“ și „Igazsàg“-Cluj 3 34

I. FELEA

Const. Dobrogeanu-Gherea despre arta de a scrie 5 43

NICOLAE MORARU

Redacția publicațiilor pentru străinătate XX 6 36

MIHAI ARSENE

Tudor Teodorescu-Braniște 5 44

I. FELEA

Meșterul cuvîntului socialist (L. Ghelerter) 7-8 67

Colonel RADU OLARU

„Apărarea Patriei“ — XXV 7-8 65

I. VELEA

Victor Anestin — un pasionat popularizator al științei 9 39

Centenarul nașterii lui V. I. Lenin

Aniversarea centenarului întîmpinată de ziariștii din țara noastră 2 22

ION IACOȘ

Despre personalitatea și opera lui V. I. Lenin în presa muncitorească din România 2 23

NICOLAE DRAGOȘ

Lenin și presa 3 3

Aniversarea centenarului nașterii lui V. I. Lenin în cadrul filialelor Uniunii ziariștilor (Timiș, Brașov, Mureș) 4 10

ION SIMION

Editarea operelor lui V. I. Lenin în România 3 7

Simpozionul organizat la Casa ziariștilor 4 7

De Ziua Forțelor noastre Armate

General maior
CONST. ANTIP

Presa militară, componentă a publicisticii comuniste românești 10 1

Studioul „Al. Sahia“

CĂLIN CĂLIMAN

20 de ani de presă filmată 11 19

ANCHETE INTERNAȚIONALE

CAROL ROMAN

Ce virtuți găsiți profesiunii de ziarist? (I). Răspund: ziaristul american Joseph Alsop, ziaristul african Béchir Ben Yahmed, ziaristul sovietic Iuri Jukov 2 1

CAROL ROMAN

Ce virtuți găsiți profesiunii de ziarist (II). Răspund: ziarista suedeză Carin Atterling Wedar, ziaristul maghiar Gombó Pál, ziaristul turec Aziz Nessin. 4 11

CAROL ROMAN

Ce virtuți găsiți profesiunii de ziarist (III). Răspund ziaristul din R. D. Germană Dr. Hajo Herbell, ziaristul japonez Shinroku Nozaki, ziaristul african Adolphe Yanga 7-8 11

Cu Alain Chanel despre... „Journalisme“, reciclare și studiile de presă 7-8 48

Cu Francois Richaudeau despre... lectura rapidă, o lectură eficientă 7-8 51

EUGEN B. MARIAN

Cum ne văd cititorii? 12 17

ZIARIȘTI ROMÂNI PESTE HOTARE

SEBASTIAN COSTIN

O săptămîină printre ziariștii schiori 2 43

I. PINCU

La Clubul ziariștilor economiști din Polonia 2 45

ST. STREJA

O vizită de documentare în probleme de... documentare 5 46

Simpozion al ziariștilor economiști în Bulgaria 7-8 43

H. DONA

Probleme de etică profesională în dezbaterile internaționale 7-8 43

EUGEN FLORESCU

UNESCO și tineretul 7-8 44

Col. M. APOSTOL

Schimb de experiență în problemele educației patriotice și internaționale 7-8 45

GH. BRĂTESCU

Securitatea rutieră și jurnalismul 7-8 46

SUMARELE NUMERELOR APĂRUTE ÎN ANUL 1970

<p>CAROL ROMAN La Lyon, pe urmele artei tipografice 10 39</p> <p>*** Masa rotundă a ziaristilor la ONU 12 2</p> <p>OPINII T.V.</p> <p>FELICIA ANTIP Televiziunea în gazetărie 5 12</p>	<p>10 39</p> <p>12 2</p> <p></p> <p>5 12</p>	<p>FELICIA ANTIP Predici în pustiu 7—8 28</p> <p>FELICIA ANTIP Unde ne sînt comentatorii 9 25</p> <p>FELICIA ANTIP Cultură pentru cei puțini 10 24</p> <p>EUGEN ATANASIU Programul 2, în situația Desdemonei 11 31</p>
---	--	--

OUR PRESS

Review of the Journalists' Union
of the Socialist Republic of
Romania

XVth YEAR, No. 12 (176)
DECEMBER 1970

CONTENTS

*** Journalists' Round Table at the UN (2-3) * FROM THE ACTIVITY OF THE JOURNALISTS' UNION: The Signing of the Protocol on Collaboration and Mutual Exchanges Between the Journalists' Unions of the German Democratic Republic and the Socialist Republic of Romania; At the County Branches of Braşov, Bacău and Deva * **PROFESSIONAL DIALOGUE:** The Guest — Mihnea Gheorghiu, the Host — Mihnea Gheorghiu, the Host — C. Roman (5-6) * Mircea Horia Simionescu: The Bookshow 1970 (7-8) * 1970 (7-8) * **VERBA VOLANT?!...** Valentin Hossu-Longin: „Roads through the Memory“ (11-12) * Octavian Paler: The Myth of Oedipus (13) * **PRESA AND CULTURE:** D. I. Suchianu: Amateurishness in Film-Reviewing? (15-16) * **INTERNATIONAL INQUIRY:** Eugen B. Marian: How the Readers See Us (17-18) * **DISCUSSION:** The Profile of the Local Press: G. Secu: Perpetual Movement (19-20) * Eng. I. Retegan: The Mirror of Life (21-22) * D. Lazăr: The Memoirs of Demostene Botez (23) * **VIEWS ON CARTOONS:** Matty: I dreamt and that's why I woke up! (24) * **THE JOURNALIST'S CHRONICLE:** V. Birlădeanu: The Dramatic Functions of Modern Reporting (25-26) * **HOW WE WRITE:** Academician A. Graur: The Vocabulary of the Press (27) * Lieutenant-Commander N. Pădurariu: Military Terminology in the Press (28-29) * **FEUILLETON:** Sergiu Fărcăşan: The First Session of 1971 (30-32) * **JOURNALISTIC KALEIDOSCOPE:** N. D. Cocea: Original Texts — „Iser“ and „Summer“; Photo Documents (33-35) * Professor Irène Soare: Shorthand for Journalists — Third Lesson (36-40) * Agenda and Calendar — January 1971.

NOTRE PRESSE

Revue de l'Union des Journalistes
de la République Socialiste
de Roumanie

XVe ANNEE N° 12 (176) DÉCEMBRE
1970

SOMMAIRE

*** La table ronde des journalistes à l'O.N.U. (2-3) * **DE L'ACTIVITÉ DE L'UNION DES JOURNALISTES:** Signature du protocole de collaboration et échanges réciproques entre les unions de journalistes de la R. D. Allemande et de la R. S. de Roumanie; Aux filiales départementales de Braşov, de Bacău et de Deva * **DIALOGUES SUR LA PROFESSION:** Invite: Mihnea Gheorghiu; Hôte: C. Roman (5-6) * Mircea Horia Simionescu: Le Salon du Livre 1970 (7-8) * **VERBA VOLANT?!...** Valentin Hossu-Longin: „Pérégrinations à travers la mémoire“ (11-12) * Octavian Paler: Le mythe d'Oedipe (13) * **PRESSE—CULTURE:** D. I. Suchianu: Dilettantisme dans les chroniques cinématographiques? (15-16) * **ENQUETE INTERNATIONALE:** Eugen B. Marian: Comment nos lecteurs nous voient-ils? (17-18) * **DÉBATS: LA STRUCTURE DE LA PRESSE LOCALE:** Gh. Secu: Mouvement perpétuel (19-20) * Ing. I. Retegan: Miroir de la vie (21-22) * D. Lazăr: Les mémoires de Demostene Botez (23) * **OPINIONS SUR LA CARICATURE:** Matty: Je rêvais... et c'est pourquoi je me suis réveillé! (24) * **CHRONIQUE DU JOURNALISME:** V. Birlădeanu: Les fonctions dramatiques du reportage moderne (25-26) * **COMMENT ÉCRIVONS-NOUS?:** Al. Graur, de l'Académie: Le vocabulaire de la presse (27) * Capitaine de corvette N. Pădurariu: La terminologie militaire dans la presse (28-29) * **FEUILLETON:** Sergiu Fărcăşan: 1971 tient sa première séance de schéma (30-32) * **KALEIDOSCOPE JOURNALISTIQUE:** N. D. Cocea: Textes originaux: „Iser“ et „L'été“; Documents photographiques (33-35) * Professeur Irène Soare: La sténographie pour les journalistes (IIIe leçon) (36-40) * Agenda et Calendrier — janvier 1971.

НАША ПЕЧАТЬ

Журнал Союза журналистов
Социалистической Республики
Румынии

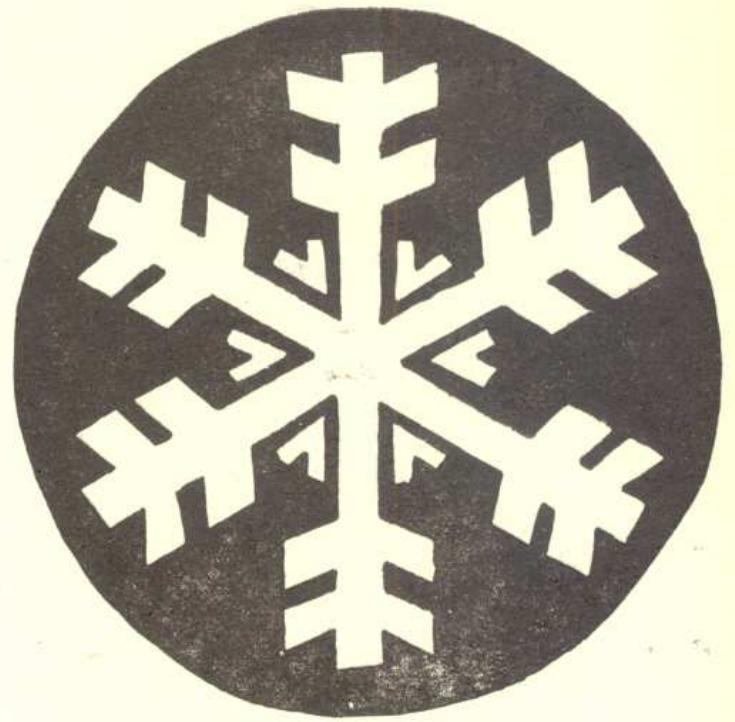
Год XV № 12 (176) декабрь 1970г.

СОДЕРЖАНИЕ

*** Круглый стол журналистов в ООН (2-3) * **ДИАЛОГИ О ПРОФЕССИИ** Наш гость: Михня Георгиу; Хозяин: К. Роман (5-6) * Мирча Хория Симонеску: О Салоне книги 1970 г (7-8) * **ИЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОЮЗА ЖУРНАЛИСТОВ** * Подписание протокола о сотрудничестве и взаимном обмене между союзами журналистов ГДР и СРР; (9) В филиалах уездов Брашов, Бакэу, Дева (10) * **ВЕРБА ВОЛАНТ !?..** Валентин Хоссу-Лонджин: „Дороги по памяти“ (11-12) * **Октавиан Палер:** миф Эдипа (13) * **ПЕЧАТЬ—КУЛЬТУРА** Д. И. Сукиану: Дилетантизм в кинорецензиях? (15-16) * **МЕЖДУНАРОДНАЯ АНКЕТА** Еуджен Б. Мариан: Какими нас видят читатели? (17-18) * **ДИСКУССИИ: ПРОФИЛЬ МЕСТНОЙ ПЕЧАТИ** Г. Секу: Постоянное (19-20) * Инж. И. Ретеган: Зеркало жизни (21-22) * Д. Лазэр: Воспоминания Демостена Ботеза (23) * **МНЕНИЯ О КАРИКАТУРЕ** А. Матти: Я видел сон... и потому проснулся! (24) * **ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТИКИ** В. Бырлядяну: Драматические функции современного очерка (25-26) * **КАК МЫ ПИШЕМ** Акад. Ал. Граур: Словарь печати (27) * Капитан 3-го ранга Н. Пăдурариу: Военная терминология в печати (28-29) * **ФЕЛЬЕТОН** Серджиу Фăркăşан: 71-й проводит первое заседание о схеме (30-32) * **ЖУРНАЛИСТИЧЕСКИЙ КАЛЕЙДОСКОП** Н. Д. Коча: Подлинные тексты: „Исер“ и „Лето“; Фотодокументы (33-35) * Препад. Ирен Соаре: Курс стенографии для журналистов (3-й урок 3-й (36-40) * Календарь—январь 1971 г.

1987

CIACUPS

C
I
A
C
U
P
S
▶
TUTUROR
ZIARIȘTILOR,
TUTUROR
LUCRĂTORILOR
DIN
PRESĂ;
DE LA
RADIO
ȘI DE LA
TELEVIZIUNE:

*Vă dorim
La mulți ani!*

*Heureuse Nouvelle Année!
We wish you a happy New Year!
Ein glückliches neues Jahr!*

1971

Centrala Industrială a articolelor casnice, utilajelor și pieselor de schimb

TEZAUURUL VOSTRU E CASA DE ECONOMII

Tudor Arghezi

LIBRĂRIE
2007

PALATUL C.E.C. BUCURESTI

C.E.C.

